J. B. HOFMANN

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΘΗ
ΥΠΟ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΜΟΝΙΜΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩι ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1974

J. B. HOFMANN

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΘΕΝ

ΥΠΟ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΜΟΝΙΜΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩι ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1974

ETYMOLOGISCHES WÖRTERBUCH DES GRIECHISCHEN

VON

J. B. HOFMANN

VERLAG VON R. OLDENBOURG
MÜNCHEN 1950

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Τὸ μετὰ χεῖρας Λεξικὸν περιέχει ἐν γένει πάσας τὰς ῥίζας καὶ πάντα τὰ θέματα τῶν ἐν τοῖς κειμένοις ἀπαντωσῶν λέξεων. Παραλείπονται σύνθετα καὶ παράγωγα, τῶν ὁποίων ἡ ἐτυμολογικὴ σχέσις πρὸς τὸ οἰκεῖον λῆμμα εἶναι προφανὴς διὰ τὸν ἀναγνώστην. Ἐκ τῶν ἀποκλειστικῶς παρὰ τοῖς Γραμματικοῖς (ὡς παρ' Ἡσυχίῳ) ἀπαντωσῶν λέξεων ἐλήφθησαν μόνον α) ὅσαι συσχετίζονται πρὸς ἐτυμολογικὴν οἰκογένειαν μεμαρτυρημένων λέξεων καὶ β) ὅσαι παλαιόθεν κληρονομηθεῖσαι περιέπεσον ἀργότερον εἰς ἀχρηστίαν (π.χ. ἔορ).

Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Λεξικοῦ ἠξιοποιήθη ἡ ἀπὸ τῆς β' ἐκδόσεως τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Prellwitz *καὶ τῆς γ' ἐκδόσεως τοῦ Λεξικοῦ τοῦ* Boisacq *δημοσιευθεῖσα βιβλιογραφία. Δι' οἰκονομίαν χώρου δὲν ἐγένετο χρῆσις βιβλιογραφικῶν παραπομπῶν. Λήμματα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀβεβαίου ἐτύμου χαρακτηρίζομεν ἀναλόγως διὰ τῶν λέξεων μᾶλλον ἢ ἴσως.*

Αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσω ἰδιαιτέρας εὐχαριστίας εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Rubenbauer *διὰ τὰς πολλαπλᾶς καὶ πολυτίμους ὑποδείξεις αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ Λεξικοῦ.*

Μόναχον, Ἰούνιος 1949 J. B. HOFMANN

Τὴν μεταγλώττισιν τοῦ Λεξικοῦ
ἀφιερώνω εἰς τὸν πατέρα μου
Δ η μ ο σ θ έ ν η

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

Ἡ *ἐτυμολογία*[1] τῶν λέξεων, δηλονότι ἡ ζήτησις τῶν ἀρχικῶν ριζῶν καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ εὕρεσις τῆς πρωταρχικῆς σημασίας αὐτῶν,[2] ἀπησχόλησεν ἤδη τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας.[3] Ἡ ἔρευνα ὅμως αὕτη εἶχεν ἐμπειρικὸν κυρίως χαρακτῆρα, στηριζομένη εἰς φωνητικὴν ἢ σημασιολογικήν τινα ὁμοιότητα τῶν λέξεων, διὸ καὶ αἱ δοθεῖσαι ἑρμηνεῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεωροῦνται σήμερον ἐσφαλμέναι.[4] Οὕτως ὁ Ὅμηρος συσχετίζει τὸ ὄνομα *Ὀδυσσεὺς* πρὸς τὸ *ὀδυσσάμενος*.[5] Ὁ Ἀρχίλοχος συνάπτει τὸ ὄνομα *Ἀπόλλων* πρὸς τὸ *ὀλλύω*:

Ὦναξ Ἄπολλον, καὶ σὺ τοὺς μὲν αἰτίους
πήμαινε καί σφεας ὄλλυ' ὥσπερ ὀλλύεις (30 D=26 West),[6]

ὁ δὲ Αἰσχύλος πρὸς τὸ σύνθετον *ἀπόλλω/ἀπόλλυμι*:

---

1. Τὸ α' συνθετικὸν τῆς λέξεως εἶναι τὸ *ἔτυμος* «ἀληθής, βέβαιος, πραγματικός» (πβ. Ὁμ. Ἰλ. Κ 534 *ψεύσομαι ἢ ἔτυμον ἐρέω*;). Περὶ ἐτυμολογίας γενικῶς βλ. R. Thurneysen, Die Etymologie, Freiburg i. Br. 1904· A. S. C. Ross, Etymology, London 1958 (ἀνατύπ. 1965)· Vittore Pisani, L'etimologia. Storia—Questioni — Metodo, Paedeia Editrice Brescia 1967 (Studi Grammaticali e Linguistici 9).

2. Κατὰ τὸν Εὐστάθιον (Ὀδ. 1408, 13): *Ὅθεν καὶ ἐτυμολογία, λόγος ἐπαληθιζομένην δεικνύς, φασί, τὴν λέξιν τῇ φύσει τοῦ πράγματος.*

3. Ἡ ἐτυμολογία ἀπησχόλησε καὶ τοὺς Ρωμαίους, περὶ ἧς βλ. σχετικῶς *Κ. Ν. Ἡλιοπούλου*, Αἱ ἐτυμολογίαι παρ' Οὐάρρωνι, Κικέρωνι καὶ Τίτῳ Λιβίῳ, Ἐπιστ. Ἐπετ. τῆς Φιλοσ. Σχ. τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν 7, 1956/1957, 385-413, ἔνθα παρατίθεται πλουσία βιβλιογραφία.

4. Ἡ τοιαύτη ἐτυμολογία καλεῖται σήμερον *λαϊκὴ ἐτυμολογία* ἢ *παρετυμολογία* (πβ. ἀγγλ. popular etymology, γαλλ. étymologie populaire, γερμ. Volksetymologie ἢ Paretymologie καὶ ἰταλ. etimologia popolare).

5. Ὀδ. τ 407 κ. ἑ. *Πολλοῖσιν γὰρ ἐγώ γε ὀδυσσάμενος τόδ' ἱκάνω,*
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶν ἀνὰ χθόνα πουλυβότειραν·
τῷ δ' Ὀδυσεὺς ὄνομ' ἔστω ἐπώνυμον.

Βλ. P.B.R. Forbes, Greek Pioneers in Philology and Grammar, The Classical Review 47, 1933, 105.

6. Ὁ R. Merkelbach (Kritische Beiträge zu antiken Autoren, Meisenheim am Glan 1974, σ. 28) εὑρίσκων ἐνταῦθα ἐτυμολογικὴν συσχέτισιν τοῦ ὀνόματος *Ἀπόλλων* πρὸς τὸ ῥῆμα *ἀπόλλυμι* διορθοῖ τὸ ἀνωτέρω κείμενον οὕτω:

ὦναξ Ἄπολλον, καὶ σὺ τοὺς μὲν αἰτίους
πήμαινε καί σφ' ἀπόλλυ' ὥσπερ ὀλλύεις.

Ἄπολλον, Ἄπολλον·
ἀγυιᾶτ', ἀπόλλων ἐμός.
Ἀπώλεσας γὰρ οὐ μόλις τὸ δεύτερον (Ἀγαμ. 1080 κ.ἑ.).[7]

Ὁ Ἡρόδοτος τὴν λέξιν *θεοὺς* ἀνάγει εἰς τὸ *κόσμῳ θέντες τὰ πρήγματα.*[8] Ἐκ τῶν φράσεων *εἰ δὲ... τελευτήσει τὸν βίον εὖ,... ὄλβιος κεκλῆσθαι ἄξιός ἐστι* καὶ *πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ, ἐπισχεῖν μηδὲ καλέειν κω ὄλβιον, ἀλλ' εὐτυχέα* τοῦ χωρίου 1,32[9] ὁ Pisani[10] συμπεραίνει ὅτι ὁ Ἡρόδοτος διέκρινεν εἰς τὴν λέξιν *ὄλβιος* πιθανώτατα ὡς α' συνθετικὸν τὸ *ὅλος* καὶ ὡς β' τὸ *βίος*.

Οἱ Ἴωνες φιλόσοφοι (ὡς ὁ Ἀναξαγόρας[11] καὶ ὁ Ἡράκλειτος[12]) καὶ ὁ Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων διὰ τοῦ διαλόγου ***Κρατύλος*** προώθησαν συστηματικῶς τὴν ἐτυμολογικὴν ἔρευναν. Εἰς τὸν διάλογον αὐτοῦ, θέμα τοῦ ὁποίου εἶναι *περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος*, συζητῶν ὁ Πλάτων τὰς ὑπαρχούσας τότε γνώμας περὶ σχέσεως γλώσσης καὶ ἀντικειμένων παρουσιάζει τὸ μὲν τὸν φιλόσοφον Κρατύλον ὑποστηρίζοντα τὴν ἄποψιν ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ ὀνομάτων καὶ πραγμάτων εἶναι ἐσωτερικαί, αἰτιολογικῆς μορφῆς, φυσικαί (*φύσει*, 383 a), τὸ δὲ τὸν Ἑρμογένη ὑποστηρίζοντα ὅτι αἱ σχέσεις αὗται εἶναι ἐξωτερικαί, αὐθαίρετοι, συμβατικοῦ χαρακτῆρος (*νόμῳ καὶ ἔθει*,

---

7. Πβ. ἐπίσης Εὐριπ. ἀποσπ. 781,11 - 13 Nauck (Φαέθων):

Ὦ καλλιφεγγὲς Ἥλι', ὥς μ' ἀπώλεσας
καὶ τόνδ'. Ἀπόλλω σ' ἐν βροτοῖς ὀρθῶς καλεῖ,
ὅστις τὰ σιγῶντ' ὀνόματ' οἶδε δαιμόνων.

8. 2,52 *Θεοὺς δὲ προσωνόμασάν σφεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου ὅτι κόσμῳ θέντες τὰ πρήγματα καὶ πάσας νομὰς εἶχον.*

9. *Εἰ δὲ πρὸς τούτοισι ἔτι τελευτήσει τὸν βίον εὖ, οὗτος ἐκεῖνος τὸν σὺ ζητέεις ὄλβιος κεκλῆσθαι ἄξιός ἐστι· πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ, ἐπισχεῖν μηδὲ καλέειν κω ὄλβιον, ἀλλ' εὐτυχέα.* Ἐνταῦθα δηλ. κατὰ τὸν Σόλωνα δύναταί τις νὰ καλῆται *ὄλβιος* (= εὐτυχής), ὅταν τερματίσῃ καλῶς ὅλον τὸν βίον του· πρὶν ἢ ὅμως τερματίσῃ αὐτόν, δύναται νὰ καλῆται μόνον *εὐτυχής*.

10. L'etimologia, σ. 14.

11. Βλ. Πλάτ. Κρατ. 409 a ΣΩ. *Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα φαίνεται τὸν Ἀναξαγόραν πιέζειν.* ΕΡΜ. *Τί δή;* ΣΩ. *Ἔοικε δηλοῦντι παλαιότερον ὃ ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς.* Πβ. ἐπίσης 409 b καὶ 413 c.

12. Βλ. Πλάτ. Κρατ. 401 d *Ὅσοι δ' αὖ «ὠσίαν», σχεδόν τι αὖ οὗτοι καθ' Ἡράκλειτον ἂν ἡγοῖντο τὰ ὄντα ἰέναι τε πάντα καὶ μένειν οὐδέν· τὸ οὖν αἴτιον καὶ τὸ ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ὠθοῦν, ὅθεν δὴ καλῶς ἔχειν αὐτὸ «ὠσίαν» ὠνομάσθαι.* Πβ. ἐπίσης 402 a — b.

384 d).[13] Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐτυμολογουμένων ἐκεῖ λέξεων ἀναφέρομεν τὰς ἑξῆς: Τὴν λέξιν *θεοὺς* ἐτυμολογεῖ ἐκ τοῦ *θεῖν* «τρέχειν», λέγων ὅτι οἱ πρῶτοι οἱ περὶ τὴν Ἑλλάδα ἄνθρωποι καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν βαρβάρων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, παρατηροῦντες τὴν διαρκῆ καὶ ταχεῖαν κίνησιν τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, τῆς γῆς, τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ οὐρανοῦ, θεωρουμένων ὡς θεῶν, ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ *θεῖν* ἐπωνόμασαν αὐτοὺς *θεούς*.[14] Πρὸς εὕρεσιν τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως *δαίμονες*, ὁ Πλάτων ἀναφερόμενος εἰς τὸν Ἡσίοδον, χαρακτηρίζοντα τούτους ὡς φρονίμους καὶ σοφούς, γράφει: *Τοῦτο τοίνυν παντὸς μᾶλλον λέγει, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς δαίμονας· ὅτι φρόνιμοι καὶ δαήμονες ἦσαν, «δαίμονας» αὐτοὺς ὠνόμασεν* (398 b). Τὴν λέξιν *ἄνθρωπος* ἐτυμολογεῖ ἐκ τοῦ *ἀναθρῶν ἃ ὄπωπε* ἑρμηνεύων τὸν σχηματισμὸν τῆς λέξεως ὡς κάτωθι: *Ἐκ γὰρ ῥήματος ὄνομα γέγονεν, ἑνὸς γράμματος τοῦ ἄλφα ἐξαιρεθέντος καὶ βαρυτέρας τῆς τελευτῆς γενομένης* (399 b). Τὴν προέλευσιν τῆς λέξεως *Ἅιδης* δέχεται ἐκ τοῦ *ἀιδὲς* λέγων: *Οἱ πολλοὶ μέν μοι δοκοῦσιν ὑπολαμβάνειν τὸ ἀιδὲς προσειρῆσθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ καὶ φοβούμενοι τὸ ὄνομα «Πλούτωνα» καλοῦσιν αὐτόν* (403 a).

Ὁ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ Στωικοὶ[15] ἠσχολήθησαν ὡσαύτως περὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων. Οὕτως ὁ Σταγιρίτης φιλόσοφος παράγει τὰς λέξεις: *δίκαιον* ἀπὸ τοῦ *δίχα*,[16] *μακάριον* ἀπὸ τοῦ *μάλιστα* (Mb) *χαίρειν* (Ἠθ. Νικ. 7, 12 [=1152 b 7]), *οὐρανὸν* ἀπὸ τοῦ *ὅρον εἶναι τῶν ἄνω* (Περὶ Κόσμου 6, 19 [=400 a 7]). Ὁ Χρύσιππος ἔγραψε *Περὶ τῶν ἐτυμολογικῶν πρὸς Διοκλέα α' β' γ' δ' ε' στ' ζ'* καὶ *ἐτυμολογικῶν πρὸς Διοκλέα α' β' γ' δ'*.[17] Κατὰ τὸν Macrobius (Conviv. Sat.

13. Βλ. *Ι. Ν. Θεοδωρακοπούλου*, Σύστημα Φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς, Ἀθῆνα 1947, σ. 86 κ. ἑ.

14. Κρατ. 397 c — d *Φαίνονταί μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους [τοὺς θεοὺς] ἡγεῖσθαι οὕσπερ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν· ἅτε οὖν αὐτὰ ὁρῶντες πάντες ἀεὶ ἰόντα δρόμῳ καὶ θέοντα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως τῆς τοῦ θεῖν «θεοὺς» αὐτοὺς ἐπονομάσαι.*

15. Βλ. Stoicorum veterum fragmenta, τόμ. II, σ. 44, 40 (ἔκδ. Arnim)... *θέσει ἐστὶ τὰ ὀνόματα ἤ, ὡς νομίζουσιν οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς, φύσει,... καθὸ καὶ στοιχεῖά τινα τῆς ἐτυμολογίας εἰσάγουσιν* (Ὠριγέν. Πρὸς τὸν ἐπιγεγρ. Κέλσου ἀληθῆ λόγον 1,24).

16. Ἠθ. Νικ. 5,7 (= 1132 a 30) *διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζεται δίκαιον, ὅτι δίχα ἐστίν, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἴποι δίχαιον, καὶ ὁ δικαστὴς διχαστής.*

17. Βλ. Stoicorum veterum fragmenta, τόμ. II, σ. 9, 13-14.

1,17,7) ὁ Χρύσιππος ἑρμηνεύει τὴν λέξιν *Ἀπόλλων* ὡς ἑξῆς: Chrysippus Apollinem, *ὡς οὐχὶ τῶν πολλῶν καὶ φαύλων οὐσιῶν τοῦ πυρὸς ὄντα*, primam enim nominis litteram retinere significationem negandi, *ἢ ὅτι μόνος ἐστὶ καὶ οὐχὶ πολλοί*; nam et Latinitas eum, quia tantam claritudinem solus obtinuit, solem vocavit.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς εὑρίσκομεν ἐτυμολογίας λέξεων. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης περὶ τῆς λέξεως *Ἡρακλῆς* γράφει: *Τὸν δ' ἐξ Ἀλκμήνης γενόμενον ὕστερον πλείοσιν ἔτεσιν ἢ μυρίοις, Ἀλκαῖον ἐκ γενετῆς καλούμενον, ὕστερον Ἡρακλέα μετονομασθῆναι, οὐχ ὅτι δι' Ἥραν ἔσχε κλέος, ὥς φησιν ὁ Μᾶτρις, ἀλλ' ὅτι τὴν αὐτὴν ἐζηλωκὼς προαίρεσιν Ἡρακλεῖ τῷ παλαιῷ τὴν ἐκείνου δόξαν ἅμα καὶ προσηγορίαν ἐκληρονόμησεν* (1, 24, 4).

Ὁ Ἀρτεμίδωρος παράγει τὴν λέξιν *τήβεννος* ἀπὸ τοῦ *Τημένου τοῦ Ἀρκάδος*.[18]

* * *

Ἡ λέξις *ἐτυμολογία* ὡς γραμματικὸς ὅρος ἔχει ἑλληνιστικὴν τὴν προέλευσιν. Ποῖος πρῶτος ἐχρησιμοποίησε τοῦτον δὲν γνωρίζομεν. Κατὰ τὸν G. Curtius[19] τὸ α' συνθετικὸν *ἔτυμος* εἶναι ἰωνικόν.[20] Ὁ terminus technicus *ἔτυμον, ἐτυμολογία* ἀποδίδεται εἰς τοὺς Στωι-

18. Ὀνειροκρ. 2,3 (= σ. 104, 8 κ. ἑ. ἐκδ. Pack): *Τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐσθής, ἣν τήβεννον καλοῦσιν ἀπὸ Τημένου τοῦ Ἀρκάδος, ὃς πρῶτος τὴν ἑαυτοῦ χλαμύδα τοῦτον περιεβάλετο τὸν τρόπον εἰσπλεύσας κατὰ Ἰόνιον κόλπον καὶ ὑποδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ταύτῃ κατοικούντων. Ἀφ' οὗ μαθόντες [καὶ] οἱ ἐγχώριοι τὸν αὐτὸν ἐνεσκευάζοντο τρόπον καὶ ἐκάλουν τὴν ἐσθῆτα τημένειον ἐπώνυμον Τημένου τοῦ εὑρόντος· ὕστερον δὲ τῷ χρόνῳ παραφθαρέντος τοῦ ὀνόματος τήβεννος ἐκλήθη.*

19. Grundzüge der griechischen Etymologie, 5η ἔκδ. (E. Windisch) Leipzig, 1879, σ. 5.

20. Ὁ Πλάτων χρησιμοποιῶν τοῦτο εἰς τὸν *Φαῖδρον* (260 e *τοῦ δὲ λέγειν, φησὶν ὁ Λάκων, ἔτυμος τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτ' ἔστιν οὔτε μή ποτε ὕστερον γένηται*) ἔλαβεν ἐκ τῶν Ἰώνων φιλοσόφων (βλ. Curtius, ἔνθ' ἀνωτ. σ. 5). Ἡ λέξις *ἔτυμος* εὕρηται εἰς τοὺς Προσωκρατικούς: H. Diels — W. Kranz, Die Fragmente der Vorsokratiker, 10η ἔκδ. Berlin 1960: Ξενοφάν. B 8,4 (I, 131,10) *εἴπερ ἐγὼ περὶ τῶνδ' οἶδα λέγειν ἐτύμως·* B 35 (I, 137,7) *ταῦτα δεδοξάσθω μὲν τοῖς ἐτύμοισι.* Ἴων ὁ Χῖος B 4 (I, 380,20) *εἴπερ Πυθαγόρης ἐτύμως ὁ σοφὸς περὶ πάντων ἀνθρώπων γνώμας εἶδε...*

κούς.[21] Παρὰ Στράβωνι παραλλήλως πρὸς τὴν λέξιν *ἐτυμολογία*[22] εὕρηται καὶ ἡ λέξις *ἐτυμότης*: *Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Καπύη μὲν ἐστιν ἡ μητρόπολις, κεφαλὴ τῷ ὄντι κατὰ τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος* (5,4, 10 [=C. 248]).[23] Παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ ὡσαύτως ἀπαντᾷ ἡ λέξις *ἐτυμολογία*,[24] παρὰ δὲ Διονυσίῳ τῷ Θρᾳκὶ ὁρίζεται αὕτη ὡς μέρος τῆς Γραμματικῆς: *Τέταρτον ἐτυμολογίας εὕρεσις* (Περὶ Γραμματικῆς § 1, ἔκδ. Uhlig).

Μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τὴν *ἐτυμολογίαν* σημασίας ἀπαντᾷ ἡ λέξις *ἔτυμον* ὡς οὐσιαστικὸν παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ: *Ὧν τὸν μὲν Ὄσιριν, τὴν δὲ Ἶσιν ὀνομάσαι, ἀπό τινος ἐτύμου τεθείσης ἑκατέρας τῆς προσηγορίας ταύτης* (1,11,1).[25] Τὸ ἐπίρρημα *ἐτύμως* ἀπαντᾷ παρ' Ἀριστοτέλει: *ὃν ἐτύμως καλοῦμεν οὐρανὸν μὲν ἀπὸ τοῦ ὅρον εἶναι τῶν ἄνω,...* (Περὶ Κόσμου 6, 19 [=400 a 6]).

Ὡσαύτως δὲ ἀπαντᾷ τὸ ῥῆμα *ἐτυμολογῶ* εἰς τοὺς Προσωκρατικούς: Diels — Kranz, Die Fragmente der Vorsokratiker, A 10 (1,386,14 κ.ἑ.) *Ἑκάτερος οὖν τούτων* (τ. ἔ. Ἡρακλείτου καὶ Ἵππωνος), *φησί, καὶ ἐτυμολογεῖν ἐπιχειρεῖ τὸ τῆς ψυχῆς ὄνομα πρὸς τὴν οἰκείαν δόξαν, ὁ μὲν λέγων διὰ τοῦτο ζῆν λέγεσθαι τὰ ἔμψυχα παρὰ τὸ ζεῖν, τοῦτο δὲ τοῦ θερμοῦ, ὁ δὲ ψυχὴν κεκλῆσθαι ἐκ τοῦ ψυχροῦ,*

---

21. Βλ. Ed. Schwyzer, Griechische Grammatik, τόμ. I, 3η ἔκδ. München 1959, σ. 7· 41· 43 καὶ *Ἐρρ. Σκάσση*, Ἱστορικὴ Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς Γλώσσης, τόμ. I, ἐν Ἀθήναις 1969, σ. 51 ὑποσημ. 158.

22. 16,4,27 (= C. 784) ἔκδ. Meineke *καθάπερ οἱ τὴν ἐτυμολογίαν βιαζόμενοι ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν, ὅπερ ἐστὶν εἰς τὴν γῆν,...*

23. Πβ. ἐπίσης Πλουτ. Ἠθ. 638 *...προσάγειν τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος* καὶ Σέξτον τὸν Ἐμπειρικὸν Πρὸς Μαθηματικοὺς (Πρὸς Γραμματ.) I,247 (τόμ. 3ος, σ. 61, ἔκδ. Mutschmann — Mau) *καὶ οὐ διὰ τὴν τοῦ ὀνόματος ἐτυμότητα...*

24. Περὶ Συνθ. Ὀνομ. 16 *...τὰ κράτιστα δ' ὡς πρώτῳ τὸν ὑπὲρ ἐτυμολογίας εἰσαγαγόντι λόγον, Πλάτωνι τῷ Σωκρατικῷ, πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ μάλιστα δ' ἐν τῷ Κρατύλῳ*. Προσέτι Σέξτος ὁ Ἐμπειρικὸς εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον *Περὶ ἐτυμολογίας* ἐτυμολογεῖ καὶ τὰς λέξεις *λύχνος* καὶ *προσκεφάλαιον*: Πρὸς Μαθηματικοὺς (Πρὸς Γραμματ.) I,243 (τόμ. 3ος, σ. 60) *οἷον εἰ λύχνος εἴρηται ἀπὸ τοῦ λύειν τὸ νύχος, ὀφείλομεν μαθεῖν εἰ καὶ τὸ νύχος ἀπό τινος ἑλληνικοῦ εἴρηται, καὶ τοῦτο πάλιν ἀπ' ἄλλου·* I,244 (τόμ. 3ος, σ. 61) *οἷον προσκεφάλαιον ἀπὸ τοῦ τῇ κεφαλῇ προστίθεσθαι εἴρηται, ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ τὸ πρός, ὅ ἐστι πρόθεσις, ἀνετύμως κέκληται.*

25. Πβ. ἐπίσης Στράβ. 1,2,34 (= C. 42) ...τοὺς *Ἄραβας καὶ Ἐρεμβούς, τάχα τῶν πάλαι Ἑλλήνων οὕτω καλούντων τοὺς Ἄραβας, ἅμα καὶ τοῦ ἐτύμου συνεργοῦντος πρὸς τοῦτο*. Ἀθήν. 13,28 (= 571 d) ἔκδ. Kaibel *...οὐκ ἔτι πρὸς τὸ ἔτυμον ἀναφέροντες, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημονέστερον,...*

ὅθεν ἔχει τὸ εἶναι, παρὰ τὴν αἰτίαν ἡμῖν γενέσθαι τῆς διὰ τῆς ἀναπνοῆς ψύξεως. Ἐπίσης ἀπαντᾶ παρὰ Στράβωνι[26] καὶ Ἀθηναίῳ.[27]

Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις συγγραφεῦσιν εὑρίσκομεν μαρτυρίας περὶ συγγραφῆς κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα ἔργων ἐτυμολογικοῦ περιεχομένου. Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς (4ου αἰ. π.Χ.) φέρεται συγγράψας πρῶτος ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον *Περὶ ἐτυμολογιῶν*.[28] Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος (2ου αἰ. π.Χ.) καὶ Δημήτριος ὁ Ἰξίων ἐκ Περγάμου (2ου αἰ. π.Χ.) συνέγραψαν *Ἐτυμολογούμενα* ἢ *Περὶ ἐτυμολογιῶν*, τὰ ὁποῖα μνημονεύει ὁ Ἀθήναιος.[29]

Τότε συνετάχθησαν καὶ ἐτυμολογικὰ λεξικά, ἐπὶ τῶν ὁποίων, ὡς γνωστόν, ἐβασίσθησαν οἱ βυζαντινοὶ ἐτυμολόγοι. Τοιαῦτα λεξικὰ τῶν βυζαντινῶν χρόνων σῴζονται τὰ ἑξῆς:

1) *Ὠρίωνος τοῦ ἐκ Θηβῶν Αἰγύπτου* (5ου αἰ. μ.Χ.): Orionis Thebani Etymologicon, ἔκδ. F. G. Sturzius, Lipsiae 1820.

2) Etymologicum Genuinum (=Γνήσιον· 9ου αἰ.), ἔκδ. α) E. Miller, Mélanges de littérature grecque, Paris 1868, σσ. 11-318· β) R. Reitzenstein, Geschichte der griechischen Etymologika, Leipzig 1897 (ἀνατύπ. Amsterdam 1964), σσ. 11-44 (*Ἄμα - Ἄμωμος*)· γ) Littera *Λ*, ἔκδ. A. Colonna, Roma, Quaderni Athena N. 4, 1967· δ) Etymologicum

---

26. 1,2,34 (= C. 42) *Ἀπὸ γὰρ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν τοὺς Ἐρεμβοὺς ἐτυμολογοῦσιν οὕτως οἱ πολλοί, οὓς μεταλαβόντες οἱ ὕστερον ἐπὶ τὸ σαφέστερον Τρωγλοδύτας ἐκάλεσαν.*

27. 2,1 (= 35 b) *Πλάτων δ' ἐν Κρατύλῳ ἐτυμολογῶν τὸν οἶνον οἰόνουν αὐτόν φησιν εἶναι διὰ τὸ οἰήσεως ἡμῶν τὸν νοῦν ἐμπιπλᾶν.*

28. Βλ. L. Cohn, Commentationes philologicae in honorem A. Reifferscheidii, Βρεσλαύια 1844, De H. Pontico Etymologiarum scriptore antiquissimo, σ. 89.

29. 14,83 (= 663 a—b) *Ὠνομάσθη δὲ ἡ ματτύη, ὡς μὲν ὁ Ἀθηναῖος Ἀπολλόδωρός φησιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἐτυμολογουμένων, ἀπὸ τοῦ μασᾶσθαι, ὥσπερ καὶ ἡ μαστίχη καὶ ἡ μάσταξ· ἡμεῖς δέ φαμεν ἀπὸ τοῦ μάττειν, ἀφ' οὗ καὶ ἡ μᾶζα αὐτὴ ὠνομάσθη καὶ ἡ παρὰ Κυπρίοις καλουμένη μαγίς, καὶ τὸ τρυφᾶν καθ' ὑπερβολὴν ὑπερμαζᾶν.* 2,63 (= 63 d) *Ἀπολλόδωρος δὲ ἐν β' ἐτυμολογιῶν τῶν κοχλιῶν φησί τινας καλεῖσθαι κωλυσιδείπνους.* 11,65 (= 483 a) *Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τῷ περὶ Ἐτυμολογιῶν Παφίους τὸ ποτήριον καλεῖν κύββα.* 3,5 (= 74 b) *ὠνομάσθαι δὲ σικυούς φησι Δημήτριος ὁ Ἰξίων ἐν πρώτῃ Ἐτυμολογουμένων ἀπὸ σεύεσθαι καὶ κίειν· ὁρμητικὸν γὰρ ὑπάρχειν.* 2,33 (= 50 a) *...ἦλα δὲ οἷον μῆλα, ὡς Δημήτριος ὁ Ἰξίων λέγει ἐν Ἐτυμολογίᾳ.* Σημειωθήτω τέλος ὅτι ἀρκετὰ συνέβαλεν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐτυμολογικῆς ἐρεύνης Φιλόξενος ὁ Ἀλεξανδρεὺς (περὶ τὸν 1ον αἰ. π.Χ.), ἐξ οὗ πολλὰ ἤντλησαν οἱ Ἡρωδιανός, Δίδυμος, Τρύφων κ.ἄ. (πλείονα βλ. παρὰ *Κ. Ι. Βουρβέρη*, Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἀρχαιογνωσίαν καὶ τὴν κλασσικὴν Φιλολογίαν, Ἀθῆναι 1967, σ. 176).

Genuinum, Codex B, ἔκδ. *Ν. Α. Λιβαδάρα*, 'Αθηνᾶ 70, 1968, 37 - 82 (*ἀγανοῖς - ἄητον*) καὶ ε) Klaus Alpers, Bericht über Stand und Methode der Ausgabe des Etymologicum Genuinum (Mit einer Ausgabe des Buchstaben *Λ*), Κοπεγχάγη 1969.

3) Τὸ *Γουδιανὸν 'Ετυμολογικόν* (περὶ τὸν 11ον αἰ.): Etymologicum Gudianum, ἔκδ. α) F. G. Sturz, Leipzig 1818· β) Reitzenstein, ἔνθ' ἀνωτ., σσ. 79 - 81 (*Κάβειροι - Κάδμιλος*) καὶ σσ. 109 - 136 (*"Αμα - 'Αμωσγέπως*) καὶ γ) A. de Stefani, Lipsiae 1909 - 1922 (*α - ζειαί*).

4) Τὸ *Μέγα 'Ετυμολογικόν* (περὶ τὸν 11ον αἰ.): Etymologicum Magnum, ἔκδ. α) Th. Gaisford, Oxonii 1848 (ἀνατύπ. Amsterdam 1967) καὶ β) ἐν Reitzenstein, ἔνθ' ἀνωτ., σσ. 223 - 241 (*"Αμα - 'Αμνάς*).

5) Τὸ *'Ετυμολογικὸν τοῦ Συμεῶνος* (12ου αἰ.): Symeons Etymologikon, ἔκδ. α) Reitzenstein, ἔνθ' ἀνωτ., σσ. 262 - 279 (*'Αμάδοκοι - "Αμφω*)· β) Das Etymologicum Symeonis, ἔκδ. H. Sell, Meisenheim am Glan 1968 (*α - ἀίω*) καὶ γ) G. Berger, Etymologicum Genuinum et Etymologicum Symeonis (*β*), Meisenheim am Glan 1972.

Πλὴν τῶν εἰδικῶν τούτων λεξικῶν σῴζονται καὶ ἕτερα ἀρχαῖα λεξικὰ περιέχοντα καὶ ἐτυμολογίας:

1) *Πολυδεύκους* (2ου αἰ. μ.Χ.): Pollucis Onomasticon, ἔκδ. E. Bethe, 3 τόμ., Leipzig 1900 - 1937 (ἀνατύπ. Stuttgart 1967).

2) *'Ησυχίου τοῦ 'Αλεξανδρέως* (5ου αἰ. μ.Χ.): Hesychii Alexandrini Lexicon, ἔκδ. α) post J. Albertum rec M. Schmidt, 5 τόμ., Jenae 1858 - 1868 καὶ β) K. Latte, I - II (*A - O*), Hauniae (Kopenhagen) 1953 - 1966.

3) *Φωτίου* (9ου αἰ.): ἔκδ. α) Photii Patriarchae Lexicon, rec., adnotationibus instr. et prolegomena add. S. A. Naber, I - II Leiden 1864 - 1865 (ἀνατύπ. 1965) καὶ β) Reitzenstein, ἔνθ' ἀνωτ., σσ. 157 - 165 (*Σελεύκου - Πανσαγία*).

4) *Σούδας* (10ου αἰ.): Suidae Lexicon, ἔκδ. Ada Adler, 5 τόμ., Lipsiae 1928 - 1938 (ἀνατύπ. Stuttgart [Teubner] 1971).

5) *'Ιωάννου Ζωναρᾶ* (11ου - 12ου αἰ.): Johannis Zonarae Lexicon, ἔκδ. J. A. H. Tittmann, I - II Leipzig 1808 (ἀνατύπ. Amsterdam 1967).

* * *

'Η μέχρι τοῦ 18ου αἰ. ἐτυμολογία θεωρεῖται σήμερον ὡς *λαϊκὴ ἐτυμολογία* ἢ *παρετυμολογία*. 'Από τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰ. ὅμως αὐτη

λαμβάνει χαρακτῆρα καθαρῶς ἐπιστημονικὸν καὶ καθίσταται κλάδος τῆς συγκριτικῆς γλωσσολογίας. Κατὰ τὸν 18ον αἰ. διαπιστοῦται ὑπό τινων ἐρευνητῶν γλωσσικὴ συγγένεια τῆς ἀρχαίας Ἰνδικῆς πρὸς τὴν Ἀρμενιακήν, Γερμανικήν, Ἑλληνικήν, Κελτικήν, Λατινικήν, Περσικήν, Σλαβικὴν κ.ἄ. Μεταξὺ τῶν πρώτων,[30] οἵτινες διεπίστωσαν τὴν συγγένειαν ταύτην, εἶναι ὁ Γάλλος Ἰησουίτης Cœurdoux, ὁ ὁποῖος τῷ 1767 ἀνεκοίνωσε τοῦτο δι' ὑπομνήματος εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιγραφῶν, καὶ κυρίως ὁ Ἄγγλος W. Jones διὰ διαλέξεως γενομένης τῷ 1786 ἐν Καλκούττᾳ. Οὕτως ἀπὸ τοῦ 19ου αἰῶνος ἀρχομένου ἐρευνᾶται μεθοδικώτερον καὶ συστηματικώτερον ἡ ἐτυμολογικὴ συγγένεια τῶν ἐν λόγῳ γλωσσῶν. Ὁ Franz Bopp ἐδημοσίευσε δύο βασικὰ ἔργα,[31] δι' ὧν ἐθεμελίωσε τὴν συγκριτικὴν γλωσσολογίαν. Ἡ γλωσσικὴ αὕτη συγγένεια ὀφείλεται εἰς τὴν πάλαι ποτὲ κοινὴν διαβίωσιν λαῶν ὁμοφύλων, κατοικούντων εἰς τὴν βόρειον καὶ κεντρικὴν Εὐρώπην πιθανῶς καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, ὡς ἄλλοτε ἐπιστεύετο. Οἱ λαοὶ οὗτοι διαμορφώσαντες κοινὴν γλῶσσαν ἀπετέλεσαν ἰδίαν γλωσσικὴν οἰκογένειαν, τὴν Ἰνδοευρωπαϊκὴν[32] ἢ Ἰνδογερμανικὴν[33] ἢ Ἰαπετικὴν[34] καλουμένην.[35] Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως οὗτοι διασπασθέν-

---

30. Βλ. Schwyzer, Griechische Grammatik I, σ. 9.

31. α) Conjugationssystem der Sanskritsprache in Vergleichung mit jenem der griechischen, lateinischen, [neu]persischen und germanischen Sprache, Frankfurt 1816 καὶ β) Vergleichende Grammatik des Sanskrit, Zend, Armenischen, Griechischen, Lateinischen, Litauischen, Altslavischen, Gotischen und Deutschen, I - VI Berlin 1835 - 1852, γ' ἐκδ. I - III 1868 - 1871.

32. Τὸν ὅρον τοῦτον εἰσήγαγον εἰς τὴν γλωσσολογίαν κυρίως οἱ Γάλλοι (indoeuropéen).

33. Οἱ Γερμανοὶ καθιέρωσαν τὸν ὅρον Indogermanisch.

34. Ἐκ τοῦ *Ἰαπετοῦ*, υἱοῦ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ἀρχηγοῦ τῶν Τιτάνων καὶ προγόνου τῶν λαῶν τῆς βορειοδυτικῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Τὸν ὅρον *Ἰαπετική* εἰσήγαγεν ὁ Diefenbach, καὶ τὸν υἱοθέτησε καὶ ὁ ἡμέτερος Γ. Χατζιδάκις.

35. Ἐκ τῆς συγκριτικῆς γλωσσικῆς ἐρεύνης διεπιστώθη ὅτι πρὸ τῆς διασπάσεως τῆς μητρὸς γλώσσης εἶχον διαμορφωθῆ δύο διαλεκτικαὶ ὁμάδες: αἱ ἀνατολικαὶ καὶ αἱ δυτικαὶ Ἰνδοευρωπαϊκαὶ γλῶσσαι. Αἱ ὁμάδες αὗται νῦν καλοῦνται Kentum καὶ Satem γλῶσσαι, διότι εἰς τὸ δυτικὸν τμῆμα τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν οἱ Ἰνδοευρωπαϊκοὶ οὐρανικοὶ κλειστοὶ φθόγγοι διετηρήθησαν (π.χ. ἑλλ. *ἑκατόν*, λατ. centum), εἰς δὲ τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα (πλὴν τῆς Τοχαρικῆς καὶ τῆς Χεττιτικῆς ἀνηκουσῶν εἰς τὰς Satem γλώσσας) ἐτράπησαν εἰς συριστικούς (π.χ. ἀβεστ. satəm, ἰνδ. çatám).

τες κατηυθύνθησαν καθ' ὁμάδας ἄλλοι μὲν πρὸς 'Ανατολὰς μέχρι τῆς Περσίας καὶ τῶν 'Ινδιῶν, ἄλλοι δὲ πρὸς Δυσμὰς μέχρι τῆς 'Αγγλίας καὶ ἄλλοι πρὸς Νότον μέχρι τῆς Μεσογείου.[36] 'Εκεῖ ἐγκατασταθέντες ἀνέπτυξαν ἰδίας γλώσσας, αἵτινες ὅμως ἀποτελοῦν συνέχειαν τῆς 'Ινδοευρωπαϊκῆς μητρὸς γλώσσης.

Δείγματά τινα τῆς γλωσσικῆς ταύτης συγγενείας ἀναφέρομεν ἐκ τῆς 'Ελληνικῆς, τῆς Λατινικῆς καὶ τῆς ἀρχαίας 'Ινδικῆς:

'Ελλ.	Λατ.	'Ινδ.
ἀντὶ	ante	anti
βοῦς	bōs	gāús
δέκα	decem	daçam
δύο	duo	dvá
ἕξ	sex	shash
ἑπτὰ	septem	saptam
ἵππος	equos	áçvas
μήτηρ	māter	mātá
ναῦς	nāvis	nāús
ὀκτὼ	octo	açtáu
πατὴρ	pater	pitá
πρὸ	pro	pra
ὑπὲρ	super	upari.[37]

Εἰς τὴν 'Ινδοευρωπαϊκὴν οἰκογένειαν ἀνήκουν αἱ γλῶσσαι:

1) *Χεττιτικὴ* (ἐν Μικρᾷ 'Ασίᾳ) 2) *'Ινδικὴ* (*Βεδική, κλασσικὴ Σανσκριτικὴ*) καὶ *'Ιρανικὴ* (*ἀρχαία Περσικὴ* καὶ *'Αβεστική· νεωτέρα Περσική*, τοῦ *'Αφγανιστὰν* καὶ *'Οσσετική*) 3) *Τοχαρικὴ* (*Α* καὶ *Β*) 4) *'Αρμενιακὴ* 5) *Θρακικὴ* καὶ *Φρυγικὴ* 6) *'Ελληνικὴ* 7) *'Αλβανικὴ* 8) *'Ιταλικὴ* (*Λατινική, 'Ομβρικὴ* καὶ *'Οσκική*) καὶ *Κελτικὴ* (Gaulois, *Γκαελική, Βρετονική, Κορνικὴ* καὶ *Οὐαλική*) 9) *Γερμανικὴ* (*Γοτθική, Σκανδιναυϊκὴ* [*Σουηδική, Δανική, Νορβηγική*], *'Ελβετική, 'Αγγλοσαξονική, 'Ολλανδική*) 10) *Βαλτικὴ* (*ἀρχαία Πρωσσική, Λεττικὴ* καὶ *Λιθουανική*) καὶ *Σλαβικὴ* (*Σερβοκροατική, Βουλγαρική, Ρωσική, Πολωνική, Τσεχική, Σλοβενική, Λευκορρωσικὴ* καὶ *Μικρορρωσικὴ ἢ Οὐκρανική*).

---

36. Εἰς τὴν 'Ελλάδα ἀφίχθησαν οὗτοι πιθανῶς τὴν β' χιλιετίαν π.Χ.

37. Πλείονα βλ. παρὰ *Γ. Ν. Χατζιδάκι*, 'Ακαδημεικὰ 'Αναγνώσματα, τόμ. Α', ἐν 'Αθήναις 1924, σσ. 4-7.

Ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 19ου αἰ. ἤρχισεν ἡ σύνταξις ἐτυμολογικῶν λεξικῶν τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ κάτωθι:

Α' *Συγκριτικὰ λεξικά:*

A. Fick, Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen, 4η ἔκδ. I - III Göttingen 1891. 1894. 1909.

A. Walde — J. Pokorny, Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen, I - III Berlin — Leipzig 1927 - 1932.

J. Pokorny, Indogermanisches etymologisches Wörterbuch, I - II Bern — München 1959 - 1969.

Β' *Λεξικὰ εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν:*

G. Meyer, Etymologisches Wörterbuch der albanischen Sprache, Strassburg 1891.

F. Kluge — A. Götze — W. Mitzka, Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache, 19η ἔκδ. Berlin 1963.

W. W. Skeat, An Etymological Dictionary of the English Language, Oxford 1928.

E. Partridge, A Short Etymological Dictionary of Modern English, 3η ἔκδ. London 1961.

C. T. Onions — G. W. S. Friedrichsen — R. W. Burchfield, The Oxford Dictionary of English Etymology, Oxford 1966.

E. Klein, A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language, I - II Amsterdam - London - New York 1966 - 1967.

E. Gamillscheg, Etymologisches Wörterbuch der französischen Sprache, Heidelberg 1928.

O. Bloch — W. von Wartburg, Dictionnaire étymologique de la langue française, 5η ἔκδ. Paris 1968.

A. Jóhannesson, Isländisches etymologisches Wörterbuch, Bern 1956.

J. Franck — N. van Wijk, Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche Taal, L'Aia 1912· 2α ἔκδ. ὑπὸ N. van Wijk 1949.

H. Falk — A. Torp, Norwegisch — Dänisches etymologisches Wörterbuch, 2α ἔκδ. Heidelberg 1960.

W. Meyer — Lübke, Romanisches etymologisches Wörterbuch, 3η ἔκδ. Heidelberg 1935 (ἀνατύπ. 1968).

M. Vasmer, Russisches etymologisches Wörterbuch, I - III Heidelberg 1950 - 1958.

F. Miklosich, Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen, Wien 1886.
E. Hellquist, Svensk etymologisk ordbok, 2α ἔκδ. I - II Lund 1939.

Γ' *Λεξικὰ τῆς Λατινικῆς :*

A. Vaniček, Etymologisches Wörterbuch der lateinischen Sprache, 2α ἔκδ. Leipzig 1881.
M. Bréal — A. Bailly, Dictionnaire étymologique latin, Paris 1885.
A. Walde — J. B. Hofmann, Lateinisches etymologisches Wörterbuch, 3η ἔκδ. Heidelberg 1938 - 1954.
A. Ernout — A. Meillet, Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots, 4η ἔκδ. Paris 1959.

Δ' *Λεξικὰ καὶ γλωσσικὰ βοηθήματα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς :*

Th. Benfey, Griechisches Wurzellexikon, I - II Berlin 1839 - 1842.
A. Vaniček, Griechisch — lateinisches etymologisches Wörterbuch, I - II Leipzig 1877.
A. Vaniček, Fremdwörter im Griechischen und Lateinischen, Leipzig 1878.
G. Curtius, Grundzüge der griechischen Etymologie, 5η ἔκδ. Leipzig 1879.
F. Warton, Etyma Graeca. An Etymological Lexicon of Classical Greek, London 1890.
W. Prellwitz, Etymologisches Wörterbuch der griechischen Sprache, 2α ἔκδ. Göttingen 1905.
H. Lewy, Die semitischen Fremdwörter im Griechischen, Berlin 1895.
A. Meillet, Notes d'étymologie grecque, Paris 1896.
L. Meyer, Handbuch der griechischen Etymologie, I - IV Leipzig 1901 - 1902.
Th. Preud'homme, Petit dictionnaire étymologique grec, Paris 1909.
Ém. Boisacq, Dictionnaire étymologique de la langue grecque, Heidelberg — Paris 1938 (ἀνατύπ. Heidelberg 1950).
F. Bechtel, Lexilogus zu Homer. Etymologie und Stammbildung homerischer Wörter, Halle 1914.
J. B. Hofmann, Etymologisches Wörterbuch des Griechischen, München 1950 (ἀνατύπ. Darmstadt 1966).

Hj. Frisk, Griechisches etymologisches Wörterbuch, I - III Heidelberg [1954] 1960 - 1972.

P. Chantraine, Dictionnaire étymologique de la langue grecque. Histoire des mots, I (*Α-Δ*)[38] Paris 1968· II (Ε-Κ) 1970.

* * *

Ἐτυμολογικὸν λεξικὸν ἑλληνιστὶ συντεταγμένον, ὡς γνωστόν, ἐλλείπει. Ἀξιόλογον σχετικὸν βοήθημα[39] εἶναι τὸ ἔργον τοῦ ἀειμνήστου *Ι. Δρ. **Σταματάκου***, «Λεξικὸν Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης», Ἀθῆναι 1949, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ τέλος πλείστων λημμάτων περιέχει ἐτυμολογίας. Ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως λοιπὸν ἑνὸς εἰδικοῦ ἐτυμολογικοῦ λεξικοῦ παρ' ἡμῖν, ἣν ᾐσθάνοντο ἀπὸ πολλοῦ πάντες οἱ περὶ τὴν Ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἀσχολούμενοι, προέβημεν εἰς τὴν παροῦσαν μεταγλώττισιν. Ἡ προτίμησις ἡμῶν ἐστράφη πρὸς τὸ ἐτυμολογικὸν λεξικὸν τοῦ Hofmann[40] διὰ τὸ σύντομον, τὸ σαφὲς καὶ τὸ εὐμέθοδον αὐτοῦ. Διὸ δημοσιεύομεν τὸ παρὸν Λεξικὸν εἰς τὴν Νέαν Ἑλληνικήν, ἐπηυξημένον διὰ προσθηκῶν τινων (ἑρμηνευμάτων, παραγώγων καὶ ἐπεξηγήσεων).[41]

---

38. Βλ. βιβλιοκρισίαν (Α' τόμ.: *Α - Δ*) τοῦ *Γ. Μπαμπινιώτου*, Ἀθηνᾶ 70, 1968, 358 - 380.

39. Ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸ τοῦ *Π. Χ. Δορμπαράκη*, «Ἐπίτομον Λεξικὸν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Ἐτυμολογικὸν — Ἑρμηνευτικόν», Ἀθῆναι 1973, ὅπερ εἶναι, ὡς ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς ἐν σ. 7 λέγει, κατὰ κύριον λόγον ἑρμηνευτικόν.

40. Ὁ Hofmann ἐπεξειργάσθη τὸ λατινικὸν ἐτυμολογικὸν λεξικὸν τοῦ A. Walde (βλ. ἀνωτ. σ. ιε').

41. Κατὰ τὴν μεταγλώττισιν τοῦ Λεξικοῦ προέβημεν εἰς διόρθωσιν παντὸς εἴδους σφαλμάτων, ἅτινα διέφυγον τῆς προσοχῆς τοῦ συγγραφέως, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ ἐπιμεληθέντος τῆς ἀνατυπώσεως αὐτοῦ. Ταῦτα ἀνέρχονται εἰς 480. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομέν τινα:

ἐν λ.	*ἀμαυρός*	ἀντὶ	*μαυρός*	γρ.	(*ἀμυδρός*) *μαυρός*
	ἄναξ			»	μετὰ τὸ λ. *ἄναλτος*
	ἄωροι	»	16,89	»	12,89
	βαίνω	»	*βάσκε* er ging	»	*βάσκε* gehe, komm
	βῆσσα	»	*βυθός* tief	»	*βυθός* m. Tiefe
	βόστρυχος	»	nhd. quast	»	mhd. quast
	γυμνός	»	nakt	»	nackt
	2. δέω	»	*δεῖ μέ τινος*	»	*δεῖ μοί τινος*
	δρύπτω	»	* dro-p-	»	* dre-p-

'Ως πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν τῶν λέξεων τῆς Νέας 'Ελληνικῆς ἠκολουθήσαμεν τὴν γραφήν, ἣν παρέχουν τὰ λεξικὰ τοῦ *Γ. Ι. Κουρμούλη*[42] καὶ τοῦ *Ν. Π. 'Ανδριώτη*.[43]

Περαίνων ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἀγαπητὸν φίλον φιλόλογον κ. *'Αθανάσιον Θ. Δεβελέγκαν*, ὁ ὁποῖος συμπαρεστάθη καθ' ὅλα τὰ στάδια ἐκτυπώσεως τοῦ μετὰ χεῖρας Λεξικοῦ.

'Αθῆναι, Μάρτιος 1974 — ΑΝΤ. Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

---

42. 'Αντίστροφον Λεξικὸν τῆς Νέας 'Ελληνικῆς, 'Αθῆναι 1967.
43. 'Ετυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς Κοινῆς Νεοελληνικῆς, β' ἐκδ. Θεσσαλονίκη 1967.

ΟΔΗΓΙΑΙ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

Ὑπὸ ἕκαστον λῆμμα παρέχεται ἡ ριζικὴ λέξις καὶ ἀκολουθοῦν κατὰ σειρὰν ἐξελίξεως αἱ σημασίαι αὐτῆς ἐντὸς εἰσαγωγικῶν („..")· ἐπίσης, παρέχονται παράγωγοι καὶ ἐνίοτε σύνθετοι λέξεις μετὰ τῶν σημασιῶν αὐτῶν.

Τὸ μετὰ τὴν διπλῆν στιγμὴν (:) τμῆμα τοῦ λήμματος ἀναφέρεται εἰς τὴν συγγένειαν αὐτοῦ πρὸς λέξεις τῶν ἀδελφῶν γλωσσῶν καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς κοινῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς ρίζης.

Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ἕνεκα τῆς εὐρυτάτης χρήσεως τῶν σημείων στίξεως καὶ διὰ τὴν ὁμοιόμορφον παράθεσιν τῶν ἑρμηνειῶν τῶν λέξεων δὲν ἐθέσαμεν μετὰ τὸ λῆμμα καὶ πρὸ τοῦ ἑρμηνεύματος ἄνω στιγμήν, ὡς εἴθισται νὰ γράφηται εἰς τὰ λήμματα (τὰς «γλώσσας») τοῦ Ἡσυχίου, ἀλλ' ἐχρησιμοποιήσαμεν τὰ εἰσαγωγικὰ („..")· τὰς λέξεις τῆς δημοτικῆς γλώσσης, εἰδικώτερον, ἐθέσαμεν ἐντὸς γωνιωδῶν εἰσαγωγικῶν («...»).

Τὸ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔργου παρατιθέμενον λεξιλόγιον—ἐλλεῖπον ἐκ τῆς γερμανικῆς ἐκδόσεως—περιέχει λέξεις, αἵτινες εἶναι μὲν ἐντεταγμέναι εἰς τὴν ἐτυμολογικὴν οἰκογένειαν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐπαναλαμβάνονται κεχωρισμένως ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀλφαβητικῇ θέσει τοῦ Λεξικοῦ.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ

ἀβεβ.	ἀβέβαιος
ἀβεστ.	ἀβεστικὸν
ἀβησσυν.	ἀβησσυνιακὸν
ἀγγλ.	ἀγγλικὸν
ἀγγλοσαξ.	ἀγγλοσαξονικὸν
ἀθέμ.	ἀθέματον
Ἀθήν.	Ἀθήναιος
ἀθροιστ.	ἀθροιστικὸν
αἰ.	αἰὼν
αἰγ.	αἰγαῖον
αἰγυπτ.	αἰγυπτιακὸν
Αἰλ.	Αἰλιανὸς
αἰολ.	αἰολικὸν
Αἰσχύλ.	Αἰσχύλος
ἀκκαδ.	ἀκκαδαῖον
ἄκλ.	ἄκλιτον
ἀλβ.	ἀλβανικὸν
ἀλεξανδρ.	ἀλεξανδρινὸν
Ἀλκμ.	Ἀλκμὰν
ἀμοργ.	ἀμόργινον
ἀμτβ.	ἀμετάβατον
ἀναδιπλ.	ἀναδιπλασιασμός, ἀναδίπλωσις
Ἀνακρ.	Ἀνακρέων
ἀνατολ.	ἀνατολικὸς
ἀναφ.	ἀναφορικὴ
ἀνερμήν.	ἀνερμήνευτον
Ἀνθολ.Παλ.	Ἀνθολογία Παλατίνη
ἀνομ.	ἀνομοίωσις
ἀντιθ.	ἀντιθετικὸς
ἀντίθ.	ἀντίθετον
ἀντικ.	ἀντικείμενον
ἀντων.	ἀντωνυμία, ἀντωνυμικὸς
ἀνώμ.	ἀνώμαλον
ἀνωτ.	ἀνωτέρω
ἀόρ.	ἀόριστος
Ἀπολλ.Ρόδ.	Ἀπολλώνιος Ρόδιος
ἀποσπ.	ἀπόσπασμα
ἀπρφ.	ἀπαρέμφατον
ἀρ.	ἀριθμὸς

ἄρ.	ἄριον
ἀραβ.	ἀραβικὸν
ἀραμ.	ἀραμαϊκὸν
ἀργ.	ἀργεῖον
Ἀριστ.	Ἀριστοτέλης
Ἀριστοφ.	Ἀριστοφάνης
ἀρκ.	ἀρκαδικὸν
Ἀρκάδ.	Ἀρκάδιος
ἀρμ.	ἀρμενιακὸν
Ἁρποκρ.	Ἁρποκρατίων
Ἀρρ.	Ἀρριανὸς
ἀρσ.	ἀρσενικὸν
ἀρχ.	ἀρχαῖον
ἀρχαιότ.	ἀρχαιότερος
Ἀρχίλ.	Ἀρχίλοχος
ἀσθ.	ἀσθενὴς
ἀσιατ.	ἀσιατικὸν
ἀσσυρ.	ἀσσυριακὸν
ἀττ.	ἀττικὸν
ἀφαιρ.	ἀφαιρετικὴ
ἀφγαν.	ἀφγανιστανικὸν
ἀφομ.	ἀφομοίωσις
ἀφρικ.	ἀφρικανικὸν
ἀχ.	ἀχαϊκὸν
ἄχρ.	ἄχρηστον
ἀχώρ.	ἀχώριστον
β.	βαθμὶς
βαβυλ.	βαβυλωνιακὸν
Βακχυλ.	Βακχυλίδης
βασ.	βασικὸς
βασκ.	βασκικὸν
βαυαρ.	βαυαρικὸν
βεδ.	βεδικὸν
βενετ.	βενετικὸν
βερβερ.	βερβερικὸν
Βεργ.	Βεργίλιος
βιθυν.	βιθυνιακὸν
βλ.	βλέπε
βοιωτ.	βοιωτικὸν
βόρ.	βόρειον
βουλγ.	βουλγαρικὸν

βουργ.	βουργουνδικὸν
βραχύτ.	βραχύτερος
βρετ.	βρετονικὸν
Γαλ.	Γαληνός
γαλατ.	γαλατικὸν
γαλλ.	γαλλικὸν
gall.	gallois (=κλάδος Κελτικῆς)
γεν.	γενικὴ
γερμ.	γερμανικὸν
γεωγρ.	γεωγραφικὸν
γεωργ.	γεωργιανὸν
γκαελ.	γκαελικόν, ἐκ τοῦ Gaël (=ἀρχαῖοι Κέλται, κάτοικοι τῆς Ἰρλανδίας)
γκεγκ.	γκεγκικὸς
Γλωσσογρ.	Γλωσσογράφοι
γορτ.	γορτύνιον
γοτθ.	γοτθικὸν
Γραμμ.	Γραμματικός
grusin.	grusinisch (=γεωργιανὸν)
δακ.	δακικὸν
δαν.	δανικὸν
δεικτ.	δεικτική, δεικτικὸν
δελφ.	δελφικὸν
δευτερ.	δευτερεύων
Dhātup.	Dhātupātha (=Πίναξ ρηματικῶν ριζῶν τῆς Σανσκριτικῆς)
δ. γρ.	διάφορος γραφὴ
δηλ.	δῆλα δὴ
δημώδ.	δημώδης
διαλ.	διάλεκτος, διαλεκτικὸς
διαρκ.	διαρκοῦς ποιοῦ ἐνεργείας
διόρθ.	διόρθωσις
Διοσκ.	Διοσκορίδης
διπλασ.	διπλασιασμὸς
δοτ.	δοτικὴ
δυϊκ.	δυϊκὸς
δωρ.	δωρικὸν
ἑβρ.	ἑβραϊκὸν
ἐγκλιτ.	ἐγκλιτικὸν
ἐθν.	ἐθνικὸν
ἐκκλ.	ἐκκλησιαστικὸν
ἐκτετ.	ἐκτεταμένη
ἐλαμ.	ἐλαμιτικὸν
ἐλβετ.	ἐλβετικὸν
ἑλλ.	ἑλληνικὸν
ἑλληνιστ.	ἑλληνιστικὸν
ἑν.	ἑνικὸς
ἐνδεχ.	ἐνδεχομένως
ἐνεργ.	ἐνεργητικὸς
ἐνεστ.	ἐνεστὼς
ἐνεστωτ.	ἐνεστωτικὸς
ἐνν.	ἐννοεῖται
ἐξησθενωμ.	ἐξησθενωμένη
ἐπεκτετ.	ἐπεκτεταμένος
ἐπιγρ.	ἐπιγραφαὶ
ἐπιδ.	ἐπιδαύριον
ἐπίθ.	ἐπίθετον
ἐπιθηματ.	ἐπιθηματικὸν
ἐπικ.	ἐπικὸς
ἐπίρ.	ἐπίρρημα
ἐπιτατ.	ἐπιτατικὸν
ἐπιφ.	ἐπιφώνημα
Ἐπίχ.	Ἐπίχαρμος
ἐρωτημ.	ἐρωτηματικὸς
ἑτεροίωσ.	ἑτεροίωσις
ἑτερόκλ.	ἑτερόκλιτον
ἐτρουσκ.	ἐτρουσκικὸν
ἐτυμολ.	ἐτυμολογία
εὐκτ.	εὐκτικὴ
Εὐρ.	Εὐριπίδης
εὐρωπ.	εὐρωπαϊκὸν
εὐφων.	εὐφωνικὸν
ἐφέσ.	ἐφέσιον
žem.	žemaitisch (=βαλτικὴ γλῶσσα)
ἠλ.	ἠλειακὸν
ἠπειρ.	ἠπειρωτικὸν

ἡρακλ.	ἡρακλεωτικόν
Ἡρόδ.	Ἡρόδοτος
Ἡρώδ.	Ἡρώδης
Ἡρώνδ.	Ἡρώνδας
Ἡσίοδ.	Ἡσίοδος
Ἡσύχ.	Ἡσύχιος
ἠτεροιωμ.	ἠτεροιωμένος
ἠφανισμ.	ἠφανισμένη
ἠχομιμ.	ἠχομιμητική
θ.	θέμα
θαμιστ.	θαμιστικόν
θεματ.	θεματικός
Θεόκρ.	Θεόκριτος
Θεόπ.	Θεόπομπος
Θεόφρ.	Θεόφραστος
θεσσ.	θεσσαλικόν
θετ.	θετικός
θηβ.	θηβαϊκόν
θηλ.	θηλυκόν
θηρ.	θηραϊκόν
θρᾳκ.	θρᾳκικόν
ἰαπων.	ἰαπωνικόν
ἰβηρ.	ἰβηρικόν
IE	Ἰνδοευρωπαϊκόν
Ἰλ.	Ἰλιάς
ἰλλυρ.	ἰλλυρικόν
ἰνδ.	ἰνδικόν
ἰνδοσιν.	ἰνδοσινικόν
Ἰουλ.	Ἰουλιανός
Ἱπποκρ.	Ἱπποκράτης
Ἱππῶν.	Ἱππῶναξ
ἰραν.	ἰρανικόν
ἰρλ.	ἰρλανδικόν
ἰσλ.	ἰσλανδικόν
ἰσχ.	ἰσχυρά
ἰταλ.	ἰταλικόν
ἰων.	ἰωνικόν
κ. ἄ.	καὶ ἄλλα
Καλλίμ.	Καλλίμαχος
κανον.	κανονική
καρ.	καρικόν
κατάλ.	κατάληξις
κατωτ.	κατωτέρω
καυκ.	καυκάσιον
κ. ἑ.	καὶ ἑξῆς
κελτ.	κελτικόν
κερκ.	κερκυραϊκόν
κιλικ.	κιλίκιον
κινεζ.	κινεζικόν
κληρον.	κληρονομηθεῖσα
κλητ.	κλητική
κοπτ.	κοπτικόν
κορινθ.	κορινθιακόν
κορν.	κορνικόν
κουρδ.	κουρδικόν
κρητ.	κρητικόν
κτητ.	κτητική
κ.τ.λ.	καὶ τὰ λοιπά
κ.τ.τ.	καὶ τὰ τοιαῦτα
κυμβρ.	κυμβρικόν
κυπρ.	κυπριακόν
κύρ.	κύριον
κυρην.	κυρηναϊκόν
κωμ.	κωμικόν
λ.	λέξις, λῆμμα
λακ.	λακωνικόν
λανουβ.	λανουβιανόν
λατ.	λατινικόν
λεσβ.	λεσβιακόν
λεττ.	λεττικόν
λευκορρωσ.	λευκορρωσικόν
λιγυρ.	λιγυρικόν
λιθ.	λιθουανικόν
λοκρ.	λοκρικόν
Λουκ.	Λουκιανός
λυδ.	λυδικόν
λυκ.	λυκιακόν
Λυκόφρ.	Λυκόφρων
μακεδ.	μακεδονικόν
μαρσ.	μαρσικόν
μασσαλιωτ.	μασσαλιωτικόν
Μέγ. Ἐτυμ.	Μέγα Ἐτυμολογικόν
μεγαρ.	μεγαρικόν
μεθομ.	μεθομηρικόν
μέλλ.	μέλλων

Μένανδρ.	Μένανδρος
μέσ.	μέσος
μεσογ.	μεσογειακὸν
μεσσαπ.	μεσσαπικὸν
μεσσην.	μεσσηνιακὸν
μεταβιβ.	μεταβιβαστικὸν
μετάπτ.	μετάπτωσις
μετασχημ.	μετασχηματισμὸς
μετρ.	μετρικὴ
μηδ.	μηδικὸν
μηδενισμ.	μηδενισμένη
μικρασιατ.	μικρασιατικὸν
μικρορρωσ.	μικρορρωσικὸν
μον-κμαιρ.	μον-κμαιρικὸν
μόρ.	μόριον
μουνδ.	μουνδαϊκὸν
μσν.	μεσαιωνικὸν
μτβτ.	μεταβατικὸν
μτγν.	μεταγενέστερον
μτφρ.	μεταφορικὸν
μτχ.	μετοχὴ
μυσ.	μυσιακὸν
νεοαττ.	νεοαττικὸν
νεογερμ.	νεογερμανικὸν
νεοελλ.	νεοελληνικὸν
νεοϊσλ.	νεοϊσλανδικὸν
νεοκυμβρ.	νεοκυμβρικὸν
νεοπερσ.	νεοπερσικὸν
νεοφρυγ.	νεοφρυγικὸν
νεώτ.	νεώτερος
νηπ.	νηπιακός, νηπίων
Νίκ.	Νίκανδρος
νορβ.	νορβηγικὸν
νότ.	νότιος
νοτιοδυτ.	νοτιοδυτικὸς
Ξεν.	Ξενοφῶν
ὀγαμ.	ὀγαμικὸν
Ὀδ.	Ὀδύσσεια
ὀλλ.	ὀλλανδικὸν
Ὅμ., ὁμ.	Ὅμηρος, ὁμηρικὸν
ὀμβρ.	ὀμβρικὸν
ὄν.	ὄνομα

ὀνομ.	ὀνομαστικὴ
ὀνοματ.	ὀνοματικὸς
Ὀππ.	Ὀππιανὸς
ὀργαν.	ὀργανικὴ
ὀρθότ.	ὀρθότερος
ὁριστ.	ὁριστικὴ
ὀσκ.	ὀσκικὸν
ὀσσετ.	ὀσσετικὸν
οὐγγ.	οὐγγρικὸν
οὐδ.	οὐδέτερον
οὐκρ.	οὐκρανικὸν
οὐσ.	οὐσιαστικὸν
παθ.	παθητικὸν
παλ.	παλαιὸν
Pali	ἱερὰ γλῶσσα τῶν Βουδιστῶν
παμφυλ.	παμφυλιακὸν
πάπ.	πάπυροι
παρετυμολ.	παρετυμολογία
παρωχ.	παρωχημένος
Παυσ.	Παυσανίας
πβ.	παράβαλε
πελιγν.	πελιγνιανὸν (=λατ. διάλεκτος)
περγαμ.	περγαμηνὸν
περσ.	περσικὸν
πιθ.	πιθανῶς
πληθ.	πληθυντικὸς
Πλούτ.	Πλούταρχος
ποιητ.	ποιητικὸς
Πολύβ.	Πολύβιος
Πολυδ.	Πολυδεύκης
πολων.	πολωνικὸν
ποντ.	ποντικὸν
ποτ.	ποταμὸς
πραιν.	πραινεστῖνον
πρακριτ.	πρακριτικὸν
πρκ.	παρακείμενος
προβαλτ.	προβαλτικὸν
προελλ.	προελληνικὸν
πρόθ.	πρόθεσις
προθεματ.	προθεματικὸν
προρρημ.	προρρηματικὸν
πρόσ.	πρόσωπον

προστ.	προστακτική
πρτ.	παρατατικός
πρωσσ.	πρωσσικόν
πρωταρχ.	πρωταρχικός
πρωτοελλ.	πρωτοελληνικόν
πρωτοϊραν.	πρωτοϊρανικόν
πρωτοκελτ.	πρωτοκελτικόν
πρωτοσημιτ.	πρωτοσημιτικόν
πρωτοσλαβ.	πρωτοσλαβικόν
π. χ.	παραδείγματος χάριν
ρ.	ρίζα
ρημ.	ρήματα, ρηματικός
ριζ.	ριζικός
ροδ.	ροδιακόν
ρωμαν.	ρωμανικόν
ρωσ.	ρωσικόν
σ.	σελίς
σαβιν.	σαβινικόν
σαχ.	σακικόν
σαλαμ.	σαλαμίνιον
σανσκρ.	σανσκριτικόν
σαξ.	σαξονικόν
σασανιδ.	σασανιδικόν
σερβοχροατ.	σερβοχροατικόν
σημ.	σημασία
σημιτ.	σημιτικόν
σικελ.	σικελικόν
Σιμων.	Σιμωνίδης
σκανδ.	σκανδιναυϊκόν
σκυθ.	σκυθικόν
σλαβ.	σλαβικόν
σλοβεν.	σλοβενικόν
σογδ.	σογδιανόν
σουηδ.	σουηδικόν
σουμερ.	σουμερικόν
Σοφ.	Σοφοκλῆς
σπανιώτ.	σπανιώτερος
στερ.	στερητικόν
Στησίχ.	Στησίχορος
Στράβ.	Στράβων
συγγ.	συγγενής
συγκεκ.	συγκεκομμένος
συγκρ.	συγκριτικός
σύμφ.	σύμφωνον
συμφων.	συμφωνόληκτον
σύνδ.	σύνδεσμος
συνεσταλ.	συνεσταλμένη
συνήθ.	συνήθως
συνηθέστ.	συνηθέστερον
συνηρ.	συνηρημένος
συνθετ.	συνθετικόν
συντετμ.	συντετμημένος
σύρ.	σύριον, συριακόν
συραχ.	συρακόσιον
σχηματιστ.	σχηματιστικόν
Σχολ.	Σχολιαστής, - αί
Σώφρ.	Σώφρων
ταραντ.	ταραντῖνον
τ. ἔ.	τοῦτ' ἔστι
τετελ.	τετελεσμένος
τοπ.	τοπικός
τοπων.	τοπωνύμιον
τοσκ.	τοσκανικόν
τουρκ.	τουρκικόν
τοχ.	τοχαρικόν
Τραγ.	Τραγικοί
τσακ.	τσακωνικόν
τσεχ.	τσεχικόν
τυρολ.	τυρολικόν
ὑπερθ.	ὑπερθετικός
ὑπερσ.	ὑπερσυντέλικος
ὑποκορ.	ὑποκοριστικόν
ὑποτ.	ὑποτακτική
ὑποχωρητ.	ὑποχωρητικός
ὑστερογ.	ὑστερογενής
φαιρ.	ἀνῆκον εἰς τὴν διάλεκτον τῶν Φαιρόων νήσων
φαλισκ.	φαλισκικόν
Fest.	Sextus Pompeius Festus
φθογγολογ.	φθογγολογικός
φιλλανδ.	φιλλανδικόν
φοινικ.	φοινικικόν
φραγκ.	φραγκικόν

φρυγ.	φρυγικὸν	χειρόγρ.	χειρόγραφα
Φρύν.	Φρύνιχος	χεττ.	χεττιτικὸν
φων.	φωνῆεν		
Φώτ.	Φώτιος	ὡσ.	ὡσαύτως

ΣΗΜΕΙΑ

* τίθεται πρὸ ρίζης ἢ τύπου ἀμαρτύρου

> τίθεται μεταξὺ δύο λέξεων πρὸς δήλωσιν προελεύσεως τῆς δευτέρας ἐκ τῆς πρώτης

Α

1 **ἀ-**, πρὸ φων. **ἀν-** στερ. : = λατ. in-, ἀρχ. ἰνδ., ἀβεστ. a-, an-, ἀρμ. an-. ἀρχ. ἰρλ. an-, in-, ē-, γοτθ., ἀρχ. γερμ., ἀρχ. σαξ., ἀγγλοσαξ. un- (π.χ. *ἄγνωτος* "ἄγνωστος" = λατ. ignōtus, γοτθ. unkunþs)· IE *n̥ συνεσταλ. β. τοῦ *ne = μή, οὐ, δὲν (βλ. λατ. ne-).

2 **ἀ-** (καὶ **ἁ-**) ἀθροιστ. "ὁμοῦ" = ἀρχ. ἰνδ. sa- (π.χ. sakr̥t = ἅπαξ), ἀλβ. š-· π.χ. *ἁ-πλόος* "ἁπλοῦς" : λατ. simplex· *ἀ-* κατ' ἀνομ. ἐν τοῖς : *ἀ-δελφός, ἀ-θρόος, ἄ-λοχος, ἀ-κόλουθος.* — IE *sm̥- = εἰς ἕν, ὁμοῦ, μεταπτ. β. τοῦ *sem-· βλ. *ἅμα, εἷς, ὁμός.*

3 **ἀ-** "ἐν, εἰς", ἠφανισμ. β. *n̥ τοῦ *en (βλ. *εἰς*) ἴσως ἐν τοῖς : *ἀθρέω, ἀθύ́ρω, ἄπελλα, ἄτρακτος* κ. ἄ.

ἀάατος "ἀβλαβής, ἀπαραβίαστος", βλ. *ἄτη*.

ἀάζω "ἐκπνέω (ἔχων τὸ στόμα ἀνοικτόν)" : ἴσως λέξις ἠχομιμ.

ἄατος "ἀκόρεστος, «ἀχόρταγος»" : *n̥-sə-tos, συγγ. τῷ γοτθ. saþs = κεκορεσμένος, πβ. *ἄδην*, λατ. **satis**.

ἄβαξ, -ακος, ὁ "σανίς, πίναξ" (> λατ. abacus) : δάνειον ἐκ τῆς Ἑβρ. ;

ἀβέβαιος "ἄστατος", βλ. *βέβαιος, βαίνω.*

ἀβληχρὸς "ἀδύνατος", βλ. *βλάξ*.

ἁβρὸς "τρυφερός, λεπτός, ἄφθονος" : ἴσως συγγ. τῷ *ἥβη*.

ἀβροτάζω "ἀποτυγχάνω, ἀστοχῶ" (Ἰλ. Κ 65) : συγγ. τῷ *ἁμαρτάνω*· πβ. ὁμ. *ἤμβροτον* "ἥμαρτον".

ἁβρότονον, τὸ "θαμνῶδες ἀρωματικὸν φυτόν" : δάνειον ἐκ τῆς Θρᾳκ.

ἄβυσσος "ὁ ἄνευ βυθοῦ", βλ. *βῆσσα*.

ἀγα- "λίαν, πολύ", *ἄγαν* "παρὰ πολύ, ὑπερμέτρως" (*ἀγαFαν ;), *ἀγάζομαι* "τιμῶ", *ἀγαίομαι* "εἶμαι ἔκπληκτος", *ἄγαμαι* "θαυμάζω", *ἀγάομαι* (-έομαι) "φθονῶ, ζηλεύω". Τὸ *ἀγα-* ἐκ τοῦ *mga-, πβ. *μέγας* καὶ *ἄζον* "μέλαν, ὑψηλὸν" Ἡσύχ. (*ἀγ-jov). — Βλ. καὶ *ἀγάλλω, ἀγανακτέω, ἀγαπάω, ἀγαυός.*

ἀγαθίς, -ίδος, ἡ "σφαῖρα νήματος, «κουβάρι»" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. **gadhyah** = συγκρατεῖν, συνέχειν.

ἀγαθὸς "ἱκανός, ἐπιδέξιος, καλός, γενναῖος, διακρινόμενος, εὐγενὴς τὴν καταγωγήν" : ἴσως συγγ. τοῖς : γοτθ. gōþs, ἀρχ. γερμ. guot, νεογερμ. gut = καλός.

ἀγάλλοχον, τὸ "ἡ πικρὰ ἀλόη" : δάνειον ἐκ τῆς Ἰνδ.

ἀγάλλω "κοσμῶ, ἐξυμνῶ, μεγαλύνω", *ἄγαλμα,* τὸ "κόσμημα, στόλισμα, ἀνδριάς, ἄγαλμα" : ἴσως συγγ. τῷ *ἀγα-* "λίαν, πολύ".

ἀγανακτέω "δυσανασχετῶ, ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ" : ἴσως συγγ. τῷ *ἀγα-* + *ἐνεγκεῖν* "βαρέως (χαλεπῶς) φέρειν".

ἀγάννιφος "χιόνι πολλῇ κεκαλυμμένος, πολὺ «χιονισμένος»", βλ. *νίφα*.

ἀγανὸς "φιλόφρων, ἤπιος" : συγγ. τοῖς : *γάνος,* τὸ "λάμψις, λαμπρότης" καὶ *γανερὸς* "λάμπων, στίλβων".

ἀγαπάω "στέργω, ἀγαπῶ, ὑποδέχομαί τινα, εἶμαι εὐχαριστημένος «μὲ κάτι»" : ἴσως συγγ. τῷ *ἀγα-* "λίαν, πολύ".

ἀγαυὸς "ὁ ἄξιος σεβασμοῦ, σεβάσμιος", *ἀγαυρὸς* "ὑπερήφανος" : συγγ. τοῖς : *ἀγα-* "λίαν, πολὺ" καὶ *ἄγαν* "παρὰ πολύ, ὑπερμέτρως".

ἄγγελος, ὁ "ἀγγελιαφόρος, ἀπεσταλμένος" (> λατ. angelus), *ἀγγέλλω* "φέρω εἴδησιν, ἀναγγέλλω" : δάνειον ἐκ τῆς Ἰραν., πβ. ἑλλ.-περσ. *ἄγγαρος*, ὁ "ἔφιππος ταχυδρόμος" (> λατ. anga-rius = ἀγγελιαφόρος), *ἄγγαρον πῦρ* "συνθηματική πυρά, τὸ πῦρ τὸ χρησιμεῦσαν πρὸς μεταβίβασιν τῆς ἀγγελίας περὶ ἁλώσεως τῆς Τροίας" παρ' Αἰσχύλῳ.

ἄγγος, τό, **ἀγγεῖον**, τὸ (**ἀγγεσ-ιον*) "δοχεῖον, ἀγγεῖον" : ἴσως συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. ancha = τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς κεφαλῆς (νεογερμ. Anke = αὐχήν), λατ. angulus ἀρσ. (πβ. *ἀγκών*).

ἀγείρω "συναθροίζω, συγκεντρώνω", *ἀγορᾱ́*, ἡ "συγκέντρωσις, ὁ χῶρος τῆς συνελεύσεως, ἡ ἀγορά", *ἄγυρις, -εως*, ἡ "συγκέντρωσις, συνέλευσις", *ἀγυρμός*, ὁ "συλλογή, συνάθροισις", *ἀγύρτης*, ὁ "ἐπαίτης, ἀγύρτης, ἀπατεών" : συγγ. τοῖς : *γάργαρα*, τὰ "πλῆθος, συρροή, σωρός", *γαργαίρω* "γέμω, εἶμαι πλήρης", *γέργερα* "πολλά" Ἡσύχ. καὶ *ἀ-γρέ-τᾱς*, ὁ "συλλογεύς", λατ. grex = ἀγέλη (*gre-g-). Πβ. *ἀγοστός*.

ἀγέλη, ἡ "«κοπάδι», ἀγέλη" : συγγ. τῷ *ἄγω*.

ἀγήνωρ "ἀνδροπρεπής, ἀνδρεῖος", βλ. *ἀνήρ*.

ἅγιος "ὁ καθιερωμένος εἰς τοὺς θεούς, καθηγιασμένος, ἱερός, ἅγιος", *ἅζομαι* "φοβοῦμαι, σέβομαι" (**ἅγjομαι*), *ἁγίζω* "ἁγιάζω, ἀφιερώνω", *ἅγος*, τὸ "σέβας, εὐλάβεια, θῦμα, θυσία", *ἁγνὸς* "καθηγιασμένος, ἱερός, ἁγνός, καθαρός" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. yájati = λατρεύει προσευχόμενος καὶ θυσιάζων, yajas- οὐδ. = σέβας, yajñáḥ = λατρεία θεοῦ, θυσία· ρ. *jag-.

ἀγκών, -ῶνος, ὁ "ἡ καμπὴ τοῦ βραχίονος, ὁ κεκαμμένος βραχίων, ἀγκών, πᾶσα γωνία, καμπή" (*ἀγκάσι* "διὰ τῶν βραχιόνων"), *ἐπ-ηγκεν-ίδες*, αἱ "αἱ μακραὶ σανίδες αἱ προσηρμοσμέναι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου", **ἄγκοινα**, ἡ "πᾶν τὸ κεκαμμένον", ἐν τῷ πληθ. "ἀγκάλαι", *ἀγκάλη*, ἡ "ὁ κεκαμμένος βραχίων", *ἄγκος*, τὸ "κοιλάς", *ἄγκιστρον*, τὸ "«ἀγκίστρι», **ἄγκιστρον**", *ἀγκύλος* "κυρτός", *ἄγκῡρα*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ἄγκυρα" (> λατ. ancora) : ρ. *ank- = κάμπτειν, κάμψις, πβ. λατ. ancus : qui aduncum brachium habet (= ὁ ἔχων κεκυρτωμένον βραχίονα), ancrae = convallēs (= νεογερμ. Anger = λειμών), ἀρχ. ἰνδ. añcati = λυγίζει, κάμπτει, aṅkáḥ = κάμψις, ἄγκιστρον, áṅkas- οὐδ. = κάμψις (= ἑλλ. *ἄγκος*), aṅkuráḥ = νεαρὸς βλαστὸς (= ἑλλ. *ἀγκύλος*, νεογερμ. Angel = ἄγκιστρον), μσν. ἰρλ. ēcath = ἄγκιστρον πρὸς ἄγραν ἰχθύων (*aṅkato-), ἀρχ. γερμ. ango = ἄγκιστρον πρὸς ἄγραν ἰχθύων. — Πβ. ρ. *ang- (βλ. *ἄγγος*)· μεταπτ. β. *onk- (βλ. *ὄγκος*).

ἀγλαὸς "φαεινός, λαμπρός, ἐξαίρετος", *ἀγλαΐα*, ἡ "λάμψις, πολυτέλεια", *ἀγλαΐζω* "καθιστῶ τι λαμπρόν, στολίζω" : ἐκ τοῦ **ἀ-γλα-Fός*, συγγ. τῷ *γελάω* "γελῶ".

ἄγλῑς, -ῑθος, ἡ "κεφαλὴ ἢ σκελὶς σκορόδου" : ἴσως ἐκ τοῦ **ἀ-γλῑθ-* "πλούσιος εἰς μικροὺς βολβούς"· πβ. *γέλγῑς, -ῑθος*, ἡ "σκελὶς (βολβὸς) σκορόδου", ἐκ τοῦ **γελ-γλῑθ-*.

ἄγνος, ὁ, ἡ "λύγος, δένδρον ὅμοιον πρὸς τὴν ἰτέαν" : δάνειον ἐκ τῆς Ἑβρ.; — Τὰ λατ. agnus castus, νεογερμ. Keuschlamm, σημαίνοντα "ἁγνὸς ἀμνός", ἔλαβον τὴν σημ. τοῦ "λύγος, εἶδος ἰτέας" κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *ἄγνος*.

ἄγνῦμι "θραύω" (*ἔαξα, ἔᾱγα*), *ἀγή*, ἡ "θραῦσμα, τεθλασμένον τεμάχιον", *ἐπι-ωγή*, ἡ "τόπος ἢ μέρος πρὸς ἀγκυροβόλησιν τῶν πλοίων καὶ προφύλαξιν αὐτῶν ἐκ τῶν κυμάτων", *ἰωγή*, ἡ "σκέπη, προφύλαξις ἀπὸ τοῦ ἀνέμου" (*Fι-Fωγᾱ): ἐκ τοῦ *Fάγνῦμι: ἴσως συγγ. τῷ *ῥήγνυμι* "θραύω, συντρίβω" (*Fαγ-: *Fρηγ-).

ἀγορά, ἡ, βλ. *ἀγείρω*.

ἄγος, τὸ "ἐνοχή, ἀνοσιούργημα", *ἀγής,-ές* "ἐπικατάρατος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **agas-** οὐδ. = σφάλμα, ἁμαρτία, **ánāgas-** = ἀθῷος (: ἑλλ. *ἀναγής* = ὡσ.).

ἀγοστός, ὁ "ἡ παλάμη τῆς χειρός": μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ *ἀγορστός, συγγ. τοῖς: ἐκκλ. σλαβ. **grъstь** = πυγμή, δρὰξ καὶ *ἀγείρω*.

ἄγρᾱ, ἡ "κυνήγιον, θήρα, θήραμα", *ἀγρεύς*, ὁ "κυνηγός", *ἀγρεύω, ἀγρέω* "συλλαμβάνω" (*ἄγρει* "πιάσε! ἔλα! ἐμπρός! σύντομα!"), *αὐτάγρετος* "ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκλεχθείς, αὐτοεκλεγόμενος", *κρεάγρα*, ἡ "λαβίς, δι' ἧς λαμβάνεται τὸ κρέας", *ἀγέτρια*, ἡ "μαῖα" (*ἀγρετ-): συγγ. τοῖς: ἰρλ. **ār** οὐδ. = ἧττα (*agrom), gall. Su-agros, Ver-agrī- — ρ. *ag̑- = ἐλαύνειν, διώκειν ἐν τοῖς: *ἀγρός, ἄγω* κ.τ.λ.

ἀγρός, ὁ "πεδίον, «χωράφι», ἀγρός, ὕπαιθρος, χώρα", *ἄγριος, ἀγρότερος* "ὁ ζῶν εἰς τοὺς ἀγρούς, ἄγριος", *ἀγροῖκος*, ὁ "χωρικός" (*ἀγρο-Fοικος): = λατ. **ager** = ἀγρός, ἀρχ. ἰνδ. **ájraḥ** = ἀγρός, πεδίον, ἀρμ. **art** = ἀγρός, γοτθ. **akrs**, νεογερμ. **Acker** = ἀγρός. — IE *ag̑-ros = τόπος βοσκῆς, συγγ. τῷ *ag̑- = ἐλαύνειν, διώκειν, βλ. *ἄγω*.

ἄγρυπνος "ἄυπνος, *ἀγρυπνος*": ἴσως ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ὁ κοιμώμενος εἰς τοὺς ἀγρούς" (*ἀγρός* + *ὕπνος*), ὅθεν "ὁ ἐπαγρυπνῶν, ὁ ὀλίγον κοιμώμενος" κ.τ.τ.

ἄγρωστις, -εως (καὶ **-ιδος**), ἡ "εἶδος βοτάνης, «ἀγριάδα»": ἴσως "χλόη, ἥτις φύεται εἰς τὸν *ἀγρόν*".

ἄγυια (καὶ **-ιᾶ**), ἡ "ὁδός": μτχ. πρκ. τοῦ *ἄγω* "τόπος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὀχεῖται ἢ κινεῖταί τι". — Ἐκ νεωτέρου τινὸς *ἄγεια δάνειον τὸ λατ. **āgeā** θηλ. = ἡ πορεία (κίνησις) τοῦ πλοίου.

ἄγχι (ἀγχοῦ, ἀγχόθι) ἐπίρ. "ἐγγύς, πλησίον": συγγ. τῷ *ἄγχω*, πβ. γαλλ. **près** = ἐγγύς, πλησίον: λατ. **pressus**. — Συγκρ. *ἆσσον* ἐκ τοῦ *ἀγχjον.

ἀγχιστῖνος, βλ. *στέᾱρ*.

ἄγχω "σφίγγω, ἀποπνίγω, ἀπαγχονίζω", *ἀγχόνη*, ἡ "σχοινίον (χρησιμοποιούμενον πρὸς ἀπαγχονισμόν), στραγγάλισμα, ἀπαγχονισμός" (> λατ. **angina** θηλ. = κυνάγχη, «συνάχι»): = λατ. **angō** = στενοχωρῶ, συσφίγγω, πνίγω, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **ązo, ązĭti** = στενοχωρεῖν, χεττ. **ak-** = ἀποθνήσκειν.— ρ.*ang̑h- = συστέλλειν, συσφίγγειν, πβ. *ἄγχι*.

ἄγω "ὁδηγῶ, μεταφέρω, ἄγω", *ἀγός, ἄκτωρ*, ὁ "ἀρχηγός, ὁδηγός, ἡγεμών", *ἀγών, -ῶνος*, ὁ "τόπος συνελεύσεως (συγκεντρώσεως), συνάθροισις, ἀγών", *ἀγῑνέω* "ὁδηγῶ, ἄγω", *ἀγωγή*, ἡ "τὸ ἄγειν, τὸ μετακομίζειν, διεύθυνσις, ἀνατροφή, ἀγωγή": IE *ag̑ō = ἐλαύνω, ἄγω, ὁδηγῶ = λατ. **agō**, ἀρχ. ἰνδ. **ájati** = ἐλαύνει, διώκει, ἀρμ. **acem** = ἄγω, ὁδηγῶ, φέρω, ἀρχ. ἰρλ. **ad-aig** = λατ. **adigit**, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. **aka** = ταξιδεύειν διὰ πλοίου ἢ ὀχήματος. — *ἀγός* = ἀρχ. ἰνδ. **ajáḥ** = τὸ ἐλαύνειν, τὸ διώκειν, ἡ ὤθησις, ὁ ἐλαύνων ζῷα. — Πβ. *ἀγρός, ἄγρᾱ*.

ἀδαγμός, ὁ "δῆξις, κνησμός, «φαγούρα»", *ἀδάξω, ἀδαχέω* "κνήθω, ξύνω": κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *ὀδ-*, βλ. *ὀδάξ*.

ἀδαής "ὁ μὴ γνωρίζων", βλ. *δέδαε*.

ἀδελφός (ὁμ. **ἀδελφεός**), ὁ "ἀδελφός": ἐκ τοῦ **ἀ-δελφε[σ]-ὀς* "ὁ ἐκ μιᾶς μητρικῆς κοιλίας, ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς μητρός" (: ἀρχ. ἰνδ. sa-garbhyaḥ = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός, ἀμφιθαλὴς ἀδελφός), βλ. *δελφύς*.

ἀδευκής "ἀδιάκριτος, ἀπρόοπτος": ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης καὶ ἡ λ. *ἐνδυκέως* "ἐνθέρμως, ἐπιμελῶς, μετὰ προσοχῆς", συγγ. τοῖς: *δεύκει* "φροντίζει" Ἡσύχ., *Πολυ-δεύκης* καὶ ἴσως λατ. dūcō κ.τ.λ.

ἀδήν, -ένος, ὁ "ὁ «ἀδένας»": ἐκ τοῦ *n̥guēn = λατ. inguen οὐδ. = οἴδημα, ὑπογάστριον, πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. økkr̥ = οἴδημα. Βλ. καὶ *νεφρός*.

ἄδην ἐπίρ. "μέχρι κόρου, ἀρκούντως, ἀρκετά": *ἅ-δην* (*ἁ-* = *sə-), πβ. *ἄ̧ατος* "ἀκόρεστος" (*n̥-sə-tos), *ἄεται* "χορέννυται, «χορταίνει»" (*sə-i̯ō· πβ. *ἄ̄μεναι* "χορέννυσθαι, «χορταίνειν»", ἀόρ. *ἆσαι* "χορεννύναι, «χορταίνειν»"), αἰολ., ἰων. *ἄσᾱ, ἄση, ἡ* "κόρος, λύπη" (*sə-sā)· ρ. *sā-, *sə-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. ásinvan- = ἀκόρεστος, ἀρμ. at-ok = πλήρης, ἀνεπτυγμένος, λατ. satis = ἀρκούντως, ἀρκετά, satur = κεκορεσμένος, ἀρχ. ἰρλ. sāith = κόρος, γοτθ. gasōþjan = χορεννύναι, «χορταίνειν», saþs, ἀρχ. γερμ. sat, νεογερμ. satt = κεκορεσμένος, λιθ. sótis = κορεσμός, sōtùs = κεκορεσμένος. — Πβ. *ἀδμολίη, ἀδολέσχης, ἀδινός, ἁδρός*.

ἀδίκη, ἡ "ἡ κνίδη, «τσουκνίδα»": μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "πλεγματοειδὲς φυτόν", προέρχεται ἐκ τοῦ *n̥d-ikā, συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. netele, ἀρχ. γερμ. nezzila (*nod-).

ἀδινός "συμπεπυκνωμένος, πυκνός, ἀθρόος": συγγ. τῷ *ἄδην* "ἀρκετά, ἀρκούντως", πβ. *ἀδμολίη, ἁδρός*.

ἀδμολίη, ἀδμωλή, ἡ "ἄγνοια": συγγ. τῷ *ἄδην* "ἀρκετά, ἀρκούντως".

ἀ̄δολέσχης, ὁ "λάλος, φλύαρος": = ὁ ποιῶν τὴν *λέσχην* δυσάρεστον (*ἄ̄δο-* ἐκ τοῦ **ἀ-Fαδο-*, πβ. *ἡδύς* καὶ *λέσχης*, συγγ. τῷ *λέσχη* "φλυαρία", ὅ ἰδέ).

ἀδράφαξυς (καὶ **ἀτ-**), **-υος,** ἡ "εἶδος βοτάνης ὁμοίας πρὸς «σπανάκι»": μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

ἁδρός "μέγας, παχύς, χονδρός, ἱκανός· πλήρης, ἀνεπτυγμένος, ὥριμος", *ἁδρότης, ἡ* "πάχος, ἰσχύς": συγγ. τῷ *ἄδην* "ἀρκετά", πβ. *ἀδινός*.

ἄεθλον (ἀττ. **ἆθλον**), τὸ "τὸ βραβεῖον τοῦ ἀγῶνος, ἔπαθλον", ἐν τῷ πληθ. "ἀγών, τόπος ἀγῶνος, παλαίστρα", *ἄεθλος*, ὁ "μόχθος, ἀνάγκη, ἀγών", *ἄθλιος* "ὁ πλήρης μόχθων, ἐλεεινός, ἄθλιος": ἐκ τοῦ **ἄFε-θλος·* ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. vāyati = κουράζεται.

ἀείδω "ᾄδω, ψάλλω", *ἀοιδή* (ἀττ. *ᾠδή*), ἡ "ᾆσμα", *ἀοιδός*, ὁ "«τραγουδιστής», ψάλτης", *ἀοίδιμος* "ᾀδόμενος, ὑμνούμενος, περίφημος": πιθ. ἐκ τοῦ **ἀ[υ]-ϝί-δω*, συγγ. τοῖς: *ἀ[υ]-η-δών*, ἡ "τὸ «ἀηδόνι»", ὁμ. *αὐε, αὐδή* "φωνή" (ὅ ἰδέ).

ἀείρω (**ἀFέρjω*), ἀττ. κ.τ.λ. **αἴρω** "ὑψώνω, σηκώνω· μέσ., παθ. κρέμαμαι", *ἄ̧ρσις, ἡ* "ὕψωσις, σήκωμα, ἄρσις", ὁμ. *μετ-ήορος*, ἀττ. *μετέωρος*, αἰολ. *πεδ-ά̄ορος* "ὁ αἰωρούμενος εἰς τὸν ἀέρα", *αἰώρα, ἡ* "αἰώρησις, ταλάντευσις, μηχάνημα, δι' οὗ τὰ σώματα ὑψούμενα κρατοῦνται μετέωρα" (*Fαι-Fωρ-α): ἴσως συγγ. τῷ ἀλβ. vjer = ἀναρτῶ, κρεμῶ. Πβ. *ἄορ, ἀορτήρ, ἀρτάω, ἀρτηρία*.

ἄελλα, ἡ "θύελλα, σφοδρὸς ἄνεμος", *ἀελλαῖος* "ταχὺς ὡς θύελλα, θυελλώδης": *ἀFελjα (ἐκ τοῦ *ἀFελὸς "πνέων, φυσῶν", ὡς τὸ *θύελλα* ἐκ τοῦ **θύελος* "ἐφορμῶν, ὁρμητικός, τρικυμιώδης"), συγγ. τῷ *ἄημι,* πβ. κυμβρ. awel = λατ. ventus.

ἀελλὴς "πυκνός", βλ. *ἀλής, ἀολλής.*

ἄεσα *νύκτα* "διενυκτέρευσα" (Ὅμ.) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vásati = διαμένει, γοτθ. wisan, ἀρχ. γερμ. wesan = διαμένειν, μένειν.

ἄεται "κορέννυται, «χορταίνει»", βλ. *ἄδην.*

ἀετός, ὁ "ὁ «ἀιτός»", βλ. *αἰετός.*

ἄζα, ἡ "ἀπεξηραμμένη ἀκαθαρσία, ξηρασία", *ἄζω* "ξηραίνω, ἀποξηραίνω", *ἀζαλέος* "ἀπεξηραμμένος, ξηρός" : ἐκ τοῦ *azd-, συγγ. τῷ τσεχ. ozditi = ξηραίνειν· πβ. γοτθ. azgō, ἀρχ. γερμ. asca = τέφρα καὶ ἑλλ. *ἄσβολος.*

ἀζηχὴς "ὁ ποιῶν τι ἀκαταπαύστως, ἀδιάλειπτος, ἀδιάκοπος, συνεχής" : ἐκ τοῦ **ἀ-ζα-εχής,* **ἀ-δια-εχής,* συγγ. τῷ *ἔχω.*

ἀηδών, -όνος, ἡ "τὸ «ἀηδόνι»" : **ἀ[υ]-η-δών,* συγγ. τοῖς : *ἀείδω, αὐδή.*

ἄημι "πνέω (δυνατά), φυσῶ", ἐπὶ τῶν ἀνέμων : **ἀ-Fησι* (ἀ- προθεματ.) = ἀρχ. ἰνδ. vāti = φυσᾷ· πβ. *u̯ē-i̯ō ἐν τοῖς : γοτθ. waian, ἀρχ. γερμ. wājan, wāen, νεογερμ. wehen = φυσᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vějǫ, vějati = φυσᾶν, λιχνίζειν· ἐκ τῆς μτχ. *u̯ē-nt- = φυσῶν· λατ. ventus, γοτθ. winds, νεογερμ. Wind = ἄνεμος. —Πβ. *ἄελλα, ἀήρ, αἴνω, ἀτμός, ἄωτος.*

ἀὴρ (γεν. **ἠέρος,** ἀττ. **ἀέρος**), ὁ "ἀτμίς, πυκνὸς καὶ ὁμιχλώδης ἀήρ, ὁμίχλη, ἀήρ, «ἀέρας»" : πβ. αἰολ. *αὔηρ* = *αὔρα* "ρεῦμα ἀέρος". Βλ. καὶ 1 *αὔρα.*

ἀήσυλος "ἀνόσιος, πονηρός, φαῦλος" (Ἰλ. Ε 876) : ἴσως = ἀρχ. ἰνδ. vātulaḥ = ἀνεμώδης, παράφρων. Πβ. *ἀήσυρος.*

ἀήσυρος "ἀνεμώδης, ἐλαφρὸς ὡς ἀήρ" : **ἀ-Fή-συ-ρος,* συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. vātulaḥ = ἀνεμώδης, παράφρων. Πβ. *ἀήσυλος.*

ἀθάρη, ἡ "πηκτὸς ζωμὸς (χυλὸς) ἐξ ἀλεύρου σίτου, χονδροαλεσμένος σῖτος" : *ἀθαρFᾱ, συγγ. τῷ *ἀθήρ* "τὸ γένειον τοῦ στάχυος τοῦ σίτου, ὁ στάχυς".

ἀθερίζω "ἀπαξιῶ, περιφρονῶ, καταφρονῶ, ἀτιμάζω" : ὡς σημαῖνον "καταβιβάζειν, χαρακτηρίζειν (θεωρεῖν) τι ὡς ἀσήμαντον", προέρχεται ἐκ τοῦ **ἀθερο-* "ὁ κατώτερος" = ἀρχ. ἰνδ. adharaḥ, λατ. īnferus, ἀρχ. γερμ. untaro.

ἀθήρ, -έρος, ὁ "τὸ γένειον τοῦ στάχυος τοῦ σίτου, ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος, ἡ ἀκὶς τοῦ ὅπλου" : συγγ. τοῖς : *ἀνθέριξ,* ὁ "ἡ κορυφὴ τῆς καλάμης, ὁ ἀθὴρ τοῦ στάχυος, ἡ καλάμη, ὁ στάχυς", *ἀνθερεών,* ὁ "πώγων (ὡς μέρος τοῦ γενείου ἔχον πυκνὰς τρίχας)", *ἀνθρίσκος,* ὁ "εἶδος φυτοῦ, χρησιμοποιουμένου ὡς καρύκευμα (ἐκ τῶν καρπῶν τῶν ἐχόντων ἀκάνθας)", *ἀνθρήνη* καὶ *ἀνθρηδών,* ἡ "μέλισσα δασῶν, ἀγρία μέλισσα"· ρ. *andher- : *n̥dher-. Πβ. *ἀθάρη.*

ἄθλον, τὸ "ἔπαθλον", βλ. *ἄεθλον.*

ἀθρέω "βλέπω μετὰ προσοχῆς, παρατηρῶ" : ἴσως συγγ. τοῖς : *ἐνθρεῖν* "φυλάσσειν", *θρήσκω* "νοῶ" Ἡσύχ., *θρησκεία,* ἡ "ἡ λατρεία τῶν θεῶν, θρησκευτικὴ λατρεία".

ἀθρόος (καὶ ἁ-) "συμπεπυκνωμένος, συγκεντρωμένος, πολυπληθής, συνεχής, ὁλόκληρος", *ἀθρόον* ἐπίρ. "γενικῶς, ἐν συνόλῳ" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **ἀ-θρο-Fος* ἢ **ἁ-θρο-jος* καὶ σημαῖνον "συγκρατῶν, συνεκτικός", εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sadhríyañc- = ἐστραμμένος πρός τινα σκοπόν, ἡνωμένος, ὁμοῦ.

ἀθύρω "παίζω, διασκεδάζω ἐμαυτόν, διασκεδάζω", *ἄθυρμα*, τὸ "παιγνίδιον": ἴσως συγγ. τῷ *θοῦρος* "ὁρμητικός".
αἰ "ἄν, ἐάν", βλ. *εἰ*.
αἶα, ἡ "γῆ" :ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἡ πρώτη μήτηρ γῆ, προμήτωρ γῆ", προῆλθεν ἐκ τοῦ *ἀFja = λατ. avia = μάμμη, «γιαγιά».
αἰάζω "ἀναστενάζω, θρηνῶ" : ἐκ τοῦ ἐπιφ. *αἰ*, *αἰ*=ἀρχ. ἰνδ. **ai**, νεογερμ. **ei** κ.τ.λ.
αἰᾱνής, ἰων. **αἰηνής** "θλιβερός, λυπηρός, φρικτός, φοβερός" (ἐπίσης "διηνεκής, συνεχής, ἀτελεύτητος", κατὰ τὸ *αἰεί*) : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *σαιF-ᾱνής* καὶ σημαῖνον "ὁ ἔχων φρικτὴν τὴν ὄψιν", εἶναι συγγ. τῷ λατ. saevus (διὰ τὸ β' συνθετ. πβ. *ἀπ-ηνής, πρᾱνής*)· ἐνδεχ. συγγ. καὶ τῷ *Ἅιδης* (καὶ *Ἅδης*), ὁ "ὁ θεὸς τοῦ κάτω κόσμου", ἂν ἡ λ. αὕτη προέρχηται ἐκ τοῦ **ΑἰFίδης*.
αἰγανέη, ἡ "ἀκόντιον, λόγχη θηρευτική" : ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ **αἴγανον* "ἡ ἐκσφενδόνισις", ἴσως εἶναι συγγ. τοῖς : *αἶγες*, αἱ "ὑψηλὰ κύματα" καὶ *αἰγίς*, ἡ "θύελλα ὁρμητική, καταιγίς".
αἴγειρος (καὶ **αἰγῖρος**), ἡ "ὑψηλὴ λεύκη" : συγγ. τῷ *αἰγίλωψ*;
αἰγιαλός, ὁ "«γιαλός», παραλία" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ ***aigi-salos** καὶ σημαῖνον "τόπος, ἔνθα τὰ κύματα θραύονται (ὑπὸ τῶν κυμάτων κατακεκλυσμένος)", εἶναι συγγ. τοῖς : *αἶγες*, αἱ "ὑψηλὰ κύματα", *καταιγίζω* "ὁρμῶ πρὸς τὰ κάτω ὡς θύελλα", ἀρχ. ἰνδ. **éjati** = κινεῖται, σείεται καὶ *ἅλλομαι*, λατ. **saliō** = πηδῶ. — Πβ. *αἰγανέη, αἰγίς, αἴγλη, αἴξ*.
αἰγίθαλ(λ)ος, ὁ "πτηνόν τι πολέμιον τῆς μελίσσης, ὁ μελισσοφάγος" : ὁμοίως : *αἴγι(ν)θος*, ὁ "πτηνόν τι (εἶδος σπίνου;)", *αἰγυπιός*, ὁ "εἶδος γυπός", *αἰγώλιος*, ὁ "νυκτόβιον πτηνόν, εἶδος μικρᾶς γλαυκός", τὰ ὁποῖα εἶναι προελλ.-αἰγ. (θ. *αἰγ-* "πτηνόν").
αἰγίλιψ "ὑψηλός, κρημνώδης, ἀπότομος" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "προσιτὸς μόνον εἰς τὰς αἶγας", εἶναι συγγ. τοῖς : *αἴξ* "«γίδα»" καὶ *λίψ* "πέτρα" Ἡσύχ.
αἰγίλωψ, ἡ "εἶδος δρυός" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. **eih** (νεογερμ. **Eiche** = δρῦς, ἀγγλ. **oak**) καὶ *λώπη*, ἡ "φλοιός, περίβλημα, ἱμάτιον". — Πβ. ἐπίσης *κράταιγος*, ὁ "εἶδος δένδρου, ἡ λευκάκανθα (σκληρὰ δρῦς;)" καὶ *αἴγειρος*.
αἴγλη, ἡ "λάμψις" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "στίλβον φῶς", εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. **éjati**, **ingati** = κινεῖται καὶ *αἰγιαλός, αἶγες* κ.τ.λ.
αἰγίς, -ίδος, ἡ "θύελλα ὁρμητική, καταιγὶς φοβερά, ἀσπὶς τοῦ Διός" : συγγ. τοῖς : *αἶγες*, αἱ "ὑψηλὰ κύματα", *αἰγιαλός, αἴγλη* κ.τ.λ. — *αἰγί-*[F]*οχος* "ὁ κραδαίνων (φέρων) τὴν αἰγίδα", ὡς τὸ *γαιήοχος*, λαχ. *γαιάFοχος* "ὁ κινῶν τὴν γῆν" (διὰ τὸ β' συνθετ. βλ. *ὄχος*). Πβ. *αἰγανέη*.
αἰγυπιός, ὁ "εἶδος γυπός", βλ. *αἰγίθαλ(λ)ος*.
ἀΐδηλος "ὁ καθιστῶν τι ἀόρατον" : ἐκ τοῦ **ἀFιδέω* "καθιστῶ τι ἀόρατον"· πβ. *ἀ-*[F]*είδελος* "ἀόρατος".
Ἅιδης (καὶ **Ἅδης**), ὁ "ὁ θεὸς τοῦ κάτω κόσμου", βλ. *αἰᾱνής*.
αἴδομαι "αἰσθάνομαι ἐντροπήν, φοβοῦμαι, σέβομαι", *αἰδώς, -οῦς*, ἡ "σεβασμός, ἐντροπή, συστολή", *αἰδέομαι* (**αἰδέσ-ομαι*) "αἰσθάνομαι ἐντροπήν, φοβοῦμαι" : **αἰσδ-ομαι* (-zd- > -d-), συγγ. τῷ γοτθ. **aistan** = φοβεῖσθαι, ἐκτιμᾶν, συνεσταλ. β. ἀρχ. ἰνδ. **íḍé** = σέβομαι, ὑμνῶ· ρ. ***ais-d-**· πβ. ***ais-** ἐν τῷ ἀρχ. γερμ. **ēra**, νεογερμ. **Ehre** = τιμή.

αἰεί (νεώτ. **ἀεί**), διαλ. *αἰές, αἰέν, αἰή, ἄι* ἐπίρ. "διαρκῶς, συνεχῶς, πάντοτε, ἑκάστοτε": *αἰεὶ* ἐκ τοῦ **αἰϜέσι*, τοπ. πτῶσις ἐκ τοῦ θ. es-, **αἰϜεσ-* (πβ. αἰτ. *αἰῶ* τοῦ **αἰϜώς*), ὁμοίως *αἰέν*, τοπ. πτῶσις ἐκ τοῦ θ. en-, *αἰὼν* (*αἰὴ* ὀργαν. πτῶσις ἐκ τοῦ θ. **αἰϜο-*, πβ. λατ. aevus). — IE *āiu̯es-, *āiu̯os κ.τ.λ. = ζωτικότης, ζωή, αἰωνιότης, βλ. *αἰών*, πβ. *αἰόλος*.

αἰέλουρος, αἴλουρος, ὁ, ἡ "ἡ γαλῆ, γάτα, «νυφίτσα»": ἐκ τοῦ *(F)*αιϜέρ-ουρος* καὶ *(F)*αἰϜρουρος*, συγγ. τοῖς: λατ. **vīverra** = ἰκτίς, «κουνάβι», λιθ. **vaĩveris** = ἄρρεν ζῶον τῆς οἰκογενείας τῶν ἰκτιδιδῶν, **vaiverẽ** = σκίουρος. Τὸ τέρμα τῆς λέξεως διεμορφώθη μᾶλλον κατὰ τὸ *σκίουρος* "ἡ «βερβερίτσα», ὁ σκίουρος" (*σκιᾶ*+*οὐρᾶ* "ὁ ἔχων σκιερὰν [σκοτεινὴν] οὐράν";).

αἰετός, ἀττ. **ἀετός,** ὁ "ὁ «αἰτός», ἀετός": **ἀFj-ετός*, ὡς σημαῖνον "μέγα πτηνόν" (-eto- μεγεθυντικὸν ἐπίθημα, ὡς ἐν τῷ λιθ. **wiĩkatas** = λυκάνθρωπος), εἶναι συγγ. τῷ λατ. **avis** = πτηνόν.

αἰζηός, αἰζήϊος "δυνατός, πλήρης σωματικῆς ρώμης, εὔρωστος": ἐκ τοῦ **αἰζāFός*, πβ. ἀβεστ. **avi-yāo** = ἔφηβος.

αἰθήρ, -έρος, ὁ (παρ' Ὁμ. ἡ) "τὸ ἀνώτατον καὶ καθαρώτατον στρῶμα τοῦ ἀέρος, ὁ αἰθήρ", *αἴθρη* καὶ *αἴθρα*, ἡ "εὐδία, καθαρὸς οὐρανός", *αἴθριος* "καθαρός, διαυγής, αἴθριος", μακεδ. *ἀδραιά* "αἰθρία" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ *αἴθω* "καίω". Συνεσταλ. β. *ἰθαρός* "καθαρός" (πβ. ἀρχ. ἰνδ. **īdhryáḥ** = ὁ ἀνήκων εἰς τὴν αἰθρίαν τοῦ οὐρανοῦ).

αἴθω "ἀνάπτω, καίω", *αἴθων, -ωνος, αἴθοψ, -οπος* "ἀπαστράπτων, στιλπνός, θερμός, φλογερός, ὁρμητικός", *αἶθος*, τὸ "καύσων, πυρκαϊά", *αἰθάλη*, ἡ, *αἴθαλος*, ὁ "φλὸξ καπνίζουσα, «καπνιά»", *αἰθόλιξ*, ἡ "φλύκταινα («φουσκάλα») ἐκ καύματος": ρ. ***aidh-** = καίειν ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. **édhas-** οὐδ. = καύσιμον ξύλον (= *αἶθος*), λατ. **aedēs** θηλ. = αἴθουσα, οἰκία, **aestās** θηλ. = τὸ θέρος (***aidh-s-t-**, πβ. κοινὸν γερμ. **Aisto-mōdius** = ὁ ἔχων ἔνθερμον ψυχικὴν δύναμιν), ἀρχ. ἰρλ. **aed** = πῦρ (***aidhu-**, πβ. **gall. Aeduī**), ἀρχ. γερμ. **eit** ἀρσ. = ὁ καύσων, ἡ πυρά. Πβ. καὶ μακεδ. *ἀδαλός* "ἄσβολος" (: *αἴθαλος*), *ἀδῆ* "οὐρανός" Ἡσύχ. (πβ. *αἰθήρ*)· συνεσταλ. β. *ἰθαίνεσθαι* "θερμαίνεσθαι" Ἡσύχ. (πβ. ἀρχ. ἰνδ. **inddhē** = αὐτὸς ἀνάπτει κ.τ.λ.).

αἰκής "ὑβριστικός, ἐπονείδιστος" (ἰων. *ἀεικής* "ἀνάρμοστος, ἀπρεπής"), *αἰκία*, ἡ "ἀπρεπὴς μεταχείρισις, κάκωσις": ἐκ τοῦ **ἀFικής*, *αἰκία*, ἰων. *ἀεικείη*, ἐκ τοῦ **ἀFεικεσ-jā*· βλ. *εἰκών*.

αἶκλον, τὸ "συμπόσιον, ἑσπερινὸν φαγητὸν παρὰ Λακεδαιμονίοις": συγγ. τῷ *αἰκάζει* "χαλεῖ" Ἡσύχ.

αἴλινος "θρηνώδης", ὡς οὐσ. *αἴλινος*, ὁ "ἀγρία θρηνώδης ἀναφώνησις, πένθιμον μέλος ἐπαναλαμβανόμενον": ἴσως προῆλθεν ἐκ τῆς ἐπαναλαμβανομένης φράσεως (ἐπῳδοῦ): *αἲ Λίνος* "ἄχ! τὸν Λίνον!"

αἷμα, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ αἷμα": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ ***sai-men-** = πυκνόρρευστος, βλεννώδης χυμός, εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. **seim** (νεογερμ. **Seim**) = τὸ καθαρὸν μέλι. Πβ. *αἰονάω*.

αἱμασιά, ἡ "πυκνοὶ καὶ ἄγριοι θάμνοι χρησιμοποιούμενοι πρὸς περίφραξιν, τοῖχος ἐκ λίθων", *αἱμός*, ὁ "λόχμη, δρυμός": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ ***saip-m̥tiā**, εἶναι συγγ. τῷ λατ. **saepēs** = φράκτης, φράγμα, περίβολος.

αἱμύλος "κολακευτικός": μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ὁ πανούργως ὑπολογίζων", εἶναι συγγ. τῷ *αἵμων*.

αἱμωδία, ἡ "νόσημα τῶν οὔλων, πόνος τῶν ὀδόντων": ἐκ τοῦ **αἱμ-ωδός* (μετασχηματισθὲν ἐκ τοῦ **αἱμ-ώδων*) "ὁ ἔχων ὀδόντας προξενοῦντας πόνους", συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. **sēr** (νεογερμ. **sehr** = λίαν, πολύ) = ὁ προξενῶν πόνον (***sai-ro-**: ***sai-mo-**).

αἵμων, -ονος "εἰδήμων, ἔμπειρος, συνετός" (Ἰλ. Ε 44): ἴσως συγγ. τῷ *αἱρέω*. Πβ. *αἱμύλος*.

αἶνος, ὁ "σημαντικὸς λόγος, ἔπαινος, ἀλληγορία", *αἴνη*, ἡ "δόξα, φήμη", *αἰνέω* "λέγω, ἐπαινῶ", *αἴνιγμα*, τὸ "λόγος ἀσαφὴς καὶ σκοτεινός, αἴνιγμα" (> λατ. **aenigma**): ἴσως συγγ. τῷ γοτθ. **inilō** = δικαιολογία, αἰτιολόγησις. Πβ. *ἀναίνομαι*.

αἰνὸς "τρομερός, φρικτός": ἴσως συγγ. τῷ λατ. **saevus**.

αἴνυμαι "λαμβάνω, βάλλω χεῖρα εἴς τι, «πιάνω»", *ἔξαιτος* "ἐκλεκτός, ἐπίλεκτος": συγγ. τοῖς: τοχ. **ai-** = διδόναι, χεττ. **pa-ai** = δίδει, ὀσκ. **aeteis** = λατ. **partis**· βλ. *αἶσα, αἰτία*.

αἴνω καὶ ἀνέω "καθαρίζω τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου διὰ λικμήσεως, «λιχνίζω»": μᾶλλον προῆλθεν ἐκ τοῦ **Fάν-jω* ἢ **ἀ-Fανέω*, συγγ. τοῖς: λατ. **vannus** = λίκνον, λικμός, γοτθ. **diswinþjan** = σῖτον ἀποχωρίζειν καὶ ἑλλ. *ἄημι*.

αἴξ, γεν. αἰγός, ἡ "«γίδα»" (*αἰπόλος*, ὁ "αἰγοβοσκός"): = ἀρμ. **aic** = αἴξ.

αἰόλος "εὐκίνητος, ταχύς, ὁ μεταβάλλων": μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **αἰFo-λος*, εἶναι συγγ. τοῖς: *αἰών*, ἀρχ. ἰνδ. **āyu** (κυρ. "ζωικὴ δύναμις"), λατ. **aevum**.

αἰονάω "ὑγραίνω, περιχέω": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **σαιFονājω*, εἶναι συγγ. τοῖς: λιθ. **sývas** = χυμὸς καὶ ἑλλ. *αἷμα*.

αἶπος, τὸ "ὕψωμα, ἀκρώρεια, βουνόν", *αἰπεινὸς* "ὁ ὑψηλὰ ἐκτισμένος, ὑψηλός, ἀπόκρημνος", *αἰπὺς* "ἀπότομος, ἀπόκρημνος, ὑψηλός, ὀξύς, παντελής": ἀβεβ. ἐτυμολ.· πβ. *αἶψα*.

1 **αἶρα,** ἡ "ἡ σφῦρα (τὸ «σφυρί») τοῦ σιδηρουργοῦ": ἴσως συγγ. τῷ *αἴρω*.

2 **αἶρα,** ἡ "τὸ ἐν τῷ σίτῳ παράσιτον φυτόν": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. **ērakā** = εἶδος χόρτου.

αἱρέω (ἀόρ. **εἷλον**) "λαμβάνω, καταλαμβάνω", *ἕλωρ*, τὸ "λεία, λάφυρον": ἴσως παρώνυμον ἐκ τοῦ **αἶρα* "ἐφόρμησις, ὅρμησις ἐναντίον τινός"(πβ. *ἄγρᾱ*: *ἀγρέω*), συγγ. τῷ *ὁρμή*, ἡ "ἐπίθεσις, ὁρμή".

αἶσα, ἡ "μετοχὴ εἴς τι, μερίς, μοῖρα, πεπρωμένον", ὁμ.-λεσβ. *ἴσσα* "κλῆρος, τύχη" (*ἴσσασθαι* "κληροῦσθαι. Λέσβιοι" Ἡσύχ.), *αἴσιος* "εὐνοϊκός, ὁ καλὰ προμηνύων, εὐοίωνος", *αἴσιμος* "ὁ ὑπὸ τῆς μοίρας ὡρισμένος" (*ἀναισιμόω* "χρησιμοποιῶ, μεταχειρίζομαι, κατατρώγω, καταναλίσκω"), *αἰσυμνάω* "ἀπονέμω δικαιοσύνην, ἄρχω, κυβερνῶ" (*αἰσυμνήτης*, ὁ "ὁ κριτὴς τῶν ἀγώνων"), *διαιτάω* "εἶμαι διαιτητής, διευθύνω, κυβερνῶ, ρυθμίζω τὴν ζωὴν" (*δίαιτα*, ἡ "τὸ ἔργον ἢ ἀξίωμα τοῦ διαιτητοῦ, ὁ τρόπος ζωῆς"): ἐκ τοῦ **αἰτjα*, συγγ. τοῖς: ὀσκ. **aeteis** = λατ. **partis**, ἀβεστ. **aēta-** = τὸ ὀφειλόμενον μέρος, ἡ προσήκουσα μερίς· πβ. τοχ. **ai-** = διδόναι (κυρ. ἀπονέμειν), βλ. *αἴνυμαι, αἰτέω, αἰτία*.

αἴσακος, ὁ "κλάδος δάφνης", *αἰσάλων, -ωνος,* ὁ "εἶδος ἱέρακος" : προελλ.-αἰγ.
αἰσθάνομαι (ἀόρ. **αἰσθέσθαι**) "λαμβάνω γνῶσιν, ἀντιλαμβάνομαι", ἐκ τοῦ *ἀFισ-θ-, συγγ. τοῖς: λατ. audiō = ἀκούω (*auis-d-iō), ἑλλ. *ἀΐω* (ἀόρ. *ἤισ[σ]α,* πρτ. *ἄϊον*) "ἀντιλαμβάνομαι διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀκούω, βλέπω, ἐννοῶ" (*ἀFισ-ω), *ἐπάϊστος* "ἠκουσμένος, πασίγνωστος, φανερός"· πβ. ἀρχ. ἰνδ. āvis ἐπίρ. = φανερῶς (ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. aviti = δηλοῦν, φανερώνειν), avati (ud-, pra-) = προσέχει, παρατηρεῖ.
ἀΐσσω (ὁμ.-ἰων.), **ᾄττω** (ἀττ.) "κινοῦμαι ὁρμητικῶς, ὁρμῶ κατά τινος, ἐπιδιώκω τι ἐκθύμως", *ἀϊκή,* ἡ "ὁρμητικὴ κίνησις, ὁρμή, φορά" : ἴσως, ὡς τύπος μετ' ἐπιτατ. διπλασ. *Fαι-Fικ-jω, συγγ. τῷ *εἴκω.*
αἴσυλος "ἀνόσιος, ἐγκληματικός" : ἀβεβ. ἐτυμολ.
αἶσχος, τὸ "αἰσχύνη, ἐντροπή, αἶσχος", *αἰσχύνη,* ἡ "ἐντροπή, ἀτιμία, αἰσχύνη, ὄνειδος", *αἰσχρός* "ἐπονείδιστος, ὑβριστικός, φαῦλος" : ὡς προελθὸν **ἐκ** τοῦ *aig*h-s-kos, εἶναι συγγ. τοῖς: γοτθ. aiwiski οὐδ. = αἶσχος, αἰσχύνη, μσν. γερμ. eisch = δυσειδής, βδελυρός.
ἀΐτας (Θεόκρ.), **ἀΐτα** ('Αλκ.), ὁ "φίλος, ἐραστής" : ἐκ τοῦ *αF-ῑ-, συγγ. τοῖς: *ἐνηής* "εὐμενής, προσηνής, πρᾶος" (*ἐν-ᾱFής*), *ἐνηείη,* ἡ "πραότης, προσήνεια", λατ. aveō, -ēre = ἐπιθυμῶ, ἀρχ. ἰνδ. ávati = ἐπιθυμεῖ, ζητεῖ, προάγει, εὐνοεῖ.
αἰτέω = "ζητῶ, αἰτῶ", *αἰτης,* ὁ "ὁ ἐπαίτης" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ζητῶ τὸ μερίδιόν μου", εἶναι συγγ. τῷ *αἶσα.*
αἰτία, ἡ "τὸ αἴτιον, ἡ αἰτία, ὁ λόγος, δι' ὃν συμβαίνει τι· κατηγορία, ἐπίκρισις", *αἴτιος* "ὑπεύθυνος, ἔνοχος", *αἰτιάομαι* "μέμφομαι, κατηγορῶ" : συγγ. τοῖς: *αἴνυμαι* "λαμβάνω", *ἔξαιτος* "ἐκλεκτός, ἐπίλεκτος", *αἶσα,* ἡ "συμμετοχή, μερίς, μοῖρα".
αἴφνης ἐπίρ. "αἰφνιδίως", βλ. *αἶψα.*
αἰχμή, ἡ "τὸ ὀξὺ ἄκρον τοῦ δόρατος, τὸ δόρυ", *αἰχμάλωτος* "ὁ ἐν πολέμῳ αἰχμαλωτισθείς" : ἐκ τοῦ *aik-smā = λιθ. iešmas = ὀβελός, «σούβλα», πβ. *αἰκλοι* "αἱ γωνίαι τοῦ βέλους" Ἡσύχ.· συνεσταλ. β. *ἰκτέα* "ἀκόντιον" Ἡσύχ., κυπρ. *ἰκμαμένος* "τετρωμένος, «τραυματισμένος»" καὶ λατ. īcō = ἐπιτυγχάνω, τραυματίζω. Πβ. καὶ *ἴγδη, ἴκταρ.*
αἶψα, ἐπίρ. "ταχέως, αἴφνης, εὐθύς", *αἴφνης* "αἰφνιδίως" : ἴσως συγγ. τῷ *αἶπος.*
ἀΐω "ἀντιλαμβάνομαι διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀκούω", βλ. *αἰσθάνομαι.*
αἰών, -ῶνος, ὁ, ἡ "ὁ χρόνος τῆς ζωῆς τινος, ἡ αἰωνιότης" (ἀρχικῶς "ζωικὴ δύναμις, ζωή" παρ' Ὁμ.) : θέμα n- (εἰς ὃ ἀνήκει τὸ *αἰέν*· θέμα es- ἐν τῇ αἰτ. *αἰῶ,* πβ. *αἰεί*)· πβ. λατ. aevus (-um) = ἡ διάρκεια ζωῆς, αἰών, αἰωνιότης, γοτθ. aiws = χρόνος, αἰωνιότης, ἀρχ. ἰνδ. āyu, āyus- οὐδ. = ζωή, ἀρχ. γερμ. ēwa = αἰωνιότης (ēwig = αἰώνιος). Πβ. *αἰεί, αἰόλος.*
αἰώρα, ἡ "ἡ αἰώρησις, ταλάντευσις εἰς τὸν ἀέρα, μηχάνημα, δι' οὗ τὰ σώματα ὑψούμενα κρατοῦνται μετέωρα", βλ. *ἀείρω.*
ἄκαινα, ἡ "ἀκίς, ἄκανθα, μέτρον μήκους (ῥάβδος μήκους δέκα ποδῶν)", *ἀκόνη,* ἡ "πέτρα πρὸς ἀκόνισιν, τὸ «ἀκόνι»", *ἄκων, -οντος,* ὁ "ἀκόντιον" (ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτ. *ἄκων, *-ονος*), *ἄκανος,* ὁ "εἶδος ἀκάνθης", *ἄκανθος,* ὁ "εἶδος φυτοῦ ἀκανθώδους, μελάμφυλλον («ἀρκουδόβατος»), οὗ τὸ σχῆμα ἐμιμήθησαν ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κιονοκράνου", *ἄκανθα,* ἡ "φυτὸν ἀκαν-

θῶδες, ἄκανθα, «ἀγκάθι», κέντρον, σπονδυλικὴ στήλη" (ἀκαλανθίς, ἐκ τοῦ *ἀκαν-ανθίς, ἡ = ἀκανθὶς [καὶ ἀκανθυλλίς], ἡ "μικρὸν πτηνόν, ἡ «καρδερίνα»", πβ. ἄκανος καὶ ἄνθος): παράγωγα μετ' ἐρρίνου n- τῆς ρ. *ak̂ = ὀξύς, αἰχμηρὸς (πβ. καὶ ἄκατος), ὡς ἐν τῷ λατ. agna = στάχυς (πβ. ἄχνη). Βλ. ἀκμή, ἄκρος, ἀκοστή, ἀκτή, ὄκρις κ.τ.λ.

ἀκάκητα (ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ παρ' Ὁμ.): σημαίνει μᾶλλον "ὁ μὴ πράττων τὸ κακόν" (= ἄκακος).

ἀκαλαρρείτης "ὁ μαλακῶς (ἡσύχως) ῥέων": συγγ. τοῖς: ἦκα (κατ' ἐπιχ. ψίλωσιν) ἐπίρ. "ἡσύχως, σιγανά", ἠκαλέον "πράως" Ἡσύχ. (πβ. ἀκέων, ἦκα) καὶ ῥέω ἐκ τοῦ *sreu̯-ō.

ἀκαρί, τὸ "εἶδος μικροσκοπικοῦ ζωυφίου": εἰς τὴν αὐτὴν ρίζαν ἀνήκει καὶ ἡ λ. ἀκαρής "ἐλάχιστος, μικροσκοπικός", συγγ. τοῖς: κείρω "ἀποκόπτω, περικόπτω, «κουρεύω»", καρὸς (γεν.) "οὐδέν, τίποτε".

ἄκασκα ἐπίρ. "ἡσύχως, μαλακῶς", βλ. ἀκέων.

ἄκαστος, ἡ "ἡ σφένδαμνος": ἐκ τοῦ *ἄκαρ-στος, συγγ. τοῖς: λατ. acer, ἀρχ. γερμ. ahorn, νεογερμ. **Ahorn** = **σφένδαμνος**.

ἄκατος, ὁ, ἡ "λέμβος", ἀκάτιον, τὸ "μικρὰ ἄκατος, ἐλαφρὸν πλοῖον χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν πειρατῶν· εἶδος σανδαλίου γυναικείου": μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἀκn̥-ατός, εἶναι συγγ. τῇ ρ. *ak̂- = ὀξύς, αἰχμηρός, πβ. ἄκαινα.

ἀκέων "σιγῶν", ἐν χρήσει ὡς ἐπίρ. "σιωπηλῶς, ἡσύχως", ἀκὴν (αἰτ.) "ἡσύχως", ἄκασκα "ἡσύχως, μαλακῶς", ἀκαλὸν "ἥσυχον" Ἡσύχ. (βλ. ἀκαλαρρείτης): ἐκ τοῦ *sək-, μεταπτ. τύπος τοῦ ἦκα "ἡσύχως, σιγά" καὶ ἥκιστος (κατ' ἐπιχ. ψίλωσιν) "βραδύτατος, ἡσυχώτατος" κ.τ.λ. (βλ. ἦκα).

ἀκή, ἡ "ἀκίς, αἰχμή", ἀκίς, ἡ "ἀκή, αἰχμή, κέντρον, «κεντρί»", ἀκωκή, ἡ "αἰχμή, τὸ ὀξὺ ἄκρον παντὸς τέμνοντος ὀργάνου, ἡ «κόψη»" (μετ' ἐπιτατ. διπλασ., ὡς ἀγωγή: ἄγω): ρ. *ak̂- = αἰχμηρός, ὀξὺς ἐν τοῖς: λατ. acēō = εἶμαι ὀξινος, «ξινός», aciēs θηλ. = ὀξύτης, αἰχμή· βλ. ἄκρος, ἀκοστή κ.τ.λ.

1 **ἀκήρατος** "ἀβλαβής" (ἀκήριος, ἀκέραιος = ὡσ.): συγγ. τοῖς: κηραίνω "βλάπτω", κήρ, γεν. κηρός, ἡ "θάνατος" κ.τ.λ. (ὁ ἰδέ).

2 **ἀκήρατος** "ἀμιγής, ἀκέραιος, καθαρὸς" (Ἰλ. Ω 303): συγγ. τῷ κεράννυμι "ἀναμειγνύω" (τὸ -η- κατὰ μετρ. ἔκτασιν).

ἄκικυς "ἀδύνατος", βλ. κίκυς.

ἀκινάκης, ὁ "κυρτὸν ξίφος τῶν Περσῶν καὶ Σκυθῶν": δάνειον ἐκ τῆς Ἰραν.

ἄκινος, βλ. ὤκιμον.

ἀκκώ, -οῦς, ἡ "φάσμα τι ὑποθετικόν, δι' οὗ αἱ τροφοὶ ἐφόβιζον τὰ παιδία", Ἀκκώ, ἡ "τροφὸς τῆς Δήμητρος": ἀρχ. ἰνδ. **akkā** = μήτηρ, λατ. **Acca Larentia** = ἡ μήτηρ τῶν δώδεκα ἀδελφῶν **Arvales** (λέξις τῆς νηπ. γλώσσης).

ἀκμή, ἡ "τὸ ὀξὺ ἄκρον παντὸς τέμνοντος ὀργάνου, ἡ «κόψη», ὀξύτης, τὸ ὕψιστον σημεῖον παντὸς πράγματος, ἡ ἀκμή": ρ. *ak̂- = αἰχμηρός, ὀξύς, βλ. ἀκή, ἄκρος, πβ. ἄκμων.

ἄκμηνος "ὁ ἀπεχόμενος τροφῆς, νηστεύων, πειναλέος", ἰσχ. β. κομῶσα "γέμουσα" Ἡσύχ: ἴσως συγγ. τῷ λεττ. **kumuõss** = **βλωμός**, «μπουκιά».

ἄκμων, -ονος, ὁ "τὸ «ἀμόνι» τοῦ σιδηρουργοῦ" (ἀκμό-θετον, τὸ "ὁ τόπος ἢ

τὸ ξύλον, ἐφ' οὗ τίθεται ὁ ἄκμων"): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. áśman- ἀρσ. = λίθος, βράχος, οὐρανός, gall. acaunum = λατ. saxum, λιθ. akmuõ=ὀξύτης, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kamy = λίθος, ἀρχ. γερμ. hamar, νεογερμ. Hammer = σφῦρα, «σφυρί»· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῇ ρ. *ak- = αἰχμηρός, ὀξύς, πβ. ἀκμή.

ἄκοιτις, ἡ "ἡ σύζυγος", ἀκοίτης, ὁ "ὁ σύζυγος": *sm̥- (ἀ- ἀντὶ ἁ-)+κοίτη "συζυγικὴ κλίνη, φωλεά, κοίτη", βλ. κεῖμαι.

ἄκολος, ὁ "βλωμός, «μπουκιά», τεμάχιον μικρότατον ἄρτου": ἴσως ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης καὶ τὸ ἄκυλος, ἡ "εἶδος βαλάνου, τὸ «βελανίδι» (ὡς τροφή)", συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. aśnāti = τρώγει.

ἀκόλουθος, ὁ "ὁ ἀκολουθῶν, ἀκόλουθος": *sm̥- (ἀ- ἀντὶ τοῦ ἁ-)+κέλευθος, ἡ "ἀτραπός, δρόμος".

ἀκόνη, ἡ "πέτρα πρὸς ἀκόνισιν, «ἀκόνι»", βλ. ἄκαινα.

ἀκόνῑτον, τὸ (καὶ -ος, ἡ) "δηλητηριῶδές τι φυτόν": μᾶλλον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων, προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀκονῑτί "ἄνευ κονιορτοῦ τῆς κονίστρας, ἄνευ κόνεως τῆς παλαίστρας > ἀκατανίκητος"· προσέτι τὸ μτγν. ἐπίθ. ἀκόνῑτος "ὁ μὴ καταβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ θανατηφόρου δηλητηρίου τοῦ φυτοῦ ἀκόνιτον".

ἄκος, -ους, τὸ "φαρμακευτικὸν μέσον, «γιατρικό»", ἀκέομαι "θεραπεύω", ἀκέστωρ, ἀκεστήρ, ὁ "ὁ σωτήρ, ὁ θεραπεύων, ὁ ἰατρός": ἐκ τοῦ *i̯ak-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. hīcc = θεραπεία, πληρωμή, īcaim = θεραπεύω (*i̯acc-).

ἀκοστή, ἡ "κριθή", ἐκ τοῦ *ak̑os-tā· ὡς σημαῖνον "ἡ ἔχουσα στάχυν «μὲ γένεια (ἄγανα)»", εἶναι συγγ. τοῖς: λατ. acus, -eris = ἄχυρον, γοτθ. ahs, ἀρχ. γερμ. ah, ahir (νεογερμ. Ähre = στάχυς).

ἀκούω "ἀντιλαμβάνομαι (πληροφοροῦμαι) διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀκούω", ἀκουή, ἀκοή, ἡ "ἡ αἴσθησις τῆς ἀκοῆς, ἡ ἀκοή, τὸ ἀκουόμενον", ὑπήκοος "ὑποτασσόμενος, ὑπήκοος": ἐκ τοῦ *ἀκουσjω, συγγ. τοῖς: γοτθ. hausjan, ἀρχ. γερμ. hōr(r)en, νεογερμ. hören = ἀκούειν, καὶ μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *(a)k-aus-i̯ō = ἀκούω ὀξέως, ὡς τὸ ἀκροάομαι "ἀκούω (μετὰ προσοχῆς)", ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *ἀκρουσα "ὀξεῖα ἀκοή" (βλ. οὖς).

ἀκρᾱής "ὁ ὀξέως (σφοδρῶς) πνέων": ἐκ τοῦ ἄκρος "αἰχμηρός, ὀξύς" καὶ ἄημι "πνέω, φυσῶ".

ἀκρεμών, -όνος, ὁ "τὸ ἄκρον τοῦ κλάδου, κλάδος τελευτῶν εἰς μικροτέρους κλαδίσκους, ἡ κορυφή, τὸ ἄκρον": συγγ. τῷ ἄκρος "ὀξύς, αἰχμηρός".

ἀκρῑβής "ὁ μετ' ἀκριβείας γενόμενος, ἀκριβής, προσεκτικός": ἴσως ἐκ τοῦ *ἀκρο-κρῑβής, συγγ. τοῖς: ἄκρος "ὀξύς" καὶ κρῑνω "χωρίζω, ἐκλέγω, ἐκφέρω κρίσιν, ἀποφασίζω".

ἀκροάομαι "ἀκούω (μετὰ προσοχῆς)", βλ. ἀκούω.

ἄκρος "ὀξύς, ὕψιστος", ἄκρον, τό, ἄκρᾱ, ἄκρις, ἡ "τὸ ὕψιστον ἢ ἀπώτατον σημεῖον, κορυφή", ἀκρίς, -ίδος, ἡ "ἡ «ἀκρίδα»", ἀκρωτήριον, τὸ "πᾶν ὑψηλὸν ἢ ἐξέχον μέρος, προεξοχή, ἀκρωτήριον ἐν τῇ θαλάσσῃ": τύποι σχηματισθέντες μετὰ τοῦ r ἐκ τῆς ρ. *ak- = ὀξύς, ὡς ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. aśrih = ἡ γωνία, ἄκρα, τὸ τέμνον μέρος, ἡ «κόψη», λατ. ācer = ὀξὺς κ.τ.λ. (ο ἠτεροιωμ. β., βλ. ὄκρις). Πβ. ἀκρᾱής, ἀκρεμών, ἀκρῑβής, ἀκροάομαι.

ἀκτή, ἡ "ἀπόκρημνος παραλία, ἄκρα γῆ εἰσδύουσα εἰς τὴν θάλασσαν, ἀκρω-

τήριον": συγγ. τῇ ρ. *ak- "ὀξύς", τύπος σχηματισθεὶς μετὰ τοῦ t, ὡς τὸ ἀρχ. γερμ. egida = ὁ βωλοκόπος.

ἀκτίς, -ῖνος, ἡ "ἡ «άκτίνα»", ἐκ τοῦ *n̥kt-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. aktúḥ ἀρσ.= τὸ λυκαυγές, ἡ νύξ, τὸ φῶς (βασ. σημ.: ἀκτινοβολία), γοτθ. ūhtwō = ὁ ὄρθρος, ὁ ὀλίγον πρὸ τῆς πρωίας χρόνος· *n̥kt- συνεσταλ. β. τοῦ *nokt-, βλ. *νύξ*.

ἄκυλος, ἡ "εἶδος βαλάνου, τὸ «βελανίδι» (ὡς τροφή)", βλ. *ἄκολος*.

ἀκωκή, ἡ "αἰχμή, τὸ ὀξὺ ἄκρον παντὸς τέμνοντος ὀργάνου, ἡ «κόψη»", βλ. *ἀκή*.

ἄκων, ποιητ. **ἀέκων** "ὁ παρὰ τὴν θέλησίν του ποιῶν τι, ὁ μὴ θέλων": *ἀ-Fέκων*, βλ. *ἑκών, ἕνεκα*.

ἀλάβαστος, ἀλάβαστρος, ὁ "ἀγγεῖον ἐξ ἀλαβάστρου, ἀλάβαστρος": ξένη λέξις (ἀραβ. ;).

ἀλαζών, -όνος, ὁ, ἡ "κομπαστής, καυχηματίας": τοῦτο συσχετίζεται πρὸς τὸ θρᾳκ. ἐθν. ὄν. *Ἀλαζῶνες, ὅπερ ἐγένετο προσηγορικόν, ὡς τὸ γαλλ.* bohémien κ.τ.λ.

ἀλαλάζω "ἐκβάλλω κραυγὴν κατὰ τὴν μάχην, ἐγείρω πολεμικὴν κραυγήν": ἐκ τοῦ ἐπιφ. *ἀλαλά, ἀλαλαὶ* "ἠχηρὰ κραυγὴ «ἀλαλά», πολεμικὴ κραυγή", ἀρχ. ἰνδ. alalā, arē = ἐπιφ. προσφωνήσεως κ.τ.λ.

ἀλαός "τυφλός": ὡς σημαῖνον "ὁ μὴ βλέπων (φέγγων)", εἶναι συγγ. τοῖς: *λάω* "βλέπω", ἀρχ. ἰνδ. lásati = λάμπει. Πβ. *ἄλαστος*.

ἀλαπάζω "κενῶ, ἀδειάζω, ἐξαντλῶ", *λαπάζω* "λεηλατῶ", *λαπάσσω* "κενῶ, ἀδειάζω" (ἰδίᾳ ἐπὶ περιττωμάτων), *ἀλαπαδνὸς* "ἀδύνατος", *λαπαρὸς* "ἰσχνός, λεπτός", *λαπάρᾱ*, ἡ "ἡ λαγών, τὸ μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ἰσχίου μαλακὸν μέρος τοῦ σώματος": συγγ. τῷ *λεπτὸς* "ψιλός, λεπτός, ἰσχνός". Πβ. *λάπαθος*.

ἄλαστος "ἀφόρητος, σφοδρός", *ἀλάστωρ*, ὁ "ἐκδικητικὴ θεότης, κακὸς δαίμων": μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ὃν δὲν δύναταί τις νὰ ἴδῃ (χωρὶς νὰ θεαθῇ ὑπὸ ἀγρίου βλέμματος)", εἶναι συγγ. τῷ *λάω* "βλέπω". Πβ. *ἀλαός*.

ἄλγος, τὸ "πόνος, θλῖψις": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. ilki = πεῖνα. Πβ. *ἀργαλέος*.

ἀλδαίνω "κάμνω τι νὰ αὐξηθῇ, αὐξάνω, ἐνισχύω", *ἀλδήσκω* "αὐξάνομαι", *ἄλδομαι* "παράγω": ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης καὶ τά: *ἀλθαίνω* "θεραπεύω", *ἄλθομαι* "αὐξάνομαι", συγγ. τοῖς: *ἄν-αλτος* "ἀκόρεστος, ἄπληστος", λατ. alō = τρέφω· ρ. *al-d-, al-dh- (πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. aldin = καρπὸς δένδρου, ἀρχ. ἰνδ. r̥dhnōti = εὐδοκιμεῖ), ἐπεκτετ. τύποι τῆς ρ. *al- = αὐξάνειν, τρέφειν. Πβ. *ἄλσος*.

ἀλέα, ἡ "ἡ ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότης, ἡλιακὴ θερμότης", *ἀλεαίνω* "θερμαίνω", *ἀλεεινὸς* "θερμός": ἐκ τοῦ *sul-, πβ. ἀγγλοσαξ. swelan = βραδέως καίειν, ὑποκαίειν (νεογερμ. schwelen = διογκοῦν, «φουσκώνειν»). Βλ. *εἵλη, ἑλάνη, ἥλιος, σέλας*.

ἀλέγω "φροντίζω, μεριμνῶ περί τινος": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *n̥-λέγω (ἀ- = *n̥ = ἐν, εἰς), εἶναι συγγ. τοῖς: *λέγω*, λατ. legō = συλλέγω, ἀναγινώσκω. Πβ. *δυσ-ηλεγής* κ.τ.λ.

ἀλέη (ἰων.), ἡ "διαφυγή, ἀπόδρασις, προστασία, σκέπη", *ἀλέομαι, ἀλεείνω* (*ἀλεF-) "ἀποφεύγω", *ἀλύω* καὶ *ἀλύσκω* (*ἀλυκσκω), *ἀλύσσω* "εἶμαι συγκεχυμένος (τεταραγμένος), εἶμαι ἀνήσυχος", *ἀλυσκάζω* "ἀποφεύγω", *ἀλεωρὴ*

(*ἀλεϜωλή), ἡ "ἄμυνα, ἀπόκρουσις" : συγγ. τῷ ἀλάομαι "περιφέρομαι, πλανῶμαι, παραπλανῶμαι" κ.τ.λ., βλ. ἄλη.

ἄλεισον, τὸ "δοχεῖον οἴνου, ποτήριον" : ἐκ τοῦ *ἀλειτϜ-ον, συγγ. τῷ γοτθ. leiþu (αἰτ.) = ὁ μηλίτης (οἶνος).

ἀλείτης καὶ **ἀλοιτός,** ὁ "ἀνόσιος, κακοῦργος", ἀλιταίνω "ἀνοσιουργῶ, κακουργῶ", ἀλιτήμων, ἀλιτρός, ὁ "ἀνόσιος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. leid = δυσάρεστος, νεογερμ. Leid = πόνος, θλῖψις.

ἀλείφω "χρίω, ἐπιχρίω, ἀλείφω", ἄλειφαρ, ὑστερογ. τύπος ἄλειφα, τὸ (> λατ. adeps) "πᾶν χρησιμεῦον πρὸς ἐπίχρισιν, ἀλοιφή" : μετὰ τοῦ ὑστερογ. φ ἀντὶ τοῦ π, συγγ. τῷ λίπος, τὸ "τὸ «ξύγκι», λίπος, πάχος" κ.τ.λ.

ἀλέκτωρ, -ορος, ἀλεκτρυών, -όνος, ὁ "πετεινός, «κόκορας», ἀλέκτωρ" : ἐκ τῶν κυρ. ὀν. Ἀλέκτωρ, Ἀλεκτρυὼν (βλ. ἀλέξω), χρησιμοποιηθέντων μεταφορικῶς καὶ διὰ τὴν ὀνομασίαν τοῦ πτηνοῦ, ἕνεκα τοῦ πολεμικοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

ἀλέξω "ἀπομακρύνω, ἀποκρούω, ὑπερασπίζω, βοηθῶ", Ἀλέκτωρ, Ἀλεκτρυὼν (κυρ. : "ὁ ἀποκρούων, ὑπερασπιστής", βασ. τύπος *Ἀλέξτωρ) : = ἀρχ. ἰνδ. rákṣati = προφυλάττει, προστατεύει, διαφυλάττει· προσέτι τά : ἀλαλκεῖν "ἀπομακρύνειν, ἀποκρούειν", ἄλκαρ, τὸ "προπύργιον, ἄμυνα, βοήθεια", ἔπαλξις (*-αλκ-τις), ἡ "μέσον ἀμύνης, προστασία, ὑπεράσπισις, βοήθεια", ἀλκή, ἡ "ἄμυνα, ὑπεράσπισις· ἰσχύς, δύναμις"· πβ. ἀγγλοσαξ. ealgian = προστατεύειν, ὑπερασπίζειν.

ἀλέω "ἀλέθω", ἀλέται λίθοι, οἱ "ὁ μυλίας λίθος, ἡ μυλόπετρα", ἀλετρεύω "ἀλέθω", ἄλειαρ, τὸ "ἄλευρον" (*ἀλεϜ-αρ), ἄλευρον (*ἀλε-Ϝρ-ον), τὸ "ἄλευρον ἐκ σίτου" : ἀρμ. ałam (*alnam) = ἀλέθω, alewr = ἄλευρον (= ἄλειαρ)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. áṇuḥ (*al-nu-) = λεπτός, ἰσχνός.

ἄλη, ἡ "περιπλάνησις, παραφροσύνη", ἀλάομαι καὶ ἀλαίνω "περιφέρομαι, πλανῶμαι", ἀλήτης, ὁ "ἐπαίτης, ἀγύρτης"· μεταπτ. τύποι (*āl-) ἠλάσκω, ἠλασκάζω "πλανῶμαι, περιφέρομαι", ἠλαίνω "εἶμαι παράφρων, παραπλανῶμαι, μωραίνω", ἠλέματος "ἄφρων, μάταιος", ἠλίθιος "μηδαμινός, μάταιος, ἀνόητος", ἠλεός "συγκεχυμένος, ὁ συγχέων (διαταράττων) τὰς φρένας" (ἐκ τοῦ δωρ. *ἀλεός προῆλθε τὸ λατ. ālea· πβ. ὁμ. ἄλλα φρονέων = φρένας ἠλεός) : συγγ. τῷ λεττ. aluôt = περιφέρεσθαι, περιπλανᾶσθαι. Βλ. καὶ ἀλέη, ἄλιος, ἀλύω.

ἀληθής "ὁ μὴ λησμονῶν, ἀληθινός, ἀληθής", ἀλήθεια (*-θεσια), ἡ "τὸ μὴ ψευδές, τὸ μὴ πλαστόν, ἡ ἀλήθεια" : ὁ μὴ διερχόμενος τὸ στάδιον τῆς ἀμνημοσύνης, ἐπιλησμοσύνης (*λῆθος), ὁ μηδὲν παρασιωπῶν (ἀποκρύπτων)· βλ. λανθάνω.

ἀλής (ἰων.) "ἠθροισμένος", ἀλίη, δωρ. ἀλία, ἡ "συνάθροισις, συνέλευσις τοῦ λαοῦ" : ἐκ τοῦ *ἀϜαλν-ής = αἰολ. ἀολλής), κυρ. "συμπεπιεσμένος" (ἀλία ἐκ τοῦ *ἀ-Ϝαλν-ιᾶ)· βλ. ἅλις, 1 εἰλέω, εἴλλω, πβ. ἡλιαία.

ἀλίγκιος "ὅμοιος, ὁμοιάζων" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἀλίνδω (ἀττ. **ἀλινδέω**[1]) "στρέφω, γυρίζω, κυλίω" : συγγ. τοῖς : ἑλίσσω, 2 εἰλέω, εἰλύω κ.τ.λ.· ρ. *u̯el- = στρέφειν (διὰ τὸ -νδ- πβ. κυλίνδω).

---

1. **Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι πάντα τὰ λεξικά, πλὴν τῶν λεξικῶν τῶν Boisacq καὶ Hofmann, παρέχουν τὴν γραφὴν ἀλινδέω, μετὰ ψιλῆς.**

ἅλιος "μάταιος, ἀνωφελής", ἁλιόω "ματαιῶ": συγγ. τοῖς: *ἠλέματος* "μάταιος", *ἠλίθιος* "μηδαμινός, μάταιος, ἀνόητος" κ.τ.λ. (βλ. *ἄλη*· ἁ- ἀντὶ ἀ-).

ἅλις ἐπίρ. "σωρηδόν, ἀφθόνως, ἀρκετά": συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **velъ-mi** = πολύ· ρ. ***ųel-** = ὠθεῖν, πιέζειν ἐν τοῖς: *ἀλής, εἴλλω* (πβ. *γάλι* "ἱκανὸν" Ἡσύχ. καὶ *οὐλαμός*). Τὸ δασὺ πνεῦμα προέρχεται ἐκ τοῦ παραλλήλου τύπου ***suel-**, πβ. ἑλλ. (μεσσαπ.;) *σαλῶ* "ἀρκεῖ παρὰ Ῥίνθωνι" Ἡσύχ.

ἁλίσκομαι "συλλαμβάνομαι", *ἁλωτὸς* "ὃν δύναταί τις νὰ συλλάβῃ ἢ νικήσῃ, ἐφικτός, κατορθωτός": ἐκ τοῦ ****Ϝαλίσκομαι*** (ἁ- ἀντὶ ἀ-, κατὰ τὸ *αἱρεῖν, ἑλεῖν*;), συγγ. τοῖς: *οὐλή, ἡ* "τραῦμα, πληγή", λατ. **vellō** = τίλλω, γοτθ. **wilwan** = ἁρπάζειν, ἀφαιρεῖν. Πβ. *εἵλωτες*.

ἀλκή, ἡ "ἄμυνα, ὑπεράσπισις· ἰσχύς, δύναμις", βλ. *ἀλέξω*.

ἀλκυών, -όνος, ἡ "θαλάσσιον ἰχθυοφάγον πτηνὸν" (> λατ. **alcēdō**): **ἄβεβ.** ἐτυμολ., ἴσως ξένη λέξις.

ἀλλὰ ἀντιθ. σύνδ. "ἀλλά, δέ", βλ. *ἄλλος*.

ἀλλᾶς, -ᾶντος, ὁ "κεκομμένον κρέας ἐντὸς ἐντέρου, «λουκάνικο»": ****ἀλλᾶ-Ϝεντς***· δωρ. ****ἀλλᾶ***, δάνειον ἐκ τῆς ἀρχ. Ἰταλ., πβ. λατ. **ālium**.

ἀλλάττω (καὶ **-σσω**) "ἀλλάζω, μεταβάλλω", βλ. *ἄλλος*.

ἀλλοδ-απὸς "ὁ ἐξ ἄλλου τόπου, ὁ ἀνήκων εἰς ἄλλην χώραν, ξένος": *ἄλλος*+ -*απὸς* ἐκ τοῦ ***pq̥ʷos**, πβ. λατ. **longinquus**.

ἅλλομαι (ἀόρ. **ἆλτο**) "πηδῶ, σκιρτῶ": ἐκ τοῦ ***sₑljō** = λατ. **saliō**.

ἄλλος "διάφορος, ὄχι ἐκεῖνος, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἄλλος", *ἀλλήλων*, δωρ. *ἀλλᾶλων* "ὁ εἷς τὸν ἄλλον" (*ἀλλᾶλ-* ἐκ τοῦ *ἀλλᾶ-ἀλλᾶ*), *ἀλλοπρόσαλλος* "ὁ πότε εἰς τὸν ἕνα πότε εἰς τὸν ἄλλον ἀποκλίνων, εὐμετάβλητος, ἀσταθὴς" (ἐκ τοῦ *ἄλλο πρὸς ἄλλον, ἐνν. λέγειν*), *ἀλλότριος* "ὁ ἐκ ξένης χώρας, ξένος, παράδοξος, ἄλλος" (**ἀλλοτρο-*, ἡ κατάληξις κατὰ τὸ *ἴδιος*), *ἀλλάττω* "ἀλλάζω, μεταβάλλω": ἐκ τοῦ ***alios** = λατ. **alius**, ἀρχ. ἰρλ. **aile** (**gall. Allo-broges**), γοτθ. **aljis**, ἀρμ. **ail**. Πβ. *ἀλλοδαπός*.

ἀλόη, ἡ "εἶδος φυτοῦ": δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. **'ahālīm** = ξυλαλόη, τὸ ὁποῖον προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰνδ. **agaru**, ἐξ οὗ *ἀγάλλοχον*, τὸ "ἡ πικρὰ ξυλαλόη".

ἄλοξ, αὖλαξ, ὁμ. **ὦλξ** (ὀρθότ. **ἄολξ**), ἡ "ἡ κατὰ τὴν ἄροσιν σχηματιζομένη αὔλαξ, ἡ «αὐλακιά»", λακ. *εὐλάκα* "ἄροτρον, «ἀλέτρι»": ἐκ τοῦ ***ἀ-Ϝλακ-ς** (= *αὖλαξ*, ἀττ. *ἄλοξ* κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ **ἄολξ*)· *εὐλάκα* ἐκ τοῦ **ἐ-Ϝλακ-α*· συγγ. τοῖς: λιθ. **velkù**, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **vlěkǫ** = ἕλκω, σύρω.

ἁλοσύδνη, ἡ: ἄβεβ. σημ.· ἂν σημαίνῃ "θαλάσσιον κῦμα", προέρχεται ἐκ τοῦ *ἅλς* καὶ *ὑδν-* (: λατ. **unda**, βλ. *ὕδωρ*).

ἄλπιστος[1] "λίαν ἐπιθυμητὸς (ποθητός), ἥδιστος", ὑπερθ. τοῦ *ἀλπαλέος, ἀρπαλέος* (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **ἀλπ-*) "ἐπιθυμητός, ποθητός, θελκτικός", πβ. *ἐπαλπνος* "ἐπιθυμητός, ποθητός": συνεσταλ. β. ***u̥lp-** τοῦ ***ųelp-** ἐν τῇ λ. *ἔλπομαι* "ἐλπίζω".

ἅλς, γεν. **ἁλός,** ὁ "τὸ ἅλας, «ἁλάτι»", *ἅλς, ἡ* "πλήμυρα θαλασσίου ὕδατος,

---

1. Ὁ **Hofmann,** ἀκολουθῶν τὴν γνώμην τοῦ **Wackernagel,** δέχεται τὴν γραφὴν *ἄλπιστος*· πάντα τὰ ἄλλα λεξικά, ἀντιθέτως, παρέχουν τὸν τύπον *ἄλπνιστος*.

ἡ παρὰ τὴν ἀκτὴν θάλασσα, ἡ θάλασσα", *ἁλι-εύς*, ὁ "ναύτης, ναυτικός, ἁλιεύς, «ψαρᾶς»", *ἅλ-μη*, ἡ "θαλάσσιον ὕδωρ, ἅλμη, «ἅρμη»", *ἁλμυρός*, *ἁλυ-κός* "«ἁρμυρός», ἁλμυρός": συγγ. τοῖς: ἀρμ. **al**, λατ. **sāl**, ἀρχ. ἰρλ. **salann**, γοτθ. **salt**, ἀρχ. γερμ. **salz**, νεογερμ. **Salz** = ἅλας, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **sol**ɪ = ἅλας. Πβ. *ἁλοσύδνη*

ἄλσος, τὸ "τόπος κατάφυτος ἐκ δένδρων καὶ χλόης, δάσος, ἱερὸν ἄλσος": ἐκ τοῦ **ἄλτjος*, πβ. *"Αλ-τις*, ἡ "ἱερὸν ἄλσος τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ", *ἄλμα*, τὸ "ἄλσος" (**ἄλσμα*: *ἄλθομαι* "αὐξάνω")· ρ. ***al-** = αὐξάνειν, βλ. *ἀλδαίνω*.

ἀλυκτοπέδη, ἡ, συνήθ. ἐν τῷ πληθ. **ἀλυκτοπέδαι,** αἱ "ἄθραυστα (ἄλυτα) δεσμά, δεσμοί, οὓς δὲν δύναταί τις νὰ λύσῃ": *ἀ-+λυκτός* "τεθραυσμένος" (: ἀρχ. ἰνδ. **rujáti** = θραύει, βλ. *λυγρός*)+*πέδη* (βλ. *πούς*)· διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. *ἱστοπέδη*.

ἄλυσις, -εως, ἡ "«ἁλυσίδα», κόσμημα γυναικός", ἠλ. *ἀλύτας*, ὁ "ὁ κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας φυλάττων τὴν τάξιν": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ ***s̥l-uti-**, εἶναι συγγ. τῷ ἀλβ. **galmε** = σχοινίον. Κατ' ἄλλην ἐκδοχήν: μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **ἅλυ-τις* "συστροφή, ἑλιγμός", εἶναι συγγ. τῷ *εἰλύ-ω* "στρέφω, ἑλίσσω" (βλ. Frisk, Eranos, 45,225 κ.ἑ.).

ἀλύω (**ἀλυσjω*) "εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ, εἶμαι ἀνήσυχος (τεταραγμένος)", *ἄλυς*, -υος, ἡ "περιπλάνησις, πλῆξις, ἀνία", *ἀλύσκω* (**ἀλυκ-σκω*) "ἀποφεύγω, διαφεύγω": συγγ. τῷ *ἄλη*.

ἀλφή, ἡ "κτῆσις, κέρδος", *ἀλφαίνω* "κερδίζω": ἐκ τοῦ ***algʷhā** = λιθ. **algà** = μισθός, πβ. ἀρχ. ἰνδ. **argháḥ** = ἀξία, **árhati** = κερδίζει.

ἄλφι, ἄλφιτον, τὸ "χονδροκοπανισμένη κριθή, «πληγούρι», κριθάλευρον": συγγ. τῷ ἀλβ. **el'p** = κριθή· ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ λευκὸν χρῶμα, βλ. *ἀλφός*.

ἀλφός, ὁ "ὑπόλευκος λέπρα" (ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ προσώπου), *ἀλφούς* "λευκούς" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ ***albhos** = λατ. **albus** = λευκός· πβ. ἀρχ. γερμ. **albiz** = κύκνος.

ἀλωή, ἀττ. **ἅλως, -ω,** ἡ "τὸ ἁλώνιον, «ἁλώνι», ἄμπελος, ἀμπελότοπος, κῆπος δένδρων": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **lunā́ti** = ἀποκόπτει, ἀρχ. σουηδ. **lo** = ἁλώνιον, σιτοβολών, ἀχυρών.

ἀλώπηξ, -εκος (αἰολ. **ἀλώπα, ἀλωπός**), ἡ "«ἀλεπού», ἀλώπηξ": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **lopāśáḥ** ἀρσ. = «τσακάλι», ἀλώπηξ, ἀρμ. **aluēs** = ἀλώπηξ, λατ. **volpēs** = ἀλώπηξ, λιθ. **lãpė** = ἀλώπηξ, **vilpišys** = ἡ ἀγρία γαλῆ.

ἅμα "ὁμοῦ, «μαζί», συγχρόνως": ἐκ τοῦ ***s̥ma**, βλ. 2 *ἀ-*, *εἷς*, *ὁμός*.

ἄμαθος, ἡ "ἡ ἄμμος, ἀμμῶδες ἔδαφος", *ἄμμος*, ἡ = ὡσ. (πβ. *ψάμαθος* παρὰ τῷ *ψάμμος*): ἐκ τοῦ **σαμαθος*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. **sant**, νεογερμ. **Sand** = ἄμμος. Πβ. *ψάμαθος*.

ἀμαιμάκετος "ἀκατάσχετος, ἀκαταμάχητος": ἀβεβ. σημ.· ἂν σημαίνῃ "πολὺ μακρός", ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἀ-μαι-μάκετος*, εἶναι συγγ. τοῖς: *μακεδνός* "μακρός, ὑψηλός", *περι-μήκετος* "πολὺ μακρός".

ἄμαλλα, ἡ "δέσμη (δράγμα) σταχύων θερισθέντων", βλ. 2 *ἄμη*.

ἀμαλὸς (καὶ **ἀμ-**) "ἀδύνατος, τρυφερός, ἁπαλός", *ἀμαλόω*, *ἀμαλδύνω* "ἐξασθενίζω, καταστρέφω", *ἀμβλύς* (**ἀμλυς*) "ἀνίσχυρος, ἀδύνατος, ὁ μὴ ὀξύς":

συγγ. τοῖς: *μαλακός, μαλθακὸς* "μαλακός, τρυφερός, μαλθακός, ἤπιος", *μέλδω* "τήκω", ἀρχ. ἰνδ. mrdúh = μαλακός, ἤπιος (πβ. *ἀμαλδύνω* ἐκ τοῦ *[ἀ]-*μαλδὺς* = mrdúh), λατ. mollis (*moldųis) = μαλακὸς κ.τ.λ. Πβ. *βλαδαρός, βλάξ, μῶλυς.*

ἄμαξα, ἡ "τετράτροχον ὄχημα": ἐκ τοῦ *ἅμ-αξος "ὁ ἔχων ἄξονα, ὁ μετ' ἄξονος", συγγ. τοῖς: *ἄξων*, ἀρχ. ἰνδ. akṣaḥ κ.τ.λ., βλ. *ἄξων.*

ἀμάομαι "συνάγω ἐπὶ τὸ αὐτό, συναθροίζω, μαζεύω", βλ. 2 *ἄμη.*

ἀμάρᾱ, ἰων. **ἀμάρη,** ἡ "τάφρος, ὀχετός, αὖλαξ", βλ. 1 *ἄμη.*

ἀμάρακος, ὁ (καὶ **-ον,** τὸ) "τὸ φυτὸν ἡ «μαντζουράνα»": ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης καὶ τὸ μακεδ. *ἀβαρύ*, δάνειον ἔκ τινος λέξεως (τῆς δραβιδικῆς γλώσσης;), συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. maruva(ka)-.

ἁμαρτάνω (ἀόρ. β' **ἥμαρτον,** ἐπικ. **ἤμβροτον**) "ἀποτυγχάνω, σφάλλομαι, ἀμαρτάνω", *ἁμαρτία*, ἡ "σφάλμα, ἀμάρτημα, ἀποτυχία": ἴσως ἔκ τινος ἐπιθ. **ἀ-μαρτος* "ἀμέτοχος", πβ. *κάσμορος* "δύστηνος" Ἡσύχ. κ.τ.τ., βλ. *μείρομαι.*

ἁμαρτῆ[1] "συγχρόνως, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον": ὀργαν. πτῶσις τοῦ **ἁμ-αρτὸς* "συμπίπτων" (*ἅμα+ἀραρίσκω*).

ἀμαρύσσω (**ἀμαρυκjω*) "σπινθηροβολῶ, στίλβω, λάμπω", *ἀμάρυγμα*, τό, *ἀμαρυγή*, ἡ "λάμψις, ἀκτινοβόλησις, σπινθηρισμός": βλ. *μαρμαίρω.*

ἀμαυρὸς "ἀμυδρός, ἀσαφής, σκοτεινός", βλ. *μαυρός*, πβ. *ἀμυδρός.*

ἀμβλακίσκω (δωρ.), **ἀμπλακίσκω** "ἀποτυγχάνω, ἀστοχῶ, σφάλλω, πλανῶμαι": ἴσως συγγ. τῷ *ἀμβλίσκω.*

ἀμβλίσκω "προξενῶ ἐξάμβλωσιν (ἀποβολήν, ἔκτρωσιν), κάμνω ἔκτρωσιν, ἀποβάλλω": συγγ. τοῖς: *μύλη*, ἡ "ἐξάμβλωμα, ἔκτρωμα" (> λατ. mola), *μέλεος* "ἀνωφελής, μάταιος" κ.τ.λ.

ἀμβλὺς "ἀνίσχυρος, ἀδύνατος, ὁ μὴ ὀξύς", βλ. *ἀμαλός.*

ἄμβων, -ωνος, ὁ "γωνία, ἄκρα, χεῖλος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἀμέθυστος, ὁ "ὁ ἄνευ μέθης, φάρμακον κατὰ τῆς μέθης, εἶδος βοτάνης, πολύτιμος λίθος": ὡς σημαῖνον "ἐνεργῶν κατὰ τῆς μέθης", εἶναι συγγ. τῷ *μεθύω* (ἐπὶ τῇ βάσει ὁμοιοπαθητικῆς ἀντιλήψεως, πβ. *οἰνωπὸν τῇ χρόᾳ* παρὰ Θεοφρ.).

ἀμείβω "ἀλλάσσω, ἀνταλλάσσω", *ἀμοιβή*, ἡ "ἀλλαγή, ἀνταλλαγή": συγγ. τῷ λατ. migrō = μεταβαίνω, μετοικῶ, ρ. *meig*-.

ἀμείνων "καλύτερος": οὐδ. *ἄ-μει-νον* "οὐχὶ ὀλιγώτερον, οὐχὶ μικρότερον" βλ. *μείων, μινύθω.*

ἀμείρω καὶ μείρω "ἀποστερῶ, ἀφαιρῶ", *ἀμέρδω* "ἀποστερῶ, τυφλώνω, ἀμαυρώνω, μαυρίζω" (πβ. *μέρδει* "κωλύει", *μερθεῖσα* "στερηθεῖσα" Ἡσύχ.): συγγ. τοῖς: *μαραίνω* "ἀφανίζω, σβεννύω, μαραίνω", ἀρχ. ἰνδ. mrnāti = κατασυντρίβει, ἐκμηδενίζει, mrdnāti, márdati = συντρίβει, κοπανίζει. Πβ. *βραδύς.*

ἀμέλγω "«ἀρμέγω»", *βου-μολγός*, ὁ "ὁ τὰς βοῦς ἀμέλγων", *ἀμολγεύς, ἀμελκτήρ*, ὁ "ἀγγεῖον πρὸς ἄμελξιν, ἡ «καρδάρα»": συγγ. τοῖς: λατ. mulgeō, ἀρχ.

1. Τὴν γραφὴν ταύτην δέχεται ὁ Ἀρίσταρχος. Τὰ ἡμέτερα λεξικὰ παρέχουν τὴν ἐσφαλμένην γραφὴν *ἁμαρτῇ* καὶ *-ῇ* (πβ. **Frisk, Griech. etym. Wörterb.** σ. 87, λ. *ἁμαρτῇ*).

ἰρλ. bligim, ἀρχ. γερμ. milchu, λιθ. mélžu, ἐκκλ. σλαβ. mlъzq = ἀμέλγω. Πβ. *ἀμολγῷ*.

ἀμέργω "δρέπω σύρων, κόπτω", *ἀμοργός* "ὁ ἐκθλίβων, συνθλίβων, ἀποστραγγίζων, ἐκμυζῶν", *ἀμόργη, ἡ* "ἡ ὑποστάθμη ἐκ τῆς ἐκπιέσεως τῶν ἐλαιῶν" (ἀντὶ **ἀμόρκᾱ*, πβ. λατ. δάνειον amurca ;), *ὀμόργνῡμι* "ἀποσπογγίζω, ἐκθλίβω" (-*ορ*- ἐκ τοῦ r̥, πβ. *μόρξαντο* ;) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. mr̥játi = ἀποσπογγίζει, λατ. mergae = θεριστικὸν δίκρανον.

ἀμεύσασθαι (ἀπρφ. ἀορ.) "ὑπερβάλλειν, ὑπερτερεῖν, νικᾶν", *ἀμῡ́νω* (**ἀμυνjω*) "ἀποκρούω", *μῡ́νομαι* "προφασίζομαι" : συγγ. τοῖς : λατ. moveō = κινῶ, λιθ. máuju = ἀναστρέφω, ἀναδιπλώνω· ρ. *meu-.

1 **ἄμη, ἡ** "πτύον, «φτυάρι», σκαπάνη", *δι-αμάω* "ἀνασκάπτω, διασκάπτω, κατακόπτω", *ἀμάρᾱ, ἡ* "τάφρος, ὀχετός, διῶρυξ, αὖλαξ" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jama = λάκκος.

2 **ἄμη, ἡ** "ὑδρία, καδίσκος πρὸς ἄντλησιν ὕδατος", *ἀμίς, ἡ* "οὐροδοχεῖον", *ἀμνίον, τὸ* "φιάλη πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ αἵματος τῶν θυμάτων", *ἀμάομαι* "συνάγω ἐπὶ τὸ αὐτό, συναθροίζω", *ἄμαλλα, ἡ* "δέσμη (δράγμα) σταχύων θερισθέντων", *ἄντλος* (**ἀμ-θλος*), ὁ "σωρεία, σιτηρά, σωρὸς σίτου «ἀλωνισμένου» μετὰ τῶν ἀχύρων" (ἐπίσης "καδίσκος πρὸς ἄντλησιν, «κουβᾶς»", βλ. *ἄντλος, ἀντλέω*) : συγγ. τοῖς : λατ. sentīna θηλ. = τὸ ἐν τῷ πλοίῳ συρρέον δυσῶδες ὕδωρ καὶ ὁ τόπος, ἔνθα τοῦτο συρρέει, λιθ. semiù = ἀντλῶ· ρ. *sem- = ἀντλεῖν, ἴσως ταυτόσημος τῇ *sem- = ἕν, ἕνεκα τῆς σημ. τοῦ "συλλέγειν, συναθροίζειν". Πβ. *ἄντλος*.

ἀμῆ "κατά τινα τρόπον, «κάπως»", βλ. *ἀμῶς*.

ἅμιλλα, ἡ "ἀγών", *ἁμιλλάομαι* "ἀγωνίζομαι" : ἐκ τοῦ **ἁμιλja* (IE *s$_e$mil-ja), καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ *ἅμα*, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. samaráh ἀρσ. - συνάντησις, ἀγὼν κ.τ.λ.· ρ. *sem- = ἕν, πβ. *ὁμῑ́-λος*.

ἀμιχθαλόεσσαν (ὁμ.) ἐπίθ. τῆς Λήμνου : ἐκ τοῦ **ἀμίχθαλος*· ἀβέβ. σημ. (ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁμιχλώδης", εἶναι συγγ. τῷ *ὀμίχλη*).

ἄμμα, τὸ "κόμβος", βλ. *ἅπτω*.

ἄμμος, ἡ "ἀμμῶδες ἔδαφος, ἄμμος", βλ. *ἄμαθος*.

ἀμνίον, τὸ "φιάλη πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ αἵματος τῶν θυμάτων", βλ. 2 *ἄμη*.

ἀμνός, ὁ "ἀρνίον, «ἀρνί», ἀμνός" : ἐκ τοῦ **ἀβνος* (IE *agʷnos) = λατ. agnus ἀρσ. = ἀρνίον, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jagnę = ἀρνίον· ἀρχ. ἰρλ. ūan = ἀρνίον (*ogʷhnos), ἀγγλοσαξ. ēanian = ἀμνοὺς τίκτειν (ὅπερ προϋποθέτει τὸ *auna-, IE *agʷhno- = ἀρνίον).

ἀμολγῷ (*ἐν νυκτὸς ἀ.* "κατὰ τὸ σκοτεινότατον μέρος τῆς νυκτός, ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός" παρ' Ὁμ.) : συγγ. τῷ *ἀμέλγω*· ἴσως, ὡς σημαῖνον "χρόνος ἀμέλξεως (ἀμέλγματος) > ὕψιστον σημεῖον, ἀκμή", εἶναι συγγ. καὶ τῷ *ἀκμή*.

ἀμορβός, ὁ "ἀκόλουθος, βοσκός, ποιμήν", *ἀμορβεύς, ὁ* "ποιμήν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἀμόργη, ἡ "ἡ ὑποστάθμη ἐκ τῆς ἐκπιέσεως τῶν ἐλαιῶν", βλ. *ἀμέργω*.

ἄμοτος "ἀκαταπόνητος" : συγγ. τοῖς : *μῶλος, ὁ* "κόπος, μόχθος", λατ. mōlēs θηλ. = βάρος.

ἄμπελος, ἡ "κλῆμα φέρον σταφυλάς, ἄμπελος" : μᾶλλον προελλ.-αἰγ.

ἄμπυξ, -υκος, ὁ[1] "τὸ διάδημα τῆς κεφαλῆς τὸ ἀναδέον ἢ συνέχον τὴν κόμην καὶ κοσμοῦν τὸ μέτωπον τῶν γυναικῶν, κύκλος, τροχός": ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἀνα-πυξ, εἶναι συγγ. τοῖς: *πυκάζω* "περικαλύπτω", ἀβεστ. pusā θηλ. = διάδημα (*pukā).

ἄμπωτις, -εως, ἡ "ἡ πτῶσις τῆς στάθμης τῶν ὑδάτων": *ἀνὰ καὶ πίνω* (*πώνω*) "ὅ,τι καὶ νῦν, πίνω", κυρ. "τὸ ἀποπίνειν, πίνειν τελείως".

ἀμυγδάλη, ἡ "ἀμύγδαλον" (> λατ. amygdala > νεογερμ. Mandel = ἀμύγδαλον)· ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης καὶ ἡ λ. *μύκηρος* "ἀμυγδάλη, κάρυον" Ἡσύχ., δάνειον ἔκ τινος μικρασιατ. γλώσσης.

ἀμυδρὸς "σκοτεινός, δυσδιάκριτος, ἀδύνατος", *ἀμυδρόω* "καθιστῶ τι ἀμυδρόν, σκοτεινόν": συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. iz-mьdĕti = γίνεσθαι ἀδύνατον, περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *ἀμαυρός*.

ἀμῡμων "ἄμεμπτος, ἄψογος": ἐκ τοῦ *ἀ-μῡμος "ὁ ἄνευ μομφῆς", μεταπτ. τύπος τοῦ *μῶμος*, ὁ, *μῶμαρ*, τὸ "μομφή, ψόγος" (αἰολ. *μῦμαρ*).

ἀμύσσω, ἀττ. **ἀμύττω** (*ἀμυκjω) "κατασχίζω, «ξεσχίζω», γρατσουνίζω», ξύνω", *ἀμυχή*, ἡ "«γρατσουνιά», ἀμυχή", *ἀμυκαλαὶ* "αἱ ἀκίδες τῶν βελῶν" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ λατ. muc-rō ἀρσ. = αἰχμὴ ὀξεῖα.

ἀμυσχρὸς "ἀκηλίδωτος, ἀμίαντος", βλ. *ἀπομύσσω, μύξα*.

ἀμφαδὸν ἐπίρ. "ἀναφανδόν, δημοσίᾳ, φανερά": ἐκ τοῦ *ἀνὰ*+*φα-*, βλ. *φαίνω*.

ἀμφασίη (*ἐπέων*), ἡ "ἀφασία, ἀφωνία, ἀπώλεια τῆς ἱκανότητος τοῦ ὁμιλεῖν": = *ἀφασίη* (κατὰ μετρ. ἔκτασιν).

ἄμφην, -ενος, ὁ (αἰολ., Θεόκρ.) "αὐχήν": ἐκ τοῦ *ἀγχF-ήν "τὸ στενότατον μέρος τὸ μεταξὺ κεφαλῆς καὶ ὤμων τοῦ σώματος", συγγ. τῷ γοτθ. aggwus = στενὸς κ.τ.λ., βλ. *ἄγχω*. Πβ. *αὐχήν*.

ἀμφὶ πρόθ. "πέριξ" (*ἀμφὶς* "ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη, κεχωρισμένως, χωριστά, μακρὰν ἀπό", πβ. *ἀμφισβητέω*): ἐκ τοῦ *am-bhi = λατ. amb(i)-, am-, an-, ἀλβ. mbi = παρά, ἐπί, πρός· πβ. *mbhi ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. abhí-taḥ = ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, gall. ambi-, ἀρχ. ἰρλ. imb- = περί, πέριξ, ἀρχ. γερμ. umbi = ὡσ. Πβ. *ἄμφω*.

ἀμφιλύκη, ἡ "τὸ λυκαυγές, λυκόφως, «χαράματα»", βλ. *λευκός*.

ἀμφίπολος, ὁ "ὑπηρέτης" = λατ. anculus, ἀρχ. ἰνδ. abhicaraḥ = ὑπηρέτης (κυρ. circumversans = ὁ πέριξ εὑρισκόμενος, ἀσχολούμενος περί τι, *ἀμφὶ* + *πέλομαι*).

ἀμφισβητέω (ἰων., αἰολ.-ροδ. **-βᾱτέω**) "φιλονικῶ, διαφωνῶ": ὡς σημαῖνον "βαίνω κεχωρισμένως («χωριστά»)", προέρχεται ἐκ τοῦ *ἀμφὶς* + **βᾱτᾱ* "βάδισις, βάδισμα", βλ. *βαίνω*.

ἀμφιτάπης, βλ. *τάπης*.

ἀμφορεύς, ὁ "ἀγγεῖον ἔχον δύο λαβάς, εἶδος ὑδρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ" (> λατ. amphora, ampulla): καθ' ἀπλολογίαν ἐκ τοῦ *ἀμφιφορεύς* (ὁμ.)· *ἀμφὶ* + *φέρω*.

ἄμφω "καὶ οἱ δύο ὁμοῦ, ἀμφότεροι": ἐκ τοῦ *am-bhō[u] = λατ. ambō = ἀμφότεροι· πβ. ἀρχ. ἰνδ. ubhāu, λιθ. abù, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. oba = ἀμφότεροι·

1. Ἀλλὰ καὶ θηλ. ἡ ἄμπυξ παρὰ Σοφ. καὶ Εὐρ.

ἄνευ προθεματ. φων. (ὡς τὸ γοτθ. bi = περί, πέριξ : *ἀμφί*) γοτθ. bai, ἀρχ. γερμ., νεογερμ. beide = ἀμφότεροι.

ἄμωμον, τὸ "ἰνδικόν τι ἀρωματικὸν φυτόν" : ξένη λέξις (μαλαϊκή;). Πβ. *κιννάμωμον.*

ἀμῶς, ἀττ. **ἁμῶς** "κατά τινα τρόπον, «κάπως»", *οὐδαμός* "οὐδὲ εἷς, οὐδείς", *οὐδαμῶς* "κατ' οὐδένα τρόπον" : *ἀμό-* "τίς, «κάποιος»" (ἐπίσης *ἀμῇ* "κατά τινα τρόπον, «κάπως»", *ἀμόθεν* "ἀπό τινος μέρους ἢ τόπου" κ.τ.λ.) = ἀρχ. ἰνδ. samáḥ, γοτθ. sums = τίς, «κάποιος».

ἄν σύνδ. ὑποθ. καὶ μόριον δυνητ. : = λατ. an, γοτθ. an ἐρωτημ. μόριον. Πβ. *ἐάν.*

ἀνά, ἄνα (δωρ. κ.τ.λ. **ἄν, ὄν**) πρόθ. "ἐπί, ἐπάνω, ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὴν κορυφήν, κατὰ μῆκός τινος, κατὰ τὴν διάρκειάν τινος", *ἄνω* "πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ ἐπάνω, πρὸς ὑψηλότερα" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. ánu = πρός τι, πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀβεστ. ana = ὑπεράνω, πρὸς τὰ ἐκεῖ, λατ. **an(hēlō)**, γοτθ. ana = ἐπί, πρός, κατά, ἐναντίον, λιθ. nuō = ἀπὸ κάτω, κάτωθεν.

ἀνάγκη, ἰων. **ἀναγκαίη** (ἐκ τοῦ *ἀναγκαῖος* "ὁ ἐξ ἀνάγκης ὤν, ἀναγκαῖος"), ἡ "ἀνάγκη, ἀναγκασμός" : ἐκ τοῦ *an-ank- (μετὰ διπλασ.), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. ēcen, κυμβρ. angen = ἀνάγκη, ἀναγκαιότης, πεπρωμένον, ἀρχ. γερμ. āchta = ἐχθρικὴ καταδίωξις (νεογερμ. Acht = προγραφή, ἐξορία)· πβ. χεττ. henkan = πεπρωμένον, θάνατος, πανώλης.

ἀναίνομαι "ἀρνοῦμαι, δὲν ἀποδέχομαί τι" : *ἀνὰ* (ἐν ἀρνητικῇ ἐννοίᾳ, ὡς ἐν τῷ *ἀνεύχομαι*) + *αἶνος* (ὃ ἰδέ).

ἀναλίσκω "δαπανῶ, καταναλίσκω", βλ. *ἁλίσκομαι.*

ἄναλτος (*γαστήρ*) "ἀκόρεστος (γαστήρ)" : *ἀν-* στερ. + *ἀλτὸς "τεθραμμένος" = λατ. altus = ὑψηλός, ἀρχ. γερμ., νεογερμ. alt = ἡλικιωμένος, παλαιός· πβ. λατ. alō = τρέφω, γοτθ. alan = αὐξάνειν. Ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης καὶ τὸ *νεᾱλής* "ὁ ἔχων νεανικὴν δύναμιν, ζωηρός, ἰσχυρὸς" (*νέος* + *αλ-*). Πβ. *ἀλδαίνω, ἄλσος.*

ἄναξ (Fάναξ), -κτος, ὁ "ἄρχων, βασιλεύς, κύριος", *ἄνασσα* (**Fανaxja*), ἡ "κυρία, δέσποινα, βασίλισσα" : ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως ξένη λέξις. — Τὸ φρυγ. vanaktei προέρχεται ἐκ τῆς Ἑλλ.

ἀναρρύω "ἀνέλκω, «τραβῶ» πρὸς τὰ ἄνω καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν τοῦ πρὸς σφαγὴν θύματος", βλ. *ἐρύω.*

ἄναυρος "ὁ ἄνευ ὕδατος, ἄνυδρος" (ἐπὶ ῥυάκων) : *ἀν-* στερ. + *αὔρᾱ* "ὕδωρ", συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. aurr=ὑγρός, ὕδωρ, ūr = λεπτὴ βροχή, λατ. ūrīna θηλ. = τὸ οὖρον. Πβ. *ἀρύω*, 2 *αὔρᾱ.*

ἁνδάνω (ἀόρ. ὁμ. **εὔαδε,** πρκ. **ἕᾱδα**) "ἀρέσκω τινί", ἰων. *ἅδος,* τὸ "ψήφισμα" : συγγ. τοῖς : *ἡδονή* (**Fᾱδονά*), ἡ "εὐχαρίστησις, τέρψις, ἐπιθυμία, ἡδονή", ἀρχ. ἰνδ. svádati = καθιστᾷ τι εὐχάριστον (*ἕᾱδα* : ἀρχ. ἰνδ. sasvadē)· ῥ. *suād-, βλ. *ἥδομαι, ἡδύς, αὐθάδης.*

ἀνδράποδον, τὸ "δοῦλος, αἰχμάλωτος πωληθεὶς ὡς δοῦλος", πληθ. *ἀνδρά-ποδα,* νέος σχηματισμὸς κατὰ τὸ *τετράποδα.*

ἀνδριάς, -άντος, ὁ "εἰκών, ὁμοίωμα ἀνδρός, ἀνδριάς, ἄγαλμα" : συγγ. τῷ **ἀνδριαίνω* "ἔχω ἀνδρικὴν ὑπόστασιν", βλ. *ἀνήρ.*

ἀνδρόμεος "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀνθρώπινος" : *ἀνὴρ* + **μειο-* : ἀρχ. ἰνδ. -máyaḥ.

ἀνέδην ἐπίρ. "ἀνέτως, ἐλευθέρως" : ἐκ τοῦ *ἀν-έ-δην*, βλ. *ἵημι*.

ἄνεμος, ὁ "πνοή, ρεῦμα ἀέρος, ἄνεμος", *ἀν-ήνεμος, νήνεμος* "ὁ ἄνευ ἀνέμου, γαλήνιος, ἥσυχος", *ἠνεμόεις* "ὁ πλήρης ἀνέμου, ἀνεμώδης", *ἀνεμώλιος* (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *-ώνιος*) "ἀνεμώδης > μηδαμινός, ἀνωφελής" (πβ. *μεταμώνιος*) : = λατ. animus· πβ. ἀρχ. ἰνδ. ani-laḥ = ἀναπνοή, πνοή, ἄνεμος, ἀρχ. ἰρλ. anal = ἀναπνοὴ (*anə-tlo-), animm = ψυχὴ (*ana-mon-). Ρημ.: ἀρχ. ἰνδ. āniti = ἀναπνέει, λατ. hālō, γοτθ. uz-anan = ἐκπνέειν.

ἀνεμώνη, ἡ "τὸ ἄνθος ἡ ἀνεμώνη" : μᾶλλον κατὰ μετασχημ. ἑνὸς σημιτ. ἐπωνύμου τοῦ Ἀδώνιδος, κατὰ τὸ *ἄνεμος*.

ἄνευ, ἄνευθεν (δωρ. **ἄνευν**, ἠλ. **ἄνευς**, μεγαρ. **ἄνις**) "χωρίς, ἄνευ" : ἐκ τοῦ *ₑneu, συγγ. τῷ γοτθ. inu (*enu), μεταπτ. τύποι : ἀρχ. γερμ. āno (*ēnu), νεογερμ. ohne = ἄνευ.

ἀνεψιός, ὁ "ὁ «ἀνιψιός», ἐξάδελφος", *ἀνεψιά*, ἡ "ἡ «ἀνιψιά», ἐξαδέλφη" : ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *sm̥-neptiịos, εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. nápāt = ἔγγονος, ἀπόγονος, λατ. nepōs = ἔγγονος, ἀρχ. γερμ. nevo = ἀνεψιός, συγγενής, ἀρχ. λιθ. nepōtis = ἔγγονος.

ἄνεω (**καὶ ἄνεῳ**) ἐπίρ. "ἀλάλως, ἀφώνως, σιωπηλῶς, ἐν σιγῇ" : ἴσως ἐκ τοῦ *ἀν-εϝ-ος "ὁ καταλείπων, μετριάζων, χαλαρώνων", συγγ. τῷ *ἀνίημι*.

ἄνηθον, τὸ "τὸ φυτὸν ὁ ἄνηθος" : ξένη λέξις.

ἀνηλεγής, βλ. *τανηλεγής*.

ἀνὴρ (γεν. **ἀνδρός**, ὁμ. **ἀνέρος**, αἰτ. **ἀνέρα**), ὁ "ὁ «ἄνδρας», ἀνήρ", *ἠνορέη* (ὁμ.), ἡ "ἀνδρεία, ἀνδρικὴ δύναμις", *ἀνδρεῖος* "ἀνδρικός, ἀνδρεῖος, γενναῖος", *ἀγ-ήνωρ* "ὁ ἄγαν ἀνήρ, ἀνδρεῖος, γενναῖος, μεγαλοπρεπής" : = ἀρμ. air = ἀνήρ, ἄνθρωπος, νεοφρυγ. *αναρ*· πβ. ἀρχ. ἰνδ. nár- = ἀνήρ, ἄνθρωπος, λατ. (παρὰ τοῖς Σαβίνοις) Nerō = fortis = ἰσχυρός, ὀμβρ. nerf = λατ. principes, gall. Nerto- (ἀρχ. ἰρλ. nert) = ἀνδρεία, ἀνδρικὴ δύναμις. Πβ. *ἀνδράποδον, ἀνδριᾶς, ἀνδρόμεος, ἄνθρωπος* (*δρώψ*).

ἀνθέριξ, ὁ "τὸ γένειον τοῦ στάχυος, ὁ ἀθὴρ τοῦ στάχυος", βλ. *ἀθήρ*.

ἄνθος, τὸ "τὸ «λουλούδι», ἄνθος" : = ἀρχ. ἰνδ. ándhas- οὐδ. = χόρτον, λάχανον.

ἄνθραξ, -ακος, ὁ "ὁ ξυλάνθραξ, τὸ «κάρβουνο»" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρμ. ant'eł = πεπυρακτωμένος ἄνθραξ.

ἀνθρηδών, ἡ "μέλισσα δασῶν, ἀγρία μέλισσα", βλ. *ἀθήρ*.

ἄνθρωπος, ὁ "ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἐν πάσῃ ἡλικίᾳ" (ὡς ὄνομα εἴδους) : ἀβεβ. ἐτυμολ. Ἂν τὸ *θ* ἀντικαθιστᾷ τὸ *δ*, προέρχεται ἔκ τινος πρωΐμου δασυντικῆς διαλέκτου, εἶτα ἴσως ἐκ τῆς σημ. "ὁ ἔχων πρόσωπον ἀνδρός", συγγ. τῷ *ἀνὴρ* + *ὤψ*· πβ. *δρώψ* "ἄνθρωπος" Ἡσύχ. (*ṇṛ-ωψ).

ἀνία, ἡ "βάσανος, θλῖψις, στενοχωρία, αἰτία ἐνοχλήσεως", *ἄνιος, ἀνιαρὸς* "ὁ προξενῶν ἀνίαν, ἐνοχλητικός" : ἴσως συγγ. τῷ λατ. onus οὐδ. = βάρος, φορτίον (= ἀρχ. ἰνδ. ánas- οὐδ. = φορτηγὸς ἅμαξα).

ἀνιγρὸς "ἀκάθαρτος" : ἴσως συγγ. τῷ λατ. niger.

ἀννὶς (Ἡσύχ.), ἡ "μάμμη, «γιαγιά»" : λέξις τῆς νηπ. γλώσσης, πβ. λατ. anna, anus, ἀρχ. γερμ. ano, νεογερμ. Ahn = πρόγονος.

ἀνοκωχή, ἡ "ἡ ἀνακωχή, διακοπὴ τῶν ἐχθροπραξιῶν, παῦσις, ἀνάπαυλα" : ἐκ τοῦ *ἀν-έχω* μετὰ διπλασ., ὡς *ἀγωγή* : *ἄγω*.

ἀνόπαιος ('Οδ. α 320 ὡς ἀνόπαια): ἀβεβ. σημ. (ἐκ τοῦ ἀνὰ τῇ ὀπῇ "ἄνω εἰς τὴν ὀπὴν τῆς στέγης, ἄνω εἰς τὸν φεγγίτην";).

ἄντα, ἄντην ἐπίρ. "ἀπέναντι", κατ' ἄντησιν "ἀντικρύ", ἀπαντάω "συναντῶ, ἀπαντῶ", ἀντικρὺ (ἀττ. ἄντικρυς) "ἀπέναντι, ἀντικρύ": συγγ. τῷ ἀντί.

ἀντηρίς, -ίδος, ἡ "ἀντερεῖδον ξύλον, ἔρεισμα, ὑποστήριγμα": ἀντὶ + ἐρείδω.

ἀντὶ "ἐνώπιον, ἀπέναντι, πρό, ἀντί": = ἀρχ. ἰνδ. ánti = ἀπέναντι, λατ. ante = πρό, πρόσθεν· πβ. γοτθ. and = ἐπί τι, πρός τι (νεογερμ. ant-, ent-, ἐν συνθέσει), λιθ. añt = ἐπί, εἰς. — ἀντίος "ὁ ἀπέναντι εὑρισκόμενος", κατὰ τὸν τύπον = λατ. antiae, ἀρχ. γερμ. enni οὐδ. = μέτωπον. Πβ. ἄντα.

ἀντικρὺ "ἀπέναντι, ἀντικρύ", βλ. ἄντα.

ἄντλος, ὁ "χαδίσκος πρὸς ἄντλησιν ὕδατος, «κουβᾶς»", ἀντλέω "ἀνασύρω ὕδωρ, ἀντλῶ": ἐκ τοῦ *s̥m-tlos, πβ. λατ. sentīna θηλ. = τὸ ἐν τῷ πλοίῳ συρρέον δυσῶδες ὕδωρ καὶ ὁ τόπος, ἔνθα τοῦτο συρρέει. Βλ. 2 ἄμη.

ἄντρον, τὸ "σπήλαιον": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἀεραγωγὸς ὀπή", εἶναι συγγ. τῷ ἄνεμος.

ἄντυξ, -υγος, ἡ "τὸ χεῖλος τῆς κυκλοτεροῦς ἀσπίδος": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀνὰ + τεύχω, πβ. καταῖτυξ.

ἄνυμι, ἀνύω, ἄνω (*ἀνϝω) "ἐπιτελῶ, τελειώνω", ἤνεσα (ἀόρ.) "ἐπετέλεσα, ἐξετέλεσα, διέπραξα, κατώρθωσα": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sanóti = κερδίζει, ρ. *sen-(u)-. Πβ. αὐθέντης, ἔναρα, ἐννεσιεργός.[1]

ἄνωγα πρκ., ἐξ οὗ κατὰ μετασχημ. καὶ ἐνεστ. **ἀνώγω** "διατάσσω, παραγγέλλω": ἐκ τοῦ ἄν-ωγα "λέγω τι μεγαλοφώνως" (ἀνὰ ὡς ἐν τῇ λ. ἀνακαλεῖν κ.τ.λ.): συγγ. τῷ ἦ "εἶπεν αὐτὸς" (*ēg-t), λατ. aiō (*agi̯ō) = λέγω.

ἀξίνη, ἡ "ἡ «ἀξίνα», τὸ «(ἀ)ξινάρι», εἶδος πελέκεως πολεμικοῦ, πέλεκυς πρὸς κοπὴν ξύλων ἢ δένδρων": ἐκ τοῦ *aksī-nā, συγγ. τοῖς: λατ. ascia θηλ. = τὸ σκέπαρνον τῶν ξυλουργῶν (*acsia), γοτθ. aqizi, ἀρχ. γερμ. ackus, νεογερμ. Axt = πέλεκυς.

ἄξων, -ονος, ὁ "ὁ «ἄξονας», ἄξων": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ákṣaḥ = ἄξων, λατ. axis (= λιθ. ašis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. osь), ἀρχ. γερμ. ahsa, νεογερμ. Achse = ἄξων· ρ. *aks-, συγγ. τῷ ἄγω (ὁ ἄξων ὡς σημεῖον περιστροφῆς). Πβ. ἅμ-αξα.

ἄοζος "ἀκόλουθος, ὑπηρέτης", βλ. 2 ὄζος.

ἀοιδή, ἡ, **ἀοιδός**, ὁ, βλ. ἀείδω.

ἀολλὴς "«συνωστισμένος», συμπεπυκνωμένος, συνηθροισμένος": ἐκ τοῦ *ἀ-Ϝαλνης (αἰολ. ολ- ἐκ τοῦ l̥) = ἰων. ἁλής (ὃ ἰδέ).

ἄορ, γεν. **ἄορος**, τὸ "πᾶν τὸ κρεμάμενον ἢ ἐξαρτώμενον (ὅπλον) πρὸς ἄμυναν", μτγν. "ξίφος": ὡς σημαῖνον "τὸ ἐξηρτημένον, τὸ κρεμασθέν", συγγ. τῷ ἀείρω.

ἀορτή, ἡ "γυλιός, σακκίδιον κρεμάμενον ἐκ τῶν ὤμων" (> λατ. averta), ἀορτήρ, ὁ "ἱμὰς ἢ σχοινίον, ἐξ οὗ κρέμαται, ἢ δι' οὗ αἴρεται ὁ γυλιὸς (τὸ σακκίδιον), ἱμάς, ἐξ οὗ κρέμαται τὸ ξίφος": συγγ. τῷ ἀείρω.

1. Διώρθωσα τὸν ἐσφαλμένον τύπον ἐννεσίεργος τοῦ Hofmann εἰς ἐννεσιεργός (πβ. Ed. Schwyzer, Griechische Grammatik. München 1959², τόμ. Α', σ. 433⁵⁻⁶), ὃ ἰδέ.

ἀοσσέω "βοηθῶ, ἐπικουρῶ", *ἀοσσητήρ*, ὁ "βοηθός, ἐπίκουρος": ἐκ τοῦ *sm̥-soqᵘ̯jejō < *soqᵘ̯ios = λατ. socius = σύμμαχος· βλ. *ἕπομαι*.

ἀπάλαμνος "ἀβοήθητος" (Ἰλ. Ε 597): κυρ. "ὁ ἄνευ παλαμῶν, ἄνευ χειρῶν", ἔκ τινος **πάλαμα* "ἔκτασις, ἐπέκτασις, παλάμη" (βλ. *παλάμη*).

ἁπαλὸς "τρυφερός, μαλακός": ἴσως, ὡς σημαῖνον "πλήρης ὀποῦ, χυμώδης", εἶναι συγγ. τοῖς: *ὀπός*, ὁ "χυμός, ὀπός", λιθ. sakaĩ = χυμὸς σταφυλῶν (*su̯aqᵘ̯ o-, *su̯oqᵘ̯ o-).

απαντάω "συναντῶ, ἀπαντῶ", βλ. *ἄντα*.

ἅπαξ ἐπίρ. "μίαν φοράν": ἁ- ἐκ τοῦ *sm̥- (πβ. *εἷς*) + *-παξ*, συγγ. τῷ *πήγνυμι*.

ἅπᾱς "πᾶς, ὅλος ὁμοῦ, ὁλόκληρος", βλ. *πᾶς*.

ἀπάτη, ἡ "δόλος, ἀπάτη, ἐξαπάτησις", *ἀπατάω* "ἐξαπατῶ, ἀπατῶ": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **ἀποπατάω* "ἀπομακρύνω τι ἀπὸ τοῦ δρόμου", εἶναι συγγ. τοῖς: *πάτος*, ὁ "ἡ πεπατημένη ὁδός, ἀτραπός", γοτθ. finþan = εὑρίσκειν.

ἀπατούρια, τὰ "ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς **πλείσταις** τῶν ἰωνικῶν πόλεων κατὰ μῆνα Πυανεψιῶνα, διαρκοῦσα τρεῖς ἡμέρας": ἐκ τοῦ *sm̥-*πατορ-Ϝια*, πβ. *ὁμοπάτωρ* καὶ *πατρῷος*· βλ. *πατήρ*.

ἀπαφίσκω (ἀόρ. **ἤπαφον**) "ἐξαπατῶ": ἴσως συγγ. τῷ *ἅπτω* "ἐγγίζω τι, ψαύω" (πβ. tangere παρὰ Πλαύτῳ).

ἀπειλή, ἡ "ἡ «φοβέρα», ἀπειλή": ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ **ἀπελja*, εἶναι συγγ. τοῖς: γοτθ. spill οὐδ. = διήγησις, λεττ. pel̂t = κακολογεῖν.

ἀπείριτος (ὁμ.): ἐκ τοῦ **ἀ-περί-ιτος* "«ἐκεῖ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ κανείς», εἰς ὃ σημεῖον δὲν δύναταί τις νὰ μεταβῇ, ὃν δὲν δύναταί τις νὰ προσεγγίσῃ, ἀπρόσιτος".

ἀπείρων, -ονος "ἀτελείωτος", βλ. *πεῖραρ*.

ἀπέλλα, ἡ "ἐκκλησία τοῦ δήμου, συνέλευσις τῶν πολιτῶν": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *n̥-pelịa (ἀ- = in = εἰς, ἐν) = τόπος, εἰς ὃν εἰσελαύνει τις, εἰσέλασις, εἰσέλευσις, συγγ. τῷ λατ. pellō.

ἀπ-εράω "ἐκχέω ὑγρόν τι, ἐξεμῶ" (*ἐξεράω* "ἐκκενῶ, ἐκχέω", *κατεράω* "καταχέω" κ.τ.τ.): μᾶλλον συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. rásaḥ = χυμός, ὑγρόν, λατ. rōs = δρόσος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rosa = δρόσος. Πβ. *ἄρσην*.

ἀπερείσιος "ὁ ἄνευ πέρατος, ἄπειρος, ἀτελείωτος", βλ. *πεῖραρ*, *πείρω*.

ἀπεστώ, ἡ "ἀπουσία", βλ. *ἐστώ*.

ἀπεχθάνομαι, βλ. *ἔχθος*.

ἀπήμων, ἄπηρος, βλ. *πῆμα*.

ἀπήνη, θεσσ. **καπάνα**, ἡ "φορτηγὸς ἅμαξα": ἴσως, ὡς σημαῖνον "κεκαλυμμένη δι' ἑνὸς σκεπάσματος", εἶναι συγγ. τοῖς: *πῆνος*, ὁ "ὕφασμα", λατ. pannus = ὕφασμα.

ἀπηνὴς "τραχύς, αὐστηρός, σκληρός", *προσ-ηνὴς* "φιλόφρων, εὔνους, πρᾷος": μᾶλλον ἐκ τοῦ **ἀπ- (προσ-) -ανσής*, συγγ. τοῖς: γοτθ. ansts = εὔνοια, εὐμένεια, ἀρχ. γερμ. abanst, abunst = δυσμένεια.

ἄπιον, τὸ "ἀπίδιον, «ἀπίδι, ἀχλάδι»", *ἄπιος*, ἡ "ἡ ἀπιδέα, «ἀπιδιά, ἀχλαδιά»": ἐκ τοῦ *apiso-· ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης καὶ τὸ λατ. pirus = ἀπιδέα, δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης.

ἁπλόος, ἀττ. **ἁπλοῦς** "εἷς μόνος, «μονός, ἁπλός», ἁπλοῦς": ἁ- (ἐκ τοῦ *sm̥-) + *πλόος*, βλ. *δίπλοος*.

ἄπο (ἀπὸ) πρόθ. «μακράν τινος, ἀπό, ἐκ»: = ἀρχ. ἰνδ. ápa = μακρὰν ἀπό, ὀπίσω, λατ. ab (abs = ἑλλ. ἄψ μετὰ τοῦ ς, ὡς ἐν τῷ ἀμφίς κ.τ.λ.), γοτθ. af, ἀρχ. γερμ. ab = ἀπό, μακράν τινος. Ἐξ αὐτοῦ τά: ἄπιος «ὁ μακρὰν εὑρισκόμενος (ἀπέχων), μεμακρυσμένος, μακρινός», ἀπωτέρω «πορρωτέρω, εἰς μεγαλυτέραν ἀπόστασιν ἀπό τινος».

ἀποδιδρᾱ́σκω (ἀόρ. **ἔδρᾱν**) «ἐκφεύγω, φεύγω κρυφίως, δραπετεύω», *δρᾱσμός*, ὁ «ἀπόδρασις, φυγή», *ἄδρᾱστος* «ὁ μὴ ἐπιδιώκων (διατεθειμένος) νὰ ἀποδράσῃ» (*Ἀδρᾱ́στεια*, ἡ «ἣν δὲν δύναταί τις νὰ διαφύγῃ, ἀναπόδραστος, ἡ Νέμεσις»), *δρᾱπέτης*, ὁ «ὁ δραπετεύων, δραπέτης, φυγάς»: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. drāti- = τρέχει, daridrāti = περιφέρεται τῇδε κἀκεῖσε, ἀρχ. γερμ. zittarōm (*di-drā-mi) = τρέμω· ρ. *drā-, προσέτι *drem- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. drámati = τρέχει, ἑλλ. *δραμεῖν*, πρκ. *δέδρομα* «τρέχειν», *δρόμος*, ὁ «τὸ «τρέξιμο», ὁ δρόμος».

ἀπόθεστος «καταπεφρονημένος», βλ. *θέσσασθαι*.

ἄποινα, τὰ «χρήματα ἢ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, δι' ὧν ἐξαγοράζεται ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν αἰχμαλώτων, τὰ λύτρα, ἡ ἐξιλέωσις, ἀποζημίωσις, ἀνταμοιβή», βλ. *ποινή*.

ἀπολαύω «ἀπολαμβάνω»: ὡς σημαῖνον «ἕλκω πρὸς ἐμαυτὸν τὴν θρεπτικὴν ὕλην (τροφήν)», εἶναι συγγ. τοῖς: *λεία*, ἡ «πᾶν ὅ,τι προέρχεται ἐκ τῆς διαρπαγῆς, λάφυρον, λεία», *λήϊον*, τὸ «ἀγρὸς (σπαρτὸν) πρὸ τοῦ θερισμοῦ» κ.τ.λ., βλ. *λεία*.

Ἀπόλλων (Ἀπέλλων, θεσσ. **Ἄπλουν), -ωνος**, ὁ «θεὸς τοῦ ἡλίου καὶ φωτός»: ἂν πρόκειται περὶ κληρον. λέξεως, εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. afl = ἡ ἰσχὺς ὡς δυνατὸς θεός (πβ. *ὀλιγηπελέων*)· ἐν τούτοις, τὸ ὄνομα φαίνεται ὅτι παρελήφθη ἐκ τῆς γλώσσης τῶν πρώτων κατοίκων τοῦ Αἰγαίου, πβ. λυδ. Pldāns = Ἀπόλλων.

ἀπομύσσω «ἀφαιρῶ ἐκ τῆς ρινὸς τὴν βλένναν, «βγάζω τὴ μύξα μου, φυσῶ τὴ μύτη μου»», βλ. *μύξα*.

ἄπορος, βλ. *πείρω*.

ἀπορρώξ «ἀπεσπασμένος, ἀπόκρημνος», βλ. *ῥήγνυμι*.

ἀπούρᾱς (ὁμ.) «ἀποσπάσας, ἀφαιρέσας», *ἀπηύρᾱ* «ἀπέσπασε»: ἐκ τοῦ *ἀπό-Ϝρᾱς καὶ *ἀπ-ή-Ϝρᾱ, πβ. *ἐρύω*.

ἀποφώλιος «ἀπατηλός, δόλιος»: ἴσως συγγ. τοῖς: *φηλὸς* «ἀπατεών, ἀπατηλός, πανοῦργος», λατ. fallō. Βλ. *φηλός*.

ἀπτοεπής (Ἰλ. Θ 209): ἀβεβ. σημ. («ὁ μετὰ θράσους ὁμιλῶν, ὁ θρασὺς τὴν γλῶσσαν»;), ἴσως ἐκ τοῦ *ἀεπτοεπής = λατ. non dicenda dicens = ὁ λέγων πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν πρέπει νὰ λέγωνται.

ἅπτω «ἐγγίζω τι, ψαύω, «πιάνω»· ἀνάπτω», *ἁφή*, ἡ «ψαῦσις, ψηλάφησις», *ἅμμα*, τὸ «κόμβος», *ἀφάω* «ψαύω, ἅπτομαι, ψηλαφῶ», ὁμ. *ἀπαφίσκω*, ἀόρ. *ἤπαφον* «ἀπατῶ, ἐξαπατῶ»: ρ. *i̯abh- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. yábhati = λατ. futuit· συνεσταλ. β. *ibh- ἐν τῇ λ. *οἴφω* (ὃ ἰδέ). Πβ. *κατηφής*.

ἀπφά, ἄπφα θωπευτικὴ προσαγόρευσις «πατήρ, «πάππα»», *ἀπφία* «<ἀ>δελφῆς ἢ ἀδελφοῦ ⟨ὑποκόρισμα⟩» Ἡσύχ.: λέξις τῆς νηπ. γλώσσης, πβ. γοτθ. aba = ὁ σύζυγος, ἀνήρ.

ἄρα, ἀρ', ῥα, ἄρα, λεσβ. **ἦρα** (*ἦ ἄρα) ἐρωτημ. μόριον : συγγ. τοῖς : λιθ. ir = καί, ἐπίσης, ar ἐρωτημ. μόριον. Πβ. *ἀραρίσκω*.

ἀρᾶ, ὁμ. **ἀρή**, ἡ "εὐχή, προσευχή", *ἀράομαι* "εὔχομαι, προσεύχομαι, καταρῶμαι", *ἀρύει* "ἀντιλέγει, βοᾷ" Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ *ἀρFᾱ (πβ. ἀρχ. *κάταρFος* "κατάρατος, κατηραμένος"), συγγ. τῷ χεττ. aruwa(i)- = λατρεύειν, σέβεσθαι· ἐκτετ. β. ἀρχ. ἰνδ. āryati = ὑμνεῖ, λατ. ōrō = *λέγω*.

ἄραβος (ὁμ.), ὁ "τριγμὸς («τρίξιμο») τῶν ὀδόντων", *ἀράζω* "«οὐρλιάζω»" (ἐπὶ κυνός) : ἠχομιμ. λέξις.

ἀραιὸς "λεπτός, ἀδύνατος", *ἀραίωμα*, τὸ "τὸ μεταξὺ δύο πραγμάτων μένον κενὸν διάστημα, τὸ χάσμα μεταξὺ πραγμάτων" : ἐκ τοῦ *Fαρασιjός. Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

ἄρακος, ὁ "εἶδος ὀσπρίου, ὁ «ἀρακᾶς»" : ἴσως συγγ. τῷ λατ. arinca θηλ. = εἶδος σίτου.

ἀραρίσκω (πρκ. **ἄρᾱρα**) "συνάπτω, συναρμόζω, συναρμολογῶ, προσαρμόζω", *ἄρμενος* "προσηρμοσμένος, προσηρτημένος", *ἅρμα*, τὸ "ὄχημα", *ἁρμός*, ὁ "τὸ μέρος, ἔνθα συναρμόζονται πρὸς ἄλληλα δύο ἀντικείμενα, συναρμογή, ὁ ἁρμὸς τοῦ ὤμου, ὠμοπλάτη", *ἀρ-τύς*, ἡ καὶ *ἀρ-θμός*, ὁ "σύνδεσις, σύνδεσμος, συμμαχία, φιλία", *ἄρ-θρον*, τὸ "μέλος (ἄρθρον) τοῦ σώματος, ἄρθρωσις, κλείδωσις", *ἀρέ-σκω* "κάμνω καλόν, ἐπανορθῶ τὸ ἄτοπον, ὅπερ ἔπραξα, ἱκανοποιῶ", *ἀρε-τή*, ἡ "ἱκανότης, τελειότης, ὑπεροχή, ἀγαθότης, ἀρετή", *ἀρείων* "καλύτερος, ἰσχυρότερος, γενναιότερος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. aráḥ = ἀκτὶς τροχοῦ, ἀρμ. arnem = κάμνω (ἀόρ. arar = ἑλλ. *ἄραρε*), λατ. arma, artus, ars κ.τ.λ.· ρ. *ar- = συνάπτειν, προσαρμόζειν. Πβ. *ἁμαρτή, ἄρα, ἀρείων, ἀρι-, ἀριστερός, ἄρτι, ἀρτύς, δάμαρ, εἰρήνη, ὅμηρος, ὄαρ*.

ἀράχνη, ἡ (**ἀράχνης, ἀραχνός**, ὁ) "τὸ ἔντομον τῆς ἀράχνης καὶ ὁ ἱστὸς αὐτῆς" : *arə-k-snā, πβ. λατ. arāneus, -a = *ἀράχνη* (ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Ἑλλ.)· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *ἄρκυς*.

ἄρβηλος, ὁ "κυκλοτερὲς σκυτοτομικὸν μαχαίριον", *ἀρβύλη*, ἡ "στερεὸν ὑπόδημα καλύπτον ὅλον τὸν πόδα μέχρι τῶν σφυρῶν" : ἴσως συγγ. τῷ λιθ. ùrbti = τρυπᾶν, ruõbti = κοιλαίνειν.

ἀργαλέος "ὀδυνηρός, ἀλγεινός, ἀνιαρός" : κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *ἀλγαλεος, βλ. *ἄλγος*.

ἀργεμώνη, ἡ "φυτὸν ὁμοιάζον πρὸς μήκωνα, «ἀγριοπαπαρούνα»" : ἴσως ἐκ τοῦ ἑβρ. 'argāmān = ἐρυθρὰ πορφύρα, ὅπερ προῆλθεν ἐκ τῆς Ἰνδ.

ἀργής, -ῆτος "ὁ ἐκπέμπων λάμψιν λευκήν, ἀπαστράπτων, λευκός", βλ. 1 *ἀργός*.

ἄργιλλα, ἡ "ὑπόγειον οἴκημα τῶν Κιμμερίων" : συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. reced = οἰκοδόμημα.

ἄργιλλος (καὶ **-ῖλος**), ἡ "λευκὸν χῶμα" : συγγ. τῷ 1 *ἀργός*.

1 **ἀργὸς** "λευκός, λαμπρός, στιλπνός", *ἄργεμον*, τὸ "ἡ λευκότης τοῦ ὀφθαλμοῦ (νόσος τῶν ὀφθαλμῶν)", *ἀργής* "ὁ ἐκπέμπων λάμψιν λευκήν, στίλβων", *ἐναργής* "σαφής", *ἀργέστης*, ὁ "ὁ αἰθρίαν ποιῶν" (ἐπὶ ἀνέμων), *ἀργικέραυνος* "ὁ ἔχων λάμποντας κεραυνούς", *ἀργινόεις* (ἐκ τοῦ *ἀργινός) "ὁ ἐκπέμπων λάμψιν λευκήν", *ἀργαίνω* "εἶμαι λευκός" : *ἀργὸς* ἐκ τοῦ *ἀργρός = ἀρχ. ἰνδ. ṛjráḥ ἐν τῇ σημ. = ὁ ἀκτινοβολῶν, árju-naḥ = φωτεινός, λευκός, rajatáḥ

= ὑπόλευκος, λατ. arguō κ.τ.λ.· ρ. *arg- = λάμπων. Πβ. ἄργιλλος, ἄργυρος.

2 **ἀργὸς** "ταχύς": ἐκ τοῦ *ἀργρός = ἀρχ. ἰνδ. ṛjráh = ταχύς· περαιτέρω μᾶλλον συγγ. τοῖς: ὀρέγω "ἁπλώνω, ἐκτείνω", λατ. regō, ἂν δὲν εἶναι ταυτόσημον τῷ 1 ἀργός.

3 **ἀ̃ργὸς** "ὀκνηρός": ἐκ τοῦ *ἀ-Ϝεργός, βλ. ἔργον.

ἄργυρος, ὁ "τὸ γνωστὸν λευκὸν μέταλλον ὁ ἄργυρος, τὸ «ἀσήμι»": ὡς σημαῖνον "μέταλλον ἐκπέμπον λευκὴν λάμψιν", προέρχεται ἐκ τοῦ ἄργυ-ρος (θέμα u, ὡς ἐν τοῖς: ἀργύ-φεος, ἄργυ-φος "ὁ ἐκπέμπων λάμψιν λευκήν")· πβ. τὰ ἔχοντα διάφορον σχηματισμόν: ἀρχ. ἰνδ. rajatám, ἀρμ. arcatʻ, λατ. argentum, ἀρχ. ἰρλ. argat = ἄργυρος.

ἄρδα, ἡ, **ἄρδαλος**, ὁ "ρύπος, ἀκαθαρσία": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *Ϝαρδja, εἶναι συγγ. τῷ ἄρδω.

ἄρδις, -εως, ἡ "ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους, τὸ κέντρον, «κεντρί»": ἴσως συγγ. τοῖς: μσν. ἰνδ. aliḥ = μέλισσα, ἀρχ. ἰρλ. aird = σημεῖον.

ἄρδω "βρέχω, ὑγραίνω, ἀρδεύω, ποτίζω", ἀρδμός, ὁ "τόπος, ἔνθα ποτίζονται τὰ κτήνη", νεο-αρδής "ὁ πρὸ ὀλίγου ποτισθείς": ἐκ τοῦ *αϜαρδω, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. vari θηλ. = ὕδωρ· πβ. ἀρύω.

ἀρειή, ἡ "λοιδορία, κακολογία": ἐκ τοῦ *ₑres-ịā (= ἀρχ. ἰνδ. irasyā = δυσμένεια)· πβ. ἐπ-ήρεια, ἡ "ἐχθρικὴ ἐνέργεια, βιαία πρᾶξις" (ἐκ τοῦ *ἐπ-ηρής). Βλ. ἀρή.

ἀρείων "καλύτερος, ἰσχυρότερος, γενναιότερος", ἄριστος "κάλλιστος, ὑπέροχος, ὁ ἐξέχων, ἄριστος": συγγ. τοῖς: ἀρέσκω, ἀρετή, βλ. ἀραρίσκω.

ἀρέσκω (ἀόρ. **ἤρεσα**) "κάμνω καλόν, ἱκανοποιῶ, ἐπανορθῶ τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἔπραξα", ἀρετή, ἡ "ἱκανότης, τελειότης, ὑπεροχή, ἀγαθότης, ἀρετή": συγγ. τῷ ἀρε-ίων, βλ. ἀραρίσκω.

ἀρή, ἡ "βλάβη, καταστροφή, ὄλεθρος, βιαιοπραγία", ἀρημένος "καταπλαγείς, συντεταραγμένος, βεβλαμμένος, καταπεπονημένος, βεβασανισμένος", ἄρος "...βλάβος ἀκούσιον" Ἡσύχ., *ἀρής (κλητ. ὀμ. ἀρὲς "βλαπτικέ, βλαβερέ")· Ἄρης, ὁ "ὁ θεὸς τοῦ πολέμου ὡς βλάπτων (καταστροφεὺς) καὶ ἐκδικητής" (ἀρχ. θέμα ē-;): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. irasyáti = ὀργίζεται, ἀρμ. herʻ = ὀργή, φθόνος, ἀγγλοσαξ. eorre, yrre = ὀργίλος· πβ. ἀρειή.

ἀρήγω "βοηθῶ", ἀρωγός, ὁ "ὁ βοηθῶν, βοηθός": ὡς σημαῖνον "ἀνορθοῦν", εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. geruohhen = φροντίζειν, μσν. γερμ. ruochlōs (νεογερμ. ruchlos) = ἄφροντις, ἀμέριμνος, περαιτέρω συγγ. τοῖς: ὀρέγω, λατ. regō.

ἀρὴν (γεν. **ἀρνός**), ἡ "ἀμνός, «ἀρνί»": ὡς σημαῖνον "ἐριοφόρον ζῷον", προέρχεται ἐκ τοῦ *u̯ₑr- (πβ. γορτ. Ϝαρὴν καὶ βάριχοι "ἄρνες" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. urabhraḥ ἀρσ. = κριός, urā θηλ. = πρόβατον, ἀρμ. garn = ἀμνός, λατ. verv-ēx· συνεσταλ. β. *Ϝρὴν ἐν τῷ ὁμ. πολύ-ρρην "πλούσιος εἰς ἀμνούς". Πβ. εἶρος, ἔριφος.

ἀρθμός, ἄρθρον, βλ. ἀραρίσκω.

ἀρι- "λίαν, πολύ": συγγ. τοῖς: ἀρείων, ἄριστος, βλ. ἀραρίσκω· ἴσως = ἀρχ. ἰνδ. ári- (ἐν τούτοις βλ. ἐρι-). Πβ. ἀρίζηλος.

ἀρίζηλος *λίαν δῆλος, πολὺ ἐναργής* : *ἀρι-δjη-λός*, συγγ. τοῖς : *δέελος, δῆλος*, ἐκ τοῦ **δjελος*.

ἀριθμός, ὁ *ἀριθμός, ἀρίθμησις, διάστημα χρόνου*, *νήριτος* *ἀναρίθμητος*, *ἀριμάζει* *ἁρμόζει* Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς : λατ. rī-tus = ἔθιμον, συνήθεια, ἀρχ. ἰρλ. rīm = ἀριθμός, ἀρχ. γερμ. rīm = σειρά, ἀριθμός· ρ. *(a)rī- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ar-, βλ. *ἀραρίσκω*.

ἀριστερὸς *ἀριστερός, «ζερβός», δυσοίωνος* : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἄριστος* *κάλλιστος, ἔξοχος, ἄριστος* (διότι οἱ ἐξ ἀριστερῶν ἐρχόμενοι οἰωνοὶ ἐσήμαινον εὐνοϊκὴν ἔκβασιν).

ἄριστον, τὸ *πρωινὸν φαγητόν, πρόγευμα* : ἐκ τῆς τοπ. πτώσεως *ἀ(ι)έρι- *τὴν πρωίαν, τὸ πρωί* = γοτθ. air = τὸ πρωὶ (πβ. ἀβεστ. ayarə = ἡμέρα) καὶ -στο-, ἐκ τοῦ *d-tom, συνεσταλ. β. τοῦ *ἔδομαι* *ἐσθίω, τρώγω* (πβ. τὸ μετ' ἐκτάσεως σύνθετον *δειπνηστός*, ὁ *ἡ ὥρα τοῦ δείπνου*)· πβ. ἐκτετ. β. *ā(j)ερι ἐν τοῖς : *ἦρι, ἠέριος*.

ἄρκευθος, ἡ *δένδρον τι ἀκανθῶδες, εἶδος κέδρου* : ἴσως συγγ. τῷ *ἄρκυς*, ἡ *θηρευτικὸν δίκτυον (ἐκ τῶν πρὸς πλέξιν χρησίμων κλάδων)*.

ἀρκέω, ἀόρ. **ἤρκεσ(σ)α** *ἀποκρούω, ἀποσοβῶ, προφυλάττω, ὑπερασπίζω, βοηθῶ· ἀρκῶ, ἐπαρκῶ, εἶμαι ἐπαρκής*, *ἄρκος*, τὸ *μέσον πρὸς ἄμυναν ἢ ὑπεράσπισιν, ἀμυντήριον*, *αὐτ-άρκης* *ὁ ἑαυτῷ ἀρκῶν, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐπαρκής* : συγγ. τοῖς : λατ. arceō = ἐγκατακλείω, κωλύω, ἀποκρούω, ἀρμ. argel = ἐμπόδιον, argelum = ἀποκρούω.

ἄρκτος (ἄρκος, ἀρκίλος), ὁ καὶ ἡ[1] *ἡ «ἀρκούδα», ἄρκτος* : = ἀρχ. ἰνδ. ṛkṣaḥ, ἀρμ. arǰ, ἀρχ. ἰρλ. art, πβ. λατ. ursus = ἄρκτος· ἴσως περαιτέρω, ὡς σημαῖνον *καταστροφεὺς (τῶν κηρηθρῶν;)*, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. rákṣas- = καταστροφή.

ἄρκυς, -υος, ἡ *δίκτυον, θηρευτικόν*, *ἀρκάνη*, ἡ *ξύλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δένονται τὰ νήματα τοῦ στήμονος* (*ράμμα, ᾧ τὸν στήμονα ἐγκαταπλέκουσιν αἱ διαζόμεναι* Ἡσύχ.) : ἴσως συγγ. τοῖς : *ἄρκευθος, ἀράχνη*.

ἅρμα, τὸ *ὄχημα*, *ἁρμός*, ὁ *τὸ μέρος, ἔνθα συναρμόζονται πρὸς ἄλληλα δύο ἀντικείμενα, συναρμογή, ἄρθρωσις*, *ἁρμόζω* *συνδέω*, *ἁρμονία*, ἡ *σύνδεσμος, σύνδεσις, συμφωνία, ἁρμονία*, *ἁρμαλιά*, ἡ *τὸ ὡρισμένον ποσὸν τροφῆς (διδομένης εἰς τοὺς δούλους ἢ τὰ κτήνη), σιτηρέσιον* : τύποι σχηματισθέντες μετὰ τοῦ m- ἐκ τῆς ρ. *ar- = συνάπτειν, προσαρμόζειν (βλ. *ἀραρίσκω*), ὡς τά : λατ. arma, armentum, ἀρμ. y-armar = ἁρμόζων, προσήκων.

ἀρνειός (ὁμ.· ὀρθότ. **ἀρνη[F]ός**), ἀττ. **ἀρνεώς**, ὁ *κριός*, *ἀρνεύω* *πηδῶ, σκιρτῶ, κυβιστῶ, καταδύομαι, «βουτῶ»* (κυρ. *σκιρτῶ ὡσὰν τὸ ἀρνίον*), *ἀρνευτήρ*, ὁ *ὁ σκιρτῶν («χοροπηδῶν») ὡσὰν τὸ ἀρνίον, ὁ πίπτων κατακέφαλα ἀπὸ πύργου ἢ ὀχήματος* : ἐκ τοῦ **ἀρσνηFός*, συγγ. τῷ : *ἄρσην (ἄρρην)* *ἀρσενικός, ἀνδρικός*.

ἀρνέομαι *λέγω ὄχι, δὲν θέλω, δὲν ἀποδέχομαί τι, ἀρνοῦμαι* : ἴσως συγγ. τῷ ἀρμ. uranam = ἀρνοῦμαι, λέγω ὄχι.

---

1. Ὁ Hofmann, ὡς καὶ ὁ Boisacq, παρέχει εἰς τὰς ἀνωτέρω λέξεις τὴν ἔνδειξιν τοῦ ἀρσ. μόνον γένους.

ἀρνεύω "πηδῶ, σκιρτῶ, καταδύομαι", βλ. *ἀρνειός*.

ἄρνυμαι (ἀόρ. **ἠρόμην**) "ζητῶ ἢ προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω, κτῶμαι, λαμβάνω δι' ἐμαυτόν", *ἄρος*, τὸ "ὄφελος, ὠφέλεια" : συγγ. τῷ ἀρμ. aṙnum = λαμβάνω (κυρ. "παρέχω εἰς ἐμαυτόν").

ἄρον, τὸ "φυτὸν ὁμοιάζον πρὸς τὸ ἀρίσαρον καὶ δρακόντιον, εἶδος καλάμου" : ἴσως συγγ. τῷ λατ. harundō.

ἀρόω (ἀόρ. **ἤροσα**) "ἀροτριῶ, γεωργῶ, καλλιεργῶ", *ἀρότης, ἀροτήρ*, ὁ "ὁ ἀροτριῶν, ὀργώνων, γεωργός", *ἄροτος*, ὁ "ἀροτρίασις, ὄργωμα, ἀγρὸς καλλιεργούμενος, ἐποχὴ πρὸς καλλιέργειαν, ἐσοδεία, παιδογονία", *ἄρωμα*, τὸ "ἡ ἄρουρα, ὁ ἀγρός" : *ἀρόω* ὕστερογ. τύπος ἀντὶ **ἀράω* (ἡρακλ. *ἀρᾱσσοντι*) = λατ. arō, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. orati, πβ. μσν. ἰρλ. airim, γοτθ. arjan, λιθ. ariù = ἀροτριῶ, ὀργώνω. — *ἄροτρον*, κρητ. *ἄρατρον*, τὸ "τὸ «ἀλέτρι», ἄροτρον" = ἀρμ. araur, ἰρλ. arathar, πβ. λατ. arātrum. — *ἄρουρα*, ἡ "ἀγρός", ἴσως ἐκ τοῦ *arə-u̯-ra, **ἀρο-F-ρα*, πβ. λατ. arvum οὐδ. = πεδίον, μσν. ἰρλ. arbor = σῖτος.

ἁρπάζω "βιαίως ἀφαιρῶ, ἀποσπῶ διὰ τῆς βίας, ἁρπάζω, λεηλατῶ", *ἁρπαγή*, ἡ "ἡ διαρπαγή, λεηλασία", *ἁρπάγη*, ἡ "ἀγκιστροφόρον ἐργαλεῖον πρὸς σύλληψιν ἢ ἀνάρτησιν πραγμάτων, «γάντζος, τσουγκράνα»", *ἅρπαξ* "διαρπάζων, ἁρπακτικός, ληστρικός", *ἅρπη*, ἡ "δρέπανον, δρεπανοειδὲς ξίφος· πτηνὸν ἁρπακτικόν" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *sr̥p-, εἶναι συγγ. τῷ λατ. sarpiō = περικόπτω, περιτέμνω, κλαδεύω.

ἁρπεδόνη, ἡ "σχοινίον πρὸς στερέωσιν τοῦ θώρακος, νῆμα, κλωστὴ πρὸς ὕφανσιν· σχοινίον θηρευτικὸν πρὸς παγίδευσιν ἀγρίων ζῴων" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. arpáyati = στερεώνει· *ar-p- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ar-, βλ. *ἀραρίσκω*.

ἅρπη, ἡ "δρέπανον· ἁρπακτικὸν πτηνόν", βλ. *ἁρπάζω*.

ἅρπυια (διαλ. **ἀρέπυια**), ἡ "*μήτηρ τῶν ἵππων τοῦ Ἀχιλλέως, ἡ ταχεῖα*", ἐν τῷ πληθ. *Ἅρπυιαι*, αἱ "θεαὶ τῶν θυελλῶν, πτερωτὰ τέρατα" : συγγ. τοῖς : *ἐρέπτομαι* "ἀποσπῶ, τρώγω", λατ. rapiō (ἁ- κατὰ τὸ *ἁρπάζω*).

ἄρρατος "ἄκαμπτος, ἀμετάστροφος" : συγγ. τοῖς : ἠλ. *βρατάνα*, αἰολ. *ῥοτάρια*, λατ. vertō.

ἀρριχάομαι (ἀν-), ἀναρριχάομαι "πρὸς τὰ ἄνω ἀναβαίνω διὰ χειρῶν καὶ ποδῶν, «σκαρφαλώνω μὲ χέρια καὶ μὲ πόδια», ἀναρριχῶμαι" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. riṅgati = ἕρπει.

ἄρριχος (καὶ **ἄρσ-**), ὁ, ἡ "κόφινος" : ἐκ τοῦ *r̥si-, συγγ. τῷ λιθ. rẽzgis = ὡσ.

ἀρρωδέω (ἰων.), **ὀρρωδέω** (ἀττ., κατ' ἀφομ.) "φοβοῦμαι" : ἴσως συγγ. τῷ *ἔρρω* "βαδίζω μετὰ κόπου".

ἀρσενικόν, τὸ "κίτρινον θειοῦχον ἀρσενικόν" : ἐκ τοῦ συρ. zarnīg, ὅπερ ἐκ τοῦ περσ. *zarnīka- = ὁ ἔχων χρῶμα χρυσοῦν.

ἄρσην, ἄρρην (ἰων., αἰολ., κρητ. **ἔρσην**, λακ. **ἄρσης**) "ἀρσενικός, ἀνδρικός" : ὡς σημαῖνον "ὁ ἐκχύνων σπέρμα", εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. árṣati = ῥέει, χύνεται, r̥ṣabháḥ = ταῦρος, ἀβεστ., ἀρχ. περσ. aršan = ἀνήρ, ἄρρεν ζῷον, περαιτέρω συγγ. τοῖς : *ἀπ-ερἀω*, λατ. rōs.

ἄρσιος "δίκαιος", βλ. *ἄρτι*.

ἄρταμος, ὁ "ὁ σφάζων, σφαγεύς, φονεύς", *ἀρταμέω* "κατακόπτω, σφάζω" :

ἀβεβ. ἐτυμολ.· ἂν πρόκειται περὶ κλῆρον. λέξεως, ἴσως ἐκ τοῦ *ἀρτι-ταμος "ὁ εἰς ἄρτια τέμνων, ὁ ἐπιδεξίως κατατέμνων" ("μάγειρος" παρὰ Ξεν.)· βλ. ἄρτι, ἀραρίσκω καὶ τέμνω. — Ἄρτεμις, ὡς σημαῖνον "ἡ σφάζουσα", δυσκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν ῥίζαν ταύτην, ἀλλ' εἶναι μικρασιατ. προελεύσεως.

ἀρτεμής "νέος («φρέσκος») καὶ ὑγιής": ἴσως ἐκ τοῦ *ἀρτι-δεμής "ὁ ἔχων σῶμα καλῶς κατεσκευασμένον".

ἄρτι ἐπίρ. "μόλις πρὸ ὀλίγου, ἀκριβῶς τώρα", ἄρτιος "ἀκριβής, σωστός, τέλειος, πρέπων", ἄρσιος "δίκαιος" (ἀνάρσιος "ἐχθρικός"), ἐπαρτής "παρεσκευασμένος": συγγ. τῷ ἀρμ. ard = μόλις πρὸ ὀλίγου, ἀκριβῶς τώρα (ἀρτι-γενής: ἀρμ. ard-a-cin = ὁ νεωστὶ γεννηθείς)· τύποι σχηματισθέντες μετὰ τοῦ t, συγγ. τῇ ῥ. *ar- = συνάπτειν, προσαρμόζειν (βλ. ἀραρίσκω), πβ. ἄρταμος, ἀρτεμής καὶ ἁμαρτῆ, ἀρτύς, δάμαρ.

ἄρτος, ὁ "τὸ «ψωμί», ὁ ἄρτος", ἀρτοκόπος, ὁ "ἀρτοποιός" (*-qʷopos : πέσσω, λατ. coquus): ἀβεβ. ἐτυμολ., ἂν δὲν εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρτύω, ἀραρίσκω, ὡς σημαῖνον "τὸ παρεσκευασμένον".

ἀρτύς, -ύος, ἡ "συνένωσις, σύνδεσις", ἀρτύω, ἀρτῡνω "ἑτοιμάζω, παρασκευάζω", ἀρτῡνᾱς, ἄρτῡνος, ἀρτῡτήρ, ὁ "τίτλος ἀξιώματος ἐν Ἄργει, Ἐπιδαύρῳ καὶ Θήρᾳ": θέμα tu- ἐκ τῆς ῥ. *ar- = συνάπτειν, προσαρμόζειν (βλ. ἀραρίσκω)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. ṛtúḥ = ὡρισμένη ὥρα, τακτὸς χρόνος, ἀρμ. ard = στολισμός, διακόσμησις, λατ. artus = ἄρθρον, μέλος τοῦ σώματος.

ἀρύβαλ(λ)ος, ὁ "βαλλάντιον, ἀγγεῖον ἔχον στενὸν λαιμόν": ἀρύω + βάλλω;

ἀρύω "ἀντλῶ, ἐξάγω ὕδωρ ἢ ἄλλο ὑγρόν", ἀρυστήρ, ὁ "σκεῦος (ἀγγεῖον), δι' οὗ ἀρύει (ἀντλεῖ) τις, ἀγγεῖον πρὸς μέτρησιν ὑγρῶν": ἴσως ἐκ τοῦ *Ϝᾱ̆ρ (: ἀρχ. ἰνδ. vār = ὕδωρ, πβ. ἄρδω) + *ὕ[σ]ω "ἀντλῶ ὕδωρ" (πβ. ἀφ-ύω "ἀντλῶ", αὔω = ὡσ.). Βλ. ἀφύσσω.

ἀρχός, ὁ "ἀρχηγός, ἡγεμών", ἄρχω "προηγοῦμαι, εἶμαι πρῶτος, εἶμαι ὁδηγός, κυβερνῶ, διοικῶ", ἄρχομαι "ἀρχίζω", ἀρχή, ἡ "ἔναρξις, ἀρχή", ὄρχαμος, ὁ "ὁ πρῶτος, ἀρχηγός": ἀβεβ. ἐτυμολ.

1 **ἄρωμα,** τό, βλ. ἀρόω.

2 **ἄρωμα,** τὸ "ἀρωματικὴ (εὔοσμος) βοτάνη": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἆσαι ἀπρφ. ἀορ., βλ. (ἄδην) ἆται.

ἀσάμινθος, ἡ "λουτήρ, λεκάνη, σκάφη": προελλ.-αἰγ.

ἄσβολος, ὁ, ἡ "ἡ ἀσβόλη, αἰθάλη, «καπνιά»": ἴσως συγγ. τοῖς: ἄζα, ἡ, γοτθ. azgō = τέφρα, λατ. āreō.

ἀσελγής "ὁ ἄγαν φιλήδονος, ἀκόλαστος, ἀσελγής": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἄσις, -ιος, ἡ "ἰλύς, πηλός, «λάσπη»", ἄσιος "πηλώδης, «λασπώδης»": μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *n̥sis, εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ásitaḥ = μέλας.

ἀσκαλώπᾱς, βλ. σκολόπαξ.

ἀσκαρίζω "πηδῶ, σκιρτῶ, ἀσπαίρω", ἀσκαρίς, -ίδος, ἡ "μικρὸς σκώληξ τῶν ἐντέρων": συγγ. τῷ σκαίρω "σκιρτῶ".

ἀσκελής "ὁ ἄνευ δυνάμεως δι' ἀντίστασιν, καταβεβλημένος, ἀδιάλειπτος, συνεχής, ἐπίμονος, ἰσχυρογνώμων": συγγ. τοῖς: σκέλλω "ἀποξηραίνω", σκληρός "ξηρός".

ἀσκέω "ἐπεξεργάζομαί τι ἐπιμελῶς, ἐξασκῶ, γυμνάζω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἀσκηθής "ἀβλαβής, ἀκέραιος, ὁ καλῶς διατηρούμενος" : ὡς σημαῖνον "ὁ ἄνευ βλάβης" (ἐκ τοῦ *σκῆθος, τό), εἶναι συγγ. τοῖς : γοτθ. skaþjan = βλάπτειν, ἀρχ. γερμ. scadōn, νεογερμ. schaden = βλάπτειν, ἰρλ. scathaim = ἀκρωτηριάζω, κάμνω τι κολοβόν, καθιστῶ τινα παράλυτον.

ἀσκός, ὁ "ὁλόκληρον δέρμα ζῴου, καταλλήλως κατειργασμένον πρὸς ὑποδοχὴν καὶ μεταφορὰν ὑγρῶν, τὸ «ἀσκί»" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. átkaḥ = κάλυμμα, ἔνδυμα, ἐσθής.

ἄσμενος "χαίρων, «χαρούμενος», λίαν εὐχαριστημένος" : ἐκ τοῦ *Fαδ-σ-μενος, μτχ. ἀορ. τοῦ *ἥσατο*, βλ. *ἥδομαι*.

ἀσπάζομαι "χαιρετίζω, ὑποδέχομαι φιλοφρόνως, ἐναγκαλίζομαί τινα", *ἀσπάσιος* "εὐπρόσδεκτος, ἐπιθυμητός" : ἐκ τοῦ *ἀσπ-αδ-joμαι (ἀ- = *n̥ = ἐν, εἰς ;), συγγ. τοῖς : *ἄσπετος, ἐννέπω*· ρ. *seqᵘ- = λέγειν.

ἀσπαίρω, βλ. *σπαίρω*.

ἀσπάλαξ, βλ. *σπάλαξ*.

ἀσπάραγος (ἀττ. **ἀσφ-**), ὁ "τρυφερὸς βλαστός, «σπαράγγι»" : βλ. *σπαργάω*.

ἄσπετος "ἄρρητος, ἀνέκφραστος, ἀπεριγράπτως μέγας, ἄπειρος, ἀναρίθμητος" : *ἄ-σπε-τος* "ἄρρητος, ἀνεκδιήγητος", συγγ. τοῖς : *ἐν(ν)έπω, ἐνι-σπεῖν*, ὡς τὸ *ἄσχετος* συγγ. τῷ *σχεῖν*. Πβ. *θεσπέσιος*.

ἀσπίς, -ίδος, ἡ "τὸ γνωστὸν ἀμυντικὸν ὅπλον τῶν ἀρχαίων, ἡ «ἀσπίδα»" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἀν-σπιδ- "ἐπιφάνεια ἐκτεταμένη κατὰ μῆκος τοῦ σώματος", εἶναι συγγ. τῷ *ἀσπιδής* "ὁ ἔχων εὐρυχωρίαν (μεγάλην ἔκτασιν)"· βλ. *σπίδιος*.

ἀστακός, ὁ "εἶδος καρκίνου, ἀστακός", βλ. *ὀστακός*.

ἀσταφίς, βλ. *σταφίς*.

ἀστεμφής "ἀδιάσειστος, ἀκλόνητος, σταθερός" : κυρ. "ὅ,τι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πιεσθῇ"· πβ. *στέμφυλον*, τὸ "αἱ ἐκτεθλιμμέναι ἐλαῖαι, τὰ ἀποπιέσματα τῶν ἐλαιῶν" καὶ ἀρχ. ἰνδ. stabhnāti = στηρίζει, stambhatē = γίνεται ἄκαμπτον, σταθεροποιεῖται, χεττ. ištap- = στερεῶς κλείνειν, λιθ. stembti = καυλὸν ἐκβλαστάνειν. Πβ. *σταφυλή* καὶ (κατ' ἐναλλαγὴν τοῦ b : bh) *στέμβω*.

ἀστήρ, -έρος, ὁ "ἄστρον, «ἀστέρι»", *ἄστρον*, τὸ "τὸ «ἀστέρι», ἄστρον" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. stár-, πληθ. tārah, τοχ. śre-n̄ πληθ. = ἄστρα, ἀρμ. astł, λατ. stēlla, βρετ. sterenn, γοτθ. stairnō, νεογερμ. Stern = ἀστήρ. Πβ. *ἀστραπή, τείρεα*.

ἀστράγαλος, ὁ "εἷς τῶν σπονδύλων, τὸ ὀστοῦν τῶν σφυρῶν, ὁ ἀστράγαλος, τὸ «κότσι»" : κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *ὀστράγαλος· *ost(h)g̑g- συγγ. τοῖς : *ὀστέον*, τὸ "ὀστοῦν, κόκκαλον", λατ. os. Πβ. *ὀστακός*.

ἀστραπή, (ἀ)στεροπή, ἡ "λάμψις ἀστραπῆς, ἀστραπή, λάμψις φωτός", *στέροψ* "ἀστράπτων ὡς ἀστήρ", *ἀστεροπητής*, ὁ "ὁ ἐκσφενδονίζων ἀστραπάς, ὁ ρίπτων κεραυνούς" : συγγ. τῷ *ἀστὴρ* (*ἀστεροπὴ* κυρ. "ὀφθαλμὸς ἀστέρος"). Πβ. *στράπτω*.

ἄστυ (Fάστυ), -εος (-εως), τὸ "πόλις", *ἀστός*, θεσσ. FαστFός, ὁ "ὁ ἐν τῷ ἄστει οἰκῶν, ὁ τῆς πόλεως κάτοικος", *ἀστεῖος* "ὁ ἐκ τοῦ ἄστεως, ὁ ἐκ τῆς πόλεως", *ἀστικὸς* "ὁ τοῦ ἄστεως, ὁ εἰς ἄστυ ἀνήκων" : = ἀρχ. ἰνδ. vástu οὐδ. = ἕδρα, θέσις, τόπος, πρᾶγμα (ἐκτετ. β. vāstu = θέσις, τόπος,

οἰκία), τοχ. A wast = οἰκία, μεσσαπ. vasti· ρ. *ues- = οἰκεῖν, κατοικεῖν, πβ. ἄεσα, ἑστία.

ἀσύφηλος (ὁμ.) : ἀβεβ. σημ. καὶ ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *σοφός*[1];).

ἄσφαλτος, ἡ (καὶ **ἄσφαλτον,** τὸ) "ρευστὸς ἐκ κοιτασμάτων προερχόμενος ὑδρογονάνθραξ φαιομέλας, ἡ ἄσφαλτος, τὸ «κατράμι»": = **μέσον** συνδετικόν, ἐξασφαλίζον τὴν στερεότητα τῶν τειχῶν, συγγ. τῷ *σφάλλω*.

ἀσφόδελος, ὁ "εἶδος φυτοῦ κρινοειδοῦς" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἀσχαλάω, ἀσχάλλω "χαλεπαίνω, εἶμαι ὠργισμένος, ἀγανακτῶ" : ἔκ τινος *ἄσχαλος "ὁ μὴ δυνάμενος νὰ συγκρατηθῇ", βλ. *ἔχω* ; Πβ. *σχολή*.

ἀτάλαντος, Ἀταλάντη, βλ. *τάλαντον*.

ἀταλὸς "νεαρός, νεανικός, παιδικός", *ἀτάλλω, ἀτιτάλλω* "ἀνατρέφω" : ἴσως συγγ. τῷ *τᾶλις*, ἂν ἡ λέξις δὲν ἀνήκῃ εἰς τὴν νηπ. γλῶσσαν (πβ. *ἄττα*, λατ. atta = πατήρ.).

ἀτὰρ "ἀλλά, ὅμως" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἀτ-αρ* (πβ. *αὐτὰρ* ἐκ τοῦ *αὐτ' ἄρ*), συγγ. τοῖς : λατ. at, γοτθ. aþ-þan = ἀλλά.

ἀτάρμυκτος, βλ. *ταρμύσσω*.

ἀτάσθαλος "ἀνόσιος, ἀκόλαστος, ὑβριστικός", *ἀτασθάλλω* "πράττω ἀνόσια, φέρομαι ἀλαζονικῶς" : μᾶλλον ἔκ τινος *ἄτασθος, κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ *ἄθαρστος = ἀρχ. ἰνδ. dhrṣṭáḥ = θρασύς, αὐθάδης, θαρραλέος, βλ. *θάρσος*.

ἀτειρὴς (ὁμ.) "ἄφθαρτος, ἀδάμαστος ;" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἀ-τερϜής, συγγ. τοῖς : *τείρω, τέρυς, τρύω*.

ἀτελής, βλ. 3 *τέλος*.

ἀτέμβω "βλάπτω, μεταχειρίζομαί τι κακῶς, ἀποστερῶ, ἀπατῶ" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dabhnōti = βλάπτει, ἐξαπατᾷ.

ἀτενὴς "λίαν τεταμένος, «τεντωμένος», ὁ μὴ καμπτόμενος, ἐπίμονος", *ἀτενίζω* "ἔχω τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἴς τι, βλέπω ἀτενῶς, παρατηρῶ ἀσκαρδαμυκτί" : ἀ- (ἀθροιστ. = *sm̥-) + *τένος "ταινία, χορδὴ τεταμένη" (= λατ. tenus), βλ. *τείνω*.

ἄτερ (ὁμ.) "μακρὰν ἀπό, ἄνευ, χωρίς" : ἐκ τοῦ *sn̥-ter, πβ. ἀρχ. ἰνδ. sanutár = παρεκτός, μακρὰν ἀπό, ἀρχ. γερμ. sundar = κεχωρισμένως, χωρίς, ἀλλά, νεογερμ. sondern = ἀλλά, χωρίζειν.

ἀτέραμνος, ἀτεράμων "ὠμός, σκληρός, ὁ μὴ μαλακυνθείς" : ἐκ τοῦ *τέραμα "ἐπίτριψις, τριβὴ (βλ. *τέρην*), ἄνευ τριβῆς, μαλάκυνσις".

ἄτερος, βλ. *ἕτερος*.

ἄτη, ἡ "συμφορά, βλάβη" (κυρ. "κτύπημα προερχόμενον ἐκ τῶν δαιμόνων, σύγχυσις, νάρκωσις, ἀναισθησία"), *ἀᾶται* "βλάπτει", *ἀ-άατος* "ὁ μὴ ὑποστὰς βλάβην, ἄθικτος", *ἀασίφρων* ὁμ. (παραδεδομένος τύπος *ἀεσίφρων*) "ἀσύνετος, ἄφρων, ἀνόητος", κυρ." φρενοβλαβής, «ἀποτυφλωμένος»" : συγγ. τοῖς : λεττ. vâts = πληγή, λευκορρωσ. vada = βλάβη, ἀναπηρία, ἐλάττωμα. Πβ. *οὐτάζω, ὠτειλή*.

ἀτίετος, βλ. *τίω*.

---

1. Κατὰ τὸν Ἡσύχ. *ἀσύφηλον* σημαίνει "ἀπαίδευτον, κακόν, ἁμαρτωλόν, ἀδόκιμον, μηδενὸς ἄξιον".

ἀτίζω "δὲν δίδω προσοχήν, περιφρονῶ": ἐκ τινος *ἀ-τιτ- "ὁ μὴ προσέχων, ὁ μὴ τιμῶν": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. cit θηλ. = λογικόν, νοῦς, φρυγ. *κίμερος* "αἴσθησις, νοῦς". ρ. *qᵘei-, πβ. *τηρέω*.

ἄτιμος, βλ. *τιμή*.

ἀτιτάλλω "ἀνατρέφω", βλ. *ἀταλός*.

ἀτμός, ὁ "ὁ «ἀχνός», ἀτμός, ἀναθυμίασις, καπνός", συνεσταλ. β. ὁμ. *ἀϋτμή, ἡ, ἀϋτμήν*, ὁ "ἀναπνοή, πνοή, φύσημα, ἀτμός, καπνός" (*u̯et- : *ut-) : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vātaḥ = ἄνεμος, λατ. vannus = εὐρὺ κάνιστρον, ἐν ᾧ ἐτίθετο ὁ σῖτος ἐκ τοῦ ἀλωνίου, πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ σίτου ἀπὸ τοῦ ἀχύρου «μὲ τὸ λίχνισμα» καὶ *ἄημι*

ἄτοπος, βλ. *τόπος*.

ἄτρακτος, ὁ, ἡ "τὸ «ἀδράχτι»· βέλος", *ἀτρεκὴς* "ἀπροκάλυπτος, ἀληθής" (κυρ. "ὁ μὴ περιεστραμμένος") : ὡς σημαῖνον "ξυλάριον πρὸς περιτύλιξιν" (ἀ- = ἐν, εἰς;), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tarkúḥ = ἄτρακτος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trakъ = ταινία, ζώνη, λατ. torqueō = στρέφω.

ἀτραπός, ὁμ. **ἀταρπός**, ἡ "δρόμος στενός, ἀτραπός, «μονοπάτι»": ὡς σημαῖνον "πεπατημένη ὁδός", εἶναι συγγ. τοῖς: *τραπέω* "πατῶ σταφυλάς", λατ. trepidus, μσν. γερμ. draben (νεογερμ. traben = τριποδίζειν [ἐπὶ ἵππου]) κ.τ.λ.

ἀτρεκὴς "ἀπροκάλυπτος, ἀληθής", βλ. *ἄτρακτος*.

ἀτρέμα καὶ **ἀτρέμας** ἐπίρ. "ἄνευ τρόμου", βλ. *τρέμω*.

ἀτρύγετος (ὁμ.) : ἀβεβ. σημ. ("ἀκαταπόνητος, ἀκτινοβολῶν, λάμπων";) · ἴσως ἐκ τοῦ **ἀτρυγεῖν* "ἀθόλωτον εἶναι", συγγ. τῷ *τρύξ*, γεν. *τρυγός*, ἡ "ὑποστάθμη, «λάσπη τοῦ κρασιοῦ»".

ἄττα "πατήρ": = λατ. atta, γοτθ. atta, ἀρχ. γερμ. atto = πατήρ· λέξις τῆς νηπ. γλώσσης, ὡς αἱ λ.: *ἄπφα, πάππα, τέττα*. Πβ. *ἀταλός*.

ἀτταγᾶς, ὁ "εἶδος πέρδικος, «λιβαδοπέρδικα»": ἠχομιμ. λέξις.

ἄττομαι (*ἀτjομαι) "τοποθετῶ τὸν στήμονα (τὸ «στημόνι») εἰς τὸν ἱστὸν («ἀργαλειό»)", *διάζομαι* "ὑφαίνω", *ἄσμα, δίασμα*, τὸ "στήμων, «στημόνι»": ἴσως συγγ. τοῖς: *ἤτριον*, δωρ. *ἄτριον*, τὸ "στήμων ὑφάσματος", ἀρχ. ἰνδ. átkaḥ ἀρσ. = ἐσθής.

ἀτύζω "ἐμβάλλω τινὰ εἰς ἀγωνίαν, ἐμποιῶ εἴς τινα φόβον, τρομάζω τινά", **ἀτυζηλὸς** "τρομερός, φοβερός": μᾶλλον συγγ. τῷ χεττ. hatukis = τρομερός, φοβερός.

αὖ "ἀφ' ἑτέρου, πάλιν, ἐκ νέου, τοὐναντίον", *αὐτί-κα* "«στὴ στιγμή», τὴν αὐτὴν στιγμήν, ἀμέσως, παραχρῆμα", *αὖ-θι* "αὐτόθι, αὐτοῦ, ἐκεῖ", *αὖ-τε* "πάλιν, προσέτι, πρὸς τούτοις" (*αὐτὰρ* "ἀλλά", ἐκ τοῦ *αὖτ' ἄρ*) : συγγ. τοῖς: λατ aut (*au-ti) = ἤ, autem = πάλιν, ἀλλά· ἴσως συγγ. καὶ τοῖς: γοτθ. auk = λοιπόν, ἀλλά, νεογερμ. auch = ἐπίσης, προσέτι. Πβ. *δεῦρο, οὗτος* καὶ *αὐτός*.

αὐγή, ἡ "λάμψις, φῶς τῆς ἡμέρας, φῶς τοῦ ἡλίου, ὀφθαλμός", *αὐγάζω* "ἀκτινοβολῶ, καταλάμπω, βλέπω, παρατηρῶ": συγγ. τῷ ἀλβ. agój = ὑπολάμπω, ὑποφώσκω· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἐκκλ. σλαβ. jugъ = νότος.

αὐδή, ἡ "ἦχος, φθόγγος, φωνή, λαλιά, ὁμιλία", *αὐδάω* "φωνάζω, κραυγάζω, λέγω, ὁμιλῶ", *αὐδήεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἔχων λαλιὰν ἀνθρωπίνην, ὁ ποιούμενος χρῆσιν ἀνθρωπίνης γλώσσης". Ἀντὶ τοῦ *αὐδήεσσα* ἐν τῷ χωρίῳ Ὀδ. ε 334 ἔχομεν καὶ τὴν γραφὴν *οὐδήεσσα* "κατοικοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς": ἐκ τοῦ

*ἀ-υδ- (πβ. ὑδέω "ᾄδω, ὑμνῶ"), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vádati = ἐκβάλλει φωνὴν (μτχ. uditáḥ), λιθ. vadinti = καλεῖν, ὀνομάζειν. Πβ. *ἀείδω, ἀηδών, οὐδήεσσα.*

αὐερύω "ἕλκω πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀνασύρω", βλ. *ἐρύω.*

αὐθάδης (ἰων. **αὐτώδης**) "φίλαυτος, θρασύς, ἀλαζών, ὑπερήφανος": ἐκ τοῦ *αὐτο-Fαδης, πβ. *αὐτὸς* καὶ *ἀνδάνω, ἁδεῖν.*

αὐθέντης, -ου, ὁ "ἀπεριόριστος κύριος (δυνάστης), φονεὺς" (κατ' ἀρχὰς ἐπὶ συγγενῶν), *συν-έντης* "συνεργὸς" Ἡσύχ.: ὡς σημαῖνον "ὁ ἐκτελῶν ἰδίᾳ χειρί", εἶναι συγγ. τοῖς: *ἔντεα,* τὰ "ὅπλα, πανοπλία", *ἄνυμι* "διαπράττω, ἐκτελῶ", ἀρχ. ἰνδ. sanōti = κερδίζει κ.τ.λ.

αὖθι, αὐτίκα, βλ. *αὖ.*

αὐίαχος "ὁ ὁμοῦ φωνάζων, ὁ μεγαλοφώνως κραυγάζων", βλ. *ἠχή.*

αὖλαξ, -ακος, ἡ "ἡ κατὰ τὴν ἄροσιν σχηματιζομένη «αὐλακιά», τὸ «αὐλάκι»", βλ. *ἄλοξ.*

αὐλή, ἡ "ὁ πρὸ τῆς οἰκίας ἀνοικτὸς χῶρος, αὐλή, κατοικία, οἴκημα", *αὖλις, -δος,* ἡ "κατάλυμα, κοίτη": συγγ. τοῖς: *ἰαύω, ἄεσα* καὶ ἀρμ. aganim = διανυκτερεύω, aut = κατάλυμα (*au-thi-)· ρ. *au-, *u̯es-. Πβ. *ἄωρος (ὦρος),* ὁ "ὕπνος", *ἐνιαυτός.*

αὐλός, ὁ "ἡ «φλογέρα», πᾶν ἐπίμηκες κοῖλον, πᾶς σωλήν", *ἔναυλος,* ὁ "κοίτη στενοῦ ποταμοῦ", *αὐλών, -ῶνος,* ὁ "πᾶν κοίλωμα μεταξὺ βουνῶν ἢ ὑψωμάτων, κοιλάς, χαράδρα, διῶρυξ, ὀχετός": συγγ. τοῖς: λατ. alvus, alveus, λιθ. aulȳs = κυψέλη μελισσῶν, ἀρμ. uł = δρόμος.

αὔξω, αὐξάνω "κάμνω τι νὰ αὐξήσῃ, αὐξάνω, ἀνυψῶ, ἐνισχύω", ὁμ. *ἀέξω* "αὐξάνω, πολλαπλασιάζω": ρ. *au̯(e)qs- (πβ. θέμα es-: ἀρχ. ἰνδ. ōjas- = ἰσχύς, δύναμις, λατ. augustus) ἐν τοῖς: λατ. auxilium, ἀρχ. ἰνδ. vákṣanam οὐδ. = ἐπίρρωσις, ἐνίσχυσις, vakṣayati = κάμνει τι νὰ αὐξηθῇ, γοτθ. wahsjan, ἀρχ. γερμ. wahsan, νεογερμ. wachsen = αὐξάνειν· πβ. *aug- ἐν τοῖς: λατ. augeō, γοτθ. aukan = αὐξάνεσθαι, πληθύνεσθαι, λιθ. áugu = αὐξάνω.

αὖος, ὁμ. **αὖος** "ξηρός, ἀπεξηραμμένος, μεμαραμμένος", *αὐαίνω* "ξηραίνω, μαραίνω", *αὐονή,* ἡ "ξηρασία, ξηρότης, μαρασμός", *αὔω* "ξηραίνω, μαραίνω", *αὐστηρός* "ὁ ξηραίνων, τραχύνων τὴν γλῶσσαν (ἐπὶ γεύσεως), δριμύς, ὀξύς, αὐστηρός", *αὐσταλέος* "ρυπαρός, ἀκάθαρτος" (κυρ. "ξηρός, ἡλιοκαής [ἐπὶ σώματος ἀνθρώπου]"): ἐκ τοῦ *sausos = λιθ. saũsas = ξηρός, ἀρχ. ἰνδ. śōṣaḥ = ὁ καθιστῶν τι ξηρόν, ἀγγλοσαξ. sēar, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. suchъ = ξηρός· πβ. ἀρχ. ἰνδ. śuṣkaḥ = ξηρός. Βλ. καὶ *αὐχμός.*

1 **αὔρα,** ἡ "πνοὴ ἀνέμου, ἀὴρ ἐν κινήσει, ὁ δροσερὸς ἀὴρ τῆς πρωίας, ἡ δροσερὰ πνοὴ ἐκ θαλάσσης ἢ ἐκ ποταμῶν ἐρχομένη" (> λατ. aura): συγγ. τοῖς: λιθ. óras = ἀήρ, καιρός, *ἀήρ,* πβ. *ἄημι.*

2 **αὔρα,** ἡ "ὕδωρ" ἐν τοῖς: κυρ. ὄν. *Αὔρᾱ, ἄναυρος* "ὁ ἄνευ ὕδατος, ἄνυδρος", *ἄγλ-αυρος* "ὁ ἔχων διαυγὲς ὕδωρ" κ.τ.λ.· βλ. *ἄναυρος·* πβ. *θησαυρός.*

αὔριον ἐπίρ. "τὴν ἀμέσως ἑπομένην ἀπὸ σήμερον ἡμέραν, αὔριον", *ἄγχ-αυρος* "ὁ ἐγγὺς τῆς αὐρίον": ἐκ τοῦ *αὐσρ-, συγγ. τῷ λιθ. aušrà = αὐγή, ἀρχ. γερμ. ōst(a)ra, νεογερμ. Ostern = Πάσχα, «Λαμπρή», ἀρχ. ἰνδ. usrāḥ = πρωινός, usr- = αὐγή. Πβ. 1 *ἕως.*

αὔσιος "μάταιος, ἀνωφελής", βλ. *αὔτως.*

ἀΰτέω "φωνάζω, κραυγάζω", ἀΰτή, ἡ "κραυγή, φωνή": ἴσως ἐκ τοῦ *ἀ-jῡ-, συγγ. τοῖς: ἰΰγή, ἡ "φωνή, κραυγή", λατ. iubilum.
αὐτίκα "«στὴ στιγμή», ἀμέσως", βλ. αὐ.
ἀϋτμή, ἡ "ἀναπνοή", ἀϋτμήν, ὁ "ἀναπνοή", βλ. ἀτμός.
αὐτόδιον ἐπίρ. ('Οδ. θ 449) "ἀμέσως, παραχρῆμα": ἐκ τοῦ *αὐτο-διϜον, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. sá-divaḥ=εὐθύς, ἀμέσως, λατ. diēs· πβ. αὐτῆμαρ ἐπίρ. "αὐθημερόν, τὴν ἰδίαν ἡμέραν".
αὐτόματος "ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ κινούμενος, ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ πράττων τι, ὁ ἐνεργῶν ἐξ οἰκείας βουλήσεως": αὐτός + *mn̥tós=σκεπτόμενος (βλ. μέμονα, μιμνήσκω).
αὐτὸς "αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὁ ἴδιος": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ αὐ-τός "ὁ ἐκ μέρους αὐτοῦ, ἀφ' ἑαυτοῦ", εἶναι συγγ. τῷ αὐ.
αὕτως ἐπίρ. "μάτην, ματαίως", αὔσιος "μάταιος, ἀνωφελής": ἐκ τοῦ *au-t(i)o-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. ōdi, νεογερμ. öde=ἔρημος, κενός· παράγωγα μετὰ τοῦ t ἐκ τῆς ρ. *au- = ἐκποδών, μακρὰν ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. áva=πρὸς τὰ κάτω, αὐ-χάττειν "ἀναχωρεῖν" Ἡσύχ., λατ. au-fugiō· μεταπτ. β. *u̯et- ἐν τῷ ἔτός (ὃ ἰδέ).
αὐχὴ (καὶ **αὔχη**), ἡ "καύχησις, ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία", αὐχέω "κομπάζω, ὑπερηφανεύομαι", μεγαλ-αυχέω "μεγάλως καυχῶμαι": ἴσως συγγ. τῷ αὐχὴν (πβ. ὑψ-αυχέω: ὑψ-αυχενέω).
αὐχήν, -ένος, ὁ "τράχηλος, αὐχήν, «σβέρκος», λαιμός, φάρυγξ": συγγ. τῷ ἀρμ. auj-=λαιμὸς ἐν τῷ auji-k'=περιδέραιον. Πβ. ἄμφην, ὁ "αὐχήν, τράχηλος" (καθ' ὃ μετεσχηματίσθη τὸ αἰολ. αὔφην "αὐχήν").
αὐχμός, ὁ "ξηρασία", αὐχμηρὸς "ξηρός": συγγ. τῷ αὖος "ξηρὸς" (ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *αὐκ-σμ-, ΙΕ *sauk-s-m-).
αὔω "ἀντλῶ" ('Οδ. ε 490 "λαμβάνω πῦρ, ἀνάπτω", ἐν-αύω "ἀνάπτω" κ.τ.λ.), ἐξαυστήρ, ὁ "ἡ κρεάγρα": ἐκ τοῦ *αὐσjω, συγγ. τοῖς: λατ. hauriō, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. ausa=ἀντλεῖν· συνεσταλ. β. *us- ἐν τοῖς: ἀρύω, ἀφύω.
ἄφαρ ἐπίρ. "ἀμέσως, εὐθύς", ἄφνω, ἄφνως "αἰφνιδίως, ἐξαίφνης": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ahnāya=εὐθύς, παραχρῆμα (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *abhnāya).
ἀφάω "ψαύω, ἅπτομαι, ψηλαφῶ", βλ. ἅπτω.
ἀφαυρὸς (ὁμ.) "ἀδύνατος, ἀσθενής": ἀβεβ. ἐτυμολ.
ἀφελὴς "ὁ ἄνευ ἀνωμαλίας, ὁμαλός, ἐπίπεδος, ἁπλοῦς, ἀπέριττος": ἐκ τοῦ ἀ- στερ. + *φέλος "οἴδημα", πβ. φελλεύς, ὁ "πετρῶδες ἔδαφος".
ἄφενος, ἀφνὸς, τὸ "ἄφθονον ἀποταμίευμα, πλοῦτος", ἀφνειὸς "πλούσιος": ἀβεβ. ἐτυμολ., ἂν δὲν εἶναι συγγ. τῷ εὐθένεια κ.τ.λ.
ἀφήτωρ, -ορος (ὁμ.) "ὁ τὰ βέλη ρίπτων", ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος: συγγ. τῷ ἀφίημι.
ἄφλαστον, τὸ "ἡ καμπύλη πρύμνη τοῦ πλοίου μετὰ τῶν κοσμημάτων αὐτῆς" (> λατ. aplustre): ἴσως, ὡς σημαῖνον "πᾶν ὅ,τι ἀποσοβεῖ (ἀποτρέπει) τὴν συντριβήν", εἶναι συγγ. τοῖς: φλάζω, παφλάζω.
ἀφλοισμός, ὁ "ἄφρισμα, ἀφρὸς τοῦ στόματος": συγγ. τῷ φλιδάω "εἶμαι πλήρης (γέμω) ὑγρασίας, εἶμαι κάθυγρος", ὃ ἰδέ.
ἄφνω(ς) ἐπίρ. "αἰφνιδίως, ἐξαίφνης", βλ. ἄφαρ.

ἀφρός, ὁ "ἀφρὸς θαλάσσης, ἀφρὸς στόματος, ἀφρῶδες αἷμα" : ἴσως ἐκ τοῦ *m̥bhrós=ἀρχ. ἰνδ. abhráh ἀρσ.=νεφελώδης καιρός, σύννεφα, λατ. imber (θέμα i) ἀρσ.=ὄμβρος, βροχή.

ἀφυσγετός, ὁ "ἰλύς, βόρβορος, «λάσπη»" ('Ιλ. Λ 495) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἀφύσσω (τὰ δύο -σσ- ἐκ τοῦ ἀορ. *ἀφ-ύσ-σαι*, πβ. *ἐξ-αφύοντες* 'Οδ. ο 95) : ἀπὸ+*us-, συνεσταλ. β. τοῦ *aus-=ἀντλεῖν, βλ. *ἀρύω, αὔω*.

ἄχερδος, ἡ "ἡ ἀγρία ἀπιδέα, «ἀγριαπιδιά»", βλ. *ἀχράς*.

ἀχερούσια, τὰ "ἑλώδη (λιμνάζοντα) ὕδατα" : ἐκ τοῦ *aĝhero-, συγγ. τοῖς : ἐκκλ. σλαβ. jezero=λίμνη, ἰλλυρ. Oseriates. — 'Εκ τῆς αὐτῆς ῥίζης ἴσως καὶ τά : *'Αχέρων, -οντος*, ὁ "ποταμὸς τοῦ κάτω κόσμου", *ἀχερωίς, -ίδος*, ἡ "τὸ δένδρον ἡ λεύκη, ἡ λεύκα".

ἀχήν, -ῆνος "ἐνδεής, πτωχός" : συγγ. τοῖς : *ἰχανάω* "ἐπιθυμῶ σφοδρῶς, ποθῶ", *ἴχαρ* (καὶ *ἰχαρ*), τὸ "σφοδρὰ ἐπιθυμία, πόθος", ἀβεστ. āziš=πόθος, ἀρχ. ἰνδ. ihatē=ἐπιδιώκει, ἐπιθυμεῖ (μεταπτ. β. *ă[i]ĝh-: *īĝh-).

ἄχθος, τὸ "φόρτωμα, φορτίον, βάρος, θλῖψις, ταλαιπωρία", *ἄχθομαι* "βαρύνομαι διὰ φορτίου, εἶμαι «φορτωμένος», στενοχωροῦμαι, λυποῦμαι, δυσανασχετῶ" : ἴσως συγγ. τῷ *ἄγειν* "ἀπάγειν, ἀποκομίζειν, μεταφέρειν".

ἀχλῦς, -ύος, ἡ "ἡ ὁμιχλώδης κατάστασις ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, ὁμίχλη, σκότος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. πρωσσ. aglo οὐδ.=βροχή, ἀρμ. *aȷ̌- ἐν τῷ aȷ̌amuȷ̌k'=σκότος.

ἄχνη, ἡ "ἄχυρον λεπτόν, χνοῦς, δρόσος, πάχνη, ἀφρός" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ak-s-nā, συγγ. τοῖς : λατ. acus οὐδ.=ἄχυρον, ἀρχ. γερμ. agana=ἄχυρον κ.τ.λ.· βλ. *ἄκαινα, ἄχυρον*.

ἄχος, τὸ "ἀγωνία, ἄλγος, θλῖψις, πένθος, λύπη", *ἄχνυμαι, ἄχομαι* "θλίβομαι, λυποῦμαι" (ὁμ. *ἀχέων, ἀχεύων* "ὁ θλιβόμενος, πενθῶν, στενάζων", *ἀκαχίζω* "θλίβω, λυπῶ") : συγγ. τοῖς : γοτθ. agis οὐδ.=φόβος, ἀγωνία, ἀρχ. γερμ. agiso=τρόμος, γοτθ. ōg (ἐνεστωτ. praeteritum)=φοβοῦμαι, ἀρχ. ἰρλ. āgor =φοβοῦμαι.

ἀχράς, -άδος, ἡ "ἀγρία ἀπιδέα, «ἀγριαπιδιά»", *ἄχερδος*, ἡ=ὡσ : συγγ. τῷ ἀλβ. darδe=ἀπιδέα, «ἀχλαδιά».

ἀχρεῖον ἐπίρ. ('Ιλ. Β 269) : ἀβεβ. σημ. ("ἐν πλήρει συγχύσει, λίαν τεταραγμένως" ;) καὶ ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἄχρι καὶ **ἄχρις** "ἕως, μέχρι" : μᾶλλον εἶναι μεταπτ. τύπος τοῦ *μέχρι* "ἕως, μέχρι" (ἀ- ἐκ τοῦ *m̥).

ἄχυρον, τὸ "ἡ πεπατημένη καὶ εἰς λεπτὰ τεμάχια κεκομμένη καλάμη τῶν σιτηρῶν μετὰ τὸ ἀλώνισμα, ἄχυρον" : ἴσως, ἐν πρώτοις, συγγ. τῷ *ἄχωρ*, ὁ "ἕλκος μικρὸν ἐν τῷ δέρματι τῆς κεφαλῆς, πιτυρίασις, «κασίδα»", ἂν δὲν προέρχηται κατὰ μετασχημ. ἐκ τοῦ **ἄκυρον*, κατὰ τὸ *ἄχνη* (ὃ ἰδέ).

ἄψ ἐπίρ. "ὀπίσω, πρὸς τὸ ὀπίσω, πάλιν", βλ. *ἀπό*· πβ. *ἄψ-ορρος*.

ἀψίνθιον, τὸ "φυτὸν ποῶδες, ἡ «ἀψιθιά»" : δάνειον ἐκ τῆς ἀρχ. Περσ.

ἀψίς, -ῖδος, ἡ "κόμβος («θηλειά») δικτύου ἢ ἄλλου τινὸς δικτυωτοῦ πλέγματος, τόξον, καμάρα, ἀψίς", *ἄψος*, τὸ "ἁρμός, ἄρθρωσις, κλείδωσις" : συγγ. τῷ *ἅπτω*.

ἄψ-ορρος "ὁ πρὸς τὰ ὀπίσω ἐρχόμενος, παλινδρομικός", βλ. *ὄρρος, ὀρσοθύρη*· πβ. *παλίνορσος*.

ἄωροι (πόδες), οἱ "πόδες ἄνευ γαστροκνημίας («γάμπας»);" ('Οδ. μ 89): ἀβεβ. σημ.: συγγ. τῷ ὤρη, ἰων. ὤρη (=λατ. sūra;), ἡ "μέρος τοῦ σώματος".

ἄωρος "ὁ παρὰ τὴν ὥραν, ἄκαιρος, ἄωρος, ἀνώριμος": ἀ- στερ.+ὥρα, ἡ "ὥρα τοῦ ἔτους, ἐποχή".

ἄωρος (Σαπφώ), συνηρ. **ὦρος,** ὁ "ὕπνος", ἀωτέω "κοιμῶμαι": συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. **wuorag**=μεθύων, μεθυσμένος, ἀγγλοσαξ. **wērig**=καταπεπονημένος, «κουρασμένος», ἰαύω "κοιμῶμαι" (ρ. *au-, *auō-).

ἀωτέω "κοιμῶμαι", βλ. ἄωρος.

ἄωτος, ὁ (καὶ **ἄωτον,** τὸ) "τεμάχιον ἐρίου, λεπτότατος χνοῦς ἐρίου, «χνούδι», τὸ ἄνθος, τ. ἔ. τὸ ἄριστον παντὸς πράγματος": ἐκ τοῦ *ἄϝωτος· ἴσως, ὡς σημαῖνον "τὸ ὑπὸ τοῦ ἀέρος φερόμενον πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν", εἶναι συγγ. τῷ ἄημι "πνέω, φυσῶ" (*auō- μεταπτ. β. τοῦ *auē-).

Β

βαβαί ἐπιφ. "«μπά, μπά!, πώ, πώ!»" (> λατ. babae), βαβάζω (καὶ βαβίζω, -ύζω) "ὁμιλῶ ἀσαφῶς, ἐκβάλλω ἀνάρθρους φωνάς", βάβαξ, ὁ "φλύαρος", βαβράζω "τερετίζω, τρίζω": μετὰ διπλασ. λέξις τῆς νηπ. γλώσσης· πβ. ἀρχ. ἰνδ. **bababā karōti**=ψοφεῖ, τρίζει (ἐπὶ πυρός), λατ. **babit**=γαυριᾷ· ἐπίσης ἐπὶ προσώπων: ἀγγλ. **baby**=παιδίον, μσν. γερμ. **bābe**=μήτηρ, **buobe**=παῖς, παιδάριον, λιθ. **bòba**=ἡ γραῖα κ.τ.λ. Βλ. παπαῖ, βαμβαίνω, βάρβαρος· πβ. βάζω.

βαβράζω "τερετίζω, τρίζω", βλ. βαβαί.

βάζω "λέγω, ὁμιλῶ, λαλῶ, φλυαρῶ", βάξις, -εως, ἡ "λόγος, φήμη, ἀγγελία", βάσκειν "λέγειν" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ *βακjω· ἴσως, ἐν πρώτοις, συγγ. τοῖς: βάσκανος, βασκαίνω· δυσκόλως ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν λ. βαβαί τῆς νηπ. γλώσσης.

βάθρον, τὸ "βάσις, ὑπόβαθρον, βάθρον", βλ. βαίνω.

βαθὺς "ὁ ἔχων βάθος, βαθύς", βάθος, βένθος, τὸ "βάθος": βλ. βῆσσα.

βαίνω "βαδίζω, περιπατῶ": ἐκ τοῦ *βαμjω (IE *gʷ-m̥-iō)=λατ. **veniō**· πβ. βάσκε προστ. "«πήγαινε, ἔλα»", φύγε" (: ἀρχ. ἰνδ. **gácchati**=αὐτὸς βαδίζει, «πηγαίνει», IE *gʷ-m̥skéti), βατὸς "διαβατὸς" (=ἀρχ. ἰνδ. **gatáḥ**=πορευθείς, λατ. **-ventus**, IE *gʷ-m̥-tós), βάσις, ἡ "βῆμα, βάδισις, περιπάτημα" (=γοτθ. **ga-qumþs**=συνηθροισμένος, συνηγμένος, πβ. λατ. **in-venti-ō**, IE *gʷ-m̥-tis)· θεματ. ἀρχ. ἰνδ. **gámati**=βαδίζει, λατ. ὑποτ. **advenam**, γοτθ. **qiman**, ἀρχ. γερμ. **queman** (συνεσταλ. β. **coman**, νεογερμ. **kommen**=ἔρχεσθαι), λιθ. **gemù**, **gim̃ti**=γεννᾶσθαι (εἰς τὸν κόσμον ἔρχεσθαι)· — ρ. *gʷ-em-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *gʷ-ā- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. **jígāti**=βαδίζει (=βίβησι, πβ. ὁμ. μτχ. βιβᾶς "ὁ βαδίζων μὲ μεγάλα βήματα, ὁ κάμνων μεγάλα βήματα", ἀττ. βιβάζω), ἀόρ. **ágāt**=ἀφικνεῖται, φθάνει (: ἔβην, δωρ. ἔβᾱν, πβ. ἀπρφ. βήμεναι), βῆμα, τὸ "βάδισμα, περιπάτημα, βῆμα", βηλός, ὁ "ὁ οὐδός,

τὸ κατώφλιον (τὸ ἐφ' οὗ βαδίζει τις, ὅ,τι πατεῖ τις)", *βέβηλος* "ὃν ἐπιτρέπεται νὰ πατήσῃ τις, ὁ βατὸς τοῖς πᾶσιν, ὁ μὴ ἡγιασμένος, ὁ μὴ μεμυημένος, ἀκάθαρτος", μετὰ διπλασ. πρκ., ὡς ἐν τῷ *βέβαιος*· βλ. καὶ *ἀμφισβητέω*, *βητάρμων*· μεταπτ. τύποι: *βω-μός*, ὁ "πᾶν ὑψωμένον ἔδαφος, ἐφ' οὗ δύναταί τις νὰ θέσῃ τι, βάθρον, ὑποστήριγμα, θυσιαστήριον μετὰ βάσεως, βωμὸς (τὸ ὑψούμενον)", λεττ. gāju=ἐβάδιζον. — Συνεσταλ. β. *g^{u}ə- ἐν τοῖς: *βέβαιος* "ὁ μετὰ βεβαιότητος, σταθερός, ἀσφαλής" (κυρ. "εὐδιάβατος", σχηματισθὲν κατὰ τὸ *βεβαώς*), *βάδην* ἐπίρ. "βῆμα πρὸς βῆμα, βάδην, πεζῇ", *βάδος*, ὁ "δρόμος, ὁδός", *βαδίζω* "περιπατῶ, πορεύομαι, βαδίζω", *βαθμός*, ὁ "βαθμίς, κατώφλιον, βάδισμα", *βάθρον*, τὸ "βάσις, ὑπόβαθρον, βάθρον", *ἐμβάτης*, ὁ "ἀνδρικὸν ὑπόδημα".

βαιὸς "μικρός, ὀλίγος, ἀδύνατος, χαμηλός, ταπεινός", ὁμ. *ἠβαιὸς* "μικρός, ὀλίγος": μᾶλλον ἐκ τοῦ *βαισϜος (τὸ ἠ- ἐν τῷ *ἠβαιὸς* δηλοῖ "προσέγγισιν", ὡς ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. ā-nīla- =ὑπομέλας;) Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

βαίτη, ἡ "δέρμα αἰγός, σκηνὴ ἢ ἔνδυμα ἐκ δέρματος": δάνειον ἐκ τοῦ ἰλλυρ. *baitā· πβ. γοτθ. paida=χιτών, ἀρχ. γερμ. pfeit (βαυαρ. Pfeid)=ὑποκάμισον, ἀλβ. petkë=ἐνδυμασία, ἱματισμός.

βάκτρον, τό, **βακτηρία**, ἡ, **βακτήριον**, τὸ "ῥάβδος, βακτηρία, «μπαστούνι»": ἐκ τοῦ *βακ-τρον "μέσον (ὄργανον) πρὸς διάνοιξιν διὰ κρούσεως ἢ δι' ὠθήσεως" (πβ. *βάκται* "ἰσχυροί" Ἡσύχ., κυρ. "δυνατοὶ εἰς τὸ κτύπημα"), πβ. λάτ. baculum=βακτηρία, ῥάβδος (*bak-tlom), imbēcillus=ἀδύνατος, ἀσθενής.

βαλανεύς, -έως, ὁ "ὁ ἐπιστάτης ἢ ὁ ὑπηρέτης τοῦ λουτροῦ", *βαλανεῖον*, τὸ "λουτήρ, λουτρών, λουτρόν" (> λατ. balneum): ἂν πρόκειται περὶ κληρον. λέξεως, ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. galanaḥ=ὁ στάζων, πίπτων κάτω κατὰ σταγόνας· ὡς οὐσ. οὐδ.=τὸ στάζειν, ἡ ῥοή· πβ. *βλύω*.

βάλανος, ἡ "ὁ καρπὸς τῆς δρυός, βαλανίδιον «βελανίδι»": ἐκ τοῦ *g$^{u}_{e}$leno- =ἀρμ. kałin=βάλανος· πβ. λιθ. gìlė, gylē=βάλανος καὶ τοὺς μετὰ τοῦ d ἐπεκτετ. τύπους: λατ. glāns, -dis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. želądь=ὡσ.

βαλάντιον (καὶ **βαλλ-**), τὸ "σακκίδιον χρησιμεῦον πρὸς φύλαξιν χρημάτων, «πορτοφόλι»": ἴσως συγγ. τῷ *γυλιὸς* (*γύλιος*) "εἶδος στρατιωτικῆς πήρας, ὁ γυλιός".

βάλε (ὦ βάλε, ἆ βάλε) "εἴθε, μακάρι": μᾶλλον συγγ. τῷ *βάλλω* (*βαλεῖν*).

βαλιὸς "λευκός, ὁ ἔχων λευκὰ στίγματα, «παρδαλός»": συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. pōl=ἕλος, ἰλύς, ἥ, ἂν εἶναι δάνειον ἐκ τῆς Φρυγ.,=*φαλιὸς* (μετὰ τοῦ b ἀντὶ bh).

βαλλήν, ὁ "βασιλεύς": λέξις φρυγ., πβ. *βασιλεύς*.

βαλλίζω "χορεύω, σκιρτῶ" (> λατ. ballō): συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. balbalīti= συστρέφεται.

βάλλω (ἀόρ. **ἔβαλον**, παθ. **ἐβλήν**, πρκ. **βέ-βλη-κα**) "ῥίπτω, ἐξακοντίζω, πλήττω, κτυπῶ (ἐξ ἀποστάσεως)", *βλῆμα*, τὸ "βολή, ῥίψιμον, τραῦμα προερχόμενον ἐκ βλήματος", *βολή*, ἡ "ῥίψιμον, βολή, πλῆγμα ἐκ βλήματος", *βόλος*, ὁ "βολή, ῥῖψις, ῥίψιμον": ἐκ τοῦ *g$^{u}_{e}$lįō (μεταπτ. τύπος ἀρχ. -*δέλλω* ἐκ τοῦ *g^{u}elįō), συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. gálati=στάζει, πίπτει κάτω κατὰ σταγόνας (πβ. *βαλανεύς*, *βλύω*), ἀρχ. γερμ. quellan=ἀναβλύζειν·

κατὰ τὴν σημ. τοῦτο ἔχει μεγαλυτέραν συγγένειαν πρὸς τὸ ἀρχ. ἰνδ. apa-gūrya- =ἐξ ἀρχῆς ἀφηγούμενος, ὁ πάλλων, κραδαίνων, σείων. Πβ. *βάλε, βέλος, βούλομαι.*

βαμβαίνω, βαμβαλίζω "τραυλίζω, ψελλίζω, κτυπῶ, συγκρούω τοὺς ὀδόντας, τρέμω": συγγ. τῷ *βαβαί.*

βάναυσος, ὁ "μικρὸς ἄνθρωπος περιωρισμένης ἀντιλήψεως": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ κεχωρισμένως βαίνων, μόνος διάγων, ἀπομεμονωμένος", κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **μαναυσος* (ἔκ τινος **μαναίω* [-aFjω] ἢ **μαναύω,* πβ. *μαναύεται* "παρέλκεται" Ἡσύχ.), εἶναι συγγ. τῷ *μᾱνός,* ἀττ. *μᾱνὸς* "λεπτός, ἀραιός", μεταπτ. τύπος *μόνος* (**μονFος*) "ἄνευ ἄλλου, μοναχός, μόνος".

βάπτω "βυθίζω τι εἴς τι, ἐμβαπτίζω, «βουτῶ»", *βαφεύς,* ὁ "ὁ βάπτων ἐνδύματα κ.τ.τ.": ἐκ τοῦ *g^{u}əbh-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. kvefja=καταβυθίζειν, ἐμβαπτίζειν, καταπιέζειν, kvafna=πνίγεσθαι, kvæfa=πνίγειν.

βάραθρον, δμ. **βέρεθρον,** ἀρκ. **ζέρεθρον,** τὸ "χάσμα βαθύ, χαράδρα": συγγ. τῷ *βορᾶ*· ρ. *g^{u}er- =καταβροχθίζειν, καταπίνειν.

βάρβαρος "ὁ μὴ ἑλληνικός, ὁ λαλῶν δυσνόητον γλῶσσαν" (> λατ. barbarus) := ἀρχ. ἰνδ. barbaraḥ=ὁ τραυλίζων, ἐν τῷ πληθ.=οἱ μὴ ἄριοι λαοί· πβ. *βαβύρτας* "ὁ παράμωρος" Ἡσύχ. καὶ τὸ λατ. baburrus. Ἠχομιμ. λέξις, ὡς ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. balbala kar- =τραυλίζειν (λατ. babulus, balbus), *βαμβαίνω* κ.τ.λ., βλ. *βαβαί.*

βάρβιτος, ἡ (ὁ), **βάρμος,** ὁ "μουσικὸν ὄργανον (ἔχον πολλὰς χορδάς)": ξένη λέξις, ἴσως φρυγ.

βᾶρις, -ιδος, ἡ "σκάφος, πλοῖον ἔχον πυθμένα εὐρὺν" (> λατ. bāris, bārca): δάνειον ἐκ τῆς Αἰγυπτ., πβ. κοπτ. bari.

βαρύς, -εῖα, -ὺ "ὁ ἔχων μέγα βάρος, βαρύς", *βάρος,* τὸ "φορτίον, βάρος", *βαρύνω* "δίδω βάρος, πιέζω διὰ τοῦ βάρους, καταπονῶ, καταθλίβω": ἐκ τοῦ *g^{u}erə-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. gurúḥ=βαρύς, σπουδαῖος (συγκρ. gárīyān, ὑπερθ. gáriṣṭhaḥ), λατ. gravis, γοτθ. kaúrus=βαρύς· πβ. *g^{u}rū- ἐν τῷ λατ. (δανείῳ ἐκ τῆς 'Οσκ.-'Ομβρ.) brūtus=λεττ. grūts=βαρύς, ἀναίσθητος. Πβ. τύπον ρ. *g^{u}rī-, βλ. *βριαρός.*

βάσανος, ἡ "ἡ Λυδία λίθος, δι' ἧς ἐδοκιμάζετο ἡ γνησιότης τοῦ χρυσοῦ": δάνειον ἐκ τοῦ αἰγυπτ. bḫn-w=ὠσ.

βασιλεύς, ὁ "ὁ ἡγεμὼν ἔθνους, βασιλεύς", *βασιλεία,* ἡ "βασίλειον, βασιλικὴ ἐξουσία, βασιλεία", *βασίλειον,* τὸ "ἀνάκτορον", *βασίλισσα* (καὶ *βασίλιννα*) ἡ "ἡ σύζυγος τοῦ βασιλέως, ἄνασσα, βασίλισσα": ἴσως δάνειον ἔκ τινος μικρασιατ. γλώσσης (πβ. λυδ. *βάττος* "βασιλεύς")· πβ. καὶ φρυγ. *βαλλήν,* καρ. *γέλαν,* βερβερ. a-gellid=βασιλεύς.

βάσκανος "ὁ κραυγάζων ἐναντίον τινός, δυσφημῶν, βασκαίνων, γοητεύων, μάγος, κακολόγος, συκοφάντης, φθονερός", *βασκαίνω* "μαγεύω τινὰ διὰ βασκανίας, «ματιάζω», συκοφαντῶ, φθονῶ", *ἀβάσκαντος* "ὁ μὴ ὑποκείμενος εἰς βασκανίαν, ὁ μὴ φθονούμενος": ὡς σημαῖνον "ὁ κραυγάζων ἐναντίον τινός, δυσφημῶν", προέρχεται ἐκ τοῦ *βάσκειν* "λέγειν, κακολογεῖν" Ἡσύχ. (πβ. ἐπίσης *βάζω* "λέγω, ὁμιλῶ, φλυαρῶ")· λόγῳ τοῦ *β* ἀντὶ *φ* (IE *bhə-skō̆=συζητῶ, ὁμιλῶ περί τινος: λατ. fārī) ἡ λ. *βάσκανος* εἶναι δάνειον ἐκ τῆς Θρᾳκ. ἢ Ἰλλυρ., ἐξ οὗ προέρχονται μᾶλλον καὶ τά: λατ.

fascinum οὐδ.=βασκανία, γοητεία, ἀνδρικὸν αἰδοῖον, fascinō=γοητεύω, βασκαίνω.

βασσάρα, ἡ "δέρμα ἀλώπεκος (ἐσθής, ἣν ἐφόρουν αἱ βάκχαι ἐν Θρᾴκῃ)", *βάσσαρος*, ὁ "Βάκχος": ἀφρικ.-ἰβηρ. λέξις (*βασσάρη* "ἀλώπηξ παρὰ Κυρηναίοις" Ἡσύχ.), πβ. βασκ. asari=ἀλώπηξ.

βαστάζω "«βαστῶ», βαστάζω, φέρω, «κουβαλῶ»", *βάσταγμα*, τὸ "φορτίον": *βα-στάζω· πβ. *βιβάζω*;

βάτος, ἡ (ὁ) "ἀκανθώδης θάμνος, βάτος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

βάτραχος (ἰων. **βρόταχος, βάθρακος** κ.τ.τ.), ὁ "τὸ «βατράχι», ὁ βάτραχος": ἀβεβ. τύπου· ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ **βράθ(ϱ)αχος*, ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. kreta, krota, νεογερμ. Kröte=εἶδος βατράχου, ὁ φρῦνος.

βατταρίζω "τραυλίζω, ψελλίζω", *βαττολογέω* "ἄναρθρα καὶ ἀνωφελῆ λέγω, ὁμιλῶ τραυλίζων": ἠχομιμ. λέξις· πβ. ἀρχ. ἰνδ. bata ἐπιφ.=ἄχ!, οὐαί!, ἀλλοίμονον!, λατ. buttubatta.

βαυβάω "πίπτω εἰς ὕπνον, καθεύδω, ἀποκοιμῶμαι· κοιμίζω τινά", *βαυβών*, ὁ "δερμάτινον ἀνδρικὸν αἰδοῖον": μᾶλλον, ἀρχικῶς, ἦτο λέξις τῆς νηπ. γλώσσης, πβ. *βαυκαλάω, βαυκαλίζω* "ἀποκοιμίζω".

βαύκαλις, -ιδος, ἡ "ἀγγεῖον πρὸς ψύχρανσιν ὕδατος ἢ οἴνου, ψυκτήρ": δάνειον ἐκ τῆς Αἰγυπτ., ὡς ἐπίσης μᾶλλον καὶ ἡ λ. *βῖκος*, ὁ "δοχεῖον ἔχον λαβὰς («χερούλια»)".

βδέλλα, ἡ "σκώληξ ἐκμυζῶν τὸ αἷμα τῶν ζῴων, ἡ «ἀβδέλλα»", *βδάλλω* "ἐκμυζῶ, θηλάζω, βυζαίνω" (καὶ "ἀμέλγω, «ἀρμέγω» ἀγελάδας"): ἀβεβ. ἐτυμολ.· ἴσως συγγ. τῷ νεογερμ. zullen=μυζᾶν, βυζαίνειν.

βδελυρὸς "ἀηδής, ἀποστροφῆς ἄξιος, «σιχαμερός»", *βδελύσσομαι* "ἀποστρέφομαι, αἰσθάνομαι ἀηδίαν, «σιχαίνομαι»", *βδελύκτροπος* "ὁ ἄξιος μίσους, μισητός, ἀποτρόπαιος, βδελυρός": ἐπεκτετ. τύποι μετὰ τοῦ l, συγγ. τῷ *βδέω* "ἐκπέμπω φύσημα ἐκ τῆς κοιλίας, «κλάνω»", πβ. *βδόλος*, ὁ "δυσωδία" καὶ *βδύλλω* "φοβοῦμαι", κυρ. "πέρδομαι ἐκ φόβου, «κλάνω ἀπὸ φόβο»".

βδέω "ἐκπέμπω φύσημα ἐκ τῆς κοιλίας, «κλάνω»" (**ἔναντι τοῦ *πέρδομαι*** "«κλάνω» δυνατά, πέρδομαι"): ἐκ τοῦ **βzδέω*, συγγ. τοῖς: λατ. pēdō (*pezdō), λιθ. bezdù, bezdéti, μικρορρωσ. pezd'ity=ἀφίνειν τινὰ νὰ ψαύσῃ ἐλαφρῶς· ἠχητικὴ παράστασις *pz̥, *bz̥.

βέβαιος "ὁ μετὰ βεβαιότητος, σταθερός, ἀσφαλής", *βέβηλος* "ὃν ἐπιτρέπεται νὰ πατήσῃ τις, ὁ βατὸς τοῖς πᾶσι", βλ. *βαίνω*.

βείομαι, βέομαι "θὰ ζήσω", βλ. *βίος*.

βέλος, τὸ "πᾶν τὸ βαλλόμενον, βλῆμα, βέλος", *βέλεμνον*, τὸ "βέλος", *βελόνη*, ἡ "πᾶσα ὀξεῖα αἰχμή, «βελόνα, βελόνι»": μᾶλλον, ἐν πρώτοις, συγγ. τοῖς: λιθ. geluonis=«κεντρί», ἄκανθα, gélti=κεντεῖν, κεντρίζειν, ἂν ἡ λ. *βέλος* δὲν ἀνάγηται ἀμέσως εἰς τὸ *βάλλω* (ὅ ἰδέ).

βελτίων, βέλτερος συγκρ. "καλύτερος", *βέλτιστος, βέλτατος* ὑπερθ. "κάλλιστος, ἄριστος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bálam οὐδ.=δύναμις, ἰσχύς, bálīyān =ἰσχυρότερος, báliṣṭhah=ἰσχυρότατος, λατ. dē-bilis=ἀσθενής. — *βέλτερος* συγγ. τῷ ἀρχαιοτ. **βελίων* (=ἀρχ. ἰνδ. **bálīyān**), κατὰ τὸ *φέρτερος*· *βελτίων* κατὰ συμφυρμὸν τῶν **βελίων* καὶ *βέλτερος*.

βέμβιξ, -ῖκος, ἡ "ἡ «σβούρα», περιστροφὴ τοῦ (θαλασσίου) ὕδατος, δίνη·

ἔντομόν τι βομβοῦν" : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bimbaḥ=δίσκος, σφαῖρα, λιθ. bámba=ὀμφαλός, λεττ. bamba=σφαῖρα, «μπάλλα» κ.τ.λ.· ἠχομιμ. ρ. *bamb-=ἐξογκοῦν, «φουσκώνειν» (ἐπίσης ἐν τοῖς: *βάμβαλον, βάβαλον* "αἰδοῖον" Ἡσύχ.), ἥτις δὲν χωρίζεται σαφῶς ἀπὸ τῶν: *bamb-, *bomb- =μίμησις βαθέος καὶ ὑποκώφου ἦχου, ἐν τῇ λ. *βόμβος*, ὁ (> λατ. bombus) "ἦχος συνεχὴς καὶ ὑπόκωφος", *βόμβυξ*, -ῦκος, ὁ "εἶδος αὐλοῦ", *βομβύλη*, ἡ "εἶδος μελίσσης, ἀγγεῖον στενόλαιμον (ὅπερ κενούμενον παράγει ἦχον)", *βομβυλιός*, ὁ "ἔντομόν τι βομβοῦν (πβ. *βέμβιξ*), ἀγγεῖον στενόλαιμον", πβ. λιθ. bambéti=«μουρμουρίζειν», bimbalas=ἱπποκάνθαρος, κοπροκάνθαρος κ.τ.λ.

βένθος, τὸ "βάθος", βλ. *βαθύς*.

βεῦδος, τὸ "πολυτελὲς ἱμάτιον γυναικεῖον" (Σαπφώ) : ἂν πρόκειται περὶ κληρον. λέξεως, ἴσως εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. chozzo (νεογερμ. Kotzen)=χονδρὸν μάλλινον ὕφασμα.

βηλός, ὁ "οὐδός, κατώφλιον", *βῆμα*, τὸ "πάτημα, βῆμα", βλ. *βαίνω*.

βήξ, γεν. **βηχός,** ὁ, ἡ "ὁ «βήχας»", *βήσσω* "βήχω" : συγγ. τοῖς: μσν. κάτω γερμ. cochen, νεογερμ. keuchen (*gugh-)=πνευστιᾶν, ἀσθμαίνειν.

βῆσσα, δωρ. **βᾶσσα** (*βᾶθjᾰ), ἡ "κοιλάς, φάραγξ, χαράδρα", *βάσσος*, τὸ (*βαθσος)=ὡσ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. gāhatē=βυθίζει, gāhaḥ=βάθος, τὸ ἐσωτερικόν, gādháḥ=ἀβαθής, μεταπτ. τύποι: gáhanaḥ, gáhvaraḥ=βαθύς, πυκνός, ἀρχ. ἰρλ. bāidim=καταβυθίζω· ρ. * gᵘādh- =ἐμβαπτίζειν, καταδύεσθαι, καταβυθίζεσθαι. Ἄλλα συγγενῆ μᾶλλον εἶναι καὶ τά: *βαθὺς* "ὁ ἔχων βάθος, βαθύς", *βάθος*, τὸ "ἡ πρὸς τὰ κάτω ἀπόστασις μετρουμένη ἐκ τῶν ἄνω, βάθος" (πβ: *ἀγχιβαθὴς* "ὁ βαθὺς μέχρι καὶ τῆς ἀκτῆς"· *βένθος*, τὸ "βάθος", δευτερ. τύπος, σχηματισθεὶς ἀναλογικῶς πρὸς τὸ *πένθος* ;), ἴσως καὶ αἱ λ.: *βυθός*, ὁ "βάθος, πυθμήν", *βύθιος* "ὁ ἐν τῷ βυθῷ εὑρισκόμενος, βαθύς", *βυσσός*, ὁ "βυθός, βάθος" (*ἄβυσσος* "ὁ ἄνευ βυθοῦ", κυρ. "εἰς ὃν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ κατάδυσις" ;).

βητάρμων, -ονος, ὁ "χορευτής, ὀρχηστής" (Ἰλ. Θ 250· 383) : ἐκ τοῦ *βητος ἢ *βητη "βῆμα"+*ἅρμα*, ἡ "ἁρμογή, ἑνότης", ὅθεν "ὅστις βαίνει χορεύων, ὁ διὰ τῶν ποδῶν ὀρχούμενος" (Ἡσύχ.)· βλ. *βαίνω* καὶ *ἀραρίσκω*.

βία, ἡ "σωματικὴ δύναμις, ἰσχύς, βιαιότης, βίαιος τρόπος, βία", *βιάω*, *βιάζω* "ἐκβιάζω, ἐξαναγκάζω", *βίαιος* "ὁ μεταχειριζόμενος βίαν, ὁ ἐνεργῶν βιαίως, βίαιος" : ἐκ τοῦ *gᵘijā=ἀρχ. ἰνδ. jyā́, jiyā́=ὑπερβάλλουσα βία, jyāyān=κραταιός, ἰσχυρός, jyéṣṭhaḥ=ἰσχυρότατος, jáyati=νικᾷ, jināti=ἐπικρατεῖ. Ἴσως συγγ. καὶ τῷ *βινεῖν*=λατ. futuere (=συνέρχεσθαι εἰς συνουσίαν διὰ τῆς βίας), πβ. ζάει "βινεῖ" Ἡσύχ.

βιβᾶς, βιβάζω, βλ. *βαίνω*.

βίβλος, ἡ "βιβλίον, τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα ἦσαν πεποιημένα ἐκ τοῦ φλοιοῦ τοῦ παπύρου, βιβλίον", *βύβλος*, ἡ "ὁ πάπυρος" : ἐκ τοῦ ἑβρ. gᵉbal· *βύβλος* ἐκ τοῦ Gublà.

βιβρώσκω "κατατρώγω, καταναλίσκω", βλ. *βορά*.

βῖκος, ὁ "δοχεῖον ἔχον λαβὰς («χερούλια»)", βλ. *βαύκαλις*.

βινεῖν=λατ. futuere(=συνέρχεσθαι εἰς συνουσίαν διὰ τῆς βίας), βλ. *βία*.

βιός, ὁ "ἡ νευρὰ (χορδὴ) τόξου, τὸ τόξον" : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. jyā́=χορδὴ (τόξου), ἴσως λιθ. gijà=νῆμα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ži-ca=χορδή.

βίος, ὁ "ζωή", *βίοτος,* ὁ "ζωή, βίος", ὁμ. *βείομαι, βέομαι* (**βειεσομαι*) "θὰ ζήσω", *βιόω* "ζῶ" (ἀόρ. *ἐβίων* ἐκ τοῦ *g^ʷijō· πβ. ἐπικ. *ζώω,* ἀττ. *ζῶ* "ὑπάρχω ἐν τῇ ζωῇ, ζῶ", βλ. *ζῆν*): *βίος* ἐκ τοῦ **βιϜος* (ΙΕ *g^ʷiųos) = γοτθ. qius = ζωτικός, ζῶν, ἀρχ. ἰρλ. biu, beo = ζῶν, ζωτικός· *βίοτος* ἐκ τοῦ *g^ʷiųo-tos, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. živote = ζωή· πβ. ἀρχ. ἰνδ. jīváḥ = ζῶν (= λατ. vīvus, λιθ. gyvas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. živъ), ἐξ οὗ τὸ παρώνυμον (ἀρχικῶς ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) ἀρχ. ἰνδ. jīvati = ζῇ (= λατ. vīvō, λεττ. dzīvu, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. živǫ, ἀπρφ. žiti)· ρ. *g^ʷejō-, *g^ʷī-· πβ. ἀρμ. keam = ζῶ, τοχ. śay- = ζῆν. Βλ. καὶ *ζῆν, ὑγιής.*

βλάβη, ἡ, **βλάβος,** τὸ "ζημία, φθορά, βλάβη", *βλάπτω* "καθιστῶ τι(να) ἄχρηστον ἢ ἀνίκανον, ἐξασθενίζω, ἐμποδίζω, προξενῶ βλάβην", *βλαβερὸς* "ὁ ἐπιφέρων βλάβην, βλαπτικός, ἐπιβλαβής": λόγῳ τοῦ χρητ. *ἀβλοπὲς* "ἀβλαβὲς" Ἡσύχ. προέρχεται μᾶλλον ἐκ τοῦ **βλαπ-* (κατ' ἀφομ.). Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν (συγγ. τῷ λατ. multa;).

βλαδαρὸς "χαλαρός, μαλακός, χαῦνος": **μλαδ-*, πβ. *ἀμαλδύνω,* βλ. *ἀμαλός.*

βλᾶξ (δωρ.), γεν. **βλᾶκός,** ὁ, ἡ "μαλθακός, χαῦνος, νωθρός, μωρός, ἠλίθιος, «βλάκας»", *βλᾱκεύω* "εἶμαι μαλθακός, χαῦνος, νωθρός", *βληχρός,* ὁμ. *ἀβληχρὸς* "ἀδύνατος, ἀσθενής, ἤπιος, μαλακός": ἐκ τοῦ **μλᾱκ-* (*βληχρὸς* ἐκ τοῦ **μλᾱκσρος*) συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mlāti, mlāyati = χαλαροῦται, μαραίνεται, ἀρχ. ἰρλ. mlāith = ἤπιος, πρᾶος, λεῖος κ.τ.λ.· βλ. *ἀμαλός, ἀμβλύς, μαλακός, μαλάχη, μύλη, μῶλυς.*

βλαστάνω (ἀόρ. **βλαστεῖν**) "ἐκβάλλω βλαστόν, βλαστάνω, φυτρώνω", *βλαστός,* ὁ "τὸ «βλαστάρι», ὁ βλαστός": *βλαστὸς* ἴσως ἐκ τοῦ ***mlə dh-tós,** συγγ. τῷ *βλωθρὸς* (δ. ἰδέ).

βλάσφημος "ὁ ἐκστομίζων ἀπρεπεῖς καὶ ἀσεβεῖς λόγους, ὁ ἀσεβῶς ὁμιλῶν, ὑβριστικός, «βλάστημος»", *βλασφημία,* ἡ "ἀσεβὴς ὁμιλία, κακολογία, βλασφημία, «βλαστήμια»", *βλασφημῶ* "ὁμιλῶ ἀσεβῶς, ἐξυβρίζω τὰ θεῖα, «βλαστημῶ»": μᾶλλον ἐκ τοῦ **μλασ-* (ΙΕ *mls-, μηδενισμ. β. τοῦ *meles-, βλ. *μέλεος* "μάταιος, ἀνωφελής", πβ. κυμβρ. mall = κακός, ἄσχημος, ἐκ τοῦ *mls) καὶ *φήμη.*

βλαύτη, ἡ "ἡ «παντόφλα», τὸ σανδάλιον", ὑποκορ. *βλαυτίον,* τό, **ἄβλαυτος** "ἀνυπόδητος, ὁ ἔχων γυμνοὺς τοὺς πόδας": ἀβεβ. ἐτυμολ.

βλεμεαίνω[1] (*blemes-n-) "εἶμαι δυνατός, εἶμαι πλήρης τινός, σφριγῶ", *ἀβλεμὴς* "ἀσθενής": ἀβεβ. ἐτυμολ.

βλέννος, τό, **βλέννα,** ἡ "γλοιώδης ὕλη ἐκ τῆς ῥινὸς καταρρέουσα, μύξα", *βλεννὸς* "νωθρὸς (ἀμβλὺς) τὸν νοῦν, μωρός, «μυξιάρης»", *βλεννώδης* "ὅμοιος πρὸς βλένναν": μᾶλλον ἐκ τοῦ *mled-sno-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. mrtsná- ἀρσ., οὐδ. = κονιορτός, κόνις· ρ. *meld-, *mled-, βλ. *ἀμαλδύνω, βλαδαρός, βλίτον, μέλδω.*

βλέπω (δωρ. **γλέπω**) "ἔχω τὴν δύναμιν τοῦ ὁρᾶν, βλέπω, στρέφω τὸ βλέμμα πρός τι, «κοιτάζω»", *βλέπος, βλέμμα,* τὸ "ἡ «ματιά», τὸ «κοίταγμα», βλέμ-

1. Κατὰ τὸν Ἡσύχ. *βλεμεαίνειν* σημαίνει "γαυριᾶν, ἐπαίρεσθαι, πεποιθέναι, εὐθυμεῖν, χαίρειν, πιστεύειν, ἀφρίζειν, ὀργίζεσθαι".

μα", *βλέφαρον* (δωρ. *γλέφαρον*), τὸ "τὸ «ματόφυλλο», βλέφαρον": ἀβεβ. ἐτυμολ.

βλῆμα, τό, βλ. *βάλλω*.

βληχή, ἡ "τὸ «βέλασμα»", *βληχάομαι* "«βελάζω»": ἠχομιμ. λέξις· πβ. μσν. κάτω γερμ. bleken (νεογερμ. blöken)=βληχᾶσθαι, ρωσ. blekati=ὡσ. κ.τ.λ.

βληχρὸς "ἀδύνατος, ἄσθενής, μαλακός", βλ. *βλάξ*.

βλίτον, τὸ "λάχανόν τι, τὸ βλίτον", *βλιτο-μάμμας*, ὁ "εὐήθης, ἀνόητος": ἐκ τοῦ **μλι-τον*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. melta, νεογερμ. Melde = βλίτον (*mel-dh-)· ἡ ὀνομασία αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς μαλακότητος τῶν φύλλων, πβ. *βλαδαρός, βλέννος, μέλδω*.

βλίττω "κόπτω τὰς κηρήθρας καὶ ἀφαιρῶ ἐξ αὐτῶν τὸ μέλι, τρυγῶ τὸ μέλι", βλ. *μέλι*.

βλοσυρὸς "φοβερός, τρομακτικός, αὐστηρός", *βλοσυρ-ῶπις, -ιδος* "ἡ ἔχουσα ἄγριον καὶ φοβερὸν πρόσωπον, ἡ ἔχουσα βλοσυρὰν ὄψιν": ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ λατ. vultus ;).

βλύω, βλύζω "ἀναβλύζω, ἀναπηδῶ", *βλύδιον* "ὑγρόν, ζέον" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. quellan=ἀναβλύζειν· ἴσως συγγ. καὶ τοῖς: *βαλανεύς*, ὁ "ἐπιστάτης ἢ ὑπηρέτης τοῦ λουτροῦ", *βάλλω* "ρίπτω" (πβ. *ἀμβολάδην* ἐπίρ. "μετὰ κοχλασμοῦ")· τὸ *βλύω* ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ *φλύω*.

βλωθρὸς "ὁ ὑψηλῶς ἐκβλαστάνων, ὑψηλός, ραδινός": ἐκ τοῦ *mlōdh-rós, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. mūrdhán- ἀρσ.=κεφαλή· πβ. *βλαστάνω*.

βλωμός, ὁ "τεμάχιον ἄρτου, «μπουκιά»", βλ. *δέλεαρ*.

βλώσκω (ἀόρ. **μολεῖν**, πρκ. **μέμβλωκα**) "ἔρχομαι, πορεύομαι, ὑπάγω, «πηγαίνω»": ἐκ τοῦ **mλωσκω*, συγγ. τῷ τοχ. A mlusk καὶ mlosk=ἐκφεύγειν, διαφεύγειν· ρ. *melō-=προέρχεσθαι, ἀναδύεσθαι· πβ. *μολεῖν, μολεύω*.

βοή, ἡ "κραυγή, βοή", *βοάω* "κραυγάζω, φωνάζω" (> λατ. boāre), *βωστρέω* (**βοϝαστρέω*) "ἐπικαλοῦμαι, καλῶ εἰς βοήθειαν": ἴσως ἐκ τῆς ἠχομιμ. ρ. *bu (πβ. *βύζω* "φωνάζω ὡς τὸ πτηνὸν ὁ βύας [«μποῦφος»]"· *βοή, βοάω* ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὰ *γοή, γοάω*, ὡς ὁμοιοκατάληκτα.

βοηθόος (ὁμ.), **βοηθὸς** "ὁ σπεύδων εἰς βοήθειαν", *βοηθέω* (**βοηθοέω*) "σπεύδω εἰς βοήθειαν, παρέχω βοήθειαν, βοηθῶ", *βοήθεια*, ἡ "ἐπικουρία, βοήθεια, προστασία": *βοὴ* + *θόος*, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς φράσεως *βοὴν θέει*, κυρ. "ὁ σπεύδων εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀνάγκης, τρέχων πρὸς τὸν ἐπικαλούμενον βοήθειαν" (πβ. *βοηδρομεῖν*, βοιωτ. *ἰυγγοδρομεῖν* "σπεύδειν πρὸς βοήθειαν, βοηθεῖν").

βόθρος, ὁ, **βόθυνος,** ὁ "λάκκος, ὄρυγμα ἐντὸς τοῦ ἐδάφους": συγγ. τοῖς: λατ. fodiō=ὀρύσσω, σκάπτω, κυμβρ. bedd=τάφος, λιθ. bedù, bèsti=σκάπτω, ὀρύσσω, badaũ, badýti=διὰ τῶν κεράτων ὠθεῖν· τὸ *β* ἀντὶ *π* κατὰ τὸ *βαθὺς* ἢ ἔκ τινος παρηλλαγμένου τύπου *bedh- παρὰ τῷ *bhedh-.

βόλβιτος, ὁ (καὶ **βόλβιτον,** τὸ[1]) "κόπρος (βοῶν)": μᾶλλον συγγ. τῷ *βολβός*.

βολβός, ὁ "ρίζα κρομμυοειδής, βολβός, «βορβὸς»" (> λατ. bulbus): συγγ.

---

1. Τῶν τύπων τούτων ἔχομεν καὶ γραφὴν *βόλιτος*, ὁ, *βόλιτον*, τὸ "ἡ κόπρος". Πβ. καὶ *βολίτινος* "ὁ ἐκ κόπρου βοῶν κατεσκευασμένος" (Ἀριστοφ.).

τοῖς: ἀρμ. palar=λατ. pustula=φυσαλλίς, φλύκταινα· πβ. τὰ μετὰ τοῦ u: βυλλά "βεβυσμένα" Ἡσύχ., βομβυλίς, ἡ "πομφόλυξ ὕδατος", λατ. bulla=φύσαλλίς, λιθ. bulbė=γεώμηλον, «πατάτα» κ.τ.λ. Βλ. βῶλος.

βολή, βόλος, βλ. *βάλλω*.

βόμβος, ὁ "ἦχος συνεχὴς καὶ ὑπόκωφος", βλ. *βέμβιξ*.

βορᾶ, ἡ "τροφή" (κυρ. τῶν σαρκοφάγων ζῴων)· γενικῶς "τροφή, φαγητόν", *βορός* "ἀδηφάγος, πολυφάγος, λαίμαργος", *σαρκο-βόρος* "σαρκοφάγος", *βιβρώσκω* "κατατρώγω", *βρῶμα*, τό, *βρῶσις*, ἡ "τροφή, φαγητόν": *βορᾶ* ἐκ τοῦ *g^u^orā (πβ. λατ. vorāre ἐκ τοῦ *vorā)· *βορός*=λατ. -vorus, ἀρχ. ἰνδ. -garaḥ. Πβ. ἀρχ. ἰνδ. giráti, gṛnāti=καταβροχθίζει, ἀρμ. ker=βορά, τροφή, φαγητόν, keri=ἐγὼ ἔτρωγον, ἀρχ. γερμ. querdar (νεογερμ. Köder)=δέλεαρ, δόλωμα, λιθ. geriù, gérti=πίνειν. Πβ. *βάραθρον*.

βόρβορος, ὁ "δυσώδης ἰλὺς (λάσπη), βόρβορος, ἀκαθαρσία" *βορβορώδης* "ὁ πλήρης βορβόρου, ἀκάθαρτος": ἴσως συγγ. τῷ ἀρμ. kork=ἀκαθαρσία.

βορέης (ὁμ.), **βορέᾶς, βορρᾶς** (ἀττ.), ὁ "βόρειος ἄνεμος, βορρᾶς, «βοριάς»", *βόρειος*, ἰων. *βορήιος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βορρᾶν, βορεινός, βόρειος": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἄνεμος τῶν ὀρέων (βουνῶν)" καὶ προελθὸν ἐκ τοῦ *g^u^orējās, εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. giriḥ ἀρσ.=ὄρος, βουνόν, ἀλβ. gur=λίθος, λιθ. girė=δάσος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. gora=ὄρος· πβ. ἑλλ. (θρακ.;) *Ὑπερβόρεοι* καὶ *Ὑπερ-βόρειοι*, οἱ "οἱ πέραν τοῦ ὄρους (*βορις) κατοικοῦντες". Πβ. *δειράς*.

βόσκω "ὁδηγῶ εἰς τὴν βοσκὴν τὰ ζῷα, βόσκω, τρέφω", *βοσκή, βόσις*, ἡ "τροφὴ τῶν ζῴων, «χορτάρι», νομή, βοσκή", *βόσκημα*, τὸ "τὸ ἐκ τῆς βοσκῆς τρεφόμενον· τροφή", ἐν τῷ πληθ. "ζῷα τεθραμμένα, ἀγέλη κτηνῶν", *βοτάνη*, ἡ "τροφὴ τῶν ζῴων, «χορτάρι», φορβή, πόα, φυτόν", *βοτήρ, -ῆρος, βώτωρ, -ορος*, ὁ "βοσκός", *συ-βώτης*, ὁ "χοιροβοσκός", *βωτι-άνειρα* "ἡ τρέφουσα ἄνδρας": συγγ. τοῖς: λιθ. gaujà=ἀγέλη, «κοπάδι», gujù, gùiti=ἐλαύνειν, ἐκδιώκειν· ρ. *g^u^ō-, περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *βοῦς* (IE *g^u^ōus).

Βόσπορος, ὁ "στενὸν πέρασμα θαλάσσης, πορθμός, ὁ Βόσπορος", *βοσπόριος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Βόσπορον": καθ' ὑφαίρεσιν ἐκ τοῦ **Βοόσ-πορος*, μυθολογικῶς συσχετιζόμενον πρὸς τὸν βοῦν, τὴν ἀγελάδα.

βόστρυχος, ὁ "τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων, τὸ ἑλικοειδὲς φύτρον τοῦ κλήματος, ἡ ἕλιξ, πᾶν ὅ,τι εἶναι συνεστραμμένον ἢ συμπεπλεγμένον ἑλικοειδῶς, πλέγμα τριχῶν, πλόκαμος, «πλεξίδα, κοτσίδα»": ἐκ τοῦ *gṷos-t-, πβ. ἀρχ. γερμ. questa, μσν. γερμ. quast=δέσμη φύλλων, «ραντιστήρι»· πβ. *gṷesp- ἐν τοῖς: λατ. vespix=πυκνὸς θάμνος, ἀρχ. ἰνδ. guṣpitáḥ=περιπεπλεγμένος, «μπερδεμένος».

βότρυς, -υος, ὁ "ἡ σταφυλή, τὸ «σταφύλι»", *βότρυχος*, ὁ "τὸ ξυλῶδες μέρος τοῦ βότρυος": ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως ξένη λέξις.

βούβαλος, ὁ "εἶδος ἀντιλόπης τῆς Ἀφρικῆς, βούβαλος, «βουβάλι»", *βούβαλις, -ιος* καὶ *βουβαλίς, -ίδος*, ἡ "εἶδος ἀντιλόπης ἢ αἰγάγρου τῆς Ἀφρικῆς" (> λατ. būbalus): πβ. λατ. būbulus καὶ būbō.

βουβών, -ῶνος, ὁ "οἱ περὶ τὰ αἰδοῖα ἀδένες, ὁ μεταξὺ τῶν μηρῶν καὶ αἰδοίων τόπος, ἡ βουβωνικὴ χώρα, οἴδημα", *βουβωνιάω* "ὑποφέρω ἐξ ἐξογκώσεως τῶν βουβώνων": ἴσως ἄλλα συγγενῆ: *βουνός*, ὁ "λόφος, βουνόν",

βοῦνις, -ιδος "βουνώδης, λοφώδης", *βουνιάς*, -άδος, ἡ "φυτόν τι, εἶδος γογγύλης", *βούνιον*, τὸ "φυτόν τι, εἶδος ἀνήθου", συγγ. τοῖς: *βῦ* "μέγα", *βύβα* "μεστά" ρ. *hu- =φυσᾶν, ἐμφυσᾶν, «φουσκώνειν», ἐξογκώνειν, πβ. *hu-s- ἐν τοῖς: *βύω* (*βυσω), *βῦνέω* (*βυσνέω) "φράττω, κλείω ἐντελῶς, «στουπώνω»".

βουγάϊος, ὁ "ὁ ὑπερβολικῶς δι' ἑαυτὸν χαίρων, καυχηματίας, ἀλαζών, μεγαλαυχῶν": ἐπιτατ. πρόθημα *βου-* (ὡς ἐν τοῖς: *βούλῑμος*, ὁ "ἡ μεγάλη [ὑπερβολικὴ] πεῖνα", *βουλῑμία*, ἡ=ὡσ., *βουκόρυζα*, ἡ "ἡ μεγάλη κόρυζα, ὁ ἰσχυρὸς κατάρρους τῆς ρινός" κ.τ.τ.· συγγ. τῷ *βοῦς*, ὁ, ἡ "τὸ «βόδι»") καὶ *γάιος. πβ. *γαίω*.

βουκόλος, ὁ "βοσκὸς ἀγέλης βοῶν, «γελαδάρης»": *βοῦς*+*κολος, ὅπερ, ὡς τὸ *αἰ-πόλος*, ὁ "αἰγοβοσκός, βοσκὸς αἰγῶν", εἶναι συγγ. τοῖς: *πέλω*, λατ. colō (κατ' ἀπώλειαν τῆς χειλικῆς προφορᾶς τοῦ φθόγγου π μετὰ τὸ u· πβ. καὶ *θεοκόλος, θεοπόλος*, ὁ "ὑπηρέτης τοῦ θεοῦ, ἱερεύς" κ.τ.λ.).

βούλομαι (δωρ. **δήλομαι**, λοκρ., δελφ. **δείλομαι**) "θέλω", *βουλή*, δωρ. *βωλᾱ́*, ἡ "βούλησις, θέλησις, ἀπόφασις, συμβουλή, σχέδιον", *βουλεύω* (δωρ. *βωλεύω*) "συσκέπτομαι, συμβουλεύω": ἐκ τοῦ *βόλσομαι· μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "τῇ διανοίᾳ ρίπτειν ἑαυτὸν εἴς τι, νοερῶς ἀσχολεῖσθαι εἴς τι", εἶναι συγγ. τῷ *βάλλω*. Πβ. *βάλε*.

βουλῦτός, ὁ "ὁ καιρὸς τῆς ἀποζεύξεως τῶν βοῶν, ἡ ἑσπέρα", *βουλυτόνδε* ἐπίρ. "πρὸς τὴν δύσιν, πρὸς τὴν ἑσπέραν": *βοῦς* + *λύω*, πβ. λατ. so-lūtus.

βουνιάς, -άδος, ἡ "φυτόν τι, εἶδος γογγύλης", *βουνός*, ὁ "λόφος, βουνόν", βλ. *βουβών*.

βοῦς (γεν. **βο[F]ός**), ὁ, ἡ "τὸ «βόδι», ἡ ἀγελάς": ἐκ τοῦ *g^uōus=ἀρχ. ἰνδ. gāúḥ ἀρσ., θηλ.=βοῦς, λατ. (ὀσκ.-ὀμβρ.) bōs=βοῦς, ἀρχ. ἰρλ. bō=ἀγελάς, ἀρχ. γερμ. chuo, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. kȳr = ἀγελάς, λεττ. gùovs=ἀγελάς· συνεσταλ. β. *ἑκατόμ-βη*, ἡ "θυσία συγκειμένη ἐξ ἑκατὸν βοῶν", πβ. ἀρχ. ἰνδ. śata-gu- = ὁ κατέχων ἑκατὸν ἀγελάδας. Βλ. καὶ *βουγάϊος, βουκόλος, βουλῦτός, βούτῡρον*· πβ. *βόσκω*.

βούτῡρον, τὸ "λιπαρὰ ἐδώδιμος ὕλη, ἐξαγομένη ἐκ τοῦ γάλακτος, βούτυρον" (> λατ. būtyrum > νεογερμ. Butter=βούτυρον): κυρ. σημαίνει "τυρὸς βοὸς (ἀγελάδος)", *βοῦς* + *τῡρός*.

βραβεύς, -έως, ὁ "ὁ διαιτητής, διευθετῶν καὶ κρίνων τοὺς ἀγῶνας, ἀπονέμων τὰ βραβεῖα ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ἀρχηγός, ὁδηγός", *βραβεῖον*, τὸ "τὸ ἆθλον ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ἔπαθλον", *βραβεύω* "διευθετῶ τοὺς ἀγῶνας καὶ ἀπονέμω τὰ βραβεῖα εἰς τοὺς νικητάς", *βραβεῖᾱ*, ἡ "διαιτησία, κρίσις": ἀβεβ. ἐτυμολ.

βράβυλον, τὸ "εἶδος ἀγρίου δαμασκήνου, «ἀγριοδαμάσκηνο, κορόμηλο»", *βράβυλος*, ἡ "εἶδος ἀγρίας δαμασκηνέας": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. criehboum=ἡ δαμασκηνέα.

βραγχάω "εἶμαι βραγχνός", *βράγχος*, ὁ "πάθησις τοῦ λαιμοῦ, χρυολόγημα τοῦ λαιμοῦ, ἡ «βραχνάδα»": συγγ. τοῖς: μον. ἰρλ. brongidi=λατ. raucae, ὁμ. *ἔβραχε* "ἐκρότησεν, ἤχησεν, ἔτριξεν, ἀνεκραύγασεν, «ἐμούγγρισε»": πβ. *βρόγχος*.

βραδὺς "ὁ μὴ ταχύς, βραδύς, ἀργός, νωθρός", *βραδυτής*, -ῆτος, ἡ "ἡ ἐλλει-

ψις τάχους, βραδύτης, νωθρότης", *βραδύνω* "πράττω τι βραδέως, ἐπιβραδύνω, ἀναβάλλω", ἀμτβ. "βαίνω βραδέως, ἀργοπορῶ": ἐκ τοῦ *g^ṷrdus= λιθ. gurdùs=ὀκνηρός, διστάζων, ἀργοπορῶν, βραδύς, ὀλιγόλογος.

βράσσω, ἀττ. **βράττω,** ἀόρ. **ἔβρᾶσα** "ζέω, βράζω, ἀναβράζω, ἐκβράζω (ἐπὶ τῆς θαλάσσης), χωρίζω τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου διὰ τῆς λικμήσεως, «λιχνίζω»": ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *μραθ-jω, εἶναι συγγ. τῷ λεττ. murdēt =ἀναβλύζειν.

βραχίων, -ονος, ὁ "τὸ ἀπὸ τοῦ ὤμου μέχρι τοῦ ἀγκῶνος μέρος τῆς χειρός, «μπράτσο»" (> λατ. bracchium) : συγγ. τῷ *βραχύς*, ἐπειδὴ ὁ *βραχίων* εἶναι *τοῦ πήχεως βραχύτερος*.

βραχύς, συγκρ. **βράσσων** (*βραχjων) "κοντός, σύντομος", *βράχεα*, τὰ "τὰ ἀβαθῆ ὕδατα, «ρηχὰ νερά»": ἐκ τοῦ *mr̥ghus, συγγ. τοῖς: λατ. brevis= βραχύς, ἀβεστ. mərəzu-jīti- =ὁ ἔχων βραχὺν βίον, γοτθ. ga-maurgjan= βραχύνειν. Πβ. *βραχίων*.

βρέμω "παταγῶ, ροχθῶ, θορυβῶ, παράγω κρότον", μέσ. *βρέμομαι* "κλαίω, θρηνῶ", *βρόμος*, ὁ "μέγας θόρυβος, πάταγος", *βροντή*, ἡ "ὁ ἐκ τοῦ κεραυνοῦ ἢ ὁ ἐκ τῆς ἀστραπῆς προερχόμενος κρότος, τὸ «μπουμπουνητό»" (*βρομ-τᾱ, πβ. ἐτρουσκ.-λατ. frontēsia) : μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *brem- μετὰ παρηλλαγμένου τοῦ ἀρκτικοῦ φθόγγου, εἶναι συγγ. τοῖς: λατ. fremō, ἀρχ. γερμ. brëman=τονθορύζειν, γογγύζειν, μυκᾶσθαι, «μουγγρίζειν», νεογερμ. brummen=τονθορύζειν, γογγύζειν, «μουγγρίζειν» (*bhrem-).

βρένθος, ὁ[1] "ἀλαζονεία, ὑπερηφάνεια", *βρενθύομαι* "συμπεριφέρομαι ὑπεροπτικῶς, ἀλαζονεύομαι, ὑπερηφανεύομαι": ἐκ τοῦ *g^ṷrendh-, συγγ. τοῖς: λατ. grandis=μέγας, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. grędь = στῆθος.

βρέτας, τὸ "ξύλινον ἄγαλμα, ξόανον, ξύλινον ὁμοίωμα θεοῦ": προελλ.

βρέφος, τὸ "ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας, τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔμβρυον, τὸ ἄρτι γεννηθὲν παιδίον, νεογνόν": ἐκ τοῦ *g^ṷrebhos, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. žrěbe=πῶλος, μσν. ἰρλ. brommach=πῶλος (*g^ṷrombh-ākos).

βρεχμός, ὁ, **βρέχμα,** τὸ[2] "τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ κρανίου ὑπὲρ τὸ μέτωπον, τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς": ἐκ τοῦ *mreghmo-, συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. brægen (ἀγγλ. brain)=ἐγκέφαλος.

βρέχω "ὑγραίνω τι, «μουσκεύω», διαβρέχω, βρέχω, πέμπω βροχήν", *βροχή*, ἡ, *βροχετός*, ὁ "βροχή": ἐκ τοῦ *mregh-, συγγ. τοῖς: λεττ. merguôt= ἐλαφρῶς βρέχειν, ρωσ. morgatь=θολὸν γίνεσθαι.

βριαρὸς "στερεός, ἰσχυρός", ἐν συνθέσει *βρι-* (π.χ. *βρι-ήπυος* "ὁ δυνατὰ φωνάζων" πβ. *χαλί-φρων* παρὰ τῷ *χαλαρός· βρί* "βριαρόν" Ἡσύχ., προελθὸν μᾶλλον, τὸ πρῶτον, διὰ χωρισμοῦ ἐκ τῶν συνθέτων), *βρῖ-θω* (πβ. *βαρύ-θω*) "εἶμαι «βαριὰ φορτωμένος», εἶμαι κατάφορτος", *βρῖθύς* "στιβαρός, βαρύς", *βρῖθοσύνη*, ἡ "βάρος, βαρύτης": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. συγκρ.

---

1. Ἡ λ. *βρένθος* σημαίνει προσέτι "εἶδός τι θαλασσίου πτηνοῦ, ἔχοντος μεγαλοπρεπὲς τὸ ἀνάστημα· εἶδος ᾠδικοῦ πτηνοῦ" (Ἀριστ.).

2. Οἱ τύποι οὗτοι παραδίδονται καὶ διὰ τοῦ *-γμ-* ἀντὶ *-χμ-*.

gārī-yān=βαρύτερος, ἀρχ. ἰρλ. brīg=δύναμις, ἰσχύς, ἀξία· ρ. *gᵘ(e)rī- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *gᵘer- =βαρύς, βλ. *βαρύς*.

βρίζω (*βριγjω), ἀόρ. **ἔβριξα** "κοιμῶμαι, ἀπρακτῶ, ἀδρανῶ": ἀβεβ. ἐτυμολ.

βρίθω, βλ. *βριαρός*.

βρόγχος, ὁ "ἡ τραχεῖα ἀρτηρία, λάρυγξ" (*βράγχια*, τὰ "αἱ διακλαδώσεις τῆς τραχείας ἀρτηρίας", μετὰ τοῦ α κατὰ τὸ *βράγχος*): μᾶλλον συγγ. τῷ *βρόχθος*.

βροντή, ἡ "ὁ ἐκ τοῦ κεραυνοῦ ἢ ὁ ἐκ τῆς ἀστραπῆς προερχόμενος κρότος, τὸ «μπουμπουνητό»", βλ. *βρέμω*.

βροτὸς "θνητός, φθαρτός", ὡς οὐσ. "ἄνθρωπος", *ἄμβροτος* "ἀθάνατος", *ἀμφιβρότη* (*ἀσπίς*), ἡ "ἡ καλύπτουσα ὁλόγυρα (περιβάλλουσα) τὸν θνητόν", *βροτήσιος* (*βροτοτήσιος) "ὁ εἰς τοὺς βροτοὺς ἀνήκων, ἀνθρώπινος", *βρότεος* καὶ *βρότειος*=ὡσ.: ἐκ τοῦ *μβροτὸς (ἀντὶ *μρατὸς=ἀρχ. ἰνδ. mṛtáḥ =νεκρός, ἀρμ. mard=ἄνθρωπος, πβ. λατ. mortuus, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mrьtvъ=νεκρός· τὸ ρο εἶναι αἰολισμός;)· μεταπτ. τύπος ἀρχ. ἰνδ. mártaḥ =ἄνθρωπος=ἑλλ. *μορτὸς* "ἄνθρωπος, θνητός" Ἡσύχ.· ρ. *mer- =ἀποθνήσκειν (φθείρεσθαι) ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. márate, mriyáte=ἀποθνήσκει, λατ. morior=ἀποθνήσκω.

βρότος, ὁ "αἷμα πηκτόν, ρεῦσαν ἐκ πληγῆς", *βροτόεις* "καθημαγμένος, κεκηλιδωμένος μὲ ἀνθρώπινον αἷμα", *βροτόω* "κηλιδώνω μὲ ἀνθρώπινον αἷμα": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. mūrcchati=πήγνυται, ναρκοῦται (μτχ. mūrtáḥ= πεπηγμένος, πηκτός).

βροῦκος (βραῦκος, βρεῦκος), ὁ "ἡ ἀκρίς, «ἀκρίδα»": μᾶλλον συγγ. τῷ ρωσ. brykátь = κτυπεῖν διὰ τῆς πτέρνης, λακτίζειν.

βρόχθος, ὁ "φάρυγξ, λάρυγξ, ἀόρ. *ἔβροξε*[1] "κατέπιεν, ἐρρόφησεν" (ὁμ. *ἀναβρόξειε, καταβρόξειε*): ἐκ τοῦ *gᵘrogh-, συγγ. τῷ μσν. γερμ. krage=λαιμός, λάρυγξ, τράχηλος, νεογερμ. Kragen=αὐχὴν (*gᵘroghon-), ἀρχ. ἰρλ. brāgae=λαιμός, αὐχὴν (*gᵘr̥g-nt-). Πβ. *βρόγχος, βρύχα*.

βρόχος, ὁ "σχοινίον, «θηλειὰ» πρὸς ἀπαγχονισμόν, ἀγχόνη, βρόχος", *βροχίς, -ίδος*, ἡ "θηλειά": ἐκ τοῦ *μροχος (πβ. *μόροττον* "ἐκ φλοιοῦ πλέγμα τι" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: ἰρλ. braig=ἁλυσίς (*mrəghi-), ρωσ. merëžà= δικτυωτὸς σάκκος. Πβ. *μέρμις, σμήρινθος*.

βρύκω "δάκνω, δαγκάνω" (*βρυγδὴν* ἐπίρ. "διὰ δηγμάτων, «δαγκωτά», διὰ συσφίγξεως τῶν ὀδόντων"), *βρύχω* "τρίζω τοὺς ὀδόντας", *βρυχετός*, ὁ "ὁ μετὰ ρίγους πυρετός" (κυρ. "κτύπημα [τριγμὸς] τῶν ὀδόντων"): ἐκ τοῦ *gᵘrūgh- συγγ. τοῖς: λιθ. gráužiu, gráužti=περιτρώγειν, «ροκανίζειν», ἀρμ. krcem=περιτρώγω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. gryzǫ, grysti=περιτρώγειν. — *βρύκω* μετὰ τοῦ κ ἀντὶ τοῦ κανονικοῦ *βρυχω μετὰ τοῦ χ, ἀναλογικῶς πρὸς τὰ *βρύξω, ἔβρυξα*.

βρύχα[2] αἰτ. "τὸ βάθος τῆς θαλάσσης", *βρύχιος* "ὁ ἐκ τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης, ὑποβρύχιος, βαθύς": μᾶλλον συγγ. τῷ *βρόχθος*.

---

1. Τοῦ ἀχρ. ἐνεστ. *βρόχω*.
2. Τοῦ ἀχρ. ὀν. *βρύξ*, γεν. *βρυχός*, ἡ.

βρῦχάομαι "ἐκβάλλω βρυχηθμόν, «μουγγρίζω» δυνατά, «σκούζω»" : μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λέξις (ἂν δὲν εἶναι συγγ. τῷ *βρύχω*).

βρύχιος "ὑποβρύχιος", βλ. *βρύχα*.

βρῦχω "τρίζω τοὺς ὀδόντας", βλ. *βρῦκω*, πβ. *βρυχάομαι*.

βρύω "εἶμαι κατάμεστος, ἔχω ἀφθονίαν τινὸς (ἐπὶ τῶν θαλλόντων φυτῶν), εἶμαι πλήρης τινός, παράγω ἐν ἀφθονίᾳ", *βρύον*, τὸ "εἶδος λεπτοῦ φυτοῦ ἢ χόρτου ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν πετρῶν καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ φυομένου, χνοῶδες χόρτον, βρυοειδὲς ἄνθος πολλῶν φυτῶν", *βρυόεις* "πλήρης βρύων, θαλερός, ἀκμάζων", *βρυάζω* "βρίθω, εἶμαι κατάμεστος, ἐγκυμονῶ, ἐπαίρομαι, αἰσθάνομαι μεγάλην εὐχαρίστησιν", *ἔμβρυον*, τὸ "ὁ καρπὸς τῆς μήτρας πρὸ τοῦ τοκετοῦ, τὸ νεογέννητον" : ἴσως εἰς τὴν αὐτὴν ῥίζαν ἀνήκει καὶ τὸ *βαρύες* "δένδρα" Ἡσύχ., συγγ. τοῖς : λατ. verū =ὀβελός, «σούβλα», δόρυ, γοτθ. qairu=πάσσαλος.

βρῶμος (ὀρθότ. **βρόμος**), ὁ "δυσωδία, δυσοσμία", *βρωμέω*, *βρωμάομαι* "ἀναδίδω δυσάρεστον ὀσμήν, μυρίζω ἄσχημα, βρομῶ" (> λατ. exbrōmāre) : ταυτόσημον τῷ *βρόμος*, ὁ "τονθορυσμός, μέγας θόρυβος" (πβ. τὸ ἑλλ. *κρούειν* "πλήττειν, κρούειν, πέρδεσθαι, βρομᾶν").

βύας, ὁ, **βύζα**, ἡ "εἶδος μεγάλης γλαυκός, «μποῦφος»", *βύζειν* "φωνάζειν ὡς ὁ βύας" : συγγ. τοῖς : λατ. būbō=βύας, ἀρμ. bu=γλαῦξ, βουλγ. buh=βύας· ἠχομιμ. ρ. *bu-, πβ. *βύκτης*.

βυθός, ὁ "βάθος, πυθμήν", βλ. *βῆσσα*.

βύκτης "ὁ ἠχῶν, ἠχητικός, παταγώδης", ὡς οὐσ. *βύκτης*, ὁ "ἄνεμος, θύελλα" : συγγ. τοῖς : κυμβρ. bugad (*boukatu-)=λατ. boatus, mugitus, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. bučati=κτυπεῖν δυνατά, κροτεῖν κ.τ.λ.· ἠχομιμ. ρ. *bu-k-, πβ. *βύας*.

βυνέω (**βυσνέω*), **βύω** (ρημ. ἐπίθ. **βυστός**) "φράττω, κλείω ἐντελῶς, «στουπώνω, βουλλώνω»", *βύστρα*, ἡ, *βύσμα*, τὸ "τὸ «στούπωμα, βούλλωμα», πῶμα", *βύζην* (**βυσ-δην*) ἐπίρ. "πεπυκνωμένως, πυκνῶς, στενῶς, πλήρως, ἀθρόως" : συγγ. τοῖς : ἀλβ. mbush= γεμίζω ἐντελῶς, πληρῶ, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. pūss=θυλάκιον, «τσέπη», βαλλάντιον· ἠχομιμ. ρ. *bu-s- =φυσᾶν, ἐμφυσᾶν, «φουσκώνειν», ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bu-, βλ. *βουβών*.

βύρσα, ἡ "τὸ ἐκδαρὲν δέρμα, δορά, δέρμα", *βύρσινος* "ὁ ἐκ βύρσης, δερμάτινος" : ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως ξένη λέξις.

βυσσός, ὁ "βάθος, βυθός", *βυσσόθεν* ἐπίρ. "ἐκ τοῦ βυθοῦ", βλ. *βῆσσα*.

βύσσος, ἡ "λεπτὸν ἰνδικὸν λίνον καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ κατασκευαζόμενον ὕφασμα" : δάνειον ἐκ τῆς Αἰγυπτ. (πβ. ἑβρ., ἀραμ. būṣ=ὕφασμα).

βύω "φράττω, κλείω ἐντελῶς, «στουπώνω, βουλλώνω»", βλ. *βυνέω*.

βῶλος, ὁ, ἡ, **βῶλαξ, -ακος**, ἡ "μικρὸς ὄγκος γῆς, μᾶζα χώματος, «σβῶλος»" : ἴσως συγγ. τοῖς : *βολβός*, ὁ "ῥίζα κρομμυοειδής, «βορβός»", λατ. bulla=φυσαλλίς, πομφόλυξ.

βωμός, ὁ "πᾶν ὑψωμένον ἔδαφος, ἐφ' οὗ δύναταί τις νὰ θέσῃ τι, βάθρον, ὑποστήριγμα, θυσιαστήριον μετὰ βάσεως, βωμός", βλ. *βαίνω*.

βωστρέω "ἐπικαλοῦμαι, καλῶ εἰς βοήθειαν", βλ. *βοή*.

βώτωρ, -ορος, ὁ "βοσκός", βλ. *βόσκω*.

Γ

γαγγλίον, τὸ "οἴδημα (ὑπὸ τὸ δέρμα παρὰ τοὺς τένοντας καὶ συνδέσμους), γάγγλιον", *γαγγάλιον* "νεύρου συστροφή" Ἡσύχ.: κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **γαλγλ-ιον*, συγγ. τῷ λατ. galla=κηκίς· ρ. *gel- = ποιεῖν τι σφαιρικὸν ἐν τοῖς: *γέλγῖς*, ἡ "βολβὸς ἢ σκελὶς σκορόδου" (*γέλγη*, τὰ "εὐτελῆ ἐμπορεύματα, «ψιλικά» ;"), *ἄ-γλῖς, -ιθος*, ἡ "κεφαλὴ τοῦ σκορόδου".

γάγγραινα, ἡ "ἀπόστημα διαβρωτικόν": ἐκ τοῦ **γαν-γρασ-νjα* (πβ. *φαγέδαινα*, ἡ "διαβρωτικὴ νόσος, καρκινῶδες ἕλκος"), ἐκ τοῦ **γαγγρῶν* "ὁ κατατρώγων" ἢ **γαγγρᾶν* "κατατρώγειν"· βλ. *γράω*.

γαῖα, ἡ "γῆ, τόπος, χώρα", βλ. *γῆ*.

γαιήοχος "ὁ κινῶν (σείων) τὴν γῆν", βλ. *αἰγίς*.

γαίω "χαίρω, ἥδομαι, εὐφραίνομαι, γαυριῶ", βλ. *γηθέω*· πβ. *βουγάϊος*.

γάλα, γεν. **γάλακτος,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ γάλα": ἐκ τοῦ **γλάκτ*, **γλάκ*, **γλά*=λατ. lac, γεν. lactis=γάλα· ἐπεκτετ. τύπος ὁμ. *γλάγος*, τὸ "γάλα", ἐξ οὗ, κατὰ μετάθεσιν, κρητ. *κλάγος*.

γαλαθηνὸς "ὁ θηλάζων (βυζαίνων), νέος", βλ. *θῆσθαι*.

γαλέη, ἀττ. **γαλῆ,** ἡ "ἡ «νυφίτσα», ἰκτίς" (> λατ. galea): ὡς σημαῖνον "ἡ ὁμοιάζουσα πρὸς ποντικὸν" καὶ προελθὸν ἐκ τοῦ *g̑elei̯-ā, εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. giriḥ, girikā=μῦς, ποντικός. Ἄλλα συγγενῆ: *γαλεόβδολον*, τό, *γαλήοψις*, ἡ "φυτόν τι ὅμοιον πρὸς κνίδην («τσουκνίδα»)".

γαλήνη, αἰολ. **γέλᾱνα,** ἡ "ἠρεμία τῆς θαλάσσης, ἡσυχία": συγγ. τοῖς: ἀρμ. calr, γεν. cału=ὁ γέλως (πβ. ἑλλ. *γέλως*), βλ. *γελάω*.

γάλιον, τὸ "εἶδος βοτάνης, τὸ γάλιον τὸ γνήσιον": μᾶλλον συγγ. τοῖς: *γαλατμόν* (**γαλακτ-μόν* ;) "λάχανον ἄγριον" Ἡσύχ., *γάλα*. Βλ. *τάμισος*.

γάλως, γεν. **γάλω** (ἀττ.), ἡ "ἀδελφὴ τοῦ συζύγου", ὁμ. δοτ. ἐν. *γαλόῳ* (ἐκ τοῦ **γάλωϝος*): συγγ. τοῖς: λατ. glōs=συζύγου ἀδελφή, γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀρμ. tal=ἀδελφὴ τοῦ συζύγου, φρυγ. *γέλαρος* (*γάλλαρος*) "ἀδελφοῦ γυνή", ἀρχ. τσεχ. zelva=συζύγου ἀδελφή.

γαμβρός, ὁ "ὁ σύζυγος τῆς θυγατρός τινος, «γαμπρός»": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. jāmātar- =ὁ τῆς θυγατρὸς ἀνήρ, λατ. gener=γαμβρὸς (-n- ἀντὶ -m- κατὰ τὸ genus), λιθ. žentas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zętь, ἀλβ., τοσκ. δender=γαμβρός· περαιτέρω συγγ. τῷ *γάμος*.

γάμος, ὁ "ἡ τελετὴ τῆς συζεύξεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός, στέψις, γάμος", *γαμέω* "λαμβάνω γυναῖκα ὡς σύζυγον, νυμφεύομαι", *γαμέτης*, ὁ "ὁ σύζυγος", *γαμετή*, ἡ "ἡ σύζυγος", *γαμήλιος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν γάμον, νυμφικός": συγγ. τῷ *γαμβρός*.

γαμφηλαὶ (οὗ ὑποχωρητ. σχηματισμὸς τὸ *γαμφαί*), αἱ "σιαγόνες, γνάθοι ζῴων": συγγ. τοῖς: ρωσ. gubá=τὸ χεῖλος, τσεχ. huba=στόμα ζῴου, στόμα.

γαμψὸς "καμπύλος, κυρτός, γαμψός", *γαμψῶνυξ*, -υχος "ὁ ἔχων γαμψοὺς ὄνυχας": ἴσως συγγ. τῷ *γνάμπτω*, ἀντὶ **γναμψὸς* κατὰ τὸ *καμψὸς* "καμπύλος".

γάνος, τὸ "λάμψις, λαμπρότης, στιλπνότης", βλ. *ἀγανός*, πβ. *γηθέω*.

γὰρ "ναί, βεβαίως, δηλαδή, λοιπόν, διότι, ἐπειδή": ἐκ τοῦ *γε ἄρ*.

γάργαλος, ὁ "γαργαλισμός, κνησμός", *γαργαλίζω, γαγγαλίζω* "γαργαλάω, γαργαλεύω, γαργαλίζω" : ἠχομιμ. λέξις.

γάργαρα, τὰ "πλῆθος, ἀφθονία, σωρός", βλ. *ἀγείρω.*

γαργαρεών, ὁ "ἡ σταφυλὴ ἐν τῷ στόματι, τὸ ἐν τῇ ὑπερῴᾳ μεταξὺ στόματος καὶ λάρυγγος ἐπικρεμάμενον γλωσσίδιον", *γαργαρίζω* "«κάνω γαργάρα»", *γέργερος* "βρόγχος" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ ἀρμ. kerkerim=γίνομαι βραγχνός, «βραχνιάζω»· ρ. *ger- παρὰ τῇ *gʷer-, βλ. *βορᾶ, βάραθρον.*

γάρος, ὁ, **γάρον,** τὸ "ἁλμυρὸν ὕδωρ χρησιμοποιούμενον πρὸς διατήρησιν τῶν ταριχευτῶν ἰχθύων, ἡ «ἅρμη», ζωμὸς ἢ ἔμβαμμα ἐξ ἅλμης καὶ ἐκ μικρῶν ἰχθύων, ταριχευτὰ ἐντόσθια τῶν ἰχθύων" (> λατ. garum) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

γαστήρ, γεν. **γαστρός,** ἡ "κοιλία, ὑπογάστριον" : ἴσως ἐκ τοῦ *γm̥-σ-τήρ, ὡς σημαῖνον δὲ "ἡ περιλαμβάνουσα τὰ ἐντόσθια", εἶναι συγγ. τοῖς : *γέντα,* τὰ "ἐντόσθια, ἔντερα", *γέμος,* τὸ "τεμάχια κρέατος πληροῦντα τὴν κοιλίαν", βλ. *γέμω.*

γαυλός, ὁ "δοχεῖον χρησιμοποιούμενον κατὰ τὸ ἄμελγμα, «καρδάρα», κάδος χρησιμεύων πρὸς ἄντλησιν ὕδατος, ὁ «κουβᾶς», ἡ κυψέλη μελισσῶν" : ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Φοινικ., ὡς καὶ ἡ λ. *γαῦλος,* ὁ "στρογγύλον ἐμπορικὸν πλοῖον".

γαῦρος "ὑπερήφανος, καυχώμενος", *γαύραξ,* ὁ "ἀλαζών, κομπαστής", *γαυριάω* "εἶμαι ὑπερήφανος, ἐπαίρομαι" : συγγ. τῷ *γαίω* "χαίρω, ἥδομαι, εὐφραίνομαι, γαυριῶ", βλ. *γηθέω.*

γαυσὸς "κυρτός, ὁ πρὸς τὰ ἔξω κεκαμμένος, «στραβὸς» (ἐπὶ ποδῶν)" : ἴσως συγγ. τοῖς : *γύης, γυῖον.*

γε ἐπιτατ. μόριον (ἐν τοῖς : *ὅγε, ἔγωγε* κ.τ.λ.) : =γοτθ. -k, ἀρχ. γερμ. -h (*ἐμέ-γε*= γοτθ. mi-k, ἀρχ. γερμ. mi-h, πβ. βενετ. meχo)· πβ. -χι (IE *ĝhi) ἐν τοῖς : *οὐ-χί, μη-χὶ* "ὄχι, μή", *ναί-χι* "μάλιστα, ναί", *ἤ-χι* "ὅπου", ἀρχ. ἰνδ. kar-hi=πότε κ.τ.λ.

γέγωνα "φωνάζω δυνατά, ὥστε νὰ γίνωμαι ἀκουστός, εἶμαι ἀκουστός", *γεγωνίσκω* "μεγαλοφώνως κράζω, διακηρύττω", βλ. *γιγνώσκω.*

γεῖσ(σ)ον, τὸ "τὸ προέχον μέρος τῆς ὀροφῆς, τὸ κράσπεδον, ἡ παρυφὴ ἱματίου" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

γείτων, -ονος, ὁ, ἡ "ὁ πλησίον τινὸς εὑρισκόμενος, γειτνιάζων, «γείτονας»", *γειτονία,* ἡ "τὸ νὰ εἶναί τις γείτων ἄλλου, γειτνίασις", *γειτονεύω* "εἶμαι γείτων, γειτονεύω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

γελάω, ἀόρ. **ἐγέλασα,** ἐπικ. **ἐγέλασσα** "ὅ,τι καὶ νῦν, γελῶ", *γελαστὸς* "ἄξιος γέλωτος, γελοῖος", δωρ. *γελᾶνὴς* (*γελασ-νής) "ὁ γελῶν, γελαστικός, εὔθυμος", *γέλως, -ωτος* (καὶ ἀττ. *γέλω*), ὁ "τὸ «γέλιο»", *γαληνὸς* (*γαλασ-νός) "φαιδρός, αἴθριος, ἥσυχος, ἤρεμος", *γαλήνη,* ἡ "ἡσυχία (ἠρεμία) τῆς θαλάσσης, γαλήνη" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. całr, γεν. cału=γέλως, ci-całim=γελῶ (πβ. *γαλήνη*)· ρ. *gel-· πβ. *ĝləi- ἐν τῷ *γλαινοὶ* "τὰ λαμπρύσματα τῶν περικεφαλαιῶν, οἷον ἀστέρες" Ἡσύχ. (συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. kleini=λάμπων, χαρίεις, λεπτός, νεογερμ. klein=μικρός), πβ. *γλῆ-νος,* τὸ "πολυτελὲς ἀντικείμενον, λάμπον κόσμημα", *γλήνη,* ἡ "ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ". Βλ. καὶ *ἀγλαός, γαλήνη, γλαυκός.*

γέλγη, τὰ "εὐτελῆ παλαιὰ ἐμπορεύματα, «ψιλικά»", *γέλγις,* ἡ "βολβὸς ἢ σκελὶς σκορόδου", βλ. *γαγγλίον.*

γέμω *εἶμαι πλήρης, «γεμάτος, φορτωμένος»*, *γεμίζω* *πληρῶ ἐντελῶς, γεμίζω, «γιομίζω», φορτώνω*, *γέμος*, τὸ *τεμάχια κρέατος πληροῦντα τὴν κοιλίαν, ἐντόσθια* : = λατ. gemō = ἀναστενάζω (κυρ. *εἶμαι καταπεπιεσμένος, ἀδημονῶ, ἀγωνιῶ*), πβ. ἀρμ. čmlem = συμπιέζω, λεττ. gùmstu, gùmt = δράττεσθαι, λαμβάνειν, ὑποχωρεῖν, «βουλιάζειν», ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. žьmą = συμπιέζω. Βλ. καὶ *γέντο*, πβ. *γαστήρ*.

γέννα, ἡ *γέννησις, καταγωγή, προέλευσις, ἀρχή*, *γενναῖος* *ὁ ἀνήκων εἰς τὸ γένος, ὁ ὑψηλῆς καταγωγῆς, ὁ εὐγενὴς τὴν καταγωγήν*, *γενναιότης*, ἡ *ἡ ἰδιότης τοῦ γενναίου, εὐγενὴς καταγωγή* : ὑποχωρητ. σχηματισμὸς τοῦ *γεννάω* *τεκνοποιῶ, «κάνω παιδιά», γεννῶ, παράγω* (*ĝenə-nā-mi ;). Βλ. *γίγνομαι*.

γένος, τὸ *σύνολον ὁμογενῶν ἀτόμων, γένος, γενεά*, βλ. *γίγνομαι*.

γέντο (ἀόρ. ὁμ.) *«ἔπιασε», ἔλαβε*, κυπρ. *ἀπό-γεμε* *ἄφελκε*, σαλαμ. *ἔγγεμος* *συλλαβή* Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ **γεμ-το*, βλ. *γέμω*.

γένυς, -υος, ἡ *ἡ κάτω σιαγών, ὁ πώγων*, *γένειον*, τὸ (**γενεϝ-ιον*) *τὸ ἄκρον τῆς κάτω σιαγόνος, «πηγούνι», γένειον*, *γενηΐς*, ἀττ. *γενῄς*, ἡ *ἡ ἀκωκὴ (τὸ κοπτερὸν) τοῦ πελέκεως* : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. hánuḥ θηλ. = σιαγών, λατ. gena = παρειὰ (dentēs genuīnī = οἱ γομφίοι), ἀρχ. ἰρλ. gin, giun = στόμα, γοτθ. kinnus = παρειά, γνάθος (ἀρχ. γερμ. kinni, νεογερμ. Kinn = πώγων), ἀρμ. cnaut = σιαγών, παρειὰ (*cin-aut), τοχ. A śanwem = σιαγών, φρυγ. *ἀζήν* *γένειον*. Πβ. *γνάθος*, *πώγων*.

γέρανος, ἡ (ὁ) *τὸ πτηνὸν ὁ γέρανος, «γερανός»* : συγγ. τοῖς : gall. tarvos tri-garanos = ταῦρος μετὰ τριῶν γεράνων, λιθ. garnỹs = ἐρωδιός, πελαργός, ἀρχ. γερμ. kranuh (νεογερμ. Kranich = γέρανος), ἀρμ. krunk = γέρανος (*gō-rong-)· πβ. λατ. grūs, λιθ. gérvė, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. žeravь = γέρανος· ρ. *ger- = βραγχνὰ φωνάζειν, ἐπεκτετ. τύποι : *geren-, *g(e)rōu-.

γέρας, τὸ *τιμητικὸν δῶρον, τιμητικὴ θέσις, προνόμιον ἀποδιδόμενον εἰς βασιλεῖς ἢ εὐγενεῖς ὡς τιμή, ἀμοιβή*, *γεραρὸς* *ἄξιος σεβασμοῦ, σεβάσμιος, μεγαλοπρεπής*, *γεραίρω* *τιμῶ, δοξάζω* : συγγ. τῷ *γέρων* (κυρ. σημαίνει *γῆρας, δῶρον τιμητικὸν ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς πρεσβυτέρους, δικαίωμα τοῦ πρεσβυτέρου κατὰ τὴν ἡλικίαν, προνόμιον τοῦ γήρατος*).

γεργέριμος *ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ πίπτων, ὁ παρὰ πολὺ ὥριμος* (ἐπὶ ὡρίμων καρπῶν [«φρούτων»]) : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. jarjárah = εὔθραυστος, ἑτοιμόρροπος, βλ. *γέρων*.

γέρρον, τὸ *πλεκτὴ ἀσπίς, πλεκτὸν σῶμα ἁμάξης*, ἐν τῷ πληθ. *περιφράγματα πλεκτὰ ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ ἀγορᾷ, εἶδος παραπηγμάτων* (> λατ. gerra), *γάρρα* *ῥάβδος* Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ **γερσιον*, συγγ. τοῖς : ἀρμ. car = δένδρον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. kjarr = λόχμη, θάμνοι· ρ. *ĝers- = κάμπτειν, λυγίζειν.

γέρων, -οντος, ὁ *ὁ ἡλικιωμένος, γέρων, «γέροντας»*, *γερουσία*, ἡ *συνέδριον τῶν γερόντων*, *γεραιὸς* *ἡλικιωμένος, γέρων* (**γερασ-jος*, βλ. *γέρας* καὶ διὰ τὴν σημ. *γῆρας*) : = ἀρχ. ἰνδ. járant- = ἡλικιωμένος, ὁ γέρων, ὀσσετ. zärond· πβ. *γηράω* *γηράσκω, γίνομαι γέρων* (ἀντὶ **γηρᾶ-μι*, πβ. μτχ. ἐνεστ. *γηρᾶς*, ἀπρφ. *γηράναι*, ἀόρ. *ἐγήρασα*), *γῆρας*, τὸ *ἡ γεροντικὴ ἡλικία, τὸ γῆρας*, *γηράσκω* *γίνομαι γέρων, εἰσέρχομαι εἰς τὸ γῆρας* : ἀρχ. ἰνδ. jīryati = ἐξασθενεῖ, γηράσκει, jarimán- οὐδ. = τὸ γῆρας, ἡ γεροντι-

κὴ ἀδυναμία, járaḥ=γηράσκων, jīrṇáḥ=ἀδύνατος, ἡλικιωμένος, ἀρμ. cer=ἡλικιωμένος, ὁ γέρων, ἐκκλ. σλαβ. zьrěti=ὡριμάζειν. Πβ. *γέρας, γραῦς.*

γεύομαι "δοκιμάζω τι ὡς πρὸς τὴν γεῦσιν, δοκιμάζω τὴν γεῦσιν ἐδέσματος ἢ ποτοῦ, ἀπολαύω" (*γεύω* "παρέχω γεῦσιν, προσφέρω πρὸς γεῦσιν, δίδω εἴς τινα τὴν γεῦσιν πράγματός τινος"): =γοτθ. **kiusan**=ἐξετάζειν, ἀρχ. γερμ. **kiosan**=γεύεσθαι, ἐξετάζειν, ἐκλέγειν (μσν. γερμ. **kiesen, küren**), πβ. ἀρχ. ἰνδ. jṓsati, juṣátē=γεύεται, ἀπολαύει, ἀγαπᾷ, λατ. **gustō**=γεύομαι, ἀπολαύω (=ἀρχ. γερμ. **kostōn**, νεογερμ. **kosten**=γεύεσθαι, πειρᾶσθαι, δοκιμάζειν), ἀρχ. ἰρλ. do-goa=αὐτὸς ἐκλέγει.

γέφῡρα, βοιωτ. **βέφυρα,** κρητ. γορτ. **δέφυρα,** ἡ "ἡ γέφυρα, τὸ «γεφύρι»": ἀβεβ. ἐτυμολ. (προελλ.;)

γῆ, δωρ. **γᾶ,** κυπρ. **ζᾶ,** ὁμ. **γαῖα** (**γᾶFja*), ἡ "ἔδαφος, χώρα, γῆ" (ὡς "ὂν μητρικόν, παρέχον ἀγαθά", *γήδιον,* τὸ "μικρὸν ἀγρόκτημα, «χωραφάκι»", *γῆθεν* ἐπίρ. "ἐκ τῆς γῆς", *γηγενὴς* "ὁ ἐκ τῆς γῆς γεννηθείς, αὐτόχθων", *γήπεδον,* τὸ "τεμάχιον γῆς", *γεωργός,* ὁ "ἀγρότης, χωρικός, γεωργὸς" (**γᾶFοργός,* πβ. λακ. *γᾶFεργὸρ* "οὐ μισθωτὸς" Ἡσύχ.): ἀβεβ. ἐτυμολ. Πβ. *γαιήοχος.*

γηθέω, δωρ. **γᾱθέω** "χαίρω, εὐφραίνομαι", *γηθοσύνη,* ἡ "χαρά, εὐφροσύνη", *γηθόσυνος* "ὁ πλήρης χαρᾶς": ἐκ τοῦ **γᾶFεθέω*=λατ. **gaudeō** (***gāu̯ideō**) =χαίρω· πβ. *γαίω* (**γᾰF-jω*) "χαίρω, εὐφραίνομαι, γαυριῶ", *γάνυμαι* "χαίρω, ἀγάλλομαι" (IE *ga-né-u-mi, ἐρρίνου ἐνεστωτ. θ. μετὰ τοῦ n· ἄλλα συγγενῆ: *γανυρὸς* "φαιδρός, λαμπρός", *γάνος,* τὸ "φαιδρότης, λαμπρότης", πβ. *ἀγανός*). Βλ. καὶ *γαῦρος.*

γηράω "γηράσκω", βλ. *γέρων.*

γῆρυς, δωρ. **γᾶρυς, -υος,** ἡ "φωνή, ὁμιλία": ἄλλα συγγενῆ: *γαρριώμεθα* "λοιδορούμεθα" (συγγ. τῷ λατ. garriō=φλυαρῶ· ἡ παρουσία τῶν δύο rr δι' ἐκφραστικοὺς λόγους;) καὶ *γαργαρὶς* "θόρυβος" Ἡσύχ., συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. **gāir**=κραυγή, βοή, ἀρχ. γερμ. **kara**=θρῆνος, ὀλοφυρμὸς (νεογερμ. **Kar-woche**=ἡ Μεγάλη Ἑβδομὰς) κ.τ.λ.· ἠχομιμ. ρ. ***ĝar-**.

γίγαρτον, τὸ "ὁ πυρὴν (τὸ «κουκούτσι») τῆς σταφυλῆς", *γιγαρτὶς* "σταφὶς" Ἡσύχ.: ἴσως ξένη λέξις.

γίγᾱς, -αντος, ὁ, συνηθέστ. κατὰ πληθ. **γίγαντες,** οἱ "μυθικὰ ἀνθρωπόμορφα ὄντα ὑπερφυσικοῦ σώματος καὶ μεγάλης δυνάμεως", ὡς ἐπίθ. "ὁ πελωρίου ἀναστήματος, μεγαλόσωμος ὡς γίγας": ἂν πρόκειται περὶ κληρον. λέξεως, ἴσως εἶναι συγγ. τῷ λεττ. gãgans=μακρὸν σχοινίον, γίγας.

γιγγίς, -ίδος, ἡ "φυτόν τι, εἶδος γογγύλης": ἴσως ἐκ τοῦ **γεγγίς,* συγγ. τοῖς: *γογγύλος, γόγγρος.*

γίγγλυμος, ὁ "ἄρθρωσις, κλείδωσις": μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **γιγ-γλυμος,* εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. glūn=γόνυ (***glū-no-**).

γιγγρᾶς, ὁ, **γίγγρος,** ὁ, **γίγγρα,** ἡ "εἶδος μικροῦ αὐλοῦ ἔχοντος ὀξεῖαν φωνὴν καὶ θρηνώδη": **γιγγρ-* κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **γιργρ-,* πβ. λατ. gingrīre=παράγειν ἦχον ὀξὺν καὶ διαπεραστικόν· ἠχομιμ. ρ. *ger-, βλ. *γέρανος.*

γίγνομαι "γεννῶμαι, γίνομαι": =λατ. gi-gn-ō=γεννῶ· ἀόρ. γ' πληθ. *ἐγένοντο*=ἀρχ. ἰνδ. ajananta (προσέτι *ἐγείνατο* ἐκ τοῦ **ἐγενσ-,* ριζ. ἀόρ. *ἔγεντο*), πρκ. *γέγονα* (: ἀρχ. ἰνδ. jajána)· *-γνητος* "γεννηθεὶς" (*ĝnē-, πβ. *γνήσιος*

"ὁ ἐκ νομίμου γάμου γεννηθείς, ἀληθής, γνήσιος"· *ĝₑnə-tos ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. jātáḥ, λατ. nātus, γοτθ. -kunds· ἰσχ. β. λατ. genitus), γνωτός, ὁ "συγγενής, ἀδελφός" (: ἀρχ. ἰνδ. jnātíḥ=συγγενής, λεττ. znuõts=γαμβρός, ὁ τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικὸς ἀδελφός, «κουνιάδος»), γενετή, ἡ "γέννησις, τοκετός": ὅσκ: Genetaí, λατ. genitālis· γένεσις, ἡ "ἀρχή", πβ. λατ. genetīvus, gēns, nāti-ō· γενετήρ, -ῆρος, γενέτωρ, -ορος, γενέτης, -ου, ὁ "ὁ γεννήσας, γεννήτωρ, πατήρ" (: ἀρχ. ἰνδ. janitár-, λατ. genitor)· γένος, τὸ "τὸ σύνολον ὁμογενῶν ἀτόμων, γένος, γενεά" (=ἀρχ. ἰνδ. jánas- οὐδ., λατ. genus)· γόνος, ὁ "γέννησις, καταγωγή" (=ἀρχ. ἰνδ. jánaḥ ἀρσ.)· νεο-γνός "ὁ νεωστὶ γεννηθείς, νεογέννητος" (: γοτθ. niu-kla-hs=ὡσ., πβ. λατ. beni-gnus κ.τ.λ.), νεόγονος, νεογενής "ὁ ἄρτι (πρὸ ὀλίγου) γεννηθείς"· ὁμό-γνιος "ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους" (: γοτθ. sama-kunjans αἰτ. πληθ.=ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους)· πβ. καὶ γενεᾱ́, γενέθλη, ἡ "καταγωγή, γένος, γενεά", γονεύς, ὁ "ὁ γεννῶν, πατήρ"· ρ. *ĝen-, *ĝenē- = γεννᾶν, πβ. γέννα, ἶνις.

γιγνώσκω, ἠπειρ. **γνώσκω** "λαμβάνω γνῶσιν, γνωρίζω, διακρίνω, ἀναγνωρίζω" (ἀόρ. ἔγνων, πρκ. ἔγνωκα, πβ. ἀρχ. ἰνδ. jajñáu, λατ. nōvī): ἐνεστ. μετ' ἐπιθήματος sko-, ὡς τά: λατ. nōscō, ἀρχ. περσ. xšnāsātiy=πρέπει νὰ αἰσθάνωνται, ὀφείλουν νὰ παρατηρήσουν, ἀλβ. ńoh=γνωρίζω (*ĝnē-skō)· πρκ. γέγωνα "φωνάζω δυνατά, ὥστε νὰ γίνωμαι ἀκουστός, εἶμαι ἀκουστός, λέγω" (ἐξ οὗ ὁ νέος ἐνεστ. γεγωνέω)· γνωτὸς "γνωστός" (=λατ. nōtus, ἀρχ. ἰρλ. gnāth)· γνῶσις, ἡ "τὸ γιγνώσκειν, ἡ γνῶσις, «γνώση», τὸ γνωρίζειν" (πβ. λατ. nōti-ō, ἀρχ. γερμ. kunst, νεογερμ. Kunst=τέχνη), γνῶμα, τὸ "σημεῖον, δι' οὗ γιγνώσκεταί τι, γνώρισμα, τεκμήριον, γνώμων" (> λατ. grōma, nōrma)· γνώμη, ἡ "διανόημα, διάνοια, κρίσις, διάθεσις, γνώμη", ἐν τῷ πληθ. "ἀποφθέγματα, γνωμικά"· γνώριμος "ὅ,τι καὶ νῦν, γνώριμος, γνωστός, διακεκριμένος" (πβ. λατ. īgnōrō, μεταπτ. τύπος gnārus). Πβ. ἀρχ. ἰνδ. jānámi=γνωρίζω, λιθ. žinaũ, žinóti=γνωρίζειν, ἀρχ. ἰρλ. itargninim=λατ. sapiō, γοτθ. kunnan=διακρίνειν, ἀναγνωρίζειν· ἀρχ. γερμ. knāu=διακρίνω, ἀναγνωρίζω (*ĝnējō), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. znajǫ, znati=γνωρίζειν, γιγνώσκειν (*ĝnō-jō). Πβ. καὶ ἀγνοέω "δὲν γνωρίζω, ἀγνοῶ" (ἐκ τοῦ *ἀ-γνοο-ς, *-γνα-Fος).

γλάγος, τὸ "γάλα", βλ. γάλα.

γλάζω "ᾄδω μεγαλοφώνως": ἐκ τοῦ *γλαγ-jω, συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. klaka=τερετίζειν· ἠχομιμ. ρ. *glag-, πβ. κλάζω.

γλάμων, -ονος "ὁ ἔχων λῆμας («τσίμπλες») εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, λημώδης, «τσιμπλιάρης»" (γλαμάω "εἶμαι «τσιμπλιάρης»"), γλήμη, ἡ, γλημίον, τὸ "λήμη, «τσίμπλα»": συγγ. τοῖς: λιθ. glėmės=γλοιώδης βλέννα, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. klām=αἰσχρολογία, ἀγγλ. clammy=κολλώδης, γλοιώδης· ρ. *glēm-, *glәm-, πβ. λατ. glomus.

γλαυκὸς "ὁ ἐκπέμπων λάμψιν κυανοπρασίνην, γαλανός, γαλάζιος, ἀπαστράπτων", διαγλαύσσω "λάμπω φωτεινῶς, ἀπαστράπτω λαμπρῶς", γλαυκ-ώψ, -ῶπος, γλαυκ-ῶπις, -ιδος "ὁ ἔχων γλαυκοὺς (ἀπαστράπτοντας) ὀφθαλμούς" (προσέτι καὶ βραχύτ. τύπος γλαύξ, ἀττ. γλαῦξ, -κός, ἡ "ἡ «κουκουβάγια»", κληθεῖσα οὕτως ἐκ τῶν ἀπαστραπτόντων αὐτῆς ὀφθαλμῶν): μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ γλαυ-κὸς (κατὰ τὸ λευκός;), εἶναι ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ĝel- = φωτεινῶς λάμπειν, βλ. γελάω.

γλάφω "κοιλαίνω, ἀνασκάπτω, ἐκκόπτω, γλύφω (σκαλίζω) διὰ τῆς γλυφίδος", *γλάφυ*, τὸ "κοίλωμα, σπήλαιον", *γλαφυ-ρὸς* "ὁ κοῖλος, «βαθουλός», ἔχων·κομψὴν κοιλότητα (καμπυλότητα), λελαξευμένος, ἐξεσμένος, λεῖος, λεπτός, κομψός", *γλαφυρία*, ἡ "λειότης, στιλπνότης", *γλαφυρότης*, ἡ "ἀκρίβεια, λεπτότης, κομψότης" : συγγ. τοῖς : πολων. wy-głobić=κοιλαίνειν, βουλγ. glob ἀρσ.=ὀφθαλμικὴ κόγχη, κοίλωμα τοῦ ὀφθαλμοῦ.

γλήμη, ἡ "λήμη, «τσίμπλα»", βλ. *γλάμων*.

γλίᾱ, ἡ "ἡ κόλλα" κ.τ.λ., βλ. *γλοιός*.

γλοιός, ὁ "κολλῶδες ὑγρόν, γλοιώδης οὐσία", ὡς ἐπίθ. "κολλώδης, γλοιώδης, ὑγρός· ὀλισθηρός, πανοῦργος", *γλοιώδης* "κολλώδης, ἰξώδης" : ἐκ τοῦ **γλοι-Fός* = λεττ. glievs = χαλαρός, ἄτονος, πβ. λατ. glūs, -tis = κόλλα (*gloit-), ἀρχ. γερμ. klēo=τρίφυλλον, «τριφύλλι» (*gloiuo-)· ρ. *glei- = κολλᾶν· πβ. καὶ *γλίᾱ*, ἡ "κόλλα" (: ρωσ. glej=ἡ ἄργιλος, ὁ πηλός), *γλίνη*, ἡ "κολλώδης οὐσία, κόλλα" (: ρωσ. ἐκκλ. σλαβ. glěnъ=βλέννα, φλέγμα, πβ. ἀρχ. ἰρλ. glenim=προσκολλῶμαι, ἐκ τοῦ *gli-nā-mi, ἀρχ. γερμ. klenan= κολλᾶν), *γλιττὸν* "γλοιὸν" Ἡσύχ. (**γλιτ-Fός* : λιθ. glitùs=λεῖος, ὀλισθηρός, γλοιώδης, κολλώδης), *γλίχομαι* "προσκολλῶμαι εἴς τι, προσπαθῶ νὰ ἀπολαύσω τι, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ), *γλίσχρος* "κολλώδης, ὀλισθηρὸς" (σχηματισθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ **γλίχ-σκω* ;).

γλουτός, ὁ "ὁ πρωκτός, τὰ ὀπίσθια, ἡ ἕδρα" (κυρ. "σφαῖρα, στρογγύλον σῶμα") : συγγ. τοῖς : σλοβεν. glúta=οἴδημα, ἐξόγκωμα, ἀγγλ. cloud=νέφος· τύποι ἄνευ τοῦ t : ἀρχ. ἰνδ. glāúḥ=δεσμίς, σφαῖρα, ἀρχ. ἰρλ. glōsnāthe=λατ. linea, norma, ἀρχ. γερμ. kliuwa, νεογερμ. Knäuel=τολύπη, «κουβάρι», ἀρχ. γερμ. klāwa, νεογερμ. Klaue=ὄνυξ ζῴου κ.τ.λ.· ρ. *gl-eu- =ποιεῖν τι σφαιρικόν.

γλυκὺς "ὁ ἡδὺς τὴν γεῦσιν, «γλυκός»", *γλυκύτης*, ἡ "ἡ ἡδεῖα γεῦσις, «γλυκάδα»", *γλύκων*, ὁ "γλυκύς, εὐήθης", *γλυκαίνω* "καθιστῶ τι γλυκύ", *γλεῦκος*, τὸ "ὁ γλυκὺς χυμὸς τῶν σταφυλῶν, νέος οἶνος μήπω ζυμωθείς, «μοῦστος»" : ἐκ τοῦ **δλυκυς*, συγγ. τῷ λατ. dulcis=γλυκύς, ἡδὺς (μᾶλλον ἐκ τοῦ *dl̥kuis).

γλύφω "λαξεύω, σκαλίζω διὰ γλυφίδος, κόπτω διὰ μαχαιρίου, χαράττω", *γλυφίς, -ίδος*, ἡ "τὸ κεχαραγμένον ἄκρον τοῦ βέλους, χάραγμα, ἐγκοπή", *γλύφανος*, ὁ "ἐργαλεῖον γλυφῆς, σμίλη" : συγγ. τοῖς : λατ. glūbō=ἀποφλοιῶ, ἀρχ. γερμ. klioban (νεογερμ. klieben)=σχίζειν, klūbōn=ἀποφυλλίζειν, τίλλειν, κατασπαράττειν (νεογερμ. klauben=περιτρώγειν), kluppa (νεογερμ. Kluppe)=λαβίς, «τανάλια, τσιμπίδα» κ.τ.λ.· ρ. *gleubh- = κόπτειν.

γλῶσσα, ἀττ. **γλῶττα,** ἰων. **γλάσσα,** ἡ "ἡ γλῶσσα ὡς ὄργανον τοῦ σώματος τῶν ἀνθρώπων καὶ ζῴων· ἡ γλῶσσα ὡς ὄργανον τοῦ λόγου, ἡ γλῶσσα, ἣν λαλεῖ τις" : ἐκ τοῦ **γλωχ-ja* (ἀρχικῶς ἡ κλίσις τοῦ ὀν. : *γλῶσσα*, **γλασσᾶς*)· πβ. *γλῶχες*, αἱ (τοῦ ἀχρ. ὀν. *γλώξ*) "αἱ κορυφαὶ (τὰ γένεια) τῶν σταχύων, τὰ «ἄγανα»", *γλωχῖς, -ῖνος*, ἡ "αἰχμή, ἀκωκή, τὸ ἄκρον τοῦ λωρίου τοῦ ζυγοῦ"· εἰς τὴν αὐτὴν ρίζαν ἀνήκει ἴσως καὶ τὸ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. glogъ =ἄκανθα.

γνάθος, ἡ, **γναθμός,** ὁ "σιαγών, γνάθος", *κάναδοι* "σιαγόνες, γνάθοι" Ἡσύχ.

(μακεδ. ;) : συγγ. τῷ λιθ. žándas = σιαγὼν (*ĝenədh-). περαιτέρω συγγ. τῷ *γένυς*.

γνάμπτω "κάμπτω, λυγίζω", *γναμπτός* "κεκαμμένος, κυρτός, καμπύλος": ἴσως συγγ. τοῖς: πολων. gnąbic=πιέζειν, νεογερμ. knabbern=δάκνειν, δαγκάνειν· κατὰ τὸν τύπον. καὶ τὴν σημ. ἐσχηματίσθη κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *κάμπτω*.

γνάπτω "ξέω", βλ. *κνάπτω*.

γνήσιος "ὁ ἐκ νομίμου γάμου γεννηθείς, γνήσιος", βλ. *γίγνομαι*.

γνίφων, ὁ "ὁ φιλάργυρος, φιλοχρήματος": ὁ τύπος οὗτος προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀρχαιοτ. *Κνίφων*, δι' ὕστερογ. τροπῆς τοῦ ἀρκτικοῦ ἀήχου φθόγγου κ εἰς ἠχηρὸν γ, συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hnippa = ἐμπηγνύειν.

γνόφος, ὁ "σκότος", *γνοφερός* "σκοτεινός", *γνοφώδης* "ὁ πλήρης γνόφου, ζοφώδης", βλ. *δνόφος*.

γνύθος, τὸ "κοίλωμα, σπήλαιον": ἴσως συγγ. τῷ νεογερμ. Knoten = κόμβος.

γνὺξ ἐπίρ. "μὲ κεκλιμένον γόνυ, εἰς τὰ γόνατα, «γονατιστά»", βλ. *γόνυ*.

γνώριμος "ὅ,τι καὶ νῦν, γνώριμος, γνωστός, διακεκριμένος", βλ. *γιγνώσκω*.

γνωτός, ὁ "συγγενής, ἀδελφός", βλ. *γίγνομαι*.

γοάω "θρηνῶ, ὀδύρομαι", βλ. *γόος*.

γόγγρος, ὁ "ἔγχελυς τῆς θαλάσσης, ἔκφυσις ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν δένδρων", βλ. *γογγύλος*.

γογγύζω "ἐκδηλῶ τὴν ἀγανάκτησιν ἢ δυσφορίαν μου διὰ γογγυσμῶν, τονθορύζω, «μουρμουρίζω»", *γογγυσμός*, ὁ "τὸ «μουρμούρισμα»": μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λέξις, ὡς τὸ ἀρχ. ἰνδ. gáñjati = βομβεῖ, τονθορύζει.

γογγύλος "στρογγύλος, κυκλοτερής, σφαιρικός", *γογγυλίς, -ίδος, γογγύλη,* ἡ "εἶδος λαχάνου, τὸ «γογγύλι»", *γογγυλέω* "συστρέφω" Ἡσύχ.: μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *γογγ-ύλος* (ἐσχηματίσθη ὡς τὸ *στρογγ-ύλος*), εἶναι συγγ. τῷ *γόγγ-ρος*, ὁ "ἔκφυσις ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν δένδρων, ἔγχελυς τῆς θαλάσσης" (> λατ. gonger, conger), *γογγρώνη*, ἡ "ἀπόστημα εἰς τὸν φάρυγγα, ὄζος, «ρόζος»". Πβ. *γιγγίς*.

γόης, -ητος, ὁ "ὁ γοῶν, θρηνῶν, μαγείας ποιῶν, μάγος, θαυματοποιός, ἀπατεών", *γοητεύω* "μαγεύω, ἐξαπατῶ", *γοητεία*, ἡ "μαγεία, ἀπάτη", βλ. *γόος*.

γόμφος, ὁ "ἧλος ἐκ ξύλου ἢ μετάλλου, σφήν, «καρφί», ὀδούς": = ἀρχ. ἰνδ. jámbhaḥ (jambhyaḥ = τραπεζίτης ὀδοὺς = ἑλλ. *γομφίος*, ἐνν. ὀδούς), τοχ. A kam, ἀλβ. δemp, λεττ. zùobs, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zębъ = ὀδούς· ἐν ἄλλῃ σημ. αἱ λ.: ἀρχ. γερμ. kamb, νεογερμ. Kamm = κτένιον, «χτένα» (κυρ. "ὀδοντωτός, ὁ ἔχων ὀδόντας"), λιθ. žambas = ἐξέχουσα γωνία δοκοῦ, τὸ ἄκρον τῆς δοκοῦ (ὁ ὀξέως ὀδοντωτός). IE *ĝombhos = ὀδοὺς (ὡς "μασῶν, δαγκάνων" ἐξ αὐτοῦ, ἐν συνεχείᾳ, ἡ σημ. τοῦ "πάσσαλος, ὄνυξ, ἧλος, «καρφί» ;"), ρημ. *gembh- = κατασχίζειν ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. jámbhatē = ἁρπάζει προθύμως τὸ ριπτόμενον διὰ τοῦ στόματος, «χάφτει» κ.τ.λ.

γόνος, ὁ "γέννησις, καταγωγή", *γονή*, ἡ "γόνος, τέκνον, γενεά", *γονεύς*, ὁ "γεννήτωρ, πατήρ, γενάρχης", βλ. *γίγνομαι*.

γόνυ, γεν. **γουνὸς** (*γονϜος) καὶ **γούνατος,** ἀττ. **γόνατος** (*γονϜατος), τό, πληθ. αἰολ. **γόννα,** ἐκ τοῦ *γονϳα, (ὡς τὸ *ξέννος* ἐκ τοῦ *ξενϳος) "τὸ «γόνατο»,

γόνυ", *γωνία* (*γωνF-ῐᾱ), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ γωνία": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. jā̆nu=γόνυ (a < ō ὡς ἐν τῇ λ. *γωνία*· διὰ τὸν ἐπεκτετ. τύπον μετὰ τοῦ n ἐν τῷ *γόνατος* [*γονF-n̥τος] πβ. ἀρχ. ἰνδ. jānunī=ἀμφότερα τὰ γόνατα), ἀρμ. cunr=γόνυ (*ĝōnu-r-), πληθ. cunk-k' (*ĝon-g-o-, πβ. *γνύξ*), λατ. genū=γόνυ, γοτθ. kniu, ἀρχ. γερμ. knio, νεογερμ. Knie=γόνυ. — Ἠφανισμ. β. *ĝnu- (πβ. Knie=γόνυ): *γνυ-πετεῖν* "πίπτειν εἰς τὰ γόνατα, γονυπετεῖν", *γνύπετος* "ὁ πίπτων εἰς τὰ γόνατα, γονυπετής", *γνὺξ* ἐπίρ. "μὲ κεκλιμένον γόνυ, εἰς τὰ γόνατα, «γονατιστὰ»" (*ĝnu-g-, πβ. ἀρμ. cunk-k'), *ἰγνύη, ἰγνύς*, ἡ "τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ γόνατος, ὁ ὑπὸ τὸ γόνυ τόπος" (*ἐν-γνύᾱ), *πρόχνυ* ἐπίρ. "εἰς τὰ γόνατα, «γονατιστὰ»" (ἀντὶ *πρόγνυ=ἀρχ. ἰνδ. pra-jñúḥ=ἔχων τὰ γόνατα πρὸς τὰ ἐμπρός).

γόος, ὁ "θρῆνος, ὀδυρμός", *γοάω* "θρηνῶ, ὀδύρομαι", *γόης, -ητος*, ὁ "ὁ γοῶν, θρηνῶν, μαγείας ποιῶν, μάγος, θαυματοποιός, ἀπατεών": ἐκ τοῦ *γόF-ος, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. jóguvē=ἠχῶ, δυνατά, ἀρχ. γερμ. gikewen=καλεῖν, ὀνομάζειν, ὀνομάζεσθαι, kūma=θρῆνος, ὀδυρμός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. govorъ= θόρυβος· ρ. *goṷ-, *gū-.

γοργὸς "ὁ προκαλῶν φόβον, τρομερός, φρικτός, ἄγριος", *Γοργώ*, ἡ "ἡ «Γοργόνα», τέρας φρικτὸν τὴν θέαν", *γοργόομαι* "γίνομαι ἄγριος" (ἐπὶ ἵππων), *γοργ-ώψ* καὶ *γοργωπὸς* "ὁ ἔχων φοβερὸν (ἄγριον) βλέμμα": συγγ. τοῖς: ἀρμ. karcr=σκληρός, ἀρχ. ἰρλ. garg=τραχύς, ἄγριος, μσν. ἰρλ. grāin=ἀσχημοσύνη, δυσμορφία, ἀηδία (*gragnis), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. groza=φρίκη, φρικίασις.

γόργῡρα, ἡ "ὑπόγειος εἱρκτή, φυλακή, δεσμωτήριον", *γέργυρα*, ἡ "φυλακή, ὑπόγειος ἀγωγὸς ὑδάτων ἢ ἀκαθαρσιῶν, ὑπόνομος": ἴσως τύπος σχηματισθεὶς μετὰ διπλασ., συγγ. τῷ *γῦρὸς* "στρογγύλος".

γράσος, ὁ "ἡ δυσοσμία τοῦ τράγου", *γράσων* "ὁ δυσωδίαν ἀποπνέων ὡς ὁ τράγος": ἐκ τοῦ *γράσ-σος, συγγ. τῷ *γράω* "τρώγω, «ροκανίζω»" (σημαῖνον ἀρχικῶς: "ὁ τράγος ὡς τρωκτικὸν ζῷον").

γραῦς, γεν. **γρᾱὸς** (*γρᾱFός), ὁμ. **γρηῦς,** ἡ "ἡ γραῖα, «γριά»", *γραῖα* (*γρᾱFja), *γρᾱΐς*, ἡ=ὡσ.: συγγ. τῷ *γέρων*, ρ. *ĝer-āu-· πβ. *ĝeru- ἐν τοῖς: *γέρυς* "γέρων" Ἡσύχ., ἀβεστ. zaurvan-=γεροντικὴ ἡλικία, γῆρας, ἀρμ. ceroit'=ἡλικία, γῆρας.

γράφω "χαράσσω, ἐγχαράσσω, γράφω", *γράμμα*, τὸ "τὸ κεχαραγμένον, τὸ γεγραμμένον, τὸ στοιχεῖον τοῦ ἀλφαβήτου", *γραμμή*, ἡ "ἡ διὰ τοῦ κονδυλίου γραφομένη συνεχὴς σειρά, γραμμή", *γραφεύς*, ὁ "γραμματεύς, γραφεύς, ζωγράφος", *γραπτύς*, ἡ "πλήγωμα τῆς ἐπιδερμίδος, ἀμυχή": συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. kerban=ἐντέμνειν, ἐγχαράσσειν (νεογερμ. kerben=ὡσ.), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. žrěbъ=κλῆρος, λαχεῖον (ὡς "κεχαραγμένον ραβδίον").

γράω "τρώγω, «ροκανίζω»", *γράστις* (ἀττ. *κράστις*), ἡ "χλωρὸς χόρτος, «γρασίδι»", *γραστίζω* καὶ κατὰ μετάθεσιν *γαστρίζω* "παρέχω εἴς τινα τροφήν, τρέφω τινά", *γάστρις*, ὁ "ἀδηφάγος, λαίμαργος, γαστρίμαργος": ἐκ τοῦ *grəsō, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. grásati=κατατρώγει, καταβροχθίζει, καταπίνει, πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. krās=ὀρεκτικὸν φαγητόν, «λιχουδιὰ» (*grēso-). Βλ. καὶ *γάγγραινα, γράσος, γρῶνος*.

γρῖφος, ὁ "σχοίνινον καλάθιον, ἁλιευτικὸν δίκτυον, γρῖφος, αἴνιγμα" (ὡς "περίπλοκον"), νεώτ. *γρῖπος*, ὁ "δίκτυον τῶν ἁλιέων", *γρῖπεύς, γρίπων*, ὁ

"ἁλιεύς": ἐκ τοῦ *gr-ī-bhos, συγγ. τῷ μεσ. γερμ. krëbe ἀρσ.=κάνιστρον, καλάθιον, ἐντόσθια· ρ. *gre-bh-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ger-, πβ. *γέρρον*.

γρομφάς, -άδος, ἡ "ἡ «γουρούνα»", *γρομφίς* καὶ *γρόμφις*, ἡ=ὡσ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

γρόνθος, ὁ "ἡ κεκλεισμένη παλάμη τῆς χειρός, «γροθιά, μπουνιά»": ἐκ τοῦ *grom-dhos, συγγ. τοῖς: λιθ. grùmdau, -yti=ἐκ τῶν ἄνω βιαίως ὠθῶν καὶ διὰ τῶν ποδῶν κτυπῶν ἐμφράσσω, λατ. gremium κ.τ.λ.· ρ. *gr-em-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ger-, βλ. *ἀγείρω*.

1 **γρῦ** ἄκλ. "ἡ φωνὴ τῶν χοίρων, ὁ γρυλισμός", *γρύζω* (*γρυδjω) "ἐκβάλλω γρυλισμόν, γρυλίζω", *γρῦλος, γρύλλος*, ὁ "χοῖρος", *γρῡλίζω* "ἐκβάλλω γρυλισμόν": συγγ. τοῖς: λατ. grundiō (grunniō)=ἀρχ. γερμ. grunzian, νεογερμ. grunzen=γρυλίζειν· ἠχομιμ. ρ. *gru-, *gru-d-.

2 **γρῦ** "ὁ ὑπὸ τῷ ὄνυχι ῥύπος", βλ. *γρυμέα*.

γρῡμέα (καὶ **γρῡμεία**), ἡ "μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια πράγματα, πλῆθος εὐτελῶν πραγμάτων, μικρά, εὐτελῆ ἰχθύδια, σάκκος" (> λατ. crūmīna): συγγ. τοῖς: λατ. grūmus=σωρὸς χώματος (ὡς "τὸ διὰ σκαλίσματος συνηθροισμένον"), νεογερμ. Krume=ἡ «ψίχα» (ὡς "τὸ διὰ τῶν ὀνύχων ἐξαχθέν")· πβ. *γρῦ* "ὁ ὑπὸ τῷ ὄνυχι ῥύπος", *γρύτη*, ἡ "μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια πράγματα, πλῆθος εὐτελῶν πραγμάτων, μικρά, εὐτελῆ ἰχθύδια, θήκη (κιβώτιον) κοσμημάτων (γυναικείων)", *γρυτοδόκη*, ἡ "κυτίον, κιβώτιον (ἀποθήκη) εὐτελῶν πραγμάτων".

γρῡπός "κεκυρτωμένος, κυρτός, καμπύλος, ὁ ἔχων ἀέτειον τὴν ῥῖνα («μύτη»)", *γρυπότης*, ἡ "κυρτότης, καμπυλότης", *γρυπαίνω* "γίνομαι κυρτός", *γρύψ*, γεν. *γρυπός*, ὁ "μυθολογικὸν ζῷον ἔχον κεφαλὴν καὶ πτέρυγας ἀετοῦ", *γρυμπάνειν* "γρυποῦσθαι, συγκάμπτειν" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. krump, νεογερμ. krumm=κυρτός.

γρῶνος "«καταφαγωμένος», κοῖλος", *γρώνη*, ἡ "κοίλη πέτρα, σπήλαιον, κοῖλον ἀγγεῖον": ἐκ τοῦ *γρωσ-νος, συγγ. τῷ *γράω* "κατατρώγω".

γύαλον, τὸ "κοιλότης, κοίλωμα, θόλος, καμάρα, χαράδρα", μεγαρ. *γυάλᾱς*, ὁ "εἶδος ποτηρίου", *ἐγγυαλίζω* "ἐγχειρίζω, θέτω εἰς τὴν παλάμην" (πβ. *ἐγγυάω*): εἰς τὴν αὐτὴν ῥίζαν ἀνήκει καὶ τὸ *γύλιος* (καὶ *γυλιός*), ὁ "εἶδος πήρας, ὁ γυλιός", συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. gōlaḥ, gulaḥ=σφαῖρα, ἀρχ. γερμ. kiol=ὄχημα, kiulla=πήρα, θυλάκιον κ.τ.λ.· ρ. *geu- = κάμπτειν, λυγίζειν, βλ. *γαυσός, γύης, γυῖον, γῦρός, γωλεός, ἐγγυάω*.

γύγης, ὁ "εἶδος ἐνύδρου πτηνοῦ": ἴσως συγγ. τῷ λιθ. gužùtys=πελαργός.

γύης, -ου, ὁ "τὸ κεκυρτωμένον ξύλον τοῦ ἀρότρου, εἰς ὃ ἡρμόζετο τὸ ὕνιον", *ἄροτρον αὐτόγυον* "ἄροτρον, τοῦ ὁποίου τὸ κεκαμμένον ξύλον ἀποτελεῖ ἓν σῶμα μετὰ τοῦ σιδηροῦ μέρους αὐτοῦ, «μονόξυλον ἀλέτρι»", *γύα*, ἡ "ἀγρός, πεδίον": ἴσως ἐκ τοῦ *γυσᾱ-, συγγ. τῷ λατ. būra, būris=τὸ κεκαμμένον ξύλον τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ ἀρότρου (*gμōsā, δάνειον ἐκ τῆς Ὀσκ.-Ὀμβρ.)· ρ. *geu-s-, πβ. *γυῖον*.

γυῖον, τὸ "μέλος τοῦ σώματος (βραχίων καὶ πούς), ὁ κόλπος, ἡ μήτρα (τῆς μητρός)", *γυιόω* "καθιστῶ τινα χωλόν" (ἐξ οὗ *γυιός* "χωλός, ἀνάπηρος"): ἐκ τοῦ *γυϝ-jον ἢ *γυσ-jον (πβ. *γύης*)· ρ. *geu- = κάμπτειν, λυγίζειν, βλ. *γαυσός, γύαλον, γύης*.

γυλιὸς (καὶ **γύλιος**), ὁ "εἶδος πήρας, ὁ γυλιός", βλ. *γύαλον*.

γυμνὸς "ὁ οὐδεμίαν περὶ τὸ σῶμα ἀμφίεσιν ἔχων, ὁ ἄνευ περιβολῆς, γυμνός, «γδυτός»", *γυμνὰς* "ὁ ἀσκούμενος γυμνῶς, γεγυμνασμένος", *γυμνάζω* "ἀσκῶ ἐμαυτὸν εἰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις γυμνῶς, ἀσκῶ τινα γυμνόν", *γυμνάσιον*, τὸ "ὁ τόπος, ἔνθα ἠσκοῦντο εἰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις, γυμναστήριον", *γυμνασία*, ἡ "τὸ γύμνασμα, ἡ ἄσκησις": μᾶλλον ἐκ τοῦ **νυγμός*, κατὰ μετάθεσιν **γυνμός*, *γυμνός*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **nagnáḥ**, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. **nakinn**, χεττ. **nekumanza**, λατ. **nūdus**, γοτθ. **naqaþs**, ἀρχ. γερμ. **nackut**, νεογερμ. **nackt**, ἀρχ. ἰρλ. **nocht**=γυμνὸς (***nog**ᵘ̯**edhos**, **-[e]tos**).

γυνή, γεν. **γυναικός**, βοιωτ. **βανᾶ**, ἡ "ἡ «γυναῖκα»": ἐκ τοῦ ***g**ᵘ̯**ᵤnā**, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. **gnā́**, **gnā́**=ἡ θεοῦ γυνή, οὐρανία γυνή, **jániḥ**=γυνή, ἀρμ. **kin** =ἡ σύζυγος, μεσσαπ. **gunakhai**, ἀρχ. ἰρλ. **ben**=ἡ κυρία, γυνὴ (***g**ᵘ̯**enā**= ἀρμ. **kin**), γοτθ. **qinō**=γυνή, ἡ σύζυγος, **qēns**=γυνή, ἀρχ. πρωσσ. **genna**, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **žena**=ὡσ., τοχ. A **śäm**, B **śno**=ἡ σύζυγος. — *γύναιον*, τὸ "ἡ «γυναικούλα»", *γύναιος* "ὁ ἀνήκων εἰς γυναῖκας, γυναικεῖος", *γυναικεῖος*= ὡσ., *γυναικών*, ὁ, *γυναικωνῖτις*, ἡ "τὸ διὰ τὰς γυναῖκας προωρισμένον διαμέρισμα τοῦ οἴκου". Πβ. *μνάομαι*.

γύπη, ἡ "θόλος, καμάρα, κοίλωμα γῆς, σπήλαιον, φωλεὰ γυπῶν", βλ. *γύψ*.

γυργαθός, ὁ "κάλαθος (κόφινος) ἐξ ἰτέας, ἁλιευτικὸς κάλαθος": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. **kracco**=ἀγκιστροειδὲς ἐργαλεῖον, εἶδος ἁρπάγης.

γῡρῖνος, ὁ "τὸ ἄπουν καὶ κυκλοτερὲς τὸ σχῆμα νεογνὸν τοῦ βατράχου", βλ. *γῡρός*.

γῦρις, -εως, ἡ "τὸ λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου, ἡ ἄχνη ἀλεύρου", *γυρῖνη*, ἡ "εἶδος πλακοῦντος, γλύκισμά τι", *γυρίτης* (*ἄρτος*), ὁ "ἄρτος παρασκευασθεὶς ἐκ γύρεως": ἀβεβ. ἐτυμολ.

γῡρὸς "στρογγύλος, κυρτός, καμπύλος", *γῦρος*, ὁ "στρογγυλότης, περίμετρος, κύκλος", *γῡρόω* "κάμπτω, λυγίζω τι", *γῡρῖνος*, ὁ "τὸ ἄπουν καὶ κυκλοτερὲς τὸ σχῆμα νεογνὸν τοῦ βατράχου": συγγ. τοῖς: ἀρμ. **kor**=κεκυρτωμένος, κεκαμμένος (***gou̯-ero-**), **kuṙn**=ἡ ῥάχις, ἡ πλάτη, **kr-ukn**=ἡ πτέρνα (***gūro-**)· ρ. ***geu-** =κάμπτειν, βλ. *γύαλον*, *γύης*, *γυῖον*, *γύψ*.

γύψ, γεν. **γῡπός**, ὁ "ἁρπακτικόν τι πτηνόν, ὁ «γύπας»": ὡς σημαῖνον "πτηνὸν ἔχον κυρτοὺς ὄνυχας" (πβ. [*γρυπὸς*] *γρύψ*), εἶναι συγγ. τοῖς: *γύπη*, ἡ, *γῡπάριον*, τὸ "θόλος, καμάρα, κοίλωμα γῆς, σπήλαιον, φωλεὰ γυπῶν", νεογερμ. **Koben**=ὁ «στάβλος» χοίρων, τὸ χοιροστάσιον κ.τ.λ.· ρ. ***geu-** =κάμπτειν.

γύψος, ἡ "κιμωλία γῆ, γύψος": δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ.

γωλεός, ὁ "σπήλαιον, λάκκος": ἴσως συγγ. τοῖς: *γύλιος*, *γῡρός*. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν (**Specht**): συγγ. τῷ λιθ. **guõlis**=κοίτη ἀγρίων ζῴων.

γωνία, ἡ, βλ. *γόνυ*.

γωρῡτός, ὁ "ἡ θήκη τοῦ τόξου, ἡ φαρέτρα": δάνειον ἐκ τῆς Σκυθ. (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἀντικείμενον ἐκ βοείου δέρματος", πβ. ἰραν. *Γω-* ἐν τῇ λ. *Γω-βάρης* καὶ περσ. **rūda**=ἔντερον, ἐντόσθια).

Δ

δα- ἐπιτατ. προθεματ. μόριον "πολύ, λίαν" ἐν τῇ λ. *δάσκιος* "ὁ ἐν πυκνῇ σκιᾷ, ἔχων πυκνὴν σκιάν, δασύσκιος, πολὺ σκιερός, πολύσκιος", *δαφοινὸς* "βαθέως ἐρυθρός, κατέρυθρος, «κατακόκκινος»" : ἐκ τοῦ *σδα-, *δjα- = αἰολ. ζα- (*δάσκιος* ἐκ τοῦ *σδα-σκιο; κατ' ἀνομ.).

δάειρα "ἡ γιγνώσκουσα, ἔμπειρος ἢ θαυματουργός ;" (ἐπίθ. τῆς Περσεφόνης) : ἐκ τοῦ *δασερjα, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dasráḥ (*dn̥s-rós)=θαυματουργός· ρ. *dens-, βλ. *δέδαε, δαήμων, ἀδαής*· πβ. *δαΐφρων*.

δαήμων "εἰδήμων, ἔμπειρος", βλ. *δέδαε*.

δᾶήρ, αἰτ. **δᾶέρα,** ὁ "ἀδελφὸς τοῦ συζύγου, ἀνδράδελφος, «κουνιάδος»" : ἐκ τοῦ *δαιϜήρ=ἀρχ. ἰνδ. dēvár-, ἀρμ. taigr, λατ. lēvir (τὸ τέρμα τῆς λέξεως κατὰ τὸ vir), ἀρχ. γερμ. zeihhur, ἀγγλοσαξ. tācor, λιθ. dieveris, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. děverь.

δαΐ τοπ. πτῶσις "ἐν τῇ μάχῃ", βλ. *δήϊος*.

δαί (ἀττ.), βλ. *δέ*.

δαιδάλλω "ἐργάζομαι τεχνικῶς, κατασκευάζω τι ἐντέχνως, κοσμῶ, στολίζω", *δαίδαλος, δαιδάλεος* "ὁ τεχνηέντως εἰργασμένος, τεχνικῶς κατεσκευασμένος, περίτεχνος, κομψός", *δάλλει* "κακουργεῖ" Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ *δαι-δαλjω (μετ' ἐπιτατ. διπλασ., πβ. *δαιδύσσεσθαι* κ.τ.λ.), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dálayati= σχίζει, κάμνει τι νὰ διαρραγῇ, dálati=διαρρήγνυται, dalam οὐδ.=μέρος, τμῆμα, τεμάχιον, ἀρμ. taɫ=ἐγχάραξις, σημεῖον, λατ. dolō=πελεκῶ, ἀρχ. ἰρλ. delb=μορφή, σχῆμα, fodālim=χωρίζω, λιθ. dalis=μέρος, τμῆμα, dalijù, dalýti=διανέμειν, μοιράζειν, ρωσ. dolja=μέρος, τμῆμα. Πβ. *δέλτος, δηλέομαι*.

δαιδύσσεσθαι "ἕλκεσθαι" Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς : λατ. dūcō (ἀρχαιότ. doucō)= ἕλκω, ἄγω=γοτθ. tiuhan (νεογερμ. ziehen=ἕλκειν), πβ. ἀλβ. nduk=μαδῶ («ξεριζώνω») τὰς τρίχας. Βλ. *ἀδευκής, ἐνδυκέως*.

δαΐζω "διαχωρίζω, τεμαχίζω, κατακόπτω, καταστρέφω", βλ. *δαίομαι*.

δαίμων, -ονος, ὁ, ἡ "θεός, θεά, μοῖρα, εἱμαρμένη", *δαιμόνιον*, τὸ "θεία δύναμις, θεότης" : συγγ. τῷ *δαίομαι* (ἐπειδὴ ἀρχικῶς *δαίμων* ἦτο ὁ θεὸς τῶν νεκρῶν (τοῦ Ἅδου), ἴσως ὡς "ὁ κατασχίζων τὰ πτώματα").

δαίνῦμι "παρέχω γεῦμα, ἢ συμπόσιον", βλ. *δαίομαι*.

δαίομαι "διαιρῶ, διαμοιράζω, διανέμω", *δαὶς* (γεν. *δαιτός*), *δαίτη, δαιτῦς, -ύος, ἡ* "μερίς, μερίδιον, γεῦμα, δεῖπνον, θυσία", *δαιτυμών, -όνος*, ὁ "ὁ προσκεκλημένος εἰς γεῦμα, φιλοξενούμενος", ἐν τῷ πληθ. "οἱ συνδαιτυμόνες, ὁμοτράπεζοι", *δαιτρός*, ὁ "ὁ κατατέμνων (διανέμων)", *δαιτρόν*, τὸ "μερίδιον", κρητ. *δαῖσις*, ἡ "διαίρεσις, διανομή", *δαίνῦμι* "παρέχω γεῦμα ἢ συμπόσιον", *δαΐζω* (ἀόρ. *ἐδάϊξα*) "διαχωρίζω, τεμαχίζω, κατακόπτω, καταστρέφω" (ἔκ τινος *δᾰ-Ϝὸς "κατακεκομμένος") : ἀντὶ *δάομαι (μετὰ τοῦ ι, διατηρηθέντος καὶ εἰς τὸν ἐνεστ., κατὰ τὸν μέλλ. *δαίσω*), πβ. ἀρχ. ἰνδ. dā́ti, dyáti=ἀποκόπτει, χωρίζει, διανέμει, dáyatē=διανέμει, λαμβάνει μέρος, μετέχει, καταστρέφει, ditíḥ=τὸ διανέμειν, dā́tu- = μέρος, dā́tar-=θεριστής, dā́tram=δρέπανον· πβ. ἐπίσης ἀρμ. ti=ἡλικία, χρόνος, ἀρχ. γερμ. zīt, νεογερμ. Zeit=

χρόνος, ἀγγλοσαξ. tīma, ἀγγλ. time· ρ. *dā[i]-, *dī-, *də-· βλ. **καὶ** *δάνος, δατέομαι, δῆμος.*

δᾱϊος *«βασανισμένος», δυστυχής, ἐλεεινός*, βλ. *δήϊος.*

δαΐφρων, -ονος *ὁ ἔχων δαήμονα φρένα, ἔχων σοφὸν τὸ φρόνημα, συνετός, ἔμπειρος*: μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ *δασι-, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dasráh = θαυματουργὸς (βλ. *δάειρα*), ὡς τὸ *κῦδι-άνειρα*, συγγ. τῷ *κῦδ-ρός.*

δαίω (*δαϜ-jω) *ἀνάπτω, κάμνω τι νὰ καίῃ*, πρκ. *δέδηε* *ἔχει ἀνάψει*, μτχ. πρκ. *δεδαυμένος*· *δάος*, τό, *δαΐς, -ίδος*, ἀττ. *δᾷς*, γεν. *δᾳδός*, ἡ *δαυλός, πυρσὸς ἐκ δᾳδίου, λαμπάς*· *δᾱνὸς* (*δαϜεσ-νὸς) *εὔκαυστος, καύσιμος, ξηρός*, *δᾱλός*, ὁ *τεμάχιον ξύλου φλεγομένου, δαυλὸς* (*δαϜελός = λαχ. *δαβελός*): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dunṓti = καίει, βασανίζει, ταλαιπωρεῖ, **dūnáh** = κεκαυμένος, dāváḥ (davaḥ) ἀρσ. = πυρκαϊά, dṓman- = πυρκαϊά, βάσανος, ταλαιπωρία, ἀρχ. ἰρλ. dōim = ἐπικαίω, καίω, κυμβρ. dewy, deifio = ἀνάπτειν, ἀρχ. γερμ. zuscen = καίειν· ρ. *dāu-, *dəu-, *dū- = καίειν, πβ. *δήϊος, δύη.*

δάκνω (ἀόρ. **ἔδακον,** μέλλ. **δήξομαι**) *δαγκάνω*, *δῆγμα*, τὸ *δάγκαμα*, *δακετόν, δάκος*, τὸ *ζῷον, τοῦ ὁποίου τὸ δῆγμα εἶναι ἐπικίνδυνον*, *δάξ* ἐπίρ. *δαγκάνων, «μὲ τὰ δόντια»*: ἐκ τοῦ *dn̥k-nṓ, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dáśati = δαγκάνει (*dn̥kéti), πρκ. dadáśa (εἶτα ἐνεστ. daśati, πβ. dáśaḥ ἀρσ. = δῆγμα, dáṣṭraḥ = κυνόδους), ἀρχ. γερμ. zangar = δηκτικός, ὀξύς, zanga, νεογερμ. Zange = λαβίς, «τανάλια, τσιμπίδα» (κυρ. *ἡ συνδάκνουσα*), ἀλβ. danε = λαβίς, «τανάλια, τσιμπίδα»· ρ. *denk̂- = δαγκάνειν (οἱ ἐκτετ. τύποι *δήξομαι, δῆγμα* εἶναι νέοι σχηματισμοί).

δάκρυ, νεώτ. **δάκρυον,** τὸ *ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ δάκρυ* (ἑλληνιστ. *δάκρῦμα* > λατ. lacrima): IE *dakru, πβ. ἀρχ. ἰρλ. dēr = δάκρυ, γοτθ. tagr οὐδ., ἀρχ. γερμ. zahar ἀρσ. (νεογερμ. Zähre = δάκρυ)· *drak̂- ἐν τοῖς: ἀρμ. artasuk' = δάκρυα (*draku), ἀρχ. γερμ. trahan (νεογερμ. Träne = δάκρυ)· πβ. τὴν ὁμοιοκατάληκτον λ. *akru ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. áśru = δάκρυ = τοχ. A ākär, πβ. λιθ. ašarà = δάκρυ.

δάκτυλος, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ δάκτυλος, τὸ «δάκτυλο»*: ἐκ τοῦ *δατκυλος* (πβ. βοιωτ. *δακκύλιος*), ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *dn̥t-ku-lo-, συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. zinko (νεογερμ. Zinke) = γλωχίς, ὀδούς, «διχάλι». — δάκτυλος *ἡ «χουρμαδιά»* εἶναι δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ.

δαμάλης, -ου, ὁ *νεαρὸς (ἔτι πολὺ ἥμερος) ταῦρος, «δαμαλάκι»*· ὡς ἐπίθ. *καταβάλλων, καθυποτάσσων, δαμάζων* (δ. *Ἔρως* παρ' Ἀνακρ.), *δαμάλη, δάμαλις*, ἡ *νεαρὰ ἀγελάς*, *δάμαλος*, ὁ *μόσχος, «μοσχάρι»*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. dam = βοῦς (*damos), κυμβρ. dafad = πρόβατον (*damato-· λατ. damma = αἴγαγρος, δορκάς, δάνειον ἐκ τῆς Κελτ.)· περαιτέρω συγγ. τῷ *δαμάω.*

δάμαρ, γεν. **δάμαρτος** (λεσβ. μετεσχηματισμένος τύπος **δόμορτις**), ἡ *ἡ σύζυγος*: ὡς σημαῖνον *ἡ διοικοῦσα τὸν οἶκον* (λέξις τῶν εὐπατριδῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σόλωνος), προῆλθεν ἐκ τοῦ *dam- = οἶκος (συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dam-patiḥ = δεσπότης, αὐθέντης, πβ. *δεσπότης*) καὶ *αρ*, ἐκ τοῦ *r̥t(i), πβ. λατ. αἰτ. artem, ἑλλ. *ἀρτύω.*

δαμάω (ἀντὶ *δάμα-μι, πβ. ἀόρ. ὁμ. **δάμα-σσα**), **δάμνημι, δαμνάω, δαμάζω** *καταβάλλω, ἐπικρατῶ, τιθασεύω, δαμάζω*, *δμητός*, δωρ. *δμᾱτός* *δαμα-

σθείς", *ἀδμής, -ῆτος*, ὁ, ἡ, *ἄδμητος, -ον* "ἀδάμαστος, ἄγαμος", *δμῆσις*, ἡ "δάμασις, καταδάμασις", *δμητήρ*, ὁ "δαμαστής": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dāmyáti =εἶναι ἥμερος, τιθασεύει (*d̥mə-i̯eti), dāntáḥ=δαμασθεὶς (=*δμητός*), μεταβιβ. damáyati (*domé̯jō=γοτθ. gatamjan, ἀρχ. γερμ. zemmen), damāyáti= δαμάζει, τιθασεύει, καθυποτάσσει (*domā-i̯ō=λατ. domō, νεογερμ. zähmen =ἡμερώνειν, τιθασεύειν), ἀρχ. ἰρλ. damnaim=δένω σφιγκτά, δαμάζω (= *δάμνημι*), ni deim=λατ. non patitur· ρ. *domā-, *dəmə- = ἡμερώνειν, δαμάζειν. Πβ. *δαμάλης*.

δάνος, ὁ "χρήματα διδόμενα ἐπὶ τόκῳ, δάνειον, χρέος· δῶρον", *δανείζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, δανείζω", *δάνειον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, δάνειον": ἔκ τινος ρημ. ἐπιθ. *dənós=ἀρχ. ἰνδ. dināḥ=διηρημένος, «μοιρασμένος», συγγ. τῷ *δαίομαι* "διαιρῶ, διανέμω", πβ. *δατέομαι, δαπάνη*.

δὰξ ἐπίρ. "δαγκάνων, «μὲ τὰ δόντια»", βλ. *δάκνω*.

δαπάνη, ἡ "ἔξοδον, ἀνάλωμα, δαπάνη", *δάπανος, -ον* "δαπανηρός, πολυέξοδος, πολυδάπανος, σπάταλος", *δαπανηρὸς*=ὡσ., *δαπανάω* "ἐξοδεύω, ἀναλίσκω χρήματα, δαπανῶ" (> λατ. dapinō=προσφέρω δεῖπνον, φιλοξενῶ), *δάπτω* (*δαπjω) "κατασχίζω, σπαράττω, «ξεσχίζω», κατατρώγω, καταβροχθίζω" (μετ' ἐπιτατ. διπλασ. *δαρδάπτω* "«ξεσχίζω», καταβροχθίζω"), *δαψιλὴς* "ἄφθονος, πλουσιοπάροχος, δαψιλής" (κυρ. "δαπανηρός, πολυδάπανος"), *δαψίλεια*, ἡ "ἀφθονία": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dāpayatē=διαιρεῖ, μοιράζει, λατ. daps θηλ.=δεῖπνον, συμπόσιον (κυρ. "μερίς, μερίδιον"), damnum=δαπάνη, πρόστιμον, ζημία, ἀπώλεια (*dap-nom=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. tafn=σφάγιον, θῦμα, τὸ μετὰ τὴν θυσίαν δεῖπνον, πβ. ἀρμ. taun=ἑορτή, ἐκ τοῦ *dap-ni-, καὶ *δαπάνη*)· ρ. *dāp-, *dəp-, ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *dā[i]- = διαιρεῖν, διανέμειν, βλ. *δαίομαι, δάνος, δατέομαι*.

δάπεδον, ἰων. **ζάπεδον**, τὸ "ἔδαφος, δάπεδον": ἐκ τοῦ *dm̥-pedom=ἔδαφος (πάτωμα) τῆς οἰκίας, πβ. σουηδ. tomt, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. topt=πλατεῖα διὰ δένδρα (κοινὸν γερμ. *tum-fetiz)· βλ. *δῶ, δόμος (δάμαρ, δεσπότης), ἔνδον* καὶ *πέδον*.

δαρδάπτω "«ξεσχίζω», καταβροχθίζω", βλ. *δαπάνη*.

δᾱρεικός, δᾱρῑκός, ὁ "χρυσοῦν νόμισμα": δάνειον ἐκ τῆς Περσ., πβ. ἀβεστ. zairi- = κίτρινος, zaranya- = ὁ χρυσὸς (ᾱ κατὰ παρετυμολ. συσχετισμὸν πρὸς τὴν λ. *Δᾱρεῖος*).

δαρθάνω (συνήθ. ἐν συνθέσει: **κατα-, ἐπικατα-, συγκατα-**) "κοιμῶμαι": νέος σχηματισμὸς κατὰ τὸν ὁμ. ἀόρ. *ἔδραθον*, νεώτ. *ἔδαρθον* (ἔκ τινος ἐνεστ. *dr̥-dh-ō ἢ *drm̥-dh-ō), πβ. ἀρχ. ἰνδ. drāti, drāyatē=κοιμᾶται, λατ. dormiō =κοιμῶμαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. drěmati=κοιμᾶσθαι ἐλαφρῶς.

δᾴς, γεν. **δᾳδός**, ἡ "δαυλός, πυρσὸς ἐκ δᾳδίου, λαμπάς", βλ. *δαίω*.

δασπλῆτις (*ἐρῑνὺς* Ὀδ. ο 234), ἡ, καὶ **δασπλής, -ῆτος**, ὁ, ἡ "πολὺ (ἰσχυρῶς) ὁρμητικός, βίαιος, φρικτός": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *τειχεσιπλῆτα* (κλητ., ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως) "πορθητὴς (καταστροφεὺς) τῶν τειχῶν", ἴσως συγγ. τῷ *σπολάς*, ἡ "δέρμα κατειργασμένον, διφθέρα" κ.τ.λ., βλ. *σπάλαξ*.

δασὺς "πυκνός, παχύς, δασύς": μᾶλλον ἐκ τοῦ *dn̥sús=λατ. dēnsus=δασύς, πυκνός.

δατέομαι (ὁμ. ἀόρ. **δάσσασθαι**, ἀττ. **δάσασθαι**) "χωρίζω, διαιρῶ, σχίζω εἰς

τεμάχια, κατατρώγω", δασμός (*δατ-σμό-ς), ὁ "διαίρεσις, διανομή", δάσμα, τὸ "μερίδιον", δατήριος (*δατητήριος) "διαιρῶν, διαμοιράζων": ἐκ τοῦ *dә-t- (πβ. ἄδατος "ἀδιαίρετος" Ἡσύχ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. ditáḥ=διῃρημένος), συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. zetten=ἐξαπλώνειν, ἐκτείνειν, νεογερμ. verzette(l)n=κατασπαταλᾶν, διασκορπίζειν· βλ. δαίομαι, δάνος, δῆμος.

δαυλὸς (καὶ **δαῦλος**), ὁ "ὁ πυκνῶς πεφυτευμένος (κατάφυτος), δασύς, πυκνός": ἴσως ἐκ τοῦ *δα-υλος, σχηματισθὲν κατὰ τὸ δάσκιος "δασύσκιος"· βλ. δακαὶ ὕλη.

δάφνη, περγαμ. **λάφνη**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ δάφνη": ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: κυπρ., θεσσ. δαύχνα (δαυχμός παρὰ Νικ.), λατ. laurus, δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης.

δαψιλὴς "ἄφθονος, πλουσιοπάροχος, δαψιλής", βλ. δαπάνη.

δὲ "ἀλλά": = -δε ἀχώριστον ἐγκλιτ. μόριον ἐν τοῖς: ὅδε, οἰκόνδε, οἶκαδε κ.τ.λ., μεταπτ. τύπος δή "«τώρα δά», ἀκριβῶς, βεβαίως", δαί (ἀττ.) χρησιμοποιούμενον κατόπιν ἐρωτημ. λέξεων, π.χ. τί δαί; "τί λοιπόν;", πῶς δαί; "πῶς λοιπόν;".

δέατο ὁμ. πρτ.=λατ. videbatur=ἐφαίνετο, δεάμην "ἐδοκίμαζον, ἐδόξαζον" Ἡσύχ., ὁμ. ἀόρ. δοάσσατο "ἐφάνη" (ἀντὶ *δεάσσατο, κατὰ τὸ δοκεῖν;)· συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dī-dē-ti=φαίνεται· ρ. *deiā-, *deiә- = φαίνεσθαι, βλ. δῆλος, πβ. δῖος, Ζεύς κ.τ.λ.

δέδαε ὁμ. ἀόρ. "ἐδίδαξε", παθ. δαῆναι, δαήμεναι "μανθάνειν", μτχ. πρκ. δεδαὼς "πεπαιδευμένος, λόγιος", ἀδαὴς "ὁ μὴ γνωρίζων, ἄπειρος", δαήμων "εἰδήμων, ἔμπειρος" (δαίμων παρ' Ἀρχιλ.. μετασχηματισθὲν κατὰ τὸ δαίμων "θεῖον ὄν, θεότης";): μᾶλλον ἐκ τοῦ *de-dn̥se-t. ἔκ τινος ἐνεστ. *dn̥sṓ =διδάσκω, πβ. ἀβεστ. dīdaiṇhē=διδάσκομαι καὶ ἀρχ. ἰνδ. dasráḥ=θαυματοποιὸς (*dn̥srós), dasmáḥ=θαυμάσιος τὴν δύναμιν· βλ. δάειρα, δαΐφρων, δήνεα.

δέελος "δῆλος, φανερός", βλ. δῆλος.

δειδήμων, -ονος "πλήρης φόβου, δειλός", βλ. δείδω.

δειδίσκομαι "χαιρετίζω ἐκτείνων τὴν χεῖρα, χαιρετίζω, ὑποδέχομαι φιλοφρόνως", βλ. δηδέχαται.

δειδίσσομαι (ὁμ.), **δεδίττομαι** (*δε-δϜιxjομαι) "ἐκφοβίζω, τρομάζω τινά", δεδίσκομαι (μεθομ.) = ὡσ. (*δε-δϜικ-σκομαι): συγγ. τῷ δείδω "φοβοῦμαι"· ἐπεκτετ. τύποι μετὰ τοῦ κ, ὡς ὁ ὁμ. πρκ. δείδοικα, ἀττ. δέδοικα (*δεδϜοικα).

δείδω "φοβοῦμαι": ἐκ τοῦ *δε-δϜoj-α (ἀρχ. πρκ.), πληθ. ὁμ. δείδιμεν, ἀττ. δέδιμεν (*δεδϜιμεν· εἶτα νεώτ. ἐν. δείδια, ἀττ. δέδια), ὁμ. ἀόρ. ἔδδεισεν, ὁμ. δίε "ἐφοβεῖτο", πβ. ὁμ. δειδήμων "πλήρης φόβου, δειλός" (*δε-δϜει-ήμων), διερὸς (*δϜι-ερος) "φοβερός": συγγ. τοῖς: ἀβεστ. dvaēθā=ἀπειλή, ἀρμ. erknčim=φοβοῦμαι, λατ. dī-rus=δεινός, φρικτός, φοβερός· ρ. *du̯ei- = φοβεῖσθαι, πβ. δέος, δειλός, δεινός.

δειελός[1] (ὁμ.) "δειλινός, ἑσπερινός", ὡς οὐσ. δειελός, ὁ "τὸ δειλινόν, ἡ ἑσπέρα", ἰων., ἀττ. δείλη, ἡ "τὸ ἀπόγευμα, δειλινόν, βράδυ, ἡ ἑσπέρα": μᾶλλον ἐκ τοῦ *δεελός, *δευσελός, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dōṣā θηλ.=ἑσπέρα· ρ.*deu-, βλ. 2 δύω.

1. Τὴν γραφὴν ταύτην δέχεται ὁ Ἡρωδιανός. Τὰ λεξικὰ παρέχουν καὶ τὸν τύπον δείελος.

δεικανόωντο, βλ. *δηδέχαται.*

δείκνῦμι καὶ **δεικνύω** "ὅ,τι καὶ νῦν, δεικνύω, «δείχνω»", *δεῖξις,* ἡ "τὸ δεικνύειν, τρόπος ἀποδείξεως, ἐπίδειξις, παράστασις", *δείκηλος*[1] "δεικνύων, μιμούμενος", *δείκηλον,* τὸ "παράστασις, ἐπίδειξις, ὁμοίωμα, εἰκών", *δίκη,* ἡ "τὸ δίκαιον" (*δίκαιος* "ὅ,τι καὶ νῦν, δίκαιος", *ἄδικος,* "ὁ μὴ δίκαιος, ἄδικος", *δικάζω* "ἐκδίδω ἀπόφασιν διά τι, δικάζω"): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. diśáti, didēṣṭi=δεικνύει, ἐπιδεικνύει, μτχ. πρκ. diṣṭáḥ (=λατ. dictus), diś= ἔνδειξις, ὁδηγία, diśā=κατεύθυνσις (=ἑλλ. *δίκη,* πβ. λατ. dicis causā), λατ. dīcō, -ere=λέγω, dicō, -āre=ἀγγέλλω, ἀφιερώνω, diciō θηλ.=κυριαρχία, ἐξουσία, iū-dex=ὁ δεικνύων τὸ δίκαιον, δικαστής, γοτθ. gateihan= ἀναγγέλλειν, ἀρχ. γερμ. zīhan (νεογερμ. zeihen)=κατηγορεῖν, zeigōn (νεογερμ. zeigen)=δεικνύειν· ρ. *deik̑-, *dik̑- = δεικνύειν.

δείλη, ἡ "τὸ ἀπόγευμα, δειλινόν, βράδυ, ἡ ἑσπέρα", βλ. *δειελός.*

δειλὸς "ὁ πλήρης δέους (φόβου), δειλός, δυστυχής, ἀξιοθρήνητος", *δειλία,* ἡ "ἀτολμία, ἀνανδρία, δειλία": ἐκ τοῦ **δϝει-ελος,* συγγ. τῷ *δείδω.*

δεῖμα, τὸ "φόβος, τρόμος", *δεῖμος* (καὶ *δειμός*), ὁ=ὡσ., πβ. *δείδω.*

δεῖνα, ὁ, ἡ, τὸ "τοιοῦτός τις, «ἕνας τέτοιος, κάποιος»": τοῦτο, ἐν ἄλλῃ σημ., προῆλθεν ἐκ τοῦ *ταδεῖνα,* ὅπερ ἐκ τοῦ **τάδε ἕνα* "αὐτὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖνα" (**ἕνος* "ἐκεῖνος ἐκεῖ", βλ. *ἐκεῖνος*)· εἶτα ὁ τύπος *ταδεῖνα* ἐξελήφθη ὡς ἀποτελούμενος ἐκ δύο λ. τὰ *δεῖνα,* διὸ καὶ ἐχωρίσθη. Ἐντεῦθεν ἡ γεν. *τοῦ δεῖνα,* ἀκολούθως δὲ ἡ κλίσις: *ὁ δεῖνα, τοῦ δεῖνος, τῷ δεῖνι* κ.τ.λ.

δεινὸς "φοβερός, τρομερός, φρικτός", *δεινότης,* ἡ "φοβερότης, δεινότης, τραχύτης, αὐστηρότης, δεξιότης": ἐκ τοῦ **δϝει-νος,* συγγ. τῷ *δείδω.*

δεῖπνον, τὸ "τὸ φαγητὸν ἢ ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ, τὸ πρωινὸν φαγητόν, πρόγευμα, γεῦμα, δεῖπνον", *δειπνέω* "παρασκευάζω δεῖπνον, προγευματίζω, γευματίζω, τρώγω τὸ κύριον φαγητὸν τῆς ἡμέρας", *δειπνηστὸς* (καὶ *δείπνηστος*), ὁ "ἡ ὥρα τοῦ δείπνου": ἀβεβ. ἐτυμολ.

δειράς, κρητ. **δηράς, -άδος,** ἡ "λόφος, ῥάχις βουνοῦ, ὕψωμα": ἴσως ἐκ τοῦ *gᵘ̯erio-, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. giríḥ ἀρσ.=βουνόν, ὄρος κ.τ.λ.· βλ. *βορέης.*

δειρή, βλ. *δέρη.*

δείρω "ἀφαιρῶ τὸ δέρμα, ἐκδέρω, «γδέρνω»", βλ. *δέρω.*

δεῖσα, ἡ "ἀκαθαρσία, βόρβορος": ἴσως ἐκ τοῦ *gᵘ̯endh-i̯a, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. gandháḥ ἀρσ.=ὀσμή, εὐωδία· πβ. *δέννος.*

δέκα "ὅ,τι καὶ νῦν, δέκα": ἐκ τοῦ *dek̑m̥=ἀρχ. ἰνδ. dáśa, λατ. decem, ἀρχ. ἰρλ. deichn-, γοτθ. taíhun, ἀρχ. γερμ. zehen, νεογερμ. zehn=δέκα, ἀρμ. tasn· πβ. ἀλβ. δjetε, λιθ. dẽšimt, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. desętь=δέκα (*dek̑m̥-t-· πβ. ἀρχ. ἰνδ. daśát, ἑλλ. *δεκάς, -άδος,* ἡ "ὁμὰς ἐκ δέκα ἀνδρῶν, ὁ ἀριθμὸς δέκα, ἡ «δεκάδα»"). — *δέκατος* "ὁ δέκατος κατὰ σειράν", ἐκ τοῦ *dek̑m̥tos, συγγ. τοῖς: γοτθ. taíhunda, ἀρχ. γερμ. zehanto, λιθ. dešim̃tas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. desętъ· πβ. *dek̑ₑmos ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. daśamáh, λατ. decimus, ἀρχ. ἰρλ. dechm-ad. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν δεκάδων: βοιωτ. *ϝίκατι* (*[d]k̑m̥t-), *τριᾱ́-κοντα* (*[d]k̑omt-) κ.τ.λ. (βλ. *εἴκοσι*).

1. Τοῦ τύπου τούτου ἔχομεν καὶ γραφὴν *δείκελος.*

δέχομαι, δευτερ. τύπος ἀττ. **δέχομαι** "λαμβάνω, παραλαμβάνω, δέχομαι, ἀποδέχομαι" (ἀθέμ. ὁμ. γ' πληθ. *δέχαται,* ἀόρ. *δέκτο*), *δεξαμενή,* ἡ "δοχεῖον δι' ὕδωρ, τόπος, ἔνθα συνάγεται τὸ ὕδωρ, δεξαμενή, «στέρνα»" (ἀρχ. μτχ. ἀορ.), *δοκός.* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ «δοκάρι», ἡ δοκὸς" (ὡς "δεχομένη [ὑποβαστάζουσα] τὴν στέγην"), *δοκάνη* "θήκη" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dêsiti=εὑρίσκειν, ἀρχ. ἰνδ. dāsti=ἀποδίδει τιμὴν κ.τ.λ.· ρ. *dek̑- = αἴρειν, ἀναλαμβάνειν, δέχεσθαι, δεξιοῦσθαι, χαιρετίζειν, βλ. *δεξιός, δηδέχαται, δοκεύω.*

δέλεαρ, -ατος, τὸ "δόλωμα, δέλεαρ": ἐκ τοῦ *δέλε-Fαρ (πβ. ἐπικ. *δεῖλαρ,* ἐκ τοῦ *δελ-Fαρ, αἰολ. *βλῆρ,* ἐκ τοῦ *βλη-Fαρ)· *δέλε-τρον* καὶ *δέλος,* τὸ "δέλεαρ, δόλωμα", *δελεάζω* "βάλλω τι εἰς δέλεαρ, συλλαμβάνω διὰ δολώματος, ἐξαπατῶ διὰ δολώματος"· μεταπτ. τύποι: *βλωμός,* ὁ "τεμάχιον ἄρτου, «μπουκιά»" (*g^ulō-), *κα-βλέει* καὶ *κατα-βλέθει* "καταπίνει", *βλέ-τυες* "αἱ βδέλλαι" Ἡσύχ. (*g^ulē-)· ρ. *g^uel- = καταπίνειν, καταβροχθίζειν (ἴσως ἐν τοῖς: λατ. gula, ἀρμ. klanem = καταπίνω κ.τ.λ.), πβ. παράλληλον ρ. *g^uer-, βλ. *βορά.*

δέλτος, μεταπτ. τύπος κυπρ. **δάλτος,** ἡ "μικρὸς πίναξ, ἐφ' οὗ ἔγραφον, «πλάκα», ἐπιστολή", *δελτίον,* τὸ "μικρὰ δέλτος": ὡς σημαῖνον "λεία καὶ διὰ γλυφῆς σχηματισθεῖσα ξυλίνη ἐπιφάνεια", εἶναι συγγ. τοῖς: *δαιδάλλω* "ἐργάζομαι τεχνικῶς, κατασκευάζω τι ἐντέχνως", λατ. dolō=πελεκῶ· διὰ τὸ ἐπίθημα t πβ. ἀρχ. γερμ. zelt, νεογερμ. Zelt=σκηνή, «τέντα», κυρ. "«τεντωμένο» σκέπασμα".

δελφίς, -ῖνος, ὁ "τὸ «δελφίνι»": συγγ. τῷ *δελφὺς* (ὃ ἰδέ), ὀνομασία τῆς μήτρας τοῦ θήλυος.

δελφύς, -ύος (δωρ. **δελφύα**), ἡ "ἡ μήτρα", *δέλφαξ, -ακος,* ὁ, ἡ "χοιρίδιον, «γουρουνάκι»", *δολφὸς* "ἡ μήτρα" Ἡσύχ. (πβ. ἐπίσης *ἀδελφεός*): ἐκ τοῦ *g^uelbhus (ἀρχ. οὐδ.), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. garbhaḥ=ἡ τῆς μητρὸς κοιλία, μήτρα, ἀβεστ. gərəbuš- οὐδ.=νεαρὸν ζῷον· πβ. *gelbhus ἐν τοῖς: ἀρχ. γερμ. kilbur οὐδ., chilburra θηλ.=ἡ «ἀμνάδα, ἀρνάδα», καὶ τῇ μεσολαβήσει ἡτεροιωμ. τύπου (πβ. νεογερμ. Kolben=ρόπαλον) ἔχομεν νεογερμ. Kalb =μόσχος.

δέμας, τὸ "ἡ κατασκευὴ (μορφὴ) τοῦ σώματος, τὸ ἀνάστημα, σῶμα", βλ. *δέμω.*

δέμνιον, τό, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **δέμνια,** τὰ "κλίνη, στρωμνή, στρώματα": ἴσως συγγ. τῷ *δέω* "δένω", πβ. *κρή-δεμνον,* τὸ "κεφαλόδεσμος".

δέμω "κτίζω, οἰκοδομῶ" (μτχ. *δεδμημένος,* δωρ. *νεό-δμᾱτος* "νεόκτιστος"), *δέμας,* τὸ "ἡ κατασκευὴ (μορφὴ) τοῦ σώματος, τὸ ἀνάστημα, σῶμα": συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. zimbar=ξυλεία οἰκοδομῆς, κατοικία (νεογερμ. Zimmer= δωμάτιον), γοτθ. timrjan=ἀνεγείρειν, οἰκοδομεῖν· ρ. *dem-, βλ. *δόμος·* πβ. *μεσόδμη.*

δενδίλλω "στρέφω τοὺς ὀφθαλμοὺς ταχέως, «ρίχνω ματιὲς ἐδῶ καὶ κεῖ»": ἀβεβ. ἐτυμολ.

δένδρεον, ἀττ. **δένδρον,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, δένδρον, «δέντρο»": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *δερ-δρεF-ον, συγγ. τοῖς: *δόρυ, δρῦς, δρῦμός·* ρ. *dereu̯- = δένδρον.

δέννος, ὁ "λοιδορία, κακολογία, ὕβρις, ὄνειδος", *δεννάζω* "ὑβρίζω, λοιδορῶ, κακολογῶ" : ἴσως ἐκ τοῦ *g^{u}endh-no-, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. gandháḥ ἀρσ. =ὀσμή, εὐωδία· πβ. *δεῖσα*.

δεξαμενή, ἡ "δοχεῖον δι' ὕδωρ, τόπος, ἔνθα συνάγεται τὸ ὕδωρ, δεξαμενή, «στέρνα»", βλ. *δέκομαι*.

δεξιὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ δεξιός, «δεξύς»· προμηνύων καλόν, αἴσιος, εὐτυχής· ἐπιδέξιος, ἱκανός", *δεξιτερὸς* "ὁ πρὸς τὴν δεξιὰν χεῖρα ἢ πλευρὰν εὑρισκόμενος" : ἐκ τοῦ *δεξι-ὸς ἢ *δεξι-Ϝὸς (=gall. Dexsiva dea· πβ. *deks-uo- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. dess, γοτθ. taihswa, ἀρχ. γερμ. zeso=δεξιῶς)· *deksi-no- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dákṣinaḥ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. desnъ=δεξιῶς, λιθ. dešinė=ἡ δεξιὰ χείρ· λατ. dexter=δεξιὸς=ἑλλ. *δεξιτερός*. — *deksi καὶ *deks- ἀνήκουν εἰς τὸ θέμα es, *dekos (=λατ. decus)· ρ. *dek- = δέχεσθαι, βλ. *δέχομαι*.

δέος, γεν. **δέους,** τὸ "φόβος" : ἐκ τοῦ *δϜειος, πβ. *δεῖμα, τό, δειμός, ὁ* "φόβος", ὁμ. *θεουδὴς* "ὁ φοβούμενος τὸν θεὸν (ἡ γραφὴ αὕτη διὰ μετρ. λόγους ἀντὶ *θεοδϜής*, ἐκ τοῦ *-δϜειης)· ρ. *dųei- = φοβεῖσθαι, βλ. *δειδήμων, δείδω, δειλός, δεινός*.

δέπας, τό, **δέπαστρον,** τὸ "ποτήριον, κύπελλον, φιάλη" : μᾶλλον ξένη λέξις.

δέρη, ἰων. **δειρή,** λεσβ. **δέρρᾱ,** δωρ. **δήρᾱ,** ἀρχ. **δέρϜα,** ἡ "λαιμός, τράχηλος", ἐν τῷ πληθ. "κοιλάς", *πολυδειράς, -άδος, ὁ, ἡ* "ὁ ἔχων πολλοὺς τραχήλους, ὁ ἔχων πολλὰς κορυφάς" : ἐκ τοῦ ΙΕ *g^{u}er-uā, πβ. *g^{u}rī-uā ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. grīvā́=αὐχήν, τράχηλος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. griva=χαίτη· ρ. *g^{u}er- = καταβροχθίζειν, φάρυγξ, βλ. *βορᾱ, βρόχθος*.

δέρκομαι (ἀόρ. **ἔδρακον,** πρκ. **δέδορκα**) "βλέπω, κοιτάζω, παρατηρῶ", *δέρξις, ἡ* "δρασις", *δέργμα, τὸ* "βλέμμα, θέα", *δεργμός, ὁ* "βλέμμα, «ματιά»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dadárśa=ἔχω ἴδει, εἶδον, dṛś- θηλ.=θέα, ἀρχ. ἰρλ. ad-con-dark=ἔχω ἴδει, εἶδον, drech θηλ.=πρόσωπον (*dṛkā), γοτθ. gatarhjan=σημειώνειν (=ἀρχ. ἰνδ. darśáyati=κάμνει νὰ ἴδῃ), ἀλβ. drite=φῶς (*dṛktā)· ρ. *derk- = βλέπειν, ἐμβλέπειν, ὅθεν ἀρχικῶς ἄνευ ἐνεστ. (ἀνθ' οὗ ἀρχ. ἰνδ. páśyati, βλ. *σκέπτομαι*· πβ. ἀρμ. tesanem=βλέπω, κατὰ συμφυρμὸν τῶν ρ. *derk- καὶ *[s]pek-). Παρὰ τῇ *der-k- ὑπάρχει ἡ ρ. *derep- =βλέπειν ἐν τοῖς : *δρώπτω, δρωπάζω* "βλέπω" Ἡσύχ. (: ἀρχ. ἰνδ. dárpanaḥ=κάτοπτρον)· Πβ. *δορκάς, δράκων, ὑπόδρα*.

δέρω καὶ **δείρω** (παθ. ἀόρ. **ἐδάρην**) "ἀφαιρῶ τὸ δέρμα, ἐκδέρω, «γδέρνω», κτυπῶ, μαστιγώνω", *δέρας, τό, δέρος, τό, δέρμα, τὸ* "ἡ δορά, τὸ δέρμα, «τομάρι»", *δάρσις, ἡ* "ἡ ἀφαίρεσις τοῦ δέρματος, ἐκδορά", ἀττ. *δέρρις, ἡ* "δέρμα, δορά, δερμάτινον κάλυμμα", *δέρτρον, τὸ* "ἡ μεμβράνη ἡ περιβάλλουσα τὰ ἐντόσθια",*δορᾱ, ἡ* "δέρμα ζῴου, δορά", *δορός, ὁ* "δερμάτινος σάκκος, ἀσκός", ἐκτετ. τύπος *δῆρις, -ιος, ἡ* "ἀγών, μάχη, συμπλοκή" : ἐκ τοῦ *derō=γοτθ. gataíran=κατασχίζειν, ἀρχ. γερμ. zeran, fir-zeran=κατασχίζειν (νεογερμ. verzehren=κατατρώγειν, καταναλίσκειν)· πβ. ἰνδ. ἀρχ. dárti, βάσις set : dṛnā́ti=σχίζει, ρημ. ἐπίθ. dṛtáḥ (=ἑλλ. *δρατός, δαρτός*), daraḥ ἀρσ.=ὀπὴ εἰς τὴν γῆν, σχισμή, ρωγμὴ (κατὰ τὸν τύπον=ἑλλ. *δορός*), ἀρμ. terem=ἀφαιρῶ τὸ δέρμα, ἐκδέρω, «γδέρνω» (*der-s-), κυμβρ. (κ.τ.λ.) darn τεμάχιον, τμῆμα, γοτθ. af-taúrnan=κατασχίζεσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. derǫ, dьrati=σχίζειν, ἐκδέρειν. Πβ. *δριμύς*.

δεσπότης, -ου, ὁ "ὁ κύριος τοῦ οἴκου, οἰκογενειάρχης, κυρίαρχος, κάτοχος", *δέσποινα*, ἡ "ἡ κυρία τοῦ οἴκου, οἰκοδέσποινα, οἰκοκυρά, ἡγεμονίς, βασίλισσα", *δεσποτέω, δεσπόζω* "εἶμαι δεσπότης ἢ κύριός τινος, κυριαρχῶ ἐπί τινος": *δεσπότης* ἐκ τοῦ *dems-pot-ā, γεν. τῆς ὀνομαστ. ρ. *dem- (πβ. *δάμαρ, δάπεδον, δόμος*) καὶ *πόσις*, ὁ "κύριος, σύζυγος", πβ. ἀρχ. ἰνδ. pátir dán, μετεσχηματισμένον εἰς dám-patiḥ=δεσπότης, αὐθέντης, κυρίαρχος· *δέσποινα* ἐκ τοῦ **δεσποτνjα*, **δεσπονjα*, πβ. *πότνια*, ἡ "ἡ κυρία τοῦ οἴκου, σύζυγος", ἀρχ. ἰνδ. pátnī=κυρία.

δετή, ἡ "ἡ ἐκ δεδεμένων δᾴδων λαμπάς", βλ. 1 *δέω*.

δεύομαι "μοῦ λείπει τι, ἔχω ἀνάγκην, στεροῦμαί τινος", βλ. 2 *δέω, δεύτερος*.

δεῦρο, δευτερ. πληθ. **δεῦτε** "πρὸς τὰ ἐδῶ, εἰς τοῦτο τὸ μέρος": ἐκ τοῦ **δέ-υρο* "πρὸς τὴν ἄλλην πλευράν" πβ. *δὲ* καὶ λιθ. aurè=ἐκεῖ, εἰς τὸ ἑξῆς, εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *au-, βλ. *αὖ*).

δεύτερος "ὅ,τι καὶ νῦν, δεύτερος", ὁμ. *δεύτατος* "τελευταῖος, ἔσχατος": μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "μένων ὀπίσω, ὑπολειπόμενος" ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτ. **δευ[σ-j]ων*, συγγ. τῷ ὁμ. *δεύομαι* "μοῦ λείπει τι, ἔχω ἀνάγκην, στεροῦμαί τινος", βλ. 2 *δέω*.

δεύω "βρέχω, ὑγραίνω «μουσκεύω», μαλάσσω", *διαίνω* (**διFανjω*) "ὑγραίνω, «μουσκεύω»", *διερός* "ὑγρός": ἀβεβ. ἐτυμολ.

δέφω "καθιστῶ τι μαλακὸν τρίβων διὰ τῆς χειρός, κατεργάζομαι, βυρσοδεψῶ", ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ s *δέψω* "μαλάσσω, βυρσοδεψῶ" (> λατ. depsō) : συγγ. τοῖς: ἀρμ. top'em=κτυπῶ, σερβοκροατ. dépati=ὠθεῖν, κτυπεῖν. Πβ. *διφθέρα*.

δέχομαι "λαμβάνω, παραλαμβάνω, δέχομαι, ἀποδέχομαι", βλ. *δέκομαι*.

1 **δέω** "δένω", *δετή*, ἡ "ἡ ἐκ δεδεμένων δᾴδων λαμπὰς" (ὡς σημαῖνον "συνδεδεμένον τι"), *δέσις*, ἡ "τὸ δένειν, «δέσιμο», ἡ σύνδεσις", *δεσμός*, ὁ "ταινία, δεσμός", *κρή-δε-μνον*, τὸ "ὁ κεφαλόδεσμος", *ὑπό-δημα*, τὸ "σανδάλιον, ὑπόδημα" *διά-δημα*, τὸ "περιπεπλεγμένη ταινία (περιδένουσα τὴν κόμην), διάδημα" πβ. αἰολ. *δίδημι* "δένω" (δευτερ. τύπος κατὰ τὸ *τίθημι*) : ἐκ τοῦ *də-jō̆, συγγ. τοῖς: dy-áti=δένει (ditáḥ=δεδεμένος=ἑλλ. *δετός*), dā́man- οὐδ.=δεσμός, ταινία (=ἑλλ. *-δημα*), ἀλβ. duai=δεμάτιον (*dēn-), del= ὁ τένων, τὸ νεῦρον (*dōlo-)· ρ.*dē[i]-, *də- = δένειν.

2 **δέω** (μέλλ. **δεήσω,** ὁμ. ἀόρ. **ἐδεύησε,** λεσβ. **δεύω**) "ἔχω ἔλλειψιν, ἔχω ἀνάγκην, στεροῦμαί τινος" (*δεῖ μοί τινος* κ.τ.λ. "ὑπάρχει εἰς ἐμὲ ἀνάγκη πράγματός τινος"), *δέομαι*, ὁμ. *δεύομαι* "μοῦ λείπει τι, ἔχω ἀνάγκην, στεροῦμαί τινος", *ἐπιδεής*, ὁμ. *ἐπιδευής* "ὁ ἔχων χρείαν ἢ ἔλλειψίν τινος, ἐνδεής, ἐλλιπής, ὑπολειπόμενος εἴς τι", *ἐνδεής* "ὁ ἔχων ἔλλειψιν, ἔχων ἀνάγκην τινός, ἐνδεής, ὑποδεέστερός τινος", *ἔνδεια*, ἡ "ἔλλειψις, στέρησις, χρεία, ἀνάγκη", *δέησις*, ἡ "παράκλησις": ἐκ τοῦ **δευσω*, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dōṣaḥ ἀρσ. =ἔλλειψις, σφάλμα, ἐλάττωμα· ρ. *deus-. Πβ. *δεύτερος, δυσ-, ὑπερδεής*.

δή "«τώρα δά», νῦν, ἀκριβῶς, βεβαίως", *ἤ-δη* "πλέον, ἤδη", *ἐπει-δὴ* "ἐπειδὴ μάλιστα", *δῆτα* "ναί, μάλιστα, βεβαίως" (*δὴ* + *-τα*, πβ. *εἶτα*) : IE *dē, μεταπτ. β. *de, βλ. *δέ*.

δηδέχαται (ὁμ. γ' πληθ. ἐνεστ.) "χαιρετίζουν ἐκτείνοντες τὴν χεῖρα, ὑπο-

δέχονται φιλοφρόνως" (πρτ. γ' έν. δήδεκτο, γ' πληθ. δηδέχατο), όμ. δηδίσκομαι (καὶ δει-) "χαιρετίζω ἐκτείνων τὴν χεῖρα, ὑποδέχομαι φιλοφρόνως" (ἀντὶ *δηδε[κ]-σκομαι), όμ. δηκνύμενος "χαιρετίζων", δηκανόωντο "ἐχαιρέτιζον ἐκτείνοντες τὴν χεῖρα, ὑπεδέχοντο φιλοφρόνως" (παραδεδομένος τύπος δεικ-) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dāśati, dāsti, dāśnoti = προσφέρει θυσίαν, ἀποδίδει τιμήν, daśasyáti = ἀποδίδει τιμήν, εἶναι εὔνους· ρ. *dek̑- = αἴρειν, ἀναλαμβάνειν, δέχεσθαι, δεξιοῦσθαι, χαιρετίζειν, βλ. δέκομαι, δοκεύω· πβ. δεξιός.

δηθὰ "ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐπὶ πολύ", βλ. δήν.

δήϊος "ἐχθρικός, ὀλέθριος, καταστρεπτικός", δωρ. (παρὰ Τραγ.) δάϊος, δᾷος "«βασανισμένος», δυστυχής, ἐλεεινός", όμ. δηϊόω (*δηFιόω) "φονεύω, σφάζω, ἐρημώνω, λεηλατῶ" (ἀττ. δῃόω "ἐρημώνω, λεηλατῶ"), δηϊοτής, -ῆτος, ἡ "ἡ ταραχὴ τοῦ πολέμου, ὁ ἀγὼν τῆς μάχης, ἡ σφαγή, μάχη, ὁ πόλεμος", όμ. δαΐ τοπ. πτῶσις "ἐν τῇ μάχῃ" (δαΐ-κτάμενος "φονευθεὶς ἐν τῇ μάχῃ") : συγγ. τοῖς: λατ. du-ellum, bellum = πόλεμος, δαίω "ἀνάπτω, κάμνω τι νὰ καίῃ, καίω" (ρ. *dāu-)· πβ. δύη.

δηκνύμενος "χαιρετίζων", βλ. δηδέχαται.

δηλέομαι "καταστρέφω, βλάπτω, φθείρω", λεσβ. ζά-δηλος "ὁλοσχερῶς κατεστραμμένος"· συνεσταλ. β. : ἰων. παν-δάλητος "ἠφανισμένος, μηδενισμένος", φρενο-δαλής "ὁ καταστρέφων (βλάπτων) τὰς φρένας", δάλλει "κακουργεῖ" Ἡσύχ. : προελλ. δᾱλ- (βλ. Wackernagel, Glotta 14,51)· συγγ. τοῖς : λεττ. dēlīt = βασανίζειν, ταλαιπωρεῖν, λατ. doleō = αἰσθάνομαι πόνον, dolō = πελεκῶ, dōlium οὐδ. = πίθος, ἀρχ. ἰρλ. fodālim = λατ. discerno (= διακρίνω), seiungo (= διαζευγνύω)· ρ. *dēl-, *dəl-, βλ. δαιδάλλω, δέλτος.

δήλομαι (δωρ.) "θέλω", βλ. βούλομαι.

δῆλος, όμ. (Ἰλ. Κ 466) **δέελος** "δῆλος, φανερός, ὁρατός", δηλόω "καθιστῶ τι δῆλον, φανερώνω" : ἐκ τοῦ *δεj-ελος, συγγ. τῷ δέατο, πβ. ἀρίζηλος.

δημός, ὁ "λίπος, πάχος ζῴων καὶ ἀνθρώπων" : συγγ. τοῖς: ἀρμ. tamuk = ὑγρός, «βρεγμένος», tamkanam = ὑγραίνομαι, ἀλβ. djamε = λίπος, «ξύγκι», στέαρ· πβ. ἀρχ. ἰνδ. dānu- οὐδ. = σταγών, δρόσος, ἀβεστ. dānu- θηλ. = ποταμός, pε μα ποταμοῦ.

δῆμος, δωρ. **δᾶμος,** ὁ "λαός, ὄχλος, πλῆθος, περιοχή, χώρα, κοινότης, δῆμος", δημότης, ὁ "ὁ ἄνθρωπος τοῦ δήμου, ἐκ τοῦ ὄχλου" : ἐκ τοῦ *dā-mos = τμῆμα λαοῦ = ἀρχ. ἰρλ. dām = ὁμὰς ἀνθρώπων πειθαρχούντων εἰς ἕνα ἀρχηγόν, ὅμιλος, πλῆθος· ρ. *dā[i]- = διαιρεῖν εἰς μέρη, διανέμειν, βλ. δαίομαι, δατέομαι, δάνος.

δήν, ἠλ. **δᾱ́ν,** δωρ. **δοᾱ́ν** "ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐπὶ πολύ" : ἐκ τῶν *δFᾱ́ν, *δοFᾱ́ν (αἰτ. τῶν *δFᾱ́, *δοFᾱ́ "διάρκεια")· πβ. δηρόν, δωρ. δᾱρὸν (ἀρχικῶς: δηρὸν χρόνον) "ἐπὶ πολὺν χρόνον, μακρὸν χρόνον", πβ. δηθὰ "ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐπὶ πολύ", δηθύνω "χρονίζω, βραδύνω, ἀργοπορῶ" : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dūráh = ἀπομεμακρυσμένος, μακρός, μακράν, ἀρμ. erkar = ἐπὶ μακρὸν χρόνον (= δηρόν), tevem = διαρκῶ, ὑπομένω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. davě = πάλαι, ἄλλοτε.

δήνεα, τὰ όμ. "συμβουλαί, σχέδια, τεχνάσματα", πολυδήνεα "πολύβουλον", ἰων. ἀδηνής "ἄκακος" Ἡσύχ. : δῆνος (παρ' Ἡσυχ.) ἐκ τοῦ *δανσος (ἀντὶ

*δενσος, κατὰ τὸ *δασ-, ἐν τοῖς : *ἀδαής, δαήμων* κ.τ.λ.), πβ. ἀρχ. ἰνδ. dám-saḥ οὐδ. = θαυματουργὸς δύναμις· ρ. *dens-, *dn̥s-, βλ. *δέδαε, δάειρα, δαΐφρων, ἀδαής.*

δῆρις, -ιος, ἡ "ἀγών, μάχη, συμπλοκή, ἅμιλλα", βλ. *δέρω.*

δηρὸν "ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐπὶ πολύ", βλ. *δήν.*

δῆτα "ναί, μάλιστα, βεβαίως", βλ. *δή.*

δήω (ὁμ.) ἐνεστ. μετὰ σημ. μέλλ. "θὰ εὕρω, θὰ συναντήσω" (*ἔδηεν* "εὗρεν" Ἡσύχ.): ἐκ τοῦ *dēsō, ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. desiti = εὑρίσκειν, ἀλβ. ndeš = συναντᾶν, τοχ. Β tasemane = ὅμοιος πρός τι.

δι-, βλ. *δίς.*

διά (θεσσ. **διέ,** λεσβ. **ζά,** πβ. *δα-* "πολύ, λίαν", ποιητ. **διαί**) πρόθ. "διά, διὰ μέσου" (κυρ. "δίχα ἐν τῷ μέσῳ τινός, ἐντελῶς διὰ μέσου"): ἐκ τοῦ *δι[σ]α (ἀντὶ *δις, κατὰ τὸ *μετά*), συγγ. τοῖς: λατ. dis-, γοτθ. dis = δίχα, κεχωρισμένως, ἀρχ. γερμ. zi-, ze-, zer-, ἀλβ. tš- ΙΕ *dis-, δεύτερ. τύπος τοῦ *du̯is = δίχα, κεχωρισμένως, ἐν τῷ γοτθ. twis- (twis-standan = χωρίζεσθαι), ταυτόσημον τῷ *du̯is = δίς, δύο φορὰς (ἀρχ. γερμ. zwisk = διπλοῦς, νεογερμ. zwischen = μεταξύ). Βλ. *δίς,* πβ. 1 *δύω.*

διάζομαι "τοποθετῶ τὸν στήμονα εἰς τὸν ἱστόν, διάζομαι", *δίασμα,* τὸ "ὁ στήμων, τὸ «στημόνι»": συγγ. τῷ *ἄττομαι* (*ἀτ̯ομαι) "διάζομαι, ἀρχίζω νὰ ὑφαίνω", περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *ἤτριον,* δωρ. *ἄτριον,* τὸ "ὁ στήμων, τὸ «στημόνι» ὑφάσματος".

διαίνω "βρέχω, ὑγραίνω, «μουσκεύω»· μέσ. κλαίω", βλ. *δεύω.*

δίαιτα, ἡ "ἡ διαιτησία, τὸ ἔργον ἢ ἀξίωμα τοῦ διαιτητοῦ, ὁ τρόπος ζωῆς, τρόπος ζωῆς προδιαγεγραμμένος, ἡ ρύθμισις τοῦ βίου, κατοικία, τὸ οἴκημα", *διαιτάω* "εἶμαι διαιτητής, διευθύνω, κυβερνῶ, ρυθμίζω τὴν ζωήν", *διαιτητής,* ὁ "ὁ κριτής, μεσολαβῶν πρὸς λύσιν διαφορᾶς, διαιτητής": βλ. *αἶσα.*

διᾱκονος, ἰων. **διήκονος,** ὁ, ἡ "ὑπηρέτης, θεράπων", *διακονέω* "ὑπηρετῶ, προσφέρω ὑπηρεσίας", *διακονία,* ἡ "ἡ ὑπηρεσία, τὸ ἔργον ἢ ἀξίωμα τοῦ διακόνου": συγγ. τοῖς: *κονεῖν* "ἐπείγεσθαι", *κονηταὶ* "θεράποντες" Ἡσύχ. (βλ. *ἐγκονέω*)· *διᾱ-, διη-* κατὰ τά: *διᾱνεκής, διήνεμος* κ.ἄ.

διᾱκόσιοι, ἰων. **διηκόσιοι,** δωρ. **διᾱκάτιοι,-αι,-α** "δύο ἑκατοντάδες, διακόσιοι" (*διακοσία ἵππος* "διακόσιοι ἱππεῖς"): *-κατιοι* ἐκ τοῦ *k̑m̥t- (βλ. *ἑκατόν*)· *-κοσιο-* κατὰ τά: *-κοντα, -κοστός· διᾱ-, διη-* ἀντὶ *δι-, κατὰ τά: *τριᾱ-, τριη-.*

διάκτορος (καὶ **διάκτωρ, -ρος**), ὁ "ὁ συνοδεύων, ἀκόλουθος", βλ. *κτέρας.*

διαμπερὴς "διαπεραστικός", *διαμπερὲς* ἐπίρ. "ἐντελῶς διὰ μέσου, «πέρα γιὰ πέρα», συνεχῶς, αἰωνίως": ἐκ τοῦ **δι-αν(α)-πείρω·* πβ. *διαμπὰξ* ἐπίρ. "ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, «πέρα γιὰ πέρα»", ἐκ τοῦ **δι-αν(α)-παξ,* βλ. *πήγνυμι.*

διαπρύσιος "διαπεραστικός, ὀξύς": *δια πρύ-τjος,* ἐκ τοῦ *διαπρὺ* = *διαπρό,* πβ. *πρυμνός.*

διαττάω (ἀττ.) "κοσκινίζω", *δίαττος,* ὁ "κόσκινον": ἐκ τοῦ **δια-τϝαjω,* πβ. ἰων. *σάω* καὶ *σήθω* "κοσκινίζω", *ἐττημένα* "σεσησμένα" Ἡσύχ. ρ. *teu̯ā- = κοσκινίζειν ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. títau (ἐκ τοῦ *titavu-) = κόσκινον, λίκνον τῶν σιτηρῶν, λιθ. tvóju = ξυλοκοπῶ.

διδάσκω (μέλλ. **διδάξω**) "ὅ,τι καὶ νῦν, διδάσκω", *διδάσκαλος,* ὁ "ὁ «δάσκα-

λος», διδάσκαλος", *διδαχή*, ἡ "διδασκαλία, δίδαγμα" : ἴσως ἐκ τοῦ *di-d̥k-skō, συγγ. τῷ λατ. discō=διδάσκομαι, μανθάνω, ἐκ τοῦ *di-dk-skō· ρ. *dek- ἐν τοῖς: λατ. doceō, ἑλλ. *δοκέω*, βλ. *δέκομαι*. Κατὰ τὸν Debrunner, Mél. Boisacq I 251 κ.ἑ.: συγγ. τῷ *ἐδάην* καὶ οὐχὶ τῷ λατ. discō.

δίδημι "δένω", βλ. 1 *δέω*.

διδρᾱ́σκω, βλ. *ἀποδιδρᾱ́σκω*.

δίδυμος "διπλοῦς, δίδυμος", *διδυμᾱ́ων*, -ονος, ὁ, ἡ "δίδυμος ἀδελφὸς" (ὁμ. δυϊκ. *διδυμᾱ́ονε*, πβ. *διδυμ-άνωρ*, -ορος, ὁ, ἡ "ὁ ἀναφερόμενος εἰς δύο ἄνδρας", *ἀμφί-δυμος* "ὁ ἔχων διπλῆν φύσιν, διπλοῦς") : ἐκ τοῦ *δι- (πβ. *δίς* "δύο φοράς, δὶς") + *δυ-μος*, συγγ. τῷ *δύο*.

δίδωμι (μέλλ. **δώσω**, ὁμ. **διδώσω**, ἀόρ. **ἔδωκα**, ἀόρ. μέσ. **ἔδοτο**) "δίδω", *δωτήρ*, -ῆρος, *δώτωρ*, -ορος, *δώτης*, -ου, ὁ "ὁ δίδων", *δόσις*, -εως, *δώς*, *δωτῑ́νη*, ἰων. *δωτύς*, -ύος, ἡ "τὸ δίδειν, ἡ δόσις, δωρεά, τὸ δῶρον : ἐκ τοῦ *di-dō-mi= ἀρχ. ἰνδ. dádāmi=δίδω, πβ. λατ. re-ddō (*redidō), dedit, ὀσκ. deded κ.τ.λ. (*ἔδοτο*=ἀρχ. ἰνδ. ádita, *δοτός*=ἀρχ. ἰνδ. ditáh, λατ. datus, ἀπρφ. *δόμεναι* : ἀρχ. ἰνδ. dāmanē)· πβ. ἀρμ. tam=δίδω (*də-), ἀόρ. etu (*e-dōm=ἀρχ. ἰνδ. á-dām), λατ. dō (*də-i̯ō), dōs θηλ.=προὶξ (πβ. ἑλλ. *δώς*, *δωτῑ́νη*), datiō =τὸ δίδειν, ἡ δόσις (πβ. ἑλλ. *δόσις*), λιθ. dúomi=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. damь =δίδω (ἐκ τοῦ *dad-mь, IE *dō-də-mi)· ρ. *dō-, *də- = δίδειν· *dou- ἐν τοῖς: κυπρ. εὐκτ. *δυϝάνοι* "ἤθελε δώσει", ἀπρφ. *δοϝέναι* (ἴσως ἐπίσης ὁμ.-ἀττ. *δοῦναι*)· πβ. ἀρχ. λατ. duim, duam, λιθ. daviaũ=ἐγὼ ἔδιδον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. davati=δίδειν. Βλ. καὶ 1 *δῶρον*.

δίεμαι "σπεύδω", βλ. 1 *δίω*, πβ. *δίζημαι*.

1 **διερὸς** "εὐκίνητος, ταχύς", βλ. 1 *δίω*.

2 **διερὸς** "φοβερός", βλ. *δείδω*.

3 **διερὸς** "ὑγρός, «βρεγμένος»", βλ. *διαίνω*, *δεύω*.

δίζημαι (ἰων.· μέλλ. ὁμ. **διζήσομαι**) "τείνω πρός τι, ἐπιδιώκω, ἐπιζητῶ, προσπαθῶ νὰ ἀνεύρω τι, ζητῶ, ἀναζητῶ, ἐρευνῶ", *δίζησις*, ἡ "ἐξέτασις, ἔρευνα" : ἐκ τοῦ *δι-δjᾱ-μαι*, πβ. *ζητέω* (αἰολ. *ζᾱ́τημι*, δωρ. *ζᾱτεύω*) "ὅ,τι καὶ νῦν, ζητῶ, ἀναζητῶ, ἐρευνῶ, ἐπιζητῶ, ἐπιθυμῶ" (*djᾱ-τεjω, σχηματισθὲν ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ρημ. ἐπιθ. djᾱ-το-)· ρ. *dei̯ā-, *di̯ā-, *dī- = περιφέρεσθαι, σπεύδειν, προσπαθεῖν ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dīyati=ἵπταται, αἰωρεῖται, ἀρχ. ἰρλ. dīan=ταχύς, λεττ. deju, diêt=χορεύειν. Πβ. καὶ *δῖνος*, 1 *δίω*, *ζάλη*, *ζῆλος*, *ζημία*, *ζητρός*.

δίζω "ἀμφιβάλλω" : ἐκ τοῦ *δίς* (ὃ ἰδέ, πβ. *διά*), ὡς τὸ *διστάζω* "ἀμφιβάλλω", ἐκ τοῦ *δισ*τος* (πβ. ἀρχ. ἰνδ. dvisthaḥ=διφορούμενος=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. tvistr=ὁ ἔχων διάφορον γνώμην) καὶ *δοιάζω* "ἀμφιβάλλω, σκέπτομαι κατὰ δύο τρόπους", ἐκ τοῦ *δοιός*, ὃ ἰδέ.

διηνεκὴς (ἰων.), **διᾱνεκὴς** (ἀττ.) "ἀδιάκοπος, συνεχής, ἀτελεύτητος, αἰώνιος" (κυρ. "ὁ φερόμενος [διερχόμενος] διὰ μιᾶς ὁδοῦ") : ἐκ τοῦ *δια-ηνεκὴς (ἢ -ανεκής), συγγ. τῷ *ἐνεγκεῖν* "φέρειν" (ρ. *enek-)· πβ. *ποδ-ηνεκὴς* "ὁ φερόμενος (φθάνων) μέχρι τῶν ποδῶν", *δουρ-ηνεκὴς* "ὁ ὑπὸ τοῦ δόρατος ἐπιτυγχανόμενος, ὁ εἰς ἀπόστασιν βολῆς δόρατος", *κεντρ-ηνεκὴς* "ὁ διὰ κέντρου ἐλαυνόμενος, κεντούμενος, παροτρυνόμενος".

δῑθύραμβος, ὁ "εἶδος λυρικῆς ποιήσεως, ὁ διθύραμβος· ἐπιθ. τοῦ Βάκχου" :

μᾶλλον εἶναι προελλ., ὡς ἡ λ. *θρίαμβος* (ἴσως ἐκ τοῦ **τιτύρ-αμβος* "τέσσαρα βήματα", μετ' αἰγ. φωνητικῆς ἀποδόσεως).

δικασπόλος, ὁ "ὁ ἐφαρμόζων τοὺς νόμους, δικαστής", *δικασπολία*, ἡ "κρίσις, δίκη": ἐκ τοῦ **δικαvς* αἰτ. πληθ. (πβ. λεσβ. *δικασκόπος* "ὄνομα ἀρχῆς τινος ἐν Μυτιλήνῃ") + *-πολος*, πβ. *αἰ-πόλος* (βλ. *βουκόλος*).

δικεῖν ἀόρ. "ρίπτειν", *δίκτυον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, δίκτυον, «δίχτυ»" (*dik-tu̯o-), *δικτυβόλος*, ὁ "ἁλιεύς", *δίσκος*, ὁ "στρογγύλη πλὰξ κατάλληλος πρὸς ρῖψιν, δίσκος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

δίκελλα, ἡ "σκαπάνη ἔχουσα δύο χηλὰς ἢ ὀδόντας", *δικελλίτης*, ὁ "ὁ σκάπτων διὰ δικέλλης": ἐκ τοῦ **δι-κελjα*· ρ. *q̯el-, πβ. *κελεῖς* "ἀξίνη" Ἡσύχ. καὶ *κόλος, κλάω*, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν λ. *σκαλίς*, ἡ "σκαπάνη, ἀξίνη" (ρ. *sqel-).

δίκη, ἡ "τὸ δίκαιον, ἡ κρίσις, ἀπόφασις, διαδικασία, δίκη", βλ. *δείκνῦμι*.

δικλίδες (θύραι), αἱ "αἱ ἔχουσαι δύο φύλλα, δίφυλλοι": ἐκ τοῦ *δι* + *κλῖνω*.

δῖνος, ὁ "περιδίνησις, δίνη, περιστροφή, στρόβιλος, μέγα στρογγύλον ποτήριον, κυκλοτερὴς χῶρος, ἀλώνιον", *δῖνη* (ὁμ.), αἰολ. *δίννα*, ἡ "περιδίνησις, περιστροφή, δίνη, στρόβιλος", *δῖνέω* "περιστρέφομαι", *δῖνεύω* "στροβιλίζω, περιστρέφω", ἀπρφ. *δῖνέμεν* "ἀλωνίζειν": συγγ. τῷ 1 *δίω* (ρ. *deiā-, πβ. *δίεμαι, δίζημαι, διώκω*).

διοκωχή, ἡ "παῦσις, λῆξις", βλ. *ἀνοκωχή*.

δίομαι "κυνηγῶ μακράν, ἀποδιώκω", βλ. 1 *δίω*.

δίοπος, ὁ "διοικητής, κυβερνήτης": συγγ. τῷ *ἕπω*.

δῖος "θεῖος, ἔξοχος", θηλ. *δῖα*: ἐκ τοῦ *diu̯i̯os=ἀρχ. ἰνδ. div(i)yá̯h=οὐράνιος, λατ. dīus=θεῖος· πβ. τὸ ἑλλ. *ἔνδῖος* ἐν τῇ σημ. "ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡμέρας" (**ἐνδιϜjος*, ἐκ τοῦ **ἐν διϜί*, πβ. *ἐννύχιος*), *εὔδιος* (**εὐ-διϜος*) "γαλήνιος, καθαρός, λαμπρός, φαιδρός" (ὃ ἰδέ)· ρ. *diu̯- (πβ. ἀρχ. ἰνδ. divā=κατὰ τὴν ἡμέραν, ἀρμ. tiv=ἡμέρα, λατ. bīduum=δύο ἡμέραι), συνεσταλ. β. τοῦ IE *dei̯u̯os=ὁ θεός, οὐράνιος ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dēvá̯h=θεός, λατ. deus=ὡσ., ἀρχ. ἰρλ. dīa, ἀρχ. γερμ. Zīo, λιθ. diēvas· πβ. *δέατο, Ζεύς*.

διόσπυρος, ὁ (καὶ **-ον,** τὸ) "ἓν εἶδος καρποῦ σιτηρῶν": ἐκ τοῦ *Διός*, γεν. τοῦ ὀν. *Ζεύς* (πβ. *Διὸς βάλανος*, λατ. iūglāns) καὶ *πυρός*, ὁ "σῖτος".

δίπλαξ, -ακος, ὁ, ἡ "ὁ ἔχων δύο πτυχάς, «διπλωμένος», διπλοῦς": ἐκ τοῦ **δι-πλακ-*, συγγ. τοῖς: ὀμβρ. tu-plak, λατ. du-plex=διπλοῦς· τὸ β' συνθετ. μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *pel- = συμπτύσσειν, διπλώνειν (βλ. [*διπλάσιος*] *διπλόος*) καὶ τῇ *plek- = πλέκειν (ἑλλ. *πλέκω*), πβ. γοτθ. ain-falþs=ἁπλοῦς.

διπλάσιος, ποιητ. **δίπαλτος** "ὅ,τι καὶ νῦν, διπλάσιος": ἐκ τοῦ **δι-πλα-τος* (πβ. *δίφατος* παρὰ τῷ *διφάσιος*· ἀνάλογον καὶ τὸ *τριπλάσιος*), IE *pl̥-to-, ἐκ τοῦ *pel- = συμπτύσσειν, διπλώνειν· διὰ τὴν μετὰ τοῦ t παραγωγὴν πβ. γοτθ. ainfalþs (βλ. *δίπλαξ*). — Ἐκ τῆς αὐτῆς ρ.: *διπλόος*, ἀττ. *διπλοῦς*, ποιητ. *διπλός* "ὅ,τι καὶ νῦν, διπλοῦς, διπλός" (πβ. *ἁπλόος, τριπλόος*): συγγ. τῷ λατ. duplus (πβ. simplus, triplus), πβ. γοτθ. twei-fls, νεογερμ. Zweifel=ἀμφιβολία.

δίς "δύο φοράς, δίς": IE *du̯is=ἀρχ. ἰνδ. dvíḥ, λατ. bis, μσν. γερμ. zwir= δίς· ἐν συνθέσει *δι-* = ἀρχ. ἰνδ. dvi-, λατ. bi-, ἀγγλοσαξ. dwi-, ἀρχ. γερμ. zwi-, λιθ. dvi- (π.χ. ἀρχ. ἰνδ. dvípád-, ἑλλ. *δίπους*, λατ. bipēs).

δισσός, ἀττ. **διττός** "διπλοῦς, διπλός": ἐκ τοῦ **διχ-jος,* συγγ. τῷ *δίχα*· ἰων. *διξός,* ἐκ τοῦ **διχ-θjος,* συγγ. τῷ *διχθά.* Ἀνάλογα καὶ τά: *τρισσός, τριξός.*

διστάζω "ἀμφιβάλλω", βλ. *δίζω.*

διφάσιος "διπλάσιος, διπλοῦς", *δίφατον* "διφάσιον" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ **δι-φατ-jο-,* μᾶλλον συγγ. τῷ *φαίνω.*

διφάω, ἰων. **διφέω** "ζητῶ, ἀναζητῶ, ἐρευνῶ", *ἀστροδίφης,* ὁ "ἀστρονόμος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

διφθέρα, ἡ "δέρμα κατειργασμένον, δερμάτινον ἱμάτιον, πήρα, σάκκος": ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *δέφω* [*δέψω*];).

δίφρος, ὁ "τὸ μέρος τοῦ ἅρματος, ἐφ' οὗ ἦσαν ὁ ὁδηγῶν (*ἡνίοχος*) καὶ ὁ πολεμιστὴς (*παραιβάτης*), πολεμικὸν ἅρμα, κάθισμα, ἡ ἕδρα", *δίφραξ, -ακος,* ἡ ποιητ.=ὡσ., *διφρίσκος,* ὁ, ὑποκορ. τοῦ *δίφρος*: **δι- + φρ-,* ἠφανισμ. β. τῆς ρ. *bher- (ἑλλ. *φέρω*)=φέρειν (κυρ. σημαίνει «πλεκτὸν κάθισμα ἔχον δύο λαβάς", πβ. νεογερμ. Zuber=δοχεῖον ἔχον δύο λαβάς).

δίχα "διττῶς, χωριστά, εἰς δύο μέρη· ἄνευ, χωρίς", *διχῇ,* δωρ. *διχᾷ* "εἰς δύο, χωριστά", *διχάς, -άδος,* ἡ "τὸ ἥμισυ", *διχόμηνις, -ιδος,* ὁ, ἡ, *διχόμηνος, -ον* . "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πανσέληνον", ὡς οὐσ. *διχόμηνις, διχόμηνος,* ἡ "ἡ πανσέληνος": ἐκ τοῦ *di-gh-, διὰ τὸ τέρμα τῆς λέξεως πβ. ἀρχ. ἰνδ. viśva-ha=ἀείποτε. — *διχθά* "δίχα, εἰς δύο" (*διχθάδιος* "διπλοῦς, διῃρημένος εἰς δύο"· πβ. *τριχθά, τετραχθά*): ἴσως κατὰ συμφυρμὸν τῶν *δίχα* καὶ **διθά* (=ἀρχ. ἰνδ. dvi-dhā=δίχα, εἰς δύο). Πβ. *δισσός* (*διξός*).

δίψα, ἡ, **δίψος,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, δίψα, σφοδρὰ ἐπιθυμία", ὁμ. *διψάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, διψῶ", *διψαλέος, δίψιος* "ὁ ἔχων δίψαν, «διψασμένος»· ξηρός": ἀβεβ. ἐτυμολ.

1 **δίω** (ὁμ.) "φεύγω μακράν, τρέπομαι εἰς φυγήν", *δίομαι* "κυνηγῶ μακράν", ὁμ. *δίενται* "σπεύδουν" (κατὰ μετασχημ. ἐκ τοῦ **δίονται,* κατὰ τὸ *ἵενται*), *διερός* "εὐκίνητος, ταχύς": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dīyati=ἵπταται, αἰωρεῖται κ.τ.λ.· βλ. *δίζημαι,* πβ. *δῖνος, διώκω, ζητέω.*

2 **δίω** (**δίε**) "φοβοῦμαι", βλ. *δείδω.*

διωβελία, ἡ "ἡ διὰ τὸ θέατρον καθημερινὴ χορηγία δύο ὀβολῶν εἰς ἕκαστον πολίτην κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑορτῶν ἐν Ἀθήναις", βλ. *ὀβελός.*

διώκω "κάμνω τινὰ νὰ φεύγῃ, διώκω, «διώχνω», καταδιώκω, κυνηγῶ, διώκω δικαστικῶς, κατηγορῶ", *δίωξις, -εως,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, δίωξις, καταδίωξις, κυνήγιον, κατηγορία", *δίωγμα,* τὸ "καταδίωξις, κυνήγιον, θήραμα", *διωγμός,* ὁ "κυνήγιον, καταδίωξις": ἴσως ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς πρκ. **δε-δίωκ-α,* ἔκ τινος **δίημι* "διώκω", *δίεμαι* "φεύγω μακράν, σπεύδω", βλ. 1 *δίω.*

διῶρυξ, -υχος (καὶ μτγν. **-υγος**), ἡ "αὖλαξ, τάφρος, διῶρυξ", βλ. *ὀρύσσω.*

δμῆσις, εως, ἡ "ἡ δάμασις, καταδάμασις", *δμητός* "δαμασθείς", βλ. *δαμάω.*

δμώς, γεν. **δμωός** (ἰων.), ὁ "ὁ αἰχμαλωτισθεὶς ἐν πολέμῳ, δοῦλος, ὑπηρέτης", *δμωή,* ἡ "ἡ δούλη, ὑπηρέτρια", κρητ. *μνῴα,* ἡ "τάξις δούλων ἢ δουλοπαροίκων ἐν Κρήτῃ", *μνῷται,* οἱ "εὐγενεῖς δοῦλοι ἐν Κρήτῃ": ἴσως ξένη λέξις.

δνοπαλίζω (ὁμ.) "σείω βιαίως, τινάσσω εἰς τὸν ἀέρα, ἀνατρέπω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

δνόφος, νεώτ. **γνόφος,** ὁ "ζόφος, σκότος, «μαυρίλα»", *δνοφερός, δνόφεος, δνοφώδης* "ζοφερός, σκοτεινός", ὁμ. *ἰοδνεφής* "ὁ ἔχων χρῶμα σκοτεινὸν ὡς τὸ ἴον" : ἀβεβ. ἐτυμολ. · ἴσως ἐσχηματίσθη κατ' ἐπίδρασιν τῆς ὁμοήχου καὶ ταυτοσήμου λ. *ζόφος*, ὁ "σκότος" καὶ τῶν λ. *κνέφας, ψέφας, ψέφος*, τὸ (> λατ. creper ;) "σκότος".

δοᾶν ἐπίρ. "ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐπὶ πολύ", βλ. *δήν*.

δοάσσατο (ἀόρ.) "ἐφάνη, ἐθεωρήθη", βλ. *δέατο*.

δοθιήν, -ῆνος, ὁ "μικρὸν ἐξοίδημα, ἐξάνθημα" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

δοιάζω "ἀμφιβάλλω, διστάζω, σκέπτομαι κατὰ δύο τρόπους · *μέσ.* εὑρίσκομαι ἐν ἀμφιβολίᾳ, νομίζω", βλ. *δοιός*.

δοίδυξ, -ῦκος, ὁ "κόπανος, «γουδοχέρι»", *ἀναδοιδῦκάζω* "ἀναταράσσω, συγχέω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

δοιὸς "διπλοῦς", *δοιοὶ* "δύο, ἀμφότεροι", *δοιή*, ἡ "ἀμφιβολία, ἀπορία", ὁμ. *ἐν δοιῇ εἶναι* "ἐν ἀμφιβολίᾳ εἶναι", *δοιάζω* "ἀμφιβάλλω, διστάζω, σκέπτομαι κατὰ δύο τρόπους · μέσ. εὑρίσκομαι ἐν ἀμφιβολίᾳ, νομίζω" : ἐκ τοῦ *dụoi-i̯os (*dụoi ὀνομ. καὶ αἰτ. πληθ. οὐδ.=δύο), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dvayáḥ =διπλοῦς, λιθ. dveji=δύο, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dvojɛ =διπλοῦς, δύο, γοτθ. γεν. πληθ. twaddje, ἀρχ. γερμ. zweiio=(τῶν) δύο· πβ. ἐπίσης γοτθ. tweifla-, νεογερμ. Zweifel=ἀμφιβολία καὶ ἑλλ. *δείδω*.

δοκεύω "παρατηρῶ, παραφυλάττω, παραμονεύω" (*προσδοκάω* "ἀναμένω, περιμένω, προσδοκῶ"), *δοκεῖ μοι* "μοῦ φαίνεται, μοῦ φαίνεται καλὸν" (κυρ. "μοῦ εἶναι ἀποδεκτόν"), *δοκέω* (*δόξω, ἔδοξα*) "νομίζω, φαντάζομαι, διανοοῦμαι, σκέπτομαι, φαίνομαι", *δόξα* (**δοκ-σα*), ἡ "γνώμη, ἰδέα, προσδοκία, εἰκασία, δόξα, φήμη", *δόκιμος* "ἀξιόλογος, δεδοκιμασμένος, ἐξετασθείς", *δόκησις*, ἡ "δοξασία, φαντασία, ὑποψία, ὅραμα, ὑπόληψις", *δόγμα*, τὸ "γνώμη, ἀπόφασις, ψήφισμα" (πβ. ἐπίσης *δοκάνη, δοκός*, βλ. *δέκομαι*)· ρ. *dek̑-=δέχεσθαι, λαμβάνειν ἐν τοῖς : λατ. decet=προσήκει, ἁρμόζει, πρέπει, decus οὐδ.=ὅ,τι ἁρμόζει, στόλισμα (=μσν. ἰρλ. dech= κάλλιστος), dīgnus=ἄξιος, ἑλλ. *ἀρι-δείκετος* "ἐξαίρετος, ἐνδοξότατος" (κατὰ μετρ. ἔκτασιν ἀντὶ *-δέκετος*)· βλ. *δέκομαι, δηδέχαται*, πβ. *διδάσκω, δεξιός*.

δόλιος "ἀπατηλός, πανοῦργος", βλ. *δόλος*.

δολιχὸς "μακρός", *δόλιχος*, ὁ "μακρὸς δρόμος ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ", ὁμ. *δολιχόσκιον* (*ἔγχος*· τοῦ β' συνθετ. ἡ σημ. καὶ ἐτυμολ. ἀβεβ.[1]) : Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ἐν-δελεχής* (κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *-δελαχής* ;) "συνεχής, διαρκής", συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dīrghāḥ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dlъgъ, λιθ. ilgas, χεττ. daluga- = μακρὸς (πβ. λατ. indulgeō)· ρ. *delēgh- (παρὰ τῇ *[d]longhos ἐν τοῖς : λατ. longus, ἀρχ. ἰρλ. long, γοτθ. laggs, νεογερμ. lang= μακρός), ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *del ἐν τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pro-dьliti= παρατείνειν.

δόλος, ὁ "ἀπάτη, πανουργία, δόλος, δόλωμα πρὸς ἁλίευσιν ἰχθύων, δέλεαρ,

1. Κατά τινας *δολιχόσκιος* ἐκ τοῦ *δολιχὸς*+*σκιὰ* "ὁ ῥίπτων μακρὰν σκιάν". Κατ' ἄλλους ἐκ τοῦ *δολιχ-όσχιος* (*δολιχὸς*+*ὄσχος*) "ὁ ἔχων μακρὸν ξύλον («κοντάρι»)".

πᾶν τέχνασμα ἢ στρατήγημα", *δολόω* "ἐξαπατῶ διὰ δόλου, δελεάζω, παγιδεύω, μετασχηματίζω, τροποποιῶ, νοθεύω" *δόλωμα*, τὸ "δόλος, τέχνασμα", *δόλωσις*, ἡ "ἐξαπάτησις", *δόλων*, *-ωνος*, ὁ "τὸ «στιλέτο», μικρὸν ἐγχειρίδιον τῶν δολοφόνων· μικρὸν πρωραῖον ἱστίον": λατ. dolus=δόλος, ἀπάτη (δάνειον ἐκ τῆς 'Ελλ. ;)· πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. tal οὐδ.=λογαριασμός, ἀριθμός, λόγος, ἀρχ. γερμ. zala (νεογερμ. Zahl)=ἀριθμός, διήγησις, ἐκτετ. τύπος ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. tāl θηλ.=ἀπάτη, δολιότης.

δόμος, ὁ "οἰκία, θάλαμος, δωμάτιον, οἶκος, οἰκογένεια" (*δομή* "τεῖχος" Ἡσύχ., *οἰκο-δόμος*, ὁ "κτίστης, οἰκοδόμος"): = ἀρχ. ἰνδ. dámaḥ, λατ. domus (θ. μετὰ τοῦ ο, παρὰ τῷ θ. μετὰ τοῦ u=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. domъ)=οἰκία· πβ. λιθ. nãmas=οἰκία, κατοικία. IE *domos (*domus)=οἰκία, παρὰ ταῖς ὀνοματ. ρ.: *dĕm-, *dŏm-, *dm-, *dm̥- ἐν τῇ λ. *δῶ* (ὁμ. *ἐμὸν δῶ* κ.ἄ.) "δῶμα", ἐκ τοῦ *dō[m] (πβ. *δῶμα*, *-ατος*, τὸ "οἰκία, δωμάτιον, οἶκος, οἰκογένεια", μᾶλλον ἐκ τοῦ *dōm-m̥, ἀρχικῶς αἰτ. ἀρσ., δευτερ. τύπος οὐδ. κατὰ τὸ *στρῶμα* κ.τ.λ.· πβ. ἀρμ. tun=οἰκία, ἐκ τοῦ *dō[m]-m). Πβ. καὶ *Δμίᾱ*, *Μνίᾱ*, *Δαμίᾱ* (κυρ. σημαίνει "οἰκοδέσποινα") καὶ *δάμαρ*, *δεσπότης*, *δάπεδον*, *ἔνδον*· ρ. *dem-, *demā- = κτίζειν, οἰκοδομεῖν βλ. *δέμω*.

δόναξ, δωρ. **δῶναξ**, ἰων. **δοῦναξ, -ακος**, ὁ "κάλαμος (ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευόμενος), «καλάμι», βέλος, αὐλὸς ποιμενικός", *δονακόεις* "πλήρης καλάμων", *δονακοτρόφος* "ὁ τρέφων (τ.ἔ. παράγων) καλάμους", *δονακόχλοος*, *-ον* καὶ συνηρ. *-χλους*, *-ουν* "ὁ ἔχων χλοεροὺς δόνακας, πράσινος ἐκ τῶν καλάμων", *δονακώδης* "πλήρης καλάμων": ἴσως συγγ. τοῖς: γοτθ. tains=κλάδος, λεττ. duonis=ὁ κάλαμος, οἱ σχοῖνοι, ἑλλ. *δονέω* "σείω, τινάσσω", *ἁλί-δονος* "ὁ «παραδέρνων» εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπὸ τῆς θαλάσσης περιδινούμενος" (ἂν ἡ βασ. σημ. αὐτοῦ εἶναι "σείειν" κ.τ.τ.).

δονέω "σείω, τινάσσω", βλ. *δόναξ*.

δόξα, ἡ "γνώμη, ἰδέα, προσδοκία, εἰκασία, δόξα, φήμη", βλ. *δοκεύω*.

δορᾱ́, ἡ "δέρμα ζώου, δορά", βλ. *δέρω*.

δορκάς, -άδος, ἡ, **δορκός**, ὁ, **δόρξ**, γεν. **δορκός**, ἡ "ἔλαφος, «ζαρκάδι»": κατὰ παρετυμολ., τύποι σχηματισθέντες κατὰ τὸ *δέρκομαι* ἀντὶ τῶν σπανιωτέρων τύπων *ζορκάς*, *ζόρξ*, ἐκ τοῦ *i̯ork-s=κυμβρ. iwrch, κορν. yorch=ἔλαφος (*i̯orkos), πβ. κύρ. ὄν. Jurca. — Αἱ λ. *ἴορκος* (παρ' Ὀππ.), *ἴορκες* "τῶν δορκάδων ζῴων", *ἴυρκες* "αἶγες ἄγριαι" (Ἡσύχ.) εἶναι δάνεια ἐκ τῆς Κελτ.

δόρπον, τὸ "τὸ δεῖπνον, ἑσπερινὸν φαγητόν, ἡ τροφή, τὸ φαγητόν", *δορπέω* "τρώγω τὸ ἑσπερινὸν φαγητόν, δειπνῶ", *δορπηστός*, ὁ "ὁ καιρὸς τοῦ ἑσπερινοῦ φαγητοῦ, ἡ ἑσπέρα" (πβ. *δειπνηστός*, ὁ "ἡ ὥρα τοῦ δείπνου" καὶ *ἔδομαι* "τρώγω"): ὡς σημαῖνον "ἀποκεκομμένον μέρος, μερίς", εἶναι συγγ. τῷ *δρέπω* "ἀποκόπτω, ἀποσπῶ", ἴσως συγγ. καὶ τοῖς: ἀλβ. darkε=ἑσπερινὸν φαγητόν, ἑσπέρα, drekε=γεῦμα.

δόρυ, ὁμ. γεν. **δουρὸς** (**δορϜος*), **δούρατος** (**δορϜατος*, **δορϜn̥τος*), ἀττ. **δόρατος**, τὸ "ὁ κορμὸς δένδρου, τὸ ξύλον, ὁ στειλεὸς τοῦ δόρατος, τὸ δόρυ, ἡ θηρευτικὴ λόγχη", *δουράτεος*, *δούρειος* "ξύλινος, ὁ ἐκ σανίδων ἢ δοκῶν κατεσκευασμένος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. dāru οὐδ.=ξύλον, χεττ. taru- = δένδρον, ξύλον, τοχ. or=ξύλον· IE *dŏru- = τὸ σκληρόν, δένδρον,

ξύλον, εἰδικώτερον : ἡ δρῦς, «βαλανιδιὰ» (βλ. *δρῦς*). ΙΙβ. σικελ. *ἀσχέδωρος*, ὁ "ὁ κάπρος" (*ἀν-σχε-δωρϝος "ὁ ἀντέχων εἰς τὸ δόρυ"), *Δωριεύς*, -έως, ὁ "ὁ ἀπόγονος τοῦ Δώρου", ἐν τῷ πληθ. *Δωριεῖς*, οἱ "ἡ γνωστὴ φυλὴ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, οἱ Δωριεῖς" (μᾶλλον ἐκ τοῦ *Δωρίς*, -ίδος, ἡ "χώρα ἔχουσα δάση, σύνδενδρος τόπος"), ἰων. *Δοῦρις* (*δορϝ-). Πβ. καὶ *δένδρεον*, *δρυμά*.

δοῦλος (δωρ. **δῶλος**), ὁ "ὁ ἐκ γενετῆς δοῦλος, δοῦλος, «σκλάβος»", ὡς ἐπίθ. "δουλικός, ὑπόδουλος, ὑπήκοος", *δούλη*, δωρ. *δώλα*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, δούλη, «σκλάβα»", *δουλικός*, *δούλιος* "δουλικός, δουλοπρεπής", *δουλεία*, ἡ "ὑποδούλωσις, δουλεία, «σκλαβιά»", *δουλεύω* "εἶμαι δοῦλος, ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος" : δάνειον ἔκ τινος μικρασιατ. γλώσσης (Λυδ. ;).

δοῦπος, ὁ "βαρύς, ὑπόκωφος ἦχος, «γδοῦπος», κρότος, ψόφος, θόρυβος, «βουητό»", *δουπέω* "ἐκβάλλω βαρὺν ἦχον, ἠχῶ βαρέως, πίπτω ἐν πολέμῳ" : ἀρχικῶς οἱ ἀρκτικοὶ φθόγγοι ἦσαν *γδ-* ἕνεκα τῶν ὁμ. τύπων : *ἐρί-γδουπος* "ὁ ἰσχυρῶς βροντῶν, βροντώδης", *ἐγδούπησαν* Ἰλ. Λ 45 (ὅπως, ἴσως, ἡ λ. *κτύπος*, ὁ "ἰσχυρὸς θόρυβος, κρότος, κτύπημα" ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ *τύπος*)· πβ. λεττ. dupêtiês=βαρέως ἠχεῖν, σλοβεν. dúpati=ὑποκώφως θορυβεῖν.

δοχμός, δόχμιος "λοξός, πλάγιος", *δοχμόλοφος* "ὁ ἔχων λόφον (περικεφαλαίας) κλίνοντα πρὸς τὰ πλάγια, ὁ ἔχων λοξὸν λόφον", *δοχμόομαι* "κλίνω πρὸς τὰ πλάγια, κυρτοῦμαι" : κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *δαχμός=ἀρχ. ἰνδ. jihmáḥ= ἐγκάρσιος, ἐστραμμένος πρὸς τὰ κάτω, λοξὸς (IE *dəgh-mós).

δράκων, -οντος, ὁ "μέγας ὄφις, δράκων, «δράκος», ὄφις" (ἀρχ. θ. μετὰ τοῦ n, πβ. *δράκαινα*, ἡ καὶ *λέων*, ὁ) : ἐκ τοῦ *δρακ-* (IE *dr̥k-)=ἀρχ. ἰνδ. dŕś- θηλ.=θέα, ὄψις· ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ βλέμμα τοῦ ζῴου, τὸ ὁποῖον, ἕνεκα τῆς ἀγριότητος αὐτοῦ, καθηλώνει καὶ παραλύει, βλ. *δέρκομαι*.

δρᾶμα, τό, βλ. *δράω*.

δραμεῖν, δραπέτης, δρασμός, βλ. *ἀποδιδράσκω*.

δράσσομαι, ἀττ. **δράττομαι** "λαμβάνω διὰ τῆς χειρός, «πιάνω», δράττομαι", *δράγδην* ἐπίρ. "σφιγκτὰ διὰ τῆς χειρός, «ἁρπαχτά»", *δράγμα*, τὸ "ὅσον δύναταί τις νὰ περιλάβῃ διὰ τῆς χειρός, «χερόβολο», δεμάτιον", *δράξ*, γεν. *δρακός*, ἡ "δράγμα, «φούχτα», παλάμη" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. zarga= τὸ κράσπεδον ἑνὸς χώρου, ἄκρον, χεῖλος, ἀρχ. σκανδ.- ἰσλ. targa, ἀγγλοσαξ. targe θηλ.=ἀσπὶς (> γαλλ. targe > νεογερμ. Tartsche=ὡσ.), ἀρμ. trcak =δέσμη ξηρῶν ξύλων· ρ. *dergh- = λαμβάνειν, «πιάνειν», πβ. *δραχμή*.

δραχμή, ἀρκ., ἠλ. **δαρχμά**, γορτ. **δαρχνά**, ἡ "ἀρχαῖον νόμισμα, ἡ δραχμή" (σασανιδ *drahm > ἀραβ. dirham, ἀρμ. dram) : ὡς σημαῖνον "δρὰξ ἐκ μεταλλίνων ῥάβδων", εἶναι συγγ. τῷ *δράσσομαι*.

δράω, δρῶ (*δρα-jω) "πράττω, ἐνεργῶ, δρῶ, κατορθώνω", *δρᾶμα*, τὸ "πρᾶξις, ἐνέργεια, ἔργον, δρᾶμα", *ἀδρανής* "ὁ μὴ δρῶν, ἀργός, ἀσθενής", ὁμ. *ὀλιγο-δρανέων* "ὁ δυνάμενος νὰ πράξῃ ὀλίγα, ἀδύνατος, ἀσθενής", ὁμ. *δραίνω* (*δραν-jω) "θέλω (εἶμαι ἕτοιμος, πρόθυμος) νὰ πράξω τι" : συγγ. τοῖς : λιθ. daraũ, darýti=δρᾶν, πράττειν.

δρέπω "ἀποσπῶ, ἀποκόπτω, συλλέγω, καρποῦμαι", *δρέπανον*, τό, *δρεπάνη*, ἡ

"κυρτὸν θεριστικὸν ἐργαλεῖον, δρέπανον, «δρεπάνι»", ἐκτετ. β. μετὰ τοῦ δ: *δρώπτω* "διακόπτω" Ἡσύχ., *δρωπακίζω* "ἀποσπῶ (μαδῶ) τὰς τρίχας", *δρῶπαξ, -ακος*, ὁ "ἔμπλαστρον ἐκ πίσσης χρησιμοποιούμενον πρὸς ἀπόσπασιν τῶν τριχῶν": συγγ. τοῖς: ρωσ. drjápa-ju=ξύνω, ἀποσπῶ, πολων. drapać=ξύνειν, «γρατσουνίζειν»· ρ. *dre-p-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *der- (βλ. *δέρω*), πβ. *δόρπον*.

δρῖλος, ὁ "ὁ σκώληξ τῆς γῆς, ἕλμινς, περιτετμημένος, ἔχων τὴν βάλανον τοῦ αἰδοίου γυμνήν", *δρίλακες* "βδέλλαι. Ἠλεῖοι" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως προελλ. Πβ. *κροκόδῖλος*.

δριμὺς "διαπεραστικός, ὀξύς, τραχύς, αὐστηρός, πικρός, ἀγχίνους, πανοῦργος", *δριμύτης, -ητος, ἡ* "ὀξύτης, αὐστηρότης, δριμύτης, ὀξύνοια, πανουργία": ὡς σημαῖνον "κατασχίζων, διαρρηγνύων" καὶ προελθὸν ἐκ τοῦ *δρῖ-μὺς ἢ *δρισ-μὺς (ἢ καὶ ἐκ τοῦ *δρῖ-μός, κατὰ τὸ ὀξὺς κ.τ.λ.), εἶναι συγγ. τῷ λεττ. drîsme=ρωγμή, σχισμή, ἀμυχή· ρ. *dr-ī-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *der- (βλ. *δέρω*).

δρίος, τό, πληθ. **δρία,** τὰ "θαμνώδης τόπος, λόχμη, σύνδενδρος τόπος, δάσος": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. driss=λατ. vepres=ἄκανθα, βάτος, περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *δρῦς*.

δροίτη, ἡ "ξύλινος λουτήρ, ἐπιμήκης σκάφη, πύελος, σαρκοφάγος" (> λατ. dureta), *δοῖτρον* "πύελον, σκάφην" Ἡσύχ.: μᾶλλον ἐκ τοῦ *δροϜ-ίτᾱ, πβ. ἀγγλοσαξ. trīg, ἀγγλ. tray=ἀβαθὴς σκάφη, λεκάνη (*drou-io-, κοινὸν γερμ. trauja-) καὶ *δροὸν* "ἰσχυρόν. Ἀργεῖοι", *ἔνδρυα* "καρδία δένδρου καὶ τὸ μέσον" Ἡσύχ. Βλ. *δρῦς*, πβ. *δρυμά*.

δρόμος, ὁ "τὸ «τρέξιμο», ὁ δρόμος", *δρομάς, -άδος, ὁ, ἡ* "δρομαῖος, τρέχων", βλ. *ἀποδιδράσκω*.

δρόσος, ἡ "ἡ «δροσιά», δρόσος", *δροσόεις, δροσερὸς* "πλήρης δρόσου, δροσερός, πρόσφατος", *δροσίζω* "ραντίζω, δροσίζω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

δροτῆτα αἰτ. (Ἰλ. Π 857 κ.τ.λ.) :=*ἀνδροτῆτα* "ἀνδρείαν, ἀνδρισμόν;"

δρυμά, τὰ (ὁμ.), μεθομ. **δρῦμός,** ὁ, πληθ. **δρῦμοί,** οἱ "δάσος ἐκ δρυῶν, δρυμών, δάσος" (μετὰ τοῦ -ῡ- κατὰ τὸ *δρῦς*): ἐκ τοῦ *drū-mós=ἀρχ. ἰνδ. drumáḥ=δένδρον, ρωσ. dromъ=σύνδενδρος τόπος, παρθένον δάσος, ἀγγλοσαξ. trum=στερεός, δυνατός· πβ. ἀρχ. ἰνδ. su-drúḥ=καλὸν ξύλον, drunī=ὑδρία, κάδος, gall. Druides, ἀρχ. ἰρλ. drūi=Druide=ἱερεὺς τῶν Κελτῶν (*dru-uid- = σοφώτατος, πάνσοφος), dron = στερεὸς (*dru-nos), ἀρχ. γερμ. trog (νεογερμ. Trog)=σκάφη (*dru-kó-). Βλ. *δόρυ, δρῦς*.

δρύπτω "σχίζω, σπαράττω, «ξεσχίζω»" (ὁμ. *ἀποδρύφω*=ὡσ., μετὰ ὑστερογ. φ), *δρυπίς, -ίδος, ἡ* "εἶδος ἀκάνθης": ἴσως συγγ. τῷ λεττ. drupt=διαλύεσθαι, συντρίβεσθαι (ἂν δὲν συσχετίζηται πρὸς τὸ ἑλλ. *θρύπτω*)· ρ. *dru-p- (ὡς *dre-p-, βλ. *δρέπω*), ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *der- (βλ. *δέρω*).

δρῦς, γεν. **δρυὸς** (*δρυϜος), ἡ "ἡ «βαλανιδιά», δρῦς, δένδρον", *δρύϊνος* "ὁ ἐκ δρυός, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου δρυός, δρύϊνος", *ἀκρό-δρυα, τὰ* "ὀπωροφόρα δένδρα, ὀπῶραι, καρποὶ δένδρων", *δρυ-τόμος, ὁ* "ὁ τέμνων (κόπτων) τὰς δρῦς, ξυλοκόπος", *δρύ-φακτος, ὁ* "ὁ ἐκ δρυὸς φραγμός, κιγκλιδωτὸς φράκτης, περίφραγμα, κιγκλίδες" (ἐκ τοῦ *δρυ-φρακτος [κατ' ἀνομ.], συγγ. τῷ *φράσσω*): ἐκ τύπου, ὅστις ἀρχικῶς ἦτο *dru ἢ *doru οὐδ. (πβ. *δόρυ*),

γεν. *druuós, πβ. ἀρχ. ἰνδ. dru- οὐδ. καὶ ἀρσ.=ξύλον, ἀλβ. dru θηλ.=ξύλον, δένδρον, «κοντάρι», druš-k=δρῦς (θ. μετὰ τοῦ es)· πβ. *dreu- ἐν τῷ γοτθ. triu=ξύλον, δένδρον· *deru- ἐν τοῖς: gall. τοπων. Dervus=δρυμών, κυμβρ. derwen=δρῦς, κοινῷ γερμ. ἐθν. ὀν. Tervingi, ἀγγλοσαξ. teoru, νεογερμ. Teer=ὑγρόπισσα, λιθ. dervà=δᾳδοῦχον ξύλον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. drěvo=δένδρον· *dₑru- ἐν τοῖς: μακεδ. *δάρυλλος, ἡ* "δρῦς", ἀρχ. ἰρλ. daur=ὡσ.· *dr̥u- ἐν τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. tyrr=πεύκη. IE *derew(o)- = δένδρον, δρῦς· πβ. καὶ *δένδρεον, δόρυ, δρίος*.

δρύφακτος, ὁ "ὁ ἐκ δρυὸς φραγμός, κιγκλιδωτὸς φράκτης, περίφραγμα, κιγκλίδες", βλ. *δρῦς*.

δρώπτω "βλέπω", βλ. *δέρκομαι*.

δρώψ, γεν. **δρωπός,** ὁ=*ἄνθρωπος*. ὅ ἰδέ.

δύη, ἡ "δυστυχία, συμφορά, ἄλγος, ὀδύνη, ταλαιπωρία", *δυάω* (γ' πληθ. *δυόωσι*) "βυθίζω εἰς δυστυχίαν, καθιστῶ τινα δυστυχῆ", *δυερός* "ἄθλιος, δυστυχής": συγγ. τοῖς: ἀρμ. erkn=οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ, ἀρχ. ἰνδ. dunṓti=καίει, βλ. *δαίω*.

δύναμαι (γορτ. **νύναμαι** κατ' ἀφομ.) "εἶμαι ἱκανός, «(ἠ)μπορῶ», δύναμαι" (κυρ. "ἔχω δύναμιν, ἰσχύν"), *δύναμις, -εως, ἡ* "ἰσχύς, ῥώμη, ἱκανότης, δύναμις" (ἀντὶ **δύνις*, κατὰ τὸ *δύ-να-σθαι*), *δυνάστης, -ου, ὁ* "ὁ ἔχων τὴν δύναμιν (ἐξουσίαν), κυρίαρχος, κύριος, κυβερνήτης", *δυναστεύω* "εἶμαι δυνάστης, ἔχω τὴν δύναμιν (ἐξουσίαν), εἶμαι κυρίαρχός τινος", *δυναστεία, ἡ* "κυριαρχία, ἐξουσία, ὀλιγαρχία", *δυνατός* "ἰσχυρός, δυνατός, ἱκανός", *ἀδύνατος* "ὁ μὴ ἔχων δύναμιν, ἄνευ ἰσχύος, ἀδύνατος, ἀνίκανος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

δύρομαι "ὀδύρομαι, θρηνῶ", βλ. *ὀδύρομαι*.

δυσ- ἀχώριστον προθεματ. μόριον μετὰ τῆς σημ. "τῆς δυσκολίας, δυστυχίας, τοῦ κακοῦ" κ.τ.λ., ἀναιροῦν τὴν καλὴν σημ. τῆς λέξεως ἢ ἐπαυξάνον τὴν κακὴν (π.χ. *δυσ-μενής*=ἀρχ. ἰνδ. dur-manāḥ) :=ἀρχ. ἰνδ. duṣ-, dur- = **δυσ-, κακο-,** ἀρμ. t- = **ἀ-, ἀν-** στερητ., ἀρχ. ἰρλ. do-, du- = **δυσ-, κακο-,** γοτθ. **tuz-,** ἀρχ. γερμ. zur- = **ἀ-, ἀν-** στερητ. Ἴσως συγγ. τῷ *δεύομαι*, βλ. 2 *δέω*.

δυσᾱής "ὁ ἐναντίως πνέων, κακῶς πνέων, θυελλώδης" βλ. *ἀήρ*.

δυσηλεγής ἐπίθ. τοῦ θανάτου καὶ πολέμου, βλ. *τανηλεγής* "ἀλγεινός", βλ. *ἀλέγω*.

δύσκολος "δύστροπος, ἰδιότροπος, δύσκολος", βλ. *εὔκολος*.

δύστηνος, δωρ. **δύστᾱνος** "δυστυχής, ἀτυχής, ἄθλιος": ἐκ τοῦ **δυσ-στᾱνος* "ὁ εὑρισκόμενος εἰς κακὴν κατάστασιν" (*stā- = ἵστασθαι, βλ. *ἵστημι*), πβ. ἀρχ. **ἰνδ. sthānam** οὐδ.=**σταθμός, διαμονή, τόπος, πλατεῖα, θέσις, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stans=στάσις, κατάστασις, κοίτη.** — *δύστος* **"δυστυχής", ἐκ τοῦ** **δυσ-στ-ος*, **πβ. ἀρχ. ἰνδ. duḥ-staḥ καὶ ἑλλ.** *ἄστηνος* **"δυστυχής" παρὰ τῷ** *ἀστῆνες* **"ταλαίπωροι, δυστυχεῖς" Ἡσύχ.**

δυσχερής "ὃν δυσκόλως μεταχειρίζεταί τις, δυσμεταχείριστος, δύσκολος, ἐνοχλητικός", *δυσχέρεια, ἡ* "δυσκολία, ἐνόχλησις, στενοχωρία, ἀηδία, δυστροπία", *δυσχεραίνω* "καθιστῶ τι δυσχερὲς (δύσκολον), παρέχω δυσκολίας· ἀμτβ. μετὰ δυσκολίας ὑπομένω τι, δυσαρεστοῦμαι", βλ. *χείρ* (*εὐχερής*).

δύτης, -ου, ὁ "ὁ καταδυόμενος εἰς τὴν θάλασσαν ἢ τὸ ὕδωρ, δύτης", βλ. 2 *δύω*.

1 **δύω,** γεν. καὶ δοτ. **δυοῖν,** προσέτι **δύο** ἄκλ. (ἴσως ἐκ τοῦ *δύω* πρὸ ἑπομένου φων.) "ὅ,τι καὶ νῦν, δύο", *δυάς, -άδος,* ἡ "ὁ ἀριθμὸς δύο", *δυάκις* ἐπίρ. "δίς" :=ἀρχ. ἰνδ. duvā́ (*δFω- ἐν τῷ *δώ-δεκα*=ἀρχ. ἰνδ. dvā́), ἀρμ. erku, λατ. duō, ἀρχ. ἰρλ. dāu, dō, dā, λιθ. dù, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dъva, ἀλβ. dü =δύο, πβ. γοτθ. twai, νεογερμ. zwei=δύο. IE *d(u)u̯ō(u)=δύο, προσέτι *du̯i-, *du̯oi-, βλ. *δίς, δοιός*· πβ. *δίδυμος*.

2 **δύω** (ἀττ. **δῦ́ω**), ἀόρ. **ἔδῦν** "εἰσδύω, εἰσέρχομαι, εἰσχωρῶ, χώνομαι, ἐπέρχομαι, ἐνδύομαι (π.χ. ἐνδύματα· ὁμοίως ἐν συνθέσει : *ἐν-, ἀπο-, περι-δύω*), καταδύομαι, βυθίζομαι" (κυρ. "«βουτῶ» εἰς τὴν θάλασσαν"), μέσ. *δῦ́ομαι*, ἀττ. *δῦ́νω, δύπτω* (κατὰ τὸ *βάπτω*) "καταδύομαι, «βουτῶ»", *ἀλιβδύω* "βυθίζω τι εἰς τὴν θάλασσαν", *δύσις,* ἡ, *δυσμαί*. αἱ "δύσις, κατάδυσις, «βασίλεμα»" (ἐπὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων), *ἄδυτος* "τόπος, εἰς ὃν δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ εἰσέρχηται πᾶς τις", *ἄδυτον,* τό, *ἄδυτος,* ὁ "τὸ ἐσώτατον μέρος τοῦ ναοῦ" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. upā-du- = ἐνδύεσθαι, περαιτέρω ἴσως συγγ. καὶ τῷ dōṣā́ θηλ.=ἑσπέρα, σκότος, βλ. *δειελός*.

δῶ "οἰκία", βλ. *δόμος*.

δώδεκα "ὅ,τι καὶ νῦν, δώδεκα", *δωδεκάς, -άδος,* ἡ "ὁ ἀριθμὸς δώδεκα, ἡ «δωδεκάδα»", βλ. 1 *δύω*.

δῶμα, -ατος, τὸ "οἰκία, δωμάτιον, οἶκος, οἰκογένεια", *δωμάτιον,* τό, ὑποκορ. τοῦ *δῶμα*, βλ. *δόμος*.

Δωριεύς, ὁ "ὁ ἀπόγονος τοῦ Δώρου", ἐν τῷ πληθ. *Δωριεῖς,* οἱ "ἡ γνωστὴ φυλὴ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, οἱ Δωριεῖς", βλ. *δόρυ*.

1 **δῶρον,** τό, ἰων. **δωρεή,** ἀττ. **δωρεά́,** ἡ "χάρισμα, δῶρον, δωρεά", *δωρέω* "δίδω δῶρα, δωρίζω, χαρίζω", *δώρημα,* τὸ "δῶρον" : ἐκ τοῦ *dṓ-rum=τὸ δεδομένον=ἀρμ. tur, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. darъ=δόσις· πβ. *dō-nom=δῶρον =ἀρχ. ἰνδ. dā́nam, λατ. dōnum, ἀρχ. ἰρλ. dān (*dō-ni- ἐν τοῖς : λιθ. duonis=δόσις, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. danъ=ἀπόδοσις, παράδοσις, εἰσφορά, δασμός)· ρ. *dō- = διδειν, βλ. *δίδωμι*.

2 **δῶρον,** τὸ "ἡ σπιθαμή, παλάμη" (Ἡσύχ.), ὁμ. *ἐκκαιδεκάδωρος* "ὁ ἔχων μῆκος δεκαὲξ παλαμῶν", συνεσταλ. β. λαχ. *δάρειρ* (*δαρεσις) "τὸ ἀπὸ τοῦ μεγάλου δακτύλου ἐπὶ τὸν μικρὸν διάστημα" Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

E

ἐ-, ἠ- αὔξησις ρημ., π.χ. *ἔ-θηκε,* ὁμ. *ἠ-[F]είδη* :=ἀρχ. ἰνδ. a-, ā-, ἀρμ. e- (π.χ. e-lik'=ἑλλ. *ἔ-λιπε*). IE *ē̆- = ἔπειτα, τότε, ταυτόσημον τῷ δεικτικῷ μορίῳ *e- ἐν τοῖς : ἑλλ. *ἐ-κεῖ ἐ-κεῖνος, ἐ-χθές,* ἀρχ. ἰνδ. a-sāú=ἐκεῖνος, ὀσκ. e-tanto=λατ. tanta, e-kas=λατ. hae κ.τ.λ.

ἕ (παμφυλ. Fhé, λεσβ. Fé) αὐτοπαθὴς ἀντων. "ἑαυτὸν (αὐτόν), -ήν, -ό" : ἐκ τοῦ *σFε, προσέτι ὁμ. *ἑέ,* ἐκ τοῦ *σεFε· πβ. γεν. ὁμ. *ἕο, εἷο, εὗ,* ἀττ. *οὗ* (*su̯esi̯o), δοτ. *οἱ, οἵ,* λεσβ. Foῖ (*σFοι) παρὰ τῷ ὁμ. *ἑοῖ* (*σεFοι), κτητ.

ὅς, δωρ. Fός "ἰδικός του" (*σFος=ἀρχ. ἰνδ. svá̦h, svayám, πβ. ἀρμ. in-k'n, ἀλβ. ve-te=ὁ ἴδιος) παρὰ τῷ ὁμ. ἑός, βοιωτ. ἑFός (*σεFος=ἀρχ. λατ. sovos=λατ. suus, ἀβεστ. hava-, λιθ. sãvo=λατ. sui). — IE *seu̯e-, *su̯e-· προσέτι *se- ἐν τοῖς: σφέ, σφὶν κ.τ.λ. (βλ. σφεῖς), ἴσως καὶ ἐν τοῖς ὁμ. ἄνευ τοῦ δίγαμμα: ἕ, οἱ (ἂν ταῦτα προέρχωνται ἐκ τῶν: *σε, *σοι), πβ. λατ. sibi, sē, γοτθ. sik, ἀρχ. γερμ. sih (*se-ge), ἀρχ. πρωσσ. sebbei, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sebě=λατ. sibi. Βλ. καὶ ἔθος, ἑκάς, ἕκαστος, ἧλιξ, σφός.

ἐᾶν (ἰων., ἀττ.) "ἄν, ἐάν": ἐκ τοῦ *εἰ-αν· ἰων., ἀττ. ἤν, ἐκ τοῦ *ἠ-αν· ἰων., ἀττ. ᾶν, ἐκ τοῦ *αἰ-αν· τὸ ἀττ. ἐᾶν κατὰ συμφυρμὸν τῶν ἐᾶν καὶ ᾶν. Πβ. ἄν.

ἑᾱνός, ὁ "γυναικεῖος πέπλος": ἐκ τοῦ *Fεσανος, βλ. ἕννῡμι. — Τὸ ὁμ. ἐπίθ. ἑᾱνὸς (μετὰ τῶν λ. πέπλος, κασσίτερος κ.τ.τ.) εἶναι ἀβεβ. ἐτυμολ. καὶ σημ. (ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἠανός "λάμπων, ἀκτινοβολῶν", εἶναι συγγ. τῷ ἠώς, ἡ "αὐγή, χαραυγή").

1 **ἔαρ** (καὶ **εἶαρ, ἦαρ**), γεν. **εἴαρος,** τὸ "τὸ αἷμα": ἐκ τοῦ *ēsr̥, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ásr̥k, γεν. asná̦h, λατ. as(s)er, λεττ. asins, χεττ. ešhar, ἀρμ. ariun =αἷμα (ἀρχ. θ. μετὰ τῶν r/n).

2 **ἔαρ** (δωρ. **Fῆρ,** ἰων. **ἦρ**), γεν. ὁμ. **ἔαρος,** ἀττ. **ἦρος,** τὸ "ἄνοιξις, ἔαρ": ἐκ τοῦ *Fεσαρ (IE *u̯esr̥), συγγ. τῇ ἐν. τοπ. πτώσει τοῦ ἀβεστ. vanri (*vasr-i) =τὴν ἄνοιξιν, κατὰ τὸ ἔαρ, ἀρμ. garun=ἔαρ, λατ. vēr=ὡσ. (*u̯ēsr=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vār οὐδ.=ἔαρ), λιθ. vasarà=τὸ θέρος (*vesera, πβ. ἐλλ. ἡμέρᾱ: ἦμαρ), ἀρχ. ἰρλ. errach, ἀρχ. ἰνδ. vasantá̦h ἀρσ.=ἔαρ. IE *u̯esr̥, *u̯es(e)n̥- (ἀρχ. θ. μετὰ τῶν r/n). Πβ. ὁμ. εἰαρινός, ἀττ. ἐαρινὸς "ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἔαρ, ἐαρινός, «ἀνοιξιάτικος»" καὶ λατ. vērnus, λιθ. vasarinis=θερινός.

ἑαυτῷ (ἀττ.), **ἑωυτῷ** (ἰων.) αὐτοπαθὴς ἀντων. "ὅ,τι καὶ νῦν, ἑαυτῷ, αὐτῷ, εἰς τὸν ἑαυτόν του": ἐκ τοῦ ἑο[ι] αὐτῷ, ἀττ. ᾱὑτῷ, ἐκ τοῦ ho[ῐ] αὐτῷ· εἶτα ἀναλογικῶς ἐσχηματίσθησαν καὶ οἱ ἀττ. τύποι: ἐμᾱυτοῦ, σεᾱυτοῦ, ἑᾱυτοῦ κ.τ.λ. (ὁμ. ἐμοὶ αὐτῷ, ἕο αὐτοῦ).

ἑάφθη (Ἰλ. Ν 543) "ἐβυθίσθη, ἔπεσεν" (ἀσπίς): ἐκ τοῦ *ἐσαφθη (IE *sn̥qʷ-), συγγ. τοῖς: ἀρμ. ankanim=πίπτω, ὑποχωρῶ, μειοῦμαι, γοτθ. sigqan, νεο-γερμ. sinken=βυθίζεσθαι.

ἐάω (μέλλ. **ἐάσω,** ἀόρ. **εἴασα**) "ἀφίνω, ἐπιτρέπω, ἀνέχομαι, παραμελῶ": ἐκ τοῦ *σεFαω (πβ. εὔα "...ἔα" Ἡσύχ.), ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. suváti, sávati=παρορμᾷ, παροτρύνει, ἀρχ. γερμ. vir-sūmen, νεογερμ. versäumen= ἀμελεῖν, παραμελεῖν (ἐκ τοῦ *sū-mos=καταλείπων, χαλαρώνων).

ἕβδομος (διαλ. **ἔβδεμ-**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἕβδομος", ἑβδομήκοντα "«ἑβδομήντα», ἑβδομήκοντα", ἑβδομαῖος "τὴν ἑβδόμην ἡμέραν", ἑβδομάς, -άδος, ἡ "ὁ ἀριθμὸς ἑπτὰ ἡμερῶν, ἑβδομάς": ἐκ τοῦ *ἑβδμος, IE *sebdmos=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sedmъ, ἀρχ. λιθ. sẽkmas· πβ. *septₑmos ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. saptamá̦h, λατ. septimus, ἀρχ. ἰρλ. sechtmad (*septₑm-etos).

ἔβενος, ἡ "τὸ δένδρον τῆς ἐβένου· τὸ ξύλον τῆς ἐβένου": δάνειον ἐκ τοῦ αἰγυπτ. hbnj.

ἐγγυαλίζω "ἐγχειρίζω, θέτω εἰς τὴν παλάμην", βλ. γύαλον.

ἐγγυάω "ἐγχειρίζω, δίδω τι ὡς ἐνέχυρον, ἐνεχυριάζω, ἀρραβωνίζω· μέσ. δίδω ἐγγύησιν, ἐγγυῶμαι", ἐγγύη, ἡ "ἐγγύησις" (κυρ. "τὸ δεδομένον εἰς

τὴν χεῖρά τινος, ἐνέχυρον"), *ἐγγυητής*, ὁ "ὁ ἐγγυώμενος, ἐγγυητής", *ἐγγύησις* -εως, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ἐγγύησις, ἀρραβών", ὑποχωρητ. σχηματισμὸς *ἔγγυος*, -ον "ὁ παρέχων ἐγγύησιν", ὡς οὐσ. *ἔγγυος*, ὁ "ὁ ἐγγυητής", *ὑπόγυος*[1] "πρόχειρος, πρόσφατος" (κυρ. "ὁ ὑπὸ τὰς χεῖρας, ὑποχείριος"), ὁμ. *ἀμφίγυος* "εὐμεταχείριστος", *ἀμφιγυήεις* "ὁ ἔχων δεξιότητα, ἐπιδέξιος" (ἐκ τοῦ **ἀμφιγύη*, ἡ, "τὸ εὐμεταχείριστον") : ἐκ τοῦ *ἐν*+**γύα* "χείρ", συγγ. τῷ ἀβεστ. gava δυϊκ.=δύο χεῖρες, περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *γύαλον*. Πβ. *ἐγγύς*.

ἐγγὺς "πλησίον, ἐγγύς, κατὰ προσέγγισιν, περίπου" (*ἐγγύθεν* "ἐκ τοῦ πλησίον", *ἐγγύθι* "πλησίον, ἐγγύς, «κοντά»") : ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἐν τῇ χειρί" (πβ. λατ. comminus : manus), εἶναι συγγ. τῷ *ἐγγυάω*· ἀνάλογον καὶ τὸ *μεσσηγὺ* (-ύς) καὶ *μεσηγὺ* (-ύς) "ἐν τῷ μέσῳ, ἐν τῷ μεταξὺ" (κυρ. "μεταξὺ τῶν χειρῶν").

ἐγείρω (ἀόρ. **ἔγρετο, ἐγρέσθαι**, πρκ. **ἐ-γρή-γορα** ἀντὶ **ἐ-γη-γορα*, κατὰ τὸ *ἐγρέσθαι*, μέσ. πρκ. **ἐ-γή-γερ-μαι**) "ἐξεγείρω, σηκώνω, ἀφυπνίζω, διεγείρω, παροξύνω", *ἐγρήσσω* "εἶμαι ἄγρυπνος, ἀγρυπνῶ" (**ἐγρησκjω*) : ἐκ τοῦ *e-ger-i̯ō (τὸ *ἐ*- εἶναι, ὡς ἐν τῷ *ἐ-θέλω*, μόριον;), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. járatē=ἐγείρεται ἐκ τοῦ ὕπνου, jā-gár-ti=ἀγρυπνεῖ (πρκ. jā-gāra : *ἐγρήγορα*), ἀβεστ. ā-garayeiti=ἐξεγείρει, λατ. expergīscor=ἐγείρομαι ἐκ τοῦ ὕπνου (ἐκ τοῦ *-per-grī-scor), ἀλβ. ngrē=ἀνυψῶ, ἀφυπνίζω.

ἔγκαρος, ὁ "ὁ ἐντὸς τῆς κάρας (κεφαλῆς), ἐγκέφαλος, μυελός", βλ. *κάρ*.

ἐγκάρσιος, ἐπι-κάρσιος "λοξός, πλάγιος, ἐγκάρσιος" (*κάρσιον* "πλάγιον" Ἡσύχ.) : ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. skersas=πλάγιος, λοξός, ἀρχ. πρωσσ. kirsa, kerscha=ὑπέρ, ρωσ. čerez=διά, πέραν.

ἔγκατα, δοτ. **ἔγκασι, τά, ἔγκατον**, τὸ (παρὰ Λουκ.), λακ. **ἔγκυτον** "ἔγκατον" (Ἡσύχ.) "τὰ ἐντόσθια, ἔντερα" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἐγκονέω "σπεύδω, πράττω τι μετὰ σπουδῆς, εἶμαι ταχὺς καὶ δραστήριος", *ἐγκονίς*, -ίδος, ἡ "ὑπηρέτρια", *ἀ-κονιτὶ* ἐπίρ. "ἄνευ ταλαιπωρίας (μόχθων)", *κονηταὶ* "θεράποντες", *ἀγκόνους* "διακόνους, δούλους" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ λατ. cōnor=ταλαιπωροῦμαι, ἀγωνίζομαι, ὁρμῶ ἐπί τι, ἐπιχειρῶ, προσπαθῶ (ἐκτετ. τύπος ὡς τὸ *τρωπάω* παρὰ τῷ *τροπέω* κ.ἄ.). Πβ. *διάκονος*.

ἐγκυτὶ ἐπίρ. "μέχρι τοῦ δέρματος", βλ. *κύτος*.

ἐγρήσσω "εἶμαι ἄγρυπνος, ἀγρυπνῶ", βλ. *ἐγείρω*.

ἔγχελυς, -υος, ἡ (ὁ), πληθ. ὁμ. **ἐγχέλυες**, ἀττ. **ἐγχέλεις**, αἱ (οἱ), "τὸ «χέλι»" : ἴσως κατὰ συμφυρμὸν τῶν ΙΕ *ang^{u}(h)is=ὄφις (=λατ. anguis, λιθ. angis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. až̌ь, ἀρμ. auj, τοχ. B aukə=ὄφις) καὶ *eghis (βλ. *ἔχις*) πβ. λατ. anguilla=ἔγχελυς, μσν. ἰρλ. esc-ung=ὡσ. (κατὰ λέξιν "ἔνυδρος ὄφις, «νερόφιδο»"), λιθ. ungurỹs, ρωσ. ugorь=ἔγχελυς καὶ *ἴμβηρις* "ἔγχελυς. Μεθυμναῖοι" Ἡσύχ.

ἐγχεσί-μωρος (ὁμ.) "ὁ περίφημος διὰ τὸ ἔγχος, διακρινόμενος εἰς τὸ δόρυ" : ἐκ τοῦ *ἔγχος* + *-μωρος* "μέγας, μεγαλοπρεπής, ἀξιόλογος" (ἐπίσης ἐν τῷ *ἰό-μωρος* "περίφημος διὰ τὰ βέλη" κ.ἄ.)=ἀρχ. ἰρλ. mōr, mār=μέγας, gall.

1. Τοῦ τύπου τούτου ἔχομεν καὶ γραφὴν *ὑπόγυιος*.

mā̆ros ἐν κυρ. ὀν. ὡς Nerto-māros, μετὰ τοῦ ē ἀρχ. γερμ. -mār ἐν κυρ. ὀν. ὡς Volk-mār, σλαβ. -měrъ ἐν κυρ. ὀν. ὡς Vladi-měrъ. IE *mēros, *mō-ros =μέγας, πβ. συγκρ. *mē-i̯es(*mə-i̯es κ.τ.λ.)=μεγαλύτερος ἐν τοῖς: ὀσκ. mais=πλέον, περισσότερον, ἀρχ. ἰρλ. māu, mō=πλέον, γοτθ. mais=ὡσ., maiza=μεγαλύτερος.

ἔγχος, τό, ὁμ. **ἐγχείη,** ἡ "δόρυ, λόγχη" (*ἐγχέσ-παλος* "ὁ πάλλων τὸ δόρυ"): ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἐγώ (διαλ. **ἐγών,** βοιωτ. **ἰών,** λακ. ταραντ. **ἐγώνη**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐγώ": =λατ. egŏ· πβ. ἀρχ. ἰνδ. ahám, γοτθ. ik, νεογερμ. ich=ἐγώ, λιθ. aš, ἀρχ. λιθ. eš, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. azъ, χεττ. uk, ug. IE *eĝ(h)om κ.τ.τ.

1 **ἐδανός** (Ἰλ. Ξ 172): ἀβεβ. σημ.· ἂν σημαίνη "εὔοσμος, εὐώδης", εἶναι συγγ. τῷ μσν. γερμ. wāzen=πνέειν, φυσᾶν.

2 **ἐδανός** "ἐδώδιμος, φαγώσιμος", βλ. *ἔδω.*

ἔδαφος, τὸ "ὁ πυθμήν, ἡ βάσις παντὸς πράγματος, τὸ θεμέλιον, ἔδαφος", *ἔδεθλον,* τὸ "βάσις", *ἐδαφίζω* "ἰσοπεδώνω, καθιστῶ τι ἐπίπεδον, κατεδαφίζω": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *sed-n̥-bho-, εἶναι συγγ. τῷ *ἕδος,* τὸ "ἕδρα, κάθισμα"· ρ. *sed- = καθῆσθαι, βλ. *ἕζομαι.*

ἔδνον (γορτ. **ἔδνον,** ὁμ. πλ. **ἔεδνα**), τὸ "γαμήλια δῶρα ἐκ μέρους τοῦ μνηστῆρος πρὸς τὴν μνηστήν, ἡ εἰς τὴν μνηστὴν διδομένη ὑπὸ τῶν γονέων προίξ, γαμήλια δῶρα διδόμενα εἰς τοὺς νεονύμφους ὑπὸ τῶν κεκλημένων", *ἑδνόω,* ὁμ. *ἐεδνόω* "προικίζω", μέσ. "προικίζω τὴν θυγατέρα μου (ἐπὶ πατρός)· νυμφεύομαι", *ἐεδνωτής,* ὁ "ὁ πατὴρ ὁ προικίζων τὴν θυγατέρα, πατὴρ τῆς νύμφης, προικοδότης", *ἀνά-εδνος,* ἡ "ἡ ἄνευ δώρων ἐκ μέρους τοῦ γαμβροῦ, ἄνευ νυμφικῶν δώρων": ἐκ τοῦ **Fέδνον* (μετὰ δασέος πνεύματος, κατὰ τὸ *Fhᾱδύς "ἡδύς, εὐχάριστος"): συγγ. τοῖς ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. věno (*vēdno-), ἀρχ. γερμ. widomo, widemo=προίξ, πβ. ἀλβ. vigë=τρόφιμα ὡς γαμήλια δῶρα (*u̯edlo-)· ρ. *u̯edh- = ὁδηγεῖν τὴν νύμφην εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. fedid=ὁδηγεῖ, λιθ. vedù, vesti= ἄγειν, ὁδηγεῖν, νυμφεύεσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vedǫ, vesti=ὁδηγεῖν, νυμφεύεσθαι, χεττ. vete- = ὁδηγεῖν, πβ. ἀρχ. ἰνδ. vadhū́ḥ=νύμφη, νεόγαμος γυνή, σύζυγος τοῦ υἱοῦ, «νύφη».

ἕδος, τό, **ἕδρā,** ἡ, **ἕδρανον,** τὸ "κάθισμα, ἕδρα", *ἑδώλιον,* τὸ "κάθισμα τῶν κωπηλατῶν, κάθισμα", ἐν τῷ πληθ. "ἐνδιαιτήματα, οἰκητήρια": *ἕδος* ἐκ τοῦ *sedos=ἀρχ. ἰνδ. sádas- οὐδ.=κάθισμα, τόπος, διαμονή· πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sǣtr (κοινὸν γερμ. *sētiz) οὐδ.=θερινὴ νομὴ τοῦ ζῴου, λατ. sēdēs, -is θηλ.=ἕδρα, κάθισμα. — *ἕδρᾱ* συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.- ἰσλ. setr οὐδ.=ἕδρα, κάθισμα. — λακ. *ἑλλᾶ* "καθέδρα" Ἡσύχ., ἐκ τοῦ *sed-lā=λατ. sella=ἕδρα, καθέκλα, κάθισμα, πβ. gall. -sedlon=ἕδρα, κάθισμα, γοτθ. sitls, ἀρχ. γερμ. sezzal ἀρσ.=ἕδρα, καθέκλα, κάθισμα· ρ. *sed- = καθῆσθαι, βλ. *ἕζομαι,* πβ. *ἔδαφος, ἵζω, ἱδρύω.*

ἔδω (ἀρχαιότ. ἀθέμ. **ἔδμι,* πβ. ἀπρφ. ὁμ. **ἔδμεναι,** μέλλ. **ἔδομαι**), ὁμ. πρκ. **ἐδηδώς, ἐδήδο-ται** (κατὰ τὸ *πέπο-ται*), ἀττ. **ἐδήδοκα** "ἐσθίω, τρώγω", *ἐδ-ωδή,* ἡ "φαγητόν, τροφή", *ἐδητύς, -ύος,* ἡ, *ἔδεσμα,* τὸ "τροφή, φαγητόν", *ἐδεστής,* ὁ "ὁ τρώγων", *ἐδώδιμος* "φαγώσιμος", *ἐδώδιμα,* τὰ "αἱ ζωοτροφίαι, τροφαί, προμήθειαι": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ádmi=τρώγω, λιθ. ěmi

(*ědmi), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jamь=τρώγω· θεματ. (πβ. *ἔδω*) ἀρχ. ἰνδ. ada-sva, λατ. edō, γοτθ. itan. νεογερμ. essen=τρώγειν, ἀρμ. utem=τρώγω (*ōd-)· ρ. *ed- = τρώγειν, πβ. *ἐσθίω, εἶδαρ, ὀδούς, ὀδύνη*, ὡς ἐπίσης καὶ τά: *ἄριστον, δορπηστός, νῆστις*.

ἕζομαι (ἀόρ. ὁμ. **εἶσα**) "κάθημαι, καθίζω ἐμαυτόν": ἐκ τοῦ *ἐδjομαι=ἀρχ. γερμ. sizzu, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sitja=κάθημαι, πβ. γοτθ. sitan=καθῆσθαι· πβ. ἀρχ. ἰνδ. sátsi, ásadat=ἐκάθητο, μεταβιβ. sādáyati=καθίζει τινά, λατ. sedeō, -ēre = καθῆσθαι (πβ. λιθ. sėdėti, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sěděti), ἀρχ. ἰρλ. saidim=κάθημαι, adsuidi ἀναβάλλει (*sodéjō=γοτθ. satjan, νεογερμ. setzen =καθίζειν), λιθ. sėdmi, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sězdo=κάθημαι, ἀρμ. nstim= ὡσ.· ρ. *sed- = καθῆσθαι, πβ. *ἕδος, ἵζω, ἱδρύω*.

ἔθειρα, ἡ "ἡ θρίξ", ἐν τῷ πληθ. *ἔθειραι*, αἱ "αἱ τρίχες, ἡ χαίτη τοῦ ἵππου, λέοντος κ.τ.τ., ὁ ἐξ ἱππείων τριχῶν λόφος τῆς περικεφαλαίας", *ἐθειράδες*, αἱ "γενειάδες", *ἐθειράζω* "τρέφω (φέρω) μακρὰν κόμην": μᾶλλον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **Fεθ-ερ-ια*, εἶναι συγγ. τῷ ἐλλ. *ὠθέω* "«σπρώχνω», ὠθῶ" κ.τ.λ.· ρ. *u̯edh- = σείειν, τινάσσειν.

ἐθείρω (Ἰλ. Φ 347): ἀβεβ. σημ.[1] καὶ ἐτυμολ.

ἐθέλω (καὶ θέλω) "ὅ,τι καὶ νῦν, θέλω", *ἐθελημός, -όν*, ὁμ. *ἐθελοντήρ, -ῆρος, ἐθελοντής, -οῦ*, ὁ "ὁ ἑκουσίως προσφερόμενος νὰ πράξῃ τι, ἑκούσιος, ἐθελοντής": ἐκ τοῦ *gʷhelō (μετχπτ. τύπος *φαλίζει* "θέλει" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. želěti=ἐπιθυμεῖν, εὔχεσθαι, μακεδ. *ἰζέλα* "ἀγαθῇ τύχῃ" Ἡσύχ., ἀρμ. gel-ǰ=ἐπιθυμία, εὐχή, τοχ. yšelme=ἀγάπη, ἔφεσις, ἐπιθυμία. Πβ. *ἐπιζάφελος*.

ἔθνος, τὸ "σύνολον ἀτόμων, ὁμὰς ἀνθρώπων, λαός, ἔθνος", *ἐθνικός* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἔθνος, ὁ τοῦ ἔθνους, ἐθνικός, εἰδωλολάτρης": ἴσως συγγ. τῷ χεττ. udne=χώρα, καὶ ἐνδεχ., ὡς σημαῖνον "συγγένεια, σύνολον ἀτόμων", συγγ. τῷ *ἔθος*.

ἔθος, τὸ "συνήθεια, ἔθιμον" (θεματ. *βεσὸν* "ἔθος. Λάκωνες" Ἡσύχ.), μτχ. ὁμ. *ἔθων* "συνηθισμένος", πρκ. *εἴωθα*, λεσβ. *εὔωθα* (*sesu̯ōdha) "εἶμαι συνηθισμένος", *ἐθάς, -άδος*, ὁ, ἡ "συνηθισμένος, συνήθης", *ἐθίζω* "συνηθίζω τινά, κάμνω τινὰ νὰ συνηθίσῃ", ἐκτετ. τύποι: *ἦθος, -εος*, τὸ "συνήθεια, χρῆσις, ἔθιμον, ψυχικὴ διάθεσις, χαρακτὴρ τοῦ ἀνθρώπου, συνήθης διαμονή, ἐνδιαίτημα", ἐν τῷ πληθ. "τρῶγλαι, κατοικίαι· οἱ τρόποι καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἀνθρώπων", *ἠθεῖος*, δωρ. *ἠθαῖος* "προσφιλής, σεβαστός", *ἠθάς, -άδος*, ὁ, ἡ "συνηθισμένος, οἰκεῖος, ἔμπειρος": ἐκ τοῦ *σFεθος, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. svadhā= ἴδιος τρόπος, ἰδιορρυθμία, συνήθεια, κατοικία, πβ. γοτθ. sidus θηλ., νεογερμ. Sitte=ἔθιμον, λατ. sod-ālis=συνάδελφος, σύντροφος, ἑταῖρος (*su̯edhālis), suēscō=συνηθίζω (*su̯edh-scō ἢ *su̯ē-scō)· ρ. *s(u̯)e-dh-, ἐκ τοῦ θ. αὐτοπαθοῦς ἀντων. *s(u̯)e- (βλ. *ἑ*) + ρ. *dhē- = καθίζειν, ὅθεν οἰκειοποιεῖσθαι, σφετερίζεσθαι. Πβ. *s(u̯)e-t- ἐν τοῖς: *ἔτης, ἕταρος (ἑταῖρος)*.

ἔθων "ὠθῶν, «σπρώχνων»", βλ. *ἔνοσις*.

εἰ (ἰων., ἀττ., ἀρκ.) "οὕτω, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἄν, ἐάν": τοπ. πτώ-

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ *ἐθείρω* σημαίνει "καλλιεργῶ, περιποιοῦμαι".

σις ἐν. οὐδ. τοῦ ἀντων. θ. e/o- (=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. i=καί, ἐπίσης, γοτθ. ἀναφορ. μόριον -ei), ὡς τὸ δωρ. *αἰ* "ἄν, ἐάν", τοπ. πτῶσις ἐν. θηλ., καὶ δωρ. *ἡ* "ἄν, ἐάν", ὀργαν. πτῶσις ἐν. θηλ. — Πβ. *ἐπ-εἰ* (ἠλ. *ἐπ-ή*) "ἐπειδή"· *εἴ-θε*, δωρ. *αἴ-θε* "«μακάρι νά», εἴθε"· *εἶ-τα*, ιων. *εἶ-τεν*, *ἔπ-ειτα*, ιων. *ἔπ-ειτε*, *-τεν* "μετὰ ταῦτα, ἔπειτα"· *εἴτε... εἴτε* "ὅ,τι καὶ νῦν, εἴτε... εἴτε" (*εἰ* + *τε*, ἐκ τοῦ *q^{u}e).

εἶα "ἔλα λοιπόν!, ἐμπρός!" (> λατ. eia) : ἐπιφ. παρακελευσματικόν, ὡς τὸ ἀττ. *εἶεν* "ἔχει καλῶς!, πολὺ καλά!, καλά!".

εἱαμενή (ὁμ.), ἡ "ἔνυδρος τόπος ἔχων πόαν, λειμών" (*ἴαμνοι*, οἱ παρὰ Νικ.) : ἴσως συγγ. τῷ *αἰονάω* "ὑγραίνω, περιχέω", ὅ ἰδέ.

εἴβω "στάζω, ἀφίνω νὰ στάζῃ, ἀφίνω νὰ πίπτουν σταγόνες" (*κατείβω* "ἀφίνω τι νὰ ρεύσῃ κάτω, ἀφίνω τι νὰ στάξῃ κάτω, χύνω κάτω), *ἰβάνη* "κάδος, ἀντλητήριον" Ἡσύχ.: διὰ τὸ ὁμοιοτέλευτον συγγ. τῷ *λείβω*· ἴσως κατὰ συμφυρμὸν τῶν **εἴκω* (συγγ. τῷ *ἰκμάς*, ἡ "ὑγρασία", ρ. *seik-) καὶ *λείβω*.

εἶδαρ, -ατος, τὸ "τροφή, φαγητόν" : μᾶλλον ἐκ τοῦ **ἐδϜαρ*, πβ. *ἔδαρ* "βρῶμα" Ἡσύχ. Βλ. *ἔδω*.

εἴδομαι "εἶμαι ὁρατός, φαίνομαι, ἐμφανίζομαι" : ἐκ τοῦ *Ϝειδ-, πβ. ἀρχ. ἰρλ. ad-fiadat=διηγοῦνται· σχηματισμὸς μετ' ἐρρίνου *ἰνδάλλομαι* "φαίνομαι, γίνομαι ὁρατός, ἐμφανίζομαι, δεικνύω ἐμαυτόν, ὁμοιάζω" (: ἀρχ. Ἰνδ. vindáti=εὑρίσκει, ἀρχ. ἰρλ. nad-finnatar=δὲν γνωρίζουν, ἀγνοοῦν)· ρ. *u̯eid- =βλέπειν, ὁρᾶν, βλ. *οἶδα* (*ἰδεῖν*), πβ. *εἶδος*.

εἶδος, τὸ "ἡ ὄψις, τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ μορφή, τὸ σχῆμα" : ἐκ τοῦ *u̯eides- = ἀρχ. ἰνδ. vēdas- οὐδ.=γνῶσις, σύνεσις, ἱερὰ γραφή, λιθ. véidas=πρόσωπον, ὄψις, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vidъ =ὄψις, μορφή. — *ἰδέā*, ἡ "ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις, μορφή, ὄψις" (μᾶλλον ἐκ τοῦ *Ϝιδέσā), πβ. γοτθ. unweiss=ἀγνοῶν, ἀρχ. γερμ. wīs, νεογερμ. weise=σοφός (*u̯eid-s-o-), ἀρχ. γερμ. wīsa=εἶδος, τρόπος. — *ἴδρις, -ιος* "εἰδήμων, ἔμπειρος, πεπειραμένος, ἐπιδέξιος"=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vitr=σώφρων. — *εἰδάλιμος* (ὁμ.) "εὔμορφος, κομψός, χαρίεις", *εἰδάλλεται* "φαίνεται" Ἡσύχ. (*εἰδαλο-), *ἀείδελος* "ἀόρατος" (πβ. λιθ. vaidalas=ἐμφάνισις, ἐκ τοῦ *u̯eid-elo-), *εἴδωλον*, τὸ "μορφή, ὁμοίωμα" (ἀρχ. οὐδ. μετὰ τοῦ l), *εἰδυλίς*, *-ίδος* "εἰδυῖα, ἐπιστήμων", *εἰδύλλομαι* "γνωρίζω" (πβ. ἀρχ. ἰνδ. viduraḥ=ἔξυπνος, νοήμων, σώφρων, vidvaláḥ=ἔξυπνος, νοήμων, γοτθ. fair-weitl θέαμα, θεατρικὸν ἔργον). — *ἴδμων*, *-ονος* "εἰδήμων, ἔμπειρος" (ἀρχ. ἰνδ. vidmán- ἀρσ.=σοφία, πβ. ἀπρφ. *ἴδμεναι* "γνωρίζειν"=ἀρχ. ἰνδ. vidmánē). — *ἴστωρ*, ἀττ. *ἵστωρ*, βοιωτ. *Ϝίστωρ*, *-ορος*, ὁ, ἡ "ὁ γιγνώσκων, εἰδήμων, ἔμπειρος, συνετός, κριτής" (*ξυνίστωρ*, *-ορος*, ὁ "μάρτυς"), *ἱστορέω* "ἐρευνῶ, ἐξετάζω, μανθάνω ἐρευνῶν ἢ ἐξετάζων, ζητῶ πληροφορίας, ἐρωτῶ", *ἱστορίā*, ἡ "ἡ γνῶσις ἢ μάθησις δι' ἐρωτήσεων ἢ ἐρεύνης προσγιγνομένη, πληροφορία, διήγησις, ἱστορία" (*Ϝιδ-τορ-)· ρ. *u̯eid- = βλέπειν, ὁρᾶν, βλ. *ἰδεῖν*, *οἶδα*, πβ. *εἴδομαι*.

εἶεν "ἔχει καλῶς!, πολὺ καλά!, καλά!", βλ. *εἶα*.

εἶθαρ ἐπίρ. "ἐν τῷ ἅμα, ἀμέσως, πάραυτα" : μᾶλλον συγγ. τῷ *ἰθύς*.

εἴθε, δωρ. **αἴθε** "μακάρι νά, εἴθε", βλ. *εἰ*.

εἶκε "ἐφαίνετο καλός, ἦτο ὅμοιος ἢ πιθανός", *εἴκελος* "ὅμοιος κατὰ τὸν τρό-

πον τινός, ὅμοιος", *εἰκῇ* ἐπίρ. "ἀπερισκέπτως, ἄνευ σχεδίου ἢ σκοποῦ, ἀσκόπως, ματαίως", βλ. *εἰκών*.

εἴκοσι (ἰων., ἀττ., λεσβ., ἀρκ.), ὁμ. **εἴκοσι** καὶ **ἐείκοσι** (τ.ἐ. **ἔἰκοσι**), δυτ. ἑλλ. **Fίκατι** (-ῑ-), δελφ. **ἴκατι** "ὅ,τι καὶ νῦν, εἴκοσι": ἐκ τοῦ *u̯ῑ-k̥mti (ὀνομ. δυϊκ. οὐδ.=δύο δεκάδες, ἀρχαιότ. ἴσως *du̯ῑ-dk̥mti, πβ. *δέκα*)= ἀρχ. ἰνδ. viṃśatiḥ, ἀρμ. k'san, λατ. vīgintī, ἰρλ. fiche, ἀλβ. zet. Πβ. ἀττ. *εἰκοστός*, βοιωτ. *Fικαστός* "ὅ,τι καὶ νῦν, εἰκοστὸς κατὰ σειράν" (ἀττ. *εἴκοσι, εἰκοστὸς* μετὰ τοῦ ο ἀντὶ τοῦ α, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *-κοντα*, ἐκ τοῦ *-dk̑omtə, βλ. *δέκα*), ἀττ. *εἰκάς, -άδος* (βοιωτ. *Fικάς*), ἡ "ἡ εἰκοστὴ τοῦ μηνὸς (ἐνν. *ἡμέρα*)".

εἴκω (ἀόρ. **ἔειξε** παρ' Ἀλκμ.) "ὑποχωρῶ, ἐνδίδω, εἶμαι κατώτερός τινος, ὑπείκω, ὑποτάσσομαι", βοιωτ. *γῖξαι* "χωρῆσαι" Ἡσύχ. (τ.ἐ. *Fεῖξαι*) : συγγ. τῇ ρ. *u̯ei-k- = κάμπτειν, κλίνειν, ἀλλάσσειν ἐν τοῖς : λατ. vinciō=περιδένω, περιελίσσω, vicis γεν.=ἀλλαγῆς, ἐναλλαγῆς, λεττ. wīkt=κάμπτεσθαι· πβ. *u̯ei-g- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. véjatē, vijátē=τινάσσεται ὀπίσω, ἀναπηδᾷ, ἐκτινάσσεται βιαίως, ἀγγλοσαξ. wīcan, νεογερμ. weichen=ὑποχωρεῖν κ.τ.λ.

εἴκω (δωρ.) "ἔρχομαι", βλ. *ἵκω*.

εἰκών, -όνος, ἡ (κυπρ. αἰτ. **Fεικόνα**) "ὁμοίωμα, εἰκών", ὁμ. πρτ. *εἶκε* "ἐφαίνετο καλόν, ἐφαίνετο καλός, ἦτο ὅμοιος", ἡρακλ. ἀόρ. *εἶξαν* "ἐθεώρησαν καλόν, ἐρρύθμισαν", ὁμ. *ἔοικε* "προσήκει, πρέπει, ἁρμόζει" (*FεFοικε), *ἐοικώς*, ἀττ. *εἰκὼς* "πρέπων, προσήκων, ἁρμόζων, κατάλληλος", ὁμ. *ἐΐσκω* (*Fε-Fικ-σκω), *ἴσκω* (*Fικ-σκω) "καθιστῶ τι ὅμοιον, παρομοιάζω, συγκρίνω", *εἴκελος* (*Fεικ-), *ἴκελος* (*Fικ-) "ὅμοιος", *ἐπιεικὴς* "ἁρμόδιος, πρέπων, προσήκων, κατάλληλος, δίκαιος, ἀγαθός", *εἰκάζω* (*ἐ-Fικαζω) "ἀπεικονίζω, συγκρίνω, συμπεραίνω, εἰκάζω", *εἰκῇ* ἐπίρ. "ἀπερισκέπτως, ἄνευ σχεδίου ἢ σκοποῦ, ματαίως", *εἰκαῖος* "ἄσκοπος, μάταιος, κοῦφος": ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. į-vykti=ἀφικνεῖσθαι, ἀπαντᾶν, συμβαίνειν, pa-véikslas= παράδειγμα. Πβ. *αἰκής*.

εἰλαπίνη (ὁμ.), αἰολ. **ἐλλαπίνᾱ**, ἡ "ἑορτή, πολυτελὲς συμπόσιον", *εἰλαπιναστής*, ὁ "ὁμοτράπεζος, συνδαιτυμών", *εἰλαπινάζω* "εὐωχοῦμαι, συμποσιάζω" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἐ-Fλαπ-ινᾱ, εἶναι συγγ. τοῖς : *ἔλπω* "κάμνω τινὰ νὰ ἐλπίζῃ", λατ. volup=ἡδέως, τερπνῶς.

εἶλαρ, -ατος, τὸ "φραγμός, ὀχύρωμα, καταφύγιον, προστασία": ἐκ τοῦ *FελFαρ, κατ' ἀνομ. *ἐλFαρ (πβ. *ἔλαρ* "βοήθεια" Ἡσύχ.), μᾶλλον συγγ. τῷ *εἰλύω* (ἂν ἡ βασ. αὐτοῦ σημ. εἶναι "φραγμὸς ἐκ περιπεπλεγμένων κεκομμένων κλάδων").

εἰλεός, ὁ "νόσος δεινὴ τῶν ἐντέρων, προερχομένη ἐκ περιπλοκῆς αὐτῶν, ἰσχυρὸς κωλικόπονος, ὀφειλόμενος εἰς συστροφὴν τῶν ἐντέρων" (> λατ. **īleus**)· εἶδος περιελισσομένης ἀμπέλου, εἶδος κλήματος" : ἐκ τοῦ *ἐ-Fελ-εFος ἢ *Fελν-εFος, συγγ. τῷ *εἰλύω* "κυλινδῶ, περιτυλίσσω, περικαλύπτω"· πβ. *ἕλιξ*, ἡ "ἔντερον", *γάλλια* "ἔντερα" Ἡσύχ. (*u̯l̥-no-)· ρ. *u̯el- = στρέφειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯el-u-· βλ. 2 *εἰλέω, εἰλιγξ, εἰλύω*. — *εἰλεὸς* μετὰ τῆς σημ. "τρώγλη (φωλεὰ) θηρίου" εἶναι ὕστερογ. τύπος διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ υ εἰς ε.

1 **εἰλέω** (ὁμ., ἐκ τοῦ *Fελ-νέω) καὶ **εἴλω** (ἐκ τοῦ *Fελ-νω· ἀπρφ. ἀόρ. **ἔλσαι**

καὶ **ἐέλσαι,** *ἀόρ. παθ.* **ἐάλην, ἀλήμεναι),** ἀττ. **εἴλλω** (ἐκ τοῦ *ἐ-Fελ-jω) "ὠθῶ, πιέζω, συμπιέζω", λακ. *βήλημα* "κώλυμα, φράγμα ἐν ποταμῷ" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: λιθ. su-valýti=σῖτον συνάγειν, θερίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. velь-mi =πολύ, velikъ=μέγας· ρ. *u̯el- = πιέζειν, βλ. *ἀλία, ἅλις, ἀολλής, ἴλη, οὐλαμός.*

2 **εἰλέω** "κυλινδῶ, τυλίσσω": ἐκ τοῦ *Fελ-νέω, πβ. *ἴλλω*=ὡσ. (*Fι-Fλω;), ἀττ. *εἴλλω*=ὡσ. (*ἐ-Fέλjω)· πβ. *ἐλλεδανός*, ὁ "δεσμὸς (σχοινίον), δι' οὗ ἐδένοντο τὰ δράγματα τῶν θεριζομένων σπαρτῶν": ρ. *u̯el- = στρέφειν, κυλινδεῖν, τυλίσσειν (ἀρχ. ἰνδ. válati=στρέφει, γυρίζει, ἀρμ. gelum, ἀόρ. geli =στρέφω, περιστρέφω, ἑλίσσω, glem=στρέφω, ἀρχ. ἰρλ. fillim=κάμπτω, λυγίζω, ἀρχ. γερμ. wellan=κυλινδεῖν), βλ. *ἀλίνδω, εἶλαρ, ἑλίκη, ἕλιξ, ἑλίσσω, ἕλμις, ἑλένιον, ἕλινος,* **2 οὖλος καὶ τὰ σχηματισθέντα ἐκ τῆς βάσεως μετὰ** τοῦ u: *εἰλεός, εἰλυθμός, εἰλύω* (μετὰ πλειόνων), *εὐλή, εὔλυρα.*

εἵλη (ἀττ.), **εἴλη, ἕλη,** ἡ "ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου, τὸ ἡλιακὸν φῶς, θάλπος τοῦ ἡλίου" (*γέλαν* "αὐγὴν ἡλίου" Ἡσύχ., λακ. *βέλα* κ.τ.τ.), *πρόσειλος, εὔειλος* "εὐήλιος, «προσηλιακός»", *εἰληθερής* "θερμαινόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου", *εἰληθερέω* "ἐν ἡλίῳ θερμαίνομαι", *ἑλάνη,* ἡ "λαμπὰς" (κατ' ἀφομ. *ἑλένη* Ἡσύχ.· πβ. Fελένᾱ, *Ἑλένη,* ἣν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "θεὰ τοῦ φωτός";): *εἵλη* ἐκ τοῦ *ἐ-Fελᾱ, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. svarati=φωτίζει, φέγγει, λάμπει, ἀγγλοσαξ. swelan (νεογερμ. schwelen)=βραδέως καίειν· ρ. *su̯el-, βλ. *ἀλέα, σέλας,* πβ. *εἰλικρινής.*

εἴλη, ἡ "ὅμιλος, ὁμὰς" (παρ' Ἡροδ. 1,73), βλ. *ἴλη.*

εἴλιγξ (καὶ **ἴλ-**), ἡ, **εἴλιγγος,** ὁ "δίνη, συστροφή, στρόβιλος, συσκότισις, ἴλιγγος, ζάλη", *εἰλιγγιάω* "ἔχω ζάλην, αἰσθάνομαι σκοτοδινίαν": ἐκ τοῦ *Fελ-νιγξ ἢ *ἐ-Fελιγξ· ρ. *u̯el- = στρέφειν (πβ. τοχ. Β wai-walku=ἴλιγγος, ζάλη), βλ. 2 *εἰλέω,* πβ. *εἰλεός, ἕλμις, ἑλένη, εὐλή,* **2 οὖλος.**

εἰλικρινής "καθαρός, ἄμεικτος": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου κριθεὶς (ἐξετασθείς)", εἶναι συγγ. τοῖς: *εἵλη + κρίνω.*

εἰλίποδας, αἰτ. πληθ. (*βοῦς*), **εἰλίπους,** ὁ, ἡ, **-πουν,** τὸ "ὁ ἑλίσσων (συστρέφων) τοὺς πόδας κατὰ τὴν πορείαν", *εἰλιτενής* ἐπίθ. τῆς *ἀγρώστιδος* "ἡ ἐκτεινομένη (ἐξαπλουμένη) ὡς ἑρπετόν": συγγ. τοῖς: λιθ. selù, selėti=ἕρπειν, ἑρπύζειν, ἀρχ. ἰνδ. tsárati (*t-seleti, t=πρόθημα [a]d-)=ἀθορύβως (κρυφίως) πλησιάζει (*εἰλι-* κατὰ ψίλωσιν καὶ μετρ. ἔκτασιν ἀντὶ *ἑλι-).

εἰλυθμός, εἰλῦός, ὁ "κρησφύγετον, φωλεά, τρώγλη θηρίου": ἐκ τοῦ *Fελ-νυθμὸς καὶ *Fελ-νυ-jος (ἢ *Fελ-νυ-Fος), βλ. *εἰλύω.*

εἰλῦφάω καὶ **εἰλῦφάζω** "συστρέφω, περιτυλίσσω", ἀμτβ. "συστρέφομαι", βλ. *εἰλύω.*

εἰλύω (μέλλ. **εἰλύσσω**) "κυλινδῶ, τυλίσσω, περιτυλίσσω, περιβάλλω, περικαλύπτω": ἐκ τοῦ *Fελ-νύω (πβ. Ἰλ. Ψ 135 *καταείλῡον*) ἢ *ἐFελύω· πβ. ὁμ. *εἰλῡφάω* (μόνον μτχ. ἐνεστ. *εἰλυφόωντες*) "συστρέφω, περιτυλίσσω", *Fελυ- ἐν τοῖς: παθ. ἀορ. *ἐλύσθη* (Ἰλ. Ψ 393) "ἐκυλίσθη κατὰ γῆς", *ἐλυσθεὶς* "καλυφθείς, τυλιχθείς", *ἔλυστα* "ἄμπελος μέλαινα" Ἡσύχ., ἰων., ἀττ. *ἔλυτρον,* τὸ "κάλυμμα, σκέπασμα, θήκη, περικάλυμμα ἀσπίδος, περίβλημα τῶν σπερμάτων, δεξαμενὴ ὕδατος", *εἴλῡμα,* τὸ "σκέπασμα, περίβλημα ἢ κάλυμμα ἱματίων, ἔνδυμα" (: λατ. volū-men, ἀρμ. gelumn=στροφή, περι-

τύλιξις)· *Fλῦ- ἐν τοῖς: *πέλλῦτρον*, τό, συνήθ. ἐν τῷ πληθ. *πέλλῦτρα*, τὰ "ποδεῖα, οἱ δεσμοὶ οἱ περὶ τὰ σφυρὰ καὶ τοὺς ἀστραγάλους τῶν δρομέων περιελισσόμενοι", πρχ. *εἰλῦμαι* (ἐκ τοῦ *FεFλῦμαι), *εἰλῡμένος* "κεκαλυμμένος". Πβ. ἀρχ. ἰνδ. vṛṇōti,ūrṇōti=περικαλύπτει, σκεπάζει, varútram οὐδ.= ἐπένδυμα, ἐπανωφόριον, ἀρμ. gelum=στρέφω, ἀλβ. vjeł=ἐξεμῶ (*uelū̆), λατ. volvō=κυλίω, κυλινδῶ, συστρέφω, γοτθ. walwjan=κυλινδεῖν· ρ. *uelu-ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *uel- = στρέφειν, κυλινδεῖν, βλ. 2 *εἰλέω*.

εἵλωτες, εἱλῶται (ἰων., ἀττ.), οἱ "οἱ δοῦλοι ἐν Σπάρτῃ, εἵλωτες", *εἱλωτεύω* "εἶμαι εἵλως ἢ δοῦλος", *εἱλωτεία*, ἡ "ἡ κατάστασις τοῦ εἵλωτος, δουλεία": ἐκ τοῦ λακ. *ἥλωτες (ἀντὶ *ἐ-Fελ-ω-τ-ες),συγγ. τοῖς: **Fαλίσκομαι*, *Fαλ-ω-τός, βλ. *ἁλίσκομαι*.

εἷμα, -ατος, τὸ "ἔνδυμα, φόρεμα", βλ. *ἕννῡμι*.

εἱμαρμένος "ὁ ὑπὸ τῆς μοίρας ὡρισμένος, προωρισμένος, πεπρωμένος", βλ. *μείρομαι*.

εἰμί (ἰων., ἀττ.), δωρ. **ἠμί,** λεσβ., θεσσ. **ἔμμι** "εἶμαι, ὑπάρχω": ἐκ τοῦ *esmi=ἀρχ. ἰνδ. ásmi, ἀρμ. em, ἀλβ. jam, ἀρχ. ἰρλ. am, γοτθ. im, λιθ. esmì, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jesmь, πβ. λατ. sum (κατὰ τὸ sumus)· ἀττ. *εἶ* ἐκ τοῦ *esi=ἀρχ. ἰνδ. ási, ἀλβ. je (ὁμ., συραχ. *ἐσσί* ἐκ τοῦ *essi=ἀρμ. es, ἀρχ. λατ. ess, es)· *ἐστί*, *ἔστι*=ἀρχ. ἰνδ. ásti, λατ. est, ἀρχ. ἰρλ. is, γοτθ., ἀρχ γερμ. ist, λιθ. ēsti, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jestь· ἰων. *εἰμέν*, δωρ. *εἰμές*: ἀρχ. ἰνδ. smáḥ, λιθ. ēsme, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jesmъ· ἀττ. *εἰσί*, δωρ. *ἐντί*= ἀρχ. ἰνδ. sánti, ὀμβρ. sent, ἀρχ. ἰρλ. it, γοτθ., νεογερμ. sind· πρτ. ὁμ. *ἦα*, ἀττ. *ἦ*, ἐκ τοῦ *ēs-m=ἀρχ. ἰνδ. āsam (*ἦμεν*=ἀρχ. ἰνδ. āsma κ.τ.λ.)· **προστ.** *ἴσθι*, ἰων. *ἔσθι*=ἀρχ. ἰνδ. ēdhí· εὐκτ. *εἴην* (**ἐσίην*), *εἶμεν* (**ἐσῖμεν*): ἀρχ. ἰνδ. syāt, λατ. siēs, sīmus· ἀπρφ. ὁμ. *ἔμμεν*, δωρ. *ἦμεν*, ἐκ τοῦ **ἔσμεν* (ἀττ. *εἶναι* ἐκ τοῦ **ἔσναι*), μτχ. ἀττ. *ὤν* (δωρ. κ.τ.λ. *ἐών*), θηλ. δωρ. *ἔασσα*, πληθ. *ἔντες*: ἀρχ. ἰνδ. sant-, λατ. -sēns, -sōns (ΙΕ *sent-, *sont-). Πβ. καὶ *ἐτά* (ὅσιος), *ἐσθλός*.

εἶμι "ὑπάγω, «πηγαίνω», ἔρχομαι" (ἄνευ ἀορ. καὶ πρκ.): = ἀρχ. ἰνδ. ēmi, λιθ. eimì, πβ. λατ. eō ἐκ τοῦ *ejō, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. idą, iti=ὑπάγειν (*εἶ* ἐκ τοῦ **εἰ-[σ]ι*=ἀρχ. ἰνδ. ēsi, λατ. īs, λιθ. eisì· *εἶσι*=ἀρχ. ἰνδ. ēti, ἀρχ. λατ. īt, λιθ. eĩti· *ἴμεν*: ἀρχ. ἰνδ. imáḥ κ.τ.λ.· πρτ. *ᾖα*=ἀρχ. ἰνδ. āyam, προστ. *ἴθι*=ἀρχ. ἰνδ. ihí). Πβ. *ἁμαξ-ιτός* "διαβατὸς δι' ἁμαξῶν" (: ἀρχ. ἰνδ. dur-itáḥ=δυσκόλως προσιτὸς κ.τ.λ.), *ἰταμός*, *ἴτης* "θρασύς, τολμηρός, ριψοκίνδυνος" (κυρ. "ὁ ἐρχόμενος ἐπί τι"), *ἴ-θμα*, τὸ "βῆμα, βάδισμα", ὁμ. *εἰσ-ί-θμη*, ἡ "εἴσοδος" θαμιστ. *i-tā-jō ἐν τοῖς: ἑλλ. *ἰτητέον*, *ἰτητικός*, λατ. itō, ἀρχ. ἰρλ. ethaim· ρ *ei- ὑπάγειν· πβ. *ἰσθμός*, *οἶτος*, *φοιτάω*.

εἰνατέρες, αἱ "αἱ σύζυγοι τῶν ἀδελφῶν, «συννυφάδες»", βλ. *ἐνάτηρ*.

εἶπον (ἀόρ.), ἀπρφ. **εἰπεῖν,** λεσβ. **Fείπην,** γορτ. **Fεῖπαι** "ὅ,τι καὶ νῦν, εἶπον, εἶπα": *ἔFειπον ἐκ τοῦ *ἔ-Fευ-πον (τὸ -FεF- κατ' ἀνομ. εἰς -Fει-), ΙΕ *e-ue-uqᵘ-om=ἀρχ. ἰνδ. á-vōcam=εἶπον· ρ. *ueqᵘ-, βλ. *ἔπος*.

εἴργω "ἐγκλείω", βλ. *ἔργω*.

εἴρερον αἰτ. ἀρσ. (Ἰλ. Θ 529) "αἰχμαλωσία, δουλεία": μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *ser- = **δέειν**, συνδέειν, βλ. 1 *εἴρω*.

εἰρεσίη, ἡ (ἰων.) "κωπηλασία" βλ. *ἐρέτης*.

εἰρεσιώνη, ἡ "κλάδος ἐλαίας ἢ δάφνης ἐστολισμένος, περιφερόμενος ὑπὸ παίδων ᾀδόντων κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Πυανεψίων καὶ Θαργηλίων· οὕτως ἐκαλεῖτο καὶ τὸ ᾆσμα": ἂν δὲν πρόκειται περὶ προελλ. λέξεως, ἴσως συγγ. τῷ *εἴρω* "συνάπτω, συνδέω, συνείρω".

εἰρήνη (αἰολ. **εἴρηνα**, δωρ. **ἰράνα, εἰράνα**), ἡ "κατάστασις εἰρήνης, εἰρήνη, καιρὸς εἰρήνης", νεώτ. "σύμβασις εἰρήνης, συνθήκη" (ἀρχικῶς ἴσως "ὄνομα θεᾶς"), *εἰρηνεύω* "τηρῶ εἰρήνην, διάγω εἰρηνικῶς", *εἰρηνικός* "ὁ συντελῶν εἰς τὴν εἰρήνην, ἀνήκων εἰς τὴν εἰρήνην, εἰρηνικός": ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λακ. *ἰρήν, -ένος* (καὶ *εἴρην, -ενος*), ὁ "Λακεδαιμόνιος νεανίας συμπληρώσας τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας του" (ἴσως "ὁ ἐπιτήδειος, κατάλληλος"), ὡς προελθὸν δὲ ἐκ τοῦ *i-ər-, εἶναι συγγ. τοῖς: *ἄριστος* "κάλλιστος", *ἀραρίσκω* "συνάπτω, συναρμόζω".

εἴρομαι "κάμνω, ὥστε νὰ λεχθῇ εἰς ἐμέ τι, ἐρωτῶ, ζητῶ", βλ. *ἐρέω*.

εἶρος (ὁμ.,ἰων.), τὸ "ἔριον, «μαλλί»", ἀττ. *εὔ-ερος* "πλούσιος εἰς ἔρια", αἰολ. *ἔπ-ερος*, ὁ "κριὸς" (κυρ. "ὁ φέρων ἔριον"), ὁμ.,ἰων. *εἴριον*, ἀττ., αἰολ. *ἔριον*, τὸ "τὸ «μαλλί», ἔριον", ἰων. *εἰρίνεος*, ἀττ. *ἐρίνεος, ἐρεοῦς* "μάλλινος": ἐκ τοῦ *ἔρϜος· μᾶλλον κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *ϜερϜος καὶ συγγ. τοῖς: *ἀρήν*, γεν. *ἀρνός*, ἡ "ἀμνός, «ἀρνί»", λατ. vervēx=ἐκτομίας κριός, ἀρχ. ἰρλ. ferb =ἀγελάς.

1 **εἴρω** (ἀόρ. **εἶρα**, μτχ. παθ. πρκ. **ἐερμένος**, ὑπερσ. **ἔερτο**) "συνάπτω, συνδέω, συνείρω, «ἀρμαθιάζω»", *ἕρμα*, τὸ "ἐνώτιον, «σκουλαρίκι»", *ὅρμος*, ὁ "ἅλυσις (κόσμημα) τοῦ λαιμοῦ, περιδέραιον", *ὁρμιά*, ἡ "λεπτὸν σχοινίον τῶν ἁλιέων, «πετονιά»", *ὁρμαθός*, ὁ "σειρά, «ἀρμαθιά», ἅλυσις": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **sarat-** = νῆμα (Γραμμ.), λατ. **serō**=συνάπτω, συνείρω, συμπλέκω, γοτθ. **sarwa** οὐδ. πληθ.=ὁπλισμός, ὅπλα, ἀρχ. λιθ. **sėris**=κλωστή, νῆμα διὰ πίσσης κεχρισμένον· ρ. ***ser-** = συνδέειν, συνάπτειν, συμπλέκειν, πβ. *εἰρερον*.

2 **εἴρω** "λέγω, ὁμιλῶ" (*Ϝερjω), μέλλ. *ἐρέω*, ἀττ. *ἐρῶ*, παθ. ἀόρ. ἰων. *εἰρέθην* (*ἐϜερεθην), ἀττ. *ἐρρήθην* (*ἐϜρηθην), πρκ. *εἴρηκα, εἴρημαι* (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *ϜεϜρη-), *ῥητός* "συμπεφωνημένος", *ῥήτωρ*, αἰολ. *Ϝρήτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ «ρήτορας», ῥήτωρ", *ῥήτρα*, αἰολ., ἠλ. *Ϝράτρα*, ἡ "ῥῆσις, λόγος, ἀπόφθεγμα, συμφωνία, συνθήκη", *ῥῆμα*, τὸ "λέξις", *ῥῆσις*, ἀρκ. *Ϝρῆσις*, ἡ "λόγος, ῥῆσις": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **vratám** οὐδ.=ἐντολή, διαταγή, θεσμός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **rota**=ὅρκος, ρωσ. **vru**, **vrats**=διορθοῦσθαι ἐν τῷ λόγῳ· ρ. ***u̯er-** =ὁμιλεῖν, λέγειν (ἐπεκτετ. τύπος ***u̯er-dh-** ἐν τοῖς: λατ. **verbum**, γοτθ. **waurd**, νεογερμ. **Wort**=λέξις, λιθ. **vardas**= ὄνομα). Πβ. *εἴρων, ἑρμηνεύς*.

εἴρων, -ωνος, ὁ "ὁ πανοῦργος, κρυψίνους, προσποιούμενος", *εἰρωνεία*, ἡ "προσποίησις, κρυψίνοια, ὑποκρισία", *εἰρωνεύομαι* "προσποιοῦμαι ἄγνοιαν, προσποιοῦμαι": ἐκ τοῦ *Ϝερ-jων "ὁ λέγων (ὁ ἄλλα λέγων καὶ ἄλλα φρονῶν)", συγγ. τῷ 2 *εἴρω* "λέγω".

εἰς καὶ **ἐς** πρόθ. (μετὰ αἰτ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, εἰς": ἐκ τοῦ *ἐνς* (κρητ., ἀργ. *ἐς* κρητ.), τὸ -ς κατὰ τὸ *ἐξ*· βλ. *ἐν* πβ. *ἔσω*.

εἷς (γορτ. **ἕνς**, δωρ. **ἧς**) "ὅ,τι καὶ νῦν, εἷς, «ἕνας»": ἐκ τοῦ **ἑμ-ς*, IE ***sem-s**, οὐδ. *ἕν* ἐκ τοῦ ***sem** (=λατ. **sem-** ἐν τῷ **sem-per**=πάντοτε, διηνεκῶς), θηλ. *μία* (**σμ-ια*, IE ***smii̯ə**=ἀρμ. **mia-** ἐν τῷ **mia-in**=μόνη), γεν. *ἑνός* (ἀντὶ **ἑμός* κατὰ τὸ **ἕν-ς ἕν*)· ρ. ***sem-** = ἓν ἐν τοῖς: λατ. **semel**=ἅπαξ (simul

= ἅμα, ὁμοῦ, similis = ὅμοιος, πβ. *ὁμαλός*), singulī = εἷς ἕκαστος (πβ. *ἴγγια* "εἷς. Πάφιοι" Ἡσύχ., ἐκ τοῦ **ἐν-για*). — IE *sm- ἐν τοῖς: ἀρμ. mi = εἷς (πβ. *μία* ἀνωτ.), ἑλλ. *μῶνυξ* "ὁ ἔχων μίαν ὁπλήν, μονώνυχος", λατ. mīlle· IE *sm ἐν τοῖς: ἑλλ. *ἀ-θρόος, ἅ-παξ, ἁ-πλόος, ἅτερος* (πβ. ἐπίσης *ἑκατόν*), λατ. sim-plex = ἁπλοῦς κ.τ.λ.· IE *səm- ἐν τοῖς: ἑλλ. *ἅμα*, δωρ. *ἁμᾶ*, "ὁμοῦ, «μαζί», συγχρόνως", κρητ. *ἀμάκις*, ταραντ. *ἁμάτις* "ἅπαξ", *ἀμῇ* καὶ *ἁμῇ* "κατά τινα τρόπον, «κάπως»", *οὐδ-αμός* "οὐδὲ εἷς, οὐδείς", γοτθ. sums = «κάποιος», τις· IE *som- ἐν τοῖς: ἑλλ. *ὁμός, ὁμαλός* "ἴσος, ἴσου ἢ ὁμοίου βαθμοῦ", γοτθ. sa sama = ὁ αὐτὸς κ.τ.λ. — ρ. *sem- = ἕν, ὁμοῦ, μετὰ (βλ. 2 *ἀ-, ἀθρόος, ἅμα, ἅπαξ, ἅτερος, ἑκατόν, μῶνυξ, ὁμὸς* κ.τ.λ.). Τὸ ὁμ., αἰολ. *ἴα* "μία" (εἶτα κατ' ἀναλογίαν καὶ τὸ ὁμ., δωρ. *ἰὸς* "εἷς"), ὡς σημαῖνον "αὐτὴ ἀκριβῶς", ἀνήκει μόνον εἰς τὸ θέμα δεικτικῆς ἀντων. *e-, i- ἐν τοῖς: κυπρ. *ἴν* (= λατ. eum, eam), λατ. is = αὐτός, οὗτος, λιθ. jìs = ὡσ.

εἴσατο "ὥρμησε", βλ. *ἐπιείσομαι*.

ἐΐσκω "καθιστῶ τι ὅμοιον, παρομοιάζω, συγκρίνω, συμπεραίνω", βλ. *εἰκών*.

εἴσω, ἰων., ἀττ. **ἔσω** "μέσα εἰς, ἐντός": μᾶλλον ἐκ τοῦ **ἐν-τjω*, πβ. *ἔξω*.

εἶτα, ἰων. **εἶτεν** "μετὰ ταῦτα, ἔπειτα", βλ. *εἰ*.

εἴτε, βλ. *εἰ*.

εἴωθα "εἶμαι συνηθισμένος", βλ. *ἔθος*.

ἐκ πρόθ. "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐκ, ἀπό", βλ. *ἐξ*.

ἑκάεργος "ὁ κατ' ἰδίαν βούλησιν (ἑκουσίως) ἐνεργῶν", *ἕκητι*, δωρ. *ἕκατι* "ἕνεκά τινος, ἐξ αἰτίας τινός, τῇ θελήσει": βλ. *ἑκών*.

ἑκὰς (**βεκὰς** "μακρὰν" Ἡσύχ.) "μακράν", *ἕκαθεν* "ἀπὸ μακράν, μακρόθεν": ἐκ τοῦ **σFε-κας*, IE *sue-kṇs = καθ' ἑαυτόν, κεχωρισμένως, ἐκ τοῦ **σFε-* (βλ. *ἑ*) + *κὰς* ἐν τοῖς: *ἀνδρα-κὰς* "κατ' ἄνδρα, «ἕνας-ἕνας», κεχωρισμένως", ἀρχ. ἰνδ. ēka-śáḥ = μεμονωμένως κ.τ.λ.· πβ. μεσσαπ. *σεκάνες* "πόρρωθεν" Ἡσύχ. Βλ. *ἕκαστος*.

ἕκαστος (γορτ., ἠλ. **Fέκαστος**) "καθείς, «καθένας», ἕκαστος": ἐκ τοῦ *ἑκάς τις, τεο, τῳ* κ.τ.λ. (*ἑκάστῳ ἑκάστοις* ὡς *ὅ-τῳ ὅ-τοις*)· εἶτα *ἑκά-τερος* (γορτ. *Fεκάτερος*) "ἕκαστος ἐκ τῶν δύο", κατὰ τὸν ἀντίστοιχον σχηματισμὸν τῶν: *ῥηΐ-τερος, ῥήϊστος*.

ἑκατηβόλος, ἑκατηβελέτης, ὁ: ἀβεβ. σημ.· μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ὁ ἐπιτυγχάνων ἑκατόν", εἶναι συγγ. τοῖς: *ἑκατὸν* καὶ *βάλλω*.

ἑκατὸν (ἀρκ. **ἑκοτὸν**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἑκατόν": ἐκ τοῦ *ἑ* + *κατόν* (IE *[d]kṃtóm, βλ. *δέκα*) = λατ. centum, ἀρχ. ἰρλ. cēt, γοτθ. hund (ἄκλ.), ἀρχ. ἰνδ. śatám, λιθ. šimtas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sъto (κλιτόν)· τὸ *ἑ-* ἐκ τοῦ IE *se-, ἂν δὲν πρόκειται περὶ τοῦ *ἁ-* (IE *sm̥-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. sahásram = μία χιλιάς), κατὰ τὸ *εἷς*.

ἐκεῖ (ἰων. **κεῖ**, αἰολ. **κῆ**), **ἐκεῖ-θι, ἐκεῖ-σε** "εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἐκεῖ", *ἐκεῖ-θεν* "ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου, ἀπὸ ἐκεῖ": ἐκ τοῦ δεικτικοῦ μορίου *e- (ἐν τοῖς: *ἐ-κεῖνος, ἐ-χθὲς* κ.τ.λ., βλ. *ἐ-* αὔξησιν) + τοπ. πτῶσις (πβ. δωρ. *τουτεῖ, τεῖ-δε, πεῖ* κ.τ.λ.) τοῦ ἀντων. θ. *k̑o- = οὗτος ἐν τοῖς: ἀρμ. sa (*so-ay) = οὗτος, φρυγ. *σεμου(ν)* "τούτῳ"· πβ. λατ. ce-, -ce μόριον ἐν τοῖς: ce-dō = **δός, φέρε**, cēterus = ὁ **ἕτερος, ἄλλος** (*ce-etero-), hī-c(e), sīc (sīc-i-ne),

illū-c, tun-c, nun-c κ.τ.λ., ecce=ἰδοὺ (*ed-ce), ὀσκ. e-kú-, ὀμβρ. esmi-k= λατ. huic, ἀρχ. γερμ. hē, her=αὐτός, οὗτος· προσέτι *ki- ἐν τοῖς: ἀρμ. -s=ἄρθρον (π.χ. tēr-s=ὁ κύριος ἐδῶ, αὐτὸς ὁ κύριος), λατ. cis=ἐντεῦθεν, γοτθ. hi- ἐν τοῖς: himma daga δοτ.=τὴν ἡμέραν αὐτήν, hidrē=πρὸς τὰ ἐδῶ (: λατ. ci-ter), λιθ. šis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sь=οὗτος· *kio- ἐν τῷ ἰων. σήμερον, ἀττ. τήμερον "ὅ,τι καὶ νῦν, σήμερον, «σήμερα»" (*kį[o]+ᾱμέρον, εἶτα ἰων. σῆτες, ἀττ. τῆτες, δωρ. σᾶτες "ἐφέτος", ἐκ τοῦ *κιᾶϝετες· πβ. ἀρχ. γερμ. hiu-tu=σήμερον, hiu-ru ἐκ τοῦ *hiu-jāru=ἐφέτος). Πβ. ἐκεῖνος.

ἐκεῖνος, ἰων. **κεῖνος,** δωρ., λεσβ. **κῆνος** "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐκεῖνος": ἐκ τοῦ *κε (βλ. ἐκεῖ)+*ενος "ἐκεῖνος", ἀντων. θ. *eno-, *ono- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. anáh=οὗτος, ἀρχ. γερμ. enēr, νεογερμ. jener=ἐκεῖνος (πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hānn=αὐτός, οὗτος, ἐκ τοῦ *kēnos), λιθ. anàs, añs, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. onъ=ἐκεῖνος· βλ. ἔνη "ἡ τρίτη ἡμέρα" (πβ. δεῖνα). Πβ. δωρ. τῆνος "ἐκεῖνος", ἐκ τοῦ *τε- (δεικτικοῦ ἀντων. θ. *to-)+*ενος.

ἐκεχειρίᾱ, ἡ "διακοπὴ ἐχθροπραξιῶν, ἀνακωχή": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *ἔχε-χειρίᾱ (ἔχω, χείρ).

ἔκηλος, δωρ. **ἕκᾱλος,** ὁμ. **εὔκηλος,** δωρ. **εὔκᾱλος** "ὁ εὑρισκόμενος εἰς ἀσάλευτον εὐχάριστον κατάστασιν, ἐν ἀναπαύσει, ἥσυχος, ἀτάραχος": ἐκ τοῦ *Ϝεκ- ἢ *ευκ- (ἐκ δισυλλάβου ρ. *eu̯eq-), μᾶλλον συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ókas- οὐδ.=τέρψις, χάρις, κατῳκημένος τόπος, úcyati=εὑρίσκει εὐχαρίστησιν, ἀρμ. usanim=μανθάνω, συνηθίζω ἐμαυτόν, γοτθ. bi-ūhts=συνηθισμένος, λιθ. jùnkstu, jùnkti=συνηθίζεσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. učiti=διδάσκειν.

ἔκπαγλος "τρομερός, φρικτός, ἐκπληκτικός": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *ἐκ-πλαγ-λος, πβ. ἐκπλαγῆναι (παθ. ἀόρ. τοῦ ἐκπλήσσομαι "τρομάζω, ἐκπλήττομαι").

ἐκποδὼν "ἔξω τῶν ποδῶν, ἔξω (μακρὰν) τῆς ὁδοῦ", βλ. πούς.

ἑκτικὸς "ἕτοιμος, ἐπιδέξιος, ἠσκημένος· φθισικός": συγγ. τῷ ἔχω, πβ. ἕξις, ἡ "κατάστασις, συνήθεια".

ἐκτὸς (ἰων., ἀττ.) "ἔξωθεν, ἔξω, ἐκτός, ἔξω ἀπό": κατὰ τὸ ἐν-τός "μέσα εἰς, ἐντός", ἀντὶ ἐχθός (λοκρ., πβ. ἐπιδ. ἔχθω, ἔχθοι) ἐκ τοῦ *ĝʰzdhos, *eĝhs-tos, βλ. ἐξ.

ἕκτος "ὅ,τι καὶ νῦν, ἕκτος", βλ. ἕξ.

ἑκυρός, ὁ "πενθερὸς (πατὴρ τοῦ συζύγου)": ἐκ τοῦ *σϜεκυρος (ΙΕ *su̯ékuros, πβ. Ἰλ. Γ 172 ϜϜεκυρὲ)=ἀρχ. ἰνδ. śváśurah, ἀρχ. γερμ. swehur, λιθ. šešuras, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. svekrъ, ἀλβ. vjeheř=πενθερός. — ΙΕ *su̯ekrūs=πενθερὰ ἐν τοῖς: ἑλλ. ἑκυρᾱ (-υ- καὶ θ. μετὰ τοῦ ᾱ εἶναι δευτερ., ὁμοίως ἀρμ. skesur ἐκ τοῦ *ku̯ekurā), λατ. socrus, κυμβρ. chwegr, ἀρχ. γερμ. swigar, νεογερμ. Schwieger, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. svekry (πβ. γοτθ. swaihrō=πενθερά, ἐξ οὗ νέος σχηματισμὸς γοτθ. swaihra=πενθερός, ὡς ἀρμ. skesr-air=κυρ. σημαίνει "ὁ σύζυγος τῆς πενθερᾶς", κυμβρ. chwegrwn).

ἐκφλαίνω (μόνον ἀόρ. **ἐκφλῆναι**) "ἀναβλύζω, ἐκρέω, ἐξορμῶ": συγγ. τοῖς: φλήναφος, ὁ "ἡ φλυαρία, ἀνοησία· ὁ φλύαρος", φληναφάω (καὶ -φέω) "εἶμαι φλύαρος, φλυαρῶ, φληναφῶ". ρ. *bhlē- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhel- = φυσᾶν (βλ. φαλλός) ἐν τοῖς: λατ. flēmina=οἴδημα φλεβῶν, φλεγμονὴ (πβ. φλιμέλια "φλεγμονή"), flō, -āre=φυσῶ.

ἐκφλυνδάνω "ἀνοίγω, σπάω" ἐπὶ ἑλκῶν, βλ. φλέω.

ἑκών (κρητ. **Fεκών**), **ἑκοῦσα** "ἑκούσιος, θεληματικός· ἑκουσίως, ἐπίτηδες", *ἀέκων*, *ἄκων* "ὁ παρὰ τὴν θέλησίν του ποιῶν τι, ὁ μὴ θέλων· ἀκουσίως": μτχ. (ἀντὶ **ὑκών*, ἀρχ. ἰνδ. uśánt-) ἑνὸς ἀπολεσθέντος ῥήμ. *u̯ek-mi=ἐπιθυμῶ, εὔχομαι (=ἀρχ. ἰνδ. váśmi=θέλω, ἐπιθυμῶ, εὔχομαι, χεττ. wek-=ἐρωτῶ, παρακαλῶ)· θ. θηλ. γένους *Fεκατ- (ἀρχ. ἰνδ. uśátī=πρόθυμος, IE *u̯ek̑n̥t-) ἐν τῷ δωρ. θηλ. *ἀέκασσα*· πβ. ὁμ. *ἑκά-εργος* "ὁ κατ' ἰδίαν βούλησιν (ἑκουσίως) ἐνεργῶν", *ἑκη-βόλος* "ὁ κατ' ἰδίαν βούλησιν (ἑκουσίως) ἐπιτυγχάνων" (κατὰ μετρ. ἔκτασιν ἀντὶ **ἑκαβόλος*), *ἕκητι*, δωρ. *ἕκᾱτι* "τῇ θελήσει, ἕνεκά τινος, ἐξ αἰτίας τινὸς" (καθ' ἀπολογίαν, ἐκ τοῦ *Fεκάτ-ᾱ-τι), *ἀεκαζόμενος* "ὁ μὴ θέλων, ἄκων, ἀνθιστάμενος". (*ἀ-Fεκατ-). Πβ. *ἕνεκα*.

ἐλαίᾱ (ἰων. **ἐλαίη**, ἀττ. **ἐλᾶ́ᾱ**), ἡ "τὸ δένδρον ἡ ἐλαία, «ἐλιά»· ὁ καρπὸς τοῦ ἐλαιοδένδρου" (**ἐλαιFᾱ*· *ἔλαιος*, ὁ "ἡ ἀγρία ἐλαία, «ἀγριλιά»", *ἔλαιον*, τὸ "ἐλαιόλαδον, ἔλαιον"· **ἐλαίFᾱ* > λατ. olīva, **ἔλαιFον* > λατ. olīvom, oleum): ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἀρμ. eul=ἔλαιον, δάνειον ἔκ τινος αἰγ. γλώσσης (Κρητ. ;).

ἐλάνη, ἡ "λαμπάς", βλ. *εἵλη*.

ἐλάτη, ἡ "πεύκη, ἐλάτη, «ἔλατος, ἐλάτι»· κώπη ἐλατίνη· πλοῖον ἢ λέμβος ἐκ ξύλου ἐλάτης": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *el-n̥-tā, εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρμ. elevin=κέδρος, ρωσ. jálovec=εἶδος ἀκανθώδους κέδρου, ἡ ἄρκευθος.

ἔλαφος, ὁ, ἡ "τὸ «ἐλάφι, λάφι», ἡ ἔλαφος": ἐκ τοῦ *el-n̥-bhos (πβ. *ἐλλὸς* "νεβρός, νεαρὰ ἔλαφος, «ἐλαφάκι»", ἐκ τοῦ *elnos), συγγ. τοῖς: λιθ. élnis, elenis=εἶδος ἐλάφου, ἡ ἄλκη, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jelenь=ἔλαφος, ἀρχ. ἰρλ. elit=δορκὰς (*eln̥-tis), gall. Elembiu=ὄνομα μηνὸς (πβ. ἑλλ. *ἐλαφηβολιών*, *-ῶνος*, ὁ "ὁ ἔνατος μὴν τοῦ ἀττικοῦ ἔτους"), ἀρμ. eln=ἡ ἔλαφος· προσέτι ἴσως καὶ τοῖς: γοτθ. lamb=πρόβατον, ἀρχ. γερμ. lamb=ἀρνίον (*l-on-bhos).

ἐλαφρός "ὁ ἔχων ὀλίγον βάρος, ἐλαφρός, εὔκολος, εὐκίνητος, ταχύς, δραστήριος": μᾶλλον ἐκ τοῦ *l̥n̥gʷhrós=ἀρχ. γερμ. lungar=ταχύς, πβ. ἀρχ. ἰνδ. raṁhas-=ταχύς, «γρήγορος»· ρ. *lengʷh- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. raṁhatē, rángħati=ῥέει τρέχει, σπεύδει. Πβ. *ἐλαχύς*, *λωφάω*.

ἐλαχύς, θηλ. **ἐλάχεια** "μικρός, ὀλίγος", συγκρ. ἰων. *ἐλάσσων*, ἀττ. *ἐλάττων* (*ἀντὶ **ἐλεγχιων*, κατὰ τὸ ταχύς: θάσσων), ὑπερθ. *ἐλάχιστος*: μᾶλλον ἐκ τοῦ *l̥eghús=ἀρχ. ἰνδ. laghúḥ, raghúḥ=ὁ τρέχων ταχέως, ἐλαφρός, ὀλίγος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lьgъkъ=ἐλαφρός, ἀρχ. ἰρλ. συγκρ. laigiu=μικρότερος, χειρότερος· πβ. ἀλβ. l'eh=ἐλαφρός, λατ. levis=ὡσ., γοτθ. leihts, ἀρχ. γερμ. līht, νεογερμ. leicht=ἐλαφρός, εὔκολος (*lengʷh-to-), λιθ. leñgvas, lengvùs=ἐλαφρὸς (προσέτι ἀρχ. γερμ. lunga, νεογερμ. Lunge=πνεύμων, ὡς ἐλαφρός· πβ. ἀγγλ. lights=πνεύμονες ζῴου). — ρ. *legʷh-, *lengʷh-=ἐλαφρός, ταχύς, «γρήγορος»· πβ. *ἐλαφρός*.

ἐλάω (ἀρχαιότ. **ἔλαμι*, πβ. ἀργ. **ποτ-ελάτω**, ἀόρ. ὁμ. **ἔλα-σσα**), ἀττ. μέλλ. **ἐλῶ**, παθ. πρκ. ὁμ. **ἐλήλαται** "ὠθῶ εἰς κίνησιν, ἐκδιώκω": συγγ. τοῖς: ἀρμ. ela-nem=ἐξέρχομαι, ἀναβαίνω, elanim=γίνομαι. — *ἐλαύνω* "ὠθῶ εἰς κίνησιν, ἐκδιώκω, ἀπάγω· ἱππεύω, πορεύομαι ἐφ' ἁμάξης, πλέω· πλήττω", ἐκ τοῦ **ἐλαυν-jω*, ὅπερ ἔκ τινος οὐσ. **ἐλαυνος*, **ἐλα-Fνο-ς* "ὁ ἐλαύνων, ἐκδιώκων, ὁδηγός". — Ἐνταῦθα, μᾶλλον, ἀνήκει ἐπίσης καὶ τὸ *ἰάλλω* (ἀόρ. ὁμ. *ἴηλα*) "πέμπω, στέλλω, ῥίπτω" (ἐκ τοῦ **ἰ-αλ-jω*).

ἔλδομαι, ὁμ. **ἐέλδομαι** "ἐπιθυμῶ σφόδρα, ποθῶ, εὔχομαι, ἐπιδιώκω τι", *ἐέλδωρ*, τὸ (ἄκλ.) "ἐπιθυμία, πόθος, εὐχή": ἐκ τοῦ *u̯el-d-, ἐπεκτετ. τύπου τοῦ *u̯el- = θέλειν, ἐκλέγειν, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vr̥ṇīté, vr̥ṇāti, vr̥ṇōti=ἐπιθυμεῖ, ἐκλέγει, λατ. volō (*velō), velle=θέλειν, γοτθ. wiljan, ἀρχ. γερμ. wellan=θέλειν, λιθ. pa-velmi=θέλω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. veljǫ=διατάσσω. —Ἕτερος ἐπεκτετ. τύπος *u̯el-p-, βλ. *ἔλπω*.

ἐλέᾶ, ἡ "μικρὸν πτηνὸν ζῶν εἰς τὰ ἕλη": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἔλεγος, ὁ "θρηνητικὸν ᾆσμα ᾀδόμενον συνοδείᾳ αὐλοῦ", *ἐλεγεῖον*, τὸ "δίστιχον ἐξ ἑνὸς ἑξαμέτρου καὶ ἑνὸς πενταμέτρου στίχου", *ἐλεγεῖα, τά*, *ἐλεγεῖᾱ*, ἡ "ἐλεγειακὸν ποίημα", *ἐλεγεῖος*, *ἐλεγειακὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἐλεγείαν": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἀρμ. elegn- = αὐλὸς ἀσιατ. (φρυγ.;) προελεύσεως.

ἐλέγχω "ὀνειδίζω, ὑβρίζω, ἀτιμάζω, καταισχύνω, μέμφομαι, κατηγορῶ, ἐξελέγχω, φέρω εἰς ἀπόδειξιν, ἀποδεικνύω· νικῶ, καταβάλλω", *ἔλεγχος*, τὸ "μομφή, ὄνειδος, ἀτιμία, αἰσχύνη", *ἔλεγχος*, ὁ "μέσον ἐλέγχου (ἀποδείξεως), δοκιμή, πείραμα, βάσανος, ἀνασκευή, ἀναίρεσις", *ἐλεγχὴς* "ἄξιος ἐλέγχου, ἐπαίσχυντος, ἐπονείδιστος", *ἐλεγχείη*, ἡ "ὄνειδος, αἰσχύνη, ὕβρις": συγγ. τῷ λεττ. langāt=ὑβρίζειν, πβ. ἀρχ. γερμ. lahan=μέμφεσθαι, lastar=ὕβρις, σφάλμα.

ἑλεῖν ἀόρ. β' τοῦ **αἱρέω** "λαμβάνω διὰ τῆς βίας, ἁρπάζω, καταλαμβάνω, κυριεύω", *ἕλωρ, ἑλώριον*, τὸ "λεία, λάφυρον, ἅρπαγμα, ἄγρα": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. selb θηλ.=κτῆσις, κατοχὴ (*sel-u̯o-), γοτθ. saljan=προσφέρειν, θυσιάζειν (μεταβιβ.=ποιεῖν τι λαμβάνειν), ἀρχ. γερμ. sellen=παραδίδειν, ἐγχειρίζειν (ἀγγλ. sell=πωλεῖν).

1 **ἐλελίζω, ἐλελύζω** "κραυγάζω. *ἐλελεῦ*, ἐγείρω τὴν πολεμικὴν κραυγήν, ἐγείρω ἰσχυρὰν κραυγήν": ἠχομιμ. λέξις, ὡς τὸ *ἀλαλάζω*.

2 **ἐλελίζω** (ἀόρ. **ἐλέλιξα**) "κάμνω τινὰ νὰ τρέμῃ ἢ νὰ σείηται, σείω, περιστρέφω", *ἐλελί-χθων* "ὁ σείων τὴν γῆν" (*Ποσειδῶν, Βάκχος*· ἐκ τοῦ *ἐλελιγ-): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. réjati=σείει, γοτθ. laikan=σκιρτᾶν, πηδᾶν, λιθ. láigyti=ἀγρίως περιφέρεσθαι· ρ. *leig- = σκιρτᾶν, ποιεῖν τι τρέμειν, σείειν.

ἑλένιον, τὸ "φυτόν τι ἢ λάχανον, βοτάνη τις" (> λατ. inula): μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἑλένη*, ἡ "πλεκτὸν κάνιστρον ἢ καλάθιον" (ρ. *u̯el-, βλ. 2 *εἰλέω*)· ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὰ στεφανιαῖα πέταλα.

1 **ἐλεός,** ὁ (ὁμ.), **ἐλεόν,** τὸ (ἀττ.) "μαγειρικὴ τράπεζα": ἐκ τοῦ *ἐλεϜος, συγγ. τοῖς: λιθ. lóva=κλίνη, ρωσ. láva=τράπεζα, θρανίον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. lōfi=ἁλώνιον, σιτοβολών.

2 **ἐλεός,** ὁ "εἶδος γλαυκός": ἴσως ἠχομιμ. λέξις (πβ. *ἔλεος*, 1 *ἐλελίζω*;).

ἔλεος, ὁ (καὶ **ἔλεος, -ους,** τὸ) "οἶκτος, ἔλεος, συμπάθεια", *ἐλεεινὸς* "ἄξιος ἐλέους, ἀξιολύπητος, ἐλεεινός", *ἐλεέω* "αἰσθάνομαι ἔλεος (οἶκτον) διά τινα, οἰκτίρω τινά", *ἐλεημοσύνη*, ἡ "οἶκτος, ἔλεος, ἐλεημοσύνη, εὐσπλαγχνία", *ἐλεήμων, -ονος* "οἰκτίρμων, εὐσπλαγχνικός": μᾶλλον ἠχομιμ. λέξις (πβ. 1 *ἐλελίζω*).

ἐλεύθερος (κρητ. **ἐλούθερος**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐλεύθερος": ἐκ τοῦ *leudheros= λατ. līber=ἐλεύθερος (līberī=παῖδες, τέκνα, Līber=θεὸς τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς γεννήσεως ἐν Ἰταλίᾳ)· βασ. σημ. "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν λαόν", πβ. ἀρχ. γερμ. liut (νεογερμ. Leute=ἄνθρωποι)=λαός, βουργ. leudis, ἀρχ. ἐκκλ.

σλαβ. ljudins=κοινὸς ἐλεύθερος ἄνθρωπος κατωτέρας τάξεως, ljudsje πληθ. =οἱ ἄνθρωποι (κυρ. ἡ αὐξανομένη γενεά, πβ. ἀρχ. ἰνδ. ródhati, róhati= ἀναβαίνει, αὐξάνει, γοτθ. liudan, ἀρχ. γερμ. liotan=αὐξάνειν). Πβ. *ἐλεύσομαι*.

ἐλεύσομαι μέλλ. "θὰ ἔλθω", ὁμ. πρκ. *εἰλήλουθα*, *εἰλήλουθμεν*, ἀττ. *ἐλήλυθα*, *-αμεν*, ἀόρ. *ἤλυθον* (δευτερ. τύπος *ἦλθον*) "ἦλθον, «ἦλθα»"· πβ. *ἐλεύθω* "ἔρχομαι", δωρ. *ἐλευσίω* "οἴσω" Ἡσύχ.· ἄνευ *-θ-* : ἀττ. πρκ. *ἐλήλυ-μεν* καὶ αἱ λ. : *ἐπ-ήλυτος*, *ἐπ-ηλύτης*, ὁ "ὁ ἐλθὼν εἴς τινα τόπον, ὁ νεωστὶ ἐλθών, ἔπηλυς", *προσ-ήλυτος*, ὁ "ὁ ἐλθὼν εἴς τινα τόπον ξένος, πάροικος· ὁ προσελθὼν εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν", **ἔπ-ηλυς**, *-ήλυδος*, ὁ, ἡ "ὁ ἄλλοθεν ἐλθών, ἔπηλυς, ξένος" : *ἤλυθον*=ἀρχ. ἰρλ. α' ἑν. lod=«ἐπῆγα»· ἴσως περαιτέρω, ὡς σημαῖνον "προέρχεσθαι > ἔρχεσθαι", εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ródhati=ἀναβαίνει, αὐξάνει κ.τ.λ. (βλ. *ἐλεύθερος*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *Διόνυσος Ἐλεύθερος*, *Ἐλευθεραί*, *Ἐλευθήρ*, *-ῆρος*, ὁ "ὄν. ἥρωος· υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, ἱδρυτὴς τῶν Ἐλευθερῶν τῆς Ἀττικῆς", *Ἐλεύθυια*, *Ε[ἰ]λείθυια*, ἡ "ἡ θεὰ τῶν τοκετῶν".

ἐλεφαίρομαι "ἐξαπατῶ διὰ ματαίων ἐλπίδων, δι' ἀπάτης βλάπτω, καταστρέφω", *ὀλοφώϊος* "ἀπατηλός, ἀπατεών, ὀλέθριος" : συγγ. τῷ λιθ. vìlbinti=δελεάζειν, ἐμπαίζειν, σκώπτειν (ρ. *u̯elēbh-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯elἐν τῷ λιθ. ap-vìlti=ἐξαπατᾶν).

ἐλέφᾱς, -αντος, ὁ "ἐλεφαντοστοῦν, ὀδοὺς τοῦ ἐλέφαντος, ἐλέφας" : *ἐλ-έφᾱς*· *-έφᾱς* καὶ λατ. ebur=ἐλεφαντοστοῦν, δάνειον ἐκ τοῦ αἰγυπτ. ɜbw (κοπτ. *εβου*)=ἐλέφας· τὸ *ἐλ-* ἴσως σημαίνει "κέρας" (πβ. *ἔλαφος* ;).

1 **ἑλίκη**, ἡ "ἡ ἰτέα, «ἰτιά»" : ἕνεκα τῆς βοιωτ. λ. Ϝελικὼν (ἀττ. *Ἑλικών*, *-ῶνος*, ὁ "ὄρος τῆς Βοιωτίας"), μᾶλλον εἶναι συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. welig=ἰτέα, πβ. χεττ. welku=ὄν. φυτοῦ.

2 **ἑλίκη**, ἡ "ἡ ἕλιξ, σπεῖρα, τὸ ἑλικοειδὲς μέρος τοῦ κοχλίου, τῶν ἐντοσθίων", βλ. *ἕλιξ*.

ἑλίκωψ, -ωπος, ὁ, ἡ (ὁμ.), **ἑλικῶπις, -ιδος**, ἡ : ἀβεβ. σημ.· ἂν σημαίνῃ "μελανόφθαλμος" (κατὰ τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἀρχαίων Γραμμ.), τότε πβ. *ἕλιξ* "...μέλας" Ἡσύχ.

ἕλινος, ὁ, ἡ "κλάδος ἀμπέλου, ἄμπελος" : συγγ. τῷ 2 *εἰλέω*· ρ. *u̯el- = στρέφειν.

ἐλῑνύω "ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω, εἶμαι ἀργὸς (ὀκνηρός)", *ἐλινύες*, αἱ "ἡμέραι ἀναπαύσεως" : ἴσως συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pra-līnaḥ=παραλελυμένος, «κουρασμένος», ἀρχ. γερμ. bi-linnan (*-linu̯-)=καταλείπειν, ὑποχωρεῖν.

ἕλιξ, -ικος, ὁ, ἡ "συνεστραμμένος, κεκαμμένος, περιεστραμμένος", ὡς οὐσ. *ἕλιξ*, ποιητ. *εἷλιξ*, *-ικος*, ἡ "πᾶν τὸ ἑλικοειδές, τὸ περιεστραμμένον, ἡ ἕλιξ", *ἑλίκη*, ἡ "ἕλιξ, σπεῖρα, τὸ ἑλικοειδὲς μέρος τοῦ κοχλίου, τῶν ἐντοσθίων", *ἑλίσσω*, ἀττ. *ἑλίττω* καὶ μετὰ προθεματ. *ἐ-* *εἱλίσσω* (*ἐϜελίσσω) "στρέφω πέριξ, τυλίσσω, κυλίω", *ἑλί-τροχος* "ὁ περιστρέφων τοὺς τροχούς" : συγγ. τῷ 2 *εἰλέω* "κυλινδῶ, κυλίω"· πβ. ἀγγλοσαξ. wiluc=ὁ κοχλίας τῆς σάλπιγγος.

ἑλίχρῡσος, ὁ "φυτὸν ἐκ τῶν ἀναρριχωμένων, μετὰ κιτρίνου ἄνθους" : *ἑλι-* (ἀττ. *ἑλει-*, *ἑλειο-*) ἀβεβ. ἐτυμολ. + *χρῡσός*.

ἕλκος, τὸ "πληγή, τραῦμα, ἀπόστημα" (*ἕλκανα* "τραύματα" Ἡσύχ., *ἑλκαίνω*

ἔχω ἕλκος, εἶμαι «πληγωμένος»), *ἑλκόω* *πληγώνω*, *ἑλκώδης*, *ὅμοιος πρὸς ἕλκος, πλήρης πληγῶν* : = ἀρχ. ἰνδ. arśas- οὐδ.=αἱμορροΐδες, λατ. ulcus, -eris οὐδ.=ἕλκος.

ἕλκω (πρτ. **εἷλκον,** ἀόρ. **εἵλκυσα**), ὁμ. **ἑλκέω** *σύρω, «τραβῶ», ἕλκω*, *ὁλκός*, ὁ *μηχανή, δι' ἧς ἀνεσύροντο τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν· ἱμάς, λωρίον πρὸς ἕλξιν, γραμμή, αὖλαξ*, *ὁλκός, -ή, -όν* *ὁ ἕλκων πρὸς ἑαυτόν, ἑλκυστικός*, *ὁλκή*, ἡ *τὸ ἕλκειν, ἡ ἕλξις, τὸ βάρος*, *ὁλκάς, -άδος*, ἡ *πλοῖον συρόμενον, ἐμπορικὸν πλοῖον* : ἐκ τοῦ *selqō, συγγ. τοῖς : λατ. sulcus= αὖλαξ (=ἑλλ. *ὁλκός*), ἀλβ. helk'=ἕλκω, ἀποσπῶ (*solkejō), ἀρμ. helg= =βραδύς, ἀργός, ὀκνηρός: συνεσταλ. β. ἀγγλοσαξ. sulh=αὖλαξ, ἄροτρον.

ἑλλᾱ *καθέδρα* Ἡσύχ., βλ. *ἕδος*.

ἐλλέβορος (καὶ **ἐλλέ-**), ὁ *βοτάνη χρησιμοποιουμένη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς φάρμακον*, *ἐλλεβοριάω* *ἔχω χρείαν ἐλλεβόρου, δηλ. εἶμαι παράφρων*, *ἐλλεβορίζω* *δίδω εἴς τινα νὰ πίῃ ἐλλέβορον, φέρω τινὰ εἰς τὰς αἰσθήσεις του, σωφρονίζω* : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἐλλεδανός, ὁ *σχοινίον (δεσμός), δι' οὗ ἐδένοντο τὰ δράγματα τῶν θεριζομένων σπαρτῶν* : ἐκ τοῦ *Ϝελνεδανός ἢ *Ϝελjεδανός, συγγ. τοῖς : 2 *εἰλέω*, ἀττ. *εἴλλω* *κυλινδῶ, κυλίω*.

ἐλλός, ὁ *νεβρός, νεαρὰ ἔλαφος, «ἐλαφάκι»*, βλ. *ἔλαφος*.

ἔλλοψ, γεν. **-οπος, ἐλλός, ἔλλοπος** ἐπίθ. τῶν ἰχθύων *ἄφωνος, ἄλαλος* : ἐκ τοῦ *ἐν-λοψ, ὡς σημαῖνον *ὁ εὑρισκόμενος μέσα εἰς τὰ λέπια, κεκαλυμμένος μὲ λέπια*, συγγ. τοῖς : *λεπίς, λοπίς, -ίδος*, ἡ *τὸ «λέπι», ὁ φλοιός*, βλ. *λέπω*.

ἔλμις (καὶ **ἔλμινς,** γεν. **-ινθος,**) ἡ, πληθ. **ἔλμεις** (καὶ **ἔλμιγγες, ἔλμινθες**), αἱ *σκώληξ τῶν ἐντέρων* : ἐκ τοῦ *Ϝελμ-, βλ. 2 *εἰλέω* *κυλινδῶ, κυλίω*, πβ. *εὐλή*.

ἕλος, τὸ *χαμηλὸς τόπος πλησίον ποταμῶν, βαλτώδης λειμών, «βάλτος», ἕλος*, *ἕλειος* *ὁ ἐκ τοῦ ἕλους, ὁ φυόμενος εἰς τὸ ἕλος, κατοικῶν εἰς τὰ ἕλη*, *ἑλεσ[σ]πίς, -ίδος*, ἡ *τόπος ἑλώδης, λειμών*, *ἑλώδης* *«βαλτώδης», ἑλώδης*, *ἑλεορέων*, ὁ *δασοφύλαξ* : *ἕλος* ἐκ τοῦ *selos=ἀρχ. ἰνδ. saras- οὐδ.= δεξαμενή, τεχνητὴ λίμνη, λίμνη (*ἕλειος*=ἀρχ. ἰνδ. sarasyaḥ).

ἔλπος, τὸ *ἔλαιον, λίπος*, *ὄλπη*, λεσβ. *ὄλπις, -ιδος* καὶ *-ιος*, ἡ *ἀγγεῖον ἢ φιάλη ἐλαίου, λήκυθος (δερματίνη), φιάλη οἴνου* : ἐκ τοῦ *selp-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sarpis- οὐδ.=πάχος, ἀλοιφή, ἀλβ. gal'pe=βούτυρον, ἀρχ. γερμ. salba, νεογερμ. Salbe=ἀλοιφή, τοχ. A sälyp, B salype=λίπος, βούτυρον, ἔλαιον.

ἔλπω (ὁμ.) *κάμνω τινὰ νὰ ἐλπίζῃ*, *ἔλπομαι*, ποιητ. *ἐέλπομαι* *ἐλπίζω, προσδοκῶ*, *ἐλπίς, -ίδος*, ἡ *προσδοκία, ἐλπίς, «ἐλπίδα»*, *ἐλπίζω* *ὅ,τι καὶ νῦν, ἐλπίζω, ἀναμένω* : ρ. *u̯el-p- (πβ. *u̯el-d-, βλ. *ἔλδομαι*), ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯el- = θέλειν ἐν τῷ λατ. volō κ.τ.λ. Πβ. *ἄλπιστος, εἰλαπίνη*.

ἔλυμος (**ἔλε-μος, ἐλί-μαρ** παρ' Ἡσυχ.), ὁ *εἶδος δημητριακοῦ καρποῦ, «κεχρί»* : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *ὄλ-ῠρα*, ἡ *εἶδος σίτου, ζειά*, ὁμ. *οὐλαί*, ἀττ. *ὀλαί* (*ὀλϜ-), αἱ *«χοπανισμένος» σῖτος, «χοντροαλεσμένο κριθάρι»*, *ὠμ-ήλυσις*, ἡ *ἔμπλαστρον ἢ κατάπλασμα ἐξ ἀλεύρου κριθῆς (ἢ σίτου)*, συγγ. τῷ *ἀλεῖν* *ἀλέθειν*, ὡς σημαῖνον *ἀλέσιμος καρπός* (πβ. *μελίνη*).

ἔλωρ, τὸ (ἀκλ.) "λεία, λάφυρον, ἅρπαγμα, ἄγρα", βλ. *ἑλεῖν*.

ἐμβάς, -άδος, ἡ "εἶδος ἀνδρικῶν ὑποδημάτων ἐκ πίλου ἢ δέρματος", *ἐμβάτης*, -ου, ὁ "εἶδος ὑποδημάτων ἐκ πίλου, κόθορνος", *ἐμβαδὸν* ἐπίρ. "πεζῇ, «μὲ τὰ πόδια»": *ἐν* + *βα-, βλ. *βαίνω*.

ἔμβρυον, τό, βλ. *βρύω*.

ἐμέ, με "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐμέ, «ἐμένα»": *ἐμέ-γε*=γοτθ. mi-k, ἀρχ. γερμ. mi-h, νεογερμ. mich=**ἐμέ**· γεν. ὁμ. *ἐμεῖο, ἐμέο, ἐμεῦ, μευ*, ἀττ. *ἐμοῦ*, ἐκ τοῦ *eme-sjo καὶ *eme-so (πβ. γεν. ἀρμ. im, ἀλβ. im ἐκ τοῦ *eme)· δοτ. (τοπ.) *ἐμοί, μοι*=ἀρχ. ἰνδ. mē, mē (πβ. δωρ. *ἐμὶν* κατὰ τὸ *ἄμίν*)· κτητ. ἐπίθ. *ἐμός*: ἄβεστ. ma- = λατ. meus.

ἐμέω (ἀόρ. **ἤμεσα**) "ἐξεμῶ, «ξερνῶ»", *ἔμετος*, ὁ, *ἔμεσις*, ἡ "τὸ ἐξεμεῖν, ὁ ἔμετος, ἐμετός": ἐκ τοῦ *Ϝεμεμι (ἀπολεσθέντος τοῦ δασέος πνεύματος κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἤδη χρόνους), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vámiti (*μem*-), vamati=ἐξεμεῖ, λατ. vomō, λιθ. vemiù, vémti=ἐξεμεῖν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vamā=ἀηδία, ναυτία. Πβ. *ἐμύς*.

ἐμμαπέως ἐπίρ. "εὐθύς, ἀμέσως, ταχέως, μετὰ σπουδῆς", βλ. *μαπέειν*.

ἐμπάζομαι "φροντίζω περί τινος, μεριμνῶ, ἀποβλέπω εἴς τι, προσέχω εἴς τι": ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *κατεμπάζω* "συλλαμβάνω, καταλαμβάνω, ἐπιτίθεμαι"; ὁμ. *ἔμπαιος* "ἔμπειρος, εἰδήμων" (ὡς σημαῖνον "κατέχων τι"), συγγ. τῷ δωρ. ἀορ. *πᾱσασθαι* "λαμβάνειν (ἔχειν) ἐξουσίαν ἐπί τινος"· ρ. *ku̯ā-, βλ. *ἔμπης, πᾶς, πᾱσασθαι*.

ἔμπεδος "ὁ ἐν τῷ πεδίῳ (ἐδάφει) ὤν, ὁ στερεῶς ἱστάμενος, σταθερός", *ἐμπεδόω* "καθιστῶ τι σταθερόν, ἐπιβεβαιῶ, ἐπικυρῶ", βλ. *πέδον*.

ἔμπειρος "ὁ ἔχων πεῖραν, πεπειραμένος, ἔμπειρος", βλ. *πεῖρα*.

ἔμπης (ἰων.), **ἐμπᾶς** (δωρ.) "πράγματι, ὄντως, ἀληθῶς, καθ' ὁλοκληρίαν, ἐντελῶς, ἐν γένει, ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως", ἠλ. *ἐμπάω* "ἐπικυρῶ, ἐκτελῶ (ἐπὶ ποινῆς)": συγγ. τῷ δωρ. *πᾱσασθαι* "κατέχειν, κύριον εἶναι" (πβ. *ἐμπάζομαι*)· ρ. *ku̯ā-, πβ. *πᾶς*.

ἐμπίς, -ίδος, ἡ "εἶδος κώνωπος": μᾶλλον συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. imbi (νεογερμ. Imme)=σμῆνος μελισσῶν, ἐκ τοῦ *embhi-o-.

ἔμπλην "ἐκτός, ἐξαιρέσει τινός", βλ. *πλήν*.

ἐμποδὼν "ἐν ποσὶν ὤν, πρὸ τῶν ποδῶν, «μέσα εἰς τὰ πόδια», παρέχων ἐμπόδιον", βλ. *πούς*, πβ. *ἐν*.

ἐμπολή, ἡ "ἐμπόριον, ἐμπόρευμα", βλ. *πέλω*.

ἔμπορος, -ον "ὁ ἐν πόρῳ ὤν, ταξιδεύων κατὰ γῆν ἢ θάλασσαν", *ἔμπορος*, ὁ "ὁ ταξιδεύων πρὸς ἐμπορίαν, ἔμπορος", βλ. *πείρω* (*πόρος*).

ἔμπροσθεν "ἐμπρός, «μπροστά», ἔμπροσθεν, ἐνώπιόν τινος· πρότερον", βλ. *πρόσθεν*.

ἐμύς, -ύδος, ἡ "χελώνη τῶν γλυκέων ὑδάτων": ἴσως ἐκ τοῦ *Ϝεμύς, συγγ. τῷ *ἐμέω* (**ἕνεκα** τῶν φυσαλλίδων ἀέρος, τὰς ὁποίας ἐκπέμπει τὸ ζῷον εὑρισκόμενον ἐντὸς τοῦ ὕδατος).

ἐμφερής "ὅμοιος, ὁμοιάζων", πβ. *παρεμφερής*: ὡς σημαῖνον "εἰς ἓν φερόμενος", εἶναι συγγ. τῷ *φέρω*.

ἐν, ποιητ. **ἐνί,** ἀττ. **ἐνι,** ἀρκ., κυπρ., κρητ. **ἰν** "ἐν, ἐντός, εἰς"· *ἐν* πρόθ. μετ' αἰτ. (διαλ., ἄλλως ἐν χρήσει ἡ πρόθ. *εἰς*, ὃ **ἰδέ**), μετὰ τοπ.-δοτ. (π.χ.

ἐνὶ φρεσί) καὶ μετὰ γεν. (π.χ. *ἐν Ἄιδου, ἐμποδὼν* <*ἐν ποδῶν*) :=ἀρμ. i, n-=ἐν (*en), λατ. en, in, ἀρχ. ἰρλ. in-(*eni), γοτθ., ἀρχ. γερμ. in (*eni), ἀλβ. in=ἕως, μέχρι (*eni)· συνεσταλ. β. *n̥ ἐν τοῖς : λιθ. į=ἐν, ἑλλ. ἀ- (βλ. *ἀλέγω*, πβ. 3 ἀ-).

ἔναρα, τὰ "ὁ ὁπλισμὸς τοῦ φονευθέντος ἐχθροῦ, λάφυρα", *ἐναίρω, ἐναρίζω* "ἀφαιρῶ τὸν ὁπλισμὸν φονευθέντος ἐχθροῦ, φονεύω τινὰ εἰς τὴν μάχην", *ἐναρσφόρος*=*τὰ ἔναρα φέρων*, ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως : ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἡ λεία τοῦ ἀγῶνος, τὰ λάφυρα τῆς μάχης", εἶναι συγγ. τοῖς : *ἐννεσιεργός, ἀνύω*· ρ. *sen-=κερδίζειν, λαμβάνειν ἀπό τινος, πβ. *ἔντος*.

ἐναργής "σαφής, ἐμφανής, λαμπρός", βλ. 1 *ἀργός*.

ἐνάτηρ, ἡ, ὁμ. πληθ. **εἰνατέρες,** ἐν ἐπιγρ. δοτ. **ἐνατρὶ** "ἡ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ συζύγου, «συννυφάδα»" : ἐκ τοῦ *i̯enəter-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. yā́tar-, ἀρμ. ner, nēr, γεν. niri=αἱ ἀνδραδέλφαι, γυναικαδέλφαι, φρυγ. αἰτ. *ιανατερα*, λατ. ianítrīcēs=αἱ σύζυγοι ἀδελφῶν (τὸ -īc- κατὰ τὸ genetrīx κ.τ.λ.), ἀρχ. λιθ. jéntė, -ers, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jętry, -ьve (τὸ τέρμα τῆς λέξεως κατὰ τὸ svekry=πενθερά).

ἐνδελεχής "συνεχής, διαρκής", βλ. *δολιχός*.

ἔνδῖνα (τὸ -ῑ- κατὰ μετρ. ἔκτασιν), τὰ "τὰ ἐντόσθια" : συγγ. τῷ *ἔνδον* μετὰ τοῦ ἐπιθήματος *-ῖνο-*, κατὰ τὸ *πεδινός* κ.τ.λ.

ἔνδῖος "ὁ περὶ τὴν μεσημβρίαν, μεσημβρινός", βλ. *δῖος*.

ἔνδον (συγκρ. **ἐνδοτέρω,** ὑπερθ. **ἐνδοτάτω**) "ἐντός, «μέσα», ἐσωτερικῶς" : =χεττ. andan=ἐντός· *ἐν* + τοπ. *dom (πβ. *δά-πεδον, δεσ-πότης*) "ἐντὸς τῆς οἰκίας, ἐν τῇ οἰκίᾳ" (πβ. Ἰλ. Φ 13 *Διὸς ἔνδον*). — Τὰ ὁμ. *ἔνδοθι* "ἐντός, «μέσα»", *ἔνδοθεν* "ἔσωθεν, «ἀπὸ μέσα», ἐντὸς" ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὰ *οἴκοθι, οἴκοθεν*· δελφ. *ἔνδω, ἐνδὸς* ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὰ *ἔξω* καὶ *ἐντός*· λεσβ., δωρ. *ἔνδοι* κατὰ τὸ *οἴκοι*.

ἐνδυκέως "ἐπιμελῶς, μετὰ προσοχῆς", βλ. *ἀδευκής*.

ἐνεγκεῖν ἀπρφ. ἀορ. (τοῦ **φέρω**), πρκ. ἐνεργ. **ἐνήνοχα,** μέσ. **ἐνήνεγμαι,** ἀόρ. παθ. **ἠνέχθην** "φέρειν" : ρ. *enek̂- (*nek̂-, *enk̂-)=ἀρκεῖν, φθάνειν, φέρειν ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. aśnóti=ἀφικνεῖται εἴς τι, ἐξαρκεῖ, ἐπιτυγχάνει (*n̥k̂-), náśati=ἐπιτυγχάνει, φθάνει (*nek̂-), ἀρμ. hasanem=ἀφικνοῦμαι, φθάνω, τοχ. B enk- = φέρειν, χεττ. ninikzi=αἴρει, λατ. nancīscor, nactus sum=τυγχάνω, ἐπιτυγχάνω, καταλαμβάνω, (*nek̂-), ἀρχ. ἰρλ. ro-icc=ἐπιτυγχάνει, φθάνει (*-ēnk-ti), γοτθ. ga-nah=φθάνει, ἀρκεῖ (ga-nōhs, ἀρχ. γερμ. gi-nuog=ἀρκετά), λιθ. nešù, nèšti, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. nesǫ, nesti =φέρειν. Βλ. καὶ *διηνεκής* (*enek̂-, πβ. *ἠνέχθην, ἐνήνεγμαι*), *ὄγκος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄγκος, βάρος" (*enk̂- ὡς ἐν τῷ *ἐν-εγκ-εῖν*). — Οἱ ἀττ. τύποι *ἤνεγκα, ἤνειγκα* ἐσχηματίσθησαν κατὰ συμφυρμὸν τοῦ *ἤνεγκον* καὶ τοῦ ἐπικ. ἰων. *ἤνεικα*, τὸ ὁποῖον, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἐν-εικ-*, ἀνήκει εἰς τὸ *ἵκω* "ἔρχομαι" (ρ. *seik-).

ἕνεκα καὶ **ἕνεκεν** (ἰων. **εἵνεκα** καὶ **εἵνεκεν,** αἰολ. **ἔννεκα**) "ἐξ αἰτίας τινός, ἕνεκα, χάριν τινός" : ἐκ τοῦ **ἐν Ϝέκα* "ἐν τῇ θελήσει, κατὰ τὴν θέλησιν" (πβ. *τοὔνεκα* ἐκ τοῦ **τοῦ ἐν Ϝέκᾳ* "τούτου ἕνεκα")· ρ. *u̯ek̂- = θέλειν, βλ. *ἑκών*.

ἐνενήκοντα (ὁμ. **ἐννήκοντα**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐνενήκοντα, «ἐνενήντα»" : ἐκ τοῦ

*ἐνϝεν- (*enųeno-, πβ. λατ. nōnus ἐκ τοῦ *noųeno- ;) + -ήκοντα κατὰ τὸ *πεντήκοντα*. Βλ. *ἐννέα*.

ἐνεὸς *ἄλαλος, βωβός, κωφάλαλος* : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἔνεροι, οἱ *οἱ ἐντὸς τῆς γῆς, οἱ ὑπὸ τὴν γῆν, ὑποχθόνιοι, νεκροί* : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *ἔνερθε(ν)*, *νέρθε(ν)* *ἐκ τῶν κάτω, κάτωθεν, ὑποκάτω* (πβ. *ὕπερ-θεν* *ἐκ τῶν ἄνω, ἄνωθεν*), *ἐνέρτερος*, *νέρτερος* *κατώτερος, βαθύτερος, ὑποχθόνιος*, *νειρὸς* *τελευταῖος, ἔσχατος* (*ner-jo-) συγγ. τοῖς : ἀρμ. nerk'in=ὁ κατώτερος, ὀσκ. nertrak, ὀμβρ. nertru ἀφαιρ. ἑν.=λατ. sinistro (=ἑλλ. *νέρτερος*), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. norðr οὐδ.=βορρᾶς· ρ. *ner- = κάτω.

ἐνέχυρον, τὸ *ἐγγύησις, ἀσφάλεια, ἐνέχυρον* : *ἐν* + *ἐχυρὸς* *ὀχυρός, ἰσχυρός, στερεός, ἀσφαλής*.

ἔνη, ἡ (ἐνν. *ἡμέρα*) *ἡ τρίτη ἡμέρα* (γεν. *ἔνης*, λακ. *ἔναρ*, δωρ. *ἔνᾱς* *ἐς τρίτην*) : *eno-, *ono- = ἐκεῖνος, βλ. *ἐκεῖνος*, *ἔνιοι*.

ἐνηὴς (γεν. **ἐνηέος**, αἰτ. **ἐνηέα**) *εὐμενής, προσηνής, πρᾶος*, *ἐνηείη*, ἡ *πραότης, προσήνεια* : βλ. *αἰτᾶς*.

ἐν-ήνοθεν πρκ. ('Οδ. ρ 270) *ἔχει ἐγερθῆ (ὑψωθῆ)*, *ἐπ-εν-ήνοθε* ('Ιλ. Β 219) *ἔχει ἀναπτυχθῆ (μεγαλώσει)*, *ἀν-ήνοθεν* ('Ιλ. Λ 266) *ἀνέβλυσεν (ἀνεπήδησεν)* : ἴσως συγγ. τοῖς : δωρ. *ἦνθον* *ἦλθον*, ἀπρφ. *ἐνθεῖν*, ἀρχ. ἰνδ. ádhvan- ἀρσ.=δρόμος, Pāli andhati=ὑπάγει, «πηγαίνει».

ἔνθα *ἐκεῖ, αὐτοῦ, ὅπου*, *ἔνθεν* *ἐκεῖθεν, ἀπὸ ἐκεῖ* : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. and=ἐκεῖ, αὐτοῦ. — Κατὰ τὰ *ἔνθα*, *ἔνθεν* ἐσχηματίσθησαν καὶ τὰ ἰων. *ἐνθαῦτα*, *ἐνθεῦτεν* (ἀττ. *ἐνταῦθα*, *ἐντεῦθεν* διὰ μεταθέσεως τοῦ δασέος φθόγγου).

ἐνθουσιάω, ἐνθουσιάζω *ἐμπνέομαι ὑπὸ τῆς θεότητος, εἶμαι ἔνθεος, κατέχομαι ὑπὸ θεοῦ, εὑρίσκομαι ἐν ἐκστάσει*, *ἐνθουσιασμός*, ὁ *θεία ἔμπνευσις, ἔκστασις ψυχῆς, ἐνθουσιασμός* : ἐκ τοῦ *ἔν-θεος* *ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν θεόν, πλήρης θεοῦ, θεόπνευστος*.

ἔνι (δμ., ἀττ.) *εἶναι ἐπιτετραμμένον, εἶναι δυνατόν*, κορινθ. *ἔνι* *ἐστί, εἶναι* (νεοελλ. *εἶναι*) : πρόρρημ. (βλ. *ἐν*)=*ἔνεστι*.

ἐνιαυτός, ὁ *ἡ ἐπέτειος ἡμέρα, ἔτος, πᾶς πλήρης κύκλος (περίοδος) χρόνου*, *ἐνιαύσιος* *ὁ ἡλικίας ἑνὸς ἔτους, ἐτήσιος* : συγγ. τοῖς : *ἔνος* *ἐνιαυτὸς* Ἡσύχ., λιθ. pér-n-ai=τὸ παρελθὸν ἔτος, πέρυσι, γοτθ. fram fair-n-in jēra· πβ. *ἦνις*, *ἰαύω*.

ἔνιοι *τινές, μερικοί* : ἐπεκτετ. τύπος διὰ τοῦ io, συγγ. τῷ **ἔνος* *ἐκεῖνος*, βλ. *ἔνη*, *ἐκεῖνος*. — *ἐνίοτε* *ὅ,τι καὶ νῦν, ἐνίοτε, «κάποτε»* συγγ. τῷ *ἔνιοι*, κατὰ τὰ *ὅτε*, *πότε*· *ἐνιαχῆ*, *ἐνιαχοῦ* *εἰς τινα μέρη*, κατὰ τὰ *πολλαχῆ*, *πολλαχοῦ*.

ἐνῑπή, ἡ *μέμψις μομφή, ἐπίπληξις, ἐπιτίμησις, λοιδορία, ἀπειλή, ὄνειδος* (*iqʷā), δμ. *ἐν-ίσσω* (*iqʷiō), ἀόρ. *ἠνίπαπον*, *ἐνένῑπον* (εἶτα ἐσχηματίσθη νέος ἐνεστ. *ἐνίπτω*) *ἐπιτιμῶ, ἐπιπλήττω, ὀνειδίζω, τιμωρῶ· λέγω, ἀγγέλλω*, ἀόρ. *ἴψαο* *ἐπέπληξας* : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *ὀπῑπεύω* *κεχηνὼς ἀποβλέπω εἰς τι, παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, παραμονεύω*, ἐκ τοῦ *iqʷ- (ἐκ τοῦ μετὰ διπλασ. τύπου *i-ₒqʷ-), πβ. *ὄπις*, *-ιδος*, ἡ *ὁ μετὰ σεβασμοῦ φόβος,

θρησκευτικὸς φόβος, σεβασμός, ἐκδίκησις, τιμωρία, ἀνταμοιβή», πρκ. ὄπ-ωπα «ἔχω ἴδει»· ἐπίσης πβ. τὸ μετὰ διπλασ. ἀρχ. ἰνδ. īkṣatē=βλέπει.

ἐννέα «ὅ,τι καὶ νῦν, ἐννέα, «ἐννιά»»: ἐκ τοῦ *ἐννέFα· πβ. *ἐνFα- ἐν τοῖς: ὁμ. *εἰνά-ετες* ἐπίρ. «ἐπὶ ἐννέα ἔτη», βοιωτ. *ἐνα-κη-δεκάτη* «ἡ δεκάτη ἐνάτη», ἰων. *εἰνα-κόσιοι*, ἀττ. *ἐνακόσιοι* «ἐννεακόσιοι, «ἐννιακόσιοι»», ἀρμ. inn=ἐννέα (*envan)· πβ. *néṷṇ ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. nava, λατ. novem (ἀντὶ *noven, κατὰ τὸ septem κ.τ.λ.), ἀρχ. ἰρλ. nōi n-, γοτθ. niun, λιθ. devyni, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. devętь=ἐννέα. Ἡ λ. *ἐννέα* ἐσχηματίσθη μᾶλλον κατὰ συμφυρμὸν τοῦ *ἐνFα (πβ. *εἰνά-ετες*) καὶ τοῦ *νέFα (πβ. ἀρχ. ἰνδ. nava κ.τ.λ.). — *εἴνατος*, ἀττ. *ἔνατος* «ὁ κατὰ σειρὰν ἔνατος», ἐκ τοῦ *enṷṇtos, πβ. *neṷṇtos ἐν τοῖς: γοτθ. niunda, ἀρχ. γερμ. niunto, ἀρχ. ἰρλ. nōmand, λιθ. devintas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. devętu. Πβ. *ἐνενήκοντα*.

ἐννέπω καὶ **ἐνέπω**, ὁμ. μέλλ. **ἐνι-σπήσω**, ἀόρ. **ἔνι-σπον**, προστ. **ἐνί-σπες**, β' πληθ. **ἔσπετε** (ἐκ τοῦ *ἐν-σπετε*) «λέγω, διηγοῦμαι»: ἐκ τοῦ *en-seqᵘō =λατ. īnsequis=narras=διηγεῖσαι (inquam=λέγω, ἐκ τοῦ *en-sqᵘām)· πβ. ἀρχ. κυμβρ. hepp=λατ. inquit, ἀρχ. ἰρλ. in-cho-sig=σημειώνει, λιθ. sekù, sekti=διηγεῖσθαι, sakaũ, sakýti=λέγειν, ἀρμ. ogem=λέγω· πβ. ἴσως καὶ τὸ ἀρχ. γερμ. sagēn (νεογερμ. sagen)=λέγειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἀσπάζομαι, ἀσπάσιος, θεσπέσιος* (βλ. *θέσπις*)· πβ. καὶ *πρόσ-εψις* «προσαγόρευσις» Ἡσύχ. (: λατ. īnsectiō).

ἐννεσιεργὸς (παραδεδομένος τύπος **ἐντεσιεργός**[1]), βλ. *ἔντος*.

ἐννεσίη, ἡ (δοτ. πληθ. **ἐννεσίῃσιν**) «συμβουλή, προτροπή, εἰσήγησις»: συγγ. τῷ *ἐν-ίημι* «ἐμβάλλω, παραινῶ, πορορμῶ».

ἕννυμι, ἰων. **εἵνυμι** (μέλλ. **ἕσσω**, ἀττ. **προσαμφιῶ**, ὁμ. ἀόρ. **ἕσσα, ἑσσ**) «ἐνδύω», *ἕννυμαι* «ἐνδύω ἐμαυτόν»: ἰων. *εἵνυμι* (ἀττ. *ἕννυμι* μετὰ τοῦ ἀποκατασθέντος σ κατὰ τὸ *ἕσσα* κ.τ.λ.) ἐκ τοῦ *Fεσνῦμι=ἀρμ. z-genum=ἐνδύω ἐμαυτὸν (*z-ges-nu-m, ΙΕ *ṷes-nu-), πβ. ἀρχ. ἰνδ. vástē, πρκ. vavasē=ἐνδύει, ἀλβ. veš=ἐνδύω (*ṷesō), γοτθ. wasjan, ἀρχ. γερμ. werjan=ἐνδύειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἔσθος*, τὸ (*ṷes-dhes-), *ἐσθής, -ῆτος*, ἡ «ἔνδυμα, ἐνδυμασία», ὁμ. *ἑανός*, ὁ «γυναικεῖος πέπλος» (*Fεσανος, πβ. ἀρχ. ἰνδ. vásanam οὐδ.=ἐνδυμασία), ἰων., ἀττ. *εἷμα*, δωρ. *Fῆμα*, τὸ «ἱμάτιον, ἔνδυμα» (*Fεσμα=ἀρχ. ἰνδ. vásman- οὐδ.=κάλυμμα, σκέπασμα· πβ. *εὐ-είμων* «ὁ καλῶς ἐνδεδυμένος»), δωρ. *Fέστρα* «ἐσθής», *ἐφ-εστρίς, -ίδος*, ἡ «στρατιωτικὸς μανδύας» (: ἀρχ. ἰνδ. vástram=ἱμάτιον, ἔνδυμα, μον. γερμ. wester=βαπτιστικὸν ἔνδυμα)· πβ. *ἕσθι* «στολή» (*Fεσι-), *ὑεστάκα* «ἱματισμός» Ἡσύχ., λατ. vestis θηλ.=ἐσθής, ἔνδυμα, ἀρμ. z-gest=ἔνδυμα (*ṷes-tu-), γοτθ. wasti θηλ.=ἔνδυμα. — ΙΕ *u-es- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *eu- ἐν τοῖς: λατ. induō (*-euō)=ἐνδύω, λιθ. aviù, avéti=φέρω ὑπόδεσιν, ἀρμ. ag-anim=ἐνδύω ἐμαυτόν.

ἐνόπαι, αἱ «τὰ ἐνώτια», βλ. *ὀπή*.

---

1. Πάντα τὰ λεξικὰ παρέχουν τὸν τύπον *ἐντεσιεργός*, ἐκ τοῦ *ἔντεα*, τὰ «ἐργαλεῖα, σκεύη, ὅπλα, πανοπλία, ἐξοπλισμός» + *ἔργον, ἐργάζομαι*, ὅπερ σημαίνει «ὁ κατασκευάζων ὅπλα, κατασκευαστὴς ἱπποσκευῶν, ὁ ἐν τῇ (ἱππείῳ) σκευῇ ἐργαζόμενος, ἕλκων ἅμαξαν, ὑποζύγιος».

ἐνοπή, ἡ "φωνή, κραυγή", βλ. *ἔπος.*

ἔνος "παλαιός, περυσινός" (*ἔνη καὶ νέα, ἐνν. σελήνη,* ἡ "ἡ ἡμέρα πρὸ τῆς νέας σελήνης καὶ ἡ πρώτη τοῦ ἀρχομένου σεληνιακοῦ μηνός") : ἐκ τοῦ *senos= ἀρχ. ἰνδ. sánaḥ, ἀρμ. hin, ἀρχ. ἰρλ. sen, λιθ. sẽnas=παλαιός· πβ. λατ. senex, γεν. senis=γηραιός, συγκρ. senior=γηραιότερος, πρεσβύτερος, γοτθ. sineigs =παλαιότης, ἡλικία, sinista=παλαιότατος, λίαν γέρων· πβ. κοινὸν γερμ.-λατ. sini-scalcus, νεογερμ. Seneschalk=τιτλοῦχος τῆς αὐλῆς κατὰ τὸν μεσαίωνα.

ἔνοσις, -εως, ἡ "σεῖσις, σεισμός, κλόνησις" (κυρ. "τὸ ὠθεῖν, συγκρούειν"), ποιητ. *ἐνοσί-χθων, ἐννοσί-γαιος,* δωρ. *ἐννοσί-δᾶς* "ὁ σείων τὴν γῆν", ὁμ. *εἰνοσί-φυλλος* (τὸ *εἰ-* κατὰ μετρ. ἔκτασιν) "ὁ κινῶν τὰ φύλλα" : ἐκ τοῦ *en-u̯odh-tis, ἡτεροιωμ. τύπου, συγγ. τοῖς : ὁμ. *ἔθων* "ὠθῶν, ἀνασκάπτων", *ἔθει* "φθείρει, ἐρεθίζει", *ἐθρὶς* "τομίας κριός" Ἡσύχ. (=ἀρχ. ἰνδ. vádhri- = ἐκτομίας, εὐνουχισμένος), ἐκτετ. β. *ὠθέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὠθῶ, «σπρώχνω»", *ὦσις,* ἡ "ὤθησις, «σπρώξιμο»"· ρ. *u̯edh- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vadhati, μεταβιβ. vadhayati=πλήττει, κτυπεῖ, ὠθεῖ, ἐκμηδενίζει, ἀβεστ. vādāya- = ὠθεῖν πρὸς τὰ ὀπίσω (: *ὠθέω*), λιθ. vedega=εἶδος πελέκεως.

ἐνσχερὼ ἐπίρ. "συνεχῶς, κατὰ σειράν", βλ. *ἐπισχερώ.*

ἐνταῦθα "ἐδῶ, ἐνταῦθα, ἐκεῖ", βλ. *ἔνθα.*

ἐντελέχεια, ἡ "τὸ ἐν ἐνεργείᾳ ὑπάρχον, ἡ ἐνέργεια" : ὡς σημαῖνον "κατάστασις τοῦ ἔχειν τὴν τελείωσιν", προέρχεται ἐκ τοῦ *ἐντελεχὴς* "τέλειος", ὅπερ ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ *συνεχής.*

ἔντερον (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **ἔντερα**), τὸ "τὸ «ἄντερο», ἔντερον" : ἐκ τοῦ *en-tero- = ἐσωτερικός, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. antrám, βεδ. āntrám =ἔντερα, ἐντόσθια, ἀρμ. ənder-k'=ὡσ., πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. iðrar πληθ. (*innrar)=ἔντερα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ję̄tro=ἧπαρ, «συκώτι», ątroba=ἔντερα, ἐντόσθια· πβ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. antár=μεταξύ, ἐν μέσῳ, ántaraḥ=ἐσωτερικός, λατ. enter, inter=μεταξύ, ἐν μέσῳ, interus=ἐσωτερικός, ἀρχ. ἰρλ. eter=μεταξύ, ἐν μέσῳ.

ἐντὸς "μέσα εἰς, ἐντός" : = λατ. intus *en + tos (τοῦτο ὑποδηλοῖ τὴν προέλευσιν, πβ. ἀρχ. ἰνδ. i-táḥ=ἐντεῦθεν, λατ. caeli-tus=οὐρανόθεν κ.τ.λ.) — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *ἐντοσ-θε(ν), ἔντοσ-θι* "ἐκ τῶν ἔσω, ἐντός", ἐξ οὗ *ἐντόσθια, ἐντοσθίδια,* τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐντόσθια".

ἔντος (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **ἔντεα**), τὸ "ὅπλα, πανοπλία, ἐξοπλισμός, ἐργαλεῖα, σκεύη" : συγγ. τοῖς : *ἔναρα,* τὰ "ὁπλισμὸς φονευθέντος ἐχθροῦ, τὰ λάφυρα", ἀόρ. *ἥνεσα* "ἐπετέλεσα, ἐξετέλεσα, διέπραξα, κατώρθωσα", *ἐνεσι-εργὸς* (Ἰλ. Ω 277) "ἔργα ἀνύων" (παραδεδομένος τύπος *ἐντεσιεργός*), περαιτέρω συγγ. τῷ ἀνύω (καὶ *ἄνυμι, ἄνω*) "ἐπιτελῶ, τελειώνω"· ρ. *sen- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. sanṓti=κερδίζει. — Ἔκ τινος **ἐν-τῦς* "παρασκευή, ἐξάρτυσις" κατάγονται τὰ *ἐντύνω, ἐντύω* "ἑτοιμάζω, ἐξαρτύω, ἐξοπλίζω, παρασκευάζω". Πβ. καὶ *αὐθ-έντης* "ὁ ἐκτελῶν ἰδίᾳ χειρί, φονεύς", *συνέντης* "συνεργός" Ἡσύχ.

ἐντυπὰς ἐπίρ. (Ἰλ. Ω 163) : ἀβεβ. σημ.[1] καὶ ἐτυμολ.

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ *ἐντυπὰς* σημαίνει "ὑποτυπωδῶς, ἐντετυπωμένως, σφιγκτά".

ἐνώδιον (ἀττ.), τὸ "ἐνώτιον": ἐκ τοῦ *ἐν-ω[υσ]ιδιον, συγγ. τῷ οὖς, τὸ "ὠτίον, «ἀφτί», οὖς"· πβ. ἰων. ἐνώτιον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐνώτιον, «σκουλαρίκι»", ἐκ τοῦ ἐν ὠτί.

ἐνῶπα (**κατενῶπα**· ὑπάρχει καὶ ἡ ἐσφαλμένη γρ. **κατένωπα**) "κατὰ πρόσωπον", ὁμ. ἐνωπῇ "ἐν ὄψει, φανερῶς", ἐνώπια, τὰ "οἱ ἐσωτερικοὶ τοῖχοι, οἱ κείμενοι ἔναντι τῶν εἰσερχομένων εἰς οἰκοδόμημά τι", ἐνωπαδίως (Ὀδ. ψ 94) "κατ' ὄψιν, κατὰ πρόσωπον, φανερῶς": ἐν + *ōq^w- = βλέπειν, ὁρᾶν (βλ. ὄπωπα, ὄψομαι), πβ. ἀρχ. ἰνδ. ánikam=πρόσωπον (*eni-$_o$q^{w}om), prátīkam=ὡσ. (*proti-$_o$q^{w}om: πρόσωπον), ἀρχ. ἰρλ. enech, ainech=πρόσωπον.

ἐξ (βοιωτ. **ἐσς, ἐς**) πρόθ. πρὸ φων., **ἐκ** (διαλ. **ἐς**) πρὸ συμφ. "ἐκ, ἀπό": = λατ. ex (ē- πρὸ d-, m- κ.τ.λ., ec- πρὸ f-), gall. ex, ἀρχ. ἰρλ. ess- ass-, ἀρχ. πρωσσ. esse· πβ. λιθ. iš, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. is-, iz- = ἐκ, ἀρμ. i=ἀπό· IE *eks, ἐκ τοῦ *egh-s (πβ. ἔσχατος, ἐχθὸς "ἐκτός", ἔχθος [ἐχθρός;]). Πβ. ἐκτός.

ἕξ (διαλ. **Fέξ**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἕξ": ἐκ τοῦ *σFεξ, IE *sueks=ἀρχ. ἰρλ. sē· προσέτι IE *seks ἐν τοῖς: βοιωτ. ἕξ, λατ. sex, sē-, γοτθ. saíhs, ἀρχ. γερμ. sehs, ἀλβ. gaště, λιθ. šeš-i, ἀρχ. ἰνδ. ṣaṭ=ἕξ· IE *ueks ἐν τοῖς: ἀρμ. vec, συνεσταλ. β. ἀρχ. πρωσσ. uschts. Πβ. ἑξήκοντα "ὅ,τι καὶ νῦν, ἑξήκοντα, «ἑξήντα»", κατὰ τὸ πεντήκοντα· ἑξακόσιοι "ὅ,τι καὶ νῦν, ἑξακόσιοι", κατὰ τὸ τετρακόσιοι. — ἕκτος "ὁ κατὰ σειρὰν ἕκτος", ἐκ τοῦ IE *suektos=ἀρχ. ἰνδ. ṣaṣṭáḥ, λατ. sextus (-s- κατὰ τὸ sex, ἐπίσης ἐν τοῖς: γοτθ. saíhsta, ἀρχ. γερμ. sehsto), ἀρχ. ἰρλ. sessed, λιθ. šeštas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. šestъ.

ἔξαιτος "ἐκλεκτός, ἐπίλεκτος", βλ. αἴνυμαι.

ἐξαίφνης ἐπίρ. "αἰφνιδίως, «ἔξαφνα»", βλ. αἴφνης, αἶψα.

ἐξάντης "ὁ ἐκτὸς νόσου, ὑγιής": ἴσως ἐκ τοῦ *ἀντεσ- (*ἀμ-τεσ-) "νόσος", συγγ. τοῖς: ὁμοίιος "ὀλέθριος", ἀρχ. ἰνδ. ámīti=βασανίζει, τυραννεῖ, κατατρύχει.

ἐξαπίνης (ἰων. **ἐξάπινον**) ἐπίρ. "αἰφνιδίως, «ἔξαφνα»": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ἐξ ἀ-πFινης "ἀπροσδοκήτως, ἀπροόπτως", συγγ. τῷ νηπύτιος κ.τ.λ. (βλ. πινυτός).

ἔξαστις, -ιος, ἡ (ἰων.) "αἱ εἰς τὰ ἄκρα ὑφάσματος προεξέχουσαι κλωσταί, τὸ «ξέφτισμα» σχισθέντος ὑφάσματος": ἐκ τοῦ *ἐξ-αν-στις, ρ. *στᾱ- "ἵστασθαι", πβ. ἀρχ. ἰνδ. prati-ṣṭhiḥ=ἀντίστασις.

ἐξαυστήρ, -ῆρος, ὁ "ἡ κρεάγρα, λαβίς, δι' ἧς ἐλαμβάνετο τὸ κρέας ἐκ τῆς χύτρας", βλ. αὔω.

ἐξαυτῆς ἐπίρ. "ἀμέσως, παρευθύς, πάραυτα": ἐξ αὐτῆς (ἐνν. τῆς ὁδοῦ).

ἑξῆς (καὶ **ἑξείης**) ἐπίρ. "κατὰ σειράν, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον": γεν. ἑνὸς ἐπιθ. *ἕξος ἢ ἑνὸς οὐσ. *ἕξα (ἑξείης γεν. θηλ. τοῦ ἑξεῖος)· πβ. ἀττ. ἐφ-εξῆς, ἰων. ἐπεξῆς "κατὰ σειράν, διαδοχικῶς, μετὰ ταῦτα, ἀμέσως", διαλ. ἐς τὸν ἐπεχὲς ἐνιαυτὸν κ.τ.τ.

ἐξουλή, ἡ "ἡ ἔξωσις (ἐκτόπισις) ἐκ τῶν δικαιωμάτων κατοχῆς": ἴσως ἐκ τοῦ ἐξ + *Fολνᾱ, συγγ. τῷ ὁμ. οὐλαμός, ὁ "συνωστισμός, πλῆθος πυκνόν, στῖφος πολεμιστῶν ἐν μάχῃ", βλ. εἰλέω, εἴλω.

ἔξοχος, βλ. ἔχω.

ἔξω "ὅ,τι καὶ νῦν, ἔξω, πρὸς τὰ ἔξω, ἐκτός": ἐξ + ω (IE *ō=πρός, κατά), πβ. ἄν-ω, πρόσω, ἐκ τοῦ *προτj-ω.

ἔοικα "ὁμοιάζω, εἶμαι ὅμοιος", βλ. *εἰκών*.

ἔορ "θυγάτηρ. ἀνεψιός" Ἡσύχ.: κλητ. (ὀνομ. *ἔωρ), ΙΕ *suesōr=ἀρχ. ἰνδ. svásar-, λατ. soror, ἀρμ. k'oir, ἀρχ. ἰρλ. siur, γοτθ. swistar, ἀρχ. γερμ. swester, λιθ. sesuõ=ἀδελφή.

ἑορτή (ἰων. **ὀρτή**, δωρ. **ἑορτά**, αἰολ. **ἔροτις**), ἡ "πανήγυρις, ἑορτή, θρησκευτικὴ ἑορτή": *ἑορτὴ* ἐκ τοῦ *Fε-Fορ-τᾱ (*ἔροτις* ἐκ τοῦ *Fερα-τις), συγγ. τοῖς: *ἔρανος*, ὁ "τὸ διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς δεῖπνον, συνεισφορὰ γινομένη ὑπὸ φίλων πρὸς βοήθειάν τινος, φιλοφροσύνη, χάρις, ἑταιρεία ἀνθρώπων, σύλλογος", ἀρχ. γερμ. werēn, giwerēn=παρέχειν εἴς τινά τι· ἐκτετ. β. ὀνοματ. ρ. *mēr- ἐν τοῖς: ὁμ. *ἦρα φέρειν* "προσφέρειν εἴς τινα ὅ,τι εἶναι ἀρεστόν, κάμνειν χάριν εἴς τινα", *ἐπιήρανος* "εὐάρεστος", *ἐρίηρες* ὀνομ. πληθ. "ἀγαπητοί, ἔμπιστοι"· *ἑορτὴ* (ἐνν. *τοῦ θεοῦ*) ἀρχικῶς ἐσήμαινε "χάρις ἀποδιδομένη εἰς τὸν θεόν". Πβ. καὶ λατ. sevērus, vērus.

ἑός "ἰδικός του", βλ. *ἕ*.

ἔπαλπνος "εὐχάριστος", βλ. *ἄλπιστος*.

ἐπασσύτερος "ὁ ριπτόμενος ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον, ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὁ ἀκολουθῶν ταχέως, ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἐπ-αν-συ-τό-τε-ρος, συγγ. τῷ *σεύω* "θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν", πβ. ἀρχ. ἰνδ. cyutáh=κεκινημένος, δεδιωγμένος· ρ. *qieu-. Πβ. *ἐπίσσυτος, σεύω*.

ἐπαυρίσκω (ἀόρ. **ἐπηῦρον**) "ἐγγίζω, ἐπιψαύω, λαμβάνω, ἀπολαύω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἐπεὶ "ἐπειδή, μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ, ὅτε": συγγ. τοῖς: *εἰ* "οὕτω, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἄν, ἐάν", *εἶ-τα* "μετὰ ταῦτα, ἔπειτα"· ὁμ. *ἐπει-ή* "ἐπειδὴ πράγματι" (πβ. *ἤ* "τῇ ἀληθείᾳ, πράγματι", *ἤ-τοι*, ἀρχ. γερμ. ihh-ā=ἐγὼ ναί, nein-ā=ὄχι, ΙΕ *ē)· *ἐπει-δὴ* "διότι, ἐπειδή" (πβ. *δή, δῆτα, ἤ-δη*)· ἀττ. *ἐπειδᾶν* ἐκ τοῦ *ἐπειδὴ ἄν*.

ἐπείγω "θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν, πιέζω, καταπιέζω, ὠθῶ, ἐπισπεύδω, ἐπιταχύνω": μᾶλλον συγγ. τῷ *οἴγνυμι* "ἀνοίγω" (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *Fο-ειγ-)· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

ἔπειτα "μετὰ ταῦτα, ἔπειτα", βλ. *εἰ*.

ἐπενήνοθε "ἔχει ἀναπτυχθῆ (μεγαλώσει)", βλ. *ἐνήνοθε*.

ἔπερος, ὁ "κριός, «κριάρι»", βλ. *εἶρος*.

ἐπεσβόλος "ὁ ρίπτων λόγους αὐθάδεις, θρασέως ὁμιλῶν, ἀναιδής, κακολόγος, ὑβριστικός", *ἐπεσβολία*, ἡ "θρασεῖα ὁμιλία, λοιδορία": *ἔπος* (θ. *ἐπεσ-*) + *βόλος*, ὁ "ρίψιμον, ριπή, βολή".

ἔπεφνον "ἐκτύπησα, ἔπληξα, ἐφόνευσα", βλ. *θείνω*.

ἐπήβολος "ὁ ἐπιτυχὼν τινος, μέτοχος, κάτοχος": συγγ. τῷ *ἐπιβάλλω*, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ἐπήκοος, ἐπημοιβὸς* κ.τ.λ.

ἐπηγκενίδες, αἱ "αἱ μακραὶ σανίδες αἱ προσηρμοσμέναι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου", βλ. *ἀγκών*.

ἐπηετανός "ὁ διαρκῶν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐπαρκής, ἄφθονος": ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *ἐπ' ἔτος* "ἐπὶ ἓν ἔτος", ἐκ τοῦ *ἐπι-Fετο-τανος* (πβ. *σητάν-ιος* "ἐφετινός", ἐκ τοῦ *σῆτες* "τοῦτο τὸ ἔτος, ἐφέτος")· -τανος ἐκ τοῦ *tₑno-=ἐκτεινόμενος (ρ. *ten-), ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. divātanah, λατ. diurnus, diūtinus κ.τ.λ.

ἔπηλυς, -υδος, ὁ, ἡ "ὁ ἄλλοθεν ἐλθών, ἔπηλυς, ξένος", βλ. *ἐλεύσομαι (ἐλεύθω)*.

ἐπήρεια, ἡ "ἐχθρικὴ ἐνέργεια, βιαία πρᾶξις, περιφρόνησις, ὕβρις", βλ. *ἀρειή*.

ἐπήρετμος (ὁμ.) "ὁ ἔχων κώπας· ὁ καθήμενος παρὰ τὴν κώπην καὶ ἕτοιμος νὰ κωπηλατήσῃ" : ἀντὶ **ἐπ-ερετμος* κατὰ τὸ ὁμ. *δολιχήρετμος* "ὁ ἔχων μακρὰς κώπας" (**δολιχο-ερετμος*).

ἐπητής (ὁμ.) : ἀβεβ. σημ. ("προσιτός, εὐμενής, προσηνής, φρόνιμος, συνετός" ;) καὶ ἐτυμολ.

ἐπήτριμος "ὁ κατὰ σειρὰν τεθειμένος (ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον), ὡς τὰ νήματα τοῦ στήμονος, πυκνῶς συνυφασμένος, πυκνός, ἐπάλληλος" : *ἐπὶ+ἤτριον*, τὸ "ὁ στήμων (τὸ «στημόνι») ὑφάσματος".

ἐπὶ (καὶ **ἔπι**) πρόθ. καὶ ἐπίρ. "**ἐπάνω εἴς τι, ἐπὶ**"=ἀρχ. ἰνδ. ápi=ἐπίσης, προσέτι· παρά, ἀρμ. ev =καί, ἐπίσης· πβ. *ἔπισσαι*, αἱ "αἱ ὕστερον γεννηθεῖσαι (νεώτεραι) θυγατέρες" (*epi-tįo-, ἂν δὲν ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ ὁμ. *μέτασσαι*, αἱ "**ἀμνάδες μεσαῖαι**, ἤτοι αἱ γεννηθεῖσαι μεταξὺ τῶν πρωίμων καὶ τῶν ὀψίμων, αἱ μέσης ἡλικίας"), ἀρχ. ἰρλ. ēithech=ἐπιορκία (*epi-tego-)· ΙΕ *epi. — Πβ. ΙΕ *opi- ἐν τοῖς : *ὄπι-θε(ν)* "ὄπισθεν", *ὀπίσ(σ)ω* "πρὸς τὰ ὀπίσω, ὀπίσω, «πίσω»", *ὀπ-ώρᾱ*, ἡ "φθινόπωρον" (πβ. καὶ *ὀπῑπεύω, ὀψέ*), λατ. ob=πρός, κατά, λιθ. ap-, api- = περί, πέριξ· *pi ἐν τοῖς : *πτ-υχή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πτυχή" (**πj-υχᾱ*), ἀρχ. ἰνδ. pi-, τοχ. -pi, λιθ. pi.

ἔπιβδαι (καὶ **ἐπίβδαι**), αἱ "ἡ ἐπομένη ἡμέρα ἑορτῆς τινος, τὰ «μεθεόρτια»" : ὡς σημαῖνον "ὁ ἀκολουθῶν κατὰ πόδας", **ἐκ τῶν** : *ἐπὶ+βδ-*, ἠφανισμ. β. τοῦ *ped- = πούς, πβ. ἀρχ. ἰνδ. upa-bdáḥ=ποδοκτύπημα· πβ. διαλ. *πεδα* "μετά".

ἐπίειχτος (ὁμ. *οὐκ ἐπίειχτος* "ἀήττητος, ἀκατανίκητος") : **ἐκ** τοῦ *u̯eiq-, συγγ. τοῖς : λατ. vincō=νικῶ, ἀρχ. ἰρλ. fichim=ἀγωνίζομαι, γοτθ. weihan=μάχεσθαι, λιθ. ap-veikiù=θριαμβεύω.

ἐπιείσομαι (ὁμ.) μέλλ. "θὰ καταδιώξω· θὰ ἐπισκεφθῶ", μτχ. ἀορ. *ἐπιεισαμένη*, γ' ἑν. ἀορ. *εἴσατο* (F-), *ἐείσατο* (ἐ-F-) "μετέβη, **ἐφώρμησε**", γ' δυϊκ. *ἐεισάσθην* : ρ. *u̯ei- = **ἐφορμᾶν** ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. véti=καταδιώκει, ἐπιδιώκει, καταγίνεται, κυβερνᾷ, vītáḥ=καταδεδιωγμένος, ἐπιθυμητός· ὁ ἐπὶ τῆς εὐθείας γραμμῆς (λατ. in-vītus=παρὰ τὴν θέλησιν, ἄκων), ἑλλ. *ἴς*, ἡ "ἰσχύς, δύναμις" (=λατ. vīs), λατ. via=ὁδὸς κ.τ.λ.· βλ. *ἵεμαι, ἰωκή, οἶκος*.

ἐπιζαρέω "ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω, πιέζω τινά" : μᾶλλον **ἐκ** τοῦ *di̯ə-r-, συγγ. τοῖς : *ζά-λη*, ἡ "θύελλα, καταιγίς, τρικυμία, θλῖψις" (*di̯ə-l-), *ζω-ρός* "ὀξύς, δυνατός"· ρ. *di̯ā-, *di̯ə- = σπεύδειν, βλ. *διώκω*.

ἐπιζάφελος "ὁρμητικός, βίαιος, σφοδρός" (ἐπίρ. *ἐπιζαφελῶς* ἐκ τοῦ **ἐπι-ζαφελής*, πβ. *ζαφελὲς* "...ἄγριον. θυμῶδες" Ἡσύχ.) : *ζάφελος* μᾶλλον **ἐκ** τοῦ αἰολ. *ζα-* (βλ. *δα-*)+αἰολ. **φελ-* ἐκ τοῦ *gʷel-, βλ. *ἐ-θέλω*.

ἐπιήρανος "ἀρεστός, εὐχάριστος", βλ. *ἦρα*.

ἐπικάρσιος "λοξός, ἐγκάρσιος, πλάγιος", βλ. *ἐγκάρσιος*.

ἐπίκουρος "ὁ σπεύδων εἰς βοήθειαν, παρέχων βοήθειαν, βοηθῶν", ὡς οὐσ. *ἐπίκουρος*, ὁ "βοηθός, σύμμαχος, στρατιώτης", *ἐπικουρέω* "σπεύδω εἰς βοήθειαν, βοηθῶ" (κυρ. "συντρέχω") : *ἐπὶ+*κουρος* ἐκ τοῦ **κορσος* "σπεύδων", συγγ. τοῖς : λατ. currō (*k̑r̥sō)=τρέχω, gall. carrus=ἅμαξα, ὄχημα (*k̑r̥sos), ἰλλυρ. *σάρσαι* "ἅμαξαι" Ἡσύχ. (βλ. λατ. sarrācum)· συγγ. ἴσως καὶ τοῖς :

μον. γερμ. hurren=ταχέως κινεῖσθαι, ἀρχ. γερμ. hros, νεογερμ. Ross (*hrus-sa-)=ἵππος.

ἐπιούσιος (ἄρτος), ὁ "ὁ ἄρτος τῆς ἡμέρας, καθημερινὸς ἄρτος" (Ματθ. 1,11) : μᾶλλον ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *ἐπὶ τὴν οὖσαν* (ἐνν. *ἡμέραν*).

ἔπιπλον (συνηθέστ. κατὰ πληθ. **ἔπιπλα**, τά), τό, **ἐπίπλοα**, ἠπειρ. **ἐπίπολα**, τὰ "σκεύη, ἔπιπλα", ἑλληνιστ. *ἐπιπολή*, ἡ "ἐπιφάνεια" (ἰων., ἀττ. *ἐπιπολῆς* ἐπίρ. "ἐπιφανειακῶς, ἐπιπολαίως") : *ἐπὶ+πέλομαι* "εἶμαι ἐν κινήσει".

ἐπίπλοος (καὶ **ἐπίπλους**), ὁ, **ἐπίπλοον**, τὸ "τὸ λεπτότατον δέρμα τὸ περιβάλλον καὶ συγκρατοῦν τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ἔντερα" : ἐκ τοῦ **ἐπι-πλοϜος*, συγγ. τῷ λιθ. plėvė=πολὺ λεπτὸν δέρμα· βλ. *πέλμα*

ἐπίρροθος "ὁ σπεύδων εἰς βοήθειαν" : ὡς σημαῖνον "ὁ κάμνων ῥόθον (ῥόχθον, θόρυβον)", προῆλθεν ἐκ τῆς *ἐπὶ+ῥόθος* "ῥόχθος (βοὴ) τῶν κυμάτων" (ρ. *sre-th-). Πβ. *ἐπιτάρροθος*.

ἐπίσκοπος, ὁ (> λατ. episcopus, ἀρχ. γερμ. biscof, νεογερμ. Bischof) : δημώδ. ἑλλ. τύπος *ἐβίσκοπος* (βλ. P. Kretschmer, Bischof, Glotta 31,1951,103 κ.ἑ.).

ἐπισκύνιον, τὸ "τὸ δέρμα τοῦ μετώπου τὸ ἄνωθεν τῶν ὀφρύων· ἡ ὑπερηφάνεια, σεμνότης" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. skunoti=καλύπτει, σκεπάζει· βλ. *σκῦλον*.

ἔπισσαι, αἱ "αἱ ὕστερον γεννηθεῖσαι (νεώτεραι) θυγατέρες", βλ. *ἐπί*.

ἐπίσσυτος "ὁ ἐξορμῶν, ἀναβλύζων μεθ' ὁρμῆς, σφοδρός, βίαιος" : συγγ. τῷ *σεύω*, πβ. ἀρχ. ἰνδ. cyutáḥ=τεθειμένος εἰς κίνησιν καὶ *ἐπασσύτερος*.

ἐπίσ(σ)ωτρον, τὸ "ἡ μεταλλίνη στεφάνη ἡ τιθεμένη ἐπὶ τοῦ τροχοῦ ἁμάξης", *εὔ-σσωτρος* "ὁ ἔχων καλοὺς τροχούς", *σῶτρον*, τὸ "ἡ ξυλίνη (ἢ μεταλλίνη) στεφάνη τοῦ τροχοῦ" : **σσῶτρον* ἐκ τοῦ ΙΕ *q̑ʷjō[u]-tro-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. cyāutnám=κόπος, μόχθος καὶ *σεύω*.

ἐπίσταμαι (μέλλ. **ἐπιστήσομαι**, ἀόρ. **ἠπιστήθην**) "γνωρίζω", *ἐπιστήμη*, ἡ "τὸ ἐπίστασθαι, ἡ ἀκριβὴς καὶ πλήρης γνῶσις θέματός τινος, ἐπιστημονικὴ γνῶσις, ἐπιστήμη" : *ἐπὶ+ἵσταμαι*, καὶ μάλιστα πρόκειται μᾶλλον περὶ νέου σχηματισμοῦ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἀόρ. *ἐπι-στάμην*· ἡ βασ. σημ. αὐτοῦ εἶναι "ἵσταμαι ἐπάνω εἴς τι, τοποθετοῦμαι καταλλήλως εἴς τι".

ἐπισχερώ "συνεχῶς, κατὰ σειράν, ἀλλεπαλλήλως" (*ἐνσχερῶ*=ὡσ.) : ἐκ τοῦ **ἐπὶ σχερῷ* (ὀργαν.), πβ. *σχερός* "ἀδιάκοπος, συνεχής", ὁμ. *Σχερίη*, ἡ "ἡ νῆσος τῶν Φαιάκων", κυρ. "ἡ συνεχὴς ἀκτή, ξηρά", ἑλληνιστ. *ὁλο-σχερής* "ἐντελῶς πλήρης, ὁλόκληρος, ὁλοσχερής"· ρ. **σχε-* "κρατεῖν" (βλ. *ἔχω*)+ἐπίθημα *-ρο-*.

ἐπιτάρροθος "ὁ σπεύδων εἰς βοήθειαν, βοηθός, ὑπερασπιστής" : μᾶλλον ἐκ τοῦ **ἐπ-ιθα-ρροθος* "ὁ πρὸς τὰ κάτω (πρὸς τὴν γῆν) σπεύδων". Πβ. *ἐπίρροθος*.

ἐπιτηδὲς (ἀττ. **ἐπίτηδες**) "ἐκ προθέσεως, σκοπίμως, ἐπίτηδες" (μεθομ. *ἐπιτήδειος* "κατάλληλος δι' ὡρισμένον σκοπόν, ἁρμόδιος, ἀπαραίτητος", *ἐπιτηδεύω* "ἀσχολοῦμαι εἴς τι ἐκ σκοπιμότητος, καταγίνομαι εἴς τι, ἔχω τι ὡς ἐπάγγελμα, ἐπαγγέλλομαι") : συγγ. τῷ ὀσκ. tadait=λατ. censeat· ρ. *tād-.

ἐπιωγαί, αἱ ('Οδ. ε 404) "τόποι ὑπήνεμοι, κατάλληλοι πρὸς ἀγκυροβόλησιν καὶ προφύλαξιν τῶν πλοίων" : ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ἰωγή* ('Οδ. ξ

533), ἡ "καταφύγιον, σκέπη (προστασία) ἀπὸ τοῦ ἀνέμου" (*FιFωγᾶ), συγγ. τῷ ἄγνυμι, ὡς τόπος, ἔνθα κοπάζει ὁ ἄνεμος.

ἕπομαι (πρτ. **εἱπόμην**, ὁμ. **ἑπόμην**, ἀόρ. **ἑσπόμην**) "ἀκολουθῶ" : =ἀρχ. ἰνδ. sácatē=ἀκολουθεῖ, συνοδεύει (ἀόρ. *ἕ-σπε-το* : ἀρχ. ἰνδ. sá-ścati, IE *se-sqᵘe-)· πβ. λατ. sequor=ἀρχ. ἰρλ. sechur=ἀκολουθῶ, λιθ. sekù, sèkti=ἕπεσθαι· ρ. *seqᵘ-. Πβ. καὶ *ἀοσσέω, ὀπάων*.

ἔπος (ἠλ., κυπρ. **Fέπος**), τὸ "λέξις" :=ἀρχ. ἰνδ. vácas- οὐδ.=λόγος, λέξις· ἡτεροιωμ. β.: *ὄπα* (αἰτ.· ὀνομ. *ὄψ), *ὄσσα* (*u̯oqᵘi̯a), ἡ "φωνή", *ἐν-οπή*, ἡ "φωνή, πολεμικὴ κραυγή" (*en-u̯oqᵘā), πβ. λατ. vōx θηλ.=φωνή, λέξις (=ἀρχ. ἰνδ. vāk=ὠσ.), vocō=καλῶ, μσν. ἰρλ. fūaimm=θόρυβος (*u̯oqᵘ-smn), ἀρχ. γερμ. gi-wahanen=ἀναφέρειν, μνημονεύειν, ἀρχ. πρωσσ. wackītwei=δελεάζειν· ρ. *u̯eqᵘ- = λέγειν, ὁμιλεῖν. Πβ. *ἀπτοεπής, εἶπον*.

ἔποψ, οπος, ὁ "ὁ ἀγριοπετεινός, «τσαλαπετεινὸς»" (ἐπίσης *ἔποπος*, ὁ, *ἔπωπα* αἰτ., *ἀπαφὸς* παρ' Ἡσυχ.): συγγ. τῷ λατ. upupa=ἀγριοπετεινός· ἠχομιμ. λ., πβ. *ἐποποῖ ποποπό* "κραυγὴ τοῦ ἀγριοπετεινοῦ", ἀρμ. popop, λεττ. pupukis=ἀγριοπετεινός.

ἑπτά "ὅ,τι καὶ νῦν, ἑπτά, «ἑφτά»" : IE *septm̥=ἀρχ. ἰνδ. saptá, ἀρμ. evt'n, λατ. septem, ἀρχ. ἰρλ. secht-n, γοτθ., ἀρχ. γερμ. sibun (τὸ -t- ἀπωλέσθη κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ τακτικὸν *septm̥tós καὶ κατ' ἀνομ. εἰς *sepmtós), λιθ. septynì, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sedmь(κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ τακτικόν), ἀλβ. štatε (*s[e]ptm̥-ti-), τοχ. A ṣpät, B ṣukt. Πβ. *ἕβδομος*.

ἕπω (ἀμφι-, δι-, ἐφ-, μεθ-, περι-), πρτ. **-εῖπον**, ἀόρ. **ἐπ-έσπον** "φροντίζω, ἑτοιμάζω, παρασκευάζω, ἐπεξεργάζομαι" :=ἀρχ. ἰνδ. sápati=θωπεύει, ἀνακινεῖ, ἐπιμελεῖται, καταγίνεται εἴς τι (πβ. ἐπίσης sáparyati=σέβεται, τιμᾷ, βλ. λατ. sepeliō)· ρ. *sep- = ἐνασχολεῖσθαι, φροντίζειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἄεπτος* (Ὁμ. Ὕμν. Ἀπόλλ. 91) "ἀνίκητος, σκληρός, ἀκατάσχετος"·[1] ἡτεροιωμ. β.: *ὅπλον*, τὸ "πᾶν τὸ χρησιμοποιούμενον ὡς ἐργαλεῖον (ὄργανον), σκεῦος, ὅπλον" (*sop-lom), *ὅπλομαι* "ἑτοιμάζω τι δι' ἐμαυτόν, ἑτοιμάζομαι", *ὁπλίζω* "ἑτοιμάζω, παρασκευάζω", *ὁπλέω* "ζευγνύω, ἑτοιμάζω, παρασκευάζω", *ὁπλίτης*, ὁ "ἔνοπλος, ὁπλίτης".

ἐπώχατο (Ἰλ. Μ 340) γ' πληθ. ὑπερσ. "(αἱ πύλαι) ἦσαν κεκλεισμέναι" : ἐκτετ. β. *ὠχ*- (IE *sōg̑h-) συγγ. τῷ *ἔχω* "κρατῶ"· πβ. *εὐωχέω* "προσφέρω εἴς τινα γεῦμα, φιλοξενῶ", *συν-ωχαδὸν* ἐπίρ. "ἀδιαλείπτως, συνεχῶς", ἀττ. *ὀχωχή* (*ἀν-, δι-, κατ-, συν-*), ἡ "στήριγμα, ὑποστήριξις κ.τ.τ.", ὁμ. *ὤμω συν-οκωχότε* (Ἰλ. Β 218) "δύο ὦμοι συμφυεῖς".

ἔραμαι, θεματ. **ἐράομαι**, ἀττ. **ἐράω** "ἀγαπῶ, ἐπιθυμῶ πολύ, ποθῶ", *ἐρατὸς* "ἀγαπητός, προσφιλής", *ἐρατεινὸς* "ἀρεστός, εὐχάριστος" (κατὰ τὸ *ποθεινός*;), *ἔρως, -ωτος*, ὁ "ἀγάπη, ἔρως, «ἔρωτας»" (τὸ ἀρχικῶς θ. μετὰ τοῦ s, πβ. *ἐρασ-τός, ἐραννὸς* "ἀγαπητός"· ὁμ. *ἔρος*, θ. μετὰ τοῦ *ο*, κατὰ τὸ *γέλος*) : ἴσως συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. rámatē=ἡσυχάζει, μένει σιωπηλός, εὑρίσκει εὐχα-

1. Ὁ Hofmann ὅλως περιέργως ἑρμηνεύει τὸ ἐπίθ. *ἄεπτος* τοῦ ἀνωτέρω χωρίου διὰ τοῦ Schaukel=ἡ αἰώρα. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ γρ. *ἄεπτος* "ἄρρητος", ἐκ τοῦ *ἔπος*, εἶναι διόρθωσις τοῦ Wackernagel ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῶν κωδίκων παρεχομένου τύπου *ἄελπτος* "ὁ ἄνευ ἐλπίδος, ἀνέλπιστος".

ρίστησιν, ἐλλ. *ἀρά-μεναι* "ἡσυχάζειν" Ἡσύχ., *ἐρωὴ* (*πολέμου*), ἡ "ἡσυχία, κατάπαυσις, ἀποχή".

ἔρανος, ὁ "συμπόσιον ἐκ συνεισφορᾶς, δεῖπνον, ἑορτή, βοήθεια, εὔνοια, φιλοφροσύνη", βλ. *ἑορτή*.

ἔρας, τὸ (**ἔρᾶ,** ἡ ;) "γῆ", ὁμ. *ἔραζε* "κατὰ γῆς, εἰς τὴν γῆν, εἰς τὸ ἔδαφος" (**ἔρασ-δε*), *πολύηρος* "πολυάρουρος. πλούσιος" Ἡσύχ., *ἐρεσι-μήτρην* "γεωμετρίαν" Ἡσύχ. (*ere-tis) : συγγ. τοῖς : γοτθ. airþa (νεογερμ. Erde=γῆ), μσν. ἰρλ. ert = γῆ, ἔδαφος, βάσις (*er-t-), ἀρχ. γερμ. ero=γῆ (*er-u̯o-: κυμβρ. erw=ἀγρός, πεδίον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. jǫrfi=ἀμμώδης ὕφαλος ἔκτασις, ἐκ τοῦ *er-u̯on-)· συγγ. ἴσως καὶ τῷ ἀρμ. erkir=γῆ.

ἔργον (διαλ. **Fέργον, Fάργον**), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἔργον, ἐργασία" : ἐκ τοῦ *u̯erĝom=ἀρχ. γερμ. werc, werah, νεογερμ. Werk=ἔργον, πβ. ἀβεστ. varəza- = ἐνέργεια, ἐνεργητικότης (*u̯erĝo- ἢ *u̯orĝo-), ἀρμ. gorc=ἔργον (*u̯orĝo-· τὸ -o- κατὰ τὸ gorcem=ἐνεργῶ), gall. vergo-bretus=ἡ ἀνωτάτη ἐξουσία τῶν Αἰδούων (cuius iudicium efficax est). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἐργάζομαι* (ἀργ., κρητ. Fεργ-) "ὅτι καὶ νῦν, ἐργάζομαι, δουλεύω", *ἐργαστήρ, -ῆρος* καὶ *ἐργάτης*, ὁ (ἀντὶ **ἐργότης*) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐργάτης", *ἐργαστήριον*, τὸ "τὸ «ἐργαστήρι», ἐργαστήριον" (πβ. λατ. ergastulum)· *ἔρδω* (μέλλ. *ἔρξω*, ἀόρ. *ἔρξα*, πρκ. *ἔοργα*) "κάμνω, ποιῶ, πράττω, θυσιάζω" : ἐκ τοῦ *Fερzδω, IE *u̯erĝ-i̯ō (τὸ φων. e ἐκ τοῦ ἀορ. ;), πβ. ἀρχ. γερμ. wirchiu=ἐνεργῶ· *ῥέζω* (**ἀόρ. ἔρρεξα**) "κάμνω, ποιῶ, πράττω", ὁμ. *ἄρεκτος* (ἀντὶ *ἄρρεκτος*) "ἀνεκτέλεστος, ἀτελείωτος" : ἴσως εἶναι νέος σχηματισμὸς ἐκ τοῦ *ῥέξαι*, ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ **Fράζω*, πβ. ἀβεστ. varəzyeiti=ἐνεργεῖ, πράττει=γοτθ. waúrkeiþ=ἐνεργεῖ· *ὄργια*, τὰ "μυστικὴ λατρεία θεοῦ, μυστικαὶ τελεταί", *ὀργιάζω* "ἑορτάζω τὰ ὄργια, τελῶ τὰ ἱερὰ μυστήρια", *ὀργεών, -ῶνος*, ὁ "μέλος θρησκευτικῆς ἀδελφότητος (ἑταιρείας), ὁ τελῶν τὰ ἱερὰ μυστήρια", *ὄργανον*, τὸ "ἐργαλεῖον, «σύνεργο», ὄργανον", *ὀργίζω, ὀργάω* καὶ *ὀργάζω* "ζυμώνω, μαλάσσω, κατεργάζομαι", *ἐόργη*, ἡ "μέγα μαγειρικὸν κοχλιάριον, «κουτάλα, ξυλοκουτάλα»" (*Fε-Fοργᾶ).

ἔργω, ἐργάθω (*Fεργ-) καὶ (μετὰ προθεματ. ἐ-) **ἐέργω** (**ἐFέργω*), ἀττ. **εἵργω** (καὶ **εἴργω**) "ἐγκλείω, περιορίζω, κλείω ἔξω, ἀποκλείω, ἐμποδίζω, συγκρατῶ", ἀττ. *εἱρκτή*, ἰων. *ἐρκτή*, ἡ "δεσμωτήριον, εἱρκτή, φυλακή", ἀττ. *εἱργμός*, ὁ "εἱρκτή, φυλακή, κάθειρξις, φυλάκισις" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vrajáḥ ἀρσ.=μάνδρα, φραγμός, περίφραγμα, vṛjánam οὐδ.=περίφραξις, περίβολος, ἀρχ. ἰρλ. fraig=τοῖχος· ρ. *u̯erĝ- (πβ. *u̯erĝh-, βλ. *ἐρχατάω*).

ἐρέβινθος, ὁ "τὸ ὄσπριον ἐρέβινθος, τὸ «ρεβίθι»", *ὄροβος*, ὁ "εἶδος ὀσπρίου, τὸ πίσον, «μπιζέλι», ὁ «ἀρακᾶς»" ἐκ τοῦ **ἔροβος* κατ' ἀφομ., κατὰ τὸ *ὀρόβου* κ.τ.λ.) : συγγ. τοῖς : λατ. ervum=πίσον (*eregu̯om ἢ *ereg^{u}om), μσν. ἰρλ. orbaind=κόκκοι, σιτηρὰ (*org^{u}-ind-), ἀρχ. γερμ. araweiz (νεογερμ. Erbse=πίσον, «μπιζέλι»). Πρόκειται πιθ. περὶ κοινῶν δανείων ἔκ τινος ἀνατολικῆς εὐρωπαϊκῆς πηγῆς, ἐξ ἧς προέρχεται ἐπίσης καὶ τὸ ἀρχ. ἰνδ. aravindam=ἄνθος λωτοῦ.

ἔρεβος, τὸ "τὸ σκότος τοῦ Ἅδου, ὁ ὑπὸ τὴν γῆν ἀπολύτως σκοτεινὸς τόπος, δι' οὗ διήρχοντο οἱ νεκροὶ μεταβαίνοντες εἰς τὸν Ἅδην" (ποιητ. *ἐρεβεννός, ἐρεμνὸς* "σκοτεινός, ζοφερός") : ἀντὶ **ἐρέβος* (τὸ ἐ- εἶναι προθεματ. φων.)=

ἀρχ. ἰνδ. rájas- οὐδ.=σκότος, ἀτμός, ἀρμ. erek=ἑσπέρα, γοτθ. riqiz οὐδ.= σκότος· πβ. ἀλβ. er(e)=σκοτεινότης (*ergʷ-). Πβ. *ὀρφνός*.

ἔρεγμα, τὸ "τετριμμένα («κοπανισμένα») ὄσπρια", βλ. *ἐρείκω*.

ἐρεείνω "ἐρωτῶ περί τινος, ἐρωτῶν ἐξετάζω νὰ μάθω, ἐρευνῶ", βλ. *ἐρέω*.

ἐρέθω, ἀττ. **ἐρεθίζω,** ποιητ. **ὀροθύνω** "διεγείρω, ἐρεθίζω, παροργίζω, παροξύνω, θέλγω": ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ dh, συγγ. τῷ *ὄρνῡμι* "διεγείρω, ἐξεγείρω"· πβ. καὶ *ἀρή, ἔρις, ἔρνος, ὄρμενος*.

ἐρείδω, ἐνεργ. πρκ. **ἤρεικα, ἐρήρεικα** (ὁμ. γ' πληθ. παθ. πρκ. **ἐρηρέδαται,** ὑπερσ. **ἐρηρέδατο,** τύποι ἧττον ὀρθοὶ ἀντὶ **ἐρηρίδαται, -ίδατο**) "στηρίζω", *ἔρεισμα*, τὸ "στήριγμα, ὑποστήριγμα", *ἀντ-ηρίς, -ίδος, ἡ* "ἀντερεῖδον ξύλον, ἀντιστήριγμα, δοκὸς χρησιμεύουσα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐξωτερικῶν δοκῶν τῆς πρῴρας πλοίου": ἴσως συγγ. τῷ λατ. ridica=ράβδος διχαλωτὴ χρησιμεύουσα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κλημάτων ἀμπέλου· ρ. *reid-.

ἐρείκη, ἡ "θαμνῶδες φυτόν, τὸ «ρείκι»": ἐκ τοῦ *Fερεικᾱ, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. froech (*u̯roikos)=ἐρείκη· πβ. λιθ. viržis=ἐρείκη (*u̯rĝhis)· ρ. *u̯er (-ĝh-)= στρέφειν, πβ. *ἐρχατάω*.

ἐρείκω (παθ πρκ. **ἐρήριγμαι,** ἀόρ. ὁμ. **ἤρῖκε**) "θραύω, συντρίβω, σχίζω", *ἔρεγμα*, τὸ (ἐν χρήσει μόνον εἰς πληθ.), *ἐρεγμός*, ὁ "τετριμμένα («κοπανισμένα») ὄσπρια": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. rikháti, likháti=ἀμύσσει, σχίζει (μετὰ οὐρανικοῦ risáti, lisáti=ἀποσπᾷ, σχίζει), λιθ. riekiù, riekti=κόπτειν ἄρτον, ἀρχ. γερμ. rīga=γραμμή, σωλὴν (νεογερμ. Reihe=σειρά), ἴσως συγγ. καὶ τοῖς: λατ. ricinus=κρότων, «τσιμποῦρι», rixa=ἔρις, rīma=ρῆγμα, σχισμή, σχίσμα· ρ. *rei-q- (πβ. *rei-p-, βλ. *ἐρείπω*).

ἐρείπω (ὁμ. ἀόρ. **ἐριπεῖν,** παθ. πρκ. **ἐρέριπτο**) "καταρρίπτω, κατεδαφίζω, μεταβάλλω εἰς ἐρείπια", καὶ ἀμτβ. "πίπτω, καταπίπτω", *ἐρείπια*, τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐρείπια", *ἐρίπνη, ἡ* "ἀπότομος βράχος, κρημνός, πᾶσα ἀνωφερὴς ἀνάβασις": λατ. rīpa=ὄχθη (κυρ. "ἀπότομος κρημνὸς πλησίον ποταμοῦ κείμενος"), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rip=ἡ ἀνωτάτη κώχη ἑνὸς πλοίου, μεσ. γερμ. rīf = ὄχθη, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rīfa=κατασχίζειν· ρ. *rei-p-, πβ. *ἐρείκω*.

ἐρέπτομαι "ἀποσπῶ, ἀφαιρῶ βιαίως, ἁρπάζω, τρώγω, καταβροχθίζω": λατ. rapiō=ἁρπάζω, λαμβάνω διὰ τῆς βίας, ἀλβ. rjep=ἀφαιρῶ, ἁρπάζω, ἀρχ. λιθ. ap-repti=λαμβάνειν, συλλαμβάνειν, κατανοεῖν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. refsa, ἀρχ. γερμ. refsen=κολάζειν, τιμωρεῖν· συγγ. ἴσως καὶ τῷ ἀρχ. ἰνδ. rapas- οὐδ.=ἐλάττωμα, τραυματισμός· ρ. *rep-. Πβ. *ἅρπυια*.

ἐρέπτω "καλύπτω διὰ στέγης, ἐπιστέφω", βλ. *ἐρέφω*.

ἐρεσχηλέω "χλευάζω, σκώπτω τινά, πειράζω τινὰ ἀστειευόμενος· ὁμιλῶ ἐπιπολαίως, φλυαρῶ": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἐρεσ-* (συγγ. τοῖς: ὁμ. *ἀρές* "βλαπτικέ", λατ. error)+*χηλέω*, πβ. *χηλεύει* "ῥάπτει, πλέκει" Ἡσύχ.

ἐρέτης, ὁ "κωπηλάτης", *ἐρέσσω*, ἀττ. *ἐρέττω* "κωπηλατῶ" (ἀντὶ τοῦ ἀρχικῶς *ἐρετjω), *ἐρε-τ-μός*, ὁ, *ἐρετμά*, τὰ "κώπη", ὁμ. *εἰρεσίη, ἡ* "κωπηλασία" (*εἰ-* κατὰ μετρ. ἔκτασιν), *ὑπηρέτης*, ὁ "δοῦλος, ὑπηρέτης" (κυρ. "ὁ ὑπὸ τὸν ἐρέτην", πβ. *ὑπηρέσιον*, τὸ "ὑπόστρωμα (προσκεφάλαιον), ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὁ ἐρέτης", *ὑπηρεσίᾱ, ἡ* "ἡ ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν γινομένη ἐργασία"), *τριήρης, ἡ* "πλοῖον ἔχον ἑκατέρωθεν τρεῖς ἐπαλλήλους σειρὰς κωπῶν", *ἁλι-ήρης* "ὁ χρησιμοποιούμενος πρὸς κωπηλασίαν ἐν τῇ θαλάσσῃ", *ἀμφ-ήρης* "ὁ ἔχων

κώπας εἰς ἀμφοτέρας τὰς πλευράς", *εἰκόσορος* "ὁ ἔχων εἴκοσι κώπας" (*τριā-κοντ-* κ.τ.λ., *-ορος* κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ **-ερος*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. aritrah ἀρσ. = κώπη, aritram áritram = πηδάλιον, aritár- ἀρσ. = κωπηλάτης (IE *erə-), λατ. rēmus ἀρσ. = κώπη (*rē-smo-), ἀρχ. ἰρλ. rā- = κωπηλατεῖν, rāme = κώπη, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rōa = κωπηλατεῖν, ἀρχ. γερμ. ruodar οὐδ. = κώπη, λιθ. iriù, irti = κωπηλατεῖν, irklas = κώπη· ρ. *erē- (*erə-, *rē-) = κωπηλατεῖν.

ἐρεύγομαι "ἀποβάλλω ἐκ τοῦ στομάχου ἀέρια ἢ καὶ μέρος τῆς τροφῆς, ἐξεμῶ, «ξερνῶ», «ρεύομαι»", *ἐρυγγάνω* "ἐξεμῶ, «ρεύομαι»", *ἐρυγή, ἡ* "ἐρευγμός, «ρέψιμο»" : συγγ. τοῖς : λατ. ē-rūgō, -ere = ἐξερεύγομαι, «ρεύομαι», ructō, -āre = ἐρεύγεσθαι, ἀρμ. orcam = ἐξεμῶ (*o-ruc-am), ἀρχ. γερμ. it-ruchen = ἀναμασᾶν, ἀναχαράζειν, μηρυκάζειν, λιθ. rjáugmi, raugiù, rúgiu = ἐρεύγομαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rygaiǫ sę = ἐρεύγομαι· ἤχομιμ. ρ. *reug-.

ἐρεύθω "κάμνω τι ἐρυθρόν, κοκκινίζω", ἀμτβ. "εἶμαι ἐρυθρός, κοκκινίζω" (*ἔρευθος*, τὸ "ἡ ἐρυθρότης, «κοκκινάδα»", *ἐρευθιάω* "γίνομαι ἐρυθρός") : = ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. riōđa = καθιστᾶν αἱματηρόν, δι' αἵματος κηλιδοῦν, ἀγγλοσαξ. rēodan = βάπτειν ἐρυθρόν· πβ. μεταπτ. τύπους : ἀμτβ. λατ. rubēre = εἶναι ἐρυθρὸν = ἀρχ. γερμ. rotēn = ἐρυθριᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rъděti sę = γίνεσθαι ἐρυθρόν, κοκκινίζειν. — *ἐρυθρός* "κόκκινος, ἐρυθρός" (κύρ. ὀν. *Ἐρυθραί, Ἐρυθῖνοι· ἐρυθριάω* "γίνομαι ἐρυθρός, κοκκινίζω") = λατ. ruber, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rъdrъ, τοχ. A rätram, B rätre = ἐρυθρός, πβ. ἀρχ. ἰνδ. rudhiráh = ἐρυθρός· πβ. *roudhos = ἐρυθρὸς ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. lōháh = ἐρυθρωπός, κοκκινωπός, λατ. rūfus (ἐκ διαλ. *rōfos· γνήσιον λατ. rūbi-dus, πβ. rōbus, rōbeus = ἐρυθρός), ἀρχ. ἰρλ. ruad (galí. Roudus), γοτθ. rauþs (νεογερμ. rot = ἐρυθρός), λιθ. raũdas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rudъ = ἐρυθρός. Πβ. καὶ ἑλλ. *ἐρυσίβη, ἡ* "νόσος τῶν φυτῶν καὶ τῶν καρπῶν, ἰδίᾳ τοῦ σίτου", *ἐρυσί-πελας*, τὸ "ἰσχυρὰ φλόγωσις τοῦ δέρματος" (**ἐρυσσι-*, IE *rudh-s-), ἀρχ. γερμ. rost = σκωρία (*rudh-s-to-), λιθ. rustas = μελανόχρους (*rudh-s-to-), rùsvas = πυρρός, μαυροκίτρινος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rusъ = πυρρόχρους (*roudh-so-).

ἐρευνάω "ἀνιχνεύω, ἀναζητῶ, ἐρευνῶ", βλ. *ἐρέω*.

ἐρέφω καὶ **ἐρέπτω** "καλύπτω διὰ στέγης, στεγάζω, σκεπάζω, ἐπιστέφω, στεφανώνω", *ὑψ-ηρεφής* "ὁ ἔχων ὑψηλὴν στέγην (ὀροφήν)", *ὄροφος*, ὁ "κάλαμος χρησιμοποιούμενος πρὸς στέγασιν οἰκίας, καλαμοσκεπή· ὀροφή, στέγη οἰκήματος", *ὀροφή, ἡ* "στέγη οἰκίας, «ταβάνι»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. hirni-reba = κρανίον (κύρ. "σκέπασμα [κάλυμμα] τοῦ ἐγκεφάλου"), ἀρχ. γερμ. rippa, νεογερμ. Rippe = πλευρὰ τοῦ σώματος (*rebhjo- = σκέπασμα τοῦ θώρακος), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. repro = πλευρὰ τοῦ σώματος· ρ. *rebh- = καλύπτειν διὰ θόλου.

ἐρέχθω "σύρω τῇδε κἀκεῖσε, σχίζω, διαρρηγνύω, κατασχίζω" (*Ἐρεχθεύς*, ὁ "ὁ σείων τὴν γῆν") : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. rákṣas- οὐδ. = βάσανον, βασανιστής, ἀβεστ. rašah- = βλάβη, rašayeiti = βλάπτει· ρ. *rekþ- = ἕλκειν, σύρειν.

ἐρέω (**ἐρέϝω*, αἰολ. **ἐρεύω**), **ἐρέομαι** (**ἐρέϝομαι*), **εἴρομαι** (**ἔρϝομαι*) "ἐρωτῶ, ζητῶ" (κρητ. *ἐρευταί* "ζητηταί, πράκτορες"), ἀρχαιότ. ἀθέμ. **ἔρευμι, *ἔρυμεν* ἐν ὑποτ. ὁμ. *ἐρείομεν* "ἂς ἐρωτήσωμεν", *ἐρευνάω* "ἀνιχνεύω, ἀναζητῶ, ἐρευνῶ" (ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ θ. en-**ἐρέϝ-ων* ἢ **ἐρεϝ-ήν*), ὁμ. *ἐρε-*

εἰνω "ἐρευνῶ, ἐρωτῶ" (*ἐρεϜεν-jω), ἰων. εἰρωτάω, ἀττ. ἐρωτάω "ζητῶ νὰ μάθω τι, ἐρωτῶ" (*ἐρ-Ϝωτ-): συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. raun θηλ.= προσπάθεια, δοκιμή, ἐξέτασις, reyna=ἐξετάξειν, πληροφορεῖσθαι· ρ. *reu- = ἀναζητεῖν, ἐρευνᾶν.

ἐρῆμος (ὁμ.), **ἔρημος** (ἀττ.) "ἐστερημένος ἀνθρώπων, μεμονωμένος, ἐγκαταλελειμμένος", *ἐρημία*, ἡ "ἀκατοίκητος τόπος, ἡ ἔρημος, «μοναξιά»", *ἐρημόω* "καθιστῶ τι ἔρημον, καταστρέφω": βλ. ἀραιός.

ἐρητύω (δωρ. **ἐρᾱτύω**) "συγκρατῶ, ἀναχαιτίζω, ἀποτρέπω": ἴσως συγγ. τῷ *ἐρύκω*.

ἐρι- ἀχώρ. μόριον ἐπιτεῖνον τὴν ἔννοιαν λέξεώς τινος "λίαν, πολύ" (*ἐρι-αύχην, -ενος*, ὁ, ἡ "ὁ ἔχων μέγαν [ὑψηλὸν] αὐχένα, ὑπερήφανος", *ἐρι-αυγής* "λίαν λαμπρός, φωτεινότατος" κ.τ.λ.): μᾶλλον συγγ. τῷ *ὄρνῦμι*· πβ. ἀρι-.

ἔρῑθος, ὁ, ἡ "ὑπηρέτης, δοῦλος, ὑπηρέτρια, δούλη": ἴσως ξένη λ. (μικρασιατ.;).

ἐρῑνεός, ἐρῑνός, ἀττ. **ἐρῑνεως**, ὁ, **ἐρῑνάς, -άδος**, ἡ "ἡ ἀγρία συκῆ, «ἀγριοσυκιά»": ἐκ τοῦ *eri-inos=ὁ ἔχων τὸν τρόπον (τὸ εἶδος) τοῦ κριοῦ, πβ. μεσσην. *τράγος* "ἀγρία συκῆ" καὶ λατ. caprificus· ρ. *er- = τράγος, βλ. *ἔριφος*.

Ἐρῑνύς, -ύος, ἡ "θεότης τιμωρὸς τῶν κακῶν πράξεων· κατάρα" (κυρ. "ἡ ὠργισμένη ψυχὴ τοῦ δολοφονηθέντος", πβ. ἀρκ. *ἐρῑνύειν* "ὀργίζεσθαι"): μᾶλλον συγγ. τοῖς: *ἔρις, -ιδος*, ἡ "διένεξις, φιλονικία, ἔρις", *ὀρίνω* (*ὀρι-νjω) "διεγείρω, ἐξεγείρω", λατ. ir-rī-tō=ἐξοργίζω, παροξύνω· ρ. *erei-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *er-, βλ. *ὄρνῦμι*.

ἔριον, τὸ "τὸ «μαλλί», ἔριον", βλ. *εἶρος*.

ἐριούνιος, ἐριούνης (ὁμ., ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ): ἀβεβ. σημ.[1] καὶ ἐτυμολ.

ἔρις, -ιδος, ἡ "διένεξις, φιλονικία, ἔρις, ἀνταγωνισμός, ἅμιλλα", *ἐρίζω* "φιλονικῶ, «μαλώνω», ἀνταγωνίζομαι, ἁμιλλῶμαι": μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *ereiἐν τοῖς: *Ἐρῑνύς, ὀρίνω*· πβ. *er- ἐν τῷ *ἐρέθω* "διεγείρω, ἐξοργίζω, ἐρεθίζω".

ἔριφος, ὁ, ἡ "νεαρὸς τράγος, νεαρὰ αἴξ, «κατσίκι»": ἐκ τοῦ *eri-bhos (ἐπίθημα οἷον ἐν τῇ λ. *ἔλα-φος*), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. heirp=θήλεια ἔλαφος (*er-bhos), λατ. ariēs, -etis ἀρσ.=κριὸς (*ₑri-), ἀρμ. oroǰ=ἀρνίον, ἀμνὰς (ἐκ τοῦ *eroǰ), erinǰ=λατ. vitula, iuvenca. Πβ. *ἐρῑνεός*.

ἐριώλη, ἡ "ἀνεμοστρόβιλος, καταιγίς": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἕρκος, τὸ "περίβολος, περίφρακτος χῶρος, μάνδρα, φράκτης, πρόχωμα, προμαχών, μέσον ὑπερασπίσεως, βρόχος, δίκτυον πρὸς σύλληψιν ζῴων ἢ πτηνῶν", *ὀρκάνη*, ἡ "περίφραγμα, φραγμός· θηρευτικὸν δίκτυον": μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "πλεκτὸν ἔργον", εἶναι συγγ. τοῖς: λατ. sarciō=ἐπισκευάζω, ἐπιδιορθῶ, «μπαλώνω», sarcina=δέσμη, φάκελος, δέμα, ἀποσκευαί.

1 **ἕρμα**, τὸ "ἔρεισμα, στήριγμα, ὑποστήριγμα", ὁμ. αἰτ. *ἑρμῖνα*, τόν, δοτ. πληθ. *ἕρμῖσι* "τὸ στήριγμα τῆς κλίνης, ὁ πούς τῆς κλίνης": μᾶλλον συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. svāru- ἀρσ.=πάσσαλος, διπλοῦς στῦλος, ἀγγλοσαξ. swer=πάσσαλος, στῦλος, λατ. surus=κλάδος, βλαστός, πάσσαλος.

---

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ αἱ λ. *ἐριούνης, ἐριούνιος* σημαίνουν "λίαν ὠφέλιμος, βοηθός· πολὺ νοήμων, εὐφυής".

2 **ἔρμα,** τὸ "σκόπελος, ὕφαλος ἐν τῇ θαλάσσῃ, σωρὸς χώματος ἢ λίθων" : ἐκ τοῦ *Fερσμα, IE *u̯ers-mn̥=ἀρχ. ἰνδ. várṣman- οὐδ.=τὸ ὕψος, ἡ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς, ἀρχ. ἰρλ. ferr=καλύτερος (ἐκ τῶν ἀνωτέρων), λιθ. viršùs=ἀνώτερος, λατ. verrū-ca=ἡ «κρεατοελιά», θηλή. Πβ. *ῥίον.*

3 **ἔρμα,** τὸ "ἐνώτιον, «σκουλαρίκι»", βλ. 1 *εἴρω.*

ἕρμαιον, τὸ "εὕρημα, ἀνέλπιστον κέρδος" : κυρ. "δῶρον τοῦ Ἑρμοῦ", παράγωγον ἐκ τῆς λ. *Ἑρμῆς* (πιθ. ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ἔρμα*, τὸ "σωρὸς λίθων", μικρασιατ. προελεύσεως).

ἑρμηνεύς, ὁ "ἐξηγητής, ἑρμηνευτής, διερμηνεύς", *ἑρμηνεύω* "διὰ λέξεων ἐκφράζω τὰς σκέψεις μου, διασαφηνίζω, ἑρμηνεύω, διερμηνεύω, μεταγλωττίζω" : ἴσως ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *ἔρμα ἢ *ἐρμός, συγγ. τῇ ρ. *u̯er- = λέγειν, ὁμιλεῖν, βλ. 2 *εἴρω.*

ἔρνος, τὸ "νεαρὸς τρυφερὸς βλαστός, «βλαστάρι», γόνος, τέκνον", ἐν τῷ πληθ. *ἔρνεα*, τὰ "οἱ στέφανοι" : συγγ. τῷ νορβ. runne, rune=κλάδος (ὡς τείνων πρὸς τὰ ἄνω, ἀνυψούμενος, πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. renna=τείνειν πρὸς τὰ ἄνω, ἀνυψοῦσθαι· *ἔρνος* κατὰ τὸν τύπον=ἀρχ. ἰνδ. árṇas- οὐδ.=κῦμα, πλημμυρίς, ρεῦμα, ροῦς)· ρ. *er- = ἐγείρειν, ἐξεγείρειν, βλ. *ὄρνυμι.*

ἔρος, ὁ ποιητ. τύπος ἀντὶ **ἔρως** "ἀγάπη, ἔρως", βλ. *ἔραμαι.*

ἕρπω "σύρομαι", ποιητ. καὶ δωρ. "βαδίζω", *ἑρπύζω* "βαδίζω σύρων τοὺς πόδας, σύρομαι, «σέρνομαι»", *ἑρπετόν*, τὸ "πᾶν τὸ συρόμενον, τὸ ἑρπετόν, ὁ ὄφις" (ἠπειρωτ. β. λεσβ. *ὄρπετον* "ζῷον" ἐκ τοῦ *sr̥p-), *ἑρπήλη*, ἡ "σκώληξ", *ἕρπης, -ητος*, ὁ καὶ *ἑρπήν, -ῆνος*, ὁ "χαλεπὸν νόσημα τοῦ δέρματος, ἐξαπλούμενον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, ἀπόστημα", *ἕρπυλλος*, ὁ "εἶδος ἑρπυστικοῦ φυτοῦ, ὁ θύμος" (> λατ. serpullum) : *ἕρπω*=ἀρχ. ἰνδ. sárpati, λατ. serpō=ἕρπω, σύρομαι, πβ. ἀρχ. ἰνδ. sarpáḥ, λατ. serpēns, ἀλβ. garper (*ser-pₑno-)=ὄφις.

ἔρραος, ὁ "κριός· κάπρος, ἀγριόχοιρος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἔρρω "βαδίζω βραδέως καὶ μετὰ κόπου, σύρομαι ἐπιπόνως, βαίνω εἰς τὸν ὄλεθρον, χάνομαι, καταστρέφομαι", ἀόρ. *ἀπό(F)ερσε* "παρέσυρεν", ἠλ. *Féρρην*, Fáρρην "ἐξορίζεσθαι" : ἐκ τοῦ *Fερσjω, συγγ. τοῖς : λατ. vorrō, verrō=σύρομαι, σαρώνω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vrěchą, vrěšti=ἀλωνίζειν (ἀρχικῶς διὰ τοῦ σύρειν)· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. γερμ. wërran=συγχέειν, ταράσσειν· ρ. *u̯ers-· πβ. *u̯eru-, βλ. *ἐρύω.*

ἕρσαι, αἱ "οἱ νεογέννητοι ἀμνοί, τὰ ὄψιμα «ἀρνιά»" ('Οδ. ι 222) : ταυτόσημον τῷ *ἕρση*, ἡ "δρόσος" πβ. *δρόσοι* "νεογνὰ ζώων" (: *δρόσος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, δρόσος, «δροσιά»"), *ψάκαλος*, ὁ, *ψάκαλον*, τὸ "νεογνὸν ζώου" (: *ψακάς, ἄδος*, ἡ "λεπτὴ [ψιλὴ] βροχή, μικρὰ σταγὼν βροχῆς").

ἕρση (καὶ **ἔρση**), ὁμ. **ἐέρση**, δωρ. **ἕρσᾱ**, ἡ "δρόσος" (*ἑρσήεις, ἐερσήεις* "μὲ δρόσον κεκαλυμμένος, πλήρης δρόσου, δροσερός", *Λιτυέρσης*, ὁ "δαίμων ἀναγκάζων τοὺς διαβάτας νὰ θερίζουν μετ' αὐτοῦ· ᾆσμά τι τῶν θεριστῶν") : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. varṣám οὐδ.=βροχή, várṣati=βρέχει, μσν. ἰρλ. frass =βροχὴ (ἀρχαιότ. fross ἐκ τοῦ *u̯ros-tā)· ρ. *u̯er-s-· πβ. *οὐρέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, οὐρῶ, κατουρῶ" καὶ *ἕρσαι.*

ἔρσην, -ενος "ἀρσενικός, ἀνδρικός", βλ. *ἄρσην.*

ἐρυγόντα (αἰτ. ἐν. ἀρσ. μτχ. ἀορ.) "βρυχώμενον, μυκώμενον", *ἐρύγμηλος* "βυ-

νατὰ μυκώμενος" (ἐπὶ ταύρων), ἐρυγήτωρ "βοηθής" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: λατ. rūgiō=μυκῶμαι (ἐπὶ λεόντων), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ržati=χρεμετίζειν. Πβ. καὶ ἑλλ. ῥύζω "«γαβγίζω», ὑλακτῶ" (*ῥύγjω;), ὀρυμαγδός, ὁ "μέγας θόρυβος, ἰσχυρὸς κρότος" (ἀντὶ *ὀρύγμαδος, πβ. ὀρυγμάδες "θόρυβοι" Ἡσύχ.;), ὠρυγή, ἡ, ὤρυγμα, τό, ὠρυγμός, ὁ "τὸ «οὔρλιασμα»" (ὠ- οἷον ἐν τῇ λ. ὠ-ρύομαι)· ἠχομιμ. ρ. *reu-g-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *reu-, βλ. ὠρύομαι.

ἐρυθρός "κόκκινος, ἐρυθρός", βλ. ἐρεύθω.

ἐρύκω (ὁμ. ἀόρ. **ἐρύκακον**) καὶ **ἐρυκάνω, ἐρυκανάω** "συγκρατῶ, ἀναχαιτίζω, κωλύω, περιορίζω": ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ κ συγγ. τῷ ἔρυσθαι.

ἔρυσθαι (ὁμ. ἀπρφ. ἐνεστ.) "ἀποκρούειν, σῴζειν, διασῴζειν, διατηρεῖν, φυλάττειν", πρτ. ἔρῡ-σο, ἔρῡ-το, θεματ. ἐρύετο, πρκ. εἴρῡμαι (*Fε-Fρῡμαι), ἰων. εἰρύομαι (*ἐFερύομαι) "συγκρατῶ, διαφυλάττω", ἔρυμα, τὸ "προστασία, ἀμυντικὸν μέσον, ὀχύρωμα", ἐρυμνός "ὠχυρωμένος, ἰσχυρός, ἀσφαλής", ἐρυσί-πτολις, ἡ "ἡ προστατεύουσα (ὑπερασπίζουσα) τὴν πόλιν, πολιοῦχος" (*ἐFρυ-)· ἄνευ τοῦ προθεματ. φων. ἐ- ὁμ. ἰων. ῥύομαι "προστατεύω, σῴζω, συγκρατῶ" (ὁμ. ἀπρφ. ῥῦσθαι): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. api-vr̥ṇoti=κλείει (πβ. λατ. ap-, operiō), vr̥ṇōti=καλύπτει, σκεπάζει, περικλείει περιστοιχίζει, κωλύει, ἀναχαιτίζει, varmán- οὐδ.=ἀμυντικὸν μέσον, ὀχύρωμα, varūtár-ἀρσ.=προστάτης, ὑπερασπιστής, γοτθ. warjan=κωλύειν, ἀναχαιτίζειν· ρ. *u̯er(-ū)- = κλείειν, σκεπάζειν καὶ (διὰ τοῦ κλείειν) σῴζειν, διασῴζειν, ἀποκρούειν. Πβ. εὐρώς, ἐρύκω.

ἐρυσίβη, ἡ "νόσος τῶν φυτῶν καὶ τῶν καρπῶν, ἰδίᾳ τοῦ σίτου", βλ. ἐρεύθω.

ἐρυσίπελας, τὸ "ἰσχυρὰ φλόγωσις τοῦ δέρματος", βλ. ἐρεύθω.

ἐρυσίχθων "ὁ ἀνασκάπτων (σχίζων) τὴν γῆν": συγγ. τοῖς: λατ. ruō=διαρρηγνύω, τέμνω, ἀνασκαλεύω, σκαλίζω, λιθ. ráuju, ráuti=ἀποσπᾶν, ἐκριζώνειν, βοτανίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ryjǫ, ryti=σκάπτειν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rȳja=ἀποσπᾶν τὸ ἔριον ἐκ τῶν προβάτων, μσν. ἰρλ. ruam=σκαπάνη, ἀξίνα· ρ. *reu- = διαρρηγνύειν, τέμνειν (πβ. *ereu-, βλ. 1 **ὄρος, οὐροί**).

ἐρύω "ἕλκω, σύρω" (*Fερύω ἀντὶ τοῦ ἀθεμ. *Fέρῡ-μι, πβ. ἀπρφ. εἰρύμεναι παρ' Ἡσιόδῳ), ὁμ. πρκ. εἴρῡμαι (*FεFρῡ-μαι), ἰων. εἰρύω (*ἐ-Fερύω), ῥυτά, τὰ "ὁ χαλινός, τὰ ἡνία", ῥυτήρ, ὁ "ὁ τείνων («τεντώνων») τὸ τόξον", ῥυμός, ὁ "τὸ ξύλινον «τιμόνι» τῆς ἁμάξης", ῥυστάζω "σύρω τι βιαίως", ῥυστακτύς, ἡ "σφοδρότης" (ἴσως καὶ τὸ ὁμ. ῥυτοῖσι λάεσσι Ὀδ. ζ 267 "μετὰ μεγάλων σεσυρμένων λίθων")· ἀναρρύω (*-Fρύω) "σφάζω ζῷον πρὸς θυσίαν (ἀνέλκων τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος πρὸς τὰ ὀπίσω, διὰ νὰ τὴν ἀποκόψω)", αὐερύω "ἕλκω (σύρω) τι πρὸς τὰ ἄνω καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω" (*ἀν-Fερύω): ἴσως συγγ. τῷ λατ. rŭdēns=χονδρὸν σχοινίον πλοίου· ρ. *u̯eru-(s)-, *u̯rū-· πβ. *u̯ers- = σύρειν, βλ. ἔρρω.

ἐρχατάω "περιφράσσω, περικλείω, ἐγκλείω" (ἔρχατος "φραγμός" Ἡσύχ., τοπων. Ὀρχομενός, ἀρχαιότ. Ἐρχομενός), ὄρχατος, ὁ "περιπεφραγμένος τόπος διὰ φυτά, κῆπος", ὀρχάμη, ἡ, ὀρχάς, ἡ "περίβολος, φραγμός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. virgill=σχοινίον, ἀλβ. z-vjerθ=ἀπεθίζω, «ξεσυνηθίζω» τινὰ (κυρ.=λύω), λιθ. veržiù, veržti=καθιστᾶν τι στενόν, πιέζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. -vrъzǫ, -vrěsti=δένειν· ρ. *u̯er-ĝh- (πβ. ἐρείκη καὶ *u̯er-g-, βλ. ἔργω). Πβ. ὄρχαμος.

ἔρχομαι "ὅ,τι καὶ νῦν, ἔρχομαι": ἴσως ἐκ τοῦ *ἐρ-σκο-μαι, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ṛccháti=συναντᾷ, ἐπιτυγχάνει· πβ. ἀρμ. ert'am=ἔρχομαι· ρ. *er-, βλ. ὄρνῡμι.

ἐρωδιός (**ῥωδιός** παρ' Ἱππώνακτι), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἐρωδιός, «ψαροφάγος»": συγγ. τοῖς: λατ. ardea=ἐρωδιός, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. arta=πτηνόν τι, εἶδος μικρᾶς ἀγρίας νήσσης; σερβοκροατ. róda=πελαργός.

1 **ἐρωή**, ἡ "ταχεῖα καὶ ὁρμητικὴ κίνησις, φορά, ὁρμή" (ἐξ οὗ ἐρωέω "ῥέω, συρρέω, χύνομαι, σπεύδω"): ἐκ τοῦ *ἐρωσᾱ, συγγ. τοῖς: λατ. rōrāriī=οἱ ἐλαφρῶς ὡπλισμένοι στρατιῶται, ἀκροβολισταί (ἐκ τοῦ *rōsā=ταχεῖα καὶ ὁρμητικὴ κίνησις, φορά), ἀγγλοσαξ. rǣs ἀρσ.=δρόμος, τρέξιμον, ἐπίθεσις (*rēs-), μσν. γερμ. rāsen, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rās οὐδ.=σπουδή, τάχος (*rēs-), πβ. ἀρμ. eram=βράζω, βρίθω, ἐρεθίζομαι, ἐξεγείρομαι (*ersaiō)· ρ. *erās-ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *er-=θέτειν εἰς κίνησιν, κινεῖν.

2 **ἐρωή**, ἡ "ἡσυχία, ἀνάπαυσις" (*ἐρωϜᾱ), ἐρωέω "παύω, ἀποσύρομαι": =ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rō, ἀρχ. γερμ. ruowa (νεογερμ. Ruhe=ἡσυχία), μετάπτ. β. ἀρχ. γερμ. rāwa=ἡσυχία (*rēųā)· πβ. ἀβεστ. airime ἐπίρ.=σιωπηλῶς, ἡσύχως (*erə-mo-), κυμβρ. araf=ἥσυχος, πρᾶος (*ₑrə-mo-).

ἔρως, -ωτος, ὁ "ἀγάπη, ἔρως, «ἔρωτας»" βλ. ἔραμαι.

ἐρωτάω "ζητῶ νὰ μάθω τι, ἐρωτῶ", βλ. ἐρέω.

ἐσθής, -ῆτος, ἡ "ἔνδυμα, φόρεμα, ἐσθής", βλ. ἕννῡμι.

ἐσθίω (καὶ **ἔσθω**) "τρώγω": ἔκ τινος προστ. *ἔσθι=ἀρχ. ἰνδ. addhí=τρῶγε· βλ. ἔδω.

ἐσθλός (δωρ. **ἐσλός**) "ἀνδρεῖος, γενναῖος, καλός, εὐγενής": *ἐσ-θλο-, συγγ. τῇ ρ. *es-=εἶναι (βλ. εἰμί)· πβ. ἐύς.

ἔσκον (ὁμ. πρτ.) "ἤμην", ἔσκε: *es-(s)k̑o-, σχηματισμὸς οἷος τῶν εἰς -σκω (λατ. -sko) ἐναρκτικῶν ρημάτων, ἐκ τῆς ρ. *es-=εἶναι (βλ. εἰμί)·=λατ. escit, escunt=erit, erunt.

ἑσμός, ὁ "σμῆνος μελισσῶν, πᾶν σμῆνος, πλῆθος, ἀγέλη, ὁμάς": ἀντὶ *ἑθ-μος, συγγ. τῷ ἵημι· πβ. ἀφεσμός, ὁ, ἄφεσις, ἡ=ὡσ.

ἕσπερος, ὁ "ἡ ἑσπέρα, τὸ «βράδυ»", ὡς ἐπίθ. "ἑσπερινός", ἑσπέρᾱ, ἡ "τὸ «βράδυ», ἡ ἑσπέρα, αἱ δυτικαὶ χῶραι, ὁ δυτικὸς κόσμος", ἑσπέριος, ἑσπερινός "βραδινός, ἑσπερινός", λοκρ. Ϝεσπαρίων (γεν. πληθ.): ἐκ τοῦ *Ϝεσπερος=λατ. vesper=ὁ Ἕσπερος, ὁ πλανήτης Ἀφροδίτη, ἡ ἑσπέρα· *ųes-peros ἴσως συγγ. τῷ νεογερμ. West=Δύσις (*ųes-, συγγ. τῷ ἑλλ. αὐ-=ἐκποδών, μακράν, θέα τοῦ δύοντος ἡλίου· πβ.*ųe-kero-s ἐν τοῖς: λιθ. vākaras, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. večerъ=ἑσπέρα).

ἔσπετε προστ. "εἴπετε", βλ. ἐννέπω.

ἐσσήν, -ῆνος, ὁ "βασιλεύς", μτφρ. "ὁ βασιλεὺς τῶν μελισσῶν": μᾶλλον προελλ. (φρυγ. ;).

ἔστε (ἰων., ἀττ.), **ἔττε** (βοιωτ.), **ἔντε** (λοκρ., δελφ.) "ἕως, μέχρι, ἕως ὅτου": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἐν(ς)+τε.

ἑστίᾱ, ἡ "ἡ «γωνιά», τὸ «τζάκι», ἡ ἑστία τῆς οἰκίας" (διαλ. ἱστίᾱ), ἀνέστιος "ὁ ἄνευ ἑστίας (οἰκίας)", ἑστιάω "δέχομαί τινα εἰς τὴν ἑστίαν μου, φιλοξενῶ, περιποιοῦμαι": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ųes-ti-=οἰκία, πβ. ἰρλ. feiss=δια-

μονή, ἀνάπαυλα, ἀνάπαυσις (*u̯es-ti-), foss=διαμονή, ἡσυχία (*u̯os-to-), ἀρχ. ἰνδ. vásati=διαμένει, κατοικεῖ, ἴσως καὶ τὸ λατ. Vesta.

ἑστώ, -οῦς, ἡ "οὐσία, ὕπαρξις" (ἀπεστώ, ἡ "ἡ ἀπουσία", εὐεστώ, ἡ "ἡ καλὴ οἰκονομικὴ κατάστασις, εὐδαιμονία, εὐημερία") : ἐκ τῆς ρ. *es- = εἶναι, βλ. *εἰμί*.

ἕστωρ, -ορος, ὁ (Ἰλ. Ω 272) "πάσσαλος εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ρυμοῦ («τιμονιοῦ») τοῦ ζυγοῦ, φέρων δύο κρίκους" (πβ. *ὕσταξ* "πάσσαλος κεράτινος" Ἡσύχ.) : ἀβεβ. ἐτυμολ.· ἴσως ἀντὶ *ἕκτωρ* "ὁ κρατῶν", κατὰ τὸ *σχεῖν*.

ἐσχάρᾱ, ἡ "ὁ τόπος, ἔνθα ἐκαίετο ἡ πυρά, ἑστία, «γωνιά», πύραυνον, «μαγκάλι»" : ἴσως ἐκ τοῦ *ἰεσχαρᾱ, συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. iskra=σπινθήρ, σπίθα.

ἔσχατος "ἐξώτατος, ἀπώτατος, τελευταῖος, ἔσχατος" : ἐκ τοῦ *ἐσχο-*, ὅπερ ἐκ τοῦ *eg̑zgho-, *eg̑hs-qo-, βλ. *ἐξ*.

ἐτάζω (συνήθ. **ἐξ-ετάζω**) "ἐξετάζω, ἀναζητῶ, δοκιμάζω" : ἐκ τοῦ *ἐτός* "ἀληθής" (*ἐτὰ* "ἀληθῆ. ἀγαθά" Ἡσύχ.), ΙΕ *se-tós=ὤν (ἑλλ. *ἔσ-τι*, βλ. *εἰμί*)· πβ. *ἐτεός* (*ἐτεϜος) καὶ *ἔτυμος* "ἀληθής, ἀληθινός, πραγματικός" (*ἐτήτυμος*=ὡσ., ἐκ τοῦ *ἐτός*+*ἔτυμος*). Προσέτι *ὅσιος* "ὀρθός, δίκαιος, ἐπιτρεπόμενος, ἐπιτετραμμένος, ἐνάρετος, καθαρός, ἁγνός" (ἐκ τοῦ *soto-)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. satyáḥ=ἀληθής, ὀρθός, δίκαιος (*sn̥t-i̯os), γοτθ. sunjis=ἀληθής· ἰσχ. β. (μτχ. *sent- ἐκ τῆς ρ. *es-=εἶναι) ἀρχ. ἰνδ. sant- = ὤν, καλός, ἑλλ. *ὤν*, *ἐών*, δωρ. πληθ. *ἔντ-ες*, λατ. ab-, prae-sēns, sōns=τιμωρίας ἄξιος, τιμωρητέος. Πβ. *ἑτοῖμος*.

ἔταλον, τὸ "τὸ ἑνὸς ἔτους, «χρονιάρικο»", ἐπὶ κατοικιδίων ζῴων, **βλ. ἔτος.**

ἕταρος, νεώτ. **ἑταῖρος** καὶ **ἕταιρος,** ὁ ὁ σύντροφος", *ἑταίρᾱ*, ἡ "ἡ σύντροφος" (ἀντὶ *ἕταιρᾰ, ἐκ τοῦ *ἕταρι̯α) : ἐκ τοῦ *set-ₑro-s, συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. *setъ=ὁ φιλοξενούμενος (*set-o-) ἐν τῇ λ. po-sětiti=ἐπισκέπτεσθαι· πβ. *su̯e-t- ἐν τοῖς : ἑλλ. *ἔτης* (Ϝέτας), ὁ "ὁ οἰκεῖος, συγγενής, φίλος", λιθ. svečias, svetis=ὁ φιλοξενούμενος (κυρ.=ὁ ξένος, ΙΕ *su̯e-ti̯os=καθ' ἑαυτὸν (μόνος) ἱστάμενος, πβ. διὰ τὴν σημ. ἑλλ. *ἑκάς*), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. svatъ =ὁ συγγενὴς (*su̯ā-tos). ΙΕ *s(u̯)e-t- συγγ. τῷ θ. αὐτοπαθοῦς ἀντων. *se-, *su̯e-· πβ. *su̯e-dh-, βλ. *ἔθος*.

ἐτελίς, ὁ "εἶδος ἰχθύος, ὁ χρύσοφρυς" : ἴσως συγγ. τοῖς : λατ. (gall. ;) attilus =εἶδος ἰχθύος (ἀρχ. ὁ ἀνταχαῖος), λιθ. ōtas=εἶδος ἰχθύος, ἡ ψῆττα (γλῶσσα).

ἐτεός "ἀληθής, πραγματικός", βλ. *ἐτάζω*.

ἕτερος (λεσβ. **ἄτερος,** κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *ἁτ-*), δωρ. **ἅτερος** "ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο, δεύτερος, ἄλλος" : ἐκ τοῦ *sm̥-tero- (πβ. *ἅ-παξ* "μίαν φοράν, ἅπαξ")· πβ. *μηδάτερος*, *μηδέτερος* : *μηδείς* καὶ ἀρχ. ἰνδ. **ēka-taraḥ,** λιθ. vienatras= ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο.

ἔτης (Ϝέτας), ὁ "ὁ οἰκεῖος, συγγενής, φίλος", βλ. *ἕταρος*.

ἐτήτυμος "ἀληθής, πραγματικός", βλ. *ἐτάζω*.

ἔτι "ἐκτὸς τούτου, προσέτι, ἀκόμη" : =φρυγ. **ετι-,** λατ. et=καί, γοτθ. iþ= καί, id- = πάλιν, ἀρχ. ἰνδ. áti=ὑπέρ, ἐπέκεινά τινος· ΙΕ *e-ti=πέραν τινὸς (-ti ὡς ἐν τῇ λ. *αὖ-τι* κ.τ.λ.).

ἔτνος, τὸ "χυλὸς ἐξ ὀσπρίων" : συγγ. τῷ μσν. ἰρλ. eitne=κόκκος, πυρήν· πβ. ἀρμ. und=χυλός, κόκκος (*onto-).

ἑτοῖμος, νεώτ. **ἕτοιμος** "ὁ κατάλληλος δι' ἄμεσον χρῆσιν, ἡτοιμασμένος, ἕτοιμος": *ἑτοι-μος,* ἴσως ἐκ τῆς τοπ. πτώσεως *setoi-, καὶ ὡς σημαινούσης "ὁ ὢν (ὑπάρχων) ἐκεῖ, κείμενος (εὑρισκόμενος) ἤδη, παρεσκευασμένος ἤδη", εἶναι συγγ. τοῖς: *ἐτός, ἐτεός* (βλ. *ἐτάζω*).

ἐτὸς ἐπίρ., μόνον μετὰ τῆς ἀρνήσεως: *οὐκ ἐνεὸς* "οὐχὶ ματαίως, οὐχὶ ἀσκόπως, οὐχὶ ἄνευ λόγου", *ἐτώσιος* (Fετ- παρ' Ὁμ.) "μάταιος, ἄσκοπος, ἄχρηστος, ἀνωφελής", *ἐτωσίως* "ματαίως, ἀσκόπως": *u̯e-tos- (*u̯e- = ἐκποδών, μακράν, μεταπτ. β. *au- ἐν τῇ λ. *αὔ-τως* "μάτην, ματαίως").

ἔτος (διαλ. **Fέτος**), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἔτος, χρόνος «χρονιά»", *ἐτήσιος* "ὁ διαρκῶν ἓν ἔτος, ὁ ὑπάρχων ἐπὶ ἓν ἔτος, ὁ κατ' ἔτος γινόμενος", *δι-ετής* "ὁ διαρκῶν ἐπὶ δύο ἔτη, ὁ ἔχων ἡλικίαν δύο ἐτῶν", λοκρ. *ἐπίατες* ἐπίρ. "τὸ ἐπόμενον ἔτος" (*ἐπιατ-[F]ετὲς=ἐπιοντ-*): *ἔτος*=ἀλβ. vjet=ἔτος, λατ. vetus=παλαιὸς (vitulus=μόσχος, κυρ. τὸ ἑνὸς ἔτους, «χρονιάρικο»=αἰολ. *ἔταλον,* τὸ "τὸ ἑνὸς ἔτους, «χρονιάρικο»", ἐπὶ κατοικιδίων ζῴων), χεττ. weti=ἔτος, πβ. μεσσαπ. atavetes (=*αὐτόετες* ἐπίρ. "κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος";)· ἕτεροι σχηματισμοί: ἀρχ. ἰνδ. vatsáḥ, vatsaráḥ=ἔτος, ἰρλ. feis=ἡ θήλεια τοῦ χοίρου, «γουρούνα» (*u̯et-si-), γοτθ. wiþrus=ἑνὸς ἔτους ἀμνὸς (νεογερμ. Widder=κριός), ἀρχ. λιθ. vetušas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vetъchъ=παλαιὸς (*u̯etuso-). — Πβ. ἀττ. *εἰς νέωτα,* δελφ. *ἐν νέωτα,* "εἰς τὸ ἐπόμενον ἔτος" (μᾶλλον ἐκ τοῦ *νεFώ-Fετα). Βλ. καὶ *ἐπηετανός, οἰετέας, πέρυσι, σῆτες.*

ἔτυμος "ἀληθής, ἀληθινός, πραγματικός", βλ. *ἐτάζω.*

εὖ ἐπίρ. "καλῶς, ὀρθῶς, εὐτυχῶς, εὐνοϊκῶς", βλ. *ἐύς.*

εὐάζω "φωνάζω *εὖα* πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου, ἐκβάλλω κραυγὴν χαρᾶς": ἠχομιμ. λ. ἐκ τοῦ *εὖα* (*εὐᾶν εὐαί εὐοῖ*), συγγ. τῷ λατ. ovō=ἀγάλλομαι, ἐκβάλλω κραυγὴν χαρᾶς (*eu̯āi̯ō).

εὔδιος "γαλήνιος, καθαρός, λαμπρός, φαιδρός, αἴθριος" (*εὐδία,* ἡ "καλὸς καιρός, καλοκαιρία", *εὐδίαιος,* ὁ "ὀπὴ ἐπὶ τῆς τρόπιδος τοῦ πλοίου πρὸς ἐκροὴν τοῦ ἐν τῷ πυθμένι ἀθροιζομένου ἀκαθάρτου ὕδατος", κυρ. "ὀπὴ καλοῦ καιροῦ"): ἐκ τοῦ *εὐ-διFος, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. sudiváḥ=ὁ ἔχων μίαν ὡραίαν ἡμέραν, λατ. trī-duom (*-diu̯om)· ἐκ τοῦ θ. es-: ὑπερθ. *εὐδιέστατος* καὶ *εὐδιεινὸς* "ἥσυχος, γαλήνιος" (*εὐ-διFεσ-νός*), πβ. ἀρχ. ἰνδ. divasáḥ ἀρσ.=ἡμέρα. Βλ. *Ζεύς.*

εὕδω (ἀττ. **καθεύδω**) "κοιμῶμαι, κοπάζω, παύω, ἡσυχάζω, ἀναπαύομαι, εἶμαι ἀδρανής": ἀβεβ. ἐτυμολ.

εὐεστώ, -οῦς, ἡ "ἡ καλὴ οἰκονομικὴ κατάστασις, εὐδαιμονία, εὐημερία", βλ. *ἐστώ.*

εὐθένεια, ἡ "ἀφθονία, ἐφοδιασμός, ἀνθηρὰ κατάστασις, καλὴ σωματικὴ κατάστασις, εὐρωστία" (*εὐθενὴς* "εὐπαθοῦσα, ἰσχυρὰ" Ἡσύχ.). ἐκτετ. β.: ἰων. *εὐθηνὴς* "ἄφθονος, δαψιλής", ἰων., ἀττ. *εὐθηνέω* "εὐδοκιμῶ, θάλλω, ἀκμάζω, εὐημερῶ", *εὐθηνία,* ἡ "ἀφθονία, δαψίλεια, ἐφοδιασμός": θ. *θενεσ-,* IE *gʷhen- = ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν» ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ā-hanás- = ἐξογκούμενος, σφριγῶν, δαψιλής, ghanáḥ=συμπαγής, πυκνός· ἠτεροιωμ. β. *Κρεσ-φόντης* (*Κρετ-σ- κυρ. "ὁ πλήρης δυνάμεως")· *Πολυ-, Κλεο-φόντης·* πβ. ἀρμ. yogn= πολὺ (*o-gʷhon- ἢ *o-gʷhno-), λιθ. ganà=ἀρκετά, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. goněti =ἀρκεῖν. Πβ. *ἄφενος, παρθένος.*

εὐθύς, -εῖα, -ὺ "ἴσος, εὐθύς" (ἐπίρ. *εὐθύς* καὶ *εὐθὺ* "κατ' εὐθεῖαν, ἀμέσως", *εὐθύνω* "ὁδηγῶ κατ' εὐθεῖαν, διευθύνω, διοικῶ, ποιῶ τι εὐθύ, διορθώνω": ἀβεβ. ἐτυμολ. Πβ. *εὐθύωρον*.

εὐθύωρον ἐπίρ. "κατ' εὐθεῖαν διεύθυνσιν", *εὐθυωρία*, ἡ "ἡ κατ' εὐθεῖαν διεύθυνσιν πορεία, εὐθεῖα διεύθυνσις": ἐκ τοῦ *εὐθύς*· τὸ β' συνθετ. ἀβεβ. ἐτυμολ.

εὔκηλος "ἥσυχος, ἀπηλλαγμένος φροντίδων, ἀμέριμνος, ἀτάραχος, πρᾶος", βλ. *ἕκηλος*.

εὔκολος "ὁ εὔνους, εὐμενής, εὐνοϊκός, ἐπιεικής", *δύσκολος* "δύστροπος, ἰδιότροπος, δυσάρεστος, προκαλῶν δυσχερείας, δύσκολος": ἴσως, ὡς σημαῖνον "εὔκολος (ἢ δύσκολος) πρὸς μεταχείρισιν", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *qᵘel- = στρέφειν (βλ. *πέλω, βουκόλος*· κατ' ἀπώλειαν τῆς προφορᾶς τοῦ χειλικοῦ φθόγγου π μετὰ τὸ εὐ-, εἶτα καὶ μετὰ τὸ δυσ-).

εὐλή, ἡ "σκώληξ": *ἐ-Fλ-ᾱ, ρ. *u̯el- = στρέφειν, βλ. 2 *εἰλέω, ἕλμις*.

εὔληρα (δωρ. **αὔληρα**), τὰ "ἡνία, χαλινός": ἐκ τοῦ *ἐ-Fληρο- (*ἀ-Fληρο-), ΙΕ *u̯lērom, συγγ. τοῖς: λατ. lōrum=ἱμάς, λωρίον (*u̯lōrum), ἀρμ. lar= σχοινίον, «σπάγκος»" (*u̯lₑro-)· ρ. *u̯el- = στρέφειν, βλ. 2 *εἰλέω*.

εὐμαρής "εὐχερής, εὔκολος, πρόχειρος", βλ. *μάρη*.

εὐνή, ἡ "κλίνη, κοίτη, φωλεά" (παρ' Ὁμ. *εὐναί*, αἱ "λίθοι χρησιμοποιούμενοι ὡς ἄγκυρα"), *εὐνάζω* "τοποθετῶ τινά που χάριν ἐνέδρας, βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῇ, καταβάλλω, καταπραΰνω", *εὐνάζομαι* "κατακλίνομαι, «χουρνιάζω», ἔρχομαι εἰς συνουσίαν", *εὐνέτης*, ὁ, *εὐνήτης*, ὁ, *εὐνητήρ*, *-ῆρος*, ὁ "ὁ σύζυγος", ὁμ. *χαμαι-εύνης* "ὁ κοιμώμενος κατὰ γῆς": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρμ. unim=ἔχω, κρατῶ, λαμβάνω, δράττομαι (*eun-ēmi), oyn=συνήθεια, ἀρχ. γερμ. wonēn=συνηθισμένον εἶναι, κατοικεῖν.

1 **εὖνις, -ιδος** "ἐστερημένος τινός, ἀπεστερημένος, ἔρημος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ūnáh=ἀνεπαρκής, ἐλλιπής, ἀρμ. unain=κενός, λατ. vānus=κενός, γοτθ. wans=ἐλλιπής, ἀτελής· ρ. *eu̯(ā)- = κοῖλος, κενός, ἐλλιπής.

2 **εὖνις, -ιδος**, ἡ "ἡ σύζυγος", βλ. *εὐνή*.

εὐνοῦχος, ὁ "ὁ ἐκτομίας ἀνήρ, εὐνοῦχος", *εὐνουχίζω* "ποιῶ τινα εὐνοῦχον, ἀποκόπτω τὰ γεννητικὰ μόριά τινος": δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ.

εὔοχθος "ὁ ἔχων καλὰς ὄχθας, γόνιμος, εὔφορος, ἄφθονος, δαψιλής", *εὐοχθέω* "ἔχω ἀφθονίαν ἀγαθῶν, εὐημερῶ", βλ. (*ὄχθη*) *ὄχθος*.

εὐπέμπελος "ὁ εὐκόλως ἀποπεμπόμενος, μαλακός, πρᾶος", βλ. *πέμπω*.

εὐπετής "ὁ πίπτων καλῶς, εὐχερής, εὔκολος, εὐνοϊκός", βλ. *πίπτω*.

εὐράξ (παρ' Ὁμ. μόνον ἐν τῇ φράσει *στῆ δ' εὐράξ*,[1] ἐκ τοῦ *στῆ δὲ* Fράξ· παρ' Ἀριστοφ. ὅμως ἀπαντᾷ αὐτοτελῶς ἡ λ. *εὐράξ* "«κτυπώντας»"): μᾶλλον συγγ. τῷ *ῥάσσω*, ἀττ. *ῥάττω* καὶ *ῥάττω*, ἰων. *ῥήσσω* "πλήττω, τύπτω, κτυπῶ τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν"· ρ. *u̯rāgh-.

εὔριπος, ὁ "στενὸν θαλάσσης, πορθμός, διῶρυξ" (*Εὐριπίδης*, ὁ "ὄνομα ἀνέμου πνέοντος ἐκ τοῦ Εὐρίπου πορθμοῦ"): ἴσως συγγ. τῷ λιθ. siaũras=τὸ στενόν, ἡ στενότης· *-r̄p- μεταπτ. β. τοῦ *ăp- = ὕδωρ.

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ τὸ ἐπίρ. *εὐράξ* σημαίνει "ἐκ τοῦ πλαγίου, πλαγίως, ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς".

εὑρίσκω (μέλλ. **εὑρήσω,** ἀόρ. β' **εὗρον,** πρχ. **εὕρηκα** ἐκ τοῦ *Fε-Fρη-) "ὅ,τι καὶ νῦν, εὑρίσκω, ἀπαντῶ, συναντῶ, ἐφευρίσκω, ἐπινοῶ, θεωρῶ, νομίζω", *εὕρεσις,* ἡ, *εὕρημα* (νεώτ. *εὕρεμα*), τὸ "ἐφεύρεσις, ἀνακάλυψις": ἐκ τοῦ *ἑ-Fρῖ-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. fūar=λατ. inveni (*u̯e-u̯r-a), frīth=λατ. inventum est (*u̯rī-to- ἢ *u̯rē-to-), ἀρμ. gerem=συλλαμβάνω, ἀφαιρῶ (*u̯er-)· συγγ. ἴσως καὶ τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ob-rěsto (*u̯rē-t-)=εὑρίσκω.

Εὖρος, ὁ "νοτιοανατολικὸς ἄνεμος": ἴσως ἐκ τοῦ *εὐσ-ρος, συγγ. τῷ εὔω "καίω, «καψαλίζω»" (ἡ ψιλὴ ἀντὶ τῆς ἀναμενομένης δασείας ὀφείλεται εἰς ἀναλογίαν πρὸς τὸ *αὔρα*;).

εὐρύς, -εῖα, -ύ "πλατύς, «φαρδύς», ἔχων ἔκτασιν, ἐκτεταμένος, εὐρύς", *εὖρος,* τὸ "πλάτος", ὁμ. *εὐρυάγυια* ἐπίθ. "ἡ ἔχουσα εὐρείας ἀγυιάς, τ.ἔ. ὁδούς, εὐρύχωρος", *εὐρυόδεια* ἐπίθ. τῆς γῆς "ἡ ἔχουσα εὐρείας ὁδούς", *εὐρύοπα* (κλητ., ἀλλὰ καὶ ὀνομ.) ἐπίθ. τοῦ Διὸς "ὁ εἰς μακρὰν ἔκτασιν βλέπων": ἐκ τοῦ *Fαρύς (*εὐ-* κατὰ τὸ *εὖρος*;), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. urúḥ= εὐρύς, ἐκτεταμένος, μακρός (*u̯ₑrú-), váras- οὐδ.=πλάτος, χῶρος (: *εὖρος*).

εὐρώς, -ῶτος, ὁ "ὁ ἐκ τῆς ὑγρασίας σχηματιζόμενος εὐρώς, ἡ «μούχλα»": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ καλύπτων, σκεπάζων" (*ἐ-Fρωτ-), εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. várnaḥ ἀρσ.=περιβολή, κάλυμμα, χρῶμα, arṇō-vṛt- = ὁ τὴν πλήμυραν περικλείων, ἀρχ. ἰρλ. fern=ἀσπίς· ρ. *u̯er- = καλύπτειν, σκεπάζειν, βλ. *ἔρυσθαι*.

ἐΰς καὶ ἠΰς (γεν. **ἑῆος**), οὐδ. **ἠΰ** "καλός, ἱκανός, ἀνδρεῖος, γενναῖος", *εὖ* ἐπίρ. "καλῶς, εὐνοϊκῶς", μετ' ἐπιθ., μτχ. ἢ ἐπιρ. "ἄγαν, λίαν, πολύ": μᾶλλον=χεττ. aššuš=καλός. — Ἡ ὁμ. γεν. πληθ. *ἐάων* "τῶν ἀγαθῶν, τοῦ καλοῦ" (λόγῳ τοῦ F-, πβ. Ἰλ. Ω 528) μᾶλλον συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vásuḥ=καλός, ἰρλ. *feb=τὸ ἐξαίρετον, ἄριστον (*u̯esu̯-ā).

εὖτε "εὐθὺς ὡς, ὅτε, καθ' ὃν χρόνον, ὅταν, ὁσάκις· ἐπειδή": ἐκ τοῦ *εἰ* ἢ *ἠ* + *υτε=ἀρχ. ἰνδ. u-tá=ἐπίσης (utá-utá=καὶ... καί), ἀρχικῶς=ἀφ' ἑτέρου, ἐξ ἄλλου, εὐθύς, ἀκριβῶς. — *ἠύτε* ποιητ. "ὡς, καθώς, ἀκριβῶς ὅπως", ἐκ τοῦ *ἠF(ε)+υτε "ὡς ἐξ ἄλλου".

εὐφρόνη, ἡ "ἡ εὐνοϊκή, καλὴ ὥρα" (κατ' εὐφημισμὸν "ἡ νύξ"), βλ. *φρήν*.

εὐχερής "ὃν εὐκόλως χειρίζεταί τις, εὐμεταχείριστος, εὔκολος, ὁ ἐπιπολαίως ἐνεργῶν, ἐπιδέξιος", βλ. *χείρ*.

εὔχομαι "δίδω τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι, τάζω, προσεύχομαι, εὔχομαι, ἐπιθυμῶ, καυχῶμαι, ὑπερηφανεύομαι· ἰσχυρίζομαι, ὁμολογῶ" (ἀόρ. *εὔξατο,* ἀρχαιότ. *εὖκτο*), *εὖχος,* τὸ "δόξα, ὑπόληψις, φήμη· τὸ ποθούμενον, ἡ χάρις, τὸ ἀφιέρωμα", *εὐχή,* ἡ "ὑπόσχεσις, προσευχή, εὐχή", *εὐχωλή,* ἡ "καύχημα, μεγαλαυχία· ὑπόσχεσις", *εὐχετάομαι* "ἱκετεύω, δέομαι, προσεύχομαι· καυχῶμαι, μεγαλαυχῶ, κομπορρημονῶ": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. óhatē=ἐπαινεῖ, δοξάζει, ἀβεστ. aog- = ἀγγέλλειν, λέγειν, ἀρμ. uzem=θέλω· ρ. *eugʷh-, προσέτι *u̯egʷh- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vāghát- = ὁ ὑποσχόμενος, προσευχόμενος, ἀρμ. gog=λέγω, λατ. voveō=τάζω (*u̯ogʷheiō).

εὔω "περικαίω, «καψαλίζω»" (*εὕστρα,* ἡ "λάκκος, ἐν ᾧ «ἐκαψάλιζον» τὰς τρίχας ἐσφαγμένων χοίρων"): ἐκ τοῦ *eus-ō=λατ. ūrō, ἀρχ. ἰνδ. óṣa-ti= καίει· πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. usli ἀρσ., μσν. γερμ. üsele θηλ.=διάπυρος τέφρα, ἀλβ. ethe θηλ.=πυρετός.

εὐωχέω "προσφέρω εἴς τινα γεῦμα, φιλοξενῶ, δαψιλῶς παρέχω", *εὐωχία, ἡ* "πλούσιον γεῦμα, ἑορτή, εὐθυμία, ἰδίᾳ ἐν συμποσίῳ" : *εὐ-* + *οχ-*, συγγ. τῷ *ἔχω* (ἔκτασις τοῦ *-οχ-* εἰς *-ωχ-* λόγῳ τῆς συνθέσεως).

ἐφιάλτης, -ου (αἰολ. **ἐπιάλτης** καὶ **ἐπίαλος**), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ **ἐφιάλτης**" : κατὰ παρετυμολ. ἡ λ. *ἠπίαλος*, ὁ "πυρετὸς μετὰ ρίγους" μετεσχηματίσθη εἰς **ἐπι-hαλτης* "ὁ ἀλλόμενος (πηδῶν) ἐπί τι" (*ἐπὶ* + *ἅλλομαι*).

ἐχεπευκὲς (ὁμ.) καὶ **περι-πευκὲς** ἐπίθ. "τὸ ἔχον αἰχμήν, αἰχμηρόν, ὀξύ" : *ἐχε-* (βλ. *ἔχω*) + **πεῦκος*, τὸ "αἰχμή, «κεντρί», ἄκανθα", συγγ. τοῖς : *πεύκη, ἡ* "τὸ δένδρον ἡ πεύκη, τὸ «πεῦκο»", λιθ. pušis, ἀρχ. γερμ. fiuhta=πεύκη· ρ. *peuk̑- = κεντεῖν, κεντρίζειν παρὰ τῇ *peug̑- ἐν τῷ λατ. pungō. Πβ. *πευκεδανὸς* "ὁ κεντῶν, ὀξύς, τιτρώσκων, ὀλέθριος", μτγν. "πικρός", *πευκάλιμος* "ὀξύς, ἐμβριθής, **συνετός**".

ἐχέτλη, ἡ "ἡ λαβὴ τοῦ ἀρότρου" : = κυμβρ. haeddel=ὡσ.· IE *seg̑h-e-dhlā (*χ-τ* κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *χ-θ*), συγγ. τῷ *ἔχω*.

ἐχθὲς ἐπίρ. "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐχθές, χθές", βλ. *χθές*.

ἔχθος, τὸ "ἡ ἔχθρα, ἀδιάλλακτον μῖσος" (ἐνῷ *μῖσος*, τὸ "ἀποστροφή, ἀπέχθεια"), *ἐχθρὸς* "μισητός, ἀπεχθής, ἐχθρικῶς διακείμενος πρός τινα", ὡς οὐσ. *ἐχθρός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐχθρός, πολέμιος" (συγκρ. *ἐχθίων*, ὑπερθ. *ἔχθιστος*), *ἐχθαίρω* "ἐχθρεύομαί τινα, μισῶ", *ἔχθρᾱ, ἡ* "ἐχθρικὴ διάθεσις, ἐχθρότης, μῖσος", *ἔχθω* "μισῶ", *ἀπεχθάνομαι* "γίνομαι μισητός, μισοῦμαι· τρέφω μῖσος, ἀποστρέφομαι, ἀπεχθάνομαι", ὁμ. ἀόρ. *ἐχθοδοπῆσαι* τοῦ *ἐχθοδοπέω* "φέρομαι ἐχθρικῶς πρός τινα", ὁμ., ἀττ. *ἐχθοδοπὸς* "ἐχθρικός, μισητός" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῇ προθ. *ἐξ* ;).

ἐχῖνος, ὁ "ἀκανθόχοιρος, «σκαντζόχοιρος»· «ἀχινός»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. igil, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ježь, λιθ. ežȳs, ἀρμ. ozni, φρυγ. εζις "ἀκανθόχοιρος"· *ἐχῖνος* συγγ. τῷ *ἔχις* "ἔχιδνα, ἰοβόλος ὄφις", ὡς σημαῖνον "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ὄφιν, τρώγων τοὺς ὄφεις", εἶναι δὲ λ. «ταμπού», ἀντὶ *g̑hēr- (βλ. *χήρ*).

ἔχις, -εως (ἰων. **-ιος**), ὁ (ἡ) "ἔχιδνα, ἰοβόλος ὄφις, «ὀχιά»", *ἔχιδνᾰ, ἡ* "ἰοβόλος ὄφις, «ὀχιά»" (ἀντὶ **ἐχιδνja*) : συγγ. τοῖς : κυμβρ. euod=σκώληκες προβάτων, ἀρχ. γερμ. egala=ἡ βδέλλα· IE *eghi- (πβ. ἀρχ. ἰνδ. áhiḥ=ὄφις, ἐκ τοῦ *eghis ἢ *ogʷhis, βλ. *ὄφις*). Πβ. *ἐχῖνος*.

ἐχυρός, νεώτ. **ὀχυρὸς** "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀχυρός, στερεός, ἰσχυρός, ἀσφαλής· ἀξιόπιστος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sāhuriḥ=σφοδρός, βίαιος, ἀρχ. γερμ. sigu ἀρσ.=νίκη (ἀρχ. οὐδ. εἰς -us)· ἐκ τοῦ *seg̑hu-, βλ. *ἔχω*.

ἔχω (μέλλ. **ἕξω** καὶ **σχήσω,** ἀόρ. β' **ἔσχον,** πρκ. **ἔσχηκα**) "κρατῶ, ἔχω, κατέχω, κατακρατῶ, λαμβάνω, ἐπιτηρῶ, διευθύνω, περιλαμβάνω, περιβάλλω, προστατεύω, συγκρατῶ, ἀναχαιτίζω" : ἐκ τοῦ *h*εχω*, IE *seg̑hō=ἀρχ. ἰνδ. sáhatē=δεσπόζω, κυριαρχῶ· πβ. λεσβ. *ἔκτωρ* (ὁμ. *Ἕκτωρ*, ὁ) "ὁ ἰσχυρῶς κρατῶν, συγκρατῶν, ἀνακόπτων, ἀποκρούων", *ἐχε-νηΐς, -ίδος* (καὶ συνηρ. *ἐχενῇς, -ῇδος*) "ἡ ἀνακόπτουσα τὰς ναῦς, συγκρατοῦσα τὰ πλοῖα" (κύρ. ὄν. *Ἐχέ-νηος*, ὁ "ὁ κυβερνῶν τὸ πλοῖον") κ.τ.λ. (βλ. *ἐκεχειρία, ἐχεπευκές, ἐχέτλη*)· πβ. *seg̑ho-=ἰσχυρὸς ἐν τοῖς : gall. ἐθν. ὄν. Sego-vellauni κ.τ.λ., κυμβρ. hael=ἐγκάρδιος (*seg̑h-lo-), haer=πιέζων, βιάζων (*seg̑h-ro-· πβ. *ἐχυρὸς* καὶ τὸ μετὰ τοῦ es- θ. *seg̑h(e)s- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. sáhas- οὐδ.=

νικηφόρος δύναμις=γοτθ. sigis οὐδ., νεογερμ. Sieg=νίκη, ἐπίσης ἐν τοῖς: *εὐ-εξία*, ἡ "ἡ καλὴ κατάστασις τοῦ σώματος, εὐρωστία, ρώμη", *ἑξῆς*, δ *ἰδέ*). — Συνεσταλ. β. *zgh- ἐν τοῖς: ὁμ. *ἄ-σχετος* "ἀκράτητος, ἀκατάσχετος, ἀκαταμάχητος", *ἴσχω* "κρατῶ" (*si-zghō), *ἰσχάς, -άδος*, ἡ "ἄγκυρα", *σχ-έσις*, ἡ "ὁ τρόπος τινός, ἡ κατάστασις· στάσις, συγγένεια, συγκράτησις, παρεμπόδισις", ἀπρφ. ἀορ. *σχεθέειν, σχεθέμεν, σχεθεῖν* "κρατῆσαι", *σκεθρός* (*σχε-θρος) "ἀκριβής", *σχέτλιος* "καρτερικός· ἐλεεινός, ἄθλιος, δυστυχής", *σχερός* "συνεχής", *σχ-ῆ-μα* (ἑλληνιστ. *σχέμα*), τὸ "ὁ τρόπος τινός, ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις, ἡ μορφὴ τοῦ προσώπου, μορφή, τύπος, πρόσχημα, πρόφασις· ἱματισμός, περιβολή· ρητορικὸν σχῆμα" (*σχηματίζω* "δίδω σχῆμα εἴς τι, διαμορφώνω", ἀμτβ. "λαμβάνω ὡρισμένον σχῆμα, λαμβάνω διαφόρους στάσεις"), *σχολή*, ἡ "ἀργία, ἀπραξία, ἀνάπαυσις" (πβ. καὶ *ἰσχῦς*)· ἠτεροιωμ. β. *sogh- ἐν τοῖς: ὁμ. *ὄχα* ἐπίρ. "λίαν, πολύ, τὰ μάλιστα, ἐξόχως" (*ὄχ' ἄριστος* Ἰλ. Α 69), *ἔξοχος* "ὁ ἐξέχων, ὑπέροχος, ἔξοχος", *ὀχέω* "φέρω, βαστάζω", *ὄχοι*, οἱ "οἱ κρατοῦντες, προφυλάσσοντες, προστατεύοντες" (Ὀδ. ε 404), ἰων. *ὀχεή*, ἡ "σπήλαιον", *ὀχεύς*, ὁ "ἱμὰς χρησιμεύων πρὸς δέσιν τῆς περικεφαλαίας ὑπὸ τὸν πώγωνα, πόρπη, μοχλός, σύρτης". Πβ. *ἐκτικός, ἕστωρ, ἑξῆς, ἐχυρός ἰσχῦς*.

ἐψιᾶ (ἰων. **ἐψίη**), ἡ "τέρψις, ψυχαγωγία, παίγνιον", *ἐψιάομαι* "παίζω, τέρπομαι, διασκεδάζω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἕψω (μτγν. **ἑψέω** καὶ **ἑψάω**) "βράζω, μαγειρεύω": συγγ. τῷ ἀρμ. ep'em =ὦσ. (p' ἐκ τοῦ -ps-).

1 **ἕως** (ἀττ., γεν. **ἕω**), ὁμ. **ἠώς** (γεν. **ἠοῦς** ἐκ τοῦ *-o[σ]ος), αἰολ. **αὔως**, ἡ "ἡ αὐγή, τὰ «χαράματα»", *ἑῷος* καὶ *ἠῷος* "ἑωθινός, ὁ κατὰ τὴν ἕω γινόμενος, πρωινός", *ἕωθεν* "«μὲ τὰ χαράματα»", *ἑωθινός* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἕω, πρωινός": ΙΕ *ausōs, πβ. λατ. aurōr-a=ἠώς, αὐγὴ (ἐπεκτετ. τύπος οἷος Flōra: flōs), ἀσθ. β. usah θηλ.=ἠώς, αὐγή· πβ. *ausro- ἐν τοῖς: *ἄγχ-αυρος* κ.τ.λ. (βλ. *αὔριον*), λιθ. aušra=ἠώς, αὐγὴ (σχηματισμὸς οἷος λατ. aurōra), λατ. auster=ὁ νότιος ἄνεμος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. austr, ἀρχ. γερμ. ōst(a)ra=ἡ ἀνατολή, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ustrъ=λατ. aestivus, πβ. ἀσθ. β.: ἀρχ. ἰνδ. usar-bhut=ὁ ἐγειρόμενος τὴν αὐγήν, usrāh=τὴν πρωίαν, τὸ πρωΐ· ρημ.: ἀρχ. ἰνδ. ucchāti, λιθ. aušta=ἡ ἡμέρα ὑποφώσκει, ἀρχίζει νὰ φέγγῃ, «ξημερώνει». Πβ. καὶ ἀρχ. ἰρλ. fāir=ἠώς, αὐγὴ (*uās-ri-), 2 *ἔαρ*. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἑωσ-φόρος*, δωρ. *ἀωσφόρος*, ὁ "τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς, ὁ Αὐγερινὸς (ὁ φέρων τὴν αὐγήν)", *ἕωλος, -ον* "ὁ ἐκ τῆς προηγουμένης ἡμέρας, χθεσινός, παλαιός" (συγγ. τῷ *εἰς ἕω*).

2 **ἕως** (ἀττ.), **εἷως, εἷος** καὶ **ἧος** (ποιητ.), **ἇος** (αἰολ.), **ἇς** (δωρ.) "μέχρις ὅτου, ἕως ὅτου, ἐφ' ὅσον, ἐνῷ· τέως, καθ' ὅλον τὸ διάστημα, συνεχῶς": ἐκ τοῦ *ἇϜος, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. yāvat=μέχρις ὅτου, ἕως ὅτου (μετὰ τοῦ -Ϝος, ἐκ τοῦ *-Ϝοτ).

Z

ζα- αἰολ. ἐπιτατ. προθεματ. μόριον ἀντὶ *δια-* "λίαν, πολύ", βλ. ὁμ. *ζᾱής* "ὁ ἰσχυρῶς πνέων, σφοδρός", *ζάθεος* "πολὺ θεῖος, ἱερός", *ζάκοτος* "λίαν ὠργισμένος", *ζατρεφὴς* "καλῶς τεθραμμένος, παχύς", *ζαφλεγὴς* "πλήρης φλογῶν", *ζαχρηὴς* "ὁ βιαίως ἐφορμῶν, σφοδρός, ἀνδρεῖος" (πβ. ἐπίσης κύρ. ὄν. *Ζάλευκος*: *λευκὸς* καὶ *ἐπιζάφελος* "ὁρμητικός, σφοδρός"). Πβ. τὸν παράλληλον τύπον *δα-* (ἐκ τοῦ **σδα-σ-*) ἐν τῇ λ. *δά-σκιος* κ.τ.λ. (βλ. *δα-*, πβ. *ζακόρος*).

ζαὴς "ὁ ἰσχυρῶς πνέων": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **ζηής*· *ζα-* + ρ. *ae̯ē- ἐν τῇ λ. *ἄημι* "πνέω".

ζακόρος[1] (ἰων.) ὁ, ἡ "ὑπηρέτης τοῦ ναοῦ, νεωκόρος": ἴσως ἀντὶ τοῦ ἀπολεσθέντος **δακορος* (ἐκ τοῦ *dm̥-*κόρος* "ὁ σαρώνων [καθαρίζων] τὴν οἰκίαν", πβ. *κορέω* "σαρώνω"), ὡς τὸ νεώτ. *ζάπεδον* ἀντὶ *δάπεδον*, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν παράλληλον χρῆσιν τῶν ἐπιτατ. προθεματ. μορίων *δα-* καὶ *ζα-*.

ζάλη, ἡ "ὁ σάλος τῆς θαλάσσης, ἡ τρικυμία, θύελλα, θλῖψις" (*ζάλος*, ὁ "δίνη, στρόβιλος"): ἐκ τοῦ **δjάλᾱ*, συγγ. τοῖς: *δῑ-νη*, ἡ "περιστροφικὴ κίνησις τοῦ ὕδατος, στρόβιλος, δίνη", *διε-ρὸς* "ταχύς, βιαστικός", *δίεμαι* "σπεύδω, φεύγω δρομαίως", *διώ-κω* "ὅ,τι καὶ νῦν, διώκω", *ζη-τέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ζητῶ"· ρ. *di̯ā-, *di̯ə-, *dī-.

ζάπεδον, τὸ "δάπεδον, ἔδαφος", βλ. *δάπεδον*, *ζακόρος*.

ζαχρηὴς "ὁ βιαίως ἐπιπίπτων, ἐφορμῶν, σφοδρός, ὁρμητικός, ἰσχυρός, ἀνδρεῖος": ἐκ τοῦ *ζα-* + **χρηϜ-ής*, πβ. ὁμ. ἀόρ. *ἔχραϜ[Ϝ]ον* "ἐπέπεσον, ἐφώρμησα", λατ. in-gruō, ρ. *ghrēu-.

ζάψ, ἡ "ὁ σάλος τῆς θαλάσσης, ἡ τρικυμία, θύελλα": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ζειαί, αἱ, νεώτ. **ζειά**, ἡ "εἶδος σίτου, τὸ «ἀσπροσίτι»" (πβ. ὁμ. *φῡσί-ζο[Ϝ]ος αἶα* καὶ *ζεί-δωρος* [**ζε[Ϝ]ε-*] *ἄρουρα*, ἡ "γῆ παρέχουσα ζειάς, γόνιμος γῆ"): ἐκ τοῦ *i̯eu̯-i̯a, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. yávaḥ ἀρσ.=σῖτος, λιθ. javaĩ πληθ. =σιτηρά, ἀρχ. ἰρλ. corna=κριθή.

ζεύγνῡμι (παθ. ἀόρ. **ἐζύγην**), νεώτ. **ζευγνύω** "θέτω ὑπὸ τὸν ζυγόν, ζευγνύω, ἑτοιμάζω πρὸς ἱππασίαν, δένω, στερεώνω, συνδέω, συνάπτω, συνδέω διὰ γάμου": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. yunákti, θεματ. yuñja-ti=ζευγνύει, λατ. iungō, λιθ. jùngiu, jùngti=ὡσ. (*-ευ-* ἀντὶ *-υ-* ἐκ τοῦ ἀορ. *ζεῦξαι*). Πβ. *ζεῦγος*, τὸ "δύο κτήνη ἐζευγμένα εἰς τὸν αὐτὸν ζυγὸν ἢ δυνάμενα νὰ ζευχθῶσι, ζεῦγος κτηνῶν, «ζευγάρι»" (=λατ. iūgera=τὸ πλέθρον [=μέτρον ἐπιφανείας γῆς], μσν. γερμ. jiuch οὐδ.=ζυγός, «ζευγάρι»), *ζεῦξις*, ἡ "ἡ θέσις κτηνῶν ὑπὸ τὸν ζυγόν, σύζευξις" (*-ευ-* ἀναλογικῶς, πβ. ἀρχ. ἰνδ. yuktiḥ=ζεῦξις, λατ. iūnctiō)· λ. ἐκ τῆς ὀνοματ. ρ.: *σύ-ζυξ*, ἡ "ἡ σύζυγος", πβ. λατ. con-iux, ἀρχ. ἰνδ. sam-yúj-· βλ. καὶ *ζυγόν*. — ρ. *i̯eu-g- = συνδέειν, ἐπεκτετ. τύπος τῆς *i̯eu- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. yáuti, yuváti=προσδένει, ζευγνύει (πβ. ἐπίσης *i̯ōs-=ζωννύειν, «περιζώνειν», ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *i̯ō[u]s-, βλ. *ζώννῡμι*).

1. Ὑπάρχει καὶ ὁ ἐσφαλμένος τύπος *ζάκορος*.

Ζεὺς (λεσβ. **Ζεῦς,** βοιωτ., λαχ. **Δεύς**), ὁ "ὁ ὑπέρτατος θεὸς τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων": ἐκ τοῦ ΙΕ *di̯ēus=ἀρχ. ἰνδ. dyāuh=οὐρανός, ἡμέρα (πβ. λατ. Iūpiter=Ζεῦ πάτερ, ὀνομ. ἀρχ. ἰνδ. dyāuspitā=πατὴρ οὐρανός, λατ. Diēspiter, μετὰ νεωτ. ὀνομ. diēs=ἡμέρα, καὶ ἰλλυρ. *Δειπάτυρος*)· γεν. *Δι*[F]*ός*=ἀρχ. ἰνδ. diváh (καὶ *Διὸς* ἐν τῇ λ. *Διεσκουρίδης*, ἀμοργ. *Διείνυσος*), δοτ. *Διί*=ἀρχ. ἰνδ. τοπ. πτῶσις divi, αἰτ. ὁμ. *Ζῆν* (διαλ. *Ζᾶν*, νεώτ. *Ζῆνα*,*Ζηνός*, κατὰ τὸ *μήν*, *μηνὸς* κ.τ.λ.), προσέτι *Δία*=ἀρχ. ἰνδ. divám. Πβ. καὶ ἀρχ. ἰρλ. diē=ἡμέρα, in-diu=σήμερον, ἀρμ. tiv=ἡμέρα, ἀρχ. γερμ. Zio Zīo, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. Tȳr=θεὸς τοῦ πολέμου, θεὸς (μᾶλλον *dei̯uos=λατ. dīvos, λιθ. diēvas=θεός). Βλ. *δέατο, δῖος, ἔνδῖος, εὔδιος*.

ζέφυρος, ὁ "ὁ ἐκ δυσμῶν πνέων ἄνεμος, δυτικὸς ἄνεμος": πιθ. συγγ. τῷ *ζόφος*, ὁ "τὸ σκότος, σκοτεινὸν μέρος τοῦ ὁρίζοντος, ἡ δύσις". Ἄλλα συγγενῆ **ἐλλείπουν.**

ζέω (ὁμ. ἀόρ. **ζέσσεν**) "βράζω, κοχλάζω" (*ζέσμα*, νεώτ. *ζέμα*, τὸ "ἀφέψημα", *ζόη*, ἡ "τὸ ἐπάνω τοῦ μέλιτος" Ἡσύχ., "ὁ ἀφρός") : ἐκ τοῦ *i̯esō= ἀρχ. ἰνδ. yásati (ἀσθ. β. μετὰ διπλασ. yeṣati=βράζει, ἀναβλύζει, ἐκ τοῦ *i̯e-is-), ἀρχ. γερμ. jesan (νεογερμ. gären=ἀναβράζειν, ζυμοῦσθαι), τοχ. A yäs- = βράζειν.

ζῆλος (δωρ. **ζᾶλος**), ὁ "προθυμία πρὸς μίμησίν τινος, εὐγενὴς ἅμιλλα, ζῆλος, ζηλοτυπία, «ζήλεια», φθόνος", *ζηλόω* "ποθῶ τι μετὰ ζήλου, ἁμιλλῶμαι πρός τινα, ζηλεύω, φθονῶ" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *di̯ā-los ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *ζητέω* (*di̯ā-to-) συγγ. τοῖς : *δίζημαι*, 1 *δίω, διώκω*. Πβ. *ζημιᾶ*.

ζημιᾶ (δωρ. **ζᾶμιᾶ**), ἡ "τιμωρία, ποινή, βλάβη, ζημία, ἀπώλεια", *ζημιόω* "ἐπιβάλλω εἴς τινα χρηματικὴν ποινήν, τιμωρῶ, καταδικάζω, ἐπιφέρω εἴς τινα ζημίαν" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *di̯ā-miā, πβ. *ζητρός*, ὁ "ὁ δήμιος" (ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ **ζητρὸν* "κολασμός, τιμωρία, σωφρονισμός", ἐκ τοῦ *di̯ā-trom) καὶ *ζῆλος*.

ζῆν "εἶναι ἐν ζωῇ, ζῆν", γ' ἑν. *ζῇ* ἐκ τοῦ **ζηjει*. ΙΕ *gᵘ̯i̯e-, πβ. ἀόρ. **ἔβίων**, ἀρχ. ἰνδ. jīvati=ζῇ, βλ. *βίος*. — Τὸ ἀττ. *ζῶ* ἐκ τοῦ **ζη-jω* πβ. ὁμ. *ζώω*, γορτ. *δώω*, μᾶλλον ἐκ τοῦ *ζω-jω*, ΙΕ *gᵘ̯i̯ō-i̯ō.

ζητέω "ὅ,τι καὶ νῦν, ζητῶ", βλ. *δίζημαι*.

ζητρός, ὁ "ὁ δήμιος", βλ. *ζημιᾶ*.

ζιγγίβερις, -εως, ἡ "φυτόν τι, τοῦ ὁποίου ἡ ῥίζα ἐχρησίμευεν ὡς φάρμακον" (> λατ. gingiber > νεογερμ. Ingwer=ὡσ.) : δάνειον ἐκ τῆς Pāli siṅgivera- (ἀρχ. ἰνδ. śṛṅgaverām)=ὡσ. (κυρ. "κερατοειδής").

ζιζάνιον, τὸ "ἀγριόχορτον φυόμενον ἐν μέσῳ σιτηρῶν, ἡ αἶρα" : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ.

ζόρξ "δορκάς, «ζαρκάδι»", βλ. *δορκάς*.

ζόφος, ὁ "τὸ σκότος, ἡ σκοτεινότης, «σκοτεινιά»", *ζοφερὸς* "σκοτεινός" : πβ. *ζέφυρος* καὶ τὰς ὁμοιοτελεύτους λ. *δνόφος* : *γνάφος, ψέφας* : **κνέφας** κ.τ.τ.

ζυγία, ἡ "τὸ φυτὸν ἡ πτελέα, «φτελιά»" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ζυγὸν (βοιωτ. **δυγόν**), τό, μτγν. **ζυγός,** ὁ "τὸ ζευγνύον δύο πράγματα, ὁ ζυγός, ἡ κατάστασις τοῦ **ἐζευγμένου,** ἡ **δουλεία**" : = ἀρχ. ἰνδ. yugám, χεττ. jugan (jugaš=ὁ ἑνὸς ἔτους, ἐτήσιος), λατ. iugum, γοτθ. juk, ἀρχ. ἐκκλ.

σλαβ. igo=ζυγός· πβ. ἀρχ. ἰρλ. cuing (*k̑om-i̯ug-), λιθ. jùngas, ἀρμ. luc= ζυγός. Πβ. *ὁμο-, ἀ-, σύ-ζυξ*, βλ. *ζεύγνῦμι*.

ζῦθος (καὶ **ζύθος**), τὸ "εἶδος αἰγυπτιακοῦ πόματος ἐκ κριθῆς, ὁ ζῦθος, ἡ «μπίρα»" : ἴσως, ὡς δημιούργημα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνικῆς, εἶναι συγγ. τῷ *ζύμη*.

ζύμη, ἡ "τὸ «προζύμι», ἡ «μαγιά», ζύμη" : ἐκ τοῦ *i̯ūs-mā ἢ *i̯ū-mā· *ζωμός*, ὁ "τὸ «ζουμί», ὁ ζωμός, ἡ «σούπα»", ἐκ τοῦ *i̯ō[u]s-mos ἢ *i̯ō[u]-mos, πβ. τὸ θ. μετὰ τοῦ s *i̯ūs- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. yūh=ζωμός, λατ. iūs οὐδ. =ζωμός, «σούπα», λιθ. jū́šė=«σούπα» κακῆς ποιότητος ἐκ ζύμης καὶ ὕδατος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jucha=ζωμός, «σούπα»· πβ. λατ. (gall.) iutta, ἀρχ. κυμβρ. iot=ζωμός, χυλὸς (*i̯u-to-)· ρ. *i̯eu- = ἀναμειγνύειν (ἴσως ταυτόσημος τῇ *i̯eu- = συνδέειν, βλ. *ζεύγνῦμι*) ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. yāuti, yuvati =ἀναμειγνύει, λιθ. jaunù, jaũti=χύνειν θερμὸν ὕδωρ εἴς τι. Πβ. *ζῦθος*.

ζῶ "εἶμαι ἐν ζωῇ, ζῶ", βλ. *ζῆν*.

ζωγρέω "συλλαμβάνω ζῶντα, αἰχμαλωτίζω τινά" : *ζωός* "ὁ ἐν τῇ ζωῇ, ζῶν, ζωντανός" + *ἀγρέω*. Ἐξ αὐτοῦ τὸ ὀμ. *ζωάγρια*, τὰ "ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν διάσωσιν τῆς ζωῆς τινος".

ζώννῦμι (ἀρχαιότ. **ζώνῡμι*;), μέλλ. **ζώσω** "περιβάλλω τὴν ὀσφὺν διὰ ζώνης ἢ ζωστῆρος, «ζώνω»", ρημ. ἐπίθ. *ζωστὸς* "ἐζωσμένος", *ζωστήρ, -ῆρος, ὁ, ζῶμα, τό, ζώνη* (**ζωσ-νᾱ*), ἡ "ὁ ζωστήρ, «ζωστῆρας», ἡ ζώνη" : συγγ. τοῖς: ἀβεστ. yāahayeiti=περιβάλλει τὴν ὀσφὺν διὰ ζώνης (yāsta- = *ζωστός*, λιθ. júostas), ἀλβ. n-gješ=ζώννυμι (*i̯ōs-i̯ō ἢ *i̯ōs-ō), λιθ. júosiu, júosti=ζωννύειν (ἀρχαιότ. ἀθέμ. júosmi, πβ. *ζούσθω* [τ.ἐ. **ζωσ-σθω*] "ζωννύσθω" Ἡσύχ.), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. po-jasъ=ἱμάς, ζώνη· ρ. *i̯ōs- = ζωννύειν, ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *i̯ō[u]s-, συγγ. τῷ *ζεύγνῦμι*.

ζωρὸς "φλογερός, σφοδρός, δυνατὸς" (ἀττ. *εὔζωρος* "καθαρός, ἄκρατος" ἐπὶ οἴνου) : = ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. jarъ=ὁρμητικός, καυστικός, αὐστηρός· μεταπτ. τύπος *ἐπι-ζᾰρέω* "ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω, πιέζω, στενοχωρῶ" (ὅ ἰδέ).

ζώω "ζῶ", βλ. *ζῆν*.

H

1 **ἤ** ἐμφαντικὸν καὶ ἐρωτηματικὸν "ἀληθῶς, ὄντως, πράγματι" (ἐπίσης ἐν τοῖς: *ἤ-τοι, ἐπει-ή, ἤ-μὲν — ἠ-δέ, ἤ-δη·* ταυτόσημον τούτῳ τὸ δωρ. *ἤ* "ἄν, ἐάν", βλ. *εἰ*) : = ἀρχ. ἰνδ. ā=ἐμφαντικὸν μόριον, ἀρχ. γερμ. -ā ἐν τῷ ihhā=ἐγὼ μάλιστα (πβ. *ἐγών-η* ;). — *ἤ* (κατὰ προκλιτικὸν τονισμόν), ὀμ. *ἠέ* (ἐκ τοῦ *ἤ-Fε) διαζευκτικὸς σύνδ. "ἤ" (ἀρχικῶς εἰς τὰ δύο μέλη τῆς διπλῆς ἐρωτήσεως, κυρ. σημαίνει "οὕτως — ἢ οὕτως") : ἐκ τοῦ *ē + u̯e=ἤ (λατ. ve, ἀρχ. ἰνδ. i-va=ὥσπερ, ἀκριβῶς οὕτω, ἀρχ. ἰνδ. vā—vā=ἤ—ἤ)· ἐπίσης μετὰ συγκρ.=ὡς, ἤ, παρὰ (πβ. ἀρχ. ἰνδ. i-va καὶ αὖ), ὡς *ἠΰτε* "ὡς, καθώς, ὥσπερ", ἐκ τοῦ *ἠ[F]έ + υτε=ἀρχ. ἰνδ. utá=ὁμοίως, ὡσαύτως (IE *u-te).

2 **ἦ** "εἶπε", βλ. *ἠμί*.

ἠβαιὸς "μικρός, ὀλίγος", βλ. *βαιός*.

ἥβη (δωρ. **ἥβᾱ**), ἡ "ἡ νεανικὴ ρώμη, τὸ σφρῖγος τῆς νεανικῆς ἡλικίας, ἡ ἀκμὴ τοῦ νέου εἰσερχομένου εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἥβη", *ἡβάω* "εἶμαι εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας μου, φθάνω εἰς τὴν ἥβην, εἶμαι ἀκμαῖος, εἶμαι ζωηρός", *ἔφηβος*, ὁ "ὁ εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, νεανίας, ἔφηβος" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *jēgʷā=λεττ. jēga=λογικόν, σύνεσις, λιθ. nuo-jėgà=δύναμις, περιουσία.

ἠγάθεος, δωρ. (παρὰ Πινδ.) **ἀγάθεος** "ἄγαν θεῖος, ἁγιώτατος, ἱερώτατος" : *ἀγα-* + *θεός* μετὰ μετρ. ἐκτάσεως τοῦ ἀρχικοῦ φων.

ἡγέομαι (δωρ. **ἀγ-**) "προπορεύομαι, προηγοῦμαι, ὁδηγῶ, εἶμαι ἀρχηγός, εἶμαι ἡγεμών, ἐξουσιάζω, κυβερνῶ", μεθομ. "νομίζω, φρονῶ, πιστεύω", *ἡγήτωρ, -ορος*, ὁ, *ἡγεμών, -όνος*, ὁ "ὁ δεικνύων τὴν ὁδόν, προπορευόμενος, ἀρχηγός, ἄρχων, κυβερνήτης, διοικητής, στρατηγός", *ἡγεμονεύω* "εἶμαι ἡγεμών, προπορεύομαι, ὁδηγῶ, ἔχω τὴν ἀρχηγίαν" (μᾶλλον ἀντὶ *ἀγ-*, κατὰ τὸ *ἡγεῖσθαι*) : ἐκ τοῦ *sāg-, συγγ. τοῖς λατ. sāgiō=ζητῶ τὰ ἴχνη διὰ τῆς ὀσφρήσεως, ἀκολουθῶ τὰ ἴχνη, ἀνιχνεύω, προαισθάνομαι, ἀρχ. ἰρλ. sāigim= ἀκολουθῶ τὰ ἴχνη τινός, ὀσφραίνομαι, γοτθ. sōkjan, ἀρχ. γερμ. suohhan= ζητεῖν.

ἠγερέθομαι (ὁμ.) "συναθροίζομαι, συγκεντρώνομαι" (ἐν χρήσει μόνον οἱ τύποι *ἠγερέθονται, ἠγερέθοντο*) : *ἀγερ-* (βλ. *ἀγείρω*) + ἐπιθήματι *-εθο-*, μετὰ μετρ. ἐκτάσεως τοῦ ἀρχικοῦ φων. τοῦ α' συνθετ.

ἠδὲ "καὶ" (*ἠμὲν — ἠδὲ* "καὶ... καί") : βλ. **1 ἤ**.

ἤδη "νῦν, «τώρα», πλέον, ἤδη, μέχρι τοῦ νῦν, ἔκτοτε, τότε, ἔπειτα" : *ἤ* + *δη*, βλ. **1 ἤ**.

ἥδομαι (βοιωτ. **Ϝᾱδο[μη]**), ἀόρ. **ἥσθην** "εὐχαριστοῦμαι, τέρπομαι, εὐφραίνομαι, ἀπολαύω, γεύομαι" : = ἀρχ. ἰνδ. svādatē=χαίρει, ἀπολαύει, πβ. λατ. suādeō=συμβουλεύω· βλ. *ἁνδάνω* (μετὰ πλειόνων). — *ἡδύς, -εῖα* (ἐκ τοῦ *-εϜjα, πβ. ἀρχ. ἰνδ. svādvī), *-ύ* (δωρ. *ἁδύς*) "γλυκύς, εὐάρεστος εἰς τὴν γεῦσιν, εὐχάριστος" : = ἀρχ. ἰνδ. svādúḥ=γλυκύς· συγκρ. *ἡδίων*=ἀρχ. ἰνδ. svādīyān, ὑπερθ. *ἥδιστος*=ἀρχ. ἰνδ. svādiṣṭhaḥ· πβ. λατ. suāvis=γλυκὺς (*svādvis), gall. Suādu-rīx, ἀρχ. γερμ. suozi=γλυκύς, μεταπτ. β. γοτθ. sutis =ἥσυχος, πρέπων, ἀνεκτός, λιθ. sūdyti=ἀρτύειν, καρυκεύειν, ἁλατίζειν. Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *ἡδυ-μος* (κορινθ. *Ϝᾱδυμος*) "γλυκύς, εὐχάριστος", *ἡδύνω* "ἀρτύω, καθιστῶ τι νόστιμον, καθιστῶ τι εὐχάριστον" (*ἥδυσμα*, τὸ "τὸ ἄρτυμα, τὸ ποιοῦν τὸ φαγητὸν νόστιμον")· θ. μετὰ τοῦ -es : *ἧδος*, τὸ "τὸ ὄξος, «ξίδι» ὡς καρύκευμα", *μελι-ηδής* "ἡδὺς ὡς μέλι" (πβ. ἀρχ. ἰνδ. prá-svādas- = πολὺ εὐχάριστος), *ἀηδής* "δυσάρεστος" (*ἀ-Ϝαδής), ἐξ οὗ τὸ ὁμ. *ἀδέω* (τ.ἐ. *ἀηδέω*) "εἶμαι δύσθυμος, αἰσθάνομαι ἀηδίαν". Πβ. καὶ *ἡδονή*, ἡ "εὐχαρίστησις, τέρψις, ἀπόλαυσις, ἡδονή" : ἀρχ. ἰνδ. svādanam οὐδ.=ὡσ. — ρ. *suād- = ἡδύς, γλυκύς, εὑρίσκειν τι εὔγευστον· πβ. *ἄσμενος*, (*αὐθάδης*) *αὐτώδης*.

ἦδος, τὸ "ὄφελος, ὠφέλεια, κέρδος, συμφέρον" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἠέ "ἤ", βλ. **1 ἤ**.

ἠέριος "πρωινός, ἑωθινός" : ἐκ τοῦ *ā(i)er-, βλ. *ἄριστον, ἦρι*.

ἠερόεις "ὁμιχλώδης, νεφελώδης, σκοτεινός", βλ. *ἀήρ* καὶ **1** *αὔρα*.

ἦθος, -εος καὶ **-ους,** τὸ "συνήθεια, χρῆσις. ἔθιμον, ψυχικὴ διάθεσις, χαρακτὴρ τοῦ ἀνθρώπου, συνήθης διαμονή, ἐνδιαίτημα", ἐν τῷ πληθ. "τρῶγλαι, κατοικίαι· οἱ τρόποι καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἀνθρώπων", βλ. *ἔθος*.

ἤθω (ἀόρ. **ἦσα**) καὶ **ἠθέω** "διυλίζω, στραγγίζω, «φιλτράρω», καθαρίζω", *ἠθμός*, ὁ "ὄργανον (σκεῦος) διάτρητον πρὸς στράγγισιν, διυλιστήρ, «στραγγιστήρι»" : συγγ. τοῖς: μσν. ἰρλ. sithlad=τὸ κοσκίνισμα, κυμβρ. hidl=κόσκινον (*sē-tlo- = ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sāld=κόσκινον), λιθ. siétas=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sito=κόσκινον (*sēi-to-), ἀλβ. šoš=κοσκινίζω. — Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκει καὶ ὁ μεταπτ. τύπος *ἱμαλίς, -ίδος*, ἡ "ἡ προστάτις θεὰ τῶν μύλων", πβ. *ἱμαλιὰ* "τὸ ἐπίμετρον τῶν ἀλεύρων" Ἡσύχ.

1 **ἤϊα, ἦα** (τ.ἑ. **ἤεια*), τὰ "προμήθειαι διὰ τὴν πορείαν, ἐφόδια· τροφή, λεία" : ἴσως συγγ. τῷ *εἶμι* "πορεύομαι", πβ. *ἤϊος* "πορεύσιμος" Ἡσύχ.

2 **ἤϊα, ἦα,** τὰ "ἄχυρα σιτηρῶν, σκύβαλα, φλοιοὶ λαχάνων ἢ ὀσπρίων, ἄλευρον" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἠΐθεος, ἀττ. **ἤθεος** "ἄγαμος, ὁ μήπω νυμφευθεὶς νέος" : *ἠ-* (μᾶλλον ὡς ἐν τῇ λ. *ἠβαιός*) + **FιθεFος*=λατ. viduus=ἐστερημένος, ἔρημος, χῆρος, κενός· πβ. IE *u̯idheu̯ā θηλ.=χήρα ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vidhávā, λατ. vidua, ἀρχ. ἰρλ. fedb, ἀρχ. πρωσσ. widdewū, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vьdova, γοτθ. widuwō, νεογερμ. Witwe (*u̯idhuu̯ā)=χήρα· ρ. *u̯idh- = χωρίζειν ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vídhyati=διαπερᾷ, διατρυπᾷ, vindhátē=κενοῦται, στερεῖται.

ἠΐκανὸς "ἀλέκτωρ, «πετεινός»", βλ. *κανάσσω*.

ἠϊόεις (Ἰλ. Ε 36) : ἀβεβ. σημ.[1] καὶ ἐτυμολ.

ἤϊος (*ἤϊε Φοῖβε* Ἰλ. Ο 365) : ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ κατὰ τὴν πρωΐαν ἀστράπτων" καὶ προελθὸν ἐκ τοῦ *āusios, εἶναι συγγ. τῷ 1 *ἕως*.

ἠϊών, -όνος (ἀττ. **ἠών,** αἰολ. **ᾱἴων,** δωρ. **ᾱϊών**), ἡ "ἡ ἀκτὴ θαλάσσης, παραλία, αἰγιαλός, ἀκτὴ λίμνης, ὄχθη ποταμοῦ" : ἐκ τοῦ **ᾱ[σ]ιων*, συγγ. τῷ λατ. āra (*āsa) ;

ἦκα ἐπίρ. "ἡσύχως, ἠρέμα, πρᾴως, ἠπίως, ἐλαφρῶς, ἀσθενῶς, βραδέως", *ἥκιστος* "βραδύτατος, ἀσθενέστατος", ἀττ. *ἥκιστα* ἐπίρ. "ἐλάχιστα, οὐδόλως, οὐδαμῶς, καθόλου", ὁμ. *ἥσσων* (**ἡκjων*), ἀττ. *ἥττων* "ἀσθενέστερος, ὀλιγώτερος, ὑποδεέστερος" (ἐξ οὗ *ἡττῶμαι* ἀντὶ **ἡττοῦμαι* [πβ. *ἐλάττων* : *ἐλαττοῦμαι*] "ὑποτάσσομαι, νικῶμαι", ἐξ οὗ ὁ ὑποχωρητ. σχηματισμὸς ἧττα καὶ *ἧσσα*, ἡ "ἡ ἐν τῷ πολέμῳ ἀποτυχία, ἀτυχὴς ἔκβασις μάχης, ἧττα") : συγγ. τῷ λατ. sēgnis=βραδύς, νωθρός, ὀκνηρὸς (*sēc-nis)· ἴσως συγγ. καὶ τοῖς: κάτω γερμ. sacken=θέτειν τι ἐντὸς σάκκου, καταποντίζειν, ἀγγλ. to sag=βυθίζεσθαι· ρ. *sēk- = ποιεῖν τι χαλαρόν, καταλείπειν, ὑποχωρεῖν (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *sē[i]-, βλ. *ἥσυχος*). Πβ. τὰ μεταπτ. β. *ἀκέων*, *ἄκασκα*, *ἀκαλα-ρρείτης* (ἃ ἰδέ).

ἠκή "ἀκωκή .., ἀκμή" (ἰων., παρ' Ἀρχιλ.), *ἠκές* "ὀξύ" Ἡσύχ., *ἀμφ-ήκης* "ὁ ἔχων δύο κόψεις, δίκοπος", *πυρι-ήκης* "ὁ ἔχων πυρίνην (πεπυρακτωμέ-

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ *ἠϊόεις* σημαίνει "ὁ ἔχων ἀποκρήμνους (ὑψηλὰς) ὄχθας· ὁ πλήρης καλάμων, πλούσιος εἰς καλαμῶνας· ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν κείμενος ἢ ἐρχόμενος· ὁ φοιτῶν εἰς τὴν ὄχθην".

νην) ἀκὴν (αἰχμήν)", *τανυ-ήκης* "ὁ ἔχων μακρὰν ἀκήν, αἰχμηρός", *ἤκεστος* (καὶ ἠκεστός) "ἀδάμαστος" (κυρ. "ὁ ἐντελῶς ὥριμος", πβ. *ἀκμή* καὶ *ἠκάδα* "ἠνδρωμένην γυναῖκα" Ἡσύχ. ;) : ρ. *āk- = αἰχμηρός, ὀξύς, βλ. *ἄκαινα*, *ἀκή*, *ἄκρος*.

ἥκω "ἔχω ἔλθει" : IE *sē[i]q-, πβ. δωρ. *εἴκω* (*seiq-), ἀττ., ἰων. *ἱκέσθαι* "ἐλθεῖν" (*siq-, βλ. *ἵκω*).

ἠλακάτη (νεώτ. **ἠλεκάτη**), ἡ "λεπτὴ ῥάβδος φέρουσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὴν πρὸς νῆσιν τολύπην ἐρίου ἢ βάμβακος, κοινῶς ἡ «ρόκα»" : ἴσως συγγ. τῷ λιθ. lenktuvė=ἡ τροχαλία, «ἀνέμη».

ἠλάσκω, βλ. *ἄλη*.

ἠλέκτωρ, -ορος "ὁ λάμπων, ἀκτινοβολῶν", *ἤλεκτρον*, τὸ (καὶ *ἤλεκτρος*, ὁ) "μεῖγμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· ἤλεκτρον, «κεχριμπάρι»" : ἕνεκα τοῦ κυπρ. *ἀFλάξ* "λαμπρῶς" Ἡσύχ., ἐκ τοῦ *ἠ*- (μετ' ἐκτάσεως τοῦ προθεματ. φων. ;) + *u̯lek-, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ulkā θηλ.=πυροειδὲς φαινόμενον, μετέωρον, δαυλός.

ἠλεός, βλ. *ἄλη*.

ἡλιαία, ἡ "δημόσιος τόπος ἐν Ἀθήναις, ἐν ᾧ συνεδρίαζε τὸ μέγιστον δικαστήριον, ἀποτελούμενον ἐξ ἓξ χιλιάδων δικαστῶν", βλ. *ἁλής*.

ἠλίβατος (δωρ. **ἀλ-**) : ἀβεβ. σημ.[1] καὶ ἐτυμολ.

ἤλιθα ἐπίρ. "ὑπερμέτρως, ἱκανῶς, ἀρκούντως, ἐν ἀφθονίᾳ" (παρ' Ὁμ.)· "μάτην, ματαίως, ἀσκόπως" (παρὰ Καλλιμ.) : ἴσως συγγ. τῷ *ἠλίθιος*, βλ. *ἠλάσκω* (ὑπὸ τὸ λ. *ἄλη*).

ἠλίθιος (πβ. *ἤλιθα*), βλ. *ἄλη*.

ἡλίκος (δωρ. **ἀλ-**) "ὁμῆλιξ, ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μετά τινος, τόσον μέγας τὴν ἡλικίαν ὅσον" : ἐκ τοῦ *i̯ā-li-kos (συγγ. τῷ ἀντων. θ. *i̯o-, βλ. *ὅς*· διὰ τὸ *li-k- πβ. *ἧλιξ*), ὅπως *τηλίκος* "τόσος τὴν ἡλικίαν, τόσον μέγας τὴν ἡλικίαν, τόσον νέος ἢ ἡλικιωμένος", *πηλίκος* "πόσον μέγας, ποίας ἡλικίας, πόσων ἐτῶν ;", συγγ. τῷ ἀντων. θ. *to-, *qᵘ̯o-.

ἧλιξ, -ικος (δωρ. **ἆλ-**) "ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μετά τινος, ὁμῆλιξ, συνομήλικος, σύντροφος, ἑταῖρος" : ἐκ τοῦ *su̯ā-li-k- = τοιοῦτος (οἷος περὶ οὗ ὁ λόγος γίνεται)· IE *su̯ā- = οὕτω ἐν τῷ σερβοκροατ. svak (*svak̑s)=ἑτεροθαλὴς ἀδελφός, πβ. ἀρχ. ἰνδ. svakaḥ (*su̯o-kos)=συγγενής, sváh (*su̯os) =γορτ. Fός=λατ. suus (βλ. *ἕ*)· διὰ τὸ -*λι*- πβ. λατ. quā-lis, tā-lis, ἐκκλ. σλαβ. kolь, tolь=πόσον, τόσον. — Ἐξ αὐτοῦ : *ἡλικία*, ἡ "ἡ κατάστασις (σχέσις) τῶν ὁμηλίκων, ἡ αὐτὴ (ὁμοία) ἡλικία, οἱ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχοντες· ὁ ἀπὸ γεννήσεως μέχρι δεδομένης στιγμῆς χρόνος τινός, ἡλικία", *ἡλικιώτης*, ὁ "ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μετά τινος, ὁμῆλιξ, συνομήλικος, σύγχρονος".

ἥλιος (ἀττ.), **ἠέλιος** (ὁμ.), **ἀέλιος, ἅλιος** (δωρ.), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἥλιος" : ἐκ τοῦ *σāFελ-ιο-ς (περαιτέρω σχηματισμὸς μετὰ τοῦ -i̯o- ἐκ τοῦ IE *sāu̯el,

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ *ἠλίβατος* σημαίνει "ἀπάτητος, δυσπρόσιτος, βραχώδης, ἀπόκρημνος, ὑψηλός· βαθύς· μέγας, πελώριος, ὑπέρογκος, ὑπέρμετρος".

ὅπως ἀρχ. ἰνδ. sūryaḥ=ἥλιος, ἐκ τοῦ sūr-)· πβ. λατ. sōl ἀρσ.=ἥλιος (*sau̯el, *sau̯ól), κυμβρ. haul=ἥλιος (*sāu̯el), ἀρχ. ἰρλ. sūl θηλ.=ὀφθαλμὸς (*sūli-), γοτθ. sauil οὐδ.=ἥλιος (*sōwila-;), λιθ. sáulė, λεττ. saũle=ἥλιος (*sau̯el-), ἀλβ. hül, ül=ἀστὴρ (*sūl-)· θ. μετὰ τοῦ -en- *s(u)u̯en- ἐν τῇ ἀβεστ. γεν. xvə̄ng=ἡλίου, γοτθ. sunnō θηλ. (*sun-ōn, τὰ -nn- κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν γεν. *sunn-ez), ἀρχ. γερμ. sunna, νεογερμ. Sonne=ἥλιος, gall. sonno-cingos =ὀν. μηνὸς (πορεία [τροχιὰ] τοῦ ἡλίου;), πβ. τὸ -el/-en- μεικτὸν θ. ἐν τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. slъnьce=ἥλιος. Περαιτέρω μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *su̯el- = καίειν βραδέως, «σιγοκαίειν», καίειν, πβ. *σέλας*.

Ἦλις, -ιδος, δωρ. **Ἆλις,** ἡ "βορειοδυτικὸν τμῆμα τῆς Πελοποννήσου": ἐκ τοῦ *Ϝᾶλις=λατ. vallēs, vallis=κοιλὰς (*u̯alnis)· περαιτέρω συγγ. τοῖς: *ἧλος*, λατ. vallus.

ἠλιτόμηνος (Ἰλ. Τ 118) "ὁ ἀστοχήσας εἰς τὸν μῆνα τῆς γεννήσεως, πρόωρως γεννηθείς": ἐκ τοῦ **ἠλιτέ-μηνος*, ἀόρ. β' *ἀλιτεῖν* "ἁμαρτεῖν, ἀστοχῆσαι, ἀποτυχεῖν" + *μὴν* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ μήν, «μήνας»".

ἧλος (δωρ. **ἆλος,** αἰολ. πληθ. **Ϝάλλοι**), ὁ "τὸ «καρφί», ὁ ἧλος": ἐκ τοῦ *u̯al-nos=λατ. vallus ἀρσ.=πάσσαλος, vallum οὐδ.=χαράκωμα, περίφραξις διὰ πασσάλων.

ἠλύγη, ἡ "σκότος, σκοτεινὸν σημεῖον, σκιά", *ἐπ-ήλυξ, -υγος* "ὁ παρέχων σκιάν, προκαλύπτων", *ἐπηλυγάζομαι, ἐπηλυγίζομαι* "ἐπισκιάζω, σκεπάζω, καλύπτω, κρύπτω, ἀποκρύπτω": *ἠ-* (πρόθημα σημαῖνον "προσέγγισιν", ὡς ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. ā-nīla- = ὑπομέλας, ὁ ἔχων ἐλαφρῶς μέλαιναν χροιάν) + *λυγ-*, συγγ. τοῖς: *λῦγαῖος* "σκοτεινός, σκιώδης", ἰλλυρ. luga- = ἕλος (ἀλβ. légatε=τέλμα, ἕλος), λιθ. liū̃gas=ἰλύς, πηλός, βόρβορος, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. luža=ἕλος, τέλμα.

ἠλύσιον (*πεδίον*), τὸ "τόπος φανταστικὸς εἰς τὴν δυτικὴν ἐσχατιὰν τῆς γῆς (ὡς ἐφαντάζοντο αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι), ἔνθα ἔζων βίον τερπνὸν καὶ εὐδαίμονα οἱ ἥρωες, παράδεισος" (Ὀδ. δ 563): μᾶλλον προελλ.

ἧμα, -ατος, τὸ "ἡ βολή, τὸ ριπτόμενον βλῆμα, ἀκόντισμα", βλ. *ἵημι*.

ἧμαι (γ' ἑν. **ἧσται,** γ' πληθ. ὁμ. **εἵαται**) "κάθημαι, εἶμαι ἐστρατοπεδευμένος": ἐκ τοῦ **ἧσ-μαι*, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ā́stē=αὐτὸς κάθηται (=**ἧσται**), πβ. χεττ. esa(ri)=αὐτὸς κάθηται, eszi=αὐτὸς θέτει· ρ. *sed- = καθῆσθαι, βλ. *ἵζω*.

ἦμαρ, -ατος (αἰολ.;), τὸ "ἡ ἡμέρα", διαλ. *ἀμέρα*, ἀττ. *ἡμέρα*, ἰων. *ἡμέρη* (τὸ δασὺ πνεῦμα κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ἕως* ἢ *ἑσπέρα*· θηλ. τοῦ *ἦμαρ*, ὅπως *πίειρα* τοῦ *πῖαρ* κ.τ.τ.), *ἡμάτιος* "ὁ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας γινόμενος, καθ' ἑκάστην ἡμέραν γινόμενος, ἡμερήσιος": συγγ. τῷ ἀρμ. aur=ἡμέρα (*amur, ΙΕ *āmōr). Πβ. *μεσημβρία, τῆμος*.

ἡμεῖς (ἰων., ἀττ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡμεῖς, «ἐμεῖς»": μᾶλλον ἐκ τοῦ **ἡμέες*· λεσβ. *ἄμμες*, δωρ., βοιωτ. *ἁμές*=αἰτ. *ἄμμε, ἁμέ* + -ς τῆς ὀνομ. πληθ. (ὁμ. *ἡμέας*, ἀττ. *ἡμᾶς* μετὰ τῆς καταλ. τῶν συμφων. θ.)· γεν. ὁμ. *ἡμείων*, ἰων. *ἡμέων*, ἀττ. *ἡμῶν*, λεσβ. *ἀμμέων*, δωρ. *ἁμέων*, ὁ πληθ. τῶν **ασμειο*, **ασμεο*, τοπ. λεσβ. *ἄμμι(ν)*, δωρ. *ἁμίν*, ἰων., ἀττ. *ἡμίν*, *ἡμιν*. — αἰτ. λεσβ. *ἄμμε*, δωρ. *ἁμέ*=ἀβεστ. ahma, ΙΕ *n̥smé, πβ. ἀρχ. ἰνδ. asmā́n· *n̥s μεταπτ. β. τῶν ΙΕ *nēs, *nōs=ἡμεῖς ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. naḥ, ἀλβ. na (*nos), λατ.

nōs, ἀρχ. ἰρλ. ni, ar n-, γοτθ., ἀρχ. γερμ. uns (*ns), ἀρχ. ἐκκλ. σ. χβ. nas γεν., ἀρχ. πρωσσ. noūson (*nōs-sōm). Πβ. δυϊκ. νώ. — Κτητ. ἄντω ι.: λεσβ. ἄμμος, δωρ. ἁμός=ἀβεστ. ahma- ἰων., ἀττ. ἡμέ-τερος. — ἡμε-δαπός "ὁ ἐκ τῆς ἡμετέρας χώρας, ἐγχώριος": ἐκ τοῦ *ἀσμεδ-=ἀρχ. ἰνδ. asmad- (ΙΕ *nsmed) + -απος (ΙΕ *-nq̯ʷos)· βλ. ἀλλοδαπός.

ἥμερος "ὅ,τι καὶ νῦν, ἥμερος, ἐξημερωθείς, γλυκύς, ἤπιος, πρᾶος", ἡμερόω "καθιστῶ τινα ἥμερον, ἐξημερῶ, ἡμερώνω, τιθασεύω, δαμάζω", ἡμερότης, -ητος, ἡ "τὸ ἤπιον τοῦ χαρακτῆρος, ἡ ἠπιότης": ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἥσυχος, ἤρεμος", ἴσως τότε ἐκ τοῦ *jēm-ero-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. jāmar=πλήρης λύπης (νεογερμ. Jammer=θρῆνος, ὀδυρμός), ἀγγλοσαξ. gēomor=τεθλιμμένος, λυπηρός.

ἠμί "φημί, λέγω", ἠσί "λέγει", ἦν "ἐγὼ ἔλεγον": κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ φημί, φησί, ἔφην: τὸ ἔφη ἐσχηματίσθη ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὸ ἦ "ἔλεγεν, εἶπεν", ἐκ τοῦ *ἦκτ (πβ. ἄν-ωγα "κελεύω, παραγγέλλω, διατάσσω, συμβουλεύω, προτρέπω"), συγγ. τοῖς: λατ. aiō (aiiō ἐκ τοῦ *ǎgjō)=καταφάσκω, λέγω ναί, λέγω, ἀρμ. asem= λέγω (ἀντὶ *acem, ΙΕ *ǝg-).

ἡμι- α' συνθετ. πολλῶν λέξεων, δηλοῦν "τὴν ἔλλειψιν, ἀτέλειαν, τὸ ἥμισυ": =ἀρχ. ἰνδ. sāmi-, λατ. sēmi-, ἀρχ. γερμ. sāmi-=ἥμισυ. — ἥμισυς "ὅ,τι καὶ νῦν, ἥμισυς, «μισός»", ἐκ τοῦ *ἡμι-τυς (ἀρκ., δελφ. ἥμισσον, τὸ "τὸ ἥμισυ", ἐκ τοῦ *-συ-ον, *-σμον)· κρητ. ἡμῖνᾱ, ἡ "ἡ ἡμίσεια, τὸ ἥμισυ" (> λατ. hēmīna· ἀρχικῶς=ἡ ἡμίσεια, τ.ἔ. μοῖρα).

ἡμιτύβιον, τὸ "λινὸν ὕφασμα, χειρόμακτρον, προσόψιον, «πετσέτα»": αἰγυπτ. λ., κατὰ παρετυμολ. σχηματισθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἡμι-.

ἡμορίς, -ίδος, ἡ "ἐστερημένη" (Ἡσύχ.): ἐκ τοῦ *ἀ-σμορις, πβ. κάσμορος "δύστηνος" Ἡσύχ. καὶ μείρομαι, μέρος.

ἦμος, δωρ. **ἆμος** "ὅτε, ὅταν, καθ' ὃν χρόνον", βλ. τῆμος.

ἠμύω "κλίνω, κύπτω, «γέρνω», βυθίζομαι, καταπίπτω, καταρρέω": ἀβεβ. ἐτυμολ. Πβ. ὑπεμνήμυκε.

1 **ἤν** "ἰδέ, ἰδού": = λατ. ēn=ἐμπρὸς λοιπόν, καλῶς, λοιπόν, ἰδέ, ἰδοὺ (ἠνίδε "ἰδού, ἰδέ, κοίτα ἐκεῖ"=ἤν+ἴδε "ἰδέ", πβ. λατ. ēn aspice κ.τ.τ.).

2 **ἤν** "ἄν", βλ. ἐάν.

ἡνία (δωρ. **ἁνία**), ἡ, **ἡνία**, τὰ "ὁ χαλινός, τὸ λωρίον τοῦ χαλινοῦ": ἐκ τοῦ *ἀνσιᾱ, συγγ. τοῖς: λατ. ānsa=λαβή, «χερούλι» ἀγγείου (χύτρας), ὀπὴ διὰ πόρπην (=λιθ. ąsà=λαβή, «χερούλι» ἀγγείου), μσν. ἰρλ. ēsi πληθ.=χαλινός (*ansio-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. œs θηλ.=ὀπή, δι' ἧς διέρχονται οἱ ἱμάντες (τὰ λωρία), νεογερμ. Öse=ὀπὴ διὰ πόρπην.

ἡνίκα (δωρ. **ἁνίκα**) "ὅτε, ὁπότε, ὁσάκις": ἡ-νί-κα (πβ. τὰ συσχετικὰ πη-νί-κα, τη-νί-κα)· τὸ ἡ- ἐκ τοῦ ἄντων. θ. *jo- (βλ. ὅς), πβ. ἡλίκος· τὸ -κα οἷον ἐν τοῖς: αὐτί-κα, δωρ. ὅ-κα, τό-κα κ.τ.λ.

ἦνις (αἰτ. **ἦνιν**) ἐπίθ. "ὁ ἡλικίας ἑνὸς ἔτους": συγγ. τῷ ἔνος, ὁ "ἔτος, χρόνος" (βλ. ἐνιαυτός).

ἠνορέη (ὁμ.), ἡ "ἀνδρεία, ἀνδρικὴ δύναμις, γενναιότης, ἀνδρικὴ καλλονή", βλ. ἀνήρ.

ἤνοψ, οπος (ὁμ.) "ἀπαστράπτων, λάμπων": ἴσως ἐκ τοῦ *suēn-op-, συγγ. τῷ ἀβεστ. xvə̄ng γεν.=τοῦ ἡλίου, βλ. ἥλιος.

ἤνυστρον, τὸ "ὁ τέταρτος στόμαχος τῶν μηρυκαστικῶν, ἐν ᾧ συντελεῖται ἡ πέψις· ἀγαπητὸν ἐν Ἀθήναις φαγητόν, ὁ «πατσᾶς»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vaniṣṭhúḥ ἀρσ. = τὸ ἀπὸ τοῦ τυφλοῦ ἐντέρου μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀπευθυσμένου τμῆμα τοῦ παχέος ἐντέρου, νορβ. διαλ. vinstr = ἤνυστρον, ἀρχ. γερμ. wanast, νεογερμ. Wanst ἀρσ. = γαστήρ, κοιλία.

ἧπαρ, γεν. **ἥπατος**, τὸ "τὸ «συκώτι», ἧπαρ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. yákṛt, γεν. yaknáḥ, ἀβεστ. yākarə (-ə- ὡς ἐν τῷ *ἧπαρ*), λατ. iecur, iecoris καὶ iocineris, λιθ. jãknos, ἀρχ. jeknòs (*ieqᵘ-nā) = ἧπαρ· ΙΕ *iē̆qᵘ-r̥(t), γεν. *ieqᵘ-nés. Πβ. καὶ τὰ (μετεσχηματισμένα πως) ἀρμ. leard, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. lifr θηλ., ἀρχ. γερμ. lebara = ἧπαρ.

ἠπάω "βελτιώνω, ἐπιδιορθώνω, ἐπισκευάζω, «μπαλώνω», θεραπεύω" : ἴσως συγγ. τῷ *ἤπιος*.

ἠπεδανός "ἀδύνατος, ἀσθενής, ἀνάπηρος, χωλός" : ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. opùs = ἀδύνατος, ἀρχ. ἰνδ. apvā θηλ. = ἀσθένεια, νόσος.

ἤπειρος (δωρ. **ἄπειρος**, αἰολ. **ἄπερρος**), ἡ "ἡ γῆ, ξηρά, «στεριά», ἤπειρος" : ἐκ τοῦ *ἄπερ-ιος, συγγ. τοῖς : ἀγγλοσαξ. ōfer ἀρσ., μσν. γερμ. uover οὐδ. = ὄχθη, ἀκτή· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρμ. ap'n = θρανίον, τράπεζα, αἰγιαλός, παραλία.

ἠπεροπεύς, ὁ, **ἠπεροπευτής**, ὁ "ὁ ἀπατεών, ἐξαπατῶν, δελεάζων δι' ἀπατηλῶν λόγων, «ξεμυαλίζων»", *ἠπεροπεύω* "δελεάζω δι' ἀπατηλῶν λόγων, «ξεμυαλίζω», ἐξαπατῶ" : ἂν πρόκειται περὶ κληρον. λέξεως, ἴσως συγγ. τοῖς : *ἀπάτη*, ἡ "δόλος, ἀπάτη", *ἰάπτω* "βάλλω, ρίπτω, ἐκτοξεύω, ἐκσφενδονίζω, προσβάλλω τινὰ διὰ λόγων, καταδιώκω, ἐπιτυγχάνω, τραυματίζω, βλάπτω".

ἠπίαλος, ὁ "ἰσχυρὸς πυρετός, πυρετὸς μετὰ ρίγους, «κρυάδες»· ἐφιάλτης", *ἠπιάλης, -ητος*, ὁ, *ἠπιόλης, -ου*, ὁ "ἐφιάλτης, «βραχνᾶς»" : ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ἠπίολος*, ὁ "τὸ περὶ τὸν λύχνον πετόμενον ἔντομον («πεταλουδίτσα» τοῦ φωτός, ψυχή, «ψυχούλα», ἡ ὁποία κατὰ τὴν λαϊκὴν ἀντίληψιν προκαλεῖ πυρετὸν καὶ ἐφιάλτην)", συγγ. τῷ λατ. vappō = ζῷόν τι ἔχον πτέρυγας. Πβ. *ἐφιάλτης*.

ἤπιος "πρᾶος, προσηνής, μαλακός, γλυκύς, ἥμερος, ἤπιος" : ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ἠπάω*, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. āpiḥ = φίλος, σύμμαχος.

ἠπύω (δωρ. **ἀπύω**) "καλῶ, προσκαλῶ, φωνάζω, ἐπικαλοῦμαι, βοΐζω", ὁμ. *ἠπύτα* (κλητ. ἀντὶ ὀνομ.) "ὁ καλῶν, φωνάζων, κράκτης" : ἴσως συγγ. τῷ γοτθ. wōpjan = καλεῖν, φωνάζειν.

ἦρα (ὁμ. *ἦρα φέρειν τινὶ* Ἰλ. Α 222 κ.τ.λ. "πράττειν τι εὐάρεστον εἴς τινα, προσφέρειν εἴς τινα ὅ,τι εἶναι ἀρεστόν, κάμνειν καλὸν εἴς τινα, φέρεσθαι φιλικῶς") : ἐκ τινος ὀνοματ. ρ. *Fηρ "προστασία, κλίσις, συμπάθεια" (πβ. *βρίηρον* "μεγάλως κεχαρισμένον" Ἡσύχ., λεσβ. *ἠρώνα*, ή[1] "φιλοφροσύνη, εὐπροσηγορία"), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. -vāra- ἀρσ., ἀβεστ. vāra- οὐδ. = προστασία, πβ. ἀρχ. ἰνδ. vṛṇóti = σκεπάζει, καὶ τὰ ὑπὸ τὸ λ. *ἔρυσθαι*. — Ἐν-

1. Διώρθωσα τὸν ἀνύπαρκτον ἐσφαλμένον τύπον *ἠρώιά* τοῦ Hofmann εἰς *ἠρώνα*, ή (πβ. Fr. Bechtel, Die griechischen Dialekte. Berlin 1921, τόμ. Α', σ. 120).

ταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἐπι-ήρανος* "εὐχάριστος, εὐάρεστος, εὐπρόσδεκτος", *ἤρανος*, ὁ "προστάτης, φύλαξ", πβ. ἀρχ. ἰνδ. vārakaḥ=ὑπερασπιστής, κυμβρ. gwawr=ἥρως (*vāros). Βλ. *ἠρίον*.

ἠρέμα ἐπίρ. "ἡσύχως, ἠρέμα, σιγά, ἐλαφρῶς, βαθμηδόν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, βραδέως", *ἠρεμαῖος* "ἥσυχος", *ἠρεμέω* "εἶμαι ἤρεμος, ἡσυχάζω, ἀναπαύομαι", *ἠρεμίζω* "καθιστῶ τινα ἤρεμον", ἀμτβ. "ἠρεμῶ": συγγ. τοῖς: γοτθ. rimis οὐδ.=ἠρεμία, ἡσυχία, λιθ. rìmti=ἠρεμεῖν, ἡσυχάζειν, remti=ὑποστηρίζειν, ἀρχ. ἰνδ. rámatē=κάθηται ἥσυχος, ἀπολαύει, ἀρχ. ἰρλ. fo-rimim=τοποθετῶ.

ἦρι ἐπίρ. "ἐνωρίς, πρωΐ": τοπ. πτῶσις *ā[ι]ερι (πβ. *'Ηερί-βοια*), βλ. *ἠέριος, ἄριστον*.

ἠρινὸς "ἐαρινός", βλ. 2 *ἔαρ*.

ἠρίον, τὸ "λόφος ἐκ χώματος, γήλοφος, τύμβος, τάφος, μνημεῖον": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. vṛṇóti=σκεπάζει, περικαλύπτει, βλ. *ἦρα*.

ἥρως, γεν. **ἥρωος** (*ἥρωϝ-ος), ὁ "ὁ κύριος· ἥρως, «ἥρωας»", *ἡρωΐνη*, ἡ, *ἡρωΐς, -ίδος* (δωρ. *ἡρῶ;*), ἡ "ἡ ἡρωΐς": κυρ. "προστάτης, ὑπερασπιστής" (πβ. ἀργ. *"Ηρᾱ*, ἀττ. *"Ηρη*, ἐκ τοῦ **'Ηρϝᾱ*), συγγ. τῷ ἀβεστ. haurvaiti=φρουρεῖ, ἐπιτηρεῖ, φυλάττει.

ἥσσων, ἀττ. **ἥττων** "ἀσθενέστερος, ὀλιγώτερος, ὑποδεέστερος", βλ. *ἦκα*.

ἥσυχος, -ον "ἤρεμος, γαλήνιος, ἥσυχος", *ἡσυχῆ* ἐπίρ. "ἡσύχως, ἠρέμα", *ἡσυχάζω* "καθιστῶ τι ἥσυχον, καθησυχάζω", ἀμτβ. "εὑρίσκομαι ἐν ἡσυχίᾳ, ἡσυχάζω, ἀδρανῶ, κατακλίνομαι, σιωπῶ, ἠρεμῶ", *ἡσυχία*, ἡ "ἠρεμία, γαλήνη, σιωπή, ἡσυχία": ἴσως ἐκ τοῦ *sē-tu-ĝhos, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. sāyám=ἑσπέρα, áva-syati=παύει, λατ. sērus=ὄψιμος, βραδύς, sinō=ἀφίνω, ἀρχ. ἰρλ. sīr=μακρός, γοτθ. seiþus=ὄψιμος, βραδύς· ρ. *sē[i]-, *sī-. Πβ. *ἦκα*.

ἦτορ, τὸ "ἡ καρδία" (αἰολ. τύπος ἀντὶ **ἦταρ*), *ἦτρον*, τὸ "τὸ μεταξὺ ὀμφαλοῦ καὶ αἰδοίου μέρος, ὑπογάστριον": συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. ādara θηλ. (νεογερμ. Ader)=ἡ φλέψ, «φλέβα», inn-ādiri=ἐντόσθια, ἔντερα, ἰρλ. in-athar = ἐντόσθια (*en[i]-etro-;).

ἤτριον, δωρ. **ἄτριον**, τὸ "στήμων («στημόνι») ὑφάσματος", βλ. *ἄττομαι*.

ἧττα, ἥττων, βλ. *ἦκα, ἥσσων*.

ἠΰτε "ὡς, καθώς, ὥσπερ", βλ. 1 *ἤ, ἠέ*.

ἠχὴ (δωρ. **ἀχᾱ́**), ἡ "ἦχος, θόρυβος, βοή, κραυγὴ ὀδύνης", *ἠχώ, -οῦς*, ἡ "ἦχος, κρότος, βοή, φήμη, ἀντήχησις, ἀντίλαλος, ἠχώ", *ἦχος* (ἀρκ. Ϝᾶχος), ὁ "θόρυβος, κρότος, βοή; ἦχος", *ἠχέω* "παράγω ἦχον, ἠχῶ, κροτῶ, ἀντηχῶ", *ἠχέτᾱς, ἠχέτης* "ὁ παράγων καθαρὸν ἦχον, εὔηχος, ἠχηρός, ὀξύφωνος", *δυσ-ηχὴς* "ὁ κακῶς ἠχῶν, δυσάρεστος, θλιβερός", μεταπτ. β. *ἀμφιαχυῖα* ('Ιλ. Β 316) "φωνάζουσα πέριξ τινός", *ἰαχὴ* (*ϜιϜαχᾱ) καὶ *ἰακχή*, ἡ "κραυγή, ἀλαλαγμός, θρῆνος, βοή, θόρυβος, κρότος", *ἰάχω* (*ϜιϜαχω), *ἰαχέω* "κραυγάζω, βοῶ, φωνάζω, ἠχῶ, θορυβῶ, παράγω ἦχον, συρίζω", *αὐίαχος* ('Ιλ. Ν 41) "ὁ ὁμοῦ φωνάζων" (*ἀϜιϜαχος): ἴσως συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. swōgan, swēgan=ἠχεῖν, γοτθ. ga-swōgjan=ἀναστενάζειν, λιθ. svagiù, svagėti=ἀντηχεῖν.

ἠώς, γεν. **ἠοῦς**, ἡ "τὸ λυκαυγές, ἡ αὐγή, τὰ «χαράματα», τὸ «γλυκοχάραμα», ἡ πρωΐα, ἡμέρα", *ἠῷος*, ἀττ. *ἑῷος* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἠῶ, πρωϊνός, ἀνατολικός", βλ. 1 *ἕως*.

θαιρός, ὁ "ἡ στρόφιγξ τῆς θύρας, ἡ πρὸς τὸν τοῖχον παραστὰς τῆς θύρας μετὰ τῶν στροφέων": ἴσως ἐκ τοῦ ***dhur̥-i̯o-** = ὁ πρὸς τὴν θύραν πορευόμενος (κινούμενος), κινῶν τὴν θύραν, συγγ. τῷ *θύρᾱ* + ***ei-** = **ἰέναι**, πορεύεσθαι (βλ. *εἶμι*).

θᾶκος, ὁ "ἕδρα, κάθισμα", βλ. *θᾱ́σσω*.

θάλαμος, ὁ "τὸ ἐσώτατον μέρος οἰκίας, νυμφικό; κοιτών, θάλαμος, δωμάτιον" (ἀρχικῶς "τὸ εἰς τὴν αὐλὴν στρογγύλον οἰκοδόμημα χρησιμοποιούμενον ὡς κοιτὼν καὶ ἀποθήκη"), *θαλάμη,* ἡ "κοίτη, φωλεά, ὀπή, σπήλαιον, ἐν ᾧ διαιτῶνται ζῷα, κοίλωμα τοῦ ἐδάφους": πβ. *θόλος* (προελλ. ;).

θάλασσα, ἀττ. **θάλαττα,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, θάλασσα", μακεδ. ***δαλάγχαν*** "θάλασσαν" Ἡσύχ.: μᾶλλον προελλ.

θάλλω (πρκ. **τέθηλα,** δωρ. **τέθᾱλα**) "πρασινίζω, βλαστάνω, θάλλω, ἀνθῶ, ἀκμάζω, εὐδαιμονῶ· ἀφθονῶ", *θάλος,* τὸ "νεαρὸς βλαστός, τρυφερὸς κλάδος, κλάδος ἐλαίας" (*θαλλός,* ὁ=ὡσ.), *θαλερὸς* "ἀνθηρός, ἀκμαῖος, ἰσχυρός, ζωηρός, ἄφθονος", ὁμ. *ἀμφι-θαλὴς* "ὁ ἔχων ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς ἐν ζωῇ", *εὐ-θαλὴς* "ὁ καλῶς θάλλων, ἀνθῶν, βλαστάνων, ἀνθηρός, ἀκμάζων", *ἐρι-θηλὴς* "ὁ πλουσίως θάλλων, ἀφθόνως βλαστάνων, ἔχων ἄφθονον βλάστησιν, εὐθαλὴς" (πβ. *ἐριθαλίς,* ἡ "εἶδος φυτοῦ"): ἐκ τοῦ ***dhal-n-**, συγγ. τοῖς: ἀρμ. **dalar**=πράσινος, δροσερός, ἀλβ. **dal'** (***dalnō**), ἀορ. **doła** (***dāl-**) =ἐξέρχομαι, βλαστάνω, ἐκπηδῶ. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: ***θαλίᾱ,*** ἡ "ἄνθησις, ἀκμή, εὐδαιμονία", ἐν τῷ πληθ. "εὐωχία, συμπόσιον, πανήγυρις", *δαὶς θάλεια* "πλούσιον γεῦμα, ἄφθονος εὐωχία". Πβ. *θάλπω*.

θάλπω "θερμαίνω, ζεσταίνω· φλέγω, ἀνάπτω, διεγείρω, παρηγορῶ, ἐμψυχῶ, περιθάλπω", *θάλπος,* τὸ "θερμότης, ζέστη· θέρμη, πυρετός, ἄλγος", ὁμ. *δυσθαλπὴς* "ὁ κακῶς θάλπων, δυσκόλως θερμαίνων, παγερός", *θαλπωρή,* ἡ "παρηγορία, στοργή, θαλπωρή", *θαλυκρὸς* "θερμός": συγγ. τῷ *θάλλω* ;

θαμὰ (καὶ **θαμινά, θαμινάκις, θαμάκις**) ἐπίρ. "συχνά, συχνάκις, πολλάκις", ὁμ. πληθ. *θαμέες, θαμειαὶ* "σεσωρευμένοι, συχνοί, πυκνοί, πεπυκνωμένοι", *θαμίζω* "ἔρχομαι συχνάκις, συχνάζω, συνηθίζω", *θάμνος,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, θάμνος, «χαμόκλαδο»": *θαμὰ* ἐκ τοῦ ***dhəm-n̥**, μεταπτ. τύποι: *θωμός,* ὁ, *θημών, -ῶνος,* ὁ "σωρός, πλῆθος"· ρ. ***dhē-**, βλ. *τίθημι,* πβ. *θέμεθλα.*

θάμβος, τὸ "ἔκπληξις, θαυμασμός, κατάπληξις, λαμπρότης προκαλοῦσα κατάπληξιν ἢ θαυμασμόν", *θαμβέω* "κατέχομαι ὑπὸ θάμβους, ἐκπλήσσομαι, μένω κατάπληκτος": ὡς τύπος μετ' ἐρρίνου εἶναι συγγ. τοῖς: ὁμ. ***τάφος,*** τὸ "θάμβος, ἔκπληξις, θαυμασμός", πρκ. ἐπικ. ἰων. *τέθηπα,* ἀορ. *ἔταφον* "εἶμαι ἔκθαμβος, ἐκπεπληγμένος"· μᾶλλον συγγ. καὶ τοῖς: *θώψ,* γεν. *θωπός,* ὁ "ὁ κόλαξ, ἀνειλικρινῶς ἐγκωμιάζων", ὡς ἐπίθ. "ἐγκωμιαστικός, κολακευτικός", *θώπτω, θωπεύω* "κολακεύω, καθ' ὑπερβολὴν περιποιοῦμαι· ἐλαφρῶς ψαύω, «χαϊδεύω», θωπεύω" (κυρ. "παρατηρῶ τι[να] μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως ;"), *θωπείᾱ,* ἡ "κολακεία, ὑπερβολικὴ περιποίησις", περαιτέρω συγγ. τῷ γοτθ. **afdōbn**=γίνομαι ἄφωνος· ρ. ***dhābh-** = ἐκπλήττεσθαι, θαυμάζειν, ἄφωνον εἶναι (ἀρχικῶς μᾶλλον=πλήττεσθαι).

θάμνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ θάμνος, τὸ «χαμόκλαδο»", βλ. *θαμά*.

θάνατος ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ θάνατος", *θνητός*, δωρ. *θνᾱτὸς* "ὁ ὑποκείμενος εἰς τὸν θάνατον, θνητός" (*ἀθάνατος* "ὁ μὴ ἀποθνήσκων, ἀθάνατος, ἄφθιτος"), δωρ. *θνᾱσκω*, ἀττ. (*ἀπο*)*θνήσκω*, λεσβ. *θναίσκω* (μετασχηματισθὲν κατὰ τὰ ρήμ. εἰς -*ίσκω*), μέλλ. ἀττ. -*θανοῦμαι*, ἀόρ. -*θανεῖν* "«πεθαίνω», ἀποθνήσκω": ἐκ τοῦ *dhṇ̥ₑnatos, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ádhvanīt=ἀπεσβέσθη, ἐξηφανίσθη· ρ. *dhṷ-en- = διασκορπίζεσθαι, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *dheu-, βλ. 1 *θύω*.

θάπτω (ἀόρ. **ἐτάφην**) "κηδεύω, ἐνταφιάζω, θάπτω", *ἄθαπτος* "ὁ μὴ τεθαμμένος, ἄταφος, ἄθαπτος", *τάφος*, ὁ "ἡ ταφή, κηδεία, τελετὴ τοῦ ἐνταφιασμοῦ, τὸ πρὸς τιμὴν τῶν νεκρῶν περίδειπνον, ἡ «παρηγοριά», ὁ τάφος, τύμβος, τὸ μνῆμα", *ταφή*, ἡ "ἐνταφιασμός, ταφή", *τάφρος*, ἡ "ὄρυγμα, «χαντάκι», τάφρος": μᾶλλον ἐκ τοῦ *dhṃbhi̯ō (*τάφρος* ἐκ τοῦ *dhṃbh-r-os), συγγ. τοῖς: ἀρμ. damban=τάφος, μνῆμα, τύμβος, dambaran=ὡσ.

θάργηλος *ἄρτος*, ὁ "ἄρτος παρεσκευασμένος ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τῆς συγκομιδῆς", ἰων., ἀττ. *Θαργήλια*, τὰ "ἑορτὴ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος τελουμένη κατὰ τὸν μῆνα Θαργηλιῶνα", *Θαργηλιών*, -*ῶνος*, ὁ "ὁ ἑνδέκατος μὴν τοῦ ἀττ. ἔτους": μᾶλλον προελλ.

θάρσος (ἰων., ἀρχ. ἀττ.), **θάρρος** (νεοαττ.); **θέρσος** (λεσβ., θεσσ.), τὸ "θάρρος, τόλμη, τολμηρότης, ἀποφασιστικότης· θρασύτης, αὐθάδεια", ὁμ. *Θερσίτης*, ὁ κύρ. ὄν. ἐν Ἰλ. (κυρ. σημαίνει "ὁ θρασύς, ἀναιδής, αὐθάδης"), ἀττ. *θράσος*, τὸ "θάρρος, τόλμη· ἰταμότης, αὐθάδεια, θράσος", *θαρσύς*, *θρασὺς* "θαρραλέος, τολμηρός, παράτολμος, ριψοκίνδυνος, ἀναιδής, θρασύς", *θαρσέω*, *θαρρέω* "εἶμαι θαρραλέος, ἔχω θάρρος· δὲν φοβοῦμαι, ριψοκινδυνεύω· ἔχω πεποίθησιν", *θαρσαλέος*, *θαρραλέος* "ὁ πλήρης θάρρους, τολμηρός, θαρραλέος", ὁμ. *θάρσυνος* "θαρραλέος, εὐθαρσής, ὁ ἔχων πεποίθησιν εἴς τι, πεποιθώς" (*θαρσο-συνος ;), *θαρσύνω* "ἐμβάλλω θάρρος", ἀμτβ. "ἔχω θάρρος", *θαρσούντως* "μετὰ θάρρους": *θρασὺς*=ἀρχ. ἰνδ. dhṛṣṇú (Γραμμ.· συνήθ. dhṛṣṇú κατὰ τὸ dhṛṣṇóti), ἀρχ. λιθ. drìsùs=θαρραλέος (νεώτ. drąsùs ἐκ τοῦ *dhrons-)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. dhṛṣṇóti, dhárṣati=εἶναι θαρραλέος, τολμᾷ, dhṛṣṭáḥ=θαρραλέος, τολμηρός, γοτθ. ga-dars, ἀπρφ. gadaúrsan, ἀρχ. γερμ. gi-tar=τολμῶ, λιθ. drę̃sù, drįstù=τολμῶ, συγγ. μᾶλλον καὶ τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. drъzъ=τολμηρός, παράτολμος, ριψοκίνδυνος (μετ' ἐναλλαγῆς τοῦ φθόγγου z ἀντὶ τοῦ s).

θᾶσσω (ὁμ. **θαάσσω**) "κάθημαι, ἡσυχάζω", ἀττ.-δωρ. *θᾶκος*, δωρ. *θῶκος*, ὁμ. *θῶκος* καὶ *θόωκος* (ἀντὶ *θο[F]ακος καὶ κατ' ἀφομ. *θα[F]ακος), ὁ "ἕδρα, κάθισμα, θέσις, συνέδριον, βουλή· ἀπόπατος", ἀττ. *θοάζω* "κάθημαι": συγγ. τῷ λιθ. dėvìu, dėvéti=ἐνδύεσθαι· ρ. *dhē-ṷ- παρὰ τῇ *dhē-, βλ. *τίθημι*.

θάσσων, ἀττ. **θάττων** "ταχύτερος", βλ. *ταχύς*.

θαῦμα, τὸ "πᾶν ὅ,τι βλέπει τις μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως, ἀντικείμενον θαυμασμοῦ· θαυμασμός, ἔκπληξις": ἐκ τοῦ *dhəu-mṇ, ἰσχ. β. *θῶμα* (Ἡσύχ.), πβ. δωρ. *Θωμάντας* κ.τ.τ. Ἐξ αὐτοῦ: *θαυμάζω* "ἐκπλήττομαι, μένω ἔκθαμβος, βλέπω τι μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως, θαυμάζω" (ἀντὶ **θαυμάσσω*). Πβ. *θέα*.

θέᾱ, ἰων. **θέη,** ἡ "θεωρία, κοίταγμα, θέα, ὄψις, ἐνατένισις, θέαμα": ἐκ τοῦ *θᾱF-ᾱ, πβ. συρακ. θᾶᾱ· πβ. ἀττ. θεᾱτής, ἰων. θεητής, ὁ "ὁ θεώμενος, μετ' ἐνδιαφέροντος παρατηρῶν, θεατής", ἀττ. θέᾱτρον, ἰων. θέητρον, τὸ "τόπος, ἐν ᾧ θεᾶταί τις, θέατρον", ἰων. θηέομαι, δωρ. θᾱέομαι (*θᾱFέομαι), ἀττ. θεάομαι (μετασχηματισθὲν κατὰ τὸ θέᾱ) "παρατηρῶ τι μετὰ θαυμασμοῦ, κοιτάζω, θεωρῶ, ἐξετάζω"· ρ. *dhāu-, *dhəu-, βλ. θαῦμα.

θειλόπεδον (Ὀδ. η 123), τὸ "τόπος, ἔνθα ἐκτίθεταί τι διὰ νὰ ξηρανθῇ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἡ «λιάστρα»": μᾶλλον διορθωτέον εἰς θ' εἱλόπεδον (πβ. τὰ ὑπὸ τὸ λ. εἵλη).

θείνω (μέλλ. **θενῶ,** ἀόρ. α' **ἔθεινα,** μετ' ἀναδιπλ. ἀόρ. β' **ἔ-πε-φνον**) "κτυπῶ, πλήττω, τύπτω, φονεύω", παθ. πρκ. ὁμ. πέφαται (*g^uhn̥-), ρημ. ἐπίθ. -φατος "φονευθείς, «σκοτωμένος»" (ἐν τῇ λ. ἀρηίφατος; "ὁ φονευθεὶς ἐν πολέμῳ"·=ἀρχ. ἰνδ. hatáḥ), φόνος, ὁ "ὁ διὰ τῆς σφαγῆς θάνατος, φόνος" (*g^uhonos, ὅ ἰδέ): θείνω ἐκ τοῦ *g^uhen-jō=ἀλβ. gań=κυνηγῶ, καταδιώκω, ἀρμ. ǰnjem=φονεύω, λιθ. geniù=ἀποκόπτω τοὺς κλάδους· ἔ-πε-φνον, πεφνέμεν συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ja-ghnant-· πβ. ἀρχ. ἰνδ. hán-ti, γ' πληθ. ghn-ánti (=χεττ. kuenzi=φονεύει, γ' πληθ. kunanzi), ἀρμ. ǰnem=κτυπῶ (θεματ. *g^uhenō=ἀρχ. ἰνδ. hána-ti, λιθ. genù=ἐλαύνω, διώκω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ženǫ=ὡσ.), λατ. dē-fendō=ἀποκρούω, ὑπερασπίζω, offendō=προσκρούω, īnfēnsus=ἐχθρικός, ἀρχ. ἰρλ. gonim=πληγώνω, φονεύω, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. guðr, gunnr θηλ., ἀγγλοσαξ. gūþ=ἀγών, μάχη, ἀρχ. γερμ. gund-fano=πολεμικὴ σημαία· ρ. *g^uhen- = κτυπεῖν, πλήττειν.

θεῖον, ὁμ. **θέειον** (καὶ **θήϊον** κατὰ μετρ. ἔκτασιν), τὸ "τὸ «θειάφι», θεῖον· ὁ καπνὸς τοῦ θείου": ἐκ τοῦ *θFεσ-(ε)ιον ("καπνίζων", ἔκ τινος οὐσ. *θεός ἢ *θεὸν "καπνός"), συγγ. τοῖς: λιθ. dvesiù=ἀναπνέω, μετάπτ. β. dūsiù= ἀσθμαίνω, λατ. februō=ἀποκαθαίρω, καθαρίζω, bēstia, bellua=ζῷον, γοτθ. dius=ζῷον· ρ. *dheues-, *dhūs-= σκονίζειν, πνέειν, φυσᾶν, καπνίζειν· πβ. 2 θύω, θύελλα.

θεῖος, ὁ "ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός, «μπάρμπας», θεῖος", θείᾱ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ θεία, «θειά»": ἐκ τοῦ *θηιος (-ιᾱ), πβ. τήθη, ἡ "μάμμη, προμήτωρ, «γιαγιά»", τηθίς, -ίδος, ἡ "ἡ θεία", λιθ. dėdě=θεῖος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dědъ=πάππος· λέξις τῆς νηπ. γλώσσης ἐκ ρ. *dhē-.

θέλγω "μαγεύω, γοητεύω, καταγοητεύω, θέλγω, ἐξαπατῶ, καταπραΰνω", θέλκτωρ, -ορος, ὁ, θελκτήρ, -ῆρος, ὁ "ὁ καταθέλγων, μαγεύων, καταπραΰνων", θέλξις, -εως, ἡ "γοητεία, μαγεία", θελκτήριον, τὸ "θέλγητρον, μαγεία", θελκτήριος "ὁ θέλγων, ἑλκυστικός, ἀπατηλός": ἴσως (ὡς σημαῖνον "μαγεία διὰ κτυπήματος") συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. dolg, ἀρχ. γερμ. tolc οὐδ.=πληγή, τραῦμα· ρ. *dhelg(h)-.

θέλεμνον "ὅλον ἐκ ριζῶν", ἀθέλιμνοι "κακοί" Ἡσύχ., ὁμ. προ-θέλυμνος "ὁ ἀπὸ τῆς ρίζης, ἀποσπασθεὶς μετὰ τῆς ρίζης αὐτοῦ", τετρα-θέλυμνος "ὁ ἐκ τεσσάρων «πτυχῶν» (στρωμάτων) συγκείμενος": ἴσως συγγ. τῷ θόλος.

θέλω "ὅ,τι καὶ νῦν, θέλω", βλ. ἐθέλω.

θέμεθλα, τὰ "τὰ θεμέλια ἑνὸς οἰκοδομήματος, βάσις, ρίζα· τὸ βαθύτατον καὶ ἐνδότατον μέρος τινός", θεμέλιος "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ θεμέ-

λιον", πβ. *θεμέλιοι λίθοι*, όμ. *θεμείλια* (τὸ -ει- κατὰ μετρ. ἔκτασιν), τὰ "τὰ θεμέλια, ἡ βάσις" : συγγ. τῷ *τίθημι*, πβ. *θαμά, θέμις, θεμόω*.

θέμερος "σεμνός, σοβαρός", *θεμερ-ῶπις, -ιδος*, ἡ "ἡ βλέπουσα σκυθρωπῶς, ἔχουσα σεμνὸν βλέμμα" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. timber=σκοτεινός, κατηφής, μσν. ἰρλ. dem=μαῦρος, σκοτεινός, πβ. ἀρχ. γερμ. tunkal, νεογερμ. dunkel (*dhengʷo-)=σκοτεινός.

θέμις, γεν. (ἀρχικῶς **θέμιστος**) **-ιδος, -ιτος, -ιος,** ἡ "ὄν. θεᾶς (ἡ σταθερῶς καὶ βεβαίως ἱσταμένη)· δικαιοσύνη, δίκαιον, νόμος, ἔθιμον, συνήθεια" (ἀκλ.· **εἶτα** οὐδ., θηλ.) : *θέμ-ι* ὡς α' συνθετ. (πβ. *θέμερος* "σεμνός, σοβαρός" καὶ *θεμέρη* "βεβαία. εὐσταθής" Ἡσύχ.)+ὀνομστ. ρ. *στᾱ-=ἱστάμενος.

θεμόω (Ὀδ. ι 486) "καταφέρω τι νὰ σταθῇ, κάμνω τι νὰ ἐγγίσῃ εἰς τὴν ξηράν" : συγγ. τῷ *τίθημι*, πβ. *θεμούς* "διαθέσεις" Ἡσύχ.

θέναρ, -ατος, τὸ "ἡ παλάμη, τὸ πέλμα τοῦ ποδός, ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης, ἡ ἀναπεπταμένη θάλασσα, τὸ πέλαγος· τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ βωμοῦ, τὸ κοίλωμα, ἐν ᾧ ἐτίθεντο τὰ θύματα", *ὀπίσθεναρ* (*ὀπισθο-θεναρ), τὸ "τὸ ὄπισθεν τῆς παλάμης" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. tenar ἀρσ., tenra θηλ.=παλάμη, ἰρλ. dernu=τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χειρός, πβ. λιθ. délna=παλάμη· ρ. *dhen- = ἐπίπεδος, τὸ ἐπίπεδον, ἐπιφάνεια.

θεοπρόπος, ὁ "μάντις, προφήτης", *θεοπροπία*, ἡ, *θεοπρόπιον*, τὸ "θέσφατον, προφητεία", *θεοπροπῶ* "μαντεύω ἐκ θείας ἐμπνεύσεως, προφητεύω" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *θεὸς* + *πρέπω* "ἐναργῶς διακρίνομαι, κατάδηλος γίνομαι, φαίνομαι", ὡς σημαῖνον "ὁ θείᾳ ἐμπνεύσει καθιστῶν ἑαυτὸν ἐξακουστὸν (διαπρέπων)".

θεός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ θεός", *θεὸς* (νεώτ. *θεᾶ*, ἀρχ. *θέαινα*), ἡ "ἡ θεά" : ἐκ τοῦ *dhesos, συγγ. τοῖς : ἀρμ. dik πληθ.=θεοί (*dhēses), ἀρχ. ἰνδ. dhiṣṇyaḥ=εὐλαβής, εὐσεβής, λατ. fēriae=ἑορτάσιμοι ἡμέραι, fēstus=ἑορτάσιμος, πανηγυρικός· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῇ ρ. *dhē-=θέτειν (βλ. *τίθημι*). Πβ. *θεουδής, θέσκελος* κ.τ.λ.

θεουδής "ὁ φοβούμενος τὸν Θεόν, θεοσεβής, εὐσεβής", *θεουδεια*, ἡ "ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ἡ εὐσέβεια" : ἐκ τοῦ *θεο-δϝεής "ὁ φοβούμενος τοὺς θεούς", βλ. *δέος, δείδω*.

θέπτανος "ἁπτόμενος" Ἡσύχ., βλ. *τέφρα*.

θεράπων, -οντος, ὁ (ἀρχ. θ. μετὰ τοῦ ν, πβ. **θεράπαινα,** ἡ) "ὑπηρέτης, ἑταῖρος, σύντροφος, ἀκόλουθος", *θέραψ, -απος, ὁ=ὡσ.*, *θεράπνη*, ἡ "ὑπηρέτρια, δούλη· κατοικία, διαμονή", *θεραπεύω* "ὑπηρετῶ, φροντίζω, περιποιοῦμαι, καταπραΰνω, περιθάλπω, ἰατρεύω, θεραπεύω", *θεραπεία*, ἡ "περιποίησις, ἐπιμέλεια" : ἴσως μετὰ τοῦ π ἐκτετ. τύπος τῆς ρ. *dherē-, *dherə- ἐν τοῖς : *θρήσκω* "νοῶ" Ἡσύχ., *θρῆσκος* "εὐσεβής", *θρησκεία*, ἡ "λατρεία τοῦ θεοῦ, θρησκευτικὴ λατρεία", *θρησκεύω* "τηρῶ θρησκευτικὰς λατρείας ἢ συνηθείας, ἐκτελῶ θρησκευτικοὺς τύπους, τιμῶ τὸ Θεῖον μετὰ πολλῶν τελετῶν" βλ. *θρᾶνος*.

θερμός "ζεστός, θερμός", *θέρμη*, ἡ "θερμότης, καύσων, πυρετός, θέρμη", *θερμαίνω*, ὁμ. β' πληθ. προστ. *θέρμετε* (*θερμ-jω) "καθιστῶ τι θερμόν, ζεσταίνω, θερμαίνω· ἐνισχύω, ζωογονῶ, ἐμψυχώνω", *θέρμασσα*, ἡ "ἡ κάμινος" : *θερμὸς* ἐκ τοῦ *gʷhermos=ἀρμ. ǰerm, θραχ.-φρυγ. germo- = θερ-

μός, πβ. ἀλβ. zjarm=θερμότης, καύσων· IE *g^{u}hormos ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. gharmáh=θερμότης, καύσων, λατ. formus=θερμός, ἀρχ. γερμ., νεογερμ. warm=θερμός, ἀρχ. πρωσσ. gorme=θερμότης, καύσων, ἴσως καὶ ἐν τῷ ἰρλ. gorm=κυανοῦς (ἀρχικῶς: ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ πυρός;)· ρ. *g^{u}her- = θερμός, ζεστός, βλ. *θέρος*.

θέρμος, ὁ "εἶδος ὀσπρίου, τὸ «λούπινο»": ἴσως συγγ. τῷ λιθ. žurlė=φυτὸν τῆς οἰκογενείας τῶν βατραχοειδῶν, φυτὸν κληματῶδες.

θέρος, τὸ "ὁ θερινὸς καύσων, τὸ θέρος, «καλοκαίρι», ἡ συγκομιδή, οἱ θερινοὶ καρποί", *θερινός* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ θέρος, καλοκαιρινός, θερινός", *θερίζω* "ἀποκόπτω διὰ δρεπάνου τὰ σιτηρά, θερίζω, ἀποκομίζω, κόπτω, ἐξολοθρεύω": ἐκ τοῦ *g^{u}heres- = ἀρχ. ἰνδ. háras- οὐδ.=ἡ πυρά, ὁ καύσων, ἀρμ. ǰer=θερμότης, ὡραῖος καιρός· πβ. *θέρομαι* "γίνομαι θερμός, θερμαίνομαι", ἀρμ. ǰernum = θερμαίνομαι, ἀλβ. ngroh=θερμαίνω (*g^{u}hrē-, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. grějǫ, grěti=θερμαίνειν), μον. ἰρλ. gorim=διαθερμαίνω, λιθ. garas=ἀτμός· πβ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. ghṛṇáh ἀρσ.=ἡ πυρά, ὁ καύσων, ἀλβ. zjar=πῦρ, λατ. fornus, fornāx=ἡ κάμινος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. grъnъ= λέβης. Πβ. *θερμός*.

θέσις, -εως, ἡ "τοποθέτησις, κατάταξις, τακτοποίησις, κατάθεσις": = ἀρχ. ἰνδ. -dhitiḥ=θέσις, λατ. con-diti-ōn-· μεταπτ. β. *dhētis ἐν τοῖς: γοτθ. ga-dēþs, ἀρχ. γερμ. tāt=ἐνέργεια, πρᾶξις, λιθ. dėtis = βάρος, φορτίον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. blago-dětь=εὐεργεσία· ρ. *dhē- = θέτειν, τοποθετεῖν.

θέσκελος "λαμπρός, θαυμάσιος": κυρ. "ὁ ὑπὸ τῆς θεότητος παρορμώμενος, ὑπὸ θεοῦ κινούμενος (ἐμπνεόμενος)"· *θεσ-* ἐκ τοῦ *θε[σ]ὸς "ἐκ θεοῦ" + *κέλομαι* "παρακινῶ, παροτρύνω, παρορμῶ". Πβ. *θεσπέσιος, θέσφατος*.

θεσμός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, θεσμός, νόμος, κανών, διάταξις, ἔθος, συνήθεια" (διαλ. *θεθμός, τεθμός*): *dhedhmós, συγγ. τῷ *τίθημι* (τὸ -σ- ἀντὶ τοῦ -θ- τίθεται ἀναλογικῶς).

θεσπέσιος "θαυμάσιος, ἐξαίρετος, θεῖος": ἀρχικῶς "ὁ ὑπὸ τῆς θεότητος ἀποκεκαλυμμένος, ἐξαγγελθεὶς (λεχθείς)" (πβ. *θέσφατος*) ἢ "ὁ κατὰ θείαν ἔμπνευσιν ὁμιλῶν", ἐκ τοῦ *θεσ-* (βλ. *θέσκελος*) + **σπέ-τιος*, συγγ. τοῖς: *ἄ-σπε-τος, ἀ-σπάσι-ος*· ρ. *seq^{u}-, βλ. *ἐννέπω*. — Ἡ λ. *θέσπις, -ιος* καὶ -ιδος, ὁ, ἡ "θεόπνευστος, προφητεύων, χρησμοδοτῶν· ὑπερμεγέθης, τρομερὸς" (*θεσπίζω* "χρησμοδοτῶ, προφητεύω") εἶναι μᾶλλον βραχύτ. τύπος τοῦ *θεσπέσιος*.

θέσσασθαι (ἀόρ.) "ζητῆσαι διὰ προσευχῆς, ἱκετεῦσαι, προσεύξασθαι" (μτχ. *θεσσάμενος*, γ' πληθ. *θέσσαντο*), *ἀπό-θεστος* "κατηραμένος, καταπεφρονημένος", *πολύ-θεστος* "λίαν ἐπιθυμητός, πολυπόθητος", κύρ. ὄν. *Θεό-θεστος* κ.τ.λ. (βοιωτ. -φεστος, -φειστος): ἐκ τοῦ *g^{u}hedh-s-, συγγ. τοῖς: *πόθος*, ὁ, *ποθή*, ἡ "σφοδρὰ ἐπιθυμία, πόθος" (*g^{u}hodh-), *ποθέω* "σφόδρα ἐπιθυμῶ, ποθῶ", ἀρχ. περσ. ǰadiyāmiy=παρακαλῶ, ἀρχ. ἰρλ. guidim=παρακαλῶ (=*ποθέω*), λιθ. gedáu-ju, gedù=ποθῶ, μετ' ἐρρίνου pasigendù=ποθῶ, ἐπιζητῶ, στεροῦμαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. žęždǫ=ἐπιθυμῶ.

θέσφατος "ὁ ὑπὸ τῆς θεότητος ἀποκεκαλυμμένος, ἐξαγγελθεὶς (λεχθεὶς": *θεσ-* (βλ. *θέσκελος, θεσπέσιος*) + *φατός*, βλ. *φαίνω, φημί*.

θέω (μέλλ. **θεύσομαι**) "τρέχω", *θοός* "ταχύς", *βοη-θόος* "ὁ σπεύδων πρὸς

βοήθειαν", *θοάζω* "θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν, κινῶ ταχέως, ἐπισπεύδω, καταβροχθίζω λαιμάργως", ἀμτβ. "ἐπείγομαι, κινοῦμαι ταχέως, σπεύδω, ὁρμῶ": *θέω*=ἀρχ. ἰνδ. dhávati=τρέχει, ρέει (*θήω* Ἰλ. Ζ 507=ἀρχ. ἰνδ. dhāvati=ὠσ.), dhāutíḥ=πηγή, ρυάκιον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. dogg, ἀρχ. γερμ. tou, νεογερμ. Tau=δρόσος (*dhoṷā), φρυγ. (;) *ἄδδεε* "ἐπείγου" Ἡσύχ.· ρ. *dheu- = τρέχειν, ρεῖν.

θεωρὸς (ἰων. **θεορός, θευρός,** δωρ. **θεᾱρός**), ὁ "θεατής, παρατηρητής, ὁ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀποστελλόμενος, ὅπως ἐρωτήσῃ τὸ μαντεῖον, ἢ ὅπως προσφέρῃ θυσίαν ἢ ἀνάθημά τι, πρεσβευτής, ἀπεσταλμένος", *θεωρίᾱ, ἡ* "τὸ θεᾶσθαι, θεωρία, θέα, θέαμα, παρατήρησις, πανήγυρις, ἑορτή, τὸ ἀξίωμα τοῦ θεωροῦ, ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ἔργου αὐτοῦ, πρεσβεία πεμπομένη ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, ὅπως μετέχῃ τῶν ἐθνικῶν πανηγύρεων, ἢ πρέσβεις ἀποστελλόμενοι εἰς μαντεῖον" *θεωρέω* "θεῶμαι, παρατηρῶ, ἐπιθεωρῶ, λογίζομαι, εἶμαι πρεσβευτής": ἐκ τοῦ **θεᾱ-ορός*, -*Fορός*, συγγ. τῷ *ὁράω* "βλέπω", πβ. ἀγγλοσαξ. warōn=παρατηρεῖν (νεογερμ. wahren=τηρεῖν, φυλάττειν).

θήγω (δωρ. **θᾱγω**), **θηγάνω** "ἀκονίζω, ὀξύνω, παροξύνω, ἐρεθίζω, παρορμῶ, παροτρύνω", *θηγάνη, ἡ* "ἡ ἀκόνη, τὸ «ἀκόνι», ὁ ἐρεθισμός, παροξυσμός", *τέθωκται* "τεθύμωται" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ ἀρμ. daku (*dhāgu-)=ἀξίνη, πέλεκυς· ρ. *dhāg-=ἀκονίζειν.

θήκη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, θήκη, κιβώτιον· σαρκοφάγος, τάφος", βλ. *τίθημι.*

θηλέω "πρασινίζω, βλαστάνω, θάλλω, ἀκμάζω", βλ. *θάλλω.*

θηλή, ἡ "ἡ ὑποστρόγγυλος προεξοχὴ τοῦ μαστοῦ, «ρώγα», θηλή", *θηλαμών, -όνος, ἡ* "ἡ θηλάζουσα, τροφός", *θηλάζω* "παρέχω τὴν θηλὴν τοῦ μαστοῦ πρὸς θηλασμόν, βυζαίνω", ἀμτβ. "ροφῶ ἐκ τῆς θηλῆς γάλα, βυζαίνω, θηλάζω": συγγ. τοῖς: λατ. fēlō=θηλάζω, fīlius=υἱός (*τὸ θηλάζον βρέφος), λεττ. dêls=υἱός, ΙΕ .*dhē[i]l-· μεταπτ. β. ἀρμ. dail=τὸ πρῶτον μετὰ τὸν τοκετὸν γάλα, ἡ «κολάστρα» (*dhəi-li-), ἀλβ. del'e=πρόβατον (*dhəi-l-), μσν. ἰρλ. del=θηλὴ (*dhĭ-lo-), ἀρχ. γερμ. tila θηλ.=τὸ στῆθος τοῦ θήλεος. Πβ. *θῆλυς* (θηλ. *θήλεια* καὶ *θῆλυς*, οὐδ. *θῆλυ*) "ὁ θηλάζων, τρέφων, θηλυκός"=ἀρχ. ἰνδ. dhārúḥ=θηλάζων, ἀπομυζῶν, *θηλῦνω* "κάμνω τινὰ θηλυπρεπῆ, ἐκθηλύνω". Βλ. *θῆσθαι.*

θῆλυς "θηλυκός", βλ. *θηλή.*

θὴν ἐγκλιτ. μόριον "βεβαίως, ἀναμφισβητήτως" (πβ. *οὐ θην* "βεβαίως οὐχί", *ἤ θην* "κατ' ἀλήθειαν" κ.τ.λ.) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

θήρ, γεν. **θηρὸς** (λεσβ. **φήρ,** θεσσ. **φεὶρ**), ὁ "θηρίον, ἄγριον ζῷον", *θηρίον*, τὸ "ἄγριον ζῷον, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν θηρευομένων, κτῆνος, ζῷον", *θήρᾱ, ἡ* "κυνήγιον ἀγρίων ζῴων, ἄγρα, λεία· ἐπιμελὴς ἐπιδίωξις παντὸς πράγματος": ὀνοματ. ρ. *ĝhᵘēr· πβ. λατ. ferus=ἄγριος (*ĝhᵘeros), λιθ. žvėris, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zvěrь=ἄγριον ζῷον (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i).

θής, γεν. **θητὸς** (**θᾶτᾶς** "θῆτας, τοὺς δούλους. Κύπριοι" Ἡσύχ.), ὁ μισθωτὸς ἐργάτης, δουλοπάροικος καλλιεργῶν τοὺς ἀγρούς, ἡ τετάρτη καὶ ἐσχάτη τάξις κατὰ τὸ πολίτευμα τοῦ Σόλωνος", *θῆσσα*, ἀττ. *θῆττα, ἡ* "πτωχὴ κόρη ἐργαζομένη ἐπὶ μισθῷ", ὡς ἐπίθ. "δουλική, λιτή", *θητεύω* "ἐργάζομαι (δουλεύω) ἐπὶ μισθῷ", *θητεία, ἡ* "ἡ ἐπὶ μισθῷ ὑπηρεσία": μᾶλλον προελλ.

θησαυρός, ὁ "τὸ ἀποταμιευθὲν καὶ ἐν ἀποθήκῃ φυλαττόμενον, θησαυρός, θησαυροφυλάκιον" (> λατ. thē[n]saurus), *θησαυρίζω* "ἀποθηκεύω, ἀποθέτω, διατηρῶ", *θησαύρισμα,* τὸ "θησαυρός": ἀβεβ. ἐτυμολ. (ὡς σήμαῖνον "ἀποθήκη [δεξαμενὴ] ὕδατος" ἐκ τοῦ *θησ-* + *αὔρᾱ,* ἡ "ὕδωρ"; [δ ἰδέ]).

θῆσθαι ἀπρφ. ἐνεστ., ὁμ. ἀόρ. **θήσατο** "ἀμέλγειν, ἐκμυζᾶν, θηλάζειν", ἀπρφ. ἐνεργ. ἀορ. *θῆσαι* "θρέψαι, θηλάσαι" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. τελικῷ ἀπρφ. dhā̆tavē=θηλάζειν, dhā̆yaḥ=ὁ διατρέφων, περιποιούμενος, dhā̆trī=ἡ τροφός, dháyati=ἐκμυζᾷ (ἀντὶ *dhayáti, IE *dhə-ié-ti=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dojǫ =ἐκμυζῶ, γοτθ. daddjan=ἐκμυζᾶν), dhēnúḥ=γαλακτοφόρος, dhinōti=χορενύει, χορταίνει, ἀρμ. diem=ἐκμυζῶ, dayeak=ἡ τροφός, λατ. fēmina=τὸ θῆλυ, ἡ γυνή, ἀρχ. ἰρλ. dīnu=ἀρνίον, denaid=ἐκμυζᾷ, ἀρχ. πρωσσ. dadan= γάλα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. děva=κοράσιον· ρ. *dhēi-, *dhī- = θηλάζειν, βυζαίνειν, βλ. *θηλή·* πβ. καὶ *θήνιον,* τὸ "γάλα", *γαλα-θηνός* "ὁ βυζαίνων γάλα, θηλάζων ἔτι", *τιθήνη,* ἡ "ἡ τροφός" (βλ. καὶ *τίτθη, τιθασός*).

θίασος, ὁ "ὅμιλος ἀνθρώπων διερχόμενος τὰς ὁδοὺς ἐν χοροῖς καὶ ᾄσμασι πρὸς τιμὴν θεότητός τινος· συμπόσιον, ἑορτή· πλῆθος ἀνθρώπων, ὁμὰς ἀνθρώπων, ἑταιρεία", *θιασεύω* "εἰσάγω τινὰ εἰς θίασον, μετέχω τοῦ θιάσου, παρευρίσκομαι εἰς πανηγυρικὴν πομπήν" (πβ. *θιάσαι* "χορεῦσαι", λακ. *σιάδες* "θυσία" Ἡσύχ.): ἀβεβ. ἐτυμολ.

θιβρὸς "θερμός, ζεστός": ἴσως ἐκ τοῦ *gᵘhigᵘ-ro-, συγγ. τῷ *φοῖβος* "λαμπρός, διαυγής".

θιγγάνω (ἀπρφ. ἀορ. β' **θιγεῖν,** λακ. **σιγῆν**) "ψαύω τι διὰ τῆς χειρός, ἐγγίζω, λαμβάνω μέρος εἴς τι, προσβάλλω, εὑρίσκω": συγγ. τοῖς: λατ. fingō =διαμορφώνω, πλάττω, σχηματίζω, ἀρχ. ἰνδ. dēhmi=ἀλείφω, συγκολλῶ, ἀρμ. dizanem=ἐπισωρεύω, ἀρχ. ἰρλ. digen=στερεός, γοτθ. þamma digandin δοτ.=ζυμωτής, μαλάσσων, daigs=τὸ φύραμα, ἡ ζύμη, λιθ. dieżti=ραπίζειν, δέρειν τινὰ διὰ ξύλου (κυρ.=ζυμώνειν τι τελείως)· ρ. *dheiǵh- = μαλάσσειν, ζυμώνειν· βλ. πλείονα ὑπὸ τὸ λ. *τεῖχος.*

θῑς, γεν. **θῑνός,** ὁ, ἡ "σωρὸς ἄμμου, ἀμμώδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης, αἰγιαλός, ἀμμώδης ὕφαλος ἔκτασις, ἀμμώδης στέππη, ἄμμος ἢ ἰλὺς ἐν τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης": μᾶλλον ἐκ τοῦ *θϜ-ῑν-, συγγ. τῷ νεογερμ. Düne=σωρὸς ἄμμου, ἀμμώδης ἀκτὴ θαλάσσης (ἐκ τοῦ μον. κάτω γερμ. düne)· ρ. *dheu- =περιφέρεσθαι, διασκορπίζεσθαι, βλ. 1 *θῡ́ω.*

θλάω (ὁμ. ἀόρ. γ' ἑν. **θλάσσε**) "θραύω, σπάζω, συντρίβω, «τσακίζω»", *θλάσις,* ἡ "θραῦσις, θλάσις, «σπάσιμο»": ἐκ τοῦ IE *dhlasō ἢ *dhl̥sō, μᾶλλον συγγ. τοῖς: τσεχ. dlasmati=πιέζειν, ἀρχ. ἰνδ. dhr̥sád- = μυλόπετρα. — Τὸ ἰων., ἀττ., δωρ. *φλάω* "θραύω, σπάζω, συντρίβω" ἐσχηματίσθη κατὰ συμφυρμὸν τῶν *θλάω* καὶ *φλῑ́βω,* ὡς συμβαίνει τὸ ἀντίθετον ἐν τῷ *θλῑ́βω* "πιέζω, σφίγγω, συνθλίβω, στενοχωρῶ", τοῦ ὁποίου τὸ θ παρελήφθη ἐκ τοῦ *θλάω.*

θνῄσκω "ἀποθνήσκω, «πεθαίνω»", βλ. *θάνατος.*

1 **θοάζω** "κάθημαι", βλ. *θᾱ́σσω.*

2 **θοάζω** "θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν, κινῶ ταχέως, ἐπισπεύδω, καταβροχθίζω λαιμάργως", ἀμτβ. "ἐπείγομαι, κινοῦμαι ταχέως, σπεύδω, ὁρμῶ", βλ. *θέω.*

θοίνη, ἡ "συμπόσιον, εὐωχία, δεῖπνον· τέρψις, διασκέδασις· τροφή, φαγητόν",

θοινάω "τρώγω, ἑστιῶ, δίδω συμπόσιον", μέσ.-παθ. "εὐωχοῦμαι, τρώγω ἐν εὐωχίᾳ", *θοινατήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ παρέχων συμπόσιον", *θοινάτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ εὐωχούμενος", *θοινατήριον*, τὸ "εὐωχία, συμπόσιον": μᾶλλον ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **θωι-νᾶ*, συγγ. τῷ *θῶσθαι* (**θωjεσθαι*) "εὐωχεῖσθαι", πβ. *θῶται* "θοινᾶται" Ἡσύχ.

θόλος, ἡ "θολωτὸν κατασκεύασμα, στέγη ἡμισφαιροειδὴς ἔχουσα καμάραν, ἐν Ἀθήναις κυκλικὸν οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ παρέμενον καὶ ἐσιτίζοντο οἱ πρυτάνεις": *θόλος*, ὡς καὶ ἡ λ. *θάλαμος* (ὃ ἰδέ), συγγ. τοῖς: γοτθ. dal, ἀρχ. γερμ. tal οὐδ., νεογερμ. Tal=κοιλάς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dolъ=ὀπή, λάκκος, κοιλάς.

θολός, ὁ "πηλός, λάσπη, ἀκαθαρσία, τὸ μέλαν ὑγρόν, τὸ ὁποῖον ἐκχέουν τὰ κεφαλόποδα (π.χ. ἡ σηπία [«σουπιά»], τὸ «καλαμάρι» κ.τ.τ.)", *θολόω* "καθιστῶ τι θολόν, θολώνω, ταράσσω", *θολερός* "βορβορώδης, λασπώδης, θολός, σκοτεινός, τεταραγμένος, συγκεχυμένος": ἐκ τοῦ **θϜολός*, κατὰ τὸν τύπον=γοτθ. dwals=μωρός, ἀνόητος (μεταπτ. τύποι: ἀγγλοσαξ. dol, ἀρχ. γερμ. tol=μωρός, ἀνόητος), ἀρχ. ἰρλ. dall=τυφλὸς (παλ. κελτ. *dualnos)· ρ. *dhuel-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *dheu-=περιφέρεσθαι, διασκορπίζεσθαι, βλ. *θῦμός, θύμος* κ.τ.λ.

θοὸς "ταχύς, εὐκίνητος, δραστήριος", βλ. *θέω*.

θορός, ὁ, **θορρή,** ἡ "τὸ σπέρμα τοῦ ἄρρενος", *θορίσκομαι* "δέχομαι σπέρμα, συλλαμβάνω", ποιητ. *θρώσκω*, ἀττ. *θρῴσκω* (ἀόρ. *ἔθορον*) "ἅλλομαι, πηδῶ, ἀναπηδῶ, κινοῦμαι αἰφνιδίως κατά τινος, ἐφορμῶ, ὀχεύω, βατεύω" (*θρω*- ἐκ τοῦ *dherə-)· ἐκ τῆς βάσεως *dhereu-=*θόρνῡμι, θορνύομαι* "πηδῶ, ὀχεύω, βατεύω": συγγ. τῷ μσν. ἰρλ. dairim=πηδῶ ἐπάνω, βατεύω. Πβ. *θοῦρος*.

θόρυβος, ὁ "συγκεχυμένη βοή, ταραχή, θόρυβος, σύγχυσις", *θορυβέω* "κάμνω (προκαλῶ) θόρυβον, ἐγείρω ταραχήν, ἐπευφημῶ, ἐπικροτῶ, περιάγω τινὰ εἰς σύγχυσιν, καταπλήσσω, διαταράσσω": συγγ. τῷ *θρέομαι* "φωνάζω δυνατά, κραυγάζω μεγαλοφώνως" (ὃ ἰδέ).

θοῦρος, θούριος "ἐφορμῶν, ὁρμητικός, σφοδρός, ἀκάθεκτος, πολεμικός": ἐκ τοῦ **θορϜος*, συγγ. τῷ *θορός*.

θόωκος καὶ **θῶκος** (ὁμ.), ὁ "ἕδρα, κάθισμα, θέσις", βλ. *θάσσω*.

θρᾶνος, ὁ "ἕδρα, κάθισμα, θρόνος, ὑποπόδιον, «σκαμνάκι», σανὶς ἐπὶ δίφρου, κάθισμα ἀποπάτου", *θρανίον*, τὸ ὑποκορ. τοῦ *θρᾶνος*, ὁμ. (ἰων.) *θρῆνυς, -υος*, ὁ "ὑποπόδιον, «σκαμνάκι», ἐπὶ τοῦ ὁποίου βάλλει τοὺς πόδας του ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος, τὸ σανίδιον, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο οἱ κωπηλάται", ἰων. *θρῆνυξ*, βοιωτ. *θρᾶνυξ, -κος*, ὁ "ἕδρα, κάθισμα" (*θρᾱ*- ἐκ τοῦ *dherə-), ἰων. ἀπρφ. ἀορ. *θρήσασθαι* "καθῆσθαι": ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *dhere- ἐσχηματίσθησαν τά: *θρόνος*, ὁ "ἕδρα ὑψηλὴ καὶ πολυτελής, ἐν ᾗ ἐκάθηντο οἱ ἄρχοντες ἢ τιμητικῶς οἱ ξένοι, ἕδρα τοῦ διδασκάλου", κυπρ. λακ. *θόρναξ* "ὑποπόδιον" Ἡσύχ.· μετὰ τῆς σημ. "διὰ τῶν αἰσθήσεων κρατεῖν (κατέχειν)" τά: *ἐν-θρεῖν* "φυλάσσειν" Ἡσύχ., *θρήσκω* "νοῶ" Ἡσύχ., ἰων. *θρησκηΐη*, ἑλληνιστ. *θρησκεία*, ἡ "ἡ λατρεία τοῦ θεοῦ, θρησκευτικὴ λατρεία", *θρῆσκος* "ὁ τηρῶν τὰ τῆς θρησκείας, εὐσεβής" (πβ. καὶ *θεράπων*): ρ. *dher-=κρατεῖν, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν τά: ἀρχ. ἰνδ. dhārayati=κρατεῖ, φέρει, βα-

στάζει, ὑποστηρίζει, λατ. frē-tus=ἐστηριγμένος ἐπί τινος, πεποιθὼς εἴς τι, ferē=σχεδόν, firmus=στερεὸς (*dhergh-mos), λιθ. deriù, derĕti=ἐνοικιάζειν (κυρ. "στερεώνειν").

θρᾱνύσσω (παρὰ Λυκόφρ.), **συν-θρᾱνόω** (παρ' Εὐρ.) "θραύω εἰς τεμάχια, συντρίβω": μᾶλλον ἐκ τοῦ **θρᾱνός*, ὅπερ ἐκ τοῦ **θραυσ-ανός*, συγγ. τῷ *θραύω* "συντρίβω, θραύω".

θράσος, τὸ "θάρρος, τόλμη· ἰταμότης, αὐθάδεια, θράσος", βλ. *θάρσος*.

θρᾱ́σσω, ἀττ. **θρᾱ́ττω** (δμ. πρκ. **τέτρηχα** ἀμτβ.) "ταράσσω, διαταράσσω, συγχέω, ἀνησυχῶ, ἐνοχλῶ", *ταραχή*, ἡ "σύγχυσις, ταραχή", *ταράσσω*, ἀττ. *ταράττω* "προκαλῶ ταραχήν, ταράσσω, συγχέω" (*dhəraghi̯ō), *τρᾱχύς*, ἰων. *τρηχύς* "σκληρός, τραχύς, ὁ μὴ ὁμαλὸς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, μὴ λεῖος, ἀνώμαλος· ἰσχυρός, σφοδρός, ὀξύς, βίαιος, ὁρμητικός, βάναυσος, ἄγριος, βραγχνός"(*dh$_e$rəghús) : συγγ. τοῖς : λιθ. dìrgstu, dìrgti=εἰς ἀταξίαν περιέρχεσθαι, ἀρχ. λιθ. dragės πληθ.=ἡ ὑποστάθμη, «λάσπη» τοῦ οἴνου, ἀλβ. drā=ὑποστάθμη, «μούργα» τοῦ ἐλαίου, «λάσπη» τοῦ οἴνου (*dhroghā), ἀρχ. γερμ. trestir πληθ.=τὰ στέμφυλα, «τσίπουρα»· ρ. *dherēgh-.

θρᾶττα, ἡ "μικρὸς θαλάσσιος ἰχθύς" : ἴσως συγγ. τῷ *τρᾱχύς*.

θραύω (παθ. πρκ. **τέθραυσμαι**) "σπάζω, κομματιάζω, θραύω, σύντρίβω· καταβάλλω", *θραυστός*, *θραυλὸς* (**θραυσ-λὸς*) "ὃν δύναταί τις νὰ θραύσῃ, εὔθραυστος", *θραῦσμα*, τὸ "τεμάχιον ἀποσπασθὲν διὰ θραύσεως, τεμάχιον, πληγή, κάταγμα"· μεταπτ. τύπος *θρῡλίχθη* ἀόρ. παθ. (Ἰλ. Ψ 396) "ἐθραύσθη, συνετρίβη" (ἐκ τοῦ **θρῡλίζω* ;) : συγγ. τοῖς : κυμβρ. dryll=τεμάχιον τεθραυσμένον (*dhrus-lio-), λιθ. druskà=ἅλας (κυρ.=ψιχίον, «ψίχουλο»), γοτθ. drauhsnōs θηλ. πληθ.=θρύμματα, ψιχία, driusan=πίπτειν· ρ. *dhreus-, πβ. *θρᾱνύσσω*.

θρέομαι (**θρέϜομαι*) "φωνάζω δυνατά, κραυγάζω μεγαλοφώνως", ὁμ. *θρόος* (θροϜος), ἀττ. *θροῦς*, ὁ "δυνατὴ βοή, κραυγή, θόρυβος· γογγυσμός, φήμη, διάδοσις", *θροέω* "φωνάζω δυνατά, θορυβῶ", *θρῦλος*, ὁ "συγκεχυμένος θόρυβος, ψίθυρος, βοή", *θρῡλέω* "τονθορύζω, γογγύζω, «μουρμουρίζω», διαδίδω" : συγγ. τοῖς : ἀγγλοσαξ. drēam ἀρσ.=εὐχάριστος θόρυβος, ἐπευφημίαι, ἀρμ. erdnum=ὁρκίζομαι (*dhrunu-mi)· ἠχομιμ. λέξις ἐκ ρ. *dh(e)reu-, ἐπεκτετ. τύπου τῆς ρ. *dher- ἐν τοῖς : *θόρυβος*, ὁ "συγκεχυμένη βοή, ταραχή, θόρυβος, σύγχυσις", *τερθρείᾱ*, ἡ "ἀνόητος ὁμιλία, φλυαρία, τερατολογία, χρῆσις τεχνασμάτων καὶ ἀπάτης", *τερθρεύομαι* "λέγω πράγματα ἀνόητα, φλυαρῶ, ποιοῦμαι χρῆσιν τεχνασμάτων, ἀπάτης καὶ ἀγυρτείας", *τονθορύζω* "λέγω τι μετὰ γογγυσμοῦ, «μουρμουρίζω», τονθορύζω" (**τορ-θορ-*), ἀγγλοσαξ. dora ἀρσ.=εἶδος ἐντόμου βομβοῦντος, ἀγριομέλισσα (κοινὸν γερμ. *đuran-), ἴσως καὶ ἐν τῷ λεττ. dunduris=εἶδος ἐντόμου βομβοῦντος, ἀγριομέλισσα κ.τ.λ. (ἂν δὲν πρόκειται περὶ τῆς ρ. *der-)· πβ. τὸν ἐπεκτετ. τύπον *dhrĕ̄n- ἐν τοῖς : *θρῆνος*, ὁ "ἐπικήδειον ᾆσμα, ὀδυρμός, ὀλοφυρμός, «μοιρολόγι»", *θρηνέω* "ὀλοφύρομαι, θρηνῶ, «μοιρολογῶ»", λακ. *θρώνᾱξ*, ὁ "κηφὴν" Ἡσύχ. *τενθρήνη*, ἡ "εἶδος σφηκὸς κατασκευάζοντος τὴν φωλεάν του ἐν τῇ γῇ", *ἀνθρήνη*, ἡ "ἀγριομέλισσα" (**ἀνθο-θρήνη* ;), ἀρχ. ἰνδ. dhrá-ṇati=ἠχεῖ, ἀρχ. γερμ. treno=κηφήν· ἐκτετ. β. ἀγγλοσαξ. drān=ὡσ., ἀσθ.

β. γοτθ. drunjus=ἦχος, μσν. κάτω γερμ. drönen, νεογερμ. dröhnen=κροτεῖν, ποιεῖν θόρυβον.

θρῆνυς, θρήσασθαι, βλ. *θρᾶνος*.

θρησκεία, θρῆσκος, βλ. *θεράπων, θρᾶνος*. Πβ. *ἀθρέω*.

θρῖαί, αἱ "νύμφαι, τροφοὶ τοῦ 'Απόλλωνος", *θριάζειν* "ἐνθουσιᾶν, ἐνθουσιάζειν", *θριᾶσθαι* "μαντεύεσθαι" Ἡσύχ : ἀβεβ. ἐτυμολ.

θρίαμβος, ὁ "θρησκευτικὴ πομπὴ μετὰ ᾀσμάτων καὶ χοροῦ", *θριαμβεύω* "τελῶ θρίαμβον, ἄγω τινὰ ἐν θριάμβῳ" : ἴσως ἐκ τοῦ **τρί-αμβος*' "ὁ ἐκ τριῶν βημάτων ἀποτελούμενος", μετ' αἰγ. φωνητικῆς ἀποδόσεως· πβ. *ἴ-αμβος, διθύρ-αμβος*.

θριγκός, νεώτ. **θριγγός, θριγχός,** ὁ "ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων τοίχου, ἐξέχουσα τῶν λοιπῶν, ἐφ' ἧς κεῖται ἡ στέγη· τὸ ἀνώτατον ἄκρον, ἡ κορυφὴ πράγματός τινος, κορωνίς· τὸ τεῖχος, περίφραγμα, ὁ περίβολος", *θριγκόω* "περιστέφω διὰ θριγκοῦ, συμπληρώνω" : ἴσως ξένη λέξις.

θρῖδαξ, -ακος, ἡ, **θριδακίνη,** ἡ "τὸ «μαρούλι»" : ἀβεβ ἐτυμολ.

θρῖναξ, -ακος, ὁ "γεωργικὸν ἐργαλεῖον ἔχον τρεῖς αἰχμὰς καὶ χρησιμεῦον διὰ τὸ «λίχνισμα» τοῦ σίτου, «τρικράνι»" : ἴσως ἐκ τοῦ **τρισν-ακ-*, συγγ. τῷ λατ. ternī (*tris-noi)=ἀνὰ τρεῖς, ἑκάστοτε τρεῖς +*ἀκ-* "αἰχμηρός, ὀξύς".

θρίξ, γεν **τριχός,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ θρίξ, «τρίχα» κόμης ἀνθρώπου ἢ ζῴου" : συγγ. τῷ ἰρλ. gairb-driuch=σκληρὰ θρὶξ ζῴου, οἵα ἡ τοῦ χοίρου (*-drigu-). Προσέτι *θρίσσα*, ἀττ. *θρίττα*, ἡ "εἶδος ἰχθύος, κοινῶς ἡ φρίσσα", *τριχίᾱς, -ου*, ὁ, *τριχίς, -ίδος*, ἡ "μικρὸς ἰχθύς, εἶδος σαρδέλλας".

θρῖον, τὸ "φύλλον συκῆς, φαγητόν τι περιτυλισσόμενον ἐντὸς φύλλων συκῆς", κρητ. *θρινία*, ἡ "ἄμπελος" Ἡσύχ. : μᾶλλον αἰγ.

θρῖψ, γεν. **θρῑπός,** ὁ "σκώληξ διαβιβρώσκων τὰ ξύλα, σής" : ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ τρυπῶν", εἶναι συγγ. τοῖς : γοτθ. dreiban, ἀρχ. γερμ. trīban=ὠθεῖν, διώκειν, ἐξωθεῖν.

θροέω "φωνάζω δυνατά, βοῶ μεγαλοφώνως, θορυβῶ", βλ. *θρέομαι*.

θρόμβος, ὁ "πεπηγυῖα μᾶζα, βῶλος, ὄγκος, τεμάχιον, πεπηγυῖα σταγὼν αἵματος, γάλα πηκτόν", *θρομβόομαι* "πήγνυμαι εἰς βώλους, γίνομαι θρομβώδης, σχηματίζω θρόμβους", *θρομβεῖον*, τὸ "μικρὸς θρόμβος (βῶλος)", *θρομβώδης* "ὁ πλήρης θρόμβων, ὁ εἰς βώλους πεπηγώς" : μετ' ἐρρίνου καὶ μετὰ τοῦ b (μετὰ τὸ ἔρρινον), συγγ. τοῖς : *τρέφομαι*, πρκ. *τέτροφα* "συμπήγνυμαι, συμπυκνοῦμαι, γίνομαι στερεός, πήζω", *τρέφω* (μέλλ. *θρέψω*, ἀόρ. *ἔθρεψα*) "κάμνω τι νὰ πήξῃ, καθιστῶ τι πηκτὸν ἢ στερεόν· παρέχω τροφὴν εἴς τινα, τρέφω (κυρ. καθιστῶ τι παχύ), τροφοδοτῶ, καλλιεργῶ, ἀνατρέφω, ἐκπαιδεύω", *τροφός* "ὁ τρέφων, ἀνατρέφων", ὡς οὐσ. *τροφός*, ἡ "ἡ θηλάζουσα ξένον βρέφος, παραμάννα, τροφός", *θρέμμα*, τὸ "τὸ τραφὲν (ἀνατραφέν), νεογνόν, τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τρεφόμενον ζῷον, βόσκημα, τέκνον", *τρόφις, -ιος*, ὁ, ἡ "ὁ καλῶς τεθραμμένος, εὐτραφής, ἰσχυρός, ὀγκώδης" (*τρόφι κῦμα* "πελώριον κῦμα"), μεταπτ. β. *ταρφύς* "πυκνός, συμπεπυκνωμένος", *ταρφέα* ἐπίρ. "συχνάκις", *τάρφεα*, τὰ "πυκνόν τι φύλλωμα, λόχμη", λιθ. drebiù, drėbti=χηλιδώνειν· μᾶλλον καὶ τὰ μετ' ἐρρίνου : λιθ. dramblŷs=ὁ ἔχων μεγάλην κοιλίαν, γάστρων, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. dramb οὐδ.=ὑπερβολικὴ ἔπαρσις, drumbr=κορμός, «κούτσουρο»· ρ. *dhrebh- =

ποιεῖν τι πήγνυσθαι, καθιστᾶν τι στερεόν, κατασκευάζειν τι σφαιρικόν.
1 **θρόνος,** ὁ "ἕδρα ὑψηλὴ καὶ πολυτελής, ἐν ᾗ ἐκάθηντο οἱ ἄρχοντες ἢ τιμητικῶς οἱ ξένοι, ἕδρα τοῦ διδασκάλου", βλ. *θρᾶνος*.
2 **θρόνος** "ποικίλος", θεσσ. *θρόνα* "πεποικιλμένα ζῷα": συγγ. τοῖς: ἰλλυρ. *δράνις* (ἀρ- παραδεδομένον) "ἔλαφος" Ἡσύχ., ἀλβ. drē, -ri=ἔλαφος.

θρόος, ἀττ. **θροῦς,** ὁ "δυνατὴ βοή, κραυγή, θόρυβος· γογγυσμός, φήμη, διάδοσις", βλ. *θρέομαι*.

θρυαλλίς, -ίδος, ἡ "εἶδος φυτοῦ καταλλήλου πρὸς κατασκευὴν ἐλλυχνίων, «φιτίλι», θρυαλλίς", βλ. *θρύον*.

θρῦλίχθη παθ. ἀόρ. (Ἰλ. Ψ 396) "ἐθραύσθη, συνετρίβη", βλ. *θραύω*.

θρῦλος, θρῦλέω, βλ. *θρέομαι*.

θρύον, τὸ "τὸ φυτὸν «βοῦρλο»", *θρυαλλίς*, ἡ "εἶδος φυτοῦ καταλλήλου πρὸς κατασκευὴν ἐλλυχνίων, «φιτίλι», θρυαλλίς": ἴσως ἐκ τοῦ *trusom, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trъstь, λιθ. *tr(i)ušis*=*κάλαμος*.

θρύπτω (παθ. ἀόρ. **ἐτρύφην**) "θραύω εἰς μικρὰ τεμάχια, συντρίβω, καθιστῶ τι ἀσθενές, ἐκθηλύνω", *θρύμμα* καὶ *τρύφος*, τὸ "τεμάχιον ἀπεσπασμένον, «κομμάτι», θρύμμα", *τρυφή*, ἡ "μαλθακότης, ἡδυπάθεια· φιληδονία, ἀσέλγεια, ἔπαρσις, ἀλαζονεία", *τρυφερός* "μαλακός, μαλθακός", *τρυφάω* "διάγω βίον μαλθακότητος καὶ ἀπολαύσεων, ζῶ τρυφηλῶς, ἄγω βίον ἀκόλαστον (ἄσωτον)": συγγ. τῷ λεττ. drubaža=μέγα τεμάχιον, ρ. *dhreubh-· πβ. τὰ μετὰ τοῦ -b-: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. driūpa, ἀρχ. γερμ. triufan, νεογερμ. triefen=στάζειν, σταλάζειν, ἀγγλοσαξ. dropa, ἀρχ. γερμ. troffo, tropfo, νεογερμ. Tropfen=σταγών· μετὰ τοῦ -p- λεττ. drupu, drupt=θραύεσθαι εἰς μικρὰ τεμάχια, διαλύεσθαι· ἐπεκτετ. τύπος διὰ τοῦ χειλικοῦ *dhreu-bh-· πβ. *dhreu-s-, βλ. *θραύω*.

θρώσκω ποιητ., **θρῴσκω** ἀττ. "ἅλλομαι, πηδῶ, ἀναπηδῶ, κινοῦμαι αἰφνιδίως κατά τινος, ἐφορμῶ, ὀχεύω, βατεύω", βλ. *θορός*.

θυγάτηρ, -τρός, ἡ "τὸ θῆλυ τέκνον, ἡ «θυγατέρα», κόρη", *θυγατριδῆ*, ἡ "θυγάτηρ θυγατρός, ἐγγονή": ἀντὶ *θυγατηρ=ἀρχ. ἰνδ. duhitā, ἀρμ. dustr (γεν. dster), τοχ. A ckācar, B tkācer, γοτθ. daúhtar, ἀρχ. γερμ. tochter, νεογερμ. Tochter=θυγάτηρ, λιθ. duktē, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dъšti· IE *dhug(h)əter- = θυγάτηρ.

θυεία, ἰων. **θυείη,** ἡ "ἰγδίον, «γουδί»· ἀγγεῖον κοττάβου", *θυέστης, -ου*, ὁ "τὸ «γουδοχέρι», ὁ κόπανος": μᾶλλον συγγ. τῷ *θύος*, τὸ "θυμίαμα" (ὅπερ ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ὅ,τι περιέχει τὸ θυμίαμα", εἶτα ἐγενικεύθη).

θύελλα, ἡ "καταιγίς, σφοδρὸς ἄνεμος, ἀνεμοστρόβιλος, θύελλα· ταραχή, σύγχυσις": *θύελλα* ὡς θηλ. ἑνὸς ἐπιθ. **θύελος* "θυελλώδης, ὁρμητικός, τρικυμιώδης" (πβ. *ἄελλα*, ἡ "θύελλα, σφοδρὸς ἄνεμος" ἐκ τοῦ *ἄϜελος).

θυηλή, ἡ "προσφορὰ διὰ θυσίαν, ἡ πρώτη προσφορά, θυσία", ἰων. *θυαλήματα*, ἀττ. *θυλήματα*, τὰ "προσφοραὶ διὰ θυσίαν, θυσίαι": συγγ. τῷ 2 θύω "θυσιάζω".

θυῖα, θυιάς, θυάζω, βλ. 1 *θύω*.

θύλακος, ὁ "μικρὸς σάκκος, πήρα διὰ τροφάς, «σακκούλι»", *θυλλίς, θῦλάς*, ἡ =ὡσ., *γη-θυλλίς*, ἡ "εἶδος κρομμύου, πράσον" (παρὰ τῷ *γήθυον*, τὸ "εἶδος πράσου"): ἴσως συγγ. τῷ λιθ. dundùlis=ὁ ἔχων μεγάλην κοιλίαν, γάστρων.

θύμβρα, ἡ "εὔοσμον φυτόν, ἡ «θρούμπη», λατ. Satureja thymbra" : συγγ. τοῖς : θύον, τὸ "δένδρον, τοῦ ὁποίου τὸ ξύλον ἐκαίετο ὡς ἀρωματικόν", θύμος, ὁ "τὸ «θυμάρι»".

θυμέλη, ἡ "τόπος θυσιῶν, θυσιαστήριον, ἑστία τοῦ οἴκου, βωμός, ἱερὸς τόπος", βλ. 2 θύω.

θυμός, ὁ "ψυχικὸς ἀναβρασμός, ὀργή, πάθος, ἀγανάκτησις, τόλμη, θάρρος· ἡ καρδία ὡς ἕδρα τῶν ἠπιωτέρων αἰσθημάτων, χαρᾶς ἢ λύπης· θέλησις, διάθεσις· ἕδρα τῆς σκέψεως, νοῦς, ψυχή· φρόνημα", θυμικὸς "ὀξύς, ὁρμητικός, ὀργίλος", θυμαίνω "ὀργίζομαι, θυμώνω", θυμόω "παροξύνω", θυμόομαι "ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ" : ἐκ τοῦ *dhū-mós=ἀρχ. ἰνδ. dhūmáḥ ἀρσ.= καπνός, ἀτμός, λατ. fūmus=καπνός, λιθ. dúmai πληθ., ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dymъ=καπνός, βασ. σημ. μᾶλλον=ἀναπνοή, πνοὴ τῆς ψυχῆς· μία πλέον αἰσθητὴ βασ. σημ. ὑπάρχει καὶ ἐν τοῖς : θυμιάω "ἐκβάλλω καπνόν, καπνίζω", θυμάλωψ, -ωπος, ὁ "τεμάχιον ξύλου ἢ ἄνθρακος ἀνημμένου, καίων ἄνθραξ, δαυλός" (πβ. καὶ θύμβρα, θύμος)· ρ. *dheu- = περιφέρεσθαι, διασκορπίζεσθαι ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. dhūnóti=σείει, τινάσσει, βλ. 1 θύω, 2 θύω, θύος κ.τ.λ.

θύμος, ὁ, **θύμον**, τὸ "τὸ «θυμάρι»" : συγγ. τοῖς : θύον, θύμβρα, πβ. θυμός.

θυνέω, βλ. θύνω.

θύννος, ὁ "εἶδος μεγάλου ἰχθύος, ὁ τόννος" : ἐκ τῆς Αἰγ., ἐξ οὗ καὶ τὸ ἑβρ. tannīn.

θύνω, θυνέω "φέρομαι ὁρμητικῶς, ἐφορμῶ", βλ. 1 θύω.

θύον, τὸ "δένδρον, τοῦ ὁποίου τὸ ξύλον ἐκαίετο ὡς ἀρωματικόν" : βλ. θύμβρα, θυμὸς καὶ 2 θύω.

θύος, τὸ "προσφορὰ διὰ θυσίαν, θυσία, θυμίαμα", θυόεις, θυήεις "ὁ ἐκπέμπων εὐάρεστον ὀσμὴν ἐκ καπνοῦ θυμιάματος ἢ θυσίας, εὐώδης", τεθυωμένος "πλήρης εὐωδίας, εὐώδης" : βλ. θυμός, 2 θύω, πβ. θυο-σκόος.

θυοσκόος, ὁ, ἡ "ὁ ἱερεὺς θυσιῶν, ὁ τὴν θυσίαν τελῶν", θύτης, ὁ "ὁ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ θυμιάματος ἢ ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν θυμάτων προμαντεύων τὸ μέλλον" : ἐκ τοῦ θυο- (βλ. θύος, 2 θύω)+*σκοϜος, συγγ. τοῖς : γοτθ. us-skaws=προβλέπων, ἀρχ. γερμ. scouwōn=θεᾶσθαι, βλέπειν· ρ. *(s)qēu-, βλ. κοέω.

θύρα, ἰων. **θύρη**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, θύρα, «πόρτα», εἴσοδος· κατοικία, ἐντευκτήριον· κατασκεύασμα ἐκ σανίδων, σχεδία" (θυρεός, ὁ "μέγας λίθος τεθειμένος ὄπισθεν τῆς θύρας, ἵνα κρατῇ αὐτὴν κεκλεισμένην· μεγάλη ἐπιμήκης ἀσπὶς ἐν σχήματι θύρας", θύρετρον, τὸ "θύρα, πύλη", θυρίς, -ίδος, ἡ "μικρὰ θύρα, θυρίς, παράθυρον") : ἐκ τοῦ *dhurā, συγγ. τοῖς : λατ. forās=πρὸς τὰ ἔξω, ἔξω τῆς θύρας, forīs=ἔξω (ἐκ τοῦ *forā ἀντὶ *furā), κυμβρ. dor θηλ. =θύρα (*dhurā ἢ *dhu̯orā) ; *dhurom ἐν τοῖς : ἑλλ. πρόθυρον, τὸ "ἡ θύρα τῆς εἰσόδου εἰς τὸ μέγαρον, ἡ πρὸ τῆς οἰκίας πλατεῖα, τὸ προαύλιον, ἡ θύρα τῆς αὐλῆς", ἀρχ. ἰνδ. śatá-duram=τόπος κεκλεισμένος δι' ἑκατὸν θυρῶν, πβ. dvāram οὐδ.=θύρα, γοτθ. daúr οὐδ., ἀρχ. γερμ. tor, νεογερμ. Tor (*dhurom)=θύρα, πύλη, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dvorъ=αὐλή (*dhu̯oros)· συμφων. θ. *dhu̯or-, *dhur- (πβ. θαιρὸς καὶ θύρδα "ἔξω" Ἡσύχ.) ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. ὀνομ. πληθ. dvā́raḥ, αἰτ. πληθ. duráḥ (τὸ d- ὑστερογ. ἀντὶ dh-), ἀρμ. dur-k

πληθ.=θύρα, ἀλβ. dere θηλ., πληθ. düer=θύρα, οἰκία (*dhu̯ōr-), λατ. forēs, -ium=θύρα (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i), ἀρχ. γερμ. turi, νεογερμ. Tür=θύρα, λιθ. dùrys θηλ. πληθ.=θύρα (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dvirь θηλ. πληθ.=θύρα. Πβ. *θυρωρός*.

θύρσος, ὁ "ράβδος περιτετυλιγμένη διὰ φύλλων κισσοῦ ἢ ἀμπέλου, ἔχουσα κῶνον πίτυος εἰς ἄνω ἄκρον, τὴν ὁποίαν ἔφερον κατὰ τὰς πανηγυρικὰς πομπὰς οἱ λάτρεις τοῦ Βάκχου", *θυρσάζω, θυρσοφορῶ* "φέρω θύρσον" : μᾶλλον μικρασιατ. προελεύσεως.

θυρωρὸς (ὁμ. **θυρᾱωρός**), ὁ, ἡ "φύλαξ τῆς θύρας (εἰσόδου), θυρωρός" : ἐκ τοῦ *θύρᾱ* "εἴσοδος, «πόρτα», θύρα"+*ὤρᾱ* (*Fωρᾱ), ἡ "φροντίς, μέριμνα", πβ. ὁμ. *πυλᾱωρός*, ὁ "φρουρῶν τὴν πύλην", *δυσωρέω* "ἐκτελῶ ἐπίπονον ὑπηρεσίαν φρουροῦ, καταπονοῦμαι κατὰ τὴν φρούρησιν", ἀττ. *ἀρκυωρός*, ὁ "φύλαξ τῶν δικτύων", *κηπωρός*, ὁ "φύλαξ τοῦ κήπου, κηπουρός", *σκευωρός*, ὁ "φύλαξ τῶν ἀποσκευῶν" κ.τ.λ.

θύσ(σ)ανος, ὁ "κροσσός, «φούντα», θύσανος", *θυσ(σ)ανόεις, - εσσα, - εν* "ὁ μετὰ θυσάνων, κροσσωτός", *θυσανωτὸς* "κροσσωτός" : ἐκ τοῦ *θυθja (IE *dhudhi̯a)=λεττ. duža=δέσμη· ρ. *dheu-dh- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *dheu-=περιφέρεσθαι, διασκορπίζεσθαι (βλ. *θυμός*, 2 *θύω*) ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. dúdhiḥ=ὁρμητικός, σφοδρὸς κ.τ.λ. (πβ. καὶ *τευθίς*, ἡ "τὸ «ἀντίδι»· ἢ σηπία, τὸ «καλαμάρι»"· καὶ "πέμμα πλακουντῶδες" Ἡσύχ.).

1 **θύω** (ἀόρ. **ἔθῦσα**), λεσβ. **θυίω** "φέρομαι ὁρμητικῶς, ἐφορμῶ, κάμνω θόρυβον ἢ κρότον, παφλάζω, μαίνομαι, φυσῶ, κλυδωνίζομαι, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ" : ἐκ τοῦ *dhu-i̯ō (τὸ ῡ ἐκ τοῦ *θῡσω*, *ἔθῡσα*), πβ. *θύ̆νω* (*θύ̆νFω ;) καὶ *θῡνέω* (*θῡνέFω ;) "φέρομαι ὁρμητικῶς, ἐφορμῶ", ἀρχ. ἰνδ. dhūnóti=σείει, τινάσσει, dhūyátē=σείεται, dhūnayati (=*θῡνέω* ;)=κινεῖ τῇδε κἀκεῖσε, ἀρμ. dedev-im=ταλαντεύομαι, αἰωροῦμαι· τὸ *θύω* σημαίνον "μαίνομαι" ἴσως ἐκ τοῦ *dhus-i̯ō, πβ. *dhus- ἐν τοῖς : *θυῖα* (*dhus-i̯a), *θυιάς, - άδος*, ἡ "γυνὴ μαινομένη, Βάκχη", *θυάζω* "καταλαμβάνομαι ὑπὸ βακχικῆς μανίας" (πβ. *θυστάδες* "Βάκχαι" Ἡσύχ. κ.τ.λ.). Πβ. 2 **θύω**.

2 **θύω** (μέλλ. **θύσω**, πρκ. **τέθυκα**) "προσφέρω θυσίαν, σφάζω εἰς θυσίαν, θυσιάζω, διὰ θυσιῶν ἑορτάζω τι" (ἀρχικῶς ἐπὶ θυσίας διὰ θυμιάματος), *θυσίᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, θυσία", *θυσιάζω* "προσφέρω τι ὡς θυσίαν, προσφέρω εἴς τινα θυσίαν", *θῦμα*, τὸ "τὸ θυσιαζόμενον ἢ προσφερόμενον, πᾶν ὅ,τι προσφέρεται ὡς θυσία, ἡ θυσία" : τὸ *θύω* προῆλθεν ἐκ τοῦ 1 *θύω*, λαβὸν ἰδίαν σημ. "καπνίζω", πβ. *θυία* (*θύα*), ἡ "εὐῶδες δένδρον τῆς Ἀφρικῆς", *θυηλή*, ἡ "προσφορὰ διὰ θυσίαν, ἡ πρώτη προσφορά, θυσία" (ὅ ἰδέ), *θυμέλη*, ἡ "τόπος θυσιῶν, θυσιαστήριον, ἑστία τοῦ οἴκου, βωμός, ἱερὸς τόπος" καὶ λατ. suffiō=καπνίζω (*-dhu̯-i̯ō). Βλ. *θυωρός*.

θυωρὸς (*τράπεζα*), ἡ "τράπεζα θυσιῶν" : ὡς σημαῖνον "τράπεζα τὰ θύη (τ. ἔ. τὰ πρὸς θυσίαν) φέρουσα" προῆλθεν ἐκ τοῦ *θύος* + *ἄFορος* (συγγ. τῷ *ἀείρω*).

θωὴ (ἀττ. **θωᾱ**), ἡ "ποινή, τιμωρία, πρόστιμον", *ἀθῷος* "ὁ μὴ ἄξιος ποινῆς, μὴ τιμωρηθείς, ἀθῷος" : συγγ. τῷ *τίθημι*, ρ. *dhō-, μεταπτ. τύπος τοῦ *dhē-.

θῶκος, βλ. *θάσσω, θόωκος*.

θῶμι(γ)ξ, -ιγγος, ἡ "λεπτὸν σχοινίον, «σπάγκος», ταινία, νευρά, χορδὴ τόξου" : *θῶμιγξ* περαιτέρω σχηματισμὸς τοῦ **θω-μός* ἢ **θω-μᾶ*, ἴσως συγγ. τῷ λατ. fū-nis ἀρσ.=σχοινίον, κάλως.

θωμός, ὁ "σωρός, «στοίβα», πλῆθος" : κατὰ τὸν τύπον=γοτθ. dōms=κρίσις, ἔννοια, νοῦς, ἀρχ. γερμ. tuom=κρίσις, πρᾶξις, ἔθιμον· ρ. *dhō-, μεταπτ. τύπος τοῦ *dhē- (βλ. *θώη*)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. dhāman- οὐδ.= τόπος, θέσις, ὁμάς, ἑλλ. *θέμις, θαμά*.

θωπεύω, βλ. *θάμβος*.

θώρᾱξ, -ᾱκος (ἰων. **θώρηξ, -ηκος**), ὁ "μετάλλινον ἢ δερμάτινον περίβλημα προφυλάσσον τὸ στῆθος καὶ τὰ νῶτα τῶν πολεμιστῶν· τὸ μέρος τοῦ σώματος τὸ ὑπὸ τοῦ θώρακος καλυπτόμενον, στῆθος· ἔπαλξις τείχους, ἀμυντικὸν προτείχισμα", *θωρήσσω* "ὁπλίζω διὰ θώρακος, ἑτοιμάζω πρὸς πόλεμον· μεθῶ τινα", *θωρηκτής*, ὁ "διὰ θώρακος ὡπλισμένος" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. dhārakaḥ=ὁ κρατῶν, τὸ δοχεῖον, ἡ θήκη, dhārāyati=κρατεῖ· ρ. *dher-, βλ. *θρᾶνος*.

θώς, γεν. **θω(F)ός,** ὁ "τὸ «τσακάλι»" : ὡς σημαῖνον "ὁ πνίγων, στραγγαλιστής", συγγ. τῷ *Ζεὺς θαύλιος* (θεσσ.), λυδ. *Καν-δαύλης* ("ὁ στραγγαλίζων τοὺς κύνας"), ἰλλυρ. κύρ. ὄν. Daunus (=λατ. Faunus ;), γοτθ. af-dauiþs=βεβασανισμένος, ταλαίπωρος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. davljo, daviti=πνίγειν, στραγγαλίζειν.

θῶσθαι "εὐωχεῖσθαι", βλ. *θοίνη*.

θωΰσσω "ὑλακτῶ, «γαβγίζω», βομβῶ, κραυγάζω, φωνάζω, καλῶ τινα, ἐπικαλοῦμαι", *θωϋκτήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ κραυγάζων" : ἠχομιμ. λέξις.

θώψ, γεν. **θωπός,** ὁ "ὁ κόλαξ, ἀνειλικρινῶς ἐγκωμιάζων", ὡς ἐπίθ. "ἐγκωμιαστικός, κολακευτικός", βλ. *θάμβος*.

Ι

-ῑ ἀντων. δεικτ. μόριον ἐν τοῖς : *οὑτοσ-ί, νυν-ί* κ.τ.λ. (παρὰ τῷ *-ΐν, οὑτοσΐν* κ.τ.λ.) : πβ. ἀρχ. ἰνδ. ī, īm μόρια προσκολλώμενα εἰς τὸ τέλος λέξεων πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν, ὀμβρ. po-ei=λατ. qui· ΙΕ *ī, *īm.

ἰᾱ́, ἰων. **ἰή,** ἡ "φωνή, βοή, κραυγή, ἦχος, τόνος", *ἰαί, ἰὴ* ἐπιφ. "ἆ !" : ἠχομιμ. λέξις. —Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *ἰήϊος* ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος (τὸν ὁποῖον προσεφώνουν διὰ τῆς κραυγῆς *ἰὴ παιών*, πβ. *εὔιος* ἐπίθ. τοῦ Βάκχου : *εὖα εὐοί*), *ἰό-μωροι* ἐπίθ. τῶν Ἀργείων (Ἰλ. Δ 242· = *βοὴν ἀγαθοί*), *ἸάϜονες, Ἴωνες*, οἱ "μία τῶν τεσσάρων φυλῶν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους"=λάτρεις τοῦ Ἀπόλλωνος, *ἰήϊος, ἰᾱ́λεμος* (ἰων. *ἰήλεμος*) "ἄξιος οἴκτου, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός".

ἴα "μία", βλ. *εἷς*.

ἰαίνω (ὁμ. ἀόρ. **ἴηνα,** δωρ. **ἴᾱνα,** παθ. ἀόρ. **ἰάνθην**) "δροσίζω, ἀναζωογονῶ, θερμαίνω, ζεσταίνω" : ἐκ τοῦ **ἰ[σ]ανjω* (ΙΕ *isnjó)=ἀρχ. ἰνδ. iṣanyáti=προτρέπει, διεγείρει, πβ. iṣáyati=εἶναι δροσερός, δραστήριος, eṣati, iṣṇāti,

iṣyati=θέτει εἰς ταχεῖαν κίνησιν, τινάσσει, πάλλει, iṣ- θηλ.=ἀνάψυξις, ἀναψυχή, ἀνακούφισις, iṣiráḥ=ἀναψυκτικός, δροσερός, ἰσχυρὸς (=1 *ἱερός*, ὃ ἰδέ), λατ. īra θηλ.=ὀργὴ (*eisā), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. eisa=ἐφορμᾶν, ἀγγλοσαξ. ofost=τὸ τάχος, ἡ σπουδή, ὁ ζῆλος (*oƀaist). —Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἰάομαι*, *ἰῶμαι*, "θεραπεύω" (*isā-i̯ō: *ἰαίνω=δρῶ* [*δράω*]: *δραίνω*), *ἰᾱτρός*, ὁ "ὁ «γιατρός», ἰατρὸς" (ὅπερ προϋποθέτει **ἰατρόν*, τὸ "ἴασις, θεραπεία")· ρ. *eis- = κινεῖν ταχέως, προτρέπειν, παρορμᾶν· πβ. καὶ *ἰνάω*, 1 *ἰὸς* (*ὀϊστός*), *οἶμα*, *οἴω*, *οἶστρος*.

ἴᾱλεμος "ἄξιος οἴκτου, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός", βλ. *ἰᾱ́*.

ἰάλλω, ὁμ. ἀόρ. **ἴηλα** "πέμπω, στέλλω, βάλλω, ρίπτω, ἐκτοξεύω", βλ. *ἐλάω*.

ἴαμβος, ὁ "μετρικὸς πούς ἀποτελούμενος ἐκ βραχείας καὶ μακρᾶς συλλαβῆς (υ -), ἰαμβικὸς στίχος, ποίημα ἐξ ἰάμβων, ἰαμβικὸν ποίημα": ἴσως ἐκ τοῦ *Ϝί-αμβος "ὁ ἐκ δύο βημάτων (ἢ χρόνων) ἀποτελούμενος", μετ' αἰγ. φωνητικῆς ἀποδόσεως· πβ. *θρι-*, *διθύραμβος*

ἰάνθινος "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ ἴου, «μενεξεδένιος»", βλ. *ἴον*.

ἰάομαι, **ἰῶμαι** "θεραπεύω", *ἴασις*, *-εως*, ἡ "θεραπεία", βλ. *ἰαίνω*.

ἰάπτω (μέλλ. **ἰάψω**) "βάλλω, ρίπτω, ἐκτοξεύω, ἐκσφενδονίζω, προσβάλλω τινὰ διὰ λόγων, καταδιώκω, ἐπιτυγχάνω, τραυματίζω, βλάπτω": ἀβεβ. ἐτυμολ.· βλ. *ἠπεροπεύς*.

ἴασπις, -ιδος, ἡ "εἶδος πολυτίμου λίθου": ἐκ τῆς Ἑβρ. (ἀρχικῶς αἰγυπτ.).

ἰαύω "κοιμῶμαι, διανυκτερεύω": ἐκ τοῦ μετὰ διπλασ. τύπου **ἰ-αϜ-jω* (ὅπερ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἀόρ. *ἰ-αῦσαι* ἐγένετο *ἰαύω*)· *ἰαυθμός*, ὁ "τόπος, ἐν ᾧ κοιμῶνται, κοίτη, φωλεὰ θηρίων, σπήλαιον", *μηλιαυθμός*, ὁ "μάνδρα προβάτων", *ἐνιαυθμός*, ὁ "τόπος διαμονῆς" (ἐπίσης *ἐνιαυτός*, ὁ "ἔτος", ὃ ἰδέ)· ἄνευ διπλασ. *αὐλή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, αὐλή" κ.τ.λ. (ὃ ἰδέ).

ἰαχή, ἰακχή, ἡ "κραυγή, ἀλαλαγμός, θρῆνος, βοή, θόρυβος, κρότος", *ἰάχω*, *ἰαχέω* "κραυγάζω, βοῶ, φωνάζω, ἠχῶ, θορυβῶ, ἐκβάλλω κλαγγήν, συρίζω", βλ. *ἠχή*.

ἴβανος, ὁ, **ἰβάνη**, ἡ "κάδος, στάμνα", *ἴβδης*, ὁ "πῶμα πρὸς ἔμφραξιν τῆς ἐν τῷ πυθμένι τοῦ πλοίου ὀπῆς διὰ τὴν ἐκροὴν τοῦ ὕδατος": μᾶλλον συγγ. τῷ *εἴβω*.

ἰβύω "βοῶ", βλ. *ἰΰγή*.

ἴγδις, -ιος, ἴγδη, ἡ "τὸ ἰγδίον, «γουδί»· εἶδος ὀρχήσεως": μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἴκταρ* ἐπίρ. "ἐγγύς, πλησίον, πλησιέστατα (κυρ. «προσκρούοντας», διὰ κτυπήματος;)· συγχρόνως, ὁμοῦ", *ἴξ*, ἡ, πληθ. *ἴκες* (ἐξ οὗ *ἶπες* κατὰ τὸ *κνῖπες* κ.τ.λ.) "εἶδος σκώληκος καταστρέφοντος τὰς ἀμπέλους, ἀμπελοφάγος", συγγ. τοῖς: *αἰχμή*, ἡ "τὸ ὀξὺ ἄκρον τοῦ δόρατος, δόρυ", λατ. īcō=ἐπιτυγχάνω, πλήττω, πληγώνω· ρ. *aik-, *īk-.

ἰγνύη (ἰων.· ἑλληνιστ. **ἰγνύα**) καὶ **ἰγνύς, -ύος**, ἡ "τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ γόνατος, ὁ ὑπὸ τὸ γόνυ τόπος": ἐκ τοῦ **ἐν-γνύᾱ*, *-γνὺς "ὁ ἐντὸς τοῦ γόνατος εὑρισκόμενος" (βλ. *γόνυ*)· διὰ τὴν σημ. πβ. τὸ ρωσ. podkolěnok=*ἰγνύᾱ* (ὁ ὑπὸ τὸ γόνυ εὑρισκόμενος).

ἰδανὸς "εὐειδής, εὔμορφος, ὡραῖος, κομψός", πβ. εἶδος, οἶδα.

ἰδὲ σύνδ. "καί": τὸ *i- εἶναι δεικτ. μόριον (πβ. ἀρχ. ἰνδ. i-va=πῶς, ὅπως καὶ *-ῑ* ἐν τῷ *οὑτοσ-ί* κ.τ.λ.) + *-δέ*, πβ. *ἠ-δέ*.

ἰδέα, ἰδεῖν, βλ. *εἶδος, οἶδα.*

ἴδη, ἡ "δάσος, ἄλσος, ξυλεία κατάλληλος πρὸς ναυπήγησιν πλοίων" : ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Μικρασιατ., πβ. καρ. *Ἴδυμα.*

ἴδιος (διαλ. **Fίδιος, hίδιος**) "ἰδιαίτερος, ἰδιωτικός, ἀνήκων εἰς ἕνα, ἰδικός, ἀτομικός" : ἀρχαιότ. τύπος *Fhέδιος (πβ. ἀργ. Fhεδιέστας=ἰδιώτης)· ἐκ τοῦ *sued-ios, ὅπερ ἐγένετο ἐπίθ. ἔκ τινος *sued=κεχωρισμένως (=λατ. sed, μετ' ἐκτάσεως sēd, sē).

ἴδμεναι ἀπρφ. ἐπικ. ἀντὶ *εἰδέναι,* βλ. *εἶδος, οἶδα.*

ἴδμων, -ονος "εἰδήμων, ἔμπειρος", βλ. *εἶδος.*

ἰνδόομαι "κάμπτομαι, κυρτοῦμαι· συσπειροῦμαι" : ἴσως ἐκ τοῦ *uidnos=κεκυρτωμένος, κυρτός, συγγ. τῷ λατ. vīdulus=καλάθιον πλεκτόν.

ἶδος (ὀρθότ. *εἶδος*), τὸ "θερμότης, καῦμα· ἱδρώς", *ἰδίω* (ἀττ. *ἰδίω*) "ἱδρώνω" (μᾶλλον κατὰ μετασχημ. ἑνὸς *εἴδω=ἀρχ. ἰνδ. svēdatē=ἱδρώνει), *ἰδρώς* (μετρικῶς ῑ-), -ῶτος, ὁ "ὁ «ἱδρώτας», ἱδρώς", *ἰδρώω* (*ἰδρωσ-jω) "ἱδρώνω" (θ. μετὰ τοῦ -ōs, νεώτ. θ. μετὰ τοῦ -τ-, τὸ -ρ- μᾶλλον ὑστερογ.) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. svídyati (=ἀρχ. γερμ. swizzu), νεογερμ. schwitze=ἱδρώνω, ἀρμ. k'irtn=ἱδρώς, λατ. sūdor=ἱδρὼς (*suoidōs), κυμβρ. chwys, ἀρχ. γερμ. sweiz, νεογερμ. Schweiss=ἱδρώς, λεττ. swiêdri πληθ.=ἱδρώς.

ἴδρις, -ιος (ἀττ. **-εως**) "εἰδήμων, ἔμπειρος, πεπειραμένος, ἐπιδέξιος" : = ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vitr=σοφός, βλ. *εἶδος.*

ἱδρύω "βάλλω τινὰ νὰ καθίσῃ, τοποθετῶ, ἐγκαθιστῶ, καθιστῶ, ἀνεγείρω, ἱδρύω, ἐγκαθιδρύω", *ἵδρυμα,* τὸ "ἱερόν, ναός, ἄγαλμα, προπύργιον, οἰκοδόμημα", *ἵδρυσις, -εως,* ἡ "ἀνέγερσις, ἵδρυσις, κατοικία" : ἐκ τοῦ *sedrujō μετὰ τοῦ ι ἀντὶ ε, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ἵζω·* ρ. *sed-, βλ. *ἕζομαι.*

ἱδρώς, -ῶτος, ὁ "ὁ «ἱδρώτας», ἱδρώς", βλ. *ἶδος.*

ἰδυῖοι, οἱ "συνίστορες, μάρτυρες" (Σόλων) : ὡς σημαῖνον "οἱ γνωρίζοντες", συγγ. τῷ (F)*ιδυῖα* (μτχ. τοῦ *εἰδέναι*), ἐξ οὗ καὶ ἐσχηματίσθη (πβ. *ἵστωρ, ξυνίστωρ, -ορος* "μάρτυς", βλ. *εἶδος*).

ἵεμαι "κινοῦμαι πρὸς τὰ ἐμπρός, σπεύδω, τείνω εἴς τι, ἐπιδιώκω τι, ἐπιθυμῶ πολύ, ποθῶ", *ἱέμενος* "ἐπιθυμῶν", ἀόρ. [F]*είσατο, ἐ*[F]*είσατο* "ὥρμησε, ἐφώρμησε" : ἀντὶ *Fī-jομαι, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vḗti=διώκει, ἐπιδιώκει, λατ. vīs=θέλεις, in-vītus=ἄκων, via=δρόμος, λιθ. vejù, výti=κυνηγεῖν, χεττ. wiyyā- = κυνηγεῖν, ἀποπέμπειν, στέλλειν ὀπίσω. Πβ. *ἱέρᾱξ, ἴς, ἰωκή, οἶμος.*

ἱέρᾱξ, -ᾱκος, ἰων. **ἴρηξ, -ηκος,** ὁ "ἁρπακτικὸν ὄρνεον, τὸ «γεράκι», ὁ ἱέραξ" : ὡς σημαῖνον "ὁ ταχύς", συγγ. τῷ *ἵεμαι* "σπεύδω"· *ἱε-* ἀντὶ *ῑ* κατὰ τὸ *ἱερός,* δωρ. Fι̃αρός "ἐλαφρός, εὐκίνητος, ταχύς".

1 **ἱερός** "δυνατός, ἰσχυρός" : = ἀρχ. ἰνδ. iṣiráḥ=ἀναζωπυρῶν, ἀναψυκτικός, ἰσχυρός, συγγ. τῷ *ἰαίνω·* ταυτόσημον τούτῳ εἶναι τὸ 2 *ἱερός.*

2 **ἱερός** (δυτ. ἑλλ. **ἱαρός,** ἰων. **ἱρός,** αἰολ. **ἶρος**) "καθιερωμένος, καθηγιασμένος, ἱερός· σεβαστός, σεπτός" : ὡς σημαῖνον "πλήρης (θείας) δυνάμεως, ἐμπνευσμένος"=1 *ἱερὸς* "δυνατός, ἰσχυρός", ἀρχ. ἰνδ. iṣiráḥ=ἀναζωπυρῶν, ἀναψυκτικός, ἰσχυρός, ὅν. ποταμοῦ Isara (κελτ.), *Ἴστρος* (θραχ.)· πβ. ἐτρουσκ. ais=θεὸς (ἐξ οὗ τὸ πελιγν. aisis=λατ. dis κ.τ.λ.).

3 **ἱερὸς** "ἐλαφρός, εὐκίνητος, ταχύς", βλ. *ἱέρᾱξ.*

ἵζω "καθίζω ἐμαυτόν, κάθημαι· βάλλω τινὰ νὰ καθίσῃ, καθίζω τινά, τοπο-

θετῶ, ἐγκαθιδρύω" : ἐκ τοῦ *si-zdo· ρ. *sed-, βλ. *ἕζομαι*, πβ. *ἱδρύω*.

ἰήϊος ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος (τὸν ὁποῖον προσεφώνουν διὰ τῆς κραυγῆς *ἰὴ παιών*) "ἄξιος ἐλέους, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός", βλ. *ἰά*.

ἵημι (ἀπρφ. **ἱέναι,** μέλλ. **ἥσω,** ἀόρ. **ἕηκα, ἧκα**) "θέτω εἰς κίνησιν, βάλλω, ρίπτω, πέμπω, στέλλω", *ἧμα*, τὸ "ἀκόντισμα" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ji-jē-mi, συγγ. τοῖς : λατ. ia-c-iō=ρίπτω, βάλλω, ἐκσφενδονίζω (ἧκα=λατ. iēcī), χεττ. ija-mi=ποιῶ, κάμνω.

ἰθαγενής (δευτερ. ἐπικ. τύπος **ἰθαιγενής**) "αὐτόχθων, ἐντόπιος, ἐγχώριος, ὁ γεννηθεὶς ἐκ νομίμου γάμου, νόμιμος, γνήσιος" : κύρ. "ὁ ἐνταῦθα γεννηθείς" (πβ. *αὐθι-γενής*)· *ἰθα-* = ἀρχ. ἰνδ. ihá=ἐνταῦθα, πβ. λατ. i-bī=αὐτοῦ, ἐκεῖ· ἄντων. θ. *i-. Πβ. *ἐπιτάρροθος*.

ἴθμα, -ατος, τὸ "βῆμα, βάδισμα", βλ. *εἶμι*.

ἰθύς, -εῖα, -ὺ "ὁ κατ' εὐθεῖαν ἐστραμμένος πρός τινα σκοπόν, κατ' εὐθεῖαν βαίνων, εὐθύς, δίκαιος, ὀρθός, εἰλικρινής", *ἰθῦς, -ύος*, ἡ "ἡ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πορεία, ἐπίθεσις, ἐπιχείρησις· κλίσις, διάθεσις, ἐπιθυμία", *ἰθύω* "προχωρῶ κατ' εὐθεῖαν, ὁρμῶ κατ' εὐθεῖαν", *ἰθύνω* "καθιστῶ τι εὐθύ, εὐθυγραμμίζω, διευθύνω, κατευθύνω κατά τινος, διοικῶ, κυβερνῶ" : ἐκ τοῦ *sīdhus, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sādhúḥ=εὐθύς, ὀρθός, ἐπιδέξιος, ἱκανός, πβ. sādhati=φθάνει (φέρει) εἰς τὸν σκοπόν του, sídhyati=φθάνει εἰς τὸν σκοπόν του, ἐπιτυγχάνει, ἀρμ. aǰ=δεξιός, ὀρθὸς (*sādhjo-)· ρ. *sā[i]dh-, *sīdh-.

ἱκανός, ἱκάνω, βλ. *ἵκω*.

ἰκάς, ἰκαστός, ἴκατι, βλ. εἴκοσι.

ἴκελος "ὅμοιος", βλ. *εἰκών*.

ἱκέτης, ὁ "ἐρχόμενος,ὅπως ζητήσῃ βοήθειαν ἢ προστασίαν, ἱκέτης", *ἱκετεύω* "προσέρχομαι ὡς ἱκέτης, ζητῶ τὴν βοήθειαν ἢ προστασίαν τινός, θερμῶς παρακαλῶ, ἱκετεύω", *ἱκετεία*, ἡ "θερμὴ παράκλησις, ἱκεσία, δέησις", *ἱκεσία*, ἡ "ζήτησις βοηθείας ἢ προστασίας", *ἱκέσιος* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἱκέτην, ἱκετευτικός, ἱκετήριος", βλ. *ἵκω*.

ἰκμάς, -άδος, ἡ "ὑγρασία", *ἰκμαλέος* "ὑγρός", *ἰκμαίνω* "ὑγραίνω, βρέχω" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. siñcáti, sécatē=ἐκχέει, ἀρχ. γερμ. sīhan=διυλίζειν, sīgan=πίπτειν κατὰ σταγόνας, βυθίζεσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sęcati=οὐρεῖν· ρ. *seik-, πβ. *εἴβω*.

ἱκνέομαι "ἔρχομαι, φθάνω εἴς τι, ἀφικνοῦμαι", βλ. *ἵκω*.

ἴκριον, τό, ἐν χρήσει κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ πληθ. **ἴκρια,** τὰ "σανίδες, τὸ κατὰ τὴν πρύμναν καὶ πρῶραν σανίδωμα τὸ ἀποτελοῦν τὸ κατάστρωμα τῶν πλοίων, αἱ πλευραὶ τοῦ πλοίου ἢ αἱ σανίδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ ἀνώτατον χεῖλος τῶν παρειῶν τοῦ πλοίου, δοκοί" : ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Αἰγ.

ἴκταρ ἐπίρ. "ἐγγύς, πλησίον, πλησιέστατα, συγχρόνως, ὁμοῦ", βλ. *ἴγδις*.

ἴκτερος, ὁ "ἡ νόσος ἴκτερος, ἡ «χρυσή»" : συγγ. τοῖς : *ἰκτῖνος, ἴκτις*· τὸ ἐπίθημα *-ερός* κατὰ τὸ *ὕδερος* ;

ἰκτῖνος, ὁ "ἁρπακτικόν τι πτηνόν, εἶδος ἱέρακος" : = ἀρμ. çin=ὡσ. (τὸ *ἰ-* εἶναι προθεματ., πβ. *ἰ-χθῦς*)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. śyēnáḥ=ἀετός, ἱέραξ.

ἰκτίς, -ίδος (καὶ **ἴκτις, -ιδος**), ἡ "τὸ «κουνάβι», ἡ «νυφίτσα»" (*κτίς* Ἡσύχ.), *κτιδέη κυνέη*, ἡ "κάλυμμα κεφαλῆς (περικεφαλαία) ἐκ δέρματος ἰκτίδος" (Ἰλ. Κ 335) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἵκω (*sīkō), δωρ. **εἵκω** (*seikō) "ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι, φθάνω εἴς τι, ἢ μέχρι τινός, ἐπὶ ψυχικῶν διαθέσεων, καταλαμβάνω", ἰων., ἀττ. ἀπρφ. ἀορ. *ἱκέσθαι* (*sīk-), ἐνεστ. *ἱκνέομαι*, ὁμ. *ἱκάνω* (*ἱκανϜω)=ὡσ., *ἱκανὸς* "ὁ ἐξαρκῶν εἴς τι, ἐπαρκής, ἀρκετός, πολύς, μακρός· ἐπιτήδειος, κατάλληλος, ἱκανός", *ἱκέτης*, *ἵκτωρ*, *ἱκτήρ*, ὁ "ὁ ἐρχόμενος, ὅπως ζητήσῃ βοήθειαν ἢ προστασίαν, ἱκέτης", *προΐσσομαι* "ζητῶ δῶρον, ἐπαιτῶ" (βλ. *προΐξ*), *ἵκμενος οὖρος*, ὁ "εὐνοϊκὸς (οὔριος) ἄνεμος" (κυρ. "ὁ ἄνεμος, μεθ' οὗ τις ἀφικνεῖται") : συγγ. τοῖς : λιθ. siékiu, siékti=ἐκτείνω τὴν χεῖρα, ὀρκίζομαι, ἑλλ. *ἥκω* "ἔχω ἔλθει, ἔχω φθάσει" (*sē[i]k-).

ἵλαος, -ον, ἀττ. **ἵλεως, -ων** "εὐμενής, εὔνους", βλ. **ἵλημι*.

ἱλαρὸς "φαιδρός, εὔθυμος", βλ. **ἵλημι*.

ἱλάσκομαι, βλ. **ἵλημι*.

ἴλη (δωρ. **ἴλα**), ἡ "ὅμιλος, ὁμάς, πλῆθος, στράτευμα" : ἐκ τοῦ *Ϝιλνᾱ, συγγ. τῷ *εἰλλω* "ὠθῶ, πιέζω, συμπιέζω", βλ. 1 *εἰλέω*.

***ἵλημι** (*σί-σλη-μι) "εἶμαι εὐμενής, εὔνους", ὁμ. προστ. *ἵληθι* (*σί-σλη-θι), Θεόκρ. *ἵλαθι*, αἰολ. *ἔλλαθι* (*σε-σλᾰθι), *ἱλάσκομαι* (*σι-σλά-σκομαι) "ἐξιλεώνω, καταπραΰνω, ἐξευμενίζω", ἐπιχ. *ἵλαμαι*=ὡσ., ὁμ. *ἵλα[Ϝ]ος*, λεσβ. *ἴλλαος*, λακ. *ἵληϜος*, ἀττ. *ἵλεως* "εὐμενής, εὔνους" (**ἱλᾰ-* καὶ *ἱλη-*), *ἱλαρὸς* (ἐκ τοῦ **ἑλαρὸς*) "φαιδρός, εὔθυμος" (> λατ. hilaris=ὡσ.) : συγγ. τοῖς : λατ. sōlor =παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ, καταπραΰνω, γοτθ. sēls, ἀρχ. γερμ. sālig=εὐτυχής, εὐδαίμων, μακάριος· ρ. sel-, *s(e)lē-.

ἰλιγγιάω, ἴλιγγος, ἴλιγξ, βλ. *εἴλιγξ*.

ἴλλω "κυλινδῶ, τυλίσσω, συστρέφω", βλ. 2 *εἰλέω*.

ἰλῦς, -ύος, ἡ "πηλός, «λάσπη»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ilъ=ἰλύς, λεττ. īls=σκοτεινότατος.

ἱμαλιά "τὸ ἐπίμετρον τῶν ἀλεύρων" Ἡσύχ., βλ. *ἤθω*.

ἱμάς, -άντος (ῑ), ὁ "δερμάτινον λωρίον, «λουρί», ἱμάς" (ἡ λ. *ἱμὰς* προϋποθέτει ρῆμα **ἱμαίνω* "δένω" καὶ κυρ. ὡς δραστικὸν ὄν. σημαίνει "ὁ δένων"), *ἱμάω* "ἀνασύρω τὸ σχοινίον φρέατος, ἀντλῶ ἐκ τοῦ φρέατος ὕδωρ" (ἐκ τοῦ **ἱμος*), *ἱμονιά*, ἡ "σχοινίον, δι' οὗ ἀντλοῦν ἐκ φρέατος ὕδωρ" (ἐκ τοῦ **ἱμων*), *ἱμάσσω* "κτυπῶ διὰ τῆς μάστιγος, μαστίζω, μαστιγώνω", *ἱμάσθλη*, ἡ "τὸ λωρίον τῆς μάστιγος, ἡ μάστιξ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sīmā θηλ.=ἡ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς, ὅριον, σύνορον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sīmi ἀρσ.=σχοινίον, «σπάγκος»· πβ. ἀρχ. γερμ. seil, νεογερμ. Seil=καλῴδιον, σχοινίον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. silo=σχοινίον (*sei-dhlo-), λατ. saeta=θρὶξ χοίρου, «γουρουνότριχα», τρίχωμα ζῴου, ἀρχ γερμ. seito ἀρσ.=σχοινίον, χορδή, λιθ. saĩtas=ταινία, δεσμός· ρ. *sēi-, *səi-, *sī- = δένειν ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. syáti, sināti, sinōti=δένει.

ἱμάτιον, τὸ "ἐσθής, ἔνδυμα, ἱμάτιον" : ἐκ τοῦ *εἷμα*, ὅπερ ἐκ τοῦ *Ϝεσ-μα, βλ. *ἕννυμι*· ἱ- ἀντὶ εἰ- ἐξ ἰωτακισμοῦ ἢ ἔκ τινος ἰων. διαλέκτου.

ἵμερος, ὁ "πόθος, σφοδρὰ ἐπιθυμία, ἔρως", *ἱμερόεις, -εσσα, -εν* "ὁ διεγείρων πόθον, θελκτικός, ἀγαπητός", *ἱμείρω* "ποθῶ, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ", μέσ. *ἱμείρομαι* "ἐπιθυμῶ, ὀρέγομαι", *ἱμερτὸς* "ποθητός, ἐπιθυμητός, ἀγαπητός" : ἐκ τοῦ *ism-eros, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. iṣmáḥ=ὁ θεὸς τοῦ ἔρωτος, πβ. ēṣati= ζητεῖ, icchátì=ζητεῖ, ἐπιθυμεῖ (*is-skō), ἀρμ. aiç=ἀναζήτησις, ἔρευνα

(ais-skā), ἀρχ. γερμ. eiscōn=ἀναζητεῖν, ἐρευνᾶν, ἐρωτᾶν, ἀπαιτεῖν, λιθ. ieškau, ieškóti=ζητεῖν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. iskati=ζητεῖν. Πβ. *ἰότης*.

ἰν ἀντὶ **ἐν**, βλ. *ἐν*.

ἴν, βλ. *εἰς*.

ἵνα "ἐκεῖ· ὅπου· διὰ νά, ὅπως, ἵνα": ἐσχηματίσθη κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἐξαφανισθὲν *τίνα (δεικτ. καὶ ἐρωτημ.· -να ἐπίθημα ὀργαν. πτώσεως).

ἰνάω, ἰνέω "ἐκπέμπω, ἀποστέλλω, κενῶ, ἀδειάζω": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ἰσν-, *ἰνν-, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. iṣṇāti=θέτει εἰς κίνησιν, βλ. *ἰαίνω*. Πβ. *ὑπέρινος*.

ἰνδάλλομαι "ἐμφανίζομαι, φαίνομαι, ὁμοιάζω", *ἴνδαλμα*, τὸ "μορφή, εἰκών, ὁμοίωμα": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vindáti=εὑρίσκει, ἀρμ. gtanem=εὑρίσκω, ἀρχ. ἰρλ. -finnaim=εὑρίσκω, κελτ. *vindo-=λευκὸς (gall. Vindo-bona κ.τ.λ.)· ρ. *u̯eid- = βλέπειν, ὁρᾶν, βλ. *εἴδομαι, οἶδα*.

ἰνίον, τὸ "ὁ μυὼν ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ τραχήλου, τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς κεφαλῆς, τὸ ἰνιακὸν ὀστοῦν", βλ. *ἴς*.

ἶνις, αἰτ. **ἶνιν**, ὁ, ἡ "υἱός, θυγάτηρ" (παρὰ Τραγ., δάνειον ἐκ τῆς κυπρ. ποιήσεως): ἐκ τοῦ *ἐν-γνις, πβ. ἀρχ. ἰρλ. ingen (ὀγαμ. enigena)=κοράσιον· βλ. *ἐν* καὶ *γίγνομαι*.

ἶννος, ὁ "νεαρὸς ἡμίονος" (> λατ. hinnus): δάνειον ἐκ τοῦ ποντ. *isno-, πβ. ἀρμ. ēš, πληθ. išan-k'=ὄνος.

ἴξ, ἡ, πληθ. **ἶκες** "εἶδος σκώληκος καταστρέφοντος τὰς ἀμπέλους, ἀμπελοφάγος": βλ. *ἴψ*.

ἴξαλος, ὁ "ὁ ἐκτομίας τράγος" (Ἰλ. Δ 105), *ἰξαλῆ*, ἡ "δέρμα (δορὰ) αἰγός": δάνειον ἐκ τῆς Μικρασιατ.

ἰξός, ὁ "παρασιτικὸν φυτὸν φυόμενον ἐπὶ τῆς δρυὸς καὶ ἄλλων δένδρων· κολλώδης οὐσία περιβάλλουσα τὸν καρπὸν τοῦ φυτοῦ καὶ χρησιμοποιουμένη εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἰξοβεργῶν πρὸς σύλληψιν μικρῶν πτηνῶν", *ἰξία*, ἡ "τὸ φυτὸν ὁ ἰξός": ἐκ τοῦ *u̯iksos=λατ. viscum (καὶ -us)=ὡσ., πβ. ἀρχ. γερμ. wîhsela=ἀγριοκέρασον, ρωσ. višnja=κεράσιον.

ἰξῦς, -ύος, ἡ "αἱ λαγόνες, ἡ ὀσφύς, «μέση», ἡθικὴ χώρα": ἴσως συγγ. τῷ *ἰσχίον*, τὸ "ἡ κλείδωσις τοῦ γόμφου, ὀσφύς, τὸ ἰσχίον· τὰ ἄνω μέρη τῶν μηρῶν, τὰ νῶτα".

ἰόμωροι "βοὴν ἀγαθοί, θορυβώδεις", βλ. *ἰά*.

ἴον, τὸ "ὁ «μενεξές», ἡ «βιολέττα», τὸ ἴον", *ἰώδης* "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ ἴου", *ἰο-δνεφής* "σκοτεινὸς ὡς τὰ ἴα, βαθὺς ἰόχρους", *ἴανθος*, ὁ, *ἴανθον*, τὸ "ἴον", *ἰάνθινος* "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ ἴου": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. viola=ἴον, δάνειον ἐκ τινος μεσογ. γλώσσης.

1 **ἰός**, ὁ "βέλος" (*ἰοχέαιρα* ἐπίθ. τῆς Ἀρτέμιδος "ἡ ἰοὺς χέουσα, ἐκτοξεύουσα βέλη", πβ. *χέω*;): ἐκ τοῦ *isu̯-os, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. iṣuḥ=βέλος, πβ. *ὀ-ἷσ-τός*.

2 **ἰός**, ὁ "δηλητήριον· μοχθηρία, κακία· σκωρία", *ἰώδης* "ὁ ἔχων χρῶμα σκωρίας, δηλητηριώδης": ἐκ τοῦ *u̯īsós=λατ. vīrus=φλέγμα, χυμός, δηλητήριον, ἀρχ. ἰρλ. fī=δηλητήριον, πβ. ἀρχ. ἰνδ. viṣám=δηλητήριον· ρ. *u̯eis-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. véṣati=διαρρέει, τήκεται, διαλύεται.

3 **ἰὸς** "εἷς, «ἕνας»", βλ. *εἷς*.

ἰότης, -τητος, ἡ "ἐπιθυμία, βούλησις, θέλησις" : ἐκ τοῦ *ἰσοτᾶτ-, ἴσως ἐκ τοῦ *ἰός "ἐπιθυμῶν", βλ. ἵμερος.

ἴουλος, ὁ "τὸ κατὰ πρῶτον φυόμενον χνοῶδες γένειον, τὸ «χνούδι»· δράγμα (δέσμη) σταχύων· ἔντομόν τι" : ἐκ τοῦ *Fί-Fολ-νος, πβ. *οὖλος* "ἑλικοειδῶς συνεστραμμένος, «κατσαρός», «σγουρός»· ἐριοῦχος, μάλλινος, πυκνός".

ἰοχέαιρα ἐπίθ. τῆς Ἀρτέμιδος "ἡ ἰοὺς χέουσα, ἐκτοξεύουσα βέλη", βλ. 1 ἰός.

ἰπνός, ὁ "κλίβανος, κάμινος, «φοῦρνος»", *ἰπνόω* "φρύγω τι εἰς τὸν ἰπνόν, ξηραίνω, ψήνω", παθ. *ἰπνόομαι* "πιέζομαι", *ἰπνο-πλάθος,* ὁ "κεραμεύς" : ἴσως ἐκ τοῦ *ṷeqṷnós=ἀρχ. γερμ. ovan=κάμινος, πβ. γοτθ. aúhns=κάμινος (*uqṷnos)· προσέτι ἀρχ. ἰνδ. ukháḥ ἀρσ.=ἡ χύτρα, λατ. aul(l)a=ὡσ.

ἶπος, ὁ, ἡ "βάρος, ὅπερ πιέζει τι, φορτίον", *ἰπόω* "πιέζω, καταπιέζω, καταθλίβω", *ἴπωσις,* ἡ "ἰσχυρὰ πίεσις, θλῖψις", *ἴπτομαι* "πιέζω ἰσχυρῶς, καταπιέζω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἵππος, ὁ, ἡ (διαλ. **ἴκκος**) "τὸ ἄλογον, ὁ ἵππος· ἡ «φοράδα»· τὸ ἱππικόν", *ἱππικὸς* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἵππον", *ἵππειος* "ὁ ἀνήκων εἰς ἵππους ἢ ἵππον, ὁ ἐξ ἵππου προερχόμενος", *ἱππεύς, -έως,* ὁ "ὁ ἐλαύνων ἐπὶ ἵππου", *ἱππεύω* "εἶμαι ἱππεὺς ἢ ἔφιππος, ὑπηρετῶ ἐν τῷ ἱππικῷ" : ἐκ τοῦ *eḱṷos=ἀρχ. ἰνδ. áśvaḥ, λατ. equus, ἀρχ. ἰρλ. ech, gall. epo- (π.χ. Eporēdia), ἀγγλοσαξ. eoh, τοχ. A yuk, B yakwe=ἵππος· τὸ ι ἀντὶ ε καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τῶν *κκ - ππ* ὑποδηλοῦν ἴσως ἰλλυρ. προέλευσιν. — Ἡ λ. *ἱππότης, -ου,* ὁ "ὁ ἱππεύων ἵππους, ἱππεύς" προῆλθεν ἔκ τινος θηλ. ὀν. *ἱππό-τᾱ, IE *eḱuo-tā=τὸ ἱππικόν.

ἴπτομαι "πιέζω ἰσχυρῶς, καταπιέζω", βλ. *ἶπος.*

ἰρήν, -ένος (καὶ **εἴρην, -ένος**), ὁ "Λακεδαιμόνιος νεανίας συμπληρώσας τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας του", βλ. *εἰρήνη.*

ἶρις, -ιδος (καὶ **-εως**), ἡ "τὸ οὐράνιον τόξον, ὅπερ φαίνεται εἰς τὸν αἰθέρα μετὰ τὴν βροχὴν" = *Ἶρις* (*Fῖρις) καὶ *Εἶρις* (*ἐFῖρις), ἡ "τὸ οὐράνιον τόξον ὡς προσωποποιηθεὶς ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν"· ὡς σημαῖνον "τόξον", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *ṷei- = κάμπτειν (βλ. *ἴτυς*), πβ. λατ. viriae=εἶδός τι κοσμήματος τοῦ βραχίονος, ἀγγλοσαξ. wīr=μεταλλικὸν ἔλασμα, ἀρχ. γερμ. wiara= χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἔλασμα.

1 **ἴς,** ἡ "δύναμις, ἰσχύς", *ἶφι* (ὀργαν.) "«μὲ δύναμι», ἰσχυρῶς, κραταιῶς" (ἐξ οὗ **ἴφιος** "**ἰσχυρός, παχύς, εὐτραφής**") . = λατ. vīs (vim, vī· πληθ. vīrēs ἐκ θ. **μετὰ τοῦ es, ἀρχ. ἰνδ. vayas- οὐδ.**=ζωτικότης)=βία, δύναμις· ρ. *ṷei-= ὁρμᾶν· βλ. *ἵεμαι.*

2 **ἴς** (**ἰνός, ἶνα**), ἡ, πληθ. **ἶνες** "ὁ τένων, τὸ νεῦρον"· τοῦτο μᾶλλον εἶναι διάφορον τοῦ 1 ἴς "δύναμις, ἰσχύς", ὡς προελθὸν δ' ἐκ τοῦ *Fισν-, ἀνήκει εἰς τὴν ρ. *ṷei- = κάμπτειν (βλ. *ἶρις, ἴτυς*)· πβ. *ἰνίον* (ὀρθότ. *ἱνίον*), τὸ "ὁ μυὼν ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ τραχήλου, τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς κεφαλῆς, τὸ ἰνιακὸν ὀστοῦν", ἐκ τοῦ *Fῖσν-ιον.

ἰσάτις, -ιδος, ἡ "φυτόν τι, ἐκ τῶν φύλλων τοῦ ὁποίου γίνεται βαφὴ βαθέος κυανοῦ χρώματος", *ἰσατώδης* "ὁ ὅμοιος πρὸς ἰσάτιδα" : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : λατ. vitrum=ἰσάτις, ἀρχ. γερμ. weit, νεογερμ. Waid= ὡσ., γοτθ. *wizdila, ἐξ ἀγνώστου πηγῆς.

ἰσθμός, ὁ "στενὴ διάβασις, λαιμὸς γῆς μεταξὺ δύο θαλασσῶν, ἰσθμός, λαιμός", *ἴσθμιος* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἰσθμόν": ἴσως ἐκ τοῦ ***idh-dhmos,** πβ. *εἴσ-ἰ-θμη,* ἡ "εἴσοδος", *ἴ-θμα,* τὸ "βῆμα, βάδισμα", βλ. *εἶμι.*

ἴσκω (*Fικ-σκω) "κάμνω τι ὅμοιον πρὸς ἄλλο, ἐξομοιῶ, παρομοιάζω, συγκρίνω, θεωρῶ", βλ. *εἰκών.*

ἴσος (ὁμ. **ἶσος,** αἰολ. **ἴσσος,** ἀρκ., κρητ. **FίσFος**) "ὅμοιος, ἴσος· ὁμαλός, ἐπίπεδος· δίκαιος, ὀρθός", *ἰσότης, -ητος,* ἡ "ὁμοιότης, ταυτότης, ἰσότης", *ἰσόω* "καθιστῶ τι ἴσον πρὸς ἄλλο τι, ἐξισῶ": ἴσως ἐκ τοῦ *Fιτσ-Fο-ς, συγγ. τῷ μετὰ τοῦ θ. es-*εἶδος,* τὸ "ὄψις, θέα, θέαμα".

ἱστάνω (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ.) "τοποθετῶ τι ὄρθιον, ἵστημι, «στήνω»", κρητ. *στανύω* "ἵστημι": συγγ. τοῖς: ἀρμ. stanam=ἀνίσταμαι, λατ. dē-stinō =καθίστημι, συνδέω, ob-stinō=σφόδρα ἐπιμένω εἴς τι, prae-stinō=ὁρίζω τὴν τιμὴν ἐκ τῶν προτέρων, ἀλβ. štoń=πληθύνω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stanǫ =τοποθετοῦμαι· ρ. *stā- = ἵστασθαι, βλ. *ἵστημι·* διὰ τὸ ἐπιθηματ. *ν-* πβ. *δύσ-[σ]τηνος.*

ἵστημι (δωρ. **ἵστᾱμι**) "τοποθετῶ τι ὄρθιον, «στήνω»", ἀόρ. *ἔστην* (=ἀρχ. ἰνδ. ásthām), ρημ. ἐπίθ. *στατὸς* (=ἀρχ. ἰνδ. sthitáḥ, λατ. status): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tíṣṭhati=τοποθετεῖ, λατ. stō=ἵσταμαι (*stājō=ἀρχ. ἰρλ. -tāu=εἶμαι), si-stō=ἵστημι, ἀρχ. ἰρλ. tair-(ṡ)siur=ἵσταμαι, ἀρχ. γερμ. stān, stēn, νεογερμ. stehen=ἵστασθαι, γοτθ. standan=ἵστασθαι, λιθ. stóju, stóti =πατεῖν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stajǫ, stati=τοποθετεῖσθαι, stojǫ (*stəjo), stojati =ἵστασθαι· ρ. *stā=ἵστασθαι, βλ. *ἱστάνω, ἱστός, στάσις, στατήρ, σταθμός, στάμνος, στήλη, στοὰ* (*στοιᾱ́*), *στῦλος.*

ἱστορεῖν, ἱστορία, βλ. *εἶδος.*

ἱστός, ὁ "πᾶν τὸ στηθὲν καὶ παραμένον ὄρθιον, ράβδος μακρά, ἱστὸς πλοίου, «κατάρτι»· ἡ δοκὸς τοῦ ἱστοῦ («ἀργαλειοῦ»), ἥτις ἵστατο ὀρθία, ὁ στήμων, τὸ «στημόνι», αὐτὸ τὸ ὑφαινόμενον ὕφασμα": συγγ. τῷ *ἵστημι,* κυρ. σημαίνει μᾶλλον "ὁ «στήνων», τοποθετῶν"· πβ. *ἱστίον,* τὸ "τὸ (ἐξ ὑφάσματος κατεσκευασμένον) ἱστίον πλοίου", *στήμων, -ονος,* ὁ, λατ. stāmen οὐδ =τὸ «στημόνι» τοῦ «ἀργαλειοῦ».

ἵστωρ, -ορος, ὁ, ἡ "ὁ γιγνώσκων, εἰδήμων, ἔμπειρος, συνετός, κριτής", βλ. *εἶδος,* πβ. *ἰδυῖοι.*

ἰσχίον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἰσχίον, ὀσφύς": ἐπεκτετ. μετὰ τοῦ ο τύπος τοῦ *ἴσχι* (=*ὀσφὺς* Ἡσύχ.), ἐκ τοῦ *i-skthiįom, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sákthi οὐδ. =μηρός, σκέλος.

ἰσχνὸς "ξηρός, μεμαραμμένος, «ζαρωμένος», λιπόσαρκος, λεπτός, ἀδύνατος, ἰσχνός", *ἰσχαλέος* "ἀπεξηραμμένος, ξηρός", *ἰσχάς, -άδος,* ἡ "ξηρὸν σῦκον", *ἰσχναίνω* "(ἀπο)ξηραίνω, καθιστῶ τινα ἰσχνὸν (λιπόσαρκον), ἀδυνατίζω τινά, λεπτύνω": ἴσως ἐκ τοῦ *sisq-sno-s, συγγ. τοῖς: ἀβεστ. hišku-, μσν. ἰρλ. sesc=ξηρὸς (*si-sk-us).

ἰσχῡ́ς, -ύος, ἡ "δύναμις, εὐρωστία, ρώμη, ἰσχύς", *ἰσχῡρὸς* "δυνατός, ρωμαλέος, ἰσχυρός", *ἰσχύω* "εἶμαι ἰσχυρὸς κατὰ τὸ σῶμα, ἔχω δύναμιν (ἰσχύν)· ἀναλαμβάνω δυνάμεις, ἀναρρωννύω": ἐκ τοῦ *Fι-σχῡς, Fι- συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. visah- = ἐξουσιάζειν· *zĝh συγγ. τῇ ρ. *seĝh=κρατεῖν, βλ. *ἔχω.*

ἴσχω *κρατῶ, ἐμποδίζω, ἔχω ὑπὸ τὴν κατοχήν μου, συγκρατῶ ἐν νῷ, προκαλῶ*, βλ. *ἔχω*.

ἰτέα, ἡ *τὸ δένδρον ἰτέα, «ἰτιά»· ἀσπὶς ἐκ κλώνων ἰτέας πεπλεγμένη*, βλ. *ἴτυς*.

ἴτης, -ου, ὁ *ὁρμητικός, ριψοκίνδυνος, τολμηρός, θρασύς, αὐθάδης, ἀναίσχυντος*, *ἰταμὸς* *τολμηρός, ζωηρός, αὐθάδης*, *ἰταμότης, -ότητος*, ἡ *τολμηρότης, θάρρος, θρασύτης*: συγγ. τῇ ρ. *ei- = πορεύεσθαι, ὑπάγειν, βλ. *εἶμι*· πβ. *ἰτητέον*: λατ. itō, -āre.

ἴτριον, τὸ *εἶδος ἄρτου ἐξ ἀλεύρου καὶ ἐκ σησάμου, εἶδος πλακοῦντος ἐκ σησάμου καὶ μέλιτος*: ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἴτυς (αἰολ. **Fίτυς**), **-υος**, ἡ *ἡ περιφέρεια (ὁ γῦρος) τοῦ τροχοῦ, ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, ἀσπίς· τὸ κύρτωμα, ἡ καμπυλότης· ἡ ἰτέα, «ἰτιά»*: ἐκ τοῦ *u̯i-tus=λατ. vitus (ἀφαιρ. -ū)=ἡ περιφέρεια (ὁ γῦρος) τοῦ τροχοῦ, πβ. ἀρχ. πρωσσ. witwan=ἰτέα· *ἰτέα*, μᾶλλον ὀρθότ. *εἰτέα*, ἡ *τὸ δένδρον ἡ ἰτέα, «ἰτιά»*, *οἰσύα*, ἡ, *οἴσυον*, τὸ *λύγος, «λυγαριά»* (*u̯oitu-), *οἶσος*, ὁ *εἶδος ἰτέας ἢ λύγου*. Πβ. λατ. vītis=κλῆμα ἀμπέλου, vitex=εἶδος ἰτέας ἢ λύγου, ἀρχ. γερμ. wīda, νεογερμ. Weide=ἰτέα, λιθ. vytis=«βέργα ἰτιᾶς», ρωσ. vítvina=κλάδος, κλών· ρ. *u̯ei- = στρέφειν ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. váyati =ὑφαίνει, λατ. vieō=δένω, πλέκω, λιθ. vejù, výti=στρέφειν, βλ. *ἶρις*.

ἰῦγή (ῑ), ἡ *κραυγὴ ὀλολυγῆς ἢ ὀλοφυρμοῦ*, *ἰυγμός*, ὁ *κραυγὴ ρυθμικῶς ἐπαναλαμβανομένη κατὰ τὸν χορόν, κραυγὴ χαρᾶς· κραυγὴ ὀδύνης*, *ἰύζω* *κραυγάζω, βοῶ*: ἐκ τοῦ *ἰῦ* ἐπιφ. θαυμασμοῦ, ἐκπλήξεως, πβ. *ἰαῦ* *κραυγή, δι' ἧς ἀποκρίνεταί τις καλούμενος, «ἐδῶ εἶμαι, ὁρίστε»*, ὅμοιον τὸ *ἰβὺ* *κραυγή, ἀναφώνησις*, *ἰβύει* *βοᾷ* Ἡσύχ., κρητ. *ἰβυκτήρ*, ὁ *ὁ ἀοιδός, ἀρχόμενος πολεμικοῦ ᾄσματος*.

ἴυγξ, -γγος, ἡ *τὸ πτηνὸν ἡ σεισοπυγίς, «σουσουράδα», λατ. Jynx torquilla· φίλτρον, γοητεία· σφοδρὰ ἐπιθυμία*: μᾶλλον προελλ.

ἴφθιμος *δυνατός, ἰσχυρός, εὔρωστος, εὐπρεπής*: ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἴφιος *ἰσχυρός, παχύς, εὔτραφής*, βλ. *ἶς*.

ἰχανάω *ἐπιθυμῶ σφοδρῶς, ποθῶ*, *ἴχαρ* καὶ *ἶχαρ*, τὸ *σφοδρὰ ἐπιθυμία, πόθος*, βλ. *ἀχήν*.

ἰχθῦς, [1] **-ῦος**, ὁ *τὸ «ψάρι», ὁ ἰχθύς*, *ἰχθύδιον*, τὸ *μικρὸς ἰχθύς, «ψαράκι»*, *ἰχθυηρὸς* *ρυπαρός, δυσώδης*, *ἰχθυάω* *ἁλιεύω, «ψαρεύω»· παίζω ὡς ἰχθύς*: συγγ. τοῖς: ἀρμ. jukn, λιθ. žuvis=ἰχθῦς (προβαλτ. *žūs)· *ἰ-* προθεματ. (πβ. *ἰκτῖνος*), *-χθ-* ἐκ τοῦ -ĝjh-.

ἴχνος, τὸ *ἴχνος ποδός, «πατησιά», «ἀχνάρι», ἴχνος τροχοῦ, ἴχνος, ὑπόλειμμα, πούς*: ἴσως, ὡς σημαῖνον *βάδισμα, πάτημα*, εἶναι συγγ. τῷ *οἴχομαι* *πορεύομαι, ἀπέρχομαι, ἔχω ἐξαφανισθῆ*· ρ. *ei-gh- = πορεύεσθαι, ὑπάγειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἴχνιον*, τὸ *τὸ ἴχνος τοῦ ποδός, «πατησιά»*, *ἰχνεύω* *ζητῶ τὰ ἴχνη, ἀνιχνεύω, ἀναζητῶ, παρακολουθῶ τὰ ἴχνη, μιμοῦμαι*, *ἰχνεύμων, -ονος*, ὁ *ζῷόν τι τῆς Αἰγύπτου ὅμοιον ἰκτίδι, τὸ

1. Ὁ Hofmann τονίζων οὕτω τὴν λ. *ἰχθῦς* ἀκολουθεῖ προφανῶς τὴν γνώμην τοῦ Ἡρωδιανοῦ (Γραμμ. 2,936). Τὴν αὐτὴν γραφὴν εὑρίσκομεν ἐπίσης ἔν τισι κώδιξι.

ὁποῖον ἀνιχνεύει καὶ τρώγει τὰ ᾠὰ τοῦ κροκοδείλου" (κυρ. "ὁ ἀνιχνεύων", πβ. *ἰχνευτής*, ὁ "ἀνιχνεύων κύων").

ἰχώρ, -ῶρος, ὁ "ὁ χυμὸς ὁ ρέων εἰς τὰς φλέβας τῶν θεῶν, τὸ αἷμα τῶν θεῶν, τὸ αἷμα, τὸ ὑδατῶδες μέρος τῶν ζωικῶν χυμῶν, οἷον τοῦ αἵματος, ἔμπυον, πύον, ὁ ὀρός" : μᾶλλον ξένη λέξις.

ἴψ, γεν. **ἰπός,** ὁ, πληθ. **ἶπες** "σκώληξ καταστρέφων κέρατα, ξύλα καὶ ἀμπέλους", βλ. *ἶγδις, ἴξ.*

ἰωγή, ἡ, βλ. *ἄγνυμι, ἐπιωγαί.*

ἰωή, ἡ "κραυγή, βοή, θόρυβος, ἦχος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ἰωκή, ἡ, ἀρχαιοτ. αἰτ. **ἰῶκα** (Ἰλ. Λ 601) "δίωξις ἐν τῇ μάχῃ, καταδίωξις", *ἰωχμός,* ὁ "δίωξις ἐν τῇ μάχῃ, θόρυβος τῆς μάχης", ὁμ. *παλίωξις,* ἡ "ἡ τῶν διωκομένων στροφὴ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ δίωξις τῶν διωκόντων, ἀντεπίθεσις" (**παλι-Fίωξις*) : ἐκ τοῦ **uiōk-*, συγγ. τῷ *ἵεμαι* (**Fī-joμαι*) ὡς *διώκω* : *δίεμαι.*

ἰωρός, ὁ "φύλαξ (τῆς πόλεως), φρουρός" : ἐκ τοῦ **Fι-Fωρός,* συγγ. τῷ ὁμ. *οὖρος,* ὁ "φύλαξ, φρουρός", βλ. *ὁράω.*

ἴωψ (βοιωτ. **Fίωψ**), γεν. **-ωπος,** ὁ "εἶδος ἰχθύος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

K

καβάλλης, ὁ "ἵππος χρησιμοποιούμενος δι' ἐργασίαν, εὐνουχισμένος ἵππος, γενικῶς ἵππος" : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. caballus ἀρσ.=ὡσ., ἀμφότερα δὲ εἶναι δάνεια ἔκ τινος βαλκανικῆς (ἰλλυρ. ;) γλώσσης.

κάγκανος "ξηρός, κατάξηρος, κατάλληλος πρὸς καῦσιν", *πολυκαγκής* "ὁ πολὺ καίων, φλογερός, λίαν ξηρός" : συγγ. τῷ *κέγκει* "πεινᾷ" (Φώτ.), ἀρχ. ἰνδ. kankala- ἀρσ. καὶ οὐδ.=σκελετός, γοτθ. hūhrus, ἀρχ. γερμ. hungar, νεογερμ. Hunger=πεῖνα.

καγχάζω, βλ. *καχάζω.*

κάδος, ὁ "δοχεῖον οἴνου ἢ ὕδατος" (> λατ. cadus), *καδίσκος,* ὁ "ἡ κάλπη" : δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. kad=κάδος.

καθαρὸς (διαλ. **κοθ-**) "ἀπηλλαγμένος ρύπου, καθαρός, διαυγής, ἁγνός, ἀθῷος", *καθαρότης, -ητος,* ἡ "διαύγεια, λαμπρότης, ἁγνότης", *καθαρεύω* "εἶμαι καθαρός", *καθάρειος* "καθαρός", *καθαρειότης,* ἡ "καθαριότης" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

καὶ σύνδ. συμπλεκτικὸς "καί· ἐπίσης· ἂν καί" : ἴσως=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. cě ἐν τοῖς : a cě, cě i=καίτοι, καίπερ, εἴπερ.

καιάδας, -ου, δωρ. **-ᾱ,** ὁ "μέγα βάραθρον ἐν Σπάρτῃ", *καίατα* "ὀρύγματα" Ἡσύχ., ὁμ. *καιετάεσσα* (*Λακεδαίμων*· ὁ Ζηνόδοτος ἀνέγνωσεν *κητώεσσα*) "πλήρης χασμάτων γῆ" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. kēvataḥ ἀρσ.=λάκκος, τάφρος.

καικίας, -ου, ὁ "βορειοανατολικὸς ἄνεμος" : ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ συσκοτίζων", συγγ. τῷ λατ. caecus=ἀρχ. ἰρλ. caech, γοτθ. haihs=τυφλός.

καινὸς "νέος, πρόσφατος, «καινούργιος», παράδοξος, ἀνήκουστος, ἀπροσδόκητος", *καινόω* "καθιστῶ τι νέον, μεταβάλλω" : ἐκ τοῦ **qen-jos,* συγγ.

τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kanīnaḥ=νέος, νεαρός, kanā, kanyā=κοράσιον, λατ. recēns =πρόσφατος, νέος, «καινούργιος» (*re-qn̥t-, κυρ.=ὁ ἀπὸ τῆς γεννήσεως, ὁ ἄρτι γενόμενος), μσν. ἰρλ. cinim=ἐκπηδῶ, προέρχομαι, ἀρχ. ἰρλ. cenēl =γένος, φῦλον, κυμβρ. cnyw=νεογνόν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. konъ=ἀρχή, načęnę, -čęti=ἀρχίζειν. Πβ. *κασίγνητος*.

καίνυμαι (ὁμ. πρκ. **κέκασμαι,** δωρ. **κεκαδμένος**) "διακρίνομαι εἴς τι, ὑπερέχω, ὑπερτερῶ": ἴσως εἶναι νέος σχηματισμὸς τοῦ *κέκασμαι* κατὰ τὸ *δαίνυμαι*: *δέδασμαι*.

καίνω (ἀόρ. β' **ἔκανον,** πρκ. **κέκονα**) "φονεύω, σφάζω": ἴσως συγγ. τῷ *κτείνω*, κατ' ἀνομ. τοῦ τ, ὅπερ ἠφανίσθη λόγῳ τῆς ὑπάρξεως, εὐθὺς μετ' αὐτό, καὶ τοῦ τ τῆς προθ. κατὰ ἐν τοῖς: *κατέκανον, κατακέκονα*, καθ' ἃ ἐσχηματίσθη τὸ ἁπλοῦν *καίνω* (*ἔκανον, κέκονα*).

καιρός, ὁ "ἡ κατάλληλος στιγμή, κατάλληλος περίστασις, ὁ προσήκων χρόνος, τὸ κατάλληλον μέρος, χρονικὸν διάστημα, ὁ χρόνος", *καίριος* "ὁ γινόμενος εἰς κατάλληλον περίστασιν, ὁ ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ τελούμενος, κατάλληλος, ἐπιτυχής· κρίσιμος, ἐπικίνδυνος", *καιρία*, τὰ "εὐκαιρίαι", *καιρίως* "ἐν τῷ προσήκοντι χρόνῳ, ἐπικαίρως· θανασίμως": ἐκ τοῦ *κϝαρ-jος, συγγ. τῷ *κύρω* "συναντῶ, ἐπιτυγχάνω"· ἢ ὡς σημαῖνον "τμῆμα χρόνου" συγγ. τῷ *κείρω* "κόπτω τὴν κόμην, κουρεύω, ἀποκόπτω, ἀποτέμνω".

καῖρος, ὁ, **καιρώμα,** τὸ "λεπτὰ σχοινία συνδεόμενα μὲ τὸ «ἀντὶ τοῦ ἀργαλειοῦ» καὶ χρησιμοποιούμενα πρὸς διαχώρισιν τῶν κλωστῶν τοῦ στήμονος, ὕφασμα", *καιρόω* "συνδέω τὸν στήμονα", ὁμ. γεν. πληθ. ('Οδ. η 107) *καιροσέων* ("πυκνῶς ὑφασμένων";): ἐκ τοῦ *k̑er-jos, συγγ. τοῖς: *κειρία*, ἡ "ἱμὰς ἢ σχοινίον τῆς κλίνης", ἀρχ. ἰνδ. śr̥n-kha-lā=ἄλυσις, δεσμός, ἀρμ. sarikʻ πληθ.=ταινία, «σπάγκος» (*k̑erejā).

καίω (ἰων.), **κάω** (ἀττ.) ἐκ τοῦ *καϝ-ιω "ἀνάπτω, «βάζω φωτιά», καίω", ὁμ. ἀόρ. *ἔκη*(ϝα), ἀρχ. ἀττ. μτχ. γεν. ἐν. *κέαντος* (*κηϝαντ-), νεοαττ. *ἔκαυσα*, ἐπικ. μέσ. *κηάμην*, παθ. *ἐκάην*, *ἐκαύθην*, ρημ. ἐπίθ. *καυστός*· *καῦσις*, ἡ, *καῦμα*, τὸ "καύσιμον, καίουσα θερμότης, καύσων", *κᾶλον*, τὸ "ξηρὸν ξύλον κατάλληλον πρὸς καῦσιν" (*καϝ-ελον), ὁμ. *κηώδης*, *κηώεις* "εὐώδης, εὐωδιάζων ἐκ τοῦ θυμιάματος" (ἔκ τινος *κῆϝος "πυρκαϊά, καύσιμον, θυμίαμα"), ὁμ. *κήλεος* καὶ *κήλειος* "καίων, καυστικός" (*κηϝ-αλ-εος): συγγ. τοῖς: λιθ. kūlē=νόσος τῶν σιτηρῶν, «καπνιά», kūlēti=προσβάλλεσθαι ὑπὸ τῆς νόσου «καπνιᾶς» (ἔκ τινος *kū-los=κατακεκαυμένος)· ρ. *kēu- (*kəu-), *kū-.

κάκαλα, τὰ "τείχη" (Αἰσχύλ.), *ποδο-κάκ(κ)η*, ἡ "ξύλινον ὄργανον βασανισμοῦ, δι' οὗ ἐδεσμεύοντο οἱ πόδες τῶν κακούργων", *κιγκλίς*, *-ίδος* (ἐκ τοῦ *κεγκ-), ἡ (συνήθ. κατὰ πληθ.) "ἡ κιγκλιδωτὴ θύρα, περίφραγμα, «κάγκελλα»": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kañcatē (Dhātup.)=δένει, kañcukaḥ=θώραξ, λατ. cingō, -ere =ζωννύω (g ἀντὶ c κατὰ τὰ cīnxī, cīnctum, ἔχοντα διττὴν σημ.), λιθ. kinkau, -ýti=ἵππους ζευγνύειν.

1 **κακκάβη,** ἡ, καὶ **κακκαβίς, -ίδος,** ἡ "πέρδιξ", *κακκαβίζω* "φωνάζω ὡς ἡ πέρδιξ, «κακαρίζω»" (> λατ. cacabāre), *κακκάζω* "«κακαρίζω»" (ἐπὶ ὀρνίθων): συγγ. τοῖς: λατ. cacillō=«κακαρίζω» (ἐπὶ πέρδικος), νεογερμ. gackern =ὡσ.· ἠχομιμ. λ. ὡς τὸ λατ. coco coco ἐκ τῆς φωνῆς τῶν ὀρνίθων, ἀρχ.

ἐκκλ. σλαβ. kokotъ=ἡ ὄρνις, κόττα· λατ. cucurrīre=λαλεῖν (ἐπὶ ἀλέκτορος)· *κίκιρρος* (> λατ. cicirrus), *κικκός*, ὁ "ἀλέκτωρ, «πετεινός»".

2 **κακκάβη,** ἡ, **κάκκαβος,** ὁ, ἡ (> λατ. caccabus) "εἶδος χύτρας ἢ χαλκίνου λέβητος" : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἀσσυρ. kukubu=εἶδος δοχείου.

κακκάω "χέζω, «κάνω τὰ κακκά μου»" (ἐπὶ νηπίων), *κάκκη*, ἡ "ἡ κόπρος τοῦ ἀνθρώπου, τὰ κακκά" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. k'akor=κόπρος (-kk-), μσν. ἰρλ. caccaim=λατ. caco=ἀποπατῶ, νεογερμ. kakken=ὡσ.· ἄνευ διπλασ. τοῦ c(k) : λατ. cacāre, ρωσ. kakatь. Λέξις τῆς νηπ. γλώσσης. Πβ. *κακός*.

κακὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, κακός, δυσειδής, ἄσημος, πρόστυχος, φαῦλος, πονηρός, δειλός", *κακίᾱ*, ἡ, *κακότης*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κακία, φαυλότης, ἀχρειότης, ἀθλιότης, κακότης", *κακόω* "κακῶς μεταχειρίζομαι, βλάπτω, καταστρέφω", *κάκωσις*, ἡ "κακὴ μεταχείρισις, βλάβη, δυστύχημα" : ἂν ἡ λ. ἀνήκῃ εἰς τὴν νηπ. γλῶσσαν, ἴσως εἶναι συγγ. τῷ *κακκάω*.

κάκτος, ἡ "φυτὸν ἀκανθῶδες, ἀκανθίς, εἶδος «ἀγκινάρας»" (> λατ. cactus), *κάκτος*, ὁ "ὁ καρπὸς τῆς κάκτου" : μᾶλλον προελλ.

καγχάζω, βλ. *καχάζω*.

κάλαθος, ὁ "πλεκτὸς κόφινος, κάνιστρον, κάλαθος" (> λατ. calathus), *καλαθίσκος*, ὁ "καλάθιον" : ἴσως συγγ. τῷ *κλώθω* "νήθω, «γνέθω», κλώθω".

καλαμίνθη, ἡ "εὔοσμον φυτόν, ἡ «μέντα»" : ἐκ τοῦ **καλαμο-μίνθη* ;

κάλαμος, ὁ, **καλάμη,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κάλαμος, καλάμη, «καλάμι», στέλεχος τοῦ σίτου, ἄχυρον" (> λατ. calamus) : μᾶλλον κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ **κολ-*, συγγ. τῷ λατ. culmus (*kolə-mos)=ἀρχ. γερμ. hal(a)m, νεογερμ. Halm=κάλαμος, καλάμη, πβ. λεττ. salms=ἡ «καλαμιά». Βλ. **καὶ** *καλαμίνθη*.

κάλανδρος, ὁ, **καλάνδρη,** ἡ "εἶδος κορυδαλλοῦ" : μᾶλλον προελλ.

καλαῦροψ, -οπος, ἡ "ποιμενικὴ ῥάβδος κεκαμμένη κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον" : ἐκ τοῦ **καλα-Ϝροπ-*, πβ. *ῥόπαλον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρόπαλον, ράβδος", *ῥέπω* "κλίνω πρὸς τὰ κάτω, ρέπω", *ῥοπή*, ἡ "κλίσις πρός τι, ροπή"· βλ. *κῆλον* καὶ *ῥέπω*.

καλέω (μέλλ. ἀττ. **καλῶ,** μτγν. **καλέσω,** πρκ. **κέκληκα**) "ὅ,τι καὶ νῦν, καλῶ, προσκαλῶ, ὀνομάζω", *καλήτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ καλῶν, συγκαλῶν, κήρυξ", *ὁμο-κλή*, ἡ "κραυγὴ πολλῶν, κοινὴ βοή, ἐπίπληξις, ἀπειλή, παρότρυνσις, συμφωνία", *ὁμοκλάω* "καλῶ ὁμοῦ, φωνάζω πρός τινα παροτρύνων ἢ ἀπειλῶν", *κικλήσκω* "καλῶ, προσφωνῶ, ὀνομάζω, προσκαλῶ, ἐπικαλοῦμαι, καλῶ τινα εἰς βοήθειαν", *κληΐζω* καὶ *κλῄζω* "ὀνομάζω" (ἐκ τοῦ **κληϜός*) : =λεττ. kal'uôt=φλυαρεῖν, ὀμβρ. kařetu=λατ. προστ. calatō, calendae=Καλένδαι, νουμηνία, ἴσως ἀρχ. γερμ. halōn=φέρειν· πβ. λατ. calāre=καλεῖν, clāmor=βοή, κραυγή, clāmō=βοῶ, κραυγάζω, clārus=κλεινός, περίφημος, ἀρχ. ἰρλ. cailech=ἀλέκτωρ, ἀρχ. γερμ. (h)lōjan=βρυχᾶσθαι, μυκᾶσθαι· πβ. ἐπίσης ἀρχ. ἰνδ. usā-kalah=ἀλέκτωρ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. klakolъ=κώδων, «καμπάνα». Βλ. καὶ *κέλαδος*.

καλιά, ἡ "καλύβη, φωλεά· ἀποθήκη", *καλιάς, -άδος*, ἡ "μικρὰ καλύβη" : ἐκ τοῦ *k̑el-ijā, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. śālā θηλ.=καλύβη, «στάβλος», λατ. cella=οἰκίσκος, «κελλί», ἀρχ. ἰρλ. cuile=ὑπόγειον, ἀποθήκη, κατάστημα, ἀρχ. γερμ. halla (νεογερμ. Halle)=στοά, hella=κόλασις, ᾅδης· ρ. *kel-=κρύπτειν ἐν τῷ λατ. oc-culō=κρύπτω=ἀρχ. ἰρλ. celim=ὡσ., πβ. γοτθ. huljan

=καλύπτειν· ἐκτετ. β. ἐν τῷ λατ. cēlō=κρύπτω, ἀποκρύπτω. Βλ. καὶ *καλύπτω, κέλυφος.*

κάλλαιον, τὸ (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ.) "ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλέκτορος σαρκώδης λόφος, τὸ «λειρί», ὁ σαρκώδης αὐτοῦ πώγων, τὰ ποικίλα τὸ χρῶμα οὐραῖα πτερὰ τοῦ ἀλέκτορος" : ἴσως, ὡς καλλωπιστικὸν στοιχεῖον, συγγ. τῷ *κάλλος.*

κάλ(λ)αϊς, -ιδος, ὁ "πολύτιμος λίθος πρασινίζοντος κυανοῦ χρώματος" : ξένη λέξις (περσ. ;).

καλλίᾶς, -ου, ὁ "εἶδος πιθήκου" : συγγ. τῷ *κάλλος* (κατ' ἀντίφρασιν ἢ εὐφημισμόν).

κᾶλον, τὸ "ξηρὸν ξύλον κατάλληλον πρὸς καῦσιν", *κᾶλα,* τὰ "πλοῖα", *ἔρρει τὰ κᾶλα* "κατεστράφησαν τὰ πλοῖα", βλ. *καίω.*

κᾱλός (ὁμ.=βοιωτ. **καλϜός**), **κᾰλός** (ἀττ.) "ὡραῖος, εὔμορφος, εὐειδής, ἐνάρετος, χρηστός", *κάλλος,* τὸ "ὡραιότης, εὐμορφία, κάλλος", *καλλι-* ὡς βάσις τῶν : συγκρ. *καλλίων, κάλλιον,* ὑπερθ. *κάλλιστος, καλλιστεύω, καλλιόω, καλλῦνω* "καθιστῶ τι καλόν, καλλωπίζω, ἐξωραΐζω, παρουσιάζω τι ὡς καλόν", *καλλωπίζω* "καθιστῶ τι ὡραῖον, εὐπρεπίζω, στολίζω", *καλλωπισμός,* ὁ "ἐξωραϊσμός, στολισμός, καλλωπισμός", *καλλι-* ὡς α' συνθετ. πολλῶν λέξεων (π.χ. *καλλιβλέφαρος* "ὁ ἔχων ὡραῖα βλέφαρα", *καλλιβόας,* ὁ "ὁ ἔχων καλὴν βοὴν (καλὸν ἦχον)" κ.τ.λ.) : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. kalyaḥ= ὑγιής· ἴσως συγγ. καὶ τοῖς : ἀγγλοσαξ. hæleð, νεογερμ. Held=ἥρως. Πβ. *κάλλαιον, καλλίᾶς.*

1 **κάλπη,** ἡ "τὸ «τρέξιμο» τοῦ ἵππου διὰ πηδημάτων, καλπασμός", *καλπάζω* "τρέχω ἐν καλπασμῷ" (ἐπὶ ἵππων) : ἐκ τοῦ *qulpā, συγγ. τοῖς : ἀρχ. πρωσσ. po-quelbton=γονατίζων, λιθ. klùpti=γονυπετεῖν.

2 **κάλπη,** ἡ καὶ **κάλπις, -ιδος,** ἡ "ἀγγεῖον χρησιμοποιούμενον πρὸς ἄντλησιν ὕδατος, στάμνος, δοχεῖον, εἰς ὃ ρίπτουν οἱ ἐκλογεῖς τὰς ψήφους, ἀγγεῖον χρησιμοποιούμενον πρὸς ἐναπόθεσιν τῆς τέφρας τοῦ νεκροῦ" (> λατ. calpar οὐδ.=δοχεῖον [«βαρέλι»] οἴνου) : ἐκ τοῦ *kl̥p-, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. cilornn =λατ. urna.

κάλυξ, -υκος, ἡ (ὁ) "τὸ ἐξωτερικὸν περίβλημα τοῦ ἄνθους τὸ συγκρατοῦν συνήθως τὰ πέταλα αὐτοῦ, ἐξωτερικὸν περίβλημα τοῦ καρποῦ, «μπουμπούκι» τοῦ ἄνθους" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kalikā=κάλυξ, ὀφθαλμὸς ἄνθους, **kalaśaḥ**=χύτρα, ὑδρία, φλοιός, λατ. calix, -icis ἀρσ.=φλοιός, κύπελλον, κάλυξ (μετὰ τοῦ s- ὀμβρ. scalsi-e=λατ. in paterā=ἐν φιάλῃ, *σκαλλίον,* τὸ "μικρὸν ποτήριον", *σκαλίς, -ίδος,* ἡ=ὡσ. Ἡσύχ.). Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *κύλιξ, -ικος,* ἡ "ποτήριον", ὑποκορ. *κυλίχνη,* ἡ (**κυλικ-σνᾱ* > λατ. culigna) "μικρὰ κύλιξ".

καλύπτω "ὅ,τι καὶ νῦν, καλύπτω, σκεπάζω, περιβάλλω, κρύπτω, ἀποκρύπτω" (**καλυπjω*), *Καλυψώ, -οῦς,* ἡ "θεά" (ἐκ τινος ἐφετικοῦ τύπου), *καλύβη,* ἡ "σκέπη, στέγη, καλύβη", *κέλῦφος,* τὸ "φλοιός, «τσώφλι», περικάρπιον, κέλυφος" : ἴσως συγγ. τῷ μσν. γερμ. hulft=φαρέτρα, οἰστοθήκη· ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ u τῆς ρ. *k̂el-=κρύπτειν, βλ. *καλιᾶ.*

καλχαίνω "συλλογίζομαι, ἐξετάζω τι κατὰ βάθος, στοχάζομαι", *Κάλχας,*

-αντος, ὁ κύρ. ὄν. ("Ἕλλην μάντις· κυρ. σημαίνει "στοχαστής") : ἴσως συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. gealg=τεθλιμμένος, κατηφής, σκοτεινός.

κάλχη (χάλκη, χάλχη), ἡ "ὁ κοχλίας τῆς πορφύρας, τὸ χρῶμα τῆς πορφύρας" : ἴσως (ὁμοῦ καὶ τὸ *χαλκός* ;) προέρχεται ἔκ τινος ξένης γλώσσης.

κάλως, -ω (καὶ **κάλος, -ου**), ὁ "χονδρὸν σχοινίον, «καραβόσκοινο»", *καλώδιον*, τὸ ὑποκορ. "ὁ μικρὸς κάλως" : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

κάμαξ, -ακος, ὁ, ἡ "ξύλον ἐπίμηκες, πάσσαλος, κοντὸς (ξύλινον στέλεχος) τοῦ δόρατος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. śámyā θηλ.=ράβδος, ἔμβολον, ἧλος ἐκ ξύλου, ἀρμ. samik' πληθ.=δύο ξύλα τοῦ ζυγοῦ, μσν. γερμ. hamel=ξύλον ἐπίμηκες, ράβδος, κορμός.

καμάρα, ἡ "πᾶν πρᾶγμα ἔχον θολωτὴν στέγην ἢ θολωτὸν σκέπασμα, καμάρα, κλίνη ἔχουσα ὀροφὴν δίκην οὐρανοῦ, σκεπαστὴ ἅμαξα" (> λατ. camera καὶ camara θηλ.=καμάρα) : συγγ. τοῖς : λατ. camur(us)=κυρτός, ἀρχ. ἰνδ. kmarati (Γραμμ.)=εἶναι κυρτός. — Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκουν καὶ αἱ·λ. : *κάμῖνος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κάμινος, «καμίνι», κλίβανος, «φοῦρνος»" (> λατ. camīnus), *κμέλεθρον*, τὸ "ὀροφὴ (στέγη) δωματίου, δοκὸς" (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **κμερ-* ;)· ρ. *qam-.

κάμαρος, ὁ "τὸ δηλητηριῶδες φυτὸν δελφίνιον", *κάμμαρον* (καὶ *κάμμορον*), τὸ "τὸ φυτὸν ἀκόνιτον" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kamalam=λωτός, ἀρχ. γερμ. hemera=ἐλλέβορος, ρωσ. čemerica=ὡσ., λιθ. kemeraĩ πληθ.=«ρίγανη».

κάματος, ὁ, βλ. *κάμνω*.

κάμηλος, ὁ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κάμηλος, «καμήλα»" (> λατ. camēlus) : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. gāmāl=κάμηλος.

κάμῖνος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κάμινος, «καμίνι», κλίβανος, «φοῦρνος»", βλ. *καμάρα*.

κάμμαρον, τὸ "τὸ φυτὸν ἀκόνιτον", βλ. *κάμαρος*.

κάμμαρος, ὁ, **καμμαρίς, -ίδος,** ἡ "εἶδος καρκίνου, ἡ «γαρίδα»" : συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. humarr, νεογερμ. Hummer=ἀστακός.

κάμμορον, τό, βλ. *κάμαρος*.

κάμμορος, -ον "ὁ ἔχων κακὴν μοῖραν, κακόμοιρος" (ὁμ.) : ἐκ τοῦ **κατ-μορος*, βλ. *μέρος*.

κάμνω (μέλλ. **καμοῦμαι,** ἀόρ. β' **ἔκαμον,** πρκ. **κέκμηκα**) "κουράζομαι πράττων τι, καταπονοῦμαι, ἀποκάμνω, κατασκευάζω τι μετὰ κόπου", *κμητός* "πεπονημένος" (*πολύ-κμητος* "ὁ μετὰ πολλοῦ κόπου κατειργασμένος, τελείως ἐπεξειργασμένος"), *κάματος*, ὁ "ἐπίπονος ἐργασία, κόπος, μόχθος, κόπωσις, πόνος, ἀσθένεια", *ἀ-κμής*, *-ῆτος*, ὁ, ἡ, *ἀ-κάμας -αντος*, ὁ "ἀκαταπόνητος, ἀκούραστος, ζωηρός, ἀκατάπαυστος" : ἐκ τοῦ *k̑m̥-n-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. śamnītē (*km̥-n-), śámati=μοχθεῖ, ἐργάζεται, ἑτοιμάζει, παρασκευάζει, śamitáḥ=παρεσκευασμένος, μσν. ἰρλ. cuma, νεογερμ. Kummer=φροντίς, λύπη, μσν. ἰρλ. cumal=δούλη· ρ. *k̑em-, *k̑emā-· πβ. *κομέω*, *κῶμα*.

κάμπη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κάμπη, «κάμπια»" : ἴσως συγγ. τῷ *κάμπτω* πβ. ἀρχ. ἰνδ. kapanā=σκώληξ, κάμπη.

κάμπτω "κυρτώνω, λυγίζω, κάμπτω", *καμπή*, ἡ "λύγισμα, στροφή, κάμψις", *καμπύλος* "κυρτός, καμπύλος" : συγγ. τοῖς : λατ. campus=πεδίον, πεδιάς

(ἀρχικῶς=καμπή, καθίζησις·=λιθ. kam̃pas=γωνία, μυχός), λιθ. kum̃pti=κυρτοῦσθαι· ἴσως συγγ. καὶ τῷ γοτθ. hamfs=ἠκρωτηριασμένος· ρ. *qamp- (ἴσως ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *qam-, βλ. *καμάρα*). Πβ. *κάμπη*.

κανάσσω (ἀόρ. **κανάξαι**) "μετὰ θορύβου χύνω, καταπίνω μετὰ θορύβου", *καναχή*, ἡ "ὀξὺς ἦχος, κρότος, θόρυβος, τριγμός", *καναχέω, καναχίζω* "ἠχῶ, ἀντηχῶ, θορυβῶ, λαλῶ", *καναχής, -ές* "ὁ μετὰ στεναγμῶν καὶ θρήνων συνοδευόμενος": συγγ. τοῖς: λατ. canō (=ἀρχ. ἰρλ. canim=ᾄδω, ψάλλω), carmen=ᾆσμα, cicōnia=πελαργός, γοτθ. hana, ἀρχ. γερμ. hano (νεογερμ. Hahn) =ἀλέκτωρ, huon=ἡ ὄρνις· πβ. *ἠι-κανός* "ἀλέκτωρ, «πετεινὸς»" (Ἡσύχ.), κυρ. "ὁ ᾄδων κατὰ τὴν ἕω (αὐγήν)". Πβ. *κόναβος*.

κάνθαρος, ὁ, κανθαρίς, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ κάνθαρος, τὸ «σκαθάρι»· εἶδος πλοίου· εἶδος ποτηρίου· γυναικεῖον κόσμημα· εἶδος θαλασσίου ἰχθύος": μᾶλλον εἶναι προελλ.

κανθός, ὁ "ἡ γωνία τοῦ ὀφθαλμοῦ", *κανθώδης* "κυρτός, καμπύλος": =ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. *kǫtъ=γωνία, μυχός. — Ἡ λ. *κανθός*, ὁ "ἡ μεταλλίνη στεφάνη τοῦ τροχοῦ" εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ λατ. (gall.) cantus, -ī=ὡσ.

κανθύλη, ἡ "ἀπόστημα, οἴδημα, ἐξόγκωμα": συγγ. τῷ γοτθ. gunds=καρκινῶδες ἀπόστημα.

κάνθων, -ωνος, ὁ "ὄνος", *κανθήλιος*, ὁ "εἶδος μεγάλου ὄνου χρησίμου πρὸς φόρτωσιν", *κανθήλια*, τὰ "τὰ σάγματα τῶν ὄνων, οἱ ἑκατέρωθεν τοῦ σάγματος κάλαθοι": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. canthērius ἀρσ.=εὐνουχισμένος ἵππος· ξένη λέξις ἀγνώστου προελεύσεως.

κάννα, ἡ "κάλαμος, πλέγμα ἐκ καλάμου" (>λατ. canna): δάνειον ἐκ τοῦ σουμερ.-ἀκκαδ. gin=κάλαμος. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: ὁμ. *κάνειον, κάνεον*, ἀττ. *κανοῦν*, τὸ "κάνιστρον, «πανέρι»", *κάνιστρον*, τὸ=ὡσ. (>λατ. canistrum), *κάν(ν)ης, -ητος*, ὁ "πλέγμα ἐκ ψιάθου, ἡ «καλαμωτή», «ψάθα»", *κάν(ν)αβος, κίναβος*, ὁ "ὁμοίωμα ἀνθρωπίνου σώματος"· πβ. *κανών, -όνος*, ὁ "γνώμων, κανών, πᾶν τὸ χρησιμεῦον ὡς μέτρον (πρότυπον) διὰ τὴν ἐκτίμησιν πραγμάτων"· προέρχεται ἐκ τοῦ ἑβρ. qāne=σωλὴν χρησιμεύων ὡς μέτρον, κανών, ζυγός.

κάνναβις, -εὼς, ἰων. **-ιος,** ἡ "τὸ φυτὸν «καννάβι»" (>λατ. cannabis): ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: ἀρχ. ἰνδ. śaṇah=εἶδος καννάβεως, ἀρμ. kanap', ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. konoplja, ἀρχ. γερμ. hanaf, νεογερμ. Hanf=κάνναβις· δάνειον ἔκ τινος γλώσσης τῆς ἀνατολ. Εὐρώπης (Σκυθ.;).

καπέτις, -ιος, ἡ "μέτρον χωρητικότητος", *κάπη, καπάνη*, ἡ "φάτνη": συγγ. τοῖς: λατ. capulus=σορός, σαρκοφάγος, capsa=θήκη, κάψα, κυτίον (>ἑλλ. *κάψα, κάμψα*), μσν. ἰρλ. cap(p)=ὄχημα, φέρετρον, ἀλβ. kapasë=δοχεῖον ἐλαίου· ρ. *qap-=λαμβάνειν, «πιάνειν», βλ. *κάπτω*.

κάπετος, ἡ "λάκκος, τάφρος, τάφος", βλ. *σκάπετος*.

κάπηλος, ὁ "μικρέμπορος, μικροπωλητής, μεταπράτης εἰς τὴν ἀγοράν, ὁ διατηρῶν καπηλεῖον, «ταβερνιάρης», ἐκμεταλλευόμενός τι, ἀπατεών", *καπηλεῖᾱ*, ἡ "μικρὸν ἐμπόριον, πώλησις τροφίμων καὶ ποτῶν", *καπηλεύω* "μετέρχομαι καπηλείαν, εἶμαι μικρέμπορος, ἐμπορευόμενος κτῶμαι κέρδος, ἐμπορικῶς ἐκμεταλλεύομαί τι, ἐξευτελίζω, διαφθείρω": ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. caupō ἀρσ.=κάπηλος, «ταβερνιάρης» (>γοτθ. kaupōn, ἀρχ.

γερμ. koufen, νεογερμ. kaufen=ἀγοράζειν)· δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης.

καπνός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, καπνός", *καπνιάω* "ἐμφυσῶ καταλλήλως καπνὸν εἰς τὴν κυψέλην τῶν μελισσῶν, ἵνα καταστήσω αὐτὰς ἀκινδύνους, ἀναδίδω καπνόν", *καπνίζω* "«βάζω φωτιά»· γίνομαι μέλας ἐκ τοῦ καπνοῦ", *κάπνη, ἡ* "καπνοδόχη", ὁμ. *ἀποκαπύω* (ἀόρ. *ἐκάπυσσεν* "ἐξέπνευσεν" Ἡσύχ.) "ἐκπνέω" (πβ. *κάπυς* "πνεῦμα" Ἡσύχ.), ὁμ. μτχ. πρκ. *κεκαφηότα* "ἐκπνέοντα" (*κέκηφε* "τέθνηκεν" Ἡσύχ.), *καπυρός* "ξηρός, ἀποξηραίνων, κατακεκαυμένος, διάπυρος, ἔντονος" : ἐκ τοῦ *κϜαπνός (IE *quəp-nos) συγγ. τοῖς: λιθ. kvãpas=πνοή, ἀτμός, εὐωδία, kvepiù, -ĕti=εὐωδιάζειν, kvùpiù, kvẽpti =πνέειν, φυσᾶν, γοτθ. af-ƕapjan=σβεννύειν, ἐξαλείφειν, af-ƕapnan=σβέννυσθαι, ἐξαλείφεσθαι (IE *qụəb- παρὰ τῷ *qụəp-)· συγγ. μᾶλλον καὶ τοῖς: λατ. vapor, -ōris ἀρσ.=ἀναθυμίασις θερμοῦ ἀερίου, ἀτμός, «ἀχνός», vappa= οἶνος καλυπτόμενος ὑπ' ἀφροῦ, «χαλασμένο κρασί»· μεταπτ. β. ἀρχ. ἰνδ. kúpyati=περιέρχεται εἰς βρασμόν, ὀργίζεται=λατ. cupiō=ἐπιθυμῶ, κυρ. "εὑρίσκομαι ἐν ἀναβρασμῷ"· ρ. *qụĕp-, *qūp- = διασκορπίζεσθαι, βράζειν, κοχλάζειν.

κάππαρις, -εως, ἡ "τὸ φυτὸν καὶ ὁ καρπὸς κάππαρις" (> λατ. capparis): ξένη λέξις ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης.

κάπρος, ὁ "ἀγριόχοιρος, κάπρος" := λατ. caper ἀρσ.=τράγος (capra θηλ.= αἴξ, «γίδα»), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hafr, ἀγγλοσαξ. hæfer=ὡσ., πβ. νεογερμ. Habergeiss=εἶδος σκολόπακος, «μπεκατσίνι», «μπεκατσόνι».

κάπτω "ἀνοίγων τὸ ῥύγχος ἢ τὸ ῥάμφος ἁρπάζω τι, καταπίνω", *κώπη, ἡ* "λαβή, πᾶν εἶδος λαβῆς, ξύλινος μοχλός, δι' οὗ κινεῖται λέμβος ἢ πλοῖον, κώπη" : ἐκ τοῦ *qap-ịō=λατ. capiō=«πιάνω», λαμβάνω, συλλαμβάνω (captus=ἀρχ. ἰρλ. cacht, ἀρχ. γερμ. haft=συλληφθείς), γοτθ. hafjan, ἀρχ. γερμ. heffan, νεογερμ. heben=αἴρειν, σηκώνειν, ἀλβ. kap=«πιάνω», συλλαμβάνω, k'ep=ῥάπτω (κυρ. "κάμνω τι νὰ προσκολληθῇ"), λεττ. kàmpt=συλλαμβάνειν· πβ. ἀρχ. ἰνδ. kapạtī=δύο δράγματα. Πβ. *κάπη* (βλ. *καπέτις*).

καπυρός "ξηρός, ἀποξηραίνων, κατακεκαυμένος, διάπυρος, ἔντονος", βλ. *καπνός*.

κάρ, γεν. **καρός,** τὸ "κεφαλή" (ὁμ. *ἐπὶ κὰρ* "κατὰ κεφαλῆς, κατακέφαλα", ἰων. *ἀνάκαρ* ἐπίρ. "πρὸς τὰ ἄνω") : ἄσιγμον θ. ὡς ἐν τοῖς: *ἔγ-κᾰρος, ἴγ-κρος* "ἐγκέφαλος" (πβ. ἀρχ. ἰνδ. śīrsn-ás γεν. ἑν.=κεφαλῆς)· βλ. *κάρηνα*.

κάρᾱ, ἰων. **κάρη,** τὸ "κεφαλή", βλ. *κάρηνα*.

κᾱ́ραβος, ὁ "θαλάσσιος καρκίνος, ὀστρακόδερμον ἀκανθωτόν· εἶδος κανθάρου· εἶδος ἐλαφροῦ πλοίου" (> λατ. cārabus) : λόγῳ τοῦ -*βο*- προέρχεται ἐκ τοῦ IE *-bho- (πβ. *κᾱραβίς, -ίδος, ἡ* παρὰ τῷ *κηραφίς, -ίδος, ἡ* "εἶδος καρκίνου"), ἴσως μακεδ. λέξις· μᾶλλον συγγ. τῷ *κᾱρίς*.

κάρβᾱνος, καρβᾶν, -ᾶνος, ὁ "βάρβαρος, ξένος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

καρβάτινος "ὁ ἐξ ἀκατεργάστου δέρματος κατεσκευασμένος", *καρβατίνη, ἡ* "ὑπόδημα ἐξ ἀκατεργάστου δέρματος, «τσαρούχι»" (> λατ. carpatinus) : συγγ. τοῖς: *κρηπίς*, λατ. carpisculum=εἶδος ὑποδημάτων.

κάρδαμον, τὸ "τὸ φυτὸν κάρδαμον, λατ. Lepidium sativum", *καρδαμίζω* "ὁμιλῶ περὶ καρδάμων, λέγω ἀνοησίας" : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

καρδία (ἰων. **καρδίη**, ἐπικ. **κραδίη**, λεσβ. **κάρζα**), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ καρδία, «καρδιά», ἕδρα τῶν συναισθημάτων καὶ τῶν παθῶν, σφοδρὰ ἐπιθυμία, τὸ φρόνημα, ὁ νοῦς, στόμαχος", *καρδιώσσω* καὶ -ττω "ἔχω πόνους τοῦ στομάχου, ἔχω ὑπερβολικὴν πεῖναν" : ἐκ τοῦ *kr̥diā, ποιητ. *κῆρ*, -*ος*, δοτ. *κῆρι* (τὸ *κέαρ* παρὰ Πινδ. εἶναι ψευδαρχαϊσμὸς κατὰ τὸ *ἔαρ* : *ἦρ*), τὸ "καρδία", ἐκ τοῦ *k̑erd, συγγ. τοῖς: ἀρμ. sirt (*k̑erdi-), χεττ. karz, γεν. kardiaš, λατ. cor (*cord)=καρδία, ἀρχ. ἰρλ. cride, γοτθ. hairtō, ἀρχ. γερμ. herza (*k̑erd-on-), νεογερμ. Herz=καρδία, λιθ. širdis=καρδία, μυελός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. srьdьce=καρδία.

κάρδοπος, ἡ "σκάφη πρὸς ζύμωσιν (ζύμωμα) ἄρτου, σκάφη, ξύλινον ἀγγεῖον, ἰγδίον", *καρδόπη*, ἡ "σκάφη" : ἄβεβ. ἐτυμολ.

κάρηνα (ὁμ.), τὰ "κεφαλαί, κορυφὴ ὄρους, ἀκρόπολις", ἰων. *κάρηνον*, ἀττ. (πβ. Ξεν. Ἑλλ. 1,4,3 *Κῦρον κάρᾱνον* "ἀρχηγόν"), δωρ. *κάρᾱνον*, αἰολ. (μακεδ.) *κάραννο*- (πβ. κύρ. ὄν. *Κόραννος*) : ἐκ τοῦ **καρασνο*-· ἀττ. *κάρᾱ*, τὸ "κεφαλή, ἄκρον, κορυφή, ἄνθρωπος παρὰ Τραγ." (προσέτι *καρᾱδοκεῖν* "παρατηρεῖν μετὰ προτεταμένης τῆς κεφαλῆς, ἀποβλέπειν πρός τινα", *καρηβαρίᾱ*, ἡ "κεφαλαλγία, «πονοκέφαλος»" > λατ. caribaria, *καρηβαρέω* "ἔχω βάρος εἰς τὴν κεφαλήν, ἔχω «πονοκέφαλο»")· γεν. *κάρητος* (**καρα-σα*, -*ατος*, κατὰ τὸ ὄνομα, -ατος κ.τ.λ.) καὶ *καρήατος* μετὰ μετρ. ἐκτάσεως, ἐκ τοῦ **καρα[σ]ατος*, ὁμ. *κρᾱτὸς* (*κρᾱατος*) ἐκ τοῦ **κρασητος*· *καρᾱνόω* "φέρω τι μέχρι τῆς κορυφῆς, ἀποτελειώνω", παθ. "συγκεφαλαιοῦμαι"· *καρᾱρᾱ* "κεφαλή" Ἡσύχ. (**καρασ-ρο*-, πβ. λατ. cerebrum=ἐγκέφαλος, ἐκ τοῦ *ceres-ro-).

κᾱρίς, -ῖδος (ἰων.), **-ίδος** (ἀττ.), **κουρὶς** καὶ **κωρὶς** (δωρ.), ἡ "μικρὸν ὀστρακόδερμον, ἡ «γαρίδα»" : ἴσως συγγ. τῷ *κὰρ* "κεφαλή"· πβ. ἐπίσης *κουρίξ* ἐπίρ. "ἐκ τῆς κόμης, «ἀπὸ τὰ μαλλιά»" (Ὀδ. χ 188), *ἐγκουράς*, -*άδος*, ἡ "ἡ ἐν τῇ ὀροφῇ ζωγραφία" (σχηματισθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ **ἔγκουρος*). Πβ. *κᾱραβος*

καρκαίρω "ἀντηχῶ, δονοῦμαι, σείομαι" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. carkarti=ἀναφέρει ἐγκωμιάζων, carkr̥tiḥ=δόξα, ἐγκώμιον, ἔπαινος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hrōðr=δόξα, ἔπαινος, ἀρχ. γερμ. (h)ruod = δόξα· μεταπτ. β. *κήρῡξ*, δωρ. *κᾱρυξ*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κήρυξ", *κηρῡκειον*, δωρ. *κᾱρῡκεῖον*, τὸ "ἡ ῥάβδος τοῦ κήρυκος" (> λατ. cādūceum), πβ. ἀρχ. ἰνδ. kārúḥ=ἀοιδός.

καρκίνος, ὁ "ὁ «κάβουρας», τὸ «καβούρι», ὁ καρκίνος", *καρκίνιον*, τὸ ὑποκορ. "ὁ μικρὸς καρκίνος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. karkaṭaḥ ἀρσ., λατ. cancer, -crī ἀρσ. (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *carcro-)=καρκίνος· πβ. ἀρχ. ἰνδ. karkaraḥ= τραχύς, σκληρός, *κάρκαροι* "τραχεῖς" Ἡσύχ. Πβ. *κραναός*, *κάρυον*, *κράτος*.

κάρον (καὶ **κάρος**), τὸ "κύμινον" : ἴσως συγγ. τοῖς : *κάρνος*, *κὰρ* (Ἡσύχ.) "φθείρ", ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ κόκκου τοῦ κυμίνου. — Ἐνταῦθα (συγγ. τῷ *κὰρ* "φθείρ") ἀνήκει καὶ ἡ γεν. *καρὸς* "μηδέν, οὐδέν" (Ἰλ. Ι 378), πβ. *κόρις* "ὁ «κοριός»".

καρόομαι "ἔχω βάρος εἰς τὴν κεφαλήν, ἔχω «πονοκέφαλο»" (ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη τὸ *κάρος*, ὁ "βαρὺς ὕπνος, ὑπνηλία", πβ. *καρόω* "βυθίζω τινὰ εἰς βαθὺν ὕπνον") : ἐκ τοῦ **κάρος*, τὸ "κεφαλή"· πβ. τὰ ταυτόσημα : *καραι*-, *καρηβαρεῖν*, *καρηβαρᾶν*, *καρηβαριᾶν* καὶ *κραιπάλη*.

κάρπασος, ἡ "εἶδος λεπτοῦ λίνου· δηλητηριῶδες φυτόν", *κάρπασον*, τὸ "τὸ

φυτὸν ὁ λευκὸς ἐλλέβορος": ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: λατ. carbasus=λεπτὸν λινὸν ὕφασμα (πβ. ἐπίσης carpathum=δηλητηριῶδες φυτόν, ἑλλ. τοπων. *Κάρπαθος*), δάνειον ἔκ τινος αἰγ. γλώσσης (ἢ καὶ ἐκ τῆς Μικρασιατ.), καὶ ἀρχ. ἰνδ. karpāsaḥ=βάμβαξ.

1 **καρπός**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, καρπὸς" (*qr̥pós), *καρπίζομαι, καρπόομαι* "λαμβάνω τὸν καρπόν, συλλέγω τοὺς καρπούς, θερίζω, καρποῦμαι, κτῶμαι", *κρώπιον*, τὸ "δρέπανον" (*qrōp-): ὡς σημαῖνον "τὸ ἀποκεκομμένον", εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kr̥pāṇaḥ=ξίφος, λατ. carpō=μαδῶ, δρέπω, συλλέγω, μσν. ἰρλ. corrān=δρέπανον, cirrim=ἀποκόπτω, τινάζω τοὺς καρπούς, ἀρχ. γερμ. herbist=ἡ ἐποχὴ τῆς συγκομιδῆς, τὸ φθινόπωρον (*qarpistos), λιθ. kerpù, kir̃pti=διὰ ψαλίδος κόπτειν, ψαλιδίζειν, χεττ. karp-=λαμβάνειν, συλλέγειν· ρ. *(s)qerp- (πβ. *σκορπίος*), ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qer-, βλ. *κείρω*.

2 **καρπός**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ καρπὸς τῆς χειρός, ἁρμὸς τοῦ πήχεως μετὰ τῆς ἄκρας χειρός", *καρπάλιμος* "ταχύς, εὐκίνητος, εὔστροφος· πρόθυμος": ὡς σημαῖνον "περιστρεφόμενον σημεῖον τῆς χειρὸς" προέρχεται ἐκ τοῦ *kur̥pós (μετ' ἀπωλείας τοῦ u κατ' ἀνομ. λόγῳ τῆς ὑπάρξεως τοῦ p), συγγ. τοῖς: γοτθ. hvairban=περιπατεῖν, ἀρχ. γερμ. hwerban, hwerfan=στρέφεσθαι, ἐπιστρέφειν, wirbil, νεογερμ. Wirbel=δίνη, στρόβιλος· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. ἰνδ. śūrpam οὐδ.=εὐρὺ κάνιστρον, δι' οὗ «ἐλίχνιζον» τὰ σιτηρὰ πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ ἀχύρου, πβ. *kuerb- ἐν τῷ ἑλλ. *κύρβις*, ἡ "περιστρεφομένη στήλη, ἐφ' ἧς ἦσαν γεγραμμένοι νόμοι".

κάρτα ἐπίρ. "ἰσχυρῶς, λίαν, σφόδρα", βλ. *κράτος*.

κάρταλ(λος), ὁ "κάλαθος ἔχων ὀξεῖάν τινα βάσιν, κόφινος" (> λατ. cartallus, -um), *κροτώνη*, ἡ "ὄζος («ρόζος») κλάδων, ὀζώδης ἀπόφυσις δένδρου" (ἐκ τοῦ *κρατ-), μεταπτ. β. *κύρτος*, ὁ, *κύρτη*, ἡ "πλέγμα ἐκ σχοίνων, κάλαθος ἁλιευτικὸς μετὰ στενοῦ λαιμοῦ, κλωβίον («κλουβί»)", *κυρτία*, ἡ "ἔργον πλεκτόν, πλέγμα": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kr̥ṇátti=κλώθει, νήθει, λατ. crātis θηλ.=ἔργον πλεκτόν, πλέγμα, κιγκλίς, μάνδρα, ἐσχάρα (*qəratí-), crassus=στερεός, παχύς, πυκνός, συμπαγής (*qrət-tós), cartilāgō θηλ.=τὸ τραγανὸν τοῦ σώματος τοῦ ζώου, ὁ χόνδρος (ἴσως ἐκ τοῦ *cartilis=ἐμπεπλεγμένος), μσν. ἰρλ. ceirtle=τολύπη, «κουβάρι», γοτθ. haúrds=θύρα (ἀρχ. γερμ. hurd, νεογερμ. Hürde=μάνδρα), λιθ. krotai=κιγκλίδωμα, ρωσ. ἐκκλ. σλαβ. črěstvъ=στερεός, σταθερός, ἀκραιφνής, γνήσιος· ρ. *qert-, *qerə̄t-=στρέφειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *qer-, βλ. *κορωνός*.

κάρυον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, κάρυον, «καρύδι»", *καρύα*, ἡ "τὸ δένδρον ἡ «καρυά», «καρυδιά»": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kárakaḥ=ἰνδικὸν κάρυον, λατ. carīna θηλ.=ἡ τρόπις, «καρίνα», τὸ κέλυφος καρύου (> *καρύϊνος*;). Πβ. *καρκίνος*.

κάρφος, τὸ "λεπτὸν ξηρὸν ξύλον, τεμάχιον ξηροῦ χόρτου, φρύγανον, ἄχυρον", *κάρφη*, ἡ "ξηρὸν ξύλον, ξηρὸς χόρτος", *κάρφω* "ἀφίνω (κάμνω) τι νὰ ξηρανθῇ (μαρανθῇ, «ζαρώσῃ»), ξηραίνω, μαραίνω", *καρφαλέος* "ξηρός, κατάξηρος, βραχνός": ἐκ τοῦ *qr̥bh-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. herpask=σπασμωδικῶς συστέλλεσθαι, μετ' ἐρρίνου ἀρχ. γερμ. (h)rimfan (νεογερμ. rümpfen=μυκτηρίζειν), λιθ. skrèbti=ξηραίνεσθαι· συγγ. ἴσως καὶ τῷ λατ.

corbis θηλ.=κάλαθος, κόφινος (ὡς πλεκτόν)· ρ. *(s)qerebh- =συγκάμπτειν, συσπειροῦσθαι. Πβ. *κράμβος*.

καρχαλέος "τραχύς, ξηρός", βλ. *κάρχαρος*.

κάρχαρος "ὀξύς, αἰχμηρός, δηκτικός, τραχύς", *καρχαρόδων, -οντος* καὶ *καρχαρόδους, -οντος*, ὁ, ἡ, *καρχαρόδουν*, τὸ "ὁ ἔχων ὀξεῖς ὀδόντας", *καρχαρέος* "δηκτικός", *καρχαλέος* "τραχύς, ξηρός" (μετασχηματισθὲν κατὰ τὸ *ἰσχαλέος* κ.τ.λ.), *καρχαρίας*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, καρχαρίας, «σκυλόψαρο»": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. khárah=τραχύς, σκληρός, ὀξύς· συγγ. ἴσως καὶ τῷ τοχ. A tsär=τραχύς, ὀξύς.

καρχήσιον, τὸ "εἶδος ποτηρίου· τὸ ἄνω ἄκρον τοῦ ἱστοῦ τῶν πλοίων": μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

καρωτόν, τὸ "τὸ φυτὸν «καρῶτο»" (>λατ. carōta): μᾶλλον ἐκ τοῦ *κάρος*, τὸ "κεφαλή", βλ. *καρόομαι*.

-κας ἐν τῷ *ἀνδρα-κὰς* ἐπίρ. "κατ' ἄνδρα, «ἕνας-ἕνας»": =ἀρχ. ἰνδ. -śaḥ ἐν τῷ parva-śáḥ=κατὰ μέλη κ.τ.λ.

κασᾶς (καὶ **κασσᾶς**), ὁ "δέρμα ἢ ὕφασμα χρησιμοποιούμενον ὡς σάγμα ἢ ὑπόσαγμα τῶν ἵππων" (*κὰς* "...δέρμα", *κάσσος* "ἱμάτιον παχύ" Ἡσύχ.): ξένη λέξις, ἴσως σημιτ. — Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *κασσαλβάς, κάσσα, κασαύρα, κασωρίς*, ἡ "ἡ ἑταίρα, πόρνη" (πβ. διὰ τὴν σημ. τὸ λατ. scortum).

κασία (καὶ **κασσία**), ἰων. **κασίη,** ἡ "φυτόν, τοῦ ὁποίου ὁ φλοιὸς καὶ οἱ καρποὶ εἶναι ἀρωματικοί, τὸ κιννάμωμον" (>λατ. casia): ξένη λέξις (κινεζ.;).

κασίγνητος (θεσσ. **κατίγνειτος**), ὁ "ἀδελφός", *κασιγνήτη*, ἡ "ἀδελφή", ὁμ. *αὐτοκασίγνητος* "ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων ἀδελφός, αὐτάδελφος", *αὐτοκασιγνήτη*, ἡ "ἡ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων ἀδελφή, αὐταδέλφη": ἴσως, ὡς σημαῖνον eodem conceptu genitus (*κασίγνητος* κατὰ τὸ *αὐτοκασίγνητος*), συγγ. τοῖς: *καινός*, λατ. recens. — Ἡ λ. *κάσις*, ὁ, ἡ "ἀδελφός, ἀδελφή· ὁ τῆς ὁμοίας φύσεως ἢ προελεύσεως" ἴσως ὑποκορ. τοῦ *κασίγνητος*.

κασσίτερος, ἀττ. **καττίτερος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ κασσίτερος, τὸ «καλάι»" (>λατ. cassiterum, ἀρχ. ἰνδ. kastīram): μᾶλλον ἐκ τοῦ ἐλαμ. *kassi-ti-ra, ἐκ τῆς χώρας τῶν Κασσιτῶν (τ.ἔ. τῶν Κοσσαίων), ἐξ οὗ κατάγεται καὶ τὸ μέταλλον· πβ. *Κασσιτερίδες* νῆσοι ἐν τῷ περσικῷ κόλπῳ.

κασσύω, ἀττ. **καττύω** "«σολιάζω», «μπαλώνω», ἐπιδιορθώνω, συρράπτω, σκευωρῶ", *κάσσυμα*, ἀττ. *κάττυμα*, τὸ "πέλμα ὑποδήματος ἐκ σκληροῦ δέρματος, «σόλα»· εἶδος μελῳδίας": ἐκ τοῦ *καττύς*, ἡ "τεμάχιον δέρματος"· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

κάστανον, τὸ "ὁ καρπὸς τῆς καστανέας, τὸ κάστανον", *καστανέα*, ἡ "τὸ δένδρον ἡ καστανέα, «καστανιά»" (>λατ. castanea): δάνειον ἔκ τινος μικρασιατ. γλώσσης, πβ. ἀρμ. kask=κάστανον, kaskeni=ἡ καστανέα.

Κάστωρ, -ορος, ὁ "εἷς τῶν Διοσκούρων": κυρ. "ὁ λαμπρός", βλ. *κέκασμαι*· *Καστόρειος, -ον* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν Κάστορα". — Προσέτι *κάστωρ, -ορος*, ὁ "τὸ γνωστὸν ἀμφίβιον ζῷον κάστωρ", *καστόριος, -ον* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν κάστορα" (*καστόριον*, τὸ "ἔκκριμα ἀδένων εὑρισκόμενον εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα τοῦ κάστορος" >ἀρχ. ἰνδ. kastūrī θηλ.=ἐλαιῶδες ἀρωματικὸν ὑγρὸν λαμβανόμενον ἐκ τοῦ μόσχου). Κατ' ἐπέκ-

τασιν ὁ *κάστωρ* ἐθεωρεῖτο προστάτης καὶ σωτὴρ τῶν γυναικῶν λόγῳ τῆς ἰαματικῆς ἐνεργείας τοῦ ἐκκρίματος αὐτοῦ, τοῦ καστορίου, ὅπερ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὰς ἀσθενείας τῆς μήτρας τῶν γυναικῶν.

κατὰ (κατ' ἀναστροφὴν **κάτα**· ὀργαν.), ὁμ. **καταί** (δοτ.) ἐπίρ. "πρὸς τὰ κάτω", πρόθ. "κατὰ μῆκος, κατ' ἔκτασιν τόπου τινός, ἀπέναντι, κατάντικρύ· κατά, ἐντός, εἰς, κατὰ τὸν χρόνον τινός, σχεδόν, περίπου, ἕνεκα, διά": ἐκ τοῦ *kmta=gall. canta-, ἀρχ. ἰρλ. cet- = μετά, σύν, παρά, κατὰ μῆκος· *kmta ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *kom=μετά, σύν, βλ. *κοινός*. Πβ. *καταῖτυξ*.

καταῖτυξ, -υγος, ἡ "χαμηλὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐκ δέρματος, χαμηλὴ περικεφαλαία": *καταὶ* (βλ. *κατὰ*) + *τεύχω*, ἀόρ. *τετυκεῖν*· βλ. *ἄντυξ*.

κατῆλιψ, -ιφος, ἡ "τὸ ἄνω πάτωμα οἰκίας· ἡ δοκὸς ἡ ὑποβαστάζουσα τὴν οἰκίαν" ('Αριστοφ.): ἀβεβ. ἐτυμολ.

κατηφὴς "ὁ ἔχων τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὰ κάτω, περίλυπος, σκυθρωπός, κατηφής, σκοτεινός", ὁμ. *κατηφείη*, ἀττ. *κατήφεια*, ἡ "σκυθρωπότης, λύπη, κατήφεια", *κατηφέω* "εἶμαι κατηφὴς (σκυθρωπός), «κατεβάζω τὰ μάτια μου», εἶμαι συγκεχυμένος, στενοχωροῦμαι", *κατηφών, -όνος*, ὁ "ὁ πρόξενος θλίψεως ἢ αἰσχύνης": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ ἔχων τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὰ κάτω", εἶναι συγγ. τοῖς: *ἀφάω, ἅπτω* "ἐγγίζω, ψαύω". Πβ. *ὑπερήφανος*.

καύαξ, -ᾱκος (ἰων. **-ηξ**), ὁ, ὁμ. **κήξ,** γεν. **κηκός,** ἡ, **κῆυξ, -υκος,** ὁ "πτηνόν τι θαλάσσιον (ὁ «γλάρος»)", *καυκαλίας, καυκιάλης*, ὁ "εἶδος πτηνοῦ": ἠχομιμ. λ. ὡς τὸ *κω-κῡ-ω* "κραυγάζω, ὀδύρομαι, θρηνῶ" (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *κῡ-κῡ-ω), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kauti=κραυγάζει, kōkah=χήν, ἀρμ. k'uk' =στεναγμός, λατ. (gall.) cavannus=γλαῦξ, ἀρχ. γερμ. hūwo=γλαῦξ, hūwila=γλαῦξ, λιθ. kaukalê=εἶδος ὑδροβίου πτηνοῦ. 'Επίσης πβ. *κικκάβη*, ἡ "γλαῦξ" καὶ *κόκκυξ*.

καυκαλίς, -ίδος, ἡ "εἶδος ἀγρίου λαχάνου, ὁμοίου πρὸς τὸ ἄγριον σέλινον, ἡ «καυκαλίδα»": προελλ., πβ. τὰ ὁμοίως σχηματισθέντα: *βαύκαλις* καὶ *ἀκαχαλίς* "θάμνου καρπὸς" 'Ησύχ.

καυλός, ὁ "στέλεχος, βλαστός, «κοτσάνι», στέλεχος σωληνοειδοῦς μορφῆς, καυλὸς πτεροῦ, στέλεχος τοῦ δόρατος, τὸ μετάλλινον μέρος τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους": συγγ. τοῖς: λατ. caulis (cōlis) ἀρσ.=καυλός, μίσχος, λιθ. káulas ἀρσ.=ὀστοῦν, πυρὴν τῶν ὀπωρικῶν, συνεσταλ. β. ἀρχ. ἰνδ. kúlyam οὐδ. =ὀστοῦν, ἀρχ. γερμ. hol, νεογερμ. hohl=κοῖλος.

καῦμα, βλ. *καίω*.

καυνάκης, ὁ "«ἀνατολίτικο γουναρικό», χονδρὸν ἐπανωφόριον": ξένη λέξις, πβ. ρωσ. kuná, kunica=ἰκτίς, «κουνάβι».

καῦσις, -εως, ἡ "καύσιμον, καίουσα θερμότης, καύσων", βλ. *καίω*.

καυχάομαι "μεγαλαυχῶ, κομπορρημονῶ, καυχῶμαι", *καύχη*, ἡ "καύχημα, κομπασμός", *καύχημα*, τὸ "μεγαλαυχία, καύχημα": ἐκ τοῦ *ghaugh-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. hávatē=καλεῖ, φωνάζει, λιθ. žavēti=γοητεύειν, μαγεύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zovą, zъvati=καλεῖν, φωνάζειν.

καχάζω (καὶ **καγχ-, καγχ-**) "ὅ,τι καὶ νῦν, καγχάζω, γελῶ μετὰ καγχασμοῦ, γελῶ σαρκαστικῶς, σκώπτω, χλευάζω", *καχασμός*, ὁ "θορυβώδης γέ-

λως" : ἠχομιμ. λ. ὡς τὸ ἀρχ. ἰνδ. kákhati (Γραμμ.)=γελᾷ, ἀρμ. xaxank' =λατ. cachinnus, cachinnō, -āre=καγχάζω, ἀρχ. γερμ. κ.τ.λ. kachazzen, kichazzen=καγχάζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. chochotati=ὡσ. Πβ. *καχλάζω*.

καχλάζω (δωρ. πρκ. **κέχλᾶδα**) "ψοφῶ, παταγῶ, παφλάζω" : ἴσως κατὰ σύμφυρμὸν τῶν *καχάζω* καὶ *φλάζω*.

κάχληξ, -ηκος, ὁ "χάλιξ, «χαλίκι», «βότσαλο»" : ἔκ τινος **κάχλος*=ἀρχ. γερμ. hagal, νεογερμ. Hagel=χάλαζα.

κάχρυς, -υος, ἡ, **κάχρυ,** τὸ "πεφρυγμένη κριθή" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ghṇghru-, εἶναι συγγ. τῷ *κέγχρος*, ὁ "τὸ «κεχρί», ὁ κόκκος" (*ghen-ghro-κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *gher-ghro-)· πβ. λατ. furfur ἀρσ.=πίτυρον, λιθ. grúdas =κόκκος (*ghrēud-)· ρ. *gher- = τρίβειν, βλ. *χέραδος*.

κε (ὁμ., λεσβ., θεσσ.), **κεν** (ὁμ.), **κα** (δωρ., βοιωτ., ἠλ.), **κᾱ** (δωρ.) "ἄν" : μᾶλλον συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kám (ἐν τῷ kásmāi kám πρὸς χάριν τίνος λοιπόν ;), ρωσ. -ko, -ka (mně-ko, mně-ka=δι' ἐμέ)· συγγ. ἴσως καὶ τῷ χεττ. -kan.

κεάζω (ἀόρ. **κέασ[σ]ε**) "σχίζω, τέμνω, θραύω, συντρίβω", μτχ. ἐνεστ. *κείων* (Ὀδ. ξ 425) "σχίζων" (μᾶλλον *κεῶν*, τ.ἔ. **κεάων*, πρέπει νὰ ἀναγνώσωμεν), *εὐκέατος* "ὁ εὐκόλως σχιζόμενος", *κέαρνα* "σίδηρα τεκτονικὰ ἢ σκυτικά" Ἡσύχ. (σχηματισθὲν κατὰ τὸ *σκέπαρνον*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. śásati, śāsti=κόπτει, śastaḥ=κατεσφαγμένος, śastrám οὐδ.=μάχαιρα, ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον, λατ. castrō, -āre=ἀποκόπτω, εὐνουχίζω (ἐκ τοῦ *kas-trom =ἐργαλεῖον ῥάπτου), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kosa=δρέπανον, «δρεπάνι»· ρ. *k̑es-=κόπτειν.

κέγχρος, ὁ "τὸ «κεχρί», ὁ κόκκος", βλ. *κάχρυς*.

κεδάννῡμι, κέδμα, βλ. *σκεδάννῡμι*.

κεδνὸς "προσεκτικός, ἐπιμελής, εὐγενής, καλός, ἀξιόπιστος, σεβαστός, ἀξιότιμος, συνετός, φρόνιμος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

κέδρος, ἡ "τὸ δένδρον κέδρος, «κέδρο»· πᾶν τὸ κατεσκευασμένον ἐξ ξύλου κέδρου, ἡ κεδρίνη θήκη νεκροῦ, κυψέλη τῶν μελισσῶν· ἡ ῥητίνη ἐκ κέδρου" (> λατ. cedrus θηλ.), *κέδρινος* "ὁ ἐκ κέδρου προερχόμενος, κέδρινος" : συγγ. τῷ λιθ. kadagỹs=κέδρος· περαιτέρω, ὡς σημαῖνον "ξύλον χρήσιμον δι' ἀρωματικὰς ἀναθυμιάσεις", εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kaditi= καπνίζειν, «λιβανίζειν».

κεῖμαι (γ' ἑν. **κεῖται,** γ' πληθ. **κέαται** ἐκ τοῦ **κειαται*, ἀττ. **κεῖνται**· δευτερ. θεματ. τύπος **κέονται**) "ὅ,τι καὶ νῦν, κεῖμαι, εἶμαι «ξαπλωμένος», κοιμῶμαι, ἀναπαύομαι, μένω ἀργός, εὑρίσκομαι νεκρός" : ἀρχ. ἰνδ. śétē= αὐτὸς κεῖται (=*κεῖται*), δευτερ. τύπος śáyatē=κεῖται, ἀναπαύεται, χεττ. keta, ketari=αὐτὸς κεῖται· πβ. ὁμ. *κείοντες* "ἐπιθυμοῦντες νὰ κοιμηθῶσι", νεώτ. (Ὀδ.) *κείω* "θέλω (ἐπιθυμῶ) νὰ κοιμηθῶ" (ἐκ τοῦ **κει ἰόντες*), *κέσκετο* "ἔκειτο" (ἀντὶ **κήσκετο*=**κε[ι]εσκετο*)· ἠτεροιωμ. β. *κοῖτος*, ὁ "τόπος πρὸς κατάκλισιν, κλίνη, «κρεβάτι»· ὕπνος, ἡ διὰ τοῦ ὕπνου ἀνάπαυσις", *κοίτη*, ἡ "τὸ μέρος, ἔνθα κατακλίνεταί τις, κλίνη, «κρεβάτι»· φωλεά, τρώγλη ζώου· κιβώτιον", *κοιτίς, -ίδος*, ἡ "μικρὸν κιβώτιον, κάλαθος, κάνιστρον" (ὡς μέρος διαφυλάξεως· πβ. *ἄ-κοιτις, -ιος*, ἡ "ἡ ἔχουσα τὴν αὐτὴν κοίτην, σύζυγος" καὶ βρετ. argud=ἐλαφρὸς ὕπνος)· μετ' ἐπιθήματος -m- :

κοιμάω "ἄγω τινα εἰς τὴν κλίνην, «τὸν βάζω στὸ κρεβάτι», κοιμίζω, ἀποκοιμίζω τινά· καταπραΰνω", *κοιμάομαι* "κεῖμαι ἐπὶ τῆς κλίνης, κοιμῶμαι, ἀδρανῶ" (ἔκ τινος **κοίμη* "κλίνη, κοίτη"· πβ. ἀρχ. ἰρλ. cōim=ἀγαπητός, γοτθ. haims θηλ.=χωρίον, ἀρχ. γερμ. heim, νεογερμ. Heim=οἶκος, κατοικία, λεττ. sàime=οἱ οἰκέται, ὑπηρέται τῆς οἰκίας, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sěmija=ὑπηρέται). Πβ. καὶ ἀρμ. sēr=κλίσις, ἀγάπη (*k̑eiro-), λατ. cīvis=πολίτης· ρ. *k̑ei- = κεῖσθαι· βλ. *κειμήλιον, κώμη, νεοσσός, ὠκεανός*.

κειμήλιον, τὸ "πρᾶγμα πολύτιμον τεθὲν κατὰ μέρος πρὸς διαφύλαξιν, θησαυρός, κειμήλιον": συγγ. τῷ *κεῖμαι*, μᾶλλον ἔκ τινος **κεῖμα*, τὸ "κλίνη, ἀποθήκη".

κειρία, ἡ "ἱμὰς ἢ σχοινίον τῆς κλίνης", βλ. *καῖρος*.

κείρω (μέλλ. **κερῶ,** παθ. ἀόρ. **ἐκάρην,** πρκ. **κέκαρμαι**) "ἀποκόπτω, ψαλιδίζω, κόπτω τὴν κόμην, κουρεύω", *κέρμα*, τὸ "«κομμάτι», τεμάχιον· μικρὸν νόμισμα", *κορμός*, ὁ "τὸ στέλεχος δένδρου, τοῦ ὁποίου ἀπεκόπησαν οἱ κλάδοι, «κούτσουρο»», ὁ κορμός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kr̥ṇāti, kr̥ṇoti=πληγώνει, φονεύει, χεττ. karšmi=ἀποκόπτω, λατ. carō, carnis θηλ.=κρέας (κυρ. "«κομμάτι», τεμάχιον, τμῆμα"), ὀμβρ. kartu=λατ. distribuito, ἀρχ. ἰρλ. scaraim=χωρίζω, ἀρχ. γερμ. sceran, νεογερμ. scheren=ψαλιδίζειν, ἀποκόπτειν, λιθ. skiriù, skìrti=χωρίζω, διαχωρίζω, ἀλβ. š-k'er=διασπῶ· ρ. *(s)qer- = κόπτειν, πβ. *κάρνος* "φθεὶρ" (*καρὸς* "μηδέν, οὐδέν"), *ἀκαρής, κέρτομος, κόρις*, 1 *καρπός*.

κείω "θέλω (ἐπιθυμῶ) νὰ κοιμηθῶ", βλ. *κεῖμαι*.

κείων "σχίζων", βλ. *κεάζω*.

κεκαδὼν (ὁμ.) "διαρπάζων, ἀποστερῶν", *κεκαδήσω* "θὰ διαρπάξω, ἀποστερήσω", μέσ. ἐπικ. ἀόρ. β' *κεκάδοντο* "ὑπεχώρησαν": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. kadanam οὐδ.=ἐκμηδένισις, καταστροφή· ρ. *qad-, πβ. *κήδω* "βλάπτω";

κέκασμαι, ὑπερσ. **ἐκεκάσμην,** μτχ. **κεκασμένος** (**-καδ-** παρὰ Πινδ.) "διακρίνομαι εἴς τι, ὑπερέχω, ὑπερτερῶ": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. πρκ. śāśadúḥ, μτχ. śāśadānaḥ=διακρίνεσθαι, ἐξέχειν· ἴσως συγγ. καὶ τῷ μσν. ἰρλ. cād=ἅγιος. Πβ. *καίνυμαι, Κάστωρ*.

κεκαφηότα "ἐκπνέοντα", βλ. *καπνός*.

κεκρύφαλος (**ῡ**), ὁ "ὁ δικτυοειδῶς πεπλεγμένος κεφαλόδεσμος, χρησιμοποιούμενος πρὸς συγκράτησιν τῆς κόμης τῶν γυναικῶν": ἴσως ξένη λέξις, ἀσιατ. προελεύσεως, σχηματισθεῖσα κατὰ τὸ *κρύφα, κρύπτω*.

κέλαδος, ὁ "ὑπόκωφος ἦχος, θόρυβος, βοή, κραυγή, φωνή", *κελάδων* μτχ. "ὁ ἠχῶν, θορυβῶν", *κελαδεινὸς* "ὁ προξενῶν κέλαδον, ἠχηρός, θορυβώδης", *κελαδέω* "προξενῶ ὑπόκωφον ἦχον, ἠχῶ, κραυγάζω, φωνάζω δυνατά, ἐξυμνῶ", *κελάδημα*, τὸ "μέγας θόρυβος, ἦχος": μᾶλλον ἐκ τοῦ *qel̥nd- (ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ d τῆς ρ. *qel-, βλ. *καλέω, κελαρύζω*), πβ. ἀρχ. ἰνδ. krandati=φωνάζει, θορυβεῖ.

κελαινὸς "μέλας, μαῦρος, σκοτεινός, δυσάρεστος": συγγ. τοῖς; ἀρχ. ἰνδ. kálušaḥ=ρυπαρός, ἀκάθαρτος, kalmašaḥ ἀρσ.=κηλίς, ἀκαθαρσία, νεογερμ., ἑλβετ. helm=λευκὴ κηλὶς ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ζῴου· ρ. *qel- = ὁ ἔχων κηλῖδας, πλήρης στιγμάτων, πβ. *κιλλός, κόλυμβος*· προσέτι ρ. *qāl-, βλ. *κηλίς*.

κελαρύζω *ἠχῶ, βοῶ, κελαρύζω (ἐπὶ ῥέοντος ὕδατος)· ῥέω, ἀναβλύζω*: ἔκ τινος *κέλαρ (πβ. *κέλωρ* *φωνή* Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: *καλέω, κέλαδος.*

κελέβη, ἡ *ἀγγεῖον (δοχεῖον) ἔχον εὐρὺ στόμιον, ὑδρία, κάδος*: ξένη λέξις (σημιτ.;).

κελέοντες, οἱ *αἱ δοκοὶ τοῦ ὀρθίου ἱστοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων «ἐτεντώνετο» τὸ ὕφασμα*: συγγ. τοῖς: *κολωνός,* ὁ *ὕψωμα γῆς, λόφος· σωρός*, λατ. celsus=ἐξέχων, ὑψηλός, λιθ. kélti=αἴρειν, σηκώνειν.

κελεός, ὁ *πράσινος δρυοκολάπτης*: ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *κελεῖς* *ἀξίνη* Ἡσύχ., *δί-κελλα,* ἡ *ἀξίνη ἔχουσα τὸ ἄκρον διχαλωτόν, δίκελλα, τὸ «δικέλλι»*· ρ. *qel- = κτυπεῖν, τύπτειν, βλ. *κλάω, κόλος.*

κέλευθος, ἡ (πληθ. **κέλευθοι,** αἱ καὶ **κέλευθα,** τὰ) *δρόμος, ὁδός· ἐκστρατεία, βάδισμα*, *ἱππο-κέλευθος* *ὁ ἐφ' ἵππου κινούμενος, ταξιδεύων ἐν μέσῳ ἵππων*, *ἀ-κόλουθος,* ὁ *ὁ ἀκολουθῶν, συνοδεύων, ἀκόλουθος*: συγγ. τῷ λιθ. keliú-ta=δρόμος (παρὰ τῷ kẽli-as=ὡσ.), πβ. keliáu-ti=ταξιδεύειν· περαιτέρω συγγ. τῷ *κέλλω,* πβ. *κολεῖν* *ἐλθεῖν* Ἡσύχ.

κελεύω *ὠθῶ πρὸς τὰ ἐμπρός, παροτρύνω, παρακινῶ, παραγγέλλω, διατάσσω*, *κέλευσμα* καὶ *κέλευμα,* τὸ *παρότρυνσις, προτροπή, διαταγή, προσταγή, παράγγελμα, ἐντολή*, *κελευστής,* ὁ *ὁ δίδων τὸ παράγγελμα εἰς τοὺς κωπηλάτας*, ὁμ. *κελευτιόων* μτχ. *ὁ παροτρύνων συνεχῶς*: συγγ. τοῖς: *κέλλω, κέλομαι·* ἀνερμήν. ὁ σχηματισμός.

κελεφός, ὁ *ὁ λεπρός*, *κελεφίᾱ,* ἡ *ἡ λέπρα*: μᾶλλον ξένη λέξις (σημιτ.;).

κέλης, -ητος, ὁ *ὁ δρομικὸς ἵππος, ὁ προωρισμένος δι' ἱππασίαν, ἱστιοφόρον ταχύπλουν πλοῖον*, *κελήτιον,* τὸ *πλοιάριον ταχύπλουν*, *κελητίζω* *πηδῶ ἐκ τοῦ ἑνὸς ἵππου εἰς τὸν ἄλλον, ἱππεύω· συνουσιάζομαι*: συγγ. τῷ *κέλλω·* κατὰ τὸν τύπον=ἀβεστ. čarāitī-=κοράσιον (περὶ τῆς σημ. βλ. λατ. celer).

κέλλω (μέλλ. **κέλσω,** ἀόρ. **ἔκελσα·** ἐν ἀττ. ἐνεστ. **ὀ-κέλλω,** ἀορ. **ὤκειλα**) *κατευθύνω τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ἀκτήν, τὸ ὁδηγῶ εἰς τὴν ξηράν· προσορμίζομαι, προσλιμενίζομαι*, ὁμ. διαλ. *κέλομαι* *ὠθῶ διὰ παραινέσεως, παροτρύνω, προτρέπω· διατάσσω· συμβουλεύω· προσφωνῶ, ὀνομάζω* (ὁμ. ἀόρ. *[ἐ]κέκλετο,* δωρ. *κέντο=[ἔ]κελτο*): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kālayati=ὠθεῖ, λατ. celer=ταχύς, celeber=ἐπὶ τόπου, ὃν ἐπισκέπτονται πολλοί, «πολυσύχναστος», πλήρης κινήσεως, πολυάριθμος, περίφημος, γοτθ. haldan=βόσκειν κτήνη (νεογερμ. halten=κρατεῖν, διατηρεῖν), ἀλβ. k'il=φέρω, βαστάζω· ρ. *qel-=ὠθεῖν, πβ. *κέλευθος, κελεύω, κέλης, κλόνος.*

κέλῡφος, τὸ *περίβλημα, περικάλυμμα, περικάρπιον, φλοιός*, βλ. *καλύπτω.*

1 **κέλωρ, -ωρος,** ὁ *υἱός, ἀπόγονος*: ἴσως, ὡς παλ. οὐδ. *οἱ ἀπόγονοι*, προέρχεται ἐκ τοῦ *kerōr, ρ. *ker-=αὐξάνειν, ἀναπτύσσεσθαι, ἐν τῇ λ. *κοῦρος,* ἀττ. *κόρος,* ὁ *παῖς, νέος* (ὅ ἰδέ).

2 **κέλωρ** *φωνή* Ἡσύχ., βλ. *κελαρύζω.*

κεμάς, -άδος, ἡ *ἡ μικρὰ (νεαρὰ) ἔλαφος*: ἔκ τινος *κεμός *ὁ ἄνευ κεράτων* (=ἀρχ. ἰνδ. śamaḥ, πβ. λιθ. zem. šm-ùlas=ὡσ.) ἐκ τοῦ *kem-n̥d- συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. hinta, νεογερμ. Hinde=ἡ ἔλαφος· πβ. λατ. camox=αἴγαγρος, «ἀγριόγιδα» (δάνειον ἔκ τινος γλώσσης τῆς ἀλπίνης φυλῆς).

κενέβρεια, τὰ *τὰ πτώματα ζώων, «ψοφίμια»*, *κινάβρᾱ,* ἡ *ἡ δυσοσμία τῶν

τράγων", *κιναβράω* "ἔχω τὴν δυσοσμίαν τοῦ τράγου": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κενεός (ὁμ., **κενεϝός*), ἰων. **κεινός,** ἀττ. **κενὸς** (**κενϝός*) "«ἄδειος», κενός, μάταιος", *κενεών, -ῶνος*, ὁ "ἡ κοιλότης, τὸ μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ἰσχίου κοίλωμα, οἱ λαγόνες (κενὸν μέρος)", *κενόω* "καθιστῶ τι κενόν, «ἀδειάζω» τι, ἐγκαταλείπω", *κενότης, -ητος*, ἡ "ματαιότης, μηδαμινότης": συγγ. τῷ ἀρμ. sin=κενός, μάταιος (*k̑en-u̯os=ἀττ. *κενός*).

κεντέω, ἀρχαιότ. **κέντω* (ἀόρ. **κένσαι** Ἰλ. Ψ 337) "ὅ,τι καὶ νῦν, κεντῶ, κεντρίζω, πληγώνω", *κέντρον*, τὸ "ὀξὺ ἄκρον, «κεντρί», ὄργανον χρησιμοποιούμενον πρὸς βασανισμόν, περόνη" (ἀντὶ **κέντ-τρον, *κέστρον*), *κέντωρ, -ορος*, ὁ "ὁ κεντῶν, ἡνίοχος", *κεστὸς* "κεντητός, πεποικιλμένος", *κεστός*, ὁ "ὁ ζωστήρ" (**κεντ-τός*), *κέστρον*, τὸ "αἰχμηρὸν «σίδερο»", *κέστρος*, ὁ "εἶδος βέλους", *κέστρᾱ*, ἡ "εἶδος σφυρίου", ἠπειρωτ. τύπος *κοντός*, ὁ "ῥάβδος, ἐπιμήκης ῥάβδος ἐφωδιασμένη διὰ μεταλλίνου ἀγκίστρου, ἥτις ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς ἕλξιν ἢ ἄπωσιν τῆς λέμβου, τὸ ξύλον τοῦ δόρατος" (> λατ. contus, percontor): συγγ. τοῖς: βρετ. kentr=πτερνιστήρ, «σπιρούνι», ἀρχ. γερμ. hantag=αἰχμηρός, ὀξύς, λεττ. sīts=ἀκόντιον κυνηγίου, situ, sist=κτυπεῖν· ρ. *k̑ent- = κεντεῖν.

κέντρων, -ωνος, ὁ "ἔνδυμα συνερραμμένον ἐκ πολλῶν τεμαχίων": ἐκ τοῦ λατ. centō=ὡσ., ὅπερ ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *κέντρων, -ωνος*, ὁ "ὁ φέρων στίγματα κέντρου, ἄνθρωπος πανοῦργος ὑποβληθεὶς εἰς βασανιστήρια" (: *κεντέω*).

κέπφος, ὁ "εἶδος πτηνοῦ· ἀφελὴς (ἀνόητος) ἄνθρωπος", *κεπφόω* "ἐξαπατῶ", *κεπφόομαι* "ἐξαπατῶμαι, παγιδεύομαι εὐκόλως ὡς κέπφος· γίνομαι ἀνόητος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κεραΐζω "ἐρημώνω, λεηλατῶ, διαρπάζω, καταστρέφω, φονεύω", *κεραϊσμός*, ὁ "καταστροφή, ὄλεθρος", *κεραϊστής*, ὁ "ὁ ἐρημώνων, ληστής": ἐκ τοῦ **κεραϝ-ίζω* (ἐκ τινος **κεραϝ-ο-ς*)· ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *κεραυνός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ κεραυνός", *κήρ*, γεν. *κηρός*, ἡ "θάνατος, καταστροφή· θεὰ τοῦ θανάτου (ὀλέθρου)", ἐν τῷ πληθ. *κῆρες*, αἱ "ἐλαττώματα, σφάλματα, πταίσματα", *κηραίνω* "βλάπτω, καταστρέφω", *ἀ-κήρατος* "ἀβλαβής", συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. śṛṇā́ti=συνθραύει, συντρίβει, śīryatē, śīryátē=διαλύεται, śīrṇáḥ=συντετριμμένος, λατ cariēs θηλ.=σαπρότης, σῆψις, ἀρχ. ἰρλ. ar-a-chrinim=διαλύομαι· ρ. *k̑er-, k̑erā- = βλάπτειν, λυμαίνεσθαι, βλ. *κεραυνός, κήρ*.

κεράϊς, αἰτ. **κεράϊν,** ἡ "ῥάφανος ἀγρία, λατ. Cochlearia Armoracia", *κεραΐτις, -ιδος*, ἡ "τὸ φυτὸν Trigonella faenum Graecum", *κεράμβυξ, -υκος*, ὁ "εἶδος κανθάρου ἔχοντος μακρὰς πτέρυγας καὶ κεραίας": ἐκ τοῦ *κέρας* "τὸ «κέρατο»".

κέραμος, ὁ "χῶμα ἢ πηλὸς τοῦ κεραμέως, «κεραμιδόχωμα», «κεραμίδι», πήλινον ἀγγεῖον, χύτρα, στάμνος, στάμνα", *κεραμεύς, -έως*, ὁ "ὁ ἐργαζόμενος τὸν πηλὸν (τὸ «κεραμιδόχωμα»), κεραμεύς", *κεραμεικὸς* "ὁ εἰς τὸν κεραμέα ἀνήκων", *κεραμεία*, ἡ "ἡ τέχνη τοῦ κεραμέως, κεραμευτική", *κεραμεύω* "εἶμαι κεραμεύς, κατασκευάζω πήλινα ἀγγεῖα", *κεράμιον*, τὸ "ἀγγεῖον ἐκ κεράμου, ὑδρία", *κεραμίς, -ίδος*, ἡ "ἡ «κεραμίδα», τὸ «κεραμίδι»": δάνειον ἔκ τινος προελλ.-μικρασιατ. γλώσσης.

κεράννυμι, νεώτ. **κεραννύω,** ποιητ. **κεράω** (μέλλ. **κεράσω,** ἀττ. **κερῶ,**

ἀόρ. **ἐκέρασα,** ὁμ. **κέρασσα,** παθ. πρκ. **κέκρᾱμαι**) "μειγνύω, ἀναμειγνύω, «ἀνακατώνω», συνάπτω, συνδυάζω, συναρμολογῶ, ῥυθμίζω, κανονίζω", *ἄ-κρᾱτος,* ἰων. *ἄκρητος* "ἀμιγής, καθαρός", ὁμ. *κίρνημι, κιρνάω* (μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "μειγνύω, ἀναμειγνύω", *ἀκέραιος* "ἀμιγής, καθαρός, ἁγνός, ἀκέραιος, ἄθικτος", *κρᾶσις, -εως,* ἡ "μεῖξις, ἀνάμειξις· κατάστασις, θερμοκρασία τοῦ ἀέρος", *κρᾱτήρ,* ἰων. *κρητήρ, -ῆρος,* ὁ "μέγα καὶ εὐρὺ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ἀνεμειγνύετο ὁ οἶνος μετὰ τοῦ ὕδατος· κοίλωμα ἐντὸς βράχου ἔχον τὸ σχῆμα κρατῆρος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **śrā́yati**=μαγειρεύει, ψήνει, **śrīṇā́ti**=μειγνύει, μαγειρεύει, **śīrtáḥ**=**ἀναμεμειγμένος** (=ἑλλ. *-κρᾱτος*), **śrātáḥ, śr̥táḥ**= ἑψημένος, «μαγειρευμένος»· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. γερμ. **(h)ruoren**=ἀνακινεῖν, ταράσσειν· ρ. ***k̑er(āi)-** = μειγνύειν.

κεραός "ὁ φέρων κέρατα, κερασφόρος· ὁ ἐκ κέρατος κατεσκευασμένος": ἐκ τοῦ ***κεραϝός** (IE ***k̑ereu̯os**)=λατ. **cervus** ἀρσ.=ἔλαφος, μεταπτ. β. κυμβρ. **carw**=ἔλαφος, ἀλβ. **ka**=βοῦς (***k̑ru̯-**), λιθ. **karvė̃**, ρωσ. -ἐκκλ. σλαβ. **krava** =ἀγελὰς (***kōru̯-**)· πβ. καὶ τὸ μετὰ τοῦ **u**: ἀρχ. γερμ. **hiruz**=ἔλαφος, βλ. *κόρυδος, κόρυς, κορυφή·* ρ. ***k̑er-** = ἐξέχειν, ὑπερέχειν, «κέρατο», βλ. *κέρας.* Πβ. *κριός.*

κέρας, γεν. ὁμ. **κέραος,** ἀττ. **κέρως,** νεώτ. **κέρατος,** μτγν. ἐπικ. **κερᾱ́ατος,** τὸ "κέρας, «κέρατο», ποτήριον ἐκ κέρατος βοὸς ἢ ἐκ μετάλλου ἢ ἔχοντος τὸ σχῆμα κέρατος, πᾶν ἀντικείμενον κατεσκευασμένον ἐκ κέρατος ζῴου ἢ ὁμοιάζον πρὸς αὐτό, βραχίων ποταμοῦ, πτέρυξ παρατάξεως στρατοῦ ἢ στόλου": ἐκ τοῦ ***k̑er-əs-**, πβ. ἀρχ. ἰνδ. **śr̥ṅgam** οὐδ.=κέρας (***k̑r̥n-g-**, πβ. *κραγγών*), λατ. **cornū** οὐδ.=κέρας, γοτθ. **haúrn**, ἀρχ. γερμ. **horn**, νεογερμ. **Horn**=κέρας, **gall.-λατ. carnuātus**=κερασφόρος, *κάρνον* "τὴν σάλπιγγα Γαλάται" Ἡσύχ., *κάρνυξ,* ἡ "σάλπιγξ", κυμβρ. **carn**=ὁπλὴ (χηλὴ ἢ σχιστὸς ὄνυξ) τῶν μονωνύχων ζῴων. Πβ. IE ***k̑er-əs-** (ἑλλ. ***καρασ-**) ἐν τοῖς: *κάρᾱνον, τό, καρᾱ́ρᾱ,* ἡ "κεφαλὴ" Ἡσύχ. (βλ. *κάρηνα*), ***k̑rəs-** ἐν τοῖς: *κράσπεδον,* τὸ "ἡ ἄκρα, παρυφή, τὸ κράσπεδον, τὰ ὅρια χώρας τινός, οἱ πρόποδες, αἱ ὑπώρειαι, τὰ ἄκρα στρατοπέδου", *κρᾱνίον,* τὸ "τὸ ἀνώτερον καὶ ὀπίσθιον κοῖλον μέρος τοῦ σκελετοῦ τῆς κεφαλῆς, κρανίον, «καύκαλο»" (*κρασ-ν-*), *ναύ-κρᾱρος,* ὁ "ἀρχηγὸς τοῦ πλοίου, κυβερνήτης, πλοίαρχος" (*-κρασ-ρο-*), *κραῖρα,* ἡ "κεφαλή, κορυφὴ" (ὁ ἰδέ· πβ. ἐπίσης *κρή-δεμνον* καὶ *κόρση, κράνος*). Πβ. ἀρχ. ἰνδ. **śiraḥ, śīrṣán-** οὐδ.=κεφαλή, ἀρμ. **sar**=ὕψος, κορυφή, κλιτὺς (***k̑ero-**), λατ. **cerebrum** οὐδ.=ἐγκέφαλος (***k̑eres-rom**), **cernuus**=ὁ βαίνων τὴν κεφαλὴν ἔχων κάτω καὶ τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἄνω (***k̑ers-n-ou̯os**), **cervīx** θηλ.=αὐχήν, τράχηλος (***k̑ers-u̯īk-s**), **crābrō** ἀρσ.=ἄγριος σφὴξ (***k̑erəs-rōn-**), ἀρχ. γερμ. **hirni**, νεογερμ. **Hirn**=ἐγκέφαλος (***k̑ersnii̯om**). — Παράγωγα ἐκ τοῦ *κέρας*: *κεράτιον,* τὸ "μικρὸν κέρας, «κερατάκι»", *κερατίζω* "κτυπῶ τινα διὰ τῶν κεράτων, κτυπῶ, καταβάλλω", *κεράτινος* "ὁ ἐκ κεράτων κατεσκευασμένος"· ὡς α' συνθετ.: *κερασφόρος* "ὁ φέρων κέρατα", *κεραοξόος* "ὁ ξέων κέρατα, ὁ κατασκευάζων ἐκ κεράτων τόξα καὶ ἄλλα σκεύη", πβ. *κεράεις, κεράστης* "ὁ ἔχων κέρατα, κερασφόρος"· ὡς β' συνθετ.: ***αἰγό-κερας,*** τὸ "faenum graecum, εἶδος μαράθου", *αἰγο-κέρως* (καὶ *αἰγό-*), *αἰγο-κερεύς,* ὁ "Capricornus=αἰγόκερως κ.τ.λ." (βλ. καὶ *κερουτιάω*).

κέρασος, ὁ (ἡ) "ἡ κερασέα, «κερασιά»" (> λατ. cerasus), *κερασίᾱ,* ἡ=ὡσ., *κεράσιον,* τὸ "ὁ καρπὸς τῆς κερασέας, τὸ «κεράσι»" (> λατ. cerasium, ceresia) : δάνειον ἐκ τῆς Μικρασιατ. (Θραχ.-Φρυγ. ;)· ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκει καὶ ἡ λ. *κράνος.*

κεραυνός, ὁ "τὸ «ἀστροπελέκι», ὁ κεραυνός", *κεραυνόω* "πλήττω διὰ κεραυνοῦ, κεραυνοβολῶ" : ἐκ τοῦ **κερα*-F[*ε*]*ν-ος,* κυρ. σημαίνει "ὁ κατασυντρίβων"· βλ. *κεραΐζω.*

Κέρβερος, ὁ "κύων φύλαξ τῶν πυλῶν τοῦ Ἅδου" : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ ἀρχ. ἰνδ. : karbaráḥ, śárvaraḥ, śabálaḥ=ἐστιγμένος, ποικίλος, ἐξ ἀγνώστου πηγῆς.

κέρδος, τὸ "ὠφέλεια, κέρδος, φιλοκέρδεια", ἐν τῷ πληθ. *κέρδη* καὶ *κέρδεα,* τὰ "πρόσοδοι, ὠφέλειαι, πλεονέκτημα, τεχνάσματα, πανουργίαι", *κερδίων, κέρδιον, -ονος* συγκρ. "ὠφελιμώτερος, συμφορώτερος", *κέρδιστος* ὑπερθ. "ὠφελιμώτατος· λίαν πανοῦργος", *κερδαλέος* "ἐπικερδής, ἐπωφελής· πονηρός, πανοῦργος, δόλιος", *κερδαλέη* καὶ *κερδώ,* ἡ "ἀλώπηξ", *κερδαίνω* "κερδίζω, ὠφελοῦμαι, καρποῦμαι" (ἐκ τοῦ **κέρδων* ἐσχηματίσθη τὸ λατ. cerdō=ὁ χειρῶναξ) : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. cerd=τέχνη, χειροτεχνία (***kerdā**), cerd=λατ. aerarius, figulus, poeta.

κέρκαξ, κέρκνος, κερκιθαλίς, βλ. *κρέξ.*

κερκίς, -ίδος, ἡ "ράβδος, δι' ἧς ἐκρούοντο τὰ νήματα τοῦ ὑφαδίου καὶ τὸ ὕφασμα καθίστατο πυκνόν" : ἴσως ὑποκορ. τοῦ *κέρκος,* ἡ "ἡ οὐρὰ τοῦ ζῴου".

κέρκουρος, ὁ "ἐλαφρὸν πλοῖον τῶν Κυπρίων· εἶδος θαλασσίου ἰχθύος" : ἴσως ξένη λέξις (σημιτ. ;) σχηματισθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν λ. : *κέρκος* (βλ. *κερκίς*) καὶ *οὐρᾱ́.*

κέρκωψ, -ωπος, ὁ "πίθηκος ἔχων μακρὰν οὐράν· μτφρ. ἄνθρωπος δόλιος, πανοῦργος", *κερκώπειος* "δόλιος" : *κέρκος* "οὐρὰ ζῴου" (βλ. *κερκίς*) + *-ωψ* "πρόσωπον" (πβ. *γλαυκ-ῶπις, ἄνθρ-ωπος,* λατ. atr-ōx).

κέρμα, τὸ "τεμάχιον, «κομμάτι», μικρὸν νόμισμα", *κερματίζω* "κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια, κατακόπτω", βλ. *κείρω.*

κέρνος, τό, πληθ. **κέρνα,** τὰ "μέγα πήλινον ἀγγεῖον χρησιμοποιούμενον κατὰ τὰς τελετὰς τῶν Κορυβάντων πρὸς τιμὴν τῆς Κυβέλης" : μᾶλλον ξένη λέξις (λυδ. ;).

κερουτιάω "ἔχω τὴν κεφαλὴν ὑψηλά, ἀνυψώνω τὴν κεφαλήν, ὑπερηφανεύομαι, ἐπαίρομαι", *κερουτιασμός,* ὁ "ὑψηλοφροσύνη, ἔπαρσις" : ὡς σημαῖνον "συμπεριφέρομαι ὅπως ἡ ἔλαφος, ἥτις κρατεῖ ὑψηλὰ τὰ κέρατα", προέρχεται ἐκ τοῦ *κερόεσσα,* συνηρ. *κεροῦσσα,* ἀττ. **κεροῦττα* ἐπίθ. τῆς ἐλάφου.

κέρτομος, κερτόμιος "σκωπτικός, χλευάζων, ὑβριστικός", *κερτομέω* "σκώπτω, ἐμπαίζω, χλευάζω, ὑβρίζω, κακολογῶ", *κερτομία,* ἡ, *κερτόμησις,* ἡ "σκῶμμα, ἐμπαιγμός, χλευασμός" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **κερ-στομος* "ὁ ἔχων βλάσφημον στόμα", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *(s)qer-, ἐξ ἧς *κείρω,* πβ. *σκερβόλλω* "ὑβρίζω, κακολογῶ χυδαίως", *σκερβολεῖ* "ἀπατᾷ" Ἡσύχ. κ.τ.τ.

κέρχνος, ὁ "ἡ τραχύτης, «βραχνάδα»", *κέρχνω* (*κέρχω*) "εἶμαι βραγχνός", *κερχ(ν)αλέος* "ξηρός, τραχύς, βραγχνός", *κερχ(ν)ώδης* "τραχύς, βραγχνός", *κερχνηΐς,* ἡ "εἶδος πτηνοῦ (ἱέρακος)" : μᾶλλον ἐκ τοῦ **κερκ-σνος,* συγγ. τῇ

ἤχομιμ. ρ. *qerq-, *qreq-, ἐξ ἧς *κέρκαξ* κ.τ.λ. (βλ. *κρέξ*)· πβ. λατ. crōciō =κρώζω, κράζω (βλ. *κρώζω*), κυμβρ. crychydd=ἐρωδιός, λιθ. kirkiù, kir̃kti=κράζειν, τρίζειν κ.τ.λ.· πβ. τὴν ἄνευ διπλασ. ρ. *qer-, βλ. *κόραξ*.

κεσκέον, κεσκίον, τό, "τὸ στυππεῖον· τὸ ἀποκτένισμα τοῦ λινοῦ" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ **κεσ-κεσ-*, συγγ. τοῖς: μσν. ἰρλ. cīr θηλ.=κτένιον (*qēs-rā), λιθ. kasaù, -ýti=συνεχῶς καὶ ἐλαφρῶς ξύνειν, kasù, kàsti=ἀνασκάπτειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. česą, česati=κτενίζειν, ἀπομάσσειν· ρ. *qes- = ξύνειν, πβ. τὰς ἐπεκτετ. ρ. *qs-es-, *qs-en-, *qs-eu- ἐν τοῖς λ. *ξέω, ξαίνω, ξύω*.

κεστός, κέστρᾱ, κέστρον, κέστρος, βλ. *κεντέω*.

κεύθω (μέλλ. **κεύσω,** ὁμ. ἀόρ. **κύθε,** ὑποτ. μετὰ διπλασ. **κεκύθω,** πρκ. **κέκευθα**) "καλύπτω ἐντελῶς, κρύπτω, ἀποκρύπτω· περιέχω, περιλαμβάνω· ἀμτβ. εἶμαι κεκρυμμένος", *κεῦθος*, τό, *κευθμών*, *-ῶνος*, ὁ, *κευθμός*, ὁ "τόπος πρὸς ἀπόκρυψιν, κρύπτη, «κρυψώνας»· βάθη, ἄδυτον": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kuharam=κοιλότης, σπήλαιον, λατ. cūdō ἀρσ.=κράνος, περικεφαλαία ἐκ δέρματος (custōs ἀρσ.=φρουρός, φύλαξ;), ἀγγλοσαξ. hȳdan= κρύπτειν, μσν. ἰρλ. codal θηλ.=δέρμα· ρ. *sqeudh- = καλύπτειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qeu-, βλ. *σκῦλον*· πβ. *(s)qeu-s-, βλ. *κύσθος*.

κεφαλή, ἀλεξανδρ. **κεβλή** (ἐπίσης ἐν τοῖς: *κεβλήπυρις* "εἶδος πτηνοῦ", *κεβλήγονος* "ὁ ἔχων τὸν γόνον [τὸ σπέρμα] ἐν τῇ κεφαλῇ· ὁ ἐκ τῆς κεφαλῆς γεννηθείς"), μακεδ. **κεβαλή,** ἡ "κεφαλή, «κεφάλι»", *κέφαλος*, ὁ "θαλάσσιος ἰχθὺς ἔχων μεγάλην κεφαλήν", *κεφαλαιόω* "συγκεφαλαιώνω, ; κρακτηρίζω· τραυματίζω τινὰ εἰς τὴν κεφαλήν", *κεφάλαιος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν κεφαλήν", *κεφάλαιον*, τὸ "τὸ κυριώτατον, σπουδαιότατον, ἡ ἀνακεφαλαίωσις· τὸ κεφάλαιον (χρηματικὸν ποσὸν δι' ἐπιχείρησιν, τὸ σύνολον τῶν περιουσιακῶν στοιχείων)": ἐκ τοῦ *ghebh-ₑlā συγγ. τοῖς: τοχ. A ṡpāl- = κεφαλή, γοτθ. gibla=προεξοχὴ τείχους, ἔπαλξις, ἀρχ. γερμ. gibil ἀρσ., νεογερμ. Giebel=ἀέτωμα, κορυφή.

κῆβος καὶ **κῆπος,** ὁ "εἶδος πιθήκου ἔχοντος μακρὰν οὐράν": δάνειον ἐκ τοῦ αἰγυπτ. gjf=πίθηκος τῆς χώρας Πούντ.

κῆδος (δωρ. **κᾶδος**), τὸ "φροντίς, ἐνδιαφέρον· λύπη, θλῖψις· κηδεία, πένθος, ἐπικήδειος τελετή· συναίσθησις οἰκογενειακοῦ δεσμοῦ, συγγένεια ἐκ γάμου (ἐξ ἐπιγαμίας), κηδεστία", *κήδιστος* "ὁ πλείστης φροντίδος καὶ ἐπιμελείας ἄξιος, προσφιλέστατος" *κήδιστοι*, οἱ "οἱ πλησιέστατα διὰ γάμου συγγενεύοντες", *κηδείᾱ*, ἡ "φροντίς, ἡ περὶ τὸν νεκρὸν φροντίς, κηδεία, ἐκφορά, συγγένεια ἐκ γάμου, κηδεστία", *κηδεστής* (κρητ. *κᾱδ-*), ὁ "ὁ ἐκ γάμου (ἐξ ἐπιγαμίας) συγγενής", *κηδεύω* "φροντίζω, περιποιοῦμαι, θάπτω τὸν νεκρόν, ἐνταφιάζω, συνάπτω συγγένειαν δι' ἐπιγαμίας, «συμπεθερεύω»", *κηδεμών*, *-όνος*, ὁ "ὁ φροντίζων, μεριμνῶν, προστάτης, κηδεμών· ὁ ἐπιμελούμενος τῆς κηδείας τῶν νεκρῶν· ὁ ἐκ γάμου συγγενής, κηδεστής", *ἀκηδής* "ὁ μὴ τυχὼν φροντίδος, ἠμελημένος, ἀπεριποίητος· ἀκήδευτος, ἄταφος· ὁ μὴ ἔχων φροντίδας, ἀμέριμνος, ἄφροντις· ὁ μὴ φροντίζων περί τινος, ἀμελής" (*ἀκηδέω* "εἶμαι ἀκηδής, δὲν φροντίζω, παραμελῶ"), *ἀκήδεστος* "ὁ μὴ τυχὼν φροντίδος, ἄταφος": συγγ. τοῖς: ἀβεστ. sādra- οὐδ.=ἄλγος, πόνος, θλῖψις, κακόν, συμφορά, ὀσκ. cadeis γεν.=λατ. inimīcitiae, μσν. ἰρλ. caiss=μῖσος

(*k̂eds-i-), γοτθ. hatis, ἀρχ. γερμ. haz, νεογερμ. Hass=μῖσος· ρ. *k̂ād- = φροντίς, λύπη, πβ. *κήδω*.

κήδω (δωρ. **κᾱδω**) "καθιστῶ τινα περίφροντιν (ἀνήσυχον), στενοχωρῶ, λυπῶ, δυσαρεστῶ, ἐνοχλῶ", *κήδομαι* "ἐνδιαφέρομαι, μεριμνῶ, φροντίζω": συγγ. τῷ *κῆδος* "φροντίς" τὸ ἐν λόγῳ *κήδω* δυσκόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ συγγ. τῷ *κεκαδὼν* (ὅ ἰδὲ) ἐν τῇ σημ. τοῦ "πληγώνω, βλάπτω".

κηθίς, -ίδος, ἡ "δοχεῖον ἢ κιβώτιον, εἰς ὃ ἔρριπτον οἱ ψηφοφόροι τὰς ψήφους": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κηκάζω "λοιδορῶ, κακολογῶ, ὑβρίζω, χλευάζω", *κηκάς, -άδος* (ἡ) "κακή, κακοήθης· ὑβριστική", *κηκασμός*, ὁ "ὕβρις, κακολογία": συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. huohōn=σκώπτειν, χλευάζειν· ρ. *kāk-, ἴσως συγγ. τῷ *καχάζω*.

κηκίω (λαχ. **κᾱκίω**) "ἐκπηδῶ, ἀναβλύζω, ἐκρέω· μετ' ἀντικ. ἀναπέμπω", *κηκίς, -ῖδος* (δωρ. *κᾱκίς*), ἡ "ἡ κηλὶς αἵματος, τὸ αἷμα, ὁ χυλὸς τῆς πορφύρας χρησιμοποιούμενος πρὸς βαφήν, τὸ λίπος, ὁ ἀτμὸς («ἀχνός»)", λεσβ. *καγκύλας* "κηκῖδας" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: λιθ. šókti=πηδᾶν, χορεύειν, μετ' ἐρρίνου (πβ. *καγκύλας*) šankùs=εὐκίνητος, šankìnti=ποιεῖν τι πηδᾶν, ἀρχ. γερμ. hengist, νεογερμ. Hengst=ὁ ἔνορχος ἵππος· ρ. *k̂āq-, *k̂əq-· ἂν ἀρχικῶς εἴχομεν ρ. *k̂a[i]q-, *k̂īq-, τότε εἶναι συγγ. καὶ τοῖς: *κῖκυς, -υος*, ἡ "δύναμις, ἰσχύς, ἐνεργητικότης", *ἄκῖκυς, -υος* "ἀδύνατος, ἀσθενής· ὁ ἐξασθενῶν, ἐξαντλῶν", ἴσως καὶ τῷ *σίκιν(ν)ις* (θραχ.-φρυγ.), ἡ "ὄρχησις τῶν Σατύρων χορευόντων εἰς σειράν".

κήλαστρος, ἡ, **κήλαστρον,** τὸ "ἀειθαλές τι δένδρον, ἴσως ὁ πρῖνος": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ βασκ. gorostri=ὡσ., δάνειον ἔκ τινος αἰγ. γλώσσης.

κήλεος (καὶ **κήλειος**) "καυστικός, καίων", βλ. *καίω*.

κηλέω "θέλγω, μαγεύω, σαγηνεύω, ἐξαπατῶ, ἀποπλανῶ", *κηληθμός*, ὁ "θέλξις, καταγοήτευσις", *κηληδόνες*, αἱ "ᾠδικὰ θελκτικὰ δαιμόνια, ὡς αἱ Σειρῆνες", *κήλημα*, τὸ "γοητεία, μαγεία", *κήλησις*, ἡ "θέλξις, καταγοήτευσις", *κηλητήριος*, "ὁ καταθέλγων, καταπραΰνων": συγγ. τοῖς: λατ. calvor, -ī= ἀπατῶ, ἐξαπατῶ, calumnia θηλ.=συκοφαντία, ἀπάτη, γοτθ. hōlōn=συκοφαντεῖν, ἀρχ. γερμ. huolen=ἀπατᾶν· ρ. *kēl-, *kōl-, *kəl-. Πβ. *κόλαξ*.

κήλη, ἀττ. **κᾱλη,** ἡ "οἴδημα, ὄγκος, σωματικὴ βλάβη, κήλη, ἐντεροκήλη", *κηλήτης* (ἀττ. *κᾱλήτης*), ὁ "ὁ πάσχων ἐκ κήλης": ἐκ τοῦ **κᾱϝελᾱ* (ἀττ. *κᾱλη* ἐκ τοῦ **κᾱϝελᾱ*;), συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. haull, ἀρχ. γερμ. hōla=ἡ βουβωνοκήλη (*qāulā), ἀσθ. β. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kyla=ὡσ.

κηλῖς (δωρ. **κᾱλῖς, -ῖδος**), ἡ "ῥύπος, στίγμα, κηλίς": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kālī θηλ.=μαῦρον χρῶμα, νέφος, λατ. cālidus=ὁ ἔχων λευκὸν στίγμα εἰς τὸ μέτωπον (ἐπὶ ζῴων), cālīgō, -inis θηλ.=ζόφος, σκότος, ἀρχ. ἰρλ. caile =κηλίς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kalъ=κόπρος, βόρβορος, «λάσπη»· ρ. *qāl-, παρὰ τῇ *qel-, βλ. *κελαινός*.

κῆλον, τὸ "τὸ ξύλον τοῦ βέλους, βέλος, βλῆμα", *κῆλεα*, τὰ "ξυλεία πρὸς κατασκευὴν πλοίων": συγγ. **τοῖς**: ἀρχ. ἰνδ. śalāḥ=ῥάβδος, ἄκανθα (κέντρον) τοῦ ἀκανθοχοίρου, μσν. ἰρλ. cail=ἀκόντιον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hali=ἡ αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου· ρ. *k̂el-. Πβ. *κήλων*.

κήλων, -ωνος, ὁ "ὁ ἄρρην (ἐπιβήτωρ) ἵππος ἢ ὄνος": ἴσως ἐκ τοῦ *κῆλον* ἐν τῇ (μὴ μαρτυρουμένῃ) σημ. "ἡ πόσθη, τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀνδρός".

κημός (**κᾶμός*), ὁ "πλέγμα τιθέμενον περὶ τὸ στόμα τοῦ ἵππου, ἵνα μὴ δάκνῃ ἢ τρώγῃ, ἁλιευτικὸς κάλαθος περιέχων δόλωμα, τὸ ἐν εἴδει χωνίου ἄνω μέρος τῆς κάλπης, δι' οὗ οἱ δικασταὶ ἔρριπτον τὰς ψήφους εἰς αὐτήν· φίμωτρον, ὕφασμα χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀρτοποιῶν πρὸς κάλυψιν τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος· δεσμωτήριον, περιορισμὸς" (> λατ. cāmus) : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *κῶμος* ;).

κήξ, γεν. **κηκός**, ἡ "θαλάσσιόν τι πτηνόν, ἴσως ὁ «γλάρος»", βλ. *καύαξ*.

1 **κῆπος** (δωρ. **κᾶπος** "ἀκαλλιέργητον κτῆμα"), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κῆπος, «περιβόλι»", *κηπουρικός* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τὸν κῆπον" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. huoba, νεογερμ. Hube=μέτρον ἐπιφανείας ἀγρῶν, πλέθρον, ἀλβ. kopštε=κῆπος.

2 **κῆπος**, ὁ "εἶδος πίθηκος ἔχοντος μακρὰν οὐράν", βλ. *κῆβος*.

κήρ, γεν. **κηρός**, ἡ "θάνατος, ὄλεθρος, καταστροφή, θεὰ τοῦ θανάτου, δαίμονες (πνεύματα) τοῦ θανάτου· σφάλματα, ἁμαρτήματα", *κηραίνω* "φθείρω, καταστρέφω, βλάπτω" : ἴσως ἀρχικῶς ἡ λ. ἦτο *κήρ* : **κᾱρός*, πβ. τὸν μεταπτ. τύπον *καριῶσαι* "ἀποκτεῖναι" Ἡσύχ. καὶ τὴν ρῆσιν *θύραζε κᾶρες*· ρ. *k̂er-, βλ. *κεραΐζω*.

κῆρ (καὶ **κέαρ**), δοτ. **κῆρι**, τὸ "καρδία, «καρδιά»", βλ. *καρδία*.

κηραφίς, -ίδος, ἡ "καρκίνος θαλάσσης", βλ. *κᾱ́ραβος*.

κηρός, ὁ "τὸ κηρίον τῶν μελισσῶν, «κερὶ»" (> λατ. cēra θηλ.), *κηρίον*, τὸ "κηρήθρα", *κήρινθος*, ὁ "ἡ τροφὴ τῶν μελισσῶν", *κήρωμα*, τὸ "πρᾶγμα ἐπικεκαλυμμένον διὰ κηροῦ, κηρωτὸν ἔμπλαστρον, κηραλοιφὴ" (> λατ. cērōma), *κηρόω* "ἐπικαλύπτω τι διὰ κηροῦ", *κηρωτή*, ἡ "ἀλοιφὴ ἐκ κηροῦ" : συγγ. τοῖς : λιθ. korȳs=μέλι κηρήθρας (*kāríos), λεττ. kâre=κηρήθρα.

κηρύλος (ἀττ. **κειρ-**), ὁ "ἡ κυανόχρους ἀλκυών" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. śāráḥ=ποικίλος.

κήρυξ, -υκος, ὁ "δημόσιος ἀγγελιαφόρος, κήρυξ", βλ. *καρκαίρω*.

κῆτος, -ους, τὸ "μέγας θαλάσσιος ἰχθύς, θαλάσσιον θηρίον, κῆτος", *κητεία*, ἡ "ἡ ἁλιεία μεγάλων ἰχθύων· τὸ μέρος, ἔνθα ἁλιεύουν μεγάλους ἰχθῦς" : ἴσως ἀρχικῶς ἐσήμαινε "κοιλότης, βάραθρον", πβ. ὁμ. *κητώεσσαν Λακεδαίμονα* (Ἰλ. Β 581) "πλήρη χαραδρῶν Λακεδαίμονα", *μεγακήτης* (*δελφίς, νηῦς, πόντος*) "ὁ ἔχων μεγάλην κοιλίαν, εὐρύχωρος, ὁ ἔχων μέγα βάθος" κ.τ.τ. Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

κηφήν, -ῆνος, ὁ "ὁ ἄρρην τῶν μελισσῶν, κηφήν· ἀδύνατος, ἀνίσχυρος, ἐξησθενωμένος· ὀκνηρὸς καὶ ἄεργος ἄνθρωπος", *κηφήνιον*, τὸ "ὁ κηφὴν εἰς κατάστασιν ἐμβρύου· ἡ κυψέλη τοῦ κηφῆνος", *κηφηνώδης* "ὁ ὅμοιος πρὸς κηφῆνα" : τὸ οὐσ. *κηφὴν* εἶναι συγγ. τῷ *κωφός* "ἀμβλὺς τὸ πνεῦμα καὶ τὰς αἰσθήσεις, βωβός, ἄλαλος, κωφάλαλος, κωφός, «κουφός»".

κηώδης, κηώεις "εὐώδης", βλ. *καίω*.

κίβδος, ὁ, **κίβδηλις**, ἡ "σκωρία μετάλλου, δι' ἧς ἐνοθεύετο ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ἄργυρος", *κιβδηλεύω* "ἀναμειγνύω σκωρίαν εἰς τὸν χρυσὸν ἢ τὸν ἄργυρον, νοθεύω, δολίως ἐνεργῶ, ἐξαπατῶ", *κιβδηλεία*, ἡ "διαφθορά, μοιχεία", *κίβδηλος* "«νοθευμένος», νόθος, ὁ μὴ γνήσιος, ψευδής, ἀπατηλός, κίβδηλος", *κιβδηλία*, ἡ "κακία, μοχθηρία, δολιότης" : ἂν ἡ λ. *κίβδος* μετὰ τῶν *-βδ-* προέρχηται ἐκ τῶν *-δβ-*, ἴσως εἶναι συγγ. τοῖς : *κίδαφος* "δόλιος, πανοῦρ-

γος", *σκιδάφη*, ἡ "ἀλώπηξ" (πβ. καὶ *κίραφος*, ὁ "ἀλώπηξ"), δάνειον ἔκ τινος προελλ. γλώσσης (σημιτ. ;).

κίβισις, ἡ "σάκκος, «σακκούλι»": ξένη λέξις (σημιτ. ;)· πβ. *κίρβα*, ἡ=ὡσ. (νεοελλ. *κιρβέλλα*, ἡ "μικρὸς σάκκος").

κιβώριον, τὸ "ὁ καρπὸς τοῦ αἰγυπτίου κυάμου": ξένη λέξις.

κῑβωτός, ἡ "κιβώτιον, θήκη", ὑποκορ. *κιβώτιον*, τό: ξένη λέξις (σημιτ. ;).

κιγκλίς, ίδος, ἡ "κιγκλιδωτὴ θύρα, κιγκλίδωμα, «κάγκελλα»", βλ. *κάκαλα*.

κίγκλος, ὁ "τὸ πτηνὸν ἡ σεισοπυγίς, «σουσουράδα»": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κίδαφος "δόλιος, πανοῦργος", βλ. *κίβδος*.

κίδναμαι "ἐξαπλοῦμαι, σκορπίζομαι", βλ. *σκεδάννῡμι*.

κίθαρις, αἰτ. **κίθαριν**, ἡ, **κιθάρᾱ**, ἰων. **κιθάρη**, ἡ "εἶδος ἐγχόρδου μουσικοῦ ὀργάνου, κιθάρα", *κιθαρίζω* "παίζω κιθάραν", *κιθάρισις*, ἡ "ἡ κροῦσις (τὸ «παίξιμο») τῆς κιθάρας", *κιθάρισμα*, τὸ "μελῳδία ἐκτελουμένη διὰ κιθάρας": ξένη λέξις.

κίκι (καὶ **κῖκι**), **-εως**, τὸ (**κικέα**, ἡ) "τὸ φυτὸν κίκι· ὁ καρπὸς τοῦ κίκεως, ἐξ οὗ παράγεται τὸ κικινέλαιον («ρετσινόλαδο»), λατ. Ricinus": αἰγυπτ. λέξις.

κίκιννος, ὁ "βόστρυχος, «μπούκλα»" (> λατ. cincinnus) : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις (μικρασιατ. - αἰγ. ;).

κικκάβη, ἡ "γλαύξ, «κουκουβάγια»", *κικκαβαῦ* "κραυγὴ κατ' ἀπομίμησιν τῆς φωνῆς τῆς γλαυκός", βλ. *καυᾶξ*.

κίκκος (διόρθ. τοῦ τύπου *κικαῖος*[1] παρ' Ἡσυχ. "τὸ τῶν καρπῶν λέπος"), ὁ "κόκκος ροιᾶς, σπέρμα «ροδιοῦ»· μτφρ. οὐδέν, πρᾶγμά τι ἄνευ ἀξίας" (> λατ. ciccum), *κίκκαβος* ὁ "μικρὸν νόμισμα": μᾶλλον, ὡς τὸ *κόκκος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κόκκος καρπῶν δένδρων, «σπυρὶ» φυτῶν", ἰδίᾳ "ὁ κόκκος τῆς ροιᾶς", εἶναι ξένη λέξις.

κικλήσκω, βλ. *καλέω*.

κῖκυς, -υος, ἡ "δύναμις, ἰσχύς, ἐνεργητικότης", βλ. *κηκίω*.

κιλλίβᾱς, -αντος, ὁ "τρίπους, ὑπόβαθρον ἔχον τρεῖς πόδας": συγγ. τῷ *κίλλος*, ὁ "ὄνος" + *βᾶς*, βλ. *βαίνω*.

κιλλὸς "φαιός, «γκρίζος»", *κίλλος*, ὁ "ὄνος· τέττιξ" (Ἡσύχ.): ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **κιλ-νός*, συγγ. τῷ *κελαινός*. Πβ. *κιλλίβᾱς*.

κίμβιξ, -ῑκος, ὁ "φιλάργυρος, «τσιγκούνης», μικρολόγος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κινάβρᾱ, ἡ "ἡ δυσοσμία τῶν τράγων· ἡ ἐκ τοῦ ἱδρῶτος δυσοσμία", βλ. *κενέβρεια*.

κίναδος, -εος, τὸ "ἀλώπηξ, πανοῦργον ζῷον· ἐπὶ προσ. δόλιος, πανοῦργος", βλ. *κνώδων*.

κινάθισμα, τὸ "θόρυβος": ἴσως συγγ. τῷ *κινυρός*.

κίναιδος, βοιωτ. **κίνηδος**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κίναιδος, ἀσελγής, ἀκόλαστος ἄνθρωπος" (> λατ. cinaedus) : ὡς σημαῖνον prūriēns προέρχεται ἔκ τινος ἐπιρ. **κιναι-δόν* (ὡς *βάδος*, ὁ "πορεία, ὁδὸς" συγγ. τῷ *βαδόν*)· *κιναι-* παρὰ τῷ *κναι-*, βλ. *κναίω*.

κίνδῡνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κίνδυνος· τόλμημα, μάχη, πόλεμος", *κινδῡνεύω*

---

1. Πβ. Frisk, Griech. etym. Wörterb. σ. 852, λ. *κίκκαβος*.

"εὑρίσκομαι εἰς κίνδυνον, κινδυνεύω, ἐπιχειρῶ πρᾶξιν ἐπικίνδυνον, ἀποτολμῶ", *κινδυνεύομαι* "ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον", *κινδύνευμα*, τὸ "τολμηρὸν καὶ ἐπικίνδυνον ἐπιχείρημα, τόλμημα", *κινδυνευτής*, ὁ "ὁ ριψοκίνδυνος, τολμηρός": ὡς λέξις ἀρχικῶς σημαίνουσα "ῥῖψις κύβων ἢ ἀγὼν (παίγνιον) κύβων, κυβεία" ἐκ τοῦ **κύν-δυ-νος*, τ.ἔ. ἐκ τοῦ *κύων* "σκύλος" (ὡς χαρακτηρισμὸς ἀτυχοῦς ῥίψεως), κατ' ἀνομ., βλ. *κύων* (τὸ β' μέρος [-*δυ-νος*] ἀνερμήν.).

κῑνέω, ἀόρ. **ἐκίνησα** "θέτω εἰς κίνησιν, κινῶ, μετατοπίζω, μετακινῶ, μεταβάλλω, διεγείρω, διαταράσσω, προτρέπω, παρακινῶ, προκαλῶ", ὁμ. *κίνυμαι* "κινοῦμαι, θέτω ἐμαυτὸν εἰς κίνησιν", *κῑνύσσομαι* "αἰωροῦμαι τῇδε κἀκεῖσε, ταλαντεύομαι", *κίνυγμα*, τὸ "τὸ αἰωρούμενον τῇδε κἀκεῖσε, ταλαντευόμενον": ἐκ τοῦ **κῑνέϜ-ω*, θεματ. σχηματισμὸς ἀντὶ τοῦ **κῑνευμι* (πβ. *κῑνυμαι*)· *qī-neu- παρὰ τῷ *qi-eu- (βλ. *σεύω*) ὡς *ἄχνυμαι* παρὰ τῷ *ἀχέων*. Πβ. *κίω*.

κιννάβαρι, -εως, τό, **κιννάβαρις, -εως,** ὁ "αἷμα δράκοντος (ὄφεως), ὀρυκτὸν μεταλλοῦχον περιέχον θεῖον καὶ ὑδράργυρον, ἐρυθρὸν χρῶμα χρησιμοποιούμενον πρὸς βαφὴν" (> λατ. cinnabaris), *κινναβάρινος* "ὁ ἔχων χρῶμα ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ κινναβάρεως", *κινναβαρίζω*, "ἔχω τὸ χρῶμα τοῦ κιννάβαρεως, εἶμαι ἐρυθρὸς ὡς κιννάβαρις": ξένη λέξις προερχομένη ἐκ τῶν ἀνατολ. χωρῶν.

κιν(ν)άμωμον, κίν(ν)αμον, τὸ "ἡ «κανέλλα»· εἶδος μυθικοῦ πτηνοῦ κατασκευάζοντος τὴν φωλεὰν ἐκ ξύλων κινναμώμου": δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. qinnāmōn=ὡσ. (τελευταία πηγὴ μαλαϊκή ;). Πβ. *ἄμωμον*.

κινύρᾱ, ἡ "μουσικὸν ὄργανον ἔχον δέκα χορδάς": ἐκ τοῦ ἑβρ. kinnōr=κιθάρα.

κινυρός "θρηνώδης, γοερός", *κινῡρομαι* "θρηνῶ, ὀδύρομαι": ἀβεβ. ἐτυμολ., πβ. *κινάθισμα*.

κινώπετον, τὸ "ἐπικίνδυνον (δηλητηριῶδες) ζῷον", βλ. *κνώψ*.

κίραφος, ὁ "ἀλώπηξ" Ἡσύχ., βλ. *κίβδος*.

1 **κίρκος,** ὁ "εἶδος ἱέρακος, τὸ «κιρκινέζι»", βλ. *κρέξ*.

2 **κίρκος,** συνηθέστ. (ὁμ., ἀττ.) **κρίκος,** ὁ "δακτύλιος, κύκλος, ἱππόδρομος, ἀμφιθέατρον, παλαίστρα", *κιρκόω* καὶ *κρικόω* "δένω διὰ κρίκων": συγγ. τῷ λατ. circus ἀρσ.=κύκλος, ἱππόδρομος (ἂν δὲν εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ *κίρκος*)· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *qri-q- ἐκ τῆς βασ. ρ. μετὰ τοῦ i *(s)qer-=στρέφειν (βλ. *κορωνός, κυρτός*), πβ. λιθ. kreĩvas=λοξός, πλάγιος, ρωσ. krivъ=καμπύλος, κυρτός.

κίρνημι καὶ **κιρνάω** "μειγνύω, ἀναμειγνύω", βλ. *κεράννῡμι*.

-κις ἐπίθημα πρὸς σχηματισμὸν τῶν πολλαπλασιαστικῶν ἐπιρρημάτων ἐν τῇ ἰων. καὶ ἀττ. ὡς *τετράκις* κ.τ.λ. (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ διαλ. -*άκι*, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τά: *δίς, τρίς*)· τὸ -*ακι* προῆλθεν ἐκ τοῦ *πολλά-κι* κ.τ.λ.· -*κι* =ἀρχ. ἰνδ. cit, συγγ. τῷ ἀντων. θ. *qʷi- ἐν τῷ *τίς*.

κῑς, γεν. **κιός,** αἰτ. **κῖν,** ὁ "σκώληξ τοῦ ξύλου καὶ τοῦ σίτου": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κίσθαρος καὶ **κίσθος (κίστος),** ὁ "θάμνος παρέχων κόμμι, λάβδανον": μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

1 **κίσσα,** ἀττ. **κίττα,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πτηνὸν κίσσα": ἐκ τοῦ **κικjα*, συγγ.

τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kikiḥ, kikidīvíḥ=κυανῆ κίσσα, ἀρχ. γερμ. hehara=κίσσα· ἠχομιμ. ρ. *kik-.

2 **κίσσα,** ἀττ. **κίττα,** ἡ "νοσηρὰ ἐπιθυμία (διαστροφὴ τῆς ὀρέξεως) ἐγκύων γυναικῶν (πρὸς ἀσυνήθη ἐδέσματα)", *κισσάω* καὶ *κιττάω* "ὀρέγομαι ἀσυνήθων καὶ παραδόξων ἐδεσμάτων, ποθῶ", μεταπτ. β. *κοῖται* "γυναικῶν ἐπιθυμίαι" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ **κιτjα*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kētaḥ ἀρσ.=θέλησις, ἐπιθυμία, πρόθεσις, σκοπός, πρόσκλησις, λιθ. kviečiù, kviesti=προσκαλεῖν, ἀρχ. πρωσσ. quoitīt=θέλειν.

κισσός, ἀττ. **κιττός,** ὁ, **κίσσαρος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κισσός", *κισσόω* "κοσμῶ (στέφω) διὰ κισσοῦ", *κισσήρης* "ὁ κεκαλυμμένος (περιβεβλημένος) διὰ κισσοῦ", *κίσσινος* "ὁ ἐκ κισσοῦ, ἐκ ξύλου κισσοῦ": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κισσύβιον, τὸ "ξύλινον ποτήριον (τῶν ἀγροτῶν)": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κίστη, ἡ "κάνιστρον, καλάθιον, κιβώτιον" (> λατ. cista), *κιστίς, -ίδος,* ἡ "μικρὸν κάνιστρον, κιβώτιον": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. cess, ciss θηλ.=καλάθιον, κάνιστρον.

κίτρον, κίτριον, τὸ "ὁ καρπὸς τῆς κιτρέας, τὸ κίτρον", *κιτρέᾱ,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ δένδρον ἡ κιτρέα, «κιτριά»", *κίτρινος* "ὁ ἐκ τῆς κιτρέας· ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ κίτρου": δάνειον ἐκ τοῦ λατ. citrus=ἡ κιτρέα (αἰγυπτ.), ὅπερ ἐν τῇ σημ. "δένδρον εὐῶδες, ἡ θυία" φαίνεται ὅτι προῆλθε (τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἐτρούσκων, παρὰ τῷ cedrus;) ἐκ τοῦ ἑλλ. *κέδρος,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κέδρος, «κέδρο»".

κίφος, τὸ "στέφανος", βλ. *κόφινος.*

κιχάνω (**κιχανϜω*), ἀττ. **κιγχάνω,** ὁμ. μτχ. ἐνεστ. **κιχείς,** ἀπρφ. **κιχήμεναι** (ἐκ τοῦ *κίχημι*) "ἐπιτυγχάνω, συναντῶ, εὑρίσκω, καταλαμβάνω, προφθάνω": ἐκ τοῦ *ĝhən-u̯-, συγγ. τῇ ρ. *ĝhē[i]-, *ĝhə- = ἐγκαταλείπειν, ὑποχωρεῖν, ἐξ οὗ ἐσχηματίσθησαν τά: *χάζομαι* "ὑποχωρῶ", *χαλάω* "χαλαρώνω, λύω πρᾶγμά τι δεδεμένον, ἀφίνω τι νὰ πέσῃ, καταβιβάζω, ἀνοίγω", ἀρχ. ἰνδ. jáhāti=ἐγκαταλείπει, ἀφίνει, ἀρχ. γερμ. gān=ὑπάγειν, πορεύεσθαι· τούτοις ταυτόσημος ἡ ρ. *ĝhē[i]- = ἐλλείπειν, κενοῦσθαι, ἐξ οὗ ἐσχηματίσθησαν τά: *χατέω* "ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαί τι", *χῆτος,* τὸ "ἔλλειψις, ἔνδεια, ἀπορία", *χῆρος* "ὁ ἐστερημένος τινός, κενός" (πβ. λατ. hērēs), *χῶρος,* ὁ "κενὸς τόπος, χῶρος, θέσις" κ.τ.λ.· βλ. *χάζω, χάος, χῆτος, χῶρος.*

κίχλη, συρακ. **κιχήλᾱ,** νεώτ. **κίχλᾰ,** ἡ "τὸ πτηνὸν ἡ κίχλη, «τσίχλα»", *κιχλίζω* "φωνάζω ὡς ἡ κίχλη": μετὰ διπλασ. ρ. *ghel-, συγγ. τῷ *χελῑδών* (**χελῑδ-Ϝών*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χελιδών, τὸ «χελιδόνι»", ἀρχ. γερμ. gellan, νεογερμ. gellen=ἠχεῖν, φωνάζειν.

κίχορα, κιχόρεια, κιχώρη, ἡ "λατ. Cichorium Intybus, τὸ «ἀντίδι», «ραδίκι»": ξένη λέξις, ἀγνώστου προελεύσεως.

κίχρημι "δανείζω", μέσ. *κίχραμαι* "δανείζομαι", βλ. *χρή.*

κίω, πρτ. **ἔκιον** "πορεύομαι, βαδίζω, «πηγαίνω», ταξιδεύω", ὁμ. πρτ. *μετεκίαθε, μετ-εκίαθον* (τὸ ῑ κατὰ μετρ. ἔκτασιν) "ἠκολούθουν κατόπιν τινός, κατεδίωκον", *κίνδαξ, -ακος,* ὁ, ἡ "εὐκίνητος", *ὀνο-κίνδιος,* ὁ "ὀνηλάτης": συγγ. τοῖς: λατ. cieō=θέτω εἰς κίνησιν, citus=γοργός, ταχύς· ρ. *qi̯-, πβ. *qī- (qī-neu-), ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν τά: *κῑνέω, κῑνυμαι,* λατ. ac-cītus, καὶ

*qieu-, ἐξ ἧς τὸ ἀρχ. ἰνδ. cyávatē=κινεῖται, ἀναχωρεῖ καὶ τὸ ἑλλ. σεύω "θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν".

κίων, -ονος, ὁ, ἡ "στῦλος, στήλη, κίων": ἐκ τοῦ *kīs-on- = ἀρμ. siun, γεν. sean=ὡσ.

κλάγξ, ἐν χρήσει μόνον ἡ δοτ. **κλαγγί,** ἡ "κραυγή, ἄναρθρος φωνή", *κλαγγή,* ἡ "ἦχος, βοή, συγκεχυμένος θόρυβος", *κλαγγάζω, κλαγγαίνω, κλαγγάνω* "ἐκβάλλω ἀνάρθρους φωνάς, κραυγάζω, ὑλακτῶ", *κλάζω* (*κλαγγjω), μέλλ. *κλάγξω,* πρκ. *κέκλαγγα,* ὁμ. μτχ. πρκ. *κεκληγὼς* "ἠχῶ, παράγω ὀξὺν ἦχον, κράζω, κραυγάζω, ὑλακτῶ": συγγ. τοῖς: λατ. clangō=κραυγάζω, κράζω (=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hlakka=ὡσ.), λιθ. klagéti=καχαρίζειν (μετὰ τοῦ e λιθ. klegéti=γελᾶν δυνατά)· ἀπαθὴς β. *κλώζω* "καχαρίζω (ἐπὶ κλωσσῶν), κρώζω, συρίζω ἀποδοκιμάζων τι" (*κλωγjω), πβ. *κλώσσω* (**Σοῦδα**) =ὡσ. (μᾶλλον εἶναι ὑποχωρητ. σχηματισμὸς ἐκ τοῦ *κλωγμός,* ὁ "ἡ φωνὴ τῆς ὄρνιθος, τὸ κακάρισμα", οὐχὶ *κλωκjω· πβ. *qlok-, ἐξ οὗ τά: γοτθ. hlahjan =γελᾶν καὶ μσν. ἰρλ. clocc=κώδων)· ρ. *qlēq-, *qlōg-, *qlōq-, *qlang-ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *qal- = καλεῖν, φωνάζειν, βλ. *καλέω.*

κλαδαρὸς "ὁ εὐκόλως θραυόμενος, εὔθραστος, ἀσθενής"(*qlədə-ros), *κλαδάσαι* "σεῖσαι" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: λατ. clādēs θηλ.=τραυματισμός, συμφορά, ἧττα, per-cellō=ἀνατρέπω, διασείω, τύπτω, μσν. ἰρλ. claidim=ὀρύσσω, σκάπτω, ἀρχ. ἰρλ. claideb=ξίφος, ἐκκλ. σλαβ. kladivo=σφῦρα, «σφυρί»· ρ. *qelād- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *qelā- = κτυπεῖν, βλ. *κλάω, κλῆρος, κολοβός.* Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *κλάδος*

κλάδος, ὁ (ποιητ. συμφων. θ. *κλάς, ἐξ οὗ δοτ. πληθ. **κλάδεσι** κ.τ.λ.) "κλῶνος, κλάδος, «κλαδί», βλαστός", *κλαδεύω* "ἀποκόπτω τοὺς περιττοὺς κλάδους, κλαδεύω": μᾶλλον ἐκ τοῦ *qḷdos=ἀρχ. γερμ. holz, νεογερμ. Holz=ξύλον, πβ. ἀρχ. βουλγ. klada=ἡ δοκός. Βλ. *κλαδαρός·* πβ. διὰ τὴν σημ. τὰ (ἐκ τῆς μὴ ἐπεκτετ. ῥίζης) *κλῆμα, κλών.*

κλαίω, ἀττ. **κλάω** "ὅ,τι καὶ νῦν, κλαίω, θρηνῶ": ἐκ τοῦ *κλαϝ-jω (πβ. μέλλ. *κλαύσομαι,* ἀόρ. *ἔκλαυσα, κλαῦμα,* τό, *κλαυθμός,* ὁ "κλαῦμα, «κλάψιμο», θρῆνος", *κλαυτὸς* καὶ *κλαυστὸς* "ὁ ἄξιος κλαυθμοῦ, ἀξιοθρήνητος"), συγγ. τῷ ἀλβ. kl'aň, k'aň=κλαίω (*qlau-niō).

κλαμβὸς "ἠκρωτηριασμένος, κολοβός": συγγ. τῷ λιθ. klumbas=χωλός, ἴσως καὶ τῷ *κολάπτω* (βλ. *κόλαφος*).

κλάω, μέλλ. **κλάσω,** ἀόρ. **ἔκλασα** "θραύω, σπάζω, ἀποκόπτω", *κλάσις, -εως,* ἡ "θραῦσις, «σπάσιμο»", *κλάσμα,* τὸ "θραῦσμα, τεμάχιον, κλάσμα": συγγ. τοῖς: λατ. clāva=ῥόπαλον, λιθ. kalù, kálti=κτυπεῖν, ἀρχ. βουλγ. kolją, klati=κεντεῖν, κεντρίζειν, **σφάζειν**· ρ. *qelā- = κτυπεῖν, τύπτειν (ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν ἐπίσης καὶ τά: *κλῆμα, κλῆρος, κλῶμαξ, κλών·* πβ. *qel-, βλ. *κελεός, κόλος,* καὶ *qelad-, βλ. *κλαδαρός, κλάδος*).

κλεηδών, βλ. *κληδών.*

κλεινὸς "περίφημος, ὀνομαστός, ἐξακουστός, διάσημος", βλ. *κλέος.*

κλείς, γεν. **κλειδός,** ἀρχ. ἀττ. **κλῄς,** αἰτ. **κλεῖν** (ἐκ τοῦ *κληιν, *κλᾱϝιν= λατ. clāvis), ἰων. **κληΐς,** δωρ. **κλᾱΐς, -ῖδος,** ἡ "τὸ «κλειδί», ὁ μοχλός, δι' οὗ κλείεται ἡ θύρα, ὁ σύρτης, ἡ κλείς", ἀττ. *κλείω,* ἀρχ. ἀττ. *κλῄω,* ἰων. *κληΐω* (ὁμ. ἀόρ. *ἐκλήϊσ[σ]α* ἐκ τοῦ *κληΐζω;) "κλείω (κλείνω) τι διὰ δο-

κοῦ ἤ σύρτου, κλείω διὰ τῆς κλειδός, κλειδώνω, ἐμποδίζω τὴν εἴσοδον ἤ τὴν ἔξοδον, ἀποκλείω, περικλείω", *κλεῖθρον*, ἀρχ. ἀττ. *κλῇθρον*, ἰων. *κλήϊθρον*, τὸ (> λατ. clātrī) "ἡ «κλειδωνιά», τὸ κλεῖστρον, ἡ «κλειδαριά», ὁ μοχλός, δι' οὗ κλείεται ἡ θύρα, ὁ σύρτης" : συγγ. τοῖς : λατ. clāvis θηλ.= κλείς, σύρτης, clāvus ἀρσ.=καρφίον, ἧλος ἐκ ξύλου ἤ μετάλλου χρησιμεύων πρὸς σύνδεσιν, γόμφος, claudō=κλείω, ἀρχ. ἰρλ. clō=καρφίον· ρ. *qlāu-, πβ.*(s)qleu-, ἐξ οὗ τά : ἀρχ. γερμ. sliozan (νεογερμ. schliessen)=κλείειν, sluzzil=κλείς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ključь=κλείς.

κλειτορίς, -ίδος, ἡ "τὸ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γυναικείου αἰδοίου μικρὸν σαρκίον, ἡ κλειτορίς" : ξένη λέξις (σημιτ. ;).

κλειτὸς "περίφημος, ἔνδοξος, λαμπρός, ἔξοχος" : ἐκ τοῦ *κλεϜε-τός, βλ. *κλέος*.

1 **κλείω** "ἐγκωμιάζω, ἐξυμνῶ, δοξάζω" : ἐκ τοῦ *κλεέω*, *κλε[Ϝ]ε[σ]-jω, ἐκ τοῦ θ. μετὰ τοῦ -εσ- τῆς λ. *κλέος* (ὃ ἰδέ)· πβ. *κλῄζω*, ἰων. *κληΐζω*, δωρ. *κλεΐζω* "ἐγκωμιάζω, ἐξυμνῶ, δοξάζω", ἐκ τοῦ *κλε[Ϝ]ε[σ]-ίζω (*κλῄζω* ἐν τῇ σημ. "ὀνομάζω" ἴσως ἐκ τοῦ *κλη-Ϝός, συγγ. τῷ *καλέω*).

2 **κλείω** "κλείνω τι διὰ δοκοῦ ἤ σύρτου, κλείω διὰ τῆς κλειδός, κλειδώνω, ἐμποδίζω τὴν εἴσοδον ἤ τὴν ἔξοδον, ἀποκλείω, περικλείω", βλ. *κλείς*.

κλέμμα, τὸ "τὸ κλοπιμαῖον, «κλεμμένο», ἡ κλοπή, τὸ στρατήγημα, ἡ ἀπάτη, ὁ δόλος", βλ. *κλέπτω*.

κλέος (διαλ. **κλέϜος**), **-ους,** τὸ "φήμη, δόξα· ἀγγελία, εἴδησις" : ἐκ τοῦ *k̑leu̯os =ἀρχ. ἰνδ. śrávas- οὐδ.=ἔπαινος, δόξα, φήμη, ὑπόληψις, κῦρος, ἀβεστ. sravah- = λέξις, ἀρχ. ἰρλ. clū=δόξα, φήμη, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. slovo=λέξις, πβ. ἰλλυρ. κύρ. ὄν. Ves-clevesis· πβ. τὴν ἐπεκτετ. ρ. μετὰ τοῦ -s- *k̑leus- = ἀκούειν, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν τά : ἀρχ. ἰνδ. śróṣati=ἀκούει, ὑπακούει, ἀρμ. lur̄=σιγῶν, σιωπηρὸς (*k̑lusri-), ἀρχ. ἰρλ. cluas=οὖς (*k̑loustā), ἀρχ. γερμ. hlosēn=ἀκούειν μετὰ προσοχῆς, ἀκροᾶσθαι, lūstrēn=ὡσ., νεογερμ. lauschen=ὠτακουστεῖν (*hlūs-skōn), λιθ. klausaũ, -ýti=ἀκούειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. slyšati, slušati=ἀκούειν. — Πρὸς τούτοις τὰ κύρ. ὄν. τὰ ἔχοντα β' συνθετ. *-κλέης*, *-κλῆς* (διαλ. *-κλεϜης*), π.χ. *Τιμοκλέης*, καὶ τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ *Κλε-*, *Κλει-*, *Κλεο-*, *Κλεα-*· προσέτι *κλεινός*, αἰολ. *κλέεννος* (καὶ *κλεεννός*) "περίφημος, ὀνομαστός, ἐξακουστός, διάσημος", ἐκ τοῦ *κλεϜεσ-νος. Πβ. *κλειτός*, 1 *κλείω*, *κλέω*, *κληδών*.

κλέπτω (*κλεπjω), μέλλ. **κλέψω,** πρκ. **κέκλοφα** "λαμβάνω τι κρυφίως, κλέπτω, ἀπάγω, ἀποκρύπτω, ἐξαπατῶ", *κλέπος*, τό, *κλοπή*, ἡ "ἡ «κλεψιά», κλοπή", *κλέπτης*, ὁ, *κλώψ*, γεν. *κλωπός*, ὁ "κλέπτης· ἀπατεών, πανοῦργος", *κλεψ-ύδρᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, κλεψύδρα" (*κλεψι-* + *ὕδωρ*), *κλέμμα*, τὸ "τὸ κλοπιμαῖον, «κλεμμένο», ἡ κλοπή, τὸ στρατήγημα, ἡ ἀπάτη, ὁ δόλος" : συγγ. τοῖς : λατ. clepō=κλέπτω=γοτθ. hlifan=κλέπτειν, πβ. μον. ἰρλ. cluain=ἀπάτη (*klop-ni-), καὶ τὸ μετὰ τοῦ s- λιθ. slepiù, slěpti (*sklep-) =ἀποκρύπτειν.

κλεψύδρᾱ, ἡ, βλ. *κλέπτω*.

κλέω (*κλέϜω) "φημίζω τινά, ἐγκωμιάζω, ψάλλω, ὀνομάζω" (κυρ. "γνωστοποιῶ, ἀγγέλλω"), *κλέομαι* "φημίζομαι, ἐγκωμιάζομαι, ἐπαινοῦμαι", ὁμ. προστ. ἀορ. *κλῦθι* (ἀντὶ *κλύθι), *κέκλυθι* "ἄκουσον", *ἔκλυον* "ἤκουσα" (προσ-

ἐτι δευτερ. τύπος *κλύω*), *κλυτός* "ἐξακουστός, περίφημος" (=ἀρχ. ἰνδ. śrutáḥ, ἀρμ. lu=γνωστός, λατ. in-clutus, κοινὸν γερμ. *hluþa-, ἐξ οὗ τὸ ἀρχ. γερμ. Hlothari) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. śṛnóti=ἀκούει (śrudhí=*κλῦθι), ἀρχ. ἰρλ. roclui-nethar=ἀκούει (γ' πρόσ. παρωχ. cūal[a]e=ἔχει ἀκούσει, ἤκουσεν, ἐκ τοῦ *ku-kloue), ἀρμ. lsem, ἀορ. luaj=ἀκούω (*klu-ke-), τοχ. A kaklyu=περίφημος, λατ. clueō, νεώτ. cluō=καλοῦμαι, ὀνομάζομαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. slovo, sluti=ὀνομάζεσθαι, slava=δόξα, κλέος· μετ' οὐρανισκοφώνου μεσσαπ. klohi=ἀκούω, ἀλβ. k'uhem=ὀνομάζομαι. IE *kleu-=ἀκούειν, γνωστοποιεῖν, ἐξυμνεῖν, ἐγκωμιάζειν, βλ. 1 *κλείω, κλέος, κληδών* κ.τ.λ.

κληδών, ὁμ. **κλεηδών, -όνος,** ἡ "κλῆσις, φωνή, μήνυμα, ἀγγελία, φήμη, ὄνομα, ὀνομασία" : ἐκ τοῦ *κλεϝ-η-δών, βλ. *κλέος, κλέω.*

κλῄζω "ἐγκωμιάζω, ἐξυμνῶ, δοξάζω", βλ. 1 *κλείω.*

κλήθρᾱ, ὁμ. **κλήθρη,** ἡ "τὸ δένδρον ἡ «σκλήθρα»" : ἐκ τοῦ *klādhrā=νεογερμ. διαλ. lutter, ludere, ludern=κλήθρα τῶν Ἄλπεων.

κλῆμα, τὸ "τρυφερὸς κλάδος δένδρου, κλάδος ἀμπέλου, κλῆμα· τὸ φυτὸν τὸ πολύγονον", *κληματίς,* ἡ "ξύλα πρὸς καῦσιν, φρύγανα· μικρὸν κλῆμα" : συγγ. τῷ *κλάω,* πβ. *κλῆρος, κλών.*

κλῆρος, δωρ. **κλᾶρος,** ὁ "μικρὸν τεμάχιον ξύλου ἢ πέτρας χρησιμοποιούμενον ὡς λαχνός, κλῆρος, τὸ διὰ κλήρου ἀπονεμόμενον, ἡ διὰ κλήρου ἀπονομὴ γῆς εἰς τοὺς πολίτας, τὸ μερίδιον, ἡ κληρονομία", *κληρόω* "ἐκλέγω διὰ κλήρου, διορίζω", *κληροῦμαι* "ἐκλέγομαι, διορίζομαι", *κλήρωσις,* ἡ "ἡ διὰ κλήρου ἐκλογή" : ἐκ τοῦ *qlāros=ἀρχ. ἰρλ. clār=σανίς, πίναξ· συγγ. τῷ *κλάω,* πβ. *κλῆμα.*

κλῆσις, -εως, ἡ "τὸ καλεῖν τινα ὀνομαστί, ὀνομασία· κλῆσις, πρόσκλησις", *κλητήρ, -ῆρος,* ὁ, *κλήτωρ -ορος,* ὁ "ὁ καλῶν τινα εἰς τὸ δικαστήριον, δικαστικὸς κλητήρ, κῆρυξ", *κλητεύω* "καλῶ τινα ὡς μάρτυρα εἰς τὸ δικαστήριον, μαρτυρῶ", βλ. *καλέω.*

κλίβανος, ὁ, **κρίβανος,** ὁ "πήλινον ἢ σιδηροῦν ἀγγεῖον χρησιμοποιούμενον πρὸς ὄπτησιν τοῦ ἄρτου, «φοῦρνος», κλίβανος", *κλιβανεύς,* ὁ "ἀρτοποιός" : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις (αἰγ. ;).

κλῑνω, λεσβ. **κλίννω** (**κλινjω*), μέλλ. **κλῐνῶ,** ἀόρ. **ἔκλῑνα,** μέσ. πρκ. **κέκλῐμαι** "κάμνω τι νὰ λάβῃ λοξὴν θέσιν, κλίνω, κάμπτω, στηρίζω", *κλιντήρ, -ῆρος,* ὁ, *κλισμός,* ὁ "ἀνάκλιντρον, πολυθρόνα", *κλῑνη,* ἡ "τὸ «κρεβάτι», ἡ κλίνη", *κλειτύς* (καὶ *κλιτύς*), *-ύος,* ἡ "κατωφέρεια, κλιτύς, λόφος", *κλῐσίā,* ἡ "τόπος πρὸς κατάκλισιν, καλύβη, ἀνάκλιντρον, πολυθρόνα· συζυγικὴ κλίνη· πρόδομος, προθάλαμος", ὁμ. *κλίσιον,* τὸ "οἴκημα περὶ τὴν κατοικίαν τοῦ δεσπότου, ἐν ᾧ κατῴκουν οἱ ὑπηρέται, αὐλὴ ὑπόστεγος" (ἐκ τοῦ *κλίτον,* τό, *κλίτα* "στοαί, ἢ σέλλας εἰς τὸ κατακλίνεσθαι" Ἡσύχ.), *δι-κλίδες,* αἱ "θύραι ἔχουσαι δύο φῦλλα", *κλῐμαξ,* ἡ "ἡ «σκάλα», κλῖμαξ", *κλῖμα,* ἑλληνιστ. *κλῐμα,* τὸ "κλίσις, περιοχή, μέρος τῆς γῆς" (> λατ. clĭma), *κλειτος,* ἑλληνιστ. *κλῐτος,* τὸ "ἡ κατωφέρεια, κλιτύς, ὁ κρημνός, λόφος" : συγγ. τοῖς: λατ. clīnō, -āre=κάμπτω, λυγίζω, κλίνω (μτγν., ἀρχαιότ. ἀπαντᾷ μόνον ἐν συνθέσει, πβ. aspernārī παρὰ τῷ spernere), ἀρχ. γερμ. (h)linēn=στηρίζεσθαι, (h)leinen, νεογερμ. lehnen=στηρίζειν, λεττ. slienu (παρὰ τῷ sleju), sliet=στηρίζειν, ὑποστηρίζειν· ρ. *klei-, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν τά : ἀρχ.

ἰνδ. śrāyati=στηρίζει, ἐπικλίνει (=λιθ. šlejù, λεττ. sleju), śrayatē=στηρίζεται, śritáḥ=ἐστηριγμένος (=ἑλλ. *κλιτός*), λατ. clīvus ἀρσ.=τὸ ἐπικλινὲς (τοῦ λόφου), ὁ λόφος (=γοτθ. hlaiw=τύμβος, τάφος), clīvius=ὁ φέρων (ἀγγέλλων) τὴν συμφοράν, ἀπαίσιος, ἀρχ. ἰρλ. cloin=ἐπικλινής, λοξός, μσν. ἰρλ. klē=ἀριστερὸς (*kli-jos), ἀρχ. γερμ. līta (νεογερμ. Leite) =κλιτύς, κατωφέρεια, lit=κάλυμμα, σκέπασμα (νεογερμ. Lid=βλέφαρον), hleitara (νεογερμ. Leiter)=κλῖμαξ (*klei-dhrā), λιθ. šleĩvas=ραιβόπους, «στραβοπόδης».

κλοιός, κλῳός, ὁ (πληθ. **-οί,** οἱ καὶ **κλοιά,** τὰ) "σιδηροῦς περὶ τὸν τράχηλον δεσμός, εἶδος βασανιστηρίου ὀργάνου, σιδηροῦς ἢ ξύλινος δεσμὸς τοῦ λαιμοῦ τῶν κυνῶν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

κλόνις, -ιος, ἡ "τὸ ἱερὸν ὀστοῦν, τὸ κατώτατον ἀκραῖον καὶ μέγιστον ὀστοῦν τῆς σπονδυλικῆς στήλης τοῦ ἀνθρώπου", *κλόνιον*, τὸ "ἰσχίον, ράχις, ὀσφύς" Ἡσύχ. : ἴσως κατὰ συμφυρμὸν τοῦ **κλοῦνις* (=ἀρχ. ἰνδ. śrōṇiḥ=γλουτός, ἰσχίον, λατ. clūnis θηλ.=γλουτός, λιθ. šlaunìs=ἰσχίον) καὶ τοῦ *κλόνος*, ὁ "βιαία κίνησις".

κλόνος, ὁ "βιαία κίνησις, θόρυβος τῆς μάχης", *κλονέω* "κινῶ (σείω) τι πρὸ ἐμοῦ βιαίως, ταράσσω, διαταράσσω, συνταράσσω, κλονίζω, τρέπω εἰς φυγήν", *κλονέομαι* "ὁρμῶ ἀγρίως, ἀντινάσσομαι, χοροπηδῶ" : συγγ. τοῖς: *κέλης*, *κέλλω*· ἢ λ. *κλόνος* ἐσχηματίσθη ὡς τὰ *θρ-όνος*, *χρ-όνος*.

κλοπή, ἡ "ἡ «κλεψιά», κλοπή", *κλοπαῖος* "ὁ ἐκ κλοπῆς προερχόμενος, λαθραῖος, δόλιος", *κλοπικὸς* "ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὴν κλοπήν", *κλοπός*, ὁ "κλέπτης", βλ. *κλέπτω*.

κλοτοπεύω (Ἰλ. Τ 149) : ἀβεβ. σημ.[1] καὶ ἐτυμολ.· πβ. *κλοτοπεύειν* "παραλογίζεσθαι, ἀπατᾶν, κλεψιγαμεῖν, στραγγεύεσθαι", *κλοτοπευτὴς* "ἐξαλλακτής, ἀλαζών" Ἡσύχ.

κλύζω (**κλυδjω*) "ἀποπλύνω, «ξεπλένω», καθαρίζω", *κλύζομαι* "ὑψοῦμαι (ἐπὶ τῆς θαλάσσης)· βρέχομαι ὑπὸ θαλάσσης", *κλύδων, -ωνος*, ὁ "κύμανσις, σάλος τῆς θαλάσσης, τρικυμία, θαλασσοταραχή· πλήμυρα, πλῆθος· συμφορά· ταραχή, ἀνωμαλία", *κλύσμα*, τό, *κλυσμός*, ὁ "τὸ ὑγρὸν τὸ εἰσαγόμενον διὰ τοῦ κλυστῆρος εἰς κοιλότητα τοῦ σώματος πρὸς πλύσιν καὶ κάθαρσιν· τόπος κατακλυζόμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἀκτή", *κλυστήρ, -ῆρος*, ὁ "εἰδικὴ συσκευὴ πρὸς εἰσαγωγὴν ὑγρῶν ἐντὸς κοιλοτήτων τοῦ σώματος πρὸς πλύσιν καὶ κάθαρσιν" : συγγ. τοῖς: γοτθ. hlūtrs, ἀρχ. γερμ. hlūttar =φωτεινός, καθαρὸς (νεογερμ. lauter=καθαρός, ἀμιγής)· μὴ ἐπεκτετ. τύπος *kleu-, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθησαν τά : λατ. cluō=κλύζω, καθαρίζω, cloāca θηλ.=ὑπόγειος ὀχετός, ὑπόνομος, κυμβρ. clir=φωτεινός, καθαρός, σαφής, λιθ. šlúoju, šlúoti=καθαρίζειν, σαρώνειν.

κλύω "ἀκούω· γνωρίζω, παρατηρῶ, ἐννοῶ", βλ. *κλέω*.

κλωβός, ὁ "κλωβίον πτηνῶν ἢ ἄλλων ζῴων" : ξένη λέξις (σημιτ. :).

κλώζω "κακαρίζω, συρίζω", βλ. *κλάγξ*.

---

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ *κλοτοπεύω* σημαίνει "διαπραγματεύομαι κατὰ τρόπον πονηρόν, πράττω τι δολίως, χάνω τὸν καιρόν μου εἰς ματαίας διαπραγματεύσεις, κομπάζω".

κλώθω, παθ. πρκ. **κέκλωσμαι** "νήθω, «γνέθω», κλώθω", *Κλωθώ*, ἡ "μία τῶν τριῶν Μοιρῶν", *κλωστήρ, -ῆρος*, ὁ "κλωστή, νῆμα, ἄτρακτος, «ἀδράχτι»": ἴσως συγγ. τῷ *κάλαθος*, ὁ "κόφινος, κάνιστρον, κάλαθος".

κλῶμαξ, -ακος, ὁ "σωρὸς λίθων, πετρώδης τόπος, βράχος", *κλωμακόεσσα* ἐπίθ. (Ἰλ. Β 729) "βραχώδης, πετρώδης, ὀρεινός", *κλωμακόεν* "κρημνῶδες, δύσβατον" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: *κλάω, κλών*.

κλών, -ωνός, ὁ "κλάδος, κλῶνος, «κλωνάρι»": ἐκ τοῦ **κλάων*, συγγ. τοῖς: *κλάδος, κλάω, κλῆμα*.

κλώσσω "κακαρίζω, κλωσσῶ", βλ. *κλάγξ*.

κλώψ, γεν. **κλωπός,** ὁ "κλέπτης", βλ. *κλέπτω*.

κμέλεθρον, τὸ "ἡ δοκός, σκεπὴ δωματίου", βλ. *καμάρα*.

κναίω (ἀπο-, δια-, ἐκ-κναίω "κατατρίβω"), νεώτ. **κνήθω** "ξύνω, ἀποξέω", *κνῆσις*, ἡ "τὸ «ξύσιμο», ὁ ἐρεθισμὸς τοῦ δέρματος, ἡ «φαγούρα»", *κνησμός*, ὁ=ὡσ., *κνηστήρ, -ῆρος*, ὁ, *κνῆστρον*, τό, *κνῆστις*, ἡ "ξύστρα, ξυστικὴ μάχαιρα": μᾶλλον ἐκ τοῦ **κνᾶι-ω* (*κνῇ* ἐκ τοῦ **κνήjει*), συγγ. τοῖς: λιθ. knóti=ἀφαιρεῖσθαι τὸν φλοιόν, ἀρχ. γερμ. nuoen=διὰ ξύσεως λειαίνειν· ρ. *qenē(i)-· πβ. *κίναιδος, κνάπτω, κνίζω, κνῖση, κνίψ, κνώδων*.

κνάπτω (**κναφ-jω*· ἐπίσης **γνάπτω**) "ξαίνω, «λαναρίζω», κατασχίζω, σπαράσσω", *κνάφος*, ὁ "ἀκανθῶδες φυτόν, δι' οὗ ξύουν τὰ ἱμάτια πρὸς καθαρισμόν, κτένιον λαναρίσματος, ὄργανον ὁμοιάζον πρὸς κτένιον καὶ χρησιμοποιούμενον πρὸς βασανισμόν", *κναφεύς*, ὁ "ὁ κατεργαζόμενος ἢ λευκαίνων ὑφάσματα ἐξ ἐρίου", *κνάφαλον*, τὸ "λεπτὸν ἔριον («χνούδι») ἀπορριφθὲν κατὰ τὴν κατεργασίαν τῶν «μαλλιῶν» ἢ τῶν ὑφασμάτων", *κνήφη*, ἡ "ψώρα, ψωρίασις": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. cnae=δορὰ προβάτου, κυμβρ. cnaif=ἡ τῶν προβάτων κουρά, ἀρχ. γερμ. hnaffezen=κοιμᾶσθαι ἐλαφρῶς· ρ. *qenēbh-, πβ. *qenēp-, βλ. *κνώψ*.

κνέφας, νεώτ. **κνέφος,** γεν. **-ους** καὶ **-ατος,** τὸ "σκότος, «σουρούπωμα», λυκαυγές", *κνεφαῖος* "σκοτεινός, ὁ ἐν τῷ σκότει", *κνεφάζω* "σκοτίζω": ἴσως συγγ. τοῖς: λατ. creper=ζοφερός, σκοτεινός, crepusculum οὐδ.=λυκόφως, «χαράματα»· ἐν τούτοις πβ. καὶ *ψέφας, δνόφος, ζόφος*.

κνέωρος, ὁ καὶ **κνέωρον,** τὸ "εἶδος «τσουκνίδας»": μᾶλλον ἐκ τοῦ **κνησο-ρο-*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ki-kna-saḥ=χόνδρος, «πλιγούρι», χονδρὴ ἄμμος, γοτθ. hnasqus=μαλακός, ἀρχ. γερμ. nascōn, νεογερμ. naschen=λείχειν, τρώγειν γλυκά· ρ. *qenes-.

κνῆκος, ἡ, ὁ "τὸ φυτὸν ἀτρακτυλὶς ἢ βαφική", *κνηκός*, δωρ. *κνᾶκὸς* "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς κνήκου, κιτρινωπός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kāñcanam=χρυσός, ἀρχ. γερμ. honag, νεογερμ. Honig=μέλι.

κνήμη, ἡ "τὸ μεταξὺ τοῦ γόνατος καὶ τῶν σφυρῶν μέρος τοῦ ποδός, ἡ κνήμη, «γάμπα», ἀκτὶς τροχοῦ", *κνημῖς, -ῖδος*, ἡ "δερμάτινον ἢ μεταλλικὸν κάλυμμα τῆς κνήμης, **περικνημίς**· **ἀκτὶς τροχοῦ**", ὁμ. *κνημοί*, οἱ "**κατάφυτος κατωφερὴς πλευρὰ ὄρους**": ἐκ τοῦ **κνᾶμᾱ*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. cnāim=πούς, ὀστοῦν, ἀρχ. γερμ. hamma=τὸ ὀπίσθιον σκέλος, τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ γόνατος.

κνῆν ἀπρφ. τοῦ **κνάω** "ἀποξέω, ξύνω", *κνῆσις*, ἡ "τὸ «ξύσιμο», ὁ ἐρεθισμὸς τοῦ δέρματος, ἡ «φαγούρα»", βλ. *κναίω*.

κνίζω, μέλλ. **κνίσω** "ξέω, ξύνω, γαργαλίζω, ἐρεθίζω, προκαλῶ, προξενῶ, ταράσσω", *κνισμός,* ὁ "ἡ «φαγούρα» τοῦ δέρματος, ὁ ἐξερεθισμός· ἡ ἔρις", *κνῖδη,* ἡ "ἡ «τσουκνίδα»· θαλάσσιον ζῷον": συγγ. τοῖς: μσν. ἰρλ. cned=πληγή, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hnīta=προσκρούειν, λεττ. kniẽdêd=καρφώνειν, καθηλώνειν· ρ. *qenei-d-, πβ. *κνίση.*

κνίση καὶ κνῖσα, ἡ "ἡ «μυρωδιὰ» καὶ ὁ λιπαρὸς ἀτμὸς τοῦ καιομένου κρέατος, ἡ «τσίκνα», τὸ προξενοῦν τὴν ὀσμὴν καὶ τὸν ἀτμόν, λιπαρὸν ἐπικάλυμμα, δι' οὗ περιετυλίσσετο τὸ καιόμενον σφάγιον, ὁ πυκνὸς καπνός", *κνισήεις* καὶ *κνισάεις, -εσσα, -εν* "ὁ πλήρης κνίσης", *κνισάω* "πληρῶ τι διὰ τῆς κνίσης, γεμίζω (πληρῶ) τι διὰ τῆς κνίσης θυμάτων": ἐκ τοῦ **κνῖδ-σ-ᾱ,* συγγ. τοῖς: λατ. nīdor (*cnīd-ōs) ἀρσ.=κνῖσα, «τσίκνα», πυκνὸς καπνός, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hnissa θηλ.=ἀτμὸς (καπνὸς) τοῦ μαγειρείου· περαιτέρω, ὡς σημαῖνον "ἐρεθίζουσα ὀσμή", εἶναι συγγ. τῷ *κνίζω.*

κνῖψ, γεν. **κνῑπός,** ὁ, πληθ. **κνῖπες,** οἱ "εἶδος μύρμηκος (μικροῦ ἐντόμου) τρώγοντος τὸ μέλι ἢ τὰ σῦκα· ἔντομον ζῶν ὑπὸ τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων", *σκνῖψ,* ἡ "μικρὸς σκώληξ τοῦ ξύλου", *(σ)κνῖπός* "φιλάργυρος", *σκνίπτω, σκενίπτω, σκηνίπτω* "κνίζω, «τσιμπῶ»": συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hnippa=ὠθεῖν, νεογερμ. βαυαρ. nipfen=nippen=πίνειν μικρὰν ποσότητα, δοκιμάζειν, γεύεσθαι· ρ· *qenei-p-, πβ. *κνίζω* κ.τ.λ.

κνόος (**κνοϜος*), **κνοῦς,** ὁ "ἡ τρίζουσα τριβὴ τοῦ τροχοῦ τοῦ ἄξονος τῆς ἁμάξης· ὁ θόρυβος τῶν ποδῶν κατὰ τὸ βάδισμα, κρότος βημάτων", *κνύω* "ξέω ἐλαφρῶς, ψηλαφῶ, κτυπῶ ἐλαφρῶς", *κνύος,* τὸ "ψωρίασις προκαλοῦσα τὴν πτῶσιν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς", *κνῦ* "τὸ ἐλάχιστον" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. hniuwan=συντρίβειν, μσν. γερμ. nou=στενός, ἀκριβὴς (νεογερμ. genau=ἀκριβής), λεττ. knũdu καὶ knũstu, knũt=κνίζειν· ρ. *qeneu-, πβ. *κνῦζα, κνύζα,* βλ. *κόνυζα.*

κνυζάω καὶ κνυζέω (κνυζάομαι, -έομαι) "«οὐρλιάζω», κλαυθμυρίζω", *κνυζηθμός,* ὁ "ἡ φωνὴ τῶν κυνῶν, τὸ «οὔρλιασμα», ὁ μυκηθμός, κλαυθμυρισμός", *κνύζημα,* τὸ "κλαυθμυρισμός": ἠχομιμ. λέξις, πβ. λιθ. kniaũkti=«νιαουρίζειν».

κνώδων, -οντος, ὁ "ξίφος", *κνώδοντες,* οἱ "δύο προεξέχοντες ὀδόντες ἐπὶ τῆς λόγχης τοῦ δόρατος, δίστομον ξίφος", *κνώδαξ, -ᾱκος,* ὁ "στρόφιγξ ἄξονος, ἄξων, πέριξ τοῦ ὁποίου στρέφεται μηχανὴ" (κυρ. "ὀδούς"), *κνώδαλον,* τὸ "πᾶν ἄγριον καὶ ἐπικίνδυνον ζῷον· φραγμὸς ἐξ ἀκανθῶν· μτφρ. ὁ μωρός, ἀνάξιος, τιποτένιος", ἀσθ. β. *κναδάλλεται* "κνήθεται" Ἡσύχ., *κίναδος, -εος,* τὸ "ἀλώπηξ": συγγ. τοῖς: λιθ. kándu, kąsti=δαγκάνειν (*qonəd-)· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. ἰνδ. khādati=κόπτει διὰ τῶν ὀδόντων, μασᾷ, τρώγει· ρ. *qenēd-, πβ. *κίναιδος.*

κνώσσω "κοιμῶμαι": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κνώψ, -ωπός, ὁ "δηκτικὸν ζῷον", *κνωπεύς* (μακεδ. *κινοῦπες*) "ἄρκτος" Ἡσύχ., *κινώπετον,* τὸ "ζῷον δηλητηριῶδες, ἰδίᾳ ἐπὶ ὄφεων καὶ σκωλήκων (ἑρπετῶν)": συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ-ἰσλ. *hnafa, παρῳχ. hnōf=διατρυπᾶν· ρ. *qenē-p-, πβ. *qenēd-, βλ. *κνώδων.*

κοάλεμος, ὁ "εἷς ἐκ τῶν δαιμόνων (θεῶν) τῆς κωμῳδίας· ἠλίθιος, ἀνόητος,

βλάξ": ἐκ τοῦ *κοϝ-, πβ. φρυγ. *Καβαλεῖς, Καβηλέες*, ἐπιγρ. *καυαληνοι* (*kaF-)· περὶ τοῦ β' μέρους (*-αλεμος*) πβ. *ἰᾱλεμος*. Βλ. *κόβᾱλος*.

κοάξ "κωμικὴ λέξις δηλοῦσα τὴν φωνὴν τῶν βατράχων": ἠχομιμ. λέξις, πβ. λατ. coaxāre=φωνάζειν κοὰξ κοάξ, νεογερμ. quack, quacken=ὡσ., χεττ. akuwakuwaš=βάτραχος.

κόβᾱλος, ὁ "κακοποιὸν φάντασμα, πανοῦργος, δόλιος, ἀπατεὼν" (> λατ. cobālus > νεογερμ. Kobold=ὡσ.), *κοβᾱλεία*, ἡ, *κοβᾱλίκευμα*, τὸ "φενακισμός, ἀπάτη, ἡ παρὰ πονηροῦ ἀνθρώπου κολακεία", *κόβακτρα* "κοβαλεύματα, πανουργήματα" Ἡσύχ.: πιθ., ὡς τὸ *κοᾱλεμος*, εἶναι θρᾳκ.-φρυγ.

κόγχος, ὁ, **κόγχη,** ἡ "τὸ μετὰ διφυοῦς ὀστράκου κογχύλιον, τὸ «κοχύλι»", μέτρον μικρὸν δι' ὑγρά, μικρὸν ἀγγεῖον, τὸ κοίλωμα τῶν ὀφθαλμῶν" (> λατ. concha, congius), ὑποκορ. *κογχῦλιον*, τὸ (> λατ. conchȳlium): συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. śaṅkháḥ=κογχύλιον. Αἱ λ. *κόχλος* καὶ *κοχλίᾱς*, ὁ "ὀστρακόδερμον θαλάσσιον μετὰ ἑλικοειδοῦς ὀστράκου, τὸ «σαλιγκάρι», ὁ «σαλίγκαρος», κοχλίας" (> λατ. coc[h]lea) μᾶλλον προῆλθον ἐκ τοῦ *κογχλ-.

κοέω "παρατηρῶ, αἰσθάνομαι, ἀκούω": = λατ. caveō=προφυλάσσομαι, προνοῶ, παρέχω βοήθειαν, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kavíḥ=συνετός, ἔξυπνος, σοφός, μάντις, kavāríḥ=φιλάργυρος, ā-kuvatē=προτίθεται, σκοπεύει, ἀγγλοσαξ. hāwian=θεᾶσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. čujǫ, čuti=αἰσθάνεσθαι, παρατηρεῖν· μετ' ἀρχικοῦ φθόγγου s-: ἑλλ. *θυο-σκόος* "ὁ ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν θυμάτων προμαντεύων τὸ μέλλον", ἀρμ. çuçanem=δεικνύω (*sqeu-skō), ἀρχ. γερμ. scouwōn=θεᾶσθαι, scōni=ὡραῖος· ρ. *(s)qēu-,*qoue-=ἀντιλαμβάνεσθαι, παρατηρεῖν, προσέχειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν προσέτι καὶ αἱ λ.: *ἀμνο-κῶν*, ὁ "φύλαξ ἀμνῶν, βοσκὸς προβάτων (κατὰ τὸν Σχολ. μωρὸς καὶ ἠλίθιος)", ποιητ. *εὐρυ-κόωσα*, ἡ "ἣν ἀκούει τις εἰς μακρὰν ἀπόστασιν", *Λᾱο-κό[F]ων, Λᾱο-κόωσα* κ.τ.λ. Πβ. *κῦδος*.

κόθορνος, ὁ "συμπαγῆ καὶ χονδρὰ ὑποδήματα καλύπτοντα τοὺς πόδας καὶ τὰς κνήμας μέχρι σχεδὸν τῶν γονάτων τῶν κυνηγῶν καὶ μαχητῶν ἱππέων, ὁ κόθορνος τῶν τῆς τραγῳδίας ὑποκριτῶν· ἐπὶ ἀνθρώπων μὴ ἐχόντων χαρακτῆρα": ξένη λέξις (λυδ.;).

κόθουρος "ὁ μὴ ἔχων κέντρον (οὐράν), ὁ τὴν οὐρὰν βεβλαμμένος (ἄκεντρος καὶ ἀργὸς Ἡσύχ.)" Ἡσιόδ. Ἔργα 302: μᾶλλον ἐκ τοῦ *κοθὼ* "βλάβη" Ἡσύχ. + *οὐρᾱ*.

κοΐζω "φωνάζω κοΐ κοΐ, κραυγάζω ὡς χοιρίδιον", *κοΐ* "κωμικὴ ἀπομίμησις τῆς κραυγῆς τῶν χοιριδίων": ἠχομιμ. λέξις ὡς τά: νεογερμ. quieken, quieksen, quietschen=κοΐζειν, τρίζειν, ρωσ. kvičatь=τρίζειν, χρεμετίζειν.

κοικύλλω "βλέπω πέριξ χάσκων, κοιτάζω ὀλόγυρα «σὰν χάχας»", *Κοικυλίων*, ὁ "κυρ. ὁ «χάχας»": συγγ. τοῖς: *κύλα* "τὰ ὑποκάτω τῶν βλεφάρων κοιλώματα" Ἡσύχ., *κυλάδες, κυλίδες*, αἱ=ὡσ., *κυλοιδιάω* "ἔχω τὰ κύλα ᾠδηκότα, ἔχω «τὰ μάτια πρησμένα»", περαιτέρω συγγ. τοῖς: *κοῖλος, κυέω*.

κοῖλος "ὁ ἔχων βάθος (καμπυλότητα), κοῖλος, βαθύς, κενός", *κοιλαίνω* "καθιστῶ τι κοῖλον, «βαθουλώνω»", *κοιλάς, -άδος*, ἡ "κοίλωμα, κοιλότης, κοιλάς", *κοιλόω* "καθιστῶ τι κοῖλον", *κοιλίᾱ*, ἡ "ἡ κοιλότης τοῦ σώματος ἀνθρώπων καὶ ζῴων, κοιλία, «κοιλιά», στόμαχος, ἔντερα, ἐντόσθια· περιττώματα, κόπρος· κοίλωμα, κοιλότης γῆς": ἐκ τοῦ *κόϝιλος, συγγ. τοῖς:

λατ. cavus=κοῖλος, κενὸς (*covos=κόοι *κοιλώματα* Ἡσύχ.), μσν. ἰρλ. cūa= κοῖλος (*kou-io-), ἀλβ. thelë=βαθὺς(*kouilo-)· ρ. *keu(e)-, *keuā- = ἐξογκώνειν, κυρτώνειν, βλ. κοικύλλω, κύαρ, κυέω, κῦμα, κῦρος (ἄκῦρος), κῶος.

κοιμάω *κοιμίζω (ἀποκοιμίζω) τινά*, βλ. κεῖμαι.

κοινὸς *ὁ ἀνήκων εἰς πολλούς, κοινός, δημόσιος, προσηνής, ὁμιλητικός, ὁ ἐν πολέμῳ τηρῶν οὐδετερότητα*, κοινότης, -ητος, ἡ *τὸ κοινῇ μετέχειν τινός, ταυτότης, προσήνεια*, κοινόω *ποιῶ τι κοινὸν μετά τινος, γνωστοποιῶ, καθιστῶ γνωστόν*, κοινωνία, ἡ *ἐπικοινωνία, συναναστροφή, σχέσις, συμμετοχή, σύνολον ἀνθρώπων, κοινωνία*, κοινωνὸς *μέτοχος, σύντροφος, συνένοχος*, κοινωνικὸς *ὁ τῆς κοινωνίας* : ἐκ τοῦ *kom-i̯ós, συγγ. τοῖς: λατ. com-, cum, ἀρχ. ἰρλ. com=μετά, σὺν (πβ. κατά)· -i̯os ἴσως συγγ. τῷ εἶμι *πορεύομαι*, πβ. λατ. comes=ἀκόλουθος, συνοδοιπόρος, ἐκ τοῦ *com-i-t-· κατὰ τὸ κοινὸς καὶ τὸ ξυνὸς ἐκ τοῦ *ξυν-jός.

κοίρανος, ὁ *ἀρχηγὸς στρατοῦ, βασιλεύς, δεσπότης, κύριος, ἄρχων*, κοιρανέω *εἶμαι κοίρανος, κυβερνῶ, διευθύνω, διατάσσω, εἶμαι κύριός τινος*, κοιρανίδης, ὁ *μέλος ἡγεμονικοῦ οἴκου* : ἐκ τινος *κοῖρα, ὅπερ ἐκ τοῦ *κορjα *στρατὸς* (πβ. μακεδ. κύρ. ὄν. Κόρρ-αγος *κυρ. ἀρχηγὸς στρατοῦ*), συγγ. τοῖς: μσν. ἰρλ. cuire=ὁμάς, ὅμιλος (gall. ἐθν. ὄν. Tri-, Petru-corii= οἱ τρεῖς, τέσσαρες στρατοί), γοτθ. harjis, ἀρχ. γερμ. heri, νεογερμ. Heer =στρατός, λιθ. kārias=στρατός, ἄνευ τοῦ io- ἀρχ. περσ. kāra- = στρατός, λαός.

κοῖται *γυναικῶν ἐπιθυμίαι* Ἡσύχ., βλ. 2 κίσσα.

κοίτη, ἡ *τὸ μέρος, ἔνθα κατακλίνεταί τις, κλίνη, φωλεά, τρώγλη ζῴου, κιβώτιον*, βλ. κεῖμαι, κοιμάω.

κόκκος, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, κόκκος, «σπυρί»*, βλ. κίκκος.

κόκκυ *ἡ κραυγὴ τοῦ κόκκυγος («κούκου»), ἐμπρός, γρήγορα !*, κόκκυξ, -υγος, ὁ *ὁ «κοῦκος»*, κοκκύζω *κράζω «κούκου», λαλῶ* : ἠχομιμ. λ. συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kōkiláḥ=ὁ ἰνδικὸς κόκκυξ, kōkaḥ=κόκκυξ, λατ. cucūlus= κόκκυξ, πυρρούλας, μσν. ἰρλ. cūach, νεογερμ. Kuckuck=κόκκυξ, λιθ. kukúoti=κράζειν «κούκου», ρωσ. kukúša=κόκκυξ.

κοκκύμηλον, τὸ *δαμάσκηνον*, κοκκυμηλέα, ἡ *δαμασκηνέα* : μᾶλλον συγγ. τῷ κόκκος + μῆλον.

κολάζω *ἀποκόπτω, κολοβώνω, κλαδεύω, τιμωρῶ*, βλ. κόλος.

κόλαξ, -ακος, ὁ *ὁ θωπεύων, κολακεύων, κόλαξ*, κολακεύω *εἶμαι κόλαξ*, κολακεία, ἡ *ὅ,τι καὶ νῦν, κολακεία*, κολακευτικός, κολακικὸς *ὁ ἀνήκων εἰς τὴν κολακείαν, κολακευτικός* : ἴσως συγγ. τῷ κηλέω.

κόλαφος, ὁ *ράπισμα* (> λατ. colap[h]us, colpus), κολάπτω *κτυπῶ, σκαλίζω, λαξεύω, πελεκῶ* : ἐκ τοῦ *qolə-bho-, ρ. *qolā-, βλ. κλάω.

κολεὸς (*κολεϝός), ὁμ. κουλεὸς (τὸ -ου- κατὰ μετρ. ἔκτασιν), ὁ *ἡ θήκη τοῦ ξίφους· τὸ κάλυμμα τῶν πτερύγων τῶν ἐντόμων· τὸ περικάρδιον*, κόλυ-θρος, ὁ *σάκκος, θυλάκιον* : συγγ. τῷ λατ. culleus=δερμάτινος σάκκος, ἀσκός, μέτρον ὑγρῶν (δάνειον ;).

κολετράω *καταπατῶ* : συγγ. τοῖς: λιθ. kùliu, kùlti=ἀλωνίζειν, ἑλλ. κλάω, κλαδαρός.

κόλλα, ἡ *ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ κόλλα*, κολλάω *ὅ,τι καὶ νῦν, κολλῶ, συγκολλῶ,*

συνδέω, συνάπτω", *κολλητός* "συγκεκολλημένος, καλῶς κατεσκευασμένος": ἐκ τοῦ *κόλja*, συγγ. τοῖς: μσν. ὀλλ., μσν. κάτω γερμ. helen=κολλᾶν (κοινὸν γερμ. *haljan), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. klěję, kleję=κόλλα.

κόλλοψ, -οπος, ὁ "τὸ χονδρὸν δέρμα κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ αὐχένος τῶν βοῶν καὶ τῶν χοίρων· τὸ «στριφτάρι», δι' οὗ αἱ χορδαὶ τῆς λύρας ἐνετείνοντο": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κόλλυβος, ὁ "μικρὸν νόμισμα· τὸ κέρδος, τὸ ὁποῖον λαμβάνει ὁ ἀργυραμοιβὸς κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν νομισμάτων· μικρὸν βάρος χρυσοῦ", *κόλλυβα*, τὰ "μικρὰ στρογγύλα πλακούντια", *κολλυβιστής*, ὁ "ἀργυραμοιβὸς μικρός": προελλ.

κολλῦρα, ἡ "πιθ. (ὡς τὸ *κόλλιξ, -ικος*, ὁ) ἄρτος ἐκ χονδροῦ ἀλεύρου, ἡ «κουλούρα»", *κολλύριον*, τὸ "ἔμπλαστρον, ἀλοιφή": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κολοβός "ἠκρωτηριασμένος, κολοβός", *κολοβόω* "κάμνω τι κολοβόν, ἀποκόπτω", βλ. *κόλος*.

κολοιός, ὁ "λατ. Corvus monedula, ἡ «καλοιακούδα»": μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λέξις.

κολόκῦμα, -ατος, τὸ "μέγα κῦμα, «φουσκοθαλασσιά»": τὸ α' συνθετ. κολο- ἀβεβ. ἐτυμ.

κολοκύνθη (καὶ **-ύντη**), ἡ "ἡ «κολοκύθα», τὸ «κολοκύθι»", *κολοκύνθινος* "πεποιημένος ἐκ κολοκύνθης", *κολοκυνθίς, -ίδος*, ἡ "ἡ κολοκύνθη καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κόλον, τὸ "τὸ κάτω μέρος τοῦ παχέος ἐντέρου· τροφή, φαγητόν": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ κυπρ. λ. *καλίδια* "ἔντερα" Ἡσύχ., συγγ. τοῖς: ἀρμ. kʻaɫird =ἐντόσθια, λιθ. skilvis=κοιλία.

κόλος "κολοβός, βραχύς, κοντός", *κολάζω* "ἀποκόπτω, κολοβώνω, κλαδεύω, τιμωρῶ", *καλούω* "ἀποκόπτω, κολοβώνω· ταπεινώνω", *κολ-ερός* "ὁ ἔχων βραχὺ ἔριον" (πβ. *ἔἰρος*), *κόλ-ουρος* "ὁ ἔχων κολοβὴν οὐράν, κολοβός" (πβ. *οὐρά*): συγγ. τοῖς: *κλάω, κλαδαρός*, πβ. γοτθ. halts=χωλός, παράλυτος, ρωσ. koldyka=χωλός.

κολοσσός, ὁ "ὁ ἀνδριάς, τὸ ἄγαλμα, γιγαντιαῖον ἄγαλμα, ὁ κολοσσός", *κολοσσιαῖος* "ὁ ἔχων μέγεθος κολοσσοῦ": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *κολοφών, -ῶνος*, ὁ "ἡ κορυφή, τὸ ὕψιστον σημεῖον, τὸ ἀνώτατον μέρος ἑνὸς οἰκοδομήματος", δάνειον ἔκ τινος αἰγ. γλώσσης.

κολοσυρτός, ὁ "βοή, θόρυβος, ταραχή", *κολοσυρτεῖ* "θορυβεῖ, ταράσσει" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

κολοφών, -ῶνος, ὁ "ἡ κορυφή, τὸ ὕψιστον σημεῖον, τὸ ἀνώτατον μέρος ἑνὸς οἰκοδομήματος", βλ. *κολοσσός*.

κόλπος, ὁ "κυρτότης, κοίλωμα ὅμοιον πρὸς κόλπον, ὁ κόλπος θαλάσσης, κόλπος τοῦ στήθους· ἡ κοιλία ἢ μήτρα· πτυχὴ ἐσθῆτος· κοιλάς", *κολπίας*, ὁ "ὁ ἐξογκούμενος καὶ σχηματίζων κόλπους", *κολπόω* "κάμνω τι νὰ ἐξογκωθῇ", *κολπώδης* "ὁ ἔχων κόλπον": ἐκ τοῦ *quolpos, κατ' ἀνομ. εἰς *qolpos (πβ. 2 *καρπός*), συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. (h)welban=κυρτοῦν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hualf=κύρτωμα· ἴσως συγγ. καὶ τῷ λατ. culcita θηλ.=προσκεφάλαιον, στρῶμα.

κόλυμβος, ὁ "μικρὸς δύτης, κολυμβητής", *κολυμβίς, -ίδος* καὶ *κολυμβάς,*

-άδος, ἡ "εἶδος νήσσης", *κολυμβάω* "«βουτῶ», κολυμβῶ", *κολυμβητήρ, -ῆρος* καὶ *κολυμβητής, -οῦ, ὁ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ κολυμβητής", *κολυμβητικός* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν κολύμβησιν", *κολυμβήθρα, ἡ* "τόπος διὰ κολύμβησιν": συγγ. τῷ λατ. columbus=τὸ ἀρσενικὸν «περιστέρι», columba=ἡ περιστερά· περαιτέρω συγγ. καὶ τῷ *κελαινός*.

κολωνός, ὁ, κολώνη, ἡ "λόφος, ὕψωμα": IE *qolō[u]n-, συγγ. τοῖς: λατ. collis ἀρσ.=λόφος (μᾶλλον ἐκ τοῦ *qol-nis), ἀγγλοσαξ. hyll=λόφος (*q̥l-nis).

κολῳός, ὁ "θόρυβος, ἀταξία, ταραχή", *κολῳάω* "προκαλῶ ταραχήν, κάμνω θόρυβον, ἐρίζω μεγαλοφώνως", *κολοιή* "φωνή" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

κόμαρος, ἡ "ἡ «κουμαριά»", *κόμαρον*, τὸ "τὸ «κούμαρο»", *κομαροφάγος, -ον* "ὁ τρώγων «κούμαρα»": μᾶλλον εἶναι προελλ.-αἰγ.

κόμβος, ὁ "δεσμός, «κόμπος», κόμβος", *κομβόω* "«κουμπώνω»": συγγ. τοῖς: λιθ. kimbù, kibti=δι' ἀγκίστρου στερεοῦν, ἑλλ. *σκαμβὸς* "κεκαμμένος, στραβός"· ρ. *(s)qamb-, *(s)qe(m)b-.

κομέω "περιποιοῦμαι, φροντίζω", *κομίζω* "ἐπιμελοῦμαι, περιποιοῦμαι, κομίζω τι πρὸς φύλαξιν, διασῴζω, φέρω, μεταφέρω", *κομιδή, ἡ* "περιποίησις, φροντίς, μεταφορά, ἀνάκτησις", *εἰρο-κόμος, -ον* "ὁ κατεργαζόμενος ἔρια, ἐριουργός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. śámaḥ=ἐργαζόμενος (*komos), ἑλλ. *κάμνω*.

κόμη, ἡ "αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, ἡ κόμη" (> λατ. coma), *κομάω* "φέρω μακρὰν κόμην", *κομήτης, ὁ* "ὁ φέρων μακρὰν κόμην, ὁ ἔχων τρίχας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς", μετὰ τῆς λ. *ἀστὴρ* ἢ ἄνευ αὐτῆς "ὁ κομήτης": ἴσως προελλ.

κόμμα, κομμός, βλ. *κόπτω*.

κόμμι ἄκλ. ἢ μετὰ γεν. καὶ δοτ. *κόμμεως, -ει* καὶ *-ιδι*, τὸ "ἡ «γόμμα»" (> λατ. cummi, gummi): ἐκ τοῦ αἰγυπτ. kmj-t.

κομμόω "καλλύνω, καλλωπίζω, στολίζω", *κόμμωμα, τό, κόμμωσις, ἡ* "καλλώπισμα, διακόσμησις", *κομμωτικὸς* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς καλλωπισμόν", *κομμωτής, ὁ* "καλλωπιστής", *κομμώτρια, ἡ* "καλλωπίστρια": μᾶλλον ἐκ τοῦ **κομμός, *κομπμός*, καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ *kuonqᵘ-m-os, συγγ. τοῖς: *κομψὸς* "ὁ εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένος, κεκαλλωπισμένος, εὐπρεπής, εὐφυής, κομψός", ἐκ τοῦ *kuonqᵘ-s-os, λιθ. švánkus=λεπτός, κομψός, εὐάρμοστος.

κόμπος, ὁ "ἰσχυρὸς θόρυβος, κρότος, καύχησις, κομπορρημοσύνη", *κομπός, κόμπασος* (**κόμπαδ-σος*), *κομπαστής, ὁ* "ὁ καυχηματίας, ἀλαζών, κομπαστής", *κομπάζω* "καυχῶμαι, μεγαλαυχῶ", *κομπέω* "κροτῶ, ἀντηχῶ· καυχῶμαι", *κομπώδης* "κομπαστικός, κενόδοξος": ἴσως ἐκ τοῦ **κον-πος*, συγγ. τῷ *κόνα-βος*.

κομψὸς "ὁ εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένος, κεκαλλωπισμένος, εὐπρεπής, εὐφυής, κομψός", *κομψεύω* "ὁμιλῶ περί τινος κομψῶς, σοφίζομαι", *κομψεία, ἡ* "κομψότης, λεπτότης", *κομψότης, -ητος, ἡ* "λεπτότης, χάρις, γλαφυρότης", βλ. *κομμόω*.

κόναβος, ὁ "θόρυβος, κρότος, πάταγος", *κοναβέω, κοναβίζω* "κροτῶ, ἠχῶ", *κοναβηδὸν* ἐπίρ. "μετὰ κρότου": ἠχομιμ. λέξις, ἴσως συγγ. τῷ *κανάσσω*. Πβ. *κόμπος*.

κόνδυλος, ὁ "ἡ κλείδωσις, κεκλεισμένη παλάμη, πυγμή, «γροθιά»", *κονδύλωμα*, τὸ "ὄγκος, τυλῶδες οἴδημα": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kandaḥ=βολβός, κρόμμυον, kandúkaḥ=σφαῖρα, «μπάλλα», kandukam=προσκεφάλαιον.

κονίλη, ἡ "φυτόν τι ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ὀριγάνου" (> λατ. cunīla > νεογερμ. Quendel=ὣσ.) : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

κόνις, -ιος καὶ ἀττ. **-εως,** ἡ "ἡ «σκόνη», κόνις", *κονίω* "καλύπτω διὰ κόνεως, «σκονίζω»", *κονίστρα,* ἡ "τόπος κεκαλυμμένος ὑπὸ κόνεως, ἡ κονίστρα τῆς παλαίστρας", *κονιορτός (κόνις+ὄρνυμι),* ὁ "κόνις ἐγειρομένη ἢ ταρασσομένη, νέφος κόνεως" (θ. μετὰ τοῦ -is-, πβ. *κονίσ-σαλος,* ὁ "νέφος κονιορτοῦ", *κονίη,* ἡ "κόνις", ἐκ τοῦ **κονισ-ᾱ*) : συγγ. τῷ λατ. cinis, -eris ἀρσ.=τέφρα (*cenis), περαιτέρω συγγ. καὶ τῷ *κνῆν* "ξύνειν".

κονίς, -ίδος, ἡ, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **κονίδες,** αἱ "ᾠὰ τῶν φθειρῶν καὶ ψύλλων, κόνιδες" : μᾶλλον ἀντὶ **κνίς* (πβ. *κνίδη*) κατ' ἐπίδρασιν τῆς λ. *κόνις* "ἡ «σκόνη»", συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. (h)niz (νεογερμ. Niss)=κόνιδες, ἰρλ. sned=ὣσ., ἀρμ. anic=φθείρ, ἀλβ. θeni=ὣσ.· πβ. λατ. lēns, -dis θηλ.=κόνιδες, λιθ. glinda=ὣσ.· ρ. *qnid-, βλ. *κνίζω.*

κόνναρος, ὁ "ἀειθαλὲς ἀκανθῶδες δένδρον" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

κοντός, ὁ "τὸ «κοντάρι»", βλ. *κεντέω.*

κόνυζα (σκόνυζα, κνύζα), ἡ "φυτόν τι ἔχον βαρεῖαν ὀσμήν, «θρούμπη», τὸ λατ. Erigeron viscosum" : ἐκ τοῦ **(σ)κονυγ-ja,* συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hnykr (*hnuki-)=δυσωδία· ἢ ἐκ τοῦ **(σ)κονυδ-ja,* συγγ. τῷ *κνύζα,* ἡ "ψώρα".

κόπις, -εως, ὁ "φλύαρος, ψεύστης" : ὡς σημαῖνον ὁ *ὠτοκοπῶν* "ὁ ζαλίζων τὰ ὦτα ὁμιλῶν", εἶναι συγγ. τῷ *κόπτω.*

κόπρος, ἡ "περιττώματα ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν, κόπρος, ρύπος, ἀκαθαρσία", *κοπρών, -ῶνος,* ὁ "ἀπόπατος", *κοπρώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς κόπρον, πλήρης περιττωμάτων, ρυπαρός, ἀκάθαρτος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. śákr̥t, γεν. śaknáh=κόπρος, λιθ. šikù, šikti=λατ. cacāre=ἀφοδεύειν.

κόπτω "ὠθῶ, κτυπῶ, κρούω, πλήττω, καταπονῶ, κουράζω", *κόπος,* ὁ "κτύπημα, κτύπος· μόχθος, ταλαιπωρία, κόπωσις", *κοπάζω* "κοπιάζω, ἀποκάμνω· καταπίπτω", *κόπανον,* τὸ "ἀξίνη, πέλεκυς, ἐργαλεῖον πρὸς κοπάνισμα", *κοπεύς,* ὁ "σμίλη, «κοπίδι»", *κοπάς, -άδος* "ἐπικεκομμένη, «κλαδευμένη»", *κόμμα,* τὸ "τύπωσις, χάραγμα νομίσματος, χάραξις, τὸ διὰ κτυπήματος ἀποχωριζόμενον ἢ ἀποσπώμενον, τεμάχιον", *κομμός,* ὁ "κτύπημα, πλῆξις, κτύπημα τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους, θρῆνος ἐν τῷ δράματι" : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. *σκάπτω, σκέπαρνον, σκόπελος,* συγγ. τῇ ρ. *(s)qēp- καὶ *(s)qăp-= κόπτειν, πλήττειν ἐν τοῖς : λατ. căpus, cāpō=κάπων, capulāre= scindere=(δια)σχίζειν, ἀρχ. γερμ. hammēr=περικεκομμένος, κολοβός, λιθ. skapiù, skōpti=κοιλαίνειν χοχλιάριον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. skopiti=κατατέμνειν, ἀλβ. kep=πελεκῶ λίθους, sk'ep=γωνία, ράμφος.

κοράλλιον, ἰων. **κουράλιον,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, κοράλλιον" (> λατ. corallium, cūralium) : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις (σημιτ. ;), σχηματισθεῖσα κατὰ προσέγγισιν τῶν τύπων *κούρα ἁλός.*

κόραξ, -ακος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ κόραξ, ἡ κορώνη («κουρούνα»)", *κοραξός* "μέλας ὡς κόραξ" : ἐκ τοῦ *qor-n̥q-, πβ. λατ. cornīx=κορώνη, «κουρούνα»· *κορώνη,* ἡ "ἡ «κουρούνα»", πβ. λατ. crōciō=κρώζω, κράζω· ἠχομιμ. ρ. *qer-, *qor- ἐν τοῖς : λατ. corvus=κόραξ, μσν. ἰρλ. crū=ὣσ. (πβ. *qraug-, βλ. *κραυγή*). Ἐπεκτετ. τύπους τῆς ρ. ταύτης εὑρίσκομεν ἐν ταῖς λ. *κρέξ, κρίγή.*

κόρδαξ, -ᾱκος, ὁ "εὔθυμος ὄρχησις τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας", *κορδύλη,* ἡ "ρό-

παλον, οἴδημα, ὄγκωμα, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, κεφαλόδεσμος" (κυρ. "τὸ περιεστραμμένον, περιτετυλιγμένον"): ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *κραδάω, κραδαίνω* "σείω, πάλλω, ταράττω", *κράδη*, ἡ "τὰ ἐλαφρῶς σειόμενα ἄκρα τῶν κλάδων (κυρ. τῶν συκῶν), ὁ κλάδος ἢ κλὼν τῆς συκῆς, ἡ συκῆ", συγγ. τοῖς: λατ. cardō ἀρσ.=ὁ στρόφιγξ, στροφεὺς τῆς θύρας, μσν. ἰρλ. ceird=τὸ βάδισμα, ἀρχ. ἰρλ. fo-cerdaim=ρίπτω, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hrata=ταλαντεύεσθαι, κλονίζεσθαι, λιθ. žem. pakir̃sti=ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγείρεσθαι· ρ. *(s)qerād-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qer- = στρέφειν, βλ. *σκαίρω, σκιρτάω*. Πβ. *σκορδινάομαι*.

κορδύλη, ἡ "ρόπαλον, οἴδημα, ὄγκωμα, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, κεφαλόδεσμος", βλ. *κόρδαξ*.

κορέννῡμι (μέλλ. **κορ-έσω,** ὁμ. **-έω,** ἀόρ. **ἐκόρεσ[σ]α,** πρκ. **κεκόρεσμαι,** ἰων. **κεκόρημαι**) "πληρῶ τινά τινος, χορταίνω", *κόρος*, ὁ "πλησμονή, χορτασμός, κόρος": συγγ. τοῖς: λατ. Cerēs θηλ.=θεότης τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, λιθ. šeriù, šérti=τρέφω, «ταΐζω»· ρ. *k̂er(ē)- = αὐξάνειν. Πλείονα βλ. ἐν τῷ λ. 3 *κόρος*.

κορέω "σαρώνω, «σκουπίζω», καθαρίζω· ἐρημώνω", *κόρος*, ὁ "σάρωθρον, «σκούπα»", *κόρημα*, τὸ "τὸ «σκουπίδι»", *κόρηθρον*, τὸ "σάρωθρον", *νεωκόρος*, ὁ "ὁ καθαρίζων τὸν ναόν, φύλαξ καὶ ἐπιμελητὴς τοῦ ναοῦ, νεωκόρος", *σηκο-κόρος*, ὁ "ὁ καθαρίζων τὴν μάνδραν, ὑπηρέτης τοῦ «στάβλου», βουκόλος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κόρη, ἡ "παρθένος, κοράσιον, νεᾶνις, κόρη, νύμφη", βλ. 3 *κόρος*.

κόρθυς, -υος, ἡ "σωρὸς σίτου", *κορθύομαι* "ἀνυψοῦμαι, ἐγείρομαι", *κορθῡ́νω* "ἀνυψῶ, αὐξάνω, ἐγείρω": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. śárdhaḥ ἀρσ.=ἀγέλη, ὁμάς, ἀρχ. γερμ. herta (νεογερμ. Herde)=ἀγέλη, ἀλλαγή.

κόρις, -ιος καὶ **-ιδος,** ἀττ. **-εως,** ὁ (ἡ), πληθ. **κόρεις,** οἱ "ὁ «κοριός»· εἶδος ἰχθύος", *κορίαννον, κορίανδρον*, τὸ "τὸ λατ. Coriandrum sativum, βοτάνη καὶ σπόρος αὐτῆς (ἐκ τῆς ὀσμῆς)· γυναικεῖόν τι κόσμημα" (> λατ. coriandrum): συγγ. τοῖς: *κάρον*, τὸ "κύμινον", *κὰρ* "φθεὶρ" Ἡσύχ., βλ. *κείρω*.

κορκορυγή, ἡ, **κορκορυγμός,** ὁ "τὸ «γουργούρισμα» τῆς κοιλίας, ὁ ὑπόκωφος θόρυβος, βοή" (> λατ. corcus): ἠχομιμ. λ. οἷα *βορβορυγή*.

κορμός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κορμὸς δένδρου", βλ. *κείρω*.

1 **κόρος,** ὁ "πλησμονή, χορτασμός, κόρος", βλ. *κορέννῡμι*.

2 **κόρος,** ὁ "σάρωθρον, «σκούπα»", βλ. *κορέω*.

3 **κόρος,** ὁμ. **κοῦρος,** δωρ. **κῶρος,** ὁ "παιδίον, παῖς, νεανίσκος, υἱός· βλαστός, παραφυάς, κλωνάριον", ἀττ. *κόρη*, ὁμ. *κούρη*, λεσβ. *κόρᾱ*, δωρ. *κώρᾱ*, ἡ "κοράσιον, παρθένος, θυγάτηρ, νύμφη· ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ", ὁμ. *κούρητες*, οἱ "νεαροὶ πολεμισταί", *κουρίδιος* "νέος ἔγγαμος, νομίμως συνεζευγμένος", *κουρίζω* "εἶμαι νεανίας· μτβτ. ἀνατρέφω τινὰ ἐκ τῆς παιδικῆς ἡλικίας εἰς τὴν ἀνδρικήν": ἐκ τοῦ **κορ-F-ος* (πβ. *κόρυ-ξ* "νεανίσκος" Ἡσύχ. καὶ *κέλωρ, -ωρος*, ὁ "υἱός, ἀπόγονος, ἔγγονος", *κόριψ* "νεανίσκος" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: ἀρμ. ser=γένος, φῦλον, sermn=σπέρμα, ἐπερχομένη γενεά, ἀπόγονοι, λατ. creō=δημιουργῶ (ἐκ τοῦ *k̂rējā=αὔξησις), crēscō=αὐξάνομαι, φύομαι, crē-ber=συχνὸς (*k̂rē-dhros), prō-cērus=εὐμήκης, μακρός· ρ. *k̂er(ē)- = αὐξάνειν, βλ. *κορέννῡμι*.

κόρση, ἀττ. **κόρρη,** δωρ. **κόρρᾱ,** ἡ "τὸ παρὰ τὸ μέτωπον πλαγίως κείμενον μέρος, ὁ κρόταφος, ἡ κεφαλή, αἱ παρὰ τοὺς κροτάφους τρίχες": ἐκ τοῦ *k̑orsā, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. širšám=κεφαλή (*k̑r̥sóm), χεττ. haršan=κεφαλή· πβ. *k̑erəs- ἐν τῇ λ. *κέρας*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, κέρας, «κέρατο»", καὶ *k̑er-əs-ἐν τῇ λ. *κάρᾱνον* (*κάρηνον*), τὸ "κεφαλή".

κόρυδος, ὁ, ἡ "πτηνὸν ἔχον ἐπὶ τῆς κορυφῆς λοφίον πτερῶν, ὁ κορυδαλλός": συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. hiruz=ἔλαφος (κοινὸν γερμ. *xerut-), ἄνευ τοῦ -d- *κερα*[F]-*ός* "κερασφόρος" (=λατ. cervus)· βλ. *κέρας*.

κόρυζα (*-*υδ*-*ja*), ἡ "ἡ καταρροὴ τῆς ρινός· μωρία", *κορυζάω* "ἔχω κατάρρουν τῆς ρινός", *κορυζώδης* "ὁ πάσχων ἐκ κορύζης", *κορυζᾶς*, ὁ "ὁ «μυξιάρης»": συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. hrot=βλέννα, φλέγμα, ἀρχ. γερμ. (h)roz (νεογερμ. Rotz)=μύξα, hrūzan=ρέγχειν, φυσᾶν διὰ τῶν μυκτήρων ἠχηρῶς· θ. μετὰ τοῦ -u- ἐπίσης ἐν τοῖς: *κορύ-ναι* "μύξαι" καὶ *κροῦμαι* "μύξαι" Ἡσύχ., ἀρχ. γερμ. horo=ἕλος, ἀκαθαρσία.

κόρυμβος, ὁ "τὸ ἀνώτατον σημεῖον, κορυφή, πλέγμα τριχῶν ἀνηγμένον ἐπὶ τὴν κορυφὴν καὶ ἀποτελοῦν εἶδος κόμβου· ὁ βότρυς τοῦ ἄνθους ἢ τοῦ καρποῦ τοῦ κισσοῦ": ἂν ἡ λ. προέρχηται ἐκ κληρονομίας, τότε ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ ὁμ. λ. *κορύνη*, ἡ "ρόπαλον, συχνάκις περικεκαλυμμένον διὰ σιδήρου, ποιμενικὴ ῥάβδος, στρεπτός, βλάστημα ὅμοιον πρὸς κορύνην", συγγ. τῇ ρ. *k̑er- = κεφαλή, πβ. *κορύπτω, κόρυς, κορυφή*.

κορύνη, ἡ "ρόπαλον, συχνάκις περικεκαλυμμένον διὰ σιδήρου, ποιμενικὴ ράβδος, στρεπτός, βλάστημα ὅμοιον πρὸς κορύνην", *κορυνάω* "«βγάζω βλαστάρια ἢ μπουμπούκια» ὅμοια πρὸς ρόπαλα", *κορύνησις*, ἡ "βλάστησις κορυνοειδοῦς βλαστοῦ ἢ κάλυκος", *κορυνήτης*, ὁ "ὁ φέρων ρόπαλον", βλ. *κόρυμβος*.

κορύπτω "κτυπῶ διὰ τῆς κεφαλῆς, κτυπῶ διὰ τῶν κεράτων", *κορυπτίλος*, ὁ "ὁ διὰ τῶν κεράτων κτυπῶν κριός": συγγ. τῇ ρ. *k̑er- = κεφαλή, πβ. *κόρυμβος, κυρίττω* καὶ *κορυγγεῖν* "κερατίζειν" Ἡσύχ.

κόρυς, -υθος, αἰτ. **κόρυθα** καὶ **κόρυν,** ἡ "κράνος, περικεφαλαία", ὁμ. *κορυστής*, ὁ "ἀνὴρ ὡπλισμένος διὰ περικεφαλαίας, ἔνοπλος πολεμιστής" (*χαλκοκορυστὴς* ἐπίθ. "ἀνὴρ φέρων χαλκίνην περικεφαλαίαν", *ἱππο-κορυστὴς* ἐπίθ. "ἀνὴρ φέρων περικεφαλαίαν ἐξ ἱππείων τριχῶν" [1], ἀντὶ *χαλκό-, *ἱππό-κορυς), *κορύσσω* (**κορυθ-jω*) "ἐφοδιάζω (ὁπλίζω) τινὰ μὲ περικεφαλαίαν, παρασκευάζω, διεγείρω εἰς μάχην, προμηθεύω, ὑψώνω· μέσ. ὑψοῦμαι, κορυφοῦμαι", *κορύθων* "ἀλεκτρυών", *κορυθαλία* "δάφνη ἐστεμμένη" Ἡσύχ.: ἂν ἡ λ. προέρχηται ἐκ κληρονομίας, τότε εἶναι συγγ. τῇ ρ. *k̑er- =κεφαλή, πβ. *κόρυμβος, κορύπτω, κορυφή*.

κορυφή, ἡ "τὸ ἀνώτατον μέρος, ὕψιστον σημεῖον, ἡ ἄκρα, κορυφή", *κόρυφος* "κόρυμβος γυναικεῖος" Ἡσύχ., *κορυφαῖος*, ὁ "ὁ ἐπὶ κεφαλῆς, ὁ πρῶτος, ἀρχηγός", ὡς ἐπίθ. "ὁ ἐπὶ τῆς κορυφῆς", *κορυφόω* "φέρω εἰς τὴν κορυφήν, φέρω εἰς πέρας, τελειώνω· μέσ. ὑψοῦμαι, κορυφοῦμαι": ἂν ἡ λ. προέρ-

---

1. Κατ' ἄλλους μὲν *ἱπποκορυστὴς* σημαίνει "ὁ ἀφ' ἵππου μαχόμενος", κατ' ἄλλους δὲ "ὁ ἔχων μεγάλην περικεφαλαίαν".

χηται ἐκ κληρονομίας, ὡς προελθοῦσα ἐκ τοῦ *koru-bho-, εἶναι συγγ. τοῖς: *κόρυμβος, κορύπτω, κόρυ-δος, κόρυ-ς*· βλ. *κεραός*.

κορώνη, ἡ "ἡ «κουρούνα», κορώνη", βλ. *κόραξ*.

κορωνὸς "καμπύλος, κυρτός", *κορώνη,* ἡ "πᾶν πρᾶγμα ἀγκιστροειδές, κυρτὸν ἢ καμπύλον ὡς τὸ ράμφος τοῦ κόρακος, τὸ κυρτὸν ἄκρον τοῦ τόξου, εἰς ὃ ἐδένετο ἡ νευρά" (> λατ. corōna=στέφανος, στεφάνη), *κορωνίς, -ίδος,* ἡ "κυρτὴ γραμμή", ὡς ἐπίθ. "κυρτή, κεκαμμένη": ἡ λ. αὕτη **μετὰ** τοῦ ō **ἐκ** τοῦ ou-, **ἐκ τῆς** βασ. ρ. **μετὰ** τοῦ u- *(s)qereu-=**κάμπτειν, ἐν τοῖς : λατ.** cur-v-us=κυρτός, καμπύλος, μσν. ἰρλ. cruind=στρογγύλος (*qru-ndi-), λεττ. kràu-jš=ἀπότομος, ἀπόκρημνος· βλ. *κυρτός*.

κόσκινον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, κόσκινον", *κοσκινεύω* "κοσκινίζω", *κοσκινηδὸν* ἐπίρ. "καθ' ὃν τρόπον κοσκινίζει τις": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κοσκυλμάτια, τὰ "ἀποκόμματα ἄχρηστα δερμάτων, «κοψίδια»" (> λατ. quisquiliae=σκύβαλα, «σκουπίδια»): ἐκ τοῦ **σκο-σκυλ-,* συγγ. τῷ *σκύλλω* "ἐκδέρω, σπαράττω, «ξεσχίζω», μαδῶ".

κόσμος, ὁ "τάξις, εὐταξία, εὐπρέπεια, κόσμημα, στολισμός, τιμή, ἔπαινος", *κοσμέω* "τακτοποιῶ, διευθετῶ, ἑτοιμάζω, στολίζω, κοσμῶ", *κόσμιος* "ὁ καλῶς διατεταγμένος, κανονικός, καλῶς διάγων, φρόνιμος, μετριόφρων", *κόσμιον,* τό, *κοσμιότης,* ἡ "τάξις, εὐταξία, εὐπρέπεια", *κόσμημα,* τὸ "τὸ «στολίδι»", *κόσμησις,* ἡ "διευθέτησις, διάταξις, στολισμός", *κοσμητής,* ὁ "ὁ κοσμῶν, διευθυντής", *κοσμήτωρ, -ορος,* ὁ "ὁ παρατάσσων στρατόν, ἡγεμών": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κόσσυφος, ἀττ. **κόττυφος,** ὁ "τὸ ᾠδικὸν πτηνὸν ὁ κόσσυφος, «κότσυφας»· εἶδος θαλασσίου ἰχθύος": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *κόψι-χος,* ὁ "κόσσυφος", ἔκ τινος ἠχομιμ. ρ. *kop-.

κοσύμβη (καὶ **κοσσ-**), ἡ, **κόσυμβος,** ὁ "ἡ ἄκρα, τὸ κράσπεδον ἱματίου, ποιμενικὸν δασύμαλλον ἐπανωφόριον": μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

κότινος, ὁ, ἡ "ἀγρία ἐλαία", *κοτινάς, -άδος,* ἡ "ὁ καρπὸς τοῦ κοτίνου", *κοτινοτράγος* "ὁ τρώγων τὸν καρπὸν τῆς ἀγρίας ἐλαίας": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κότος, ὁ "μῆνις, ὀργή, ἔχθρα", *κοτέω, κοταίνω* "ὀργίζομαι", *κοτήεις* "ὀργίλως διακείμενος, «θυμωμένος»": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. cath=ἀγὼν (=**ἀρχ. γερμ.** hadu- ἐν τῇ λ. Hadu-brand κ.τ.λ.), μσν. γερμ. hader=**ἔρις, φιλονικία, ἀρχ.** ἐκκλ. σλαβ. kotora=ἔρις, ἀγών.

κότταβος, ἰων. κόσσαβος, ὁ "Σικελικὸν παιγνίδιον, καθ' ὃ ἕκαστος τῶν συμποτῶν ἔχυνε τὸν οἶνον τὸν ἐναπολειφθέντα ἐν τῷ ποτηρίῳ αὐτοῦ **εἰς** λεκάνην ἐκ μετάλλου" (> λατ. cottabus), *κοτταβίζω* "παίζω τὸν κότταβον", *κοττάβιον,* τὸ "τὸ ἆθλον τῆς παιδιᾶς *κότταβος*": ἴσως ἐκ τοῦ *qotu̥-m̥bos, συγγ. τοῖς: *κοτύλη, κοττίς*.

κοττίς, -ίδος, ἡ "κεφαλή", βλ. *κοτύλη*.

κοτύλη, ἡ, **κότυλος,** ὁ "κοιλότης, κοῖλον δοχεῖον, λεκάνη, μικρὸν ἀγγεῖον, μέτρον ὑγρῶν", *κοτυλίσκος,* ὁ "μικρὸν ποτήριον", *κοτυλίζω* "πωλῶ **μὲ τὴν** κοτύλην, πωλῶ «λειανικῶς»": ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: δωρ. *κοττίς, -ίδος,* ἡ, *κόττα, κόττη,* ἡ (ὑποκορ. *κοττάριον,* τὸ) "κεφαλή" (**ἂν προέρχηται ἐκ** τοῦ **κοτF-*), *κότταβος* (**κοτF-*), ὁ (ὃ **ἰδέ**), συγγ. τῷ λατ. catīnus ἀρσ.=πινάκιον, ποτήριον.

κουρά, *ιων.* **κουρή**, ἡ "τὸ κούρευμα", *κουρεύς -έως*, ὁ "ὁ κόπτων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, κουρεύς", *κουρίς, -ίδος*, ἡ "ξυράφιον", *κούριμος* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τὴν κουράν, κεκαρμένος, «κουρευμένος»", *κουρίας, -ου*, ὁ "ὁ ἔχων βραχεῖαν κόμην, κεκαρμένος", *κουρεῖον*, τὸ "τὸ ἐργαστήριον κουρέως, κουρεῖον", *κούρειον*, τὸ "πᾶν ζῷον προσφερόμενον πρὸς θυσίαν", *κουρίζομαι* "κουρεύομαι, κλαδεύομαι", *κουρικὸς* "κατάλληλος πρὸς κουράν", *αἱμα-κουρίαι*, αἱ "θυσίαι αἱματηραὶ γενόμεναι ἐπὶ τάφων πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν ψυχῶν": ἐκ τοῦ **κωρ-*, **κορσ-*, πβ. *κορσόω* "κείρω, κουρεύω", *κορσωτὸς* "κεκαρμένος", *κορσωτήρ, -ῆρος*, ὁ "κουρεύς", ὁμ. *ἀ-κερσε-κόμης* "ὁ ἔχων τὴν κόμην μὴ κεκαρμένην, ἀεὶ νέος"· ρ. *(s)qer-s-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qer-, βλ. *κείρω*. Πβ. *κουρίξ*.

κούρειον, τὸ "πᾶν ζῷον προσφερόμενον πρὸς θυσίαν", βλ. *κουρά*.

κουρίδιος "νέος ἔγγαμος, νομίμως συνεζευγμένος", βλ. 3 *κόρος*.

κουρίξ ἐπίρ. "ἐκ τῆς κόμης, «ἀπὸ τὰ μαλλιά»" ('Οδ. χ 188): μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "«πιάνοντας τὴν τούφα τῶν μαλλιῶν»", ὅπως γίνεται κατὰ τὸ κούρευμα, εἶναι συγγ. τῷ *κουρά*.

κοῦρος, ὁ "παιδίον, παῖς, νεανίσκος, υἱός· βλαστός, παραφυάς, κλωνάριον", βλ. 3 *κόρος*.

κοῦφος "ἐλαφρός, εὐκίνητος, ζωηρός, εὔκολος, κενός, μάταιος, φαντασιώδης, ἀνύπαρκτος, μικρός, ὀλίγος", *κουφίζω* "κάμνω τι ἐλαφρόν, ἐλαφρύνω, ἀνακουφίζω, καταπραΰνω", *κουφότης, -ητος*, ἡ "ἐλαφρότης, ἀνακούφισις": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κόφινος, ὁ "κάλαθος, κόφινος, «κοφίνι», μέτρον χωρητικότητος" (> λατ. cophinus > μσν. γερμ. koffer): ἴσως εἶναι ξένη λέξις (δυσκόλως εἶναι δυνατὸν αὕτη νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὸ *κίφος*, τὸ "στέφανος").

κόχλος, ὁ "«σαλίγκαρος» μετὰ ἑλικοειδοῦς ὀστράκου, κοχλίας", *κοχλίας*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κοχλίας, «σαλίγκαρος»· ἑλικοειδὴς μηχανὴ κατάλληλος πρὸς ἀνύψωσιν ὕδατος", βλ. *κόγχος*.

κοχυδέω "ἐκρέω ἀφθόνως", *κόχυ* "πολύ, πλῆρες" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ *χέ[F]ω* "χύνω", *χύδην* ἐπίρ. "κεχυμένως".

κοχώνη, ἡ "τὸ μέρος τὸ μεταξὺ τῶν αἰδοίων καὶ τῆς ἕδρας": μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *προ-χώνη*, ἡ=ὡσ., ἐκ τοῦ **κεχώνη* "χαράδρα, χάσμα", συγγ. τῷ *χάσκω*.

κόψιχος, ὁ "ὁ «κότσυφας»", βλ. *κόσσυφος*.

κραγγών, -όνος, ἡ "μικρὸν ὀστρακόδερμον, «γαρίδα»": μᾶλλον ἐκ τοῦ *k̑rngo-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. śṛṅgam οὐδ.=τὸ «κέρατο» καὶ ἑλλ. *κέρας*.

κράδη, ἡ "τὰ ἐλαφρῶς σειόμενα ἄκρα τῶν κλάδων (κυρ. τῶν συκῶν), ὁ κλάδος ἢ κλὼν τῆς συκῆς, ἡ συκῆ", *κραδηφορία*, ἡ "τὸ φέρειν κλάδους συκῆς ἐν ἑορτῇ τινι", βλ. *κόρδαξ*.

κραδίη, ἡ "καρδία, «καρδιά»", βλ. *καρδία*.

κράζω (*ἀόρ. β'* **ἔκραγον**, *πρκ.* **κέκρᾱγα**) "κρώζω, κράζω (ἐπὶ κόρακος), κραυγάζω, φωνάζω δυνατά", *κρώζω* "κράζω ὡς ὁ κόραξ ἢ ἡ κορώνη", *κεκράκτης*, ὁ "ὁ κραυγάζων, κράκτης", *κέκραγμα*, τό, *κεκραγμός*, ὁ "κραυγή, φωνὴ ὀξεῖα": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kharjati=τρίζει, ἀρχ. γερμ. hruoh=κορώνη, «κουρούνα», rachirōn=ἀποχρέμπτεσθαι, βήχειν καὶ ἐκβάλλειν φλέ-

γματα, rahho=φάρυγξ, λιθ. krogiù=ψυχορραγῶ, γρυλίζω· ρ. *qreg-, *grōg- (προσέτι *qrōq- ἐν τῷ λατ. crōciō=κρώζω), ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *qer-, βλ. *κόραξ, κραυγή*.

κραιαίνω "στέφω, τελειώνω, ἐκπληρῶ", βλ. *κραίνω*.

κραίνω (μέλλ. **κρανέω, κρανοῦμαι**) "στέφω, τελειώνω, ἐκπληρῶ, ἐκτελῶ, ἄρχω, βασιλεύω, ἡμεμονεύω, διοικῶ", *κράντωρ, -ορος*, ὁ "ὁ ἐκπληρῶν, ἐκτελῶν, κυβερνήτης, ἄρχων", *κραντήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ ἐκτελῶν" (*κραντῆρες*, οἱ "οἱ σωφρονιστῆρες ὀδόντες"), *αὐτόκρανος* "ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκτελῶν, αὐτοτελής": ἐκ τοῦ *κράν-jω· πβ. ὁμ. *κραιαίνω* "στέφω, τελειώνω, ἐκπληρῶ" (τ. ἔ. **κρᾱαίνω*) καὶ *καρανόω* "φέρω τι μέχρι τῆς κορυφῆς, ἀποτελειώνω" (βλ. *κάρηνα*)· θ. μετὰ τοῦ en- *ker(e)n- = κεφαλή, ἐπίσης ἐν τοῖς: *κραγγών, κράνος*, πβ. *κέρναι*, αἱ, *κέρνα*, τὰ "αἱ δύο ὀστεώδεις προεξοχαὶ ἑκάστου τῶν ραχιαίων σπονδύλων".

κραιπάλη, ἡ "ἡ ἐκ τῆς οἰνοποσίας μέθη, κεφαλαλγία" (> λατ. crāpula), *κραιπαλάω* "ἔχω κεφαλαλγίαν ἐκ τῆς οἰνοποσίας", *κραιπαλώδης* "δεδομένος εἰς μέθην", *κραιπαλόκωμος* "περιφερόμενος ἐν καταστάσει μέθης, ὁ ἐν κραιπάλῃ κωμάζων": μᾶλλον ἐκ τοῦ **κρᾱ[σ]ι-* = κεφαλὴ + ρ. *pel- = πάλλειν, κραδαίνειν, βλ. *πάλλω*.

κραιπνὸς "ταχύς, ὁρμητικός, ὀξύς", *κραιπνό-συτος* "ὁ ταχέως ὁρμῶν", *κραιπνο-φόρος* "ὁ ταχέως φέρων": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κραῖρα, ἡ "κεφαλή", *ἡμί-κραιρα*, ἡ "τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ προσώπου", *ὀρθό-κραιρος* "ὁ ἔχων ὀρθὰ κέρατα· ὁ ἔχων ὀρθὴν πρύμναν καὶ πρῷραν (ἐπὶ πλοίου)": μᾶλλον ἐκ τοῦ **κρᾱσρ-ja*, πβ. *κρανίον, κράσπεδον*.

κράμβος "ἀπεξηραμμένος, ξηρός, στεγνός· ἠχηρός, διαυγής", *κράμβη*, ἡ "λάχανον", *κραμβαλέος* "ἀπεξηραμμένος, κατάξηρος, πεφρυγμένος", *κρομβόω* "ὀπτῶ, ψήνω" (κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ **κραμβ-*): συγγ. τοῖς: ἰρλ. cromm=κυρτός, ἀρχ. γερμ. (h)rimfan=ἕλκειν ὁμοῦ, συστέλλειν, λιθ. kremblỹs=εἶδος μύκητος («μανιταριοῦ»). Πβ. *κάρφος*.

κραναὸς "σκληρός, τραχύς, αὐστηρός, πετρώδης, βραχώδης", *κραναήπεδος* "ὁ ἔχων ἔδαφος τραχὺ καὶ πετρῶδες": ἐκ τοῦ **κραναϜός*, συγγ. τοῖς: *κάρυον, καρκίνος*, γοτθ. hardus, νεογερμ. hart=σκληρός· ρ. *qar- = σκληρός.

κρᾱνίον, τὸ "τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς κεφαλῆς, κρανίον", *κιό-κρᾱνον* (καὶ μτγν. *κιονό-κρᾱνον*), τὸ "ἡ κεφαλὴ τοῦ κίονος, κιονόκρανον", *ὀλέ-κρᾱνον* (καὶ *ὠλέ-κρᾱνον*) καθ' ἀπλολογίαν ἐκ τοῦ *ὀλενό-κρᾱνον*, τὸ "ἡ κεφαλὴ ἢ τὸ ἄκρον τοῦ πήχεως, ὁ ἀγκών": ἐκ τοῦ **κρασ-ν-*, πβ. *κρανίξαι* "ἐπὶ κεφαλὴν ἀπορρῖψαι", ἰσχ. β. *κερανίξαι* "κολυμβῆσαι" Ἡσύχ. Βλ. *κέρας*, πβ. *κράσπεδον, κρήδεμνον*.

1 **κράνος, -ους**, τὸ "περικεφαλαία, κράνος", *κρανοποιέω* "κατασκευάζω περικεφαλαίας": μᾶλλον εἶναι συγγ. τοῖς: *κάρᾱνον, κραίνω, κρᾱνίον*· διὰ τὴν σημ. πβ. *κόρυς*.

2 **κράνος, -ου**, ἡ "τὸ δένδρον ἢ «κρανειά»· ὁ καρπὸς αὐτῆς ἐχρησίμευεν εἰς τροφὴν τῶν χοίρων· τὸ σκληρὸν ἅμα καὶ ἐλαστικὸν αὐτῆς ξύλον ἐχρησίμευεν εἰς κατασκευὴν δοράτων καὶ τόξων" (ὁμ. *κρανείη*, ἀττ. *κράνεια*, ἡ=ὡσ.), *κράνον*, τὸ "ἡ «κρανειά»", *κρανέϊνος* "πεποιημένος ἐκ ξύλου κρανείας": *κράνος*= λατ. cornus, -ī θηλ.=ἡ «κρανειά», *κράνον*=λατ. cornum· πβ. λιθ. *kìrnas

=ἡ κερασέα ἐν τῇ λ. Kirnis (*Kirnijas)=λατ. deus cerasōrum. Πβ. *κέρασος*.

κράσπεδον, τὸ "ἡ ἄκρα, τὸ περιθώριον, κράσπεδον, ἡ πτέρυξ τοῦ στρατοῦ", *κρασπεδίτης, -ου,* ὁ "ὁ ἔσχατος τοῦ χοροῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν κορυφαῖον", *κρασπεδόομαι* "περιβάλλομαι ὡς ὑπὸ κρασπέδου" : ὡς σημαῖνον "τμῆμα τῆς κεφαλῆς", προέρχεται ἐκ τοῦ **κρᾰσ-* (πβ. *κρᾶνίον* κ.τ.λ.) + *πέδον* "ἔδαφος, γῆ".

κράταιγος, ὁ, **κραταιγών, -όνος,** ὁ "εἶδος ἀκάνθης" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *κρατὺς* "ἰσχυρός, δυνατὸς" + *αἰγ-*, πβ. *αἰγί-λωψ*.

κρατευταὶ (ἐν ἐπιγρ. **κραδ-**), **-ῶν,** οἱ "βάσεις λίθιναι, ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ ὀβελοὶ περιστρεφόμενοι κατὰ τὴν ὄπτησιν" : μᾶλλον συγγ. τῷ *κράτος*.

κρατήρ, βλ. *κεράννῡμι*.

κράτος ποιητ., ἰων. **κάρτος,** αἰολ. **κρέτος,** τὸ "ἰσχύς, δύναμις, ἐξουσία, κυβέρνησις, ὑπεροχή", ὁμ. *κρατὺς* "ἰσχυρός, δυνατός", συγκρ. ἰων.-δωρ. *κρέσσων* (**κρετjων*), ἀττ. *κρείττων* (τὸ *-ει-* κατὰ τὸ *χείρων*), ὑπερθ. *κράτιστος* (ποιητ. *κάρτιστος*), ἰων., τραγ. *κάρτα* ἐπίρ. "λίαν, σφόδρα, ἐντελῶς" (σχηματισθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ **καρτύς*, πβ. *καρτῦ́νω* "ἐνισχύω", ὡς τὸ *τάχα* : *ταχύς*), *κρατέω* "εἶμαι ἰσχυρός, ἔχω ἰσχύν, βασιλεύω, εἶμαι κύριός τινος, νικῶ, ὑπερισχύω, εἶμαι ἀνώτερος", *κραταιὸς* "ἰσχυρός, δυνατὸς" (πβ. *κραται-* ἐν τοῖς : *κραταί-βολος* "ὁ μεθ' ὁρμῆς ἐξακοντισθείς", *κραται-γύαλος* "ὁ ἔχων ἰσχυρὰ *γύαλα* [=κοιλώματα], ἰσχυρός", *κραταί-λεως* "ὁ ἀποτελούμενος ἐξ ἰσχυρῶν λίθων, βραχώδης" κ.τ.λ.), *κρατερὸς* καὶ *καρτερὸς* "ἰσχυρός, δυνατός"· *ἀκρατὴς* "ἀνίσχυρος, ἀδύνατος, ὁ μὴ ἔχων δύναμιν ἢ ἐξουσίαν ἐπί τινος πράγματος, ἀνίκανος, ὁ μὴ ὢν κύριος ἑαυτοῦ, ἀκράτητος, ἀχαλίνωτος", *ἀκράτεια, ἡ* "ἔλλειψις αὐτοκυβερνήσεως, ἀδυναμία", *αὐτοκράτωρ, -ορος* (ἀντὶ **-κρατητωρ*) "ὁ κρατῶν ἑαυτοῦ, κύριος ἑαυτοῦ, αὐτεξούσιος, ἀνεξάρτητος, ἀπόλυτος", *αὐτοκρατὴς* "ὁ κυβερνῶν κατὰ τὴν ἰδίαν του θέλησιν, αὐτεξούσιος, κύριος, ἀπόλυτος" : ἐκ τοῦ ΙΕ *qre-t-, *qr̥t- (συγγ. τῷ *qar-, βλ. *κραναός*), συγγ. τοῖς : γοτθ. hardus=σκληρός, αὐστηρός, ἀρχ. γερμ. hart (=νεογερμ.), herti=σκληρός, σταθερός, στερεός, δύσκολος (ΙΕ *qar-tú-).

κρᾱτὸς (γεν., **κρᾱτὶ** δοτ., **κρᾶτα** αἰτ.) ἐν τοῖς πλείστοις χωρίοις τὸ γένος μένει ἀόριστον "κεφαλή, κορυφή", βλ. *κάρηνα*.

κραυγή, ἡ "δυνατὴ φωνή, κραυγή", *κραυγάζω* "φωνάζω δυνατά, κραυγάζω, ὑλακτῶ, κρώζω" : συγγ. τοῖς γοτθ. hrukjan=κράζειν, hruk αἰτ.=τὸ κράζειν, ΙΕ *qraug-· προσέτι *qrauq- ἐν τοῖς : λιθ. krauklȳs=κορώνη, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. krukъ=κόραξ καὶ *qrauk̑- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. krṓśati=κράζει, krōśaḥ ἀρσ.=κραυγή. Πβ. *qreg-, *qrōg-, βλ. *κράζω* (*κρώζω*), πβ. *κριγή*.

κραῦρος "κατάξηρος, εὔθραυστος", εὔθρυπτος", *κραυρόω* "ἀποξηραίνω, κάμνω τι εὔθραυστον", *κραυρότης, -ητος, ἡ* "τὸ εὔθραυστον", *κραῦρα, ἡ* "ἐμπύρετος νόσος τῶν κτηνῶν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

κρέας, μεγαρ. **κρῆς,** γεν. ἀττ. **κρέως,** πληθ. **κρέα,** γεν. **κρεῶν,** δοτ. **κρέασι,** ἰων. **κρέεσσι,** τὸ "τεμάχιον σαρκός, κρέας", *κρεῖον,* τὸ "τράπεζα μαγειρική, ἐφ' ἧς παρεσκευάζοντο τὰ κρέατα", *κρεα-νόμος,* ὁ "ὁ διανέμων τὸ κρέας τῶν θυμάτων" : ἐκ τοῦ **κρέϜας*, ΙΕ *qreu̯əs-=ἀρχ. ἰνδ. kravís- οὐδ.=ὠμὸν κρέας, πβ. kravyam οὐδ.=αἷμα, ἀβεστ. αἰτ. xrūm (τ.ἔ. xruvəm)=τεμάχιον κρέατος πλῆρες αἵματος, μσν. ἰρλ. crū, crō, γεν. crāu ἀρσ.=αἷμα (*krūs, γεν.

*krovos), λατ. cruor ἀρσ.=ὠμὸν αἷμα (*qreu̯ōs), cruentus=αἱματηρός, crūdus=ὠμός, ἄωρος, ὁ μὴ ὥριμος (πβ. ἀρχ. ἰνδ. krūráḥ=τετρωμένος, ὠμός, αἱματηρός), ἀρχ. γερμ. (h)rō, (h)rawēr=ὠμός, ἀμαγείρευτος, λιθ. kraũjas ἀρσ.=αἷμα (=ἀρχ. ἰνδ. kravyam), λεττ. kreve=πηκτὸν αἷμα· ρ. *qreu̯ə-, ἥτις, ὡς σημαίνουσα "αἷμα πηκτόν", εἶναι συγγ. καὶ τῷ *κρύος*.

κρείττων συγκρ. ἐπίθ. "ἰσχυρότερος, δυνατώτερος, ἀνώτερος, ὑπέρτερος, καλύτερος, ἐξοχώτερος", βλ. *κράτος*.

κρείων, κρέων, -οντος, ὁ "εὐγενής, ἡγεμονικός, κύριος, ἄρχων": ἐκ τοῦ *κρε[j]-οντ- (ἀρχικῶς μτχ. "ὁ ἐκλάμπων, διαλάμπων, διαπρέπων"· τὸ δμ. -ει-, ἐπίσης ἐν τῇ λ. *εὐρυκρείων* "ὁ ἔχων εὐρὺ καὶ μέγα κράτος, μέγας βασιλεύς" κ.τ.λ., κατὰ μετρ. ἔκτασιν), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. śrīḥ θηλ.=ὡραιότης, κόσμημα, śrīráḥ=ὡραῖος, συγκρ. śrēyān=ὡραιότερος, ὑπερθ. śrēṣṭhaḥ=ὡραιότατος, śrēmán- ἀρσ.=σημείωσις, διάκρισις· ρ. *k̑rei- = ἐκλάμπειν, διαλάμπειν, διαπρέπειν.

κρέκω "πλήττω, κτυπῶ δυνατὰ τὸ ὕφασμα διὰ τῆς κερκίδος, κρούω τὰς χορδὰς μουσικοῦ ὀργάνου, παίζω οἱονδήποτε ὄργανον", *κρεκτὸς* "πληττόμενος ἢ κρουόμενος πρὸς ἤχησιν", *κρόξ* (πληθ. *κρόκες*), ἡ, ἐπεκτετ. τύπος αὐτοῦ *κρόκη*, ἡ "ὑφάδιον, κλωστή, ὕφασμα", *κροκόω* "ὑφαίνω", *κροκύς, -ύδος*, ἡ "ὁ χνοῦς ἐριούχου ὑφάσματος, τολύπη ἐρίων": συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hrœll (κοινὸν γερμ. *hrahilaz)=κερκίς, δι' ἧς ἐκρούοντο τὰ νήματα τοῦ ὑφαδίου καὶ τὸ ὕφασμα καθίστατο πυκνόν, ἀρχ. γερμ. regil οὐδ.=λατ. indumentum, spolium· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ρωσ. krešú, kresátь =διὰ χαλυβδίνου πυρείου κτυπῶ καὶ παράγω πῦρ· ρ. *qrek̑- = κτυπεῖν, πλήττειν.

κρεμάννῡμι (μέλλ. ἀττ. **κρεμάω**), ποιητ. **κρήμνημι (κρίμ-)** "κρεμῶ, ἀναρτῶ", *κρέμαμαι* καὶ *κρήμναμαι* "κρεμῶμαι, ἀναρτῶμαι, αἰωροῦμαι, ἀπαγχονίζομαι", *κρεμάθρᾱ*, νεώτ. *κρεμάστρᾱ*, ἡ "αἰώρα, κρεμάστρα, εἶδος καλαθίου κρεμαστοῦ, ἐν ᾧ ἐτίθεντο τὰ περισσεύοντα φαγητά", *κρημνός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κρημνός, ἀπόκρημνος καὶ προέχων βράχος" (*kr̥mənós;) : ἴσως ἐπεκτετ. τύπος *qrem- τῆς ρ. *qer- = κρεμᾶν ἐν τοῖς: λιθ. kariù, kárti= διὰ σχοινίου ἀπαγχονίζειν, λεττ. pakars=ἄγκιστρον χρήσιμον πρὸς ἀνάρτησιν.

κρέμβαλα, τὰ "κρόταλα, ἅπερ εἶχον εἰς τοὺς δακτύλους των οἱ ὀρχούμενοι καὶ συνέκρουον αὐτὰ μετ' ἀναλόγου πρὸς τὴν ὄρχησιν ρυθμοῦ", *κρεμβαλιάζω* "κρούων τὰ κρέμβαλα κρατῶ τὸν χρόνον κατὰ τὴν ὄρχησιν", *κρεμβαλιαστύς, -ύος*, ἡ "ὁ διὰ τῶν κρεμβάλων παραγόμενος κρότος πρὸς δήλωσιν τοῦ χρόνου κατὰ τὴν ὄρχησιν": ὡς τύπος μετ' ἐρρίνου εἶναι συγγ. τοῖς: λιθ. skrebéti=προκαλεῖν ἐλαφρὸν θόρυβον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. skrobotъ=θόρυβος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skrap=θροῦς, ἐλαφρὸς θόρυβος· ρ. *(s)qre-b-, προσέτι *(s)qre-p- ἐν τοῖς: λατ. crepō=κροτῶ, crepundia=κρόταλα, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skrafa=φλυαρεῖν.

κρέξ, γεν. **κρεκός,** ἡ, **κερκάς, -άδος,** ἡ "πτηνόν τι ἔχον ὀξὺ καὶ ὀδοντωτὸν ράμφος, ἴσως τὸ λατ. Rallus crex", *κέρκαξ, κέρκνος, κίρκος*, ὁ ('Οδ. ο 526) "εἶδος ἱέρακος, «κιρκινέζι»", *κορκόρας* "ὄρνις. Περγαῖοι" 'Ησύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kṛkaraḥ=εἶδος πέρδικος, ἀλβ. šk'irake=ὄρνις, šk'ireze=

πέρδιξ· ἠχομιμ. ρ. *qer-q-, ἐπίσης καὶ ἐν τῇ λ. *κερκιθαλίς, -ίδος*, ἡ "ἐρωδιός", βλ. *κέρχνος*· πβ. *qre-g-, *qrō-g- ἐν ταῖς λ. *κράζω, κρώζω*.

κρήγυος "χρηστός, καλός" (Ἰλ. Α 106) : ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ ἔχων κεφαλὴν καὶ χεῖρα", προέρχεται ἐκ τοῦ *κρη-* "κεφαλή" (πβ. *κρήδεμνον*) + *γυῖον* "μέλος τοῦ σώματος".

κρήδεμνον (δωρ. **κρᾱ-**), τὸ "κεφαλόδεσμος, γυναικεῖον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς· ἐν τῷ πληθ. αἱ ἐπάλξεις αἱ ἐπιστέφουσαι τὰ τείχη πόλεώς τινος· τὸ πῶμα ἀγγείου οἴνου" : ἐκ τοῦ *κρη-* (ἐκ τοῦ ἀσίγμου θ.*kerə-, ὡς τὸ ὁμ. *κρῆθεν* ἐπίρ. "ἐκ τῆς κεφαλῆς (ā capite), ἐκ τῆς κορυφῆς, ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν"· δυσκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρήσωμεν ὅτι τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ **κρᾱνο-*, βλ. *κρᾱνίον*) + **δέμνον* "δεσμός", βλ. *δέω*.

κρῆθεν ἐπίρ. "ἐκ τῆς κεφαλῆς (ā capite), ἐκ τῆς κορυφῆς, ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν", βλ. *κρήδεμνον*, πβ. *κρήγυος*.

κρήμνημι, κρημνός, βλ. *κρεμάννῡμι*.

κρήνη, δωρ. **κρᾱνα**, λεσβ. **κράννᾱ**, ἡ "πηγή, «βρύση», κρήνη", *κρήνηθεν* ἐπίρ. "ἐκ κρήνης", *κρήνηνδε* ἐπίρ. "εἰς κρήνην", *κρηναῖος* "ὁ ἐκ πηγῆς, πηγαῖος", *κρουνός*, ὁ "ἡ πρώτη πηγή, ἐξ ἧς λαμβάνουν τὴν ἀρχὴν αἱ πηγαί, τὸ «κεφαλάρι»· ρεύματα «λάβας», χείμαρρος λόγων· ὀχετὸς ὕδατος" (**κρουνο-*, **κροσνο-* ;) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

κρηπίς, -ῖδος, ἡ "εἶδος ἀνδρικοῦ ὑποδήματος ὑψηλὰ ἔχοντος τὰ καττύματα· θεμέλιον, θεμέλια οἰκοδομήματος· ἡ τειχισθεῖσα ὄχθη ποταμοῦ" (> λατ. crepida θηλ.) : συγγ. τοῖς : λατ. carpisculum οὐδ. = ὑποδήματα (πβ. *καρβάτινος*), ἀρχ. ἰρλ. cairem = ὑποδηματοποιός (*karpiamo-), λιθ. kùrpė = ὑπόδημα, ἐκκλ. σλαβ. krěpa = ῥάκος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hriflingr = ὑπόδημα· ρ. *qere-p-, πβ. 1 *καρπός, κρώπιον*.

κρησέρᾱ, ἡ "κόσκινον λεπτόν, κρησάρα", *κρησερίτης* (*ἄρτος*), ὁ "ἄρτος ἐκ «κοσκινισμένου» ἀλεύρου" : ἐκ τοῦ **κρῆσις* "τὸ κοσκίνισμα" (πλήρης β., ὡς ἐν τῷ λατ. crē-vī, crētus), βλ. *κρῑνω*.

κρησφύγετον, τὸ "καταφύγιον" : ἴσως, ὡς σημαῖνον "τόπος, εἰς ὃν καταφεύγει τις διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἢ σωτηρίαν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ", προέρχεται ἐκ τοῦ *κρησ-* (βλ. *κάρηνα*) + *φεύγω*.

κρῑβανος, ὁ "πήλινον ἀγγεῖον, χύτρα, ἐν ᾗ ἐψήνετο ὁ ἄρτος, ἀγγεῖον χωνοειδὲς χρησιμεῦον πρὸς ἄντλησιν ὕδατος ἐκ φρέατος, κοιλότης ἐντὸς βράχου", βλ. *κλῖβανος*.

κριγή, ἡ "σύριγμα· τριγμὸς (τῶν ὀδόντων)", *κριγή* "γλαῦξ" Ἡσύχ., *κρίζω* (ἀόρ. *κρίξαι*, πρκ. *κέκρῑγα*) "κραυγάζω, «ξεφωνίζω», τρίζω" : συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. *hrīkja = τρίζειν, hrīkta = κραυγάζειν, τρίζειν· ΙΕ *qrīg-, πβ. *qrīq- ἐν τοῖς : ἀόρ. β' *κρίκε* (Ἰλ. Π 470) "ἔτριξεν (ὁ ζυγός)", λιθ. krykšti = κραυγάζειν· τρίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kriki = κραυγή, kričati = κραυγάζειν, φωνάζειν, ἀρχ. γερμ. heigaro, (h)reigaro (νεογερμ. Reiher = ἐρωδιός). Πβ. *κράζω, κραυγή, κρώζω*.

κριθή, ἡ "τὸ «κριθάρι», ἡ κριθὴ (πληθ.), ὁ κόκκος κριθῆς (ἑν.)", ὁμ. *κρῖ*, τὸ "κριθή" (*krīth-, IE *ghrzdh- ;), *κρίθινος* "πεποιημένος ἐκ κριθῆς", *κριθάω* "τρέφομαι διὰ κριθῆς πολλῆς, σφριγῶ ἐκ τῆς πολλῆς τροφῆς", *κριθίζω* "τρέφω διὰ κριθῆς", *κριθώδης* "ὅμοιος πρὸς κριθήν, ὁ ἐκ κριθῆς", *κριθοτρά-*

γος "ὁ τρώγων κριθάς, κριθοφάγος" : συγγ. τοῖς : λατ. hordeum οὐδ.=κριθή (*ĝhr̥zdeiom), ἀρχ. γερμ. gersta (*ĝhérzdā), νεογερμ. Gerste=κριθή, ἀλβ. driθ, driθe ἀρσ., οὐδ.=σῖτος, κριθή (*ĝhr̥zd-). Ὀνομασία τῶν μακρῶν νυττόντων ἀθέρων («ἀγάνων») — IE *ĝhers- = εἶναι ἄκαμπτον, βλ. *χέρσος* — τελευταία πηγή φαίνεται νὰ εἶναι καυκασία τις γλῶσσα (πβ. γεωργ. krtili =χειμερινὴ κριθὴ καὶ ἀρμ. gari=κριθή, ἐκ τοῦ **grusin.** qeri=ὡσ.).

κρίκος, ὁ "κύκλος, δακτύλιος, κρίκος", βλ. 2 *κίρκος*.

κρίμνον, τὸ "ἄλευρον ἐκ «χοντροαλεσμένης» κριθῆς, ἄρτος ἐκ τοιούτου ἀλεύρου", *κριμνώδης* "ὅμοιος πρὸς χονδρὸν ἄλευρον" : ὡς σημαῖνον "τὸ «κοσκινισμένον»", εἶναι συγγ. τῷ *κρῖνω* (-m[e]no- μτχ.).

κρίνον, τό, πληθ. **κρίνεα,** τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ κρίνον", *κρίνινος* "παρεσκευασμένος ἐκ κρίνων", *κρινοειδής* "ὅμοιος πρὸς κρίνον" : ξένη λέξις ἀγνώστου πηγῆς.

κρῖνω, λεσβ. **κρίννω** (*κρῖνjω), μέλλ. **κρινῶ,** ἀόρ. **ἔκρῖνα,** πρκ. **κέκρῐκα** "χωρίζω, ἀποχωρίζω, θέτω κατὰ μέρος, ἐκλέγω, ἀποφασίζω, κρίνω, ἑρμηνεύω", ρημ. ἐπίθ. *κριτὸς* "ἐκλεκτός, ἔξοχος, διακεκριμένος" (=λατ. certus, μεσσαπ. κελτ. Krita- ἐν κυρ. ὀν.), *κριτής*, ὁ "ὁ κρίνων, ἀποφασίζων, κριτής, ἑρμηνευτής", *κρίσις*, -εως, ἡ "χωρισμός, ἐκλογή, κρίσις, ἀπόφασις", *κρεῖμα* (καὶ *κρῖμα*, ἑλληνιστ. *κρίμα*), τὸ "κρίσις, ἀπόφασις", *κριτικὸς* "ὁ ἔχων τὴν ἰδιότητα νὰ κρίνῃ (διακρίνῃ), ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς κρίσιν", *κριτήριον*, τὸ "μέσον πρὸς κρίσιν, μέτρον ἢ γνώμων· δικαστήριον", *διακριδὸν* ἐπίρ. "ἀποκεχωρισμένως, ἐξόχως, πρὸ πάντων· σαφῶς" : ἐκ τοῦ *κρῖν-jω, συγγ. τοῖς : λατ. cernō (*crĭ-nō), πρκ. crē-vī=κρίνω, ἐκλέγω, χωρίζω, διακρίνω, excrēmentum=ἔκκρισις, περιττώματα, crībrum=κόσκινον (*qrĕi-dhrom=ἀρχ. γερμ. rītara, νεογερμ. Reiter=χονδρὸν κόσκινον, πβ. ἀρχ. ἰρλ. criathar=κόσκινον, ἐκ τοῦ *qrĕi-tro-), dis-crīmen=διάκρισις, μσν. ἰρλ. crīth =διαίρεσις, crīch=ὅρια, γοτθ. hrains, ἀρχ. γερμ. reini (νεογερμ. rein)= καθαρὸς (*qroi-ni-), λιθ. krijas ἀρσ.=ἡ στεφάνη κοσκίνου, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. krajь=ἄκρον, ὄχθη· ρ. *(s)qerē(i)- = χωρίζειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qer- =κόπτειν (βλ. *κείρω*)· πβ. *κρίμνον, κρησέρā*.

1 **κριός,** ὁ "τὸ «κριάρι», ὁ κριός· κριὸς πολιορκητικός", *κριοπρόσωπος* "ὁ ἔχων πρόσωπον κριοῦ", *κριοφόρος* "ὁ φέρων πολιορκητικὸν κριόν" : ἐκ τοῦ *κρῐϜός, συγγ. τῷ *κεραὸς* "κερασφόρος" (ὃ ἰδέ).

2 **κριός,** ὁ "εἶδος ἐρεβίνθου" : κατ' ὀνομ. ἐκ τοῦ *κεκριός, πβ. *κίκερροι* "ὠχροί, Μακεδόνες" Ἡσύχ., ἀρμ. siseṙn=εἶδος ἐρεβίνθου, λατ. cicer=ὡσ. (> νεογερμ. Kicher, Zieser).

κροαίνω, κροιός, βλ. *κρούω*.

1 **κρόκη,** ἡ "ὑφάδιον, κλωστή, ὕφασμα", βλ. *κρέκω*.

2 **κρόκη, κροκάλη,** ἡ "λίθος ἀπεστρογγυλωμένος, χάλιξ ἐπὶ τῆς παραλίας" : μᾶλλον συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. śarkaraḥ śárkarā=χονδρὴ ἄμμος, σωρὸς λίθων εἰς τὴν κοίτην χειμάρρου, χάλιξ (πβ. *σάκχαρ*). Βλ. *κροκόδιλος*.

κροκόδῑλος, ὁ "σαύρα, κροκόδειλος" (> λατ. crocodīlus, corcodīlus) : ἐκ τοῦ *κροκό-δρῖλος "σκώληξ τῶν λίθων", βλ. 2 *κρόκη* + *δρῖλος*. Πβ. ἀλβ. hardeje=σαύρα.

κρόκος, ὁ "τὸ φυτὸν ὁ κρόκος", *κρόκεος* "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα κρόκου": δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. **karkōm**=κρόκος.

κρομβόω "ὀπτῶ, ψήνω", βλ. *κράμβος*.

κρόμ(μ)υον, τὸ "τὸ «κρομμύδι, κρεμμύδι», κρόμμυον": κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *κρέμυον* ('Ησύχ.), ΙΕ *qremusom, συγγ. τοῖς: ἰρλ. crem, κυμβρ. craf=κρόμμυον, ἀγγλοσαξ. hramsa=κρόμμυον φυόμενον εἰς τὰ δάση (βαλτ., ἀρχ. ἰρλ. rams), λιθ. kermùše=ἄγριον κρόμμυον, ρωσ. čeremíca=τὸ πράσον τῆς ἄρκτου, εἶδος κρομμύου φυομένου εἰς ὑγρὰ δάση.

κρόσσαι, αἱ "αἱ ἐπάλξεις τῶν τειχῶν, κλίμακες πρὸς ἀνάβασιν", ὁμ. *πρόκροσσοι*, οἱ "τεταγμένοι κατὰ σειράς, οἷον αἱ βαθμίδες ἢ ἐπάλξεις τῶν τειχῶν", *κροσσοί*, οἱ "θύσανοι, προεξέχοντα νήματα δίκην θυσάνων, «κρόσσια»" (κυρ. "προεξέχον νῆμα"): ἐκ τοῦ *qroqiā, συγγ. τοῖς: μον. γερμ. ragen, ρωσ. krokva=ράβδος, δοκοὶ πρὸς στήριξιν τῆς στέγης· ρ. *qroq- = προεξέχουσα δοκός, κ.τ.τ.

κρότος, ὁ "κτύπημα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν", *κροτέω* "χειροκροτῶ, κτυπῶ, κρούω, πλήττω", *κρόταλον*, τὸ "ὄργανον πρὸς κρότησιν, κρόταλον· ἄνθρωπος φλύαρος", *κροταλίζω* "ποιῶ κρότον διὰ τῆς συγκρούσεως κροτάλων, κροταλίζω", *κρόταφος*, ὁ "τὸ πλάγιον μέρος τοῦ μετώπου, ὁ κρόταφος" (κυρ. "κτύπημα, θέσις κτυπήματος"), *κροταφίς, -ίδος*, ἡ "σφυρίον εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον": ρ. *qret- μετ' ἐρρίνου ἐν ταῖς λ.: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. **hrinda, hratt**, ἀγγλοσαξ. **hrindan, hrand**=ὠθεῖν. — Ἐνταῦθα ἴσως ἀνήκει καὶ ἡ λ. *κρότων, -ωνος*, ὁ "τὸ «τσιμπούρι»".

κροτώνη, ἡ "τυλώδης ἀπόφυσις δένδρου, «ρόζος»", βλ. *κάρταλος*.

κρουνός, ὁ "ἡ πρώτη πηγή, ἐξ ἧς λαμβάνουν τὴν ἀρχὴν αἱ πηγαί, τὸ «κεφαλάρι»· ρεύματα «λάβας»", βλ. *κρήνη*.

κρούπεζαι, αἱ "ὑψηλὰ ξύλινα ὑποδήματα κατάλληλα πρὸς πάτησιν ἐλαιῶν, φορούμενα δὲ ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς αὐλητῶν ἐκρούοντο εἰς ρύθμισιν τοῦ χρόνου": ἴσως ἐκ τοῦ **κρους-πεζα*, συγγ. τῷ *κρούω*+*πέζα*, ἡ "ὁ πούς".

κρούω "ὠθῶ, κτυπῶ, πλήττω, κρούω" (**κρούσω*, πβ. παθ. ἀόρ. *ἐκρούσθην*, ρημ. ἐπίθ. *κρουστέος*), ὁμ. *κροαίνω* "κτυπῶ διὰ τῶν ποδῶν (ἐπὶ ἵππου), λακτίζω" (μᾶλλον ἐκ τοῦ **κρουσαν-ϳω*), *κροιός* "ἀπεσπασμένος, ἀποκεκομμένος, βεβλαμμένος" (**κρουσιός*): συγγ. τοῖς: λιθ. **krušù, krùšti**=λακτίζειν, συντρίβειν, **kruša**=χάλαζα, ἐκκλ. σλαβ. **kruchъ**=κλάσμα, τεμάχιον, θρύμμα· ρ. *qreus-. Πβ. *κρούπεζαι*.

κρύος, -ους (**κρύσος* ἢ **κρύϝος*), τὸ "τὸ ψῦχος, «κρύο»", *κρυόεις, κρυερός* "παγετώδης, ψυχρός, φρικτός", *κρυμός* (**κρυσ-μός*), ὁ "μέγα ψῦχος, παγετός", *κρύσταλλος* (*-*αλος*), ὁ "πάγος, «κρούσταλλο», κρύσταλλος": συγγ. τοῖς: λατ. **crusta** θηλ.=ἡ «φλούδα, κόρα, πέτσα», ἀρχ. γερμ. **(h)rosa, (h)roso**=πάγος, «κόρα, πέτσα», λεττ. **kruvesis**=πεπηγμένη κόπρος ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ, λιθ. **at-krùsti**=ἀναγεννᾶσθαι, ζωντανεύειν (ἐπὶ «παγωμένων»). Περαιτέρω συγγ. τοῖς ὑπὸ τὸ λ. *κρέας*.

κρύπτω (**κρυφϳω*) "καλύπτω, σκεπάζω, κρύπτω", *κρύφα, κρυφῇ* (ὀργαν.), *κρυφηδόν, κρύβδην, κρύβδα* ἐπίρ. "μυστικῶς, κρυφά, λάθρα", *κεκρύφαλος*, ὁ "δικτυωτὸς κεφαλόδεσμος τῶν γυναικῶν· μέρος τοῦ χαλινοῦ τῶν ἵππων, ὁ πρὸς τὸ μέτωπον ἱμάς· ὁ δεύτερος στόμαχος τῶν μηρυκαστικῶν" (: *κέ-*

κρυφα) : ἐπεκτετ. τύπος μετὰ χειλικοῦ (*qrū̆-bh-) τῆς ρ. *qrū̆- ἐν τοῖς : λιθ. kráju, króviau, kráuti = θέτειν τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, συσσωρεύειν, συσκευάζειν· πβ. τὰ μετὰ τοῦ p : λεττ. krâpju, krâpt, λιθ. krópti = κλέπτειν.

κρωβύλος, ὁ "τὸ πλέγμα τῆς κόμης, καθ' ὃ σχηματίζεται εἶδος κόμβου εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς, ὁ «κότσος»· λοφίον τριχῶν τῆς περικεφαλαίας" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

κρώζω "κράζω ὡς ὁ κόραξ ἢ ἡ κορώνη", *κρωγμός*, ὁ "ἡ κραυγὴ κόρακος ἢ κορώνης", βλ. *κράζω*.

κρώπιον, τὸ "δρέπανον" : ἐκ τοῦ *q̄r̥p-, συγγ. τοῖς : μσν. ἰρλ. carrān = δρέπανον καὶ 1 *καρπός*.

κρωσσός, ὁ "ὑδρία, στάμνος, χύτρα", *κρωσσίον*, τὸ ὑποκορ. "μικρὰ στάμνος" : ἐκ τοῦ *qrōk-jos, ἴσως συγγ. τοῖς : μσν. ἰρλ. crocān = χύτρα, ἀρχ. γερμ. crōg, νεογερμ. Krug = στάμνος, λάγυνος.

κτάομαι "λαμβάνω εἰς τὴν κατοχήν μου, πορίζομαι, ἀποκτῶ", πρκ. *κέκτημαι* "κατέχω, κέκτημαι", *κτέανον*, τὸ "κτῆμα, ἰδιοκτησία, περιουσία", ποιητ. *κτέαρ*, δοτ. πληθ. *κτεάτεσσιν* = ὡσ., *κτῆμα*, τὸ "πᾶν τὸ κτηθέν, κτῆμα, ἰδιοκτησία", *εὐκτήμων, -ον* "ὁ ἔχων πολλὰ καὶ καλὰ κτήματα, πλούσιος", *κτῆνος*, τὸ "ἓν ζῷον, οἷον βοῦς ἢ πρόβατον", ἐν τῷ πληθ. *κτήνεα* καὶ *κτήνη*, τὰ "κτήματα, περιουσία, ἰδιοκτησία, ἀγέλαι καὶ ποίμνια ἀποτελοῦντα τὸν πλοῦτον", *κτηνηδὸν* ἐπίρ. "ὡς κτῆνος", *κτῆσις*, ἡ "ἀπόκτησις, κτῆμα, περιουσία", *κτήσιος* "ὁ ἀνήκων εἰς περιουσίαν, οἰκεῖος", *κτητὸς* "ὃν δύναταί τις νὰ ἀποκτήσῃ· ἄξιος ἀποκτήσεως, ἐπιθυμητός, ἀποκτηθείς", *κτητικὸς* "ὁ ἔχων τάσιν πρὸς κτῆσιν, ἐπιτήδειος ἢ ἔμπειρος εἰς τὸ κτᾶσθαι", *κτήτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ κατέχων, κάτοχος, κύριος, κτήτωρ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kṣáyati = *κατέχει*, κυριαρχεῖ (= *κτάομαι*), kṣatrám οὐδ. = κυριαρχία· ρ. *q̑þē(i)-, *q̑þə(i)- = κτᾶσθαι, πορίζεσθαι· πβ. *πάσασθαι*.

κτέανον, κτέαρ, τὸ "κτῆμα, ἰδιοκτησία, περιουσία", *κτεατίζω* "κερδίζω, ἀποκτῶ", *εὐκτέανος*, "πλούσιος", *κτεάτειρα*, ἡ "καθιστῶσά τινα κάτοχον, χορηγός", βλ. *κτάομαι*.

κτείνω (μέλλ. **κτενῶ**, ποιητ. **κτενέω** καὶ **κτανέω**, ἀόρ. α' **ἔκτεινα**, β' **ἔκτανον**, δμ. **ἔκταν**, μέσ. **ἐκτάμην**, παθ. **ἐκτάθην**, πρκ. **ἀπ-έκτονα**) "φονεύω, ἀποκτείνω", ἀττ. *κτείνῡμι* = ὡσ. (ἀντὶ *κτάνῡμι, κατὰ τὸ *κτείνω*), *ἀνδρο-κτασίη*, ἡ "ἀνδροφονία, ἀνθρωποκτονία", *πατρο-κτόνος*, ὁ "ὁ ἀποκτείνων τὸν πατέρα αὐτοῦ, πατροκτόνος, πατραλοίας" : ἐκ τοῦ *κτενjω (λεσβ. *κτέννω*), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kṣaṇōti = πληγώνει, τραυματίζει, μτχ. kṣatáh = «τραυματισμένος»· ρ. *q̑þen-, πβ. *καίνω*.

κτείς, γεν. **κτενός**, ὁ "τὸ «κτένι»", *κτενίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, κτενίζω", *κτένιον*, τὸ ὑποκορ. τοῦ *κτεὶς* "τὸ «κτένι»" : μᾶλλον συγγ. τῷ λατ. pecten, -inis οὐδ. = «κτένι» (*κτενὸς* ἀντὶ *πκτενός· *κτεὶς* δευτερ. τύπος ἀντὶ **κτήν*)· βλ. *πέκω*.

κτέρας, τὸ "δῶρον, κτῆμα, περιουσία", πληθ. *κτέρεα*, τὰ "τιμαὶ ἀπονεμόμεναι εἰς τοὺς νεκρούς, ἐπικήδειοι τιμαί· σάβανα", δμ. *κτερίζω, κτερείζω* "ἀπονέμω τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς τὸν νεκρόν, θάπτω (κηδεύω) μετὰ τῶν νενομισμένων τιμῶν, ἐνταφιάζω", *κτερίσματα*, τὰ "ἐπικήδειοι τιμαί", *διά-κτο-*

ρος, ὁ *ὁ προπομπὸς τῶν νεκρῶν, ὁ συνοδεύων τοὺς νεκροὺς (ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ)*, ὁμ. κύρ. ὄν. *Πολύ-κτωρ, -ορος*, ὁ: ἀβεβ. ἐτυμολ.

κτηδών, -όνος, ἡ *ἶνες ξύλου, συγκεντρωτικοὶ κύκλοι τοῦ ξύλου, πλάκες ἢ στρώματα σχιστολίθου*, *εὐκτήδων, -ονος* *ὁ ἔχων εὐθείας ἶνας· ἐντεῦθεν, ὁ εὐκόλως σχιζόμενος*: ἀβεβ. ἐτυμολ.

κτίδεος *ὁ ἐκ δέρματος ἰκτίδος*, βλ. *ἰκτίς*.

κτίζω (μέλλ. **κτίσω**) *οἰκοδομῶ, ἀνεγείρω, ἱδρύω, δημιουργῶ*, *εὐκτίμενος, εὔκτιτος* *ὁ καλῶς ἐκτισμένος, καλῶς κατεσκευασμένος, καλῶς καλλιεργημένος*, *κτίσις, -εως*, ἡ *ἵδρυσις, θεμελίωσις, δημιουργία*, *κτίσμα*, τὸ *ἀποικία, ἵδρυσις*, *κτίστης, κτίστωρ, -ορος*, ὁ *ὁ ἱδρυτής, ἀνορθωτής, ἐπανορθωτής*, *κτοίνᾱ*, ἡ *κατοικία, τοπικὴ τις διαίρεσις, δῆμος*, *Ἀμφι-κτίονες* καὶ *-κτύονες*, οἱ *ὅ,τι καὶ νῦν, οἱ Ἀμφικτύονες*, *περι-κτίονες* καὶ *-κτίται*, οἱ *οἱ πέριξ οἰκοῦντες, περίοικοι, γείτονες*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kşéti, kşiyáti =διαμένει, κατοικεῖ, kşitíḥ=τόπος κατοικίας, οἰκισμός, kşétram=γαιοχτησία, τόπος κατοικίας, ἀρμ. šēn (=*κτοίνᾱ*), γεν. šini=κατῳκημένος, κεκαλυμμένος δι' οἰκοδομῶν, χωρίον· ρ. *k̑pei- = ἐγκαθίστασθαι ἔν τινι τόπῳ καὶ ἱδρύειν νέον οἰκισμόν. Πβ. *κτίλος*.

κτίλος *ἥσυχος, ἥμερος, πρᾶος*, ὁμ. ὡς οὐσ. *κτίλος*, ὁ *κριός*, πβ. *κτιλόω* *ἡμερώνω*, *ἐκτιλώσαντο* (Ἡρόδ. 4,113) *ἐξημέρωσαν*, *κτιλεύω* *ἡμερώνω*: μᾶλλον, ὡς σημαῖνον *προσηρτημένος εἰς τὸν οἰκισμόν, ἐξημερωμένος*, εἶναι συγγ. τῷ *κτίζω*.

κτύπος, ὁ *μέγας θόρυβος ἢ ἦχος, ἰσχυρὸς κρότος*, *κτυπέω* *κάμνω νὰ ἠχήσῃ τι, προξενῶ θόρυβον, κροτῶ, καταφέρω ἰσχυρὸν κτύπημα*, *κτύπημα*, τὸ *μέγας θόρυβος, ἰσχυρὸς κρότος*: ἀβεβ. ἐτυμολ.

κύαθος, ὁ *ποτήριον, δι' οὗ ἤντλουν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος· μέτρον χωρητικότητος· ἡ σικύα, «βεντούζα»*, βλ. *κυέω*.

κύαμος, ὁ *τὸ «κουκκί», ὁ κύαμος· ὁ κλῆρος, δι' οὗ ἐξελέγοντο δημόσιοι ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις (διότι οἱ σύροντες λευκοὺς κυάμους ἐπετύγχανον ἐν τῇ ἐκλογῇ)*, *κυαμεύω* *ἐκλέγω διὰ κλήρου· παθ. ἐκλέγομαι διὰ κλήρου*, *κυαμευτός* *ἐκλεγόμενος διὰ κλήρου*, *κυαμιαῖος* *ὁ ἔχων μέγεθος κυάμου*, *κυάμινος* *ὁ ἐκ κυάμων*, *κυαμών, -ῶνος*, ὁ *ἀγρὸς πλήρης κυάμων*: ἴσως εἶναι ξένη λέξις.

κύανος, ὁ *ὕλη τις ἔχουσα χρῶμα βαθὺ κυανοῦν, χρησιμοποιουμένη πρὸς καλλωπισμὸν ὅπλων κ.τ.τ.*, *κυάνεος* (τὸ -ῡ- κατὰ μετρ. ἔκτασιν) *ὁ κυανοῦς τὸ χρῶμα, βαθὺς κυανοῦς, σκοτεινός, μαῦρος*: μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

κύαρ, γεν. **κύαρος**, τὸ *κοιλότης, ὀπή, ὡς ἡ τῆς βελόνης*, ἰων. *ἔγκυαρ* *ἔγκυος* (ἐκ τοῦ *κύαρ* *ἔμβρυον*): συγγ. τῷ *κυέω*, πβ. τὸ θ. μετὰ τοῦ r ἐν τοῖς: ἀρμ. sor = σπήλαιον (*k̑overo-), λατ. caverna=κοίλωμα, ἄντρον.

κυβερνάω (κυπρ. ἀπρφ. *κυμερῆναι*) *ὅ,τι καὶ νῦν, κυβερνῶ, ὁδηγῶ, διευθύνω*, *κυβερνητήρ*, νεώτ. *κυβερνήτης*, ὁ *ὁ κυβερνήτης πλοίου, πηδαλιοῦχος, κυβερνῶν πόλιν*, *κυβέρνησις*, ἡ *διοίκησις, κυβέρνησις*, *κυβερνητικὸς* *ἱκανὸς εἰς τὸ κυβερνᾶν πλοῖον*: μᾶλλον δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ λατ. gubernō, -āre=κυβερνῶ (πλοῖον), ὅπερ εἶναι ἴσως ἀνεξάρτητον τοῦ ἑλλ. *κυβερνῶ*.

κυβιστάω *πηδῶ ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἀναστρέφομαι, «κάνω τοῦμπες», περιπα-

τῶ ἐπὶ τῶν χειρῶν", *κυβιστητήρ*, -*ῆρος*, ὁ "ὁ ἔχων ὡς ἐπάγγελμα τὸ κυβιστᾶν, θαυματοποιός, κολυμβητής, δύτης": ἴσως μετὰ τοῦ *β* (ἀντὶ τοῦ *φ*) ἐκ τῆς γλώσσης τῶν βορείων (Θρᾳκ., Μακεδ.) ἀγυρτῶν· πβ. *κύβη* "κεφαλή", *κύβηβος*, "ὁ κατακύψας" Μεγ. Ἐτυμ., *κυβηβᾶν* "μαίνεσθαι ἐξ ἐνθουσιασμοῦ", *κυβηβᾷ* "θεοφορεῖται, κορυβαντιᾷ" Ἡσύχ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. kubhanyúḥ=χορεύων· βλ. *κύπτω*, *κῦφός*, πβ. *κύμβαχος* ὑπὸ τὸ λ. *κύμβη*.

κύβιτον, τὸ "ἀγκών, ὠλέκρανον", *κυβιτίζω* "ὠθῶ (κτυπῶ) διὰ τοῦ ἀγκῶνος": δάνειον ἐκ τοῦ λατ. cubitum=ἀγκών (πβ. *κύβος*).

1 **κύβος,** ὁ "κοίλωμά τι πρὸ τοῦ ἰσχίου τῶν κτηνῶν, σπόνδυλος· λεκάνη": συγγ. τοῖς: λατ. cubitus, -um=ἀγκών, πῆχυς, cubō=κεῖμαι, cumbō=κατακλίνομαι, γοτθ. hups ἀρσ. (θ. μετὰ τοῦ i), ἀρχ. γερμ. huf θηλ.=ἰσχίον, ἀρχ. ἰνδ. kubram οὐδ.=κοιλότης τῆς γῆς, λάκκος, ἐνώτιον· ρ. *qeu-b-, *qu-b-=κάμπτειν.

2 **κύβος,** ὁ "στερεὸν τετράγωνον ἔχον ἓξ πλευράς, κύβος, «ζάρι»" (> λατ. cubus), *κυβεύω* "παίζω τοὺς κύβους, διακινδυνεύω· ἀπατῶ", *κυβεία*, ἡ "τὸ παίζειν τοὺς κύβους", *κυβεῖον*, τὸ "τόπος, εἰς ὃν μετέβαινον οἱ κυβεύοντες καὶ ἔπαιζον τοὺς κύβους", *κυβευτής*, ὁ "ὁ παίζων τοὺς κύβους", *κυβευτικός* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τὴν κυβείαν, ἔμπειρος εἰς τὸ κυβεύειν": φαίνεται νὰ εἶναι λέξις μικρασιατ. προελεύσεως.

κυδάζω, κυδάζομαι "ὑβρίζω, λοιδορῶ, ὀνειδίζω· παθ. ἐμπαίζομαι, ἐξυβρίζομαι", *κύδος*, -*ου*, ὁ "ὕβρις, λοιδορία, ὄνειδος", *κυδάγχας* "μάχας. λοιδορίας" Ἡσύχ., *κυδοιμός*, ὁ "ταραχὴ τῆς μάχης, θόρυβος, σύγχυσις" (ἐκ τοῦ θ. μετὰ τοῦ *οι*), *κυδοιμέω* "ἐγείρω ταραχήν, ἐμβάλλω τινὰ εἰς ταραχήν, ταράσσω", *κυδοιδοπάω* "ἐγείρω θόρυβον, θορυβῶ": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kutsáyati=ὑβρίζει, λοιδορεῖ, ψέγει, ἀγγλοσαξ. hūsc (*qūd-sko-), ἀρχ. γερμ. hosc (*qŭd-sko-)=ὕβρις, ἐμπαιγμός, σκῶμμα, μσν. γερμ. hiuze=αὐθάδης, gehiuze=θόρυβος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kuždo, kuditi=καταστρέφειν, ὑβρίζειν· ρ. *qeud-=κραυγάζειν, ἐπιπλήττειν, λοιδορεῖν.

1 **κύδος,** ὁ "ὕβρις, λοιδορία, ὄνειδος", βλ. *κυδάζω*.

2 **κῦδος, -ους,** τὸ "δόξα, φήμη, τιμή", *κυδρός* "ἔνδοξος, περίφημος, εὐγενής", *κυδίων*, -*ον*, γεν. -*ονος* συγκρ. "ἐνδοξότερος", *κύδιστος* ὑπερθ. "ἐνδοξότατος, μεγάλως τιμώμενος, μέγιστος", *κύδιμος*, *κυδάλιμος* "ἔνδοξος, πεφημισμένος, εὐγενής" (πβ. *κυδι-άνειρα* θηλ. ἐπίθ. "ἡ ἔχουσα ἐνδόξους ἄνδρας"), *κυδιάω* "καυχῶμαι, ὑπερηφανεύομαι", *κυδαίνω*, *κυδάνω* "δοξάζω, τιμῶ, εὐφραίνω, λαμπρύνω· κολακεύω": ἐκ τοῦ *qūdos, μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ὁπόθεν (ἐξ οὗ) τις ἀκούει", εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. čudo, -ese=θαῦμα (*qēudos), ἑλλ. *κοέω* "παρατηρῶ".

κυδώνιον *μᾶλον*, τὸ "κυδώνιον, «κυδώνι»": κατὰ παρετυμολ. ἐσφαλμένως συσχετίζεται πρὸς τὴν πόλιν τῆς Κρήτης *Κυδωνία*, ἡ· ἀρχαιότ. τύπος *κοδύ-μᾶλον*, τὸ παρ' Ἀλκμ., ἀσιατ. προελεύσεως, πβ. *κοδώνια* "σῦκα χειμερινά" Ἡσύχ. καὶ *Κυτώνιον*, τὸ ὄν. πόλεως κειμένης ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Λυδίας. Ἡ λατ. λ. cotōneum οὐδ.=κυδώνιον προέρχεται ἐκ τοῦ ἑλλ. *κυδώνιον* ἢ μᾶλλον ἀμέσως ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης (> ἀλβ. ftua, ἀρχ. γερμ. chutina, νεογερμ. Quitte=κυδώνιον).

κυέω, κυῶ καὶ κύω (ἀόρ. **ἔκῦσα**) "εἶμαι ἔγκυος, ἐγκυμονῶ, κυοφορῶ", κύ-

ος, -ους, τὸ "ἔμβρυον", *ἐγ-κυος, ἐγ-κύμων* "ἔγκυος", *κύαθος*, ὁ "ποτήριον, δι' οὗ ἤντλουν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος· μέτρον χωρητικότητος· ἡ σικύα, «βεντούζα»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. ἐváyatē=ἐξογκοῦται, λατ. inciēns=ἔγκυος (*en-kụ-ient-s), κυμβρ. cyw=τὸ νεογνὸν (: *κύος*)· ρ. *keu- = θολωτός, κοῖλος, ὀγκοῦσθαι, βλ. *κοῖλος*· προσέτι βλ. *κοικύλλω, κύαρ, κῦμα, κῦρος*.

κυκάω "«ἀνακατώνω», ταράσσω, ἀναμειγνύω", *κυκεών, -ῶνος*, ὁμ. αἰτ. *κυκεῶ* καὶ *κυκειῶ* (*κυκāϝων), ὁ "ἀνάμεικτόν τι ποτὸν (δι' ἀναμείξεως κριθίνου ἀλεύρου, τετριμμένου τυροῦ καὶ Πραμνείου οἴνου)", *κύκηθρον*, τὸ "μέγα κοχλιάριον χρησιμοποιούμενον πρὸς ἀνάμειξιν, μεγάλη «κουτάλα γιὰ ἀνακάτωμα»· ἄνθρωπος ταραξίας", *κύκησις, -εως*, ἡ "ἀνάμειξις, «ἀνακάτωμα»" : ἀβεβ. ἐτυμολ. Πβ. *κυρκανάω*.

κύκλος, ὁ "ὁ γῦρος πράγματός τινος, κύκλος", πληθ. *κύκλοι*, οἱ καὶ *κύκλα*, τὰ "τροχοί", *κυκλάς, -άδος* (ἡ) "στρογγύλη, κυκλική", *κύκλιος* "κυκλικός, στρογγύλος, κυκλοτερής", *κυκλικός* "κυκλοτερής, κυκλικός", *κυκλέω* "μεταφέρω δι' ἁμάξης, κινῶ τι ἐν κύκλῳ· μέσ. περικυκλώνω· περιστρέφομαι" : μετὰ διπλασ. ΙΕ *q^w e-q^w los ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. cakrá- ἀρσ., οὐδ.=τροχός, τοχ. A kukäl, B kokale=τροχός, ἀγγλοσαξ. hweol (ἀγγλ. wheel)=τροχός· πβ. φρυγ. *κίκλην* "ὁ ἀστερισμὸς ἡ μεγάλη ἄρκτος (τ.ἔ. ἅμαξα)"· ρ. *q^w el- = στρέφειν, βλ. *πέλομαι, πόλος*. Πβ. *κυκλοτερής*.

κυκλοτερής "κατεσκευασμένος στρογγύλος, κυκλικός" : ἐκ τοῦ *κύκλος* + *τείρω, τόρος*.

κύκνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κύκνος· ἀοιδός", *κύκνειος* "ὁ ἀνήκων εἰς κύκνον", *κύδνος* "κύκνος" Ἡσύχ. : ἴσως ἠχομιμ. λέξις, πβ. ρωσ. kykъ=ἡ φωνὴ τοῦ κύκνου.

κύκυον "τὸν σικυὸν" (Ἡσύχ.), βλ. *σίκυς (σίκυος)*.

κύλα, τὰ "τὰ ὑποκάτω τῶν βλεφάρων κοιλώματα" Ἡσύχ., βλ. *κοικύλλω*.

κυλίνδω, ἀττ. **κυλινδέω, κυλίω** (ὑποχωρητ. σχηματισμὸς ἐκ τοῦ ἀορ. *ἐκύλῖσα* [*-ινδ-σα]) "κυλίω· μέσ. κυλίομαι, περιπλανῶμαι", *κύλινδρος*, ὁ "κιονίσκος στρογγύλος ἔχων ἑκατέραν βάσιν ἐπίπεδον, «ρόλος»", κύλινδρος" (> λατ. cylindrus), ἰων., ἀττ. *καλινδέομαι* (*q̥l-) "κυλίομαι, συνεχῶς ἀσχολοῦμαι εἴς τι" : ἐκ τοῦ θ. μετὰ τοῦ ι *κυλι-* (πβ. *Ϝαλι- ἐν τῇ λ. *ἀλίνδω*), συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. kuṇḍalám=δακτύλιος· ρ. *(s)qel- = κάμπτειν, βλ. *κυλλός*.

κύλιξ, -ικος, ἡ "ποτήριον", *κυλίχνη*, ἡ ὑποκορ. "τὸ «ποτηράκι», πινάκιον διὰ φαγητόν", βλ. *κάλυξ*.

κυλλὸς "κεκαμμένος, κεκυρτωμένος, χωλός, παραλυτικός", *κυλλο-ποδίων*, ὁ "ὁ ἔχων τοὺς πόδας στρεβλούς", ἐπίθ. τοῦ Ἡφαίστου, *κυλλόω* "στρεβλώνω" : ἐκ τοῦ *κυλ-νός (-υ- ὡς ἐν τῷ *κυλίνδω*), κανον. β. *κελλὸν* (*qel-no-) "στρεβλόν, πλάγιον" Ἡσύχ. Πβ. *κῶλον, σκέλος*.

κῦμα, -ατος, τὸ "πᾶν τὸ ἐξωγκωμένον, τὸ «φούσκωμα» τῆς θαλάσσης, κῦμα· ἔμβρυον· ὁ καρπὸς τῆς γῆς, τὸ νέον βλάστημα τῶν φυτῶν", *κῡμαίνω* "ἐξογκοῦμαι ὡς κῦμα, «φουσκώνω», ἀναβράζω, εἶμαι ἔγκυος, κυοφορῶ", *κῡματίας*, ἰων. *-ίης*, ὁ "ὁ κυμαινόμενος, πλήρης κυμάτων· τρικυμιώδης, θυελλώδης", *κῡματόω* "καλύπτω διὰ τῶν κυμάτων· παθ. ὑψοῦμαι εἰς κύματα", *κῡματωγή*, ἡ "μέρος, ἔνθα θραύονται τὰ κύματα, ἀκτή", *ἐγκῡμων* "ἔγκυος" : ὡς σημαῖνον "τὸ ἐξωγκωμένον", εἶναι συγγ. τῷ *κυέω*, πβ. λατ. cum-ulus ἀρσ.=σωρὸς (*ku-me-los).

κύμβαλον, τὸ "μουσικὸν ὄργανον συνιστάμενον ἐκ δύο μεταλλίνων κοίλων ἡμισφαιρίων, τὰ ὁποῖα συνέκρουον πρὸς ἄλληλα", βλ. *κύμβη*.

κύμβαχος ἐπίρ. "ἐπὶ κεφαλήν, «κατακέφαλα»", ὡς οὐσ. *κύμβαχος*, ὁ "ἡ κορυφὴ περικεφαλαίας", βλ. *κύμβη*.

κύμβη, ἡ "λεκάνη, κοῖλον ἀγγεῖον, ποτήριον, λέμβος, πλοιάριον" (> λατ. cumba), *κύμβος*, ὁ, τὸ "ἀγγεῖον, ποτήριον", *κύμβαλον*, τὸ "μουσικὸν ὄργανον συνιστάμενον ἐκ δύο μεταλλίνων κοίλων ἡμισφαιρίων, τὰ ὁποῖα συνέκρουον πρὸς ἄλληλα" (*ἀνακυμβαλιάζω* "ἀνατρέπομαι μετὰ κρότου, ἐπὶ ὀχήματος"): ρ. *qumb- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kumbaḥ=τὸ χονδρὸν ἄκρον τοῦ ὀστοῦ, γυναικεῖος καλλωπισμὸς τῆς κεφαλῆς (=*κύμβος*), μσν. ἰρλ. comm =ἀγγεῖον, πβ. λατ. -cumbō καὶ τὸ ἄνευ ἐρρίνου ἑλλ. *κύβος* "...Πάφιοι δὲ τὸ τρύβλιον". Ἡ λ. *κύμβαχος* ἐπίρ. "ἐπὶ κεφαλήν, «κατακέφαλα»", ὡς οὐσ. *κύμβαχος*, ὁ "ἡ κορυφὴ περικεφαλαίας", ἐν πρώτοις εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ *κύβη*, ἡ "κεφαλή" (βλ. *κυβιστάω*).

κύμινδις, -ιος καὶ **-ιδος,** ὁ "εἶδος ἱέρακος": μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λ., ὡς *κίκυβος, κίκυμος, κικυμίς*, ἡ "γλαῦξ".

κύμῑνον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, κύμινον" (> λατ. cumīnum > νεογερμ. Kümmel): ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. kammōn=κύμινον (ἐξ οὗ ἀπ' εὐθείας προῆλθε τὸ *κάμων*, ὁ "φυτόν τι" παρὰ Νικ., πβ. *σκαμμωνία*, ἡ "εἶδος βοτάνης, ἐκ τῶν ριζῶν τῆς ὁποίας παρεσκευάζετο φάρμακον καθαρτικόν").

κυνάμυια, -ᾱς, ἡ "ἡ «σκυλόμυγα», ἐπίθ. ὑβριστικὸν ἀναιδῶν γυναικῶν": ἀντὶ **κυα-* (μετὰ τοῦ *ν* ἐκ τοῦ *κυνὸς* κ.τ.λ.), βλ. *κύων* καὶ *μυῖα*· πβ. λιθ. šun-musě =ὡσ.

κυνέη, συνηρ. **κυνῆ** (ἐνν. *δορά*), ἡ "δέρμα κυνὸς χρησιμοποιούμενον πρὸς κατασκευὴν στρατιωτικῶν πίλων, πᾶν δερμάτινον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς", βλ. *κύων*.

κυνέω, ἐπικ. ἀόρ. **ἔκυσσα** "φιλῶ, ἀσπάζομαι": ἴσως ἐκ τοῦ **κυνέσω* ἀντὶ **κυ-νε-σ-μι* μετὰ τοῦ ἐπιθήματος *-νε-*· πβ. ἀρχ. ἰνδ. cumbati=φιλεῖ (ἀντὶ *cunvati;) καὶ γοτθ. kukjan=φιλεῖν, ἀρχ. γερμ. kus, νεογερμ. Kuss=τὸ «φιλί»· ρ. *qu-, *qus- (ἐν ταῖς γερμ. γλώσσαις ἡ λ. ὡς ἠχομιμ. παρέμεινεν, ὡς ἀρχικῶς ἐσχηματίσθη, δηλ. μετὰ τοῦ ριζ. k, ἀλλ' ἄνευ ἐπιθήματος).

κύος, -ους, τὸ "ἔμβρυον", βλ. *κυέω*.

κυπάρισσος, ἀττ. **-ττος,** ἡ "τὸ «κυπαρίσσι»", *κυπαρίσσινος* "ὁ ἐκ ξύλου κυπαρίσσου": δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης, ἐξ ἧς κατάγονται ἐπίσης καὶ τά: λατ. cupressus (ἂν δὲν προῆλθεν ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς), ἑβρ. gofer, περσ. serv=κυπάρισσος.

κύπειρος, ὁ (ἡ) καὶ **κύπειρον,** τό, δωρ. **κύπαιρος,** ἰων. **κύπερος,** ὁ "φυτόν τι εὐῶδες τῶν ἑλῶν, χρησιμεῦον ὡς τροφὴ τῶν ἵππων, λατ. Cyperus": ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *κύπρος*, ἡ "δένδρον τι φυόμενον ἐν Κύπρῳ, τὸ λατ. Lawsonia alba", *κύπριον*, τὸ "εἶδος βοτάνης", δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. kōper=ρητίνη.

κύπελλον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, κύπελλον, ποτήριον", *κύπη* "τρώγλη" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kūpaḥ οὐδ.=λάκκος, σπήλαιον, φρέαρ, κρήνη, λατ. cūpa θηλ.=κάδος, πίθος (> νεογερμ. Kufe, Kübel), cuppa θηλ.=ἀγγεῖον, ἀγγλοσαξ. hȳf=κυψέλη, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hūfr=ὁ κορμὸς (σκελετὸς) τοῦ

πλοίου· ρ. *qeu-p- = ποιεῖν θόλον, κυρτοῦν, ἐπίσης ἐν τοῖς: ἀρχ. γερμ. hubil=λόφος, λιθ. kùpstas=λόφος, kúopa=σωρός, kuõpti=ἐπισωρεύειν, συνάγειν· πβ. ρ. *qeu-b-, *qeu-bh-, βλ. *κύβος, κύμβη, κῦφός.*

κυπρῖνος, ὁ "εἶδος λιμναίου καὶ ποταμίου ἰχθύος": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. śapharaḥ=λατ. Cyprinus sophore, λιθ. šãpalas=λατ. Cyprinus dobula· περαιτέρω συγγ. τῷ μτγν. λατ. carpa=κυπρῖνος (δάνειον ἐκ τῶν γερμ. γλωσσῶν)· μᾶλλον εἶναι ἀρχαία λέξις προερχομένη ἐκ τοῦ νομαδικοῦ βίου.

1 **κύπρος, κύπριον,** βλ. *κύπειρος.*

2 **κύπρος,** ὁ "μέτρον σίτου": ἂν δὲν εἶναι λ. ξένη, τότε συγγ. τῷ *κύπελλον.*

κύπτω "κλίνω πρὸς τὰ ἐμπρός, κύπτω", *κυπτάζω* θαμιστ. "ἐξακολουθῶ νὰ κύπτω, κύπτω καὶ περιεργάζομαι, ἐξετάζω ἐκ τοῦ πλησίον, ἐρευνῶ", βλ. *κῦφός.*

κύρβις, ἡ "περιστρεφομένη στήλη, ἔχουσα πίνακας, ἐφ' ὧν ἦσαν γεγραμμένοι οἱ ἀρχαιότατοι νόμοι", βλ. 2 *καρπός.*

κυρέω "συναντῶ κατὰ τύχην, ἐπιτυγχάνω, εὑρίσκω", βλ. *κῦρω.*

κυρήβια, τὰ "πίτυρα κριθῶν, «φλούδια, τσόφλια»": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κυρίττω, κυρηβάζω "κτυπῶ διὰ τῶν κεράτων, ἐπιτίθεμαι διὰ τῶν κεράτων ὡς κριός": συγγ. τῇ ρ. *k̑er- = κεφαλή, βλ. *κορύπτω.*

κυρκανάω "ἀναμειγνύω, ὑποκινῶ, παρασκευάζω": ἀβεβ. ἐτυμολ.· ἴσως κατὰ συμφυρμὸν τῶν *κυκανάω* καὶ *τύρβη* κ.τ.τ. Πβ. *κυκάω.*

κύρμα, βλ. *κῦρω.*

κῦρος, -ους, τὸ "δύναμις, ἰσχύς, ἀξίωμα, ἐπιρροή, κῦρος, ἐπικύρωσις, ἀπόφασις" (μᾶλλον εἶναι ὑποχωρητ. σχηματισμὸς ἔκ τινος **κῡρὸς* "δυνατός, ἰσχυρός"), *κῦριος, -α, -ον* "ὁ ἔχων δύναμιν ἢ ἐξουσίαν· ἀποφασιστικός, ἔγκυρος, ἀνώτατος", *κῦριος,* ὁ "δεσπότης, κύριος· ἐπίτροπος", *κυρίως* "κανονικῶς, νομίμως, ἀκριβῶς", *κυρόω* "κάμνω τι ἔγκυρον, ἐπιβεβαιῶ, ἐπικυρῶ, ἐκτελῶ, ὁρίζω", *κύρωσις,* ἡ "ἐπικύρωσις", *ἄ-κυρος* "ὁ ἄνευ κύρους, μὴ ἰσχύων πλέον, ἄκυρος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. śū́raḥ=ἰσχυρός, ἀνδρεῖος, ἥρως, śavīraḥ=δυνατός, ἰσχυρός, gall. κυρ. ὀν. *Καύαρος,* κυμβρ. cawr=γίγας, πβ. *Κυάρη* "ἡ Ἀθηνᾶ" Ἡσύχ.· ρ. *k̑euā-, βλ. *κυέω.*

κύρτος, ὁ, **κύρτη,** ἡ "πλέγμα ἐκ σχοίνων, κάλαθος ἁλιευτικὸς μετὰ στενοῦ λαιμοῦ, κλωβίον («κλουβὶ»)", *κυρτία,* ἡ "ἔργον πλεκτόν, πλέγμα, ἀσπὶς πλεκτή", βλ. *κάρταλ(λ)ος.*

κυρτὸς "κεκυρτωμένος, κυρτός, θολωτός", *κυρτότης,* ἡ "τὸ κύρτωμα", *κυρτόω* "κάμνω τι κυρτόν, κυρτώνω", *κύρτωμα,* τὸ "κυρτότης, καμπή": συγγ. τοῖς: λατ. curvus=κυρτός, cortīna=στρογγύλον ἀγγεῖον, λέβης, τρίπους λέβης τῆς Πυθίας, τρίπους ὡς ἀνάθημα (ἐκ τοῦ *qr̥-tós=ἐστραμμένος, «γυρισμένος»), ρωσ. kórtočki θηλ. πληθ.=ἡ ὀκλαδὸν θέσις· ρ. *(s)qer-=στρέφειν, βλ. *κορωνός.*

κῦρω (μέλλ. **κύρσω,** ἀόρ. **ἔκυρσα**), νεώτ. **κυρέω** "συναντῶ κατὰ τύχην, ἐπιτυγχάνω, εὑρίσκω", *κύρμα,* τὸ "ὅ,τι τις συναντᾷ, εὕρημα, λεία, λάφυρον": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κύσθος, ὁ "τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον": μᾶλλον ἐκ τοῦ *kuz-dho-, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ρ. *qeu-s- = καλύπτειν, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kóṣṭha- ἀρσ., οὐδ.=δοχεῖον,

ὑπογάστριον, κυμβρ. cwthr=ὁ πρωκτός, τὸ παχὺ ἔντερον (*quzdhro-), γοτθ. huzd, ἀρχ. γερμ. hort=θησαυρός, καταφύγιον (κατὰ τὸν τύπον=κύσθος). Πβ. ρ. *(s)qeu-t- ἐν τοῖς: *κύτος, -ους*, τὸ "δέρμα, ἀγγεῖον, κοίλωμα, κοιλότης, κύρτωσις", *κυτίς, -ίδος*, ἡ "μικρὸν κιβώτιον, κυτίον, «κουτάκι»", *κυσός* "ἡ πυγή, ἡ γυναικεῖον αἰδοῖον" Ἡσύχ. (*κυτjος;), *κύτ(τ)αρος*, ὁ "κοίλωμα, θόλος τοῦ οὐρανοῦ, κυψέλη κηρήθρας, ἐν ᾗ κατατίθενται τὰ ἔμβρυα τῶν μελισσῶν· ὁ κάλυξ τοῦ καρποῦ τῆς δρυός, ὁ θάλλων κῶνος τῆς πίτυος", *κύσσαρος*, ὁ "τὸ λατ. ānus, πρωκτός" (*κυτ-Fαρος), λατ. cutis=δέρμα, cunnus=γυναικεῖον αἰδοῖον (*kut-nos;), κυμβρ. cwd=θύλακος τῶν ὄρχεων, ἀρχ. γερμ. hūt=δέρμα (*qūti-), hodo (νεογερμ. Hode)=ὄρχις (*qut-en-), ἀρχ. λιθ. kutȳs=βαλλάντιον. Πβ. *κύστις*.

κύστις, -εως καὶ **-ιδος**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ κύστις (ἡ οὐροδόχος), «φούσκα», τὸ βαλλάντιον ἢ θυλάκιον ἐκ κύστεως χοίρου, ὁ ἀσκός": μᾶλλον συγγ. τῷ *κύσθος*. Πβ. ἐπίσης *κύστη* "ἄρτος σπογγίτης" Ἡσύχ.

κύτισος, ἡ (ὁ) "φυτόν τι, τὸ λατ. Medicago arborea": ἴσως εἶναι ξένη λέξις.

κύτος, -ους, τὸ "κοίλωμα, κυρτότης, ἀγγεῖον, ὑδρία, δέρμα", βλ. *κύσθος*.

κύτ(τ)αρος, ὁ, βλ. *κύσθος*.

κύφελλα, τὰ "αἱ κοιλότητες τῶν ὤτων", βλ. *κῦφός*.

κῦφὸς "κεκλιμένος πρὸς τὰ ἐμπρός, κεκυρτωμένος, «καμπούρης»", *κῦφος*, *-ους*, τὸ "ἡ «καμπούρα», τὸ κύρτωμα, κύφωμα", *κῡφόω* "κάμπτω πρὸς τὰ ἐμπρός, κυρτώνω", *κύπτω* "κάμπτομαι, «σκύβω»", *κυπτὸς* "ταπεινός", *κύβδα* ἐπίρ. "μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἐμπρός, «σκυφτά»": ρ. *qeubh- (ὡς ἐπίσης καὶ ἐν τῷ *κύπτω* κ.τ.λ.) ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kubhrah=λίαν κυρτός, κυφὸς (πβ. καὶ kubhanyúḥ=χορεύων, βλ. *κυβιστάω*), ἀρχ. γερμ. hūba=γυναικεῖος πῖλος, ρωσ. kubaré=«σβούρα», ἥτις στρεφομένη παράγει βόμβον. — Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκουν καὶ τά: ἑλληνιστ. *κύφελλα*, τὰ "αἱ κοιλότητες τῶν ὤτων, τὰ ὦτα", *κυψέλη* (ἔκ τινος ἐπεκτετ. θ. μετὰ τοῦ s, *quhh-s-elā ἢ *qub-, *qup-), ἡ "κιβώτιον, θήκη, κυψέλη μελισσῶν, κοιλότης τοῦ ὠτός", *κυψελος*, ὁ "ἡ ἐν ὀπαῖς τῆς γῆς φωλεύουσα χελιδὼν τῶν ἀκτῶν, τὸ «πετροχελίδονο»".

κύχρᾱμος (καὶ **κέ-**; **κύγχ-**), ὁ "εἶδος πτηνοῦ, ἴσως τὸ λατ. Rallus crex": μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

κυψέλη, ἡ "κιβώτιον, θήκη, κυψέλη μελισσῶν, κοιλότης τοῦ ὠτός", βλ. *κῦφός*.

κύω, βλ. *κυέω*.

κύων, γεν. **κυνός**, αἰτ. **κύνα**, τοπ. πληθ. **κυσί**, ὁ, ἡ "σκύλος, σκύλα, κύων": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. śvá́n-, βεδ. śuván-, μηδ. *σπάκα* "τὴν κύνα" Ἡρόδ. 1,110 (> ρωσ. sobáka), ἀρμ. šun, γεν. šan=σκύλος, (*k̂uōn), τοχ. A ku=σκύλος, λυδ. (Ἰλλυρ.) *Καν-δαύλης*, ὁ "ὁ πνίγων τοὺς σκύλους", λατ. canis (ἀρχ. λατ. canēs) =σκύλος, σκύλα, ἀρχ. ἰρλ. cū, γεν. con=σκύλος, γοτθ. hunds, ἀρχ. γερμ. hunt (νεογερμ. Hund) ἀρσ.=σκύλος (*k̂uṇ-to-), λιθ. šuõ, γεν. šuñs=σκύλος. ΙΕ *k̂uon-, *k̂uon-. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: ὁμ. *κύντερος* "ἀναιδέστερος, θρασύτερος", *κύντατος* "ἀναιδέστατος, θρασύτατος", *κυνάς, -άδος* ἐπίθ. "ἀνήκουσα εἰς κύνα, κυνική", ὡς οὐσ. *κυνάς*, ἡ "κόπρος κυνός", ὁμ. *κυνέη* (*δορᾶ*), ἡ "μικρὸς πῖλος ἐκ δέρματος κυνός, πᾶν κάλυμμα τῆς κεφα-

λῆς δερμάτινον", *κύνειος* καὶ *κύνεος*, *κυνικός* "ὅμοιος πρὸς κύνα, ἀνήκων εἰς κύνα, «σκυλήσιος», κυνικός", *κυνίδιον*, τό, *κυνίσκος*, ὁ (*κυνίσκη*, ἡ) "μικρὸς κύων, «σκυλάκι»". Πβ. **καὶ** *κίνδυνος*, *κυνάμυια*.

κῶας, τό, πληθ. **κώεα**, δοτ. **κώεσι** "δέρμα προβάτου", ὑποκορ. *κῴδιον*, *κωδάριον*, τὸ "δορὰ προβάτου μετὰ τοῦ ἐρίου χρησιμεύουσα ὡς στρωμνή": ἴσως ἐκ τοῦ *κῶϜας, ΙΕ *qous=κάλυμμα, σκέπασμα, ρ. *(s)qeu- = καλύπτειν, σκεπάζειν, βλ. *κύσθος* (*κύτος*), *σκῦλον*, *σκῦτος*.

κωβιὸς (κωβίος), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἰχθὺς κωβιός" (> λατ. gōbius, gōbiō), *κωβίτης*, *-ου*, ὁ, *κωβῖτις*, *-ιδος* (ἡ), *κωβιώδης* "ὅμοιος πρὸς κωβιόν": μᾶλλον εἶναι δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης.

κώδεια, κώδυ(ι)α, ἀττ. **κωδιᾶ, κωδύᾶ**, ἡ, **κώδυον** (Θεόφρ.), τὸ "ἡ κεφαλὴ μήκωνος («παπαρούνας»)": μᾶλλον ἐκ τοῦ *κῶος*, ὁ "κοιλότης, σπήλαιον". Πβ. *κώδων*.

κώδων, -ωνος, ὁ, ἡ "τὸ «κουδούνι», ὁ κώδων, ἡ ὀπὴ τῆς σάλπιγγος, ἐξ ἧς ἐξέρχεται ὁ ἦχος, σάλπιγξ", *κωδωνίζω* "δοκιμάζω διὰ κωδωνίσματος ἢ κρούσεως (ἐπὶ νομίσματος)", *κωδωνο-φορέω* "περιφέρω τὸν κώδωνα, ἐπιθεωρῶ τοὺς φρουρούς": ἐκ τοῦ *κῶος*, πβ. *κώδεια*.

κώθων, -ωνος, ὁ "Λακωνικὸν ποτήριον": ἴσως ἐκ τοῦ **κοϜαθων*, συγγ. τῷ *κύαθος*· πβ. *κῶθα* "ποτήρια" Ἡσύχ.

κωκύω (-ῡ-) "κραυγάζω, θρηνῶ, ὀδύρομαι", *κώκῡμα*, τό, *κωκῡτός*, ὁ "κραυγή, θρῆνος": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **κῡ-κῡ-ω*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. hūwila= γλαῦξ, ἀρχ. ἰνδ. kāuti=κραυγάζει, βλ. *καύαξ*.

κωλακρέτης, -ου, ὁ "ὁ ἔχων τὴν ἐποπτείαν τῆς δημοσίας τραπέζης ἐν τῷ Πρυτανείῳ καὶ φροντίζων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν δικαστῶν, κυρ. ὁ συλλέγων τὰ τεμάχια κατὰ τὰς θυσίας": κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ **κωλ-αγρέτης*, *κῶλα* + *ἀγείρω*.

κῶλον, τὸ "μέλος τοῦ σώματος, σκέλος", *κωλέα*, ἀττ. *κωλῆ*, ἡ καὶ *κωλήν*, *-ῆνος*, ὁ "ὀστοῦν τοῦ μηροῦ μετὰ τῆς σαρκός, τὸ «μπούτι», χοιρομήριον", *κώληψ*, *-ηπος*, ἡ "τὸ ὀπίσω τοῦ γόνατος μέρος, ὁ ὑπὸ τὸ γόνυ τόπος· ἀστράγαλος" (*-ηπ-*: λατ. apiō, aptus), *κωλώτης*, *-ου*, ὁ "σαύρα, κυρ. ὁ ἔχων μέλη": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kāṭaḥ (*qol-to-)=ἰσχίον, λιθ. kelỹs, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kolěno=γόνυ, μικρορρωσ. čelén=μέλος τοῦ σώματος· ρ. *(s)qel- = κάμπτειν, βλ. *σκέλος*, πβ. *κυλλός*.

κωλύω (ἀττ. -ῡ-) "ἀνακόπτω, «σταματῶ», ἐμποδίζω, κωλύω, παρακωλύω", *κώλῡμα*, τὸ "ἐμπόδιον, κώλυμα", *κωλύμη*, ἡ "κώλυμα" (Θουκ.), *κώλυσις*, ἡ "ἐμπόδιον, κώλυμα", *κωλυτής*, *-οῦ*, ὁ "ὁ ἐμποδίζων, κωλύων", *κωλυτικός* "ἐμποδίζων, κωλύων": ἀβεβ. ἐτυμολ.

κῶμα, -ατος, τὸ "ἥσυχος καὶ βαθὺς ὕπνος, λήθαργος", *κωμαίνω* "διαρκῶς νυστάζω", *κωματίζομαι* "εὑρίσκομαι ἐν καταστάσει κώματος", *κωματώδης* "νυσταλέος": ἂν δὲν ἀνάγηται εἰς τὸ *κάμνω*, τότε μετὰ τοῦ ω, ἐκ τοῦ *ō[i] παρὰ τῷ οι ἐν τῇ λ. *κοίτη* (**κωι-τᾱ*), εἶναι συγγ. τῷ *κεῖμαι*.

κώμη, ἡ "χωρίον, μικρὰ πόλις ἐπαρχιακή· συνοικία πόλεως", *κωμήτης*, *-ου*, ὁ "χωρικός, ἀγρότης· ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς συνοικίας", *κωμῆτις*, *-ιδος*, ἡ "χωρική", *κωμηδὸν* ἐπίρ. "κατὰ κώμας": ἂν τοῦτο δὲν ἀνάγηται εἰς τὸ *κῶμος*, ὡς σημαῖνον "συνάθροισις ἀνθρώπων", ἴσως, μετὰ τοῦ ω, ἐκ τοῦ *ō[i]

(πβ. κῶμα), εἶναι συγγ. τοῖς: γοτθ. haims θηλ.=χωρίον, ἀρχ. γερμ. heim ἀρσ., οὐδ.=πατρίς, λιθ. šeimà=οἰκογένεια, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. šemja=ὡσ. (πβ. καὶ λιθ. kaimas=χωρίον, μᾶλλον δάνειον ἐκ τῶν γερμ. γλωσσῶν)· βλ. *κεῖμαι, κοιμάω*.

κῶμος, ὁ "πλῆθος, ὅμιλος (εὐθυμούντων ἀνθρώπων διερχομένων ἐν πομπῇ τὰς ὁδούς), φαιδρὰ πανήγυρις μετὰ μουσικῆς καὶ χοροῦ, ᾠδὴ ψαλλομένη κατὰ τοιαύτην τινὰ πομπήν, εὐωχία, διασκέδασις, «γλέντι»", *κωμῳδός*, ὁ "ὁ ἀοιδὸς *κώμου*, ᾄδων (ψάλλων) κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πανηγύρεως ἤ διασκεδάσεως, κωμικὸς ὑποκριτής, ἠθοποιός, κωμικὸς ποιητής", *κωμῳδέω* "παριστάνω ἐν κωμῳδίᾳ, διακωμῳδῶ", *κωμῳδία, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ κωμῳδία", *κωμῳδικὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν κωμῳδίαν, κωμικός" : ἂν ἀρχικῶς σημαίνῃ "πλῆθος ἀνθρώπων", ἴσως τότε εἶναι συγγ. τῇ ρ. *qem- = συμπιέζειν, συμπυκνοῦν ἐν τῇ λ. *κημός*, ὃ ἰδὲ (πβ. *κώμη, κώμυς*).

κώμυς, -υθος, ἡ "δέμα, δεμάτιον χόρτου", ὡς ἀρσ. *κώμυς*, ὁ "ἑλώδης τόπος, ἔνθα οἱ κάλαμοι φύονται λίαν πυκνοί, ἔχοντες περιπεπλεγμένας τὰς ρίζας" : μᾶλλον (ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *κῶμος*, ἐνδεχ. καὶ ἡ λ. *κώμη*) εἶναι συγγ. τοῖς: λιθ. kamuolỹs=τολύπη, «κουβάρι», ρωσ. komъ=σφαιροειδὴς βῶλος· ρ. *qem- = συμπιέζειν, συμπυκνοῦν, πβ. *κημός*.

κώνειον, τὸ "τὸ «βρομόχορτο»· ὁ ὀπὸς τοῦ δηλητηριώδους φυτοῦ κωνείου, τὸ δηλητήριον, δι' οὗ ἐφονεύοντο οἱ κατάδικοι ἐν Ἀθήναις" : ἴσως συγγ. τῷ *κῶνος*, ὁ "ὁ καρπὸς τῆς πεύκης, ἡ «κουκκουνάρα» (ὡς θηλ. *κῶνος*, ἡ "τὸ δένδρον ἡ πίτυς")· τὸ γεωμετρικὸν σχῆμα ὁ κῶνος"· ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὰς λεπτὰς καὶ αἰχμηρὰς ἐξοχὰς τῆς ὀδοντωτῆς καὶ ἀκανθώδους περιφερείας τῶν πυκνῶς φυομένων φύλλων.

κῶνος, ὁ "ὁ καρπὸς τῆς πεύκης ἢ ἐλάτης, ἡ «κουκκουνάρα», τὸ «κουκκουνάρι» (ὡς θηλ. *κῶνος*, ἡ "τὸ δένδρον ἡ πίτυς")· τὸ γεωμετρικὸν σχῆμα ὁ κῶνος, ἡ κορυφὴ τῆς περικεφαλαίας, «σβούρα»", *κωνικὸς* "ὁ ἔχων σχῆμα κώνου, κωνικός" :=ἀρχ. ἰνδ. śāṇaḥ ἀρσ. (μετ' ἠλαττ. β. ṇ ἀντὶ n)=ἀκόνη, Λυδία λίθος· πβ. śi-śā-ti=ὀξύνει, ἀκονίζει (śitáḥ=«ἀκονισμένος»)=λατ. catus=ὀξύς, ὀξύνους, μσν. ἰρλ. cath=σοφός), ἀρμ. sur=ὀξὺς (*k̑ō-ro-), sur, γεν. sroy=ξίφος, μάχαιρα, sair=τὸ τέμνον μέρος, ἡ «κόψη» (*k̑e-ri-), λατ. cōs, γεν. cōtis θηλ.=ἀκόνη, «ἀκονόπετρα», cōtēs, cautēs θηλ.=αἰχμηρὸς βράχος, μσν. γερμ. hār=ἐργαλεῖον χρησιμοποιούμενον πρὸς ὄξυνσιν (ἀκόνισιν) τοῦ δρεπάνου, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hein θηλ., ἀγγλοσαξ. hān=«ἀκονόπετρα»· ρ. *k̑ō(i)-, *k̑ē(i)-, *k̑əi- ὕστερογ. τύποι τοῦ *ak̑- = αἰχμηρός, ὀξύς, βλ. *ἄκαινα*. Πβ. *κώνειον*.

κώνωψ, -ωπος, ὁ "ὅ,τι καὶ γῦν, κώνωψ, «κουνούπι»", ἐξ οὗ *κωνωπεῖον*, τὸ (καὶ *κωνωπεών, -ῶνος*, ὁ) "κλίνη ἢ ἀνάκλιντρον μετὰ λεπτῶν δικτυωτῶν παραπετασμάτων διὰ τοὺς κώνωπας, «κουνουπιέρα»" (ἐκ τοῦ *καν-, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς αἰγυπτ. πόλεως Canōpus· > λατ. cōnōpium, -ēum) : ξένη λέξις.

κῶος, ὁ "εἱρκτή, φυλακὴ (κυρ. κοιλότης, σπήλαιον)", βλ. *κοῖλος*, πβ. *κώδεια, κώδων*.

κώπη, ἡ "λαβὴ (ξίφους, κώπης, κλειδός, λαμπάδος), κώπη, «κουπί»", *κωπήεις* "ὁ ἔχων λαβήν", *κωπώ*, ἡ "ἡ ράβδος, ἣν ἔφερον κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς δαφνηφορίας", *κωπήρης, -ες* "ὁ ἔχων κώπας, ἐφωδιασμένος μὲ κώπας" :

ἐκ τοῦ *qōpā, ἡτεροιωμ. β. τῆς ρ. *qēp- = ἅπτεσθαι, λαμβάνειν (λατ. cēpī), πβ. λατ. capulus=λαβή, φέρετρον, ἀρχ. γερμ. haba, νεογερμ. Handhabe= χειρολαβή. Βλ. *κάπτω*.

κώρυκος, ὁ "δερμάτινος σάκκος, πήρα δερματίνη, «ταγάρι»", *κωρυκώδης*, -ες "ὅμοιος πρὸς κώρυκον" : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις (κιλικ. ;).

κωτίλος "φλύαρος· ζωηρός, ἐκφραστικός", *κωτίλλω* "φλυαρῶ· κολακεύω, ἐξαπατῶ διὰ κολακευτικῶν λόγων" : μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λέξις. Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

κωφὸς "βωβός, ἄλαλος, κωφός, «κουφός»· ἠλίθιος, βλάξ", *κωφότης*, -ητος, ἡ "ἡ ἰδιότης τοῦ κωφοῦ· νωθρότης", *κωφάω*, *κωφόω* "κάμνω τινὰ νὰ σιωπήσῃ· παθ. γίνομαι κωφός", *κώφωσις*, ἡ "κωφότης· ἀδυναμία", βλ. *κηφήν*.

κὼψ "εἶδος γλαυκός", βλ. *σκώψ*.

Λ

λᾶ- ἐπιτατ. μόριον "λίαν, πολύ", βλ. *λαιψηρός*, *λίαν*.

λᾶας (ὁμ.), γεν. **λᾶος**, ἀττ. **λᾶας** καὶ **λᾶς**, ὁ "λίθος" (μᾶλλον παλ. οὐδ. *λᾶ[F]ας, *λᾶ[F]ᾰ[σ]-ος), ὁμ. *λᾶϊγξ*, ἡ, πληθ. *λᾶϊγγες*, αἱ "μικρὸς λίθος", *κραταί-λεως*, *-λεων* "ὁ ἀποτελούμενος ἐκ σκληρῶν λίθων, βραχώδης" (*-λη̄Fος), ἀττ. *λεύω* "λιθοβολῶ, φονεύω διὰ λίθων", *λευστήρ*, -ῆρος, ὁ "ὁ λιθοβολῶν, φονεύς" (*λη̄υσ-, ΙΕ *lēus-)· μεταπτ. τύποι (*ləus-) : *λαυστήρ*, ὁ "λιθοξόος· ἄθλιος, ἐπίπονος· λιθόστρωτος διάδρομος οἰκίας", *λαύστρανον* "τινὲς λύκον· τινὲς φρέατος ἅρπαγα" Ἡσύχ., ἀττ. *λαύρᾱ*, ἰων. *λαύρη*, ἡ "πετρώδης στενωπός, λιθόστρωτος ὁδός, ἀπόπατος", *λαῦρον* "μέταλλον ἀργύρου παρ' Ἀθηναίοις" Ἡσύχ. (-αρ- θ. *λᾶFαρ) : συγγ. τοῖς: ἰλλυρ. κυρ. ὀν. Lavo (ἔκ τινος *lava=λίθος, βράχος), ἀλβ. lere, -a=πέτραι, σωρὸς λίθων, πτῶσις βράχου (*lāu̯erā, πβ. *λαύρᾱ*), λατ. (κελτ.) lausiae=αἱ κατὰ τὴν λατόμησιν ἀποσπώμεναι λίθιναι πλάκες, δίκην σφηνῶν (σχιζῶν), ἴσως ἀρχ. σαξ. leia=λιθίνη πλάξ, μσν. γερμ. leie=σχιστόλιθος (*lēu̯jōn ;)· ρ. *lēu-, *ləu- = λίθος, ἴσως ταυτόσημος τῇ *lēu-, *ləu- = ἀποκόπτειν (βλ. *λύω*).

λάβρος "βίαιος, ὁρμητικός, σφοδρός, λαίμαργος, ἄπληστος", *λάβραξ*, ὁ "ἀδηφάγος τις θαλάσσιος ἰχθύς, τὸ «λαβράκι»", βοιωτ. *λάβριχος*, ὁ "ἰχθύς τις", ὁμ. *λαβρεύομαι* "κομπορρημονῶ, ἀλαζονεύομαι" (κατὰ τὸ *μωμεύω* κ.τ.λ.), *λαβρ-αγόρης*, ὁ "ὁ ἀγορεύων αὐθαδῶς, κομπορρήμων" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *lag^{u̯}ros, συγγ. τοῖς: *λάζομαι* "λαμβάνω, δράττομαι, «πιάνω», ἁρπάζω, συλλαμβάνω", ἀορ. β' *λαβεῖν* (τοῦ *λαμβάνω* "ὅ,τι καὶ νῦν, λαμβάνω, «πιάνω», ἁρπάζω"), ρ. *(s)lăgu̯-.

λαβρώνιον, τό, λαβρώνιος, ὁ "εἶδος περσικοῦ ποτηρίου (ἀγγείου), ἔχοντος λαβὰς (ὠτία)": ξένη λέξις.

λαβύρινθος, ὁ "μέγα οἰκοδόμημα ἔχον πολλὰς αἰθούσας καὶ συγκοινωνοῦν διὰ πολυπλόκων διόδων καὶ στοῶν", *λαβυρινθώδης* "ὅμοιος πρὸς λαβύρινθον, πολύπλοκος" : λυδ. λέξις κατὰ Πλούτ., πβ. λυδ. *λάβρυς*, ἡ "πέλεκυς"

(Πλούτ.)· σημ. *βασιλική ἔπαυλις, ἀνάκτορον, κυρ. οἶκος διπλοῦ πελέκεως ὡς βασιλικὸν ἔμβλημα*.

λάγανον, τὸ *λεπτὸν καὶ εὐρὺ πλακούντιον ἐξ ἀλεύρου καὶ ἐλαίου, ἡ «λαγάνα»* (> λατ. laganum) : συγγ. τοῖς : *λαγαρός, λαγγάζω*· κατὰ τὸν τύπον= ἀρχ. σαξ. lakan=ὕφασμα (νεογερμ. Laken=σινδών).

λαγαρὸς (*slǝg-) *χαλαρός, ἰσχνός, λεπτός, στενός, κοῖλος*, *λαγών*, ἡ, συνήθ. ἐν τῷ πληθ. *λαγόνες*, αἱ (οἱ) *τὸ ἑκατέρωθεν ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοῖλον μέρος τοῦ σώματος, «λαγγόνι»· τὰ πλευρά, αἱ ὀσφύες, πλευραί* (κατὰ τὸν τύπον=νορβ. lake=ῥάκος), *λάγνος* *ἀσελγής, ἀκόλαστος, λάγνος*, *λαγνεία*, ἡ *ἀκολασία· συνουσία*, ἐκτετ. β. *λωγάνιον*, τὸ *τὸ ἐκ τοῦ λαιμοῦ τῶν βοῶν κρεμάμενον μετὰ λίπους*, *λωγὰς* *πόρνη* Ἡσύχ., ὁμ. *ἄλληκτος* (*-sl-) *ἄληκτος, ὁ μὴ λήγων, ἀκατάπαυστος, ἄκαμπτος, ἀνένδοτος*, *λήγω* (ἐπιχ. ἀόρ. *ἔλληξα*) *καταπαύω, καταστέλλω* ἀμτβ. τελειώνω, λήγω, καταλήγω*, *λαγάσσαι* *ἀφεῖναι* Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς ἀρμ. lknim=εἶμαι ἀχαλίνωτος, ζωηρὸς (*lōg-, πβ. *λωγὰς* κ.τ.λ.), λατ. laxus=χαλαρός, ἀνειμένος, langueō =εἶμαι χαλαρός, ἀτονῶ, μαραίνομαι, ἀρχ. ἰρλ. lacc=χαλαρός, ἀδύνατος, ἀρχ. γερμ. slah (νεογερμ. schlaff)=χαλαρός· ρ. *(s)lēg-, *(s)lōg-, *(s)lǝg- =χαλαρὸν εἶναι· πβ. *λάγανον, λαγγάζω, λαγωός, λέγνον*.

λαγγάζω *ἐνδίδω, ὑποχωρῶ, ὀκνῶ*, *λάγγων* *μετάβολος* Ἐτυμ. **Μέγ.** : μᾶλλον συγγ. τοῖς : λατ. langueō=εἶμαι χαλαρός, ἀτονῶ, μαραίνομαι, *λαγαρὸς* (ὃ ἰδέ).

λάγνος *ἀσελγής, ἀκόλαστος, λάγνος*, βλ. *λαγαρός*.

λάγῡνος, ὁ (ἡ) *φιάλη ἔχουσα στενὸν λαιμὸν καὶ εὐρεῖαν κοιλίαν, ἡ λάγυνος· μέτρον περιέχον 12 κοτύλας* (> λατ. lagōna, -ūna, νεογερμ. Lägel=ἡ «βαρέλα») : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

λαγχάνω, μέλλ. **λήξομαι**, ἀόρ. β' **ἔλαχον**, πρκ. **λέλογχα**, ἀττ. **εἴληχα** (κατὰ τὸ *εἴληφα*) *λαμβάνω διὰ κλήρου (ἢ παρὰ τῆς τύχης ἢ παρὰ τῶν θεῶν), λαμβάνω ὡς μερίδιον, γίνομαι κάτοχος πράγματός τινος*, *λάχος*, τὸ *τὸ διὰ κλήρου ὁριζόμενον μερίδιον, ὁ κλῆρος, τὸ μερίδιον, ἡ μοῖρα*, *Λάχεσις*, ἡ *μία τῶν τριῶν Μοιρῶν, ἡ διαθέτουσα τοὺς κλήρους τῶν ἀνθρώπων· κλῆρος, προορισμὸς* (=μεσσαπ. *logetis, δοτ. πληθ. logetibas)*, *λῆξις*, ἡ *καθορισμὸς ἢ διορισμὸς διὰ κλήρου, μέρος ἀπονεμόμενον διὰ κλήρου* : ἀβεβ. ἐτυμολ.

λαγωὸς (ὁμ.), ἀττ. **λαγὼς καὶ λαγῶς**, γεν. **λαγὼ καὶ λαγῶ**, ἰων., κορινθ. **λαγός**, γεν. **-οῦ**, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ λαγός*, *λαγῷος* *ὁ ἀνήκων εἰς τὸν λαγόν, ὁ τοῦ λαγοῦ* : ἐκ τοῦ *(s)lǝg-ō[u]s-os=ὁ ἔχων χαλαρὰ (κρεμάμενα) ὦτα (ἐκ τινος οὐδ. σημαίνοντος *τὸ ἔχον χαλαρὰ ὦτα*), πβ. *λαγαρὸς* καὶ *οὖς*.

λᾶδανον, τὸ *τὸ κόμμι τοῦ θάμνου *λήδου*, εἶδος ἀρωματικῆς ῥητίνης*, βλ. *λῆδον, λῆδος*.

λάζομαι (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) *λαμβάνω, δράττομαι, «πιάνω», ἁρπάζω, συλλαμβάνω*, νεώτ. (κατὰ τὸ *αἴνυμαι*) ἰων., ἀττ. *λάζυμαι* =ὡσ. : ἐκ τοῦ **λαγ*ᵘ̯*-jo-μαι* (=ἀγγλοσαξ. læccan=δράττεσθαι, συλλαμβάνειν) ἢ ἐκ τοῦ **λαγγ*ᵘ̯*-jo-μαι*· πβ. ὁμ. ἀόρ. *ἔ-λλαβε* ἐκ τοῦ **ἐ-σλαβ-*, βλ. *λαμβάνω*· πβ. *λάβρος*.

λαθραῖος, λάθριος, λάθρος "μυστικός, κρύφιος, λαθραῖος", ἰων. *λάθρη* καὶ *λάθρῃ*, δωρ. *λάθρᾱ* καὶ *λάθρᾳ* ἐπίρ. "κρυφίως, λάθρᾳ, λαθραίως, ἡσύχως, ἐν ἀγνοίᾳ", ὁμ. *λαθι-κηδής* "ὁ κάμνων νὰ λησμονῇ τις τὴν θλῖψιν, παυσίλυπος, παυσίπονος", *λαθί-πονος* "ὁ λησμονῶν τὸν πόνον": συγγ. τῷ *λανθάνω* (*λήθω*).

λάθυρος, ὁ "εἶδος ὀσπρίου, τὸ «λαθούρι»", *λαθυρίς*, ἡ "φυτόν τι καθαρτικόν": ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: λατ. lēns, -tis=φακῆ (πβ. ἀρχ. γερμ. linsi, νεογερμ. Linse=φακῆ) καὶ ἐκκλ. σλαβ. lęšta=φακῆ, δάνειον ἔκ τινος ἀγνώστου πηγῆς.

λᾶϊγξ, βλ. *λᾶας*.

λαιδρὸς "τολμηρός, θρασύς, ἀναιδής": = ἰλλυρ. κυρ. ὄν. Ledrus· ἴσως συγγ. τῷ 2 *λαιμὸς* "ἄγριος, ἀχαλίνωτος, ἀναιδής" (βλ. 1 *λαιμός*).

λαίθαργος "ὁ δάκνων κρυφίως, ὕπουλος, δόλιος", *λήθ-αργος* "ἐπιλήσμων, νωθρός", ὡς οὐσ. *λήθαργος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ληθαργικὴ κατάστασις, ὁ λήθαργος", *ληθαργικὸς* "ὁ πάσχων ἐκ ληθαργίας": IE *lā[i]dh-, *ləidh-, βλ. *λανθάνω*.

λαικάζω "πορνεύω", *λαικαστής*, -οῦ, ὁ "πόρνος", *λαικάς*, -άδος, ἡ "πόρνη": ἴσως συγγ. τοῖς: *ληκώ*, -οῦς, ἡ "τὸ ἀνδρικὸν μόριον", *ληκάω*, ἀπρφ. ἀορ. *ληκῆσαι* "ἔρχομαι εἰς παράνομον συνουσίαν".

λαῖλαψ, -απος, ἡ "θύελλα, καταιγίς, λαῖλαψ", *λαιλαπώδης* "θυελλώδης, τρικυμιώδης": ἴσως μετ' ἐπιτατ. διπλασ. (πβ. *μαι-μάω, παι-φάσσω*) συγγ. τῷ *λαπίζω* "συμπεριφέρομαι ἀλαζονικῶς, κομπάζω, μεγαλαυχῶ".

1 **λαιμός,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, λαιμός, φάρυγξ, λάρυγξ", ἰων. *λαιμώσσω*, ἀττ. *λαιμάττω* "εἶμαι λαίμαργος ἢ πειναλέος", *λαίμαργος* "ἀδηφάγος, ἄπληστος, λαίμαργος" (**λαιμο-μαργος*;), *λαῖτμα* (**λαι-τ-μα*, πβ. *ἄ-ε-τμα*), τὸ "ὁ βυθός, τὸ βάθος τῆς θαλάσσης": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ləi-mós· ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *λαιμὸς* "ἄγριος, ἀχαλίνωτος, ἀναιδής", *λαιδρὸς* "τολμηρός, θρασύς, ἀναιδής" (*ləid-ros), μεταπτ. τύπος *λῖρὸς* "ἀναιδής, θρασύς, ἀκόλαστος, φιλήδονος" συγγ. τῇ ρ. *lē[i]- καὶ *ləi- = θέλειν ἐν τῷ δωρ. *λῆν* "θέλειν" (πβ. ἐπίσης *λιλαίομαι, λίᾱν*).

2 **λαιμὸς** "ἄγριος, ἀχαλίνωτος, ἀναιδής", βλ. 1 *λαιμός*.

λαῖον, τὸ "μέρος ὀχήματος, δρέπανον;": ἀβεβ. σημ. καὶ ἐτυμολ.

λαιὸς "ἀριστερός": ἐκ τοῦ **λαιϝὸς*=λατ. laevus, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lěvъ (πβ. ἰλλυρ. κύρ. ὄν. Leus, Levo κ.τ.λ.).

λαισήϊον, τὸ "δέρμα χρησιμεῦον ὡς ἀσπίς, εἶδος ἀσπίδος ἐλαφροτέρας τῆς συνήθους": μᾶλλον εἶναι προελλ.-μικρασιατ. λέξις.

λαῖτμα, τὸ "ὁ βυθός, τὸ βάθος τῆς θαλάσσης", βλ. 1 *λαιμός*.

λαῖφος, τὸ "ἱμάτιον πεπαλαιωμένον καὶ ῥακῶδες, ἐσθής, ὕφασμα, ἱστίον", *λαίφια* "ῥάκη" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

λαιψηρὸς "ὁρμητικός, ταχύς, εὐκίνητος, ἐλαφρός", *λαιψηρο-δρόμος* "ὁ ταχέως τρέχων": ἐκ τοῦ *λᾱ-*(ὁ ἰδὲ) "λίαν, πολὺ" (βλ. *λίᾱν*) + *αἰψηρὸς* "ταχύς, ὁρμητικὸς" (βλ. *αἶψα*).

λακερός, λακέρυζος, βλ. *λάσκω*.

λακίς, -ίδος, ἡ, **λάκος,** τὸ "ῥάκος, σχίσμα, «κουρέλι»", *λακίζω* "κατασχίζω, σπαράσσω", *λάκισμα*, τὸ (πληθ.) "ῥάκη": συγγ. τοῖς: λατ. lacer=ρακώδης,

κατεσχισμένος, ἠκρωτηριασμένος, lacerō=σπαράττω, συντρίβω, διαφθείρω, lacinia=ἀποκεκομμένη ἄκρα ὑφάσματος, ῥάκος, lancinō=σπαράσσω, κατασχίζω, ἀλβ. l'akur=γυμνός.

λάκκος, ὁ "κοίλωμα γῆς, ὀπή, λάκκος, φρέαρ, δεξαμενή, λίμνη, ἔνθα διετηροῦντο πτηνὰ ὑδρόβια", *λακκαῖος* "ὁ ἐκ τοῦ λάκκου, ἐκ τῆς δεξαμενῆς": ἐκ τοῦ **λακμος*, συγγ. τοῖς: λατ. lacus=λίμνη, ἀρχ. ἰρλ. loch=λίμνη, τεχνητὴ λίμνη, ἀγγλοσαξ. lagu=λίμνη, ποταμός, ὕδωρ· πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. loky, γεν. lokъve=τέλμα, λάκκος, δεξαμενή.

λακτίζω "κτυπῶ διὰ τῆς πτέρνης τοῦ ποδός, «κλοτσῶ», κινοῦμαι σπασμωδικῶς", βλ. *λάξ*.

λάλος "φλύαρος" (συγκρ. *λαλίστερος*, ὑπερθ. *λαλίστατος*), *λαλιά*, ἡ "ὁμιλία, λόγος, φλυαρία", *λαλέω* "ὁμιλῶ, λέγω, φλυαρῶ, πολυλογῶ", *λαλαγέω* "φλυαρῶ· τερετίζω", *λαλαγή*, ἡ "ἐλαφρὸς ψίθυρος, βόμβος": ἠχομιμ. λ. (σχηματισθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἐπιφ. lala) ὡς τά: ἀρχ. ἰνδ. lalallā=φθόγγος ἑνὸς ψελλίζοντος, λατ. lallō=ἐπαναλαμβάνω ρυθμικῶς τὸ *λαλά*, «τραγουδῶ χωρὶς λόγια», «νανουρίζω» νήπιον, lallus=τὸ ᾆσμα τῆς τροφοῦ, νεογερμ. lallen=ψελλίζειν, λιθ. lalúoti=ψελλίζειν. Πβ. *ἀλαλή*· ἄνευ ἀναδιπλ. *λαίειν* καὶ *λαήμεναι* "φθέγγεσθαι" Ἡσύχ., βλ. *λῆρος*.

λαμβάνω "ὅ,τι καὶ νῦν, λαμβάνω, «παίρνω, πιάνω», ἁρπάζω, συλλαμβάνω, καταλαμβάνω, δέχομαι" (νέος σχηματισμὸς κατὰ τὸν ἀόρ. *ἔ-λαβον*, ὡς τὸ *μανθάνω* : *ἔμαθον*), μέλλ. ἀττ. *λήψομαι*, ἰων. *λάμψομαι*, **δωρ. λαψοῦμαι, ὁμ.** ἀόρ. *ἔ-λλαβε* (**ἐ-σλαβ-*), ἀττ. πρκ. *εἴληφα* (**σε-σλᾱφ-α* ἀντὶ *εἴληφα*), ἰων. *λελάβηκα*, κρητ. *λέλομβα* (τὸ *λε-* κατὰ τὸ *λέ-λοιπα* κ.τ.λ.), παθ. πρκ. ἀττ. *εἴλημμαι*, ἰων. *λέλημμαι* καὶ *λέλαμμαι*· *λῆμα*, τὸ "πᾶν τὸ λαμβανόμενον, εἰσόδημα, κέρδος", *λῆψις, -εως*, ἡ "τὸ λαμβάνειν, ἁρπάζειν, ἡ λῆψις", ρημ. ἐπίθ. *ληπτέος* "ὃν δεῖ λαμβάνειν", *ληπτός* "ὃν δύναταί τις νὰ λάβῃ"· ρ. *(s)lāgᵘ̯- = δράττεσθαι, λαμβάνειν, συλλαμβάνειν (βλ. *λάζομαι*)· ἔν τισι καὶ ρ. ***labh-** = λαμβάνειν ἀπό τινος, ἁρπάζειν (βλ. *λάφυρον*).

λαμός, ὁ "βάραθρον, σπήλαιον", *λάμια*, ἡ "ἀδηφάγος ἰχθὺς τῆς θαλάσσης· μυθώδές τι τέρας, ὅπερ ἐτρέφετο ἐξ ἀνθρωπίνων σαρκῶν" (> λατ. lamia), *λάμια*, τὰ "χάσματα γῆς, ῥῆγμα γῆς"(> λατ. lamium=εἶδος φυτοῦ ὅμοιον πρὸς κνίδην), *λαμυρός* "ἄπληστος, ἀκόρεστος, λαίμαργος, θρασύς, ἀναιδής", *λαμυρία*, ἡ "θρασύτης, ἀναίδεια": συγγ. τοῖς: λατ. lemurēs=πνεύματα νυκτός, φαντάσματα, ψυχαὶ νεκρῶν, λιθ. lemóti=καίεσθαι ὑπὸ δίψης, ποθεῖν τι διακαῶς, λεττ. lamatas=παγὶς χρησιμοποιουμένη πρὸς σύλληψιν ποντικῶν.

λάμπη, ἡ "ἀφρὸς σχηματιζόμενος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας στασίμων ὑγρῶν, ἡ «μούχλα», σκωρία", *λάπη*, ἡ "φλέγμα, μύξα": ἀβεβ. ἐτυμολ.

λάμπουρις, -ιδος, ἡ "ἀλώπηξ", βλ. *λάμπω*.

λάμπω (ποιητ. μτχ. ἐνεστ. **λαμπετόων**) "παρέχω φῶς, ἐκπέμπω λάμψιν, ἀκτινοβολῶ, λάμπω" (*ləmp-), *λαμπάς, -άδος*, ἡ "δᾴς, πυρσός, λαμπάς", *λαμπτήρ, -ῆρος*, ὁ=ὡσ., *λαμπρός* "φέγγων, φωτεινός, ἀκτινοβόλος, λαμπρός, διαυγής, σαφής, φαιδρός, μεγαλοπρεπής", *λαμπρότης, -ητος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ λαμπρότης", *λαμπρύνω* "κάμνω τι λαμπρόν", *λαμπρύνομαι* "ὑπερηφανεύομαι διά τι, διακρίνομαι εἴς τι", *λαμπυρίς, -ίδος*, ἡ "ἡ πυγολαμπίς,

«κωλοφωτιά»", *λάμπουρις, -ιδος*, ἡ "ἀλώπηξ" (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **λαμπρουρ-*): συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. leiptr ἀρσ. = ἀστραπή, λιθ. liepsnà θηλ. = φλόξ, lópė θηλ. = φῶς, δέσμη, σχίζαι ἐκ ξύλου χρησιμοποιούμεναι πρὸς παραγωγὴν φωτός, ἀρχ. ἰρλ. lassaim = φλέγομαι (*laps-)· ρ. *lā[i]p-, *ləip-, *ləp- = λάμπειν, φωτίζειν.

λαμυρὸς "ἄπληστος, ἀκόρεστος λαίμαργος, ἀναιδής", βλ. *λαμός*.

λανθάνω, μέλλ. **λήσω,** δωρ. **λᾱ́σω,** ἐνεργ. ἀόρ. β' **ἔλαθον,** πρκ. **λέληθα** "διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος, μένω ἄγνωστος, ἀόρατος, ἀπαρατήρητος", *λήθη*, δωρ. *λᾱ́θᾱ*, ἡ "λησμοσύνη, λήθη", *λῆσις, λησμοσύνη, λῆστις*, ἡ "λήθη", *ἀ-ληθής*, δωρ. *ἀ-λᾱθὴς* "ὁ μὴ ἀποκρυπτόμενος, πραγματικός, ἀληθής, ἀληθινός", *ἀλήθεια*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀλήθεια", *ἀληθεύω* "λέγω τὴν ἀλήθειαν, εἶμαι ἀληθής", *ἀληθινὸς* "φιλαλήθης, ἀξιόπιστος, ἀληθής, γνήσιος", *λήθω*, δωρ. *λᾱ́θω* "διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος, μένω κεκρυμμένος (ἀπαρατήρητος), λησμονῶ": ἐκ τοῦ *lā-dh-, *lə-dh- (dh-, ἐξ ἧς μᾶλλον ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἐνεστ.· πβ. *lāidh- ἐν τῇ λ. *λαίμαργος*), συγγ. τῷ λατ. lateō = διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος, κρύπτομαι (ἐκ τοῦ ρημ. ἐπιθ. *lə-tós ;)· συγγ. ἴσως καὶ τῷ ἀρχ. ἰνδ. rāhúḥ = δαίμων, ὅστις ἐπισκοτίζει τὴν σελήνην καὶ τὸν ἥλιον· πβ. ἑλλ. *λῆτο, λήϊτο* "ἐπελάθετο" Ἡσύχ., ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lajati = καταδιώκειν, ἐνεδρεύειν (ἐκ τοῦ *lā-i̯o-), ἀρχ. τσεχ. lakati = ἐνέδρας ἑτοιμάζειν (ἐκ τοῦ *lā-qā-). Πβ. *λεωργός*.

λάξ, λάγδην (πβ. *δράγδην*) ἐπίρ. "διὰ τῆς πτέρνης τοῦ ποδὸς λακτίζων", *λακτίζω* "κτυπῶ διὰ τῆς πτέρνης τοῦ ποδός, «κλοτσῶ»· εὑρίσκομαι ἐν ἀγωνίᾳ (ἐπὶ ἀποθνήσκοντος ἀνθρώπου)", ἀρχ. *λακτιστής, -οῦ*, ὁ "ὁ λακτίζων, πατῶν τὰ σταφύλια", *λάκτις, -ιος*, ἡ "ὁ ὕπερος, τὸ «γουδοχέρι»", *λαχμὸς* (**λακ-σμός*), ὁ "τὸ κτύπημα διὰ τῆς πτέρνης τοῦ ποδός, λάκτισμα", **λάζω*, ἀόρ. *λάξας* "ἀνατρέψας διὰ τοῦ ποδός", μεταπτ. τύποι: *ληκᾶν* "τὸ πρὸς ᾠδὴν ὀρχεῖσθαι", *λικερτίζειν* "σκιρτᾶν" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. lakuṭaḥ = ρόπαλον, «μαγκούρα», ṛkṣálā = ἡ κλείδωσις τῶν ποδῶν τῶν μονοχήλων ζῴων, λατ. lacertus ἀρσ. = μῦς τοῦ ἄνω μέρους τοῦ βραχίονος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. leggr = τὸ κάτω μέρος τοῦ ποδός, πέλμα, ὀστοῦν, lœr = μηρός, ἀγγλοσαξ. līra = τὸ παχὺ κρέας τῆς κνήμης καὶ τοῦ μηροῦ, μσν. γερμ. lecken (πρώιμον νεογερμ. löcken) = ὄπισθεν κτυπεῖν, λακτίζειν (κοινὸν γερμ. *lakjan), λιθ. lekiù, lė̃kti = ἵπτασθαι· ρ. *lĕ̆q-, *ləq- = κάμπτειν, λυγίζειν· προσέτι αἱ δισύλλαβοι ρ. *ŏlĕ̆q-, *ĕlĕ̆q- ἐν ταῖς λ.: *ἄλαξ* "πῆχυς, Ἀθαμάνων" Ἡσύχ., ἀρμ. olok' = κνήμη, λιθ. uolektis θηλ. = ὁ πῆχυς, alkū́nė θηλ. = ἀγκών, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lakъtь = τὸ κάτω τμῆμα τοῦ βραχίονος.

λᾱὸς (ὁμ.), ἰων. **ληός,** ἀττ. **λεώς,** ὁ "ἄθροισμα ἀνθρώπων, πλῆθος, λαός", *λήϊτος*, δωρ. *λᾱ́ϊτος* "ὁ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐσχηματισμένος, δημόσιος", *λήϊτον*, δωρ. *λᾱ́ϊτον*, τὸ "δημόσιον ἀρχεῖον", *ληιτουργός*, ἀττ. **λειτουργός,** ὁ "ὁ ἔχων δημοσίαν ὑπηρεσίαν, δημόσιος ὑπηρέτης", *ληιτουργέω* καὶ *λειτουργέω* "ἐκτελῶ δημόσια καθήκοντα, ὑπηρετῶ τὸν λαόν", *ληιτουργία* καὶ *λειτουργία*, ἡ "βαρύ τι δημόσιον ἔργον ἢ καθῆκον τῶν πλουσιωτάτων Ἀθηναίων πολιτῶν, πᾶσα ὑπηρεσία": ἀβεβ. ἐτυμολ. (ξένη λέξις ;)

1 **λάπαθος,** ὁ, **λάπαθον,** τὸ "λάκκος, ὄρυγμα (χρησιμοποιούμενον ὡς παγὶς ἀγρίων ζῴων)": συγγ. τῷ *λαπάσσω*, βλ. *ἀλαπάζω*.

2 **λάπαθος**, ὁ, ἡ, **λαπάθη**, ἡ, **λάπαθον**, τὸ "λάχανον ἄγριον ἐδώδιμον, τὸ «λάπατο»": ἴσως, ὡς σημαῖνον "λάχανον κενωτικὸν τοῦ σώματος", εἶναι ἐπίσης συγγ. τῷ *λαπάσσω* (ἂν δὲν συσχετίζηται πρὸς τὸ λατ. lappa=εἶδος βοτάνης)· πβ. καὶ *λάψα, λα(μ)ψάνη*, ἡ "λάχανον ἐδώδιμον, ἡ «λαψάνα»".

λαπάσσω "ἐκκενῶ, ἀδειάζω", *λαπαρὸς* "ἰσχνός, λεπτός, χαλαρός, μαλακός, εὐκοίλιος", βλ. *ἀλαπάζω*.

λαπίζω "ἀλαζονικῶς φέρομαι, ἀλαζονεύομαι, μεγαλαυχῶ", *λαπιστής*, ὁ "κομπαστής, ἀλαζών": ἠχομιμ. λέξις, ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. lápati=φλυαρεῖ, ψιθυρίζει, ρωσ. lepetátь=τραυλίζειν, lopotatь=κελαρύζειν· ρ. *lep-: *lap-. Πβ. *λαίλαψ*.

λάπτω "πίνω ὕδωρ διὰ τῆς γλώσσης, «γλείφω», πίνω ἀπλήστως, ροφῶ", βλ. *λαφύσσω*.

λᾱρῖνὸς "καλῶς τεθραμμένος, σιτευτός, παχύς", *λᾱρῑνεύομαι* "τρέφομαι καλῶς, σιτίζομαι, γίνομαι παχύς": ἐκ τοῦ *laįes-rīnos, συγγ. τῷ λατ. lār(i)-dum οὐδ.=τὸ παστόν, «λαρδὶ» (*laįes-idom)· περαιτέρω ἴσως συγγ. τοῖς: λατ. lārgus=ἄφθονος, δαψιλής (*laįes-agos;), laetus=δαψιλής, ἄφθονος, εὔφορος· αἴσιος, εὔθυμος.

λάρκος, ὁ "κόφινος χρησιμοποιούμενος πρὸς μεταφορὰν ἀνθράκων", βλ. *λάρναξ*.

λάρναξ, -ακος, ἡ (ὁ) "θήκη, κιβώτιον, τεφροδόχος κάλπη, σορός, δοχεῖον": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *νάρναξ* "κιβωτὸς" Ἡσύχ.· εἶτα καὶ τὸ *λάρκος*, ὁ "κόφινος χρησιμοποιούμενος πρὸς μεταφορὰν ἀνθράκων" ἀντὶ *νάρκος*, πβ. *ναρκίον* "ἀσκὸς" Ἡσύχ.· ρ. *(s)ner-(q)- = στρέφειν, βλ. *νάρκη*.

λᾱρὸς "εὐχάριστος τὴν γεῦσιν, ἡδύς, γλυκύς, εὐχάριστος", ὑπερθ. *λᾱρώτατος* (χάριν τοῦ μέτρου ἀντὶ *λᾱρότατος*): ἐκ τοῦ *λαϜαρὸς ἢ *λαϜερός, συγγ. τοῖς: *ἀπολαύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀπολαύω", *λεία*, ἡ "λάφυρα, λεία".

λάρος, ὁ, **λαρίς, -ίδος**, ἡ "τὸ θαλάσσιον πτηνὸν ὁ «γλάρος»": μᾶλλον συγγ. τῷ *λῆρος*.

λάρυγξ, -υγγος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, λάρυγξ", *λαρυγγίζω* "κραυγάζω δυνατά, κατασιγάζω τινά": μᾶλλον συγγ. τοῖς: λατ. lurcō, -are καὶ lurcor, -ari= «καλοτρώγω», καταβροχθίζω, lurco, -onis ἀρσ.=ὁ φαγᾶς, λαίμαργος (ἐκ τινος *lurgicos=ὁ ροφῶν), μσν. γερμ. slurc=λάρυγξ, slurken, νεογερμ. schlucken=καταπίνειν· ἠχομιμ. ρ. *(s)l̥rg-.

λάσανα, τὰ "τρίπους ἐσχάρα, ἐφ' ἧς ἐτοποθετεῖτο ἡ χύτρα, μαγειρικὸν σκεῦος, ἕδρα πρὸς ἀποπάτησιν, «καθοίκι»", *λάσα* "τράπεζα πληρεστάτη" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ *l̥ndh-i̯a, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. randh- = μαγειρεύειν, ἰρλ. lann= τὸ «τηγάνι» (*landhā).

λάσθη, ἡ "περίγελως, σκῶμμα, χλεύη", *λασθαίνω* "περιπαίζω, περιγελῶ, κακολογῶ", *λᾶσθαι* (*λάσ-εσθαι) "παίζειν, λοιδορεῖν", *λάστη* "πόρνη" Ἡσύχ., *λάσταυρος* "κίναιδος": ρ. *lās- = ἄπληστον (ἀδηφάγον) εἶναι, ἐπιθυμεῖν, βλ. *λιλαίομαι*.

λάσιος "δασύτριχος, πυκνόμαλλος, δασύς, θαμνώδης, κατάφυτος" (πβ. τοπων. *Λασιών*, ὁ), *λάσιον*, τὸ "δασὺ λινοῦν ὕφασμα", *λασι-αύχην, -ενος* "ὁ ἔχων δασὺν τὸν αὐχένα": ἐκ τοῦ *Ϝλάτ-ιος, ΙΕ *u̯l̥t-ios, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. folt=θρὶξ (*u̯oltos), μικρορρωσ. volotь=ἡ κατὰ τὴν ἄνθησιν βλάστησις εἰς

τὸν κύριον ἄξονα τῆς σταφυλῆς καὶ ἄλλων μικροτέρων σταφυλῶν, λιθ. vál-tis=τὸ ἄνθος τῆς βρώμης· *u̯el-t- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯el- = θρίξ, ἔριον, βλ. *λῆνος*.

λάσκω (*λακ-σκω*), ἀόρ. β' **ἔλακον**, πρκ. **λέληκα**, δωρ. **λέλᾱκα** "ὁμιλῶ δυνατά, φωνάζω μεγαλοφώνως, κραυγάζω· κροτῶ, ἠχῶ", *ληκέω*, δωρ. *λᾱκέω* "ἠχῶ, φωνάζω", *λακερός* (Ἡσύχ.), *λακέρυζος* "φλύαρος" (*λακέρυζα*, ἡ "ἡ κραυγάζουσα, κράζουσα, ὑλακτοῦσα"), *λακερύζω* "θορυβῶ", *λακέτας*, ὁ "ὁ κραυγάζων (τέττιξ)" : συγγ. τῷ ἀλβ. l'aikatis=κολακεύω, καταπείθω διὰ τῆς πολυλογίας· ρ. *lăk-, *lək-, ἴσως ἐπεκτετ. τύπος τῆς ἠχομιμ. ρ. *lā-, βλ. *λῆρος*.

λάσταυρος, λάστη, βλ. *λάσθη*.

λάταξ, -αγος, ἡ, λατάγη, ἡ "σταγών· ἐν τῷ πληθ. αἱ σταγόνες οἴνου αἱ ἀπομείνασαι μετὰ τὴν πόσιν ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ποτηρίου, τὰς ὁποίας οἱ παίζοντες τὸν *κότταβον* ἔρριπτον εἰς τὸ *λαταγεῖον* ("χαλκίνην φιάλην")", *λαταγέω, λατάσσω* (*λαταχ-), *λατύσσω* "ῥίπτω μεθ' ὁρμῆς τὰς σταγόνας οἴνου τὰς ἀπομεινάσας μετὰ τὴν πόσιν ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ποτηρίου εἰς τὸ *λαταγεῖον*" : συγγ. τοῖς : μον. ἰρλ. lathach=βόρβορος, λάσπη (*latākā), ἀρχ. γερμ. letto (νεογερμ. Letten)= ἀργιλῶδες ἔδαφος (κοινὸν γερμ. *lab̄jōn-). — Ἐκ τῆς ἐν Σικελίᾳ Ἑλληνικῆς κατάγεται τὸ λατ. latex, icis θηλ.=πᾶν ὑγρόν.

λάτρον, τὸ "πληρωμή, μισθός", *λάτρις, -ιος*, ὁ, ἡ καὶ *λατρεύς, -έως*, ὁ "ὁ μισθωτὸς ἐργάτης, ὑπηρέτης, θεράπων", *λάτριος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς ὑπηρέτην ἢ εἰς ὑπηρεσίαν", *λατρεύω* "ἐργάζομαι ἐπὶ μισθῷ, εἶμαι ἐν δουλείᾳ, ὑπηρετῶ, λατρεύω τοὺς θεοὺς διὰ προσευχῶν καὶ θυσιῶν", *λατρείᾱ*, ἡ "ἐργασία ἐπὶ μισθῷ, ὑπηρεσία, δουλεία, λατρεία" (ἐκ τοῦ *λάτρων προῆλθε τὸ λατ. latrō ἀρσ.=μισθωτὸς στρατιώτης, μισθοφόρος, πειρατής, ληστής, λαφυραγωγός) : τὸ μετὰ τοῦ λα- ἐκ τοῦ *lə-, συγγ. τῇ ρ. *lē(i)- = παρέχειν, παραχωρεῖν, πορίζεσθαι, κτᾶσθαι, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. rāti=δανείζει, παρέχει, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lětьba=ἄδεια, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. lāð=γαιοκτησία, γοτθ. un-lēþs=πτωχὸς (*n̥-lēto- = ἄνευ γαιοκτησίας).

λαυκανίη, ἰων. **λευκανίη, ἡ** "λαιμός, φάρυγξ, λάρυγξ" : συγγ. τοῖς : λιθ. pa-laũkis=τὸ χαλαρὸν δέρμα, ὅπερ κρέμαται ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τοῦ βοός, λευκορρωσ. lkać=καταπίνειν.

λαύρᾱ, ἰων. **λαύρη, ἡ** "πετρώδης στενωπός, λιθόστρωτος ὁδός, διάδρομος, ἀπόπατος", βλ. *λᾶας*.

λάφῡρον, τὸ "λεία ληφθεῖσα ἐν πολέμῳ, λάφυρον", *λαφῡραγωγέω* "λαμβάνω τι ὡς λείαν, λεηλατῶ", *λαφῡρεύω* "λαφυραγωγῶ, λεηλατῶ", *ἀμφι-λαφής* "ὁ πανταχόθεν περιβάλλων, ὑπερμεγέθης, πελώριος, ἄφθονος, ἐξαίσιος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. lábhatē, lambhatē, rábhatē=λαμβάνει, συλλαμβάνει, λιθ. lõbis=τὸ ἀγαθόν, κτῆμα, ἡ περιουσία, ὁ πλοῦτος, lābas=καλός· ρ. *(s)lăbh-, πβ. *εἴληφα* ἐκ τοῦ **σέ-σλᾱφα*, βλ. *λαμβάνω*.

λαφύσσω "ἀπλήστως καταπίνω, καταβροχθίζω· σπαράσσω, ἀφανίζω, κατακαίω" (*laphuk-i̯ō ἢ *labhuk-i̯ō), *λαφύστιος, -α, -ον* "λαίμαργος, ἀδηφάγος, κατασπαραχθείς", *λάπτω* "πίνω ὕδωρ διὰ τῆς γλώσσης, πίνω ἀπλήστως, «γλείφω», ῥοφῶ" (ἀρχ. μόνον *λάψειν, λάψαι*· τὸ χειλικὸν ἀκαθόριστον) :

συγγ. τοῖς: ἀρμ. lap'el=λείχειν, «γλείφειν», ἀλβ. l'ap=πίνω διὰ τῆς γλώσσης ὕδωρ, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lobъzati=φιλεῖν· προσέτι ρ. *lab- ἐν τῷ λατ. lambō=λείχω κ.τ.λ.

λαχαίνω ('Οδ. ω 242 **ἀμφελάχαινεν**) "σκάπτω, ὀρύσσω", *λαχή, ἡ* "ἡ σκαφή", *λάχανον*, τὸ "χόρτον τοῦ κήπου, λάχανον", *λαχανεύομαι* "χρησιμεύω πρὸς φύτευσιν λαχάνων (ἐπὶ πεδίου)· τρώγομαι ὡς λάχανον· συλλέγω λάχανα", *λαχανεία, ἡ* "ἡ καλλιέργεια τῶν λαχάνων, τὸ κόπτειν (συλλέγειν) λάχανα", *λαχανισμός, ὁ* "τὸ κόπτειν (συλλέγειν) λάχανα", *λαχανηρός, λαχανικός, λαχανώδης* "ὁ ἐκ τοῦ λαχάνου", *λαχανηρά, τὰ* "λάχανα, λαχανικά": συγγ. τοῖς ἀρχ. ἰρλ. laige=σκαπάνη (*lagjā), laigen=δόρυ, λόγχη (*lagīnā). Πβ. *λόγχη*.

λάχεια (*νῆσος, ἀκτή*) ἐπίθ. "χαμηλή, μικρά": συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. lāgr=χαμηλὸς (ἐξ οὗ τὸ ἀγγλ. low=χαμηλός), μσν. γερμ. læge=ἐπίπεδος. Πβ. *λέχος*.

Λάχεσις, λάχος, βλ. *λαγχάνω*.

λάχνη, ἡ "χνοώδεις τρίχες, τρίχες ζῴων, δασεῖα κόμη", *λαχνήεις* "πλήρης ἐρίων, τριχωτός, μαλλιαρός", *λάχνος*, τὸ "ἔριον", *λαχνώδης* "χνοώδης", *λαχνόομαι* "γίνομαι χνοώδης", *λαχνό-γυιος* "ὁ ἔχων δασέα μέλη": ἐκ τοῦ *λακσνᾶ, -σνος, ΙΕ *u̯l̥k-snā (-snos) συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vlasъ=τρίχες, κόμη (*u̯olk-o-), ἢ ΙΕ *u̯l̥q-snā συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vlakno =ἡ ἴς· ρ. *u̯el-q- (πβ. *u̯el-t-, βλ. *λάσιος*) ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯el-, βλ. *λῆνος*.

1 **λάω** (ἐν χρήσει μόνον ἡ μτχ. ἐνεστ. **λάων** καὶ τὸ γ' ἑν. πρόσ. πρτ. **λάε**) "βλέπω, παρατηρῶ", *ἀλαός* "ὁ μὴ βλέπων, τυφλὸς" (ὁ ἰδέ): ἐκ τοῦ *λάσω, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. laśati=φαίνεται, φέγγει, ἀκτινοβολεῖ. Πβ. *ἄλαστος*.

2 **λάω** "θέλω, ἐπιθυμῶ", βλ. 1 *λαιμός, λίαν*. Πβ. *λιλαίομαι*.

λέαινα, βλ. *λέων*.

1 **λεβηρίς, -ίδος,** ἡ "τὸ λέπος τοῦ κυάμου ('Ησύχ.), δέρμα ὄφεως, «φιδοπουκάμισο»", *λέβινθοι*, οἱ "ἐρέβινθοι": συγγ. τῷ *λοβός*.

2 **λεβηρίς, -ίδος** (μασσαλιωτ.), ἡ "κόνικλος, «κουνέλι»"· ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: σικελ. *λέπορις*, ὁ "λαγός", λατ. lepus=λαγός, δάνειον ἐκ τῆς 'Ιβηρ.

λέβης, -ητος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, λέβης, «καζάνι», λεκάνη, τεφροδόχος, πύραυνον", *λεβητίζω* "βάλλω ἢ βράζω ἐντὸς λέβητος", *λεβητώδης, λεβητοειδὴς* "ὅμοιος πρὸς λέβητα ἢ λεκάνην": μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

λέγνον, τό, **λέγνη,** ἡ "ἡ παρυφὴ τοῦ ἱματίου, ὁ «ποδόγυρος», τὸ ἄκρον", *λεγνωτὸς* "ὁ ἔχων χρωματιστὴν παρυφήν": ἴσως συγγ. τῷ *λαγαρός*.

λέγω, μέλλ. **λέξω,** ἀττ. **ἐρῶ,** ἀόρ. **ἔλεξα,** β' **εἶπον** καὶ α' **εἶπα,** πρκ. **εἴρηκα· εἴλοχα** "ἀριθμῶ, ἀπαριθμῶ, καταλέγω, συλλέγω, συναθροίζω, «μαζεύω», λογαριάζω, ὑπολογίζω, θεωρῶ, λέγω, ὁμιλῶ", *λέξις, -εως, ἡ* "ὁμιλία, τὸ λέγειν, λέξις", *λόγος, ὁ* "λέξις, ὁμιλία, λόγος, ἰσχυρισμός, δικαιολογία, λογισμός, λογαριασμός", *λογίζομαι* "λογαριάζω, ὑπολογίζω, θεωρῶ, συμπεραίνω συλλογιζόμενος", *λογάς, ὁ, ἡ* "ἐκλεκτός, διαλεκτός, συνειλεγμένος, συνηθροισμένος" (πβ. *σύλλογος, ὁ* "συνάθροισις ἀνθρώπων", *συλλογή, ἡ* "τὸ συλλέγειν, ἡ συλλογή"), ἐκτετ. β. *λώγη* "συναγωγὴ σίτου", δωρ. *ἐλώ-*

γη "ἔλεγεν" Ἡσύχ.: = λατ. legō=ἀναγινώσκω, συλλέγω, ἀλβ. mb-l'eθ, παρῳχ. χρόνος mb-l'oδa=συλλέγω, θερίζω· ρ. *leĝ-.

λεία ἀττ., **λᾶία**, δωρ., **ληΐη** (*λᾶFιᾱ) ἰων., **ληΐς, -ίδος,** ἡ ἰων., ἀττ. "λάφυρα, λεία, λαφυραγώγησις", *ληΐζομαι*, ἀττ. *λῄζομαι* "λαμβάνω ὡς λάφυρον, λεηλατῶ, λαφυραγωγῶ, λαμβάνω διὰ τῆς βίας", *ληΐστωρ, -ορος, ληϊστήρ, -ῆρος*, ὁ, *λῃστής*, δωρ. *λαστάς*, ὁ "ὁ διαρπάζων, λῃστής, πειρατής", *λῃστεύω* "εἶμαι λῃστὴς ἢ πειρατής, λεηλατῶ", *λῃστείᾱ*, ἡ "βίος λῃστοῦ, λῃστεία, πειρατεία", *λῃστήριον*, τὸ "συμμορία λῃστῶν, καταφύγιον λῃστῶν", ὁμ. *ληΐτις, -ιδος*, ἡ "ἡ τῆς λείας προϊσταμένη, διανέμουσα τὴν λείαν" (ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλαχοῦ *ἀγελείη* "ἡ ἄγουσα τὴν λείαν"): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. lōtram=λεία, λατ. lucrum=κέρδος, ἑλλ. *ἀπολαύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀπολαύω" (ὁ ἰδέ)· πβ. *λήϊον*, τὸ "τὸ «καλλιεργημένο χωράφι» πρὸ τοῦ θερισμοῦ, τὰ σπαρτά, ἀγρὸς ἐσπαρμένος μὲ σῖτον" καὶ *λᾶρός* "ὁ εὐχάριστος τὴν γεῦσιν, γλυκύς, ἡδύς, εὐχάριστος".

λείβω (ἀόρ. **ἔλειψα**· ὁ ἀρχικὸς φθόγγος τοῦ θ. *sl-) "ἀφίνω τι νὰ στάζῃ, χέω, χύνω, κάμνω σπονδὴν", ἠτεροιωμ. τύποι: *λοιβή*, ἡ "ἡ σπονδή, ἡ δι' ὑγρῶν θυσία", *λοιβεῖον*, τὸ "ἀγγεῖον χρησιμεῦον πρὸς σπονδήν", *λοιβαῖος* "ὁ ἀνήκων εἰς λοιβήν"· συνεσταλ. β. *λίβει* "σπένδει" Ἡσύχ., *λίβος*, τὸ "σταγών, δάκρυ", *λιβάς, -άδος*, ἡ "πηγή, ῥύαξ", *λίψ*, γεν. *λιβός*, ὁ "ὁ ΝΔ ἄνεμος, λίβας", *λίψ*, γεν. *λιβός*, ἡ "ἡ σταγών, ἡ δι' ὑγρῶν θυσία, σπονδή": συγγ. τοῖς: λατ. lībō=ἐκχέω, κάμνω σπονδήν, θυσιάζω (ἐκ τοῦ *loibā=σπονδὴ=ἑλλ. *λοιβή*, πβ. *λοιβᾶται* "σπένδει, θύει" Ἡσύχ.), dēlibūtus, -a, -um=περικεχυμένος· ρ. *(s)lĕib- = χύνειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *lĕi- ἐν τῷ λιθ. lieju, lieti=χύνειν, βλ. *ἄλεισον*.

1 **λείμαξ, -ᾶκος,** ὁ, ἡ "γυμνὸς κοχλίας («σαλίγκαρος») ἄνευ ἑλικοειδοῦς ὀστράκου" (> λατ. līmāx): = ρωσ. slimákъ=κοχλίας· πβ. τὸ μετὰ τοῦ q ἐπιθήματος λιθ. sliékas ἀρσ.=σκώληξ ἐμφανιζόμενος κατὰ τὴν βροχήν· ρ. *slei-=βλεννώδης ἐν τῷ μσν. γερμ. slīm=βλέννα, φλέγμα, πηλός, βόρβορος· πβ. *λίγδην, λίσπος*.

2 **λεῖμαξ, -ακος,** ἡ (ὁ) "νοτερὸς καὶ ποώδης τόπος, λιβάδιον", *λειμών, -ῶνος*, ὁ "λιβάδιον, λειμών", *λειμώνιος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς λειμῶνα, ὁ ἐκ λειμῶνος", *λιμήν, -ένος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ λιμήν, τὸ «λιμάνι», καταφύγιον, ταμεῖον, ἡ μήτρα"· ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Πάφῳ ἐσήμαινεν "ἀγορά" (χυρ. "κόλπος, ὅρμος"), *λίμνη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, λίμνη σχηματισθεῖσα ἐκ τῆς θαλάσσης ἢ ἐκ τοῦ ποταμοῦ, θάλασσα· ἑλώδης λίμνη, «βάλτος»", *λιμναῖος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς λίμνην, ὁ ἐκ λίμνης", *λιμηρός, -ά, -όν* "ὁ ἔχων καλὸν λιμένα", *λιμνώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς λίμνην ἢ ἕλος, ἑλώδης": μᾶλλον συγγ. τοῖς: λατ. līmus=λοξός, līmes, -itis ἀρσ.=πλάγιος δρόμος, ἀτραπός, αὔλαξ χωρίζουσα δύο ἀγρούς, τὰ ὅρια χώρας τινός, līmen, -inis οὐδ.=διάζωμα θύρας, κατώφλιον· ρ. *lei- = κάμπτειν, ἐν τῷ λεττ. leja=κοιλάς, χαμηλὴ τοποθεσία.

λεῖμμα, τὸ "τὸ ὑπόλοιπον, κατάλοιπον", βλ. *λείπω*.

λειμών, -ῶνος, ὁ "νοτερὸς καὶ ποώδης τόπος, λιβάδιον", βλ. 2 *λεῖμαξ*.

λεῖος "ὁμαλός, λεῖος, μαλακός, ἥσυχος", *λειότης, -ητος*, ἡ "ὁμαλότης ἐπιφανείας", *λειόω* "καθιστῶ τι λεῖον (ὁμαλόν), τρίβω, κοπανίζω" (> λατ. līo,

maculum) : ἐκ τοῦ *λειFος (IE *lei-uo-), συγγ. τῷ λατ. lēvis=ὁμαλός, λεῖος (*lei-uis)· ρ. *(s)lei- = ὀλισθηρός, ὁμαλός, λεῖος, βλ. λίσπος (λισσός, λῖτός "ἁπλοῦς, λεῖος, λιτός") καὶ 1 λείμαξ.

λείπω "ἀφίνω, ἐγκαταλείπω· ἀμτβ. εἶμαι ἀπών, δὲν ὑπάρχω, λείπω, ἐλλείπω" (ἀόρ. β' ἔλιπε=ἀρχ. ἰνδ. 'aricat, ἀρμ. elik', ἀρχ. γερμ. liwi, πρκ. λέλοιπα=ἀρχ. ἰνδ. rirěca, γοτθ. laihv), λιμπάνω "ἀφίνω", λεῖμμα, λείψανον, τὸ "τὸ ὑπόλοιπον, κατάλοιπον", λειπτέον ρημ. ἐπίθ. "δεῖ λείπειν", λοιπὸς "ὑπόλοιπος" (=ἀρχ. ἰνδ. -rēkah, λιθ. -laikas) : λείπω ἐκ τοῦ *leiqʷō=γοτθ. leihvan, ἀρχ. γερμ. lihan, νεογερμ. leihen=δανείζειν, πβ. ἀρχ. ἰνδ. rinákti, πληθ. rincánti=ἀπολύει, τοποθετεῖ, ἀρμ. lk'anem=ἀφίνω, λατ. linquō=ἀφίνω (*li-n-qʷō), ἀρχ. ἰρλ. lēicim=ἀπολύω, λιθ. liekù, ἀρχ. λιθ. liekmì, ἀπρφ. likti=ἀφιέναι, ἐγκαταλείπειν, μένειν (ἀντὶ τοῦ παλαιοτέρου *linkmi).

λείριον, τὸ "κρίνον", λειριόεις, -εσσα, -εν, λείριος, -ον, λειριώδης, -ες "ὅμοιος πρὸς κρίνον" : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. līlium (> ἀρχ. γερμ. lilja), δάνειον ἐκ τοῦ αἰγυπτ. ḥrr-t (κοπτ. hrêri, hlêli).

λειτουργέω, λειτουργός, βλ. λᾱός.

λείτωρ, -ορος, ὁ θεσσ. "ἱερεύς", βλ. λιτή.

λειχήν, -ῆνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, λειχηνοειδὲς ἐξάνθημα ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος, ἡ «λειχῆνα»· εἶδος βρύου φυομένου ἐπὶ τῶν δένδρων", λειχηνώδης, -ες "ὅμοιος πρὸς λειχῆνα", λειχηνιάω "ἔχω λειχῆνα" (ἐπὶ δένδρων) : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ὁ λείχων", εἶναι συγγ. τῷ λείχω.

λείχω "ὅ,τι καὶ νῦν, λείχω, «γλείφω»", λίχνος "«λιχούδης, λιχουδιάρης», λαίμαργος, περίεργος", λιχνεύω, λιχμάω, λιχμάζω "λείχω, «γλείφω» τι ἐντελῶς", λιχανός, ὁ (μετὰ τῆς λ. δάκτυλος ἢ ἄνευ αὐτῆς) "ὁ μετὰ τὸν ἀντίχειρα δάκτυλος, ὁ δείκτης, δι' οὗ λείχει τις", λιχνεία, ἡ "ἡ «λιχουδιά», λαιμαργία" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. lēḍhi (*leiĝh-ti), νεώτ. θεματ. lihati=λείχει, ἀρμ. lizum, lizanem=λείχω (*leiĝh-), λατ. lingō=λείχω, ligurriō=λείχω τι ἐντελῶς, γεύομαί τινος, ligula=κοχλιάριον, ἀρχ. ἰρλ. ligim=λείχω, γοτθ. bilaigōn=λείχειν τι ἐντελῶς (*loiĝh-), ἀρχ. γερμ. lecchōn, νεογερμ. lecken=λείχειν, λιθ. ležiù, liežti=λείχειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ližo, lizati=ὡσ. ρ. *leiĝh-, πβ. τὰ μετὰ τοῦ s- : μσν. γερμ. slecken, νεογερμ. schlecken=λείχειν τι ἐντελῶς. Πβ. λειχήν.

λείψανον, βλ. λείπω.

λείως, βλ. λίᾱν.

λεκάνη, βλ. λέκος.

λέκιθος, ὁ "τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῶν ὀσπρίων· χυλὸς ἐξ ὀσπρίων μετὰ λίπους", λέκιθος, ἡ "ὁ κρόκος ᾠοῦ", λεκιθώδης, -ες "ὁ ἔχων χρῶμα κρόκου ᾠοῦ" : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

λέκος, τό, ὑποκορ. **λεκίς, -ίδος,** ἡ, **λεκίσκος,** ὁ, **λεκίσκιον,** τό, ἀττ. **λεκάνη** (νεώτ. **λακάνη**), ἡ "πινάκιον, χύτρα, λεκάνη" : συγγ. τῷ λατ. lanx, -cis θηλ.=πήλινον σκεῦος, εἰς ὃ ἐτίθετο τροφή, εἶδος χύτρας, πινάκιον (*lₑnk-s)· ρ. *ělěq- = κάμπτειν, βλ. ἠλακάτη, λέχριος, λοξός.

λεκτέος, -α, -ον "περὶ οὗ πρέπει τις νὰ εἴπῃ ἢ ὁμιλήσῃ", λεκτικός, -ή, -όν "ἱκανὸς περὶ τὸ λέγειν, ἁρμόδιος εἰς τὴν ὁμιλίαν", λεκτός, -ή, -όν "συνειλεγμένος, ἐκλεκτός, διαλεκτός· ὃν δύναταί τις νὰ εἴπῃ", βλ. λέγω.

λέκτρον, τὸ "ἀνάκλιντρον, κλίνη· ἐν τῷ πληθ. ἡ νυμφικὴ κλίνη", βλ. *λέχος*.

λελίημαι, βλ. *λιλαίομαι*.

λέμβος, ὁ "μικρὸν ταχύπλουν πλοιάριον, ἁλιευτικὸν πλοιάριον" (> λατ. lembus), *λεμβώδης, -ες* "ὁ ἔχων σχῆμα λέμβου" : ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Ἰλλυρ.

λέμμα, τὸ "τὸ ἀφαιρούμενον κατὰ τὴν ἀπολέπισιν, ὁ φλοιός", βλ. *λέπω*.

λέμφος, ὁ (τό ;) "κόρυζα, μύξα", ὡς ἐπίθ. "ὁ ἔχων κόρυζαν, μυξώδης, «μυξιάρης»" : ἴσως συγγ. τῷ νεογερμ. Schlamm=πηλός, βόρβορος (κοινὸν γερμ. *slamba-).

λέξις, -εως, ἡ "λόγος, ὁμιλία", βλ. *λέγω*.

λέπαδνον (μτγγ. **λέπαμνον**), τό, συνηθέστ. ἐν τῷ πληθ. **λέπαδνα,** τὰ "οἱ ἱμάντες οἱ τιθέμενοι περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου καὶ συγκρατοῦντες τὸν ζυγόν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

λέπας, τὸ "γυμνὸς βράχος, ἀπόκρημνος πέτρα, βουνόν", *λεπαῖος, -α, -ον* "ἀπόκρημνος, πετρώδης" : συγγ. τῷ λατ. lapis, -idis ἀρσ.=λίθος (*l$_e$ped-s-)· περαιτέρω συγγ. τῷ *λέπω*· πβ. *λεπάς*.

λεπάς, -άδος, ἡ "ὀστρακόδερμον προσκολλώμενον ἐπὶ βράχου, ἡ «πεταλίδα»" : συγγ. τοῖς : *λέπας, λέπω*. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *λεπαστή*, ἡ "εἶδος ποτηρίου ἔχοντος τὸ σχῆμα λεπάδος, μέγα κυλινδρικὸν ποτήριον" (> λατ. lepista).

λεπιδωτός, -ή, -όν "κεκαλυμμένος διὰ λεπίων", *λεπίς, -ίδος*, ἡ "λέπιον, κέλυφος, φλοιός, «φλοῦδα»", βλ. *λέπω*.

λέπρᾱ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ λέπρα", *λεπράω* "ἔχω λέπραν, γίνομαι λεπρός", *λεπρός, -ά, -όν* "ὁ ἔχων λέπραν", βλ. *λέπω*.

λεπτός "ἐκλελεπισμένος, «ξεφλουδισμένος», λεπτός, ἰσχνός, ἀδύνατος, μικρός, ἐλαφρός· ἱκανός, εὐφυής", *λεπτότης -ητος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, λεπτότης, ἰσχνότης, ἀδυναμία· εὐφυΐα", *λεπτύνω* "ἀφαιρῶ τὸ λέπιον (τὸν φλοιόν), καθιστῶ τι λεπτὸν ἢ ἰσχνόν" : ρημ. ἐπίθ. τοῦ ρ. *λέπω* "ἀφαιρῶ τὸ λέπιον (τὸν φλοιὸν) ἢ τὸ κέλυφος, «ξεφλουδίζω»", πβ. λατ. lepidus=χαρίεις, κομψός, εὐάρεστος, λεπτός, εὐφυής, λιθ. lepnas, lepus=ἁπαλός, μαλθακός.

λέπω "ἀφαιρῶ τὸ λέπιον (τὸν φλοιὸν) ἢ τὸ κέλυφος, «ξεφλουδίζω», ἐκδέρω, δέρω, ξυλοκοπῶ", *λέπος, τό, λοπός*, ὁ "λεπίς, λέπιον, φλοιός, «φλοῦδα», κέλυφος, δέρμα", *λεπίς, λοπίς, -ίδος*, ἡ "λέπιον, κέλυφος, φλοιός, «φλοῦδα»", *λοπάς, -άδος*, ἡ "πλατὺ σκεῦος, πινάκιον, «γαβάθα», χύτρα", *λέπυρον*, τὸ "φλοιός, κέλυφος, «τσώφλι»", *λέπρᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ λέπρα" (κυρ. "ὅ,τι ἀπολεπίζεται"), *ἔλ-λοψ, -οπος* ἐπίθ. τῶν ἰχθύων "ἄφωνος" (κυρ. "ὁ ἐν λεπίοις, μετὰ λεπίων"), ἐκτετ. β. *λώπη*, ἡ, *λῶπος*, τὸ "κάλυμμα, ἱμάτιον, δερμάτινος μανδύας" (κυρ. "τὸ καλῶς ἐκδαρὲν δέρμα") : συγγ. τοῖς : λατ. lepidus (βλ. *λεπτός*), lapit=dolōre afficit (*l$_e$p-), ἀλβ. l'epij=σμιλεύω, λιθ. lōpas=ἐπιδιόρθωσις, «μπάλωμα», ῥάκος, ρωσ. lepёnъ=ἀπόκομμα, τεμάχιον· ρ. *lep- = ἐκλεπίζειν, ἀφαιρεῖν τὸν φλοιόν, βλ. *λέπας, λεπάς, λεπτός, λοφνίς*· πβ. καὶ ρ. *leb-, βλ. *λοβός*.

λέσχη (ἐν Ῥόδῳ **λέσχα** "τόπος ἀναπαύσεως, τάφος"), ἡ "κτήριον ἢ τόπος, ἔνθα συνήρχοντο κυρίως οἱ ἀργοὶ καὶ οἱ ἐπαῖται πρὸς συνομιλίαν, πᾶσα δημοσία στοὰ ἢ δίοδος χρησιμεύουσα εἰς συνάντησιν καὶ συνομιλίαν τῶν πολιτῶν, στοὰ γυμνασίου, ἐντευκτήριον, τόπος ἀναψυχῆς, λαμπρὰ οἰκοδο-

μὴ ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα· ἀδολεσχία, μωρολογία, φλυαρία· συνδιάλεξις, συνομιλία", *λεσχάζω*, *λεσχαίνω* "μωρολογῶ, πολυλογῶ, φλυαρῶ", *λέσχημα*, τό, *λεσχηνεία*, ἡ "κενολογία, φλυαρία", *λεσχηνεύω* "ὁμιλῶ, συνδιαλέγομαι μετά τινος", *λεσχηνευτής*, -οῦ, ὁ "φλύαρος", *λέσχης*, -ου, ὁ "λάλος, φλύαρος", *ἔλ-λεσχος*, -ον "ὁ χρησιμεύων ὡς θέμα ὁμιλίας ἐν ταῖς λέσχαις, περὶ οὗ ὅλος ὁ κόσμος ὁμιλεῖ", *πρό-λεσχος* "ὁ ρέπων εἰς ἀδολεσχίαν, πρόθυμος νὰ ἀρχίσῃ ὁμιλίαν", *ἀδο-λέσχης*, ὁ "δυσάρεστος φλύαρος, ὁ καθιστῶν τὴν ὁμιλίαν δυσάρεστον, λάλος, φλύαρος" (δ ἰδέ), *ἀδολεσχέω* "φλυαρῶ, ἀδολεσχῶ", *ἀδολεσχία*, ἡ "πολυλογία, φλυαρία· ἀδυναμία τῶν γερόντων, ὀξύτης, λεπτότης", *ἀδολεσχικόν*, τὸ "πολυλογία": ἐκ τοῦ *leghs-qā, *legzghā, συγγ. τῷ *λέχος* "κλίνη"· πβ. ἀρχ. ἰρλ. lesc=νωθρός, ὀκνηρὸς (*legh-sqo-).

λευγαλέος "δυστυχής, ἐλεεινός, οἰκτρός, λυπηρός, θλιβερός", *λυγρός* "χαλεπός, λυπηρός, ἐλεεινός, ἄθλιος, ἐπίπονος, ὀλέθριος, ἐπιβλαβής", *λυγρά*, τὰ "δυστυχία, ἀθλιότης, ὄλεθρος, καταστροφή", *ἀ-λυκτο-πέδαι*, αἱ "ἄθραυστα (ἄλυτα) δεσμά, δεσμοί, οὓς δὲν δύναταί τις νὰ λύσῃ" (δ ἰδέ): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. rujáti=θραύει, βασανίζει, rugṇáḥ=τεθραυσμένος, rógaḥ=ἐλάττωμα, νόσος, ἀρμ. lucem, lucanem=ἀπολύω, λατ. lūgeō=πενθῶ, ὀδύρομαι (*lougejō), ἀρχ. ἰρλ. lucht=μέρος, ὁμάς, πλῆθος (*luktu-), ἀρχ. γερμ. liohhan =ἀποσπᾶν, ἐκριζοῦν, λιθ. lúžti=θραύεσθαι, láužyti=θραύειν, lūžis, láužis =θραῦσμα, κλάσμα· ρ. *leuĝ- (βαλτ.), *leug- = θραύειν καὶ πονεῖν (πβ. *leu-p- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. lumpáti=θραύει: ἑλλ. *λύπη*, ἡ "πόνος, λύπη").

λευκανίη, ἡ "λαιμός, λάρυγξ, φάρυγξ", βλ. *λαυκανίη*.

λευκὸς "λαμπρός, στιλπνός, φωτεινός, καθαρός, σαφής, εὐκρινής, λευκός, «ἄσπρος», ὡραῖος", *λεύκη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ δένδρον ἡ λεύκη, «λεύκα»", *λεῦκος*, ὁ "εἶδος ἰχθύος", *λευκόω*, *λευκαίνω* "κάμνω τι λευκόν, «ἀσπρίζω», λαμπρύνω", *λευκότης*, -ητος, ἡ "τὸ λευκὸν χρῶμα", *λευκάς*, -άδος ποιητ. θηλ. "λευκή, στιλπνή", ὡς οὐσ. "εἶδος ἄνθους;", *λευκαθίζω* "εἶμαι λευκὸς" (Ἡρόδ. 8,27), *λευκαθέω*, νεώτ. *λευκάζω* "εἶμαι λευκός", ὁμ. *λεύσσω* "βλέπω εἴς τι, παρατηρῶ, θεωρῶ, ἀτενίζω, θεῶμαι" (δ ἰδέ)· ἐξησθενωμ. β. *luq- ἐν τοῖς: *ἀμφι-λύκη*, ἡ "τὸ λυκαυγές, λυκόφως, τὰ «χαράματα»", *λύγδος*, ἡ "λευκὸν μάρμαρον", *λυκ-αυγής*, -ές "ὁ ἀνήκων εἰς τὸ λυκόφως", *λυκ-αυγές*, τὸ "αὐγή, «χαράματα»", *λυκό-φως*, τὸ "τὸ λυκαυγές, λυκόφως, τὰ «χαράματα»", *λύχνος*, ὁ "τὸ «λυχνάρι», ὁ λύχνος" (δ ἰδέ)· ἠτεροιωμ. β. *louq- ἐν τῇ λ. *λοῦσσον*, τὸ "ὁ λευκὸς πυρὴν τοῦ ξύλου τῆς ἐλάτης, ἡ ρητινώδης ἐντεριώνη, τὸ «δαδί» τῆς ἐλάτης" (*louqjom): *λευκὸς* ἐκ τοῦ *leuqós=ἀρχ. ἰνδ. rōcáḥ=φέγγων, φωτίζων, λιθ. laũkas=ὁ ἔχων λευκὸν στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου (*λεύκη* κατὰ τὸν τύπον=λιθ. liaukà=ἀδήν)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. rócatē= φέγγει, φωτίζει, λάμπει, rōcáyati=κάμνει τι νὰ φωτίζηται, ρίπτει φῶς (*louqéjō=λατ. lūceō=φέγγω, φωτίζω, λάμπω), rucáḥ=φωτεινὸς (: ἑλλ. *λυκο-*, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. log οὐδ.=φλόξ), ἀρμ. lois=φῶς, luçanem=ἀνάπτω, τοχ. A luk- = φέγγειν, φωτίζειν, χεττ. lukzi=εἶναι φωτεινόν, φέγγει, λατ. lūx=φῶς (*louk-s), lūceō (βλ. ἀνωτ.), lūcus=ἱερὸν ἄλσος (κυρ. τὸ ἀδενδρον μέρος δάσους=λιθ. laũkas=ἀγρός, πεδίον, ἀρχ. ἰνδ. lōkáḥ=ἐλεύθερος [ἀνοικτὸς] χῶρος, ἀρχ. γερμ. lōh=γυμνὸς τόπος περιβαλλόμενος ὑπὸ δά-

σους, ἡ «λάκκα»), lūcubrō=ἐργάζομαι ὑπὸ φῶς («μὲ τὸ λυχνάρι»), lūmen οὐδ.=φῶς (*louqs-men), lūstrō=καθαρίζω, ἁγνίζω, ἐξιλεώνω, gall. Leucetios, ἀρχ. ἰρλ. lōche=ἀστραπὴ (*loukent-), γοτθ. liuhaþ, ἀρχ. γερμ. lioht =φῶς, loug=φλόξ, πῦρ (μσν. γερμ. lohe, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. logi ἀρσ.=φλόξ, Loki=ὁ θεὸς τοῦ πυρός), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. luča=ἀκτὶς (*louqjā, πβ. *λοῦσσον*)· ρ. *leuq- = φέγγειν, φωτίζειν· προσέτι *leuk̑-, βλ. *λύγξ*. Πβ. *λεύσσω, λύσσα, λύχνος*.

λευρὸς "ἀνοικτὸς (ἐπὶ ἐδάφους), ἐπίπεδος, ὁμαλός, ἐκτεταμένος, λεῖος, ἐστιλβωμένος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

λεύσιμος, -ον "λιθοβολῶν", *λευσμός, -οῦ*, ὁ "λιθοβολία", βλ. *λᾶας, λεύω*.

λεύσσω (διαρχ., ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "βλέπω εἴς τι, παρατηρῶ, θεωρῶ, ἀτενίζω, θεῶμαι", τοπων. *Λεῦκτρον*, τό, *Λεῦκτρα*, τὰ (κυρ. σημαίνει "ἐξέχων τόπος, ἐξ οὗ θεώμεθά τι") : ἐκ τοῦ **λευκjω*, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. lōkatē, lócatē=βλέπει, παρατηρεῖ, διακρίνει, lōkáyati, lōcáyati= θεᾶται, τοχ. A läk-, B lyk- = βλέπειν, κυμβρ. am-lwg=ὁρατός, καταφανής, λιθ. láukti=περιμένειν, μικρορρωσ. ľučýty=σκοπεύειν· ρ. *leuq - = βλέπειν, ταυτόσημος τῇ *leuq- = φέγγειν, φωτίζειν, βλ. *λευκός*.

λευστήρ, -ῆρος, ὁ "ὁ λιθοβολῶν, φονεύς", ὡς ἐπίθ. *λευστὴρ μόρος*, ὁ "ὁ διὰ λιθοβολίας θάνατος", βλ. *λεύω*.

λεύω "λιθοβολῶ, φονεύω διὰ λίθων", βλ. *λᾶας*.

λέχος, -ους, τὸ "ἀνάκλιντρον, κλίνη, στρωμνή, γαμήλιος εὐνή, συζυγικὴ κλίνη, νεκρικὴ κλίνη, φωλεὰ πτηνοῦ", *λεχαῖος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς ἀνάκλιντρον ἢ κλίνην, ὁ ἐντὸς ἢ ἐπὶ τῆς κλίνης", *λεχήρης, -ες* "κλινήρης", *λέχοσδε* ἐπίρ. "εἰς τὴν κλίνην", ὁμ. *ἄ-λοχος*, ἡ "ἡ συμμετέχουσα τῆς αὐτῆς κλίνης μετά τινος, ἡ σύζυγος, γυνή· παλλακὶς (κυρ. ἡ κατακλινομένη μετά τινος)", *ἄλοχος* (ἀ- στερ.), ἡ "ἡ στερουμένη (συζυγικῆς) κλίνης, ἄγαμος", *λόχος*, ὁ "τόπος ἐνέδρας" (ὃ ἰδέ), ὁμ. ἀόρ. *ἔλεξα*, προστ. *λέξον*, μέσ. *(ἐ)λέξατο*, ἀρχαιότ. ἀθέμ. *λέκτο* "κατεκλίθη", πβ. *λέχεται* "κοιμᾶται" Ἡσύχ. : ρ. *legh- = κεῖσθαι, ἐν τοῖς : μσν. ἰρλ. laigid=κατακλίνεται, fo-algim=καταρρίπτω (*loghéi̯o=γοτθ. lagjan, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ložiti =τοποθετεῖν), γοτθ. ligan, ἀρχ. γερμ. liggen, νεογερμ. liegen=κεῖσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ležo, ležati=κεῖσθαι, lęgą, lešti=κατακλίνεσθαι. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *λεχώ, -οῦς*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ λεχώ, «λεχώνα»" (ἴσως βραχύτ. τύπος τοῦ **λεχέτεκνος*), *λεχώιος, -ον*, "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς λεχώ"· *λέκτρον*, τὸ "ἀνάκλιντρον, κλίνη· νυμφικὴ κλίνη" (κατὰ τὸν τύπον=ἀρχ. γερμ. lehtar=ἡ μήτρα, ἡ μετὰ τὸν τοκετὸν ῥύσις, τὸ ὕστερον, πβ. μεταπτ. β. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. lātr οὐδ.=κοίτη τῶν ζῴων, ἐκ τοῦ *lok-tro-, καὶ λατ. lectus ἀρσ.=κλίνη, ἴσως ἐκ τοῦ *lek-tlo-s). Πβ. καὶ ἀρχ. ἰρλ. lige=κλίνη, τάφος (*leghi̯om), fo-lach=ἡ κρύπτη, γοτθ. ligrs ἀρσ., ἀρχ. γερμ. legar οὐδ.=κοίτη, κλίνη, ἀρχ. γερμ. lāga, νεογερμ. Lage=θέσις, κατάστασις, ἀγγλοσαξ. lōg=θέσις, πλατεῖα, λιθ. pa-lėgis=ἡ κατάστασις τοῦ κλινήρους, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lože=κοίτη, κλίνη. Βλ. καὶ *λέχεια, λέσχη, λόχος*.

λέχριος "λοξός, πλάγιος, ἐγκάρσιος" (**λεκσ-ριος*), *λέχρις* ἐπίρ. "πλαγίως", ὁμ. *λικριφὶς* ἐπίρ. "εἰς τὰ πλάγια, πλαγίως" (ἀντὶ **λιχριφίς*, μᾶλλον κατ'

ἀφομ. ἐκ τοῦ λεκ-· ἐν τούτοις πβ. λικροὶ παρὰ τῷ λεκροί, οἱ "οἱ ὄζοι, ἤτοι κλάδοι τῶν ἐλαφείων κεράτων" Ἡσύχ.), ἡτεροιωμ. β. λοξός "κεκαμμένος, κεκυρτωμένος πρὸς τὰ πλάγια, πλάγιος, λοξός, ἐγκάρσιος, ὕποπτος, ἀμφίβολος, ἀσαφής" (*loq-sós)· πβ. gall. ἐθν. ὀν. Lexovii, Lixovii, βλ. λέκος.

λέων, γεν. **λέοντος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, λέων, «λεοντάρι»" (ἀρχαιότ. θ. μετὰ τοῦ n, πβ. λέαινα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ λέαινα"), λεοντέη, συνηρ. -ῆ, ἡ "δέρμα λέοντος", λεόντειος, -α, -ον "ὁ ἀνήκων εἰς λέοντα", λεοντώδης, -ες "ὅμοιος πρὸς λέοντα" : ξένη λέξις, ἴσως σημιτ., ὡς τὸ ὁμ. λῖς, αἰτ. λῖν, ὁ "λέων" μετὰ βεβαιότητος προέρχεται ἐκ τοῦ ἑβρ. lajiš. — Ἐκ τῆς ἑλλ. λ. λέων προῆλθον τά : λατ. leō, -ōnis, ἀρχ. γερμ. lēvo, νεογερμ. Löwe, μαν. ἰρλ. leo κ.τ.λ.

λεωργὸς "ὁ πράττων ἔργα κακά, ἀνόσιος, βίαιος" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ληFo-Fεργός "ὁ πράττων τι λάθρᾳ, ἐργαζόμενος λαθραίως", εἶναι συγγ. τοῖς : λανθάνω, λήθω.

λέως ἐπίρ. "ἐντελῶς, ὁλοσχερῶς, παντελῶς", βλ. λίαν.

λήγω "καταπαύω, καταστέλλω· ἀμτβ. τελειώνω, λήγω, καταλήγω", λῆξις, -εως, ἡ "παῦσις, λῆξις", βλ. λαγαρός.

λήδανον, τὸ "τὸ κόμμι τοῦ θάμνου λήδου, εἶδος ἀρωματικῆς ρητίνης", βλ. λάδανον, λῆδον, λῆδος.

ληδάριον καὶ **ληδάριον, λήδιον** καὶ **λήδιον,** τὸ (ὑποκορ., πβ. βοιωτ. **λᾶδος,** τὸ) "ἐλαφρὸν ἱμάτιον θερινόν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

λῆδον, τὸ καὶ **λῆδος,** ὁ "εἶδος θάμνου τῆς Ἀνατολῆς, τὸ λατ. Cistus cyprius" (> λατ. lēda θηλ.), λήδανον καὶ λᾴδανον, τὸ "τὸ κόμμι τοῦ θάμνου λήδου, εἶδος ἀρωματικῆς ρητίνης" (> λατ. lēdanum, ladanum) : ξένη λέξις ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἀραβ. lādan, ἀσσυρ. ladunu καὶ ἑλλ. λωτός.

λήθαργος "ἐπιλήσμων, νωθρός", ὡς οὐσ. λήθαργος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ληθαργικὴ κατάστασις, ὁ λήθαργος", ληθαργικὸς "ὁ πάσχων ἐκ ληθαργίας", βλ. λαίθαργος.

λήθη, ἡ "λησμοσύνη, λήθη", λήθω "διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος, μένω κεκρυμμένος (ἀπαρατήρητος), λησμονῶ", ληθεδών, -όνος, ἡ, λῆθος, δωρ. λᾶθος, τὸ "ἡ λήθη", ληθεδανὸς "ὁ προξενῶν λήθην", βλ. λανθάνω.

ληϊάς, -άδος "αἰχμάλωτος", ληΐη, ληΐτη, ἡ "λάφυρα, λεία, λαφυραγώγησις", ληΐς, -ίδος, ἡ "λεία, περιουσία εἰς κτήνη", ληΐτις, -ιδος, ἡ "ἡ τῆς λείας προϊσταμένη, διανέμουσα τὴν λείαν", βλ. λεία.

λήϊον, δωρ. **λαῖον, λῷον,** τὸ "τὸ «καλλιεργημένο χωράφι» πρὸ τοῦ θερισμοῦ, τὰ σπαρτά, ἀγρὸς ἐσπαρμένος μὲ σῖτον" : ἐκ τοῦ *λᾶFιον μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "κέρδος, εἰσόδημα", εἶναι συγγ. τῷ ἀπολαύω, πβ. λᾶρός. — Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκουν καὶ τά : ἀ-λήϊος "ὁ μὴ ἔχων λήϊα (χωράφια), ἀκτήμων, πτωχός", πολυ-λήϊος "ὁ ἔχων πολλὰ λήϊα (χωράφια), ἔχων πολλὰ κτήματα" (ἂν ἀρχικῶς ἀνεφέρετο εἰς τοὺς ἀγρούς).

λήϊτον, τὸ "δημόσιον ἀρχεῖον", βλ. λαός.

ληκάω "ἔρχομαι εἰς παράνομον συνουσίαν", βλ. λαικάζω.

ληκέω, δωρ. **λακέω** "ἠχῶ, φωνάζω", βλ. λάσκω.

λήκυθος, ἡ "ἀγγεῖον ἐλαίου, «λαδικό», μυροδοχεῖον· ἐν τῷ πληθ. ρητορικὰ σχήματα, ρητορικὸς καλλωπισμός", ληκύθιον, τὸ "μικρὸν ἀγγεῖον ἐλαίου",

ληκυθίζω "κοσμῶ ρητορικῶς, μεγαλοποιῶ, κομπάζω" : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

λῆμα, τὸ "θέλησις, ἐπιθυμία, ἀπόφασις, σκοπός, σκέψις, θρασύτης, αὐθάδεια", *λη̣ματιάω* "ἔχω θάρρος, εἶμαι ἀποφασιστικός, μεγαλοφρονῶ", βλ. 2 *λάω*.

λήμη, ἡ "ἡ περὶ τοὺς κανθοὺς τῶν ὀφθαλμῶν συγκεντρουμένη πηκτὴ ὕλη, «τσίμπλα»", *λημάω* "ἔχω «τσίμπλες»", *λημηρός, λημαλέος, λημώδης* "πλήρης λήμης, «τσιμπλιάρης»" : ἴσως συγγ. τῇ ρ. *lē[i]- = ἀλείφειν, ἐπαλείφειν ἐν τοῖς : *ἀλῖνω* "ἀλείφω", *λεῖος, λῖτός*· πβ. ρ. *lei-p- ἐν τοῖς : *λίπος,* τὸ "στέαρ, πάχος, «λίγδα», λίπος", λατ. lippus=λημώδης, «τσιμπλιάρης», ἀλβ. ql'ep=λήμη, «τσίμπλα» (*k[e]-loipā).

λῆμμα, τὸ "πᾶν τὸ λαμβανόμενον, εἰσόδημα, κέρδος, ὠφέλεια", βλ. *λαμβάνω*.

Λήναια, *τά,* **Ληναιών,** ὁ, βλ. *ληνός*.

ληνίς, -ίδος, ἡ "ἡ βακχεύουσα, Βάκχη", βλ. *λιλαίομαι*.

ληνός, δωρ. **λᾱνός,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ληνός, τὸ μέρος, ἔνθα πατοῦν τὰ σταφύλια, πατητήριον, ἡ σκάφη ζυμώματος, σκάφη, ἔνθα πίνουν τὰ κτήνη, σορός, νεκροθήκη", *ληνός,* ὁ "τὸ μέρος, ὅπερ ὑποδέχεται τὸν ἱστὸν τοῦ πλοίου", *Λήναια,* τὰ "ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις ἀγομένη κατὰ τὸν μῆνα *Ληναιῶνα* πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου", *Ληναιών, -ῶνος,* ὁ "ὄν. μηνός, καθ' ὃν ἑωρτάζοντο ἐν Ἀθήναις τὰ *Λήναια*" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

λῆνος, δωρ. **λᾶνος,** τὸ "ἔριον, «μαλλί»" : ἐκ τοῦ *u̯lānes- (θ. μετὰ τοῦ es- κατὰ τὸ *πέκος* "δέρμα, δορά"), πβ. IE *u̯ₑlənā=ἀρχ. ἰνδ. ū́rṇā=ἔριον, λατ. lāna, ἀρχ. γερμ. wolla, νεογερμ. Wolle=ἔριον, λιθ. vìlna=μικρὰ θρὶξ ἐρίου, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. vlьna=ἔριον· πβ. μσν. ἰρλ. olann=ἔριον (*u̯lənā), ἰσχ. β. λατ. vellus οὐδ.=ἔριον προβάτου, δέρας (*u̯el-nes-).

1 **λῆξις, -εως,** ἡ "καθορισμὸς ἢ διορισμὸς διὰ κλήρου, μέρος ἀπονεμόμενον διὰ κλήρου", βλ. *λαγχάνω*.

2 **λῆξις, -εως,** ἡ "παῦσις, λῆξις", βλ. *λήγω*.

ληπτέος, ληπτός, βλ. *λαμβάνω*.

λῆρος, ὁ "ἀνόητος ὁμιλία, φλυαρία, παραλήρημα, ἀνοησία, πρᾶγμά τι οὐδενὸς ἄξιον", *ληρέω, ληραίνω* "φλυαρῶ, εἶμαι ἀνόητος, παραληρῶ", *λήρημα,* τὸ "φλυαρία, ἀνοησία", *ληρώδης* "φλύαρος, μωρολόγος, ἀνόητος" : μετὰ τοῦ πρωτοελλ. **λη-* ἢ **λᾱ-*, συγγ. τοῖς : *λαίειν, λαήμεναι* "φθέγγεσθαι" Ἡσύχ., λατ. lāmentum=θρῆνος, ὀδυρμός, lātrō=ὑλακτῶ, λιθ. lóju, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lają=ὑλακτῶ. Πβ. *λάλος, λάρος*.

λῆσις, λησμοσύνη, βλ. *λανθάνω, λήθω*.

ληστήρ, -ῆρος, ὁ, **ληστής,** ὁ "ὁ διαρπάζων, ληστής, πειρατής", *λη̣στεύω* "εἶμαι ληστὴς ἢ πειρατής, λεηλατῶ, λαφυραγωγῶ, ἁρπάζω", *λη̣στείᾱ,* ἡ "βίος ληστοῦ, ληστεία, πειρατεία", *λη̣στήριον,* τὸ "συμμορία ληστῶν, καταφύγιον ληστῶν", *λη̣στικός* (δ. γρ. *λη̣στρ-*) "ὁ ἔχων ὡς ἔργον τὴν ληστείαν, πειρατικός", *λη̣στικόν,* τὸ "ἡ πειρατεία", *λη̣στρίς, -ίδος* (ἡ) "πειρατική", βλ. *λεία*.

λῆστις, ἡ "λήθη", βλ. *λανθάνω, λήθω*.

λητουργός, ὁ "ὁ ἔχων δημοσίαν ὑπηρεσίαν, δημόσιος ὑπηρέτης", βλ. *λᾱός, λειτουργός*.

Λητώ, δωρ. **Λᾱτώ, -οῦς,** ἡ "θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Φοίβης"

(> λατ. Lātōna), *Λητῷος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Λητὼ ἢ γεγεννημένος ἐκ τῆς Λητοῦς", *Λητοΐδης*, δωρ. *Λᾱτοΐδᾱς*, ὁ "ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς, δηλ. ὁ Ἀπόλλων", *Λητο-γενής*, δωρ. *Λᾱτο-γενής, -ές* "γεννηθεὶς ἐκ τῆς Λητοῦς" ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος: ξένη λέξις, πβ. λυκ. lada=σύζυγος.

λῆψις, -εως, ἡ "τὸ λαμβάνειν, ἀρπάζειν, ἡ λῆψις, σύλληψις, κατάληψις, παραλαβή", βλ. *λαμβάνω*.

λιάζομαι "παρεκκλίνω, ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι, ἀπομακρύνομαι", *λίναμαι* "τρέπομαι" Ἡσύχ. (πβ. *δαμάζω*: *δάμνημι*): ἴσως συγγ. τοῖς: γοτθ. af-linnan= φεύγειν, ὑποχωρεῖν (*-linuō)· περαιτέρω ἴσως συγγ. τοῖς: *ἀλίνω* "ἀλείφω, ἐπαλείφω", λατ. li-nō=ἀλείφω, χρίω.

λίᾱν, ἰων. **λίην** (ῐ) ἐπίρ. "πολύ, παρὰ πολύ, καθ' ὑπερβολήν", *λῖ* (Ἐπίχ.), *λὴν* (Ἡσύχ.)=ὡσ., *λαι-* ἐπιτατ. μόριον (*λαισποδίᾱς, -ου*, ὁ "ὁ λίαν ἀσελγής, ἀκόλαστος"), *λι-* (*λιπόνηρος* "λίαν πονηρὸς" Ἡσύχ.), *λᾱ-* (*λᾱκατάρᾱτος* "λίαν κατηραμένος"· κατὰ μετρ. ἔκτασιν ἀντὶ *λα-*), ἐπίρ. *λέως* (*ληϝος), ἰων. *λείως* "ἐντελῶς, ὁλοσχερῶς, παντελῶς" (*λεω-κόρητος* "παντελῶς ἐξωλοθρευμένος"): ἴσως, ὡς σημαῖνον "κατ' ἐπιθυμίαν, εἰς τὸν μέγιστον βαθμὸν τοῦ ἐπιθυμεῖν", εἶναι συγγ. τῷ δωρ. *λῆν* "θέλειν" (βλ. *λωΐων*, πβ. 1 *λαιμός*).

λιαρὸς "ἤπιος, ἥσυχος, ἤρεμος, ὑπόθερμος, χλιαρός": ἴσως ἐκ τοῦ *lis̥rós, συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. līso, μσν. γερμ. līse=μόλις αἰσθητός, πρᾶος, ἀδύνατος (νεογερμ. leise=σιγηλός, χαμηλὸς [ἐπὶ φωνῆς], σιγά), λιθ. lýsti=γίνεσθαι ἰσχνόν, ἀδυνατίζειν· ρ. *leis-, βλ. *λοῖσθος*.

λίβανος, ὁ (ἡ) "τὸ δένδρον τὸ παράγον τὸν λιβανωτόν, ὁ λιβανωτός, ἡ ρητινώδης οὐσία τοῦ δένδρου, τὸ «λιβάνι», θυμίαμα", *λιβανωτός*, ὁ "τὸ «λιβάνι»": ἐκ τοῦ ἑβρ. lebōnā=ὁ λιβανωτός, τὸ θυμίαμα.

λιβάς, -άδος, ἡ, βλ. *λείβω*.

λίγα, λιγαίνω, βλ. *λιγύς*.

λίγδην ἐπίρ. (Ὀδ. χ 278) "ἀκροθιγῶς, «ξυστά», ἐπιπολαίως", *λίγδος*, ὁ "τὸ ἴγδιον, «γουδί»", *λίγδα*, ἡ "ἀκόνη" (Ἡσύχ.): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. sliachtad =λείανσις, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. slīkr=λεῖος, ἀρχ. γερμ. slīhhan, νεογερμ. schleichen=ἕρπειν, παρεισδύειν (τ.ἔ. ὀλισθαίνειν), ρωσ. slizkij=ὀλισθηρός· ρ. *sleiĝ-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *slei-, πβ. 1 *λείμᾱξ*.

λιγνύς, -ύος, αἰτ. **λιγνύν,** ἡ "πυκνὸς καπνὸς μεμειγμένος μετὰ φλογῶν, καπνός", *λιγνυόεις, λιγνυώδης* "πλήρης καπνοῦ": ἴσως (ἂν προῆλθε κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *λυγνύς) συγγ. τῷ *λῡγαῖος* "σκοτεινός".

λιγύς, λίγεια, λιγὺ "συρίζων, συριστικός, διαπεραστικός, ὀξύς, εὐκρινής", *λιγυρὸς* "συρίζων, ὀξύς, εὐκρινής, καθαρός, μαλακός, εὔκαμπτος", ὁμ. *λίγα, λιγέως* ἐπιρ. "ὀξέως, εὐκρινῶς", *λιγαίνω* "καλῶ μεγαλοφώνως, κραυγάζω μὲ φωνὴν ἠχηρὰν καὶ εὐκρινῆ, παράγω καθαρὸν ἦχον διὰ μουσικοῦ ὀργάνου, παίζω φόρμιγγα", ὁμ. ἀόρ. *λίγξε* (ἐκ τοῦ *λίγγω) "ἐσύριξε", *λιγυρίζω* "ᾄδω μεγαλοφώνως ἢ δι' εὐκρινοῦς φωνῆς", *λιγυ-πνείων, -οντος* "ὁ συρίζων", *λιγύ-φθογγος, -ον, λιγύ-φωνος, -ον* "ὁ ἔχων καθαρὰν καὶ διαπεραστικὴν φωνήν, ὀξύφωνος": ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως ἠχομιμ. λέξις.

λίθος, ὁ (ἡ) "πέτρα, «λιθάρι», λίθος, βράχος", *λιθάς, -άδος*, ἡ "μικρὰ πέτρα",

λίθαξ, *-ακος*, ὁ, ἡ "λιθώδης, πετρώδης", ὡς οὐσ. *λίθαξ*, ἡ "χάλιξ, «χαλίκι», πολύτιμος λίθος", *λιθίδιον*, τὸ "τὸ «χαλίκι, λιθάρι»", *λίθεος*, *λίθινος* "πεποιημένος ἐκ λίθου, ἀνήκων εἰς λίθον", *λιθικὸς* "ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς λίθους", *λιθίασις*, ἡ "νόσος τῆς κύστεως, καθ' ἣν σχηματίζεται λίθος ἐν αὐτῇ", *λιθιάω* "πάσχω ἐκ λιθιάσεως", *λιθο-βόλος*, *-ον* "ὁ ρίπτων λίθους", *λιθό-βολος*, *-ον* "ὁ βληθεὶς διὰ λίθων", *λιθο-δόμος*, ὁ "κτίστης", *λιθο-λόγος*, *-ον* "ὁ συλλέγων λίθους πρὸς οἰκοδομήν, οἰκοδομῶν διὰ λίθων", *λιθουργός*, ὁ "ὁ ἐργαζόμενος τὸν λίθον, λιθοξόος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

λικμάω "χωρίζω τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου μὲ τὸ λίχνισμα, λιχνίζω", *λικμός*, ὁ "τὸ «λιχνιστήρι»", *λικμητήρ*, *-ῆρος*, ὁ "ὁ λιχνίζων τὸν σῖτον", *λίκνον* (καὶ *λῖκνον*), τὸ "εὐρὺ κάνιστρον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἀρχαῖοι ἐλίχνιζον τὸν σῖτον, τὸ λίκνον, ἡ «κούνια»" : κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **νικμός*, **νίκνον*, πβ. *νεῖκλον*, *νίκλον* Ἡσύχ., *νεικητὴρ* "λικμητήρ. Μεγαρεῖς" καὶ *νικᾷ* "λικμᾷ" Ἡσύχ., ὡς ἐπίσης καὶ τὸ λιθ. niekóti=λιχνίζειν τὸν σῖτον ἐντὸς κανίστρου· ρ. *neik-.

λικριφὶς ἐπίρ., βλ. *λέχριος*.

λιλαίομαι (**λι-λασjομαι*), πρκ. **λελίημαι** (κατὰ τὸ *τετίημαι* ;) "σφοδρῶς ἐπιθυμῶ, ποθῶ τι διακαῶς", *ληναὶ* "βάκχαι" Ἡσύχ. (> λατ. lēna), *ληνίς*, *-ίδος*, ἡ "ἡ βακχεύουσα, Βάκχη" (**λᾰσ-ν-*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. láṣati=ἐπιθυμεῖ (*la-ls-ati), lālasaḥ=ἐπιθυμητικός, ὁρμητικός, λατ. lascīvus=ἀχαλίνωτος, ἀκόλαστος, εὔθυμος (ἐκ τοῦ *las-kos), ἀρχ. ἰρλ. lainn=ἄπληστος, ἀκόρεστος (*las-nis), ἀρχ. γερμ. lust ἀρσ., θηλ., νεογερμ. Lust=ὄρεξις, ἐπιθυμία (*l̥s-tu-), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. laskati=ἐξαπατᾶν· ρ. *lăs-· πβ. *λάσθη*.

λιμαίνω "ὑποφέρω ἐκ λιμοῦ (πείνης)", βλ. *λιμός*.

λίμβος "«λιχούδης», λαίμαργος", *λιμβεύω* "λαιμάργως ἐπιθυμῶ, «λιχουδεύομαι»", *λιμβεία*, ἡ "ἡ «λιχουδιά», λαιμαργία" : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ὀλιβρὸς* "ὀλισθηρός, λεῖος", συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. slīfan=ὀλισθαίνειν (νεογερμ. schleifen=σύρειν, ἀκονίζειν), μσν. ἰρλ. slemun=λεῖος (*slib-no-)· ρ. *(s)leib-.

λιμήν, -ένος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ λιμήν, τὸ «λιμάνι», καταφύγιον, ταμεῖον, ἡ μήτρα", βλ. 2 *λεῖμαξ*, *λειμών*.

λίμνη, λιμναῖος, λιμνώδης, βλ. 2 *λεῖμαξ*.

λῑμός, ὁ (ἡ) "πεῖνα, ἔλλειψις τροφῆς, λιμὸς" (> ὀσκ. limu=λατ. famem=πεῖναν), *λῑμαίνω*, *λῑμώσσω*, ἀττ. *λῑμώττω* "πάσχω ἐκ λιμοῦ (πείνης)", *λῑμώδης*, *-ες* "πειναλέος", *λῑμο-κτονέω* "ἀποκτείνω διὰ τῆς πείνης", *λῑμο-κτονία*, ἡ "τὸ ἀποκτείνειν διὰ τῆς πείνης ἢ δι' ἀποχῆς ἀπὸ τροφῆς", *λοιμός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, λοιμός, πᾶσα ἐπιδημικὴ νόσος, «πανούκλα»· ἐπὶ ἀνθρώπων, ὀλέθριος", *λοιμώδης*, *-ες* "ὅμοιος πρὸς λοιμόν, ὀλέθριος", *λοιμώσσω* (ἀττ. -ττω) "πάσχω ἐκ λοιμοῦ", *λειρὼς* (-ός ;) "ὁ ἰσχνὸς καὶ ὠχρὸς" Ἡσύχ.: μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "φθίσις, μαρασμός", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *lēi-, *lī- = ἀφαιρεῖν, ἐλαττοῦσθαι ἐν τοῖς : λιθ. leĩlas=λεπτός, ἰσχνὸς (=*λειρός*), líesas=ἰσχνός, laĩnas, leĩnas=λεπτός, ἰσχνός, liebas, láibas=λεπτός, ἰσχνός, ἀδύνατος. Πβ. *λοιγός*.

λιμπάνω "λείπω, ἀφίνω, ἐγκαταλείπω", βλ. *λείπω*.

λίνδος, ὁ "ἀρωματικόν τι φυτόν" : ξένη λέξις (ἀσιατ. ;).

λίνον, τὸ "τὸ φυτόν, ἐξ οὗ παράγεται τὸ «λινάρι», ἡ κλωστὴ ἐκ λίνου· τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον κλώθουν αἱ Μοῖραι· ἡ «πετονιά» τῶν ἁλιέων, ἁλιευτικὸν δίκτυον, ὕφασμα ἐκ λίνου χρησιμοποιούμενον ὡς σινδών", *λιναίᾱ,* ἡ "σχοινίον, «σκοινί»", *λίνεος, -α, -ον,* συνηρ. *λινοῦς, -ῆ, -οῦν* "ὁ ἐκ λίνου, λινός", *λινεύω* "ἁλιεύω" : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. līnum οὐδ.= τὸ λίνον, «λινάρι», ὕφασμα ἐκ λίνου, ὀθόνη (linteum οὐδ.=ὕφασμα ἐκ λίνου, ὀθόνη), δάνειον ἐξ ἀγνώστου πηγῆς· πβ. καὶ ἀρχ. γερμ. līn, νεογερμ. Lein =λίνον, λιθ. linaĩ (πληθ.)=λίνον, «λινάρι», ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lьnenъ=ὁ ἐκ λίνου (ἂν δὲν εἶναι δάνεια ἐκ τῆς Λατ. ἢ ἐκ τῶν γερμ. γλωσσῶν).

λῑπαρής, -ές "ὁ ἐπιμένων, πρόθυμος, ἔνθερμος", *λῑπαρέω* "ἐπιμένω, ἐμμένω, ἐπιμόνως παρακαλῶ, ἱκετεύω", *λῑπαρία,* ἡ "ἐπιμονή, ἐμμονή", βλ. *λίπτω.*

λίπος, -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, λίπος, πάχος", *λίπα* ὁμ. ἐπίρ. (τὸ -α ἐκ τοῦ *-n̥) "λιπαρῶς", *λιπαρός* "ἐλαιώδης, λιπώδης, ἀλειμμένος μὲ ἔλαιον ἢ λίπος, λιπαρός, παχύς, λαμπρός, ἔξοχος, γόνιμος", *λιπαίνω* "ἀλείφω δι' ἐλαίου, χρίω· παχύνω, πλουτίζω τι", *λιπαρότης, -ητος,* ἡ "πάχος· λαμπρότης", *λίπασμα,* τὸ "παχύτης, οὐσία παχύνουσα, ἀλοιφή" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. limpáti=ἀλείφει, liptáḥ=ὁ κολλῶν, lēpaḥ ἀρσ., répas- οὐδ.=ἀκαθαρσία, λατ. lippus=«τσιμπλιάρης» (*lipos, τὰ -pp- δι' ἐκφραστικοὺς λόγους), ἀρχ. γερμ. bi-līban= μένειν, λιθ. limpù, lìpti=κολλᾶν, lipìnti=ποιεῖν τι κολληθῆναι (: *λιπαίνω*), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prilьnǫti=κολληθῆναι, ἀλβ. l'aparós=ρυπαίνω (*loip-), χεττ. lippanzi=ἐπαλείφουν· ρ. *lei-p- = ἀλείφειν· πβ. (τὸ μετὰ τροπῆς τοῦ ριζ. συμφ. *π* εἰς *φ*) *ἀλείφω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀλείφω"· βλ. καὶ *λήμη.*

λίπτω "σφοδρῶς ἐπιθυμῶ", μτχ. μέσ. πρκ. *λελιμμένος* "ὁ ποθῶν διακαῶς", *ἤλιπεν* "ἐπιθυμητικῶς ἤσθιεν", *λὶψ* "ἐπιθυμία" Ἡσύχ. Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκουν καὶ τά : *λῑπαρής* "ὁ ἐπιμένων, πρόθυμος, ἔνθερμος", *λῑπαρέω* "ἐπιμένω, ἐμμένω, ἐπιμόνως παρακαλῶ, ἱκετεύω" : συγγ. τῷ λιθ. liepiù, liẽpti= διατάσσειν.

λῑρός "ἀναιδής, θρασύς, ἀκόλαστος, φιλήδονος", βλ. 1 *λαιμός.*

1 **λῖς,** αἰτ. **λῖν,** ὁ ἐπικ. "λέων, «λεοντάρι»", βλ. *λέων.*

2 **λῖς,** γεν. **λῑτός,** ἡ "λεῖον (μαλακὸν) ὕφασμα, λεπτὸν λινὸν ὕφασμα χρησιμοποιούμενον ὡς σινδών", βλ. *λίσπος.*

λίσγος, ὁ "σιδηροῦν βωλοκόπον ἐργαλεῖον τῶν κηπουρῶν, σκαπάνη" : μᾶλλον ἐκ τοῦ **λιδ-σκος* ἢ **λιδ-γος,* συγγ. τοῖς : *λίστρον,* τὸ "ἐργαλεῖον χρησιμοποιούμενον πρὸς ἐξομάλυνσιν ἢ ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους, σκαπάνη, κοχλιάριον" (**λιδ-τρον*), *λιστρίον,* τὸ "κοχλιάριον", *λιστρεύω* "περισκάπτω", *λιστρόω* "ἰσοπεδώνω"· περαιτέρω συγγ. τῷ λεττ. lìdu, lìst=καθαίρειν τὴν γῆν, ἐκριζοῦν.

λίσπος, ἀττ. **λίσφος** (*[s]liq-sq[u̯][h]os ;) "λεῖος, ἐστιλβωμένος, στωμύλος", *λισσός* "λεῖος, ὁμαλός" (ἴσως ἐκ τοῦ θηλ. **λίσσα, *λιτja* "ηὐξημένος, ὥριμος"), *λισσάς, -άδος* (θηλ. τοῦ *λισσός*), *λίσσωμα,* τό, *λίσσωσις,* ἡ "ἡ λειότης, τὸ σημεῖον τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ τοῦ ὁποίου αἱ τρίχες χωρίζονται καὶ πίπτουν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, τὸ χώρισμα τῶν τριχῶν", *λῑτός* "λεῖος, ἁπλοῦς, ἀπέριττος, λιτός", *λίς,* γεν. *λῑτός,* ἡ "λεῖον (μαλακὸν) ὕφασμα, λεπτὸν λινὸν ὕφασμα χρησιμοποιούμενον ὡς σινδών" (ὁμ. *λῖτὶ* δοτ., *λῖτα* αἰτ. "ἐσθής") : συγγ. τοῖς : 1 *λείμᾱξ, λεῖος.*

λίσσομαι, βλ. *λιτή.*

λισσός, βλ. *λίσπος.*

λίστρον, τὸ "ἐργαλεῖον χρησιμοποιούμενον πρὸς ἐξομάλυνσιν ἢ ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους, σκαπάνη, κοχλιάριον", βλ. *λίσγος.*

λιτή, ἡ "δέησις, ἱκεσία, παράκλησις, προσευχή", *λίσσομαι* (*λιτjο-), ὑστερογ. τύπος *λίτομαι* (μέλλ. *λίσομαι,* ἀόρ. α' *ἐλισάμην,* β' *ἐλιτόμην*) "ἱκετεύω, παρακαλῶ", *λιτός, -ή, -όν, λίτανος* "ἱκετευτικός", *λιτανεύω, λιταίνω,* μτγν. *λιτάζομαι* "ἱκετεύω", *λιτανεία,* ἡ "δέησις, ἱκεσία", *τρίλλιστος* (ἐκ τοῦ *τρίσλ-*) "τρὶς παρακληθείς, πολυπόθητος": ὡς σημαῖνον ἀρχικῶς "ἱκετεύειν διὰ θωπείας", εἶναι συγγ. τοῖς: λιθ. lytěti=ἅπτεσθαι, ἐγγίζειν, liečiù, liẽsti= ἅπτεσθαι, ἐγγίζειν, ἀποτείνεσθαι· ρ. *lēi- = ἀλείφειν, βλ. *λιάζομαι* (ἀλίνω), *λήμη.*— Τὸ λατ. litō (=θυσιάζω μετὰ καλῶν οἰωνῶν, ἔχω εὐοίωνα σημεῖα κατὰ τὴν θυσίαν) εἶναι παρώνυμον ἐκ τοῦ *litā, ὅπερ εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ ἑλλ. *λιτή.* Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκει καὶ τὸ θεσσ. *λείτωρ, -ορος,* ὁ "ἱερεύς".

1 **λῖτός** "λεῖος, ἁπλοῦς, ἀπέριττος, λιτός", *λιτότης, -ητος,* ἡ "ἡ ἁπλότης, λιτότης, τὸ ἀπέριττον", βλ. *λίσπος.*

2 **λιτός** "ἱκετευτικός", βλ. *λιτή.*

λῖτρα (σικελ.), νεώτ. **λίτρα,** ἡ "νόμισμα ἔχον 12 οὐγγίας", *λιτραῖος* (καὶ *λιτριαῖος*), *-α, -ον* "ὁ ζυγίζων ἢ ἀξίζων μίαν *λίτραν*": ἐκ τινος (μεσογ.;) *līþrā, ἐξ οὗ καὶ τὸ λατ. lībra=ζυγός, στάθμη, λίτρα.

λιχανός, ὁ (μετὰ τῆς λ. *δάκτυλος* ἢ ἄνευ αὐτῆς) "ὁ μετὰ τὸν ἀντίχειρα δάκτυλος, ὁ δείκτης, δι' οὗ λείχει τις", βλ. *λείχω.*

λιχμάω, λιχνεία, λιχνεύω, λίχνος, βλ. *λείχω.*

1 **λίψ,** γεν. **λιβός,** ὁ "ὁ ΝΔ ἄνεμος, λίβας", βλ. *λείβω.*

2 **λίψ,** γεν. **λιβός,** ἡ "ἡ σταγών, τὸ ρυάκιον, ἡ δι' ὑγρῶν θυσία, σπονδή", βλ. *λείβω.*

λοβός, ὁ "τὸ κέλυφος τῶν ὀσπρίων, κατώτατον μέρος τοῦ ὠτός, ὁ λοβὸς τοῦ ἥπατος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδιδον ἰδιαιτέραν προσοχὴν κατὰ τὴν μαντείαν", *ἔλ-λοβος* "ὁ ἐντὸς τοῦ λοβοῦ, φέρων καρπὸν ἐντὸς λοβῶν", *ἐλ-λόβιον,* τὸ "τὸ τιθέμενον εἰς τὸν λοβὸν τοῦ ὠτός, ἐνώτιον": συγγ. τοῖς: 1 *λεβηρίς, λέβινθοι* "ἐρέβινθοι" (ἃ ἰδέ). Πβ. *λέπω.*

λογάς, -άδος, ὁ, ἡ "ἐκλεκτός, διαλεκτός, συνειλεγμένος, συνηθροισμένος", *λόγος,* ὁ "λέξις, ὁμιλία, λόγος", *λογίζομαι* "λογαριάζω, ὑπολογίζω, θεωρῶ, συμπεραίνω συλλογιζόμενος", *λογισμός,* ὁ "λογαριασμός, ὑπολογισμός, ἐκτίμησις, συμπέρασμα, λογικόν", βλ. *λέγω.*

λόγχη, ἡ "ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος, λόγχη, τὸ δόρυ, ἀκόντιον· σῶμα λογχοφόρων", *λογχήρης, -ες* "ὡπλισμένος διὰ λόγχης", *λόγχιμος, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς λόγχην", *λογχωτός, -ή, -όν* "ὁ ἔχων αἰχμὴν (κορυφὴν) λογχοειδῆ": ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Κελτ., πβ. ἰρλ. laigen=ἀκόντιον, δόρυ (*laginā ρ. *lagh-, βλ. *λαχαίνω*)· δάνειον ἐκ τῆς Κελτ. ἢ τῆς Ἑλλ. (ἴσως τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἰλλυριῶν) εἶναι τὸ λατ. lancea θηλ.=λόγχη, δόρυ.

λοιβαῖος, λοιβεῖον, λοιβή, βλ. *λείβω.*

λοιγός, ὁ "καταστροφή, βλάβη, ὄλεθρος, ἀπώλεια, θάνατος", *λοίγιος* "ὀλέθριος, θανατηφόρος": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ὀλίγος* "μικρός, ὀλίγος" (ὁ

ἰδέ) συγγ. τοῖς: λιθ. ligà=νόσος, ἀλβ. l'ik (*ligos)=κακός, ἰσχνός· ρ. *leig-, μᾶλλον ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *lei- ἐν ταῖς λ. *λῑμός, λοιμός*.

λοιδορέω "ὑβρίζω, ἐπιπλήττω, κακολογῶ, λοιδορῶ", *λοίδορος* "ὑβριστικός, ὀνειδιστικός, κακολόγος", *λοιδόρημα*, τὸ "ὕβρις, κακολογία, σκῶμμα", *λοιδόρησις, λοιδορία*, ἡ, *λοιδορησμός*, ὁ "ὕβρις, ὀνειδισμός", μεταπτ. τύπος *λίζει* "παίζει" Ἡσύχ. (*λινδjω, πβ. *λίνδεσθαι* "ἁμιλλᾶσθαι" Ἡσύχ.): μᾶλλον εἶναι συγγ. τοῖς: λατ. lūdus=παίγνιον (*loidos), lūdō=παίζω (*loidō), μσν. ἰρλ. lāidim=παραινῶ, προτρέπω.

λοιμός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, λοιμός, πᾶσα ἐπιδημικὴ νόσος, «πανούκλα»· ἐπὶ ἀνθρώπων, ὀλέθριος", *λοιμώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς λοιμόν, ὀλέθριος", *λοιμώσσω* (ἀττ. -ττω) "πάσχω ἐκ λοιμοῦ", βλ. *λῑμός*.

λοιπὸς "ὁ ὑπολειπόμενος, ὑπόλοιπος, λοιπός", βλ. *λείπω*.

λοῖσθος "ὁ μένων ὀπίσω, ἔσχατος, τελευταῖος, ὕστατος", *λοισθήιος, λοίσθιος* =ὡσ., *λοίσθιον* ἐπίρ. "τελευταῖον", *λοισθότατος* "ἔσχατος πάντων", *λοίσθημα* "τέλος, πέρας" Ἡσύχ.: ἴσως ἐκ τοῦ *λοιhιστος, ὑπερθ. συγγ. τῷ κοινῷ γερμ. *laisiz=ἧττον, ὀλιγώτερον, ἐν τοῖς: ἀγγλοσαξ. lǣs (ἀγγλ. less) ἐπίρ., ἀρχ. γερμ. līso, νεογερμ. leise=σιγηλός, σιγὰ κ.τ.λ., ρ. *lois-, *līs-, βλ. *λιαρός*.

λοξὸς "πλάγιος, ἐγκάρσιος, λοξός", *λοξότης, -ητος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, λοξότης, πλαγία διεύθυνσις, ἀσάφεια", *λοξόω* "κάμνω τι λοξόν", βλ. *λέχριος*.

λοπάς, λοπίς, λοπός, βλ. *λέπω*.

λορδὸς "ὁ ἔχων τὸ ἄνω σῶμα κυρτὸν πρὸς τὰ ἐμπρός, «κορδωτός»", *λορδόω* καὶ *λορδοῦμαι* "«κορδώνω» τὸ σῶμά μου, ὥστε νὰ ἐξέχῃ τὸ στῆθος καὶ ἡ κοιλία πρὸς τὰ ἐμπρός", *λόρδωμα*, τὸ "τὸ κύρτωμα πρὸς τὰ ἐμπρός", *λόρδωσις*, ἡ "τὸ πρὸς τὰ ἐμπρὸς κύρτωμα τοῦ ἄνω σώματος": συγγ. τοῖς: ἀρμ. lorç-k' πληθ.=cōnvulsiō partium in posteriōra (*lord-sk̑o-), γκαελ. loirc θηλ. =πούς ἐλαττωματικὸς (*lord-sk̑ā), μσν. γερμ. lerz, lurz=ἀριστερὸς (κυρ. κυρτός).

λοῦσσον, τὸ "ἡ ρητινώδης ἐντεριώνη, τὸ «δᾳδὶ» τῆς ἐλάτης", βλ. *λευκός*.

λουτήρ, λουτιάω, λουτρόν, βλ. *λούω*.

λούω (ὁμ. **λό[F]ω**) καὶ **λουέω** "πλύνω, λούω τὸ σῶμα, «λούζω»" (παλ. *λόFω, *λοFέσαι, εἶτα ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ *λοῦσαι* τὸ *λούω*, καὶ τὸ *λοέω* κατὰ τὸ *λοFέσαι), *λουτήρ, -ῆρος*, ὁ "μέγα ἀγγεῖον χρησιμοποιούμενον πρὸς λοῦσιν, λουτρόν", *λουτιάω* "ἐπιθυμῶ νὰ λουσθῶ", ὁμ. *λο[F]ετρόν*, ἀττ. *λουτρόν*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, λουτρόν, τὸ μέρος, ἔνθα λούεταί τις, ὕδωρ πρὸς λοῦσιν", *λουτρών, -ῶνος*, ὁ "δωμάτιον λουτροῦ, οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ ὑπῆρχον λουτῆρες": συγγ. τοῖς: λατ. lavō, lāvī, lavere (=ὁμ. *λόω*)=λούω, πλύνω καὶ lavō, lāvī, lavātum, -āre=λούομαι, lautus, lōtus=λελουμένος, καθαρός, κομψός, διαπρεπής, lōmentum=ἀπορρυπαντικὸν μέσον, μεῖγμά τι, δι' οὗ αἱ Ρωμαῖαι διετήρουν τὴν τρυφερότητα τοῦ δέρματος, dēlūbrum=ἱερόν, ναός, pollūbrum=λεκάνη πλύσεως, alluviēs=πρόσχωσις, ἀρμ. loganam= λούομαι (*lou̯-ənā-), ἀρχ. ἰρλ. lōathar=λεκάνη (=*λοετρόν*), lūaith=τέφρα (*lou-tu̯i-), ἀγγλοσαξ. lēaþor=ἀφρὸς σάπωνος (*lou-tro-), ἀρχ. γερμ. louga (νεογερμ. Lauge=ἡ «ἀλισίβα»)=ὕδωρ πρὸς λοῦσιν (*lou-k̑ā).

λοφάω "ἔχω λόφον (ἐπὶ κορυδαλλοῦ)", *λοφεῖον*, τὸ "θήκη, εἰς ἣν ἔθετον τὸν

λόφον, πᾶσα θήκη", *λοφιά,* ἰων. *-ιή,* ἡ "ἡ χαίτη ἢ ἡ τριχοφόρος ράχις ζώων τινῶν", βλ. *λόφος.*

λοφνίς, -ίδος, ἡ "λαμπὰς ἐκ τοῦ φλοιοῦ κλήματος (ἀμπέλου)": ἐκ τοῦ **λοπ-σ-νίς,* μᾶλλον συγγ. τῷ *λέπω* "ἀφαιρῶ τὸν φλοιὸν ἢ τὸ κέλυφος, «ξεφλουδίζω»".

λόφος, ὁ "ὁ τράχηλος (αὐχὴν) τῶν ὑποζυγίων κτηνῶν, ἡ χαίτη ἵππου, τὸ «λειρὶ» τοῦ πετεινοῦ, ὁ θύσανος ἐκ πτερῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν πτηνῶν, τὸ δέρμα, ἡ δορά· ὁ θύσανος τριχῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς ἀνθρώπου, λόφος περικεφαλαίας, λόφος βουνοῦ, ἡ ράχις", βλ. *λοφάω* : ἀβεβ. ἐτυμολ. (πβ. μακεδ. τοπων. Ottolobus, Bilubium).

λόχος, ὁ "ἐνέδρα, ἔνοπλον σῶμα στρατιωτῶν, σωματεῖον πολιτικόν· τοκετός, γέννα", *λοχίζω* "τοποθετῶ εἰς ἐνέδραν, «στήνω» ἐνέδραν, διαμοιράζω ἀνθρώπους εἰς λόχους, παρατάσσων αὐτοὺς εἰς μάχην", *λοχίτης,* ὁ "ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόχου στρατιώτης", *λοχᾱγός,* ὁ "ὁ ἀρχηγὸς λόχου, ἀρχηγὸς ἐνόπλου σώματος", *λοχάω* "ἐνεδρεύω, παραφυλάττω", *λοχεία,* ἡ "τοκετός, γέννα, κλίνη τοκετοῦ", *λοχεύω* "γεννῶ, τίκτω, βοηθῶ εἰς τὸν τοκετὸν (ἐπὶ μαίας)", *λόχευμα,* τὸ "τὸ τεχθέν, τέκνον", ἐν τῷ πληθ. *λοχεύματα,* τὰ "τοκετός" : ὡς σημαῖνον "κλίνη, κοίτη, ἀποθήκη, στρατόπεδον", εἶναι συγγ. τῷ ἀλβ. lag'ε =ὁμάς, σμῆνος, κόμμα, συνοικία, συμμορία· πβ. ἐπίσης *ἄ-λοχος* ἐν λ. *λέχος.*

λῡγαῖος "σκοτεινός, σκιερός, σκιώδης", βλ. *ἠλύγη·* πβ. *λιγνύς.*

λύγδην, βλ. *λύζω.*

λύγδος, ἡ "λευκὸν μάρμαρον", *λυγδίνεος* καὶ *λύγδινος* "ὁ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, λευκὸς ὡς μάρμαρον", βλ. *λευκός.*

λυγίζω "ὅ,τι καὶ νῦν, λυγίζω, κάμπτω, στρέφω, συστρέφω, καταβάλλω", *λυγισμός,* ὁ "κάμψις, στροφὴ (ἐπὶ παλαιστῶν)", *λύγος,* ἡ (ὁ) "εὐλύγιστος κλάδος, ἡ «λυγαριά»", *λύγινος* "ὁ ἐκ λύγου, πεπλεγμένος", *λυγιστής,* ὁ "ὁ κατασκευάζων καλάθια ἐκ λύγου" : συγγ. τοῖς : λατ. luctō (-or)=παλαίω, ἀγωνίζομαι (ἐκ τοῦ *luc-tós=καμπτόμενος, λυγιζόμενος), luxus, -a, -um= ἐξηρθρωμένος (*lug-sós), luxus, -ūs=κραιπάλη, τρυφή, μεγαλοπρέπεια, ἀρχ. γερμ. loc, νεογερμ. Locke=βόστρυχος, ἀρχ. γερμ. louh, νεογερμ. Lauch= τὸ πράσον, λιθ. lùg-nas=εὐλύγιστος, εὔκαμπτος· ρ. *lug- = κάμπτειν, λυγίζειν.

λυγμός, ὁ "λύγξ, «λόξυγγας»", βλ. *λύζω.*

1 **λύγξ,** γεν. **λυγγός,** ἡ "σπασμωδικόν τι πάθος τοῦ λάρυγγος, «λόξυγγας»", βλ. *λύζω.*

2 **λύγξ,** γεν. **λυγκός,** ὁ, ἡ "ζῷόν τι σαρκοφάγον, λύγξ", *λυγκίον,* τὸ ὑποκορ. "μικρὸς λύγξ", *λύγκειος, λυγκικός* "ὁ τοῦ λυγκός, ὀξυδερκής" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. lusanun-k' πληθ., ἀρχ. γερμ. luhs, νεογερμ. Luchs=λύγξ, ἀρχ. σουηδ. lō (κοινῷ γερμ. *luhsa-, *luha-), λιθ. lūšis (žem. lúnšis)=λύγξ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rysь=πάνθηρ· ρ. *leuk- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. rúšant- = φωτεινός, λαμπρὸς (παρὰ τῷ *leuq-, βλ. *λευκός*)· ὀνομασία μᾶλλον τῶν σπινθηροβόλων ὀφθαλμῶν ἢ τῆς αὐστηρότητος τοῦ προσώπου.

λύγος, βλ. *λυγίζω.*

λυγρὸς "χαλεπός, ἐπίπονος, λυπηρός, ἄθλιος, ἐλεεινός, ὀλέθριος, ἐπιβλαβής", *λυγρά,* τὰ "δυστυχία, ἀθλιότης, ὄλεθρος, καταστροφή", βλ. *λευγαλέος.*

λύζω (**λύγγjω, ἀόρ.* **ἔλυγξα**) "ἔχω λύγγα («λόξυγγα»), ἐκ φόβου ἢ ψύχους ἀφίνω τραχεῖαν φωνὴν ὁμοιάζουσαν πρὸς λύγγα", *λύγξ*, γεν. *λυγγός*, ἡ, *λυγμός*, ὁ "σπασμωδικόν τι πάθος τοῦ λάρυγγος, λύγξ, «λόξυγγας»", *λύγδην* ἐπίρ. "μετὰ λυγμῶν", *λυγγώδης* "συνοδευόμενος ὑπὸ λυγγός": συγγ. τοῖς: μσν. γερμ. slūch=λάρυγξ, φάρυγξ, ἄβυσσος, βάραθρον, κρημνός, slucken (νεογερμ. schlucken)=καταβροχθίζειν, καταπίνειν, ὀλολύζειν· ρ. *(s)leug-, πβ. τὸ μετὰ τοῦ -q- ἀρχ. ἰρλ. slucim=καταπίνω (*slunkō).

λύθρος, ὁ καὶ **λύθρον,** τὸ "μολυσμός, ῥύπος ἐξ αἵματος, τὸ ἐκ τῶν πληγῶν αἷμα, φονικὸν αἷμα· τὸ ἐν τῇ γυναικείᾳ μήτρᾳ ἀκάθαρτον αἷμα", *λυθρώδης, -ες* "μεμολυσμένος δι' αἵματος", βλ. *λῦμα*.

λυκάβᾱς, -αντος, ὁ "τὸ ἔτος", *λυκαβαντίδες* (*ὧραι*), αἱ "αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ ἔτος ὧραι": ἀβεβ. σημ. καὶ ἐτυμολ.· μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις (αἰγ. ;).

λυκαυγές, βλ. *λευκός*.

λύκος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ λύκος", *λυκέη* (συνηρ. *λυκῆ*), ἡ, *λυκεΐᾱ*, ἡ "δέρμα, δορὰ λύκου", *λύκειος*, (*-α*), *-ον* "ὁ ἐκ λύκου, ἀνήκων εἰς λύκον", *λυκιδεύς, -έως*, ὁ "νεογνὸν λύκου", *λυκόω* "κατασπαράσσω ὡς λύκος": IE *lúqᵘos, *u̯l̥qᵘos=ἀρχ. ἰνδ. vr̥kaḥ, γοτθ. wulfs, ἀρχ. γερμ. wolf, νεογερμ. Wolf=λύκος, λατ. lupus, λιθ. vilkas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vlьkъ, ἀλβ. ul'k (ἰλλυρ. κύρ. ὄν. Ulkos κ.τ.λ.), ἀρμ. gail=λύκος· προσέτι θηλ. *u̯l̥qᵘī=ἀρχ. ἰνδ. vr̥kī́, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. ylgr, ἀρχ. γερμ. wulpa, λατ. lupa=λύκαινα, λιθ. vilkė=ὡσ. (ἑλλ. *λύκαινα*, ἡ ὑστερογ. τύπος κατὰ τὸ *λέαινα*). IE *u̯l̥-qᵘ-, ἐνταῦθα ἴσως ἀνήκουν καὶ αἱ ρ. *u̯l̥-p-, *lup- (βλ. *ἀλώπηξ*)· ὡς σημαῖνον "ὁ κατασχίζων", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *u̯el- = κατασχίζειν, ἐν τῷ λατ. vellō.

λυκόφως, -ωτος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, λυκόφως σκιόφως", βλ. *λευκός*.

λῦμα, -ατος, τὸ "ἀκαθαρσία, ῥύπος, καταισχύνη, ὄνειδος, ὄλεθρος", *λῡ́μη*, ἡ "ὑβριστικὴ μεταχείρισις, κακοποίησις, ὄλεθρος, ἀτίμωσις", *λῡ́μᾱξ* (*λῡ-* ;), *-ακος*, ὁ "ἐρείπια, ἀκαθαρσία", *λυμαίνομαι* "κακομεταχειρίζομαι, κακοποιῶ, βλάπτω, καταστρέφω, ἀτιμάζω", *λυμαντήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ καταστρέφων τι", *λυμαντήριος, -α, -ον* "βλαπτικός, καταστρεπτικός, ἀφανίζων", *λυμεών, -ῶνος*, ὁ "καταστροφεύς, διαφθορεύς", ἐξησθενωμ. β. *λύθρος*, ὁ καὶ *λύθρον*, τὸ "μολυσμός, ῥύπος ἐξ αἵματος" (ἃ ἰδέ): συγγ. τοῖς: λατ. lutum οὐδ.=βόρβορος, λάσπη, πηλός, ἄργιλος, lustrum οὐδ.=τέλμα, polluō=μολύνω, ῥυπαίνω (*por-luō), ἀρχ. ἰρλ. loth=ἀκαθαρσία (*lu-tom=λατ. lutum), κυμβρ. lludedic=βορβορώδης, πηλώδης, λιθ. lutynas=ἀργιλῶδες τέλμα, ἀλβ. lum=λάσπη, περιττώματα (ἰλλυρ. τοπων. Ludrum=ἑλλ. *λύθρον*)· ρ. *leu- = λάσπη, πηλός, βόρβορος· περαιτέρω ἴσως συγγ. καὶ τῇ ρ. *lou- = πλύνειν, βλ. *λούω*.

λύπη, ἡ "πόνος σωματικός, κακὴ κατάστασις, δυστυχία, πόνος ψυχῆς", *λῡπέω* "προξενῶ λύπην, θλίβω, ἐνοχλῶ, ταράσσω, βλάπτω στράτευμά τι διὰ συνεχῶν ἐπιθέσεων", *λῡπηρός* "ἀλγεινός, θλιβερός, λυπηρός, προξενῶν λύπην, ἐνοχλητικός", *λῡπρός* "λυπηρός, θλιβερός, ἐλεεινός, ἄθλιος, προξενῶν λύπην (πόνον)· ἄκαρπος, ἄγονος (ἐπὶ γῆς)": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. lumpáti=θραύει, βλάπτει, lōpáyati=τραυματίζει, λιθ. lupù, lùpti=ἐκδέρειν, ἀποβάλλειν τὸ δέρμα, ἀφαιρεῖν τὸν φλοιόν, laupýti=ἀποφλοιοῦν, ἀφαιρεῖν, κλέπτειν,

καταθραύειν, ρωσ. lupljú,lupítь=ἀφαιρεῖν τὸν φλοιόν, δέρειν, κτυπεῖν· ρ. *leup- = ἀποφλοιοῦν, βλάπτειν· πβ. *lep-, βλ. *λέπω*.

λύρᾱ, ἰων. **λύρη**, ἡ "ἑλληνικὸν μουσικὸν ὄργανον ὅμοιον πρὸς κιθάραν, ἡ λύρα" (> λατ. lyra > νεογερμ. Leier), *λυρικός* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν λύραν", ὡς οὐσ. *λυρικός*, ὁ "ὁ παίζων τὴν λύραν· λυρικὸς ποιητής", *λυρόεις, -εσσα, -εν* "ὅμοιος πρὸς τὴν λύραν, ἁρμόζων εἰς τὴν λύραν, λυρικός" : μᾶλλον, ὡς ἡ λ. *κιθάρᾱ*, εἶναι ξένη λέξις (αἰγ. ;).

λύσιμος, λύσιος, λύσις, βλ. *λύω*.

λυσιτελὴς "χρήσιμος, ἐπωφελής, ὠφέλιμος, συμφέρων, ἐπικερδής, εὐθηνὸς" (κυρ. "ὁ πληρώνων τὰ τέλη"), *λυσιτελέω* "παρέχω ὠφέλειαν, παρέχω κέρδος, ὠφελῶ", *λυσιτελούντως* ἐπίρ. "χρησίμως, ὠφελίμως, ἐπωφελῶς", *λυσιτέλεια*, ἡ "κέρδος, ὠφέλεια" : *λύω*+*τέλος*.

λύσσα, ἀττ. **λύττα**, ἡ "μανία, ὀργή, ὁρμή, παραφροσύνη, κυνικὴ μανία, λύσσα", *λυσσάω*, ἀττ. *λυττάω* "εἶμαι πλήρης μανίας ἢ ὁρμῆς ἐν τῇ μάχῃ, εἶμαι λυσσώδης (μανιώδης)", *λυσσάς, -άδος*, ἡ "λυσσώδης, μανιώδης", *λύσσημα*, τὸ "μανιώδης κίνησις", *λυσσητήρ, -ῆρος*, ὁ "λυσσώδης, μανιώδης", *λυσσαίνω* "εἶμαι «λυσσασμένος»", *λυσσώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς λυσσῶντα, μανιώδης, μαινόμενος (ἐπὶ πολεμικῆς ὁρμῆς)· ὁ ἀνήκων εἰς μανίαν" : ἐκ τοῦ **λυκjα*, ἴσως συγγ. τῷ *λευκός* ἐν τῇ σημ. "μανιώδης, λυσσώδης" πβ. *λυκεῖον* "φοβερόν" Ἡσύχ., *μορμο-λυκεῖον*, τὸ "φόβητρον, φάντασμα" (ὀνομασία ἀνθρώπων ἐχόντων λευκὸν ἀφρὸν εἰς τὸ στόμα ἢ σπινθηροβόλους ὀφθαλμούς).

λυτήρ, -ῆρος, ὁ, θηλ. **λύτειρα**, ἡ "ὁ λύων, ἀπαλλάσσων, διαιτητής", *λυτήριος, (-α), -ον* "ὁ λύων, ἀπολύων, ἀπαλλάσσων, ἀνακουφίζων", βλ. *λύω*.

λύτρον, λυτρόω, βλ. *λύω*.

λύχνος, ὁ, πληθ. **λύχνοι**, οἱ καὶ **λύχνα**, τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ λύχνος, τὸ «λυχνάρι»", ἐν τῷ πληθ. *λύχνοι*, οἱ, *λύχνα*, τὰ "τὸ μέρος τῆς ἀγορᾶς, ἔνθα ἐπωλοῦντο οἱ λύχνοι", *λυχνεῖον*, τὸ "στήριγμα λύχνου, λυχνοστάτης", *λυχνία*, ἡ=ὡσ., *λυχνιαῖος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς λύχνον", *λυχνίδιον*, τὸ "μικρὸς λυχνοστάτης", *λυχνίτης*, ὁ "ὄνομα τοῦ Παρίου μαρμάρου, ὅπερ ἐλατόμουν ὑπὸ τὸ φῶς λύχνων, πολύτιμός τις λίθος ἐρυθροῦ χρώματος" : ἐκ τοῦ IE *luqs-nos, πβ. ἀρχ. ἰνδ. rukśáḥ=λάμπων, λατ. lūna=σελήνη (*louqs-nā· > μσν. γερμ. lūne, νεογερμ. Laune=ψυχικὴ διάθεσις), μσν. ἰρλ. luan=φῶς (*louqs-no-). Βλ. *λευκός*.

λύω (ὕστερογ. ἀττ. -ῡ-) "ὅ,τι καὶ νῦν, λύω, ἀφαιρῶ τοὺς δεσμούς, «λύνω», ἐλευθερώνω, ἀπαλλάσσω, ἀπολύω, ἀπελευθερώνω, παραχωρῶ, διαλύω, καθιστῶ τι ἀσθενὲς (ἄτονον), καταβάλλω, καταστρέφω, καταργῶ", *λύσις, -εως*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, λύσις, «λύσιμο», ἀπελευθέρωσις, ἀπαλλαγή, ἀπολύτρωσις, ἀπόλυσις", *λύσιμος, -ον* "ἱκανὸς νὰ λύσῃ ἢ ἀνακουφίζῃ, ὃν δύναταί τις νὰ ἐξαγοράσῃ", *λύσιος* "ὁ ἀπολύων, ἀπολυτρώνων", *λυτήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ λύων, ἀπαλλάσσων, διαιτητής", *λυτήριος (-α), -ον* "ὁ λύων, ἀπολύων, ἀπαλλάσσων, ἀνακουφίζων", *λύτρον*, τὸ "τὸ καταβαλλόμενον ποσὸν χρημάτων πρὸς ἀπελευθέρωσίν τινος, ἐξιλέωσις, ἀμοιβή, ἀνταμοιβή", *βου-λυτός*, ὁ "ἡ ὥρα τῆς ἀποζεύξεως τῶν βοῶν, ἑσπέρα" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. lunáti, lunóti=ἀποκόπτει, lavítram οὐδ., laviḥ θηλ.=δρέπανον, λατ. luō, lūī, luere=πλη-

ρώνω τὰ ἀντίποινα, ἀποτίνω ζημίαν, πληρώνω, solvō (*se-luō)=λύω, γοτθ. usluneins=λύτρωσις, ἀλβ. l'aj=πληρώνω (*lǝunio̯)· ρ. *lēu-, *lǝu-, *lū- = ἀποχωρίζειν· πβ. *λᾶας*.

λώβη, ἡ "αἰσχρὰ μεταχείρισις, ἀτίμωσις, ὕβρις, ὄνειδος, ἀτιμία, κακοποίησις, ἀκρωτηριασμός, ἀποκοπὴ μέλους, βλάβη, φθορά, ἀπώλεια, ὄλεθρος", *λωβάομαι* "κακομεταχειρίζομαι, κακοποιῶ, ἀτιμάζω, ὑβρίζω, βλάπτω, ἀκρωτηριάζω, λαφυραγωγῶ", *λωβεύω* "μεταχειρίζομαί τινα αἰσχρῶς, περιπαίζω", *λωβητήρ, -ῆρος*, ὁ (*λωβήτειρα, ἡ*), *λωβητής, -οῦ*, ὁ, *λωβήτωρ, -ορος*, ὁ "ὑβριστής, ὀλέθριος, καταστροφεύς, ἐλεεινός, ἄθλιος", *λωβητός, -όν* "ἠτιμασμένος, βεβλαμμένος, ὑβριστικός, ὀνειδιστικός": ἐκ τοῦ *slōgu̯ā, συγγ. τοῖς: λιθ. slogà=βάσανον, μάστιξ τοῦ τόπου, slogìnti=βασανίζειν, slẽgiu, slẽgti =καταθλίβειν, πιέζειν.

λώγη, δωρ. **ἐλώγη**, βλ. *λέγω*.

λωΐων, ἀττ. **λῴων**, ὁμ. **λωΐτερον**, συγκρ. "καλύτερος", ὑπερθ. *λώϊστος*, ἀττ. *λῷστος* "ἐξαίρετος, βέλτιστος" (διάφορον σημ. ἔχει τὸ οὐδ. *λώϊον* τοῦ ἐπιθ. *λώϊος* "ἐξαίσιος, ἔξοχος"): ἐκ τοῦ *λώϊος "ἐπιθυμητός, ποθητός", συγγ. τῷ δωρ. *λῆν* "θέλειν" (πβ. *ζώϊος* συγγ. τῷ *ζῆν*), ἠλ. *λεοίταν* "ἐθελοίτην", γορτ. *λείοι* κ.τ.λ., ἰων. *λῆμα*, τὸ "ἐπιθυμία, θέλησις"· ρ. *lē[i]-, *lǝi=θέλειν, πβ. *λαιδρός*, 1 *λαιμός*, *λίᾱν*.

λῶμα, τὸ "τὸ κράσπεδον, ἡ προεξοχή, ᾤα, ἄκρα τοῦ ἐνδύματος", *ἀσύλλωτοι* (*ὦμοι*), οἱ "οἱ ἀκάλυπτοι ὦμοι ὑπὸ τοῦ χιτῶνος", *εὔλωστοι* "εὐυφεῖς" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: λατ. lōrum (*u̯lōro-) οὐδ.=ἱμάς, λωρίον, ἑλλ. *εὔληρα* (*u̯lēro-), τὰ "χαλινοί, ἡνία"· ρ. *u̯el- =στρέφειν, πλέκειν, βλ. 2 *εἰλέω*.

λώπη, ἡ "ἐσθής, ἱμάτιον", *λῶπος*, ὁ=ὡσ., *λώπιον*, τὸ "μικρὰ ἐσθής", *λωπίζω* "ἐκδύω, γυμνώνω", *λωπο-δύτης, -ου*, ὁ "ὁ τὰ ἱμάτια ἀποδύων, κλέπτων τὰ ἱμάτια τῶν λουομένων ἢ τῶν ὁδοιπορούντων, κλέπτης, ληστής", *λωπο-δυτέω* "κλέπτω τὰ ἐνδύματα, ἰδίως τῶν λουομένων ἢ ὁδοιπορούντων· κλέπτω, ληστεύω", βλ. *λέπω*.

λωτός, ὁ "εἶδος τριφυλλίου· τὸ δένδρον ὁ λωτὸς καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ", *λώτινος, -η, -ον* "ὁ ἐκ τοῦ δένδρου λωτοῦ, πεποιημένος ἐκ λωτοῦ", *λωτίζομαι* "ἐκλέγω δι' ἐμαυτόν, δρέπω τὸ ἄριστον", *λώτισμα*, τὸ "τὸ ἄνθος, τὸ ὡραιότατον, ἄριστον", *λωτο-τρόφος, -ον* "ὁ παράγων λωτόν", *λωτο-φάγοι*, οἱ "οἱ τρώγοντες τὸν λωτόν": δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. lōṭ=ἑλλ. *στακτή*· ἐκ συγγ. πηγῆς μᾶλλον καὶ αἱ λ.: *λῆδος*, *λήδανον*.

λωφάω "ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω, καταπραΰνομαι, λήγω, κοπάζω· μτβτ. ἀνακουφίζω, ἐλαφρύνω, ἀπαλλάσσω", *λῶφαρ*, *λώφημα* "ἀνάπαυσις, ἡσυχία" (Ἡσύχ.), *λωφήιος, -α, -ον* "ὁ ἀνακουφίζων, ἱλαστήριος", *λώφησις, -εως*, ἡ "παῦσις λῆξις": ἴσως συγγ. τοῖς: *ἐλαφρός*, *ἐλαχύς*, λατ. levis=ἐλαφρός.

λῴων, λῷστος, βλ. *λωΐων*.

Μ

μὰ (ἰων., ἀττ.) βεβαιωτικὸν μόριον χρησιμοποιούμενον ἐπὶ ὅρκων (π.χ. Ἰλ. Α 86 *οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα*), θεσσ. *μὰ* "ἀλλά"=ἀρχ. ἰνδ. sma (παρὰ τῷ smā) μόριον χρησιμοποιούμενον ἐπὶ ἐξάρσεως· ὁμ. (μόνον πρὸ συμφ.) *μὲν* μόριον χρησιμοποιούμενον ἐπὶ ἐξάρσεως· ἰων., ἀττ. *μήν*, ὁμ., λεσβ., δωρ. *μᾶν* "ὄντως, πράγματι, ὅμως"· *μήν*, δωρ. *μᾶν* ἐπεκτετ. τύπος τοῦ **μᾶ*=ἀρχ. ἰνδ. smā, πβ. *κέν* : *κέ*, *νύν* : *νύ*.

μᾶ συντετμημένος αἰολ. καὶ δωρ. τύπος ἀντὶ *μάτηρ*, *μήτηρ*, βλ. *μαῖα*.

μάγαδις, -ιδος, καὶ **-ιος,** ἡ "λυδικὸν ἔγχορδον ὄργανον", *μαγάς, -άδος*, ἡ "ἡ γέφυρα τῆς λύρας ἢ τὰς χορδὰς ὑποβαστάζουσα" : ξένη λέξις μικρασιατ. καταγωγῆς.

μάγγανον, τὸ "μέσον, δι' οὗ θέλγει ἢ μαγεύει τις ἢ ἐξαπατᾷ τινα· ἄξων τροχαλίας· λιθοβόλος μηχανή" (> λατ. manganum > νεογερμ. Mange, Mangel= μάγγανον), *μαγγανεύω* "ἐξαπατῶ διὰ ταχυδακτυλουργίας, μεταχειρίζομαι θέλγητρα ἢ τεχνάσματα μαγευτικά, νοθεύω", *μαγγανεία*, ἡ "μαγεία, γοητεία", *μαγγάνευμα*, τὸ "ἔργον μαγγανείας, μαγεία, γοητεία, ἀπάτη" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. mañjúḥ, mañjuláḥ=ὡραῖος, χαρίεις, θελκτικός, γοητευτικός, maṅgalám=σωτηρία, τύχη, τοχ. Α maṅk=χρέος, σφάλμα, μσν. ἰρλ. meng=ἀπάτη, ἑτοιμότης, δόλος, mengach=προδοτικός· ρ. *mang- ἢ *meng-, ἴσως δευτερ. ἔρρινος τύπος τῆς ρ. *mag̑- ἐν τῷ ἀρχ. γερμ. mahhōn=ποιεῖν (ἀρχικῶς "ζυμώνειν, μαλάσσειν"). — Τὸ λατ. mangō, -ōnis ἀρσ.=ἔμπορος, ὅστις στολίζει τὰ ἐμπορεύματά του διὰ τεχνητῶν μέσων, μεταπράτης (mangōnium οὐδ.=ὁ στολισμὸς τῶν ἐμπορευμάτων) εἶναι μᾶλλον δάνειον ἐκ τῆς Ἑλλ. (ἐκ τοῦ **μάγγων* ;).

μαγεία, βλ. *μάγος*.

μάγειρος (ὀρθότ. **μάγῑρος**), ὁ (**μαγείρισσα,** ἡ) "ὅ,τι καὶ νῦν, μάγειρος, «μάγειρας, μάγερας»· ὁ σφάζων τὰ πρὸς τροφὴν ζῷα καὶ διαμελίζων αὐτά", *μαγειρικός, -ή, -όν* "κατάλληλος (ἁρμόζων) εἰς τὸν μάγειρον ἢ τὴν μαγειρικήν, ἔμπειρος εἰς τὴν μαγειρικήν", *μαγειρικῶς* "μετὰ μαγειρικῆς ἐπιτηδειότητος, τεχνηέντως", *μαγειρεύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, μαγειρεύω, «μαγερεύω»· κόπτω τὰ κρέατα ὡς κρεοπώλης", *μαγειρεῖον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ μαγειρεῖον· τὸ μέρος, ἔνθα κατῴκουν οἱ δημόσιοι μάγειροι" : ἐπειδὴ ἡ ἀρχικὴ σημασία φαίνεται νὰ ἦτο "ὁ σφάζων τὰ πρὸς θυσίαν ζῷα, κρεοπώλης", ἴσως, ὡς μακεδ. (μετὰ τοῦ *γ* ἀντὶ τοῦ *χ*) λέξις, εἶναι συγγ. τῷ *μάχαιρα*, ἡ "ξίφος, μάχαιρα" (> λατ. machaera). — Αἱ λ. : *μαγῆναι, μεμαγμένη* (συγγ. τῷ *μάσσω* "ζυμώνω"), *μαγεύς*, ὁ "ζυμωτής", *μαγίς, -ίδος*, ἡ "ζυμαρικόν", *μαγδαλιά*, ἡ "τεμάχιον ἄρτου χρησιμοποιούμενον πρὸς ἀπόμαξιν τῶν χειρῶν μετὰ τὸν δεῖπνον", *μάκτρα*, ἡ "σκάφη ζυμώματος" ἀνήκουν εἰς τὴν ρ. *mag̑- =ζυμώνειν, μαλάσσειν, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. maistre=κάδος βουτύρου, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mažo, mazati=ἀλείφειν, χρίειν, νεογερμ. machen=ποιεῖν (βλ. *μάγγανον*, πβ. *μᾶζα*)· πβ. *μάσσω, ματτύη*.

μαγεύς, βλ. *μάγειρος.*

μαγευτικός, μαγεύω, βλ. *μάγος.*

μαγίς, βλ. *μάγειρος.*

μάγος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάγος, γόης, *ἀπατεών*", *μαγεύω* "γοητεύω, θέλγω· εἶμαι μάγος ἢ ἔμπειρος εἰς μαγικὴν σοφίαν, μεταχειρίζομαι μαγικὰ τεχνάσματα", *μαγεία,* ἡ "μαγικὴ τέχνη, θεολογία τῶν μάγων, μαγεία, γοητεία", *μαγευτικός, -ή, -όν* "μαγικός", *μαγεύματα,* τὰ "θέλγητρα, ἀπάτη μαγική", *μαγικός, -ή, -όν* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τοὺς μάγους, μαγικός": δάνειον ἐκ τῆς 'Ιραν., πβ. ἀρχ. περσ. maguš=μάγος καὶ τὴν λ. *Μάγοι,* οἱ "οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μηδικὴν φυλὴν τῶν μάγων".

μαδάω "εἶμαι ὑγρὸς ἢ μαλακὸς (ἐπὶ νόσου τινὸς τῶν συκῶν), διαρρέω, διαλύομαι, μαδῶ, πίπτω (ἐπὶ τριχῶν), εἶμαι φαλακρός", *μαδίζω* "μαδῶ, πίπτω (ἐπὶ τριχῶν)", *μάδησις,* ἡ "ἡ πτῶσις τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, φαλάκρωσις", *μαδαρόω* "μαδῶ, πίπτω (ἐπὶ τριχῶν)", *μαδαρὸς* "ὑγρός, μαλακός, πλαδαρός, φαλακρός", *μαδαρότης, -ητος,* ἡ "φαλακρότης": συγγ. τοῖς: λατ. madeō=εἶμαι ὑγρός, στάζω, ὑπερεκχειλίζω, εἶμαι πλήρης (=ἀρχ. ἰρλ. maidim=θραύω, συντρίβομαι), mattus=μεθυσμένος, ἀρχ. ἰνδ. mádati, mádate =μεθύει, ἀκολασταίνει, mādyati, mándati=ὡσ., ἀλβ. mañ=σιτεύω, λιπαίνω, ἀρμ. macanim=συνδέομαι καλῶς, πήζω, γοτθ. mats ἀρσ., ἀρχ. γερμ. maz οὐδ.=φαγητόν, muos=μεμαγειρευμένον χυλῶδες φαγητὸν (*mād-so-)· ρ. *mād- = ὑγρός, στάζειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: *μαζός,* ὁ "μαστός, θηλή, «βυζί»" (*mad-dós, κατὰ τὸν τύπον=ἀρχ. γερμ. mast, νεογερμ. Mast =σίτευσις, πάχυνσις, πβ. ἀρχ. ἰνδ. mḗdas- = λίπος), *μαστὸς* (*mad-tos), *μασθὸς* (*mad-dhós), ὁ "ὁ μαστός, τὸ «βυζί»".

μᾶζα (καὶ μάζα), ἡ "κρίθινος ἄρτος, πλακούντιον ἐκ κριθῆς" (> λατ. massa): ἐκ τοῦ *μαγ-ja ἢ *μαγγja, συγγ. τῷ *μάσσω* "ζυμώνω"· ἀόρ. *μαγῆναι,* βλ. *μάγειρος.*

μαζός, ὁ "μαστός, θηλή, «βυζί»", βλ. *μαδάω.*

μάθημα, μάθησις, μάθος, βλ. *μανθάνω.*

μαῖα, ἡ "μήτηρ, θηλάστρια, τροφός· «μαμμή», μαῖα· παρὰ τοῖς Δωριεῦσι: ἡ μάμμη, «γιαγιά»", *μαιεύομαι* "βοηθῶ γυναῖκα νὰ γεννήσῃ, ὑπηρετῶ ὡς μαῖα· παθ. ἔρχομαι εἰς τὸν κόσμον", *μαιεία,* ἡ "τὸ ἔργον τῆς μαίας", *μαίευμα,* τὸ "τὸ ὑπὸ τῆς μαίας ἐξαχθὲν βρέφος, τὸ προϊὸν τῆς τέχνης τῆς μαίας", *μαιευτικός, -ή, -όν* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸ μαιεύεσθαι": ὡς καὶ ἡ κλητ. *μᾶ* (Αἰσχύλ. Ἱκέτ. 890 καὶ 900 *μᾶ Γᾶ* "ὦ μῆτερ γῆ"· πβ. ἀρχ. ἰνδ. mā= μήτηρ) εἶναι συγγ. τῇ ἠχομιμ. λ. *mā, ἥτις εἶναι ἡ βάσις τῶν λ. *μάμμη* καὶ *μήτηρ·* πβ. *γαῖα* παρὰ τῷ *γῆ, ἀναγκαίη* παρὰ τῷ *ἀνάγκη.*

μαιμάκτης, -ου, ὁ "ὁ θυελλώδης, βίαιος, σφοδρὸς (ἐπίθ. τοῦ Διός)", *μαιμακτηριών, -ῶνος,* ὁ "ὁ πέμπτος ἀττικὸς μήν", *μαιμάσσω* "εἶμαι λίαν ἐξηρεθισμένος", *μαίμαξ* "ταραχώδης" Ἡσύχ.: μετ' ἐπιτατ. διπλασ. ὡς τά: *λαί-λαψ, μαι-μάν·* ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ὁ ὑψηλὰ ἐκτετοξευμένος, πολὺ ἀνεπτυγμένος", ἴσως εἶναι συγγ. τοῖς: *μακρός, μῆκος.* Πβ. *ἀμαιμάκετος.*

μαιμάω "ἐπιθυμῶ σφοδρῶς, κινοῦμαι μετ' ἀκράτου ἐπιθυμίας πρὸς τὸ ποθούμενον": ἐκ τοῦ *μαι-μά-ω, μετ' ἐπιτατ. διπλασ. συγγ. τῷ *μαίομαι* (ὅ ἰδέ).

μαινάς, βλ. *μαίνομαι*.

μαίνη, ἡ (> λατ. maena), **μαινίς, -ίδος, ἡ** "μικρὸς θαλάσσιος ἰχθύς, εἶδος πέρκης", *μαινίδιον*, τὸ ὑποκορ. "μικρὰ μαίνη" : ἐκ τοῦ *m̥enjā, συγγ. τοῖς : λιθ. menkė=εἶδος βακαλάου, ρωσ. menь=θαλασσία ἔγχελυς, ἡ μύραινα, ἀγγλοσαξ. myne, νεογερμ. Münne.

μαινόλης, -ου, ὁ (θηλ. **μαινόλις, ἡ**) "ὁ μαινόμενος, παράφρων", βλ. *μαίνομαι*.

μαίνομαι (ἀόρ. **ἐμηνάμην, ἐμάνην**, πρκ. **μέμηνα**) "εἶμαι μανιώδης, μαίνομαι ἐξ ὀργῆς, εἶμαι παράφρων, εὑρίσκομαι ἐν ἐκστάσει" : ἐκ τοῦ *m̥ṇ-i̯-o-=ἀρχ. ἰνδ. mányatē=σκέπτεται, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. menjǫ=νομίζω, πιστεύω, ἀρχ. ἰρλ. domoiniur=πιστεύω, νομίζω, πβ. γοτθ. munan=σκοπεύειν (ποιεῖν τι)· ρ. *men-, βλ. *μένος, μέμονα, μιμνήσκω*. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : *μαινάς, -άδος, ἡ* "ἡ μαινομένη, μανιώδης, παράφρων", *μαινόλης, ὁ* "ὁ μαινόμενος, παράφρων", *μανίᾱ, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, μανία, παραφροσύνη, «τρέλα»", *μανικὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν μανίαν, παράφρων".

μαίομαι (μέλλ. **μάσσομαι**, ἀόρ. **μάσσαι**) "ἐπιδιώκω, προσπαθῶ, ζητῶ" : ἐκ τοῦ *mə-s-i̯o- ἢ ἐνδεχ. *mə-i̯o-, συγγ. τῷ μεταπτ. τύπῳ *mō- ἐν τοῖς : *μῶσθαι* "ἐπιζητεῖν" (μτχ. *μώμενος, μῶται* "ζητεῖ, τεχνάζεται" Ἡσύχ.), λατ. mōs, γεν. mōris ἀρσ.=ἔθος, συνήθεια, γοτθ. mōþs=θάρρος, ὀργή, ἀρχ. γερμ. muot=δύναμις τοῦ αἰσθάνεσθαι, πνεῦμα, θάρρος, ἐπιθυμία. — Αἱ λ. : *μαίομαι* "ἅπτομαι, ἐρευνῶ", *ἀπροτίμαστος* "ἄθικτος, ἀμόλυντος", *ἐπίμαστος* "ἐψαυσμένος, μεμολυσμένος", *μαστήρ, -ῆρος, ὁ, μαστρός, ὁ* "ὁ ζητῶν, ἐρευνητής", *μαστήριος* "ἐπιτήδειος εἰς τὴν ζήτησιν ἢ ἔρευναν", *μαστροπός, ὁ, ἡ* "προαγωγός" φαίνεται νὰ ἀνήκουν μετὰ τῆς λ. *μάστιξ, -ιγος, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, μάστιξ· πληγή, κατάρα, τιμωρία" εἰς διάφορον ρ. *mā-=νεύειν (μετὰ τοῦ s- ἐπεκτετ. τύπος *məs-), ἥτις ὑπάρχει ἐν τοῖς : λιθ. móju, móti=νεύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. na-majǫ -majati=νεύειν· βλ. *μάστῑξ*. — Πβ. *μαστεύω, ματεύω*.

μαῖρα, ἡ "ὁ Σείριος ἀστήρ", βλ. *μαρμαίρω*.

μάκαρ, -αρος, τὸ "εὐδαιμονία, μακαριότης", *μάκᾱρ, μάκαρς, -αρος* (θηλ. *μάκαιρα*) "εὐδαίμων, εὐτυχής, μακάριος", *μακαρίζω* "θεωρῶ ἢ ὀνομάζω τινὰ εὐτυχῆ", *μακάριος* "ἄξιος μακαρισμοῦ, «καλότυχος», πλούσιος", *μακαριότης, -ητος, ἡ* "εὐδαιμονία, εὐτυχία, μακαριότης", *μακαρισμός, ὁ* "τὸ μακαρίζειν", *μακαριστός, -ή, -όν* "ὁ θεωρούμενος ἢ δυνάμενος νὰ θεωρηθῇ μακάριος, ἐπίζηλος, ζηλευτός", *μακαρῑ́της, -ου, ὁ* "ὁ μακάριος γενόμενος, τῆς μακαριότητος ἀπολαύων, ἀποθανών" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (*μάκαρ* ἴσως ἀρχικῶς ἐσήμαινε "μέγεθος ἢ πλοῦτος" συγγ. τῷ *μακρός*;).

μακεδνὸς "μακρός, ὑψηλός", βλ. *μακρός*.

μάκελλα, μακέλη, ἡ "ἀξίνη, «τσάπα», σκαπάνη", *μάσκη* "δίκελλα" Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

μάκελλον, τὸ "περιπεφραγμένος τόπος, φράγμα, κιγκλίς, κρεοπωλεῖον" (> λατ. macellum), *μακελ(λ)εῖον*, τὸ "σφαγεῖον", *μάκελος* "δρύφακτος" Ἡσύχ. : δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. miklā=μάνδρα, περίφραξις.

μακκοάω "εἶμαι ἠλίθιος, ἀνοηταίνω", *Μακκώ, ἡ* "ὄνομα ἀνοήτου γυναικός" : ἐκ τοῦ *μάκκος (> λατ. maccus), ἀβεβ. ἐτυμολ.

μακρὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, μακρός, ὑψηλός, μέγας, πολύς" : =λατ. macer=ἰσχνός, λεπτὸς (maceō=εἶμαι ἰσχνός), ἀρχ. γερμ. magar, νεογερμ. mager=ἰσχνός, IE *mə̑krós, πβ. τὸ μετὰ τοῦ l- χεττ. maklanza=λεπτός, ἰσχνὸς καὶ τὸ μετὰ τοῦ ἐπιθήματος -δνο- ἑλλ. *μακεδνός*, μεθομ. *μηκεδανὸς* "μακρός, ὑψηλὸς" (πβ. *Μακεδόνες*, οἱ, κυρ. "οἱ κατοικοῦντες εἰς ὑψηλὴν [ὀρεινὴν]χώραν)". —Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : ἰων. *μᾶσσων* (**μακ-jων*) "μακρότερος" (προσέτι *μᾶσσον* κατὰ τὸ θᾶσσον), *μήκιστος* "μακρότατος", *μῆκος*, δωρ. *μᾶκος*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μῆκος", *περιμήκης*, *περιμήκετος* "ὁ πολὺ μακρός, πολὺ ὑψηλός", ἀβεστ. mas-=μακρός, masah- οὐδ.=μῆκος, μέγεθος, masyā =μεγαλύτερος. Πβ. *μαιμάκτης*, *μάκαρ*.

μάκτρᾶ, ἡ "σκάφη ζυμώματος", βλ. *μάγειρος*, πβ. *μάσσω*.

μάλα ἐπίρ. "λίαν, πολύ", *μᾶλλον* "ὅ,τι καὶ νῦν, μᾶλλον, περισσότερον" (ἀντὶ **μέλλον* [=λατ. melius] κατὰ τὸ θᾶσσον), *μάλιστα* "εἰς μέγιστον βαθμόν, πλεῖστον, κατ' ἐξοχὴν" : συγγ. τοῖς: λατ. melior, -ius (= **μέλλον*)=καλύτερος, multus (*m̥ltós)=πολύς, λεττ. milns=παρὰ πολύ· ρ. *mel-=ἰσχυρός, μέγας.

μαλακὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, μαλακός, ἥσυχος, ἤπιος, ἐλαφρός", *μαλάσσω*, ἀττ. -ττω (*-κjω) "καθιστῶ τι μαλακόν, καταπραΰνω, ἀνακουφίζω, καθησυχάζω", *μάλαγμα*, τὸ "μαλακτικὸν φάρμακον, κατάπλασμα", *μαλακία*, ἡ "μαλθακότης, ἐκθήλυνσις, λεπτότης", *μαλακίζομαι* "ἐκθηλύνομαι, δεικνύω ἀδυναμίαν ἢ δειλίαν" : ἐκ τοῦ *m̥lə-gós, πβ. *βλᾶξ* "μαλθακός, χαῦνος, νωθρός, μωρός, βλάξ, «βλάκας»", *βληχρὸς* "ἀδύνατος, ἀσθενής, ἤπιος, μαλακὸς" (**μλᾱκ-σρός*)· ρ. *melāq-, πβ. ἰρλ. malcaim=σήπομαι, μσν. ἰρλ. blēn=αἱ λαγόνες· μὴ ἐπεκτετ. τύπος *mal- = συντρίβειν, βλ. *μύλλω*. Πβ. καὶ *μαλθακός*, *μάλκη*.

μαλάχη (**μολάχη, μολόχη**), ἡ "μολόχη, «μολόχα», βοτάνη χρησιμεύουσα ὡς τροφή, μάλιστα τῶν πτωχῶν" : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. malva, δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης (πβ. ἑβρ. mallūaḥ=λαχανικὰ χρησιμοποιούμενα διὰ «σαλάτα»).

μάλευρον, τὸ "ἄλευρον" : ἐκ τοῦ *μύλη*, ἡ "μύλος" καὶ *ἄλευρον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἄλευρον, «ἀλεύρι»", βλ. 1 *μύλη*.

μάλη, ἡ (ἐν τῇ φράσει *ὑπὸ μάλης* "ὑπὸ τὴν μασχάλην, λάθρᾳ, κρυφίως") : μᾶλλον εἶναι βραχύτ. τύπος τῆς λ. *μασχάλη*.

μαλθακὸς "μαλακός, ἁπαλός, ὁμαλός, ἤπιος, ἥσυχος, ἀσθενής", *μάλθων*, -ωνος, ὁ "ἐκτεθηλυμμένος, μαλακὸς" (ἐξ οὗ *μαλθαίνω* "κάμνω τι μαλακόν"), *μαλθάσσω* "κάμνω τι μαλακόν, καθησυχάζω", *μαλθώσω* "μαλαχώσω" Ἡσύχ., *μάλθη*, ἡ "μαλακὸν μεῖγμα κηροῦ καὶ πίσσης χρησιμοποιούμενον πρὸς ἐπίχρισιν ἀντικειμένων" (> λατ. malt[h]a), *μαλθακίζομαι* "γίνομαι μαλθακός, καταπραΰνομαι, γίνομαι χαῦνος" : ἐκ τοῦ *m̥ldh-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. milti=ἤπιος, προσηνής, γοτθ. mildiþa=ἠπιότης, πραότης· ρ. *mel-dh- (πβ. *melāq-, βλ. *μαλακός*).

μάλθη, ἡ "μαλακὸν μεῖγμα κηροῦ καὶ πίσσης χρησιμοποιούμενον πρὸς ἐπίχρισιν ἀντικειμένων", βλ. *μαλθακός*.

μάλιστα, βλ. *μάλα*.

μάλκη, ἡ "ἡ ἐκ ψύχους νάρκη, τὸ «ξεπάγιασμα»", *μαλκίω* "ναρκοῦμαι ἐκ τοῦ

ψύχους, παγώνω" : ἐκ τοῦ *mlq-ā, ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. mùlkis=ἀνόητος, ἐκκλ. σλαβ. mlъčati=σιωπᾶν· εἶτα ἴσως συγγ. καὶ τῷ *μαλακός*.

μᾶλλον ἐπίρ. "περισσότερον, μᾶλλον", βλ. *μάλα*.

μαλλός, ὁ "τὸ «μαλλὶ» τοῦ προβάτου, τολύπη ἢ βόστρυχος «μαλλιῶν»", *μαλλωτὸς* "ὁ ἔχων «μαλλιά», «μαλλιαρός»" : ἴσως ἐκ τοῦ *ml-nós, συγγ. τῷ λιθ. mìlas=ὕφασμα.

μάμμη (τύπος προελθὼν ἐκ τῆς κλητ. **μάμμᾰ**, λέξεως τῆς νηπ. γλώσσης), ἡ "μήτηρ, «μαμά», μάμμη, προμήτωρ, «γιαγιά»· μαστὸς τῆς μητρός", *μαμμίᾱ*, ἡ "μήτηρ", *μαμμίον, μαμμίδιον*, τὸ "ἡ «μαννούλα, μητερούλα»" : =λατ. mamma=μήτηρ, τροφός, μάμμη· μαστὸς τῆς μητρός, ἰρλ. mam=μήτηρ, λιθ. mamà, momà, ρωσ. máma=μήτηρ, ἀλβ. meme, μεταπτ. τύποι : ἀρχ. γερμ. muoma, νεογερμ. Muhme=ἀδελφὴ μητρός· πβ. τὸ μικρασιατ. *Μήνη*, νεοελλ. *μάννα*, ἡ "μήτηρ".

μάνδαλος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάνδαλος, «σύρτης» τῆς θύρας", βλ. *μάνδρα*.

μάνδρα (ἰων. -η), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάνδρα, «μαντρί, στάβλος», μονὴ" (πβ. *ἀρχιμανδρίτης*, ὁ), *μάνδαλος*, ὁ "ὁ «σύρτης» τῆς θύρας, μάνδαλος" (*μανδαλόω* "«μανταλώνω»", πβ. *ἀμανδαλόω* "ἀφανίζω" Ἡσύχ.), θρακ. *μανδάκης*, -ου, ὁ "δεσμός, δι' οὗ δένουν τὰ δεμάτια" : ἴσως εἶναι ξένη λ. (θρακ.)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. mandurā θηλ.=«στάβλος» ἵππων, ἱπποστάσιον, mandirám οὐδ. =κατοικία, θάλαμος.

μανδραγόρας, γεν. **-ου** καὶ **-ᾱ**, ἰων. **-ης**, ὁ "ναρκωτικὸν φυτόν" : ἴσως τὸ φυτὸν ὠνομάσθη οὕτως ἔκ τινος ἰατροῦ ἔχοντος τὸ αὐτὸ ὄνομα.

μανδύα, ἡ καὶ **μανδύας**, ὁ "περσικὴ ἐσθής, ἐπανωφόριον ἐξ ἐρίου" : ξένη λ. (περσ. ;).

μᾱνης, -ου, ὁ "μικρὸν χάλκινον ἀγαλμάτιον χρησιμοποιούμενον κατὰ τὸ παιγνίδιον τοῦ *κοττάβου*· εἶδος ποτηρίου" : =φρυγ. *Μᾱνης*, ὁ ὄνομα δούλου, εἶτα (ὡς ἡ λ. *Φρύξ*) ἐσήμαινε "δοῦλος".

μανθάνω (ὁ ἐνεστ. προελθὼν ἐκ τοῦ θ. τοῦ ἀορ. **ἔ-μαθ-ον** καὶ μέλλ. **μαθήσομαι**) "ὅ,τι καὶ νῦν, μανθάνω, «μαθαίνω», αἰσθάνομαι, παρατηρῶ, ἐννοῶ, καταλαμβάνω", δωρ., αἰολ. *μάθᾱ*, ἡ, ἰων. *μάθος*, τό, ἰων., ἀττ. *μάθησις*, ἡ "ἡ πρᾶξις τοῦ μανθάνειν, μάθησις, γνῶσις, παίδευσις, διδασκαλία", *μάθημα*, τὸ "ἐκεῖνο, ὅπερ μανθάνει τις, παιδεία, γνῶσις, ἐπιστήμη", *μαθήματα*, τὰ "αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι, τὰ μαθηματικά", *μαθητής*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ μανθάνων, διδασκόμενος, μαθητής", *μαθητέος* "ὃν πρέπει τις νὰ μάθῃ ἢ ἐννοήσῃ", *μαθητιάω* "ἐπιθυμῶ νὰ γίνω μαθητής", *μαθητικός, -ή, -όν* "ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ, εὐκόλως μανθάνων", *μαθητός, -ή, -όν* "ὃν δύναται νὰ μάθῃ τις" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. mēdhā́ θηλ.=σοφία, σύνεσις, λογικόν· ἀλβ. mund=δύναμαι, νικῶ, γοτθ. mundōn sis=παρατηρεῖν τινα, ἀρχ. γερμ. muntar=ἔνθερμος, ἐμμανής, ἐπιδέξιος, φαιδρός, λιθ. mundrùs, mandrùs= σοφός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mǫdrъ=σοφός· ρ. *mndh-, *men-dh-, ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *men- = σκέπτεσθαι, βλ. *μένος*. Πβ. *μενθήρη, μοῦσα*.

μανίᾱ, μανικός, βλ. *μαίνομαι*.

μάννος (μόννος), ὁ "περιδέραιον" (*μαννοφόρος* "ὁ φορῶν περιδέραιον" Θεόκρ.) : gall., πβ. *μανιάκης*, ὁ, *μαννάκιον*, τὸ "περιδέραιον κελτικῶν λαῶν"· πβ. λατ. monīle οὐδ.=περιδέραιον, ἀρχ. κυμβρ. minci=κρίκος περὶ τὸν τράχηλον

τῶν ἵππων, ἀρχ. γερμ. menni=κόσμημα τοῦ λαιμοῦ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. monisto=περιδέραιον· πάντες οἱ τύποι οὗτοι προῆλθον ἔκ τινος ΙΕ *monī (monos ;)=λαιμός, αὐχήν, πβ. ἀρχ. ἰνδ. mányā θηλ.=αὐχήν, ἀρχ. ἰρλ. *muin-=λαιμὸς (muintorc=ἅλυσις τοῦ λαιμοῦ), ἀρχ. γερμ. manu, νεογερμ. Mähne =χαίτη.

μᾶνός, ἀττ. **μᾶνὸς** (*μανϜός) "λεπτός, χαλαρός, ἀραιός, γλίσχρος", *μάνυ-ζα* "μονοκέφαλον σκόροδον" Ἡσύχ. (πβ. *μώλυ-ζα*), *μανότης, -ητος, ἡ* "χαλαρότης συστάσεως, σπάνις", *μανόω* "καθιστῶ τι ἀραιόν, χαλαρώνω", *μάνωσις, ἡ* "ἀραίωσις" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. manr, γεν. manu=μικρός, λεπτός, ἁβρός, manuk=παιδίον, παῖς, ὑπηρέτης· πβ. καὶ *βάναυσος*. — β. μετὰ τοῦ *ο* : ἰων. *μοῦνος*, δωρ. *μῶνος*, ἀττ. *μόνος* (*μόνϜος) "μόνος, μεμονωμένος", *μοναχός, ὁ* "ὅ,τι καὶ νῦν, μοναχός, ἐρημίτης, καλόγηρος"· πβ. ἀρχ. ἰρλ. menb =μικρὸς καὶ τὰ μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου q : ἀρχ. ἰνδ. manāk=ὀλίγον, τοχ. B meñki=ὀλιγώτερος, κατώτερος, λιθ. meñkas=μικρός, εὐτελής.

μάντις, γεν. ἰων. **-ιος,** ἀττ. **-εως,** ὁ, ἡ "ὁ προλέγων, προφητεύων, προφήτης, μάντις, προφῆτις, μάντισσα", *μαντεύομαι* "παρέχω χρησμόν, προφητεύω, προαγγέλλω· συμβουλεύομαι μαντεῖον, ζητῶ χρησμόν", *μαντεία, ἡ, μαντεῖον, τὸ* "προφητεία, μαντικὴ δύναμις, χρησμός, μαντεῖον", *μαντεῖος, μαντικὸς* "προφητικός, μαντικός", *μάντευμα, τὸ* "χρησμός" : συγγ. τῷ *μαίνομαι*, πβ. ἀρχ. ἰνδ. múniḥ ἀρσ.=ὁ ἐνθουσιώδης, μάντις, γοτθ. muns=σκέψις. Ἡ λ. *μάντις* μᾶλλον ἀντὶ τοῦ *μάτις (=ἀρχ. ἰνδ. mátiḥ, λατ. mēns=νοῦς), ἔλαβε δὲ τὸ *ν* ἀναλογικῶς πρὸς τὸ *μαίνομαι*.

μαπέειν (ἀπρφ. ἀορ.) "δράξασθαι, ἁρπάσαι", βλ. *μάψ*.

μάραγδος, ὁ "πολύτιμος λίθος ἀνοικτοῦ πρασίνου χρώματος, σμάραγδος", βλ. *σμάραγδος*.

μάραγνα, ἡ "μάστιξ, μαστίγιον" : δάνειον ἐκ τῆς Περσ.

μάραθρον (μάραθον), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάραθον" (πιθ. ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *Μαραθών, -ῶνος, ὁ*, ἴσως κληθεὶς οὕτως ὡς σημαίνων "τόπος κατάφυτος ἐκ μαράθου") : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις.

μαραίνω (μέλλ. **μαρανῶ**) "φθείρω, ἀφανίζω, σβεννύω, μαραίνω, ἐξασθενίζω· παθ. ἐκλείπω, φθείρομαι, ἀποθνήσκω, ξηραίνομαι", *μαρασμός, ὁ, μάρανσις, ἡ* "μαρασμός, φθορά" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. mūrṇáḥ=κατασυντετριμμένος, ἠφανισμένος, λατ. mortārium οὐδ.=ἰγδίον (ἐκ τοῦ *mr̥tos=συντετριμμένος), μσν. ἰρλ. meirb=χαλαρός, ἀδύνατος (*mer-u̯i-), ἀρχ. γερμ. maro, marawi= τρυφερός, ὥριμος (νεογερμ. mürbe=εὔθραυστος, μαλακός), σλοβεν. mrva= ψιχίον· ρ.*mer- = συντρίβειν, φθείρειν, ἀφανίζειν· πβ. *mer-q- ἐν τῷ λατ. marceō=εἶμαι μεμαραμμένος κ.τ.λ., βλ. *ἀμόργη, μίμαρκυς*. Πβ. *μάρμαρος, μάρναμαι*.

μαργαίνω, βλ. *μάργος*.

μάργαρον, τό, **μαργαρίτης** (ἐνν. *λίθος*), ὁ, **μαργαρῖτις, μαργαρίς,** ἡ "ὁ πολύτιμος λίθος μαργαρίτης, τὸ «μαργαριτάρι»" (> λατ. margarīta) : δάνειον ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰνδ. mañjaram οὐδ., mañjarī θηλ.=κάλυξ ἄνθους, μαργαρίτης.

μάργος, ὁ "ἀνόητος, ἐμμανής, μαινόμενος, ἀκόρεστος, ἄπληστος, λαίμαργος, ἀσελγής", *μαργάω, μαργαίνω* "μαίνομαι, μανιωδῶς ἐφορμῶ", *μαργότης, -ητος, μαργοσύνη, ἡ* "ἀφροσύνη, μανιώδης ὀργή, ἀπληστία, λαιμαργία, ἀ-

σέλγεια", *μέργιζε* "ἀθρόως ἔσθιε" Ἡσύχ., αἰολ. *μόργος* "ἄπληστος" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

μάρη, ἡ "χείρ", *εὐμαρής* "εὐχερής, εὔκολος" (πβ. *εὐχερής*), *μάρις, -εως*, ὁ "μέτρον ὑγρῶν περιλαμβάνον ἓξ *κοτύλας*": συγγ. τῷ ἀλβ. mar̄=λαμβάνω, κρατῶ, πιάνω (*marnō, κυρ. "λαμβάνω τι ἀνὰ χεῖρας"). Ὡς βάσις ὑπάρχει ἐν ἑτερόκλιτον r/n θ. *mər: *mə-nés (συγγ. τῷ *am- = λαμβάνειν, λατ. amplus κ.τ.λ.)· πβ. λατ. manus, -ūs θηλ.=χείρ, ἀρχ. γερμ. munt= χείρ, προστασία (*mn̥t-).

μαρίλη, ἡ "ἡ μὴ καεῖσα κόνις τῶν ἀνθράκων", βλ. *μαρμαίρω*.

μαρμαίρω, μαρμαρίζω "λάμπω, ἀστράπτω, ἀκτινοβολῶ, σπινθηροβολῶ", *μαρμάρεος* "λάμπων, ἀπαστράπτων, ἀκτινοβολῶν", *μαρίλη*, ἡ "ἡ μὴ καεῖσα κόνις τῶν ἀνθράκων", *μαῖρα*, ἰων. *μαίρη*, ἡ "ὁ σπινθηροβόλος Σείριος ἀστήρ, ἀστερισμὸς τοῦ κυνός", *μαρμαρυγή*, ἡ "λάμψις, ἀκτινοβολία, ταχεῖα κίνησις", *ἀμαρυγή*, ἡ=ὡσ. (ἐπιχ. -ῡ-), *ἀμαρύσσω* (*-kjω) "σπινθηροβολῶ, στίλβω, λάμπω": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. marīcih, marīcī=ἀκτὶς φωτός, ἀντικατοπτρισμὸς (πβ. *μαρῑ-λη, μαῖρα*), λατ. merus=καθαρός, ἀνόθευτος, ἀκήρατος, ἀρχ. ἰρλ. ē-mer=ὁ μὴ λάμπων, μὴ φωτεινός. Πβ. *ἀμαρύσσω*.

μάρμαρος, ὁ "λίθος, πέτρα κρυσταλλώδους φύσεως, ἀκατέργαστον πέτρωμα· μτγν. (κατὰ τὸ *μαρμαίρω*) λευκὸς λίθος, μάρμαρον" (> λατ. marmor): συγγ. τοῖς: *μαραίνω, μάρναμαι*· διὰ τὴν σημ. πβ. λατ. rūpēs: rumpō.

μάρναμαι "ἀγωνίζομαι, μάχομαι, πολεμῶ": κυρ. "κτυποῦμαι", πβ. ἀρμ. mart=ἀγὼν (*mr̥d-) καὶ *μαραίνω, μάρμαρος*.

μάρπτω (ἀόρ. **ἔμαρψα**) "συλλαμβάνω, πιάνω, ἁρπάζω, φθάνω, προφθάνω" (κατὰ μετάθεσιν *βράπτειν* "ἐσθίειν" Ἡσύχ.), *μάρπτις, -ιος*, ὁ "ὁ ἅρπαξ": ρ. *mer-qᵘ̯-, πβ. *merk- ἐν τῷ *βράττειν* "πληθύνειν, βαρύνειν", *βράξαι* "συλλαβεῖν" Ἡσύχ., ἀρχ. ἰνδ. mr̥śáti=ἅπτεται, πιάνει, ἴσως καὶ ἐν τοῖς λατ. merx, γεν. mercis θηλ.=ἐμπόρευμα, mercor, -ārī=ἀγοράζω.

μάρσιπος (καὶ **-ιππ-, -υπ-**), ὁ "σάκκος χρημάτων, βαλλάντιον", ὑποκορ. *μαρσίπ(π)ιον*, τὸ (> λατ. marsuppium): ξένη λέξις ἀγνώστου προελεύσεως.

μάρτυς (*-ρς), **-ρος**, ὁμ. **μάρτυρος, -ου**, γορτ. **μαιτυς**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάρτυς, «μάρτυρας»", *μαρτυρέω* "δίδω μαρτυρίαν, μαρτυρῶ", *μαρτύρομαι* "καλῶ εἰς μαρτυρίαν, διαμαρτύρομαι, δισχυρίζομαι", *μαρτυρία*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μαρτυρία, ὁμολογία, κατάθεσις", *μαρτύριον*, τὸ "μαρτυρία, ἀπόδειξις", *μαρτύρημα*, τὸ "μαρτυρία": ἐκ τοῦ *mr̥tu-, συγγ. τοῖς: *μέρμηρα*, ἡ "φροντίς, σκέψις, βουλή", *μέρμερος* "ὁ πολλὴν φροντίδα καὶ ἀνησυχίαν προξενῶν, πλήρης μεριμνῶν, ὀλέθριος, φρικτός", *μερμηρίζω* "φροντίζω, διαλογίζομαι, σκέπτομαι· ἐπινοῶ, μηχανῶμαι", *μεριμνάω* "φροντίζω, σκέπτομαι σοβαρῶς περί τινος" (πλείονα ἰδὲ ἐν λ. *μεριμνάω*).

μασάομαι (*μαθjάομαι, ἐκ τοῦ *μαθjα, IE *mn̥th-ja, πβ. *μάθυιαι* "γνάθοι" Ἡσύχ.) "μασῶ, τρώγω", *μαστάζω*=ὡσ., *μάσταξ, -ακος*, ὁ, ἡ "στόμα, «μασημένη» τροφή, ἣν προσφέρουν τὰ πτηνὰ εἰς τοὺς νεοσσούς" (ἐκ τοῦ *μαθτο-, IE *mn̥th-to-), *μαστιχάω* "τρίζω τοὺς ὀδόντας" (> λατ. masticō), *μαστίχη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ μαστίχη, μαστίχα" (> λατ. mastichē, mastix), *παραμασύντης*, ὁ "παράσιτος", *μοσσύνειν* "μασᾶσθαι βραδέως" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: λατ. mandō, -ere=μασῶ, mandūcō, -āre=ὡσ., ἀρχ. γερμ. mindil=

τὸ ἐπιστόμιον τοῦ χαλινοῦ, συνεσταλ. β. γοτθ. munþs ἀρσ., ἀρχ. γερμ., νεογερμ. Mund=στόμα (*mn̥tho-)· ρ. *menth- = μασᾶσθαι.

μάσθλη, ἡ "μάστιξ, μαστίγιον", βλ. *μάστῑξ.*

μασθός, βλ. *μαδάω.*

μάσσω (ἰων., ἀττ. **μάττω**) "ζυμώνω, πιέζω, ψηλαφῶ, ἅπτομαι, σπογγίζω" (παθ. ἀόρ. *μαγῆναι,* βλ. *μάγειρος*), *μακαρία* "βρῶμα ἐκ ζωμοῦ καὶ ἀλφίτων" Ἡσύχ., *μάκτρᾱ,* ἡ "σκάφη ζυμώματος" (τὸ -κ- ἀσαφές, πβ. *μάγειρος*): μᾶλλον ἐκ τοῦ *mn̥q-i̯ō, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mácatē, mancatē=συντρίβει, «λειανίζει», ἀγγλοσαξ. mengan, νεογερμ. mengen=ἀναμειγνύειν, λιθ. minkau, -yti=ζυμώνειν φύραμα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. męknǫti=γίνεσθαι μαλακόν· ρ. *menq- = ζυμώνειν. Πβ. *ματτύη.*

μαστάζω, βλ. *μασάομαι.*

μάσταξ, ὁ, ἡ "στόμα, «μασημένη» τροφή, ἣν προσφέρουν τὰ πτηνὰ εἰς τοὺς νεοσσούς", βλ. *μασάομαι.*

μαστεύω "ζητῶ, ἐρευνῶ· ἐπιθυμῶ, ἀγωνίζομαι νὰ...", βλ. *ματεύω.*

μάστῑξ, -ῑγος καὶ ***μάστις** (δοτ. **μάστῑ,** αἰτ. **μάστῖν**), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάστιξ, μαστίγιον· πληγή, κατάρα, τιμωρία", *μάσθλη,* ἡ, *μάσθλης* καὶ *μάσλης, -ητος,* ὁ "μάστιξ· πανοῦργος", *μαστίω, μαστίζω, μαστῑγόω* "κτυπῶ διὰ τῆς μάστιγος, μαστίζω, μαστιγώνω": συγγ. τῷ *μαίομαι* "ἅπτομαι, ζητῶ, ἐρευνῶ" (**μασ-*), πβ. λιθ. màstieguot=ποιεῖν ἀσκόπους κινήσεις.

μαστιχάω, μαστίχη, βλ. *μασάομαι.*

μαστός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μαστός, «βυζί»", βλ. *μαδάω.*

μαστροπός, ὁ, ἡ "προαγωγός", *μαστροπεύω* "ἐκτελῶ ἔργον προαγωγοῦ", *μαστροπείᾱ,* ἡ "τὸ ἔργον τοῦ μαστροποῦ", βλ. *μαίομαι.*

μασχάλη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ μασχάλη, (ἡ)μασχάλη· τὸ ὑπὸ νέον βλαστὸν ὑπάρχον κοίλωμα (ἐπὶ δένδρων καὶ φυτῶν)· μικρὸς κόλπος", *μασχαλίζω* "θέτω ὑπὸ τὰς μασχάλας, ἀκρωτηριάζω πτῶμα", *μασχαλίς, -ίδος,* ἡ "μασχάλη": ἀβεβ. ἐτυμολ.· πβ. *μάλη.*

ματάζω, ματάω, βλ. *μάτη.*

μάτεισαι (Σαπφὼ 54,3) "πατοῦσαι, βαδίζουσαι" (ὀνομ. πληθ. θηλ. ἐκ τοῦ **μάτημι*), *ματεῖ* "πατεῖ" Ἡσύχ.: παρώνυμον ἔκ τινος *mn̥-tós=πεπατημένος, πβ. λιθ. minù, mìnti=πατεῖν, βαδίζειν, ξαίνειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mǫnǫ, męti=συμπιέζειν, κυμβρ. mathru=καταπατεῖν (*mn̥tr-), gall. *mantalon=δρόμος, ἐν τοπων., ὡς Petro-mantalon. Πβ. *μνίον.*

ματεύω "ζητῶ, ἐπιζητῶ, ἐρευνῶ, ἐξετάζω", *μάτος,* τὸ "ζήτησις, ἐξερεύνησις", *ματεῖ* "ζητεῖ" καὶ *μάσσαι* "ζητῆσαι" Ἡσύχ. (ρημ. ἐπίθ. **μαστός,* καθ' ὃ ἐσχηματίσθη μᾶλλον καὶ τὸ *μαστεύω* "ζητῶ" = *ματεύω*), *ματὴρ* "ἐπίσκοπος", *ματηρεύειν* "μαστεύειν, ζητεῖν" Ἡσύχ.: ἔκ τινος ρημ. ἐπιθ. **ματός,* IE *mə-tós, συγγ. τοῖς: *μαιμάω, μαίομαι, μῶσθαι.*

μάτη, ἡ "ματαία προσπάθεια, ἀποτυχία, σφάλμα" (*mə-tā), *μάτην* (δωρ. -ᾱν) ἐπίρ. "ματαίως, ἀσκόπως, ἀνωφελῶς", *μάταιος* "ὅ,τι καὶ νῦν, μάταιος, ἀνωφελής, ἀσήμαντος, κενός, ἀπερίσκεπτος, ἀσεβής", *ματάζω* "ἐνεργῶ ἢ σκέπτομαι ἀνωφελῶς, ὁμιλῶ ἢ πράττω ἀνοήτως", *ματάω* "εἶμαι ἀνωφελής, ἐνεργῶ ἄνευ ἀποτελέσματος", *ματίη,* ἡ "ματαία ἐπιχείρησις, πλάνη": ἴσως συγγ.

τῇ ρ. *mā- = νεύειν, ἐξαπατᾶν, ἐν τοῖς: σερβοκροατ. matam, -ati=λατ. allicere, τσεχ. matoha=φάντασμα, πβ. *μαίομαι, μάστιξ, μηνύω.*

ματτύη, ἡ "ἔδεσμα ἐκ κεκομμένου κρέατος μετὰ καρυκευμάτων καὶ χόρτων" (> λατ. mattea=ἀλλᾶς, «λουκάνικο», ἔντερον): θεσσ. λ., ἴσως ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ -ā-ἐκ τοῦ **ματτὺς* (πβ. *ἰγνύη: ἰγνύς*), ὅπερ ἐκ τοῦ **μακτύς*, συγγ. τῷ *μάσσω* "ζυμώνω".

μάττω, βλ. *μάσσω.*

μαῦλις, -ιδος καὶ **-ιος,** ἡ "γυνή, ἥτις παραδίδεται ἐπὶ χρήμασι πρὸς συνουσίαν εἰς ἄνδρας", πβ. *μαυλιστήριον* "παρ' Ἱππώνακτι Λύδιον νόμισμα λεπτόν τι" Ἡσύχ.· λυδ. mav-lis (=νόμισμα) τῆς θεᾶς τοῦ πολέμου mavś (=Magna Mater, Μᾶς). — *μαῦλις, -ιδος,* ἡ "μάχαιρα, ξίφος", τ. ἔ. ὅπλον τῆς mavś.

μαυρὸς "ἀμυδρός, ἀσαφής, σκοτεινός, μαῦρος", *μαυρόω* "σκοτίζω, μαυρίζω, τυφλώνω, κάμνω τι σκοτεινόν· παθ. γίνομαι σκοτεινός", βλ. *ἀμαυρός, ἀμυδρός.*

μαφόρτ(ι)ον, τό, **μαφόρτης,** ὁ "πέπλος τῶν γυναικῶν, βραχὺς μανδύας τῶν μοναχῶν" (> λατ. mafortium, maforte): δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. ma'aforet=περιβολὴ μετὰ καλύπτρας («κουκούλλας»).

μάχαιρα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάχαιρα, ξίφος", *μαχαίριον, μαχαιρίδιον,* τὸ ὑποκορ. "ὅ,τι καὶ νῦν, μαχαίριον· χειρουργικὸν μαχαίριον", *μαχαιρίς, -ίδος,* ἡ ὑποκορ. "ξυράφιον", βλ. *μάγειρος.*

μάχη, μαχητής, μάχιμος, βλ. *μάχομαι.*

μάχλος "λάγνος, ἀκόλαστος, ἀσελγής, πλήρης ὀργασμοῦ, σφριγῶν", *μαχλοσύνη,* ἡ "ἀκολασία, ἀσέλγεια, λαγνεία", *μαχλάς, -άδος,* ἡ "ἡ σφριγῶσα, ἀκόλαστος, ζωηρά, ἀκμαία", *μαχλάω, μαχλεύω* "εἶμαι ἀσελγής, ἀκολασταίνω": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. makáh=φαιδρός, εὔθυμος, ζωηρός, ἀχαλίνωτος.

μάχομαι (μέλλ. ὁμ. **μαχήσομαι,** ἀττ. **μαχοῦμαι**) "ὅ,τι καὶ νῦν, μάχομαι, συνάπτω μάχην, πολεμῶ, ἐρίζω, λογομαχῶ, λοιδορῶ τινα", *μάχη,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάχη, ἀγών, πεδίον μάχης", *μαχητής,* δωρ. *μαχᾱτάς,* ὁ "ὁ ἀνδρείως μαχόμενος, πολεμιστής, μαχητής", *μαχητός, -ή, -όν* "πρὸς ὃν δύναταί τις νὰ πολεμήσῃ", *μάχιμος,* (-η), *-ον* "κατάλληλος πρὸς μάχην, πολεμικός", *μάχιμοι,* οἱ "οἱ μαχηταί, στρατιῶται", *μάχιμον,* τὸ "ἡ τακτικὴ στρατιωτικὴ δύναμις": συγγ. τῷ ἰραν.*maz-=μάχεσθαι, ἐν τῷ *ha-mazan- = πολεμιστής (ἐξ οὗ τῇ μεσολαβήσει τῶν Αἰολέων ἢ Ἰώνων ἔχομεν τὸ *Ἀμαζών, -όνος,* ἡ)· πβ. *ἀμαζακάραν* "πολεμεῖν. Πέρσαι" Ἡσύχ. (: ἄρ. kar- = ποιεῖν) καὶ *ἀμαζανίδες* "αἱ μηλέαι" (μᾶλλον ἐκ τοῦ ἐθν. ὀν. Hamazan- τῇ μεσολαβήσει τῶν Δωριέων).

μάψ ἐπίρ. "ματαίως, ἀπερισκέπτως, ἀνοήτως" (μᾶλλον πρόκειται περὶ ὀνομ. ἐν. ἀρσ., ἥτις κατέστη ἐπίρ.), *μαψίδιος, -ον* "μάταιος, ψευδής", *μαψιδίως* (ὁμ.) "ἀπερισκέπτως, ἀνοήτως", *μαψι-λόγος, -ον* "ματαιολόγος": συγγ. τῷ ἀπρφ. ἀορ. *μαπέειν* "συλλαβεῖν, ἁρπάσαι".

μάω, βλ. *μαιμάω, μαίομαι.*

μέγα, βλ. *μέγας.*

μεγαίρω (μέλλ. **μεγαρῶ**) "φθονῶ τινα διά τι, ὅπερ θεωρῶ ὡς μέγα δι' αὐτόν, ἐκ φθόνου δὲν ἀφίνω αὐτὸν νὰ τὸ ἔχῃ, ἀρνοῦμαί τι ἕνεκα ζηλοτυπίας":

ἐκ τοῦ *μεγαρ-jω, ὅπερ, ὡς σημαῖνον "ἐκτιμᾶν (θεωρεῖν) τι ὡς μέγα κ.τ.τ.", εἶναι συγγ. τῷ ἀρμ. mecarem=ἐξυμνῶ πολύ, βλ. *μέγας*.

μεγαλαυχέω "μεγάλως καυχῶμαι", *μεγαλαυχής, -ές, μεγάλαυχος, -ον* "ὁ μεγάλως καυχώμενος, λίαν ἔνδοξος", *μεγαλαυχία, ἡ* "μεγάλη καύχησις, ἀλαζονεία", βλ. *αὐχή*.

μεγαλεῖος, μεγάλη, μεγαλίζομαι, μεγαλύνω, βλ. *μέγας*.

μέγαρον, τὸ "μέγα δωμάτιον, αἴθουσα, «σάλα», κοιτών, θάλαμος ὕπνου, οἰκία, ἀνάκτορον, μέγαρον", *μεγαρόνδε* ἐπίρ. "οἴκαδε" : ξένη λ. (μικρασιατ.;), πβ. τὸ τοπων. *Μέγαρα*. — Καὶ ἡ λ. *μέγαρα* (ἀττ. *μάγαρα*), τὰ "ὑπόγεια σπήλαια (ἱερὰ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Περσεφόνης), εἰς ἃ ἔρριπτον ζωντανοὺς χοίρους κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Θεσμοφορίων" φαίνεται νὰ κατάγηται ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς.

μέγας, μεγάλη, μέγα (=ἀρχ. ἰνδ. máhi, IE *meĝ[h]ə, εἶτα *μέγας, -αν* καὶ ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ *-λο-*) "ὅ,τι καὶ νῦν, μέγας, «μεγάλος», ὑψηλός, εὐρύς, μακρός, ἰσχυρός", συγκρ. διαλ. *μέζων* (*μεγjων), ἀττ. *μείζων* (κατὰ τὸ *χείρων* ἢ *ἀμείνων*) "μεγαλύτερος", ὑπερθ. *μέγιστος* "ὅ,τι καὶ νῦν, μέγιστος", *μεγαλεῖος, -α, -ον* "μεγαλοπρεπής, λαμπρός", *μεγαλείως* ἐπίρ. "μεγάλως, λαμπρῶς", *μεγαλίζομαι* "ἐπαίρομαι, ὑπερηφανεύομαι", *μεγαλύνω* "καθιστῶ τι μέγα, ἐνισχύω, ἐπαινῶ, δοξάζω· μέσ. ἐπαίρομαι, καυχῶμαι", *μέγεθος,* ἰων. *μέγαθος,* τὸ "μέγεθος, ὄγκος", *μεγεθύνω* "μεγαλύνω" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. mah-, mahát- = μέγας, mahas- = μέγεθος, ἀρμ. mec=μέγας, γοτθ. mikils, ἀρχ. γερμ. mihhil=μέγας, τοχ. A mak=μέγας, πολύς, χεττ. mekkiš=μέγας· συνεσταλ. β. (*m̥ĝ-) ἐν τοῖς : λατ. magnus=μέγας (mactus=δεδοξασμένος, ἐξυμνημένος), μσν. ἰρλ. mag=μέγας, māl=εὐγενής, εὐπατρίδης, ἀλβ. maθ=μέγας· πβ. ἐξηθενωμ. β. (*mĝ-) ἐν τοῖς : *ἀγα-* "λίαν, πολύ", *ἄγᾶν*. Πβ. *μεγαίρω*.

μεδέων, μέδιμνος, βλ. *μέδω*.

μέδω (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ.) "ἄρχω, κυβερνῶ, προστατεύω", *μέδομαι* (ἐνεστ., πρτ., μέλλ.) "προνοῶ, φροντίζω, σκέπτομαι περί τινος, ἐνθυμοῦμαι, ἐπινοῶ", *μέδων, μεδέων* "ὁ βασιλεύων, κυβερνῶν, ἄρχων, κύριος, προστάτης", *μέδιμνος* (ἀρχαιότ. *μεδίμνος*), ὁ "τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μέτρον σιτηρῶν (κυρ. μετρητής)", *μέτρον,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μέτρον" : συγγ. τοῖς : λατ. meditor=σκέπτομαι, συλλογίζομαι, μελετῶ, ἀσκοῦμαι, modus ἀρσ.=μέτρον (modestus=μέτριος, σώφρων, ταπεινός, moderor=μετριάζω, συστέλλω, διευθύνω), modius ἀρσ.=μέδιμνος, ἀρχ. ἰρλ. midiur=σκέπτομαι, κρίνω, airmed =μέτρον, γοτθ. mitan, ἀρχ. γερμ. mezzan, νεογερμ. messen=μετρεῖν, γοτθ. mitōn, ἀρχ. γερμ. mezzōn=ἀναμετρεῖν. — Ἐκτετ. β. *μήδομαι* "σκέπτομαι, ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω, σχεδιάζω, μηχανῶμαι, ἔχω κατὰ νοῦν, ἑτοιμάζω, ἐκτελῶ", *μήδεα,* τὰ "φροντίδες, μέριμναι, σκέψεις, σχέδια, συμβουλαί", *μήστωρ* (*-dt-), *-ωρος,* ὁ "σοφὸς σύμβουλος, ἐπόπτης, προνοητής, ἐπινοητής, μηχανώμενός τι" (πβ. *Κλυταιμήστρᾱ, ἡ*), ἀρμ. mit=σκέψις, ἀρχ. ἰρλ. μτχ. ro-mīdar=κεχρικώς, μσν. γερμ. māz ἀρσ., νεογερμ. Mass οὐδ.=μέτρον, ἀρχ. γερμ. māza=μέτρον, γεγονός, ὑπόθεσις. — ρ. *mēd- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *mē- = μετρεῖν (βλ. *μῆτις*). Πβ. *μέτρον*.

μέζεα (Ἡσίοδ., *med-do-), **μέδεα** (Ἀρχίλ.), τά, **μήδεα** (*φωτός*), τὰ "τὰ αἰ-

δοῖα, ἀνδρικὰ γεννητικὰ μόρια" ("Ομ.· τὸ -η- κατὰ μετρ. ἔκτασιν, ἢ μέζεα νὰ γραφῇ), μεστός (*med-tós) "πλήρης, ἔμπλεως, κεκορεσμένος" : συγγ. τῷ μσν. ἰρλ. mess=ἡ βάλανος, τὸ «βαλανίδι» (*med-tu-)· ρ. *med- = ἐξογκοῦσθαί πως, ἴσως διάφορος τοῦ *mad- = στάζειν (βλ. μαδάω).

μέθυ, -υος, τὸ "μεθυστικὸν ποτόν, οἶνος", μεθύω "εἶμαι μεθυσμένος· εἶμαι διάβροχος, πλήρης ὑγροῦ" (μεθύσκω "κάμνω τινὰ νὰ μεθύσῃ", μεθυμναῖος [ἐκ τοῦ *μέθυ-μος] ἐπίθ. τοῦ Διονύσου), μέθη, μέθυσις, ἡ "ἡ μέθη, τὸ «μεθύσι»" : οὐδ. τοῦ *medhús=ἡδύς, γλυκύς, ὅπερ κατέστη οὐσ.=ἀρχ. ἰνδ. mádhu οὐδ.=μέλι, εἶδος ποτοῦ ἐκ μέλιτος μετὰ ὕδατος καὶ ἀρώματος μεμειγμένου, ὑδρόμελι, τοχ. B mit=μέλι, ἀρχ. ἰρλ.mid=ὑδρόμελι, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. mjǫðr, ἀρχ. γερμ. metu, νεογερμ. Met=ὑδρόμελι, λιθ. medùs=μέλι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. medъ,-u καὶ -a=μέλι.—IE*medhu=μέλι(ἐξ οὗ δάνεια : φιλλανδ. mesi, οὐγγ. mez, κινεζ. *mit, ἰαπων. mitsu=μέλι), εἰς τὴν Ἑλλ. δὲ περιωρίσθη μόνον ἐν τῇ σημ. τοῦ "μεθυστικὸν ποτόν", ἔναντι τοῦ *melit=μέλι (βλ. μέλι).

μείγνῡμι "μειγνύω, αναμειγνύω", βλ. μίγνῡμι.

μειδάω (ἐν χρήσει μόνον ἀόρ. **μείδησα**) καὶ **μειδιάω** "«χαμογελῶ», μειδιῶ", μείδημα, μειδίαμα, τὸ "τὸ «χαμόγελο», μειδίαμα", μεῖδος "γέλως" Ἡσύχ., ὁμ. φιλο-μμειδής (-μμ- ἐκ τοῦ -sm-) "ὁ ἀγαπῶν τὸ μειδίαμα, εὐχαρίστως γελῶν" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. smáyatē, -ati=μειδιᾷ, smitaḥ=μειδιῶν, smayaḥ =ἔκπληξις, smāyayati=κάμνει τινὰ νὰ ἐκπλήσσηται, smēraḥ=μειδιῶν (*smeiros=λατ. mīrus), τοχ. A smimām=μειδιῶν, λατ. mīrus=θαυμαστός, θαυμάσιος (=ἀρχ. ἰνδ. smēraḥ), μσν. ἀγγλ. smilen (ἀγγλ. to smile)=μειδιᾶν, λεττ. smeju, smiêt=περιγελᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. smějǫ, smijati sę=γελᾶν, smĕchъ =ὁ γέλως· ρ. *smei-, *smi(s)- = (μετ' ἀμηχανίας, ἐκπλήξεως) μειδιᾶν.

μείζων "μεγαλύτερος", βλ. μέγας.

μείλιον, τὸ "ὁ θησαυρὸς τῆς νύμφης, ἡ προίξ", βλ. μείλιχος.

μείλιχος, μειλίχιος (ἰων.), λεσβ. **μέλλιχος,** κρητ. **μηλίχιος,** ἀττ., βοιωτ. (διὰ μεταβολῆς τοῦ -ελι- εἰς -ῑλι-) **μῑλίχιος** "χαροποιός, χαρμόσυνος, πλήρης ἀγάπης, γλυκύς, πρᾷος, ἤπιος, μειλίχιος", ἰων. μείλιον, τό, συνηθέστ. πληθ. μείλια, τὰ "χαροποιὰ δῶρα, θησαυρὸς τῆς νύμφης, γαμήλιος προίξ, ἀντικείμενα καλλωπισμοῦ, ἱλαστήρια δῶρα", μειλίσσω "καταπραΰνω, ἐξιλεώνω", μείλιγμα, τὸ "πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει πρὸς καταπράυνσιν" ἐν τῷ πληθ. ἱλαστήριοι προσφοραὶ πρὸς τοὺς νεκρούς", μειλικτήριος, -ον "πραϋντικός" : *μελ-ν-, IE *mēl-n-, συγγ. τῷ λιθ. malõnė=χάρις· ἂν ἀρχικῶς ἦτο IE *mē[i]-l- (δευτερ. τύπος *mə-l-), ἴσως περαιτέρω συγγ. τῷ *mei-=πρᾷος, ἤπιος ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. máyas- οὐδ.=ἀναψυχή, λατ. mī-tis=ἤπιος, πρᾷος, ἀρχ. ἰρλ. mīn=πρᾷος, μαλακός, λιθ. míelas=ἀγαπητός.

μειόω, βλ. μείων.

μεῖραξ, -ακος, ὁ, ἡ "παῖς, νεανίας, κοράσιον, νεᾶνις", ὑποκορ. μειράκιον, τό, μειρακίσκος, ὁ, μειρακίσκη, ἡ, μειρακύλλιον, τό, μειρακιόομαι "γίνομαι μειράκιον", μειρακιώδης, -ες "νεανικός, παιδαριώδης" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. maryakáḥ ἀρσ.=ἀνδράριον, máryaḥ ἀρσ.=ἀνήρ, ἐραστής· συγγ. ἴσως καὶ τῷ λατ. marītus=γαμήλιος, ἔγγαμος, σύζυγος· μετὰ τοῦ ἐπιθήματος g λιθ.

mergà=κοράσιον, μετὰ τοῦ -tĭ λιθ. marti=νύμφη, πβ. *Βριτό-μαρτις*, ἡ, ὄνομα τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Κρήτῃ.

μείρομαι (*σμερ-jομαι) "λαμβάνω τὸ ἀνῆκον εἰς ἐμὲ μέρος, συμμετέχω", γ' ἑν. ἐνεργ. πρκ. ὁμ. *ἔ-μμορε* "ἔχει μερίδιον, μετέχει, τυγχάνει", παθ. πρκ. *εἵμαρται* "εἶναι δεδομένον (προωρισμένον) ὑπὸ τῆς μοίρας, εἶναι πεπρωμένον" (*σέ-σμαρ-ται, ΙΕ *se-smr̥-, *μέρος*, τό, *μερίς*, *-ίδος*, ἡ "μερίδιον, μέρος, τεμάχιον", *μερίζω* "διαιρῶ εἰς μέρη, χωρίζω, διανέμω", *μοῖρα* (*μόρια), ἡ "μερίς, μέρος, μερίδιον· τὸ πεπρωμένον, ἡ μοῖρα" (Ὁμ. Ἰλ. Π 367 *κατὰ μμοῖραν*), *μόρος*, ὁ "ἡ τύχη, μοῖρα, τὸ πεπρωμένον" (ὁμ. *ἄμμορος* "ἄμοιρος, ἀμέτοχος" ἐκ τοῦ *ἀ-σμορ-, πβ. *κάσμορος* "δύστηνος" Ἡσύχ.· *μόρσιμος*, *μόριμος*, *μόριος* "ὁ ὑπὸ τῆς μοίρας προωρισμένος"), λαχ. *μόρᾱ*, ἡ "στρατιωτικὸν τμῆμα": συγγ. τοῖς: λατ. merēō=λαμβάνω μερίδιον, μετέχω, κερδίζω, ὑπηρετῶ, στρατεύομαι (mereor=λαμβάνω δι' ἐμαυτὸν μερίδιόν τι, πορίζομαι), χεττ. mar-k- = (θῦμα) μερίζειν (διανέμειν)· ρ. *(s)mer- = ἀπονέμειν, παρέχειν.

μείς, ὁ "ὁ μήν, «μήνας»", βλ. *μήν*.

μείων, ὁ, ἡ, **μεῖον**, τὸ "μικρότερος, ὀλιγώτερος": κατὰ τὸ *πλείων* ἀντὶ τῶν ἀρχαιοτ. **μείνων*, **μεῖνον* (διασωθέντων ἐν τοῖς: *ἀ-μείνων*, *ἄ-μεινον* "οὐχὶ μικρότερος, οὐχὶ ὀλιγώτερος, καλύτερος"· **μεῖ-νο-ν* ἀρχικῶς οὐδ. "σμίκρυνσις", εἶτα ἐκ τοῦ οὐσ. μετέστη εἰς τὴν κλίσιν τῶν συγκρ.)· ρ. *mei-=ἐλαττώνειν, μειώνειν, βλ. *μινύω*. — Ἐξ αὐτοῦ: *μειόω* "ἐλαττώνω, μειώνω, ὑποβιβάζω, ταπεινώνω", *μείωσις*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μείωσις, ἐλάττωσις, σμίκρυνσις", *μειονεκτέω* "ἔχω πολὺ ὀλίγον, δὲν εὐπορῶ, εἶμαι ὑποδεέστερος τῶν ἄλλων, ὑστερῶ εἴς τι", *μειονεξία*, ἡ "τὸ ἔχειν ὀλιγώτερον τοῦ ἄλλου, ἡ μειονεξία", *μείουρος* "ὁ ἔχων περικεκομμένην τὴν οὐράν". Τὸ ὑπερθ. *μεῖστος* "ἐλάχιστος" εἶναι νεώτ. σχηματισμὸς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *πλεῖστος* ἀντὶ **μῖστος*, **μι-ιστος*.

μέλαθρον, τὸ "ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τῆς στέγης, ἡ κυρία δοκὸς ἡ ὑποβαστάζουσα τὴν στέγην, ὀροφή, στέγη, οἰκία, κατοικία", *μελαθρόω* "συνδέω διὰ δοκῶν, στερεώνω": ἴσως ἐκ τοῦ *melə-dh-rom, συγγ. τοῖς: ὁμ. *βλωθρός* (**μλω-θ-ρος*) "ὑψηλὸς καὶ λεπτός", ἀρχ. ἰνδ. mūrdhán- ἀρσ.=κεφαλή, κορυφὴ (*m̥lədh-), ἀγγλοσαξ. molda=κεφαλή· εἶτα περιωρίσθη ἡ σημασία κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ὁμοιοκατάληκτον *κμέλεθρον*, τὸ "ἡ δοκὸς ἡ ὑποβαστάζουσα τὴν στέγην, σκεπὴ δωματίου".

μέλᾱς (μᾶλλον ἀντὶ **μέλανος*), **μέλαινα** (=ἀρχ. ἰνδ. malinī), **μέλᾰν** "μελανός, μαῦρος, μέλας, σκοτεινός, ζοφερός", *μελαίνω* "ποιῶ τι μέλαν, μαυρίζω": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. malináḥ=ρυπαρός, ἀκάθαρτος, μέλας, mlānaḥ=μέλας, mala- ἀρσ., οὐδ.=ἀκαθαρσία, ἁμαρτία, γοτθ. mēla πληθ.=σημεῖα γραφῆς, ἀρχ. γερμ. māl οὐδ.=σημεῖον, στιγμή, λιθ. mēlynas=κυανοῦς, ἀλβ. mel-ene=ἡ πτελέα («φτελιά»)· ρ. *mel- = σκοτεινός, ἀκάθαρτος· πβ. *mol- ἐν τοῖς: *μολύνω* "ὅ,τι καὶ νῦν, μολύνω, «λερώνω»", *μόλυσμα*, τό, *μολυσμός*, ὁ "μόλυσμα, μίασμα"· *mōl- ἐν τῷ *μώλωψ*, *-ωπος*, ὁ "ὑπόλειμμα τραύματος, «πρήξιμο», σημεῖον πληγῆς, ἐξ οὗ ῥέει αἷμα" (πβ. ρωσ. malína=εἶδος μόρου, «βατόμουρο», ἐκ τοῦ *mōl-)· συνεσταλ. β. *μίλτος*, ἡ "ἐρυθρὰ γῆ, «κοκκινόχωμα», ἐρυθρὸς μόλυβδος" (*m̥ltos· ὁμ. *μιλτο-πάρῃος*

"ὁ ἔχων ἐρυθρὰς παρειάς, ἐπίθ. πλοίου, τοῦ ὁποίου αἱ πλευραὶ ἦσαν ἐρυθροβαφεῖς"), μετὰ τοῦ u-: *μύλλος*, ὁ "ἐδώδιμος θαλάσσιος ἰχθὺς ἐρυθροῦ χρώματος" (> λατ. mullus), πβ. λατ. mulleus (calceus)=ὑπόδημα ἐρυθροῦ χρώματος (*mᵘ̯lneios ;), λιθ. mulvas=ὑπέρυθρος, κιτρινωπός.

μέλδω "τήκω, λειώνω τι (νεώτ.)· μέσ. ἀμτβ. τήκομαι, λειώνω" : = ἀγγλοσαξ. meltan=διαλύεσθαι, τήκεσθαι, λειώνειν, γοτθ. ga-malteins=διάλυσις, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. maltr=σεσηπώς, «σάπιος», ἀρχ. γερμ. malz=ὑποκείμενος εἰς τῆξιν, ἀδύνατος, οὐσ. malz, νεογερμ. Malz=ἡ πρὸς ζυθοποιίαν παρεσκευασμένη κριθή· ρ. *meld-, πβ. *ἀμαλδύνω, ἀμαλός, βλαδαρός, βλεννός.*

μέλε (ὦ *μέλε*) "καλέ μου, ἀγαπητέ μου" : ἐκ τοῦ **μέλεε* "δυστυχές", καθ' ὑφαίρεσιν, βλ. *μέλεος.*

μελεαγρίς, -ίδος, ἡ "εἶδος Νουμιδικῆς ὄρνιθος κατοικιδίου (πατρὶς ἡ 'Αφρική)" : ἴσως ξένη λ. σχετιζομένη κατὰ παρετυμολ. πρὸς τὸ ὄν. *Μελέαγρος.*

μελεδαίνω, μελέδημα, μελεδών, μελεδωνός, βλ. *μέλω.*

μέλεος (**μέλεσος*) "μάταιος, ἄχρηστος, ἀνωφελής, εὐτελής, δυστυχής, ἄθλιος, ἐλεεινός", *μελεο-παθής, -ές* "ὁ πολλὰ δυστυχήματα παθών", *μελεό-πονος, -ον* "ὁ ἐλεεινὰ πράξας", *μελεό-φρων*, ὁ, ἡ "ὁ λύπης ἄξια φρονῶν, δυστυχής" : συγγ. τοῖς : μσν. ἰρλ. mell=ἁμαρτία (*melsos), mellaim=ἀπατῶ, λιθ. mẽlas=ψεῦδος, λεττ. maldît=ἀπατᾶσθαι, ἐξαπατᾶσθαι, muldêt=τῇδε κἀκεῖσε πλανᾶσθαι· ρ. *mel- = ἀποτυγχάνειν, ἀστοχεῖν, πβ. *ἀμβλίσκω, βλάσφημος.*

μελετάω, μελέτη, μελέτωρ, βλ. *μέλω.*

μέλημα, βλ. *μέλω.*

μέλι, γεν. **μέλιτος,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ μέλι", *μελι-ηδής, -ές* "ἡδὺς ὡς τὸ μέλι, γλυκύς, προσφιλής", *μελί-κρητον*, τὸ "κρᾶμα ἐκ μέλιτος καὶ γάλακτος προσφερόμενον ὡς σπονδὴ εἰς τοὺς καταχθονίους θεούς" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. meɫr, γεν. meɫu=μέλι (θ. μετὰ τοῦ u κατὰ τὸ *medhu, βλ. *μέθυ*), χεττ. milit=μέλι, λατ. mel, γεν. mellis οὐδ.=μέλι, ἀρχ. ἰρλ. mil=ὡσ. (*melit), γοτθ. miliþ=μέλι (*melitom =ἀλβ. mjal'tε=ὡσ.). — 'Ενταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : *μέλισσα,* ἀττ. -ττα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ μέλισσα" (**μελιτjα* "ζῷον τοῦ μέλιτος"), *βλίττω* "κόπτω τὰς κηρήθρας καὶ ἀφαιρῶ ἐξ αὐτῶν τὸ μέλι, τρυγῶ τὸ μέλι" (*mlitįō). Πβ. *μέθυ.*

μελίζω "ᾄδω μέλος, ἠχῶ μελῳδικῶς, ψάλλω· μτβτ. ἐξυμνῶ· κόπτω εἰς τεμάχια, διαμελίζω", βλ. *μέλος.*

μελίη, ἀττ. **-ίᾱ,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ δένδρον ἡ μελία· δόρυ ἐκ ξύλου μελίας", ὁμ. *ἐϋμμελίης* "ὁ ὡπλισμένος μὲ καλὸν δόρυ ἐκ μελίας", *μέλινος, μείλινος,* ἀττ. *μελέϊνος* "ὁ ἐκ ξύλου μελίας" : ἐκ τοῦ **σμελϝιᾱ* (**σμελϝινος*)· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

μελίνη, ἡ "εἶδος κέγχρου, τὸ «κεχρί»" : συγγ. τοῖς : λατ. milium οὐδ.=κέγχρος (*melium), λιθ. malnos θηλ. πληθ.=ὡσ.· ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἐδώδιμος, ἀλέσιμος καρπός", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *mel- =ἀλέθειν (λατ. molō).

μέλλω (μέλλ. **μελλήσω**) "διστάζω, βραδύνω, ἔχω κατὰ νοῦν νὰ πράξω τι, ὀφείλω νά...", *μέλλημα*, τό, *μέλλησις*, ἡ "βραδύτης, ἀργοπορία, ἀναβολή", *μελλητής, -οῦ*, ὁ "ὁ βραδύνων, ἀργοπορῶν, διστάζων" : συγγ. τοῖς : λατ.

prōmellere (-ll- ἐκ τοῦ *-ln-) = lītem prōmovēre, remelīgō = remorātrīx· περαιτέρω, ὡς σημαῖνον "σκέπτομαι, εἶμαι ἔμφροντις", εἶναι συγγ. τῷ *μέλω*.

μέλος, -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μέλος τοῦ σώματος, σῶμα· μελῳδία, ᾆσμα, ᾠδή" (ἐξ οὗ *μελίζω* "ᾄδω μέλος, ψάλλω· μέσ. ποιῶ μέλος δι' ὀργάνου, παίζω μουσικὸν ὄργανον", *μελίζω* (μτγν.) "κόπτω εἰς τεμάχια, διαμελίζω", *μελῳδέω* "ᾄδω μελῳδικῶς", *μελῳδία,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μελῳδία, ψαλμῳδία, ᾆσμα χορικόν", *μελῳδικός* "ὁ ᾄδων μελῳδικῶς, μουσικός, μελῳδικός": συγγ. τοῖς: βρετ. mell, κορν. mal = ἀστράγαλος, «κότσι», κυμβρ. cym-mal = μέλος τοῦ σώματος, ἄρθρωσις (κελτ. *melsā), ἀρχ. ἰνδ. márman- οὐδ. = μέλος τοῦ σώματος, λιθ. melmuō = ἡ σπονδυλικὴ στήλη.

μέλπω "ᾄδω, ἐξυμνῶ τινα ἐν ᾄσμασι καὶ χορῷ· μέσ. ᾄδω πρὸς λύραν ἢ κιθάραν", *μέλπηθρα,* τὰ "παίγνιον", *μολπή,* ἡ "ᾆσμα, ᾠδή", *μολπός* "ᾠδός" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *μέλος* "ᾆσμα, μελῳδία", ἂν τοῦτο ἀρχικῶς εἶναι διάφορον τοῦ *μέλος* "μέλος τοῦ σώματος";).

μέλω (μέλλ. **μελήσω,** πρκ. **μέμηλα** καὶ **μεμέληκα**), παθ. **μέλομαι** (γ' ἑν. πρκ. **μέμβλεται**) "εἶμαι ἀντικείμενον φροντίδος ἢ σκέψεως, φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι περί τινος" (*μέλει μοι* "φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι"), *μέλημα,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μέλημα, φροντίς, μέριμνα, καθῆκον", *μελέδη,* ἡ, *μελεδών, -ῶνος,* ἡ, *μελέδημα,* τὸ "φροντίς, μέριμνα, μέλημα", *μελεδωνός,* ὁ, ἡ "ὁ φροντίζων περί τινος", *μελέτη,* ἡ "φροντίς, ἐπιμέλεια, ἄσκησις", *μελετάω* "φροντίζω περί τινος, δίδω προσοχὴν εἴς τι, ἐνασχολοῦμαι εἴς τι, σπουδάζω, μελετῶ", *μελέτωρ, -ορος,* ὁ "ὁ φροντίζων περί τινος, τιμωρός": ἴσως συγγ. τῷ *μέλλω,* πβ. κυμβρ. difal = προσεκτικός, περιποιητικός, gofal = φροντίς.

μελῳδέω, μελῳδία, βλ. *μέλος.*

μέμηλα, μεμέληκα, βλ. *μέλω.*

μέμνημαι "εἶμαι μνήμων, ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου, ἐνθυμοῦμαι", βλ. *μέμονα.*

1 **μέμνων, -ονος,** ὁ "ὄνος", βλ. *μένω.*

2 **-μέμνων** ἐν τοῖς: ὁμ. *θρασυ-μέμνων,* **-ονος** "τολμηρός", *Ἀγα-μέμνων, -ονος,* ὁ, ἴσως ἐκ τοῦ **μέσμων,* συγγ. τῇ ρ. *med-, βλ. *μέδομαι.*

μέμονα "διανοοῦμαι, προτίθεμαι, ἐπιθυμῶ πολύ, ποθῶ": παλ. πρκ. μετ' ἀναδιπλ. (μετὰ σημ. ἐνεστ., ὡς τὸ *μέμνημαι*) = λατ. meminī (*me-mo-nai) = ἀναμιμνῄσκομαι, ἐνθυμοῦμαι (*μέμαμεν* ἐκ τοῦ *me-mn̥-, *μεμάτω* = λατ. mementō, IE *me-mn̥tōd· μτχ. *μεμαώς,* πληθ. κατὰ μετρ. ἔκτασιν *μεμᾱότες*)· ἄνευ διπλασ. γοτθ. man, πληθ. munum = νομίζω, πιστεύω, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ., ἀγγλοσαξ. man = διανοοῦμαι, προτίθεμαι· ρ. *men- = σκέπτεσθαι, πνευματικῶς ἠρεθισμένον εἶναι, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mányatē = σκέπτεται (= ἑλλ. *μαίνομαι,* βλ. κατωτ.), mánati = μνημονεύει, mānáyati = τιμᾷ (πβ. λατ. moneō, ἀρχ. γερμ. manōn, νεογερμ. mahnen = ὑπενθυμίζειν), mánas- = αἴσθησις, νοῦς (βλ. *μένος*), ἀρμ. i-manam = ἐννοῶ, ἀρχ. ἰρλ. ro-mēnair = ἐσκέφθη, διελογίσθη, ἀρχ. γερμ. minn(e)a (νεογερμ. Minne) = ἀγάπη, ἔρως (*menjō), γοτθ. gamunds, ἀρχ. γερμ. gimunt = ἀνάμνησις, μνήμη, λιθ. menù, mìnti = συμβουλεύω, menù (δευτερ. τύπος miniù), minëti = διανοοῦμαι, προτίθεμαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mьnję, mьněti = νομίζω, πιστεύω. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ ἐκ τῆς μετὰ τοῦ ā βάσεως *m(e)nā- (πβ. ἀρχ. ἰνδ. mnā-táḥ = μνημο-

νευθείς, mnāyātē=μνημονεύεται) : *μέμνημαι* (δωρ. -ᾱ-) "εἶμαι μνήμων, ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου, ἐνθυμοῦμαι", *μνάομαι* "ἐνθυμοῦμαι" (ἐν τοῖς ὁμ. *μνωόμενος, μνώοντο*), *μνῆσις*, ἡ "ἀνάμνησις", *μνήμη*, ἡ "ἐνθύμησις, ἀνάμνησις, μνήμη", *μνήμων*, ὁ, ἡ, *μνῆμον*, τό, γεν. -*ονος* "ὁ ἐνθυμούμενός τι, μνήμων", *μνῆμα* (δωρ. -ᾱ-), τὸ "πρᾶγμα πρὸς ἀνάμνησιν, μνημεῖον, τάφος", *μνημονεύω* "ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου, ἐνθυμοῦμαι, μνημονεύω τι", *μνημοσύνη*, ἡ "ἐνθύμησις, μνήμη", *μνημόσυνον*, τὸ "πρᾶγμα πρὸς ἀνάμνησιν, μνημεῖον". Βλ. καὶ *μαίνομαι, μένος, μιμνήσκω*.

μὲν μόριον χρησιμοποιούμενον ἐπὶ ἐξάρσεως, βλ. *μά*.

μενεαίνω "δεικνύω προθυμίαν νὰ πράξω τι, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ, ὀργίζομαι", βλ. *μένος*.

μενθήρη[1], ἡ "φροντίς" Ἡσύχ : μᾶλλον συγγ. τῷ *μανθάνω*, πβ. *μοῦσα*.

μενοινάω "ἔχω ἐν νῷ, συλλογίζομαι, σκοπεύω, μελετῶ, ἐπιζητῶ, φροντίζω, ἐπιθυμῶ", *μενοινή*, ἡ "ἐπιθυμία", βλ. *μένος*.

μένος, -ους, τὸ "πνεῦμα, θάρρος, τόλμη, ὀργή· δύναμις, ἰσχύς, ὁρμή" : =ἀρχ. ἰνδ. mánas- οὐδ.=αἴσθησις, νοῦς (dur-manās=*δυσμενής*), λιθ. menas ἀρσ. =τέχνη. — Ἐξ αὐτοῦ *ἀμενηνός* "ὁ ἄνευ μένους, ἀδύνατος, ἀσθενής" (*a-me-nes-ānos), *ἀμενηνόω* "ἐξασθενίζω, ἀπαμβλύνω τὴν ὁρμὴν ἢ τὴν δύναμιν πράγματός τινος", *μενοεικής*, -*ές* (: [F]*είκω*) "ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, ἄφθονος", *μενεαίνω* "δεικνύω προθυμίαν νὰ πράξω τι, σφοδρῶς ἐπιθυμῶ, ὀργίζομαι" (*me-nes-n̥-), *μενοινάω* (ὅ ἰδέ), *μενοινή*, ἡ "ἐπιθυμία" (ἐκ τινος *μενοj-ων [πβ. *μεριμνάω* ἐκ τοῦ *μερίμων] "ὁ ἀφοσιούμενος εἴς τι", ὅπερ ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς οὐσ. *μενώ[ι], πβ. *ἠχώ*, τὸ γυναικεῖον ὄν. *Μενὼ* καὶ τὰ παράγωγα *Μενοίτης, Μενοίτιος*).

μέντοι "ἀλλ' ὅμως, ἐν τούτοις· τῷ ὄντι, ἀληθῶς" : *μέν + τοι*, πβ. *καί-τοι, τοί-νυν, τοιγάρ*, ἄντων. θ. *to-.

μένω, μί-μν-ω (περὶ τοῦ σχηματισμοῦ πβ. τὸ λατ. gi-gn-ō), πρκ. **μεμένηκα** "ὅ,τι καὶ νῦν, μένω, διαμένω, παραμένω, χρονοτριβῶ, μένω σταθερὸς εἴς τινα γνώμην ἢ πεποίθησιν· περιμένω, προσδοκῶ τι", *μονή*, ἡ "τὸ μένειν, παραμένειν, βραδύνειν", *μόνιμος* "ὁ μένων ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, μόνιμος, σταθερός, ἀμετάβλητος", *μέμνων*, -*ονος*, ὁ "ὄνος" (διὰ τὴν ὑπομονητικὴν αὐτοῦ φύσιν) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. man- = διστάζειν, ἀκινητεῖν, ἀρμ. mnam (*mēnā- ἢ *mōnā-)=μένω, περιμένω, λατ. maneō=μένω (*m̥nē- : *μεμένηκα*, mānsī : *ἔμεινα*), τοχ. A māsk- = εἶναι. — ρ. *men- = μένειν, ὡς σημαίνουσα δὲ ἀρχικῶς "διστάζειν, συλλογίζεσθαι ἢ κατόπιν σκέψεων ἵστασθαι" εἶναι συγγ. τῷ *men- = σκέπτεσθαι.

μερίζω, μερίς, βλ. *μείρομαι*.

μεριμνάω (ἐκ τινος *μερίμων, πβ. *μενοινάω*) "φροντίζω, μεριμνῶ, εἶμαι ἀνήσυχος ἢ ἔμφροντις περί τινος, σκέπτομαι σοβαρῶς περί τινος", ὑποχωρητ. σχηματισμὸς *μέριμνᾰ*, ἡ "φροντίς, μέριμνα, σκέψις", μετ' ἐπιτατ. δι-

---

1. Κατὰ τὸν Hofmann καὶ τὸν J. Pokorny (Indogermanisches etymologisches Wörterbuch, I Bern 1959, σ. 730) ἡ λ. *μενθήρη* σημαίνει προσέτι "Stirn", τ. ἔ. "μέτωπον". Τὴν σημασίαν ὅμως ταύτην τὰ λοιπὰ λεξικὰ οὐδόλως ἀναφέρουν.

πλασ.: *μέρμερος* "ὁ πλήρης σκέψεων, πολλὴν φροντίδα καὶ ἀνησυχίαν προξενῶν", *μέρμηρα*, ἡ "φροντίς, σκέψις", *μερμηρίζω*, *μερμαίρω* "μεριμνῶ, φροντίζω, σκέπτομαι, διαλογίζομαι, διστάζω, ἀμφιβάλλω", ἐξησθενωμ. β. *μάρτυς*, ὁ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μάρτυς, «μάρτυρας»" (ὃ ἰδέ): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. smárati=ἐνθυμεῖται, ἀρμ. mormok=λύπη, θλῖψις, φροντίς, λατ. memor=μνήμων, mora θηλ.=χρονοτριβή, ἀναβολή, ἀρχ. ἰρλ. maraim=μένω, κυμβρ. marth=θλῖψις, φροντίς, γοτθ. maúrnan, ἀρχ. γερμ. mornēn=φροντίζειν, ἀνησυχεῖν, σερβοκροατ. máriti=μεριμνᾶν· ρ. *(s)mer- = ἐνθυμεῖσθαι, προτίθεσθαι, φροντίζειν καὶ διστάζειν, μένειν (περὶ τῆς σημ. πβ. τὴν ρ. *men- = σκέπτεσθαι καὶ μένειν, βλ. *μένω*).

μερμαίρω, μέρμερος, μέρμηρα, μερμηρίζω, βλ. *μάρτυς, μεριμνάω.*

μέρμῑς, -ῖθος, ἡ, **μερμῖθη (μέρμῖθα),** ἡ καὶ **μέρμῖθος,** ὁ "λεπτὸν σχοινίον, «σπάγκος»", ἐκτετ. β. *μηρύομαι* "συστέλλω, «μαζεύω», τυλίσσω, ἀνασύρω" (*μᾱρύεται* Θεόκρ. 1,29 ὑπερδωρισμός;), *μήρινθος*, ἡ "κλωστή, σχοινίον, «σπάγκος»" (*σμήρινθος*, ἡ Πλάτ., μετὰ δευτερ. σ;): ἂν ἡ λ. προέρχηται ἐκ κληρονομίας, ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. merð=εἶδος ἁλιευτικοῦ καλάθου· ρ. *mer-, πβ. ἐπεκτετ. τύπον *meragh- ἐν τῷ *βρόχος* (*μρόχος), ὁ "σχοινίον, «θηλειά» πρὸς ἀπαγχονισμόν, ἀγχόνη, βρόχος" (ὃ ἰδέ). Πβ. *σμήρινθος*.

μέροπες, -ων (ἐν ταῖς φράσεσι: *μέροπες ἄνθρωποι, μ. βροτοί*): ἀβεβ. σημ.[1] καὶ ἐτυμολ.· ἴσως, ἀπὸ διανοητικῆς ἀπόψεως, εἶναι συγγ. τῷ *μεριμνάω*. — Προσέτι *μέροψ, -οπος*, ὁ "μελισσοφάγος, εἶδος πτηνοῦ ἐπφάζοντος εἰς τὰς κοιλότητας τῆς γῆς" (οἱ *Μέροπες* τῆς Κῶ ἐθεωροῦντο *γηγενεῖς*).

μέρος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μέρος, μερίδιον", βλ. *μείρομαι*.

μέροψ, -οπος, ὁ, βλ. *μέροπες*.

μέσαβον καὶ **μέσσαβον,** τὸ "ἱμὰς δερμάτινος, συνδέων τὸ ζεῦγος βοῶν μετὰ τοῦ ζυγοῦ": *μέσ(σ)ος* + *βοῦς* (*-βον* ἐκ τοῦ *βFον, *g^{u}uom, πβ. *ἑκατόμ-βη*).

μεσάζω, μεσαιπόλιος, βλ. *μέσσος*.

μεσηγύ(ς), βλ. *μεσσηγύ*.

μεσημβρίᾱ, ἰων. **μεσᾱμβρίη,** ἡ (δωρ. **μεσᾱμέριον,** τὸ) "τὸ «μεσημέρι», ἡ μεσημβρία", *μεσημβρινὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν μεσημβρίαν, ὁ κατὰ τὴν μεσημβρίαν, μεσημβρινός· νότιος", *μεσημβριάζω, μεσημβριάω, μεσημβρίζω* "διέρχομαι τὴν μεσημβρίαν": *μέσος* + *ἦμαρ, ἡμέρᾱ*.

μεσόδμη (ἐν ἀττ. ἐπιγρ. **μεσόμνη**), ἡ "ἡ ἐγκαρσίως κειμένη δοκός, ἥτις ὑποβαστάζει τὸ μέσον τοῦ οἰκοδομήματος": *μέσος* + *δόμος* (θηλ. ἐνὸς *dm-os;).

μέσος, βλ. *μέσσος*.

μέσπῖλον, τό, **μεσπίλη,** ἡ "τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπὸς ἡ «μουσμουλιά», τὸ «μούσμουλο»", *μεσπιλώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς μεσπίλην": ξένη λέξις.

μέσσατος, βλ. *μέσος*.

μεσσηγὺ καὶ **μεσσηγὺς** ἐπίρ. "ἐν τῷ μέσῳ, μεταξύ", βλ. *ἐγγύς*.

μέσσος ἐπικ., **μέσος** ἀττ. "ὁ ἐν τῷ μέσῳ, μεσαῖος, μέσος, μέτριος", *μεσ(σ)ότης, -ητος*, ἡ "ἡ κεντρικὴ (μεσαία) θέσις, τὸ μέσον", *μεσόω, μεσάζω* "εἶμαι εἰς τὸ μέσον, εὑρίσκομαι ἐν τῷ μέσῳ τινός", *μεσαιπόλιος* "ὁ κατὰ

---

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ ἡ λ. *μέροπες* σημαίνει "οἱ ἐνάρθρως ὁμιλοῦντες, πεπροικισμένοι μὲ ἔναρθρον φωνήν, ἄνθρωποι, θνητοί".

τὸ ἥμισυ πολιὸς (ψαρός)", *μέσσατος* "ὁ ἐν τῷ μέσῳ" (ἀνώμαλον ὑπερθ. τοῦ *μέσος*, πβ. *νέος*: *νέατος*, *τρίτος*: *τρίτατος*): ἐκ τοῦ *medhjos=ἀρχ. ἰνδ. mádhyah, λατ. medius=μέσος, gall. medio- (π.χ. Medio-lānum), ἀρχ. ἰρλ. mid- = μέσος, γοτθ. midjis, ἀρχ. γερμ. mitti=μέσος, ἀλβ. mjet=μέσον· πβ. ἀρμ. mēǰ=μέσον, λιθ. mēdis ἀρσ.=δένδρον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mežda=ὁδός. IE *me-dhi=ἐν μέσῳ, πβ. *μετά*.

μεστὸς "πλήρης, ἔμπλεως, κεχορεσμένος", *μεστόω* "πληρῶ τι ἐντελῶς", βλ. *μέζεα*.

μετὰ καὶ κατ' ἀναστροφὴν **μέτα** (σὺν δοτ. τοπ., εἶτα σὺν γεν.) "ἐν μέσῳ, μεταξύ, μετά, «μέ»": *με-* + *-τα* (ὡς ἐν τῷ *κατά*), συγγ. τοῖς: γοτθ. miþ, ἀρχ. γερμ. mit(i), νεογερμ. mit =μετὰ (IE *me-ti ἢ *mé-dhi), ἰλλυρ. *me-tu-, *met- (π. χ. ὀν. νήσου Metubarbis=μεταξὺ τῶν ἑλῶν, Met-apa=ὁ μεσαῖος ποταμός). IE *me-ti (*me-tu κ. τ. λ.) μᾶλλον συγγ. τῷ *me-dhi, τῇ βάσει τοῦ *μέσ(σ)ος*. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: *μέταζε* ἐπίρ. "μεταξύ, μετὰ ταῦτα" (τὸ -ζε κατὰ τὸ *θύραζε* κ. τ. λ.), *μεταξὺ* ἐπίρ. "ὅ,τι καὶ νῦν, μεταξύ, ἐν τῷ μέσῳ, «ἀνάμεσα»" (*μετὰ* + *ξύ*, συγγ. τῷ *ξύν*, πβ. *νυ*: *νύν* κ. τ. λ.).

μέταλλον, τὸ "μεταλλεῖον, λατομεῖον, φρέαρ (ὑπόνομος) ἐν πολιορκίᾳ, ἐργασία" (> λατ. metallum), *μεταλλάω* "διερευνῶ, ἐξετάζω μετὰ προσοχῆς, ἀνακρίνω, ζητῶ πληροφορίας, ἐρωτῶ περί τινος", *μεταλλεύς*, *μεταλλευτής*, ὁ "ὁ ἀναζητῶν μέταλλα, μεταλλουργός", *μεταλλεία*, ἡ "τὸ ἀναζητεῖν μέταλλα, ἡ ἐκμετάλλευσις· ὑπόγειος ὀχετός", *μεταλλεύω* "λαμβάνω διὰ μεταλλείας": ἀβεβ. ἐτυμολ., μᾶλλον ξένη λέξις.

μεταμώνιος "οὐτιδανός, μάταιος, ἄνευ ἀποτελέσματος": μᾶλλον ἐκ τοῦ *μετανεμώνιος* (πβ. *ἀνεμώλιος* ἐκ τοῦ *-*μώνιος* "ἀνωφελής", βλ. *ἄνεμος*).

μετανάστης, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἐκ τῆς πατρίδος του εἰς ξένην χώραν μεταναστεύσας, μετανάστης, μέτοικος", βλ. *ναίω*.

μεταξύ, βλ. *μετά*.

μέτασσαι, αἱ "ἀμνάδες μεσαῖαι, ἤτοι αἱ γεννηθεῖσαι μεταξὺ τῶν πρωίμων καὶ τῶν ὀψίμων, αἱ μέσης ἡλικίας", βλ. *ἔπισσαι* (ἐν λ. *ἐπί*).

μετεκίαθον, βλ. *κίω*.

μετεωρίζω, μετέωρος, βλ. *μετήορος*.

μετήορος, ἀττ. **μετέωρος** (δωρ. **πεδ-ᾰορος**) "ὁ ὑψούμενος ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους, ἐν τῷ ὕψει εὑρισκόμενος, αἰωρούμενος εἰς τὸν ἀέρα, ἔξω εἰς τὸ πέλαγος, ἐν ἀβεβαιότητι", *μετεωρίζω* "ὑψώνω, ἐπαίρω, ἐπαινῶ": *μετὰ* (αἰολ., δωρ. *πεδὰ*) "ἐν μέσῳ" + *ἄϝορος (συγγ. τῷ *ἀείρω* "ὑψώνω, σηκώνω") "ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἐλευθέρως αἰωρούμενος".

μετόπη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μετόπη": *μετὰ* + *ὀπὴ* "θέσις μεταξὺ δύο κενῶν εἰς τὸ διάζωμα χρησιμεύουσα πρὸς ἄρσιν τοῦ ἄκρου τῶν δοκῶν".

μέτρον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μέτρον, διάστημα, μῆκος", *μέτριος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἐν μέτρῳ, μέτριος, μὴ ὑπερβολικός", *μετρέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, μετρῶ", *μετρητής*, ὁ "ὁ μετρῶν, μετρητής· μέτρον ὑγρῶν", *μετριάζω* "εἶμαι μέτριος, φέρομαι μετὰ μετριότητος· μετριάζω, ρυθμίζω τι": μᾶλλον ἐκ τοῦ *med-trom (βλ. *μέδω*), ἢ συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. mātram, mātrā=μέτρον, ρ. *mē-, βλ. *μῆτις*.

μέτωπον, τὸ "τὸ μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν διάστημα, μέτωπον, πρόσωπον, ἡ πρόσοψις, κατὰ μέτωπον γραμμὴ στρατοῦ (στόλου)", *μετωπηδὸν* ἐπίρ. "κατὰ μέτωπον": *μετὰ* + *ὤψ*.

μέχρι (καὶ **μέχρις** Ἰλ. Ω 128) "ἕως, μέχρι": ἐκ τοῦ *meĝhri=ἀρμ. merj= παρὰ (ἐκ τοῦ *mejr)· πβ. *μες (ἐκ τοῦ *μετ[α] + ς, ὡς τὸ λατ. ab-s;), βάσις τοῦ κρητ. *μέστα*, ἀρχ. *μέστ' ἄν*, θεσσ. *μέσποδι* (*ποδ-= λατ. quod + τῷ μορίῳ -ι), γορτ. *μεττ' ἐς* (ἐκ τοῦ *μεστ' ἐς*) "μέχρι, ἕως", ὁμ. (Ἰλ. Θ 508) *μέσφ'* "μέχρι τινός, ἕως". Πβ. *με-τά*.

μὴ (ἰων., ἀττ., δωρ.), ἠλ. **μᾶ** "ὅ,τι καὶ νῦν, μή, «ὄχι», ἵνα μὴ (ἀπαγορευτικόν)": =ἀρχ. ἰνδ. mā, ἀρμ. mi, τοχ. A mā, μεσσαπ. ma, ἀλβ. mos (*mē+s).

1 **μήδεα** (*φωτός*), τὰ "τὰ ἀνδρικὰ γεννητικὰ μόρια, αἰδοῖα", βλ. *μέζεα*.

2 **μήδεα,** τὰ "φροντίδες, μέριμναι, σκέψεις, σχέδια, συμβουλαί", *μήδομαι* "σκέπτομαι, ἐπινοῶ, μηχανῶμαι, ἑτοιμάζω, ἐκτελῶ", βλ. *μέδω*.

μηκάομαι (μτχ. ἀορ. β' **μᾰκών,** πρκ. **μεμηκώς, μεμᾰκυῖα**) "βελάζω, ἐκπέμπω ὀξὺν μυκηθμόν, φωνάζω", *μηκάς, -άδος, ἡ* "ἡ αἴξ, τὸ πρόβατον, ὁ ταῦρος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. makamakāyatē=μυκᾶται, mēkaḥ ἀρσ.=τράγος, ἀρμ. mak'i=πρόβατον, λατ. micciō, -īre=κοάζω, μσν. γερμ. mechzen, νεογερμ. meckern (ἀρχαιότ. mecken)=μυκᾶσθαι, λιθ. mekenù, -éntí=μυκᾶσθαι, τραυλίζειν, μικρορρωσ. mékaty=μυκᾶσθαι· ἠχομιμ. ρ. *mēq-.

μηκεδανός, μήκιστος, μῆκος, μηκύνω, βλ. *μακρός*.

μήκων (δωρ. **μᾱκων**), **-ωνος,** ἡ (ὁ) "ὅ,τι καὶ νῦν, μήκων, «παπαρούνα»", *μηκωνικὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς μήκωνα ἢ ὅμοιος πρὸς μήκωνα", *μηκώνιον,* τὸ "ὁ ὀπὸς τοῦ μήκωνος": συγγ. τοῖς: μσν. γερμ., μσν. κάτω γερμ. mān (ἀρχαιοτ. māhen), ἀγγλοσαξ. māho (κοινῷ γερμ. *mēhan-), μεταπτ. τύποις (μετ' ἐναλλαγῆς φωνηέντων): ἀρχ. γερμ. māgo (νεογερμ. βαυαρ. Magen)= μήκων, «παπαρούνα», ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. makъ=ὡσ. IE *māq(en)- = μήκων, ἀρχ. λέξις νομαδικοῦ βίου, ἀγνώστου προελεύσεως.

μηλέα, μήλινος, βλ. 1 *μῆλον*.

μήλειος, βλ. 2 *μῆλον*.

μηλολόνθη (καὶ **μηλολάνθη**), ἡ "ὁ χρυσοκάνθαρος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

1 **μῆλον** (δωρ. **μᾶλον**), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ μῆλον, ὁ καρπὸς δένδρου" (> λατ. mēlum, mālum), *μηλέα, ἡ* "τὸ δένδρον ἡ μηλέα, «μηλιά»", *μήλινος* "ὁ ἀνήκων εἰς μηλέαν, κατεσκευασμένος ἐκ μήλων", *μηλὶς* (δωρ. *μαλίς*), *-ίδος, ἡ* "μηλέα", *ἐπιμηλίς, ἡ* "εἶδος «μουσμουλιᾶς»", *μῆλοψ, -οπος* "ὁ ἔχων τὴν ὄψιν (τὸ χρῶμα) τοῦ μήλου, κίτρινος": δάνειον ἐκ μεσογ. χώρας, πβ. τὴν νῆσον τοῦ Αἰγαίου *Μῆλος*.

2 **μῆλον,** βοιωτ. **μεῖλον,** τὸ "μικρὸν ζῷον, πρόβατον", *μήλειος* "ὁ ἀνήκων εἰς πρόβατον, πρόβειος": = ἀρχ. ἰρλ. mīl οὐδ.=ζῷον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ.-φαιρ. māla=ἀγελάς, μεταπτ. τύποι: ἀρμ. mal=πρόβατον, κριός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. malъ=μικρός, ὀλίγος (*mōlos), ἐξησθενωμ. β. ἀρχ. γερμ. smal=μικρός, ὀλίγος (smalaž vihu=μικρὸν ζῷον)· ἴσως ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. malus=κακὸς (*[s]mə-los).

1 **μὴν** (**μᾶν**) "ἀληθῶς, τῷ ὄντι, βεβαίως, ὅμως", βλ. *μά*.

2 **μὴν** (ἀττ.), γεν. **μηνὸς** (λεσβ. **μῆννος**), ἰων., ἀρχ. ἀττ. **μεὶς** (*μηνς), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ μήν, «μήνας»", *μήνη, ἡ* "σελήνη" (*mēnsā ἢ *mēnsnā),

μηνιαῖος, -α, -ον "ὁ κατὰ μῆνα συμβαίνων, μηνιαῖος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. mā́s-, mā́sah=μήν, σελήνη, ἀρμ. amis, γεν. amsoy=μήν, τοχ. A mañ=σελήνη, μήν, B meñe=μήν, λατ. mēnsis ἀρσ.=μήν, ἀρχ. ἰρλ. mī=μὴν (*mēns-), γοτθ. mēnōþs, ἀρχ. γερμ. mānōt ἀρσ.=μὴν (*mēnōt-), γοτθ. mēna, ἀρχ. γερμ. māno ἀρσ.=σελήνη, λιθ. mė́nesis καὶ mė́nuo ἀρσ.=σελήνη, μήν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mĕsęcь=σελήνη, μὴν (*mēs-n̥-ko-), ἀλβ. muai=μὴν (*mēnot- ἢ *mēn[o]s-). IE κλίσις *mēnōt, γεν. mēneses· ἡ σημ. "σελήνη", πιθ. ὡς μέτρησις χρόνου, εἶναι συγγ. τῇ ρ. *mē- = μετρεῖν, βλ. *μῆτις*.

μηνάς, -άδος, ἡ "σελήνη", *μήνη*, ἡ=ὡσ., *μηνίσκος*, ὁ ὑποκορ. τοῦ *μήνη* "ἡ σελήνη πρὶν συμπληρώσῃ τὸ πρῶτον τέταρτον, κάλυμμα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν ἀνδριάντων", βλ. *μήν*.

μηνιάω, βλ. *μῆνις*.

μῆνιγξ, -ιγγος, ἡ "ἐπιδερμίς, ὑμένες τῆς σαρκός, ὑμὴν τοῦ ἐγκεφάλου" : ἐκ τοῦ *mēsno- ἢ *mēmsno-, συγγ. τῷ *μηρός* (ὅ ἰδέ).

μῆνις, -ιος καὶ (νεώτ.) **-ιδος,** δωρ. **μᾶνις** (κρητ. **ἐμμάνιας** αἰτ. "ἐμμανεῖς, μαινομένους"), ἡ "ἡ διαρκὴς ψυχικὴ διέγερσις ἐναντίον τινός, ὀργή", *μηνίω* "εἶμαι ὠργισμένος ἐνταντίον τινός, μνησικακῶ, ἐκχέω τὴν ὀργήν μου κατά τινος, ὀργίζομαι" (*μήνιμα*, τό, *μηνιθμός*, ὁ "θυμός, ὀργή· ἐνοχὴ φόνου"), *μηνιάω, μηνίζω, μηνιάζω*=ὡσ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

μηνύω, δωρ. **μανύω** "καθιστῶ τι γνωστόν, ἀναγγέλλω, φανερώνω, προδίδω, καταγγέλλω, εἰσάγω καταγγελίαν ἐναντίον τινος", *μήνυμα*, τὸ "κατηγορία κατά τινος", *μήνυσις*, ἡ "τὸ παρέχειν πληροφορίας", *μηνυτήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ παρέχων πληροφορίας, ὁδηγός", *μηνυτής, -οῦ*, ὁ "ὁ φέρων τι εἰς φῶς, ἀναγγέλλων, μηνύων", *μήνυτρον*, τὸ "ἀμοιβὴ ἐπὶ μηνύσει" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἀρχικῶς ἐκ τοῦ **μᾱ-νῡ-μι*, εἶναι συγγ. τῷ λιθ. móju, móti=νεύειν.

μῆρα, μηρία, βλ. *μηρός*.

μήρινθος, ἡ "κλωστή, σχοινίον, «σπάγκος»· «πετονιά»", βλ. *μέρμις*.

μηρὸς (ὁμ. **μῆρα** καὶ **μηρία,** τά), ὁ "τὸ ἄνω παχύτερον μέρος τοῦ σκέλους τοῦ ἀνθρώπου ἢ ζῴου", *μηριαῖαι*, αἱ "οἱ μηροὶ τοῦ ἵππου ἢ τοῦ κυνός" : ἐκ τοῦ *mēms-ro- ἢ *mēs-ro-, συγγ. τοῖς : λατ. membrum οὐδ.=ἄρθρον, μέλος τοῦ σώματος (*mēms-rom), mem-brāna θηλ.=μεμβράνα, ἐπιδερμίς, ἀρχ. ἰρλ. mīr = τεμάχιον, βλωμός, «μπουκιά» (*mēms-ro- ἢ *mēs-ro-)· πβ. *mēmso- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. mā̃ṃsám οὐδ.=κρέας, ἀρμ. mis, γεν. msoy= κρέας, τοχ. B misa οὐδ. πληθ.=ὡσ., γοτθ. mimz οὐδ.=ὡσ., λεττ. mìesa, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. męso=ὡσ., ἀλβ. mish=ὡσ. (πβ. ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. męzdrica=ἡ μεμβράνα τοῦ ᾠοῦ, σερβοκροατ. mézdra=μικρὴ μεμβράνα, «πέτσα», ἐκ τοῦ *memzdhrā)· πβ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. mās οὐδ.=κρέας (συμφων. θ. *mēs ἐκ τοῦ *mēms). Πβ. *μῆνιγξ*.

μηρυκάομαι, μηρυκάζω, μηρυκίζω "ἀναμασῶ, μηρυκάζω", *μηρυκισμός*, ὁ "τὸ μηρυκάζειν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

μηρύομαι "συστέλλω, «μαζεύω», τυλίσσω, ἀνασύρω", βλ. *μέρμις*.

μήστωρ, -ωρος, ὁ, βλ. *μέδω*.

μήτηρ (δωρ. **μάτηρ**), γεν. **μητρός,** αἰτ. **μητέρα,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ μήτηρ, «μητέρα, μάννα»" : =ἀρχ. ἰνδ. mātár-, ἀρμ. mair (γεν. maur), τοχ. A mācar, B mācer, λατ. māter, ἀρχ. ἰρλ. māthir, ἀρχ. γερμ. muoter, νεογερμ.

Mutter=μήτηρ, λιθ. mótė=ἡ γυνή, σύζυγος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mati=μήτηρ, ἀλβ. motrε=ἀδελφή. IE *māter, σχηματισθὲν ἐκ τοῦ *mā, λέξεως τῆς νηπ. γλώσσης (βλ. *μαῖα*, *μάμμη*). Πβ. *μήτρᾱ*, *μήτρως*.

μητιάω, μητιόεις, μητίομαι, βλ. *μῆτις*.

μῆτις, -ιος (ἀττ. **-ιδος**), ἡ "ἱκανότης περὶ τὸ συμβουλεύειν, συμβουλή, σχέδιον, σύνεσις, σοφία, εὐφυΐα", *μητιάω* "διαβουλεύομαι, μελετῶ, ἐπινοῶ" (*-ιάομαι* "ἐπινοῶ"), *μητίομαι* "μηχανῶμαι, ἐπινοῶ, σχεδιάζω", *μητίετᾰ* (*Ζεύς, Ζεῦ*) "σύμβουλος, πάνσοφος" (ἀντὶ *-ῖτα*), *μητιόεις, -εσσα, -εν* "πλήρης συνέσεως· ὠφέλιμος"· προσέτι τὰ ἔχοντα ὡς β' συνθετ. τὸ *-μήτης* (π.χ. *ἀγκυλο-μήτης* "ὁ λοξὰ σκεπτόμενος, κρυψίνους, πανοῦργος") : = ἀρχ. ἰνδ. mātih=μέτρον, ὀρθὴ γνῶσις, ἀγγλοσαξ. mǣd ἀρσ., θηλ.=μέτρον, μερίδιον, πβ. λατ. mētior, mēnsus sum, -īrī=μετρῶ· ρ. *mē- = μετρεῖν ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. māti, mímāti=μετρεῖ, mitáh=μεμετρημένος, mātram=μέτρον (πβ. *μέτρον*), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. mǣla=μετρεῖν, γοτθ. mēl=χρόνος, ἀρχ. γερμ. māl =χρονικὸν σημεῖον, γεῦμα, λιθ. mētas=χρόνος, ἔτος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mĕra=μέτρον, mĕriti=μετρεῖν, ἀλβ. mat, mas (*matiō)=μετρῶ, mate=μέτρον, masε=ἡ γενεὰ (*matiā), mōt (*mēt-)=ἔτος· ρ. *mē- = μετρεῖν, πβ. *μέτρον, μήν*.

μήτρᾱ, ἰων. **μήτρη,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ μήτρα· ἡ κοιλία τοῦ χοίρου, βασίλισσα τῶν σφηκῶν, ἐντεριώνη τῶν φυτῶν" : συγγ. τῷ *μήτηρ* (ὡς τὸ *γάστρᾱ* : *γαστήρ* κ.τ.λ.), πβ. λατ. mātrīx θηλ.=ἡ μήτηρ τῶν ζῴων, μήτρα, ἀρχ. γερμ. muodar=ἡ κοιλία ὄφεως (νεογερμ. Mieder=στηθόδεσμος).

μήτρως, -ω[F]ος, δωρ. **μᾱ́τρως,** ὁ "ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος ἢ πάππος, συγγενὴς πρὸς μητρός", *μητρῷος* καὶ *μητρῷος* "ὁ τῆς μητρός, ἀνήκων εἰς τὴν μητέρα, μητρικός" (πβ. *πάτρως* : *πατήρ* καὶ λατ. mātrō[u]-nā), *μητρυιᾱ́* (ἰων. *-ή*), δωρ. *μᾱτρυιᾱ́*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ μητρυιά" : = ἀρμ. mauru, γεν. maurui=πενθερὰ (*mātruiiā), ἀγγλοσαξ. mōdrige=ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρός.

μηχανάομαι, μηχανή, μῆχαρ, βλ. *μῆχος*.

μῆχος, δωρ. **μᾶχος,** τὸ "βοηθητικὸν μέσον, τρόπος θεραπείας", *μηχανή*, δωρ. *μᾱχανᾱ́*, ἡ "βοηθητικὸν μέσον, τέχνασμα, τρόπος, δι' οὗ τις ἐκτελεῖ ἢ ἀποκτᾷ τι, μηχάνημα πρὸς ἀνύψωσιν πράγματός τινος, μηχανή" (> λατ. māchina), *μηχανάομαι* "κατασκευάζω τι διὰ τέχνης, ἐπινοῶ, τεχνάζομαι, μηχανεύομαι, προξενῶ, ἐπιφέρω· προμηθεύω δι' ἐμαυτόν", *μηχανικός* "ἐφευρετικός, εὐφυής", *μῆχαρ*, τὸ (Αἰσχύλ.) "βοηθητικὸν μέσον, τρόπος θεραπείας", *ἀμήχανος, -ον* "ὁ μὴ ἔχων μέσα ἢ πόρους, ἀνίσχυρος, ἀδύνατος, ἄπειρος" : συγγ. τοῖς : γοτθ. mah (ἀπρφ. magan, παρωχ. χρόνῳ mahta)=εἶμαι εἰς θέσιν νά, δύναμαι, ἀρχ. γερμ. mag=ὡσ., γοτθ. mahts, ἀρχ. γερμ. maht (νεογερμ. Macht)=δύναμις, ἰσχύς, magan, ἀγγλ. main=δύνασθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mogǫ, mošti=δύνασθαι, εἶναι εἰς θέσιν νά· ρ. *māgh-, *məgh- = δύνασθαι.

μία, βλ. *εἷς*.

μιαίνω (ἀόρ. **ἐμίηνα** καὶ **ἐμίᾱνα**) "βάπτω, χηλιδώνω, «λερώνω», μολύνω, μιαίνω", *μίασμα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μίασμα, μόλυσμα", *ἀμίαντος* "ὁ μὴ μεμιασμένος, καθαρός, ἁγνός", *μιαρός* (*miųeros), νεώτ. *μιερός* "μεμιασμένος, μεμολυσμένος, ἀκάθαρτος, στυγερός, βδελυρός", *μιάστωρ, -ορος*, ὁ "μεμια-

σμένος δι' ἐγκλήματος καὶ μολύνων τοὺς ἄλλους, ἔνοχος, κακοῦργος", *μιαιφόνος* "ὁ διὰ φόνου μεμιασμένος" : *μια-* μᾶλλον ἐκ τοῦ **μιFα-* (*μιαίνω* : *μιαρός*, ὡς *ἰαίνω* : *ἱερός*), ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. maiva=ἕλος ἐν τινι λειμῶνι, ἀρχ. γερμ. meil, meila=κηλίς, μίασμα, λιθ. miẽles πληθ.=ἡ «λάσπη τοῦ κρασιοῦ»· ρ. *mei- (*mai-) = ρυπαίνειν, προσέτι *meu- (πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ ἦτο δυνατὸν ἐνδεχ. νὰ συσχετισθῇ καὶ τὸ **μιFα-*), βλ. *μύδος*.

μίγνῦμι (ὀρθότ. **μείγνῦμι**· μέλλ. **μείξω,** ἀόρ. **ἔμειξα, ἔμειχτο, ἔμιχτο, ἐμῖγην**) "μειγνύω, ἀναμειγνύω", *μίσγω* (**μίγ-σκω* ;) "μειγνύω, «σμίγω»", *μίγα, μίγδα* ἐπίρ. "ἀναμείξ, μεμειγμένως", *μιγάς, -άδος, ὁ, ἡ* "ὁ μεμειγμένος, σύμμεικτος, μιγάς", *μιγάζομαι* "μειγνύομαι", *μεικτός, -ή, -όν* "μεμειγμένος, μεικτός, σύμμεικτος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. miks- = μειγνύειν, mēkṣáyati=«ἀνακατεύει», miśráḥ=ἀναμεμειγμένος,λατ. misceō=μειγνύω (ἀρχικῶς *mik-skō), ἀρχ. ἰρλ. commescatar (=λατ. miscentur)=ἀναμειγνύονται, ἀπρφ. mescad (*mik-skō, δευτερ. κλίσις μετὰ τοῦ ā), ἀρχ. γερμ. miskan (νεογερμ. mischen)=μειγνύειν (δάνειον ἐκ τοῦ λατ. misceō ;), λιθ. maišaũ, -ýti=μειγνύειν, ἀναμειγνύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. męšą, měsiti=μειγνύειν· ρ. *meik- = μειγνύειν.

μῖκρός "ὅ,τι καὶ νῦν, μικρός", βλ. *σμῖκρός*.

μῖλαξ, ἡ (ὁ) "δένδρον τι ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ πρίνου", βλ. *σμῖλαξ*.

μίλτος, ἡ "ἐρυθρὰ γῆ, «κοκκινόχωμα», ἐρυθρὸς μόλυβδος, σχοινίο. βεβαμμένον διὰ μίλτου", βλ. *μέλᾱς*.

μιμαίκυλον (**καὶ με-**), τὸ "ὁ καρπὸς τῆς «κουμαριᾶς», τὸ «κούμαρο»" : προελλ.-αἰγ.

μίμαρκυς, -υος, ἡ "ἔντερα καὶ ἐντόσθια ἐσφαγμένων ζῴων μεθ' αἵματος παρεσκευασμένα" : συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. mearh=«λουκάνικο» (κοινῷ γερμ. *marxu-)· ρ. *merq- =τρίβειν, συντρίβειν ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. marcáyati= διακινδυνεύει, λατ. murcus=κολοβός, ἀνάπηρος· πβ. *μαραίνω*.

μιμέομαι, μίμησις, μιμητής, βλ. *μῖμος*.

μιμίζω "χρεμετίζω", βλ. *μινυρός*.

μιμνάζω "μένω, περιμένω, προσδοκῶ", βλ. *μένω, μίμνω*.

μιμνῄσκω (**μέλλ. μνήσω**) "ὑπενθυμίζω, ὑπομιμνῄσκω· μέσ. ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου, ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνῄσκομαι" : συγγ. τοῖς : λατ. comminīscor =ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω, reminīscor=ἐνθυμοῦμαι, ἀναμιμνῄσκομαι, λιθ. minéti =μνημονεύειν, σκοπεύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mьneti=νομίζειν, πιστεύειν· ριζ. τύπος *menē-· πβ. *μέμνημαι*, βλ. *μέμονα*.

μίμνω "μένω, διαμένω, ἀνθίσταμαι, βραδύνω", βλ. *μένω*.

μῖμος, -ου, ὁ "θαυματοποιός, τερατουργός, τερατουργία, γοητεία, μῖμος, μιμητής, μίμησις", *μῑμέομαι* "ὅ,τι καὶ νῦν, μιμοῦμαι, παριστάνω, εἰκονίζω, ἐκφράζω διὰ μιμήσεως", *μίμησις*, ἡ "τὸ μιμεῖσθαι, ἡ μίμησις· ἡ διὰ τῆς τέχνης παράστασις, εἰκών, τὸ ὁμοίωμα", *μῑμητής, -οῦ*, ὁ "ὁ μιμούμενός τι, μιμητής, ὑποκριτής, ἀπατεών" : ἐκ τοῦ *mīmos, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. māyā =μεταβολή, μεταμόρφωσις, φάντασμα, ἀπάτη, πλάνη, ἀρχ. γερμ. mein= ψευδής, ἀπατηλός· ρ. *māi-, *mī-· πιθανώτερον μᾶλλον συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. ἰνδ. nimayah ἀρσ.=ἀνταλλαγὴ κ.τ.λ., ρ. *mei- =ἀνταλλάσσειν.

μίν (ὁμ., λεσβ.), **νίν** (δωρ.) ἀείποτε ἐγκλιτ. "αὐτόν, αὐτήν, αὐτό": πβ. τὸ κυπρ. ἴν "αὐτόν, αὐτήν, αὐτό"· ἴσως συγγ. τῷ *ἴμ-ιμ, *ἴν-ιν.

μίνθη, μίνθα καὶ **μίνθος**, ἡ "ὁ ἡδύοσμος, «δυόσμος»": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. menta=ἡδύοσμος, ἐκ ξένης πηγῆς (μικρασιατ. ;).

μίνθος, ὁ "κόπρος ἀνθρώπου", *μινθόω* "ἀλείφω διὰ κόπρου, μολύνω τι διὰ τῆς κόπρου, καταφρονῶ" : ἴσως ξένη λέξις.

μινύθω "ἐλαττώνω, σμικρύνω· ἀμτβ. γίνομαι μικρότερος, ἐκμηδενίζομαι, φθείρομαι" (ἐκ τοῦ *μινύς, κατὰ τὸ φθινύθω), ἐπίθ. *μινύ-ς ἐν τοῖς: *μινύζηον* "ὀλιγόβιον" Ἡσύχ., *μινυ-ώριος* "βραχυχρόνιος, βραχύβιος", *μίνυνθα* ἐπίρ. "ἐπ' ὀλίγον χρόνον, πρὸ ὀλίγου, «μόλις τώρα»" (αἰτ. *μινυν, ἐπεκτετ. τύπος κατὰ τὸ δη-θά· *μινυνθά-διος* "βραχυχρόνιος, βραχύβιος", συγκρ. *μινυνθα-διώτερος* (ὁμ.), *μινύθησις*, ἡ "ἐλάττωσις, σμίκρυνσις", *μινυθώδης*, -ες "μικρός, ἀδύνατος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mināti, νεωτ. minōti=ἐλαττώνει, βλάπτει, ἐμποδίζει, mīyatē, mīyátē=ἐλαττοῦται, παρέρχεται, λατ. nimius (*ne-mios)=ὁ ὑπερβάλλων, ὑπέρμετρος, nimis ἐπίρ.=ὑπερβαλλόντως, minor συγκρ.=μικρότερος, minus συγκρ. οὐδ. καὶ ἐπίρ.=ἧττον, μεῖον (ἀρχικῶς mi-nus, ἐνν. pars ἀρσ., θηλ., εἶτα οὐδ. κατὰ τὸ plūs), minimus ὑπερθ. =μικρότατος, ἐλάχιστος (*minu-mos), minu-ō=ἐλαττώνω, μειώνω, σμικρύνω (παρώνυμον ἐκ τοῦ *minus), μσν. ἰρλ. memb=μικρὸς (*mn̥-u̯o-), κορν. minow=σμικρύνειν, ἀγγλοσαξ. mindōm=μικροψυχία (IE *minús=ἑλλ. *μινύς), συγκρ. γοτθ. minniza, ἀρχ. γερμ. minniro=μικρότερος, ὑπερθ. γοτθ. minnists, ἀρχ. γερμ. minnist=μικρότατος (-nn- ἐκ τοῦ *-nu̯-, IE *minu- + -izon-, ista-), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mьnějь=μικρότερος (*mьnvjь-jь)· ρ. *mei-, *mi-nu-, βλ. *μείων*.

μινυρὸς "ὁ παραπονούμενος χαμηλοφώνως, θρηνῶν μὲ σιγανὴν φωνήν", *μινυρίζω*, ἀττ. *μινύρομαι* "παραπονοῦμαι χαμηλοφώνως, κλαίω μὲ σιγανὴν καὶ οἰκτρὰν φωνήν, θρηνῶ, ὀδύρομαι· «τραγουδῶ» μὲ λεπτὴν φωνήν, ὑποτονθορύζω ᾠδήν", *μιμίζω* "χρεμετίζω" (*μιμιχμός*, ὁ "ὁ χρεμετισμὸς τοῦ ἵππου", *μιμάξασα* "χρεμετίσασα" Ἡσύχ.) : ἠχομιμ. λέξις, πβ. ἀρχ. ἰνδ. mimāti=βελάζει, μυκᾶται, min-minah=ὁ ὁμιλῶν διὰ τῆς ρινὸς μὴ εὐκρινῶς, λατ. minur(r)iō=τερετίζω, ψιθυρίζω (δάνειον ἐκ τῆς Ἑλλ. ;), mintriō=συρίζω, πιππίζω. Ὁμοίαν ἠχομιμ. ρ. βλ. ἐν λ. *μηκάομαι*.

μίσγω "μειγνύω", βλ. *μίγνῦμι*.

μισέω, μισητός, βλ. *μῖσος*.

μισθός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μισθός, ἀμοιβή, ἀνταμοιβή, «πληρωμή»", *μισθόω* "δίδω ἐπὶ μισθῷ, ἐνοικιάζω", *μίσθωμα*, τὸ "ἡ συμπεφωνημένη τῆς μισθώσεως τιμή, ἐνοίκιον", *μίσθωσις*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μίσθωσις, ἐνοίκιον", *μισθωτός*, -ή, -όν "ὁ ἐπὶ μισθῷ πράττων τι", ὡς οὐσ. "ὁ ἐπὶ μισθῷ ὑπηρετῶν, ὑπηρέτης, μισθοφόρος": ἐκ τοῦ *mizdhós, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mīdhám οὐδ. =ἀμοιβὴ ἀγωνίσματος, ἔπαθλον, ἀγών, γοτθ. mizdō θηλ.=μισθός, ἀγγλοσαξ. meord θηλ.=μισθὸς καὶ mēd, ἀρχ. γερμ. mēta (νεογερμ. Miete=ἐνοίκιον), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mьzda=μισθός.

μῖσος, -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, μῖσος, ἀπέχθεια, ἀποστροφή", *μισέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, μισῶ, ἐχθρεύομαι, ἀπεχθάνομαι", *μίσημα*, τὸ "ἀντικείμενον μίσους", *μισητός*, -ή, -όν "ὁ μισούμενος, μίσους ἄξιος, ἀπεχθής" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

μιστύλη, ἡ "τεμάχιον ἄρτου κεκοιλωμένον εἰς τὸ ἄκρον ὡς κοχλιάριον, δι' οὗ ἔτρωγον τὸ φαγητόν", βλ. *μυστίλη*.
μιστύλλω "κόπτω εἰς τεμάχια τὸ κρέας, «λειανίζω» τὸ κρέας" (ἐκ τινος **μιστο-,*μιτ-το-* + ἐπιθήματι -*υλο*-), *μίτυλος* "περικεκομμένος, κολοβός, ἄνευ κεράτων, ἀδύνατος" (*μύτιλος* Ἡσύχ. κατὰ μετάθεσιν;) : συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. meiđa=περικόπτειν, ἀκρωτηριάζειν, τραυματίζειν, γοτθ. gamaidans αἰτ. πληθ.=ἀναπήρους, ἠκρωτηριασμένους, ἀρχ. λιθ. apmaitinti=τραυματίζειν· ρ. *mai-t- = κτυπεῖν, κόπτειν.
μίσχος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ μίσχος τῶν φύλλων καὶ τῶν καρπῶν, ὁ λοβὸς (τὸ κέλυφος) τῶν καρπῶν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.
μίτος, ὁ "ἡ κλωστὴ τοῦ στήμονος, τὸ νῆμα· ἡ χορδὴ λύρας", *μιτόομαι* "περῶ τὰ νήματα διὰ τῶν μιταρίων, μιτώνω", *μιτώδης, -ες* "ἀποτελούμενος ἐκ μίτων (κλωστῶν)", *δί-μιτος, τρί-μιτος* "ὁ ἐκ δύο ἢ τριῶν μίτων (κλωστῶν) συγκείμενος", ὡς οὐσ. ἀρσ. "ὕφασμα (ἢ ἔνδυμα), τοῦ ὁποίου ἡ ὕφανσις σύγκειται ἐκ δύο ἢ τριῶν κλωστῶν" : συγγ. τῷ χεττ. mitiš=ταινία, «σπάγκος».
μίτρα, ἰων. μίτρη, ἡ "ζώνη κεκαλυμμένη διὰ μετάλλου, κεφαλόδεσμος, ταινία, δι' ἧς αἱ γυναῖκες ἀνέδενον τὴν κόμην αὐτῶν, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς· ὁ τοῦ νικητοῦ στέφανος εἰς τοὺς ἀγῶνας", *μιτρόω* "περιβάλλω ὡς διὰ ζώνης· μέσ. περιδένω διὰ μίτρας", *μιτρο-φορέω* "φορῶ μίτραν" : μᾶλλον εἶναι ξένη λέξις, συγγ. τῷ ἀρχ. περσ. Miþra- = ὄνομα θεοῦ.
μνᾶ (ἰων. πληθ. **μνέαι**), ἡ "ὡς βάρος καὶ νόμισμα ἴσον πρὸς 100 δραχμάς", *μνααῖος, -α, -ον* "ὁ ἔχων τὸ βάρος μιᾶς μνᾶς" : δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. māne.
1 **μνάομαι** "σκέπτομαι περί τινος, ἐνθυμοῦμαι", βλ. *μέμονα*.
2 **μνάομαι** "ζητῶ τὴν ἀγάπην γυναικός τινος, ζητῶ γυναῖκα εἰς γάμον· προσπαθῶ νὰ ἐπιτύχω εὐνοίας ἢ ἀξιώματος" : ἐκ τοῦ **βνᾱ* "γυνή"=ἀρχ. ἰνδ. βεδ. gnā=γυνὴ τῶν θεῶν (*g^{u}nā), ἀρχ. ἰρλ. γεν. mnā (*g^{u}nās), πβ. βοιωτ. *βανά* (*g^{u}$_{e}$nā), *γυνή* (*g^{u}$_{u}$nā). — Ἐξ αὐτοῦ τά : ὁμ. *μνηστήρ, -ῆρος,* ὁ "ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἀγάπην γυναικός, ἐραστής, μνηστήρ", *μνηστὴ ἄλοχος*, ἡ "νόμιμος σύζυγος", *μνηστύς, -ύος,* ἡ "ζήτησις εἰς γάμον, μνηστεία", *μνηστεύω* "ἐπιζητῶ τὴν ἀγάπην γυναικός, ζητῶ αὐτὴν εἰς γάμον, ἀρραβωνίζω" (ἀντὶ **μνᾱτήρ* κ.τ.λ., μετὰ τοῦ σ κατὰ τὰ πρωτόθετα ῥήματα).
μνῆμα, τὸ "πρᾶγμα πρὸς ἀνάμνησίν τινος, μνημεῖον, τάφος", *μνημεῖον,* τὸ "πρᾶγμα ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην πρόσωπον ἢ πρᾶγμά τι, μνημεῖον", *μνήμη,* ἡ "ἀνάμνησις, μνήμη", *μνημονεύω* "ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην, μνημονεύω τι", *μνημοσύνη,* ἡ "μνήμη, ἐνθύμησις", *μνημόσυνον,* τὸ "μνημεῖον, μνῆμα", *μνήμων, -ονος,* ὁ, ἡ, *μνῆμον,* τὸ "ὁ ἐνθυμούμενός τι", βλ. *μέμονα*.
μνηστεύω, μνηστή, μνηστήρ, μνηστύς, βλ. 2 *μνάομαι*.
μνίον (καὶ **μνῖον**), τὸ "τὸ βρύον, θαλάσσιον μικρὸν φυτὸν μὲ φύλλα ὡς τὸ ἔριον", *μνιαρός, μνιόεις, μνιώδης* "πλήρης βρύων", *μνόος,* ἀττ. *μνοῦς,* ὁ "ὁ λεπτὸς χνοῦς, τὸ «χνούδι»" (**μνόϝ-ος*) : συγγ. τῷ λιθ. miniava=χλόη ἔχουσα λεπτότατον τρίχωμα· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῇ ρ. *men- = πατεῖν, βλ. *μάτεισαι*.
μόγος, ὁ "κόπος, μόχθος, ταλαιπωρία, κακοπάθεια", *μογερός* (*σμογ-* Ἡσύχ.) "κοπιάζων, ἄθλιος, κοπιώδης, βαρύς", *μογέω* "κοπιάζω, μοχθῶ, ὑποφέρω, πονῶ, θλίβομαι", *μόγις* ἐπίρ. "μετὰ κόπου, μετὰ δυσκολίας, μόλις" (ἀρχι-

κῶς ἦτο ἐπίθ. "ὁ κοπιάζων, μοχθῶν"), *μόχθος* (*μοξτος), ὁ "κόπος, ταλαιπωρία, μόχθος" (*μοχθέω* "κοπιάζω, ταλαιπωροῦμαι, μοχθῶ, εἶμαι κατάκοπος", *μοχθηρός* "ὁ κοπιάζων, ἐν δυσχερείαις διατελῶν, κακοπαθής, ἄθλιος· κακός, φαῦλος"), *μοχλός* (*μοξλος), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ μοχλός, «λοστός»" (*μοχλέω, μοχλεύω* "ἀνυψώνω ἢ μετακινῶ διὰ μοχλοῦ, ἀναμοχλεύω"): συγγ. τῷ λεττ. smags, smagrs=βαρύς, βαρύνων· ρ. *smog-.

μόθος, ὁ "ὁ θόρυβος τῆς μάχης", *μόθουρα* (*μοθορFα), ἡ "ἡ λαβὴ κώπης" Ἡσύχ., δωρ. *μόθων, -ωνος,* ὁ "τέκνον μετοίκων (εἱλώτων)· αὐθάδης, θρασύς· ἀκόλαστός τις ὄρχησις" (λακ. *μόθακες*· ἐξ αὐτοῦ *μοθωνία* "ἀλαζονεία" Ἡσύχ.)· συγγ. τῷ ρωσ. motátь=πηνίζειν, τυλίσσειν, σείειν· ρ. *meth- = ἀνακινεῖν, «ἀναχατεύειν»· μετ' ἐρρίνου *menth- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mánthati, máthati, mathnāti=ἀνακινεῖ, σαλεύει, ταράσσει, σείει, ἑλλ. *μονθυλεύειν* "τὰ μολύνοντα ταράττειν" Φρύν. (καλυτέρα παράδοσις *ὀνθ-*;), λατ. mamphur (-f-)=ἓν τεμάχιον τοῦ τόρνου (ἐκ τοῦ ὀσχ. *manfur), μσν. γερμ. mandel= κύλινδρος χρησιμεύων πρὸς λείανσιν καὶ στίλβωσιν τῶν ὑφασμάτων, λιθ. mentùris=πλατὺ κοχλιάριον, δι' οὗ «ἀνακατεύει» τις, menčiù, męsti=ἀνακινεῖν, ἀναταράσσειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. męto, męsti=ταράσσειν.

μοῖρα, ἡ "μέρος, μερίς, μερίδιον, κλῆρος, τύχη, μοῖρα", *μοιραῖος, -α, -ον* "ὁ ὁρίζων τὴν μοῖραν τῶν ἀνθρώπων", *μοιράω* "μοιράζω, διανέμω", *μοιρίδιος, -α, -ον* "ὁ ὑπὸ τῆς μοίρας ὡρισμένος, προωρισμένος", βλ. *μείρομαι.*

μοιχάω, μοιχεύω "διαφθείρω γυναῖκα, μοιχεύω", *μοιχός,* ὁ (θηλ. *μοιχάς, -άδος,* ἡ) "ὁ διαφθείρων τὴν γυναῖκα ἄλλου", βλ. *ὀμείχω.*

μολγός, ὁ "ἀσκὸς (σάκκος) ἐκ δέρματος βοός", *μόλγινος* "πεποιημένος ἐκ δέρματος βοός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. malaha οὐδ.=δερμάτινος σάκκος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. malr=σάκκος (τὸ ἑλλ. *-γ-* ἀντὶ *-κ-* συνεπείᾳ δανεισμοῦ;).

μολεῖν ἀπρφ. ἀορ. β' τοῦ *βλώσκω* (ὃ ἰδὲ) "πορεύομαι, ὑπάγω, «πηγαίνω», ἔρχομαι", *αὐτό-μολος,* ὁ "ὁ δραπετεύων ἐκ τοῦ στρατοῦ καὶ καταφεύγων εἰς τὸν ἐχθρὸν (κυρ. ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐρχόμενος)", *αὐτο-μολέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐγκαταλείπω τὸν στρατόν μου καὶ καταφεύγω εἰς τὸν ἐχθρόν, αὐτομολῶ", *αὐτο-μολία,* ἡ "τὸ αὐτομολεῖν", *προ-μολή,* ἡ ἐν τῷ πληθ. "αἱ ὑπώρειαι ὄρους, τὸ στόμιον (αἱ ἐκβολαὶ) τοῦ ποταμοῦ", *μολεύω* "ἀποκόπτω καὶ μεταφυτεύω τὰς παραφυάδας τῶν δένδρων" (ἔκ τινος *μόλος "παραφυὰς φυτοῦ"): συγγ. τῷ σερβοκροατ. izmolīm, izmòliti=ἀναδεικνύειν (κυρ. ἀφίνειν, ὅπως προέλθῃ ἢ ἀναφανῇ τι· βλ. *βλώσκω*).

μόλιβος, βλ. *μόλυβδος.*

μόλις ἐπίρ. "μετὰ κόπου, μετὰ δυσκολίας, μόλις": μᾶλλον συγγ. τῷ *μῶλος,* ὁ "ὁ κόπος, μόχθος, ἀγὼν τοῦ πολέμου" (τὸ *ο* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *μόγις*;).

μολόβριον, τὸ (Αἰλ.), **μολοβρίτης** ὗς, ὁ (Ἱππῶν.) "νεογνὸν ἀγρίου χοίρου", ὁμ. *μολοβρός,* ὁ "ἀκόρεστος, λαίμαργος ἄνθρωπος· παράσιτος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

μολπή, ἡ "ᾆσμα, ᾠδή, χορός, ἦχος· διασκέδασις, παιδιά", *μολπάζω* "ᾄδω", *μολπηδὸν* ἐπίρ. "ὡς μολπή", βλ. *μέλπω.*

μόλυβδος (ἐν ἀττ. ἐπιγρ. **βόλυβδος**), **μόλιβος** (ὁμ.), **μόλιβδος** (ἑλληνιστ.), **βόλιμος** (ἐπιδ.), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ μόλυβδος, τὸ «μολύβι»", *μολύβδαινα,* ἐπιχ. *μολυβδαίνη,* ἡ, *μολυβδίς, -ίδος,* ἡ "τεμάχιον μολύβδου προσαρτώμενον εἰς τὸ

ἄγκιστρον τοῦ ἁλιέως", *μολύβδινος, -η, -ον* "ὁ ἐκ μολύβδου": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. plumbum=μόλυβδος, ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης, μᾶλλον εἶναι δάνειον ἐκ τῆς 'Ιβηρ.' πβ. βασκ. berun=μόλυβδος.

μολΰνω "ὅ,τι καὶ νῦν, μολύνω, «λερώνω»", βλ. *μέλᾱς*.

μονή, ἡ "τὸ μένειν, βραδύνειν, ἡ παραμονή", *μόνιμος* "ὁ μένων ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, σταθερός, ἀμετάβλητος", βλ. *μένω*.

μόνος, ἐπιχ. καὶ ἰων. **μοῦνος, -η, -ον** "ὅ,τι καὶ νῦν, μόνος, μοναχός, ἐστερημένος τινός", βλ. *μᾱνός*.

μορμολυκεῖον, τό, βλ. *λύσσα, μορμώ*.

μορμύρος (καὶ **μορμύλος**), ὁ "εἶδος θαλασσίου ἰχθύος, ἡ «μουρμμούρα»" (> λατ. murmillō ἀρσ.=μονομάχος μετὰ γαλατικοῦ κράνους, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἔφερεν εἰκόνα ἰχθύος) : μᾶλλον εἶναι δάνειον ἐκ τῆς Αἰγ.

μορμΰρω (*-υρjω) "παράγω ἦχον, παφλάζω (ἐπὶ ρέοντος ὕδατος)" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. murmuraḥ=πῦρ παράγον λεπτὸν ἦχον, marmaraḥ=παφλάζων, ἀρμ. mrmram=βομβῶ, «μουρμουρίζω», μυκῶμαι, λατ. murmur οὐδ.=ψιθυρισμός, γογγυσμός, λεπτὸς ἦχος (θόρυβος), murmurō=παράγω ἦχον, βομβῶ, ψιθυρίζω, γογγύζω, ἀρχ. γερμ. murmurōn (-ulōn), νεογερμ. murmeln=παράγειν λεπτὸν ἦχον, «μουρμουρίζειν» (δάνειον ἐκ τῆς Λατ. ;), λιθ. murmlénti, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. *mrmurati=παράγειν λεπτὸν ἦχον, «μουρμουρίζειν»' ἠχομιμ. ρ. *murmur-, *mormor.

μορμώ (γεν. **-όος** καὶ **-οῦς**), ἡ "φοβερὸν φάντασμα' ὡς ἐπιφ. πρὸς ἐκφόβησιν τῶν παιδίων" (ἐπίσης *μομβρώ, μομμώ*), *μορμών, -όνος* καὶ *-ῶνος*, ἡ "θῆλυς δαίμων, φόβητρον", *μορμο-λυκεῖον*, τὸ "φόβητρον, φάντασμα", *μόρμορος* "φόβος" 'Ησύχ. (*μορμολύττομαι, μορμύνω* "ἐκφοβίζω, τρομάζω"), μεταπτ. τύποι : *μύρμος*, ὁ "φόβος", ἐθν. ὄν. *Μυρμιδόνες*, οἱ "λαὸς τῶν φοβερῶν φαντασμάτων" : *mormo-, *mormoro-=φρίκη, συγγ. τῷ λατ. formīdo, -inis=φάντασμα, φόβητρον («σκιάχτρο») τῶν πτηνῶν' μέγας φόβος.

μορόεις, -εσσα, -εν (ὁμ.) ἐπίθ. τῶν ἐνωτίων : ἂν σημαΐνῃ "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ «μούρου»", εἶναι συγγ. τῷ *μόρον*.

μόρον (**μῶρον** 'Ησύχ.), τὸ "τὸ «μοῦρο», συκάμινον", *μορέα*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ μορέα, «μουριά», συκαμινέα" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. mor, mori, moreni=μόρον, συκάμινον, λατ. mōrus, -ī θηλ.=μορέα, συκαμινέα, mōrum οὐδ.=μόρον, συκάμινον (δάνειον ἐκ τῆς 'Ελλ. ;), μσν. ἰρλ. merenn, κυμβρ. merwydden=μόρον. IE *mōrom=συκάμινον, «βατόμουρο», ἴσως, ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τοῦ χρώματος, εἶναι συγγ. τῷ IE *mer-=μέλας, βλ. *μορύσσω, μόρφνος*. 'Εκ τοῦ λατ. morum προῆλθε τὸ ἀρχ. γερμ. mūr-, mōrberi=μόρον.

μόρος, ὁ "τὸ πεπρωμένον, ἡ μοῖρα, τύχη, ὁ ὄλεθρος, θάνατος", βλ. *μείρομαι*.

μόροχθος (Διοσκ.), **μόροξος** (Γαλ.) "λίθος τις μαλακὸς χρησιμοποιούμενος πρὸς λεύκανσιν τῶν ἱματίων" : μᾶλλον ξένη λέξις.

1 **μορτὸς** "θνητός", βλ. *βροτός*.

2 **μορτὸς** "μέλας, φαιὸς" 'Ησύχ., βλ. *μορύσσω*.

μορύσσω (*-υχjω' παρ' 'Ομ. 'Οδ. ν 435 ἐν χρήσει μόνον ἡ μτχ. παθ. πρκ. **μεμορυχμένος** "μαυρισμένος")"μολύνω, «λερώνω», μαυρίζω", *μόρυ-χος* "σκοτεινὸς" (πβ. *μορι-φὸν* "σκοτεινόν", *μορτὸς* "μέλας. φαιὸς" 'Ησύχ.) : συγγ. τῷ ρωσ. maráju, -tь=ἀλείφειν, συκοφαντεῖν' ρ. *mer-, προσέτι ἴσως καὶ *mer-s-

ἐν τοῖς : ἀρμ. mrayl=σκότος, ὁμίχλη, σκοτεινὸς (*murayl σχηματισθέντι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *mor-so-), λιθ. mùršinu=μολύνειν, ρυπαίνειν. Πβ. *μόρον, μόρφνος*.

μορφή, ἡ "σχῆμα, ἐξωτερικὴ μορφή, παράστημα", *μορφήεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἔχων μορφὴν (σχῆμα), καλῶς ἐσχηματισμένος", *μορφάω* "ἀπεικονίζω", *μορφόω* "δίδω μορφὴν εἴς τι, σχεδιάζω· λαμβάνω μορφήν", *μορφάζω* "κάμνω μορφασμούς", *μορφώτρια, ἡ* "ἡ μεταμορφοῦσα", *ἀμερφὲς* "αἰσχρὸν" Ἡσύχ., *εὔ-μορφος, -ον* "ὁ ἔχων ὡραίαν μορφήν, ὡραῖος, «ὄμορφος»", *εὐ-μορφία, ἡ* "ὡραιότης μορφῆς, συμμετρία, «ἐμορφιά»" : ἴσως συγγ. τῷ λιθ. márgas= ποικίλος, ρ. *mereg*h-. — Τὸ λατ. forma=μορφή, σχῆμα, τύπος, εἰκὼν ἴσως εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ ἑλλ. *μορφή*, τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἐτρούσκων.

μόρφνος "ὁ ἔχων χρῶμα μέλαν, σκοτεινόχρους" (Ἰλ. Ω 316, ἐπίθ. τοῦ ἀετοῦ) : ἐκ τοῦ *mor-bh-nos, ἤτοι (ἕνεκα τῆς σπανιότητος τοῦ *-φνο-*) εἶναι συγγ. τῇ ὁμοιοκαταλήκτῳ λ. *ὀρφνὸς* "σκοτεινός"· ρ. *mer=μέλας, βλ. *μορύσσω*.

1 **μόσχος,** ὁ "μικρὸς κλάδος φυτοῦ, βλαστός· νέος βοῦς, νέα ἀγελάς, δάμαλις, μόσχος, «μοσχάρι»· μτφρ. παῖς, πᾶν νέον ζῷον", *μόσχειος, -ον* "ὁ εἰς μόσχον ἀνήκων, ἐκ δέρματος μόσχου", *μοσχίδιον, τὸ* "μικρὰ παραφυάς" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *mozghos=λιθ. mãzgas=ὀφθαλμός, κάλυξ («μπουμπούκι») δένδρου· πβ. τὸ μετὰ τοῦ ΙΕ g̑h ἀρμ. mozi=νέος βοῦς, μόσχος.

2 **μόσχος,** ὁ "εἶδος ζῴου καὶ εὐώδης τις ὕλη ἐξ αὐτοῦ λαμβανομένη, μόσχος" (> λατ. muscus) : δάνειον ἐκ τοῦ νεοπερσ. mušk=καστόριον, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰνδ. muṣkáḥ=ὄρχις.

μοτός, ὁ, **μοτή,** ἡ, **μότον,** τὸ "νήματα ἀποσπώμενα ἐκ λινοῦ ὑφάσματος χρησιμοποιούμενα πρὸς ἐπίδεσιν τραυμάτων", *μοτόω* "καλύπτω τραῦμα διὰ μοτοῦ", *μότωσις, ἡ* "ἡ ἐπίθεσις μοτοῦ ἐπὶ τραύματος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

μοῦνος "μόνος", βλ. *μᾶνός*.

μοῦσα (ἰων., ἀττ.), λεσβ. **μοῖσα,** δωρ. **μῶσα,** ἡ "μοῦσα· μουσική, ᾆσμα, εὐπρέπεια", *μουσεῖον, τὸ* "ναὸς ἢ ἕδρα τῶν μουσῶν, σχολεῖον τέχνης· ἐν τῷ πληθ. χορός", *μουσικός, -ή, -όν* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς μουσικήν, ἔμπειρος εἰς μουσικήν, πεπαιδευμένος" : ἴσως ἐκ τοῦ **μονθjα*, συγγ. τοῖς : *μανθάνω, μενθήρη*· ρ. *men-dh- = κατευθύνειν τὸν νοῦν πρός τι, ἐπιδιώκειν τι, φροντίζειν περί τινος.

μοχθέω "κοπιάζω, κουράζομαι, μοχθῶ", *μοχθηρὸς* "ὁ κοπιάζων, ἐν δυσχερείαις διατελῶν, ἐλεεινός, κακός, φαῦλος", *μόχθος, ὁ* "κόπος, ταλαιπωρία, μόχθος", *μοχλός, ὁ* "ὅ,τι καὶ νῦν, μοχλός, «λοστός»", *μοχλεύω* "ἀνυψώνω ἢ μετακινῶ διὰ μοχλοῦ", βλ. *μόγος*.

μῦ (μὺ) ἐπιφ. πόνου : = λατ. mū (mū facere παρὰ τῷ mutmut θηλ.=ἐκπέμπειν μόλις ἀκουστὴν φωνήν), νεογερμ. muh, μσν. γερμ. much=ἐπὶ μυκηθμοῦ τοῦ βοός· ἠχομιμ. ρ. *mū-, ἐξ ἧς παράγονται διὰ τῆς συμπιέσεως τῶν χειλέων ὑπόκωφοι ἦχοι, εἶναι δὲ ἡ βάσις τῶν λ. : *μύζω, μῦκάομαι, μύλλον, μυνδός, μυχθίζω, μῦω*.

μύαξ, -ακος, ὁ "θαλάσσιον ὄστρεον, τὸ «μύδι»" : ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *musak-s, εἶναι συγγ. τῷ λατ. mūrex, -icis=πορφύρα, κογχύλιον, πορφυρᾶ βαφή, ἀκανθωτὸς κοχλίας, ἄκανθα· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *μῦς* "ποντικός".

μυάω, βλ. *μύω*.
μυγαλῆ, ἡ "ὁ ἀρουραῖος μῦς" : *μῦς+γαλέη*.
μυγμός, βλ. 1 *μύζω*.
μύδος, ὁ "ὑγρασία, σῆψις προερχομένη ἐκ τῆς ὑγρασίας", *μυδάω* "εἶμαι ὑγρός, στάζω, εἶμαι ὑγρὸς ἐκ σήψεως (ἐπὶ πτώματος)", *μυδαλέος* "ὑγρὸς" (ὁμ. -ῡ- κατὰ μετρ. ἔκτασιν, εἶτα καὶ νεώτ. *μῡδαίνω* "ὑγραίνω, διαβρέχω"), *μύζω* (**μυδjω*), νεώτ. *μυζάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, μυζῶ, βυζαίνω" : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mudiráḥ ἀρσ.=νέφος, μσν. ἰρλ. muad (*moudo-) = νέφος, ὀλλ. mot=λεπτὴ βροχή, μετ' ἀρχικοῦ s- τά : ἀγγλ. smut=στίγμα ρύπου, «λέρα», νεογερμ. Schmutz=ρύπος, ἀκαθαρσία, λιθ. máudyti=λούειν, λεττ. mudas πληθ.=σεσηπυῖα θαλασσία χλόη· ρ. *meu-d-, πβ. *μύσος*.
μύδρος, ὁ "πεπυρακτωμένος ὄγκος σιδήρου, ὄγκος μετάλλου, ὕλη ἐκτινασσομένη κατὰ τὰς ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστείων", *μυδρο-κτυπέω* "σφυρηλατῶ πεπυρακτωμένον σίδηρον", *σμύδρος* "διάπυρος σίδηρος" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ *(s)mud-ro-, πβ. *smeu- ἐν τοῖς: *σμῡχω*, νεογερμ. schmauchen=καπνίζειν, ἀρμ. murk=κεκαυμένος (*smug-ro-).
μῦελὸς (ἀττ. **-ῠ-**), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μυελός, «μυαλό»· θρεπτικὴ τροφή· ἐντεριώνη, «καρδιά» τοῦ φυτοῦ", *μυελόεις, -εσσα, -εν* "πλήρης μυελοῦ, εὐτραφής" : ἐκ τοῦ *mūs-elo-s συγγ. τῷ *μῦών, -ῶνος*, ὁ "τὸ πλῆρες μυῶν μέρος τοῦ σώματος", βλ. *μῦς*.
μυέω "εἰσάγω εἰς τὰ μυστήρια, κατηχῶ, διδάσκω", βλ. *μύω*.
1 **μύζω** (**μυγjω*) "ἔχων κεκλεισμένα τὰ χείλη (διὰ τῆς ρινὸς) ἐκπέμπω ἦχον, βογγῶ θλιβερῶς, γογγύζω" (> λατ. mussō), *μυγμός*, ὁ "ὁ διὰ κεκλεισμένου στόματος ἐκπεμπόμενος ἐκ τῆς ρινὸς ἦχος, τὸ «μούγγρισμα»" : συγγ. τοῖς: λατ. mūgiō=μυκῶμαι, βροντῶ, κροτῶ, ἀρχ. γερμ. muckazzen (νεογερμ. mucksen)=ὁμιλεῖν χαμηλοφώνως, νεογερμ. mucken=ὁμιλεῖν μὲ ἡμιάνοικτον τὸ στόμα, χεττ. mūgā(i)- = θρηνεῖν, πβ. ἀρχ. ἰνδ. múñjati, mōñjati=παράγει ἀφ' ἑαυτοῦ ἦχον· ρ. *mū-g-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *mū-, βλ. *μῦ*.
2 **μύζω, μυζάω** "ὅ,τι καὶ νῦν, μυζῶ, βυζαίνω", βλ. *μύδος*.
μῦθος, ὁ "λόγος, ὁμιλία, συμβουλή, γνώμη, διαταγή, ἀπόφασις, διήγημα, μῦθος", *μῡθέομαι* "λέγω, ὁμιλῶ, διηγοῦμαι, σκέπτομαι", *μυθικὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς μῦθον, μυθικός", *μυθώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς μῦθον, μυθικός" : ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. smūainim=σκέπτομαι (*smoudniō), λιθ. maudžiù, maũsti=διακαῶς ἐπιθυμεῖν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. myslь=σκέψις (*mūd-slio-).
μυῖα (**μυσjα*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μυῖα, «μῦγα»" : συγγ. τοῖς: λατ. musca θηλ. =μυῖα (*mus-kā), σουηδ. διαλ. mausa, λιθ. musē, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mucha (*mousā)=μυῖα, mъšica (*mus-) = κώνωψ· ἠχομιμ. ρ. *mus-, παρὰ τῇ *muἐν τοῖς: ἀρχ. γερμ. mucka, νεογερμ. Mücke=κώνωψ, ἀλβ. mī-zε=κώνωψ, πβ. ἀρμ. mun=ὁ κώνωψ, ἡ «σκνίπα» (*mu-no- ἢ *mus-no-).
μῡκάομαι "ὅ,τι καὶ νῦν, μυκῶμαι, «μουγγρίζω»", *μυκηθμός*, ὁ, *μύκησις*, ἡ, *μύκημα*, τὸ "μυκηθμός, «μούγγρισμα»" : συγγ. τοῖς: μσν. γερμ. mūhen= μυκᾶσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mykъ=μυκηθμός, «μούγγρισμα»· ρ. *mū-q-, πβ. 1 *μύζω, μυχθίζω*.
μύκης, -ητος καὶ **-ου** (ἰων. **-εω**), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μύκης, «μανιτάρι»· τὸ κατὰ τὸ ἄκρον τῆς θήκης ξίφους κομβίον· τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον", *μυκήτινος*

"ὁ κατεσκευασμένος ἐκ μυκήτων": ρ. *meu-q- ἐν τῷ *μύξα*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μύξα, βλέννα" (ὅ ἰδέ).

μυκτήρ, -ῆρος, ὁ "ρίς, «μύτη», ρώθων", *μυκτηρίζω* "ἐμπαίζω στρέφων τὴν ρῖνα· πάσχω αἱμορραγίαν τῆς ρινός», βλ. *μύξα*.

1 **μύλη,** ἡ, μτγν. **μύλος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μύλος· μυλόπετρα", *μυλών, -ῶνος,* ὁ "τὸ οἴκημα, ἐν ᾧ λειτουργεῖ ὁ μύλος", *μυλωθρός,* ὁ "ὁ «μυλωνᾶς»", *μύλαξ, -ακος,* ὁ "μυλόπετρα· πᾶς μέγας καὶ στρογγύλος λίθος", *μυλίᾱς* (*λίθος*), ὁ "μυλόπετρα· λίθος, ἐξ οὗ κατασκευάζεται μυλόπετρα", *μυλικός, -ή, -όν* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τὸν μύλον"· ρημ. τύποι μόνον: *μῡλιόωντες* (Ἡσίοδ. Ἔργα 530) "τρίζοντες τοὺς ὀδόντας", *μύλλω* "συντρίβω, συνουσιάζομαι μετὰ γυναικὸς" (περὶ τοῦ τεχνικοῦ ὅρου "ἀλέθω" βλ. *ἀλέω*, πβ. *μάλευρον*): συγγ. τοῖς: ἰρλ. meil=χειρόμυλος (*meliā), ἀρχ. ἰρλ. mol=ὁ κοντὸς τοῦ μύλου, βρετ. bleud=ἄλευρον, ἀρχ. γερμ. melo (νεογερμ. Mehl)=ἄλευρον (*melio- = ἀλβ. miel=ἄλευρον), λιθ. malūnas=μύλος, miltai=ἄλευρον· ρημ. τύποι: ἀρχ. ἰνδ. mṛṇāti=ἀλέθει, λατ. molō, -ere=ἀλέθω (*melō), ἀρχ. ἰρλ. melim=ἀλέθω (*melō), mlith=δοτ. ἀπρφ. τῷ ἀλέθειν (*ml̥-ti-), ἀρχ. γερμ. malan (νεογερμ. mahlen)=ἀλέθειν (*molō), λιθ. malù, málti (*molō), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. meljo mělti=ἀλέθειν (*meliō), χεττ. mallanzi=ἀλέθουν· πβ. τὰ μὴ ἔχοντα τεχνικὴν σημ.: ἀρμ. malem=συντρίβω (*mₑl-), ml-ml-em=τρίβω, τοχ. A malyw- = πιέζειν, καταπατεῖν (: γοτθ. ga-mal-wjan=συντρίβειν), ἀρχ. γερμ. melm=κόνις, ἄμμος.

2 **μύλη,** ἡ "ἐξάμβλωμα, ἔκτρωμα" (> λατ. mola): συγγ. τῷ *ἀμβλίσκω* (*ἀμλίσκω) "προξενῶ ἐξάμβλωσιν, κάμνω ἔκτρωσιν" (ὅ ἰδέ).

μύλλον, τὸ "τὸ χεῖλος", *μύλλω* "συνάγω τὰ χείλη πρὸς ἄλληλα, κλείνω τὰ χείλη", *μυλλαίνω* "κάμνω μορφασμοὺς διὰ τοῦ στόματος πρὸς ἐμπαιγμόν": *μυλλὸς* "στρεβλός, διεστραμμένος", συγγ. τοῖς: *μῦ, μύω*.

μύλλος, ὁ "ἐδώδιμος θαλάσσιος ἰχθύς", βλ. *μέλᾱς*.

1 **μύλλω** "συντρίβω, συνουσιάζομαι μετὰ γυναικός", βλ. 1 *μύλη*.

2 **μύλλω** "συνάγω τὰ χείλη πρὸς ἄλληλα, κλείνω τὰ χείλη", βλ. *μύλλον*.

μύλος, μυλών, βλ. 1 *μύλη*.

μυνδὸς (**μυ-νδ-ος*) "ἄλαλος, βωβός", *μύδος* "ἄφωνος" Ἡσύχ. (παμφυλ.;): συγγ. τῷ *μῦ*, πβ. *μύτις* "... ὁ μὴ λαλῶν" (*μύτις, -ιδος,* ἡ "τὸ μέρος τῶν μαλακίων τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἧπαρ"), *μυττὸς* "ἐνεός" Ἡσύχ. (πβ. λατ. mūtus), *μυκὸς* "ἄφωνος", *μυναρὸς* "σιωπηλός" Ἡσύχ., προσέτι ἀρχ. ἰνδ. mūkaḥ=ἄλαλος, βωβός, ἀρμ. munj=ὡσ.

μῠ́νη, ἡ "πρόφασις", *μῠ́νομαι* "προφασίζομαι", πβ. *ἀ-μῠ́νω* "ἀποκρούω, ἀπωθῶ, ἀπομακρύνω"(**ἀμυνjω*).

μύξα, ἡ "ἡ ἐκ τῆς ρινὸς καταρρέουσα γλοιώδης ὕλη, βλέννα, μύξα· ρίς, μυκτήρ· ὁ σωλὴν τοῦ λύχνου, δι' οὗ ἐξέρχεται ἡ θρυαλλίς" (ἔκ τινος **μυκ-σ-ός* "βλεννώδης"), *μύξος, μυξῖνος, (σ)μύξων, -ωνος,* ὁ "εἶδος ἰχθύος ἔχοντος γλοιῶδες δέρμα", *μυκτήρ, -ῆρος,* ὁ "ρίς, «μύτη», ρώθων· ἡ ἐξέχουσα ἄκρα τοῦ λύχνου, ἔνθα ὑπάρχει ἡ θρυαλλὶς" (πβ. *μυξωτήρ, -ῆρος,* ὁ=ὡσ.), *μύσσομαι, ἀπο-μύσσω,* ἀττ. *-μύττω* (**μυκjω*) "ἀφαιρῶ ἐκ τῆς ρινὸς τὴν μύξαν, «βγάζω τὴ μύξα μου», ὀξύνω τινά, ἐξαπατῶ" (μετὰ τοῦ σ-: *σμύσσεται, σμυκτὴρ* Ἡσύχ.)· *μύσκος* "μίασμα" (**μυκ-σ-κος*), *ἀμυχρὸς* "ἀμίαντος, ἀμόλυν-

τος" (*μυκ-σ-ρος): συγγ. τοῖς: λατ. mūcus, -ī ἀρσ.=βλέννα, κόρυζα, μύξα, mūcor ἀρσ.=εὐρώς, «μούχλα», ἀφρὸς λιμνάζοντος ὕδατος, ἀκαθαρσίαι ἐπὶ λιμναζόντων ὑδάτων, ἰρλ. mocht=μαλακός, πρᾷος (*muk-to-), κυμβρ. mign=ἡ «μούχλα» (*mūkino-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. myggla θηλ.=ἡ «μούχλα», mugga=λεπτὴ βροχή, λεττ. mukls=ἑλώδης· ρ. *(s)meu-q- = ὀλισθηρός, προσέτι *(s)meu-g- ἐν τοῖς: λατ. ē-mungō=ἀφαιρῶ ἐκ τῆς ρινὸς τὴν μύξαν, mūgil=εἶδος ἰχθύος ἔχοντος γλοιῶδες δέρμα, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. mykr, myki=κόπρος, mjūkr=μαλακός, γοτθ. mūka-mōdei θηλ.=ἠπιότης, πραότης.

μύραινα (καὶ **σμύρ-**), ἡ "θαλασσία ἔγχελυς, ἡ «σμύρνα»" (> λατ. muraena), *μῦρος* (*σμ-*), ὁ "εἶδος θαλασσίας ἐγχέλυος· τὸ ἄρρεν τῆς μυραίνης": ἴσως συγγ. τῷ *σμύρις*, *-ιδος*, ἡ "κόνις πέτρας σκληρᾶς χρησιμοποιουμένη ὑπὸ τῶν λιθοξόων καὶ ἐπεξεργαζομένων πολυτίμους λίθους".

μυρίζω "ἀλείφω διὰ μύρου, χρίω", βλ. *μύρον*, *σμύρις*.

μυρίκη, ἡ "θάμνος ἀκμάζων εἰς ἑλώδη μέρη", *μυρίκινος* ὄζος, ὁ "κλάδος μυρίκης", βλ. *μύρρα*.

μῦρίος "παρὰ πολύς, ἀναρίθμητος, ἄπειρος, ἀτελεύτητος", πληθ. *μύριοι*, *-αι*, *-α*=10.000: ἴσως συγγ. τῷ μσν. ἰρλ. mūr=ἀφθονία.

μύρμηξ (δωρ. **-ᾱξ**), γεν. **-ηκος**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, μύρμηξ, «μύρμηγκας»", *μύρμος*, ὁ (Λυκόφρ.), *βύρμαξ*, *βόρμαξ*, ὁ (Ἡσύχ.)=ὡσ. (τὸ *β*- ὀφείλεται εἰς γραφικὴν παράστασιν τοῦ F): ἐκ τοῦ *u̯orm-, *u̯ₒrm- (*mₒrm- κατ' ἀφομ.), συγγ. τοῖς: λατ. formī-ca=μύρμηξ (ἐκ τοῦ *morm-;), ἀρχ. ἰνδ. valmī́-kaḥ =φωλεὰ μυρμήκων, vamrī θηλ., vamráḥ ἀρσ.=μύρμηξ, ἀρχ. ἰρλ. moirb= μύρμηξ (*morvī), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mravьji=ὡσ. (*morvī), ἀρμ. mrǰiun = ὡσ. (θ. *murǰ-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. maurr=ὡσ. (*mouro-). IE *moru̯o-, *u̯ormo-, *mormo-, *mouro- = μύρμηξ.

μῦρομαι "ρέω, στάζω", βλ. *μύρω*.

μύρον, τὸ "πᾶν παρεσκευασμένον εὐῶδες ἔλαιον, βάλσαμον· τόπος, ἔνθα ἐπωλοῦντο τὰ μύρα, ἡ τῶν μύρων ἀγορά, πᾶν θελκτικὸν πρᾶγμα", *μυρίζω*, *μυρόω* "ἀλείφω διὰ μύρου, χρίω", βλ. *σμύρις*.

μύρρᾱ, ἰων. **σμύρνη**, ἑλληνιστ. **σμύρνᾰ**, ἡ "εὐώδης χυμὸς τῆς ἀραβ. μύρτου" (> λατ. murra): δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ. ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς μᾶλλον προῆλθον καὶ τά: *μυρίκη*, ἡ "θάμνος ἀκμάζων εἰς ἑλώδη μέρη", *μύρτος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μύρτος, μυρσίνη, «μυρτιά»", *μύρτον*, τὸ "ὁ καρπὸς τῆς μύρτου" (> λατ. murtus, murtum), *μυρσίνη*, *μυρρίνη*, ἡ "μύρτος, «μυρτιά», μυρσίνη, κλάδος μυρσίνης· ἐν τῷ πληθ. ἡ ἀγορὰ τῶν ἐκ κλάδων μυρσίνης στεφάνων", *μυρτίτης* καὶ *μυρσινίτης*, ὁ "οἶνος παρεσκευασμένος διὰ μυρσίνης".

μύρω (*μυρjω), **μῦρομαι** "ρέω, στάζω, χύνω δάκρυα, κλαίω, θρηνῶ, ὀδύρομαι": συγγ. τοῖς: λιθ. mùrstu, mùrti=γίνεσθαι πολὺ μαλακόν, ρωσ. muravá=ἡ πόα, χλόη· συγγ. ἴσως καὶ τῷ λατ. muria=ἅλμη· ρ. *meu-r-, συγγ. τῷ *meu- = ὑγρός, πβ. *μύδος*.

μῦς, γεν. **μυός**, αἰτ. **μῦν** (κατὰ τὸ ὗς, ὑός, ὗν), ὁ "ποντικός, «ποντίκι», μῦς": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. mūs- = μῦς, μέγας ποντικός, ἀρμ. mu-kn= μῦς, λατ. mūs, γεν. mūris ἀρσ.=μῦς, ἀρχ. γερμ. mūs (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. myšь, ἀλβ. mī=μῦς. — Ἡ λ. *μῦς* σημαίνει ἐπίσης "μῦς τοῦ σώματος" (*μυών*, *-ῶνος*, ὁ "τὸ πλῆρες μυῶν μέρος τοῦ σώματος",

βλ. *μυελός*), ὡς αἱ λ.: ἀρμ. mukn=μῦς τοῦ σώματος, ἀρχ. γερμ. mūs=μῦς τοῦ ἄνω βραχίονος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. myšьca=βραχίων.

μύσος, τὸ "ἀκαθαρσία σώματος καὶ ψυχῆς, μίασμα, βδέλυγμα", *μυσαρός* "ἀκάθαρτος, ρυπαρός, μιαρός, βδελυρός, ἄτιμος", *μυσάττομαι* "αἰσθάνομαι ἀηδίαν, ἀποστρέφομαι, βδελύττομαι": ἐκ τοῦ **μυδ-σ-ος*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. mosach=ἀκάθαρτος (*mud-s-āko-), κάτω γερμ. mussig=ρυπαρός, ἀκάθαρτος· ρ. *meud- (*mudes-), βλ. *μύδος*.

μύσσομαι "«βγάζω τὴ μύξα μου»", βλ. *μύξα*.

μύσταξ, -ακος (δωρ.), ὁ "τὸ ἄνω χεῖλος, τὸ ἐπὶ τοῦ ἄνω χείλους πυκνὸν τρίχωμα, ὁ μύσταξ, τὸ «μουστάκι»": μᾶλλον ἐσχηματίσθη κατὰ συμφυρμὸν τοῦ *μάσταξ*, ὁ, ἡ "στόμα" καὶ τοῦ *βύσταξ*, ὁ "μύσταξ".

μυστήριον, τὸ "ἀπόκρυφος (μυστικὴ) διδασκαλία, θρησκευτική τις ἱεροτελεστία, μυστικόν, ἀπόρρητον", *μύστης, -ου*, ὁ "ὁ μεμυημένος, μύστης", *μυστικός, -ή, -όν* "ἀπόκρυφος, μυστικός", βλ. *μύω*.

μυστίλη (ἐσφαλμένη ἡ γραφὴ *μιστύλη*), ἡ, **μύστρον**, τὸ "τεμάχιον ἄρτου κεκοιλωμένον ὡς κοχλιάριον, δι' οὗ ἔτρωγον τὸ φαγητόν", *μυστιλάομαι* "βρέχω («βουτῶ») ἄρτον εἰς τὸν ζωμὸν καὶ τρώγω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

μυχθίζω "φυσῶ διὰ τῆς ρινὸς ἔχων κεκλεισμένα τὰ χείλη, περιγελῶ, χλευάζω", *μυχθισμός*, ὁ "φύσημα διὰ τῆς ρινός, γογγυσμός, σκῶμμα, περίγελως": ἠχομιμ. ρ. *mū-, βλ. *μῦ*, πβ. 1 *μύζω*, *μυκάομαι*.

μύχιος "ἐσώτατος, ἐνδόμυχος", βλ. *μυχός*.

μυχλός, ὁ "ὁ ἐπιβήτωρ ὄνος": ἐκ τοῦ *mugh-slos=λατ. mūlus=ἡμίονος, «μουλάρι», πβ. ἀλβ. mušk=ἡμίονος (*mugh-sqos).

μυχμός, ὁ "στεναγμός", βλ. 1 *μύζω*.

μυχός, ὁ "τὸ ἐνδότατον μέρος, βάθος· κόλπος ἐκτεινόμενος βαθέως εἰς τὴν ξηράν", *μυχόθεν* ἐπίρ. "ἐκ τοῦ μυχοῦ τῆς οἰκίας", *μυχόνδε* ἐπίρ. "εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος", *μύχιος* "ἐν τῷ μυχῷ κείμενος, ἐσώτατος, ἐνδόμυχος", *μύχατος, μυχαίτατος, μυχοίτατος* (ἀνώμ. ὑπερθ. τοῦ *μύχιος*) "ἐνδότατος, ἐσώτατος", *μυχώδης, -ες* "πλήρης μυχῶν (κοιλωμάτων)": ἴσως συγγ. τῷ ἀρμ. mxem (*muxem)=ἐμπηγνύω, ἐμβαπτίζω, «βουτῶ»· ρ. *meugh-.

μύω (**μυσjω*), ἀόρ. **ἔμυσα** "εἶμαι κλειστὸς (ἐπὶ τῶν χειλέων, τοῦ στόματος καὶ τῶν ὀφθαλμῶν), κλείω τοὺς ὀφθαλμούς", *μυάω* "συμπιέζω (δαγκάνω) τὰ χείλη μου", *μύστης, -ου*, ὁ "ὁ μεμυημένος, εἰσαχθεὶς εἰς τὰ μυστήρια" (ἐκ τοῦ **μυστός* "ἐχέμυθος"), *μυστήριον*, τὸ "μυστικόν, ἀπόρρητον", *μυέω* "εἰσάγω εἰς τὰ μυστήρια, κατηχῶ, διδάσκω", *μυστικός* "ἀπόκρυφος, μυστικός": συγγ. τῷ λεττ. musinât=ψιθυρίζειν, ὑποτονθορύζειν· ρ. *mū-s-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *mū-, βλ. *μῦ*. Πβ. 2 *μύωψ*.

μυώδης, -ες "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν μῦν (ποντικόν)· πλήρης μυώνων, ρωμαλέος", *μυών, -ῶνος*, ὁ "τὸ πλῆρες μυῶν μέρος τοῦ σώματος", βλ. *μῦς*.

μυωξός, ὁ "μικρὸν τρωκτικὸν ὅμοιον πρὸς σκίουρον": ἀβεβ. ἐτυμολ.

1 **μύωψ, -ωπος**, ὁ "οἶστρος, «ἀλογόμυγα, βοϊδόμυγα»· κέντρον, πτερνιστήρ, «σπιρούνι»", *μυωπίζω* "κεντῶ (κτυπῶ) διὰ τοῦ πτερνιστῆρος· παθ. ἐνοχλοῦμαι ὑπὸ μύωπος (οἴστρου), ἐπὶ ἵππου καὶ βοός": συγγ. τῷ *μυῖα*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, μυῖα, «μῦγα»".

2 **μύωψ, -ωπος**, ὁ, ἡ "ὁ συστέλλων τὰ βλέφαρα, ὅπως ἴδῃ τι, κλείων τοὺς

ὀφθαλμούς, μὴ δυνάμενος νὰ ἴδῃ μακράν, μύωψ", *μυωπός, -όν* "μύωψ": *μύω+ὤψ* "ὀφθαλμός, ὄψις".

μωκός, ὁ "σκώπτης, χλευαστής", *μωκάομαι* "περιπαίζω, χλευάζω", *μῶκος*, ὁ, *μωκία*, ἡ, *μώκημα*, τὸ "ἐμπαιγμός, περίγελως": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *μω-κός*, εἶναι συγγ. τῷ *μῶ-μος*.

μῶλος, ὁ "κόπος, μόχθος, ἀγὼν" (ἐν Κρήτῃ "δίκη", *μωλῆν* "διεξάγειν δίκην, εἰσάγειν τινὰ εἰς τὸ δικαστήριον"): ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *μόλις* ἐπίρ. "μετὰ κόπου, μετὰ δυσκολίας, μόλις" (ὃ ἰδέ), συγγ. τοῖς: λατ. mōlēs θηλ. =βάρος, πρόχωμα, κόπος, δυσχέρεια, molestus=ὀχληρός, δυσχερής, λιθ. prisimuolėti=βασανίζεσθαι, ταλαιπωρεῖσθαι· ἄνευ τῶν σχηματιστ. στοιχείων -lo- καὶ -li-: ἑλλ. *ἄ-μοτος* "ἀκαταπόνητος", ἀρχ. γερμ. muoan=ἐπιβαρύνειν, ἐνοχλεῖν, μοχθεῖν (νεογερμ. sich mühen=μοχθεῖν), muodi=«κουρασμένος» (κυρ. ὁ ἔχων μοχθήσει), ρωσ. máju, -ats=καταπονεῖν, βασανίζειν· ρ. *mō-=μοχθεῖν, ἴσως ἀρχικῶς ὁμοία τοῖς: *mē-, *mo-=ἐπιδιώκειν, προσπαθεῖν, βλ. *μαίομαι, μῶσθαι*.

μῶλυ (Ὀδ. ι 305), τὸ "μυθῶδές τι φυτὸν ἔχον μαγικὴν δύναμιν· εἶδος σκορόδου ἔχοντος κίτρινον ἄνθος", *μώλυζα*, ἡ "εἶδος σκορόδου": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. mūlam. οὐδ.=ρίζα.

μῶλυς, -υος (δωρ. **μῶλυξ, -υκος**) "ἐξησθενημένος, ἐξηντλημένος", *μωλύω* "ἐξαντλῶ", *μωλύνω* "ἐξασθενῶ, βαθμιαίως ἐξαφανίζω": συγγ. μᾶλλον τῷ *μῶλος*, ὁ "κόπος, μόχθος", ὡς σημαῖνον "κατάκοπος, καταβεβλημένος" καὶ οὐχὶ τοῖς: *ἀμβλὺς* "ὁ ἄνευ ζωηρότητος, ἀνίσχυρος", *ἀμαλὸς* "ἁπαλός, τρυφερός".

μώλωψ, -ωπος, ὁ "ὑπόλειμμα τραύματος, «πρήξιμο»· σημεῖον πληγῆς, ἐξ οὗ ῥέει αἷμα, μώλωψ", *μωλωπίζω* "τραυματίζω ἰσχυρῶς", βλ. *μέλᾱς*.

μῶμος, ὁ (**μῶμαρ,** τὸ Λυκόφρ.) "μομφή, ψόγος, σκῶμμα", *μωμάομαι, μωμεύω* "ψέγω, μέμφομαι, κατηγορῶ", μεταπτ. τύποι: *ἀ-μῡμων* "ἄμεμπτος, ἄψογος", αἰολ. *μῦμαρ* "αἶσχος, φόβος, ψόγος", *μῡμαρίζει* "γελοιάζει" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.· πβ. *μωκός*.

μῶνος δωρ. "μόνος", βλ. *μᾱνός*.

μῶνυξ, -υχος, ὁ, ἡ "ὁ ἔχων ἕνα μόνον ὄνυχα εἰς ἕκαστον πόδα, μονόχηλος": ἐκ τοῦ **σμ-ῶνυξ, σμ-* (πβ. *μίᾱ* ἐκ τοῦ **σμ-ίᾱ*, βλ. *εἷς*) + *ὄνυξ*.

1 **μωρὸς** (ἀττ. **μῶρος**) "ἀνόητος, ἄφρων, μωρός· νωθρός, ἄγευστος" (>λατ. mōrus), *μωρίᾱ*, ἰων. *-ίη*, ἡ "ἀνοησία, ἀφροσύνη, μωρία", *μωραίνω* "εἶμαι ἀνόητος (μωρός), ἀνοηταίνω· κάμνω τι μωρόν", *μωρόομαι* "γίνομαι μωρός, ἀτονῶ": μᾶλλον συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. mūráḥ=ἀμβλύνους, βλάξ, ἀνόητος.

2 **-μωρος,** βλ. *ἐγχεσί-μωρος*.

μῶσα, βλ. *μοῦσα*.

μῶσθαι "ἐπιζητεῖν", βλ. *μαίομαι*.

N

νάβλᾱ, ἡ, **νάβλας**, **-ᾱ**, ὁ «φοινικὴ λύρα ἔχουσα 10 ἢ 12 χορδάς» (> λατ. nablium, nablum) : δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. nēbel=ἅρπα.

ναὶ βεβαιωτικὸν μόριον «ἀληθῶς, βεβαίως, μάλιστα, ναί» (*ναὶ δή, ναὶ μήν, ναὶ μὰ Δία* κ.τ.λ.· *ναί-χι* «βεβαίως, μάλιστα», πβ. *οὐ-χί* κ.τ.λ.), *νή* (βοιωτ., ἀρχ. *νεί*)=ὡς, (*νὴ τοὺς θεοὺς* κ.τ.λ.) : *νή*=λατ. nē=ἀληθῶς, ναί, ἀρχ. ἰνδ. nā-nā=εἰς διαφόρους τόπους, κατὰ διάφορον τρόπον, κυρ. οὕτως (ἢ) οὕτως. IE *nē ὄργαν. ἑνὸς ἀντων. θ. *no-· *ναί* : *νή*, ὡς *αἰ* : *ἤ* «ἄν» πβ. *-νε* ἐν τῷ θεσσ. *τό-νε* «τόδε».

ναϊάς, **-άδος**, ἡ «νύμφη πηγῆς ἢ ποταμοῦ», βλ. *νάω*.

ναιετάω, βλ. *ναίω*.

ναῖον, βλ. *νάω*.

ναίω (μέλλ. **νάσσομαι**, ἀόρ. **νάσσαι**) «διαμένω, κατοικῶ, ἐνοικῶ· δίδω εἰς τινα τόπον, ἵνα κατοικήσῃ», *ναιετάω* «διαμένω, κατοικῶ, ἐνοικῶ, κεῖμαι, εὑρίσκομαι, κατοικοῦμαι», *ναέτης, -ου, ναετήρ, -ῆρος*, ὁ «ὁ κάτοικος», *μετα-νάστης*, ὁ «ὁ ἐκ τῆς πατρίδος του εἰς ξένην χώραν μεταναστεύσας, μέτοικος, μετανάστης» : ἐκ τοῦ *νασjω (IE *nes-jō)· ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *ἄσμενος*[1] (*ns-) «χαίρων (κυρ. σωθείς)», συγγ. τῷ *νέομαι* (*nes-) «ἔρχομαι, πορεύομαι, ἐπανέρχομαι» (ὁ ἰδὲ μετὰ πλειόνων). Πβ. *ναός*.

νάκος, τό, **νάκη**, ἡ «δέρμα μετὰ ἐρίου, δέρας, δορὰ (ἰδίᾳ προβάτου καὶ αἰγός)», *νακύ(δ)ριον* «δέρμα» Ἡσύχ., *κατω-νάκη*, ἡ «εὐτελὲς ἔνδυμα δούλων καὶ ἐργατῶν», *ἀρνακίς, -ίδος*, ἡ «δορὰ προβάτου, «προβιά»» (*ἀρνο-νακις) : συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. næsc=δέρμα δορκάδος (*naq-s-q-), ἀρχ. πρωσσ. nognan οὐδ.=δέρμα (*nāq-no-). Πβ. *νάσσω*.

νᾶμα, **-ατος**, τὸ «τὸ ῥέον ὑγρόν, ἡ πηγή, ὁ ῥύαξ, ποταμός», *ναματιαῖος, -α, -ον* «ὁ ῥέων», *ναματώδης, -ες* «πλήρης πηγῶν», βλ. *νάω*.

νᾶνος (ἐν χειρογρ. **νάννος**), ὁ «ἄνθρωπος ἐξαιρετικῶς μικρόσωμος, νᾶνος· πλακοῦς μετὰ τυροῦ καὶ ἐλαίου» (> λατ. nānus), *νανώδης, -ες* «ὅμοιος πρὸς νᾶνον, μικρόσωμος» : συγγ. ταῖς ἠχομιμ. ρ. *nann-, *nenn-, *ninn-, πβ. *νάννας, νέννος* «ἀδελφὸς πατρὸς ἢ μητρός, θεῖος», *νάννη*, ἡ «θεία», *νίννη*, ἡ «μάμμη ἢ πενθερά».

νᾱός (δωρ., θεσσ.), λακ. **ναϝός**, λεσβ. **ναῦος** (τ. ἐ. *ναϝϝος*), ἰων. **νηός**, ἀττ. **νεώς** (γεν. **νεώ**), ὁ «οἶκος θεοῦ, ναός, ἱερόν», γορτ. *ναεύω* «εἰς ναὸν καταφεύγω», ἀττ. *νεωκόρος*, ὁ «ὁ φύλαξ καὶ ἐπιμελητὴς τοῦ ναοῦ» : ὡς σημαῖνον «κατοικία τοῦ θεοῦ» προέρχεται ἐκ τοῦ *νασ-F-ος*, συγγ. τῷ *ναίω* (ἀόρ. *νάσ-σαι*) «κατοικῶ».

νάπη, ἡ, **νάπος**, τὸ «δασώδης κοιλάς, φάραγξ», *ναπαῖος, -α, -ον* «ὁ ἀνήκων εἰς

1. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ Hofmann ἀντιφάσκει πρὸς τὴν πρώτην ἐτυμολ. τῆς λ. *ἄσμενος* (βλ. ἀνωτ. σ. 29, λ. *ἄσμενος* : ἐκ τοῦ *Fαδ-σ-μενος*). Ἐνταῦθα προφανῶς δέχεται τὴν γνώμην τοῦ Wackernagel, Vermischte Beiträge σ. 6 (*ἄσμενος* : συγγ. τῷ *νέομαι*· πβ. Frisk, Griech. etym. Wörterb. σ. 166).

κοιλάδα δασώδη": μᾶλλον προελλ.-αἰγ., πβ. τὸ τοπων. *Νάπος* ἐν Λέσβῳ.

νᾶπυ, -υος, τὸ (> λατ. nāpus=εἶδος γογγυλίου), *νᾶπειον* (Νίκ.), τὸ "τὸ σινάπι", ἑλληνιστ. *σίνᾱπυ, -υος* καὶ *σίνᾱπι, -εως, τό, σίνηπυς,* ὁ "τὸ σινάπι" (> λατ. sināpi) : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἀρχ. ἰνδ. sarșapa- ἀνεξάρτητον δάνειον ἔκ τινος ἰνδοσιν. διαλ. (μαλαϊκῆς;)· ὡς πρὸς τὴν παράλληλον χρῆσιν τοῦ *νᾶπυ* : *σίνᾱπυ* πβ. π.χ. τά : *σίλι* : *σέσελις, σάρι* : *σίσαρον*. Ἡ σημ. "εἶδος γογγυλίου" τοῦ λατ. nāpus ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ὁμοιότητα πρός τι θαμνῶδες φυτόν, ὁμοιάζον τῷ *σίνᾱπι* (πβ. καὶ ἀρμ. niv=ἄγριον «γογγύλι»).

νάρδος, ἡ, **νάρδον,** τὸ "φυτόν τι ἰνδικὸν χρησιμοποιούμενον πρὸς κατασκευὴν εὐώδους βαλσάμου ἢ μύρου· τὸ ἔλαιον τῆς νάρδου" (> λατ. nardus θηλ., nardum οὐδ.), *νάρδινος, -η, -ον* "ὁ ἐκ νάρδου", *ναρδίζω* "ἔχω τὴν ὀσμὴν νάρδου" : δάνειον ἐκ τῆς ἀρχ. Ἰνδ., τῇ μεσολαβήσει τῶν Φοινίκων (ἑβρ. nērd, βαβυλ. lardu), πβ. ἀρχ. ἰνδ. naḍáh, naláh=κάλαμος, «καλάμι»(ἧλαττ. β. ἐκ τοῦ *narda-)· τῆς αὐτῆς μᾶλλον προελεύσεως εἶναι καὶ τὸ *νάρτη*, ἡ "Ἰνδικόν τι ἀρωματικὸν φυτόν". Πβ. *νάρθηξ*.

νάρθηξ, -ηκος, ὁ "ὑψηλὸν φυτὸν ἔχον κοῖλον στέλεχος πλῆρες ἐντεριώνης, νάρθηξ, «νάρθηκας»· μικρὰ θήκη" (πβ. *νάθραξ* "νάρθηξ" Ἡσύχ.), *ναρθηκία*, ἡ "εἶδος μικροῦ καὶ χαμηλοῦ νάρθηκος", *ναρθήκινος* "πεποιημένος ἐκ νάρθηκος", *ναρθηκώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς νάρθηκα" : ἂν ἡ λ. προέρχηται ἐκ κληρονομίας, τότε ἐκ τοῦ *nar-dh- ἢ *ner-dh- παρὰ τῷ *nerd- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. naḍáh=κάλαμος, βλ. *νάρδος*.

νάρκη (νάρκᾶ Μένανδρ.), ἡ "ἀναισθησία, παράλυσις, νέκρωσις, νάρκωσις, νάρκη· πλατὺς ἰχθὺς ναρκώνων καὶ παραλύων τὸν ἐγγίζοντα αὐτόν, ἡ «μουδιάστρα»", *ναρκάω* "ναρκοῦμαι, παραλύομαι", *ναρκόω* "καθιστῶ τινα ἀναίσθητον, ναρκώνω", *ναρκώδης, -ες* "ἀναίσθητος, «μουδιασμένος»", *νάρκωσις*, ἡ "παράλυσις, νάρκωσις"· συγγ. τοῖς : ἀρμ. nergev=λεπτός, ἰσχνὸς (κυρ. «ζαρωμένος»), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. snara (κοινῷ γερμ. *snarhōn)=στρέφειν, περιπλέκειν, περιβάλλειν, τυλίσσειν, πβ. ἀρχ. γερμ. narwa, νεογερμ. Narbe =οὐλή· ρ. *(s)ner-q- = στρέφειν· πβ. *λάρκος, λάρναξ*.

νάρκισσος, ὁ, ἡ "τὸ φυτὸν νάρκισσος", *ναρκίσσινος, -η, -ον* "πεποιημένος ἐκ ναρκίσσου" : ἕνεκα τοῦ -σσος μᾶλλον εἶναι αἰγ. προελεύσεως (ἴσως κατὰ παρετυμολ. ἐκ τοῦ *νάρκη*, ἕνεκα τῆς καταπραϋντικῆς [ναρκωτικῆς] ἰδιότητος τοῦ φυτοῦ).

νᾱρός, -ά, όν "ῥέων, ρευστός", βλ. *νάω*.

νάρτη, ἡ "Ἰνδικόν τι ἀρωματικὸν φυτόν", βλ. *νάρδος*.

νασμός, ὁ "ῥοὴ ὕδατος, ρεῦμα, πηγή, ῥύαξ", βλ. *νάω*.

νάσσω, ἀττ. **νάττω** (*nakjō), ἀόρ. **ἔναξα,** παθ. πρκ. **νένασμαι,** νεώτ. **νένασμαι** "πιέζω ἰσχυρῶς, καταπατῶ, στοιβάζω, γεμίζω ἐντελῶς", *ναχτός, ναστὸς* "συμπεπιεσμένος, πυκνός, στερεός, πλήρης", *ναστὸς* (ἐνν. πλακοῦς), ὁ "ὁ καλῶς ἐζυμωμένος πλακοῦς", *νάγμα*, τὸ "τοῖχος ἐκ λίθων" : ἴσως συγγ. τῷ *νάκος*, τὸ "δέρμα μετὰ ἐρίου, δέρας, δορά". — Ἐκ τοῦ ἑλλ. *νάκτης, ὁ "ὁ κατεργαζόμενος ἔρια, γναφεύς" φαίνεται ὅτι προῆλθε τὸ λατ. nacca=ὡσ.

ναυᾶγὸς "ὁ παθὼν ναυάγιον, ναυαγός", *ναυᾱγέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ναυαγῶ",

ναυᾱγία, ἰων. *ναυηγίη,* ἡ "τὸ ναυάγιον", *ναυᾱ́γιον,* ἰων. *ναυήγιον,* τὸ "τὸ λείψανον συντριβέντος πλοίου", βλ. *ναῦς.*

ναύκληρος, ὁ "ὁ ἰδιοκτήτης πλοίου, πλοίαρχος", *ναυκληρέω* "εἶμαι ἰδιοκτήτης πλοίου, κυβερνῶ", *ναυκληρία,* ἡ "ὁ βίος καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ναυκλήρου, ἡ ναυτιλία, ὁ πλοῦς", βλ. *ναύκρᾱρος.*

ναύκρᾱρος, ναύκληρος, ὁ "ἀρχηγὸς τοῦ πλοίου, κυβερνήτης, πλοίαρχος": *ναῦς* + **κρασρος,* βλ. *κέρας.*

ναῦλος, βλ. *ναῦς.*

ναῦς, ὁμ., ἰων. **νηῦς** (γεν. **νη[F]ός,** ἀττ. **νεώς**=ἀρχ. ἰνδ. nāvá̱ḥ· αἰτ. ἐν. **νῆ[F]α,** πληθ. **νῆ[F]ας**=ἀρχ. ἰνδ. nā́vam, nā́vaḥ· ὕστερογ. ἀττ. **ναῦν, ναῦς**), δωρ. **νᾶς,** ἡ "πλοῖον": ἐκ τοῦ IE *nāus=ἀρχ. ἰνδ. nāúḥ=πλοῖον, λέμβος, λατ. nāvis θηλ.=πλοῖον, ἀρχ. ἰρλ. nau=πλοῖον (θ. μετὰ τοῦ ā· πβ. gall. nausum οὐδ.=πλοῖον), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. nōr=πλοῖον. — Ἐξ αὐτοῦ: *ναῦλος,* ὁ (ἡ), *ναῦλον* (κῷον *ναῦσσον*), τὸ "τὸ ἀντίτιμον τῆς διὰ πλοίου μεταφορᾶς ἀνθρώπων ἢ ζῴων ἢ πραγμάτων, ναῦλος, ναῦλον· τὸ φορτίον τῶν πλοίων", *ναυσθλόω* "μεταφέρω διὰ πλοίου (θαλάσσης)", *ναυστολέω* "μεταφέρω διὰ θαλάσσης, ὁδηγῶ, κυβερνῶ· ἀμτβ. πλέω", *ναύτης,* δωρ. *-ᾱς,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ναύτης· ὁ διὰ θαλάσσης συνταξιδεύων" (> λατ. nauta), *ναυτίᾱ,* ἰων. *-ίη* καὶ *ναυσίη,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ναυτία, ναυτίασις" (> λατ. nausea), *ναυτίλος,* ὁ "ναύτης, ναυτικός" (*ναυτιλίᾱ,* ἡ "θαλασσοπλοΐα, πλοῦς", *ναυτίλλομαι* "ταξιδεύω διὰ θαλάσσης, πλέω"), *νήϊος* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς πλοῖον", *ναυᾱγός* (ἰων. *ναυηγός*), *-όν* "ὁ παθὼν ναυάγιον, ναυαγός" (*ναῦς* + [F]*άγνυμι*)· πβ. *ναύκρᾱρος, νεωλκός, νεώριον* καὶ 2 *νέω.*

νάφθα, ἡ, τὸ (καὶ **νάφθας,** ὁ) "εἶδος εὐφλέκτου ἐλαίου, τὸ «νέφτι»" (> λατ. nap[h]tha θηλ.): δάνειον ἐκ τῆς Περσ. (ἰραν. *nab-, IE *nebh- =ὑγρός, βλ. *νέφος*).

νᾱ́φω, βλ. *νήφω.*

νᾱ́ω (**σναFjω*), πρτ. **ναῖον,** αἰολ. **ναύω** "ῥέω", *νᾱρός* (**ναFερός*) "ῥέων, ῥευστός", ἀττ. κλητ. *νᾶτορ* ἀρσ. "ῥεῦμα, ῥοῦς" (**ναFέτορ*), *νᾶμα,* τὸ "τὸ ῥέον ὑγρόν, ἡ πηγή, ὁ ῥύαξ, ποταμός" (**νάFεμα*), *νᾱσμός,* ὁ "ῥοὴ ὕδατος, ῥεῦμα, πηγή, ῥύαξ (**ναFεσμός*), ἐκτετ. β. *Ζεὺς νᾱ́Fιος* (ἐν Δωδώνῃ ἐθεωρεῖτο ὁ Ζεὺς ὡς ῥέων), ἐξ οὗ *νᾱϊάς,* ἰων. *νηϊάς, -άδος* καὶ *νᾱΐς,* ἰων. *νηΐς, -ίδος,* ἡ "νύμφη ῥύακος ἢ ποταμοῦ ἢ πηγῆς", *Νηρεύς, -έως,* ὁ "ἀρχαῖός τις θαλάσσιος θεός", *Νηρηΐδες,* αἱ "νύμφαι τῆς θαλάσσης" (**σνᾱF-ερο-*): ρ. *snāu- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. snā́uti (μτχ. snutáḥ)=στάζω, ἀφίνω νὰ ῥεύσῃ ὑγρόν τι (IE *snāu-ti, ἂν δὲν πρόκειται περὶ τοῦ *snēu-ti). Πβ. *sneu- ἐν τοῖς: *νέω* (**σνέFω·* μέλλ. *νεύσομαι,* πρτ. *ἔ-ννεον*) "κολυμβῶ", λακ. *νόα* "πηγή" Ἡσύχ., πβ. λατ. nūtriō, -īre=θηλάζω, τρέφω, μσν. ἰρλ. snuad= ποταμός (*sneud-), ἀρχ. γερμ. snūzen, μσν. καὶ νεογερμ. schneuzen=καθαρίζειν τὴν ῥῖνα ἢ τὴν θρυαλλίδα λύχνου· προσέτι ἴσως καὶ τὸ λατ. nūbēs=νέφος. Αἱ ρ.: *snā-u- καὶ *sn-eu- εἶναι ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *snā-, βλ. *νήχω.*

1 **-νε** (θεσσ. **τό-νε**), βλ. *ναί.*

2 **νε-** "οὐ, μή", βλ. 1 *νη-.*

νεάζω "εἶμαι νέος, σκέπτομαι καὶ πράττω ὡς νέος", βλ. *νέος.*

νεᾶλής "πρόσφατος, «φρέσκος», ἰσχυρός, εὔρωστος": *νεFο-αλής, βλ. *νέος*+ *αλ-*, πβ. *ἄν-αλτος* (ἐν λ. *ἀλδαίνω*).

νεᾱνίᾱς, -ου, ἰων. **νεηνίης, -εω** "νέος, «φρέσκος», δραστήριος, τολμηρός, παράτολμος", ὡς οὐσ. ἀρσ. "νέος τὴν ἡλικίαν, νεανίας" (*νεᾱνίσκος*, ὁ "νεαρὸς τὴν ἡλικίαν, νεανίσκος", ἀρχικῶς ἐπίθ. "ὁ ὀλίγον ἔτι νέος". *νεᾶνις*, ὁμ. *νεῆνις, -ιδος*, ἡ "νεαρὰ κόρη, νεᾶνις· ὡς ἐπίθ. νέος, νεανικός"): ἐκ τοῦ *νεFᾱνός, ὅπερ εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ *νεFοανο- "νεαρὸς ἀσθμαίνων" (βλ. *νέος* καὶ *ἄνεμος*), κατ' ἀρχὴν ἐπὶ θηλάζοντος βρέφους, εἶτα ἐπὶ νεανίσκου.

νέατος, βλ. *νειός*.

νεάω "ὀργώνω νέον ἀγρόν, ἀροτριῶ χέρσον γῆν", *νεωμένη* (*γῆ*), ἡ "ἀγρὸς ἐκ νέου ἀροθείς", βλ. *νέος*.

νεβρός, ὁ, ἡ "τὸ νεογνὸν τῆς ἐλάφου, «ἐλαφάκι», ὡς ἔμβλημα (σύμβολον) δειλίας", ἐπίθ. *νεβρῆ*, *νεβρὶς* (*δορᾶ*), ἡ "δέρμα νεβροῦ": ἐκ τοῦ *(s)neg^{u}-ros= χρωματιστός, ποικιλόχρους=ἀρμ. nerk (γεν. nerkoy)=χρῶμα.

νείαιρα, ἰων. **νειαίρη** (*γαστήρ*), ἡ "τὸ κατώτερον μέρος τῆς κοιλίας· ὡς οὐσ. τὸ ὑπογάστριον", βλ. *νειός*.

νείατος, βλ. *νειός*.

νεῖκος, τὸ "ἔρις, φιλονικία, λογομαχία, λοιδορία, μάχη, συμπλοκή", *νεικέω* (ἀόρ. *ἐνείκεσ[σ]α*) "ἐρίζω, φιλονικῶ, λογομαχῶ, ἐπιπλήττω, λοιδορῶ": συγγ. τοῖς: λιθ. ap-ninkù, -nikti=προσβάλλειν, ἐπιτίθεσθαι, λεττ. nikns=ὁρμητικός, σφοδρός, κακός, ὀργίλος, μεταπτ. τύποις: λεττ. naìks=ταχύς, ὁρμητικός, σφοδρός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vəznikǫti=ἀναλαμβάνειν τὰς αἰσθήσεις, συνέρχεσθαι· προσέτι συγγ. τῷ ὀν. ποταμοῦ Neckar, παλ. Nicer (Ἰλλυρ. ;), ἴσως καὶ τῷ ἀγγλοσαξ. ge-nǣstan=ἐρίζειν (*-naihstjan ;)· ρ. *nĕiq-, *nīq- (nĭq-) = ἐπιπίπτειν, ἐπιτίθεσθαι, ἐφορμᾶν, ὁρμητικῶς ἀρχίζειν· προσέτι ἑλλ. *νίκη*, δωρ. *νίκᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ νίκη· ὑπερτέρησις, ὑπερίσχυσις", *νικάω* "ὑπερισχύω, ἐπικρατῶ, ὑπερτερῶ, νικῶ" (πβ. π.χ. λατ. vincō=νικῶ: ἀρχ. ἰρλ. fihim, γοτθ. weihan=ἀγωνίζεσθαι, μάχεσθαι).

νειός (*νει-Fος), ἐνν. *γῆ*, ἡ "ἀγρός, «χωράφι» (κυρ. πεδιὰς κειμένη εἰς χαμηλὸν μέρος ἢ εἰς παράλιον τόπον)", *νείατος* (*νει-Fατος), ἀττ. *νέατος* "κατώτατος, χαμηλότατος, ἔσχατος, τελευταῖος, νεώτατος", ὁμ. ἐπιρ. *νειόθεν* "κάτωθεν, ἐκ τοῦ βάθους", *νειόθι* "ἐν τῷ βάθει, ὑποκάτω", *νείαιρα*, ἰων. *νειαίρη* (*γαστήρ*), ἡ (Ἰλ. Ε 539, Π 465) "τὸ κατώτερον μέρος τῆς κοιλίας· ὡς οὐσ. τὸ ὑπογάστριον", *νήϊστα* "ἔσχατα, κατώτατα" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ *nei-u̯os, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. njiva=ἀγρός, ἠφανισμ. βλ. ἀγγλοσαξ. niowol=κλίνων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἐμπρός, βαθύς· ρ. *nī- = κάτω, χαμηλά, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ní=κάτω, χαμηλά, nitarā́m=πρὸς τὰ κάτω, nīcaḥ=χαμηλός, ἀρμ. ni-, n- = κάτω, χαμηλά, ἀρχ. γερμ. nidar (νεογερμ. nieder)=ὡσ., nidana=κάτω, nida πρόθ.=κάτω, ὑποκάτω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. nizъ=κάτω, πρὸς τὰ κάτω, nicь (=ἀρχ. ἰνδ. nīcaḥ)=κεκλιμένος πρὸς τὰ ἐμπρός· πβ. IE *ni-zd-os (λατ. nīdus)=φωλεά.

νείφει "χιονίζει", βλ. *νίφα*.

νεκάς, -άδος, ἡ "σωρὸς νεκρῶν", *νεκρός*, ὁ "τὸ πτῶμα, νεκρὸν σῶμα, νεκρός", ὡς ἐπίθ. *νεκρός, -ά, -όν* "ὅ,τι καὶ νῦν, νεκρός", βλ. *νέκυς*.

νέκταρ, -αρος, τὸ "ποτὸν τῶν θεῶν, νέκταρ", *νεκτάρεος, -έα* καὶ ἰων. *-έη*,

-εον "ὡς νέκταρ εὐωδιάζων, θεῖος, ἔξοχος" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *νεκ-ταρ "ὁ ὑπερνικῶν τὸν θάνατον", βλ. *νέκυς*· τὸ -ταρ συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. taráh=ὁ ὑπερνικῶν ἢ συγγ. τῇ ρ. *tr̥d- =ὁ καταστρέφων, πβ. *τείρω*.

νέκυς, -υος, ὁ "νεκρός, σῶμα νεκρόν, πτῶμα", *νέκυια*, ἡ "θυσία προσφερομένη εἰς τοὺς νεκρούς", *νεκύ-δαλ(λ)ος*, ὁ "ἡ χρυσαλλὶς ἢ νύμφη τοῦ μεταξοσκώληκος (ὁμοιάζουσα πρὸς νεκρόν)", *νεκ-ρός*, ὁ "πτῶμα, νεκρός", ἐκτετ. τύπος *νῶκαρ*, τὸ "νωθρότης, αἰώνιος ὕπνος" : *νέκυς*=ἄβεστ. nasuš=πτῶμα, πβ. λατ. nequālia· ὀνοματ. ρ. *nek̑-s=ἄβεστ. nas- θηλ.=ἀνάγκη, ἀτύχημα, λατ. nex=φόνος, θάνατος, ἐν τῷ ἑλλ. *νέκες* "νεκροί" Ἡσύχ. (πβ. *νεκάς, -άδος*, ἡ "σωρὸς νεκρῶν", *νεκ-ρός, νέκ-ταρ*)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. náśyati=ἐξαφανίζεται, χάνεται, nāśaḥ ἀρσ.=καταστροφή, λατ. necō=φονεύω, perniciēs=φθορά, ὄλεθρος, noxa=ἐνοχή, βλάβη, noceō=βλάπτω, ἀρχ. ἰρλ. ēc=θάνατος (*n̥ku-), ēcen=ἀνάγκη (*n̥kenā), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. naglfar=πλοῖον νεκρῶν, γοτθ. ḫenkan=θάνατος (πβ. προσέτι *ἀνάγκη*)· ρ. *nek̑- (καὶ *enek̑-) = θάνατος, ἀνάγκη.

νέμεσις, -εως, ἡ "δικαία ἀγανάκτησις, ὀργή, δικαία μομφή, θεία ἐκδίκησις" (*νέμετις* κυρ. "ἀπονομή, διανομή"), *νεμεσ(σ)άω, -άομαι, -ίζομαι* "ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ, αἰσχύνομαι, μέμφομαι", *νεμέτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ ἀπονέμων τὰ δίκαια, ἐκδικητής" : συγγ. τῷ *νέμω*· πβ. τὰ ταυτόσημα : ἀλβ. name, neme =κατάρα, ἀναθεματισμός (κατὰ τὸν τύπον=ἑλλ. *νόμος*), nemesóń=καταρῶμαι, ἴσως καὶ τὸ ἀρχ. ἰρλ. nāmae=ἐχθρός.

νέμησις, -εως, ἡ "διανομή, διαίρεσις", βλ. *νέμω*.

νέμος, -ους, τὸ "δασώδης τόπος, ἄλσος" : =λατ. nemus, -oris οὐδ.=ἱερὸν ἄλσος, δάσος (ἐν ἄλλῃ σημ. ἀρχ. ἰνδ. námas- οὐδ.=προσκύνησις, κυρ. ὑπόκλισις), πβ. gall. nemeton (ἑλλ. *νέμητον*), ἀρχ. ἰρλ. nemed=ἱερὸν δάσους, μεταπτ. τύποι : gall. nanto=λατ. valle, κυμβρ. nant=κοιλὰς (*nm̥tu-)· ρ. *nem- = κάμπτειν, λυγίζειν (πβ. ἀρχ. ἰνδ. námati=κάμπτεται, λυγίζει), κάμψις, στροφή > κοιλάς, δασώδης κοιλάς, δάσος, ἄλσος.

νέμω (μέλλ. **νεμῶ,** ἀόρ. **ἔνειμα,** πρκ. **νενέμηκα**) "μοιράζω, διανέμω, ἀπονέμω, κατανέμω τόπον πρὸς νομήν, βόσκω, κυριαρχῶ, κατέχω, κατοικῶ· μέσ. μοιράζομαί τι μετ' ἄλλων, κατέχω τι ὡς μερίδιόν μου, ἀπολαύω, καρποῦμαι, ἐξέρχομαι εἰς νομήν· ζῶ, διέρχομαι τὸν βίον", *νομή*, ἡ "διαίρεσις, διανομή, τόπος βοσκῆς, νομή, βοσκή, τροφή", *νομάς, -άδος*, ὁ, ἡ "ὁ βόσκων, περιπλανώμενος χάριν νομῆς", *νομεύς, -έως*, ὁ "βοσκός, ποιμήν, βουκόλος, διανομεύς", *νομός*, ὁ "τόπος βοσκῆς, νομή, βοσκή, τροφή, τόπος διαμονῆς δοθεὶς εἴς τινα, κατοικία, ἐπαρχία", *νόμος*, ὁ "ἔθιμον, συνήθεια, νόμος, μουσικὸς ρυθμός, ἦχος (κυρ. τὸ διανεμηθὲν εἴς τινας)", *νομικός* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τοὺς νόμους", *νόμιμος* "σύμφωνος πρὸς τὸν νόμον, δίκαιος, ὀρθός, νόμιμος" (πβ. λατ. nummus=νόμισμα), *νομίζω* "ἔχω τι ἐν χρήσει, θεωρῶ τι ὡς ἔθιμον ἢ συνήθειαν ἢ νόμον, ἔχω τὴν συνήθειαν νά..., τηρῶ, πιστεύω, νομίζω", *νόμισμα*, τὸ "ἔθος, ἔθιμον, θεσμός· τὸ ἐν χρήσει νόμισμα", ἐκτετ. β. *νωμάω* "διανέμω, μοιράζω, χειρίζομαί τι, διευθύνω, κυβερνῶ" : συγγ. τοῖς : ἄβεστ. nəmah- οὐδ.=δάνειον, λατ. numerus=ἀριθμός, γοτθ. niman, ἀρχ. γερμ. neman (νεογερμ. nehmen)=λαμβάνειν, ἐκτετ. β.

ἀρχ. γερμ. nāma=ἁρπαγή, nāmi=εὐπρόσδεκτος, λιθ. núomas=τόκος, μίσθωσις. Πβ. *νέμεσις*.

νενίηλος "ἄφρων, ἀσύνετος", *νενός* "ἀνόητος, εὐήθης" (Ἡσύχ.) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

νέννος, νάννος, ὁ "ὁ ἀδελφὸς πατρὸς ἢ μητρός, θεῖος", *νέννα, νάννα*, ἡ "ἡ ἀδελφὴ πατρὸς ἢ μητρός, θεία", *νίννη*, ἡ "μάμμη, πενθερά" : λέξις τῆς νηπ. γλώσσης ὡς τά : ἀρχ. ἰνδ. nanā=μήτηρ, «μαννούλα», λατ. nonnus, nonna=μοναχός, καλογραῖα, ἀλβ. nane=μήτηρ, τροφός, κυμβρ. nain=μάμμη, ρωσ. njánja=παιδαγωγός· πβ. καὶ λατ. ninnium, νεοελλ. *νινί*, τὸ "τὸ νήπιον, τὸ ἐν τῇ κόρῃ τοῦ ὀφθαλμοῦ σχηματιζόμενον εἴδωλον καὶ αὐτὴ ἡ κόρη" καὶ *νᾶνος*.

νεογιλλὸς "ὁ νεωστὶ θηλάζων, νεογέννητος (ἐπὶ νεογνῶν ζῴων)" : *νέος* + **γιλλός* "θηλάζων" (πβ. τὰ κύρ. ὀν. *Γίλλυς, Γιλλίς*), συγγ. τῷ λιθ. žindu, žísti=θηλάζειν.

νεογνὸς "ὁ νεωστὶ γεννηθείς, ἀρτιγέννητος, νεογέννητος" : *νέος*+τῇ ρ. *ĝen- (βλ. *γίγνομαι*), πβ. γοτθ. niu-klahs=νεογέννητος (ἐκ τοῦ *niu-kna- = *νεογνός*)· πβ. *νεηγενής, νεογενής, νεόγονος* "ὁ ἄρτι γεννηθείς, νεογέννητος" καὶ *νέορτος* "ὁ νεωστὶ ἐγερθείς, νεογέννητος" (: *νέος* + *ὄρνῡμι*).

νέομαι, ἰων. **νεῦμαι** "προσέρχομαι (πλησιάζω) αἰσίως, ὑπάγω, ἔρχομαι, ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω" (*Νέστωρ, -ορος*, ὁ "ὁ ἀεὶ ἐπιστρέφων"), *νόστος*, ὁ "ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα, ἄφιξις, πλοῦς" (*ἄνοστος* "ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς, μὴ ἐπιστρέφων [ἐπιστρέψας]", *ἀνόστιμος* "ὁ μὴ ἀξιωθεὶς νὰ επανέλθῃ, δι' οὗ δὲν δύναταί τις νὰ ἐπανέλθῃ"), μετὰ διπλασ. *νίσσομαι* "ἐπιστρέφω, ἐπανέρχομαι, ἔρχομαι, ὑπάγω" (**νι-νσ-jομαι* ἢ **νί-νσ-ομαι* μετὰ διατηρήσεως τοῦ σ εἰς πρότερον ἀθεμ. τύπους, ὡς εἰς τὸ β' ἑν. πρόσ. **νι-νσ-σαι*, πβ. ἀρχ. ἰνδ níṁsatē=αὐτοὶ φιλοῦν, ἐκ τοῦ *ni-ns-atē) : ἐκ τοῦ **νέσομαι*, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. násatē=πλησιάζει φιλοστόργως, συνενοῦται, ástam οὐδ.=πατρίς, τόπος κατοικίας (*n̥stom, πβ. *νόστος*), ἀρχ. ἰρλ. fuinim (*u̯o-nesō)=δύω (ἐπὶ ἡλίου), ἀλβ. knelem=ἀναλαμβάνω δυνάμεις, ἀναπαύομαι (πρόθημα k- + *nes-lo-), γοτθ. ganisan, ἀρχ. γερμ. ginesan (νεογερμ. genesen)=ἀναλαμβάνειν ἐκ τῆς νόσου, θεραπεύεσθαι, διασῴζεσθαι, γοτθ. nasjan, ἀρχ. γερμ. nerian=διατηρεῖν ἐν ζωῇ, προστατεύειν (νεογερμ. nähren =τρέφειν), nara=σωτηρία, διάσωσις, τροφή, wega-nest=τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα δι' ἓν ταξίδιον· ρ. *nes- =αἰσίως φθάνειν καὶ ἓν ἀσφαλείᾳ εἶναι, πβ. *ἄσμενος* (ἐν λ. *ναίω*), *ναίω, ναός*.

νέος, νέα, νέον "καινός, νέος, πρόσφατος· ἀνήκουστος, παράδοξος· νέος, νεανικός", *νέον* ἐπίρ. "μόλις πρὸ ὀλίγου, νεωστί" : ἐκ τοῦ **νέϜος*, ΙΕ *néu̯os=ἀρχ. ἰνδ. návaḥ, λατ. novus, ἀρχ. λιθ. navas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. novъ, τοχ. A ñu, χεττ. newas=νέος, καινός· πβ. *neu̯ios ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. návyaḥ, ἀρχ. ἰρλ. nūe, γοτθ. niujis, ἀρχ. γερμ. niuwi, λιθ. naujas=νέος, καινός. Πβ. *νεαρός* (θηλ. *νέαιρα*) "ὅ,τι καὶ νῦν, νεαρός, νέος, πρόσφατος", ἀρμ. nor, γεν. noroy=νέος (*nou̯ero- ἢ *-ero-), λατ. nover-ca=μητρυιά· *νεάω* "ὀργώνω νέον ἀγρόν, ἀροτριῶ χέρσον γῆν" (*νεωμένη* [*γῆ*], ἡ "ἀγρὸς ἐκ νέου ἀροθείς")=λατ. novō, -āre· *νεότης, -ητος*, ἡ "νεανικὴ ἡλικία, νεότης· νεανικὴ ὁρμή, θάρρος, τόλμη· ἔξαψις, ἀπερισκεψία"=λατ. novitās· *νέᾱξ, -ᾱκος*, ἰων. *νέηξ, -ηκος*, ὁ "νεανίας", *νεωστὶ* ἐπίρ. "πρὸ ὀλίγου, νεω-

στι" (ἐπίρ. νέως + αἰτ. τι). IE *neu̯-o-, μεταπτ. τύπος *nū̆-, βλ. νύ, νύν. Πβ. νεᾱλής, νεᾱνίᾱς, νεογιλλός, νεογνός, νεοσσός, νεοχμός, νέωτα.

νεοσσός, ἀττ. **νεοττός,** ὁ "ἀρτιγέννητον μικρὸν πτηνόν, νεοσσός· νέον ζῷον": ἐκ τοῦ *νε(F)ο-κjο-ς "ὁ νέος κάτοικος τῆς φωλεᾶς ἢ τῆς κοίτης", πβ. κεῖμαι, κοίτη καὶ ἔπισσαι, μέτασσαι καὶ περισσὸς "ὑπερβάλλων, μέγας, ἔξοχος, περιττός, ἄχρηστος (κυρ. κείμενος ἐπί τινος καὶ ἐξέχων αὐτοῦ)". — Ἐξ αὐτοῦ: νεοττειᾶ, ἡ "φωλεὰ (νεοσσῶν)", νεοσσεύω, ἀττ. νεοττεύω "ἐπῳάζω, κλωσσῶ, ἐκκολάπτω νεοσσούς, κατασκευάζω φωλεάν", νεόττευσις, ἡ "ἡ κατασκευὴ φωλεᾶς", νεοττιᾶ, νεοττιὰ καὶ νεοσσιά, ἡ "φωλεὰ νεοσσῶν", νεοττίς, -ίδος, ἡ "νέον πτηνόν, μικρὸν ὀρνίθιον νεωστὶ ἐκκολαφθέν", νεόσσιον, ἀττ. νεόττιον, τὸ=ὡσ.

νεοχμὸς "νέος, παράξενος, παράδοξος", νεοχμόω "νεωτερίζω, καινοτομῶ, ἀνακαινίζω, ἀνανεῶ", νεόχμωσις, ἡ "νεωτερισμός": νέος + χμ-ος (: χαμαί, χθών) κυρ. σημαίνει "in (eā) terra novus", πβ. ἀρχ. ἰνδ. su-kṣmāḥ· ἐπίθ. σκοτεινῆς συνθέσεως ὡς τὸ νεόκοτος "παράξενος, παράδοξος, ἀνήκουστος".

νέποδες, οἱ (Ὀδ. δ 404) ὡς ἐπίθ. τῶν φωκῶν: ἀβεβ. σημ. καὶ ἐτυμολ.· ἂν σημαίνῃ "ἀπόγονοι", ἴσως κατὰ μετασχημ. μιᾶς ἐκ κληρονομίας λ. *νέπως =λατ. nepōs, κλινομένης κατὰ τὸ πούς, ποδός.

νέρθε(ν) "κάτω, κάτωθεν, ὑποκάτω", νέρτερος "κατώτερος, ὑποχθόνιος", βλ. ἔνεροι.

νέτωπον, νετώπιον, τὸ "ἔλαιον ἐκ πικρῶν ἀμυγδάλων": δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ. (ἑβρ. nāṭāp=σταγών).

νεῦμα, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, νεῦμα, διαταγή", βλ. νεύω.

νεῦρον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, νεῦρον, τένων, χορδὴ ἢ σχοινίον ἐκ νεύρων κατεσκευασμένον, δύναμις, ἰσχύς", νευρᾱ, ἰων. -ή, ἡ "χορδὴ τόξου": ἐκ τοῦ *sneurom, κατὰ μετασχημ. ἑνὸς παλ. οὐδ. μετὰ τοῦ r, πβ. ἀρχ. ἰνδ. snāvan- οὐδ.=ταινία, νεῦρον, τένων (a-snāvi-ráḥ=ἄνευ νεύρου), ἀβεστ. snāvarə= τένων, τοχ. B ṣṇaura=τένοντες, νεῦρα, ἀρμ. neard=τένων, ἴς (*sneu̯t), ἴσως καὶ τά: ἀρχ. γερμ. snuor (νεογερμ. Schnur)=σχοινίον (ἂν προῆλθεν ἐκ τοῦ *snō[u]ro-), λατ. nervus ἀρσ.=τένων, χορδή, μῦς, νεῦρον. IE *sneu-er-, *sneu-en- ἐκ τοῦ *sneu- = (νήματα) στρέφειν, πλέκειν· πβ ἀλβ. nus=σχοινίον, «σπάγκος» (*nutio-), γοτθ. sniwan=σπεύδειν.

1 **νεῦσις,** ἡ "ἡ κλίσις γραμμῶν πρός τι σημεῖον, ἐπίνευσις", βλ. νεύω.

2 **νεῦσις,** ἡ "κολύμβημα", νευστικὸς "ὁ δυνάμενος νὰ κολυμβᾷ", βλ. 1 νέω.

νευστάζω, βλ. νεύω.

νεύω "κάμνω νεῦμα, «γνέφω», νεύω διὰ τῆς κεφαλῆς εἰς δήλωσιν συναινέσεως, ἐπινεύω, ὑπόσχομαι, βεβαιῶ, κλίνω πρὸς τὰ ἐμπρός", νεῦμα (*νευσ-μα), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, νεῦμα", νευστάζω "κάμνω νεύματα, νεύω, κλίνω τὴν κεφαλὴν": ἐκ τοῦ *νεύσω ἢ *νεύσjω, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. návatē, nāuti= ἀπευθύνεται, στρέφεται, nāvayati=ἀπευθύνει, στρέφει, λατ. nuō=νεύω, «γνέφω», nūtō=κλονίζομαι, ταλαντεύομαι, nūtus, -ūs ἀρσ.=νεῦμα, nūmen οὐδ.=νεῦμα, κέλευσμα, θέλησις, ρωσ. ponúritь=καταβιβάζειν, ἀφίνειν τι κρεμάμενον (*neu-ro-, πβ. ἑλλ. νυρεῖ "νύσσει" Ἡσύχ.). — ρ. *neu(s)-= ὤθησιν διδειν, νεύειν διὰ τῆς κεφαλῆς· πβ. *neu-q(h)- ἐν τοῖς: νύσσω, ἀττ. νύττω (μέλλ. νύξω) "ὠθῶ, «σκουντῶ» (π.χ. ἕνα κοιμώμενον, Ὀδ. ξ 485),

τρυπῶ δι' ὀξέος ὀργάνου, κεντῶ, διαπερῶ, διατρυπῶ", *νυχχάσας* "νύξας" Ἡσύχ., πβ. μσν. γερμ. nucken=νεύειν διὰ τῆς κεφαλῆς, καταλαμβάνεσθαι ὑπὸ βραχέος καὶ ἐλαφροῦ ὕπνου, ρωσ. nukati, njukati=παρορμᾶν, παροτρύνειν.

νέφος, -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, νέφος, σύννεφον, νεφέλη· πυκνὸν πλῆθος ἀνθρώπων" (πβ. *ξυννέφει,* πρχ. *ξυννένοφε* "συνάγει νεφέλας, συννεφιάζει") : ἐκ τοῦ *nebhos=ἀρχ. ἰνδ. nábhas- οὐδ.=νεφέλη, ἀτμός, σύννεφα, οὐρανός, ἀρχ. ἰρλ. nem οὐδ.=οὐρανός, λιθ. debesis=νέφος (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i-, τὸ d- κατὰ τὸ dangùs=οὐρανός), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. nebo, χεττ. nepiš=οὐρανός. — Μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου l: *νεφέλη,* ἡ "σύννεφον, νεφέλη· λεπτόν τι δίκτυον διὰ τὰ πτηνά"=λατ. nebula θηλ.=νεφέλη, μσν. κυμβρ. nyfel=νέφος, ἀρχ. γερμ. nebul (νεογερμ. Nebel), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. nifl=νεφέλη, IE *nebhelā (πβ. καὶ ἀρχ. ἰρλ. nēl ἀρσ.=νέφος, νεφέλη). — IE *nebh-, *enebh-, πβ. *m̥bh- (βλ. *ἀφρός*), *omb(h)- (βλ. *ὄμβρος*).

νεφρός, ὁ (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **νεφροί,** οἱ) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ νεφρός, τὸ «νεφρό»", *νεφρίδιος, νεφριαῖος* "ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς νεφρούς", *νεφρῖτις* (*νόσος*), ἡ "ἀσθένεια τῶν νεφρῶν, ἄμμος τῶν νεφρῶν", *νεφρώδης, νεφροειδής, -ές* "ὅμοιος πρὸς νεφρόν" : ἐκ τοῦ *negʷh-ros, πβ. λατ. (πραιν.) nefrōnes (*negʷhrōn-), nebrundinēs (λανουβ.)=νεφροί, ὄρχεις, ἀρχ. γερμ. nioro ἀρσ. (νεογερμ. Niere)=νεφρός, ὄρχις (κοινὸν γερμ. *neuran- ἐκ τοῦ *negʷhron-). — Τὰ *ἀδήν,* ὁ, ἡ "ὁ «ἀδένας»", λατ. inguen=οἴδημα, βουβών, ὑπογάστριον, ἂν ἀνήκουν ἐνταῦθα, δεικνύουν ἐν παλαιὸν θ. μετὰ τοῦ r/n.

1 **νέω** "κολυμβῶ", βλ. *νάω.*

2 **νέω** (Ἰων., μόνον ἐν συνθέσει), ἀόρ. **ἔνησα,** παθ. **ἐνή(σ)θην,** ὁμ. **νηέω** (σχηματισθὲν ἐκ τοῦ ἀορ. *ἔνησα*), ἀόρ. **νήησα,** ὁμ. μετὰ διπλασ. **νη-νέω** (πρτ. **ἐ-νή-νεον**) "σωρεύω, ἐπισωρεύω, συσσωρεύω, στοιβάζω, φορτώνω" : ἐκ τοῦ *νᾱϜ-jω· ἴσως συγγ. τῷ *ναῦς,* ἡ "πλοῖον".

νεωκόρος, ὁ "ὁ καθαρίζων τὸν ναόν, φύλαξ καὶ ἐπιμελητὴς τοῦ ναοῦ, νεωκόρος", *νεωκορέω* "εἶμαι νεωκόρος, ὑπηρετῶ· καθαρίζω ἐντελῶς, σαρώνω, συλῶ", βλ. *κορέω, ναός.*

νεωλκὸς "ὁ ἕλκων (σύρων) πλοῖα **εἰς** τὴν ξηρὰν ἢ ἐκ τῆς ξηρᾶς καθέλκων αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν", *νεωλκέω* "ἕλκω (σύρω) πλοῖον **εἰς** τὴν ξηράν", *νεωλκία,* ἡ "τὸ ἀνέλκειν πλοῖον εἰς τὴν ξηρὰν ἢ καθέλκειν αὐτὸ **εἰς** τὴν θάλασσαν" : ἐκ τοῦ *νᾱϜ-ολκος, ναῦς + ἕλκω.*

νεώριον, τὸ "τόπος ἐν λιμένι, ἔνθα ἐναυπηγοῦντο πλοῖα, διωρθοῦντο τὰ παλαιὰ καὶ ἐφυλάσσοντο πάντα τὰ εἰς αὐτὰ ἀνήκοντα ἀντικείμενα, ναύσταθμος μετὰ τῶν πρὸς καθέλκυσιν μηχανῶν καὶ ἀποθηκῶν" : παράγωγον ἐκ τοῦ *νεωρός* (*νη[Ϝ]-ορος, *νᾱϜ-Ϝορος), ὁ "φύλαξ νεωρίου, ἐπόπτης ναυστάθμου".

νέωτα (*εἰς* —) ἐπίρ. "τὸ ἐρχόμενον ἔτος, κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος" : ἐκ τοῦ *νεϜο-Ϝατ- ἢ *νεϜω-Ϝετ-· βλ. *νέος* καὶ *ἔτος.*

νεωτερίζω "καινοτομῶ, ἐπιχειρῶ μεταβολάς, νεωτερίζω, στασιάζω", *νεωτερισμός,* ὁ "κίνησις, στάσις", *νεώτερος, -α, -ον* συγκρ. τοῦ *νέος* (ὃ **ἰδέ**).

1 **νη-,** δωρ. **νᾱ-** : ἀρνητικὸν μόριον γενικῆς χρήσεως προελθὸν ἐκ παλαιῶν συνθέτων ὡς *νήκουστος* (*νε-ακουστος) "ἀνήκουστος, ἄγνωστος", *νηλεής* καὶ

νηλής (*νε-ελεος) "ἀνηλεής, ἄσπλαγχνος, σκληρός", νημερτής (*νε-σμερτο-) "ἀναμάρτητος, ἀψευδής, ἀληθής, εἰλικρινής", νήνεμος (*νε-ανεμος) "ὁ ἄνευ ἀνέμου, ἤρεμος, ἥσυχος", νῆστις (*νε-εδ-τ-) "ὁ μὴ ἐσθίων, νηστεύων" κ.τ.λ., εἶτα καὶ νη-κερδής "ὁ ἄνευ κέρδους, ἀνωφελής", νή-ποινος "ὁ ἄνευ ποινῆς, ἀνεκδίκητος, ἀτιμώρητος" κ.τ.λ.· νε- μόνον πρὸ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ φων. (πβ. καὶ νώνυμος ἐκ τοῦ *νε-ονομα "ὁ μὴ ἔχων ὄνομα, ἀνώνυμος, ἄγνωστος, ἄδοξος", νωδός "ἐστερημένος ὀδόντων", νώδυνος "ἀνώδυνος", νωθής "ὀκνηρός, νωθρός, βραδύς" (ὅ ἰδέ), νωλεμές καὶ νωλεμέως ἐπιρ. ὁμ. "ἀκαταπονήτως", νώψ "ἀσθενὴς τὴν ὄψιν"· ἄλλως ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ οὐ), πβ. λατ. ne-fās, ne-sciō, nōlō κ.τ.λ., ἀρχ. ἰνδ. ná, γοτθ. ni, λιθ. nè, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ne=οὐ, μή.

2 **νή** "ναί, ἀληθῶς", βλ. *ναί*.

νηγάτεος ('Ιλ. Β 43) "νέος (ἐπὶ ἐνδυμάτων)": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὡραῖος" (ἐκ τοῦ *νῆγατ-, τό), εἶναι συγγ. τῷ τσεχ. snaha=καθαριότης. Πβ. λατ. niger;

νήδυμος ἐπίθ. τοῦ ὕπνου "ὁ χάριν ἀναψυχῆς, γλυκύς, εὐχάριστος": ἐκ τοῦ ἥδυμος "γλυκύς, εὐχάριστος" κατ' ἐσφαλμένην ἀντιγραφήν, κυρ. τῆς αἰτ. τονήδυμον (πβ. νήδυμος ὕπνος ... ἥδιστος 'Οδ. ν 79 κ.ἑ.).

νηδύς, -ύος, αἰτ. **-ὖν,** μεθομ. καὶ **-ῦς, -ῦν,** ἡ "κοιλία, στόμαχος, ὑπογάστριον, μήτρα" νήδυια, τὰ "ἐντόσθια, ἔντερα": ἀβεβ. ἐτυμολ.

νηέω "σωρεύω, ἐπισωρεύω, στοιβάζω, φορτώνω, γεμίζω", βλ. 2 *νέω*.

νήθω "κλώθω, «γνέθω», νήθω", βλ. *νῆν*.

νήϊος "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς πλοῖον", βλ. *ναῦς*.

νῆϊς, -ιδος, αἰτ. **-ιδα,** ὁ, ἡ "ὁ μὴ γνωρίζων, ἀδαής, ἄπειρος", βλ. 1 *νη-* καὶ *οἶδα*.

νηκερδής "ἄνευ κέρδους, ἀνωφελής", βλ. 1 *νη-*.

νηκουστέω "δὲν ἀκούω, ἀπειθῶ", νήκουστος "ἀνήκουστος, ἄγνωστος", βλ. 1 *νη-*.

1 **νηλεής** ἐν τῇ φράσει νηλεὲς ἦμαρ ('Ιλ. Λ 484) "ὃν δὲν δύναταί τις νὰ ἀποφύγῃ, ἀναπόφευκτος": μᾶλλον ἐκ τοῦ *νᾱλεϜής (: ἀλέομαι "ἀποφεύγω", πβ. ἀλέη "διαφυγή, ἀπόδρασις").

2 **νηλεής** "ὁ ἄνευ ἐλέους, ἀνηλεής, ἄσπλαγχνος, σκληρός" (*νε-ελεος), βλ. 1 *νη-*.

νηλίπους, -οδος "γυμνόπους, ἀνυπόδητος, «ξυπόλυτος»" (Σοφ.): ἐκ τοῦ *νηλιπο-ποδ-· νήλιπος "γυμνόπους, ἄνευ ὑποδημάτων, ἀνυπόδητος", συγγ. τῷ ἦλιψ, -ιπος, ὁ "εἶδος ὑποδήματος τῶν Δωριέων".

νῆμα, τὸ "τὸ «γνέμα», νῆμα, ἡ κλωστή", βλ. *νῆν*.

νημερτής "ἀναμάρτητος, ἀψευδής, ἀληθής, εἰλικρινής", νημέρτεια, δωρ. νᾱμέρτεια, ἡ "ἀλήθεια, βεβαιότης", βλ. 1 *νη-*.

νῆν (*σνηjειν), πρτ. **ἔ-ννη,** μέλλ. **νήσω** "κλώθω, νήθω" (ἐύ-ννητος "καλογνεσμένος», καλῶς ὑφασμένος"), νεώτ. νή-θω "κλώθω, «γνέθω», νήθω" (πβ. κνῶ [συγγ. τῷ κναίω]: κνήθω), νῆμα, τὸ "τὸ «γνέμα», νῆμα, ἡ κλωστή", νῆσις, ἡ "κλῶσις, «γνέσιμο»", νῆτρον, τὸ "ἄτρακτος, ἠλακάτη": = ἰνδ. snāyati (ἀχρ. ῥήμ.) = περιτυλίσσει, λατ. neō, nēre=κλώθω, νήθω (*[s]nē-i̯ō), ἀρχ. γερμ. nāu, nāwan=ῥάπτειν, πβ. μσν. ἰρλ. snīid=νήθει, ἐπιδιορθώνει, «μπαλώνει», κυμβρ. niddu=κλώθειν, νήθειν (*sn[i]i̯ō), λεττ.

snāju = συστρέφω χαλαρῶς (*snō-jō)· πβ. ρ. *(s)nī- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. nīvīḥ = περιδεδεμένον (ἐζωσμένον) ὕφασμα, λιθ. nýtis, ρωσ. nitь = νῆμα, κλωστή. — ρ. *snē-, *snēi-, *snī- = στρέφειν, εἶτα ῥάπτειν καὶ νήθειν, κλώθειν· πβ. *sneu-, βλ. *νεῦρον*.

νήνεμος "ὁ ἄνευ ἀνέμου, ἤρεμος, ἥσυχος", *νηνεμία*, ἰων. *-ίη*, ἡ "ἔλλειψις ἀνέμου, γαλήνη, εὐδία", *νηνεμέω* "εἶμαι ἥσυχος", βλ. 1 *νη-*.

νηνέω "σωρεύω, ἐπισωρεύω, συσσωρεύω, στοιβάζω", βλ. 2 *νέω*.

νηπελέω (ἰων.) "εἶμαι ἀδύνατος, ἀδυνατῶ", *ὀλιγ-ηπελίη* ('Οδ. ε 468), ἡ "ἀδυναμία, λιποθυμία", *ὀλιγηπελέων* ('Ιλ. Ο 245) "ὁ ἔχων ὀλίγην δύναμιν, ἀδύνατος, ἀσθενής", *ὀλιγηπελής* = ὡσ., ἰων. *ἀνηπελίη* "ἀσθένεια" ('Ησύχ.), *εὐηπελίᾱ* (Καλλίμ.), ἡ "εὐεξία, προκοπή, εὐδοκίμησις": ἐκ τοῦ *νε (βλ. 1 *νη-*· *ἀν-*, *εὐ-*) + *ἀπελο- καὶ *ὀλίγος* + *ἀπελο- "δύναμις, ἰσχύς", συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. afl οὐδ., ἀγγλοσαξ. afol οὐδ. = δύναμις, ἰσχύς· ὅθεν "ἀδύνατος, ἀνίσχυρος, ἔχων ὀλίγην δύναμιν", ἀντίθ. *εὐηπελής* "ὁ ἔχων καλὴν (μεγάλην) δύναμιν, εὐδοκιμῶν".

νήπιος (ὑποκορ. **νηπίαχος**) "ἀσύνετος, ἄφρων, ἀνόητος, ἀφελής, ἠλίθιος, μωρός, παιδικός", *νηπιέη*, ἡ "παιδικὴ ἡλικία, ἀνοησία", *νηπιότης*, *-ητος*, ἡ "ἡ νηπιακὴ ἡλικία, τὸ παιδαριῶδες": μᾶλλον ἐκ τοῦ *νη-πϜ-ιος, πβ. τὸ ταυτόσημον *νη-πύ-τιος* "ἀνόητος, μωρός, παιδαριώδης" καὶ βλ. *πινυτός* "συνετός, σώφρων, φρόνιμος".

νήποινος, -ον "ὁ ἄνευ ποινῆς, ἀνεκδίκητος, ἀτιμώρητος", *νήποινον* ἐπίρ. "ἀτιμωρητί", βλ. 1 *νη-*.

νηπύτιος "ἀνόητος, μωρός, παιδαριώδης", βλ. *νήπιος*, *πινυτός*.

Νηρεύς, Νηρηΐδες, βλ. *νάω*.

νήριθμος, νήριτος "ἀναρίθμητος, ἄπειρος": *νε-* (βλ. 1 *νη-*) + *ἀριθμός*.

νῆσος, δωρ. **νᾶσος**, ἡ "τὸ «νησί», ἡ νῆσος", *νησίς* καὶ δωρ. *νᾱσίς*, *-ῖδος*, ἡ "μικρὰ νῆσος, «νησάκι», νησίς", *νησαῖος*, *-α*, *-ον* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν νῆσον, νησιωτικός", *νησιώτης*, *-ου*, ὁ, *νησιῶτις*, *-ιδος*, ἡ "κάτοικος νήσου", ὡς ἐπίθ. "νησιωτικός": μᾶλλον ἐκ τοῦ *νᾱ-σος (πβ. *καῦσος*: *καίω* κ.τ.λ.) συγγ. τοῖς: *νή-χω* "κολυμβῶ" (δ ἰδέ), λατ. nāre. Πβ. *νήχω*.

νῆσσα, ἀττ. **νῆττα**, βοιωτ. **νᾶσσα**, ἡ "ἡ «πάπια», νῆσσα", *νηττάριον*, τὸ ὑποκορ. "«παπάκι», ἐν χρήσει ὡς λέξις τρυφερᾶς ἀγάπης": ἐκ τοῦ *nātịa, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ātíḥ, ātī = ὑδρόβιον πτηνόν, λατ. anas, -atis θηλ., ἀρχ. γερμ. anut θηλ., λιθ. ántis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ąty θηλ. = νῆσσα.

νῆστις, -ιδος, ὁ, ἡ "ὁ μὴ ἐσθίων, νηστεύων, νηστικός· προξενῶν πεῖναν", *νηστεύω* "ἀπέχω τροφῆς, νηστεύω", *νηστεία*, ἡ "ἀποχὴ ἀπὸ τροφῆς, νηστεία", βλ. 1 *νη-* καὶ *ἔδω*.

νήφω, δωρ. **νᾱφω** "εἶμαι νηφάλιος, ἀπέχω τοῦ οἴνου, εἶμαι σώφρων", *νηφάλιος* "ὁ μὴ μεμειγμένος μετ' οἴνου, μὴ ἐν μέθῃ διατελῶν, νηφάλιος", *νῆψις*, ἡ "νηφαλιότης, σωφροσύνη": μᾶλλον ἐκ τοῦ *nāgʷhō, συγγ. τῷ ἀρμ. nauṭ'i = νηφάλιος.

νήχυτος "ὁ ἀφθόνως ῥέων, ὑπερεκχειλίζων": *νη-* (βλ. *νειός*) + *χέ[Ϝ]ω* "χύνω, χέω, ἐκχέω".

νήχω, συνηθέστ. **νήχομαι** "κολυμβῶ", *νῆξις*, ἡ "κολύμβημα": ἐκ τοῦ *snā-ghō ἢ *snā-khō, συγγ. τοῖς: ἑλλ. *νάω*, λατ. nāre. Πβ. *νῆσος*, *νότος*.

νίζω (*nigᵘ̯iō) "πλύνω, καθαρίζω, ἀποπλύνω", μέλλ. *νίψω* (*nigᵘ̯sō· εἶτα ἐσχηματίσθη ὁ νεώτ. ἐνεστ. *νίπτω*), ἀόρ. *ἔνιψα*· *νίπτρον*, τὸ "ὕδωρ πρὸς νίψιν", *ποδάνιπτρον*, τὸ "ὕδωρ πρὸς νίψιν τῶν ποδῶν" (**ποδ-α[πο]νιπτρον*), *χέρ-νιψ*, γεν. *-νιβος*, ἡ "ὕδωρ πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν" (ὁ ἰδέ), *χερ-νίπτομαι* "νίπτω τὰς χεῖράς μου, καθαρίζω τι δι' ἡγιασμένου ὕδατος", *ἄ-νιπτος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἄνιπτος, «ἄνιφτος», ἄπλυτος" (*nigᵘ̯-tos=ἀρχ. ἰνδ. niktáḥ=πεπλυμένος, ἀρχ. ἰρλ. necht=καθαρός) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. nénēkti=πλύνει, καθαρίζει, μεταβιβ. nējáyati, ἰρλ. nigid=πλύνει (μᾶλλον=*νίζω*· μέλλ. -ninus=ἀρχ. ἰνδ. ninikṣati), tonach=ἡ πλύσις τῶν νεκρῶν (*to-nigo-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. nykr (*nikwiza-)=δαίμων τῶν ὑδάτων, ἱπποπόταμος, ἀγγλοσαξ. nicor (*nikwuz-)=κροκόδειλος, ἀρχ. γερμ. nihhus=τέρας ποταμῶν, nihussa =θῆλυς δαίμων τῶν ὑδάτων, νύμφη τῆς θαλάσσης ἢ τῶν πηγῶν· ρ. *neigᵘ̯- =νίπτειν, πλύνειν.

νίκη, ἡ "ὑπερίσχυσις, ὑπερτέρησις, νίκη", *νικάω* "ὑπερισχύω, ὑπερτερῶ, ἐπικρατῶ, νικῶ", *νικητήριος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς νικητὴν ἢ νίκην", *νικητήριον*, τὸ "τὸ βραβεῖον τῆς νίκης", *νικητήρια*, τὰ "ἑορτὴ ἐπὶ νίκῃ", βλ. *νεῖκος*.

νίκλον, νεῖκλον, τὸ "εὐρὺ κάνιστρον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἀρχαῖοι ἐλίχνιζον τὸν σῖτον", βλ. *λικμάω*.

νιν ἐγκλιτ. "αὐτόν, αὐτήν, αὐτό", βλ. *μιν*.

***νίξ**, γεν. **νιφός**, ἡ "χιών", βλ. *νίφα*.

νίπτρον, νίπτω, βλ. *νίζω*.

νίσσομαι (μέλλ. **νίσομαι**) "ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω", βλ. *νέομαι*.

νίτρον, κατ' ἀνομ. ἰων., ἀττ. **λίτρον**, τὸ "ἀλκάλιόν τι ὀρυκτόν, ἀνθρακικὴ «σόδα»" (> λατ. nitrum), *νιτρία*, ἡ "ὄρυγμα, ἐξ οὗ ἐξορύσσεται νίτρον" : δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. netr=ὀρυκτὸν ἀλκαλικὸν ἅλας, ἢ ἐκ τοῦ αἰγυπτ. ntr.

νίφα αἰτ. (Ἡσίοδ.) τοῦ ***νίξ, -φός**, ἡ "χιών" (ὀνομαστ. ρ. *snigᵘ̯h-, αἱ λοιπαὶ πτώσεις ἐξηλείφθησαν ὑπὸ τῶν τύπων τῆς λ. *χιών*· πβ. *νιφάδες*, αἱ "τεμάχια πιπτούσης χιόνος, νιφάδες", *νιφετός*, ὁ "πίπτουσα χιών, θύελλα χιόνος, «χιονιά»", *ἀγά-ννιφος* "ὁ ὑπὸ πυκνῆς χιόνος κεκαλυμμένος, χιονοσκεπής") : =λατ. nix· μεταπτ. τύποι : (*snoigᵘ̯hos) γοτθ. snaiws, ἀρχ. γερμ. snēo, νεογερμ. Schnee=χιών, λιθ. sniẽgas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sněgъ=ὡσ. — Ρημ. τύποι : *νείφει* (*sneigᵘ̯heti)=χιονίζει=λατ. nīvit, ἀρχ. γερμ. snīwit, λιθ. sniẽga (προσέτι λατ. ninguit=λιθ. sniñga=χιονίζει, πβ. ἀρχ. ἰρλ. snige =βρέχει, στάζει)· ἐν ἄλλῃ σημ. τὸ ἀρχ. ἰνδ. sníhyati=γίνεται ὑγρός, κολλώδης, προσκολλᾶται· ρ. *sneigᵘ̯h-, *snigᵘ̯h-.

νοερός, νοέω, νόημα, νοήμων, βλ. *νόος*.

νόθος "ὁ μὴ ἐκ νομίμου γάμου υἱός, μὴ γνήσιος, νόθος, πλαστός, κίβδηλος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

νομάς, -άδος, ὁ, ἡ "βόσκων, περιφερόμενος χάριν βοσκῆς", *νομεύς, -έως*, ἐπιχ. *-ῆος*, ὁ "βοσκός, ποιμήν, βουκόλος· διανομεύς", βλ. *νέμω*.

νομίζω, νομικός, νόμιμος, βλ. *νέμω*.

νομός, ὁ "τόπος βοσκῆς (νομῆς), βοσκή, κατοικία", *νόμος*, ὁ "συνήθεια, νόμος", βλ. *νέμω*.

νόος, ἀττ. **νοῦς**, ὁ "ἀντίληψις, νοῦς, νόημα, φρόνησις, λογικόν, σκέψις, διανόημα, καρδιά, σκοπός, σχέδιον, διάθεσις, θέλησις", *νοέω* "ἀντιλαμβάνομαι

(διὰ τῶν ὀφθαλμῶν), παρατηρῶ, νοῶ, σκέπτομαι, ἐπινοῶ, μηχανῶμαι, ἔχω κατὰ νοῦν, σκοπεύω", *νοερός, -ά, -όν* "ἀναγόμενος εἰς τὸν νοῦν, διανοητικός", *νόημα*, τὸ "ὅ,τι διανοεῖταί τις ἢ βάλλει εἰς τὸν νοῦν του, διανόημα, σκοπός, σχέδιον· διάνοια, νοῦς", *νοήμων, -ον*, γεν. *-ονος* "ὁ ἔχων νοῦν, νοήμων, φρόνιμος, τὸν νοῦν ὑγιής", *νου-θετέω* "θέτω τι εἰς τὸν νοῦν τινος, συμβουλεύω, προτρέπω, νουθετῶ" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

νόσος, ὁμ., ἰων. **νοῦσος,** ἡ "ἀσθένεια, νόσος· θλῖψις, ἀθλιότης· πληγή, ὄλεθρος· ἀκαταστασία, στάσις", *νοσέω* "εἶμαι ἀσθενής, νοσῶ, πάσχω, ὑποφέρω· πάσχω ἐκ στάσεως (ἐπὶ πόλεων ἢ κρατῶν)", *νόσημα*, τὸ "ἀσθένεια, λοιμός" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

νοστέω "ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω (εἰς τὸν οἶκόν μου ἢ τὴν πατρίδα μου)", *νόστος, -ου*, ὁ "ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα, πλοῦς", *νόστιμος, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς νόστον", *νόστιμον ἦμαρ*, τὸ "ἡ ἡμέρα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα", βλ. *νέομαι*.

νόσφι(ν) ἐπίρ. "μακράν, χωρίς, «χωριστά», εἰς ἀπόστασιν, κατὰ μέρος, κρυφίως", πρόθ. "μακρὰν ἀπὸ ..., πλήν, ἐκτός", *νοσφίδιος* "κρύφιος, μυστικός, λαθραῖος, κλοπιμαῖος", *νοσφίζω* "ἀπομακρύνω, ἀποχωρίζω, ἀφαιρῶ, ἀποστερῶ, φονεύω", *νοσφίζομαι* "ἀποστρέφομαι, ἀποχωρῶ, ἀπομακρύνομαι, ἐγκαταλείπω" : *-φι, -φιν* ἐκ τοῦ ΙΕ *-bhi, *-bhim (πτωτικοῦ ἐπιθήματος, π.χ. *στρατόφι*)· τὸ *νο-* ἴσως συγγ. τῷ λιθ. nuõ=μακρὰν ἀπό.

νότος, ὁ "ὁ νότιος ἄνεμος (τ.ἔ. ἄνεμος φέρων βροχήν), τὸ νότιον μέρος τοῦ ὁρίζοντος, ὁ νότος", *νότιος*, (α), *-ον* "ὑγρός, πλήρης ὑγρασίας, βροχερός· ὁ πρὸς νότον κείμενος, νότιος", *νοτερός, -ά, -όν* "ὑγρός, βροχερός", *νοτερόν*, τὸ "ὑγρότης, ὑγρασία", *νοτίς, -ίδος*, ἡ "ὑγρασία, ὑγρότης", *νοτίζω* "ὑγραίνω, βρέχω· ἀμτβ. εἶμαι ὑγρός" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *snotos, συγγ. τοῖς : λατ. natō=κολυμβῶ (*snə-t-ō), ἀρμ. nay=ὑγρός, ρευστός (*snə-t-).

νουθετῶ, νοῦς, βλ. *νόος*.

νύ, νὺν "λοιπόν", *νῦν*, ἀττ. *νυν-ί* (πβ. *ὁδ-ί, οὑτοσ-ί* κ.τ.λ.) "κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον, «τώρα, τώρα δά»" : *νύ* "ἀλλά, μετὰ ταῦτα, τότε, ἀκολούθως"=ἀρχ. ἰνδ. nú, nū́, τοχ. A nu=ἀλλά, μετὰ ταῦτα, τότε, χεττ. nu=καί, καὶ ἐκεῖ, οὕτω, ἀλλά, λατ. nu-diūs (tertius)=τρίτην ἤδη ἡμέραν, προχθές, ἀρχ. γερμ. nŭ=νῦν, λοιπόν, λιθ. nù=λοιπόν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. nъ=ἀλλά· *νύν, νῦν*= τοχ. A num, ἐνισχυμένος τύπος nunak=πάλιν, ἐκ νέου, ἴσως καὶ λατ. num, nun-c.

νύμφη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, νύμφη, «νύφη», παρθένος, Νύμφη", *νύμφιος* καὶ *νυμφίδιος, νυμφικὸς* ἐπίθ. "ὁ ἀνήκων εἰς νύμφην, νυμφικός" *νυμφίος*, ὁ "γαμβρός, νεόγαμος ἀνήρ, νεόνυμφος σύζυγος", *νυμφεύω* "δίδω εἴς τινα τὴν θυγατέρα μου εἰς γάμον, μνηστεύω αὐτήν· ὑπανδρεύομαι" : συγγ. τοῖς : λατ. nūbō=ὑπανδρεύομαι (ἐπὶ γυναικός), cō-nūbium (*cō-snūbiom) οὐδ.=γάμος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. snubiti=ἀγαπᾶν, ζητεῖν εἰς γάμον· ρ. *sneubh-. Πβ. *νυός*.

νύν, νῦν, νυνί, βλ. *νύ*.

νὺξ (**νυκτ-ς*), γεν. **νυκτὸς** (τὸ *-υ-* ἀντὶ *-ο-* ἀσαφές), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ νύξ, «νύκτα»", *νύκτωρ* ἐπίρ. "ἐν καιρῷ νυκτὸς" (ἀρχικῶς αἰτ. ἑν.), *νύκτερος, -ον, νυκτερινός, -ή, -όν* "ὅ,τι καὶ νῦν, νυκτερινὸς" (πβ λατ. nocturnus), *νυκτερίς, -ίδος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ νυκτερίς, «νυχτερίδα»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. nák

(ἀντὶ *nákt)=νύξ, náktam αἰτ. ἐπιρ.=κατὰ τὴν νύκτα, ἀλβ. nate, λατ. nox, γεν. noctis θηλ.=νύξ (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i, πβ. ἐπίρ. nox=νύκτωρ, ἐκ τοῦ *noct-es), noctū=κατὰ τὴν νύκτα (θ. μετὰ τοῦ u *noqtu-), ἀρχ. ἰρλ. innocht=κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα, γοτθ. nahts, ἀρχ. γερμ. naht, νεογερμ. Nacht=νύξ, λιθ. naktìs, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. noštь=νύξ. ΙΕ *noqt- (*noqti-, *noqtu-, *noqt[e]r-)· προσέτι χεττ. nekuz=νύξ (*neqᵘt-s ;). — Οἱ τύποι ἄνευ τοῦ τ: *νύχα* "νύκτωρ" Ἡσύχ., *ἔννυχος, ἐννύχιος* "ὁ ἐν νυκτί, νυκτερινός", *παννύχιος* "ὁ καθ' ὅλην τὴν νύκτα διαρκῶν, ὁλονύκτιος", *παννυχίς, -ίδος, ἡ* "ἑορτὴ διαρκοῦσα καθ' ὅλην τὴν νύκτα", *αὐτονυχὶ* ἐπίρ. "τὴν νύκτα τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τὴν αὐτὴν νύκτα", *εἰνάνυχες* "ἐπὶ ἐννέα νύκτας" εἶναι ἀσαφεῖς, ἀναμφιβόλως ὅμως παρήχθησαν ὑστερογενῶς.

νυός, -οῦ, ἡ "ἡ γυνὴ τοῦ υἱοῦ, νύμφη, γυνὴ ἔγγαμος": ἐκ τοῦ ΙΕ *snusós= ἀρμ. nu, γεν. nuoy=ὡσ.· πβ. *snusā́ ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. snuṣā́ θηλ.=ἡ γυνὴ τοῦ υἱοῦ, ἀρχ. γερμ. snur (νεογερμ. Schnur=ὡσ.), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. snъcha =ἡ γυνὴ τοῦ υἱοῦ· πβ. προσέτι λατ. nurus=ἡ γυνὴ τοῦ υἱοῦ, νύμφη (θ. μετὰ τοῦ u κατὰ τὸ socrus) καὶ ἀλβ. nuse=νύμφη (*snusiē). Περαιτέρω συσχετισμὸς πρὸς τὰς ρ. *s(e)neu-, *sneubh- (βλ. *νεῦρον, νύμφη*) εἶναι δυνατός.

νύσσα, -ης, ἡ "στήλη ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ, ἔνθα οἱ ἁρματηλάται ἐτερμάτιζον τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ δρόμου καὶ στρέφοντες τὸ ἅρμα κατηυθύνοντο πρὸς τὴν ἀφετηρίαν, ἀφετηρία": ἴσως προελλ.-αἰγ.

νύσσω, ἀττ. **νύττω** "ὠθῶ, «σκουντῶ», τρυπῶ δι' ὀξέος ὀργάνου, κεντῶ, διαπερῶ", βλ. *νεύω*.

νυστάζω "κοιμῶμαι, εἶμαι νυσταλέος, ἔχω διάθεσιν πρὸς ὕπνον, δὲν δίδω τὴν προσήκουσαν προσοχήν, εἶμαι ἀμελὴς καὶ ἀδιάφορος", *νύσταλος, -ον, νυσταλέος, -α, -ον* "ὑπναλέος, νυσταλέος": συγγ. τοῖς: λιθ. snáudžiu=κοιμῶμαι ἐλαφρῶς, snaudālius=νυσταλέος ἄνθρωπος, snaudulȳs=ἐλαφρὸς ὕπνος, snústu, snústi=ἀποκοιμᾶσθαι· ρ. *sneud(h)-. — Περαιτέρω σχέσις πρὸς τά: *νυθὸν* "ἄφωνον, σκοτεινόν", *νυθῶδες* "σκοτεινῶδες" Ἡσύχ., λατ. nūbēs=νέφος εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ βασ. σημ. "συγκεχυμένος, ἐσκοτισμένος".

νύχιος, (-α), -ον "νυκτερινός, ζοφερός", βλ. *νύξ*.

νὼ ὀνομ., αἰτ. δυϊκ. "ἡμεῖς οἱ δύο, ἡμᾶς τοὺς δύο": =ἀρχ. ἰνδ. nāu (*nā+nu), ἀβεστ. nā, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. na (ΙΕ *nō)· ὁμ. *νῶϊ* (πβ. *σφῶϊ*) ἐκ τοῦ *νω + *Fι "δύο", πβ. διαλ. *Fί-κατι*, λατ. vī-gintī (βλ. *εἴκοσι, ἴδιος*)· γεν., δοτ. *νῶϊν, νῷν* ἐκ τοῦ *νω-Fιν (πβ. ἀρχ. ἰνδ. vi-śatiḥ)· κτητ. ἀντων. *νωΐτερος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο, ἡμῶν τῶν δύο". Πβ. *ἡμεῖς*.

νώγαλα, τὰ "ὀρεκτικὰ ἐδέσματα", *νωγαλίζω, νωγαλεύω* "τρώγω ὀρεκτικὰ ἐδέσματα": ἀβεβ. ἐτυμολ.

νωδὸς "ὁ ἄνευ ὀδόντων, ἐστερημένος ὀδόντων", *νωδογέρων*, ὁ "γέρων ἄνευ ὀδόντων": ἀντὶ **νώδων* (**νε-οδων*) κατὰ τὸ *στράβων*: *στραβός*. Βλ. 1 *νη-*.

νώδυνος "ὁ μὴ αἰσθανόμενος ὀδύνην, ἀνώδυνος, καταπραΰνων τὸν πόνον", *νωδυνία*, ἡ "ἡ ἔλλειψις ὀδύνης, ἀνωδυνία": ἐκ τοῦ **νε-+ὀδύνη*. Βλ. 1 *νη-*.

νωθὴς "ὀκνηρός, νωθρός, βραδύς, ἀμβλύς, χαλαρός", *νωθείᾱ*, ἡ "ὀκνηρία, νωθρότης, βραδύτης", *νωθρὸς* "ὀκνηρός, δυσκίνητος, νωθρός, χαλαρός", *νωθρότης, -ητος*, ἰων. *νωθρίη*, ἡ "χαυνότης, βραδύτης, νωθρότης, ἀδιαφορία",

νωθρεύομαι "εἶμαι νωθρὸς (βραδύς)": ὡς σημαῖνον "ὁ μὴ φροντίζων περί τινος" ἐκ τοῦ *νε-+*ὄθομαι* "φροντίζω". Βλ. 1 *νη-*.

νωΐτερος, βλ. *νώ*.

νῶκαρ, τὸ "νωθρότης, αἰώνιος ὕπνος, θάνατος", βλ. *νέκυς*.

νωλεμὲς καὶ **νωλεμέως** ἐπιρ. "ἀκαταπονήτως, ἀπαύστως, ἀδιακόπως": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ μὴ συντριβόμενος (καταπίπτων)", προῆλθεν ἐκ τοῦ *νε-+*ὄλεμος* (τὸ ὀ- πρόθημα, τὸ δὲ λεμο- συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. lam, νεογερμ. lahm=χωλός, παράλυτος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lomljǫ, lomiti=θραύειν).

νωμάω "διανέμω, μοιράζω· διευθύνω, κυβερνῶ", βλ. *νέμω*.

νώνυμος καὶ **νώνυμνος** "ὁ μὴ ἔχων ὄνομα, ἀνώνυμος, ἄδοξος": ἐκ τοῦ *νε-+ὄνομα (ὄνυμα)*. Πβ. 1 *νη-*.

νωπέομαι "εἶμαι κατηφής": *νώψ* "ἀσθενὴς τῇ ὄψει" Ἡσύχ. (*νε-+*ὄπτομαι*).

νῶροψ, -οπος [1] (μόνον ἐν ταῖς φράσεσι *νώροπι χαλκῷ, νώροπα χαλκόν*, π.χ. Ἰλ. Η 206 καὶ Ὀδ. ω 467): ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἐνεργὸς θέλησις βλέπουσα", εἶναι συγγ. τοῖς: *νωρεῖ* "ἐνεργεῖ" Ἡσύχ., λιθ. nóriu, norė'ti =θέλειν.

νῶτον, τό, **νῶτος,** ὁ "τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ σώματος, ἡ ράχις, «πλάτη»· πᾶσα εὐρεῖα ἐπιφάνεια (ἰδίως τῆς θαλάσσης), μεγάλη ἔκτασις γῆς", *νωτιαῖος, -α, -ον* "ὁ ἀνήκων εἰς τὰ νῶτα ἢ τὴν ράχιν", *νωτίζω* "στρέφω τὰ νῶτα· καλύπτω τὰ νῶτά τινος": ἐκ τοῦ *nō-to-, συγγ. τῷ ἐξησθενωμ. β. λατ. natis, πληθ. natēs=γλουτὸς (*nə-tis).

νωχελὴς (καὶ **νωχαλὴς**) "ὁ κινούμενος βραδέως, δυσκίνητος, νωθρός, νωχελής", ὁμ. *νωχελίη* (ἑλληνιστ. -ίᾱ), ἡ "βραδύτης, νωθρότης, νωχέλεια", *νωχελεύομαι* "εἶμαι νωχελής": ἀβεβ. ἐτυμολ.

νώψ, βλ. 1 *νη-*, *νωπέομαι*.

Ξ

ξαίνω (μέλλ. **ξανῶ**) "ξέω, κτενίζω, «λαναρίζω», ξαίνω, κατεργάζομαι ὑφάσματα, κτυπῶ, πλήττω", *ξάνιον*, τὸ "κτένιον χρησιμοποιούμενον διὰ τὸ «λανάρισμα» τῶν ἐρίων", *ξάσμα*, τὸ "ἔριον ἐξασμένον («λαναρισμένο»)", *ἐπίξηνον*, τὸ "χονδρὸν καὶ σκληρὸν ξύλον («κούτσουρο»), ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκοπτον εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ κρέας, ἢ ἐφ' οὗ ὁ δήμιος ἔκοπτε τὴν κεφαλὴν τοῦ καταδίκου": ἐκ τοῦ *qsn̥i̯ō, συγγ. τῷ λατ. sentis ἀρσ.=ἀκανθώδης θάμνος (*qsen-tis ἢ *qsn̥-tis)· ρ. *qs-en- = ξέειν, ξύειν ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *qes- ἐν τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. česǫ, -ati=κτενίζειν κ.τ.λ. (βλ. *κεσκέον*)· προσέτι ρ. *qs-es- ἐν τῷ ξέω "ὅ,τι καὶ νῦν, ξέω, ξύω, ξύνω" καὶ *qs-eu- ἐν τῷ ξύω "ξέω, ξύω, ξύνω" (ἃ ἰδέ).

ξανθὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, ξανθός", *ξανθίζω* "κάμνω τι ξανθόν": ἴσως ἐκ τοῦ

1. Κατὰ τὰ ἡμέτερα λεξικὰ ἡ λ. *νῶροψ* σημαίνει "ἀπαστράπτων, λαμπρός, στιλπνός".

*k̂s-en-dho- (ἂν τὸ ξαν- κατὰ συμφυρμὸν τοῦ *ξεν- καὶ *ξα-=*ξn̥-), παράγωγα τοῦ μετὰ τοῦ n(o)- θ. : λατ. cānus (*cas-nos)=πολιός, ὑπόλευκος, ψαρός, ἀρχ. γερμ. hasan=πολιός, ψαρός, λάμπων, haso, νεογερμ. Hase =λαγὸς (ὑπόλευκον ζῷον)· ἀνάλογον μᾶλλον εἶναι καὶ τὸ ξουθὸς "κιτρινωπός, μαυροκίτρινος" ἐκ τοῦ *k̂s-ou-dho-, παράγωγα τοῦ μετὰ τοῦ u-/u̯o-θ. : ἀγγλοσαξ. hasu, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hǫss (*k̂as-u̯o-)=φαιός.

ξάντης, ὁ "ὁ ξαίνων ἔρια", *ξαντικός, -ή, -όν* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τὸ ξαίνειν τὰ ἔρια", βλ. *ξαίνω.*

ξένος, ἰων. **ξεῖνος,** δωρ. **ξένϜος,** ὁ "ὁ ἐξ ἄλλης χώρας, ἀλλοδαπός, ξένος, φιλοξενούμενος", ὡς ἐπίθ. *ξένος, -η, -ον* "ὅ,τι καὶ νῦν, ξένος, ἀλλότριος, παράδοξος", *ξένιον,* ὁμ. (ἰων.) *ξεινήϊον,* τὸ "δῶρον, τὸ ὁποῖον ἔδιδεν ὁ φιλοξενῶν εἰς τὸν ἀπερχόμενον φιλοξενηθέντα", *ξένιος,* (-α), -ον, *ξενικός, -ή, -όν* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς ξένον", *ξενίζω,* ὁμ. (ἰων.) *ξεινίζω* "ὑποδέχομαι ξένον, φιλοξενῶ" : *ξ-ενϜο-ς (ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἐνεστ. *ghs-en-u̯ō- ; ἀλλὰ μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ *ξενjος, πβ. φωνητικῶς τὸν τύπον *γόννα*), συγγ. τῷ ἐκτετ. β. ἀλβ. huaj=ξένος (*ghsēn-)· πβ. ΙΕ *ghos-tis ἐν τοῖς : λατ. hostis=ξένος, πολέμιος, ἐχθρός, γοτθ. gasts, ἀρχ. γερμ. gast, νεογερμ. Gast=ὁ φιλοξενούμενος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. gostь=ὁ φιλοξενούμενος.

ξερὸς "ξηρός, ξερός", βλ. *ξηρός.*

ξέω (ὁμ. ἀόρ. **ξέσσαι**) "ξύω, ξύνω, ξέω, καθιστῶ τι λεῖον, λειαίνω, στιλβώνω", *ξεστὸς* "ἐξεσμένος, λεῖος ἢ στιλπνὸς γενόμενος διὰ ξέσεως" : ἐκ τοῦ *qs-es-ō, ρ. *qs-es- παρὰ τῇ *qs-en- καὶ *qs-eu-, βλ. *ξαίνω*· πβ. *ξώστρᾱ* (ἐν λ. *ξῡ́ω*).

ξηρὸς "ξερός, «στεγνός», ξηρός, ἰσχνός, αὐστηρός, σκληρός", *ξηρὰ* (ἐνν. *γῆ*), ἡ "ἡ «στεριά», γῆ", *ξηρόν,* τὸ "ἡ ξηρά", *ξηραίνω* "καθιστῶ τι ξηρόν, ξηραίνω, «στεγνώνω», ἀποξηραίνω, ἀφαιρῶ τὸ ὕδωρ", *ξηρότης, -ητος,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ξηρότης, ξηρασία" (ἐξησθενωμ. β. *ξερὸς* ἐν τῇ ὁμ. φράσει *ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο* "πρὸς τὴν στερεάν, ξηρὰν γῆν" Ὀδ. ε 402) : συγγ. τῷ λατ. serēnus (*kseres-nos)=ξηρός, αἴθριος, εὔδιος, φωτεινός, διαυγὴς καὶ serēscō=ξηραίνομαι· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. γερμ. serawēn=ξηραίνεσθαι (μσν. γερμ. serben, νεογερμ. serbeln=ἀποξηραίνεσθαι, μαραίνεσθαι)· ρ. *ksĕr-=ξηρός, ἴσως ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *k̂sā- (*k̂sē-;)=καίειν ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. kṣāyati=κατακαίει καὶ kṣāráh=καίων, καυστικὸς (κατὰ τὸν τύπον=*ξηρός* ;).

ξίφος (σκίφος Ἡσύχ.), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ξίφος, «σπαθί», μάχαιρα", *ξιφίᾱς* (σκ-), ὁ "μέγα ξίφος· ἰχθὺς φέρων μακρὸν ρύγχος ἐν εἴδει ξίφους", *ξίφαι* "τὰ ἐν ταῖς ρυκάναις δρέπανα ἢ σιδήρια" Ἡσύχ., *ξιφήρης, -ες* "ὁ ἔχων ξίφος, ὡπλισμένος μὲ ξίφος" : μᾶλλον εἶναι ξένη λ. (σημιτ. ;).

ξόανον, τὸ "πᾶν τὸ ἐξεσμένον (γεγλυμμένον), εἴδωλον ἐκ ξύλου, ἄγαλμα (ὁμοίωμα) θεοῦ", βλ. *ξῡ́ω.*

ξουθὸς "κιτρινωπός, μαυροκίτρινος", *ξουθό-πτερος, -ον* "ὁ ἔχων κιτρινωπὰ πτερά", βλ. *ξανθός.*

ξυήλη, ἡ "ἐργαλεῖον κατάλληλον πρὸς ξέσιν ξύλου", βλ. *ξῡ́ω.*

ξύλον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ξύλον, ξυλεία κατάλληλος πρὸς οἰκοδομήν, δοκός, ράβδος, τράπεζα ἀργυραμοιβοῦ, «τραπέζι»· ἐν τῷ πληθ. σχίζαι, ξύλα πρὸς καῦσιν", *ξύλινος, ξυλικὸς* "ὁ ἐκ ξύλου, ξύλινος" (ἐν ἀττ. ἐπιγρ. καὶ *σύλον,*

σύλινος), *ξυλίζομαι*, *ξυλεύω* "κόπτω ἢ συλλέγω ξύλα", ὁμ. *ξύλοχος*, ἡ "φωλεὰ ἀγρίου ζῴου, τόπος πλήρης δένδρων, πυκνὸν δάσος, λόχμη" (καθ' ἁπλολογίαν ἐκ τοῦ **ξυλο-λοχος*, βλ. *λέχος*): ἐκ τοῦ *ksulom, μᾶλλον= λιθ. šùlas=στῦλος, ὀρθοστάτης, σανὶς βαρελίου, πβ. λευκορρωσ. šula=τὸ «κούτσουρο» (*kseulā), ἴσως καὶ τά: ἀρχ. γερμ. sūl=πάσσαλος, κίων, μεταπτ. γοτθ. sauls=κίων (ἀρχικὸς φθόγγος *s- ἢ *ks-). Πβ. *σέλμα*, *ὕλη*.

ξύλοχος, ἡ "φωλεὰ ἀγρίου ζῴου, τόπος πλήρης δένδρων, πυκνὸν δάσος, λόχμη", βλ. *ξύλον*.

ξὺν "σύν" (ἀττ. μέχρι τοῦ 5ου π.Χ. αἰ., ἁπαντᾷ σχεδὸν μόνον ἐν συνθέτοις), νεώτ. δευτερ. τύπος *σύν*, βοιωτ. *σοὺν* (πβ. ἐπίσης *ξὺ* ἐν τῇ λ. *μεταξύ*, βλ. *μετά*)· *σὺν* ὡς πρόθ. "ὁμοῦ, μετά τινος, σύν", ὡς ἐπίρ. "ὁμοῦ, ἐν τῷ ἅμα, ἀπὸ κοινοῦ, προσέτι, ὁμοίως": συσχετισμὸς πρὸς ἄλλας γλώσσας ἀβέβαιος (πβ. ἰλλυρ. ὄν. ποτ. Sy-baris χυρ. σημαίνει "συρροή;"). Βλ. *ξυνός*, 1 *ξυστός*.

ξῦνός (**ξυν-jός*) "κοινός, δημόσιος, καθολικός", ἰων. *ξυνήων*, *-ήονος*, δωρ. *ξυνᾱν*, *-ᾶνος* "μέτοχος" (**ξυν-ᾱϝων*). Πβ. *κοινός*, *κοινών*, δωρ. *κοινᾶν* (βλ. *κοινός*).

ξυρέω, ξύρω "ξυρίζω", *ξυρ-ήκης*, *-ες* "ὀξύς, κοπτερὸς ὡς ξυράφιον· μέχρι δέρματος ξυρισμένος", *ξυρίς*, *-ίδος*, "φυτόν τι ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἴριδος, ἔχον φύλλα ὁμοιάζοντα πρὸς ξυράφιον", *ξυρόν*, τὸ "ξυράφιον", βλ. *ξύω*.

ξυστόν, τὸ "τὸ ἐξεσμένον ξύλον τοῦ δόρατος, δόρυ", βλ. *ξύω*.

1 **ξυστός**, ὁ "δρόμος πεφραγμένος διὰ δένδρων ἢ θάμνων, ὑπόστεγος στοά": ἐκ τοῦ *ξὺν* + *στ-ος* (τὸ -στ- συγγ. τῇ ρ. *stā-, βλ. *ἵστημι* καὶ *δύστος*, *δύστηνος* [ἃ ἰδὲ] ἐκ τοῦ **δυσ-στ-ος*, **δυσ-στανος*, ἀρχ. ἰνδ. duhstaḥ· πβ. ἐπίσης *παστὸς* ἐκ τοῦ **παρ-στ-ός*, ὃ ἰδέ). Βασ. σημ. τῆς λ. *ξυστὸς* εἶναι "ὁ προσηρτημένος εἰς ἄλλο πρᾶγμα, συνδεδεμένος μετ' αὐτοῦ", πβ. *ξυστάδες* "αἱ πυκναὶ ἄμπελοι" Ἡσύχ.

2 **ξυστὸς** "ἐξεσμένος, λελειασμένος, τετριμμένος", βλ. *ξύω*.

ξύω (παθ. πρκ. **ἔξυσμαι**) "ξέω, ξύνω, ξύω, τρίβω, λειαίνω, στιλβώνω", *ξυστὸς* "ἐξεσμένος, λελειασμένος, τετριμμένος", *ξυστόν*, τὸ "τὸ ἐξεσμένον ξύλον τοῦ δόρατος, δόρυ", *ξύσμα* (καὶ *ξῦσμα*), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ ξῦσμα, ἀπόξυσμα", *ξύστρα*, ἡ "στλεγγίς, «ξυστρί», ξύστρα", *ξυστίς*, *-ίδος*, ἡ "στλεγγίς, ξύστρα· πολυτελὴς ἐσθής", *ξυστήρ*, *-ῆρος*, ὁ "ἐργαλεῖον κατάλληλον πρὸς ξέσιν ἢ γλυφήν, ξύστρα", *ξυήλη*, ἡ "ἐργαλεῖον κατάλληλον πρὸς ξέσιν ξύλου": ρ. *qs-eu- (πβ. *qs-es-, *qs-en-, βλ. *ξαίνω*, *ξέω*), πβ. *ξυρόν*, τὸ "ξυράφιον" καὶ ἀρχ. ἰνδ. kṣuráḥ ἀρσ.=ψαλίδιον, ξυράφιον, ἀκανθῶδες φυτόν, νεοπερσ. šor, κουρδ. šūr=ἁλμυρός (*ξυρέω* "ξυρίζω", *ξυρέομαι* "ξυρίζομαι", *ξυρίς*, ἡ "φυτόν τι ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἴριδος, ἔχον φύλλα ὁμοιάζοντα πρὸς ξυράφιον, λατ. Iris foetida")· πβ. τὴν μετ' ἐρρίνου ἐπιθήματος ρ. *qs-n-eu- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. kṣṇáuti=τροχίζει, ἀκονίζει, τρίβει, kṣṇótram οὐδ.=ἡ ἀκονόπετρα, μτχ. kṣṇutáḥ, λατ. novācula θηλ.=ψαλίδιον, ξυράφιον (ἐκ τοῦ *novāre, IE *qsnou̯ā-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. snøggr=ὁ λίαν κεχαρμένος, snoðenn=ὁ ἐν χρῷ κεχαρμένος, «σύρριζα κουρεμένος», snauðr=ἀπογεγυμνωμένος, μσν. γερμ. snoede=ὀλίγος, ἀδύνατος (νεογερμ. schnöde=χυδαῖος, περιφρονητικός). — Ἐνταῦθα ἐπίσης ἀνήκει ἡ λ. *ξόανον*, τὸ "πᾶν τὸ ἐξεσμένον (γεγλυμμένον), εἴδωλον ἐκ ξύλου, ἄγαλμα (ὁμοίωμα) θεοῦ" (*qs-ou̯-eno-m)· τῆς αὐτῆς ρ.

μᾶλλον εἶναι καὶ τὸ *ξώστρᾶ* "ψηκτρίς, ψήκτρια" Ἡσύχ. (*qsō[u]-, ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ *qsōs-, συγγ. τῷ *ξέω*).

Ο

ὀ- πρόθημα ἀθροιστ. "μετά, ὁμοῦ, ὁμοίως" ἐν τοῖς: ὁμ. *ὄπατρος* "ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρός, ὁμοπάτριος", *ὄτριχες ἵπποι*, οἱ "ἵπποι ἔχοντες ὁμοίας τρίχας", *ὄαρ*, γεν. *ὄαρος, ἡ* "σύζυγος" (πβ. *οἰέτεας* αἰτ. πληθ. "τοὺς ἔχοντας τὰ αὐτὰ ἔτη")· τὸ *ὀ-* εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι αἰολισμὸς ἀντὶ *ἁ-* (πβ. καὶ *ὀκλάζω*, προσέτι *ὀγάστωρ* "ὁμογάστωρ", *ὄζυγες* "ὁμόζυγες", *ὄξυλον* "ἰσόξυλον" Ἡσύχ)· ἀλλ' ὅμως, ἐν μέρει τοὐλάχιστον, εἶναι δυνατὸν ἐπίσης νὰ εἶναι βάσις αὐτοῦ οἱ μεταπτ. τύποι *se-, *so- "ἕν, ὁμοῦ" (πβ. *ἑ-κατὸν* καὶ *ὁ-πλή*, ἂν σημαίνῃ "εἷς μόνον ὄνυξ, ὁπλή")· εἰς λέξεις τινάς, οἷον *ὀ-κέλλω* "προτρέπω, ὠθῶ πρὸς τὰ ἐμπρός", *ὀ-τρῡ́νω* "παρορμῶ, παροτρύνω", *ὄ-βρῑμος* "βίαιος, σφοδρός, δυνατός, ἰσχυρός", *ὀ-λόπτω* "ἀποσπῶ, ἀποτίλλω, ἐκλεπίζω, ἀφαιρῶ τι ἀπό τινος", *ὀδὰξ* ἐπίρ. "κρατῶν σφιγκτῶς διὰ τῶν ὀνύχων", νεώτ. ὁμ. (Ὀδ.) "διὰ τῶν ὀδόντων, δάκνων", *ὄζος, ὁ* "ὁ συνοδός, ἀκόλουθος· κλάδος, βλαστός", *ὄσχη, ἡ, ὄσχος, ὁ* "τὸ «κλωνάρι», ὁ βλαστός", *ὄψον*, τὸ "ἔδεσμα, τροφή, κρέας, πᾶν ὅ,τι τρώγεται μετὰ τοῦ ἄρτου ἢ τῆς τροφῆς ὡς προσφάγιον, πολυτελὲς ἔδεσμα, ἰχθὺς («ψάρι») ὡς προσφάγιον, καρύκευμα ἥδυσμα" κ.ἄ., εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχει ἡ σημ. "πρός, παρά, πλησίον", ἡ βάσις εἶναι τὰ ἀντων. μόρια *ĕ̄, *ŏ̄ (ἀρχικῶς ὀργαν. τοῦ δεικτ. θ. *e- καὶ *o-· πβ. *ἐ-θέλω, ἠ-βαιός*, ἴσως καὶ *ὠ-ρύομαι*)· περὶ τῆς ἐνδεχ. συγγενείας μετὰ τοῦ *Fo- πβ. *οἴγνῡμι, ὀφλισκάνω* (*ὀφείλω*).

ὁ, ἡ, δωρ. **ᾱ** (πληθ. ἀττ. **οἱ, αἱ** ἀναλογικῶς πρὸς τὸν ἑν. *ὁ, ἡ* ἀντὶ τῶν δωρ. τύπων **τοί, ταί**· παρ. Ὁμ. ἀπαντῶσι καὶ οἱ δύο τύποι παραλλήλως) δεικτ. ἀντων. καὶ ἄρθρον "οὗτος, ἐκεῖνος, αὕτη, ἐκείνη· ὁ, ἡ": ἐκ τοῦ *so, *sā= ἀρχ. ἰνδ. sá (sáḥ), sā, ἀρχ. λατ. sa-psa=ipsa, som, sam, sōs, sās=eum, eam, eōs, eās, gall. so-sin nemeton=hoc sacellum, ἀρχ. ἰρλ. (s)an- οὐδ. τοῦ ἄρθρου, γοτθ. sa, sō=αὐτός, αὐτή, ἀλβ. *so, *sā ἐν τοῖς k-ü=οὗτος, kejó= αὕτη. Πβ. τὸ ἀντὶ οὐσ. χρησιμοποιούμενον *ὅς* (*καὶ ὅς* κ.τ.λ.), βλ. 2 *ὅς* καὶ *οὗ-τος* ἐκ τοῦ *so-u-. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ δοτ. *οἷ, οἱ* ἐγκλιτ. "αὐτῷ" =ἀβεστ. hōi, ἀρχ. περσ. šaiy.

ὀᾶ ἐπιφ. σχετλιαστικόν, ἀλεξανδρ. **οὐά, οὐᾶ, οὐαί** (ἐκ τοῦ λατ. vae ;) "οὐαί, φεῦ!": συγγ. τῷ λατ. vāh· πβ. IE *u̯ai=οὐαί, φεῦ! ἐν τοῖς: ἀρχ ἰνδ. uvē=ὡσ., ἀρμ. vay=πόνος, δυστυχία, λατ. vae, μσν. ἰρλ. fāe, γοτθ. wai, ἀρχ. γερμ. wē, νεογερμ. wehe=οὐαί, φεῦ!, λεττ. vài=οὐαί, φεῦ, ἄχ! Ὅμοιον εἶναι τὸ ἐπιφ. *ὀἴ* ἐν τῇ λ. *ὀϊζῡ́ς, -ῡ́ος, ἡ* "πόνος, θλῖψις, θρῆνος, ἀθλιότης, δυστυχία" (ὁ ἰδέ).

ὄᾱ, ἰων. **ὄη, οἴη** (Θεόφρ.· > ἀλβ. vāδε, vōδε), ἡ "τὸ δένδρον ἢ «σουρβιά»", *ὄον*, τὸ "ὁ καρπὸς τῆς «σουρβιᾶς», τὸ «σοῦρβο»": ἐκ τοῦ *oiu̯ā, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. eo (*iu̯o-)=τὸ δένδρον ἢ σμῖλαξ, ὁ τάξος, ἀρχ. γερμ. īwa, īha,

ῑgo (*ῑμο-)=σμῖλαξ, τάξος, λιθ. ievà=εἶδος ἀκανθώδους θάμνου, ἡ ράμνος, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. iva=ἰτέα.

ὄαρ, γεν. **ὄαρος** (Ἰλ. Ι 327), ἡ "ἡ συνοδός, σύζυγος", *ὀαρίζω* "οἰκείως συναναστρέφομαί τινα, συνομιλῶ μετ' οἰκειότητος, «γλυκομιλῶ»", *ὀαρισμός,* ὁ "φιλικὴ συνομιλία", *ὀαριστὴς* (Ὀδ. τ 179), ὁ "ἔμπιστος σύντροφος, οἰκεῖος, φίλος", *ὀαριστῦς, -ύος,* ἡ "ἐπικοινωνία ἐμπνέουσα ἐμπιστοσύνην, φιλικὴ συναναστροφή", *ὄαρος,* ὁ "φιλικαὶ σχέσεις, οἰκεία συναναστροφή, λόγος, ᾆσμα": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ὀ-+αρ* (βλ. *ἀραρίσκω*)· πβ. *χαλκ-οάρᾱς* "ὁ μετ' οἰκειότητος χρησιμοποιῶν τὰ χάλκινα ὅπλα".

ὀβελός, μεγαρ. **ὀδελός,** θεσσ. **ὀβελλὸς** (ἀττ. **ὀβολός**· τὸ *-ολ-* κατ' ἀφομ.: "ἀρχαῖον νόμισμα, 6 ὀβολοὶ=1 δραχμή"), ὁ "ξυλίνη ἢ σιδηρᾶ ράβδος χρησιμοποιουμένη διὰ τὸ «ψήσιμο» κρέατος, «σούβλα», τετράγωνος στήλη ἀπολήγουσα εἰς ὀξύ, ὀβελίσκος (ὑποκορ. *ὀβελίσκος,* ὁ "μικρὸς ὀβελός, πᾶν ὀξὺ ἐργαλεῖον"), κριτικὸν σημεῖον": ἀβεβ. ἐτυμολ.· πβ. *ὀπτός.*

ὄβρια, ὀβρίκαλα, ὀβρίκια, τὰ "τὰ νεογνὰ ἀγρίων ζῴων" (πβ. *ἰβρίκαλοι* "χοῖροι" Ἡσύχ.): ἀβεβ. ἐτυμολ.

ὄβρῑμος "βίαιος, σφοδρός, δυνατός, ἰσχυρός", *ὀβριμο-εργός, -όν* "ὁ πράττων βίαια ἔργα, ἄδικος, ἀνόσιος", *ὀβριμό-θυμος, -ον* "ὁ ἔχων ἰσχυρὸν θυμόν, ὁρμητικός": ἐκ τοῦ *ὀ-* (ὡς ἐν τῇ λ. *ὀ-κέλλω* κ.τ.λ.) + *βρίμη,* ἡ "ἐπίθεσις, προσβολή, ὀργή", *βρῖμὸς* "μέγας, χαλεπὸς" Ἡσύχ.· βλ. *βριαρός,* πβ. *ὕ-βρις.*

ὄγδοος, ὁμ. **ὀγδόατος** (κατὰ τὸ *τέτρατος* κ.τ.λ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄγδοος": ἐκ τοῦ **ὄγδοϜος,* συγγ. τῷ *ὀκτὼ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀκτώ", πβ. λατ. octāvus (*oktōuos ;)=ὄγδοος, ἀρχ. γερμ. ahtowi, μσν. γερμ. ehtewer πληθ.=οἱ ὄγδοοι, πρόσωπα κατέχοντα δημοσίαν ἐξουσίαν, φρυγ. *οτυϜει Ϝετει* "τῷ ὀγδόῳ ἔτει"· *-γδ-* ἀντὶ *-κτ-,* ἴσως κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *ἕβδομος.*

ὀγκάομαι "φωνάζω, «γκαρίζω», ἐπὶ ὄνου" ( ) λατ. oncāre)· *ὄγκησις,* ἡ, *ὀγκηθμός,* ὁ "τὸ «γκάρισμα»", *ὄκνος,* ὁ "τὸ πτηνὸν ὁ ἐρωδιός" (**ὄγκνος*): συγγ. τοῖς: λατ. uncō, -āre=φωνάζω, ἐπὶ ἄρκτου, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. jačati =ἀναστενάζειν, ἀλβ. nekóń=στενάζω, ἀναστενάζω· ἠχομιμ. ρ. *enq-, *onq-· προσέτι *ong- ἐν τοῖς: μσν. ἰρλ. ong=στεναγμός, μσν. κάτω γερμ. anken =ἀναστενάζειν.

1 **ὄγκος,** ὁ "τὸ ἄγκιστρον τοῦ βέλους": =λατ. uncus=ἀγκύλος, κυρτός· ὡς οὐσ. =ἄγκιστρον· συγγ. τοῖς: *ἄγκος,* τὸ "κοιλάς", *ἀγκών,* ὁ "καμπή, πᾶσα γωνία, κεκαμμένος βραχίων" κ.τ.λ., ἀρχικὸς φθόγγος *α*: *ο.* Πβ. 2 *ὄγκος.*

2 **ὄγκος,** ὁ "φορτίον, βάρος, ὄγκος, σπουδαιότης, μεγαλοπρέπεια" (*ὀγκηρὸς* "ὀγκώδης, πομπώδης", συγκρ. *ὀγκότερος,* ὑπερθ. *ὀγκότατος* "ὀγκωδέστερος, -έστατος", *ὀγκόω* "καθιστῶ τι ὀγκῶδες, ἐπισωρεύω, ἐγείρω, διαστέλλω, μεγαλύνω", *ὀγκώδης, -ες* "ὁ ἔχων ὄγκον, ὀγκώδης, ἐξωγκωμένος"): συγγ. τοῖς: *ἐν-εγκεῖν* ἀπρφ. ἀορ. β' τοῦ *φέρω, διηνεκὴς* "ἀδιάκοπος, συνεχής, ἀτελεύτητος" (ἃ ἰδέ)· ρ. *enek-.— Ἡ λ. *ὄγκιον,* τὸ "κιβώτιον (θήκη) ἢ ἀγγεῖον ἔχον λαβὰς («χερούλια»), εἰς τὸ ὁποῖον ἐτίθεντο σιδηρᾶ ἐργαλεῖα" (Ὀδ. φ 61) εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνήκῃ ἐπίσης εἰς τὸ 1 *ὄγκος.*

ὄγμος, ὁ "ἡ αὖλαξ («αὐλακιά») ἡ σχηματιζομένη κατὰ τὴν ἄροσιν, τροχιὰ (τῆς σελήνης κ.τ.λ.)· ἡ σειρά, τὴν ὁποίαν σχηματίζει ὁ θερίζων τὸ χόρτον ἢ τὸν σῖτον, ἡ κατὰ τὸν θερισμὸν εὐθεῖα γραμμὴ (σειρὰ) τοῦ θεριστοῦ"

(πβ. Θεόκρ. 10,2 *ὄγμον ἄγειν*), *ὀγμεύω* "κινοῦμαι κατ' εὐθεῖαν γραμμήν, κυρ. ἐπὶ γεωργῶν ἀροτριώντων ἢ θεριζόντων· πορεύομαι ἐν γραμμῇ, βαδίζω μετὰ δυσκολίας": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ájmaḥ ἀρσ.=τροχιά, ἑλλ. *ἄγω* "ὁδηγῶ, μεταφέρω, ἄγω"· ἀρχικὸς φθόγγος *α*: *ο*.

ὄγχνη, ἡ "ἡ ἀπιδέα, «ἀχλαδιά»· τὸ «ἀχλάδι»": συγγ. τοῖς: *ἄχερδος, ἀχράς* (ἃ ἰδέ).

ὀδάξ ἐπίρ. "κρατῶν σφιγκτῶς διὰ τῶν ὀνύχων"· νεώτ. ὁμ. ('Οδ.) "διὰ τῶν ὀδόντων, δάκνων" (κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *ὀδὼν* καὶ *δάκνω*): πρόθημα *ὀ*- "πρός, παρά, πλησίον" + ρ. *dengh- =σφιγκτῶς (στερεῶς) ἁρπάζειν ἐν τοῖς ἀρχ. ἰνδ. daghnōti=ἐπιτυγχάνει, -daghnáḥ=φθάνων μέχρις ἑνὸς σημείου, ἀρχ. ἰρλ. daingen=στερεός, σταθερός, σκληρός. — 'Ενταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ὀδάξω, ἀδάξω* (τὸ *ἀ*- κατ' ἀφομ. πρὸς τὸ ἀκολουθοῦν *-α-*), *ἀδαχέω, -άω* "ξύνω διὰ τῶν ὀνύχων, κνίζω, αἰσθάνομαι «φαγούρα»", *ἀδαγμός*, ὁ "δῆξις, κνησμός, «φαγούρα»". Πβ. *ὀδαγμός*.

ὀδάω, ὀδεύω, ὅδιος, ὁδίτης, βλ. *ὁδός*.

ὀδμή, δωρ. **ὀδμά**, ἀττ. **ὀσμὴ** (**ὀδ-σ-μᾱ*), ἡ "ὀσμή, «μυρωδιὰ»", *ὀδμάω* (καὶ *ὀσμ-*), *ὀδμάομαι* "ὀσφραίνομαι, μυρίζω ὡραῖα· ἐννοῶ", *ὀδμαλέος* "ὁ ἀναδίδων ἰσχυρὰν ὀσμήν, δυσώδης"· *ὄζω* (**ὀδjω*), πρκ. *ὄδ-ωδα* "ἔχω ὀσμήν, μυρίζω", ἑλληνιστ. *ὀδωδή*, ἡ "ὀσμή"· *δυσ-ώδης* "ὁ ἀναδίδων κακὴν ὀσμήν, δυσώδης", *εὐ-ώδης* "ὁ ἔχων καλὴν ὀσμήν, πλήρης εὐωδίας, εὔοσμος", *ὀσφραίνομαι* "μυρίζομαι, ὀσφραίνομαι, ἀνιχνεύω διὰ τῆς ὀσφρήσεως" (*ods-): συγγ. τοῖς: ἀρμ. hot=ὀσμή, ὄσφρησις, λατ. odor ἀρσ.=ὀσμή, ὄσφρησις, ode-, ol-faciō=ὀσφραίνομαι, oleō=ἔχω ὀσμήν, ὄζω κακῶς, λιθ. úodziù, úosti=ὀσφραίνεσθαι (*ōdjō), ἀρχ. τσεχ. jadati=**διερευνᾶν**. Πβ. *ὀδύσσομαι*.

ὁδοιπορέω, ὁδοιπορία, ὁδοιπόρος, βλ. *ὁδός*.

1 **ὁδός**, ἡ "δρόμος, ἀτραπός, ὁδός, ὁδοιπορία, ταξίδιον, μέσον, τρόπος, μέθοδος", *ὁδίτης, -ου*, ὁ "ὁδοιπόρος, διαβάτης", *ὁδεύω* "ὁδοιπορῶ, ὁδεύω, πορεύομαι", *ὁδάω* "ἐξάγω τι πρὸς πώλησιν, πωλῶ", *ὁδοιπόρος* (*ὁδοι*- τοπ. πτῶσις), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁδοιπόρος, ταξιδιώτης", *ὁδοιπορίᾱ*, ἰων. *-ίη*, ἡ "ταξίδιον, ὁδοιπορία, δρόμος", *ὁδοιπορέω* "ὁδεύω, ὁδοιπορῶ, **ταξιδεύω**", *ὁδοιπόριον*, τὸ "ὁ ναῦλος ταξιδίου (ὅστις ἦτο ἐν γεῦμα)": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. chodъ=βάδισμα, choditi=πορεύεσθαι (τὸ ch- ἐκ τοῦ s-), μτχ. ἐνεργ. πρκ. šedъ=βαδίσας, πορευθείς, πβ. ἀρχ. ἰνδ. ā-sad- = προσέρχεσθαι, φθάνειν, ἀβεστ. apa-had- =ἀπομακρύνεσθαι, μετακινεῖσθαι· IE *sed- =βαδίζειν, πορεύεσθαι, ὅπερ ἐκ τοῦ *sed- = καθῆσθαι (κυρ. σημαίνει "τοποθετῶ τὸ κάθισμα διὰ νὰ καθίσω, βάλλω τὸν πόδα μου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ νὰ βαδίσω"), κατὰ πρῶτον ἐν συνθέσει μετὰ προθημάτων, πβ. cēdō ἐκ τοῦ *ce-zdō. Πβ. *οὐδός*.

2 **ὀδός**, ὁ "κατώφλιον", βλ. *οὐδός*.

ὀδούς, -όντος, βλ. *ὀδών*.

ὀδύνη, ἡ (συνήθ. ἐν τῷ πληθ.), αἰολ. **ἐδύνᾱς** αἰτ. πληθ. "πόνος, ἄλγος, ὀδύνη, θλῖψις, λύπη", *ὀδυνάω* "προξενῶ εἴς τινα ὀδύνην, λυπῶ, θλίβω", *ὀδύνημα*, τὸ "πόνος, ὀδύνη", *ὀδυνηρὸς* "ἀλγεινός, ὀδυνηρός": συγγ. τοῖς ἀρχ. ἰνδ. -advan- = ἐσθίων, τρώγων, ἀρμ. erkn=οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ (*edu̯ōn

ἢ *edu̯ēn), λιθ. edžiótis=πονεῖν, ρ. *ed- = ἐσθίειν, τρώγειν, βλ. ἔδω. Πβ. *νώδυνος, ὀδύρομαι.*

ὀδύρομαι "θρηνῶ, πενθῶ διά τι, ὀδύρομαι", *ὄδυρμα, τό, ὀδυρμός,* ὁ "θρῆνος, ὀδυρμός": συγγ. τῷ *ὀδύνη,* ἡ "πόνος, ἄλγος, ὀδύνη, θλῖψις, λύπη"· *odŭr- μᾶλλον συγγ. τῷ *εἶδαρ* (*edu̯er-), -ατος, τὸ "φαγητόν, τροφή"· ἡ σημ. καὶ τὸ τέρμα τῆς λ. *ὀδύρομαι* κατὰ τὸ *μύρομαι* "κλαίω".

***ὀδύσσομαι** ἢ ***ὀδυ(ί)ομαι** (πβ. *οὐδύεται* "ἐρίζει" Ἡσύχ.) ἐν τοῖς τύποις: **ὀδώδυσται, ὠδυσάμην, ὀδύσσασθαι, ὀδυσθῆναι** "ἀγανακτῶ, ὀργίζομαι", πβ. κύρ. ὄν. *Ὀδυσ(σ)εύς* (ἀττ., βοιωτ., κορινθ. *Ὀλ-*· ἐκ τοῦ *ὀδυσ-σος "παρωργισμένος"): συγγ. τοῖς: ἀρμ. ateam=μισῶ, ateli=μισητός, ἀπεχθής, λατ. ōdī=αἰσθάνομαι ἀηδίαν, μισῶ, ἀγγλοσαξ. atol=φοβερός, χεττ. ḫatuga ἐπιρ.=τρομερῶς· ρ. *od-=ἀηδία, ἀπέχθεια, ἴσως ἀρχικῶς συγγ. τῷ *od- =ὀσφραίνεσθαι, βλ. *ὀδμή.*

ὄδωδα, ὀδωδή, βλ. *ὄζω.*

ὀδών ἰων., **ὀδούς** ἀττ., **-όντος,** ὁ (κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *ἔδοντ-), αἰολ. **ἔδοντες,** οἱ "τὸ «δόντι», ὁ ὀδούς": συγγ. τοῖς: ἀρμ. atamn=ὀδοὺς (*edn̥[t]-mn̥-), ἀρχ. ἰνδ. dán (*dont-), γεν. datáḥ (*dn̥tós) ἀρσ.=ὀδούς, λατ. dēns, -tis ἀρσ.=ὀδοὺς (*dn̥t-s), ἀρχ. ἰρλ. dēt οὐδ. (*dn̥t-), ἀρχ. γερμ. zan(t)=ὀδοὺς (*dont-), νεογερμ. Zahn=ὡσ., γοτθ. tunþus=ὡσ. (*dn̥t-), λιθ. dantìs ἀρσ., θηλ. (παλ. συμφων. θ. μετὰ δευτερ. i). — IE *(e)dont-, *dn̥t- =ὀδούς, ὡς σημαῖνον δὲ "ὁ δάκνων", μᾶλλον εἶναι παλ. τύπος μτχ. ἐνεστ. συγγ. τῇ ρ. *ed- =ἐσθίειν, τρώγειν. Πβ. *αἱμωδία, νωδός.*

1 **ὄζος,** αἰολ. **ὔσδος,** ὁ "τὸ «κλωνάρι», ὁ κλάδος, βλαστός, κόμβος ἢ ὀφθαλμὸς δένδρου, ἐξ οὗ φύεται τὸ φύλλον ἢ ὁ κλάδος", *ὀζώδης, -ες* "ὁ ἔχων κλάδους, ἔχων κόμβους ἢ ρόζους (ἐπὶ ξύλου)", *ὀζόομαι* "φύω ὄζους", *ὀζωτός, -ή, -όν* "ὁ πλήρης κλάδων, ἔχων κλάδους": ἐκ τοῦ *ozdos=ἀρμ. ost (> γεωργ. ʼsto)=τὸ «κλωνάρι», ὁ κλάδος, γοτθ. asts, ἀρχ. γερμ. ast, νεογερμ. Ast=κλάδος· πβ. ἀγγλοσαξ. ōst ἀρσ.=κόμβος, ἀπόφυσις, παραφυὰς (*ŏ-zdo-). IE *o-zdo-s σημαῖνον μᾶλλον "προσθήκη, προσάρτημα, θέσις, ἔνθα παρακάθηταί τι", ἐκ τοῦ προθήματος o- =παρά, πρός, πλησίον (βλ. *ὀ-*) + *sed- =καθῆσθαι. Πβ. 2 *ὄζος.*

2 **ὄζος,** ὁ "ἑταῖρος, ὀπαδός, σύντροφος, θεράπων, ὑπηρέτης" (*ὀζεία* "θεραπεία" Ἡσύχ.): ὡς σημαῖνον "πάρεδρος ἢ συνοδοιπόρος", προέρχεται ἐκ τοῦ *o-zdo-o- =παρά, πλησίον, μετά, σὺν + *sed- =καθῆσθαι, πορεύεσθαι, βλ. 1 *ὁδός.* — Τὸ μεθομ. ἄοζος "ἀκόλουθος, ὑπηρέτης" εἶναι μετασχημ. τοῦ ὄζος κατὰ τὸ ἀοσσ- (ὁμ. *ἀοσσητήρ, ἀοσσέω,* ὃ ἰδέ).

ὄζω "ἔχω ὀσμήν, μυρίζω", βλ. *ὀδμή.*

ὀθνεῖος, "ξένος, παράδοξος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ὄθομαι (ὁμ., ἐν χρήσει μόνον μετ' ἀρνήσεως) "μεριμνῶ περί τινος, φροντίζω", *ὀθέων* "φροντίζων", *ὀθεύει* "ἄγει, φροντίζει", *ὄθη* "φροντίς, ὥρα, φόβος" Ἡσύχ.: ἂν ἀρχικῶς σημαίνῃ "φοβεῖσθαι, τρέμειν", ἴσως εἶναι συγγ. τῷ *ἔθειρα,* ἡ "θρίξ, χαίτη" (πβ. *φόβος : φόβη*).

ὀθόνη, ἡ (συνήθ. ἐν τῷ πληθ.) "λεπτὸν λινὸν ὕφασμα, λεπτὰ λινὰ ἐνδύματα", *ὀθόνιον,* τὸ "τεμάχιον λεπτοῦ λινοῦ ὑφάσματος, λινὸν ὕφασμα": ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ.

ὄθριξ (**ὄτριχες** ἵπποι, οἱ *ἵπποι ἔχοντες ὁμοίας τρίχας [ὁμοίαν κόμην]*), βλ. ὀ-.
οἵ, ἰων. **ὀΐ** ἐπιφ. ἄλγους, λύπης, ἐκπλήξεως *ἄχ!*, *οἴμοι* *ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ!* (πβ. ἐπίσης λατ. oiei)· ἐξ αὐτοῦ: *οἰμώζω* *θρηνῶ, ὀδύρομαι*, *οἰμωγή, ἡ, οἴμωγμα, τό, οἰμωγμός, ὁ* *θρῆνος, ὀδυρμός*, *δυσ-οίζω* *εὑρίσκομαι εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, θρηνῶ· μέσ. φοβοῦμαι*. Πβ. *ὀιζύς, οἶκτος*.
οἱ, ἐγκλιτ. **οἱ** *αὐτῷ*, βλ. ὁ.
οἰακίζω, ἰων. **οἰηκίζω** *στρέφω τὸν οἴακα (τὸ πηδάλιον), κυβερνῶ, ὁδηγῶ*, *οἰακο-νόμος, ὁ, οἰακο-στρόφος, ὁ* *πηδαλιοῦχος, κυβερνήτης, διοικητής*, βλ. *οἴαξ*.
οἴαξ, -ᾱκος (*οἰσᾱκ-), ἰων. **οἴηξ, -ηκος**, ὁ *ἡ λαβὴ τοῦ πηδαλίου, τὸ πηδάλιον, «δοιάκι»*, ὁμ. *οἴηκες, οἱ* *λαβαὶ (κρίκοι) ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης, διὰ τῶν ὁποίων διέρχονται τὰ ἡνία*, *οἰήϊον, τὸ* *πηδάλιον*, *οἰᾱκίζω, ἰων. οἰηκίζω* (ὁ ἰδέ): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. īṣā θηλ.=τὸ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐκτεινόμενον ξύλον τῆς ἁμάξης ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἄξονος μέχρι τοῦ ζυγοῦ, ὁ ρυμός, τὸ «τιμόνι», σερβοκροατ. oje=ὡσ. (*ojes-), λιθ. ie-na=διπλοῦς ρυμὸς ἁμάξης, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ., ἀγγλοσαξ. ār=κώπη, ἱμὰς (κοινῷ γερμ. *airō). ΙΕ *oi-(e)z-, *oi-en-, *oi-er-, βασ. σημ. *χάμαξ, ξύλον μακρόν*, πβ. λιθ. jieli-kštis, λεττ. ilks=ῥάβδος συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ἀρότρου.
οἴγνῡμι (παθ. πρτ. γ' πληθ. **ᾠΐγνυντο** Ἰλ. Β 809, ἐνεργ. ἀόρ. **ᾦξα**) καὶ **οἴγω** (λεσβ. ἀπρφ. **ὀείγην**) *ἀνοίγω*, *ἴγνυντο* *ἠνοίγοντο* Ἡσύχ.: ἴσως, ὡς σημαῖνον *πιέζω τι ἰσχυρῶς, ὥστε νὰ ὑποχωρήσῃ, ἀπωθῶ*, προῆλθεν ἐκ τοῦ *u̯o- (βλ. *ὀ-φείλω*) + *-ειγ-* ἢ *-ιγ-*, συγγ. τῷ *ἐπ-είγω* *θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν, πιέζω, καταπιέζω, ὠθῶ, ἐπισπεύδω, ἐπιταχύνω* (ὁ ἰδέ).
οἶδα, α' πληθ. **ἴδμεν** *γνωρίζω, γινώσκω*: ἐκ τοῦ *Fοῖδα=ἀρχ. ἰνδ. véda (πληθ. vidmá), γοτθ. wait, ἀρχ. γερμ. weiz=γνωρίζω, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vědě=ὡσ., ἀρμ. gitem=ὡσ., μον. κυμβρ. gwnn=ὡσ., ἀρχ. ἰρλ. rofitir=γνωρίζει. ΙΕ *u̯oide=γνωρίζει, κυρ. ἔχει ἴδει· ρ. *u̯eid- =βλέπειν, ὁρᾶν, ἐν τῷ ἀορ. *εἶδον* (*ἔFιδον) *εἶδα, εἶδον*, ἀπρφ. *ἰδεῖν*, λατ. videō, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. viděti=βλέπειν, ὁρᾶν· βλ. *εἴδομαι, εἶδος, ἰδέα, ἰνδάλλομαι*. — Πβ. προσέτι μτχ. πρκ. *εἰδώς* *γνωρίζων*=γοτθ. weitwōþs=μάρτυς (πβ. *ἴδυῖοι* *μάρτυρες*, βλ. *ἵστωρ*)· *νῆϊς, -ιδος* *ὁ μὴ γνωρίζων, ἀδαής, ἄπειρος* συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. viśva-vid- =ὁ τὰ πάντα γνωρίζων, gall. Dru-ides.
οἰδάω, οἰδέω, οἰδαίνω *«φουσκώνω, πρήσκομαι»*, *οἰδάνω* *κάμνω τι νὰ «πρησθῇ», «φουσκώνω»*, *οἶδος, τό, οἶδμα, τό, οἴδημα, τὸ* *ἐξόγκωμα, ἀπόστημα, «πρήξιμο, φούσκωμα»*, *οἴδᾱξ, -ᾱκος, ὁ* *τὸ ἄωρον («ἄγουρο») σῦκον*: συγγ. τοῖς: ἀρμ. ait (θ. μετὰ τοῦ i)=ἡ παρειά, ait-nu-m=«πρήσκομαι», aitumn=οἴδημα, ἀπόστημα, λατ. aemidus (*aidmo-do-)=tumidus (=ὀγκώδης), ἀρχ. γερμ. eitar (*oid-ro-), νεογερμ. Eiter=πύον, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. eista=ὄρχις (*oid-s-to[n]-, πβ. *οἶδος*), λεττ. idra=ἡ «σάπια» ἐντεριώνη τοῦ φυτοῦ, ἴσως καὶ ἀρχ. ἰνδ. Indraḥ=ὄνομα θεοῦ· ρ. *oid- =ἐξογκώνειν. —' Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *Οἰδί-πους*, ὁ *ὁ ἔχων ἐξωγκωμένους («πρησμένους») πόδας*.
οἴεος *ὁ ἀνήκων εἰς πρόβατον, ἐκ προβάτου*, βλ. *ὄϊς, οἶς*.
οἰέτεᾶς αἰτ. πληθ. (Ἰλ. Β 765) *τοὺς ἔχοντας τὰ αὐτὰ ἔτη (τὴν αὐτὴν ἡλι-

κίαν)" : =ὀ-έτεας (μετὰ μετρ. ἐκτάσεως τῆς α' συλλαβῆς)· πβ. ὀ- καὶ ἔτος.
ὀϊζύς, ἀττ. **οἰζύς, -ύος**, ἡ "πόνος, θλῖψις, ἀθλιότης, δυστυχία", *ὀϊζύω* "θρηνῶ· μετ' αἰτ. ὑποφέρω, πάσχω· ἀπολ. εἶμαι ἐλεεινός, πάσχω", *οἰζυρός* (ὁμ. *ὀϊζῦρός* μετὰ μετρ. ἐκτάσεως) "ἄθλιος, ἐλεεινός" : μᾶλλον ἐκ τοῦ ἐπιφ. *οἴ* + *ζύς, ζύος "ἀθλιότης", συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. jīvrih=ἀδύνατος, ἔχων ἀνάγκην βοηθείας, πβ. *jyu- =βιαιότης· ρ. *gᵘiā- =ὑπερνικᾶν, καταδυναστεύειν, πβ. *βίā*.

1 **οἴη**, ἡ "τὸ δένδρον ἡ «σουρβιά»", βλ. *ὄā*.

2 **οἴη**, ἡ "χωρίον, κώμη", *οἰήτης*, ὁ "ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου, ἐκ τῆς κώμης", λακ. *ὠβά*, (θεσσ.) *οὐαί* "φυλαί", *ὠάς* "τὰς κώμας" Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ *ὀῃā· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

οἶκος, διαλ. **Fοῖκος**, ὁ "γένος, γενεά, φυλή (πβ. *τριχάϊκες*), οἰκογένεια· οἰκία, κατοικία, οἶκος, τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, περιουσία, ναός", *οἰκίā*, ἰων. *οἰκίη*, γορτ. *Fοικίā*, βοιωτ. *Fυκίā*, ἡ "κατοικία, οἰκία, οἶκος", *οἴκαδε* (συμφων. θ. *Fοικ-, πβ. *φύγαδε* ;), *οἴκόνδε, οἴκοσε* ἐπιρ. "πρὸς τὸν οἶκον, εἰς τὴν πατρίδα", *οἴκει, οἴκοι* ἐπιρ. "ἐν τῷ οἴκῳ", *οἴκοθεν* ἐπιρ "ἐκ τοῦ οἴκου, ἐκ τῆς πατρίδος", *οἴκοθι* ἐπιρ. "ἐν τῷ οἴκῳ, κατ' οἶκον", *οἰκέτης* (θεσσ., ἀρχ. *Fοικιάτᾶς*), ὁ "ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ, σύνοικος, δοῦλος τῆς οἰκίας, ὑπηρέτης", *οἰκεύς, -έως*, ὁ "ὁ οἰκεῖος, συγγενής, ὑπηρέτης", *οἰκέω* "κατοικῶ, διευθύνω, κυβερνῶ· ἀμτβ. κατοικῶ, διαμένω, κεῖμαι, κυβερνῶμαι", *οἰκίζω* "κτίζω οἰκίαν, ἱδρύω, ἐγκαθιστῶ" : Fοῖκος=λατ. vīcus ἀρσ.=συγκρότημα οἰκιῶν, χωρίον, κώμη, τμῆμα πόλεως, συνοικία· πβ. ἀρχ. ἰνδ. vēśáḥ ἀρσ.=οἰκία, viṭ θηλ. (θ. viś-) =οἰκία, ἀποικία, ὁμὰς (viś-pátiḥ=οἰκοδεσπότης), vēśáḥ=γείτων (πβ. λατ. vīcīnus), γοτθ. weihs οὐδ.=χωρίον, πολίχνη (θ. μετὰ τοῦ es), λεττ. viesis=ὁ φιλοξενούμενος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vьsь θηλ.=χωρίον , ἰευτερ. θ. μετὰ τοῦ i). Πβ. *τριχάϊκες*.

οἰκτίζω, οἰκτιρμός, οἰκτίρω, οἰκτισμός, οἴκτιστος, βλ. *οἶκτος*.

οἶκτος, ὁ "συμπάθεια, εὐσπλαγχνία, ἔλεος, οἶκτος θρῆνος, ὀδυρμός", *οἰκτρός* "ἀξιοθρήνητος, ἐλεεινός" (ὑπερθ. ὁμ. *οἴκτιστος* [=*οἰκτρότατος*] "ἐλεεινότατος" σχηματισθὲν μᾶλλον κατὰ τὸ *αἴσχιστος* : *αἰσχρός*), *οἰκτίρω* (*οἰκτρjω* ;), αἰολ. *οἰκτίρρω*, ἀόρ. *ᾤκτῖρα* (ὀρθότ. τύπος τοῦ *οἰκτείρω*) "αἰσθάνομαι οἶκτον διά τινα, λυποῦμαί τινα, οἰκτίρω", *οἰκτιρμός*, ὁ "εὐσπλαγχνία, οἰκτιρμός", *οἰκτίζω* "λυποῦμαί τινα, οἰκτίρω· μέσ. αἰσθάνομαι οἶκτον διά τινα· θρηνῶ, πενθῶ", *οἴκτισμα*, τὸ "θρῆνος, πένθος", *οἰκτισμός*, ὁ "θρῆνος, ὀδυρμός" : μᾶλλον συγγ. τοῖς : γοτθ. aihtrōn=ζητεῖν μετὰ παρακλήσεως, ἐπαιτεῖν, ἀρχ. ἰρλ. ēgen ἀρρ. (τοῦ *eigjō)=φωνάζειν· ρ. *ei-g-, *oi-g- ἴσως ἐπεκτετ. τύποι τοῦ ἐπιφ. *oi- (πβ. *δυσ-οίζω*), βλ. *οἴ, δὲ* καὶ *ὀϊζύς*.

οἶμα, -τος, τὸ "ὁρμητικὴ ἔφοδος, ὁρμή", *οἰμάω* "ἐφορμῶ, «χυμάω, χυμίζω» (ἐπὶ ἁρπακτικῶν πτηνῶν κ.τ.λ.), ὁρμῶ, τρέχω" : ἐκ τοῦ *οἰσμα, συγγ. τοῖς : ἀβεστ. aēšma- =ὀργή, λατ. īra=ὀργή, πβ. ἀρχ. ἰνδ. ēṣati=σπεύδει, ὠθεῖ πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐκτοξεύει. Πβ. *οἶστρος*.

οἴμη, ἡ "ᾆσμα, ᾠδή, ποίημα, μῦθος, ἀφήγησις", *οἶμος* (*οἶμος*), ὁ "ὁ τρόπος τοῦ ᾄσματος, ἡ μελῳδία", *παρ-οιμίā*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, παροιμία (ἀρχικῶς, λόγος παρὰ τὴν ὁδὸν λεγόμενος ὑπὲρ τοῦ βίου ;)", *προ-οίμιον*, ἀττ. *φροίμιον* (*προοίμιον*), τὸ "ἡ ἀρχὴ (εἰσαγωγὴ) τοῦ ᾄσματος, τὸ προοίμιον, ἡ εἰσαγωγή,

ὁ ὕμνος", *ἄοιμον* "ἄρρητον" Ἡσύχ. : ἴσως συγγ. τῷ *οἶμος*, ὁ "πορεία, τροχιά, δρόμος, ὁδὸς" (ἂν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἀοιδῶν ἐσήμαινεν "ἓν μοναδικὸν ᾆσμα").

οἶμος, ὁ (νεώτ. ἡ) "πορεία, δρόμος, ὁδός, τροχιά· σειρά, γραμμή· λωρίς, χώρα" : ἐκ τοῦ *Ϝοῖ-μος*, συγγ. τοῖς : *ἵεμαι* "σπεύδω, ἐπιδιώκω, ἐπιθυμῶ", ὁμ. ἀορ. *εἴσατο, ἐ-είσατο* "μετέβη, ἐφώρμησε", βλ. *ἐπιείσομαι*. Πβ. *οἴμη*.

οἰμωγή, ἡ "θρηνώδης κραυγή, θρῆνος, ὀδυρμός", *οἴμωγμα*, τό, *οἰμωγμός*, ὁ = ὡσ., *οἰμώζω* "θρηνῶ, ὀδύρομαι· μτβτ. λυποῦμαι, θρηνῶ τινα", βλ. *οἴ*.

1 **οἴνη** (καὶ **οἰνή**), ἡ "ὁ ἐπὶ τῶν κύβων ἀριθμὸς ἕν", βλ. *οἰνός*.

2 **οἴνη,** ἡ "ἡ ἄμπελος", βλ. *οἶνος*.

οἰνός, ὁ, **οἰνή** (καὶ **οἴνη**), ἡ "ὁ ἐπὶ τῶν κύβων ἀριθμὸς ἕν" (ἄλλως δὲν χρησιμοποιεῖται ἐκτοπισθὲν ὑπὸ τοῦ *εἷς*) : ἐκ τοῦ *oi-nos = λατ. ūnus (ἀρχ. λατ. oino), ἀρχ. ἰρλ. ōin, γοτθ. ains, ἀρχ. γερμ. ein, πβ. λιθ. víenas. Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : *οἰνίζειν* "μονάζειν κατὰ γλῶσσαν", *οἰνῶντα* "μονήρη" Ἡσύχ. Βλ. 2 *οἶος*.

οἶνος, αἰολ. **Ϝοῖνος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ οἶνος, τὸ «κρασί»", *οἴνη*, ἡ "ἡ ἄμπελος", *οἰνάς, -άδος*, ἡ "ἄμπελος, κλῆμα, οἶνος εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς ἐχούσης τὸ χρῶμα ὡρίμων σταφυλῶν", *οἰνηρός, -ά, -όν* "ὁ τοῦ οἴνου, ἀνήκων εἰς τὸν οἶνον, περιέχων οἶνον", *οἰνίζω* "ἔχω τὴν ὀσμὴν οἴνου· μέσ. λαμβάνω οἶνον δι' ἀνταλλαγῆς, ἀγοράζω οἶνον, προμηθεύομαι οἶνον", *οἰνόω* "πληρῶ τινα οἴνου, μεθῶ τινα· παθ. μεθύω, μεθῶ" : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : ἀρμ. gini, ἀλβ. vēne, λατ. vīnum = οἶνος, ἔκ τινος μικρασιατ.- καυκ. πηγῆς, ἐξ ἧς κατάγονται καὶ τά : ἀβησσυν. wain, ἑβρ. jajin.

ὀΐομαι (**οἴομαι** Ὀδ. κ 193), μεθομ. **οἶμαι** (μᾶλλον βραχύτ. τύπος τοῦ *οἴομαι*), πρτ. **ᾠόμην, ᾤμην,** ἀόρ. **ᾠήθην,** ὁμ. **ὀΐσσατο, ὠΐσθην,** προσέτι ἐνεργ. ὁμ. **ὀΐω** (ῑ καὶ ῐ), **οἴω** "νομίζω, διανοοῦμαι, ἔχω κατὰ νοῦν, στοχάζομαι", *ἀνώϊστος* "ἀπρόοπτος, ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος" (Ἰλ. Φ 39) : μᾶλλον ἐκ τοῦ **ὀ-ι[σ]-ω* (ἂν τὸ ῑ ὀφείληται εἰς μετρ. ἔκτασιν) ἢ ἐκ τοῦ **ὀ-ῑ[σ]-jω*, τ. ἔ. ἐκ τοῦ προθεματ. ο- = παρά, πρός, ἐπί (πβ. *ὀ-κέλλω*, βλ. *ὀ-*) + *eis-, *is- = «πετᾶν» πρός τι, ἵπτασθαι, ἐκτοξεύειν, ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. iṣṇấti = πάλλει, κραδαίνει, ἐκτινάσσει· πβ. *ἰός, οἶμα, οἰστός, οἶστρος, οἰωνός*.

1 **οἷος, οἵᾱ, οἷον** ἀναφ. ἀντων. "ὅ,τι καὶ νῦν, οἷος, ὁποῖος, τοιοῦτος, ὅπως ὁ..., καθὼς ὁ..." : συγγ. τῷ *ὅς* (ὃ ἰδέ), ὡς τὸ *τοῖος* "τοιοῦτος, «τέτοιος»" συγγ. τῷ *τός*.

2 **οἶος, οἴη, οἶον,** κυπρ. **οἶϜος** "μόνος" : ἐκ τοῦ *oi-u̯os = ἀβεστ. aēva-, ἀρχ. περσ. aiva- = λατ. ūnus· πβ. *oi-nos, βλ. *οἰνός*.

ὄϊς, ἀργ. **ὄϜις,** ἀττ. **οἶς,** γεν. ὁμ. **ὄϊος** καὶ **οἰός** (= ἀρχ. ἰνδ. ávyaḥ), ἀττ. **οἰός,** ὁ, ἡ "πρόβατον" (*οἴεος* "ὁ ἀνήκων εἰς πρόβατον, ἐκ προβάτου", *οἴα, ὄα*, ἐκτετ. β. *ᾤᾱ*, ἡ "δέρμα προβάτου") : ἐκ τοῦ ΙΕ *ou̯is = ἀρχ. ἰνδ. áviḥ ἀρσ. = πρόβατον, λατ. ovis ἀρσ., θηλ., ἀρχ. ἰρλ. ōi, λιθ. avìs = πρόβατον· πβ. ἀρχ. γερμ. ouwi, ou = πρόβατον (κοινὸν γερμ. *awī), γοτθ. awistr, ἀρχ. γερμ. awist = μάνδρα προβάτων, λιθ. ãvinas = κριός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ovьca = πρόβατον (= ἀρχ. ἰνδ. avikā). Πβ. *οἰσπώτη, οἴσυπος*.

οἶσος, ὁ, **οἰσύα,** ἡ "εἶδος ἰτέας ἢ «λυγαριᾶς»", *οἰσύϊνος, -η, -ον* "ὁ ἐξ ἰτέας ἢ ἐκ «λυγαριᾶς»", βλ. *ἴτυς*.

οἰσπώτη (**οἰσπάτη** Ἡσύχ.), ἡ "ἡ λιπαρὰ ἀκαθαρσία τῶν ἀπλύτων ἐρίων τοῦ προβάτου, κόπρος, ἥτις προσκολλᾶται εἰς τὰ ὀπίσθια τῶν προβάτων": ἐκ τοῦ *ὄϊς*, ὁ, ἡ "πρόβατον" καὶ τοῦ β' συνθετ. *σπατίλη*, ἡ "λεπτὸν ἀποπάτημα, διάρροια, «τσίρλα»" (*σπατο-τίλη, πβ. *τῖλᾶν* "ἀποπατεῖν λεπτὴν καὶ μυξώδη κόπρον, ἔχειν διάρροιαν"). Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

οἰστέος, -α, -ον ρημ. ἐπίθ. τοῦ *φέρω* "ὃν πρέπει τις νὰ φέρῃ", *οἰστός, -ή, -όν* "ὑποφερτός", βλ. *οἴσω*.

ὀϊστός, ἀττ. **οἰστός**, ὁ "βέλος", *οἰστεύω* "ρίπτω βέλη, τοξεύω": ἐκ τοῦ προθεματ. ο (βλ. *ὀ-*) "παρά, πρός, ἐπί" + *is- =ἐκτοξεύειν ἐν τῷ ἶός (*isu̯-os), ὁ "βέλος"· πβ. *οἴομαι*.

οἶστρος, ὁ "μυῖα ἐρεθίζουσα τὰ ζῷα, «ἀλογόμυγα, βοϊδόμυγα»· ἡ ἐκ τοῦ κεντήματος τοῦ οἴστρου προερχομένη μανία, παραφροσύνη, μανιώδης πόθος, σφοδρὰ ἐπιθυμία", *οἰστράω* "κυριεύομαι ὑπὸ μανίας, εἶμαι μανιώδης": συγγ. τοῖς: λιθ. aistrà=σφοδρὸν πάθος, λατ. īra (*eisā) θηλ.=ὀργή, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. eisa=ὁρμητικῶς φέρεσθαι πρὸς τὰ ἐμπρός· πβ. ἐπίσης *οἶμα*, τὸ "ὁρμητικὴ ἔφοδος, ὁρμή" καὶ διὰ τὴν σημ. *ἰστυάζει* "ὀργίζεται" Ἡσύχ.

οἴσυπος, ὁ, **οἰσύπη**, ἡ "λιπαρὰ ἔρια προβάτων", *οἰσυπηρός, -ά, -όν* "ὁ ἔχων λιπώδη ῥύπον, ῥυπαρός": ἐκ τοῦ *ὄϊς* "πρόβατον"· τὸ β' συνθετ. ἀβεβ. ἐτυμολ.

οἴσω (δωρ. **οἰσῶ**) μέλλ. "θὰ φέρω", ἀόρ. ὑμ. *οἰσέμεναι*, ἰων. *ἀνοῖσαι*· *οἰστέος* "ὃν πρέπει τις νὰ φέρῃ", *οἰστός* "ὑποφερτὸς" (συμπληρωματικοὶ τύποι τοῦ *φέρω*): ἀβεβ. ἐτυμολ.

οἶτος, ὁ "ἡ μοῖρα (τύχη) τῶν ἀνθρώπων, τὸ πεπρωμένον, ἡ συμφορά": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἡ πορεία τοῦ κόσμου", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *ei-, βλ. *εἶμι*.

οἴφω "λατ. futuō", *οἰφόλης* (πβ. *μαινόλης*) "λατ. futūtor" (πβ. ἀττ. κύρ. ὄν. *Κόροιφος* "λατ. virginis futūtor", ταραντ.-ἰλλυρ. *ὠβάλλετο* "διωθεῖτο": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. yábhati=λατ. futuit, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. je̯bo, jeti καὶ jebati=λατ. futuere· ρ. *oi̯ebh-, ἣ (ἂν τὸ *ἄπτω* προῆλθεν ἐκ τοῦ *i̯abh-, ἀνήκει ἐνταῦθα) ἐκ τοῦ ο- (προθεματ.) + *ibh-.

οἰχνέω, βλ. *οἴχομαι*.

οἴχομαι "πορεύομαι, ἔρχομαι, ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ, ὁρμῶ, σπεύδω, ἀφανίζομαι, καταστρέφομαι", *οἰχνέω* "πορεύομαι, ἔρχομαι, ὑπάγω" (πβ. *ὑπισχνέομαι*: *ἴσχω*): συγγ. τοῖς: ἀρμ. ijanem=κατέρχομαι, καταβαίνω, ijavor=ὁ φιλοξενούμενος, ἰρλ. oegi=ὁ φιλοξενούμενος, λιθ. eigà=βάδισμα, πορεία· ρ. *ei-gh-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ei-, βλ. *εἶμι*.

οἰωνός (**ὀϊωνός**), ὁ "ἁρπακτικὸν ὄρνεον, μαντικὸν (προφητικὸν) πτηνόν, προφητικὸν σημεῖον, ἀπὸ τῶν πτηνῶν μαντεία, οἰωνός", *οἰωνίζομαι* "προμαντεύω τι ἐκ τῆς πτήσεως καὶ τῶν κραυγῶν τῶν πτηνῶν, προλέγω", *οἰωνιστής*, ὁ "ὁ προλέγων τὰ μέλλοντα ἐκ τῆς πτήσεως καὶ τῶν κραυγῶν τῶν πτηνῶν, μάντις, οἰωνοσκόπος": μᾶλλον ἐκ τοῦ *o-isō[u]-nós, σημαῖνον ἀρχικῶς "ἐφορμῶν, «πετῶν» πρός τινα", ὅπερ ἐκ τοῦ προθεματ. ο- =πρός, ἐπί (βλ. *ὀ-*) + *isu- =βέλος (βλ. *ἶός, ὀϊστός*), πβ. ἀρχ. ἰνδ. iṣṇā̆ti, iṣyati= πάλλει, κραδαίνει, ἐκτινάσσει, ēṣati=σπεύδει, ὠθεῖ πρὸς τὰ ἐμπρός· πβ. *οἴομαι*.

ὀκέλλω "κατευθύνω τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ἀκτήν, τὸ ὁδηγῶ εἰς τὴν ξηράν· ἀμτβ. πίπτω εἰς τὴν ξηράν, ἐπὶ πλοίου", βλ. *κέλλω*.

ὀκλάζω (όμ. **μετ-οκλάζω** Ἰλ. Ν 281) "πίπτω εἰς τὰ γόνατα, κάμπτω τὰ γόνατα, κάθημαι (στηρίζομαι) εἰς τὰ γόνατα, γονατίζω, χαλαροῦμαι, κοπάζω", *ὀκλαδόν, ὀκλάξ* ἐπιρ. "μὲ κεκαμμένα τὰ σκέλη, «γονατιστά», ὀκλαδόν": ἴσως, ὡς σημαῖνον "(τὰ σκέλη) συγκάμπτειν", εἶναι συγγ. τῷ *κῶλον*, πβ. *σκολιός* "κεκαμμένος, κυρτός".

1 **ὄκνος,** ὁ "ἐνδοιασμός, δισταγμός, χαυνότης, φόβος", *ὀκνέω* "διστάζω, δὲν ἀποτολμῶ νὰ πράξω τι, δὲν ἀποφασίζω", *ὀκνηρός* "ὁ διστάζων, μὴ ἀποτολμῶν, δειλός, ὀκνηρός", *ἄοκνος* "ὁ ἄνευ δισταγμοῦ, ἀποφασιστικός, ἐνεργός": ἀβεβ. ἐτυμολ.

2 **ὄκνος,** ὁ "τὸ πτηνὸν ὁ ἐρωδιός", βλ. *ὀγκάομαι*.

ὀκριάομαι, ὀκρίβας, βλ. *ὄκρις*.

ὄκρις, -ιος, ἡ "ἡ ὀξεῖα ἄκρα, κορυφὴ ὄρους, γωνία, ἀνώμαλος προεξοχή", *ὀκρίς, -ίδος,* ὁ, ἡ "ἀνώμαλος, τραχύς", *ὀκριόεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἔχων πολλὰς προεξοχὰς καὶ ἀνώμαλον ἐπιφάνειαν, ἀνώμαλος, τραχύς", *ὀκριάομαι* "εἶμαι ἐξηγριωμένος (ἐξωργισμένος)", *ὀκρί-βᾱς,* γεν. *-βαντος* (: *βαίνω*), ὁ "ἐξέχον (ὑψηλῶς κείμενον) βῆμα (κάθισμα)": συγγ. τοῖς: ἀρχ. λατ. ocris=mōns cōnfragōsus (=ὄρος δυσδιάβατον), medi-ocris=μέτριος, ocrea θηλ.=κνημίς, μσν. ἰρλ. ochar=γωνία, ἄκρον, λιθ. aš(t)rùs, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ostrъ=ὀξύς· ρ. *oq-, ἠτεροιωμ. τύπος τοῦ *ak̑-, βλ. *ὀξύς*.

ὀκρυόεις, -εσσα, -εν "ὁ προξενῶν φρίκην, τρομερός": *ὀκρυόεις* ἀντὶ *κρυόεις*, τὸ *ὀ-* δηλ. ὀφείλεται εἰς ἐσφαλμένον συλλαβισμὸν τοῦ παραδεδομένου κειμένου (π.χ. Ἰλ. Ζ 344 *κακομηχάνου ὀκρυοέσσης* ἀντὶ τοῦ *κακομηχάνοο κρυοέσσης*, Ι 64 *ἐπιδημίου ὀκρυόεντος* ἀντὶ τοῦ *ἐπιδημίοο κρυόεντος*).

ὀκτώ (ἠλ. **ὀπτώ**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀκτώ": =ἀρχ. ἰνδ. aṣṭā̆, aṣṭáu, ἀρμ. ut (*optō μετὰ τοῦ p ὡς τὸ *ὀπτώ*), ἀρχ. ἰρλ. ocht n-, γοτθ. ahtau, ἀρχ. γερμ. ahto, νεογερμ. acht, λιθ. aštuo-nì, ἀλβ. tetë· πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. osmь (κατὰ μετασχημ. ἀναλογικῶς πρὸς τὸ τακτικόν). ΙΕ *ok̑tō(u) παλ. τύπος δυϊκ. — Ἐν συνθέσει *ὀκτω-* (π.χ. *ὀκτώ-πους*=ἀρχ. ἰνδ. aṣṭā-pad-), προσέτι *ὀκτα-, ὀκτ-* (ἀναλογικῶς πρὸς τὰ *ἑπτα-, ἑπτ-*). Πβ. *ὄγδοος*.

ὀλαί, αἱ "ἡ «χοντροαλεσμένη» κριθή", βλ. *οὐλαί*.

ὄλεθρος, ὁ "καταστροφή, ἀπώλεια, θάνατος", βλ. *ὄλλυμι*.

ὀλέκρᾱνον, τὸ "ἡ κεφαλὴ (τὸ ἄκρον) τοῦ πήχεως, ὁ ἀγκών", βλ. *ὠλέκρᾱνον*.

ὀλιβρός "ὀλισθηρός", βλ. *λίμβος*.

ὀλιγηπελίη, ἡ "ἀδυναμία, λιποθυμία", *ὀλιγηπελέων, -έουσα* "ὁ ἔχων ὀλίγην δύναμιν, ἀδύνατος, ἀσθενής", βλ. *νηπελέω*.

ὀλίγος "μικρός, ὀλίγος", συγκρ. *ὀλίζων*, ἐν ἀττ. ἐπιγρ. *ὀλείζων* (κατὰ τὸ *μείζων*), ὑπερθ. *ὀλίγιστος*: συγγ. τῷ *λοι-γός* (ὁ ἰδέ).

ὀλισθάνω (μτγν. **ὀλισθαίνω**· ἀόρ. β' **ὤλισθον**) "«γλιστρῶ», ὀλισθαίνω", *ὀλισθάνος, ὀλισθηρὸς* "«γλιστερός», ὀλισθηρός", *ὄλισθος,* ὁ "ὀλισθηρὸν ἔδαφος, ὀλίσθημα· εἶδος ἰχθύος, τ. ἔ. ὁ ὀλισθηρός": ἔκ τινος ἐνεστωτ. dhō- ἢ tō- καὶ ρ. *(s)leidh- ἐν τοῖς: μσν. ἰρλ. slaet=παγοδρόμιον, ἀγγλοσαξ.slīdan, μσν. γερμ. slīten=ὀλισθαίνειν, «γλιστρᾶν», ἀρχ. γερμ. slito=ἕλκηθρον, λιθ. slýstu, slýsti=ὀλισθαίνειν, slidùs=ὀλισθηρός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. slědъ=ἴχνος, ἴσως καὶ ἀρχ. ἰνδ. srédhati=κατολισθαίνει; ρ. *(s)lei-dh- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)lei-, βλ. *λίμβος, ὀλιβρός*.

ὁλκή, ἡ "τὸ ἕλκειν (σύρειν), ἡ ἕλξις, τὸ βάρος", *ὁλκός,* ὁ "μηχανή τις, διὰ τῆς ὁποίας ἐσύροντο τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐτοποθετοῦντο ἐπὶ τῶν ξύλων, ἱμάς, λωρίον, γραμμή, αὐλάκιον", *ὁλκός, -ή, -όν* "ὁ ἕλκων πρὸς ἑαυτόν, ἑλκτικός", *ὁλκάς, -άδος,* ἡ "πλοῖον συρόμενον, ἐμπορικὸν πλοῖον": ὡς σημαῖνον "ἡ προσελκυομένη, ἐκτεινομένη"=λατ. sulcus=ὁλκός, αὖλαξ· πβ. ἀρμ. helg=ὀκνηρός (κυρ. ὁ σύρων), ἀγγλοσαξ. sulh=ἄροτρον καὶ αὖλαξ. Πλείονα ἴδε ἐν λ. *ἕλκω.*

ὄλλῡμι (*ὀλ-νῡ-μι), μέλλ. **ὀλέσω,** ἀττ. **ὀλῶ,** πρκ. **ὀλώλεκα, ὄλωλα,** *μέσ.* **ὄλλῠμαι,** ἀόρ. β' **ὠλόμην** (μτχ. **ὀλόμενος** καὶ **οὐλόμενος** "ὁ εὐχόμενος εἴς τινα ὄλεθρον" ἐκ τοῦ ἐπιφ. *ὀλοιο*) "καταστρέφω, ἐξολοθρεύω, φονεύω· «χάνω»", *ὄλεθρος,* ὁ "καταστροφή, ἀπώλεια, θάνατος", *ὀλέθριος* "καταστρεπτικός, ὀλέθριος, ἄθλιος", *ὀλετήρ, -ῆρος,* ὁ (*ὀλέτειρα,* ἡ) "ὁ καταστροφεύς, φονεύς", *ὀλέκω* "καταστρέφω, ἐξολοθρεύω, ἐξαφανίζω, φονεύω": συγγ. τῷ *ὀλοός* (ὃ ἴδε)· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν. Πβ. 3 *οὖλος.*

ὅλμος, ὁ "λίθος ἔχων τὸ σχῆμα κυλίνδρου, ἰγδίον", *ὁλμο-ποιός,* ὁ "ὁ κατασκευάζων ἰγδία": ρ. *u̯el- =στρέφειν, βλ. 2 *εἰλέω.*

ὁλοίτροχος, βλ. *ὀλοοίτροχος.*

ὁλόκληρος, -ον "ὁ σωματικῶς ἄρτιος, ἀκέραιος, πλήρης", βλ. *ὅλος, κέρας.*

ὀλολύζω "ἐκπέμπω δυνατὴν φωνήν, φωνάζω μεγαλοφώνως, «σκούζω»", *ὀλολῡγή,* ἡ "δυνατὴ θρηνώδης κραυγή", *ὀλολῡγαία (νυκτερίς),* ἡ "ἡ ὀλολύζουσα νυκτερίς", *ὀλολύς,* ὁ "ὁ ἐκπέμπων γυναικείαν κραυγήν, βλάξ, μωρός": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *ὑλάω* "ὑλακτῶ, «γαβγίζω»", σχηματισθὲν ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἐπιφ. *ol(ol), *ul-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ululih, ulūluḥ=λατ. ululābilis, ululātus· ululō=ὀλολύζω κ.τ.λ. (βλ. *ὑλάω*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ οἱ μετὰ τοῦ bh- ἐπεκτετ. τύποι: *ὀλοφῡ́ρομαι* "θρηνῶ, ὀδύρομαι, κλαίω· αἰσθάνομαι οἶκτον" (πβ. αἰολ. *ὀλόφυς* "οἶκτος" Ἡσύχ.), *ὀλοφυδνός* "θρηνώδης, οἰκτρός"): συγγ. τῷ ἀρμ. olb=θρῆνος, πβ. λιθ. ulbúoti=κραυγάζειν.

ὀλοοίτροχος (Ἰλ. Ν 137), ἰων. **ὀλοί-,** ἀττ. **ὀλοίτροχος,** ὁ "ὁ ἐν δίνῃ (κυκλικῶς καὶ ταχέως) τρέχων, λίθος στρογγύλος": ἐκ τοῦ *ϝολοϝο- "δίνη, περιστροφή" (τοπ. πτώσεως· βλ. *εἰλύω*) + *τρέχω.*

ὀλοός, -ή, -όν (**ὀλοιός** Ἰλ. Α 342, **ὀλώϊος** Ἡσίοδ. Θεογ. 591) "ὀλέθριος, καταστρεπτικός", *ὀλοόφρων, -ονος,* ὁ, ἡ "ὁ ὀλέθρια φρονῶν, τὸ κακὸν σκεπτόμενος, κακοῦργος, φοβερός": ἐκ τοῦ *ὀλοϝος, *ὀλεϝ-ος, συγγ. τοῖς: *ὄλεθρος, ὄλλῡμι* (ὃ ἴδε).

ὀλόπτω "ἀπολεπίζω, ἀποσπῶ, ἀποτίλλω": ἐκ τοῦ προθεμ. *ὀ-* (ὃ ἴδε) "παρά, πρὸς" + *λέπω, λοπός.*

ὅλος, ὁμ., ἰων. **οὖλος, -η, -ον** "ὁλόκληρος, ὅλος, ἀκέραιος, τέλειος": ἐκ τοῦ *ὁλϝος, ΙΕ *sol-u̯os=ἀρχ. ἰνδ. sárvaḥ=ἀκέραιος, ἄθικτος, ὅλος, πᾶς, ἕκαστος, ἀλβ. gjale=δυνατός, παχύς, φαιδρός, πβ. τοχ. Α salu=πλήρης· ἀττ. *ὁλότης, -ητος,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁλότης"=ἀρχ. ἰνδ. sarvátāt- =ἀκεραιότης, εὐημερία, σωτηρία· πβ. *ὀλοός* (**Σοῦδα**) ἐκ τοῦ *ὀλεϝος, λατ. salvus=ὁ ἐν καλῇ καταστάσει εὑρισκόμενος, σῶος, ἀβλαβής, σωθείς (*salu̯o- ἢ *salou̯o-). Πβ. καὶ ἀρμ. olj=ὑγιής, ὁλόκληρος, πλήρης (μᾶλλον *solios, πβ. ἀρχ. ἰρλ. [h]uile=ὅλος, πᾶς), λατ. sollus, ὀσκ. sollo- =ὅλος, πᾶς (*sol-nos, δυσχόλως ἐκ τοῦ *sol-u̯os), λατ. soli-dus (ἐκ τοῦ *solos)=πυκνός, στερεός, πλήρης,

ὅλος, ἀκέραιος, κυμβρ., κορν. oll=ὅλος, πᾶς (*sol-nos). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: *ὁλόκληρος, -ον* "ὁ σωματικῶς ἄρτιος, ἀκέραιος, πλήρης, ὁλόκληρος", ἐκ τοῦ *ὁλο-κρᾶρος* "ὁ ἔχων ὅλην (ἀκεραίαν) τὴν κεφαλήν"· *ὁλοκόττινος* "ὅλος ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ (κατεσκευασμένος)": *ὅλος* + **κόττινος* δάνειον ἐκ τοῦ λατ. (aurum) coctum (=*ὁλόχρυσος*)· *ὁλοσχερὴς* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁλοσχερής, πλήρης, ἀκέραιος": *ὅλος* + *σχερός*, βλ. *ἐπισχερώ*.

ὀλὸς (ὀλός), ὁ "θολὸν ὑγρόν· τὸ μέλαν τῆς σηπίας": ἀβεβ. ἐτυμολ. Πβ. *ὀλοφλυκτίς*.

ὁλοσχερής, ές "ὁλόκληρος, πλήρης, ἀκέραιος, ὁλοσχερής", βλ. *ὅλος*.

ὀλοφλυκτίς, -ίδος, ἡ κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **ὀλοφυκτίς, ὀλοφυγδών, -όνος,** ἡ "φλύκταινα, «φουσκάλα»": *ὀλὸς* + *φλυκτὶς* "φλύκταινα".

ὀλοφυδνός, -ή, -όν "ὁ θρηνῶν, θρηνώδης, οἰκτρός", *ὀλοφυρμός*, ὁ "θρῆνος, ὀδυρμός", *ὀλοφύρομαι* "θρηνῶ, κλαίω, ὀδύρομαι, αἰσθάνομαι οἶκτον, οἰκτίρω, ἱκετεύω μετὰ δακρύων καὶ θρήνων", βλ. *ὀλολύζω*.

ὀλοφώϊος "ἀπατηλός, ἀπατεών, ὀλέθριος", βλ. *ἐλεφαίρομαι*.

ὄλπη, ὄλπις, -ιδος καὶ -ιος, ἡ "ἀγγεῖον ἢ φιάλη ἐλαίου, λήκυθος (δερματίνη), φιάλη οἴνου", βλ. *ἔλπος*.

ὄλυνθος, ὁ "σῦκον ὄψιμον (ἐκφυόμενον τὸν χειμῶνα) καὶ σπανίως ὡριμάζον", *ὀλυνθο-φόρος, -ον* "ὁ φέρων σῦκα ἄωρα", *ὀλυνθο-φορέω* "φέρω σῦκα ἄωρα": μᾶλλον λ. προελλ.-αἰγ.

ὄλῦρα, ἡ "εἶδος σίτου, ἡ ζειά", βλ. *ἔλυμος*.

ὅμαδος, ὁ "θόρυβος (βοὴ) ἐκ συγκεχυμένων φωνῶν πολλῶν ἀνθρώπων, βοὴ (θόρυβος) τῆς μάχης, πλῆθος πολεμιστῶν, ὄχλος", *ὁμαδέω* "συναθροίζομαι μετὰ θορύβου, κάμνω θόρυβον, θορυβῶ": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. samád- θηλ. =ἔρις, μάχη, ἀγών, ὅπερ μετὰ τοῦ d εἶναι παράγωγον τοῦ sám (IE *som) =ὁμοῦ, «μαζὶ μέ», βλ. *ὁμός*.

ὁμαλὸς "ἴσος, ἐπίπεδος, ὁμαλός, λεῖος, μέτριος", *ὁμαλότης, -ητος,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁμαλότης, ἰσότης, ἰσορροπία", βλ. *ὁμός*.

ὁμαρτῆ ἐπίρ. "ὁμοῦ, «μαζί»": =ἀρχ. ἰνδ. sám-ṛtā· πβ. *ὁμαρτέω* "συναντῶμαι μετά τινος ἐν πολέμῳ, περιπατῶ ὁμοῦ, συνοδεύω, παρακολουθῶ, καταδιώκω" (ἐκ τοῦ **ὁμ-αρτος*). Πβ. *ὅμηρος*.

ὄμβρος, ὁ "βροχή, θύελλα μετὰ βροχῆς, καταιγίς", *ὀμβρέω* "βρέχω· μτβτ. βρέχω ραγδαίως ἐπί τινος· δροσίζω", *ὀμβρηρός, ὄμβριος* "βροχερός, βρόχινος": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ambu οὐδ.=ὕδωρ· πβ. *ombh- ἐν τῷ λακ. *ὀμφᾱ* "ὀσμή", *ὀμφὴ* "πνοή" Ἡσύχ., *εὔομφος* "εὔοσμος"· ἐξησθενωμ. β. λατ. imber= βροχὴ (*m̥bhrós, δευτερ. μετὰ τοῦ i θ.)· ρ. *omb(h)-, πβ. *nebh-, βλ. *νέφος*.

ὀμείχω (Ἡσύχ.), ἀόρ. **ὤμειξα,** νεώτ. **ὀμῑχέω** (κατὰ τὸ *οὐρέω* καὶ μετὰ τοῦ ῑ ἀντὶ τοῦ ει) "οὐρῶ, κατουρῶ", *ὄμειχμα*, τὸ "οὔρημα, οὖρον", *ἀμῖξαι* "οὐρῆσαι" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ *-meiĝhō, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. méhati=οὐρεῖ, μτχ. mīḍháḥ (=λατ. mictus), ἀρμ. mizem=οὐρῶ, λατ. meiō (*meiĝhō), πρκ. mīxī (=*ὤμειξα*) καὶ mingō, mīnxī=οὐρῶ, ἀγγλοσαξ. mīgan, μσν. κάτω γερμ. mīgen=οὐρεῖν (*meiĝh-), ἀρχ. γερμ. mist (νεογερμ. Mist)=κόπρος (*miĝh-s-tus), λιθ. minžu, νῦν mežù, mēzti=οὐρῶ, σερβοκροατ. mìžām=ὡσ. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: *μοιχός*, ὁ "ὁ διαφθείρων τὴν γυναῖκα ἄλλου, μοιχός" (>λατ. moechus), *μοιχάς, -άδος* καὶ *μοιχαλίς, -ίδος*, ἡ "ἡ μοιχευο-

μένη, ἔνοχος μοιχείας", *μοιχεύω, μοιχάω* "διαφθείρω γυναῖκα ὕπανδρον, εἶμαι μοιχός" : *moi-ĝhos, πβ. ἀρχ. ἰνδ. mēhaḥ=οὖρον, ρωσ. mizinec=μικρὸς δάκτυλος καὶ νεωστὶ γεννηθεὶς υἱός.

ὁμήγυρις, -ιος, ἡ "συγκέντρωσις, συνέλευσις, συνέδριον, ὅμιλος", *ὁμηγυρίζομαι* "συναθροίζω, συγκαλῶ", *ὁμηγερὴς* "συνηθροισμένος" : *ὁμοῦ + ἀγείρω.*

ὁμῆλιξ (αἰολ. **ὑμᾶλιξ**), **-ικος,** ὁ, ἡ "ὁ τῆς αὐτῆς ἡλικίας, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν", ὡς οὐσ. "συνομήλικος, σύντροφος", *ὁμηλικίᾱ,* ἰων. *-ίη,* ἡ "ἡ αὐτὴ ἡλικία, ταυτότης (ἰσότης) ἡλικίας· ὡς περιληπτικόν, οἱ ἔχοντες τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, σύντροφοι", βλ. *ἧλιξ.*

ὅμηρος, ὁ (**ὅμηρον,** τὸ) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὅμηρος· ἐγγύησις, ἐνέχυρον (κυρ. συνοδός, ὁ ἠναγκασμένος νὰ συμπορευθῇ, νὰ περιπατήσῃ ὁμοῦ), ὁμοῦ ἡρμοσμένος", πβ. *ὁμηρεύω* "εἶμαι ἢ χρησιμεύω ὡς ὅμηρος· μτβτ. παρέχω ὡς ὅμηρον (ἐγγύησιν)", *ὁμηρείᾱ,* ἡ "τὸ δίδειν ὁμήρους ἢ ἐγγυητάς, ἐγγύησις", *ὁμηρέω* "συναντῶ, χρησιμεύω ὡς ὅμηρος", *ὁμαρτέω* "συναντῶμαι μετά τινος ἐν πολέμῳ, περιπατῶ ὁμοῦ, συνοδεύω, παρακολουθῶ", βλ. *ὁμαρτῆ)·* προσέτι *ὅμηρος,* ὁ σημαίνει "τυφλὸς (κυρ. ὁ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ ἢ ὁδηγοῦ πορευόμενος)" : *ὁμοῦ +* ρ. *ar- =συνάπτειν, προσαρμόζειν, βλ. **ἀραρίσκω**· πβ. *συν-ήρης.*

ὅμῑλος (αἰολ. **ὅμιλλος**), ὁ "τὸ πυκνὸν πλῆθος, συνηθροισμένον πλῆθος, πλῆθος λαοῦ, ὁ ὄχλος, τὸ πλῆθος τῆς ἐν μάχῃ συμπλοκῆς, ὁ θόρυβος, ἡ σύγχυσις", *ὁμῑλίᾱ,* ἡ "συναναστροφή, ἐπικοινωνία, συνουσία, συνομιλία· διδασκαλία· σύλλογος", *ὁμῑλέω* "συναναστρέφομαι, συναθροίζομαι· συνάπτω μάχην μετά τινος· εἶμαι φίλος" : *ὅμῑ-λος,* ἴσως ἔκ τινος θηλ. *somī (συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sám- =ὁμοῦ, «μαζί», ἑλλ. *ὁμός*)=συνουσία, ἕνωσις, σωρός, πλῆθος, πβ. ἀρχ. ἰνδ. samī-kám οὐδ.=ἀγών, μάχη, ἴσως καὶ λατ. mīles, -itis =στρατιώτης. Ὁμοίως ἐσχηματίσθη καὶ ἡ λ. *ἅμιλλα* (ὃ ἰδὲ) ἐκ τοῦ *ἅμα.*

ὀμῑχέω, βλ. *ὀμειχέω.*

ὀμίχλη (ἀττ. **ὀμίχλη**), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀμίχλη, «καταχνιά, ἀντάρα», νέφος, σκότος, ἀτμός, ἀχνός" : =λιθ. miglà=ὀμίχλη, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. mьgla=ὡσ.· πβ. ἀρχ. ἰνδ. mēgháḥ ἀρσ.=νέφος, mih- θηλ.=ὀμίχλη, ἀτμός, ἀρμ. mēg= ὀμίχλη, ὀλλ. miggelen=βρέχειν κατὰ ψεκάδας, «ψιχαλίζειν»· ρ. *meigh-· πβ. *ἀμιχθαλόεσσαν.*

ὄμμα, -ατος, τὸ "ὀφθαλμός, «μάτι»", *ὀμμάτιον,* τὸ "μικρὸς ὀφθαλμός", *ὀμματόω* "βάλλω (δίδω) ὄμματα εἴς τι" : ἐκ τοῦ *ὀπ-μα, ἴσως κατὰ μετασχημ. τοῦ θ. τῆς λ. *ὄσσε* κατὰ τὸ *ὀπ-ωπα.* Πβ. ἐπίσης λεσβ. *ὄθμα* (*ὄφθμα) καὶ *ὄππα,* τὸ "ὀφθαλμός".

ὄμνῡμι, ὀμνύω, μέλλ. **ὀμοῦμαι** (δευτερ. ἀττ. **-εῖ, -εῖται,** ἀπρφ. **-εῖσθαι**), μτγν. μέλλ. **ὀμόσω,** ἀόρ. ὁμ. **ὤμοσσα,** ἀττ. **ὤμοσα,** παθ. **ὠμόσθην** καὶ **ὠμόθην,** πρκ. **ὀμώμοκα** "ὁρκίζομαι, δίδω ὅρκον, βεβαιῶ τι ἐνόρκως", *συν-ωμοσία,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, συνωμοσία· πολιτικὸς σύλλογος, ὁμοσπονδία", *συν-ωμότης, -ου,* ὁ "ὁ δι' ὅρκου συνδεδεμένος, μετέχων εἰς συνωμοσίαν, σύμμαχος", *συν-ώμοτος, -τον,* "ὁ δι' ὅρκου συνδεδεμένος", *ξυνόμωτον,* τὸ "σύνδεσμος δι' ὅρκου γενόμενος, ὁμοσπονδία, συνωμοσία" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. amī-ṣva προστ.=ὄμοσον, «ὁρκίσου» !, āmīt=ὡρκίσθη, amīti=πιέζει, στενοχωρεῖ, διαβεβαιοῖ, θεματ. sam-amantē=ὑπόσχονται, «τάζουν» (: ἑλλ.

συν-ομόσαι), ámatraḥ=στερεός· ρ. *omō-, *omə- =ἐφορμᾶν, βασανίζειν, μένειν σταθερῶς εἴς τι· πβ. *ὁμοίιος, ὀμοκλή*.

ὁμόγνιος, -ον "ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς γενεᾶς, ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἐξ αἵματος συγγενής· προστάτης οἰκογενείας ἢ γένους (φυλῆς)", βλ. *γίγνομαι*.

ὁμοίιος "ὁ κατατρύχων, ὀλέθριος, πλήρης πόνου, λυπηρός, ὀδυνηρός": μᾶλλον κατὰ μετρ. ἔκτασιν ἔκ τινος *ὁμο-Fᾱ, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. amī-vā=δεινά, πάθημα, ἀσθένεια, πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. ama=κατατρύχειν, ἐνοχλεῖν, πειράζειν· βλ. *ὄμνυμι, ὀμοκλή*.

ὅμοιος "ὅ,τι καὶ νῦν, ὅμοιος, κοινὸς εἰς ὅλους, ἀμοιβαῖος, ἰσοδύναμος, ἰσόπαλος, σύμφωνος πρός τινα", *ὁμοιότης, -ητος, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁμοιότης, ἰσότης", *ὁμοιόω* "καθιστῶ τι ὅμοιον, ἐξομοιώνω, παρομοιάζω, παραβάλλω", βλ. *ὁμός*.

ὁμοκλή, ἡ "ἐπίπληξις, ἐπιφώνησις, ἀπειλή", *ὁμο-κλάω* (καὶ -έω) "καλῶ μεγαλοφώνως, φωνάζω πρός τινα ἐπιπλήττων ἢ ἀπειλῶν": *ὁμο-* (συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ámaḥ ἀρσ.=ὁρμή, ἐφόρμησις) + *καλέω*, πρκ. *κέκληκα*.

ὁμόργνυμι "ἀπομάσσω, ἀποσπογγίζω", βλ. *ἀμέργω*.

ὁμός "κοινός, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος, ὁμαλός", *ὁμοῦ* ἐπίρ. "«μαζί», ὁμοῦ, συγχρόνως, συνάμα, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ· μετὰ δοτ. ὁμοῦ μετά τινος, «μαζὶ μέ», πλησιέστατα πρὸς...", *ὁμόθεν* ἐπίρ. "ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου, ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, ἐκ τοῦ πλησίον, ἐκ τοῦ συστάδην", *ὁ ὁμόθεν* "ἀδελφός", *ὁμόσε* "εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν", *ὁμῶς* ἐπίρ. "ἐξ ἴσου, ὁμοίως, ὡσαύτως, ὁμοῦ, συγχρόνως· μετὰ δοτ. ὁμοίως (ἀκριβῶς) ὡς", *ὅμως* ἀντιθ. σύνδ. "ἀλλ' ὅμως, καὶ ὅμως, ὅμως, ἂν καί": ἐκ τοῦ ΙΕ *somós=ἀρχ. ἰνδ. samáḥ=ἴσος, ὁμαλός, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἀρχ. ἰρλ. -som=λατ. ipse, γοτθ. sa sama, ἀρχ. γερμ. der samo=ὁ αὐτὸς (θ. μετὰ τοῦ n), τοχ. A ṣoma-, B somo-· πβ. ἀρχ. ἰνδ. sám- =ὁμοῦ, συγχρόνως μέ, λιθ. sam-, są- =μετά, σύν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. są- =μετά, σύν· ἐκτετ. β. : ἀρχ. ἰνδ. sāmanáḥ=ἥσυχος, ἀρχ. ἰρλ. sāim=ἥσυχος, ἤπιος (*sōmi-), μσν. γερμ. suome=εὐχάριστος. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: *ὁμαλὸς* "ἴσος, ἐπίπεδος, λεῖος, ὁμαλὸς (κυρ. ὁ ἐνὶ τρόπῳ γινόμενος)", μεταπτ. τύποι: λατ. similis (semelis)=ὅμοιος (κυρ. "ὁ ἔχων ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον"), simul (παλ. λατ. semol)=συγχρόνως, ἀρχ. ἰρλ. samail=εἰκών, παραβολή, γοτθ. simle, ἀρχ. γερμ. simble=ἄλλοτε· *ὅμοιος*, ἰων., ἀρχ. ἀττ. *ὁμοῖος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὅμοιος" (ὅ ἰδέ).

ὄμπνη, ἡ "τροφή, σῖτος, σιτηρά, καρποὶ τῆς γῆς, πλοῦτος, κτῆσις, ἰδιοκτησία", *ὄμπνιος* "ὁ ἐκ σίτου ἢ ἀνήκων εἰς σῖτον, ἔχων σχέσιν πρὸς σῖτον, ἀφθόνως χορηγῶν, πλούσιος, ἀκμαῖος", *Ὄμπνια, ἡ* "Δημήτηρ": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ápnas- οὐδ.=εἰσοδήματα, περιουσία, κτῆσις, ἰδιοκτησία, λατ. ops θηλ.=περιουσία, πλοῦτος, δύναμις, βοήθεια (Ops=θεὰ τῆς καλῆς συγκομιδῆς), cōpia (*co-opia)=ἀποταμίευμα, τὰ ὑπάρχοντα, ἀφθονία, πλῆθος, λιθ. āpstas=ἀφθονία, ἀποταμίευμα, apstùs=ἄφθονος· ρ. *op- =ἐργάζεσθαι (ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. ápas- οὐδ.=ἔργον=λατ. opus), αἱ ἐκ τῆς ἐργασίας πρόσοδοι, ὁ πλοῦτος.

ὀμφαλὸς (ἐπεκτετ. μετὰ τοῦ o τύπος ἑνὸς συμφων. θ., πβ. ὀν. πληθ. "**Ομφαλες** κ.τ.λ.), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ὀμφαλός, «ἀφαλός», μίσχος τῶν καρπῶν, τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀσπίδος κύρτωμα, κέντρον ἢ κεντρικὸν σημεῖον ἐν τῷ

πληθ. τὰ ἄκρα τῆς ῥάβδου, περὶ τὴν ὁποίαν ἐτυλίσσοντο τὰ βιβλία ἐν σχήματι κυλίνδρου", *ὀμφαλόεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἔχων ὀμφαλὸν ἢ στρογγύλον κόσμημα": ἐκ τοῦ *ombh-n̥l-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. nábhyam οὐδ.=ὀμφαλὸς τροχοῦ ἁμάξης, nābhiḥ θηλ.=ὀμφαλός, ὀπὴ τροχοῦ ἁμάξης, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται ὁ ἄξων, συγγένεια, συγγενεῖς, λατ. umbilīcus ἀρσ.=ὀμφαλός, umbō ἀρσ.=τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀσπίδος κύρτωμα, ἀρχ. ἰρλ. imbliu=ὀμφαλὸς (*imbilon-), ἀρχ. γερμ. naba=ὀμφαλὸς τροχοῦ ἁμάξης, nabalo (νεογερμ. Nabel)=ὀμφαλός, ἀρχ. πρωσσ. nabis=ὀμφαλὸς τροχοῦ ἁμάξης, ὀμφαλός, λεττ. naba=ὀμφαλός· ρ. *ombh-, *nŏbh-, *m̥bh- =ὀμφαλός.

ὄμφαξ, -ᾶκος, ἡ (νεώτ. ὁ) "ἄωρος σταφυλή, ἄωρος καρπὸς ἐλαίας ἢ κισσοῦ", *ὀμφακίζω* "εἶμαι ἄωρος, ὄξινος", *ὀμφακίς, -ίδος, ἡ* "ἡ κοίλη θήκη τῆς βαλάνου τῆς δρυὸς χρησιμοποιουμένη ὡς στυπτικὸν φάρμακον", *ὀμφακίας, -ου, ὁ* "οἶνος ἐξ ἀώρων σταφυλῶν· ὡς ἐπίθ. τραχύς, δριμύς, αὐστηρός, ἄωρος": ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως ξένη λέξις.

ὀμφή, ἡ "φωνὴ θεοῦ, γλυκεῖα καὶ μελῳδικὴ φωνή, προφητεία, χρησμός", *πανομφαῖος* ἐπίθ. τοῦ Διός, *ὀμφήεις, -εσσα, -εν* "προφητικός": ἐκ τοῦ *songʷhā, συγγ. τοῖς: κυμβρ. deongl=σημαίνειν, ἑρμηνεύειν (*dī-song-l-), γοτθ. siggwan, ἀρχ. γερμ. singan (νεογερμ. singen)=ᾄδειν, ἀναγινώσκειν, γοτθ. saggws, ἀρχ. γερμ. sang, νεογερμ. Sang=ᾆσμα, ᾠδή.

ὁμῶς, ὅμως, βλ. *ὁμός.*

ὄναρ (ἐν χρήσει μόνον κατ' ὀνομ. καὶ αἰτ. ἑν.), τὸ "ὄνειρον· ὡς ἐπίρ. ἐν ὀνείρῳ, καθ' ὕπνους" (*onr̥), ὁμ. *ὄνειρος, ὁ, ὄνειρον, τό,* αἰολ. *ὄνοιρος,* κρητ. *ἄναιρος,* γεν. ἰων., ἀττ. *ὀνείρατος,* πληθ. *ὀνείρατα* "τὸ ὄνειρον" : συγγ. τοῖς: ἀρμ. anurǰ=ὄνειρον (*onōr-, πβ. *τέκμωρ : τέκμαρ*), ἀλβ. ẹdere, τοχ. endere =ὄνειρον.

ὄνειαρ, τὸ "πᾶν ὅ,τι ὠφελεῖ ἢ συμφέρει, ὄφελος, κέρδος, βοήθημα· ἀναψυχή· ἐν τῷ πληθ. τρόφιμα, φαγητά, δῶρα", βλ. *ὀνίνημι.*

ὄνειδος, τὸ "μομφή, ψόγος, ὄνειδος, ἐπίπληξις", *ὀνειδίζω* "ψέγω, μέμφομαι, ὀνειδίζω", *ὀνείδειος, -ον* "πλήρης ὀνείδους, ὀνειδιστικός, ὑβριστικός", *ὀνείδισμα,* τὸ "ὄνειδος, μομφή", *ὀνειδιστήρ, -ῆρος, ὁ, ὀνειδιστής, -οῦ,* ὁ "ὁ ὀνειδίζων (ψέγων) τινά" (ὀ-, ἀρμ. a- προθεματ.) : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. nidyátē= ὀνειδίζει, μέμφεται, nid-, nídā, nidā́, nindā́=ὀνειδισμός, μομφή, ἀρμ. anicanem=καταρῶμαι (τὸ -c- ἐκ τοῦ -ds-), γοτθ. ganaitjan=ὀνειδίζειν, ἀρχ. γερμ. neizzen=βασανίζειν, ταλαιπωρεῖν, λεττ. nîst, nîdât=μισεῖν, naids= ἔχθρα· ρ. *neid-.

ὄνειρον, τό, **ὄνειρος,** ὁ "τὸ ὄνειρον", *ὀνειρώσσω* "ὀνειρεύομαι", βλ. *ὄναρ.*

ὀνήσιμος, -ον "ὠφέλιμος, χρήσιμος, εὐεργετικός, βοηθῶν", *ὄνησις,* δωρ. *ὄνᾱσις, -εως, ἡ* "ὠφέλεια, κέρδος, χρησιμότης, ἀπόλαυσις, εὐτυχία", βλ. *ὀνίνημι.*

ὄνθος, ὁ (μτγν. ἡ) "ἡ κόπρος τῶν ζῴων, ἀκαθαρσία": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ὀνίνημι, -νᾶμεν, μέλλ. **ὀνή-σω** "ὠφελῶ, εὐεργετῶ, βοηθῶ", μέσ. *ὀνίνᾰμαι,* ἀόρ. β' *ὠνήμην* "ἔχω κέρδος ἢ ὠφέλειαν, εὐφραίνομαι, ἀπολαύω", *ὄνησις, -εως, ἡ* "ὠφέλεια, κέρδος", *ὀνήσιμος, -ον* "ὠφέλιμος, χρήσιμος", *ὄνειαρ,* ὀρθότ. *ὄνηαρ,* γεν. *ὀνήατος* (*ὀνη-Fατ-), τὸ "πᾶν ὅ,τι ὠφελεῖ ἢ συμφέρει, ὄφελος, κέρδος", συγκρ. οὐδ. *ὀνήϊον* "χρησιμώτερον, ὠφελιμώτερον", ὑπερθ. ἰων. *ὀνήϊστος* "χρησιμώτατος, ὠφελιμώτατος" : *ὀ-νί-νη-μι* (ὀ- προθεματ.),

συγγ. τῷ *nā- =βοηθεῖν ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. nāthám οὐδ.=βοήθεια, nāthaḥ ἀρσ.=προστάτης, ὑπερασπιστής.

ὄννα, ἡ "ἀντίτιμον, ἀγορά", βλ. *ὦνος*.

ὀνοκίνδιος, ὁ "ὀνηλάτης", βλ. *κίω*, πβ. *ὄνος*.

ὄνομα, διαλ. **ὄνυμα,** ὁμ. **οὔνομα** (τὸ *οὐ-* κατὰ μετρ. ἔκτασιν), γεν. **-ατος,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄνομα, δόξα, φήμη· ὄνομα μόνον, λέξις κενή, ψευδὲς ὄνομα, πρόφασις, λέξις, φράσις, λόγος, ὁμιλία", *ὀνομαίνω*, νεώτ. *ὀνομάζω* "καλῶ τι(να) ὀνομαστικῶς, ὀνομάζω", *νώνυμνος, νώνυμος, ἀνώνυμος* "ὁ ἄνευ ὀνόματος, ἀνώνυμος", πβ. λακ. κύρ. ὀν. *Ἐνυμακρατίδᾱς* κ.τ.λ. (ἴσως ἀρχικῶς ἡ κλίσις εἶχεν οὕτως: *ἔνυμα*, γεν. *ὀνύματος*) : =φρυγ. *ονομαν·* πβ. ἀρχ. ἰνδ. nāman- οὐδ.=ὄνομα, τοχ. A ñom, B ñem, χεττ. lāman= ὄνομα, ἀρμ. anun, ἀλβ. emen (*enmen), λατ. nōmen οὐδ., ἀρχ. ἰρλ. ainm οὐδ., γοτθ. namō, ἀρχ. γερμ. namo (νεογερμ. Name)=ὄνομα (μεταπτ. τύπος μσν. γερμ. benuomen=ὀνομάζειν), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. imę, ἀρχ. πρωσσ. emmens =ὄνομα.

ὄνομαι "μέμφομαι, ψέγω, ἐλέγχω, ὀνειδίζω, περιφρονῶ", *ὀνοτάζω* "μέμφομαι, ψέγω, χλευάζω· μέσ. ἀποστρέφομαι, βδελύττομαι", *ὀνοτὸς* "ἄξιος μομφῆς ἢ περιφρονήσεως": *ono-, προσέτι *onə- ἐν τῷ ὁμ. (Ἰλ. Ρ 25) *ὤνατο* (πβ. *ὄναται* "ἀτιμάζεται. μέμφεται" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: μσν. ἰρλ. on=αἶσχος, anim=κηλίς, στίγμα, σφάλμα. — Ἐπεκτετ. τύπος *(o)no-d- ἐν τοῖς: *ὀνοστὸς* (Ἰλ. Ι 164) "ἄξιος μομφῆς ἢ περιφρονήσεως", *ὀνόσασθαι* "μέμψασθαι, ψέξαι", ἀβεστ. nadəntō=ὀνειδίζουσα, ἴσως καὶ ἀρχ. ἰνδ. ní-nd-ati=ὀνειδίζει, κατηγορεῖ, περιφρονεῖ.

ὀνομαίνω "ὀνομάζω", βλ. *ὄνομα*.

ὄνος, ὁ "ὁ «γάϊδαρος», ὄνος": ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: λατ. asinus, ἀρμ. ēš =ὄνος· δάνειον ἔκ τινος μικρασιατ. γλώσσης νοτίως τοῦ Πόντου (πβ. ἐπίσης *ἴννος* ἐκ τοῦ ποντ. išnoᵣ).

ὀνοστός, ὀνοτός, βλ. *ὄνομαι*.

ὄνυμα, βλ. *ὄνομα*.

1 **ὄνυξ, -υχος,** ὁ "τὸ «νύχι», ὁ ὄνυξ ἁρπακτικοῦ πτηνοῦ, ἡ ὁπλή", *μ-ὤνυξ, -υχος*, ὁ, ἡ "ὁ ἔχων ἕνα μόνον ὄνυχα εἰς ἕκαστον πόδα, μονόχηλος" (ὁ ἰδέ) : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. áṅghriḥ ἀρσ.=πούς, nakhá- ἀρσ., οὐδ.=τὸ «νύχι», ὁ ὄνυξ (ἄρ. -kh-), λατ. ungu-is ἀρσ.=ὄνυξ ἀνθρώπου (καὶ ζῴου), ungula θηλ. =ὄνυξ ζῴου, ὁπλή, ἀρχ. ἰρλ. ingen θηλ.=ὄνυξ (*nghu-īnā), ἀρχ. γερμ. nagal, νεογερμ. Nagel=ὄνυξ, γοτθ. ganagljan=καθηλώνειν, λιθ. nãgas=ὄνυξ ἀνθρώπου καὶ ζῴου, nagùtis=ὄνυξ δακτύλων, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. nogьtь= ὄνυξ ἀνθρώπου καὶ ζῴου, ἴσως καὶ ἀρμ. elungn=ὄνυξ ἀνθρώπου καὶ ζῴου, σιδηροῦν ἄγκιστρον· ρ. *onogh-, *nogh-, *ngh-.

2 **ὄνυξ,** ὁ "πολύτιμός τις λίθος": ξένη λ. (σημιτ. ;).

ὀξίνα, ἡ "ἐργαλεῖον γεωργικὸν ἔχον πολλοὺς ὀδόντας, βωλοκόπος", βλ. *ὀξύς*.

ὄξος, -εος, τὸ "οἶνος ὄξινος, «ξίδι», ὄξος" (: *ὀξὺς=εὖρος: εὐρύς*), *ὀξαλίς, -ίδος*, ἡ "ὀξεῖα τρύξ. ἢ ὀξίνης οἶνος" Ἡσύχ. καὶ "φυτόν τι", *ὀξίνης, -ου*, ὁ "ὄξινος οἶνος, «ξινὸ κρασί»" μτφρ. ὁ ἔχων δυσάρεστον χαρακτῆρα, δύστροπος", *ὀξίς, -ίδος*, ἡ "δοχεῖον «ξιδιοῦ»· μτφρ. μικρόσωμος ἄνθρωπος": βλ. *ὀξύς*.

ὀξύα, ὀξύη, νεώτ. **ὀξέα,** ἡ "τὸ δένδρον ἡ «ὀξυά»· στέλεχος δόρατος ἐκ ξύλου «ὀξυᾶς», δόρυ" : ἐκ τοῦ **ὀσκ[ε]σ-* (ἂν δὲν συσχετίζηται πρὸς τὸ *ὀξύς*), συγγ. τοῖς : ἀλβ. ah=ἡ «ὀξυά» (*oska), ἀρμ. haçi=ἡ μελία (*askhio- ;) ἀρχ. γερμ. ask, νεογερμ. Esche=ἡ μελία (κοινῷ γερμ. *aski-)· πβ. os(i)no- ἐν τοῖς : λατ. ornus θηλ.=ἡ ἀγρία μελία (*osi-no-s), ἀρχ. ἰρλ. uinnius=ἡ μελία, ρωσ. jásens=ἡ μελία· πβ. λιθ. úosis=ἡ μελία ;

ὀξυρεγμία, ἰων. -ίη, ἡ "τὸ ἐρεύγεσθαι ὄξινα, ἡ «ξινίλα» τοῦ στομάχου" : κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ *ὀξ-ερυγμία.*

ὀξύς, -εῖα, -ὺ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀξύς, αἰχμηρός, κοπτερός, ὄξινος, «ξινός», καυστικός, διαπεραστικός, δριμύς, ταχύς, ὁρμητικός", *ὀξύνω* "καθιστῶ τι ὀξὺ (αἰχμηρόν)", *ὀξύτης, -ητος,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀξύτης, δριμύτης, ταχύτης, ὁρμητικότης, ὀξύνοια" : περαιτέρω σχηματισμὸς ἐκ τοῦ μετὰ τοῦ es- θ. εὑρισκομένου ἐν τοῖς : *ἀκοσ-τή, ἀμφ-ήκης* κ.τ.λ. (πβ. *ἠκὲς* "ὀξὺ" Ἡσύχ.)· βλ. *ὄξος,* πβ. *ὄκρις.* — Ἡ λ. *ὀξίνη,* δωρ. *-ᾱ,* ἡ "ἐργαλεῖον γεωργικὸν ἔχον πολλοὺς ὀδόντας, βωλοκόπος" κατὰ μετασχημ. τοῦ ΙΕ *okitā=βωλοκόπος, ὅπερ εὕρηται ἐν τοῖς : λατ. occa, ἀρχ. γερμ. egida, ἀρχ. κυμβρ. ocet, λιθ. akěčios =βωλοκόπος.

ὀπάων, -ᾱονος, ἰων. **ὀπέων, -έωνος,** ὁ, ἡ "σύντροφος, ἀκόλουθος, θεράπων, ὀπαδός" : ἐκ τοῦ **ὀπᾱFων,* ὅπερ προῆλθεν ἐκ τινος *soqᵘā=ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀκολουθεῖν, ἀκολουθία, ὡς σημαῖνον "ὁ μετέχων τῆς ἀκολουθίας"· βλ. *ἀοσσέω, ἕπομαι.* — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : ὁμ. *ὀπάζω* (*-δjω), μέλλ. ἐπικ. *ὀπάσσω* "κάμνω (ἢ προστάσσω) τινὰ νὰ ἀκολουθήσῃ, δίδω τινὰ εἴς τινα ὡς ἀκόλουθον· δίδω, παρέχω, καταδιώκω", *ὀπᾱδός,* ἰων. *ὀπηδός,* ὁ "ὁ συνοδεύων ἢ ἀκολουθῶν, ὀπαδός", *ὀπηδέω* "συνοδεύω, ἀκολουθῶ".

ὀπή, ἡ "ἡ τρῦπα, ὀπή, τὸ ἄνοιγμα", *ἐνόπαι,* αἱ "τὰ ἐνώτια" (*διόπαι,* αἱ=ὡσ.), *μετόπη,* ἡ (ὅ **ἰδέ**), *δίοπος* (*αὐλός*), ὁ "αὐλὸς ἔχων δύο ὀπάς", *πολυωπὸν* (*δίκτυον*), τὸ "δίκτυον ἔχον πολλὰς ὀπὰς ἢ «θηλειές»" : ΙΕ *oqᵘ- =ὀφθαλμός, βλ. *ὄσσε.* — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ὄπεας, -ατος,* τὸ "τὸ «σουβλὶ» τοῦ ὑποδηματοποιοῦ" (**ὀπᾱ-Fατ-* "ὁ ἐφωδιασμένος μὲ μίαν ὀπήν, ἐπὶ τοῦ ἰδιάζοντος σχήματος τοῦ σουβλίου ἔχοντος ὀπήν").

ὄπιθε(ν) καὶ **ὄπισθε(ν)** "ὀπίσω, εἰς τὸ ὀπίσω μέρος, ὄπισθέν τινος· μετὰ ταῦτα, ἔπειτα, εἰς τὸ μέλλον" (πβ. *ὀπίστατος* "ὁ ὀπίσω πάντων, ἔσχατος" ἀντὶ **ὀπίσθατος· ὀπισθέναρ,* τὸ "τὸ ὄπισθεν τῆς χειρὸς" ἐκ τοῦ **ὀπισθοθέναρ*), *ὀπίσθιος* "ὁ ὀπίσω εὑρισκόμενος, «πισινός», ὀπίσθιος", ὁμ. *ὀπίσ(σ)ω,* ἰων., ἀττ. *ὀπίσω* "πρὸς τὰ ὀπίσω, ὀπίσω, εἰς τὸ ἑξῆς, εἰς τὸ μέλλον, ἐκ νέου, πάλιν" (**ὀπιτjω*) : συγγ. τῷ χεττ. appizzis=νεώτερον, νεωστί· ΙΕ *opi (λατ. ob=πρός, ἐναντίον, ἕνεκα, opācus, λιθ. api-, apiẽ=περί, πέριξ· βλ. *ὀπώρα, ὀψέ*) μετάπτ. τῶν τύπων *epi, *pi, βλ. *ἐπί,* πβ. *πιέζω, πτύσσω.*

ὀπῑπεύω "βλέπω τι χάσκων, βλέπω πέριξ μετὰ περιεργείας, παραμονεύω, παραφυλάττω", *παρθενοπῖπα* (Ἰλ. Λ 385) κλητ. τοῦ *-ῑπης,-ου,* ὁ "ὁ περιβλέπων τὰς παρθένους (μετ' ἐπιθυμίας), ἀποπλανῶν παρθένους" : ἴσως τύπος διὰ διπλασ. ἐκ τοῦ *oqᵘi-oqᵘ- =ἀνοίγειν πολὺ τοὺς ὀφθαλμούς, βλέπειν μετὰ περιεργείας.

ὄπις, -ιδος, ἡ "ὁ μετὰ φόβου σεβασμός, ἡ ἐκδίκησις, τιμωρία, ἀνταμοιβή", *ὀπίζομαι* "σέβομαι, φοβοῦμαι", *ὀπιδνὸς* "σεβαστός, φοβερός" : μᾶλλον συγγ.

τοῖς: *ἐν-ῖπή*, ἡ "μομφή, ἐπίπληξις, λοιδορία", *ἐνίσσω* "ἐπιπλήττω, ψέγω"· ρ. *oqᵘ-.

ὀπλή, ἡ "ὁ ἄσχιστος ὄνυξ τῶν ἵππων, βοῶν κ. ἄ., ἡ ὁπλή": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *ὁ-πλή* (ἐνν. *χηλή*) "μία μόνον ὁπλή, μονῶνυξ", εἶναι μεταπτ. τύπος τοῦ *ἁ-πλός*=λατ. simplus καὶ συγγ. τῷ *ἑ-* =ἐν τῷ *ἑ-κατόν* (πβ. *ὁ-*).

ὅπλον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὅπλον", *ὁπλίτης, -ου*, ὁ "ὁ βαρέως ὡπλισμένος, ἔνοπλος", *ὁπλιτεύω* "ὑπηρετῶ ὡς πολίτης, εἶμαι ὁπλίτης", *ὁπλίζω* "ἑτοιμάζω, παρασκευάζω, ὁπλίζω", *ὅπλισις, -εως*, ἡ "ἡ πρὸς πόλεμον ἑτοιμασία, ἐξοπλισμός": βλ. *ἕπω*.

ὁπλότερος "νεώτερος", *ὁπλότατος* "νεώτατος", *ὑπέροπλος* "ὑπερβολικός": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ὀπός, ὁ "χυμὸς λαμβανόμενος ἐκ τοῦ κορμοῦ δένδρου, εἶδος ῥητίνης", *ὀπίζω* "συλλέγω ὀπὸν δι' ἐγχαράξεως τοῦ καυλοῦ ἢ τῆς ῥίζης φυτοῦ τινος", *ὀπόεις, -εσσα, -εν* "πλήρης ὀποῦ, χυμώδης": μᾶλλον συγγ. τοῖς: λιθ. sakai πληθ.=ῥητίνη, κόμμι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sokъ=χυμὸς λαμβανόμενος ἐκ φυτῶν καὶ καρπῶν.

ὀπτεύω "βλέπω", *ὀπτήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ βλέπων τι, κατάσκοπος, αὐτόπτης μάρτυς", *ὀπτήρια* (ἐνν. *δῶρα*), τὰ "δῶρα διδόμενα ὅτε τὸ πρῶτον ἔβλεπέ τίς τινα", *ὀπτός* "ὁρατός", βλ. *ὄμμα, ὄπωπα, ὄσσε*.

ὀπτός "ἐψημένος, «ψημένος, ψητός», μαγειρευμένος διὰ πυρὸς ἄνευ ὕδατος (ἀντίθ. *ἑφθός*)", *ὀπτάω* "μαγειρεύω διὰ ξηρᾶς θερμότητος (διὰ πυρὸς ἄνευ ὕδατος), «ψήνω» (ἀντίθ. *ἕψω*)", *ὀπταλέος, ὀπτανός* "ἐψημένος, «ψητός»", *ὀπτάνιον*, τὸ "μαγειρεῖον": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἐψημένος ἐπὶ τοῦ ὀβελοῦ («στὴ σούβλα»)", εἶναι συγγ. τῷ *ὀβελός* (ὃ ἰδέ).

ὀπυίω, ἀττ. **ὀπύω** (μέλλ. **ὀπύσω**, παθ. πρκ. **ὤπυσμαι**) "λαμβάνω γυναῖκα, νυμφεύομαι (ἐπὶ ἀνδρός)", *ὀπυίοντες*, οἱ "οἱ ἔγγαμοι", *ὀπυίομαι* παθ. "λαμβάνω ἄνδρα, ὑπανδρεύομαι", *ὀπυιητής*, ὁ "ἔγγαμος, σύζυγος": ἐκ τοῦ **ὀπῦσ-jω*· ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως ξένη λέξις (πβ. ἐτρουσκ. puia=ἡ σύζυγος;).

ὄπωπα πρκ. "ἔχω ἴδει", ὁμ. *ὀπωπή*, ἡ "ὅρασις, ὄψις, θέα· ἐν τῷ πληθ. οἱ ὀφθαλμοί", *ὀπωπητήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ βλέπων (κατοπτεύων) τι": βλ. *ὄσσε*, πβ. *ὄμμα*.

ὀπώρᾱ (λακ. **ὀπᾶρα**), ἰων. **ὀπώρη**, ἡ "τὸ τέλος τοῦ θέρους (τὸ μέρος τοῦ ἔτους τὸ μεταξὺ τῆς ἐπιτολῆς τοῦ Σειρίου καὶ τῆς τοῦ Ἀρκτούρου), ἡ ἐποχὴ τῆς ὡριμάνσεως τῶν καρπῶν, ὁ καρπός, ἡ ἀκμὴ τῆς ἡλικίας" (*μετ-όπωρον, φθιν-όπωρον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ φθινόπωρον"), *ὀπωρίζω* "συλλέγω καρπούς, δρέπω τοὺς καρποὺς δένδρου", *ὀπωρινός* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς *ὀπώρας*, φθινοπωρινός": ὡς σημαῖνον "ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔτους, ἥτις ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ θέρος" προέρχεται ἐκ τοῦ **ὀπ-* (βλ. *ὄπιθε[ν]* + **ὀ[σ]αρᾱ*, *-ωρᾱ*, συγγ. τοῖς: γοτθ. asans θηλ.=θερισμός, συγκομιδή, θέρος, ἀρχ. γερμ. aran=θερισμός, συγκομιδή, σερβοκροατ.-ἐκκλ. σλαβ. jesenь, ἀρχ. πρωσσ. assanis=φθινόπωρον.

ὁράω (λεσβ. **ὄρημι**), πρτ. **ἑώρων**, πρκ. **ἑόρᾱκα**, μτγν. **ἑώρακα** "βλέπω, παρατηρῶ, προσέχω", *ὅραμα*, τὸ "θέαμα, θεωρία", *ὅρασις, -εως*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ὅρασις, ὀπτασία· ἐν τῷ πληθ. οἱ ὀφθαλμοί", *ὁρατός, -ή, -όν* "ὃν δύναταί τις νὰ ἴδῃ": παρώνυμον ἑνὸς οὐσ. *Ϝορᾱ "παρατήρησις"=ἀρχ. γερμ. wara

=προσοχή· πβ. ἀρχ. γερμ. giwar=προσεκτικός, προνοητικὸς (=ἑλλ. *-Fορος), μσν. γερμ. wer=προσοχή, προφύλαξις (*warī), γοτθ. wardja, ἀρχ. γερμ. wart =φρουρός, φύλαξ, ὑπερασπιστής, wartēn=ἐκτιμᾶν, προσέχειν, ἀντιλαμβάνεσθαι, περιμένειν, λατ. vereor, -ērī=παρατηρῶ περιδεῶς, σέβομαι, φοβοῦμαι, λεττ. vēru, vērt=θεᾶσθαι, παρατηρεῖν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: ὁμ. *ἐπὶ ὄρονται* "ἐποπτεύουν, ἐπαγρυπνοῦν", *οὖρος*, ὁ "φρουρὸς" (*FορFος ἢ ἐνδεχ. *ὀ-Fορός*), *φρουρός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ φρουρὸς" (*προ-ὀρός*), *φρουρᾱ́*, ἰων. *-ή*, ἡ "προστασία, φύλαξις, φρουρά, φρούρησις, νυκτερινὴ φρουρά· φυλακή", *φρουρέω* "εἶμαι φρουρός, φρουρῶ", *τῑμωρός*, ἰων. *τῑμήορος*, δωρ. *τῑμάορος*, ὁ "ὁ φύλαξ τῆς τιμῆς, βοηθός, ὑπερασπιστής, σωτήρ, ἐκδικητής" (*Fορος=ἀρχ. γερμ. wara), ἐκτετ. β. *ὥρᾱ*, ἰων. *ὥρη*, ἡ "προστασία, ὑπεράσπισις, μέριμνα, φροντὶς" (*θυρωρός*, ὁ, ἡ "ὁ φύλαξ τῆς θύρας, θυρωρός"), *ὠρεύω* "φρουρῶ, μεριμνῶ, φροντίζω", *ὤρου* "φύλακος" Ἡσύχ.· ρ. *u̯er-=παρατηρεῖν.

ὀργάζω "καθιστῶ τι μαλακόν, μαλάσσω, ζυμώνω": *ἐόργη* "τορύνη", *ἐοργῆσαι* "τορυνῆσαι" Πολυδ. 6,88, *ἐοργίζεται* "τορυνᾶται" Ἡσύχ.: ρ. *Fεργ- (*ἐόργη* ἐκ τοῦ *Fε-Fοργ-ᾱ), περαιτέρω συγγ. τοῖς: *ἐργάζεσθαι*, *ἔργον*, *ἔρδω*.

ὄργανον, τὸ "ἐργαλεῖον, ὄργανον", *ὄργανος*, *-η*, *-ον* "ὁ ἐργαζόμενος, κατασκευάζων", βλ. *ἔργον*.

ὀργάς, -άδος (ἐνν. *γῆ*), ἡ "πλούσιον (εὔφορον) ἔδαφος", βλ. *ὀργή*.

ὀργή, ἡ "βιαία ψυχικὴ τάσις, ψυχικὴ διάθεσις, πάθος, ὀργή, θυμὸς" (*ὀργίζω* "κάμνω τινὰ νὰ ὀργισθῇ, ἐξοργίζω· παθ. θυμώνω, ὀργίζομαι", *ὀργίλος*, *-η*, *-ον* "ὁ κατεχόμενος ὑπὸ ὀργῆς, εὐκόλως ὀργιζόμενος"), *ὀργάς*, *-άδος* (ἐνν. *γῆ*), ἡ "πλούσιον, καρποφόρον (εὔφορον) ἔδαφος, γῆ καλῶς ἀρδευομένη καὶ εὔφορος, μέρος γῆς εὔφορον ἀφιερωμένον εἰς τοὺς θεούς, περιλαμβάνον λειμῶνας, ἀγροὺς καὶ ἄλση", *ὀργάω* "εἶμαι πλήρης ὑγρασίας, πλήρης χυμῶν, ἔχω σφοδρὰν ἐπιθυμίαν πρὸς συνουσίαν, εἶμαι πρόθυμος (ἕτοιμος)": *ὀργή*=ἀρχ. ἰνδ. ūrjā́ θηλ.=χυμός, δύναμις, τροφὴ (ἂν προῆλθεν ἐκ τοῦ *u̯ₒrgā· πβ. *ὀρθός*), πβ. ūrj- =ὡσ.· τύποι μετὰ τοῦ -e-: ἀρχ. ἰρλ. ferc, ferg =ὀργή· ρ. *u̯erĝ- =βρίθειν, σφριγᾶν.

ὄργια, τὰ "μυστικαὶ τελεταί, μυστικὴ λατρεία, λατρεία περιέχουσα τελετάς, θυσίας κ.τ.τ.", *ὀργιάζω* "τελῶ θρησκευτικὰς ἑορτάς", βλ. *ἔργον*.

ὄργυια, δευτερ. τύπος **ὀργυιᾱ́**, ἰων. **ὀργυιή**, ἐν ἀττ. ἐπιγρ. **ὀργυᾱ́**, ποιητ. **ὀρόγυια** (ἐκ τοῦ *ὀρέγ-), ἡ "τὸ μῆκος τὸ συναποτελούμενον ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν ὁριζοντίως ἐκτεταμένων ἑκατέρωθεν βραχιόνων, ἡ ὀργυιά", *ὀργυιαῖος*, *-α*, *-ον* "ὁ ἔχων μῆκος ἢ ὕψος μιᾶς ὀργυιᾶς", *ὀργυιόομαι* "ἔχω ἐκτεταμένας τὰς χεῖρας", *δεκώρυγος* "ὁ ἔχων μῆκος δέκα ὀργυιῶν": συγγ. τῷ *ὀρέγω*· περὶ τοῦ σχηματισμοῦ πβ. *ἄγυια*, *ἅρπυια*.

ὀρέγω (ὁμ. μτχ. **ὀρεγνῦς**) "ἐκτείνω, ἁπλώνω, δίδω, προσφέρω", *ὀριγνάομαι* "ἐκτείνω ἐμαυτόν, «τεντώνομαι», ἐκτείνομαι πρός τι, ἀποβλέπω εἴς τι, ἐπιθυμῶ", *ὄρεξις*, *-εως*, ἡ "ἡ ἐπιθυμία, ὄρεξις, ὁ πόθος", *ὄρεγμα*, τὸ "τὸ ἐκτείνειν, ἄπλωμα, ἄνοιγμα τοῦ βήματος (βαδίσματος)", *ὀρεκτός*, *-ή*, *-όν* "ὁ διδόμενος (δοθεὶς) δι' ἐκτάσεως τῶν χειρῶν, διὰ τῶν χειρῶν ἐκτεινόμενος, προτεταμένος, ἐπιθυμητός": =λατ. regō, -ere=κατευθύνω, διευθύνω, κυβερνῶ, δεσπόζω (rēctus: *ὀρεκτός*, νεογερμ. recht=ὀρθός, δίκαιος), πβ. ἀρχ. ἰνδ. r̥jyati, r̥ñjáti=ἐκτείνεται, σπεύδει, λατ. regiō θηλ.=κατεύθυνσις, γραμμή,

φορά, χώρα, περιοχή, rogus = ἡ πυρά, rogō = ἐρωτῶ, παρακαλῶ, ἀρχ. ἰρλ. rigid = ἐκτείνει, recht = νόμος (*rektu-), γοτθ. ufrakjan = ἀνατείνειν, ἐκτείνειν (νεογερμ. recken = ἐκτείνειν, τανύειν), λιθ. ražž-aus, -ytis = ἐκτείνεσθαι, τανύεσθαι· ρ. *reĝ- = κατευθύνειν, διευθύνειν, κυβερνᾶν. Πβ. ὄργυια.

ὀρεσκῷος, ὀρεσκόος "ὁ ἔχων τὴν κοίτην (κατοικίαν, φωλεὰν) εἰς τὰ ὄρη, κείμενος (κατοικῶν) εἰς τὰ ὄρη, ἄγριος, ὀρεινός" : *ὄρος* + *κεῖμαι*.

ὀρεύς, -έως, ὁ "ἡμίονος, «μουλάρι»", βλ. 2 *ὄρος*.

ὀρεχθέω "μυκῶμαι, ρογχάζω, «ροχαλίζω»", βλ. *ῥοχθέω* (*ῥόχθος*).

ὀρθός, δωρ. **βορθό-** "εὐθύς, «ἴσιος», ὄρθιος, ὀρθός, δίκαιος, ἀληθής", *ὀρθότης, -ητος,* ἡ "ὀρθία στάσις, εὐθύτης, ὀρθότης", *ὀρθεύω, ὀρθόω* "τοποθετῶ τι ὄρθιον, ἀνεγείρω, σηκώνω, καθιστῶ τι εὐθύ", *ὄρθιος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄρθιος, ὀρθός, ἀνωφερής, ἀνηφορικός, ὀξύφωνος", *ὀρθιάζω* "ὑψώνω τὴν φωνήν, ὁμιλῶ μεγαλοφώνως", *ὀρθίασμα,* τὸ "ὁ ὑψηλὸς τόνος φωνῆς, ἡ κραυγὴ ἐν τῷ πληθ. διαταγαὶ διδόμεναι μεγαλοφώνως" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ϜορθϜός = ἀρχ. ἰνδ. ūrdhváh = ὑψηλὸς (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *u̯ordhu̯ós, πβ. *ὀργή*), πβ. várdhatē = ἐπαίρει, ἀνυψώνει, κάμνει τι νὰ αὐξηθῇ, γοτθ. gawrisqands = καρποφόρος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ranъ = πρωινός· ρ. *u̯eredh-· ἄνευ τοῦ u̯- (*ered[h]-) ἐν τοῖς : λατ. arduus = ὑψηλός, ἀνωφερής, ἀπόκρημνος, ἀβεστ. ərədva- = ὑψηλός, ἀρχ. ἰρλ. ard = ὑψηλός, μέγας, ἀλβ. rit = αὐξάνομαι (*r̥d[h]-), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rastο = αὐξάνομαι (*ord[h]-tō), ἴσως καὶ rodъ = λατ. partus (= τοκετός, γόνος). Πβ. *ὄρθρος.*

ὄρθρος, ὁ "ὁ ὀλίγον πρὸ τῆς αὐγῆς χρόνος· ἑλληνιστ. ἡ ἠώς, αὐγή, τὰ ἐξημερώματα", *ὄρθριος, ὀρθρινὸς* "ὁ κατὰ τὴν χαραυγήν, λίαν ἐνωρὶς τὸ πρωί, ἀνήκων εἰς τὴν πρωίαν, ἑωθινός", *ὀρθρεύω* "ἐγείρομαι ἐνωρὶς τὸ πρωί, ἐξυπνῶ λίαν πρωί" : ἐκ τοῦ *Ϝορθ-ρος, πβ. *ὀρθαγορίσκος,* λακ. *βορθ-*, ὁ "χοιρίδιον γάλακτος" (ἐκ τοῦ **ὀρθρ-*, "ἐπεὶ πρὸς τὸν ὄρθρον πιπράσκονται" Ἀθήν.)· βλ. *ὀρθός.*

ὀρίγανον, τό, **ὀρίγανος,** ὁ, ἡ "βοτάνη τις ἔχουσα δριμεῖαν καὶ πικρὰν γεῦσιν, ἡ «ρίγανη»" (> λατ. orīganum) : ξένη λ. (ἀφρικ. ;).

ὀριγνάομαι, βλ. *ὀρέγω.*

ὁρίζω "χωρίζω τι ἀπό τινος, ἀποτελῶ τὸ ὅριον, καθορίζω δι' ὁρίων, ὁρίζω, διορίζω, τάσσω", βλ. 2 *ὅρος.*

ὀρίνδης (*ἄρτος*), ὁ "(ἄρτος) παρεσκευασμένος ἐξ ὀρύζης" : δάνειον ἔκ τινος δυτ. ἰραν. γλώσσης (περσ. birinǰ, ὀσσετ. brinǰ) ὡς ἡ λ. *ὄρυζα, ἡ, ὄρυζον,* τὸ "ἡ ὄρυζα, τὸ «ρύζι»" ἔκ τινος ἀνατολ. ἰραν. γλώσσης (ἀφγαν. vrižē, ἀρχ. ἰνδ. vrīhiḥ = ὄρυζα)· ἡ ἰραν. αὕτη λέξις κατάγεται ἔκ τινος αὐτόχθονος νοτ. ἀσιατ. γλώσσης.

ὀρίνω, λεσβ. **ὀρίννω** (**ὀρι-νjω*), ἀόρ. **ὤρῑνα,** παθ. **ὠρίνθην** "θέτω εἰς κίνησιν, ἐγείρω, ἐξεγείρω, διεγείρω, ἐρεθίζω, τρομάζω" : συγγ. τοῖς : λατ. ori-or = ἀνυψοῦμαι, ἀνατέλλω, ἀναφύομαι, γίνομαι, orī-gō θηλ. = γένεσις, ἀρχή, ἀρχ. ἰνδ. rināti, rinvati = ἀφίνει νὰ ρεύσῃ, ἀπολύει, rīyatē = διαλύεται, rītiḥ = ρεῦμα, ποταμός, ἀρμ. ari = ἀναβαίνω, λατ. rīvus = ρύαξ, ir-rītō = ἐρεθίζω, ἰρλ. rīan = θάλασσα (πβ. gall. Rēnos = Ρῆνος), ἀρχ. ἰρλ. riathor = καταρράκτης, ἀγγλοσαξ. rīđ ἀρσ. = ρεῦμα, ποταμός, λιθ. rýtas = τὸ πρωί, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rěka = ποταμὸς (*roi-qā), rinǫ, -ąti καὶ rějǫ, rijati = ὠθῶ,

πιέζω, ῥέω· ρ. *erei- (πβ. *Ἐρῑνύς, ἔρις*), ὡς *ereu- (βλ. *ὄρνῡμι, ὀρούω*), *er-gh- (βλ. *ὀρχέομαι*) ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *er- (πβ. *ἐρεθίζω, ἔρετο* [βλ. *ὄρνῡμι*], *ἔρνος, ὅρμενος*).

ὀρκάνη, ἡ "περίφραγμα, φραγμός, θηρευτικὸν δίκτυον, παγίς", βλ. *ἕρκος*.

ὅρκος, ὁ "τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα (ἡ θεότης ἢ δύναμις), εἰς τὸ ὁποῖον ὁρκίζεταί τις, τὸ ὁποῖον ἐπικαλεῖταί τις ὁρκιζόμενος, ὁ ὅρκος", *ὅρκιος* "ὁ ὑπερασπίζων τὸν ὅρκον, ὡρκισμένος, δι' ὅρκου δεσμευμένος", *ὅρκιον*, τὸ "ὅρκος, ἐγγύησις ἢ βεβαίωσις στήριζομένη ἐπὶ ὅρκου· ἐν τῷ πληθ. αἱ θυσίαι καὶ αἱ ἄλλαι τελεταὶ αἱ ἐν χρήσει ἐπὶ ἐπισήμων ὅρκων καὶ σπονδῶν, τὸ περὶ οὗ ὁρκίζεταί τις, ἡ συμφωνία, συνθήκη", *ὁρκόω, ὁρκίζω* "βάλλω τινὰ νὰ ὁρκισθῇ, ὁρκίζω τινά", *ὅρκωμα*, τὸ "ὅρκος", *ὁρκωτής, -οῦ*, ὁ "ὁ ἐπὶ τῶν ὅρκων, ὁρκίζων", *ἐπίορκος, -ον* "ὁ ὁρκιζόμενος ψευδῶς, ἐπίορκος (κυρ. ὁ κατὰ τῶν τὸν ὅρκον)", *ἐπιορκέω* "ὁρκίζομαι ψευδῶς, ἐπιορκῶ", *ἐπιορκίᾱ*, ἡ "ψευδὴς ὅρκος" : συγγ. τῷ *ἕρκος* (κυρ. σημαίνει "τὸ περιορίζον ἢ ὑποχρεῶνον, ὁ φραγμός").

ὄρκῡς, -ῡνος καὶ **ὄρκῡνος, -ου,** ὁ "εἶδος μεγάλου θύννου (ἰχθύος)" : λ. ξένη.

ὁρμαθός, -οῦ, ὁ "σειρά, «ἁρμαθιά», ἅλυσις", βλ. 1 *εἴρω*.

ὁρμαίνω, ὁρμάω, βλ. *ὁρμή*.

ὅρμενος, ὁ "βλαστός, καυλός", *ὅραμνος*, ὁ "κλάδος, «κλωνάρι»" : κυρ. σημαίνει "ὁ τείνων πρὸς τὰ ἄνω, ἀνυψούμενος", συγγ. τοῖς : *ἔρνος*, τὸ "νεαρὸς βλαστός, «βλαστάρι», γόνος, τέκνον", ἀρμ. arm=ρίζα· ρ. *er-, βλ. *ὀρίνω*.

ὁρμέω "εἶμαι εἰς τὸν ὅρμον, εἶμαι ἠγκυροβολημένος", βλ. 2 *ὅρμος*.

ὁρμή, ἡ "ταχεῖα κίνησις πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐπίθεσις, ἐφόρμησις· ἡ πρώτη κίνησις δι' ἓν πρᾶγμα, προσπάθεια διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τίς τι, ὑπερβολικὴ προθυμία, σφοδρότης, ὁ ζωηρὸς πόθος, ἡ ἐκκίνησις, ἐκστρατεία, αἱ προετοιμασίαι διὰ πορείαν", *ὁρμάω* "παροτρύνω, παρορμῶ· ἀμτβ. ὁρμῶ, ἐφορμῶ", *ὁρμαίνω* "ἀνακινῶ τι κατὰ νοῦν, συλλογίζομαι, σκέπτομαι· παρακινῶ τινα· ἀμτβ. εἶμαι πολὺ πρόθυμος, βιάζομαι" : μᾶλλον συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sármaḥ=ροή, ροῦς, πβ. sisarti, sárati=ῥέει, σπεύδει· ρ. *ser- =ῥέειν, εἰσβάλλειν, συρρέειν, βλ. *ὀρός*. Πβ. 2 *ὅρμος*.

ὁρμιᾱ́, ἡ "λεπτὸν σχοινίον τῶν ἁλιέων, «πετονιά»", βλ. 1 *εἴρω*.

ὁρμίζω, "ὁδηγῶ (φέρω) τὸ πλοῖον εἰς τὸν ὅρμον, προσορμίζω, φέρω εἰς λιμένα, «ἀράζω»", βλ. 2 *ὅρμος*.

ὅρμῑνος, ὁ, **ὅρμῑνον,** τὸ "ὀσπριόν τι" : συγγ. τοῖς : ἀβεστ. haraiti=προστατεύει, haurva-=προστατεύων, ὑπερασπίζων· ρ. *ser-, πβ. *ἥρως* (ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἐνέργειαν τοῦ φυτοῦ, οἷα τοῦ λατ. salvia).

1 **ὅρμος,** ὁ "ἅλυσις (κόσμημα) τοῦ λαιμοῦ, περιδέραιον", βλ. 1 *εἴρω*.

2 **ὅρμος,** ὁ "τόπος κατάλληλος πρὸς ἀγκυροβολίαν, ὅρμος· μτφρ. τόπος ἀσφαλείας, καταφύγιον, λιμὴν σωτηρίας", *ὁρμέω* "εἶμαι εἰς τὸν ὅρμον, εἶμαι ἠγκυροβολημένος", *ὁρμίζω* "ὁδηγῶ (φέρω) τὸ πλοῖον εἰς τὸν ὅρμον, προσορμίζω, φέρω εἰς λιμένα, «ἀράζω»" : μᾶλλον εἶναι περισσότερον συγγ. τῷ 1 *εἴρω* "συνάπτω, συνδέω, συνείρω, «ἁρμαθιάζω»" παρὰ τῷ *ὁρμή*, ἡ, ὡς σημαῖνον "σημεῖον ἐξορμήσεως"· πβ. *πάνορμοι λιμένες* (Ὀδ. ν 195) "λιμένες, εἰς τοὺς ὁποίους τὰ πλοῖα δύνανται νὰ ἀγκυροβολήσουν μὲ ὅλους τοὺς καιρούς".

ὄρνῑς, -ῑθος, δωρ. **-ῑχος**, αἰτ. **ὄρνῑθα** καὶ **ὄρνῑν**, πληθ. **ὄρνῑθες** καὶ **ὄρνεις**, αἰτ. **ὄρνῑθας** καὶ **ὄρνεις**, ὁ, ἡ "τὸ πτηνόν, ὁ ἀλεκτρυών, πετεινός, ἡ «ὄρνιθα, κόττα»", *ὄρνεον* (**ὄρνεjον*), τὸ "πτηνόν", *ὄρνεα*, τὰ "ἡ ἀγορὰ τῶν πτηνῶν", *ὀρνίθειος* "ὁ ἀνήκων εἰς πτηνόν", *ὀρνιθευτής, -οῦ*, ὁ "κυνηγὸς πτηνῶν", *ὀρνιθεύω* "συλλαμβάνω διὰ δικτύων (παγίδων) πτηνά": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. ilar=ἀετὸς (*erir-), γοτθ. ara, ἀρχ. γερμ. aro, arn, πληθ. erni (δευτερ. μετὰ τοῦ i θ.)=ἀετός, λιθ. ar-ēlis, er-ēlis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. orьlъ, χεττ. haraš, haranaš=ἀετός. Ἡ λ. *ὄρνις* εἶναι ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ i τοῦ μετὰ τοῦ n θ. τῶν λ.: γοτθ. ara, χεττ. haranaš· ἡ βασ. σημ. αὐτοῦ μᾶλλον εἶναι "ταχύς", συγγ. τῇ ρ. *er- = εἰς κίνησιν θέτειν, βλ. *ὄρμενος, ὄρνῦμι.*

ὄρνῦμι (ἢ **ὀρνύω**), μέλλ. **ὄρσω**, ἀόρ. α' **ὦρσα**, β' **ὤρορον** (πβ. ἀρχ. ἰνδ. ál-arti=ἀνυψοῦται), πρκ. **ὄρωρα** (: ἀρχ. ἰνδ. āra) "διεγείρω, ἐξεγείρω, κινῶ, ἀναταράσσω, παρακινῶ, παροτρύνω, ἐγείρω τινὰ ἐκ τοῦ ὕπνου", μέσ. *ὄρνῦμαι*, μέλλ. *ὀροῦμαι*, ἀόρ. γ' ἐν. ἀθέμ. *ὦρτο* (=ἀρχ. ἰνδ. rāta), θεματ. *ὤρετο* (=ἀρχ. ἰνδ. -ārata), προστ. *ὄρσο, ὄρσεο*, ἀπρφ. *ὄρθαι*, μτχ. *ὄρμενος*, πρκ. *ὄρωρα* "ἐγείρομαι, σηκώνομαι, κινοῦμαι, ἐφορμῶ", ὑστερογ. (ἐνεστ., πρτ.) *ὀρέομαι, ὀρούω* (**ὀρουσ-*) "ἐγείρομαι καὶ ὁρμῶ βιαίως ἐναντίον τινὸς ἢ πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐφορμῶ, κινοῦμαι ταχέως": *ὄρνῦμι* συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. r̥ṇóti (*r̥-n-eu-mi), r̥ṇváti=ἐγείρεται, κινεῖται· ρ. *ereu- (πβ. *ὀρούω* ἐκ τοῦ ἐπεκτετ. τύπου *[e]reu-s-) ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. árvan- =σπεύδων, δρομεύς, λατ. ruō=τρέχω, σπεύδω, ἀγγλοσαξ. earu=εὐκίνητος, ταχύς, rēow= ἄγριος, τραχύς· ρ. *er- =θέτειν εἰς κίνησιν, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. árnas- οὐδ. =τὸ παφλάζον κῦμα (κατὰ τὸν τύπον=ἑλλ. *ἔρνος, ὄρμενος*), ἀρμ. y-arnem =ἀνυψοῦμαι, ἐγείρομαι, ἑλλ. *ἔρσεο* "διεγείρου", *ἔρετο* "ὡρμήθη" Ἡσύχ., *-ορτος*, ἐν τοῖς: *νέορτος* "ὁ νεωστὶ ἐγερθεὶς (γεννηθείς), πρόσφατος", *θέορτος* "οὐράνιος, θεῖος", *παλίνορτος* "ὁ ἐκ νέου αἰρόμενος, ἐγειρόμενος", *κονιορτός*, ὁ "νέφος κόνεως ἐν δίνῃ ἐγειρομένης ἐκ ταραχῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους"· πβ. προσέτι ἀρχ. γερμ. rinnan=ῥέειν, τρέχειν, runs=ῥοὴ ὕδατος, ποταμός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. iz-roniti=λατ. effundere. Πβ. ἐπίσης 2 *ὄρος, ὄρρος* καὶ τὸν μετὰ τοῦ eu- ἐπεκτετ. τύπον 1 *οὖρος*, ὁ "ὁ οὔριος (εὐνοϊκὸς) ἄνεμος"· ρ. *erei-, βλ. *ὀρίνω*.

ὄροβος, ὁ "εἶδος ὀσπρίου, ὁ «ἀρακᾶς», τὸ «λαθούρι»", βλ. *ἐρέβινθος*. — *ὀροβάγχη*, ἡ "φυτὸν (παράσιτον), τὸ ὁποῖον πνίγει τὸν ὄροβον" (: *ἄγχω*).

ὀροθύνω "ἀναταράσσω, παρορμῶ, παροτρύνω, ἐξάπτω, ἐρεθίζω, διεγείρω", *ὀρόδαμνος*, ὁ "τὸ «κλωνάρι», ὁ βλαστός": βλ. *ἐρεθίζω, ἐρέθω* καὶ τοὺς ἐν τῷ λ. *ὀρθὸς* ἀναφερομένους τύπους, ἔχοντας ρ. *ered(h)-, π.χ. ἐν τῷ λατ. arduus κ.τ.λ.

ὄρομαι (ἐπι-) "ἐπιτηρῶ, φρουρῶ", βλ. *ὁράω*.

ὀρός, ὁ "τὸ ὑδατῶδες μέρος τοῦ γάλακτος τὸ ἀπομένον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ βουτύρου καὶ τοῦ τυροῦ, τὸ «τυρόγαλο», τὸ ὑδατῶδες μέρος τοῦ αἵματος": μετὰ ἰων. ψιλώσεως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. saráḥ=ῥέων, λατ. serum οὐδ.=ὀρὸς (γάλακτος), «τυρόγαλο», ἴσως καὶ τῷ ἀλβ. gjize=ὀξύγαλα, τυρός· ρ. *ser- =ῥέειν, ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. sísarti, sárati=ῥέει, σπεύδει, βλ. *ὁρμή, ῥώομαι*.

1 **ὅρος**, κερκ. **hορϝος, ὅρβος**, ἡρακλ. **ὅρος**, ἰων. **οὖρος**, κρητ. **ὦρος**, ὁ "ὅριον,

σύνορον (κυρ. αὔλαξ συνόρων, ὁροθετικὴ γραμμή)", *οὐρεύς* (*ὀρϜεύς), ἀττ. *ὀρεύς, -έως*, ὁ "ὁ ἡμίονος (κυρ. ὁ χαράσσων αὔλακας)", *ἀμφούριον*, τὸ "συμβόλαιον πωλήσεως οἰκοπέδου" (ἐκ τοῦ *ἀμφουρον "οἰκόπεδον περικεκλεισμένον ὑπὸ συνόρων"), *ὁρίζω* (δ ἰδέ), κυπρ. *ἐξορύζω*, ἀττ. *ἐξορίζω* "στέλλω τινὰ ἔξω τῶν ὁρίων τῆς χώρας, ἐξορίζω" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ϜορϜος, συγγ. τοῖς : λατ. urvus=circuitus civitatis (κυρ. "αὔλαξ συνόρων"), ὀσκ. uruvú =σύνορον (*u^{u}rųo-)· ρ. *ueru-=ἕλκειν, σύρειν, βλ. *ἐρύω*· πβ. *οὐροί*.

2 **ὄρος,** ἰων. **οὖρος,** δωρ. **ὦρος,** τὸ "τὸ «βουνό», ὄρος", *ὄρειος, ὀρεινός*, "ὁ τῶν ὀρέων, ἀνήκων εἰς τὸ ὄρος, βουνήσιος, ὀρεινός", *ὀρείτης*, ὁ "ὀνομασία λίθου τινός· εἶδος ἱέρακος", κύρ. ὄν. *Ὀρέστης* : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. r̥ṣváḥ= ὑψηλός, ΙΕ μετὰ τοῦ es θ. *eros- =ἀνύψωσις, ρ. *er-, *or-, βλ. *ὄρνῡμι*· πβ. *ὄρρος, οὐρᾱ́*.

ὀρούω "ἐγείρομαι καὶ ὁρμῶ βιαίως ἐναντίον τινός", βλ. *ὄρνῡμι*.

ὀροφή, ὄροφος, βλ. *ἐρέφω*.

ὄρπηξ, -ηκος, δωρ. **ὅρπᾱξ,** λεσβ. **ὄρπᾱξ,** ὁ "νεαρὸς βλαστός, μικρὸν δένδρον, κλάδος, πᾶν τὸ ἐκ νεαρῶν βλαστῶν ἢ δένδρων κατεσκευασμένον, βούκεντρον, ράβδος, λόγχη" : ἴσως συγγ. τῷ λιθ. várpa=στάχυς.

ὄρρος, ὁ "τὸ ἄκρον τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ, ὁ πρωκτός, γλουτός" : ὡς σημαῖνον "ἀνύψωσις, προεξέχον μέρος τοῦ σώματος", προέρχεται ἐκ τοῦ ΙΕ *orsos (πβ. τὸ μετὰ τοῦ es θ. *ὄρος*)=ἀρχ. γερμ. ars, νεογερμ. Arsch=¯ρωκτός, ἀρμ. oř, χεττ. arraš=γλουτός· πβ. τὸ μετὰ τοῦ e ἀρχ. ἰρλ. err=οὐρὰ (*ersā). Πβ. *ὀρσοθύρη, οὐρᾱ́*.

ὀρρωδέω "φοβοῦμαι, τρέμω", *ὀρρωδίᾱ*, ἰων. *ἀρρωδίη*, ἡ "φόβος, τρόμος", βλ. *ἀρρωδέω*.

ὀρσοθύρη, ἡ "ὀπισθία θύρα κειμένη ὑψηλά" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. r̥ṣváḥ=ὑψηλός (βλ. 2 *ὄρος, ὄρρος* + ἰων. θύρη· πβ. *εἰρεθύρη* "ὀρσοθύρα" Ἡσύχ. καὶ *ἔρσεο* κ.τ.λ.), βλ. *ὄρνῡμι*. — Πβ. *ὀρσολόπος*, ὁ "ὁ φερόμενος λίαν ἀλαζονικῶς, μέγας κομπαστής" (*ὀρσο-+λαπίζω*), *ὀρρόβηλος*, ὁ "ὑψηλὸν κατώφλιον" (Ἡσύχ.), *ὀρροπύγιον*, τὸ "τὸ ὄπισθεν ἄκρον τῶν πτηνῶν, ἔνθα φύονται τὰ πτερὰ τῆς οὐρᾶς, ὁ γλουτὸς παντὸς ζῴου".

ὀρσολόπος, ὁ "ὁ φερόμενος λίαν ἀλαζονικῶς", βλ. *ὀρσοθύρη*.

ὀρταλίς, -ίδος, ἡ καὶ **ὀρτάλιχος,** ὁ, **ὀρταλιχεύς,** ὁ "ὀρνίθιον, νεοσσός, νεογνὸν ζῷον" : συγγ. τοῖς : *ὄρνις, ὄρνῡμι, -ορτός*.

ὄρτυξ, (-ῡκος) καὶ **-υγος, γόρτυξ** (τ.ἔ. **Ϝόρτυξ**) Ἡσύχ., ὁ (ἡ) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄρτυξ, «ὀρτύκι»" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. vartakaḥ, vártikā=ὄρτυξ· τὸ *-υξ* ὀφείλεται μᾶλλον εἰς ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ἶβυξ, -υκος* ("πτηνόν τι ἁρπακτικόν") καὶ *κόκκυξ, -ῡγος*, ὁ "ὁ «κοῦκος»". Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ ἰων. λ. *Ὀρτυγίη*, ἡ "νῆσος τῶν ὀρτύγων, ἀρχ. ὄνομα τῆς Δήλου".

ὀρύᾱ, ἡ "ἔντερον, «λουκάνικο»" : ἴσως συγγ. τῷ λατ. arvīna=τὸ λίπος, στέαρ, χοίρινον κρέας καπνιστὸν (ἂν τὸ *arv-īno- [=τὸ λίπος τοῦ ἐντέρου] προέρχηται ἐκ τοῦ *arvā=ἔντερον)· περαιτέρω ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὀπή", εἶναι συγγ. τῷ *ὀρύσσω*.

ὄρυζα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ὄρυζα, τὸ «ρύζι»", βλ. *ὀρίνδης*.

ὀρυμαγδός, ὁ "μέγας θόρυβος, ἰσχυρὸς κρότος", βλ. *ἐρυγόντα*.

ὀρύσσω, ἀττ. **ὀρύττω,** μτγν. **ὀρύχω** "σκάπτω, ὀρύσσω, ἐξορύσσω, θάπτω",

ὀρυχή, ὀρυγή, ὄρυξις, -εως, ἡ "τὸ «σκάψιμο», ἡ σκαφή", *ὄρυγμα,* τὸ "λάκκος, τάφρος, ὑπόγειος δρόμος, σκαφή": *ὀρύσσω* μᾶλλον ἐκ τοῦ **ὀρυχjω* (πβ. Ὀδ. ζ 267 *κατωρυχής* "εἰς τὴν γῆν «χωσμένος», τεθαμμένος")· *ὀρυ-* συγγ. τῷ ὁμ. *οὐροί,* οἱ "ταφροειδῆ ὀρύγματα, διὰ τῶν ὁποίων ἀνέσυρον τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν ἢ τὰ καθεῖλκον εἰς τὴν θάλασσαν" (*ὀρϜος, πβ. *ὀρύα*), ρ. *ereu- =διαρρηγνύειν, σκάπτειν, ὀρύσσειν· πβ. ρ. *reuk- ἐν τοῖς: *ῥυκάνη,* ἡ "τὸ «ροκάνι», ἡ «πλάνη»", λατ. runcō, -āre=βοτανίζειν, ἰρλ. rucht =χοῖρος, λεττ. rūkēt=σκαλίζειν, ἀνασκάπτειν.

ὀρφανός, -ή, -όν "ὁ ἄνευ πατρὸς ἢ μητρός, ὀρφανός", *ὀρφανίζω, ὀρφανόω* "καθιστῶ τινα ὀρφανόν", *ὀρφο-βόται* "ἐπίτροποι ὀρφανῶν", *ὤρφωσεν* "ὠρφάνισεν" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς ἀρμ. orb γεν. -oy=ὀρφανὸς (*orbhos=ἑλλ. *ὀρφο-*), λατ. orbus=ἐστερημένος τινός, ἔρημος, ὀρφανός, ἀρχ. ἰνδ. árbhaḥ =μικρός, ἀδύνατος, παῖς· πβ. *orbh-i̯o- =τὰ ἀγαθὰ τῶν ὀρφανῶν, ἡ κληρονομία, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. orbe, orpe ἀρσ., οὐδ.=ὁ κληρονόμος, ἡ κληρονομία, γοτθ. arbi, ἀρχ. γερμ. arbi, erbi=ἡ κληρονομία· πβ. προσέτι γοτθ. arbaiþs θηλ., ἀρχ. γερμ. arabeit, νεογερμ. Arbeit=ἐργασία, ἀρμ. arbaneak =ὑπηρέτης, βοηθός, συνεργάτης, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rabъ=δοῦλος.

ὀρφνὸς "σκοτεινός", *ὄρφνη,* δωρ. *ὄρφνā,* ἡ "σκότος, ζόφος", *ὀρφνώδης* "σκοτεινός, μελαψός", *ὀρφναῖος* "σκοτεινός, μαῦρος": μᾶλλον ἐκ τοῦ **ὀρπσνός,* IE *orgʷ-s-nó-s, συγγ. τῷ τοχ. A orkäm=σκότος· ρ. *er(e)gʷ- παρὰ τῇ *regʷ- ἐν τῇ λ. *ἔρεβος,* τὸ "τὸ σκότος τοῦ Ἅδου" (ὃ ἰδέ). Πβ. *ὄρφος.*

ὄρφος, ἀττ. **ὀρφώς,** ὁ "θαλάσσιος ἰχθὺς σκοτεινοῦ χρώματος, ὁ «ροφὸς»" (> λατ. orphus > νεογερμ. Orf[e]): μᾶλλον συγγ. τῷ *ὀρφνός,* ἂν εἶναι ὁ βραχύτ. τύπος τοῦ **ὀρφνουφος.*

ὄρχαμος, ὁ "ὁ πρῶτος σειρᾶς τινος, ἀρχηγός, κορυφαῖος τοῦ χοροῦ": συγγ. τῷ *ἐρχατάω.*

ὄρχατος, ὁ "περιφραγμένος τόπος διὰ φυτά, κῆπος", *ὀρχάς, -άδος,* ἡ "περίβολος, φραγμός": συγγ. τῷ *ἐρχατάω* (ὃ ἰδέ), πβ. *ὄρχαμος.*

ὀρχέομαι "χορεύω, σκιρτῶ, πηδῶ" (σπανίως τὸ ἐνεργ. *ὀρχέω* "θέτω εἰς κίνησιν, βάλλω τινὰ νὰ χορεύσῃ"), *ὀρχηστῦς, -ύος,* ἡ "ἡ ὄρχησις, ὁ χορός", *ὀρχηστήρ, -ῆρος, ὀρχηστής,* ὁ "ὁ χορευτής", *ὀρχήστρᾱ,* ἡ "τμῆμα τοῦ θεάτρου, ἔνθα παρέμενε καὶ ἐκινεῖτο ὁ χορός": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ṛghāyáti= σείεται, τρέμει, βροντᾷ, θορυβεῖ, ὁρμᾷ· ρ. *ergh-, μᾶλλον ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *er-, πβ. *ἔρχομαι* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἔρχομαι". Πβ. *ὄρχιλος.*

ὄρχιλος (καὶ **ὀρχίλος**), ὁ "πτηνόν τι, ἴσως ὁ τρυποφράκτης": μᾶλλον ἐκ τοῦ **ὄρχις* (συγγ. τῷ *ἔρχομαι*), πβ. *τροχίλος*: *τρόχις.* Πβ. *ὀρχέομαι.*

ὄρχις, -ιος, ἀττ. **-εως,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄρχις, «ἀρχίδι»", *ἔνορχις* "ὁ ἔχων ὄρχεις, ἀρσενικός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. avír-ṛjīka- =ὁ ἔχων αἰσθητῶς ἀνεπτυγμένους ὄρχεις, ἀβεστ. ərəzi- ἀρσ.=ὁ θύλακος (σάκκος) ὁ περιέχων τοὺς ὄρχεις, ἀρμ. orji-k' πληθ.=ὄρχεις, ἀλβ. herdɛ θηλ.=ὄρχις, μσν. ἰρλ. uirgga=ὡσ., λιθ. eržilas=ἀνευνούχιστος ἵππος· IE *orĝhi- (*r̥ĝhi-)=ὄρχις.

1 **ὅς, ἥ, ὅ** ἀναφ. ἀντων. "ὁ ὁποῖος, ὅστις": IE *i̯os, *i̯ā, *i̯od=ἀρχ. ἰνδ. yáḥ, yā́, yád, φρυγ. ιος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. i-že, jego-že κ.τ.λ., θηλ. ja-že, ję-že κ.τ.λ. (βαλτ.-σλαβ. ἐπίσης ἐν τῷ ὁριστικῷ ἐπιθετικῷ τύπῳ: λιθ. geràs-is, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dobrъ-jь=ὁ καλός)· i̯os παράγωγον ἐκ τοῦ δεικτ. θ. *i-,

λατ. is. — Πβ. γορτ. ὄτερος "ποῖος ἐκ τῶν δύο"=ἀρχ. ἰνδ. yatarā́ḥ, βλ. ὅσσος, ὅτε.

2 **ὅς (καὶ ὅς, ἥ δ' ὅς** κ.τ.λ.) δεικτ. ἀντων. "οὗτος": ΙΕ *sos (=ἀρχ. ἰνδ. sáḥ =ὁ, αὐτός, χεττ. sas) ἢ *si̯os (ἀρχ. ἰνδ. syáḥ).

3 **ὅς** κτητ. ἀντων. "ἰδικός του", βλ. *ἕ*.

ὅσιος "ἡγιασμένος, συγκεχωρημένος (ὑπὸ τοῦ θείου ἢ τοῦ κατὰ φύσιν νόμου), εὐσεβής, ἁγνός", *ὁσιόω* "κάμνω τινὰ ὅσιον (ἅγιον), ἁγιάζω, ἐξαγνίζω", *ὁσιότης, -ητος, ἡ* "εὐσέβεια, ἁγιότης", *ὁσίā*, ἰων. *ὁσίη, ἡ* "ὁ θεῖος νόμος, τελεταί, θυσίαι": μᾶλλον παράγωγον ἐκ τοῦ *sotos=ὑπάρχων, πραγματικὸς (ρ. *es- =εἶναι, βλ. *εἰμί*), πβ. μεταπτ. τύπους: *ἐτά* "ἀληθῆ. ἀγαθά" Ἡσύχ., *ἐτάζω* "ἐξετάζω".

ὀσμή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀσμή, «μυρωδιά»", βλ. *ὀδμή*.

ὄσπριον, τὸ (τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄσπριον, φασίολος": ἴσως ἐκ τοῦ *o-spri̯i̯o- =μετὰ τοῦ περικαλύμματος, συγγ. *τῷ σπεῖρον* (*σπερjον), τὸ "περικάλυμμα, ὕφασμα διὰ περιτύλιγμα".

ὄσσα, ἡ "φωνή, φήμη, θεία φωνή", βλ. *ἔπος*.

ὄσσε ὀνομ. δυϊκ. "οἱ δύο ὀφθαλμοί" (*oqu̯i̯e μετὰ τοῦ -ε ἐκ τοῦ ἀρσ. καὶ θηλ. τοῦ δυϊκ., ἀντὶ *oqu̯ī- =ἀρχ. ἰνδ. akṣ́ī, λιθ. akì, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. oči, ἀρμ. ač-k'), ἀττ. *ὄττε, πβ. τριοττίς, ἡ* "περιτραχήλιον κόσμημα ἔχον τρεῖς ὑαλίνους ὀφθαλμούς": ρ. *oqu̯- =βλέπειν, ὁρᾶν, *oqu̯(e)s- =ὀφθαλμός, πβ. μέλλ. *ὄψομαι* "θὰ ἴδω", πρκ. *ὄπωπα* "ἔχω ἴδει", *ὄμμα*, τὸ "ὀφθαλμὸς" (*ὀπ-μα*), *ὀπή, ἡ* "ἄνοιγμα, ὀπή", *ὄσσομαι* "βλέπω, ὁρῶ (*oqu̯i̯o-), *ὀφθαλμός*, ὁ (δ ἰδέ), λακ. *ὀπτίλ(λ)ος*, ὁ "ὀφθαλμός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ákṣi, γεν. akṣṇáh=ὀφθαλμός, akṣáḥ ἀρσ.=κύβος, prátīka- =τετραμμένος· ὡς οὐσ. οὐδ. ὄψις, πρόσωπον (*proti-oqu̯-, βλ. *πρόσωπον*), īkṣatē=βλέπει (*i-oqu̯-), ἀβεστ. aiwy-āxšayeinti=αὐτοὶ ἐπιτηροῦν, ἀρμ. akn, γεν. akan=ὀφθαλμός, ἄνοιγμα, ὀπὴ (τὰ -kk- δι' ἐκφραστικοὺς λόγους, πβ. *ὄκκον*, λεσβ. *ὄππατα*), λατ. oculus=ὀφθαλμός, ἀρχ. γερμ. awi-zoraht=ὀφθαλμοφανής, γοτθ. augō, ἀρχ. γερμ. ouga, νεογερμ. Auge=ὀφθαλμὸς (τὸ au- εἶναι δυσερμήνευτον), λιθ. akìs=ὀφθαλμός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. oko, γεν. očese=ὀφθαλμός, okno= παράθυρον, ἀλβ. sü=ὀφθαλμός, τοχ. A ak, B ek=ὀφθαλμός. Πβ. ρ. *ōqu̯- ἐν τοῖς: ὁμ. *εἰς ὦπα, ἐνῶπα*, προσέτι *μέτωπον, πρόσωπον*· πβ. ἐπίσης *ἐνīπή, εὐρύοπᾰ, ὀπīπεύω, ὄπις*. Περὶ τῶν *-οψ, -ωψ* "ὁ ἔχων τὴν ὄψιν τινός" πβ. τὰ σύνθετα π.χ. *αἴθοψ, μῆλοψ, γλαυκ-ώψ, -ῶπις, εὐ-ώψ, -ῶπις* (βλ. ἐπίσης *δρώψ, νώψ*, πβ. *ἄνθρωπος*) καὶ τὰ λατ. atr-, fer-, vēl-ōx.

ὄσσομαι (*oqu̯-i̯o) "βλέπω, φαντάζομαι, προαισθάνομαι, προβλέπω", ἀττ. *ὀττεύομαι* "προαισθάνομαι, προβλέπω, φοβοῦμαι", *ὀττεία, ἡ* "μαντεία, προαίσθησις": βλ. *ὄσσε*.

ὅσσος, λεσβ. **ὄσσος,** ἀττ. **ὅσος** "τόσον μέγας ὅσον..., πόσον μέγας, τόσον πολὺς ὅσον..., πόσον πολύς": ἐκ τοῦ *ὄτjο-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. yáti=ὅσοι, πόσοι καὶ τὰ ὁμ.: *τόσ(σ)ος* (*τοτjο-), *πόσσος* (*ποτjο-)· ἀντων. θ. *i̯o- (βλ. 1 *ὅς*).

ὀστακός, δωρ., ἑλληνιστ. **ἀστακός,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἀστακός": ἐκ τοῦ *ostn̥-kos, ἐκ τοῦ μετὰ τοῦ en θ. ἀρχ. ἰνδ. asthán-=ὀστοῦν, πβ. an-ásthakaḥ=

ἄνευ ὀστοῦ καὶ διὰ τὴν σημ. πβ. Pāli aṭṭhitaco=καρκίνος (*asthi-tvacas=ὁ ἀνήκων εἰς τὸ περιόστεον). Βλ. *ὀστέον*, πβ. *ὄστρακον, ὄστρεον*.

ὀστέον, ἀττ. **ὀστοῦν,** δωρ. **ὀστίον,** τὸ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὀστοῦν, κόκκαλον* : ἐκ τοῦ *ὀστέj-ον, πβ. χεττ. hastāi- =ὀστοῦν (μετὰ τοῦ i θ.), βενετ. ostiiakon= λατ. ossuārium· πβ. ἀρχ. ἰνδ. ásthi, γεν. asth-n-áḥ=σκέλος, ὀστοῦν, λατ. os, γεν. ossis=ὀστοῦν, κόκκαλον (*ost;), ἀλβ. asht, ashte=ὀστοῦν· ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ ko- *ost-ko- ἐν τῷ ἀβεστ. ascu- =κνήμη, μᾶλλον καὶ ἐν τοῖς: ἀρμ. oskr=ὀστοῦν, κυμβρ. asgwrn=ὦσ. Βλ. *ἀστράγαλος, ὄστρακον, ὄστρεον, ὀστρύς*.

ὄστρακον, τὸ *τὸ σκληρὸν περίβλημα τῶν ὀστρακοδέρμων, ὄστρακον, πήλινον ἀγγεῖον*, *ὀστρακισμός*, ὁ *ἐξορία δι' ὀστράκων, ἐξοστρακισμός*, *ὀστρακίζω* *ἐξορίζω δι' ὀστράκων, ἐξοστρακίζω*, *ὀστρακόω* *συντρίβω εἰς τεμάχια, καθιστῶ τι σκληρὸν ὡς ὄστρακον* : ἐκ τοῦ *ost-r̥-ko- ἢ *ost-r-n̥-ko- συγγ. τοῖς: *ὀστακός, ὀστέον*.

ὄστρεον (καὶ **ὄστρειον**), τὸ *εἶδος κογχυλίου, τὸ «στρείδι»* : συγγ. τοῖς: *ὀστέον, ὄστρακον*.

ὄστριμον, τὸ *ὁ «στάβλος», τὸ «μαντρί»* : ἴσως ἐκ τοῦ *ὀστρο- (ΙΕ *odh-tro-), συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. eodor, ἀρχ. γερμ. etar=περίφραγμα, περίβολος, ἄκρον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. odrъ=κλίνη, odrina=«στάβλος».

ὀστρύς, -ύος, ἡ, **ὀστρύα,** ἡ, **ὀστρυΐς, -ΐδος,** ἡ *δένδρον ἔχον σκληρὸν καὶ ἀνοικτοῦ χρώματος ξύλον* : μᾶλλον καθ' ἀπλολογίαν ἐκ τοῦ *ὀστρο-δρυς· πβ. *ὄστρεον, ὄστρακον, ἀστράγαλος*, προσέτι *ὀστέον, ὀστακός+δρῦς*.

ὀσφραίνομαι (μέλλ. **ὀσφρήσομαι,** ἀόρ. β' **ὠσφρόμην**) *ὅ,τι καὶ νῦν, ὀσφραίνομαι, «μυρίζομαι»* : *ὀδσ- (ΙΕ *od[e]s-: *ὀσμή*, λατ. odor)+*gʷhr-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. jíghr-ati=ὀσφραίνονται, γ' ἑν. jighra-ti, ghrā-ti, μτχ. πρκ. ghrātáḥ.

ὀσφῦς, νεώτ. **ὀσφύς, -ύος,** ἡ *τὸ κατὰ τοὺς νεφροὺς μέρος τῶν νώτων, ἡ μέση, τὰ «νεφρά»* : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ὀστ-* *ὁ περιέχων ὀστᾶ*· τὸ τέρμα τῆς λέξεως εἶναι δυσερμήνευτον.

ὄσχος, ὁ, **ὄσχη,** ἡ, **ὦσχη,** ἡ *τὸ «κλωνάρι», ὁ νεαρὸς βλαστός, τὸ νέον κλῆμα ἀμπέλου* (*ὠσχοφόροι*, οἱ *νεανίαι φέροντες μεγάλα νέα κλήματα μετὰ βοτρύων κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν *Ὠσχοφορίων*, τελουμένην πρὸς τιμὴν τῆς *Σκιράδος* Ἀθηνᾶς*) : συγγ. τοῖς: μων. περσ. azg=κλάδος, νεοπερσ. azaγ=τὸ «κλωνάρι», ὁ κάλυξ, τὸ «μπουμπούκι», ΙΕ *ozgho-.

ὅτε, λεσβ. **ὄτα** *ὅ,τι καὶ νῦν, ὅτε, ὅταν, ἀφ' οὗ, ἐπειδή* : ἀναφ. θ. *i̯o- (βλ. 1 ὅς)+*ἐπιθήματι* *-te καὶ *-ta· πβ. *πότε*.

ὄτλος, ὁ *πόνος, λύπη, κακοπάθεια*, ἑλληνιστ. *ὀτλέω, ὀτλεύω* *ὑποφέρω, ὑπομένω, κακοπαθῶ*, *ὀτλήμων* *ἄθλιος* Ἡσύχ.: πρόθημα ο- (βλ. *ὁ-*)+*telə- =φέρειν, βαστάζειν, πβ. *Ἄτλᾱς, τλῆναι, τελαμών*.

ὄτοβος, ὁ *θόρυβος (ἰσχυρός), πάταγος, κρότος*, *ὀτοβέω* *θορυβῶ (ἀγρίως)* : ἠχομιμ. λέξις, πβ. *ὀτοτοῖ* ἐπιφ. ἄλγους καὶ θλίψεως *ἄχ, ὤχ!*, *ὀτοτύζω* *κραυγάζω ὀτοτοῖ, θρηνῶ μεγαλοφώνως, κλαίω*· τὸ -βο- οἷον ἐν ταῖς λ. *θόρυβος, κόναβος*.

ὀτραλέος, ὀτρηρός *γοργός, εὐκίνητος, πρόθυμος*, βλ. *ὀτρύνω*.

ὀτρύνω *παρορμῶ, παροτρύνω· μέσ. παροτρύνω ἐμαυτόν, σπεύδω*, *ὀτρυντύς, -ύος*, ἡ *παρότρυνσις, προτροπή* : *ὀ-τρυ-ν-jω, πρόθημα ο- =πρός, παρὰ

(βλ. ὀ-)+τρυ-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tvárate=σπεύδει, ἀρχ. γερμ. dweran=περιστρέφειν, ἀνακινεῖν, ταράσσειν, ἀναμειγνύειν· ρ. *tu̯er-, μεταπτ. τύποι *tur-, *tu̯r̥- ἐν τοῖς: ὀτραλέος (τ[F]ρα- =*tu̯r̥-), ὀτρηρός "γοργός, εὐκίνητος, ταχύς, πρόθυμος", πβ. τρηρὸν «ἐλαφρὸν» Ἡσύχ.

οὐ, οὐκ (οὐχ), οὐκί (ὁμ., πάντοτε ἐν τέλει προτάσεως), **οὐχί** "ὄχι, δέν": ἴσως ἀρχικῶς ἦτο ἐπιφ. ἀποτροπῆς — Τὸ ὁμ. *οὐκί* (ἐξ οὗ *οὐκ* κατὰ πρόκλισιν τοῦ τόνου) ἀντὶ *οὔ-κι (-κι= -τι, ΙΕ *qʷid, πβ. *πολλάκις*) κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *οὐχί*. — *οὐ-χί*: πβ. ἀρχ. ἰνδ. na-hí=βεβαίως ὄχι, πρὸς τούτοις *μή-χι, ναί-χι* (βλ. *ναί*). — *οὐδαμός* (τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ.) "οὐδὲ εἷς, οὐδείς", *οὐδαμῶς* "κατ' οὐδένα τρόπον": *οὐδ'* +-*αμο*-, ΙΕ *s̥mo-, βλ. *εἷς*. — *οὐδὲν* "τίποτε, οὐδόλως" (ὁμ. *οὔ τις* "οὐδείς", νεώτ. *οὐδείς*): ἐκ τοῦ *οὐδ' ἕν* "οὔτε καὶ ἕν, οὐδέν". Πβ. *οὐτιδανός*.

οὖδας, γεν. **οὔδεος** (ἀντὶ *-*αος*) τὸ "ἔδαφος, δάπεδον", *οὐδαῖος* "ὁ ἐπὶ τῆς γῆς, γήϊνος, ὑπὸ τὴν γῆν, ὑποχθόνιος, ὑπόγειος", ἀόρ. *προσουδίσαι* "καταρρῖψαι εἰς τὸ ἔδαφος, ρῖψαι χαμαί", δωρ. *ἐποτούδιξε* "κατέβαλεν ἐπὶ γῆν" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ *οὐδός*, μᾶλλον καὶ τῷ *ἔδαφος* (ἐν τούτοις ἰδὲ τοῦτο)· περαιτέρω ἴσως (ἂν ἡ λ. *οὖδας* προῆλθεν ἐκ τοῦ *ὀFοδας) συγγ. τῷ ἀρμ. getin=ἔδαφος, δάπεδον (*u̯ed-ino-). Πβ. *οὐδός*.

οὐδήεσσα "κατῳκοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς", βλ. *αὐδή*.

οὐδός, ἀττ., ἐπιδ. **ὀδός,** δωρ. **ὠδός,** ὁ "τὸ κατώφλιον (τοῦ οἴκου, τῆς θύρας), ἡ εἴσοδος εἰς οἱονδήποτε τόπον": ἴσως (ἂν τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ *ὀFοδός) εἶναι συγγ. τῷ *οὖδας*.

οὖθαρ, -ατος (*-n̥-t-), τὸ "ὁ μαστός, τὸ «μαστάρι» (κυρ. τῶν ζῴων, ὕστερον καὶ τῶν γυναικῶν)· γονιμότης, εὐφορία": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ū́dhar, γεν. ū́dhnaḥ=μαστός, λατ. über, -eris οὐδ.=ὁ μαστός, τὸ θηλάζον στῆθος, ἡ πλησμονή, ἀφθονία, ὡς ἐπίθ.=πλούσιος, καρποφόρος, εὔφορος, ἀρχ. γερμ. ūtar, νεογερμ. Euter=μαστός, μεταπτ. τύποι: μσν. κάτω γερμ. jeder, λιθ. ūdró-ju, -ti=παράγειν γάλα, ἔχειν γάλα, κυοφορεῖν· πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vymę=μαστὸς (*ūdh-men-)· ρ. *ēudh-, *ōudh-, *ūdh-, παλ. μετὰ τοῦ r/n θ.

οὐλαί, ἀττ. **ὀλαί** (*ὀλFαι), αἱ "τὸ «χοντροαλεσμένο κριθάρι»", ὁμ. *οὐλοχύται, αἱ* (: *χέω*) "τὸ «χοντροαλεσμένο κριθάρι», τὸ ὁποῖον ἐπέχεον (ἔρριπτον) ἐπὶ τοῦ θύματος καὶ τοῦ βωμοῦ πρὸ τῆς τελέσεως τῆς θυσίας", συραχ. *ὀλβάχνιον* (τ.ἐ. ὀλF-), τὸ "κάνιστρον περιέχον κριθήν": συγγ. τοῖς: *ὄλῡρα*, ἡ "εἶδος σίτου, ἡ ζειά", *ἄλευρον*, τὸ "τὸ «ἀλεύρι»", βλ. *ἔλυμος*.

οὐλαμός, ὁ "πυκνὸν πλῆθος, στῖφος πολεμιστῶν ἐν μάχῃ, ἴλη ἱππικοῦ": ἐκ τοῦ *Fολ- (τὸ οὐ- κατὰ μετρ. ἔκτασιν, πβ. *γόλαμος* Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: *ἅλις*, 1 *εἰλέω*, *εἴλω*.

οὖλε προστ. τοῦ **οὔλω** "ὑγίαινε, «γειά σου»", βλ. *ὅλος*.

οὐλή, ἡ "πληγὴ (θεραπευθεῖσα καὶ καλυφθεῖσα ὑπὸ τοῦ δέρματος), «σημάδι» πληγῆς": ἐκ τοῦ *Fολνᾱ ἢ *Fολσᾱ, συγγ. τοῖς: κυμβρ. gweli θηλ.=πληγὴ (*u̯ol̥iā), λατ. volnus, -eris οὐδ.=πληγή, vellō=τίλλω, ἀνασπῶ· ρ. *u̯el-=σχίζειν.

οὔλιος "ὀλέθριος, καταστρεπτικός", βλ. 3 *οὖλος*.

οὖλον, τὸ (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **οὖλα,** τά), **οὐλίς, -ιδος,** ἡ "ἡ περὶ τοὺς ὀδόντας σάρξ, τὰ οὖλα": μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ὀγκώδης,

«φουσκωτός», στρογγύλος", εἶναι συγγ. τοῖς: 2 *εἰλέω, εἰλύω*· πβ. 2 *οὖλος*.

1 **οὖλος** "ὅλος, ὁλόκληρος, «οὖλος»", βλ. *ὅλος*.

2 **οὖλος** "βοστρυχώδης, ἐριοῦχος, μάλλινος, παχύς, πυκνός, συνεστραμμένος, «στραβός»": μᾶλλον ἐκ τοῦ *Ϝολνος· ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *οὖλος*, ὁ "δεμάτιον σίτου", *ἴουλος*, ὁ "τὸ κατὰ πρῶτον φυόμενον χνοῶδες γένειον, «χνούδι»· δέσμη σταχύων", συγγ. τῷ 2 *εἰλέω*, ρ. *u̯el- =στρέφειν· πβ. *οὖλον*.

3 **οὖλος** ἐπίθ. τοῦ ὀνείρου (—*ὄνειρος*): ἀβεβ. σημ.· ἂν σημαίνῃ "ἀπατηλός", εἶναι συγγ. τῷ λιθ. pri-vilti=ἀπατᾶν· ὡς σημαῖνον ὅμως "ὀλέθριος, καταστρεπτικός", εἶναι συγγ. τοῖς: *οὔλιος* "ὀλέθριος, καταστρεπτικός", *ὄλεθρος*, ὁ "ἀπώλεια, καταστροφή, ὄλεθρος", *ὄλλυμι* "καταστρέφω, ἀφανίζω, χάνω".

4 **οὖλος,** ὁ "δεμάτιον σίτου", βλ. 2 *οὖλος*.

οὔλω "εἶμαι ὁλόκληρος (ἀκέραιος), ὑγιαίνω", βλ. *ὅλος, οὖλε*.

οὖν, ἰων., λεσβ., βοιωτ. **ὦν** "λοιπόν, ἄρα" (*γ' οὖν* [*γοῦν*], *γὰρ οὖν, δ' οὖν, ἀλλ' οὖν, οὐκ οὖν* [*οὐκοῦν*], *μὴ οὖν καὶ μῶν, ὅστις οὖν*)· βασ. σημ. "τῷ ὄντι, πράγματι, τῇ ἀληθείᾳ" (διὰ τοῦ *οὖν* ὁ λέγων ἐκ νέου ἀποδέχεται καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὰ προηγούμενα): ἴσως προῆλθεν ἐκ τοῦ *ἐόν* (μτχ. τοῦ *εἰμί*).

οὕνεκα "δι' ὃν λόγον, τούτου ἕνεκα", βλ. *ἕνεκα*.

οὐρά, ἰων. **οὐρή,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ οὐρά", *οὐραῖος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν οὐράν", *οὐρίαχος*, ὁ "τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ δόρατος", *οὐραχός*, ὁ "ἀκίς, αἰχμή": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ὀρσϜᾱ*, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. r̥ṣvāḥ=ὑψηλός, βλ. *ὄρρος, ὀρσοθύρη*. Πβ. *πάγουρος*.

οὐρανός, λεσβ. **ὤρανος** (ὀρθότ. **ὀρρ-**) **καὶ ὄρανος,** βοιωτ., δωρ. λακ. **ὠρανός,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ οὐρανός", *οὐρανίσκος*, ὁ "θολοειδὴς ὀροφὴ δωματίου, σκηνῆς ἢ κλίνης": ἐκ τοῦ *Ϝορσανός· ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὁ ὑγραίνων, διαβρέχων, ποιῶν τι γόνιμον", εἶναι συγγ. τῷ *οὐρέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, οὐρῶ, κατουρῶ".

οὐρεύς, -ῆος, ὁ "ὁ ἡμίονος", βλ. 1 *ὅρος*.

οὐρέω "ὅ,τι καὶ νῦν, οὐρῶ, κατουρῶ", *οὖρον*, τὸ (ὑποχωρητ. σχηματισμὸς) "ὅ,τι καὶ νῦν, οὖρον, «κάτουρο»", *οὐράνη*, ἡ, *οὐρο-δόκη*, ἡ "οὐροδοχεῖον", *οὐρίᾱ*, ἡ "ὑδρόβιον πτηνόν": ἐκ τοῦ *u̯orseio· ρ. *u̯er-s- ἐν τοῖς: *ἔρση, ἐέρση*, ἡ "δρόσος" (ὃ ἰδέ), ἀρχ. ἰνδ. varṣám οὐδ.=βροχή, varṣati=βρέχει· πβ. ρ. *u̯er- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vārī θηλ., vār, vāri οὐδ. =ὕδωρ, τοχ. A wār=ὕδωρ, λατ. ūrīna θηλ.=οὖρον, ūrīnor=«βουτῶ», καταδύομαι, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. ūr=λεπτὴ βροχή, λιθ. júreis, júrios θηλ. πληθ.=θάλασσα. Πβ. *ἄρδω, ἀρύω, οὐρανός*.

οὐρίζω "φέρω δι' οὐρίου ἀνέμου, ὁδηγῶ τινα εὐτυχῶς", βλ. 1 *οὖρος*.

οὐροί, οἱ "ταφροειδῆ ὀρύγματα, διὰ τῶν ὁποίων ἀνέσυρον τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν ἢ τὰ καθεῖλκον εἰς τὴν θάλασσαν (Ἰλ. Β 153)": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ϜορσϜος, συγγ. τοῖς: *ἐρύω*, 1 *ὅρος*. Πβ. 1 *οὖρον*.

1 **οὖρον,** τὸ "τὸ μῆκος μιᾶς αὔλακος ἀρότρου (Ἰλ. Κ 351)· ὅριον, σύνορον (Ἰλ. Φ 405)", *δίσκουρα* (*δίσκου οὖρα*), τὰ "ἡ ἀπόστασις εἰς τὴν ὁποίαν δύναταί τις νὰ ρίψῃ τὸν δίσκον (Ἰλ. Ψ 523)": μᾶλλον συγγ. τῷ *οὐροί* (ὃ ἰδέ), βασ. σημ. "αὖλαξ".

2 **οὖρον,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ οὖρον, «κάτουρο»", βλ. *οὐρέω*.

1 **οὖρος,** ὁ "εὐνοϊκὸς ἄνεμος πρὸς πλοῦν, οὔριος ἄνεμος", *οὔριος* "ὁ πλέων μετ'

εὐνοϊκοῦ ἀνέμου, ἔχων εὐνοϊκὸν ἄνεμον, εὐτυχής, ἐπιτυχής", *οὐρίζω* "φέρω δι' οὐρίου ἀνέμου, ὁδηγῶ τινα εὐτυχῶς" : μᾶλλον ἐκ τοῦ **ὀρFος* "ὁ (τὸ πλοῖον) κινῶν (ὠθῶν)", συγγ. τῷ *ὄρνῦμι*.

2 **οὖρος,** ὁ "φύλαξ, φρουρός, ἐπιστάτης", βλ. *ὁράω*.

3 **οὖρος,** ὁ "ὅριον, σύνορον", βλ. 4 *ὅρος*.

4 **οὖρος,** τὸ "τὸ ὄρος, «βουνό»", βλ. 2 *ὄρος*.

οὖς (**οὖσος, *ὄος*), γεν. ὁμ. **οὔατος,** ἀττ. **ὠτός,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ οὖς, ὠτίον, «ἀφτί»", δωρ. *ὦς* (*ō[u]s, πβ. *ὤFατα* παρ' Ἀλκμ., *ἀμφ-ῶες* "μετὰ δύο ὠτίων, μὲ δύο λαβὰς" καὶ ἀλβ. veš=οὖς), λακ. *αὖς*, πληθ. ταραντ. *ἄτα* (**αὐσατ-*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. āu, ō, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ucho, γεν. ušese (*ausos=*οὖς*)· δυϊκ. ἀβεστ. uši, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. uši=τὰ δύο ὦτα, πβ. τὸ μετὰ τοῦ i θ. *ausi- ἐν τοῖς : λατ. auris, λιθ. ausis θηλ.=οὖς· θ. μετὰ τοῦ n (πβ. *οὔατος* ἐκ τοῦ *ous-n̥-t- καὶ *ὠκίδες* "ἐνώτια" Ἡσύχ., ἐκ τοῦ **ὀα-κο-*, *ous-n̥-qo-) ἐν τοῖς : γοτθ. ausō, ἀρχ. γερμ. ōra, νεογερμ. Ohr=οὖς, ἀρμ. unkn=οὖς. — Πβ. προσέτι ὁμ. *οὐατόεις* ·(παραδεδομένον *ὠτώεις*), *ἀμφουδὶς* ἐπίρ. (τ.ἔ. *-ωδὶς* ἐκ τοῦ **-ωFαδὶς*) "εἰς τὰ δύο ὦτα", ἐν ἀττ. ἐπιγρ. *ἐνῴδιον*, τὸ "ἐνώτιον, «σκουλαρίκι»" (*-ōusidiom). Πβ. καὶ *ἀκροάομαι* (ἐν λ. *ἀκούω*), *λαγωός, παρήϊον*.

οὐσία, ιων. **οὐσίη,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, οὐσία, ὑπόστασις, τὸ εἶναι, ὕπαρξις· περιουσία, ἰδιοκτησία" : ἐκ τοῦ *οὖσα*, θηλ. μτχ. ἐνεστ. τοῦ *εἰμί* (ἀρσ. *ὤν*, οὐδ. *ὄν*)· πβ. δωρ. *ἐσσία* "οὐσία" (αὐθαίρετος σχηματισμὸς τῆς φιλοσοφικῆς γλώσσης, ὡς *ἐστώ, -οῦς*, ἡ "οὐσία", ἐκ τοῦ *ἐστί*, πβ. *ἀπεστώ*, ἡ "ἡ ἀπουσία", *εὐεστώ*, ἡ "ἡ καλὴ κατάστασις, εὐδαιμονία" κ.τ.λ.).

οὐτάω, οὐτάζω (παλ. **οὔτᾰ-μι*, πβ. γ' ἑν. ἀορ. **οὖτα,** παθ. μτχ. **οὐτάμενος**) "τιτρώσκω, τραυματίζω, πληγώνω", *ἄουτος, ἀνούτατος* "ὁ μὴ πληγείς, μὴ τρωθείς", *νεούτατος* "ὁ νεωστὶ τραυματισθείς" : μᾶλλον συγγ. τοῖς : *ὠτειλή*, ἡ "τραῦμα, πληγή", *ἀάατος* "ἀβλαβής, ἀπαραβίαστος" (ἃ ἰδέ).

οὐτιδανὸς "μηδαμινός, ἀνάξιος λόγου, δειλός, ἀνίσχυρος" : *οὐ-τιδ-ανός*· **τιδ=τι* "ὅ,τι καὶ νῦν, τι, «κάτι, κάποιον»" μετὰ τοῦ διατηρηθέντος δ.

οὗτος, αὕτη, τοῦτο "ὅ,τι καὶ νῦν, οὗτος, αὐτός" : *οὗτος* ἐκ τοῦ *so+u (=ἀρχ. περσ. hauv)+to, *αὕτη* ἐκ τοῦ *sā-u (πβ. ἀβεστ. hāu, ἀρχ. ἰνδ. asáu=ἐκεῖνος, ἐκείνη), βραχύτ. τύπος πρωτοελλ. ἐκ τοῦ **ἄυτᾱ*.

ὀφείλω, ὁμ. (αἰολ.) **ὀφέλλω,** κρητ. **ὀφήλω** (**Fοφελνω*) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀφείλω, χρεωστῶ", ἀττ. *ὀφλισκάνω* (μέλλ. *ὀφλήσω*, ἀόρ. α' *ὤφλησα*, β' *ὦφλον*) "ὀφείλω, χρεωστῶ, καταδικάζομαι ἔν τινι δίκῃ, χάνω τὴν δίκην", *ὄφλημα*, τό, *ὄφλησις*, ἡ "ὀφειλή, χρέος, πρόστιμον ἐπιβληθὲν κατὰ τὴν δίκην" : πρόθημα *Fo- (συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. áva, ἐλλ. *αὐ-*, λατ. au-, ἀρχ. ἰρλ. ō, ua, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. u, λατ. vĕ-)· πβ. ἀρχ. *Fο-φληκόσι*· ἀνερμήν. εἶναι τὸ τέρμα τῆς λέξεως.

1 **ὀφέλλω** "ὀφείλω, χρεωστῶ", βλ. *ὀφείλω*.

2 **ὀφέλλω** "αὐξάνω τι, μεγαλώνω τι, ὑψώνω", βλ. *ὄφελος*.

3 **ὀφέλλω** "σαρώνω, σκουπίζω", *ὄφελμα*, τὸ "σάρωθρον, «σκούπα»", *ὄφελτρον* "κάλλυντρον" Ἡσύχ., *ὀφελτρεύω* "σαρώνω" : συγγ. τῷ ἀρμ. avelum=σαρώνω· ρ. *obhel-.

ὄφελος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄφελος, ὠφέλεια, κέρδος, βοήθεια", *ὠφελέω* "ὅ,τι

καὶ νῦν, ὠφελῶ, εἶμαι χρήσιμος ἢ ὠφέλιμος εἴς τινα, βοηθῶ", *ὠφέλεια, ὠφελίā*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὠφέλεια, ὄφελος, συμφέρον, βοήθεια, ὑποστήριξις", *ὠφέλιμος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὠφέλιμος, χρήσιμος" (τὸ ὠ- ὀφείλεται εἰς τὴν συνήθη παρὰ τοῖς συνθέτοις ἔκτασιν, ἥτις ἐξηπλώθη καὶ εἰς ἁπλᾶς λέξεις, πβ. *οἰκωφελίη*, ἡ ['Οδ. ξ 223] "ἡ περὶ τοῦ οἴκου μέριμνα"), *ὀφέλλω* (*ὀφελjω) "αὐξάνω τι, μεγαλώνω τι, ὑψώνω", *ὄφελμα*, τὸ "συμφέρον, πλεονέκτημα": *ὄφελος* μᾶλλον ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "αὔξησις"· ἐκ τοῦ ο=παρά, πρὸς (βλ. *ὀ-*)+*φελος*, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. phálam οὐδ.=καρπός, ἐπιτυχία, κέρδος, συμφέρον, phálati=συμπυκνοῦται, πήγνυται· ρ. *phel- =ἐξογκώνειν· πβ. ρ. *bhel- (πρὸς τὴν ὁποίαν εἶναι δυνατὸν ἐπίσης νὰ συσχετισθῇ ἡ λ. *ὄφελος*) ἐν τῷ *φαλλός*, ὁ=λατ. pēnis (=ἀνδρικὸν αἰδοῖον), λατ. follis ἀρσ.=δερμάτινος ἀσκός, φυσητὴρ σιδηρουργείου κ.τ.λ.

ὀφθαλμός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὀφθαλμός, «μάτι»": μᾶλλον εἶναι προτιμότερον νὰ ἀναλύσωμεν τὴν λ. εἰς *ὀφθ-αλ-μός*, ὡς *σχινδ-αλ-μὸς* (πβ. βοιωτ. *ὄκταλλος*) παρὰ εἰς **ὀπσ-θαλμὸς* (βλ. *θάλαμος*)· πβ. *ὄσσε*.

ὄφις (παρ' Ὁμ. τὸ -φ- = -πφ-, πβ. Ἰλ. Μ 208), γεν. ἰων. **-ιος**, ἀττ. **-εως**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄφις, «φίδι»": ἐκ τοῦ *oghᵘis ἢ *ogᵘhis, συγγ. τῷ ἀρμ. iž=ὄφις, **ἔχιδνα** (*ēghis ἢ *ēgᵘhis), πβ. ἀρχ. ἰνδ. áhiḥ=ὄφις· πλείονα βλ. ἐν λ. *ἔχις*, πβ. λατ. anguis.

ὀφνίς "ὕννις, ἄροτρον" Ἡσύχ., βλ. *ὕννη, ὕννις*.

ὄφρα "καθ' ὃν χρόνον, ἐνόσῳ· ἕως ὅτου, μέχρι· ἵνα, διὰ νά": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *ho-φρα, ἀναφ. θ. *i̯o- =ὁ ὁποῖος+*φρα* (πβ. *τόφρα*), ἴσως συγγ. τοῖς: τοχ. A ku-pre=ἄν, ὅταν, ἀρμ. erb=ἄν, ὅταν.

ὀφρῦς, αἰτ. **ὀφρῦν**, γεν. **ὀφρύος**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ὀφρύς, τὸ ὑπεράνω ἑκάστου ὀφθαλμοῦ τοξοειδὲς τρίχωμα, «φρύδι», ἡ ὀφρὺς λόφου ἢ ὄρους, ὁ ἀπόκρημνος βράχος, ἡ ὑπερηφάνεια": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhrūḥ, αἰτ. bhrúvam=ὀφρύς, ἀβεστ. brvat- θηλ. (δυϊκ.)=αἱ δύο ὀφρύες, τοχ. A pärwām (δυϊκ.)=αἱ δύο ὀφρύες, μακεδ. *ἀβροῦτες*=ὡσ., ἀρχ. ἰρλ. brū, μον. ἰρλ. brūad (γεν. δυϊκ.)=τῶν δύο ὀφρύων, ἀγγλοσαξ. brū, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. brūn=ὀφρύς, ἀρχ. γερμ. brāwa (*bhrēu̯ā)=ὡσ., λιθ. bruvis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. brъvь, σερβοκροατ.- ἐκκλ. σλαβ. obrъvь=ὀφρύς. — IE *bhr-ēus, *bhrū-es (*bhruu̯és)=τὸ «φρύδι» (ο-, μακεδ. α- πλήρης ριζ. τύπος;), ὡς σημαῖνον "γωνία, ἄκρα (τοῦ μετώπου)", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *bher- = ἐξέχειν (πβ. λατ. frōns=μέτωπον, ἐκ τοῦ *bh-ron-t-).

ὄχα, ἔξοχα ἐπιρ. "ἐξόχως, κατ' ἐξοχήν", *ἔξοχος* "ὁ ἐξέχων, ἔξοχος", *ὀχυρὸς* (βλ. *ἐχυρὸς*) "στερεός, ἰσχυρός": βλ. *ἔχω*.

ὀχετός, ὁ "ἀγωγός, σωλήν, ὀχετός, αὖλαξ", βλ. *ὄχος*.

ὀχεύω "βατεύω", *ὀχευτής*, ὁ "ἐπιβήτωρ ἵππος, ἄνθρωπος ἀσελγής", *ὀχεία, ὀχή*, ἡ "ἡ ἐνέργεια τοῦ ὀχεύειν, τὸ βάτευμα, ἡ συνουσία (ἐπὶ ζῴων)": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sáhatē=καταδυναστεύει, γίνεται κύριός τινος, βλ. *ἔχω*.

1 **ὀχέω** "ἄγω, ὁδηγῶ", βλ. *ὄχος*.

2 **ὀχέω** "φέρω, βαστάζω, ὑπομένω", βλ. *ἔχω*.

ὀχθέω (ἀόρ. **ὤχθησα**) "εἶμαι κατατεθλιμμένος («καταλυπημένος»), ἀγανακτῶ, εἶμαι ἐξωργισμένος": ἴσως συγγ. τῷ *ἄχθος*, τὸ "βάρος, φορτίον, θλῖψις, λύπη", *ἄχθομαι* "φορτώνομαι, εἶμαι βεβαρημένος, καταπιέζομαι, λυποῦμαι,

στενοχωροῦμαι, εἶμαι δύσθυμος" (διὰ τὴν ἀντιστοιχίαν τοῦ ἀρχικοῦ φθόγγου α : ο πβ. *ἄγω : ὄγμος*).

ὄχθη (συνήθ. ἐν τῷ πληθ.), ἡ, **ὄχθος,** ὁ "πᾶν ὕψωμα ἐδάφους, λόφος ἢ πρόχωμα φυσικὸν ἢ τεχνητόν, ὄχθαι ποταμοῦ ἢ τάφρου, βράχοι ἀπόκρημνοι πλησίον ποταμοῦ κείμενοι, λόφοι ἀμμώδεις παρὰ τὴν θάλασσαν", *εὔοχθος* "ὁ ἔχων καλὰς ὄχθας, γόνιμος, εὔφορος", *εὐοχθέω* "ἔχω ἀφθονίαν ἀγαθῶν, εὐημερῶ", *ὀχθηρός* "πλήρης ὑψωμάτων, λοφώδης": συγγ. τοῖς: *ἔχω, ὄχα* (*ἔξοχος* κ.τ.λ.).

ὄχθοιβος, ὁ "στενὴ λωρὶς (παρυφὴ) περὶ τὸ στῆθος τοῦ χιτῶνος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

1 **ὀχλέω** "κινῶ, μετακινῶ, ἀνυψώνω ἢ μετακομίζω τι διὰ μοχλοῦ, κυλίω", *ὀχλίζω* "μετακινῶ ἢ ἀνυψώνω τι διὰ μοχλοῦ, κινῶ τι μετὰ κόπου ἢ βίας", *ὀχλεύς,* ὁ "μοχλός" (*ἐποχλεύς,* ὁ "ἡ τροχοπέδη [τὸ «φρένο»] ἁμάξης"): συγγ. τῷ *ὄχος,* ρ. *u̯eĝh-, πβ. κατὰ τὸν τύπον τά: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vagl=ξύλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου «κουρνιάζουν» αἱ ὄρνιθες, λατ. vectis=μοχλός, κυρ. ἡ ἄρσις, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vǫg, vāg=μοχλός· ἡ ἔννοια "τῆς βιαίας μετακομίσεως" βασίζεται ἐπὶ τοῦ *μοχλέω.* Πβ. 2 *ὀχλέω, ὄχος.*

2 **ὀχλέω** "ἐνοχλῶ, ταράσσω", *ὀχληρός* "ἐνοχλητικός, προξενῶν ἀνίαν, ταραχώδης", *ὄχλος,* ὁ "ταραχή, θόρυβος, ἐνόχλησις, μέγα πλῆθος, ὄχλος": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. 1 *ὀχλέω,* συγγ. τῷ *ὄχος,* ρ. *u̯eĝh-· διὰ τὴν σημ. πβ. λατ. turba: turbāre, molestus: mōlēs.

ὄχος (καὶ **ὄκχος,** ὅπερ δι' ἐκφραστικοὺς λόγους χρησιμοποιεῖ ὁ Πίνδ.), τό, συνήθ. ἐν τῷ πληθ. **ὄχεα,** τὰ "ἅμαξα, ἅρμα, ὄχημα" (ἀντὶ **ἔχος* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἀρσ. *ὄχος,* ὁ "ἅμαξα, ἅρμα", πβ. *ἔχεσφιν* "ἅρμασιν" Ἡσύχ.), *ὀχέω* "ἄγω, ὁδηγῶ", *ὀχέομαι* "φέρομαι, ἐποχοῦμαι, ταξιδεύω, ἱππεύω", *ὀχετός,* ὁ "ἀγωγός, σωλήν, ὀχετός, αὖλαξ", *ὀχετεύω* "μεταβιβάζω ὕδωρ δι' ὀχετοῦ ἢ διὰ διώρυγος", *αἰγί-οχος* "ὁ κραδαίνων τὴν αἰγίδα", *γαιή-οχος,* ὁ "ὁ κινῶν τὴν γῆν", μεταπτ. τύποι: κυπρ. ἀόρ. *ἔϜεξε* "προσήνεγκε, προσήγαγε", παμφυλ. Ϝεχέτω "ἀπαγέτω": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. váhati=ἄγει, ταξιδεύει, ἕλκει, ἀορ. ávākṣat (=λατ. vehō, vēxī κ.τ.λ.), váhitram οὐδ.=ὄχημα, πλοῖον (πβ. λατ. vehi-culum), vahas- =ταξιδεύων (: *ὄχος*), ἀλβ. vjeθ=κλέπτω, λατ. vehō=ταξιδεύω, ἄγω, φέρω (βλ. ἀνωτ.), vehemēns=σφοδρός, ὁρμητικός, vexō, -āre=βασανίζω, ταλαιπωρῶ, ἀρχ. ἰρλ. fēn=ἅρμα, gall.-λατ. covinnus ἀρσ.=εἶδος δρεπανηφόρου ἅρματος, ἀρχ. ἰρλ. fecht=ἐκστρατεία, ταξίδιον (*u̯ek-tā), γοτθ. gawigan=κινεῖν, ἀρχ. γερμ. wegan=κινεῖσθαι, μεταβιβ. γοτθ. gawagjan, ἀρχ. γερμ. weggen, νεογερμ. bewegen=κινεῖν (=*ὀχέω*), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. voziti, πβ. ἀρχ. ἰνδ. vāháyati=ἀφίνει νὰ ἄγῃ τις), γοτθ. wigs, ἀρχ. γερμ. weg, νεογερμ. Weg=δρόμος, ἀγγλοσαξ. wiht, μον. γερμ. gewihte, νεογερμ. Gewicht=βάρος, ἀρχ. γερμ. wagōn=κινεῖν· σαλεύειν, waga, wiga (νεογερμ. Wiege)=τὸ λίκνον, ἡ «κούνια», wagen (νεογερμ. Wagen) =ἅμαξα, ἅρμα, ὄχημα (*u̯oĝh-no-), wāg (νεογερμ. Woge)=κῦμα, wāga, νεογερμ. Waage=ὁ ζυγός, ἡ «ζυγαριά», τὸ βάρος, λιθ. vežù, vèžti=ταξιδεύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vezǫ, vesti=ταξιδεύειν, veslo=κώπη (*u̯eĝh-slo-), vozъ= ἅμαξα, ἅρμα, ὄχημα· ρ. *u̯eĝh-=κινεῖν, ταξιδεύειν, πβ. 1 καὶ 2 *ὀχλέω.*

ὀχυρός "στερεός, δυνατός, ἰσχυρός, ὀχυρός", βλ. *ὄχα,* πβ. *ἐχυρός.*

***ὄψ** (ἐν χρήσει μόνον ἡ αἰτ. **ὄπα,** γεν. **ὀπός** καὶ δοτ. **ὀπί**), ἡ "φωνή, ὁμι-

λία, λόγος»: ἐκ τοῦ *Ϝοψ, ΙΕ *u̯oqᵘ̯-s, βλ. ἔπος· τὸ ὁμ. Ϝόψ ἀνεσχηματίσθη κατὰ τὸ Ϝέπος, Ϝειπεῖν.

ὀψέ, λεσβ. **ὄψι** ἐπίρ. «ἀργά, βραδέως, πολὺ ἀργά, κατὰ τὸ ἑσπέρας», (*ὀψι-* ἐν συνθέσει, π.χ. *ὀψίγονος* «μετέπειτα γεννηθείς, μεταγενέστερος»), *ὄψιος* «ὁ γινόμενος ἀργά, ὄψιμος», συγκρ. *ὀψιαίτερος* (κατὰ τὸ *παλαί-τερος*), *ὄψιμος* «βραδύς, ἀργός, ὄψιμος», *ὀψίζω* «πράττω τι ἀργά, ὑπάγω ἢ ἔρχομαι ἀργά»: ἐκ τοῦ *ὄψ=λατ. ops- (π.χ. o[p]s-tendō), σχηματισμὸς οἷον τά: *ἄψ* ἐπίρ. «πρὸς τὰ ὀπίσω, πάλιν», λατ. abs-, *ἀμφί-ς* κ.τ.λ.)· πβ. *ὀπι-* ἐν τῷ *ὄπι-θεν* κ.τ.λ., πβ. *ὀπ-ώρᾱ.*

ὀψείοντες μτχ. πληθ. «ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδουν» (Ἰλ. Ξ 37): ἐκ τοῦ *ὄψει ἰόντες* «πορευόμενοι διὰ νὰ ἴδουν»· ὁ σχηματισμὸς τοῦ τέρματος τῆς λέξεως *-είοντ(-ες)* ἀνήκει εἰς τὰ ἐφετικὰ ρήματα, λήγοντα εἰς *-σείω.*

ὄψομαι (μέλλ. τοῦ *ὁράω*) «θὰ ἴδω», βλ. *ὄσσε.*

ὄψον, τὸ «πᾶν τὸ τρωγόμενον μετὰ τοῦ ἄρτου ὡς προσφάγιον, κρέας, καρύκευμα, ἰχθύς, «ψάρι»» (πβ. ὑποκορ. *ὀψάριον,* τὸ «μικρὸς ἰχθύς», νεοελλ. *ψάρι* «ἰχθύς, «ψάρι»»), *ὀψώνιον,* τὸ «ζωοτροφίαι· ἢ χρήματα πρὸς ἀγορὰν αὐτῶν, προμήθειαι, σιτηρέσιον στρατεύματος (μισθὸς ὁμοῦ καὶ τρόφιμα), ἀνταμοιβή, μισθὸς» (< λατ. opsōnium), *ὀψωνέω* «ἀγοράζω τὰ πρὸς τροφὴν ἀναγκαῖα, «ψωνίζω»» (> λατ. opsōnō): *ὀ-* «παρά, πλησίον, μετά, σὺν» + *ψῆν* «τρίβειν», *ψωμός,* ὁ «τεμάχιον ἄρτου ἢ κρέατος, βλωμός, «μπουκιά»».

Π

πάγη, πάγιος, παγίς, βλ. *πάγος.*

πάγος, ὁ «ὅ,τι καὶ νῦν, πάγος, παγετός, πάχνη» (*πάγος,* τό, ἐν χρήσει μόνον ἡ δοτ. πληθ. *πάγεσι*), ὁμ. *πάγος,* ὁ «κορυφὴ βράχου, λόφος, ὄρος», *παγετός,* ὁ «πάγος, «παγωνιά», παγετός», *πάχνη* (*παγ-σνᾱ), ἡ «ὅ,τι καὶ νῦν, πάχνη, «παγωμένη» νυκτερινὴ ἢ πρωινὴ δρόσος, πηκτὸν αἷμα», *παχνόω* «χάμνω τι συμπαγές, παγώνω τι», *πάγη,* ἡ «βρόχος, παγίς, θηρευτικὸν δίκτυον», *παγίς, -ίδος,* ἡ «ὅ,τι καὶ νῦν, παγίς, «παγίδα», βρόχος, δίκτυον», *πάγιος* «στερεός, σταθερός», *πακτόω* «στερεώνω, κλείω ἀσφαλῶς, φράσσω, «στουπώνω»», *πάκτων, -ωνος,* ὁ «ἐλαφρὸν ἀκάτιον, τὸ ὁποῖον δύναταί τις νὰ διαλύσῃ εἰς τεμάχια καὶ νὰ συναρμόσῃ αὐτὸ πάλιν»: συγγ. τῷ *πήγνῡμι* «πηγνύω, στερεώνω»· ρ. *pa̯g- (πβ. *pa̯k-, βλ. *πάσσαλος, πήσσω*). Πβ. *πάγουρος, πάξ.*

πάγουρος, ὁ «εἶδος ζῴου ἔχοντος σκληρὸν καὶ τραχὺ ὄστρακον, ἴσως καρκίνος»: κυρ. «ὁ ἔχων σκληρὰν οὐράν», ἐκ τοῦ *πάγος,* ὁ «πᾶν τὸ πηκτόν, σκληρὸν ἀντικείμενον»+*οὐρᾶ,* ἡ «ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ οὐρά».

πάγχυ ἐπίρ. «παντελῶς, καθ' ὁλοκληρίαν, ὅλως διόλου»: ἴσως ἀντὶ τοῦ *πᾶν-χι (πβ. *ἤ-χι, ναί-χι, οὐ-χί,* ἀρχ. ἰνδ. hí ἐπιτατ. μόριον, ΙΕ *ĝhi) σχηματισθέντος εἰς *πάγχυ* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *πάν-υ.*

πάθνη, ἡ (ἑλληνιστ., ἀλλὰ παλ.), μετὰ μεταθέσεως τοῦ δασέος φθόγγου ὁμ., ἀττ. **φάτνη,** ἡ «ὅ,τι καὶ νῦν, φάτνη, «παχνὶ» (κυρ. πλεκτὸς κάλα-

θος, ἡ θέσις [τόπος] «στάβλου», ὅπου προσδένεται τὸ ζῷον)»: ἐκ τοῦ *bhṇdh-nā, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. badhnāti (*bhṇdh-) =δένει, δεσμεύει, θραχ. βενδ- «δένειν», gall.- λατ. benna=τὸ πλεκτὸν τμῆμα τῆς ἁμάξης, ἅμαξα πλεκτὴ ἐκ καλάμων ἢ λύγων (*bhendh-nā, πβ. γαλατ. *Ζεὺς Βέννυος*), λατ. offendīx=ταινία συνδέουσα τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἱερέως μετὰ τοῦ πώγωνος, μσν. ἰρλ. buinne=ταινία, κόσμημα τοῦ βραχίονος (*bhondiā), γοτθ. bindan, ἀρχ. γερμ. bintan, νεογερμ. binden=δένειν, γοτθ. bansts=ὁ σιτοβολὼν (*bhondh-s-ti-)· ρ. *bhendh- =δένειν, πβ. *πεῖσμα, πενθερός*.

πάθος, τὸ «πᾶν ὅ,τι συμβαίνει εἴς τινα, πᾶν ὅ,τι πάσχει τις, ἀτύχημα, πάθημα, πάθησις, πᾶν ἰσχυρὸν αἴσθημα, πάθος», *πάθη*, ἡ «παθητικὴ κατάστασις, πάθημα, συμφορά», *πάθημα*, τὸ «δυστύχημα, πάθημα, συμφορά, προσβολὴ νόσου»: δευτερ. τύπος κατὰ τὸ *παθεῖν* παρὰ τῷ ἀρχαιοτ. τύπῳ *πένθος* (ὁ ἰδέ).

Παιᾶν (*-ᾱϜων), **-ᾶνος**, ἰων. **Παιήων**, **-ονος**, ἀττ. **Παιών**, **-ῶνος**, ὁ «ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν· ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς ἰατροῦ, ἰατρός, σωτήρ, λυτρωτής· ᾆσμα θριάμβου μετὰ νίκην, χορικὸν ᾆσμα, ᾠδὴ (ᾆσμα ἀρχόμενον διὰ τοῦ *ἰὴ παιήων*)», *παιανίζω*, *παιωνίζω* «ᾄδω τὸν παιᾶνα, ἢ ἐπινίκιον ὕμνον»: ἴσως ὄνομα τοῦ πατρῴου (προστάτου) θεοῦ τῶν Παιόνων, πβ. *Ἰᾱ́(F)ονες* «οἱ Ἴωνες οἱ τιμῶντες τὸν *ἰήιον* Ἀπόλλωνα (*Παίων : *παιᾱ́ων= Ἴων : Ἰάων*).

παιγνία, παίγνιον, παίζω, βλ. *παῖς*.

παιδεύω, παιδιά, παιδνός, βλ. *παῖς*.

παιπάλη καὶ **πασπάλη** (*[σ]πα-σπάλη), ἡ «τὸ λεπτότατον ἄλευρον, ἡ ἄχνη, πασπάλη, λεπτολογία», *παιπάλημα, -ατος*, τὸ «λεπτότατον πρᾶγμα, πανοῦργος, παμπόνηρος»: μετὰ διπλασ. ἐκ τοῦ *πάλη* (ὡς *τέ-τανος, κα-σκάνδιξ* κ.τ.λ.), πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. popelъ=τέφρα, «στάχτη»· ρ. *pel-, βλ. 2 *πάλη*.

παιπαλόεις, -εσσα ἐπίθ. ὁδῶν, ὀρέων, νήσων «πλούσιος ἑλιγμῶν, στροφῶν, πολύπτυχος», *Φοίνῑκες πολυπαίπαλοι* (Ὀδ. ο 419), ἴσως σημαίνει «Φοίνικες *πολύτροποι*»: μετ' ἐπιτατ. διπλασ. σχηματισμὸς συγγ. τῷ *πάλλω* «ὅ,τι καὶ νῦν, πάλλω, σείω, κραδαίνω», πβ. *παιπάλλειν* «σείειν» Ἡσύχ.

παῖς, κλητ. **παῖ**, γεν. **παιδός**, ὁμ. **πάϊς**, **παϜιδ-** (μετὰ τοῦ ι θ. **πάϜις*, ὁ, ἡ καὶ μετὰ τοῦ δ θ. **παϜίς, παιδός, ἡ*) «ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ παῖς, τὸ «παιδί» (παρ' Αἰολεῦσιν ἐπίσης υἱός)», ἐν ἀττ. ἐπιγρ. *παῦς*, γεν. *παϜός* (κυπρ., προσέτι ὀνομ. κυπρ. *πας*), *παιδικὸς* «ὁ ἀνήκων εἰς παιδίον ἢ ἁρμόζων εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν»: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pótaḥ, pótakaḥ ἀρσ.=νεογνὸν ζῴου, putráḥ ἀρσ. =υἱός, παῖς (*put-ló- =ὀσκ. puklo- =υἱός, παῖς, πβ. ἑλλ. κύρ. ὄν. *Πῶ-ταλος*), λατ. putus, putillus=παιδάριον, pullus=νέος, νεογνὸν ζῴου(μᾶλλον *pulelos), puer=παῖς, παιδάριον, κοράσιον (*puẹro-), μσν. ἰρλ. uaithne=λατ. puerperium=τοκετός, γέννα, τέκνον, ἀρχ. γερμ. folo, νεογερμ. Fohlen=ὁ πῶλος, τὸ «πουλάρι», λιθ. putýtis=νεαρὸν ζῷον, νεαρὸν πτηνόν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pъta, pъtica=πτηνόν· ρ. *pōu- (πβ. *πῶ-λος*), *pəu- (*παῦς, παῖς*), *pu- =μικρός, τὸ νέον, πβ. *παῦ-ρος*. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: ὑποκορ. *παιδίον, παιδάριον, παιδίσκος*· *παιδεύω* «ἀνατρέφω καὶ διδάσκω παῖδα, ἐκπαιδεύω», *παιδνός*, ὁ «παιδίον, «παιδάκι»· ὡς ἐπίθ. **παιδικός, παιδαριώδης**»,

παίζω (ἀττ. μέλλ. *παίσομαι*) "ὅ,τι καὶ νῦν, παίζω ὡς παιδίον, διασκεδάζω", *παιδιά*, ἡ, *παίγνιον*, τό, *παιγνίᾱ*, ἡ "τὸ παιγνίδιον, ἡ παιδιά", *φιλοπαίγμων*, *-ον*, γεν. *-ονος* "ὁ ἀγαπῶν τὰ παίγνια, «παιχνιδιάρης»".

παιφάσσω (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ. καὶ πρτ.) "περιβλέπω ἀγρίως, πάλλω, κινοῦμαι ταχέως" (ἀρχικῶς "σπινθηροβολῶ, ἀκτινοβολῶ, μαρμαίρω, τρέμω", πβ. *παραι-φάσσει* "τινάσσει, πηδᾷ, παρακινεῖ" Ἡσύχ.) : ἐκ τοῦ *ĝhuə qᵘ-iō, πβ. *δια-φάσσειν* "διαφαίνειν" καὶ *φώψ* "φάος" Ἡσύχ., λατ. fax θηλ.=δᾴς, πυρσὸς (*ĝhuə qᵘ-s), facētus=κομψός, λεπτός, λιθ. žvākė=λαμπὰς ἐκ κηροῦ, «κερί».

παίω (βοιωτ. **πήω**), μέλλ. **παίσω** καὶ **παιήσω**, ἀόρ. **ἔπαισα** "κτυπῶ": μᾶλλον προτιμότερον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ *παϜjω=λατ. paviō, -īre=τύπτω, πλήττω, κτυπῶ τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν (ὁ ἀόρ. *ἔπαισα* ἀντὶ **ἔπαυσα* σχηματισθεὶς μετέπειτα ἐκ τοῦ ἐνεστ.), λιθ. piáuju=κόπτω, θερίζω (*pēųiō) παρὰ ἐκ τοῦ *παισω, συγγ. τῷ λατ. pīnsō, -ere=ἐκλεπίζω, κατασυντρίβω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pьšǫ=ὠθῶ κ.τ.λ. (βλ. *πτίσσω*).

παλάθη, ἡ "εἶδος πλακοῦντος κατεσκευασμένου ἐκ συμπεπιεσμένων καρπῶν", ὑποκορ. *παλάθιον, παλάσιον*, τό, *παλαθίς, -ίδος*, ἡ : συγγ. τοῖς : *παλάμη, πέλανος*, ρ. *pelā- =εὐρύς, ἐπίπεδος.

πάλαι ἐπίρ. "πρὸ πολλοῦ, πρότερον", *παλαιός* (*παλαιϜος) "ὅ,τι καὶ νῦν, παλαιός, γηραιός, ἡλικιωμένος, ἀρχαῖος", συγκρ. *παλαίτερος*, ὑπερθ. *παλαίτατος, παλαιότης, -ητος*, ἡ "ἀρχαιότης, ἀπηρχαιωμένος χαρακτήρ" : τὸ *πάλαι* εἶναι ἀρχ. τοπ. πτῶσις λήγουσα εἰς -αι (πβ. *Θηβαι-γενής*), συγγ. τοῖς : *τῆλε*, αἰολ. *πήλυι* "μακράν, εἰς μεγάλην ἀπόστασιν" (*qᵘ-), ἀρχ. ἰνδ. caramáḥ=ὁ τελευταῖος, ἔσχατος, κυμβρ. pell=μακράν, pellaf=ὁ ἔσχατος.

παλαίω, αἰολ. **πάλαιμι**, βοιωτ. **παλήω** (ἀόρ. παθ. **παλαισθῆναι**) "ὅ,τι καὶ νῦν, παλαίω, «παλεύω», ἀγωνίζομαι πρός τι(να)· παθ. καταβάλλομαι, ἡττῶμαι", *πάλη*, ἡ, *πάλαισμα*, τὸ "πάλη, ἀγών", *παλαιστής*, ὁ "ὁ παλαίων, παλαιστής, ἀντίπαλος, ἐχθρός", *παλαίστρᾱ*, ἡ "τόπος, ἔνθα ἠσκοῦντο οἱ παλαισταί, σχολεῖον πάλης" : μᾶλλον συγγ. τῷ *πάλλω*.

παλάμη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ παλάμη τῆς χειρός, χείρ, δύναμις τῆς χειρός, βιαία πρᾶξις, τὸ ἐπινόημα, τέχνασμα" : ἐκ τοῦ *pḷəmā=λατ. palma θηλ.=παλάμη, πλάτη, τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης, φοίνιξ, ἆθλον, βραβεῖον (palmus ἀρσ.=ἡ χεὶρ ὡς μέτρον μήκους), ἀρχ. ἰρλ. lām=χείρ, ἀρχ. γερμ. folma=χείρ, πβ. ἀρχ. ἰνδ. pāṇíḥ=χείρ· ρ. *pelā- =ἐκτείνειν, ἁπλώνειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *παλαμάομαι* "ἐκτελῶ, μηχανῶμαι", *παλαμναῖος*, ὁ "ὁ διὰ τῆς ἰδίας παλάμης φονεύσας τινά, φονεύς", *ἀπάλαμνος* "ἀσθενής· φαῦλος, ἄξιος μομφῆς" (ἔκ τινος *παλάμων "ὁ διὰ τῆς χειρὸς ποιῶν τι"), *ἀπάλαμος* "ὁ μὴ δυνάμενος νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς χεῖρας, ἀδύνατος, ἀξιολύπητος", *παλαμίς, -ίδος*, ἡ "ὁ ἀσπάλαξ".

παλάσσομαι "πάλλω τοὺς κλήρους (λαχνούς) ἐντὸς περικεφαλαίας", βλ. *πάλλω*.

παλάσσω "ραίνω, ραντίζω, μιαίνω, μολύνω" : ἐκ τοῦ *παλακjω (ΙΕ *pḷək-), συγγ. τοῖς : *παλκός* "πηλός" Ἡσύχ. (=λιθ. pálšas=ὠχρός), λιθ. pélkė=ρῆγμα ποάνθρακος (τυρφάνθρακος), ἰλύς, ἕλος, τέλμα, λεττ. plãzis=ἰλύς.

παλαστή (ἐν ἐπιγρ., εἰς τὸ κείμενον τῶν δοκιμωτάτων συγγραφέων ἀπαντᾷ

ὁ τύπος **παλαιστή**, σχηματισθεὶς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *παλαίω*), ἡ "ἡ παλάμη τῆς χειρός· ὡς μέτρον ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ πλάτος τεσσάρων δακτύλων": συγγ. τῷ *παλάμη*, εἶναι δὲ μᾶλλον ἐπεκτετ. τύπος διὰ τοῦ τ, πβ. *πλάστιγξ, πλάτη*.

παλεύω "συλλαμβάνω πτηνὰ διὰ πτηνοῦ κεκλεισμένου εἰς κλωβίον (τοῦ ὁποίου τὸ κελάδημα ἑλκύει ταῦτα εἰς τὴν παγίδα), ἐξαπατῶ", *παλεύτρια* (ὄρνις), ἡ "πτηνὸν θηρευτικὸν (δηλ. ἐξαπατῶν τὰ ἄλλα πτηνά)", *παλευτής*, ὁ "πτηνὸν κεκλεισμένον εἰς κλωβίον, τοῦ ὁποίου τὸ κελάδημα ἑλκύει τὰ ἄλλα πτηνὰ εἰς τὴν παγίδα": ἀβεβ. ἐτυμολ.

1 **πάλη**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πάλη, ἀγών", βλ. *παλαίω*.

2 **πάλη** (καὶ **παλή**), ἡ "λεπτότατον ἄλευρον, λεπτὴ κόνις, τέφρα": ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *παι-πάλη, πασ-πάλη*, ἡ "τὸ λεπτότατον ἄλευρον, ἡ ἄχνη", συγγ. τοῖς: *παλύνω* "πασπαλίζω, ἀλείφω, καλύπτω ἐλαφρῶς", ἀρχ. ἰνδ. pálamam οὐδ.=τετριμμένοι κόκκοι σησάμου, πολτός, χυλός, ἀκαθαρσία· πβ. τὰ μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου t: *πόλτος*, ὁ "χυλὸς ἐξ ἀλεύρου, πυκνὸς ζωμός", λατ. puls θηλ.=ὡσ. (ἐκ τῆς Ἑλλ. δάνειον;), μσν. ἰρλ. littin=ζωμὸς ἐξ ἀλεύρου (*pl̥tnó-)· μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου n: λατ. pollen οὐδ.= τὸ λεπτότατον ἄλευρον, ἡ ἄχνη τοῦ ἀλεύρου, πασπάλη, ἀρχ. ἰνδ. piṇyā́kaḥ ἀρσ.=εἶδος πλακοῦντος παρεσκευασμένου δι' ἐλαίου (*pəl-n-)· μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου u̯: λατ. pulvis, -eris ἀρσ.=κόνις (*pol-u̯is)· ρ. *pel-=κόνις, ἄλευρον· ἴσως, ὡς σημαῖνον "τὸ συντετριμμένον", εἶναι συγγ. τῇ ρ. *pel-= ὠθεῖν, τύπτειν, ἐν τοῖς: λατ. pellō, ἑλλ. *ἄπελλα*.

πάλιν (ποντ. **πάλι**) "πρὸς τὰ ὀπίσω, ὀπίσω, τοὐναντίον, ἀντιστρόφως· νεώτ. (ἀπὸ τοῦ 5ου π.Χ.) ἐκ νέου, πάλιν": ἐπιρ. αἰτ. ἔκ τινος ὀν. *πάλις "στροφή", ἥτις εὕρηται ἐν πρώτοις εἰς περιφράσεις, οἷαι αἱ: *πάλιν ἰέναι, χωρεῖν, τρέπειν, διδόναι* (αἰτ. τοῦ περιεχομένου)· ρ. *q^u̯el- =στρέφειν (πβ. *πέλομαι, πόλος, τέλσον ἀρούρης*, τὸ [Ἰλ. Ν 707] "σημεῖον τοῦ ἀγροῦ, ὅπου τὸ ἄροτρον ἐστρέφετο· αὖλαξ ἀγροῦ"). Πβ. *παλίωξις, -εως*, ἡ "ἡ ἄπωσις, ἀπώθησις, ἀπόκρουσις" (βλ. *ἰωκή*)· βλ. *παλίνορσος*.

παλίνορσος "ὁ ὁρμῶν (τινασσόμενος) πρὸς τὰ ὀπίσω, ὑποχωρῶν (ἐπιστρέφων)": ἴσως εἶναι συγγ. μᾶλλον τῷ *ὄρρος* (*ὄρσος*) παρὰ τῷ *ὄρνῦμι*· πβ. *παλιμπῡγηδὸν* ἐπίρ. "«πισώκωλα»" καθ' Ἡσύχ. "τὸ εἰς τοὐπίσω ἀναποδίζειν". Βλ. *ἄψ-ορρος, ὀρσο-θύρη*.

παλκός "πηλός" Ἡσύχ., βλ. *παλάσσω*.

παλλακίς, -ίδος, παλλακή, ἡ "ἡ συζῶσα μετά τινος ὡς ἐρωμένη, παρανόμως συνοικοῦσα μετά τινος, συνήθ. αἰχμάλωτος ἢ ἀργυρώνητος δούλη", *παλλακός* "ἐρώμενος" Ἡσύχ. (**παλjακ-*;), *παλλακεύομαι* "διατηρῶ τινα ὡς παλλακήν, εἶμαι παλλακίς"· ἄνευ ἄλλης τινὸς κακῆς ἐννοίας εἶναι τὸ δωρ. *πάλλᾱξ*, ἰων. *πάλληξ*, ὁ, ἡ "ὁ νεανίας, ἡ νεᾶνις, τὸ κοράσιον", πβ. τὸ νεοελλ. *παλληκάρι* (=*ἀντίπαις* [=ὁ ἔχων τὴν ἡλικίαν τοῦ παιδός, ὅμοιος πρὸς παῖδα] "μελλέφηβος" Ἡσύχ.), *πάλλᾱς, -αντος*, ὁ "νέος", *Παλλάς, -άδος*, ἡ ἐπίθ. τῆς προελλ. θεᾶς Ἀθηνᾶς παρὰ Στράβ. ἡ λ. αὕτη σημαίνει "παρθένος ἱέρεια", *Παλλάδιον*, τὸ "τὸ ἄγαλμα (ξόανον) τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς μικρὰ κορασίς, «κουκλίτσα», γυναικεῖον εἴδωλον· δικαστήριον ἐν Ἀθήναις": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. paelex θηλ.=παλλακίς, δάνειον ἐκ

τινος μικρασιατ. γλώσσης, πβ. ἀβεστ. pairikā=ἡ διὰ τῆς ἐρωτικῆς τέχνης καθιστῶσα τὰς εὐσεβεῖς γυναῖκας ξένας πρὸς τὴν πίστιν, μσν. περσ. parīk, νεοπερσ. parī=Peri (*parīkā)· ὡς συγγ. συσχετίζονται καὶ τά: ἀρχ. ἰρλ. airech=ἡ παλλακίς, ἑβρ. pillegeš, ἀραμ. pīlaqtā=ἡ ἑταίρα, πόρνη.

πάλλω, ἀπρφ. ἀορ. **πῆλαι** (*παλσαι), μτχ. **ἀμ-πεπᾰλὼν** (Ἰλ. Γ 355), μέσ. **πάλτο** (*παλστο "ἐκτύπησε, προσέκρουσε") "σείω, κραδαίνω, «κουνῶ», τινάσσω, πάλλω· μέσ. πάλλω ἐμαυτόν, ἀναπηδῶ, σκιρτῶ, ἀσπαίρω, σπαρταρῶ", *παλτὸς* "ὁ παλλόμενος, ἐκτινασσόμενος", *παλτόν,* τὸ "ἀκόντιον, δόρυ", *παλμός,* ὁ "τρομώδης κίνησις, κτύπος τῆς καρδίας ἢ τῶν ἀρτηριῶν, παλμὸς τῆς καρδίας", *ἐγχέσ-παλος* (Ἰλ. Β 131) "ὁ πάλλων τὸ ἔγχος (δόρυ)", *πάλος,* ὁ "ὁ κλῆρος (ὁ ἐκπηδῶν ἐκ τῆς σειομένης περικεφαλαίας), λαχνός", *παλάσσομαι* "πάλλω τοὺς κλήρους ἐντὸς περικεφαλαίας καὶ εἶτα ἐξάγω αὐτούς": μᾶλλον εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plachъ=τρόμος (*polso-;), plašiti=ἐκφοβίζειν· ρ. *pel- = σείειν, πβ. ρ. *pelem-, βλ. *πελεμίζω, πόλεμος.*

πάλμυς, -ῦ(δ)ος, ὁ "βασιλεὺς" (*Πάλμυν* αἰτ., ὄν. Τρωὸς Ἰλ. Ν 792): δάνειον ἐκ τῆς Λυδ.

πάλος, ὁ "ὁ κλῆρος, λαχνός", βλ. *πάλλω.*

παλύνω "πασπαλίζω, ἀλείφω, καλύπτω ἐλαφρῶς", βλ. 2 *πάλη.*

πάμπᾰν ἐπίρ. "ἐξ ὁλοκλήρου, ἐντελῶς· μετ' ἀρνήσεως κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως": σύνθετον δι' ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς λέξεως, βλ. *παμπήδην, πᾶς.*

παμπήδην, παμπηδόν, παμπηδονὶς ἐπιρ. "καθ' ὁλοκληρίαν, ὁλοσχερῶς, ἐντελῶς, τελείως", ἠλ. *ἐμπάω* "ἐπικυρῶ, ἐκτελῶ, ἐκτίω ποινήν", ἰων. *ἔμπης,* δωρ. *ἔμπᾱν* (ἐπίσης *ἔμπᾰ* μᾶλλον κατὰ τὸ *μάλα* κ.τ.λ.) "πράγματι, ὄντως, ἀληθῶς, καθ' ὁλοκληρίαν, ἐν γένει, ἀλλ' ὅμως, ἐν τούτοις" (ὁ ἰδέ), *ἐμπάζομαι* "φροντίζω περί τινος" (ὁ ἰδέ), *ἔμπαιος* "ἔμπειρος, εἰδήμων": *πᾱ-* (ἐπίσης ἐν λ. *πᾶς*) ἐκ τοῦ *k̑u̯ā- (πβ. ρ. *k̑eu- ἐν τοῖς: *κυέω, κῦρος*) ἐν τοῖς: δωρ. ἀορ. *πᾱσασθαι* (πρκ. *πέπᾱμαι* "ἔχω εἰς τὴν κατοχήν μου, εἶμαι κύριός τινος, κατέχω"), δωρ. *πᾶμα,* τὸ "κτῆμα, κτῆσις", ἀττ. *παμ-πησία,* ἡ "σύμπασα ἡ περιουσία". Πβ. *πᾶς.*

παμφαίνω, μτχ. ἐνεστ. **παμφανόων, -όωσα** "ἀστράπτω, λάμπω, στίλβω, φέγγω": μετ' ἐπιτατ. διπλασ. συγγ. τῷ *φαίνω* (*φα-νjω) "κάμνω τι νὰ φανῇ, φέρω τι εἰς φῶς", ρ. *bhā-.

παμφαλάω "βλέπω πέριξ μετὰ δειλίας, κοιτάζω ὀλόγυρα μετὰ φόβου": συγγ. τοῖς: *φαλὸς* "λευκός", *φαλύνει* "λαμπρύνει" Ἡσύχ.· ρ. *bhel-, βλ. *φαλός.* Διὰ τὴν σημ. πβ. ἀρχ. ἰνδ. sam-, nibhālayati=βλέπει εἴς τι.

Πᾶν, Παίων, ἀρχ. **Πάων,** ὁ "ὁ θεὸς Πάν, ἀγροτικὸς θεός, προστάτης τῶν ποιμένων εἰς τὴν Ἀρκαδίαν": μᾶλλον ἐκ τοῦ *Πᾱύσων,* συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. Pūṣán- ἀρσ.=ὁ θεὸς τῶν Βεδῶν, ὁ προστάτης καὶ ὁ συμβάλλων εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ποιμνίων καὶ τῆς ἀνθρωπίνης περιουσίας ἐν γένει.

πανήγυρις, δωρ. **πανᾱγυρις, -εως,** ἡ "γενικὴ συγκέντρωσις, ἑορταστικὴ συγκέντρωσις, πᾶσα συνέλευσις", *πανηγυρίζω* "λαμβάνω μέρος εἰς δημοσίαν πανήγυριν, ἐκφωνῶ πανηγυρικὸν λόγον": βλ. *ἀγείρω.*

πάνθηρ, -ηρος, ὁ "τὸ σαρκοφάγον ζῷον ὁ πάνθηρ" (> λατ. **panthēr, panthēra**):

μᾶλλον εἶναι δάνειον ἔκ τινος μὴ ΙΕ γλώσσης τῆς Μικρᾶς 'Ασίας, πβ. ἀρχ. ἰνδ. puṇḍárīkaḥ (Γραμμ.) ἀρσ.=τίγρις. Βλ. ἐπίσης *πάρδαλις*.

παννύχιος, πάννυχος "ὁ διαρκῶν ὅλην τὴν νύκτα, ὁλονύκτιος", *παννυχίς, -ίδος*, ἡ "ἑορτὴ τελουμένη καθ' ὅλην τὴν νύκτα, ἀγρυπνία", *παννυχίζω* "ἑορτάζω νυκτερινὴν ἑορτήν, ἀγρυπνῶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα": *πᾶς+νύξ*, ὁ ἰδέ.

πᾶνός, ὁ "ἡ δᾴς, ὁ δαυλός, πυρσός, φανός": ἀβεβ. ἐτυμολ.

πανσυδίη (καὶ **πασσυδίη,** ἀττ. **πασσυδίᾳ**) ἐπίρ. "μετὰ πάσης ὁρμῆς, μετὰ πάσης σπουδῆς": δοτ. (ὄργαν.) τῆς λ. **πανσυδίη*, πβ. ἀττ. *πανσυδί, πασσυδὶ* "μετὰ πάσης δυνάμεως, πανστρατιᾷ, παντελῶς", *πασσυδὸν* "ὅλοι ὁμοῦ" παντ-+συ- (σεύω, ἔσσυτο) "εἰς κίνησιν θέτειν", πβ. *ἐπασσύτερος*.

παντᾷ (Πίνδ., Τραγ.), ἀττ. **πάντῃ** (ὄργαν. ἐν. κατ' ἀναλογίαν πρὸς τά: *πῇ, ταύτῃ*) "πανταχοῦ, πανταχοῦ, πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν", *πανταχῇ, -χόθεν, -χόθι, -χοῖ, -χόσε, -χοῦ, -χῶς, πάντοσε* "εἰς ὅλα τὰ μέρη, παντοῦ", *πάντοτε* "ἐν παντὶ χρόνῳ, πάντοτε", *παντοῖος* (κατὰ τὸ *ποῖος* κ.τ.λ.) "ὁ παντὸς εἴδους, ποικίλος", *παντοδαπὸς* (κατὰ τὸ *ἀλλοδαπός*) "ὁ ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν, ἐκ πάσης χώρας, παντὸς εἴδους, ποικίλος": συγγ. τῷ *πᾶς*. Πβ. *πάμπαν, παμπήδην, πανσυδίη, πάνυ* (*πάγχυ*).

πάνυ ἐπίρ. "παρὰ πολύ, λίαν, σφόδρα, ἐντελῶς": τὸ οὐδ. *πᾶν*+τῷ μορίῳ u (ἀρχ. ἰνδ. u=ἐπίσης, αὖθις, πάλιν, τοὐναντίον, γοτθ. u=ἐρωτημ. μόριον, πβ. *οὗτος*). Βλ. *πάγχυ*.

πάξ ἐπίρ. "ἀρκεῖ, φθάνει «πιά», «σώνει», ἀρκετά!" (> λατ. pax ἐπίρ.=σιωπή!, φθάνει, ἀρκετά!): ἄκλ. ὀνομ. ἐν. μιᾶς ὀνοματ. ρ. **πāγ-* (συγγ. τῷ *πήγνῦμι*)· πβ. *ἅ-παξ* ἐπίρ. "μίαν φοράν, μόνον μίαν φοράν, ἅπαξ διὰ παντός".

παξαμᾶς, ὁ "τὸ «παξιμάδι»": ἡ ὀνομασία αὕτη προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀνόματος ἀρτοποιοῦ τινος καλουμένου *Πάξαμος*.

παπαῖ ἐπιφ. πόνου καὶ ὀδύνης "ἄχ!, ὤ!, φεῦ!" καὶ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως "«μπά»!" (> λατ. papae): πβ. *βαβαὶ* καὶ ὁμ. *ὢ πόποι*.

πάππἄ κλητ. ('Οδ. ζ 57), γεν. **-ου,** αἰτ. **-αν,** ὁ "ἡ ὑπὸ τῶν μικρῶν παιδίων προφερομένη λέξις ἀντὶ τῆς λ. πατὴρ" (λέξις τῆς νηπ. γλώσσης, πβ. *πάπας* "πατρὸς ὑποκόρισμα" 'Ησύχ., βλ. *πατήρ*), *παππάζω* "φωνάζω πάππα", *πάππος,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πάππος, ὁ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς πατὴρ (> λατ. pappus), *πρόπαππος,* ὁ, ***παππ-επίπαππος,*** ὁ "ὁ τοῦ πάππου πάππος", *παππίας,* ὁ, ὑποκορ. *παππίδιον,* τὸ "ὁ «πατερούλης»": συγγ. τοῖς: λατ. pāpa, pappa, λέξις τῆς νηπ. γλώσσης ἀποδιδομένη εἰς τὸ φαγητὸν καὶ τὸν πατέρα, pappō, -āre=τρώγω, νεογερμ. Pappe=πυκνὸς ζωμός, pappen=τρώγειν. Πβ. *ἀπφά*.

παπταίνω (ἐπικ. ἀόρ. **πάπτηνα**), **παπταλάομαι** "βλέπω «ὁλόγυρα» ἀναζητῶν τι, βλέπω μετὰ προσοχῆς, παρατηρῶ μὲ ἀγωνίαν", αἰολ. *πεπτήνας* "περιβλεψάμενος" 'Ησύχ., ἄνευ ἀναδιπλ. κυπρ. *ἰμπάταον* (**ἐμ-πάτāσον*) "ἔμβλεψον" 'Ησύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

πάπῡρος, ὁ, ἡ "τὸ φυτὸν ὁ πάπυρος, ὕφασμα κατασκευαζόμενον ἐκ παπύρου, χάρτης πρὸς γραφὴν" (> λατ. papȳrum): δάνειον (ἐκ τῆς Αἰγυπτ.).

παρά, πάρα ὡς ρημ. πρόθημα "πλησίον, πρός τι"· ὡς πρόθ. μετ' αἰτ. "πρὸς

τὸ μέρος τινός, κατὰ μῆκός τινος, πλησίον, κατὰ τὴν διάρκειάν τινος"· μετὰ δοτ. (=τοπ.) "παρὰ τὸ πλευρόν τινος, πλησίον τινός, παραπλεύρως τινός, ἐνώπιον"· μετὰ γεν. (=ἀφαιρ.) "κίνησιν ἔκ τινος, κίνησιν ἐκ τοῦ πλησίον καὶ παραπλεύρως τινός, ἐκ τοῦ πλαγίου, ἐκ μέρους τινός, καὶ (=τοπ.) πλησίον, παρά τινι" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. purā ἐπίρ.=πρότερον, πρίν, πρόθ.=πρό, ἄνευ, ἀρμ. ar=παρά, πρός, πλησίον, γοτθ. faúra, ἀρχ. γερμ. fora=ἔμπροσθεν, πρότερον· πβ. διαλ. *πάρ*, *παρ-* (π.χ. ἠλ. *πὰρ τὸν νόμον*)=λατ. por- (por-tendō κ.τ.λ.), γοτθ. faúr=κατὰ μῆκός τινος, ΙΕ *pr̥-. — ἰων., ἀττ. *παραί* "παρὰ" (δοτ. τῆς κατευθύνσεως ΙΕ *p̥rai) : συγγ. τοῖς : λατ. prae, ὀσκ. prai (ΙΕ *prai)=πρό, πρόσθεν. Πβ. *πάρος*.

παράδεισος, ὁ "κατάφυτος λειμών, περιπεφραγμένος τόπος ἀναψυχῆς καὶ διασκεδάσεως, πλήρης ἀγρίων ζῴων, παράδεισος" (> λατ. paradīsus) : δάνειον ἐκ τοῦ μσν. ἰραν. *pardēz (πβ. ἀβεστ. pairi-daēza=κυκλοτερὴς περίβολος=ἑλλ. **περί-τοιχος*), ἐξ οὗ καὶ τά : ἀρμ. partēz, συρ. pardēsa=κῆπος.

παρδακός (ἰων. **πορδακός**) "ὑγρός, κάθυγρος, «βρεγμένος»" : συγγ. τῷ λεττ. purduļi=μύξα.

πάρδαλις, -ιος (ἰων.), **-εως** (ἀττ.), ἡ (ἐπίσης **πόρδαλις**), **πάρδος,** ὁ "ἡ πάρδαλις, λεοπάρδαλις, ὁ πάνθηρ", *καμηλο-πάρδαλις*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ καμηλοπάρδαλις" : δάνειον ἔκ τινος μὴ ΙΕ γλώσσης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πβ. ἀρχ. ἰνδ. pr̥dākuh (Γραμμ.) ἀρσ.=ὄφις, πάνθηρ, νεοπερσ. palang=λεοπάρδαλις· ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς προέρχεται τὸ ρωσ. pardusъ καὶ barsъ=πάνθηρ. Πβ. *πάνθηρ*.

παρειᾶ (ἀττ.), ἡ (παρ' Ὁμ. ἐν χρήσει μόνον ὁ πληθ. **παρειαί,** αἱ), λεσβ. **παραύα,** ἡ, ὁμ. **παρήϊον,** τὸ "τὸ «μάγουλο», ἡ παρειά" : ἐκ τοῦ *παρ-αυσ-ja*, μᾶλλον συγγ. τοῖς : ἑλλ. *οὖς*, λατ. auris=οὖς, «ἀφτί», πβ. ἀρχ. ἰρλ. ara=κρόταφος, ἐκ τοῦ *parausiōs=θέσις (μέρος) πρὸ τῶν ὤτων.

παρήορος, δωρ. **παράορος, πάραρος** (ἐνν. *ἵππος*), ὁ "ὁ ἵππος ὁ δεδεμένος πλησίον τοῦ κανονικοῦ ζεύγους τῶν ἵππων (κυρ. ὁ εἰς τὰ πλάγια αἰωρούμενος [συναρτώμενος])", ὡς ἐπίθ. "ὁ παραπλεύρως κείμενος, ἐξηπλωμένος χαμαί, ἐκτὸς τοῦ δρόμου κείμενος, ἀπερίσκεπτος, παράφρων", *παρηορίαι*, αἱ "οἱ ἱμάντες, διὰ τῶν ὁποίων προσεδένετο ὁ *παρήορος* ἵππος" : *παρὰ*+*ἀείρω*.

παρθενοπῖπα (Ἰλ. Λ 385) κλητ. τοῦ **-ῖπης,** ὁ "ὁ περιβλέπων τὰς παρθένους (μετ' ἐπιθυμίας), ἀποπλανῶν παρθένους", βλ. *ὀπιπεύω*.

παρθένος, ἡ "ἄγαμος κόρη, «παρθένα», παρθένος, κοράσιον", *παρθενεύω* "ἀνατρέφω τινὰ ὡς παρθένον· παθ. διάγω παρθενικὸν βίον", *παρθένειος*, ἰων. *-ήϊος*, *παρθένιος* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς παρθένον, παρθενικός" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πάρνοψ, βοιωτ., λεσβ. **πόρνοψ, -οπος,** ὁ "ἡ ἀκρίς, «ἀκρίδα» εἶδος σφηκός", *κόρνοψ*=*πάρνοψ* ἔλεγον οἱ Οἰταῖοι, *κορνώπιδες* "κώνωπες" Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πάρος ἐπίρ. "πρότερον, πρίν, προηγουμένως, ἐμπρός, ἔμπροσθεν", πρόθ. μετὰ γεν. "πρό, ἐνώπιον", *πάροιθε(ν)* "ἔμπροσθεν, ἐνώπιον, πρότερον, πρό", *παροίτερος* "ὁ ἔμπροσθέν τινος εὑρισκόμενος, προηγούμενος κατὰ τὴν σειράν, ἀρχαιότερος", *παροίτατος* "ὁ εὑρισκόμενος ὅλως διόλου ἐμπρός, ὁ

πρῶτος": ἐκ τοῦ *peros (γεν.-ἀφαιρ. μιᾶς ὀνοματ. ρ. *per-)=ἀρχ. ἰνδ. puráḥ=ἔμπροσθεν, πρό, πβ. purā=πρίν, ἄλλοτε (ὀργαν.). Πβ. *παρὰ* καὶ βλ. *περὶ* (*πέρι*).

πᾶς, θηλ. **πᾶσα,** κρητ., θεσσ. **πανσα,** ἀργ. **ἄπανσα,** λεσβ. **παῖσα** (*παντjα), οὐδ. **πᾶν** (παρὰ τὰ *ἄπᾶν, πρόπᾶν*) "ὅ,τι καὶ νῦν, πᾶς, ὅλος, ἕκαστος": *πᾶντ-* ἐκ τοῦ *kuā-nt- (κυρ. μτχ.=«φουσκώνων», ἐξογκούμενος) συγγ. τῷ *keu- = «φουσκώνειν», ἐξογκοῦσθαι (ἴσως=ἀρχ. ἰνδ. sa-śvant- = ἕκαστος κατὰ σειράν, πλήρης, ὁλόκληρος· πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hund ἐπιτατ. μόριον ἐκ τοῦ *kunt-)· βλ. *παμπήδην, πᾶσασθαι.*

πᾶσασθαι, πρκ. **πέπᾶμαι** (δωρ.) "ἔχειν εἰς τὴν ἐξουσίαν, κατέχειν, λαμβάνειν, κτᾶσθαι", *πᾶμα,* τὸ "πᾶν ὅ,τι διαθέτει τις, κτῆμα, ἰδιοκτησία" (βοιωτ. *πᾶματα,* τὸ διπλοῦν *ππ-* ἐκ τοῦ *ku-, πβ. κύρ. ὀν. *Θιοππᾶστος*), ἀργ. *εὔπᾶστος,* κρητ. *πᾶστᾶς* "κύριος", αἰολ. *πολυπᾶμων, -ονος* (Ἰλ. Δ 433) "ὁ ἔχων πολλὰ κτήματα, πλούσιος" (*-*πᾶσ-μων*· πβ. *πᾶμῶχος* "κύριος" Ἡσύχ. κ.τ.τ.), κερκ., μεγαρ. *ἔμπᾶσις,* ἀρκ. *ἴνπᾶσις,* βοιωτ. *ἔππᾶσις* "ἀπόκτησις": ρ. *kuā- = «φουσκώνειν», ἐξογκοῦσθαι, πβ. τὰ τῆς αὐτῆς μεταπτ. β.: ἀρχ. ἰνδ. śvātráḥ=ὁ προξενῶν τὴν αὔξησιν, κάμνων τινὰ νὰ εὐδοκιμῇ, δυνατός· ὡς οὐσ. οὐδ.=ἡ δύναμις, ἐνίσχυσις, προσέτι ἀρχ. ἰνδ. śv-áyatē=«φουσκώνει», ἐξογκοῦται, γίνεται δυνατὸς (βλ. *κυέω, κῦρος*)· πβ. *παμπήδην, πᾶς.*

πασπάλη, ἡ "τὸ λεπτότατον ἄλευρον, ἡ πάσπαλη", βλ. *παιπάλη.*

πάσσαλος, νεοαττ. **πάτταλος** (> λατ. pessulus ἀρσ.) καὶ **πάσσαξ, -ᾶκος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πάσσαλος, «παλούκι», ἧλος", *πασσαλεύω* "στερεώνω διὰ πασσάλου, καρφώνω, ἐμπηγνύω τι ὡς πάσσαλον": ἐκ τοῦ *πακjαλος, πβ. *πήσσω,* ἀττ. *πήττω* (*pākiō) "πηγνύω, στερεώνω", ἀρχ. ἰνδ. pā́śaḥ=σχοινίον, βρόχος, λατ. paciscor=κάμνω συμφωνίαν ἢ συμβόλαιον, συνομολογῶ, pāx, γεν. pācis=εἰρήνη, pālus=πάσσαλος (*pac-slos)· ρ. *pāk-· προσέτι *pāg-, βλ. *πάγος, πήγνῦμι.*

πάσσω, ἀττ. **πάττω,** μέλλ. **πᾰσω,** ἀόρ. **ἔπᾰσα** "πασπαλίζω, ἐπιθέτω τι λεπτῶς τετριμμένον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας πράγματός τινος, περιχύνω, ραντίζω"· ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ὑφαντῶν σημαίνει "ὑφαίνω ὑφάσματα ἔχοντα ποικίλα σχέδια, διακοσμῶ, κεντῶ", πβ. *χρῦσόπαστος* "ὁ πασπαλισμένος μὲ χρυσόκονιν, ἐπίχρυσος, κεκοσμημένος μὲ χρυσόν, χρυσοῦφαντος", *παστός,* ὁ "νυμφικὸς θάλαμος, νυμφικὴ κλίνη": συγγ. τοῖς: *πῆν* "πῆ καὶ πῆν ἐπὶ τοῦ κατάπασσε καὶ καταπάσσειν" Ἡσύχ. (*qᵘē-), ἐπιδ. *ἐπιπῆν φάρμακον* "πασπαλίζειν φάρμακον ἐπί τινος", *πήτεα* "πίτυρα" Ἡσύχ.· περαιτέρω ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *qᵘə-t-iō, συγγ. καὶ τῷ λατ. quatiō=σείω, τινάσσω, πβ. μσν. ἰρλ. caith=λατ. furfur=πίτυρον (*qᵘōti-). Βλ. καὶ *πίτῡρον.*

παστάς, -άδος, ἡ "εἶδος προπυλαίου ἢ προστῴου ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου, κιονοστοιχία, δωμάτιον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ οἴκου, νυμφικὸς θάλαμος": ἐκ τοῦ *παρσταδ-, προσέτι *παραστάς, -άδος,* ἡ (: *παρίστημι*) "πᾶν τὸ πλησίον ἱστάμενον· τὰ ἑκατέρωθεν τῆς θύρας ὄρθια ξύλα ἢ μάρμαρα· ἐν τῷ πληθ. τὸ προπύλαιον ἢ προστῷον οἰκίας ἢ ναοῦ, στοά, κιονοστοιχία"· πβ. ἀρχ. ἰνδ. pṛṣṭhám=προεξέχοντα νῶτα, προέχουσα ράχις, κορυφή, λατ. postis ἀρσ. =στῦλος, παραστὰς (*por-stis=προεξέχον), λιθ. pìrštas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prьstъ=δάκτυλος· *παρ-+στᾰ-* "ἵστασθαι".

παστός, ὁ *νυμφικὸς θάλαμος, νυμφικὴ κλίνη*, βλ. *πάσσω.*
πάσχω *ὅ,τι καὶ νῦν, πάσχω, ὑποφέρω*, βλ. *πένθος.*
πάταγος, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, πάταγος, κρότος*, *παταγέω* *κάμνω πάταγον, κροτῶ*, *πατάσσω* (μέλλ. *πατάξω*) *κτυπῶ, κρούω*, *πατὰξ* ἐπίρ. (ἀκλ. ὀνομ. ἐν., πβ. *πάξ*) ἐπιφ. πρὸς ἀποδίωξιν πτηνῶν (*εὐρὰξ πατάξ*) : ἀβεβ. ἐτυμολ.
πατάνη, ἡ *εἶδος ἀβαθοῦς καὶ πεπλατυσμένου ἀγγείου* (> λατ. patina) : μᾶλλον κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ **πετάνᾱ,* πβ. *πέτακνον, πέταχνον,* κατ' ἀφομ. *πάταχνον* *ποτήριον ἐκπέταλον* Ἡσύχ., καὶ λατ. patera=ἡ πρὸς θυσίαν φιάλη, χεττ. pittar=πινάκιον, «πιάτο»· ρ. *pet- = ἐκτείνειν, βλ. *πετάννῡμι, πέταλον* κ.τ.λ.
πατέομαι (μέλλ. **πάσονται,** ἀόρ. ὁμ. **πάσ(σ)ασθαι** ἐκ τοῦ *πατσ-) *γεύομαι τροφῆς τινος ἢ ποτοῦ, τρώγω*, *ἄπαστος* *ὁ ἄνευ τροφῆς καὶ ποτοῦ, μὴ φαγών, νηστικός* : συγγ. τοῖς : γοτθ. fōdjan, ἀρχ. γερμ. fuattan=τρέφειν, fuotar=τρόφιμα, τροφὴ ζῴων (*pāt-rom), ἀγγλοσαξ. fōstor=τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα (*pāt-trom)· ρ. *pāt-, *pət- ἐπεκτετ. τύπος τῆς ρ. *pā- = βόσκειν κτήνη, τρέφειν, σιτίζειν, ἐν τοῖς : λατ. pā-scō=βόσκω, νέμω, τρέφω, pā-bulum (*pā-dhlom)=τροφὴ ζῴων, βοσκή, pānis, μεσσαπ. *πανὸς* *ἄρτος*, λατ. pāstor=ποιμήν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pasǫ (*pā-skō), pasti=βόσκειν.
πατέω *ὅ,τι καὶ νῦν, πατῶ, περιπατῶ, βαδίζω, καταπατῶ*, βλ. 1 **πάτος.**
πατὴρ (γεν. **πατρός,** αἰτ. **πατέρα**), ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πατήρ, «πατέρας»* : =ἀρχ. ἰνδ. pitā, ἀρμ. hair, πληθ. har-k', λατ. pater, -tris, ἀρχ. ἰρλ. athir, γοτθ. fadar, ἀρχ. γερμ. fater, νεογερμ. Vater. ΙΕ *pə-ter προελθὸν ἐκ τῆς λ. τῶν νηπίων *pa(pa), βλ. *πάππα.* — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : *πάτριος* *ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πατέρα, πατρικός*=λατ. patrius, ἀρχ. ἰνδ. pitr̥yah· *πάτρως,* γεν. *-ω[F]ος,* ὁ *ἀδελφὸς τοῦ πατρός*, *πατρικὸς* *ὁ ἐκ τῶν προγόνων παραληφθείς, πατρικός, κληρονομικός* : ἀρχ. ἰνδ. pitr̥vyah, λατ. patruus, ἀρχ. γερμ. fatureo (κοινὸν γερμ. *fađurjja-)=ἀδελφὸς τοῦ πατρός, ἀρμ. yauray=μητρυιός (προσέτι ἐπιχ., ἰων. *πατρώϊος,* ἀττ. *πατρῷος* *ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πατέρα, ἐκ τοῦ πατρός τινος, προελθὼν ἢ κληρονομηθεὶς ἐκ τοῦ πατρός* [κυρ. σημαίνει *κληρονομικὴν κτῆσιν, πατρικὴν περιουσίαν*, ἐνῷ τὸ *πάτριος* *κληρονομικοὺς τρόπους, ἕξεις, συνηθείας*]· πβ. ἐπίσης *Ἀπατούρια,* τὰ *τριήμερος ἑορτή, καθ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι ἐνέγραφον τοὺς παῖδας αὐτῶν εἰς τοὺς καταλόγους τῶν πολιτῶν*, ἐκ τοῦ **sm-πατορ-Fια*)· *ὁμοπάτωρ, ὁμοπάτριος* *ὁ ἔχων τὸν αὐτὸν πατέρα, ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρός* : ἀρχ. περσ. hama-pitar-, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. samfeđr=ὁμοπάτριος (πβ. *ὄπατρος* *ὁμοπάτριος*)· ἰων. *πάτρη,* ἀττ. *πάτρᾱ* (**πατριᾱ*;), ἡ *ἡ πατρίς, χώρα τῶν πατέρων*, *πατρίς, -ίδος,* ἡ=ὡσ. (πβ. λατ. patria)· *πατρυιός,* ὁ *μητρυιός* (σχηματισθὲν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *μητρυιά*).
1 **πάτος,** ὁ *ἡ πεπατημένη ὁδός, ἀτραπός, τὸ «μονοπάτι», πάτημα, βάδισμα, ἀποπάτημα, ἀφόδευμα*, *πατέω* (δ ἰδέ) : ἐκ τοῦ *pn̥tos, συγγ. τῷ ἀρχ. πρωσσ. pintis=δρόμος· μεταπτ. τύπος *pontos, βλ. *πόντος,* ὁ *θάλασσα*. — Ἡ λ. *πάτος* ἐν τῇ κληρονομηθείσῃ σημ. *ἀτραπός, δρόμος* πρωΐμως ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς λ. *ὁδός*· νέας σημ. ἔλαβεν ἐκ τοῦ *πατεῖν* : *καταπάτησις*

«ἀλωνισμένος» σῖτος· κόνις, ἀπορρίμματα, κόπρος· δάπεδον, πάτωμα· μακρὸν ἔνδυμα, τὸ συρόμενον τμῆμα (ἡ «οὐρά») τοῦ ἐνδύματος".

2 **πάτος,** τὸ "ἐσθής, πέπλος, ἔνδυμα" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *pn̥-tos, συγγ. τῇ ρ. *(s)pen-, ἐν τῷ ἀρχ. γερμ. spinnan, νεογερμ. spinnen=νήθειν, κλώθειν.

παῦλα, -ης, ἡ "ἡ παῦσις, ἀνάπαυσις, σημεῖον ἀναπαύσεως", βλ. *παύω.*

παῦρος "μικρός, ὀλίγος, βραχύς, σύντομος" : ἐκ τοῦ *pau-ros, συγγ. τοῖς: λατ. parvus=μικρός, parum (*paru̯om) = πολὺ ὀλίγον, pauper=πτωχὸς (*pau̯o-paros=ὁ κερδίζων ὀλίγα), paul(l)us, pau-cus=ὀλίγος, μικρὸς (=ἀρχ. γερμ. fōh=ὀλίγος), ἀρχ. γερμ. fao, fō=ὀλίγος (ἀγγλ. few=ὀλίγοι)· ρ. *pōu-, *pəu-, βλ. *παῖς.*

παυσωλή, ἡ "ἀνάπαυλα, ἀνάπαυσις, ἀνακούφισις", βλ. *παύω.*

παύω "κάμνω τι νὰ παύσῃ, παύω, καταπαύω, καταπραΰνω· ἀμτβ. (ὡς τὸ *παύομαι*) παύω, σταματῶ, τελειώνω", ἀόρ. *παῦσαι* (> λατ. pausō, -āre, πβ. pausa=παῦσις), *παῦλα, ἡ* (ὁ ἰδέ), ὁμ. *παυσωλή, ἡ* (ὁ ἰδέ) : ἴσως συγγ. τοῖς : ἀρχ. πρωσσ. pausto θηλ.=ἄγριος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pustъ=ἔρημος, χέρσος.

παφλάζω "ὅ,τι καὶ νῦν, παφλάζω, ἀναβράζω, κοχλάζω, κομπάζω, θορυβῶ", *πάφλασμα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, πάφλασμα, κόχλασμα (ἐπὶ βράζοντος ὕδατος)" : ἐκ τοῦ *bhl̥d- (μετ' ἀναδιπλ. ὡς τὸ *κα-χλάζω, βα-βράζω*), συγγ. τοῖς: *φλέδων, -ονος,* ὁ, ἡ "φλύαρος, λάλος", *φλεδών, -όνος,* ἡ "φλυαρία, ματαιολογία", *φληδῶντα* "ληροῦντα" Ἡσύχ., ἀρχ. γερμ. ūz-ar-pulzist=λατ. ēbullit =ἀναχοχλάζει, κομπάζει, μεταπτ. τύποις: (*bhlōd-) ἀρχ. ἰρλ. indlaidi=ἀλαζονεύεται, καυχᾶται, λεττ. blāžu, blāst=φλυαρεῖν· ρ. *bhlēd-, *bhl̥d- μᾶλλον ἐπεκτετ. τύπος τῆς ρ. *bhel- = φυσᾶν. Ἐνταῦθα ἀνήκει μᾶλλον καὶ τὸ *φλαδεῖν* ἀπρφ. ἀορ. β' (τοῦ ρ. *φλάζω,* ὁ ἰδὲ) "διαρραγῆναι, διασχισθῆναι".

πάχνη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πάχνη, «παγωμένη» νυχτερινὴ ἢ πρωινὴ δρόσος, πηκτὸν αἷμα", *παχνόω* "παγώνω, κάμνω τι συμπαγές", βλ. *πάγος,* πβ. *πήγνυμι.*

παχύς, -εῖα, -ύ "ὅ,τι καὶ νῦν, παχύς, χονδρός, παχύσαρκος, ὀγκώδης, πυκνός", συγκρ. ὁμ. *πάσσων,* ὑπερθ. *πάχιστος· πάχος, -εος* καὶ *-ους,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, πάχος" (κατὰ τὸ *παχὺς* ἀντὶ τοῦ **πέγχος*), *πάχετος* "παχύς", *παχύνω* "καθιστῶ τι παχύ, χονδρόν, βαρύ" : ἐκ τοῦ ΙΕ *bhn̥ghús=ἀρχ. ἰνδ. bahúḥ=πυκνός, δαψιλής, ἄφθονος, πολύς, πβ. bahulíḥ=παχύς, χονδρός, πυκνός, μέγας (: ἑλλ. *παχυλῶς* ἐπίρ.), ἀβεστ. bązah- οὐδ.=ὕψος, βάθος (*bhen̥ghos-, πβ. *πάχος*), χεττ. pankuš=μέγας, ὡς οὐσ.=πλῆθος, ἀρχ. γερμ. bungo=ρίζα φυτοῦ διωγκωμένη εἰς σχῆμα κρομμύου, λεττ. biẽšs=πυκνός, παχύς, χονδρὸς (*bhen̥ghus).

πεδά (αἰολ., δωρ.), **πετά** (δωρ. κατὰ τὸ *μετά*) πρόθ. ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει "μετά, «μέ»" : μᾶλλον εἶναι ὀργαν. (ὡς τὸ λεττ. pēc=μετά, ἐκ τοῦ ἐπιρ. pēdis=ἔπειτα, ὀργαν. πληθ. τοῦ pęds=ἴχνος ποδός), συγγ. τῷ θ. *πεδ-* (βλ. *πούς*) ἐν τοῖς : *πέδον,* τὸ "ἔδαφος, γῆ", *πέζα, -ης,* ἡ "πούς", *πεζὸς* "περιπατῶν, πεζός".

πέδη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πέδη, ποδοπέδη, δεσμός, πέδικλον· τρόπος δαμασμοῦ (ἐξημερώσεως) τῶν ἵππων", *πεδάω* "δένω διὰ δεσμῶν, δεσμεύω διὰ

πέδης", *πέδων, -ωνος*, ὁ "ὁ συχνάκις διὰ πέδης δεδεμένος δοῦλος, ἐν δεσμοῖς ὤν": συγγ. τοῖς: ἀβεστ. bibda- = διπλοῦς δεσμός, λατ. pedica= πέδη, βρόχος, compedēs πληθ.=πέδαι (δεσμὰ) τῶν ποδῶν (com-, ex-, im-pediō), ἀρχ. γερμ. fëzzera=πέδη· βασ. σημ. "δεσμὸς τῶν ποδῶν" (: *ped- = πούς, βλ. *πεδά, πέδῑλον*), ἔπειτα ἔλαβε τὴν ἔννοιαν γενικῶς τοῦ "δεσμοῦ".

πέδῑλον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πέδιλον, σανδάλιον": συγγ. τῷ *πούς*, μᾶλλον ἔκ τινος θ. *pedī-· πβ. κατὰ τὸν τύπον τὸ θρακ. *προ-πέδ-ιλον*=λατ. potentilla reptans.

πέδον, τὸ "ἔδαφος, γῆ, τόπος, χώρα" (παρ' Ὁμ. ἐν χρήσει μόνον τὰ ἐπιρ. : *πέδονδε* "πρὸς τὴν γῆν, εἰς τὸ ἔδαφος, πρὸς τὰ κάτω", *πεδόθεν* "ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τοῦ βυθοῦ, ἐξ ἀρχῆς", πρὸς τούτοις ἀπαντᾷ ἐν συνθέσει: *δά-πεδον, θειλό-πεδον, ἰσό-πεδον, κραταί-πεδον, οἰνό-πεδον*, τὸ "οἰνοφόρος γῆ, ἀμπελών": ἐκ τοῦ ΙΕ *pedom=ἀρχ. ἰνδ. padám οὐδ.=βῆμα, ἴχνος τῶν ποδῶν, χεττ. pedan=θέσις, χωρίον, ἀρμ. het=ἴχνος ποδῶν, ἴχνος, ὀμβρ. peřum= λατ. solum, πβ. μσν. ἰρλ. inad=ἴχνος, τόπος (*eni-pedo-)· μετὰ τοῦ ā θ. ἐν τοῖς: λατ. peda=vestīgium hūmānum, λιθ. pėdà θηλ.=ἴχνος ποδῶν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: *πεδίον, τὸ* "πεδιάς, «κάμπος», πεδίον" (*πεδι-νός* "ἐπίπεδος, ὁμαλός, πεδινός· ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πεδιάδα"· πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fit=ὑγροὶ λειμῶνες, ἐκ τοῦ *pedi̯ā), *ἔμ-πεδος* "σταθερός, μόνιμος, στερεός (κυρ. ὁ τεθεμελιωμένος ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους)", *ἐμπεδόω* "καθιστῶ τι σταθερόν, ἐπιβεβαιῶ" (πβ. λατ. oppidō ἐπίρ.=παντελῶς, καθ' ὁλοκληρίαν, ἐκ τοῦ *ob-+*pedom).

πέζα, -ης, ἡ "ὁ πούς· τὸ κατώτατον ἄκρον παντὸς πράγματος, κράσπεδον φορέματος· μικρὸν ἁλιευτικὸν δίκτυον": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pádyaḥ=ὁ ἀφορῶν εἰς τὸν πόδα, λατ. acu-pedius=ταχύπους (λιθ. lengva-pėdis=ὁ ἔχων ἐλαφροὺς πόδας), ἀρχ. γερμ. fizza=ἕλιξ, δίκτυον, παγίς (νεογερμ. Fitze=βρόχος). — ὁμ. *πεζός* "ὁ περιπατῶν, πεζῇ πορευόμενος, πεζὸς στρατιώτης", ἐκ τοῦ *πεδ-jός*, *i̯-os, *-i-t- = πορευόμενος, πβ. λατ. ped-es, -i-t-is=ὁ πορευόμενος πεζῇ.

πείθομαι (ἀόρ. β' **ἐπιθόμην,** ὁμ. ἀπρφ. ἀορ. β' **πεπιθεῖν, πιθέ-σθαι,** πρκ. **πέποιθα** "ἔχω πεποίθησιν [ἐμπιστοσύνην], ἐμπιστεύομαι") "ὅ,τι καὶ νῦν, πείθομαι, ὑπακούω", ἐνεργ. (δευτερ. τύπος) *πείθω* (ἀόρ. *ἔπεισα*) "ὅ,τι καὶ νῦν, πείθω τινά, κάμνω τινὰ νὰ δεχθῇ τὴν γνώμην μου, καταπείθω τινά", *πειθώ*, γεν. *-όος* καὶ *-οῦς*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πειθώ, πειστικότης", *πιθανός* "πειστικός, καταπειστικός, ἑλκυστικός, ἀξιόπιστος, εὔπιστος", *πιστός* (ἀντὶ *φιστος) "ἔμπιστος, ἀξιόπιστος, πιστός· ὁ ἔχων ἐμπιστοσύνην (πεποίθησιν) εἴς τινα", *πίσυνος* "ὁ ἔχων πίστιν (πεποίθησιν, ἐμπιστοσύνην) εἴς τινα, πεποιθὼς εἴς τινα" (ἐκ τοῦ *πισό-συνος* καθ' ἀπλολογίαν, ἐκ τοῦ *πίσος "ἐμπιστοσύνη, πεποίθησις"+-*συνο-* [πβ. *γηθό-συνος, εὐ-φρό-συνος*], ΙΕ *tuno-), *πίστις*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πίστις, ἐμπιστοσύνη, πεποίθησις", ὁμ. (Ὀδ. υ 23) *ἐν πείσῃ* "ἐν ὑπακοῇ, καταπραΰνσει" (*πειθ-σ-, πβ. *εὐ-πειθής* "ὁ προθύμως ὑπακούων, εὐπειθής" καὶ τὰ λατ. ἔχοντα θ. μετὰ τοῦ -s-: fīdus=πιστός, foedus=συμμαχία, συνθήκη): ἐκ τοῦ ΙΕ *bheidhō=λατ. fīdō, fīsus sum, -ere=θαρρῶ, πέποιθα, ἐμπιστεύομαι fīdūcia=πίστις, πεποίθησις, fidēs=πίστις)· πβ. ἀλβ. bē θηλ.=ὅρκος (*bhoidhā), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bĕda=ἀνάγκη

(*bhoidhā), bĕzdo, bĕditi=ἀναγκάζειν (=γοτθ. baidjan, ἀρχ. γερμ. beitten =ἀναγκάζειν).

πείνη ἰων., παλ. ἀττ., **πεῖνᾶ**, ἡ νεοαττ. «ὅ,τι καὶ νῦν, πεῖνα, λιμός», *πεινάω* «ἔχω πεῖναν, πεινῶ», *πειναλέος* «ὅ,τι καὶ νῦν, πειναλέος, «λιμασμένος, πεινασμένος»», ἰων. *γεωπείνης*, ὁ «ὁ πένης εἰς γαίας, κεκτημένος ὀλίγην γῆν»: ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *πεν-jā, ἴσως εἶναι συγγ. τοῖς: *πενίᾱ*, ἡ «ὅ,τι καὶ νῦν, πενία, πτωχεία, ἔνδεια», *πένης*, -ητος «πτωχός, ἄπορος», *πένομαι* «ἔχω ἔλλειψίν τινος, εἶμαι ἐνδεής, διατελῶ ἐν πτωχείᾳ, εἶμαι πτωχός· μοχθῶ, ἑτοιμάζω».

πεῖρᾶ, λεσβ. **πέρρᾶ** (*περjā), ἡ «ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πεῖρα, ἐμπειρία, ἀπόπειρα, δοκιμή», *πειράω*, *πειράζω* «ἀποπειρῶμαι δοκιμάζω», *ἔμπειρος* «ὁ ἔχων πεῖραν πράγματός τινος, πεπειραμένος, ἠσκημένος εἴς τι, ἔμπειρος» (*ἐμπερής*, *ἐμπέραμος* «ἔμπειρος»), *ἐμπειρίᾱ*, ἡ «ἡ ἐκ τῆς πείρας γνῶσις, πεῖρα, ἐμπειρία», *πειρᾱτής*, ὁ «ὅ,τι καὶ νῦν, πειρατής, λῃστὴς τῆς θαλάσσης»: συγγ. τοῖς: λατ. perī-tus=ἔμπειρος, ἐπιστήμων, perī-culum=κίνδυνος, comperiō =μανθάνω, πληροφοροῦμαι, experior=ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω, ἐξετάζω, opperior=ἀνάμένω, περιμένω· πβ. καὶ ἀρμ. pʻorj=ἀπόπειρα, δοκιμὴ (τὸ *ph- δι' ἐκφραστικοὺς λόγους)· ρ. *perei-, *perī- ἐπεκτετ. τύποι τῆς ρ. *per- = εἰσδύειν, διεισδύειν, διαπερᾶν, βλ. *πείρω*.

πεῖραρ (*περ-Fr̥-), Πἰνδ. **πεῖρας**, ἀττ. **πέρας** (δευτερ. τύπος πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ *-ραρ), γεν. **πείρατος** (*περ-Fn̥-τ-) καὶ **πέρατος**, τό, γεν. πληθ. λεσβ. **περράτων** «τέλος, ἄκρον, τέρμα, πέρας», ὁμ. *ἀπείρων* (Ἡσύχ. *ἀπέρων*), -ονος «ὁ ἄνευ πέρατος, ἀπέραντος, ἀτελείωτος» (*ἀπειρέσιος* καὶ *ἀπερείσιος* «ἄνευ πέρατος, ἀπέραντος, ἀτελείωτος», ἐκ τοῦ *ἀπείρετος), *πολυπείρων*, -ονος «ὁ ἔχων πολλὰ πέρατα, ἀμέτρητος, ἀναρίθμητος», *πειραίνω*, ἀττ. *περαίνω* «φέρω εἰς πέρας, ἐκτελῶ, συμπληρῶ, τελειώνω»: ΙΕ *per- = ἀπὸ (πρό) τινος (μέχρι τοῦ τέλους), βλ. *περί*, ταυτόσημον τῷ *per- = εἰσδύειν, διεισδύειν, διαπερᾶν, βλ. *πείρω*. — Τά: *πειρήναντε* (Ὀδ. χ 175 καὶ 192) «δέσαντες σφιγκτὰ διὰ δεσμοῦ», *πείρατα*, τὰ «ἄκρα (κόμβοι) σχοινίων» (Ὀδ. μ 51) συσχετίζονται πρὸς τά: ἀρχ. ἰνδ. pár-van- οὐδ.=κόμβος, ἁρμός, διάρθρωσις, τμῆμα, χρονικὸν σημεῖον, páru- ἀρσ., páru-ṣ- οὐδ.=κόμβος, διάρθρωσις, μέλος (μᾶλλον ἐξαρτώμενον ἔκ τινος αὐθυποστάτου ἤδη ΙΕ τύπου). Πβ. *πείρω*.

πείρινς (ἐν χρήσει μόνον ἡ αἰτ. **πείρινθα** Ὀδ. ο 131, Ἰλ. Ω 190), ἡ «κάλαθος φερόμενος ἐπὶ τῆς ἁμάξης καὶ χρησιμοποιούμενος διὰ τὴν ἐναποθήκευσιν τῶν ἐφοδίων (τροφίμων ἢ ἄλλων πραγμάτων)»: μᾶλλον εἶναι προελλ.-αἰγ.

πείρω (*περjω· μτχ. **πεπαρμένος**) «διαπερῶ ἐντελῶς, διατρυπῶ, διασχίζω»: =ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. na-perjǫ, -periti=διατρυπᾶν· πβ. *περάω* «διαπερῶ, διέρχομαι», *διαμπερής* «ὁ διαπερῶν ἐντελῶς («πέρα γιὰ πέρα»)», *περόνη*, ἡ «πᾶν πρᾶγμα ὀξὺ κατάλληλον πρὸς διατρύπησιν, περόνη, πόρπη, «καρφίτσα»», *πόρος*, ὁ «δίοδος, διάβασις, πέραμα, «πέρασμα», διέξοδος», ἐν τῷ πληθ. *πόροι*, οἱ «ὅ,τι καὶ νῦν, πόροι, εἰσοδήματα, πρόσοδοι», ὁμ. *πορεῖν* «προμηθεύειν, παρέχειν» (*πέπρωται* «εἶναι δεδομένον [ὡρισμένον] ὑπὸ τῆς τύχης ἢ τῆς μοίρας, εἶναι πεπρωμένον», μτχ. *πεπρωμένος*), *πορεύω* «ἄγω, φέρω, ἐφοδιάζω, προμηθεύω· μέσ. πορεύομαι, βαδίζω, ταξιδεύω», *πορίζω* «ὁδηγῶ,

φέρω, μεταφέρω, προμηθεύω", *πορθμός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πορθμός, διάβασις, πέρασμα, στενὸν θαλάσσης", *πορθμεύς*, ὁ "ὁ ἄνθρωπος τοῦ πορθμείου (περάματος), ναύτης", *πορθμεῖον*, τὸ "τόπος κατάλληλος πρὸς διαπόρθμευσιν, πόρος, πέραμα, λέμβος ἢ πλοῖον διαπορθμεύσεως": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. píparti = διαπεραιοῖ, συνοδεύει, προάγει, pāráyati = διαπορθμεύει, διαπεραιοῖ, ἀρμ. hordan = ἀπέρχεσθαι, heriun = τὸ «τρυπητήρι, σουβλί», λατ. portō = βαστάζω, ἄγω, κομίζω, φέρω (*poritō, συγγ. τῷ ἐπαναληπτικῷ *porejō), γοτθ. farjan, ἀρχ. γερμ. faran (νεογερμ. fahren) = ταξιδεύειν (*porejō), μεταβιβ. ἀρχ. γερμ. fuoren (νεογερμ. führen = ἄγειν, ὁδηγεῖν), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pero, pьrati = ἵπτασθαι, ἀλβ. pir(ε) θηλ. = κάλαμος (*p̥rnā), pirats = ἄκανθα, špoj, tšpoj = διατρυπῶ, διακεντῶ, διαπερῶ (*ds-pērejō)· πβ. IE *p̥tus = φόβος, πόρος, δίοδος, ἐν τοῖς: λατ. portus = θύρα, λιμήν, ἀβεστ. pərətuš = πόρος, διάβασις, gall. ritu-, ἀρχ. γερμ. furt, νεογερμ. Furt = πόρος, διάβασις· ρ. *per- = εἰσδύειν, διεισδύειν, διαπερᾶν (ταυτόσημος τῇ *per- = διά, διὰ μέσου, βλ. *περί*, *πεῖραρ*)· πβ. *πεῖρα*.

πεῖσα, -ης, ἡ "ἡ πειθώ, ὑπακοή, καταπράυνσις, καθησύχασις", βλ. *πείθομαι*.

πεῖσμα, -ατος, τὸ "καλώδιον, χονδρὸν σχοινίον, «καραβόσκοινο»" (ἐκ τοῦ *πενσμα ἀντὶ τοῦ πρωτοελλ. *πενθ-μα): ρ. *bhendh- = δένειν, βλ. *πάθνη*, πβ. *πενθερός*. — *πάσμα*, τὸ "ὁ μίσχος" (Ἡσύχ.) ἀντὶ *πάθμα, IE *bhn̥dhmn̥· τὸ *πέσμα* "μίσχος" (Ἡσύχ.) κατὰ συμφυρμὸν ἐκ τῶν *πάσμα* καὶ *πένσμα.

πέκος, αἰολ. **πέκκος, -ους**, τὸ "ἔριον προβάτου ἀκατέργαστον, ὄγκος ἐρίου, δορά": ἐκ τοῦ IE *pek̑os = πᾶν τὸ κεκαρμένον = λατ. pecus, -oris οὐδ. = τὰ κτήνη· πβ. λατ. pecu, -ūs, pecus, -udis θηλ. = τὸ κτῆνος, ζῷον, ἀρχ. ἰνδ. páśu, paśú οὐδ., paśúḥ ἀρσ. = κτῆνος, γοτθ. faihu = χρῆμα, περιουσία (πβ. λατ. pecū-nia, pecū-lium), ἀρχ. γερμ. fihu = κτήνη, λιθ. pekus (παλ. οὐδ.) = κτήνη. Πβ. *πέκω*, *πέσκος* καὶ διὰ τὴν σημ. *πόκος*, ὁ "ἔριον προβάτου ἀκατέργαστον", ἀρμ. asr = τὸ δέρμα προβάτου (*pok̑u;).

πέκω (**πείκετε** Ὀδ. σ 316 κατὰ μετρ. ἔκτασιν), μτχ. μέσ. ἀορ. **πεξάμενος** "κτενίζω, κουρεύω", *πόκος*, ὁ "ἔριον προβάτου ἀκατέργαστον, τολύπη (ατουλούπα») ἐρίου", *ποκίζω* "κουρεύω": ἐκ τοῦ *pek̑ō = λιθ. pešù, pèšti = τίλλω, μαδῶ, ἕλκω ἐκ τῆς κόμης, «τραβῶ ἀπὸ τὰ μαλλιά», ἀττ. *πεκτέω* "κτενίζω, κουρεύω", λατ. pectō = κτενίζω, ἀρχ. γερμ. fehtan, νεογερμ. fechten = πλέκειν· πβ. καὶ λατ. pecten οὐδ. = τὸ «κτένι» (βλ. *κτείς*), ἀρχ. γερμ. fahs = θρίξ, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fǣr = πρόβατον, ἀλβ. pilɛ = ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου ξαίνει τις τὸ λίνον, ἴσως ἀρχ. ἰνδ. pakṣman- οὐδ. = βλεφαρίδες, θρίξ. IE *pek̑-, βλ. *πέκος*, *κτείς*.

πέλαγος, γεν. **-εος** καὶ **-ους**, τὸ "ἀνοικτὴ θάλασσα, πέλαγος" (κυρ. "ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης", πβ. Ὀδ. ε 335 *ἁλὸς ἐν πελάγεσσιν*, λατ. aequor), *πελαγίζω* "σχηματίζω πέλαγος, πλημμυρῶ· διέρχομαι τὸ πέλαγος", *πελάγιος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸ πέλαγος": συγγ. τοῖς: ἡρακλ. *πλάγος*, τὸ "ἡ πλευρά, τὸ πλάγιον μέρος", *πλάγια*, τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, αἱ πλευραί, τὰ πλάγια μέρη", *πλάγιος* "ὅ,τι καὶ νῦν, πλάγιος, λοξός (κυρ. ὁ στρέφων πρὸς τὴν πλευράν)", λατ. plaga θηλ. = δίκτυον, σκέπη, κάλυμμα· χώρα, τοποθεσία, plagula = φύλλον χάρτου, ἀρχ. γερμ. flah, νεογερμ. flach = ἐπίπεδος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. flōki ἀρσ. = εἶδος πλατέος ἰχθύος, ἡ «γλῶσσα»· ρ. *p(e)lāg- = ἐπίπεδος, ἐκ-

τείνειν, ἁπλώνειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *pelā-, βλ. *πέλανος*· πβ. *p(e)lāq-, βλ. *πλάξ*.

πελάθω, πελάζω "ἔρχομαι πλησίον, πλησιάζω", βλ. *πέλας*.

πέλανος, ὁ "στρογγύλον πλακούντιον ἐκ μείγματος ἀλεύρου, ἐλαίου καὶ ὕδατος προσφερόμενον ὡς θυσία εἰς τοὺς θεούς, πᾶν πυκνὸν ὑγρὸν οἱασδήποτε συστάσεως, λεπτὸν νόμισμα" (πβ. ὑποκορ. *πελάχνι[ο]ν*, τὸ "λεπτή, ἀβαθὴς λεκάνη"): συγγ. τοῖς: λατ. plā-nus=ὁμαλός, ἐπίπεδος, ἀβαθής= λιθ. plónas=ἰσχνός, λεπτός, πβ. gall. *plāno- ἐν τῇ λ. Mediolānum· πβ. *plā-ro- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. lār=τὸ πρόθυρον, ἔδαφος, μσν. γερμ. vluor= ἔδαφος, λειμών, ἐσπαρμένος ἀγρός· ρημ. λιθ. plóju, plóti=πλατύνειν διὰ κτυπήματος τῆς παλάμης, μεταπείθειν· ρ. *pelā-=ἐκτείνειν, ἁπλώνειν, πβ. ἐπεκτετ. τύπους *pelāg-, *pelāq-, βλ. *πέλαγος, πλάξ* καὶ πβ. *πλάθανον, πλάτανος, πλατύς, πλήσσω*.

πελāργός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πελαργός", ὑποκορ. *πελāργιδεύς, -έως*, ὁ "νεοσσὸς πελαργοῦ": ἐκ τοῦ *πελαϜ(ο)- "φαιός, «γκρίζος»" (βλ. *πελιτνὸς*)+*ἀργός* "λευκός".

πέλας ἐπίρ. "ἐγγύς, πλησίον" (*pelǝs), *πελάθω* (ἀόρ. *ἐπλάθην*) "ἔρχομαι πλησίον, προσεγγίζω, πλησιάζω", *πελάζω* (λεσβ. *πλāζω*), ἐπιχ. ἀόρ. *πελάσσαι* "ἔρχομαι, πλησιάζω, προσεγγίζω· φέρω τι πλησίον, κάμνω τι νὰ πλησιάσῃ" (*πάντας... πέλασε χθονὶ* [Ἰλ. Μ 194] "πάντας ἔρριψε κατὰ γῆς", *ἐ... ὀδύνῃσι πελάζειν* [Ἰλ. Ε 766] "φέρειν αὐτὸν εἰς ὀδύνας [πόνους]", προσέτι ἐν τῇ προϋποτιθεμένῃ βασ. σημ. "κτυπεῖν, πλήττειν"), *πελάτης*, ὁ "ὁ πλησιάζων, γείτων, μισθωτός", *πίλναμαι* (*pḙl-) "ἔρχομαι πλησίον, προσεγγίζω", *πιλνάω* "φέρω τι πλησίον τινός", *πλησίος* "ὁ ἐγγύς τινος εὑρισκόμενος, γειτονικός", *πλησίον*, δωρ. *πλāτίον* ἐπίρ. "ἐγγύς, «κοντά», πλησίον" (ἔκ τινος *πλā- "ἐγγύτης"), *ἄπλητος*, δωρ. *ἄπλāτος* "ὃν οὐδεὶς δύναται νὰ πλησιάσῃ, ἀπροσπέλαστος, τρομερός, φρικώδης", *πλāτις*, ἡ "ἡ σύζυγος"· ρ. *pelā-=προσκρούειν, πλησιάζειν, ἐγγίζειν, συγγ. τῷ *pel-=ὠθεῖν, πλήττειν ἐν τοῖς: λατ. pellō (*pel-nō)=ὠθῶ, πλήττω, ἑλλ. *ἄ-πελλα* (ὃ ἰδέ).

πέλεθος, ὁ "κόπρος ἀνθρώπου, περίττωμα", βλ. *σπέλεθος*.

πέλεθρον, πλέθρον (πλῆθρον Ἡσύχ.), τὸ "τὸ πλέθρον, μέτρον μήκους περιέχον 100 ἑλλ. πόδας, ἤτοι τὸ ἕκτον τοῦ ἀρχαίου σταδίου, καὶ μέτρον ἐπιφανείας περιέχον 10.000 τετραγωνικοὺς πόδας, ἤτοι 950 τετραγωνικὰ μέτρα", *ἀ-πέλεθρος* (Ἰλ. Λ 354) "ἀμέτρητος, ἄπειρος": ἴσως μετ' αἰολ. π- ἀντὶ τ- συγγ. τῷ *πέλω* "εἶμαι ἐν κινήσει, στρέφομαι", πβ. ὁμ. *τέλσον ἀρούρης* "ἡ αὖλαξ τῶν συνόρων, τὸ σύνορον (κυρ. τὸ σημεῖον τοῦ ἀγροῦ, ἔνθα ἐστρέφετο τὸ ἄροτρον)".

πέλεια, πελειάς, -άδος, ἡ "ἡ ἀγρία περιστερά": συγγ. τῷ *πελιτνὸς* (*πελιδνὸς*) "μαυροκίτρινος", κληθεῖσα οὕτω λόγῳ τοῦ χρώματος, ὡς τὸ λατ. palumbēs (-us)=ἡ φάσσα (εἶδος μεγάλης ἀγρίας περιστερᾶς). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν ἐπίσης αἱ λ.: *πέλειαι, πελειάδες*, αἱ "ἱέρειαι τοῦ ἱεροῦ τῆς Δωδώνης, ἔχουσαι προφητικὰς ἱκανότητας, κυρ. αἱ ἔχουσαι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς πολιάς (τὴν κόμην λευκήν), γραῖαι", πβ. *πέλειος* "γέρων" (Ἡσύχ.) καὶ ἀλβ. plak=ὁ γέρων, πρεσβύτατος.

πελεκάν, -ᾶνος, ὁ καὶ **πελεκῖνος**, ὁ "παρυδάτιον πτηνόν, ὁ πελεκάνος", *πελεκᾶς, -ᾶντος*, ὁ "ὁ δρυοκολάπτης" : συγγ. τῷ *πέλεκυς*.

πέλεκυς, γεν. ἰων. **-εος** καὶ ἀττ. **-εως**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πέλεκυς, τὸ «τσεκούρι»" (λεσβ. "σφῦρα", πβ. τὸ ἐν ἐπιγρ. *σφυροπέλεκυς*, ὁ "πέλεκυς χρησιμοποιούμενος καὶ ὡς σφῦρα") : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : ἀρχ. ἰνδ. paraśúḥ, párśuḥ ἀρσ. = πέλεκυς, δάνειον ἔκ τινος ἀσιατ. γλώσσης, πβ. βαβυλ.-ἀσσυρ. pilaqqu = ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον καὶ τοχ. A porat, ὅσσετ. farat = πέλεκυς, δάνειον ἐκ τοῦ μσν. σογδ. καὶ νοτιοδυτ. περσ. *parat- = πέλεκυς. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *πελεκκάω* (**πελεκFάω*· Ὀδ. ε 244 *πελέκκησεν*), μεθομ. *πελεκάω* "λοξεύω διὰ πελέκεως, πελεκῶ", ὁμ. *πέλεκκον* (**πελεκF-ον*), τὸ "λαβὴ («στειλιάρι») πελέκεως", *πελεκίζω* "ἀποκόπτω διὰ πελέκεως, ἀποκεφαλίζω". Πβ. *πελεκάν*.

πελεμίζω (ὁμ. ἀόρ. **πελέμιξα**, παθ. **πελεμίχθην**) "θέτω εἰς κίνησιν, πάλλω, σείω, κάμνω τι νὰ τρέμῃ· παθ. σείομαι, κλονίζομαι, τρέμω" : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *πόλεμος* (καὶ *πτόλεμος*, πβ. κύρ. ὄν. *Τριπτόλεμος, Πτολεμαῖος* καὶ *π[τ]όλις*), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πόλεμος, μάχη", συγγ. τῷ γοτθ. usfilma = πεφοβημένος, «φοβισμένος» καὶ usfilmei = τρόμος, φόβος, ἔκπληξις· ρ. *pelem-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *pel-, βλ. *πάλλω*.

πελιτνός, ἰων. **πελιδνός** "ὅ,τι καὶ νῦν, πελιδνός, μαυροκίτρινος", *πελιός* "ἄχρους, ὠχρός, ὑπομέλας μελανοκίτρινος" (**πελι-Fός* ;), *πελλός* "σκοτεινόχρωμος, φαιός" (**πελνός* ;), *πολιός* "ὑπόλευκος, φαιός, ψαρός, γέρων, σεβάσμιος, λαμπρός" (**πολι-Fός* ;), *πιλνὸν* "φαιόν. Κύπριοι" Ἡσύχ. (μετὰ νεωτ. -νο- κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ὀρφνὸς* "σκοτεινός, μέλας" κ.τ.λ.), μακεδ. *πέλλης* "τεφρώδης" Ἡσύχ. : *πελιτνὸς* ἀντὶ **πελιτὸς* = ἀρχ. ἰνδ. palitáḥ (θηλ. páliknī ἐκ τοῦ *-tnī- = ἑλλ. **πελιτνια*) = πολιός, ψαρός, γέρων, ἀρμ. alik' = λευκὴ θρίξ, λευκὴ κόμη, λατ. palleō = εἶμαι ὠχρός, pallidus = ὠχρός· palumbēs = ἡ φάσσα (εἶδος μεγάλης ἀγρίας περιστερᾶς), pullus = ὑπομέλας, ἀρχ. ἰρλ. līath = φαιός (*pleitos), ἀρχ. γερμ. falo = πελιδνός, ὠχρός (IE *pol-u̯o-), λιθ. paĩvas = ὠχροκίτρινος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plavъ = λευκός· ρ. *pel-, βλ. *πέλεια*· πβ. *πηλός*. — Ἐνταῦθα ἀνήκει ἴσως καὶ ἡ λ. *Πέλοψ* ὡς σημαίνουσα "ὁ ἔχων σκοτεινὴν ὄψιν" (ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ πρώτου πληθυσμοῦ, ἐχούσης σκοτεινὴν [μαύρην] κόμην).

πελίχνη, ἡ "λεκάνη ἐκ ξύλου, «καρδάρα»", βλ. *πέλλα*.

πέλλα, ἰων. **-η**, ἡ "λεκάνη ἐκ ξύλου, κάδος, εἰς τὸν ὁποῖον «ἀρμέγουν» τὸ γάλα, «καρδάρα»" (**πελjα* ἢ **πελFjα*, **πηλFjα* ;), *πελλίς, -ίδος*, ἡ "λεκάνη, κάδος" (τὰ δύο *-λλ-* προῆλθον ἐκ τοῦ τύπου *πέλλα*), *πελίκη*, ἡ, *πέλιξ*, ἡ, ὑποκορ. *πελίχνη*, ἡ "λεκάνη ἐκ ξύλου" (τὸ τέρμα τῆς λ. [*-ίχνη*] κατὰ τὸ *κύλιξ, κυλίχνη*), ὁμ. *πήληξ, -ηκος*, ἡ "ἡ περικεφαλαία, τὸ κράνος" (**πηλF-* ;) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pālavī = εἶδος σκεύους, λατ. pēlvis = λεκάνη, κάδος (*pēlou̯is)· σύγγ. ἴσως καὶ τῷ ἀγγλοσαξ. full = ποτήριον. Ἴσως συγγ. τῇ ρ. *pel- = δέρμα (βλ. *πέλμα*, λατ. pellis), ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἀγγεῖον (δοχεῖον) κατασκευαζόμενον ἐκ δέρματος ἢ βύρσης".

πέλλῡτρον, τό, συνήθ. ἐν τῷ πληθ. **πέλλυτρα**, τὰ "ἱμάντες (δεσμοί) περὶ τοὺς πόδας περιελισσόμενοι (δεδεμένοι)" : **πεδ-* (βλ. *πούς, πέδῑλον*) + **Fλῡ-τρον* : *εἰλύω*.

πέλμα, -ατος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πέλμα, τὸ ὑποκάτω τοῦ ποδὸς ἢ τοῦ ὑποδήματος μέρος": συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. filmen=μικρὸν καὶ λεπτὸν δέρμα, μεμβράνη· πβ. *pel-no- (*pel-ni-) ἐν τοῖς: αἰτ. πληθ. *πέλλᾶς* "δέρματα", *πελλο-ράφος* "ὁ συρράπτων δέρματα", λατ. pellārius (δάνειον ἐκ τῆς Λατ.;), λατ. pellis, ἀρχ. γερμ. fel, γεν. felles, νεογερμ. Fell=δέρμα, δορὰ (*pel-no-). Πβ. προσέτι *ἐρυσίπελας, ἐπίπλοος, πέλλα, πέλτη*. — ρ. *pel-=δέρμα, ἴσως συγγ. τῷ *(s)pel-=σχίζειν (ἀρχ. γερμ. spaltan, νεογερμ. spalten=σχίζειν)· πβ. *πέλλα*.

Πέλοψ, -οπος, ὁ "ὁ ἔχων σκοτεινὴν ὄψιν· ἥρως, υἱὸς τοῦ Ταντάλου", βλ. *πελιτνός*.

πέλτη, ἡ "μικρὰ ἐλαφρὰ ἀσπὶς ἄνευ γύρου· σῶμα πελταστῶν· ἀκόντιον, «κοντάρι»", *πελτάζω* "ὑπηρετῶ ὡς πελταστὴς (τ.ἔ. ἐλαφρῶς ὡπλισμένος στρατιώτης)", *πελταστής, -οῦ,* ὁ "στρατιώτης φέρων πέλτην (τ.ἔ. ἐλαφρὰν ἀσπίδα)", *πελταστικὸς* "ὁ ἠσκημένος εἰς τὴν χρῆσιν τῆς πέλτης, ἔμπειρος πελταστής", *πελταστικόν,* τὸ "οἱ πελτασταί" (πβ. *πάλμη* "γέρρον" Ἡσύχ.): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. paṭah=ἐσθής, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. platьno=λινὸν ὕφασμα, ὀθόνη· ρ. *pel-t-, συγγ. τῷ *pel-, βλ. *πέλμα*.

πέλω, πέλομαι (π- αἰολισμὸς) "εἶμαι ἐν κινήσει, στρέφομαι περί τι, λατ. versor", ἀόρ. *ἔπλετο*, μτχ. *περι-πλόμενος*, ἐνεστ. *περι-τελλόμενος* "περιστρεφόμενος", κρητ. *τέλομαι* "ἔσομαι", κυρην. *τένται* "ἔσται", ὁμ. *τελέθω* "ἐμφανίζομαι, ἔρχομαι εἰς τὸ εἶναι, εἶμαι, γίνομαι" (βλ. ἐπίσης *τέλος, τελέω, τέλε[ι]ος, τέλσον, τῆλε*)· ἠτεροιωμ. τύποι: *πόλος,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πόλος, ἄξων, σημεῖον ἀκίνητον, περὶ ὃ στρέφεταί τι· γῆ ἀναστρεφομένη διὰ τοῦ ἀρότρου", *πολέω* "ἀναστρέφω τὴν γῆν διὰ τοῦ ἀρότρου, ἀροτριῶ· ἀμτβ. περιφέρομαι, συχνάζω, κατοικῶ", *πολεύω* "περιφέρομαι, διάγω, διατρίβω· μτβτ. ἀνασκάπτω διὰ τοῦ ἀρότρου, ἀροτριῶ"· *πωλέομαι* "περιφέρομαι εἴς τινα τόπον, συχνάζω" (ἐκ τοῦ **πωλάομαι*), *ἀμφί-πολος,* ὁ "ὑπηρέτης" (= λατ. anculus· πβ. *αἰπόλος, βουκόλος*), *ἐμπολή,* ἡ "ἐμπόρευμα, ἐμπόριον", *ἐπι-πολῆς* ἐπίρ. "ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, εἰς τὸ ἄνω μέρος" (πβ. *ἔπιπλον*)· ἐκ τοῦ ΙΕ *q^{u}elō=ἀρχ. ἰνδ. cárati=κινεῖται, ὁδοιπορεῖ, ὠθεῖ, διώκει, λατ. colō=ἐνοικοδομῶ, καλλιεργῶ, κατοικῶ, ἐπιμελοῦμαι, θεραπεύω, λατρεύω, τιμῶ, ἀλβ. sjel=ἀναστρέφω, στρέφω, φέρω (k'el=φέρω, βαστάζω=*πολέω*, ΙΕ *q^{u}oleiō)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. cārah=βάδισμα, δίοδος, divā-karáh=ἥλιος, λατ. inquilīnus=ἔνοικος, κάτοικος, ἀρχ. ἰρλ. cul=ὄχημα, ἀρχ. πρωσσ. kelan=τροχός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kolo, γεν. kolese=τροχός· ρ. *q^{u}el-=στρέφειν, περιστρέφεσθαι· βλ. *κύκλος, πάλιν, πέλεθρον, τέλος, τέλσον*.

πέλωρ (ἐν χρήσει μόνον ἡ ὀνομ. καὶ αἰτ.), τό, **πέλωρον,** τὸ "τὸ τέρας, τὸ παρὰ φύσιν μέγα καὶ ὑπερφυές, θηρίον", *πελώριος, πέλωρος* "τερατώδης, ὑπερμεγέθης, πελώριος": τὸ π- αἰολισμός, πβ. *τέλωρ* "πελώριον, μακρόν, μέγα" Ἡσύχ.· *πέλωρ* καὶ *τέλωρ* εἶναι κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **πέρωρ*, **τέρωρ*· ΙΕ *q^{u}erōr: *q^{u}eres ἐν τῷ ἑλλ. *τέρας,* τὸ "σπάνιον σημεῖον, ἀσύνηθες φυσικὸν φαινόμενον, θαῦμα, τέρας" (ὃ ἰδέ).

πεμπάζω "ἀριθμῶ (λογαριάζω) ἐπὶ τῶν πέντε δακτύλων, ὑπολογίζω", *πεμπάς, -άδος,* ἡ "πεντάς· σῶμα ἐκ πέντε στρατιωτῶν", *πεμπαστής, -οῦ,* ὁ "ὁ ἀριθμῶν (λογαριάζων)", βλ. *πέντε*.

πεμπταῖος "ὁ κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν", *πέμπτος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πέμπτος εἰς τὴν σειράν", βλ. *πέντε*.

πέμπω (πρχ. **πέπομφα**) "ὅ,τι καὶ νῦν, πέμπω, στέλλω, ὁδηγῶ, συνοδεύω", *πομπός*, ὁ "ὁδηγός, φρουρός, συνοδός", *πομπή*, ἡ "ἡ ὁδηγία, συνοδεία, τὸ πέμπειν τινὰ εἰς τὴν πατρίδα, ἡ ἀποστολή, ἑορταστικὴ (θρησκευτικὴ) πομπή" (> λατ. pompa), *πομπεύς*, ὁ "ὁ ὁδηγός, συνοδεύων, λαμβάνων μέρος εἰς πομπήν", *εὐπέμπελος* "ὁ εὔπεμπος, εὐκόλως ἀποστελλόμενος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πέμφιξ, -ῖγος, ἡ "πνοή, φύσημα, ψυχὴ (κυρ. πνοὴ τῆς ψυχῆς), θύελλα, σταγών, φλύκταινα, φυσαλλίς", *πεμφίς, -ίδος*, ἡ = ὡσ., *πομφός*, ὁ "ἡ φλύκταινα ἐπὶ τοῦ δέρματος, τὸ κυρτὸν τῆς ἀσπίδος" : συγγ. τῇ ἠχομιμ. ρ. *baˣmb- καὶ *baˣmbh- = ἐξογκοῦσθαι, πβ. *βέμβιξ*, προσέτι : λιθ. bumbulis = φυσαλλὶς ὕδατος, ρωσ. (παλ.) bubulja = σταγὼν βροχῆς κ.τ.λ. Πβ. *πομφόλυξ, -υγος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πομφόλυξ, φυσαλλίς".

πεμφρηδών, -όνος, ἡ "εἶδος σφηκὸς σχηματίζοντος τὰς κυψέλας αὐτοῦ ἐντὸς κοίλων δρυῶν ἢ ὑπὸ τὴν γῆν" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. bhambaraḥ (ἀχρ. ὀν.) = μέλισσα, bhambharālī = μυῖα, bambhā-ravaḥ = ὁ μυκηθμὸς τῆς ἀγελάδος· ἄνευ διπλασ. ἀρμ. boṙ = ἀγριομέλισσα· ἠχομιμ. ρ. *bher-· διὰ τὸ τέρμα τῆς λ. πβ. *ἀνθρηδών, τενθρηδών*.

πένης, -ητος "πτωχός, ἄπορος, ἐστερημένος", βλ. *πένομαι*.

πενθερός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πενθερός, «πεθερός»", *πενθερά*, ἡ "ἡ «πεθερά»" : ὡς σημαῖνον "ὁ ἔχων συνάψει οἰκογενειακὸν δεσμὸν δι' ἐπιγαμίας", εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. bándhuḥ ἀρσ. = συγγενής· ρ. *bhendh-, βλ. *πεῖσμα*.

πένθος, γεν. **-εος** καὶ **-ους**, τὸ "θλῖψις, λύπη, πένθος, ἀτύχημα, δυστυχία, συμφορά" (*qʷénthos, μετὰ τοῦ π- ἀντὶ τοῦ τ- κατὰ τὸ *παθεῖν*), *πάθος*, τὸ "πᾶν ὅ,τι πάσχει τις, πάθημα" (ὅ ἰδέ), *πάσχω* (**παθ-σκω*, **πατσχω*, IE *qʷn̥th-skō), μέλλ. *πείσομαι*, ἀόρ. β' *ἔπαθον*, πρχ. *πέπονθα* "ὅ,τι καὶ νῦν, πάσχω, ὑποφέρω" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. cēssaim = πάσχω (*qʷenth-sō), λιθ. kenčiù, kę̃sti = ὑπομένειν, ὑποφέρειν, πάσχειν, pa-kantà = ὑπομονή, kančià = ὀξὺς σωματικὸς πόνος.

πένομαι (ἐν χρήσει κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ. μόνον) "κοπιάζω, μοχθῶ· ἔχω ἔνδειάν τινος, εἶμαι πένης, παρασκευάζω, ἑτοιμάζω", *πόνος*, ὁ "ἐπίπονος ἐργασία, κόπος, μόχθος, λύπη", *πονέω, πονέομαι* "κοπιάζω, μοχθῶ, πάσχω, ὑποφέρω", *πονηρὸς* "ὁ εὑρισκόμενος εἰς κακὴν κατάστασιν, ἄθλιος, κακός, κακοήθης, πανοῦργος", *πένης, -ητος* "πτωχός, ἄπορος, ἐστερημένος", *πενίᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πενία, ἔνδεια, πτωχεία", *πενιχρὸς* (-ῐ-) "πτωχός, ἄπορος, ἐνδεής, πενιχρός" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πέντε, αἰολ. **πέμπε** "ὅ,τι καὶ νῦν, πέντε" : ἐκ τοῦ IE *penqʷe = ἀρχ. ἰνδ. pañca, ἀρμ. hing, τοχ. A päñ, B piś, λατ. quīnque (ὀσκ.-ὀμβρ. *pompe). ἀρχ. ἰρλ. cōic, ἀρχ. γερμ. fimf, νεογερμ. fünf = πέντε, ἀλβ. pesë, λιθ. penki, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pętь = πέντε (ἀρχικῶς = ἀρχ. ἰνδ. paṅktiḥ = ὁ ἀριθμὸς πέντε). — Ἐν συνθέσει : *πεντε-* καὶ *πεντα-* (κατὰ τὸ *τετρα-* κ.τ.λ.), πβ. ἐπίσης *πεντώβολον*, τὸ "νόμισμα τῶν πέντε ὀβολῶν" παρὰ τῷ *πεμπώβολον*, ὡς *πεντὰς* παρὰ τῷ *πεμπὰς* (βλ. *πεμπάζω*). — *πεντήκοντα* "ὅ,τι καὶ νῦν, πεντήκοντα, «πενήντα»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pañcā-śát-, ἀρμ. yisun. — *πέμ-*

πτος "ő,τι καὶ νῦν, πέμπτος" (βλ. πεμπταῖος) : IE *penqᵘtos=λατ. quīntus (δσκ. *pontos), ἀρχ. γερμ. fimfto, λιθ. peñktas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pętь, τοχ. A pant, πβ. *penqᵘetos ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pañcatháḥ (παρὰ τῷ pañcamáḥ), ἀρχ. ἰρλ. cōiced, ἀλβ. ipésete· μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου r ἀρμ. hinger-ord=πέμπτος.

πέος, -εος, τὸ "τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον" : ἐκ τοῦ IE *pesos=ἀρχ. ἰνδ. pásaḥ οὐδ. =ὡσ.· πόσθη, ἡ "ἀνδρικὸν αἰδοῖον" (διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. σά-θη), πβ. ἀρχ. ἰνδ. pas- θηλ.=ἡβική χώρα· θ. μετὰ τοῦ l: μσν. γερμ. visel, visellīn= λατ. pēnis (=πέος), ἀρχ. γερμ. fasel (=λατ. prōlēs=γένος, γενεά), faselt= λατ. pēnis, νεογερμ. Faselschwein=χοιρίδιον· ἴσως καὶ λατ. pēnis (*pesnis ;).

πεπαίνω "καθιστῶ τι ὥριμον, ὡριμάζω τι· μαλακώνω, καταπραΰνω", βλ. 1 καὶ 2 *πέπων*.

πεπαρεῖν ἀπρφ. ἀορ. β' (Πίνδ.) "ἐνδεῖξαι, σημῆναι" (Ἡσύχ.), *πεπαρεύσιμον* "εὔφραστον, σαφές" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ λατ. pāreō=φαίνομαι, εἶμαι ὁρατός.

πέπειρα, πέπειρος, βλ. 1 *πέπων*.

πέπερι, γεν. ἰων. **-ιος,** ἀττ. **-εως,** τό, **πέπερις, -ιδος,** ἡ "τὸ δένδρον ἡ «πιπεριά», τὸ «πιπέρι»" (> λατ. pīper) : δάνειον ἐκ τῆς Ἰνδ. (τῇ μεσολαβήσει τῶν Περσῶν), πβ. ἀρχ. ἰνδ. pippalī=κόκκος πεπέρεως, pippalam=ὁ κόκκος, ἡ «ράγα».

πέπλος, ὁ "μεγάλη γυναικεία ἐσθής, πᾶν ὕφασμα χρησιμεῦον πρὸς ἐπικάλυψιν, κάλυμμα ἁμάξης", *πέπλωμα*, τὸ "ἔνδυμα, περίβλημα": ἴσως ἐκ τοῦ *pe(l)-p(e)l-os=πολύπτυχος ἐσθής, συγγ. τῇ ρ. *pel- = πτύσσειν, διπλώνειν, βλ. *διπλόος* (*διπλάσιος*), *πλέκω*.

πεπνῦσθαι ἀπρφ. τοῦ πρκ. **πέπνῦμαι** "εἶμαι συνετὸς (σώφρων)· ἀναπνέω, ἔχω πνοήν, ζῶ", *πεπνῡμένος* "ὁ πνευματικῶς δραστήριος, σοφός, συνετός", ὁμ. *ἄμπνυε* (Ἰλ. Χ 222) "ἀνάπνευσον, «πάρε ἀνάσα»", *ἄμπνῡτο* (κατὰ μετρ. ἔκτασιν ἀντὶ -ῠ- ;), *ἀμπνύ̄θη*, *ἀμπνύνθη*· πβ. *πνῡτὸς* "ἔμφρων, σώφρων" Ἡσύχ. : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *πινυτὸς* "σοφός, συνετός" (ὅ ἰδὲ) συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. is-py-tь=ἐξέτασις, ἔρευνα· ρ. *peu- = διερευνᾶν, ἐννοεῖν, ἀντιλαμβάνεσθαι. Πβ. *ποιπνύω*, *πνέω*.

πέπρωται "εἶναι ὡρισμένον ὑπὸ τῆς τύχης ἢ τῆς μοίρας", βλ. *πείρω*.

1 **πέπων,** γεν. **-ονος** "ὁ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἑψημένος, ὥριμος, γλυκύς, ἤπιος, μαλακός", θηλ. *πέπειρα* (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *πῖειρα*), συγκρ. *πεπαίτερος*, ὑπερθ. *πεπαίτατος*· *πεπαίνω* "καθιστῶ τι ὥριμον, ὡριμάζω τι", *πόπανον*, τό, *πέμμα*, τὸ "πᾶν εἶδος παρεσκευασμένης (μαγειρευμένης) τροφῆς· ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. πλακοῦντες, γλυκίσματα", *πεπτὸς* "μαγειρευμένος", *πέσσω*, ἀττ. *πέττω* (μέλλ. *πέψω*, ἀόρ. *ἔπεψα*) "βράζω, μαγειρεύω, χωνεύω (ἐπὶ τοῦ στομάχου), μαλακώνω, ὡριμάζω τι· ὑποκρύπτω, θεραπεύω" (*peqᵘiō), νεώτ. *πέπτω*=ὡσ. (σχηματισθὲν ἐκ τοῦ *πέψω* κ.τ.λ.), *πέψις*, ἡ "τὸ μαγείρευμα τῆς τροφῆς, ἡ χώνευσις τῆς τροφῆς, τὸ ὡρίμασμα", *πέπτρια*, ἡ "ἡ μαγείρισσα", *ἀρτο-κόπος*, ὁ, ἡ "ἀρτοποιὸς" (κατὰ μετάθεσιν ἀντὶ *-πόκος*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pácati=βράζει, μαγειρεύει, ψήνει, pácyatē=ὡριμάζει (: *πέττω*), paktáḥ=μαγειρευμένος (=λατ. coctus, κυμβρ. poeth, λιθ. kèptas), paktiḥ=τὸ μαγείρευμα (=ἑλλ. *πέψις*, λατ. cocti-ō, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. peštь =κάμινος, θερμάστρα), paktár-=ὁ μαγειρεύων (: ἑλλ. *πέπτρια*, λατ. coctor),

ἀρμ. haç=ἄρτος (*poq^u-ti-), τοχ. B papaksu=ἑψημένος, μαγειρευμένος, λατ. coquō (=ἀρχ. ἰνδ. pácati, κυμβρ. pobi, ἀλβ. pjek, λιθ. kepù, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. *pekǫ=ψήνω), coquīna, culīna, διαλ. popīna=μαγειρεῖον, ἀγγλοσαξ. ā-figen=πεφρυγμένος, «καβουρδισμένος» (: πέττω), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pekъ=θερμότης, ζέστη, potъ=ἱδρώς· ρ. *peq^u- (ἰταλ.-κελτ. κατ' ἀφομ. *q^ueq^u-)=βράζειν, μαγειρεύειν.

2 **πέπων,** γεν. **-ονος** "μαλακός, μαλθακός, ἁπαλός, δειλός", κλητ. ὦ πέπον "ἀγαπητέ μου, φίλε μου, καλέ μου": μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ πεπαίνω "καθιστῶ τι μαλακόν". Ἡ λ. αὕτη εἶναι διάφορος τοῦ πέπων "ὥριμος", συγγ. τῷ λιθ. pepinti=ἁπαλύνειν, μαλακύνειν, ἐκθηλύνειν.

πὲρ ἐγκλιτ. μόριον καθιστῶν ἰσχυροτέραν καὶ βεβαιοτέραν τὴν λέξιν, εἰς ἣν προστίθεται (*μάλα περ, ὅς περ* "ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς", *ἀχνύμενός περ* "λυπούμενος [θλιβόμενος] βεβαίως"), ὁμοίως τὰ λατ. : parum-per=μόνον ὀλίγον τι, topper (*tod-per), paulīs-per κ.τ.λ.· πβ. τὸ ἐνισχῦον (ἐπιτατ.) *περι-*, καὶ τὸ λατ. per- ἐν τοῖς : *περι-πίμπλημι, περι-πληθής;* λατ. per-videō, per-quam, per-magnus. Πβ. *περί*.

πέρᾱ ἐπίρ. "πέρα(ν), ἀπέναντι, ἐπέκεινα, ἐκεῖθεν", *περαιτέρω* "ὅ,τι καὶ νῦν, περαιτέρω, «παρέκει»", *περαίτερος* "ὁ περαιτέρω, ὁ «πιὸ πέρα»", *πέρᾱθεν* (ἰων. *πέρηθεν*) "ἐκ τοῦ πέραν, «ἀπὸ πέρα»", *περαῖος* "ὁ ἐπὶ τοῦ πέραν μέρους, ἀντικρινός", ὀμ. *πέρατος* "ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος" (*τῇ περάτῃ* ἐνν. *γῇ* "κατὰ τὴν ἀπέναντι κειμένην γῆν, κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος, πρὸς τὴν δύσιν") : μᾶλλον εἶναι ὀργαν. πτῶσις ἐκ τοῦ θ. *per- (βλ. *περί*) ἢ ὀργαν. πτῶσις ἐν. θηλ. ἐκ τοῦ θ. *pero-=ἀρχ. ἰνδ. párā=πόρρω, μακράν, ἐκποδών, κατὰ μέρος, παραπλεύρως (πβ. párah=περαιτέρω, ἐπέκεινα, ἐνωρίτερον, ἀργότερον, paramáh=ὁ πορρωτάτω ὤν, τελευταῖος, κάλλιστος)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. paráh πρόθ.=πέραν, ἐκεῖθεν, μακρόθεν (παλ. ὀνομ. ἐν. ἀρσ. μετὰ τονισμοῦ ἐπὶ τῆς ληγούσης ὡς ἐπίρ.), param=ἐπέκεινα, πέραν, μετά, πρὸς (=ὀσκ. perum=ἄνευ), χεττ. par(r)anda=ἐπέκεινα, πέραν, ἔξω (*perom-do). — Τὸ ἑλλ. *πέρᾱν*, ἰων. *πέρην* "εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, ἀντικρύ, πέραν, ἀπέναντι", ἦτο ἀρχικῶς παλ. αἰτ. ἐν θηλ. (ἴσως ὁμοίως ἐσχηματίσθη τὸ λατ. per-peram=οὐχὶ ὀρθῶς).

περάω "διαπερῶ, διέρχομαι, διεισδύω", βλ. *πείρω*.

πέρας, -ατος, τὸ "τέλος, ἄκρον, τέρμα, πέρας", βλ. *πεῖραρ*.

πέρδιξ, -ῑκος, ὁ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πέρδιξ, «πέρδικα»", *πήριξ* "πέρδιξ. Κρῆτες" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ *πέρδομαι* "«κλάνω»", ὠνομάσθη δὲ οὕτω ἐκ τοῦ θορύβου, τὸν ὁποῖον δημιουργεῖ κατὰ τὴν πτῆσιν.

πέρδομαι (σπανίως **πέρδω**), ἐνεργ. ἀόρ. β' **ἔπαρδον,** πρκ. **πέπορδα** (πβ. *δέρκομαι, ἔδρακον, δέδορκα*) "«κλάνω»", *πορδή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πορδή" : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. pardatē=πέρδεται, πβ. ἀλβ. pjerθ=πέρδομαι, perpurθ=μολύνω, ῥυπαίνω (*perd-), κυμβρ. rhech=πορδή, ἀρχ. γερμ. ferzan (νεογερμ. furzen)=πέρδεσθαι, firz, νεογερμ. Furz=πορδή, λιθ. pérdzu, pérsti, λεττ. pirst, pirdêt=πέρδεσθαι, ρωσ. perdĕtь=ὡσ.· ἤχομίμ. ρ. *perd-=δυνατὰ πέρδεσθαι, πβ. *πέρδιξ, σιληπορδέω*.

πέρθω (ἀόρ. β' **ἔπραθον,** α' **ἔπερσα,** πρκ. **πέπορθα**) "ἐκπορθῶ, καταστρέφω, ἀφανίζω", *πορθέω* "καταστρέφω, ἀφανίζω, ἐρημώνω" : ἴσως συγγ. τῷ

ἀρχ. ἰνδ. bardhakaḥ=ἀποκόπτων, κουρεύων· ὡς οὐσ. ἀρσ.=ὁ ξυλουργός· ρ. *bher-dh-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bher- ἐν τῷ λατ. ferīō=τύπτω, παίω, forō =τρυπῶ.

περί, πέρι, διαλ. ἐπίσης **πὲρ** (μᾶλλον προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀρχικῶς *περι) ὡς ἐπίρ. "πέριξ, «ὁλόγυρα», πέραν παντὸς μέτρου, ὑπερβαλλόντως, ἐγγύς", ὡς πρόθημα "πέραν, ὑπέρ, πέριξ" (πρὸ ἐπιθ. "πολύ, ὑπερμέτρως, καθ' ὑπερβολήν"), ὡς πρόθ. συντασσομένη μετ' αἰτ., τοπ.-δοτ. καὶ γεν. "πέριξ, περί, κύκλῳ, «ὁλόγυρα»" : ἐκ τοῦ ΙΕ *peri (*per)=ἀρχ. ἰνδ. pári=κύκλῳ, πέριξ, πολύ, ὡς πρόθ.=πέραν, πέριξ· ἔκ τινος, ἀπό τινος, ἀλβ. per=διά, ἀντί, περί, λατ. per=διά, ἀρχ. ἰρλ. er, ir=πρό, διά, γοτθ. fair-, ἀρχ. γερμ. fir- =νεογερμ. ver-, ἀρχ. γερμ. firi-=ὡσ., λιθ. pér-, per̃=διά, διὰ μέσου, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prě-=διά, πρὸ ἐπιθ.=πολύ, λίαν. ΙΕ *peri, *per τοπ. πτώσεις μιᾶς ὀνοματ. ρ. *per, ταυτοσήμου τῇ ρ. *per-=εἰσδύειν, διεισδύειν, διαπερᾶν, βλ. *πείρω*· πβ. τὸ ἐπιτατ. ἐγκλιτ. μόριον *πέρ*. Ἐκ τῆς αὐτῆς ρ. κατάγονται, ἐκτὸς τῆς λ. *πέρα* (ὅ ἰδέ), καὶ τά : ΙΕ *prō̆ (ἑλλ. *πρό, πρω-*), *preti, proti (*προτί, πρός*, λεσβ. *πρές*), *prai (λατ. prae, πβ. *παραί* ἐν λ. *παρά*), *peros (*πάρος*), *pr̥ (*πάρ*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *πέριξ* ἐπίρ. καὶ πρόθ. "ὅ,τι καὶ νῦν, πέριξ, «ὁλόγυρα»", *περισσός*, ἀττ. *περιττὸς* (*-κ-jo-) "ὑπερκείμενος, ὑπερβάλλων, ὑπερέχων" (βλ. *νεοσσός*). Πβ. καὶ *περιώσιος* κ.τ.λ., **προσέτι** *πέρυσι, πεῖραρ*.

περιάγνυται (*ὄψ*) Ἰλ. Π 78 "(ἡ φωνὴ) ἠχεῖ πέριξ" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "θραύεται πέριξ, περιρρήγνυται", εἶναι συγγ. τῷ *(F)άγνῡμι*.

περιημεκτέω "ἀγανακτῶ, δυσφορῶ, λυποῦμαι" : ἔκ τινος *ἄ-μεκτος "δυσάρεστος, δύσθυμος, ἀγανακτῶν", συγγ. τοῖς : λιθ. mėgstu καὶ mėgmi, mėgti =εὐαρεστεῖν· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. ἰνδ. maháyati=εὐφραίνει, τέρπει· ρ. *megh-.

περίνεος (ἐν. *πόρος*), ὁ, **περίναιον**, τὸ "ἡ οὐρήθρα (τὸ μεταξὺ τῆς ἕδρας καὶ τῶν ὄρχεων διάστημα)", *περίναιοι* (ἐν. *πόροι*), οἱ "μύες τῆς οὐρήθρας" : *περὶ*+*ῑνο- (*ἰνvο-, *ἰσ-νο-), συγγ. τῷ *ῑνάω* "ἐκπέμπω, ἐκχέω". Πβ. *ὑπέρῑνος* "ὁ ὑποστὰς ὑπερβολικὴν ἐκκένωσιν, ἐξάντλησιν".

περιρρηδὴς (**περι-Fρηδ-**) "κλονιζόμενος, ταλαντευόμενος, «τρικλίζων»" (Ὀδ. χ 84) : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *ῥαδινός*, λεσβ. *βράδινος* (τ.ἔ. Fραδ-) "λεπτός, ἰσχνός", *ῥοδανὸς* "ταλαντευόμενος, εὐκόλως δονούμενος", *ῥοδάνη*, ἡ "τὸ «υφάδι», νῆμα", *ῥαδανᾶται* "πλανᾶται" καὶ *ῥαδανίζεται* "τινάσσεται" Ἡσύχ. (λεσβ. *βραδανίζει* "ῥιπίζει. τινάσσει" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. ávradanta=ἐταλαντεύοντο, γοτθ. wratōn=πορεύεσθαι, ταξιδεύειν, ἀρχ. γερμ. rāzi=λατ. vagāns, rapāx· ρ. *u̯(e)red-=κλίνειν, ταλαντεύεσθαι.

1 **περισκελὴς** "ὁ περὶ τὸ σκέλος" : *περὶ*+*σκέλος*, τὸ "ὁ μηρός, τὸ σκέλος", βλ. *σκέλος*.

2 **περισκελὴς** "πολὺ ξηρὸς «ὁλόγυρα», τραχύς, σκληρός, ἐπίμονος, ἰσχυρογνώμων", βλ. *σκέλλω*.

περισσός, ἀττ. περιττὸς "ὁ ὑπερκείμενος, ὑπερβάλλων, ὑπερέχων, ὑπέρμετρος, μέγας, λαμπρός", *περισσεύω*, ἀττ. *περιττεύω* "ὑπερβαίνω τὸν ἀριθμόν, εἶμαι ὑπέρτερος εἰς ἀριθμόν, εἶμαι ἀρκετός, πλεονάζω, εἶμαι περιττός", βλ. ***περί, νεοσσός***.

περιστερά, ἡ "τὸ «περιστέρι», ἡ περιστερά", *περιστερεών, -ῶνος*, ὁ "τὸ περιστεροτροφεῖον, ὁ «περιστεριώνας»": ἴσως λ. ξένη.

περιώσιος "ὑπέρμετρος, ἄπειρος, ὑπερβολικός, κολοσσιαῖος, ἀχανής", ὁμ. *περιώσιον* ἐπίρ. "ὑπερμέτρως": **περι-ο* (: *πέρι*), πβ. *ἐτώσιος* : *ἐτός*.

περκνός "ποικίλος· ὁ ἔχων μαῦρα στίγματα, σκοτεινόχρωμος, ὑπομέλας, ἀρχίζων νὰ ἀποκτᾷ μέλαν χρῶμα", ὡς οὐσ. *περκνός*, ὁ "εἶδος ἀετοῦ" (Ἰλ. Ω 316), *πέρκος* "κατάστικτος, σκοτεινόχρωμος, μέλας", ὡς οὐσ. *πέρκος*, ὁ "εἶδος ἱέρακος", *περκόπτερος*, ὁ "εἶδος γυπός, ἔχοντος λευκὴν κεφαλήν", *πέρκη, περκίς, -ίδος*, ἡ "ὁ ἰχθὺς ἡ πέρκα", *πάπραξ, -ακος*, ὁ "ἰχθύς τις τῆς λίμνης Πρασιάδος ἐν Θράκῃ" *περκάζω, περκαίνω* "γίνομαι μέλας, μαυρίζω", *πρόξ, -κός*, ἡ, *προκάς, -άδος*, ἡ "εἶδος δορκάδος ἢ ἐλάφου" (πβ. *πράκες* "ἔλαφοι" καὶ *πρεκνὸν* "ποικιλόχροον ἔλαφον" Ἡσύχ., *Πρόκνη*, ἡ "χελιδών"), ἐκτετ. β. *πρώξ* (πληθ. *πρῶκες*), ἡ "σταγών": *περκνός*=μσν. ἰρλ. erc=ποικίλος, ἐρυθρός, νέον ἰρλ. earc=ὁ σολομός, πβ. ἀρχ. ἰνδ. pṛ́śniḥ=ἐστιγμένος, κατάστικτος, ποικίλος, σουηδ. färna=ὁ ἰχθὺς κέφαλος (κοινὸν γερμ. *ferh-nōn), ἀρχ. γερμ. forhana=ὁ ἰχθὺς ἡ πέστροφα· πβ. καὶ λατ. porcus =ἰχθύς τις ἔχων ἀκανθώδη πτερύγια, ἀρχ. γερμ. faro=χρωματιστός, farawa=χρῶμα (*pork̑-u̯ó-). ΙΕ *perk̑-, *prek̑-=ἐστιγμένος, κατάστικτος, ποικίλος.

πέρνημι (μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.· τὸ -ε- ἐκ τοῦ *ἐπέρασσα* ἀντὶ **πάρνημι*, πβ. αἰολ. *πόρναμεν* Ἡσύχ.), **περάω, -ῶ** (κατὰ τὸν τύπον=*περάω* "διαπερῶ, διέρχομαι, διεισδύω"), ἀόρ. **(ἐ)πέρασσα** "πωλῶ", *πιπρᾱ́σκω* (ἰων. *πιπρήσκω*), μέλλ. *περάσω*, ἀόρ. *ἐπέρασα*, πρκ. *πέπρᾱκα* "φέρω πρὸς πώλησιν, πωλῶ": συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. renim=πωλῶ (*pr̥nā-), πβ. λιθ. perkù =ἀγοράζω· ρ. *per-=πωλεῖν, ἀρχικῶς ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν ρ. *per- = διαπερᾶν, εἰσδύειν, διεισδύειν. Πβ. *πόρνη*.

περόνη, ἡ "πρᾶγμα ὀξὺ κατάλληλον πρὸς διατρύπησιν, περόνη, πόρπη, «καρφίτσα»", *περονάω* "διατρυπῶ, καρφώνω", *περονίς, -ίδος*, ἡ "περόνη", βλ. *πείρω*.

πέρπερος, ὁ "ὁ κενόδοξος, ματαιόδοξος, κομπορρήμων", *περπερεύομαι* "καυχῶμαι, κομπάζω, ἀλαζονεύομαι": ἐκ τοῦ *per-per-os, συγγ. τῷ λατ. perperam ἐπίρ. =οὐχὶ ὀρθῶς.

πέρυσι(ν), δωρ. **πέρυτι(ς)** ἐπίρ. "ὅ,τι καὶ νῦν, πέρυσι, τὸ παρελθὸν ἔτος", *περυσινός* "«περσινός», περυσινός": ΙΕ *per-uti=ἀρμ. heru, ἀρχ. ἰρλ. on hurid=λατ. ab annō priōre, μσν. γερμ. vert, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fjǫrð=περυσινός, πβ. ἀρχ. ἰνδ. parút=ὡσ.· per=ἐπέκεινα, πέραν (χρονικῶς)+uti, ut τοπ. πτώσει (ἢ αἰτ. ἑν.), συγγ. τῷ *u̯et-=ἔτος, βλ. *ἔτος*. Πβ. τὰ μετὰ τοῦ πο- ἐπιθήματος: μσν. γερμ. verne=περυσινός, λιθ. pérnai=τὸ παρελθὸν ἔτος.

πέσημα, πέσος, βλ. *πίπτω*.

πέσκος, τὸ "φλοιός, δέρμα, δορά", *ἀπεσκής* "ὁ ἄνευ δέρματος, ἀκάλυπτος, γυμνός": ἐκ τοῦ **πεκ-σκος*, συγγ. τῷ *πέκος*, τὸ "ἔριον προβάτου ἀκατέργαστον, ὄγκος ἐρίου, δορά".

πεσσός, ἀττ. **πεττός**, ὁ "ᾠοειδὴς λίθος (ψῆφος) χρησιμοποιουμένη κατὰ τὸ παιγνίδιον τῶν πεσσῶν· ἐν τῷ πληθ. οἱ πεσσοί, τὸ παιγνίδιον τῶν πεσσῶν,

ἡ σανίς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπαίζετο τὸ παιγνίδιον, τὸ μέρος, ἔνθα ἐπαίζετο ἡ παιδιὰ αὐτή", *πεσσεύω*, ἀττ. *πεττεύω* "παίζω τοὺς πεσσούς", *πεσσεία*, ἀττ. *πεττεία*, ἡ "τὸ παιγνίδιον τῶν πεσσῶν", *πεσσευτής*, ὁ "ὁ παίζων τοὺς πεσσούς" : ἴσως ἐκ τοῦ *pek-io-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pāśī=λίθος, pāśah =κύβος, «ζάρι», ἀρμ. yesan=ἡ ἀκονόπετρα (*pek-ena).

πέσσω "βράζω, μαγειρεύω, χωνεύω", βλ. 1 *πέπων*.

πέταλον, πέταλος, βλ. *πετάννῡμι*.

πετάννῡμι (μέλλ. **πετάσω**, ἀττ. **πετῶ**, παθ. πρκ. **πέπταμαι**), ἐνεστ. **πίτνημι** (*pet-) καὶ **πίτνω** "ἁπλώνω, ἐκτείνω, ἀνοίγω", *πέτασμα*, τὸ "ἅπλωμα, ἄνοιγμα· ἐν τῷ πληθ. παραπέτασμα, τάπητες", *πέτασος*, ὁ "πῖλος ἔχων πλατὺν «γῦρον», τὸν ὁποῖον ἐφόρουν ἰδίως οἱ ποιμένες καὶ οἱ κυνηγοὶ διὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν βροχήν", *πέταλον*, ἰων. *πέτηλον*, τὸ "τὸ φύλλον φυτοῦ", *πέταλος*, ἰων. *πέτηλος* "ἀναπεπταμένος, πλατύς, ἔχων πλήρη ἀνάπτυξιν" : συγγ. τῷ **ἀβεστ.** pathana-=μακρός, πλατύς, λατ. pandō, -ere=ἁπλώνω, ἀνοίγω, ἐκτείνω (μετὰ παλ. d ἐκ τοῦ t), pateō, -ēre=εἶμαι ἀνοικτός, ἀναπεπταμένος, patulus=ἀνοικτὸς (: *πέταλος*, ἀρχ. γερμ. fedelgold=φύλλον χρυσοῦ), passus=ἡ ὀργυιά, ἀρχ. κυμβρ. etem=λατ. īnstita, ἀρχ. γερμ. fadam, νεογερμ. Faden=νῆμα, κλωστή, λιθ. petȳs=ὦμος· ρ. *pet-=ἐκτείνειν, ἁπλώνειν· πβ. *πατάνη*.

πέταυρον, πέτευρον, τὸ "σανίς, ἐπὶ τῆς ὁποίας κοιμῶνται («κουρνιάζουν») αἱ ὄρνιθες τὴν νύκτα, ἐλαστικὴ σανὶς τῶν σχοινοβατῶν, ἰκρίωμα" : βασ. σημ. "σανὶς ἔχουσα πτερά, συσκευὴ πτήσεως", *πετα-, πετε-* "ἵπτασθαι" (πβ. *ἄλευρον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἄλευρον, «ἀλεύρι»" : *ἀλε-* "ἀλέθειν"), βλ. *πέτομαι*.

πέταχνον, τὸ "πλατὺ ποτήριον", βλ. *πατάνη*.

πετεηνός, πετεινός, βλ. *πέτομαι*.

πέτομαι (μέλλ. **πτήσομαι**, ἀόρ. β' **ἐπτόμην**, ἀπρφ. **πτέσθαι**, νεώτ. **ἔπτην**, ἀπρφ. **πτῆναι**, μτχ. **πτάς**) "ἵπταμαι, «πετῶ»", *ὠκυ-πέτης* "ὁ ταχέως «πετῶν»", *ποτή*, ἡ "πτῆσις", *ποτηνὸς* (δωρ. *ποτᾱνὸς*) "κατάλληλος πρὸς πτῆσιν, πτερωτός", ὁμ. *πετεηνὸς* (*πετεσᾱνός), νεώτ. *πετεινὸς* (*πετεσνός) "ὁ δυνάμενος νὰ «πετάξῃ», ἕτοιμος διὰ νὰ «πετάξῃ» ἐκ τῆς φωλεᾶς, πτερωτός", *πτηνὸς* (δωρ. *πτᾱνὸς*) "ὁ ἔχων πτερὰ ἢ πτέρυγας, δυνάμενος νὰ «πετᾷ»", ὡς οὐσ. *πτηνά*, τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὰ πτηνά, «πουλιά»", *πτῆσις*, -εως, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πτῆσις, «πέταγμα»", *ποτάομαι, ποτέομαι, πωτάομαι* "πτερυγίζω πέριξ, περιίπταμαι, «πετῶ»" (πβ. *Ζεὺς Καππώτας*), *πώτημα*, τὸ "πτῆσις, ἀνύψωσις" : *πέτομαι*=ἀρχ. ἰνδ. pátati (ἀόρ. apaptat)=ἵπταται, «πετᾷ», κατέρχεται, καταπίπτει· *ποτέομαι*=ἀρχ. ἰνδ. patáyati=ἵπταται, «πετᾷ» (πβ. pātáyati=ὡσ. : *πωτάομαι*)· πβ. χεττ. peta-=ἵπτασθαι, λατ. prae-pes =ὁ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἱπτάμενος, «πετῶν», penna=πτερόν, πτέρυξ, ἀρχ. ἰρλ. ēn=πτηνὸν (*pet-no-), ἀρχ. γερμ. fettāh (νεογερμ. Fittich=πτέρυξ)· ρ.*pet-= ἵπτασθαι καὶ πίπτειν· βλ. *πίπτω, πτερόν, πτῆμα*· πβ. *πτήσσω*.

πέτρα, ἰων. **πέτρη**, ἡ "βράχος, κρημνὸς βραχώδης, κρημνὸς ἐξ ὑφάλων" (> λατ. petra), ὁμ. *πέτρος*, ὁ "λίθος", *πετραῖος* "ὁ τοῦ βράχου, βραχώδης", *πετρήεις, -εσσα, -εν* "βραχώδης, πετρώδης", *πετρώδης, -ες* "ὅμοιος πρὸς πέτραν ἢ βράχον, πετρώδης, βραχώδης", *πέτρωμα*, τὸ "ὄγκος λίθου ἢ βράχου· τὸ φονεύειν τινὰ διὰ λίθων" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πεττύκια, τὰ "μικρὰ τεμάχια δέρματος", βλ. *πίσυγγος*.

πεύθομαι καὶ **πυνθάνομαι** (μέλλ. **πεύσομαι,** ἀόρ. β' **ἐπυθόμην**, πρκ. **πέπυσμαι**) "ζητῶ νὰ μάθω, μανθάνω, πληροφοροῦμαι, ἀκούω", *πευθήν, -ῆνος*, ὁ "ὁ ἐρευνητής, κατάσκοπος", *πευθώ, -οῦς*, ἡ, *πύστις, πεῦσις, -εως*, ἡ "εἴδησις, ἀγγελία, ἐρώτησις", *πευστήριος* "ὁ ζητῶν νὰ μάθη, ἐρωτῶν", *ἀπευθὴς* "ἀνεξέταστος, ἀνερεύνητος", *ἄπυστος* "ἄγνωστος, ἀπληροφόρητος, ὁ ἀγνοῶν τι": *πεύθομαι*=ἀρχ. ἰνδ. bódhati=ἐγείρεται ἐκ τοῦ ὕπνου, παρατηρεῖ, αἰσθάνεται, γοτθ. anabiudan=διατάσσειν, **τακτοποιεῖν**, ἀρχ. γερμ. biotan=προσφέρειν, παρέχειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bljudǫ, bljusti=τηρεῖν, προφυλάττειν, προσέχειν· *πυνθάνομαι*=ἀρχ. ἰρλ. ad-bond-=**ἀναγγέλλειν**, γνωστοποιεῖν, λιθ. bundù, budéti=ἀγρυπνεῖν· πβ. ἀρχ. **ἰνδ. buddháḥ**=ἐξεγερθείς, συνετός, ἀνεγνωρισμένος (=ἑλλ. *ἄ-πυστος*), **buddhiḥ** θηλ.=σύνεσις, λογικὸν (=ἑλλ. *πύστις*), bōddhár- ἀρσ.=**εἰδήμων, γνώστης** (: ἑλλ. *πευστήρ-ιος*), bōdháyati=ἀφυπνίζει, διδάσκει, πληροφορεῖ (=λιθ. pasibaudyti=ἀνυψοῦσθαι, ἐπαίρεσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **buždǫ, buditi=ἐγείρειν ἐκ** τοῦ ὕπνου), ἀρχ. ἰρλ. robud=νουθέτησις, ἀποτροπή, buide=**εὐχαρίστησις**, ἱκανοποίησις, εὐχαριστία, ἀρχ. γερμ. boto, νεογερμ. **Bote=ἀγγελιαφόρος**, γοτθ. anabūsus=ἐντολή, λιθ. baudžiù, baũsti=**ἐπιπλήττειν, τιμωρεῖν**, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bъždǫ, bьdéti=ἀγρυπνεῖν, bьdrъ=πρόθυμος, **ἕτοιμος**.

πευκεδανὸς "ὁ κεντῶν, ὀξύς, τιτρώσκων", βλ. *ἐχεπευκές*.

πεύκη, ἡ "ἡ πεύκη, ὁ «πεῦκος», τὸ «πεῦκο»", *πευκήεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἐκ πεύκης, ἐκ ξύλου πεύκης· ὀξύς, διαπεραστικός", *πεύκινος* "ὁ ἐκ πεύκης": συγγ. τοῖς: λιθ. pušìs (ἀρχικῶς συμφων. θ.)=πεύκη, **μετὰ τοῦ σχηματιστ.** στοιχείου t ἀρχ. γερμ. fiuhta, μσν. ἰρλ. ochtach=πεύκη· πβ. **ἰλλυρ. ἐθν.** ὄν. Peucetii, θρακ. *Πεύκη*.

πεῦσις, πευστήριος, βλ. *πεύθομαι*.

πεφνεῖν (ἀπρφ. β' ἀορ.) "φονεῦσαι", βλ. *θείνω*.

πήγανον, τὸ "τὸ φυτὸν ὁ ἀπήγανος, λατ. **Ruta graveolens**": **μᾶλλον** συγγ. τῷ *πήγνῡμι*, ρ. *pāğ-· πβ. κατὰ τὸν τύπον λατ. pāgina=**ταινία** φλοιοῦ παπύρου, φύλλον χάρτου, σελὶς βιβλίου.

πηγή, δωρ. **πᾱγά**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πηγή, κρήνη, «βρύση»", *πηγαῖος* "ὁ ἐκ πηγῆς, ἀνήκων εἰς πηγήν, διαμένων πλησίον πηγῆς", δωρ. *πᾱγάσασθαι* "λούεσθαι εἰς ἱερὰν πηγήν": ἀβεβ. ἐτυμολ.

πήγνῡμι (νεώτ. **πηγνύω**), **πήσσω**, ἀττ. **πήττω** (*πᾱκjω), μέλλ. **πήξω**, δωρ. **πᾱξω**, παθ. ἀόρ. **ἐπάγην**, πρκ. **πέπηγα** "πηγνύω, ἐμπήγω, **καρφώνω**, στερεώνω, προσηλώνω, συναρμόζω, κάμνω τι νὰ παγώσῃ (**νὰ πήξῃ**)", *πηκτὸς* "ἐμπεπηγμένος, καλῶς συνηρμοσμένος, στερεός, συμπαγής, πηκτός", *πηκτίς, -ίδος*, ἡ "συνηρμοσμένον ἀντικείμενον, **εἶδος ἀρχαίας ἅρπας ἐχούσης** εἴκοσι χορδάς", *πῆγμα*, τὸ "πᾶν πρᾶγμα **συμπεπηγμένον ἢ συνημμένον**, κατασκεύασμα ἐκ ξύλων **συνηρμοσμένων εἰς ἕν**, ἰκρίωμα, **πῆγμα**", *πηγὸς* "στερεός, σταθερός, πάγιος, συμπαγής, **χονδρός, πυκνός**" (πβ. *πηγεσί-μαλλος* "πυκνόμαλλος", κατὰ μετασχημ. τοῦ ***πηγόμαλλος**), *ναυπηγός*, ὁ "ὁ κατασκευάζων πλοῖα, ναυπηγός", *πηγυλίς, -ίδος*, ἡ "**παγετώδης, ψυχρά**", *πῆξις, -εως*, ἡ "σύμπηξις, συναρμογή, στερεότης, **πῆξις. πάγωμα**", *πάγος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πάγος, παγετός, πάχνη" (ὅ **ἰδέ**): συγγ. τοῖς: **ἀρχ. ἰνδ. pañjaram** οὐδ.

=τὸ κλωβίον, «κλουβί», λατ. pangō=πηγνύω, ἐμπηγνύω (διὰ τὸ -n- πβ. ἀρχ. γερμ. fāhan, fangan, νεογερμ. fangen=συλλαμβάνειν, ἐκ τοῦ *pāk̂-), compāgēs=ἁρμός, σύμπηξις, pāgina=φύλλον παπύρου, σελίς, pāgus=χωρίον, νομός, prŏpāgō (-ēs)=ἡ καταβολάς, τὸ μόσχευμα, ἡ ἀποφυάς, pālus=πάσσαλος (*paxlos), μσν. ἰρλ. āge=μέλος (*pāgio-), ἀρχ. γερμ. fah=περιβολή, τεῖχος, διαμέρισμα (νεογερμ. Fach=θέσις, θήκη, κλάδος, ἐπάγγελμα, einfach =ἁπλοῦς)· ρ. *pāĝ-=στερεώνειν, παρὰ τῇ ρ. *pāk̂-, βλ. πάσσαλος.

πηδόν, τὸ "τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης", *πηδάλιον,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πηδάλιον τοῦ πλοίου, «τιμόνι»", *πηδάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, πηδῶ, σκιρτῶ", *πήδημα, τό, πήδησις, ἡ, πηδηθμός,* ὁ "τὸ πήδημα, σκίρτημα, ὁ παλμὸς τῆς καρδίας" : *pēd- (ἐκτετ. β. τοῦ *ped- ἐν ταῖς λ. : *πέδη, πέδον, πέζα, πούς*), πβ. λιθ. pėdà=ἴχνος ποδός, pėsčias=πεζῇ (*pēd-ti̯os), λεττ. pêc=πρός, μετά, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pěšь=πεζῇ· πβ. λατ. pēs, γεν. pedis=πούς.

πηδός, ὁ "εἶδος δένδρου", βλ. *πῑδύω.*

πηλαμύς, -ύδος (καὶ **-ίς, -ίδος**), ἡ "ἡ «παλαμύδα»" : μᾶλλον εἶναι προελλ.-αἰγ.

πηλίκος "πόσον μέγας; πόσον πολύς; ποίας ἡλικίας;" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *q^ṷāli-kos (ὡς τὸ *τηλίκος* ἐκ τοῦ *tāli-ko-s· ἀντων. θ. *q^ṷo- καὶ *to-), συγγ. τοῖς : λατ. quā-lis=ὁποῖος, οἷος, ποῖος, λιθ. kõlei=(ἐπὶ) πόσον χρόνον· πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. koli (=πόσος;), kolikъ(-īko-)=πόσον μέγας : tolikъ =τόσον μέγας.

πηλός, δωρ. **πᾱλός,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πηλός, λάσπη, ἰλύς, βόρβορος", *πήλινος* "ὁ ἐκ πηλοῦ, πήλινος", *προπηλακίζω* "ἐπιχρίω (καλύπτω) τι διὰ πηλοῦ, μεταχειρίζομαί τινα ὑβριστικῶς, ὀνειδίζω" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *palsós (πβ. *παλκός* "πηλός" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς : λατ. palleō=εἶμαι ὠχρός, palūs, -udis=ἕλος, τέλμα, ἑλλ. *παλάσσω* "ραίνω, ραντίζω, μιαίνω, μολύνω".

πῆμα, -ατος, τὸ "πάθημα, δυστύχημα, συμφορά, ὄλεθρος, καταστροφή, θλῖψις" (*pē-mn̥), *ἀ-πήμων, -ον,* γεν. *-ονος* "ὁ μὴ παθὼν βλάβην, μὴ βεβλαμμένος, σῶος καὶ ἀβλαβής, μὴ προξενῶν βλάβην, ἀβλαβής", *πημαίνω* "προξενῶ συμφοράν, φέρω εἰς ἀθλιότητα, βυθίζω εἰς δυστυχίαν, ἀφανίζω, καταστρέφω, κάμνω κακόν", *πημονή, πημοσύνη,* ἡ "δυστύχημα, συμφορά", *πη-ρός* "ὁ βεβλαμμένος κατά τι μέρος τοῦ σώματος, ἀνάπηρος, τυφλός" (προσέτι λεσβ. *πᾶρος,* τὸ "ἀπώλεια δυνάμεως, ἐλάττωμα σωματικόν"), *ἄπηρος, ἀπηρής* "ὁ μὴ παθὼν σωματικὴν βλάβην, μὴ ἀνάπηρος, ἄρτιος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pāmán- οὐδ.=ἡ ψώρα (πβ. λατ. paemĭnōsus), pāpmán- ἀρσ. =συμφορά, βλάβη, κακὴ κατάστασις (*pā-p- μετὰ συγκεκ. διπλασ., ἐφ' ὅσον κατ' ἀρχὴν δὲν εἶναι συγγ. τῷ pāpáḥ=κακός, ὅπερ, ἴσως, εἶναι λέξις τῆς νηπ. γλώσσης), λατ. paene=σχεδόν, paenitet=ἐπέρχεται μεταμέλεια, pēnūria=ἔλλειψις, patior=ὑποφέρω, ἀνέχομαι (ἐκ τοῦ ρημ. ἐπιθ. *pə-tós)· ρ. *pē-=βλάπτειν.

πῆν "καταπάσσειν" Ἡσύχ., βλ. *πάσσω.*

πηνέλοψ (δωρ. **πᾱ-**), **-οπος,** ὁ "εἶδος νήσσης («πάπιας») μετὰ ποικιλοχρώμου λαιμοῦ (μετὰ πορφυρῶν γραμμῶν εἰς τὸ πτέρωμα)" : ἴσως προελλ.· προσέτι ὁμ. *Πηνέλ-εως,* ὁ "στρατηγὸς τῶν Βοιωτῶν", *Πηνελόπεια,* μεθομ. *Πηνελόπη,* ἡ "ἡ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσέως".

πηνίον, τὸ "νῆμα ὑφαδίου περιτυλιγμένον εἰς τὸ «μασούρι», ἄτρακτος, ἐπὶ

τῆς ὁποίας περιετυλίσσετο τὸ νῆμα, ὕφασμα, ἐσθής", *πήνη*, ἡ "τὸ «ὑφάδι», ὕφασμα", *πῆνος*, ὁ ('Ησύχ.) "ὕφασμα" (>λατ. pānus), *πηνίζομαι*, δωρ. *πανίσδομαι* (Θεόκρ.) "περιτυλίσσω νῆμα εἰς τὸ «μασούρι», «καλαμίζω», ὑφαίνω", *πηνῖτις*, *-ιδος*, ἡ "ἡ ὑφάντρια": συγγ. τοῖς: λατ. pannus ἀρσ.= τεμάχιον ὑφάσματος, ράκος, «κουρέλι», γοτθ. fana ἀρσ., ἀρχ. γερμ. fano= ὕφασμα, «πανί»· ρ. *pān-=ὕφασμα.

πηός, δωρ. **πᾱός**, ὁ "ὁ συγγενὴς (ἐξ ἀγχιστείας)", *παῶται* "συγγενεῖς" Ἡσύχ., *πηοσύνη*, ἡ "συγγένεια (ἐξ ἐπιγαμίας)": ΙΕ *pāsos· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ λατ. pāricīda (parri-)=φονεὺς συγγενοῦς.

πήρᾱ (ἰων. -η), ἡ "δερμάτινος σάκκος διὰ τροφάς, σακκίδιον, «σακκούλι»", *πηρίδιον*, τὸ ὑποκορ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

πηρός "ὁ βεβλαμμένος κατά τι μέρος τοῦ σώματος, ἀνάπηρος, τυφλός", *πηρόω* "καθιστῶ τινα ἀνάπηρον, ἀκρωτηριάζω, καθιστῶ τινα ἀνίκανον", *πήρωσις*, ἡ "βλάβη μέρους τινὸς τοῦ σώματος ἢ τῶν αἰσθήσεων", βλ. *πῆμα*.

πῆχυς, λεσβ., δωρ. **πᾶχυς, -εως**, ὁ "τὸ πρόσθιον μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ, ὁ πῆχυς, βραχίων", *πηχυαῖος* "ὁ ἔχων μῆκος ἑνὸς πήχεως": ΙΕ *bhāghus=ἀρχ. ἰνδ. bāhúḥ=ὁ βραχίων, πῆχυς, πρόσθιος πούς, τοχ. A poke, B pauke=βραχίων, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bōgr (αἰτ. πληθ. bōgu)=βραχίων, ὦμος, ἀρχ. γερμ. buog (νεογερμ. Bug=ἡ καμπή, ὠμοπλάτη, τὸ ἄκρον τοῦ ὤμου)=ὦμος, ἰσχίον.

πῖαρ (*πῖϜαρ· ἐν χρήσει μόνον κατ' ὀνομ. καὶ αἰτ. ἐν.), τὸ "λίπος, πάχος", *πίων*, *πίειρα*, *πῖον* "παχύς, λιπαρός, εὔφορος, γόνιμος, πλούσιος", συγκρ. *πιότερος*, ὑπερθ. *πιότατος*· *πιασμός*, ὁ καὶ *πίασμα*, τὸ "τὸ παχῦνον, φέρον πάχος καὶ πλοῦτον, πάχυνσις" (πβ. κυρην. *ποτιπίαμμα*, τὸ "τὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ παραμεῖναν λίπος") : *πίων*, *πίειρα*=ἀρχ. ἰνδ. pīvan-, pīvarī=ἐξογκούμενος, πλήρης σφρίγους, παχύς, λιπαρὸς (ἐκ τοῦ θηλ. κατὰ μετασχημ. *πιερός*, *πιαρός* "παχύς"=ἀρχ. ἰνδ. pīvaráḥ)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. pīvas- οὐδ.=λίπος, πάχος, μσν. γερμ. veiz=παχὺς κ.τ.λ. (βλ. *πιδύω*)· ρ. *poi-, *pī- ἐπὶ ὑγρότητος=σφριγᾶν, ἐξογκοῦσθαι, ἀναβλύζειν, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pàyatē=σφριγᾷ, ἐξογκώνει, «φουσκώνει», κάμνει τι νὰ σφριγᾷ, pipyúṣī=σφριγῶν, πλούσιος εἰς γάλα, pīnáḥ=λιπαρός, παχύς, χονδρός, pyāyatē καὶ pinvati=ἐξογκοῦται, σφριγᾷ, páyas- οὐδ.=χυμός, ὕδωρ, γάλα, pēruḥ, pērúḥ=ὁ κάμνων τι νὰ ἐξογκωθῇ (μετὰ τοῦ l συγγ. τῷ νορβ. fēl=τὸ παχὺ τοῦ γάλακτος, ἢ μετὰ τοῦ r συγγ. τῷ ἀρμ. yoir=παχύς, λιπαρός), λιθ. pienas=γάλα. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου -m- λ.: *πιμελή*, ἡ "τὸ πάχος" (ἐκ τοῦ *pī-mo-s), λατ. opīmus=λιπαρός, παχύς, εὔφορος, γόνιμος, πλούσιος, pīnguis=παχύς, λιπαρὸς (*pīm-gʷo-). Πβ. *πιδύω*, *πίτυς*, *πίσσα*, *πόα*.

πίγγαλος, ὁ "εἶδος σαύρας", βλ. *ποικίλος*.

πῑδακῖτις, πῑδακόεις, πῖδαξ, βλ. *πιδύω*.

πῑδύω (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "ἀναβλύζω, ἀναβρύζω, ἀναπηδῶ, ἐκρέω", *πῖδαξ*, *-ακος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πῖδαξ, «πίδακας», πηγή", *πολυπῖδαξ*, *-ακος*, ὁ, ἡ "ὁ ἔχων πολλοὺς πίδακας (πολλὰς πηγάς)", *πιδακῖτις*, *-ιδος*, ἡ "ἡ βλαστάνουσα πλησίον κρήνης (βοτάνη)", *πιδακόεις*, *-εσσα*, *-εν* "ὁ ἀναβλύζων ὡς πῖδαξ", ὁμ. *πιδήεις*, *πιδήεσσα*, *πιδῆεν* (Ἰλ. Λ 183)

"πλούσιος εἰς πηγάς, ἔχων πολλὰς πηγὰς" (ἐκ τοῦ *πῖδη; δ. γρ. πηδήεσσα, ἂν εἶναι ὀρθή, τότε συγγ. τῷ πηδός, ὁ "εἶδος δένδρου"), πῖσος, μόνον κατ' ὀνομ. πληθ. πίσεα (*πῖδ-σ-εσ-), τὰ "ὑγροὶ τόποι, λειμῶνες, λιβάδια": συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fita θηλ.=πάχος, feitr, μσν. γερμ. veiz =παχὺς (*poido-), ἀρχ. γερμ. feizzen=τρέφειν, μτχ. feizzit, νεογερμ. feist =παχύς· ρ. *poi-d-, *pĭ-d- ἐπεκτετ. τύποι τῶν *poi-, *pĭ-=ἐξογκοῦσθαι, βλ. πῖαρ· πβ. τὸ μετὰ τοῦ -t- ἀρχ. ἰνδ. pẽtvaḥ ἀρσ.=τράγος, εὐνουχισμένος κριὸς (κυρ. παχύς).

πιέζω, δωρ. **πιάζω** "ὅ,τι καὶ νῦν, πιέζω, πιέζω ἰσχυρῶς, συνθλίβω, καταθλίβω", πίεσμα, τό, πίεσις, ἡ, πιεσμός, ὁ "ἡ πίεσις, τὸ «σφίξιμο»": ἐκ τοῦ *πι-σεδjω, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pīḍáyati (*pi-zd-ei̯ō)=καταπαύει, καταστέλλει, βασανίζει (πρχ. pipīḍe), pīḍā́ θηλ.=πίεσις, ἄλγος, πόνος. ΙΕ *pi-s(e)d-=ἐπικαθῆσθαι, πιέζειν, *pi-=ἐπί, ἐξησθενωμ. β. τῶν *epi, *opi (βλ. πτυχή)+*sed- (βλ. ἕζομαι).

πιθάκνη, βλ. πίθος.

πιθανός, βλ. πείθομαι.

πίθηκος, δωρ. **πίθᾱκος**, ὁ, νεώτ. **πίθηξ, πίθων**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πίθηκος, ἡ «μαϊμοῦ»": ἐκ τοῦ *πίθος "δυσειδής, δύσμορφος", ΙΕ *bhidh- (πβ. τὸ κατ' εὐφημισμὸν καλλίᾱς, ὁ "ὁ ἡμερωμένος πίθηκος"), συγγ. τοῖς: λατ. foedus =δυσειδής, βδελυρὸς (*bhoidhos), λιθ. baisùs=φοβερός, τρομερὸς (*bhoidh-s-), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. běsъ=διάβολος.

πίθος (*φιθος, ΙΕ *bhidh-), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πίθος, «πιθάρι» χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν ἐναποθήκευσιν οἴνου, μέγας κάδος", πιθάκνη (λακ. πισάκνᾱ), ἀττ. (κατὰ μετάθεσιν τοῦ δασέος πνεύματος) φιδάκνη, ἡ "πίθος οἴνου": συγγ. τοῖς: λατ. fidēlia θηλ.=πήλινον ἀγγεῖον (*fides-lo-), fiscus (*fid-s-co-), fiscina=πλεκτὸς κάλαθος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. biđa θηλ.=κάδος γάλακτος.

πικρὸς (-ῐ-) "ὀξύς, μυτερός, διαπεραστικὸς (ἐπὶ βέλους καὶ ἤχου), δριμύς, πικρὸς (ἐπὶ γεύσεως)· ἀλγεινός, σκληρός, βλοσυρός, ἐχθρικῶς διακείμενος, μισητός", πικραίνω "καθιστῶ τι πικρόν· λυπῶ, ἐξοργίζω", πικρότης, -ητος, ἡ "δριμύτης, πικρία, «πικράδα», τραχύτης, σκληρότης": ΙΕ *pĭk-rós κυρ. σημαίνει "ὁ κεντῶν, κεντρίζων", κατὰ τὸν τύπον=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pьstrъ =ποικίλος· πβ. ἀρχ. ἰνδ. piśáti=ἐκκόπτει, κόπτει ὀρθῶς, σχηματίζει, διαμορφώνει· ρ. *peĭk- (πλείονα βλ. ἐν λ. ποικίλος).

πίλναμαι "ἔρχομαι πλησίον, πλησιάζω, προσεγγίζω", πιλνάω "φέρω τι πλησίον τινός", βλ. πέλας.

πῖλος, ὁ "ἔρια ἢ τρίχες κατειργασμέναι διὰ συμπιέσεως εἰς πυκνὸν πίλημα, τὸ ἐξ αὐτοῦ κατεσκευασμένον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ὁ πῖλος", πιλέω, πιλόω "συμπιέζω ἔρια πρὸς κατασκευὴν πιλήματος, συμπιέζω, συσφίγγω": ἐκ τοῦ *πιλσος (ΙΕ *pil-s-ós=συμπεπιλημένος), συγγ. τοῖς: λατ. pilleus= πῖλος, ὃν ἐφόρουν οἱ Ρωμαῖοι ἐν θρησκευτικαῖς τελεταῖς (ἔκ τινος ἐπιθ. *pilsos, προελθόντος ἐκ τοῦ *pilos οὐδ.=θρίξ: pilus ἀρσ.=θρίξ), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plьstь=πῖλος.

πῖμελή, ἡ "πάχος", βλ. πῖαρ.

πίμπλημι (**πιμπλάνεται** Ἰλ. Ι 679· ἀρχικῶς μᾶλλον ἦτο *πιμπέλε-μι, *πίμπλα-μεν), **πιμπλάω** (**-έω**), μέλλ. **πλήσω**, ἀόρ. παθ. **πλῆτο, πλῆντο**

"πληρῶ, γεμίζω", πλήθω "εἶμαι πλήρης, γίνομαι πλήρης, πληροῦμαι, ἐξογκοῦμαι, πλημυρίζω", πλῆθος, -ους, τό, Ἰων. πληθύς, -ύος, ἡ "πλῆθος" (πβ. λατ. plēbēs), πληθύω "εἶμαι ἤ γίνομαι πλήρης", Ἰων. πληθώρη, ἡ "πλησμονή, πληθώρα, πληθύς, πλῆθος, κόρος", περιπληθής "ὁ ἐντελῶς πλήρης, πολυάνθρωπος, πολυπληθής"· πλήρης "«γεμάτος», πλήρης", πληρόω "καθιστῶ τι πλῆρες, γεμίζω" (ἐκ τοῦ *plē-ros=λατ. plērus, πβ. ἀρμ. lir= πλησμονή, πληθώρα, ἐκ τοῦ *plā-ri-)· πλήσμη, ἡ "πλημυρίς, ἐκχείλισις τῶν ὑδάτων", πλησμονή, ἡ "ἡ ἐντελὴς πλήρωσις, χορτασμός, κόρος", πλήσμιος "ὁ πληρῶν, χορταίνων"· πλέος, -ᾱ, -ον, ὁμ. πλεῖος, ἀττ. πλέως, -ᾱ, -ων "πλήρης, πεπληρωμένος" (*plē-ios, ἴσως=ἀρμ. li=πλήρης) : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. píparti (piprmáḥ), prnāti, prnōti=πληροῖ, γεμίζει, χορταίνει, τρέφει, φιλοδωρεῖ, pūryatē=πληροῦται, ἀορ. áprāt (: πλῆτο), πρκ. paprāu (: λατ. plēvī), μτχ. prātáḥ (=λατ. plētus, ἀλβ. pl'ot), prānáḥ=πλήρης (=λατ. plēnus), pūrnáḥ=πλήρης (=ἀρχ. ἰρλ. lān, γοτθ. fulls, λιθ. pilnas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plьnъ), ἀρμ. li=πλήρης, lir=πλησμονή (πβ. πλεῖος, πλήρης), lnum (*plē-nai-mi), ἀορ. eliç=γεμίζω, λατ. -pleō, -plēre =γεμίζω, plēbēs θηλ.=πλῆθος λαοῦ, ὄχλος, λαὸς (*plē-dh-: πλῆθος, πληθύς), ἀρχ. ἰρλ. līnaim=πληρῶ (ἔκ τινος ἐπιθ. *līn=λατ. plēnus), comalnur =γεμίζω· ρ. *pel(ē)-=πληροῦν, γεμίζειν· πβ. πλέων (πλεῖστος), πολύς, πλοῦτος.

πίμπρημι καὶ ***πρήθω** (πρτ. **ἐνέπρηθον** Ἰλ. Ι 589), μέλλ. **πρήσω,** ἀόρ. **ἔπρησα** "ἀνάπτω, βάλλω «φωτιά», καίω, πυρπολῶ, φυσῶ, ἐμφυσῶ", πρηδών, -όνος, ἡ "φλόγωσις, φλεγμονή", πρημαίνω "φυσῶ ἰσχυρῶς", πρημονάω "θορυβῶ, μαίνομαι", πρημάς, -άδος, ἡ "εἶδος θύννου", πρηστήρ, -ῆρος, ὁ "θύελλα μετὰ κεραυνῶν, καταιγίς, λαῖλαψ, ὁρμητικὸς χείμαρρος", βού-πρηστις, -ιδος καὶ -εως, ἡ "εἶδος δηλητηριώδους κανθαρίδος, ἥτις τρωγομένη ὑπὸ βοῶν μετὰ τοῦ χόρτου ἐπιφέρει εἰς αὐτοὺς ἐξοίδησιν τοῦ σώματος καὶ θάνατον· εἶδος λαχάνου" : συγγ. τοῖς: χεττ. parāi-=ἀναρριπίζειν, ἀναφυσᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. parna=καπνός, ἀτμός, ρωσ. préju, prêtь=ἱδρώνειν, βράζειν, μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου s: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. frȳsa θηλ.=φύσημα, συριγμός, σουηδ. frusa=θορυβεῖν, τρίζειν· ρ. *per(ē)-=σπινθηρίζειν, ραντίζειν· πβ. *preu-th- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. prōthati=φυσᾷ, ἀσθμαίνει, *preu-s ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. prusnōti=ραντίζει, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. frūsa=φυσᾶν, ἀσθμαίνειν, frusa=ραντίζειν, κάτω γερμ. prūsten, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prys(k)nati=ραντίζειν.

πίναξ, -ακος, ὁ "μεγάλη δοκός, «δοκάρι», σανίς, πινακὶς πρὸς γραφήν, πίναξ" : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pínākam οὐδ.=ράβδος, βακτηρία, ρόπαλον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pьnь ἀρσ.=κορμὸς δένδρου.

πίνη καὶ **πῖνα,** ἡ "εἶδος ὀστρακοδέρμου" : προελλ.-αἰγ.

πίνος, ὁ "ρύπος, ἀκαθαρσία", πιναρὸς "ρυπαρός, ἀκάθαρτος", πινόεις, -εσσα, -εν "«λερός», ἀκάθαρτος" : συγγ. τῷ οἰσπώτη (ὃ ἰδέ).

πινυτὸς "νοήμων, συνετός, σώφρων, φρόνιμος", πινυτή (δωρ. -τᾶς), ἡ "φρόνησις, σύνεσις" (καθ' ἀπλολογίαν ἀντὶ τοῦ *πινυτο-τᾱτ-ς), πίνυσις "σύνεσις" καὶ πινυμένην "συνετήν" Ἡσύχ.: ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *πέπνῡμαι (βλ. πεπνῦσθαι), συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. is-pytь=ἔρευνα, καὶ μάλιστα

ἔκ τινος ἐνεστ. *πέ-νε-υ-μι ἢ *πύ-νῦ-μι· ρ. *peu-· πβ. πεπνῦσθαι, πνέω, ποιπνύω.

πίνω, λεσβ. **πώνω** (ἐξ ὀνοματ. θ. *pōno-, πβ. εὔπωνος Ἡσύχ.), μέλλ. (ἀρχ. ὑποτ.) **πίομαι,** ἀόρ. β' **ἔπιον,** προστ. **πῖθι,** πρκ. **πέπωκα,** μέσ. πρκ. **πέπομαι** "ὅ,τι καὶ νῦν, πίνω", *πῶμα, πόμα,* τὸ "τὸ ποτόν, «πιοτό»", *πότος,* ὁ "τὸ πίνειν, συμπόσιον, ἡ εὐωχία, τὸ «φαγοπότι»", *πόσις,* -ιος καὶ -εως, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πόσις, τὸ πίνειν, ποτόν, συμπόσιον" (ὁμ. *ποτής,* γεν. *ποτῆτος,* αἰτ. -τα, ἡ "ἡ πόσις, τὸ πίνειν", ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ποτῆς), *πότιμος* "κατάλληλος (καλὸς) πρὸς πόσιν· δροσερός, εὐάρεστος", *πότης,* ὁ (θηλ. *πότις,* -ιδος) "ὁ πίνων, πότης, φιλοπότης" (ὑπερθ. *ποτίστατος* "ὁ πίνων καθ' ὑπερβολήν"), *ποτήρ,* -ῆρος, ὁ, *ποτήριον,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ποτήριον", *πῖνον,* τὸ "ποτὸν παρασκευαζόμενον ἐκ κριθῆς, ζῦθος", *πιπίσκω* (μέλλ. *πίσω*) "δίδω εἴς τινα νὰ πίῃ", *πίστρα,* ἡ "ἡ ποτίστρα διὰ ζῷα, τὸ ἀγγεῖον ποτίσματος, ὁ «κουβᾶς»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pāti=πίνει, pāyáyati, páyatē=ποτίζει, pānam οὐδ.=πόσις, pātavē ἀπρφ.=πίνειν· ἀθέμ. ἀόρ. ápāt=ἔπιε, á-pipī-ta (πβ. *ἔπι-ον, πῖ-θι, πέ-πομαι* κ.τ.λ.)· θεματ. píbati=πίνει (=λατ. bibō ἐκ τοῦ *pibō, ἀρχ. ἰρλ. if=πῖνε !· πβ. φαλισκ. pipafō= λατ. bibam=ἔπινον)· πβ. ἀρμ. əmpem=πίνω, λατ. pōtō=πίνω ἀφθόνως, συμπίνω, pōtus, -a, -um=μεθυσμένος, pōtus, -ūs=ποτόν, pōsca=ἀνάμεικτον ποτόν, pōculum=ποτήριον, pōtor=πότης (=ἀρχ. ἰνδ. pātar-), ἀλβ. pī=πίνω, ἀρχ. ἰρλ. oul (δοτ.)=τῷ πίνειν, ἀρχ. πρωσσ. poieiti=πίνετε !, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pijǫ, piti=πίνειν, pivo=ποτόν· ρ. *pō(i)-, *pī-.

πῖπος, ἡ, **πίππος,** ὁ "νεοσσός, νεογέννητον πτηνὸν εἰσέτι πιππίζον", *πιπώ,* ἡ (ἐπίσης *πίπα, πίπος, πίπρα*) "εἶδος δρυοκολάπτου", *πιππίζω* "κάμνω (φωνάζω) πῖ πῖ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pippakā, pippīkaḥ=ἓν ὡρισμένον πτηνόν, λατ. pīpilō, pīpiō, pīpō (> νεογερμ. pfeifen=συρίζειν)=πιππίζω, νεογερμ. (κάτω γερμ.) piepen=πιππίζειν, λιθ. pỹpti=συρίζειν, τσεχ. pipeti=πιππίζειν. — ἠχομιμ. ρ. *pīp-· ὁμοίως ἀρμ. bibem=πιππίζω, ἀλβ. bibe =νεοσσὸς ὑδροβίου πτηνοῦ, ἑλλ. *πιφαλλίς, πίφιγξ,* ὁ "εἶδος πτηνοῦ".

πιπράσκω "φέρω πρὸς πώλησιν, πωλῶ", βλ. *πέρνημι.*

πίπτω (ἀντὶ *πῐ-πτω κατὰ τὸ ῥίπτω), μέλλ. ἰων. **πεσέομαι** (*πετεομαι), ἀττ. **πεσοῦμαι,** ἀόρ. β' **ἔπεσον,** λεσβ., δωρ. **ἔπετον,** πρκ. **πέπτωκα,** μτχ. **πεπτηώς,** ἀττ. **πεπτώς** "ὅ,τι καὶ νῦν, πίπτω", *ἀπτώς, ἀπτής* (ἐν δωρ. ἐπιγρ.) "ὁ μὴ πίπτων, μὴ ὑποκείμενος εἰς πτῶσιν", *πέσος* (γεν. *πέσους*), τὸ "τὸ πτῶμα", *πέσημα,* ἐν ἀττ. ἐπιγρ. *πέσωμα,* τὸ "πτῶσις", *πτῶμα,* τό, *πτῶσις,* ἡ "τὸ «πέσιμο», ἡ πτῶσις", *προπετής* "ὁ πίπτων ἢ κλίνων πρὸς τὰ ἐμπρός, «σκυφτός», ἐπιρρεπής", *εὐπετής* "ὁ πίπτων καλῶς ἢ εὐκόλως, εὐχερής, ἄνετος, εὐνοϊκός", *πότμος,* ὁ "πᾶν ὅ,τι πίπτει εἴς τινα, ὁ κλῆρος, ἡ μοῖρα" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pra-pat-=ἐπείγεσθαι, ὁρμᾶν, καταρρίπτειν, pátman- οὐδ.=πτῆσις, ἀτραπός, ὁδὸς (πβ. *πότμος, ποταμός*), λατ. petō= ἐπέρχομαι, ἐπιτίθεμαι, ζητῶ νὰ φθάσω τι, impetus ἀρσ.=ὁρμή, ὁρμητικὴ κίνησις, ἀλβ. perpjetë (: *προπετής*)=κατωφερής, κρημνώδης, ἀπότομος· ρ. *pet-=πίπτειν καὶ ἵπτασθαι, βλ. *πέτομαι·* πβ. *πίτυλος, ποταμός.*

1 **πίσος,** ὁ "εἶδος ὀσπρίου, τὸ πίσον, «μπιζέλι»" (> λατ. pisum) : λ. ξένη (θρακ.-φρυγ. ;).

2 **πίσος,** τὸ (πληθ. **πίσεα,** τὰ) "λειμών", βλ. *πῖδύω.*

πίσσα, ἀττ. **πίττα,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πίσσα", *πισσόω,* ἀττ. *πιττόω* "ἀλείφω τι διὰ πίσσης", *πιττάκιον,* τὸ "πινακίδιον πρὸς γραφήν, δελτίον, ἔμπλαστρον" (> λατ. pittacium) : ἐκ τοῦ **πικjα,* συγγ. τοῖς : λατ. pix, γεν. picis θηλ.=πίσσα (> ἀρχ. γερμ. peh> λιθ. pìkis), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pьcьlь, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. pьkьlь=πίσσα· ρ. *poi-, *pī-=λιπαρός, παχύς, βλ. *πίαρ, πίτυς.*

πιστεύω "ἔχω πίστιν, πιστεύω, ἐμπιστεύομαι", *πίστις,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πίστις, ἐμπιστοσύνη, πεποίθησις", *πιστὸς* "ἔμπιστος, ἀξιόπιστος, πιστός", βλ. *πείθομαι.*

πῖσυγγος (ὀρθότ. **πισσ-**), ὁ "σκυτοτόμος, ὑποδηματοποιός", ἀττ. *πεττύκια,* τὰ "μικρὰ τεμάχια δέρματος" (παράγωγον ἔκ τινος **πίσσυξ, *πέττυξ*), *πεσσυμπτον* "σκυτεῖον" καὶ *πεσσύπτη* "σκυτεύ‹τ›ρια" Ἡσύχ. : ἴσως ἔκ τινος *pékįus, γεν. *pekįéųos=βυρσοδέψης.

πίσυνος "ὁ ἔχων πίστιν (πεποίθησιν) εἴς τινα", βλ. *πείθομαι.*

πίσυρες "τέσσαρες", *πίσυρα* "τέσσαρα", βλ. *τέσσαρες.*

πίτνημι "ἐκτείνω, ἐξαπλώνω", βλ. *πετάννῦμι.*

πίτνω "πίπτω", βλ. *πίπτω.*

πιττάκιον, τὸ "πινακίδιον πρὸς γραφήν, δελτίον, ἔμπλαστρον", βλ. *πίσσα.*

πίτυλος, ὁ "ὁρμητικὴ κίνησις, ρυθμικὸν πλατάγημα τῶν κωπῶν", *πιτυλεύω* "κινοῦμαι ὁρμητικῶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ", *πιτυλίζω* "ἐκχέω τι μετὰ θορύβου, «πιτσυλίζω»" : ἐκ τοῦ *pet-, συγγ. τοῖς : λατ. petulāns=ἰταμός, θρασύς, τολμηρός, ἀνειμένος, ἀκόλαστος, ἀσελγής, petulcus=ὁ διὰ τῶν κεράτων ὠθῶν· ρ. *pet-, βλ. *πέτομαι, πίπτω.*

πίτῦρον, τὸ συνήθ. ἐν τῷ πληθ. "ὅ,τι καὶ νῦν, πίτυρον, «πίτουρο»", ἀχ. *πίσιρα* "πίτυρα" Ἡσύχ., *πήτεα* (**πητει-α*) "πίτυρα" Ἡσύχ., λακ. *πητῖται* "πιτύρινοι ἄρτοι" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ μσν. ἰρλ. caith=λατ. furfur=πίτυρον (*qᵘōti)· περαιτέρω συγγ. τοῖς : *πάσσω,* λατ. quatiō (τὸ ἑλλ. -ι- εἶναι δυσερμήνευτον).

πίτυς, -υος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πίτυς, πεύκη" : συγγ. τῷ pit τῆς διαλ. Pamir =πίτυς· ἀμφότεροι οἱ τύποι εἶναι συντετμ., συγγ. τοῖς συνθέτοις, οἷον τῷ ἀρχ. ἰνδ. pītu-dāruḥ=εἶδος πίτυος, κυρ. σημαίνει "ρητινῶδες δένδρον" (dāru : *δόρυ, δρῦς*)· IE *pītu-=ρητίνη, χυμός, πβ. λατ. pītu-īta=βλέννα, μύξα ἐκ συνάγχης, μσν. ἰρλ. īth=τὸ στέαρ, λίπος, ἀρχ. ἰνδ. pitúḥ=χυμός, τροφή· ρ. *poi-, *pĭ-, βλ. *πίαρ.* Πβ. ἰδίᾳ καὶ τὸ ἀλβ. pišε=πίτυς, δᾴς, δαδίον (*pĭt-s-įā ;), λατ. pīnus, -ūs (-ī) θηλ.=πίτυς, πεύκη, ἀγρία πίτυς (*pic-snos ;). Πβ. *πίσσα, πίαρ.*

πιφαλλίς, ἡ "εἶδος πτηνοῦ", βλ. *πῖπος.*

πιφαύσκω "καθιστῶ τι φανερόν, δηλῶ, φανερώνω", βλ. *φάος.*

πίφρημι (τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ **ἐσ-πιφράναι** "εἰσάγειν, εἰσφέρειν") : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. bi-bhar-ti=φέρει (α' πληθ. bibhṛmáḥ=**πίφραμεν*)· προσέτι μέλλ. *-φρήσω* (πβ. *εἰσφρῆναι* "εἰσάξαι" Ἡσύχ.), ἀορ. *-έφρησα.* Βλ. *φέρω.*

πίων "παχύς, λιπαρός", βλ. *πίαρ.*

πλάγιος "ὅ,τι καὶ νῦν, πλάγιος, λοξός", βλ. *πέλαγος.*

πλάδος, τὸ "ὑγρασία, σῆψις, «μούχλιασμα», ἀτονία, χαλαρότης", *πλαδαρὸς*

"ὑγρός, νοτερός, βροχερός", *πλαδάω* "εἶμαι πλαδαρός, ὑγρός, χαλαρός, χαῦνος, γίνομαι ἀδρανής" : μᾶλλον συγγ. τῷ λεττ. peldu, peldêt=κολυμβᾶν· ρ. *pelē-d-, πβ.*peleu-d- ἐν τοῖς : λατ. palūs, -ūdis=ἕλος, τέλμα, ἀρχ. γερμ. fliozzan, νεογερμ. fliessen=ῥέειν, λιθ. plaudžu, plausti=πλύνειν.

πλάζω (*πλανzδω, *πλαγγjω), μέλλ. **πλάγξω**, ἀόρ. παθ. **ἐπλάγχθην** "πλήττω, κτυπῶ, ἀποπλανῶ τινα ἐκ τῆς ὀρθοῦ ὁδοῦ", *πλαγκτὸς* "ὁ περιπλανώμενος, ἀκατάστατος, παράφρων" (πβ. *πλαγκταὶ πέτραι* ἢ *Πλαγκταὶ=Συμπληγάδες*) : συγγ. τοῖς : λατ. plangō=πλήττω, κτυπῶ· θρηνῶ, ὀλοφύρομαί τινα μεγαλοφώνως, ἀγγλοσαξ. flacor=ἱπτάμενος, «πετῶν» (ἐπὶ βέλους)· ρ. *plāg-, προσέτι *plāq-, βλ. *πλήσσω*. Πβ. *πλάνος*.

πλάθανος, ὁ, **πλαθάνη,** ἡ καὶ **πλάθανον,** τὸ "πλατεῖα σανίς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔπλαθον ἄρτους, πλακοῦντας κ.τ.τ., «πλαστήρι»" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "βάσις κατάλληλος πρὸς ὄπτησιν (διὰ «ψήσιμο») ἢ πρὸς σχηματοποίησιν (διὰ «πλάσιμο»)", συγγ. ἐνεστῶτί τινι μετὰ τοῦ dh- ἐκ τῆς ρ. *pelā-= ἐκτείνειν, ἁπλώνειν (βλ. *πέλανος*), πβ. *κορο-, πηλο-πλάθος*, ὁ "ὁ πλάθων τὸν πηλόν, κεραμεύς, κατασκευαστὴς πηλίνων ἀγγείων)" καὶ *πλάσσω* "ὅ,τι καὶ νῦν, πλάττω, πλάθω, σχηματίζω" (ὅ ἰδέ).

πλᾱθω "προσεγγίζω, πλησιάζω", βλ. *πέλας*.

πλαίσιον, τὸ "ἐπίμηκες τετράπλευρον σχῆμα ἢ σῶμα" : συγγ. τοῖς : λιθ. at-si-plaitaū=καθιστῶ ἐμαυτὸν εὐρύν, κομπάζω, ἀλαζονεύομαι, μετὰ τοῦ s- : splintù, splìsti=εὐρύνεσθαι· ρ. *plait-, *plit- παρὰ τῷ *plat-, βλ. 1 *πλατύς*.

πλάνος, ὁ, **πλάνη,** ἡ "ἡ περιπλάνησις, παρέκβασις, παραπλάνησις, ἀπάτη", *πλάνος* ὡς ἐνεργ. "ὁ παραπλανῶν, ἐξαπατῶν", ὡς παθ. "ὁ περιπλανώμενος", *πλανάω* "κάμνω τι(νὰ) νὰ πλανηθῇ, ὁδηγῶ τι(να) ἔξω τοῦ ὀρθοῦ δρόμου, ἀποπλανῶ", μέσ. *πλανάομαι* "περιπλανῶμαι, παραπλανῶμαι", *πλάνης, -ητος*, ὁ, ἡ "ὁ περιπλανώμενος" (*πλάνητες ἀστέρες*, οἱ "οἱ περιπλανώμενοι ἀστέρες, πλανῆται", πβ. *ἀπλανεῖς* "οἱ μὴ περιπλανώμενοι [ἀπλανεῖς] ἀστέρες" : συγγ. τῷ νορβ. flana=περιτρέχειν ἐφ' ἁμάξης ἢ ἵππου· μᾶλλον εἶναι συγγ. τῇ ρ. *pelā-=ἐκτείνεσθαι, βλ. *πέλανος, πλάξ*.

πλάξ, γεν. **πλακός,** ἡ "πᾶν τὸ ἐπίπεδον καὶ ἀναπεπταμένον πρᾶγμα, ἐπίπεδος χῶρος, πεδιάς, ἐπιφάνεια θαλάσσης, ὠκεανός, ἐπίπεδος κορυφὴ βουνοῦ, πλάξ, «πλάκα»", *πλάκινος* "ὁ κατεσκευασμένος ἐκ πλακῶν", *πλακόεις, -εσσα, -εν* "πλατύς, ἐπίπεδος", *πλακοῦς* (ἐνν. *ἄρτος*), -οῦντος, ὁ "πλατὺ ζυμαρικόν, «πίττα»" (> λατ. placenta), *πλακώδης* "πλατύς, ἐπίπεδος" : ἐκ τοῦ *plaq-s =ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. flā, πληθ. flœr=τὸ κατώτατον ἐπίπεδον μέρος ἀποκρήμνου βράχου, πβ. flō θηλ.=στρῶμα, θέσις, ἀρχ. γερμ. fluoh (νεογερμ. Flühe)=ἀπόκρημνος βράχος· λατ. placeō=ἀρέσκω τινί, placidus=ἐπίπεδος, ἰσόπεδος, ὁμαλός, ἥσυχος, σιωπηλός, plācō=ἰσοπεδώνω, καταπραΰνω, μσν. ἰρλ. lecc=λιθίνη πλὰξ (*plq-nā), ἴσως καὶ λιθ. plókščias=ἐπίπεδος, ὁμαλός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ploskъ=ἐπίπεδος (*plāt-sqo- ἢ *plāq-sqo-)· ρ. *plā-q- (πβ. *pelāg-, βλ. *πέλαγος*) ἐπεκτετ. τύπος τῆς ρ. *pelā-=ἐκτείνειν, ἁπλώνειν, βλ. *πέλανος*, πβ. *πλάζω, πλάνος*.

πλάσσω (*πλαθjω, φθογγολογικῶς ἐξ ἐπιδράσεως τῶν ῥημ. τύπων μετὰ χαρακτῆρος οὐρανικοῦ, ὡς *ταράσσω* : *ταραχή*), ἀόρ. **ἔπλασα,** παθ. **ἐπλάσθην,** πρκ. **πέπλασμαι** "σχηματίζω τι ἐκ μαλακῆς μάζης (ἐξ εὐπλάστου ὕλης),

δίδω εἴς τι σχῆμα καὶ μορφήν, πλάθω, διαπλάσσω" (ἀρχικῶς ἐπὶ ἐπαλείψεως ἢ ἐπὶ κτυπήματος τοῦ πηλοῦ [ἢ ἄλλης τινὸς μαλακῆς οὐσίας] διὰ τῆς παλάμης, πβ. *κατα-, ἐμ-πλάσσω* "ἐπιχρίω, ἐπαλείφω", *ἔμπλαστρον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἔμπλαστρον, ἀλοιφή"), *πλαστὸς* "ὁ πλασθείς, ἐσχηματισμένος, οὐχὶ γνήσιος, πλαστός", *πλάσμα*, τὸ "πᾶν τὸ πλασθὲν (σχηματισθὲν) ἐκ πηλοῦ ἢ κηροῦ, εἰκών, εἴδωλον, ὁμοίωμα" *πλάστης, -ου*, ὁ (θηλ. *πλάστειρα*) "ὁ πλάσσων, σχηματίζων, τεχνίτης ἐργαζόμενος μὲ πηλὸν ἢ κηρόν" : τὸ dh- τοῦ ἐνεστ. ἐκ τῆς ρ. *pelā=ἐκτείνειν, ἁπλώνειν, πβ. *κορο-πλάθος* "ὁ πλάθων προπλάσματα ἀγαλματίων", *πλάθανος*, ὁ "πλατεῖα σανίς, ἐφ' ἧς ἔπλαθον ἄρτους, πλακοῦντας κ.τ.τ." (δ ἰδέ)· ὀνόματ. τύπος *παλάθη*, ἡ "εἶδος πλακοῦντος κατεσκευασμένου ἐκ καρπῶν ὁμοῦ συμπεπιεσμένων".

πλάστιγξ, ἰων. **πλήστιγξ, -ιγγος,** ἡ "ἡ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ράβδου τοῦ ζυγοῦ γλωττίς, τὸ δισκάριον τῆς «ζυγαριᾶς», μικρὸν ὄστρακον ὀστρέου" : μᾶλλον, ὡς τὸ *παλαστή*, ἡ "ἡ παλάμη τῆς χειρός", (δ ἰδέ), εἶναι συγγ. τῷ *πλάτη*, ἡ "τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης", ρ. *plat- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *pelā-=ἐκτείνειν, ἁπλώνειν, βλ. *πλατύς*. — Ἡ λ. *πλάστιγξ* ἐν τῇ σημ. τοῦ "μάστιξ" (Αἰσχύλ.) συσχετίζεται μᾶλλον πρὸς τὸ *πληγή, πλήσσω*.

πλαταγή, ἡ, **πλαταγών, -ῶνος,** ἡ "ὁ κρότος, θόρυβος", *πλαταγέω, πλατάσσω* "χειροκροτῶ, κροτῶ", *πλαταγώνιον*, τὸ "τὸ πλατὺ πέταλον τοῦ μήκωνος ἢ τῆς ἀνεμώνης", *πλαταγίζω*, δ. γρ. *πλατυγίζω* "κτυπῶ τὸ ὕδωρ διὰ τῶν πτερύγων (ἐπὶ τῆς νήσσης)" : κατὰ μετασχημ. ἐκ τοῦ *πάταγος* (*πατάσσω* κ.τ.λ.) κατὰ τὸ *πλήσσω, πληγή*.

πλάτη (δωρ. **πλάτᾱ**), ἡ "τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης, ἡ κώπη, τὸ πλοῖον" (*ὠμο-πλάτη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ὠμοπλάτη") : συγγ. τοῖς : *πλάτος, πλατύς*. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *πλάτανος*, ἡ "τὸ «πλατάνι», ἡ πλάτανος" (μᾶλλον ὡς σημαῖνον "ὁ ἔχων πλατεῖς κλάδους, πλατέα φύλλα"· ἐπίσης *πλατάνιστος*, ἡ "ἡ πλάτανος" καὶ τὰ περιεκτικά : *πλατανιστής*, ὁ, *πλατανών*, ὁ "δάσος ἐκ πλατάνων")· *πλαταμών, -ῶνος*, ὁ "πᾶν πλατὺ σῶμα" : ἀρχ. ἰνδ. prathimán- ἀρσ.=πλάτος, ἔκτασις.

πλᾶτις, -ιδος (δωρ.), ἡ "ἡ σύζυγος" (Ἀριστοφ.) : μᾶλλον εἶναι συγγ. τοῖς : *πελάτης*, ὁ, *πελάτις*, ἡ, *πλησίος* (βλ. *πέλας*).

πλάτος, -εος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πλάτος" (ἀντὶ τοῦ **πλέτος* κατὰ τὸ *πλατύς*) :=ἀρχ. ἰνδ. práthas- οὐδ.=πλάτος, κυμβρ. lled=ὡσ.· πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plesna=πέλμα ποδὸς (*plet-s-nā). Βλ. 1 *πλατύς*.

πλατυγίζω, δ. γρ. *πλαταγίζω* "κτυπῶ τὸ ὕδωρ διὰ τῶν πτερύγων (ἐπὶ τῆς νήσσης)", βλ. *πλαταγή*.

1 **πλατύς, -εῖα** (ἰων. **-έα**), **-ύ** "ὅ,τι καὶ νῦν, πλατύς, εὐρύς, ἐπίπεδος", *πλατύτης, -ητος*, ἡ "εὖρος, πλάτος", *πλατύνω* "ποιῶ τι πλατύ, εὐρύνω" : ἐκ τοῦ *plt(h)ús =ἀρχ. ἰνδ. pṛthúḥ=μακρός, πλατύς, εὐρύς, εὐρύχωρος, gall. litu-, πβ. λιθ. platùs=πλατύς· τοπων. *Πλάταια, Πλαταιαί* : ἀρχ. ἰνδ. pṛthivī́ θηλ.=γῆ (κυρ. ἡ εὐρεῖα), gall. Letavia· πβ. ἀρχ. ἰνδ. práthati=ἐκτείνει, ἁπλώνει, pṛtháh ἀρσ.=ἡ παλάμη, ἀρμ. lain=πλατὺς (*plₜ̥no-), ἀρχ. ἰρλ. lethaim= =ἐκτείνω, letha=πλατύτερος, θετ. lethan=πλατὺς (=ἀρμ. lain), leithe= ὦμος (*pletjā), ἀρχ. γερμ. flado=πλακοῦς χρησιμοποιούμενος κατὰ τὰς θυσίας (νεογερμ. Fladen), μσν. γερμ. vlunder, νεογερμ. Flunder=ἰχθύς τις

ἔχων σῶμα πεπλατυσμένον, λιθ. plotyti=πτύσσειν, συμπτύσσειν, plantù, plàsti=πλατύτερον (εὐρύτερον) γίνεσθαι, pletoti=ἐκτείνειν· ρ. *plāt- (*plēt-) =ἐκτείνειν (πβ. *plait-, βλ. *πλαίσιον*). Βλ. *πλάτη*, *πλάτος*, *πλήσσω*.

2 **πλατὺς** "ἁλμυρός, ὑφάλμυρος, γλυφός, πικρός": ἐκ τοῦ *pl̥tús=ἀρχ. ἰνδ. paṭuḥ=ὀξύς, κεντρίζων, (ἐπὶ ἤχου) εὐκρινής, διαπεραστικὸς (ἠλαττ. β. ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰνδ. pr̥tu-)· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. paṭati=σχίζεται, βλ. *σπάλαξ*.

πλέθρον, τὸ "μέτρον μήκους καὶ ἐπιφανείας", *πλεθριαῖος* "ὁ ἔχων τὸ μέγεθος ἑνὸς πλέθρου", βλ. *πέλεθρον*.

Πλειάδες (ὁμ. **Πληϊάδες** κατὰ μετρ. ἔκτασιν), αἱ "αἱ ἑπτὰ θυγατέρες τοῦ Ἄτλαντος καὶ τῆς Πληϊόνης, τὰς ὁποίας ὁ Ζεὺς μετεμόρφωσεν εἰς ἀστέρας, ὁ ἀστερισμὸς Πλειάδες, ἡ «πούλια»" (φθογγολογικῶς σχηματισθὲν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ *πλέω*· τὸ τέρμα τῆς λέξεως κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *Ὑάδες*· ἐπίσης *Πελειάδες*, αἱ, *πελειαί*, αἱ, κατὰ τὸ *πέλειαι*, αἱ "περιστεραί"): συγγ. τῷ νεοπερσ. parvīn=αἱ Πλειάδες, πβ. ἀβεστ. paviryaēinyas αἰτ. πληθ.=ἀστερισμός.

πλειών, -ῶνος, ὁ "ἡ χρονικὴ διάρκεια ἑνὸς ἔτους, τὸ ἔτος": συγγ. τῷ *πίμπλημι*.

πλείων "περισσότερος", βλ. *πλέων*.

πλέκω "ὅ,τι καὶ νῦν, πλέκω", ρημ. ἐπίθ. *πλεκτός*· *πλεκτή*, ἡ "σπεῖρα, σχοινίον, δίκτυον", *πλέγμα* καὶ *πλέκος*, τό, *πλόκανον*, τὸ "πᾶν τὸ πεπλεγμένον, πλέγμα, πλεκτόν", *πλοκή*, ἡ "πλέξις, πλέγμα· πλεκτάνη, ἀπάτη", *πλόκος*, *πλοχμὸς* (*πλοκσμός), *πλόκαμος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πλόκαμος, ἡ «πλεξίδα», ὁ βόστρυχος":=λατ. plicō=πτύσσω, διπλώνω (μετὰ τοῦ -i-, ἀντὶ *pleco, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ σύνθετα ap-, ex-, im-plicō), ἀλβ. pl'af= ποικιλόχρουν μάλλινον κάλυμμα (*plok̑-sqo-), ἀρχ. γερμ. flachs οὐδ., νεογερμ. Flachs=τὸ λίνον· ἐνεστ. μετὰ τοῦ -t- : λατ. plectō, -ere (=πλέκω)=ἀρχ. γερμ. flehtan, νεογερμ. flechten=πλέκειν, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pletǫ, plesti =πλέκειν (*pleq-tō;)· ρ. *plek̑-=πλέκειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *pel-=πτύσσειν, διπλώνειν, ἐν τοῖς: ἑλλ. *δίπαλτος*, γοτθ. falþan, νεογερμ. falten= πτύσσειν, διπλώνειν.

πλεονεκτέω "ἔχω μεγαλύτερον μερίδιον ἔκ τινος πράγματος, εἶμαι ὑπέρτερός τινος, ὑπερέχω, ὑπερβάλλω", *πλεονέκτης*, ὁ "ὁ πλέον ἔχων, ἐπιζητῶν ἢ ἐπιθυμῶν νὰ ἔχῃ πλείονα ἢ οἱ ἄλλοι, ἄπληστος, ἀλαζονικός", *πλεονεξία*, ἡ "ἡ ἰδιότης τοῦ πλεονέκτου, τὸ πλεονέκτημα, κέρδος, ἡ ὠφέλεια, ἐπιθυμία πρὸς κτῆσιν τοῦ μὴ ἀνήκοντος, ἀπληστία": ἐκ τοῦ *πλέον*+*ἐκτὸς* "ὃ δύναταί τις νὰ ἔχῃ" (: *ἔχω*).

πλέος "πλήρης", βλ. *πίμπλημι*.

πλεύμων, -ονος (καὶ **πνεύμων**, ὅπερ παρήχθη ἐκ τοῦ *πνέω*), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πνεύμων, «πνεύμονας», τὸ «πλεμόνι»":=ἀρχ. ἰνδ. klōman- ἀρσ., οὐδ. =ὁ δεξιὸς πνεύμων (*pl-m κατ' ἄνομ. εἰς kl-m), πβ. λατ. pulmō ἀρσ. (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ.)=πνεύμων (ἐκ τοῦ *plumōnēs)· μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου -t- : ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plušta οὐδ. πληθ. (*pleutjā), λιθ. plaũčiai ἀρσ. πληθ.=πνεύμονες. IE *pleu-mon- (*plu-mon-) κ.τ.λ.,

συγγ. τῇ ρ. *pleu=κολυμβᾶν, βλ. *πλέω* (ὅθεν *πλεύμων* σημαίνει "πνεύμων ἐπιπλέων ἐπὶ τοῦ ὕδατος").

πλευρὸν (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **πλευρά**), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πλευρά, τὸ πλευρόν", *πλευρά*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πλευρά, τὸ πλευρόν": μᾶλλον ἐκ τοῦ *πλε-Fρο-, συγγ. τῇ ρ.*pel-=ἐκτείνειν, ἁπλώνειν, βλ. 1 *πλατύς*.

πλέω (μέλλ. **πλεύσομαι, πλευσοῦμαι,** ἀόρ. **ἔπλευσα**) "ταξιδεύω διὰ θαλάσσης, ναυσιπλοῶ, πλέω": ἐκ τοῦ *πλέFω=ἀρχ. ἰνδ. plávatē=ναυσιπλοεῖ, κολυμβᾷ, ἵπταται, λατ. pluit=βρέχει (ἐκ τοῦ *plovit κατὰ τὰ σύνθετα), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plovǫ, pluti=κολυμβᾶν, ναυσιπλοεῖν· πβ. ἀρχ. ἰνδ. plavâyati =ἀφίνει τινὰ νὰ κολυμβήσῃ, κατακλύζει, πλημμυρίζει (=ἀρχ. γερμ. flouwen, flewen=πλύνειν, ἀποπλύνειν, σερβοκροατ. plòviti=βάλλειν τὸν ἵππον εἰς τὸ ὕδωρ νὰ κολυμβήσῃ, φέρειν εἰς τὸ ὕδωρ πρὸς πλύσιν, κολυμβᾶν), ἐκτετ. β. ἀρχ. ἰνδ. plāvâyati=ἀφίνει τινὰ νὰ κολυμβήσῃ, ἐπιχέει (:λιθ. plaúju=κολυμβῶ, πλύνω (*plōujō), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plavljo, plaviti=βάλλω τὸν ἵππον εἰς τὸ ὕδωρ νὰ κολυμβήσῃ, φέρω εἰς τὸ ὕδωρ πρὸς πλύσιν, πβ. *πλώω*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: ἰων. *πλόος*, ἀττ. *πλοῦς*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πλοῦς, ταξίδιον διὰ θαλάσσης"=μικρορρωσ. plov=λατ. natātiō· *πλοῖον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πλοῖον" (*ploụiom)=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fley οὐδ. =ὡσ., πβ. τοχ. Β plewe=πλοῖον. — ρ. *pleu-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *pel-= ρέειν (ἀρχικῶς ἦτο ἡ αὐτὴ ρ. μετὰ τῆς *pel(eu)-=πληροῦν, γεμίζειν, πβ. *πολύς*, *πλοῦτος* κ.τ.λ.). Βλ. προσέτι *πλάδος*, *πλεύμων*, *πλῦνω*, *πλώω*.

πλέων, πλέον (ὁμ.), **πλείων, πλεῖον** (ἀττ.· τὸ -ει- κατὰ τὸ *πλεῖστος* καὶ *μείων*), αἰολ., δωρ. **πλήων** (*plēisōn-) "περισσότερος" (συγκρ. τοῦ *πολύς*), πληθ. ὁμ., λεσβ. *πλέες* (αἰτ. *πλέας*), κρητ. *πλίες* (*plē-is-, -is-, ὡς ἐν τῷ λατ. mag-is· πβ. ἀττ. *πλεῖν* "πλέον, περισσότερον" ἀντὶ τοῦ *πλεῖς, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *πλέον*)· ὑπερθ. *πλεῖστος* "παρὰ πολύς, πλεῖστος" (*plēis-to-s): IE συγκρ. *plē-i̯os, -is-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. prấyah ἐπίρ.=κατὰ τὸ πλεῖστον, συνήθως, λατ. plūs=πλέον, περισσότερον (*plēos > *pleus, *plous κατὰ τὸ minus), ἀρχ. ἰρλ. lia=λατ. plūs, plūrēs (*plē-is), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fleiri= πλέον, περισσότερον· IE ὑπερθ. *plə-is-tós=ἀβεστ. fraēšta-, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fleistr=παρὰ πολύς· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον (ἑλλ. *πλεῖστος*, *πλή-ιστος* ἀντὶ *πλᾰ-ῑστος κατὰ τὸ *πλή-jων)· ρ. *pel-, βλ. *πίμπλημι*, *πολύς*.

πλέως "πλήρης, πεπληρωμένος", βλ. *πίμπλημι*.

πληγή, ἡ "κτύπημα, πλῆγμα, τραῦμα, πληγή", *πλῆγμα*, τὸ "κτύπημα, πλῆγμα, πληγή", βλ. *πλήσσω*.

πλῆθος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, πλῆθος, μέγας ἀριθμός, ὄχλος, λαός· ὄγκος, ποσότης· μῆκος", *πληθύνω* "καθιστῶ τι πολύ, αὐξάνω", *πληθύς*, *-ύος*, ἡ "πλῆθος", *πληθύω* "εἶμαι ἢ γίνομαι πλήρης· αὐξάνομαι, ἐκτείνομαι, ἐπικρατῶ· ἀφθονῶ", *πλήθω* "εἶμαι ἢ γίνομαι πλήρης, ἐξογκοῦμαι", *πληθώρη*, ἡ ἰων. "πλησμονή, πληθώρα, πλῆθος· κορεσμός", βλ. *πίμπλημι*.

πλήκτης, πληκτίζω, πλῆκτρον, βλ. *πλήσσω*.

πλημμελὴς "ἐλαττωματικός, πλημμελής, ἐσφαλμένος, δυσάρεστος, κακός" (κυρ. "ὁ παρὰ τὸ μέλος, διαπράττων μουσικὸν σφάλμα, παράφωνος", ἀντίθ. *ἐμμελής*), *πλημμελέω* "διαπράττω σφάλμα ἐξ ἀμελείας, σφάλλομαι", *πλημμέλεια*, ἡ "παραφωνία, σφάλμα, λάθος", *πλημμέλημα*, τό, *πλημμέλησις*, ἡ

"σφάλμα, παράπτωμα, ἁμαρτία": ἐκ τοῦ *πλὴν*+*μέλος* "παρὰ τὸ μέλος, κατὰ τῆς ἁρμονίας".

πλήμνη, ἡ "τὸ μέσον, ὁ ὀμφαλὸς τοῦ τροχοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον εἰσέρχεται ἡ ἄκρα τοῦ ἄξονος, κυρ. ἡ πλήρωσις (τὸ γέμισμα) τοῦ δρόμου": συγγ. τῷ *πίμπλημι*.

πλημῦρίς, -ίδος, ἡ "ἡ ὕψωσις τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης, πλημμύρα, πλημμυρίς", *πλήμῦρα* (*-*μῦρ̯α*), ἡ "ἡ ὑπερχείλισις τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης, πλήμμυρα, πλημμύρα": ἐκ τοῦ *πλη-* (μεταπτ. τύπος τοῦ *plō-, βλ. *πλώω*) +-*μυρις*, -*μύρᾱ*, πβ. *μύρομαι*.

πλήν, δωρ. **πλᾶν** ἐπίρ. καὶ πρόθ. "ἐκτός, πλήν": κυρ. σημαίνει "πλησίον, παρά", εἶναι δὲ αἰτ. μιᾶς ὀνοματ. ρ. **πλᾱ-*, πβ. ὁμ. *ἔμπλην* ἐπίρ. "πολὺ «κοντά», πλησίον, ἐγγύς", *πλησίον* ἐπίρ. "ὅ,τι καὶ νῦν, πλησίον, ἐγγύς", βλ. *πέλας*.

πλήρης "«γεμάτος», πλήρης, πεπληρωμένος", *πληρόω* "καθιστῶ τι πλῆρες, γεμίζω", *πλήρωμα*, τὸ "γέμισμα· πλήρωμα πλοίου· σύνολον", *πλήρωσις*, ἡ "γέμισμα, πλήρωσις, συμπλήρωσις", βλ. *πίμπλημι*.

πλησίος "ὁ ἐγγύς τινος εὑρισκόμενος, γειτονικός", *πλησίον* ἐπίρ. "ἐγγύς, «κοντά», πλησίον", *πλησιάζω* "ἔρχομαι πλησίον τινός, ἐγγίζω, πλησιάζω· συναναστρέφομαι, συνουσιάζομαι", βλ. *πέλας*.

πλήσμη, πλήσμιος, πλησμονή, βλ. *πίμπλημι*.

πλήσσω (**πλᾱ́κ̯ω*), ἀττ. **πλήττω** (ἀπρφ. παθ. **ἐκπλήγνυσθαι**), μέλλ. **πλήξω**, πρκ. **πέπληχα, πέπληγα**, ἀόρ. παθ. **πληγῆναι** καὶ δωρ. **πλᾶγῆναι** "τύπτω, κτυπῶ, πατάσσω, πλήττω, τραυματίζω, πληγώνω", *πληγή*, δωρ. *πλᾱγά*, ἡ "κτύπημα, πλῆγμα, πληγή, τραῦμα" (> λατ. plāga), *πλῆγμα*, τὸ "κτύπημα, πλῆγμα, πληγή", *πλῆκτρον*, τὸ "ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου πλήττει τίς τι, πλῆκτρον μουσικοῦ ὀργάνου, κώπη", *πλήκτης*, ὁ "ὁ πλήττων, κτυπῶν, διαπληκτιζόμενος, φίλερις", *πληκτίζω* "καταπλήττω, «ξεκουφαίνω», ζαλίζω· μέσ. διαπληκτίζομαι, μάχομαι, ἐρίζω, παίζω ἐρωτικῶς": συγγ. τοῖς: λατ. plangō, plānxī=πλήττω (διὰ τῆς χειρὸς) τὸ στῆθός μου, θρηνῶ, μσν. ἰρλ. lēn=ὀδυρμός, θρῆνος (*plakno-), lēssaim=κτυπῶ ὁρμητικῶς (*plang-sō), γοτθ. faiflōkun=αὐτοὶ ἐπένθουν, ὠδύροντο, ἀρχ. γερμ. fluohhōn=ἀπεύχεσθαι, καταρᾶσθαι, fluoh=βλασφημία, κατάρα, λιθ. plakù, plàkti=πλήττειν, κολάζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plačǫ (*plākįō), plakati=πλήττειν τὸ στῆθος, κλαίειν, θρηνεῖν, μεμψιμοιρεῖν· ρ. *plāg-, *plăg-=πλήττειν, τύπτειν (ἴσως, ὡς σημαῖνον "πλατύνειν διὰ κτυπήματος τῆς παλάμης", ἀρχικῶς ἦτο ἐπεκτετ. τύπος τῆς ρ. *pelā-=πλατύς, εὐρύς, βλ. *πέλανος*)· παραλλήλως πρὸς αὐτὰς ἔχομεν καὶ τὴν ρ. *plēq- ἐν τοῖς: λατ. plēctō=τιμωρῶ, κολάζω, λιθ. plēkiu, pliékti=πλήττειν, ραβδίζειν. Πβ. *πλάζω, δίπλαξ*.

πλίνθος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πλίνθος, «πλίθα»", *πλινθεύω* "μετασκευάζω τι εἰς πλίνθους, κατασκευάζω πλίνθους, κατασκευάζω διὰ πλίνθων, κτίζω", *πλινθεῖον*, τὸ "ὁ τόπος, ἐν ᾧ πλίνθοι πλάττονται": μᾶλλον εἶναι (προελεύσεως μὴ ΙΕ) αἰγ.

πλίσσομαι "κάμνω μεγάλα βήματα, βηματίζω ζωηρῶς" ('Οδ. ζ 318), *διαπλίσσω* "βαδίζω ἔχων τὰ σκέλη (ἀνοικτά), διασκελίζω", *ἐκπλίσσομαι* "μένω ἀνοικτός, χαίνω, ἀνοίγω (ἐπὶ τραύματος)", *πλιχάς, -άδος*, ἡ "τὸ μεταξὺ

τῶν βουβώνων μέρος", *στόμα διαπεπλιχός*, τὸ "ἐντελῶς χαῖνον (ἀνοικτὸν) στόμα", *πλίγμα*, τό, *πλίξ*, ἡ "βῆμα", *ἀμφι-πλὶξ* ἐπίρ. "μὲ ἀπομεμακρυσμένα τὰ σκέλη, μὲ μεγάλα βήματα": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. plēhatē= πορεύεται, κινεῖται, ἰρλ. sliasat=σκέλος, μηρός, sliss=ἡ πλευρά· ρ. *(s)pleiĝh-.

πλοῖον, τὸ "τὸ ἐπιπλέον σκάφος, πλοῖον", βλ. *πλέω*.

πλόκαμος, ὁ "ἡ «πλεξίδα μαλλιῶν», ὁ πλόκαμος", βλ. *πλέκω*.

πλόος ἰων., **πλοῦς** ἀττ., ὁ "ταξίδιον διὰ θαλάσσης, πλοῦς", βλ. *πλέω*.

πλοῦτος, ὁ "ἀφθονία ἀγαθῶν, πλοῦτος", *πλούσιος* "ὁ ἔχων πλοῦτον, πλούσιος, ἄφθονος", *πλουτέω* "εἶμαι πλούσιος, ἔχω πλοῦτον", *πλουτηρὸς* "ὁ πλουτίζων τι(νά)", *πλουτίζω* "κάμνω τινὰ πλούσιον": συγγ. τοῖς: ἐλλ. *πολύς*, ἀρχ. ἰνδ. purúḥ=πολύς, περαιτέρω, ὡς σημαῖνον "ἀφθονία, περίσσευμα", εἶναι συγγ. τοῖς: *πλέω*, λατ. pluit· πβ. κατὰ τὸν τύπον *τά*: ἀρχ. ἰνδ. plutáḥ=πλημυρισμένος (βλ. *πλύνω*), πολων. obfity, ἀρχαιότ. oplwity=ἄφθονος, δαψιλής.

πλῦνω, μέλλ. **πλῦνῶ**, παθ. ἀόρ. **ἐπλύθην**, πρκ. **πέπλυμαι** "καθαρίζω διὰ πλύσεως, πλύνω", *πλυτὸς* "πεπλυμένος" (=ἀρχ. ἰνδ. plutáḥ=πλημυρισμένος), *πλύσις, -εως*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πλύσις, τὸ πλύσιμον" (=ἀρχ. ἰνδ. plutiḥ=ὑπερχείλισις), *πλύμα*, τὸ "ὕδωρ, ἐν ᾧ ἔχει πλυθῆ τι, ἀπόπλυμα", *πλυνός*, ὁ "λάκκος (κοίλωμα) ἐν μαρμάρῳ, ἔνθα ἔπλυνον, σκάφη πλύσεως": ἐκ τοῦ **πλυ-ν-jω* (πβ. *κρῖνω* ἐκ τοῦ **κρĭ-ν-jω*)· ρ. *plu-, ἐξησθενωμ. β. τοῦ *pleu-, βλ. *πλέω*. Πβ. *πύελος*.

πλώω (ἀόρ. **ἔπλων**), ἰων., ἀττ. **πλωΐζω** "πλέω ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μεταχειρίζομαι πλοῖα, ἐπιδίδομαι εἰς τὴν ναυτιλίαν", *πλωτὸς* "ὁ πλέων, κολυμβῶν· ὡς παθ. ὃν δύναταί τις νὰ διαπλεύσῃ, πλωτός", *πλώϊμος* "ὁ κατάλληλος πρὸς πλοῦν, δυνάμενος νὰ πλεύσῃ", *πλωτήρ, -ῆρος*, ὁ "ναύτης, θαλασσοπόρος", *δακρυπλώειν* (Ὀδ. τ 122) "πλέειν (κολυμβᾶν) εἰς τὰ δάκρυα" (ἐκ τοῦ **δακρυπλώς*): συγγ. τοῖς: γοτθ. flōdus, ἀρχ. γερμ. flōt, fluot, νεογερμ. Flut=πλημυρίς, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. flōa, ἀγγλοσαξ. flōwan=ὑπερχειλίζειν· IE *plō[u]-, μεταπτ. τύπος τοῦ *plē[u]-, βλ. *πλημυρίς*.

πνεῦμα, τὸ "πνοή, φύσημα ἀνέμου, ἀναπνοή, ψυχή", βλ. *πνέω*.

πνεύμων, βλ. *πλεύμων*.

πνέω (ὁμ. **πνείω** κατὰ μετρ. ἔκτασιν), ἀπρφ. ἀορ. **πνεῦσαι** "ὅ,τι καὶ νῦν, πνέω, φυσῶ (ἐπὶ ἀνέμου), ἀναδίδω ὀσμήν, ἀναπνέω", *πνεῦμα*, τὸ "πνοή, φύσημα ἀνέμου, ἀναπνοή, πνοὴ ζωῆς", *πνοή*, ὁμ., ἰων. *πνοιή*, δωρ. *πνο(ι)ᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πνοή, φύσημα, ἐπὶ ζῴων (ἵππων) ἰσχυρὰ (βαθεῖα) ἀναπνοή, φρύαγμα": ἐκ τοῦ **πνεϝ-ω* (θ. *πνευ-*, πβ. *πνεῦσαι, πνεῦμα*)· περαιτέρω, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ **π-νε-υ-* (μετ' ἐρρίνου ἐνθήματος) εἶναι συγγ. τοῖς: *πεπνῦμένος* "σοφός, συνετός", *ἄμπνυε* "ἀνάπνευσον, «πάρε ἀνάσα»" (βλ. *πεπνῦσθαι*), *πινυτὸς* "σοφός, συνετός, σώφρων, νοήμων" (ὅ ἰδέ). Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

πνῖγω (παθ. ἀόρ. **ἐπνίγην**) "ὅ,τι καὶ νῦν, πνίγω, ἀποπνίγω, στραγγαλίζω, μαγειρεύω ἐντὸς κλειστοῦ ἀγγείου, βράζω ἢ ψήνω", *πνῖγος*, τό, *πνῖγμα*, τό, *πνῖγμός*, ὁ "τὸ «πνίξιμο», ὁ πνιγμός", *πνίξ, -ῖγός*, ἡ "πνιγμός, αἴσθησις πνιγμοῦ", *πνῖγηρὸς* "ὁ πνίγων, ἀποπνίγων, πνιγηρός, στενόχωρος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

πνοή, όμ., ιων. **πνοιή,** δωρ. **πνο(ι)ᾱ́,** ἡ, βλ. *πνέω.*

Πνύξ, γεν. **Πυκνός,** ἡ "τόπος ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἐγίνοντο αἱ συνελεύσεις (ἐκκλησίαι) τοῦ λαοῦ (δήμου)" : μᾶλλον εἶναι προελλ.

πόᾱ, όμ., ιων. **ποίη,** δωρ. **ποίᾱ,** ἡ "χλόη, χόρτον, «χορτάρι», «γρασίδι», χλοερὸς τόπος, πρασινάδα, λειμών" : ἐκ τοῦ *ποιϜᾱ=λιθ. píeva=λειμών· πβ. τὸ μετὰ τοῦ -ν- λακ. *ποινᾶ* "ποιᾶ" Ἡσύχ. καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐπεκτετ. ρ. *pī-d- σχηματισθέντα : *πῖδαξ, -ακος,* ἡ "ὁ «πίδακας», ἡ πηγή", *πῖσεα,* τὰ "κάθυγροι τόποι, λειμῶνες, λιβάδια".

ποδαπὸς "ἐκ τίνος χώρας, πόθεν καταγόμενος, ἀπὸ ποῦ, ὁποῖός τις, «τί λογῆς» ;" : ἐκ τοῦ *ποδ-* (ΙΕ *qᵘod=τί, βλ. *πόθεν*)+*-απὸς* (ΙΕ *-ŋqᵘos), βλ. *ἀλλοδ-απός.*

ποδεῖον, ποδεών, ποδήρης, ποδιαῖος, ποδίζω, βλ. *πούς.*

ποδοκάκ(κ)η, ἡ "ξύλινον ὄργανον βασανισμοῦ, δι' οὗ ἐδεσμεύοντο οἱ πόδες τῶν κακούργων", βλ. *κάκαλα.*

ποδώκης, -ες "ὁ ταχὺς τοὺς πόδας, ταχύπους, «γρήγορος», ταχύς", *ποδώκεια* (δοτ. πληθ. *ποδωκείῃσι* Ἰλ. Β 792), ἡ "ἡ ταχύτης τῶν ποδῶν, ταχυποδία" : *πούς*+*ὠκύς,* ἃ ἰδέ.

πόθεν, ιων. **κόθεν** "ἀπὸ ποῖον μέρος, ἀπὸ ποῦ, πόθεν ;", όμ. *πόθι,* ιων. *κόθι* "ποῦ ;", ἀττ. *ποῦ,* ιων. *κοῦ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ποῦ ;", ἀττ. *ποῖ* "πρὸς ποῖον μέρος ;" (όμ. *πόσε* "πρὸς ποῖον μέρος ; πρὸς ποῦ ;", μετὰ τοῦ -σε ἐκ τοῦ -τε =γοτθ. ƕaþ=πρὸς ποῖον μέρος ;), ἀττ. *πῇ,* δωρ. *πᾷ,* ιων. *κῇ* "εἰς ποῖον μέρος ; πρὸς τί ; πρὸς τίνα σκοπόν ; πῶς ; κατὰ ποῖον τρόπον ;", *πῶς,* ιων. *κῶς* "ὅ,τι καὶ νῦν, πῶς ;" : τύποι τοῦ ἐρωτημ. θ. *qᵘo-, *qᵘe-, *qᵘā-· πβ. ἀρχ. ἰνδ. káḥ, θηλ. kā́ (=τίς ;), ἀρμ. o (=τίς ;), ἀόρ. o-kʹ=ὁστισδήποτε, όμ. *τέο,* ἀττ. *τοῦ* "τίνος ;" (=ἀρχ. γερμ. hwes, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ceso), ἀλβ. ke=τίνα ; ποῖον ; (*qᵘom), λατ. quī (παλ. λατ. quoi), quae, quod (=ὅσκ. pui, pai, púd)=ὅστις, quom=ὅτε, ὅταν, ἀρχ. ἰρλ. cia=τίς (*qᵘei), nech=τις (*ne-qᵘo-s), γοτθ. ƕas=τίς, ƕa, ἀρχ. γερμ. hwaz=τί, λιθ. kàs (=τίς ;), kad=ἄν, ὅταν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. česo=τίς ; Πβ. *πηλίκος, ποῖος, πότε, πότερος, πόσος, πώ.*

ποθέω "σφόδρα ἐπιθυμῶ, ποθῶ, λυποῦμαι διὰ τὴν στέρησιν (ἀπώλειαν ἢ ἔλλειψιν) προσώπου ἢ πράγματός τινος, «λαχταρῶ» διά τι(να)", *πόθος,* ὁ, *πόθη,* ἡ "σφοδρὰ ἐπιθυμία, πόθος, «λαχτάρα» διά τι(να), ἔλλειψίς τινος", *ποθεινὸς* "λίαν ἐπιθυμητός, ποθητός, περιπόθητος", βλ. *θέσσασθαι.*

ποῖ "πρὸς (εἰς) ποῖον μέρος ; πρὸς τίνα σκοπόν ; ἐπὶ πόσον χρόνον ; ἕως πότε ;", βλ. *πόθεν.*

ποί (διαλ.) πρόθ. καὶ προθεματ. "εἰς, πρός" : μᾶλλον εἶναι μεταπτ. τύπος τῆς λ. *ἐπί.*

ποιέω, ἀόρ. διαλ. **ἐποίϜησε** καὶ **ἐποίϜηε** "ὅ,τι καὶ νῦν, ποιῶ, κατασκευάζω, δημιουργῶ, παράγω, συγγράφω, γράφω ποιήματα", *ποίημα,* τὸ "ἔργον, ποιητικὸν ἔργον, ποίημα, πρᾶξις", *ποίησις,* ἡ "κατασκευή, δημιουργία, παραγωγή, σύνθεσις ποιητική, ποίησις, ποίημα", *ποιητής,* ὁ "ὁ ποιῶν, συγγραφεύς, καλλιτέχνης, ποιητής" : ἔκ τινος *ποι-Ϝὸς "ὁ ποιῶν" (πβ. *ἀρτο-ποιός,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἀρτοποιός"), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. cinóti, cáyati=ἐπισωρεύει, τάσσει κατὰ σειράν, συναθροίζει, οἰκοδομεῖ, cáyaḥ ἀρσ.=ἐπισώρευσις, kāyaḥ

=σῶμα, δέμας, citiḥ θηλ.=ἐπισώρευσις, στρῶμα, cītiḥ=συλλογή, συνάθροισις, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. činъ=τάξις, σειρά, ἀξίωμα, činiti=τακτοποιεῖν, τάσσειν κατὰ σειράν, σχηματίζειν· ρ. *qᵘ̯ei-=ἐπισωρεύειν, οἰκοδομεῖν, ποιεῖν.

ποίη, ἡ "πόα, χλόη, χόρτον, πρασινάδα, «γρασίδι»", *ποιήεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἔχων ἄφθονον πόαν, ποώδης", βλ. *πόᾱ.*

ποικίλος "ὅ,τι καὶ νῦν, ποικίλος, πεποικιλμένος, πολύχρωμος, πολύπλοκος", *ποικίλλω* "ποιῶ τι ποικίλον, διαποικίλλω, ἐργάζομαί τι διὰ ποικίλων χρωμάτων, ζωγραφίζω, κεντῶ", *ποίκιλμα,* τὸ "ὕφασμα κεντημένον, κέντημα, ποικιλία": *ποικί-λος* ἢ *ποικ-ίλος* (ἐκ τοῦ **ποῖκις* καὶ **ποῖκος*) συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pēśaláḥ=κεκοσμημένος, χαρίεις, pēśaḥ ἀρσ.=μορφή, τύπος, χρῶμα, ἀρχ. γερμ. fēh=ποικίλος, λιθ. paĩšas (*poi̯kos)=κηλίς, ῥύπος· πβ. ἀρχ. ἰνδ. piśáti=ἐκκόπτει, κόπτει κανονικῶς, στολίζει, piśáḥ ἀρσ.=ἡ δορκάς, piśáṅgaḥ=ὑπέρυθρος, πυρρόχρους, τοχ. A pikiñc=γράφουν, ζωγραφίζουν, λιθ. piešiù, piẽšti=δι' ἄνθρακος («μὲ κάρβουνο») σημειώνειν γραμμάς, γράφειν, ζωγραφίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pišǫ, pьsati=γράφειν· ρ. *pei̯k̑-=χρωματίζειν διὰ ποικίλων χρωμάτων, κεντεῖν (πβ. *πικρός*)· παραλλήλως ὑπάρχει καὶ ἡ ρ. *peig- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pinktē (ἀχρ. ῥήμ.)=ζωγραφίζει, piṅgaḥ, piṅgaláḥ=ὁ ἔχων τὸ ὑπέρυθρον χρῶμα πυρὸς (πβ. *πίγγαλος,* ὁ "εἶδος σαύρας", *πίγγαν* "νεόσσιον. Ἀμερίας. γλαυκὸν" Ἡσύχ.), λατ. pingō, pīnxī, pictum, -ere=ζωγραφίζω.

ποιμήν, -ένος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ποιμήν, βοσκός", *ποίμνη,* ἡ, νεώτ. *ποίμνιον,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ποίμνιον, ἀγέλη κτηνῶν, «κοπάδι»", *ποιμαίνω* "ὁδηγῶ εἰς τὴν βοσκὴν τὸ ποίμνιον, βόσκω ποίμνην, εἶμαι ποιμήν, φυλάσσω, προφυλάσσω, τρέφω, διατρέφω, διευθύνω, καταπραΰνω, ἐξαπατῶ", *ποιμάνωρ, -ορος,* ὁ "ὁ ποιμὴν (ἀρχηγός, ἡγεμὼν) λαοῦ (κατὰ τὸ *ποιμὴν ἀνδρῶν*)": ἐκ τοῦ **πωιμὴν* (IE *pōimēn), συγγ. τῷ λιθ. piemuõ=ποιμήν· πβ. ἀρχ. ἰνδ. pāti=προφυλάσσει, φρουρεῖ, προστατεύει, gō-pāḥ ἀρσ.=ποιμήν, pāyáḥ=ὁ προφυλάσσων, pāláḥ ἀρσ.=φρουρός, ποιμήν, nṛ-pītiḥ=προστασία ἀνδρῶν, nṛ-p-aḥ=προστάτης ἀνδρῶν, βασιλεύς, ἀρμ. hauran=ποίμνιον (*pə-tro- ἢ *pā-tro-), hoviv=ποιμὴν (*oṷi-pā-). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *πῶϋ,* γεν. *πώεος,* τὸ "ποίμνιον προβάτων, ποίμνη" (*pōi̯u=πᾶν ὅ,τι προφυλάσσεται, πβ. ἀρχ. ἰνδ. pāyúḥ=ὁ προφυλάσσων)· *πῶμα, -ατος,* τὸ "κάλυμμα, σκέπασμα, πῶμα" ἐκ τοῦ *pō-mn̥, πβ. ἀρχ. ἰνδ. pātram οὐδ.=δοχεῖον, θήκη=γοτθ. fōdr οὐδ.=ὁ κολεός, ἡ θήκη, ἀρχ. γερμ. fōtar=κάλυμμα, περίβλημα (νεογερμ. Futter=ὑπόρραμμα, «φόδρα»· τροφή)· ρ. *pō(i)-, *pī-=βόσκειν κτήνη, προφυλάσσειν, προστατεύειν.

ποινή, ἡ "πρόστιμον πληρωνόμενον ὑπὸ τοῦ φονέως εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος, ὅπερ ἀπήλλασσεν αὐτὸν παντὸς διωγμοῦ, ἀνταπόδοσις, ἀνταμοιβή, τιμωρία, ἐκδίκησις" (> λατ. poena): ἐκ τοῦ IE *qᵘ̯oinā=ἀβεστ. kaēnā=τιμωρία, ἐκδίκησις, λιθ. kaina=ἀξία, τιμή, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. cena=τιμή, πβ. μσν. ἰρλ. cin, γεν. cinad=χρέος (*qᵘ̯inu-t-s)· ρ. *qᵘ̯ei-=πληρώνειν, λαμβάνειν ἐκδίκησιν, ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. cáyatē=λαμβάνει ἐκδίκησιν, ἐκδικεῖται, τιμωρεῖ, βλ. *τίνω, τῑμή.* — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἄποινα,* τὰ "τὰ λύτρα, ἡ ἀνταμοιβή, ἀποζημίωσις" (ὃ ἰδέ), ὁμ. *νήποινος* "ἀτιμώρητος, ἀνεκδίκητος".

ποῖος, ἰων. **κοῖος** "ὁποῖός τις, ποίου εἴδους, «τί λογῆς» ;", *ποιότης, -ητος, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ποιότης" : μᾶλλον ἐκ τοῦ **ποῖϜος* (IE *qᵘ̯ŏiu̯os, *qᵘ̯ĕ-oiu̯os ἐκ τοῦ *qᵘ̯o-+oiu̯os=βάδισμα, πορεία, δρόμος, πβ. *τοῖος, ἀλλοῖος, ὁμοῖος*)· ἀντίστοιχον εἶναι τὸ γοτθ. ƕaiwa ἐπίρ.=πῶς ;

ποιπνύω (ἀόρ. **ἐποίπνῦσα**) "ἀσθμαίνω, πνευστιῶ, λαχανιάζω, σπεύδω, ἐνεργῶ δραστηρίως" : συγγ. τοῖς : *πνέω, πεπνῦσθαι* (μετ' ἐπιτατ. διπλασ., ὡς τά : *ποιφύσσω, δαιδάλλω*).

ποιφύσσω "πνέω, φυσῶ δυνατά, ρωθωνίζω, «ροχαλίζω»", *ποίφυγμα*, τὸ "δυνατὸν φύσημα, «ρουθούνισμα, ροχάλισμα»", βλ. *φῦσα*.

πόκος, ὁ "ἔριον προβάτου ἀκατέργαστον, τολύπη ἐρίου", βλ. *πέκω*.

πόλεμος καὶ **πτόλεμος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πόλεμος, μάχη", *πολεμέω* "ἔχω πόλεμον, διεξάγω πόλεμον, μάχομαι, πολεμῶ", *πολεμίζω* καὶ *πτολεμίζω* "πολεμῶ", *πολεμικὸς* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τὸν πόλεμον, πολεμικός, ἱκανὸς (ἐπιτήδειος) εἰς τὸν πόλεμον, ἐχθρικός", *πολέμιος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πόλεμον, ἐχθρικός, πολέμιος", *πολεμόω* "καθιστῶ τινα πολέμιον (ἐχθρικόν)", βλ. *πελεμίζω*.

πολεύω, πολέω, βλ. *πέλω*.

πολίζω "ἱδρύω (κτίζω) πόλιν, ἱδρύω ἀποικίαν εἴς τινα χώραν κτίζων πόλιν", βλ. *πόλις*.

πολιὸς "ὑπόλευκος, φαιός, ψαρός, γέρων", βλ. *πελιτνός*.

πόλις, γεν. ἰων., δωρ. **-ιος,** ἀττ. **-εως,** ἡ, ὁμ., κυπρ. **πτόλις,** ἡ (πβ. θεσσ. *πτολίαρχοι* καὶ *π(τ)όλεμος*· οἱ ἀρχικοὶ φθόγγοι *πτ-* ἴσως ἐχρησιμοποιοῦντο ἀρχικῶς μετὰ φωνῆεν) "ὅ,τι καὶ νῦν, πόλις, πολιτεία", *πολῖτης*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πολίτης", *π(τ)ολίπορθος* καὶ *πτολιπόρθης* "ὁ πορθῶν (κυριεύων, καταστρέφων) πόλεις", *πολιοῦχος*, δωρ. *πολιᾱοχος* "ὁ ἔχων (προστατεύων) πόλιν τινά, πολιοῦχος", ὑποκορ. *πολίχνη, ἡ* "μικρὰ πόλις", *πολίχνιον*, τὸ "πολὺ μικρὰ πόλις", *πτολίεθρον*, τὸ (ἀντὶ **-εθλον* ;) "πόλις, ὀχυρὰ θέσις, φρούριον τῆς πόλεως" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pū̆r θηλ., púram οὐδ., purīḥ θηλ.=φρούριον, ἀκρόπολις, πόλις, λιθ. pilis θηλ.=φρούριον, μέγαρον, ἀνάκτορον· ἀρχικῶς ἐσήμαινε μᾶλλον "ὑψηλὸς ὀχυρὸς τόπος, εἰς ὃν καταφεύγει τις πρὸς ἀσφάλειαν"· ὡς σημαῖνον δὲ "ὀχυρωματικὸν ἔργον κατασκευαζόμενον πρό τινος θέσεως διὰ συσσωρεύσεως χωμάτων" εἶναι συγγ. τῷ λιθ. pìlti =πληροῦν, γεμίζειν.

πόλος, ὁ "σημεῖον ἀκίνητον, περὶ ὃ στρέφεταί τι, ἄξων, πόλος· γῆ ἀνοιγομένη διὰ τοῦ ἀρότρου", βλ. *πέλω*.

πόλτος, ὁ "χυλὸς ἐξ ἀλεύρου, πυκνὸς ζωμός", βλ. 2 *πάλη*.

πολύς, πολλὴ (**πόλϜja*· εἶτα ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ἰων. **πολλός,** πληθ. **πολλοί), πολὺ** (ὁμ. *πουλυ-*, π.χ. *πουλύποδος* Ὀδ. ε 432, κατὰ μετρ. ἔκτασιν) "ὅ,τι καὶ νῦν, πολύς, πολυάριθμος, συχνός, ἰσχυρός, σφοδρός, μακρός" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. purúḥ=πολύς, ἀρχ. ἰρλ. il, γοτθ. filu, ἀρχ. γερμ. filu, filo (*polu-), νεογερμ. viel=πολύς, λιθ. pilus=πλήρης, πλούσιος. IE *pelu-=πλῆθος, εἰς μεμονωμένας δὲ γλώσσας ἐξειλίχθη εἰς ἐπίθ.· τὸ *πολὺς* ἴσως κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ **παλύς*=ἀρχ. ἰνδ. purúḥ· *πολλή*=ἀρχ. ἰνδ. pūrvī. — Συγκρ. *πλέων, πλείων*, ὑπερθ. *πλεῖστος*, ἃ ἰδέ.

πολφὸς (συνήθ. κατὰ πληθ. **πολφοί,** οἱ), ὁ "εἶδος ὄψου ἢ ζυμαρικοῦ ὁμοιά-

ζοντος πρὸς τὰ λεπτὰ «μακαρόνια» ἢ τὸν «φιδέ»", *πολφοφάκη*, ἡ "ἔδεσμά τι ἐκ πολφοῦ καὶ ὀσπρίων" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πομπεύς, πομπή, πομπός, βλ. *πέμπω*.

πομφόλυξ, -υγος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πομφόλυξ, φυσαλλίς" : μᾶλλον συγγ. τῷ *πέμφιξ*· τὸ τέρμα τῆς λέξεως κατὰ τὸ *φλυξ (*οἰνό-φλυξ, -υγος, ὁ, ἡ* "ὁ ἔκδοτος εἰς τὸν οἶνον, μέθυσος")· ρ. *bhlugʷ- συγγ. τῷ λατ. fluō=ρέω, μεταπτ. τύπος *bhlegʷ-, βλ. *φλέψ*.

πόντος, ὁ "ἡ θάλασσα" (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἀτραπός, «μονοπάτι»", πβ. ὁμ. *ὑγρὰ κέλευθα* καὶ ἠλ. τοπων. *Ἀνσπόντιον*), *πόντιος*, *ποντικός* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πόντον (τὴν θάλασσαν), ἐκ τῆς θαλάσσης προερχόμενος, ἐν τῇ θαλάσσῃ ὢν (ζῶν)", *ποντίζω* "βυθίζω εἰς τὴν θάλασσαν", συνεσταλ. β.: *πάτος*, ὁ (*pn̥tos) "ἡ πεπατημένη ὁδός, ἀτραπός, τὸ «μονοπάτι», πάτημα, ἀφόδευμα", *πατέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, πατῶ, περιπατῶ, βαδίζω, καταπατῶ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pánthāḥ, γεν. patháḥ, ὀργαν. πληθ. pathibhiḥ=δρόμος, ἀτραπός, pathyā́ θηλ.=δρόμος, pāthas- οὐδ., pāthiḥ θηλ.=τόπος, ἀτραπός, ἀρμ. hun=ἀβαθὴς διάβασις, πέρασμα, δρόμος (*p'on-t'is), λατ. pōns, γεν. pōntis ἀρσ.=γέφυρα (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i), πβ. μσν. ἰρλ. āitt=τόπος, θέσις (*pōthni-), ἀρχ. πρωσσ. pintis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pǫtь=δρόμος (δευτερ. θ. μετὰ τοῦ i)· ρ. *pent(h)- πατεῖν, εὑρίσκειν, ἐν τῷ γοτθ. finþan, ἀρχ. γερμ. findan, νεογερμ. finden=εὑρίσκειν κ.τ.λ.

πόπανον, τὸ "πλακοῦς χρησιμοποιούμενος κατὰ τὰς θυσίας", βλ. 1 *πέπων*.

πόποι (ὁμ. **ὦ πόποι**) ἐπιφ. "ὤ! πῶ πῶ!, αἶσχος!", βλ. *παπαῖ*.

ποππύζω "συρίζω διὰ τῆς γλώσσης, σφυρίζω διὰ συγκεκλεισμένων τῶν χειλέων· ἐπευφημῶ, ἐπιδοκιμάζω, φωνάζω σιωπή!", *πόππυσμα*, τό, *ποππυσμός*, ὁ "τὸ σύριγμα, σφύριγμα, ὁ συριγμός" : λ. ἠχομιμ.

πορεῖν "προμηθεύειν, πορίζειν, παρέχειν", *πορεύω* "φέρω", βλ. *πείρω*.

πορθέω "καταστρέφω, ἀφανίζω, ἐρημώνω· πολιορκῶ πόλιν", *πόρθησις*, ἡ "ἐκπόρθησις (λεηλασία) μιᾶς πόλεως", *πορθητής*, ὁ, *πορθήτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ καταστρέφων, λεηλατῶν", βλ. *πέρθω*.

πορθμεῖον, πορθμεύς, πορθμός, πορίζω, βλ. *πείρω*.

πόρις, -ιος, ἡ "δάμαλις· νεαρὰ κόρη, κορασίς", *πόρτις, -ιος*, ἡ "δάμαλις, νεαρὰ κόρη, κορασίς", *πόρτις, -ιος*, ὁ "νεαρὸς υἱός", *πόρταξ, -ακος*, ἡ "δάμαλις" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pr̥thukaḥ=μόσχος, βοῦς, πᾶν ζῷον νεαρᾶς ἡλικίας, ἀρμ. ortʿ=τὸ νεογνὸν τῆς ἀγελάδος ἢ τῆς ἐλάφου (*pr̥-thu-), ἀρχ. γερμ. far, faro, νεογερμ. Färse=δάμαλις, μόσχος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zaprětьkъ=ἀβάτευτον ᾠόν· ρ. *per-=γεννᾶν, ἐν τοῖς : λατ. pariō=γεννῶ, λιθ. periù=ἐπῳάζω· κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ λατ. ferō ἐσχηματίσθη τὸ νεογερμ. gebären=γεννᾶν· ἴσως ἀρχικῶς ἦτο ἡ αὐτὴ ρ. μετὰ τῆς *per-=προσκομίζειν, προσάγειν, πορίζειν, προμηθεύειν, ἐν τοῖς : *πορεῖν*, *πέπρωται* κ.τ.λ.

πόρκης, -ου, ὁ "χρυσοῦς δακτύλιος (κρίκος) κείμενος ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ ξυλίνου στελέχους τοῦ δόρατος, ὁ ὁποῖος συνέχει τὴν σιδηρᾶν αἰχμὴν πρὸς τὸν κοντὸν τοῦ δόρατος" : ἴσως συγγ. τοῖς : λατ. parcō=φείδομαι, compescō=χαλιναγωγῶ, διὰ τῆς βίας κατέχω· ρ. *perk̑-· πβ. *πόρκος*, *πόρπη*.

πόρκος, ὁ "εἶδος ἁλιευτικοῦ δικτύου· χοῖρος" : συγγ. τῷ ἀρμ. ors=εἶδος ἁ-

λιευτικοῦ δικτύου, βρόχος· περαιτέρω μᾶλλον συγγ. καὶ τοῖς: *πόρκης, πόρπη.*

πόρνη, ἡ "ἡ «πουτάνα», πόρνη", νεώτ. *πόρνος,* ὁ "μοιχός, πόρνος": συγγ. τῷ *πέρνημι.*

πόρος, ὁ "δίοδος, διάβασις, πέρασμα, διέξοδος", βλ. *πείρω.*

πόρπη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πόρπη, περόνη, «καρφίτσα»", *πορπάω* "συνάπτω (στερεώνω) διὰ πόρπης", *πόρπαξ, -ᾱκος,* ὁ "λαβὴ ἀσπίδος· μέρος τοῦ ὁπλισμοῦ τῆς κεφαλῆς ἵππου": πιθ. προῆλθεν ἐκ τοῦ *pork-yā, συγγ. τοῖς: *πόρκης, πόρκος.*

πόρσω (Πίνδ.), ἀττ. **πόρρω** ἐπίρ. "πρὸς τὰ ἐμπρός, περαιτέρω, μακρὰν ἀπό τινος" (*πορσαίνω, πορσύνω* "παρέχω, προσφέρω, προμηθεύω, ἐφοδιάζω"): ἐκ τοῦ *porsō(d)=λατ. porrō=πρὸς τούτοις, εἰς τὸ ἑξῆς, τοῦ λοιποῦ· περαιτέρω, πρὸς τὰ ἐμπρός, συγγ. τῷ ΙΕ *per-, βλ. *πρό.*

πόρταξ, -ακος, ἡ "δάμαλις", βλ. *πόρις.*

πορφύρᾱ, ἰων. **-η,** ἡ "τὸ κογχύλιον, ἐξ οὗ παρεσκευάζετο ἡ πορφύρα· ἡ πορφυρᾶ βαφὴ ἡ λαμβανομένη ἐκ τοῦ κογχυλίου" (> λατ. purpura), *πορφύρεος,* ἀττ. συνηρ. *πορφυροῦς* "πορφυρόχρωμος, πορφυροῦς" (> λατ. purpureus): προελλ.-μικρασιατ., πβ. τὰ τοπων. *Πορφυρίς, Πορφυρεών* κ.ἄ. Πβ. *πορφύρω.*

πορφύρω (*-*φῡρjω*) "ἀναβράζω, ἐξογκοῦμαι ὡς κῦμα, κυμαίνομαι, κινοῦμαι ἀνησύχως, εἶμαι τεταραγμένος" μεθομ. (ἐξ ἐπιδράσεως τῆς σημ. τῆς λ. *πορφύρα*) σημαίνει "γίνομαι πορφυροῦς, κοκκινίζω": μετ' ἐπιτατ. διπλασ. συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. jar-bhurīti=κινεῖται, σφαδάζει, κινεῖται ταχέως ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· βλ. *φύρω.*

πός (ἀρχ., κυπρ.), **ποτί** (δωρ.) "πρός": ΙΕ *pos=λιθ. pàs=πρός, παρά· πβ. λατ. post=μετά, ὄπισθεν (*pos-ti, πβ. ante=ἀντί), ἀρχ. ἰνδ. paścā=ὀπίσω, ἀργότερον (*pos-qo-)· τὸ ὁμ., δωρ. *ποτί* ἴσως κατὰ συμφυρμὸν τῶν *προτί* καὶ *πός.* Πβ. *πρός.*

Ποσειδῶν, γεν. **-ῶνος,** ἰων. **Ποσειδέων,** αἰολ. **-ᾱων** (δωρ. **Ποτειδᾱων, -ῶν,** ἀρκ. **Ποσοιδᾶν,** δωρ. **Ποτιδᾶς** κ.τ.λ.), ὁ "ὁ Ποσειδῶν, υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ἀδελφὸς τοῦ Διός, θεὸς τῆς θαλάσσης": ἴσως ἔκ τινος κλητ. **Πότει Δᾶς* ἢ **Πότι Δᾶς* "κύριε τῆς γῆς".

πόσθη, ἡ "τὸ γεννητικὸν μόριον τοῦ ἀνδρός, πέος" πβ. *ἀκρο-βυστία,* ἡ "ἡ ἄκρα τοῦ δέρματος τοῦ ἀνδρικοῦ αἰδοίου" ἀντὶ τοῦ *ἀκρο-ποσθία.* Βλ. *πέος.*

1 **πόσις, -ιος,** ὁ "ὁ σύζυγος, ἀνήρ, νόμιμος σύζυγος": ἐκ τοῦ *potis=ἀρχ. ἰνδ. pátiḥ=κύριος, δεσπότης, σύζυγος, τοχ. A pats=ὁ σύζυγος, λατ. potis=ὁ δυνατός, ἰσχυρός (hospes=ὁ φιλοξενούμενος, ἐκ τοῦ *ghosti-potis, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. gospodь=κύριος), γοτθ. brūþ-faþs=γαμβρός, hunda-faþs=ὁ διοικῶν πλείονας τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν, ἑκατόνταρχος, λιθ. patìs, pàts=ὁ σύζυγος, viẽš-pat(i)s=ὁ κύριος. Πβ. *δεσπότης, Ποσειδῶν, πότνια.*

2 **πόσις, -ιος,** ἀττ. **-εως,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πόσις, τὸ πίνειν, ποτόν, συμπόσιον", βλ. *πίνω.*

πόσος, ἰων. **κόσος,** λεσβ. **πόσσος** (ὁμ. **ποσσ-ῆμαρ** ἐπίρ. "εἰς (ἐπὶ) πόσας ἡμέρας;") "ὅ,τι καὶ νῦν, πόσος; πόσον μέγας; πόσον πολύς;": ἐκ τοῦ *ποτjο-, μετὰ τοῦ ο, συγγ. τῷ ΙΕ *qᵘoti=πόσοι;=ἀρχ. ἰνδ. káti, λατ. quot· πβ. *qᵘeti ἐν τοῖς: ἀβεστ. čaiti=πόσοι; βρετ. pez=ὡσ.· ἀντων. θ. *qᵘo- (βλ.

πόθεν), πβ. *δσ(σ)ος*. — Τὸ ὁμ., ἀττ. *πόστος* "ποῖος κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν σειράν, πόσος κατὰ τὸν ἀριθμόν;" ἐκ τοῦ **ποσ(σ)οστός*, πβ. *πολλοστός, ὀλιγοστὸς* κ.τ.λ.

ποταίνιος "νωπός, πρόσφατος, νέος, ἀπρόοπτος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ποταμός, λεσβ. **πόταμος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ποταμός, «ποτάμι»", *ποτάμιος* "ὁ ἀνήκων εἰς ποταμόν, ἐκ ποταμοῦ λαμβανόμενος": συγγ. τοῖς: *πίπτω*, δωρ. ἀορ. *ἔπετον* "ὅ,τι καὶ νῦν, πίπτω", *πέτομαι* "ἵπταμαι, «πετῶ»"· ποταμὸς κυρ. σημαίνει "ρεῦμα ὕδατος ὁρμητικῶς καταπῖπτον".

ποτάομαι ποιητ. ἀντὶ *πέτομαι* "«πετῶ», πτερυγίζω, εἶμαι ἕτοιμος νὰ πετάξω, αἰωροῦμαι", βλ. *πέτομαι*.

πότε, δωρ. **πόκα,** ἰων. **κότε** "ὅ,τι καὶ νῦν, πότε; εἰς (κατὰ) ποῖον χρόνον;", *ποτέ*, ἰων. *κοτέ*, λεσβ. *πότα* "κατά τινα χρόνον, «κάποτε», ἄλλοτε": συγγ. τῷ ἀντων. θ. *qᵘo-, βλ. *πόθεν, πόσος, πότερος*. Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκει καὶ ἡ λ. *τί-πτε* ἐπίρ. "διατί ἀρά γε; τί τάχα", ἐπιχ. τύπος κατὰ συγκοπὴν τοῦ *τί ποτε*.

πότερος, ἰων. **κότερος** "ποῖος ἐκ τῶν δύο; τίς ἐκ τῶν δύο;": ἐκ τοῦ *qᵘo-tero-s=ἀρχ. ἰνδ. **kataráh**=πότερος, ὀσκ. **pútereipíd** τοπ. ἑν.=λατ. **in utrõque**, γοτθ. **hwaþar**=πότερος (πβ. ἀρχ. γερμ. **hwedar**), λιθ. **katràs** (=ποῖος;), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **koteryjь**=ὅστις· πβ. λατ. **uter**=πότερος, ποῖος ἐκ τῶν δύο; καὶ τὸ ὑπερθ. ἀρχ. ἰνδ. **katamáh**=ποῖος ἐκ τῶν περισσοτέρων.

ποτή, ἡ, **πότημα,** τὸ "πτῆσις, «πέταγμα»", *ποτηνός*, δωρ. *ποτανός*: "ὁ κεκτημένος πτέρυγας, πτερωτός, «πετῶν»", βλ. *πέτομαι*.

ποτήρ, ποτήριον, ποτής, πότης, βλ. *πίνω*.

ποτί "πρός, παρά", βλ. *πός*.

ποτίζω "δίδω εἴς τινα νὰ πίῃ, ποτίζω", *πότιμος* "κατάλληλος (καλὸς) πρὸς πόσιν· δροσερός, γλυκύς, εὐάρεστος", βλ. *πίνω*.

πότμος, ὁ "πᾶν ὅ,τι πίπτει εἴς τινα, ὁ κλῆρος, ἡ μοῖρα, τύχη", βλ. *πίπτω*.

πότνια (ὁμ. ὀνομ. καὶ κλητ. **πότνα** ἐκ τοῦ **ποτνja*), ἡ "ἡ κυρία (τοῦ οἴκου), ἡ σύζυγος": =ἀρχ. ἰνδ. **pátni**=ἡ κυρία, ἡ σύζυγος, πβ. *δέσποινα* καὶ λιθ. **viẽš-patni**=ἡ κυρία, οἰκοδέσποινα. Βλ. 1 *πόσις, δεσπότης*.

πούς, γεν. **ποδός,** δωρ. **πώς,** λακ. **πόρ,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πούς, τὸ «πόδι»": ἐκ τοῦ *pōd-s (ἀττ. *πούς* κατὰ τὸ *οὖς*=ἀρχ. ἰνδ. **pāt** (γεν. **padáh**), πβ. γοτθ. **fōtus** (τὸ u κατὰ τὴν κλίσιν ἐκ τῆς αἰτ. ἑν. **fōtu**, IE *pōdm κ.τ.λ.), ἀρχ. γερμ. **fuoz**, νεογερμ. **Fuss**=πούς, ἀρμ. **otk'** πληθ.=οἱ πόδες (ὀνομ. ἑν. **otn** ἐκ τοῦ *podm, ὅπερ μετέστη εἰς τὴν κλίσιν τὴν μετὰ τοῦ n), τοχ. A **pe**, B **pai** =πούς, λατ. **pēs**, γεν. **pedis**=πούς. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ποδίσκος*, ὁ, *ποδίον*, τὸ "μικρὸς πούς", *ποδεῖον, πόδειον*, τὸ "κάλυμμα (ταινία) τῶν ποδῶν", *ποδεών, -ῶνος*, ὁ "ὁ λαιμὸς ἢ τὸ στόμιον ἀσκοῦ· ἐν τῷ πληθ. τὰ ἄκρα τοῦ δέρματος ζῴων", *πόδωμα*, τὸ "ἔδαφος, πάτωμα", *ποδώκης* "ὁ ταχὺς τοὺς πόδας, ταχύπους", *ποδήρης, -ες* "ὁ φθάνων μέχρι τῶν ποδῶν", *ποδιαῖος* "ὁ ἔχων μῆκος (ἢ πλάτος ἢ ὕψος) ἑνὸς ποδός", *ποδίζω* "δένω τοὺς πόδας", *ἄπους* "ὁ ἄνευ ποδὸς ἢ ποδῶν, χωλός", *τρίπους* (ὁμ. *τρίπος*) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τρίπους, ἔχων τρεῖς πόδας". — ρ. *pod- μεταπτ. β. τοῦ *ped- (πβ. *ἑκατόν-πεδος=ἑκατόμπεδος* "ὁ ἔχων μῆκος ἑκατὸν ποδῶν" κ.τ.λ., βλ. *πεδά, πέδη, πέδιλον, πέδον, πέζα, πεζός, πηδόν, ἐπιβδαι*.

πράμος, ὁ "ὁ προηγούμενος, προϊστάμενος, ἀρχηγός", βλ. *πρόμος*.

πρᾶν ἐπίρ. "πρὸ ὀλίγου, πρίν, πρότερον", βλ. *πρωΐ*.

πρᾶνής "ὁ κεκλιμένος πρὸς τὰ ἐμπρός", βλ. *πρηνής*.

πρᾶος "ἤπιος, μαλακός, πρᾶος", βλ. *πρᾶΰς*.

πραπίς, -ίδος (συνήθ. ἐν τῷ πληθ. **πραπίδες,** αἱ), ἡ "τὸ μεταξὺ θώρακος καὶ κοιλίας διάφραγμα, ὁ νοῦς, ἡ καρδία" : ἀβεβ. προελεύσεως· ἴσως συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kr̥p-=μορφή, σχῆμα, λατ. corpus οὐδ.=σῶμα ἀνθρώπων καὶ ζῴων (*qʷr̥pes-), ἀρχ. γερμ. (h)ref=σῶμα, κοιλία (ἀγγλοσαξ. mid-hrif=τὸ μεταξὺ θώρακος καὶ κοιλίας διάφραγμα), ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ ἡ ρ. *qʷrep- (καὶ οὐχὶ *qrep-).

πράσον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, πράσον", *πρασιᾱ́*, ἰων. *-ή*, ἡ "ἡ «βραγιά», πρασιά", *πράσινος*, *πράσιος* "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ πράσου, πράσινος" : ἐκ τοῦ *pr̥som =λατ. porrum=ὡσ.

πρᾱ́σσω, ἀττ. **πρᾱ́ττω,** ἰων. **πρήσσω,** μέλλ. **πρᾱ́ξω,** πρκ. **πέπρᾱχα** καὶ **πέπρᾱγα** "περῶ, «περνῶ», διέρχομαι· πράττω, διαπράττω, ἐπιτελῶ, ἐκτελῶ, πραγματοποιῶ", *πρᾶγμα*, *πρᾶγος*, τὸ "τὸ πεπραγμένον ἔργον, ἡ πρᾶξις, τὸ πρᾶγμα", *πρακτήρ*, ἰων. *πρηκτήρ*, *-ῆρος*, ὁ, *πράκτωρ*, *-ορος*, ὁ "ὁ πράττων τι, ἐκτελεστής", *πρᾶξις*, *-εως*, ἰων. *πρῆξις*, *-ιος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πρᾶξις, ἐνέργεια, ἐκτέλεσις" : ἔκ τινος **πρᾱ-κο-* "ὁ διεισδύων, διαβιβάζων" (συγγ. τῷ *πέρᾱ*, *πέρᾱν*), πβ. δελφ. *πρᾶκος*, ὁ "ὁ καταδικασθεὶς εἰς χρηματικὸν πρόστιμον".

πρᾶΰς (**πρᾱjυς*), **πρᾱεῖα, πρᾱΰ,** νεώτ. (τὸ ὁποῖον μετέστη εἰς τὴν κλίσιν τὴν μετὰ τοῦ *ο*) **πρᾶος, πρᾶον** "ἤπιος, μαλακός, πρᾶος, ἥμερος", συγκρ. *πρᾱό-τερος*, ὑπερθ. *πρᾱότατος*· ἀττ. *πρᾱότης*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πραότης, ἠπιότης", *πρᾱΰνω* (ἰων. *πρη-*) "καθιστῶ τι πρᾶον, καταπραΰνω", *πρευμενής* "πρᾶος κατὰ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν, ἤπιος, φιλικός" (ἐκ τοῦ ἰων. **πρηΰ-μενής* : *μένος*), *πρευμένεια*, ἡ "πραότης, ἠπιότης, εὐμένεια" : ὡς σημαῖνον "ἀποδεικνυόμενος (παρουσιαζόμενος) ὡς πλήρης ἀγάπης", εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. prīṇā́ti=εὐφραίνει, τέρπει, prīyatē=εἶναι διασκεδαστικός, ἀγαπᾷ, prītáḥ=διασκεδαστικός, priyāyátē=μεταχειρίζεταί τινα φιλοφρόνως, priyáḥ=ἀγαπητὸς (priyā́ [=ἡ σύζυγος]=ἀρχ. γερμ. Frija=ἡ σύζυγος Wotans), prēmán- (*prəi-)=εὔνοια, prētár-=ὁ ἐραστής, prḗṣṭhaḥ, βεδ. práiṣṭhaḥ=ὁ φίλτατος (*prəi), γοτθ. frijōn=ἀγαπᾶν, frijōnds, ἀρχ. γερμ. friunt=φίλος, fridel=ὁ ἐρώμενος, fridu=εἰρήνη, προστασία, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prějo (δευτερ. τύπος κατὰ τὸ žějǫ κ.τ.λ. ;), prijajǫ=εἶμαι εὐνοϊκός· ρ. *prāi̯-, *prəi-, *prī-=ἀγαπᾶν, ἀρέσκειν.

πρέμνον, τὸ "τὸ κατώτατον μέρος τοῦ κορμοῦ δένδρου, ὁ κορμός" : ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. kẽras=σαθρὸς («σάπιος») κορμὸς δένδρου, kdena=ταινία ἐξ ἰτέας χρησιμοποιουμένη πρὸς δέσιν θάμνων, παλ. βουλγ. korens=ρίζα.

πρέπω "εἶμαι περίοπτος, εἶμαι πανταχόθεν καταφανής, φαίνομαι, ἐξέχω, διακρίνομαι εἴς τι, διαπρέπω· ὁμοιάζω, ἁρμόζω", *ἀρι-*, *δια-*, *ἐκ-*, *εὐ-*, *μετα-πρεπής* "διαπρεπής, διακρινόμενος μεταξὺ ἄλλων, μεγαλοπρεπής": συγγ. τοῖς : ἀρμ. erewim=γίνομαι ὁρατός, φαίνομαι, erevak=μορφή, εἰκών, eres=πρόσωπον, ὄψις (*preps-), ἀρχ. ἰρλ. richt=τύπος, μορφή (*pr̥ptu-), ἀρχ. γερμ. furben=καθαίρειν, καθαρίζειν, στολίζειν· ρ. *prep-.

πρέσβυς, -υος καὶ **-εως** «παλαιός, μέγας τὴν ἡλικίαν», πληθ. *πρέσβεις*, οἱ (θ. *πρεσβηϜ-) «οἱ γέροντες, διακεκριμένοι, ἄρχοντες, ἀπεσταλμένοι, πρεσβευταί», συγκρ. *πρεσβύτερος* «ὁ μεγαλύτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν, πρεσβύτερος, περισσότερον τιμώμενος, σεβασμιώτερος», ὑπερθ. *πρεσβύτατος* καὶ *πρέσβιστος* «ὁ γηραιότατος, τὰ μάλιστα τιμώμενος, σεβασμιώτατος» (> λατ. presbyter=ἱερεύς), ὁμ. *πρέσβα*, -ης, ἡ «ἡ σεβαστή, ἔντιμος, τετιμημένη» (κατὰ τὸ *πότνα*), *πρέσβειρα*, ἡ «σεβαστή, τετιμημένη, σεβασμία» (θηλ. τοῦ ἐν ἐπιγρ. *πρέσβων*, πβ. *πίειρα*: *πίων*), *πρεσβεῖā*, ἡ «ἡλικία πρεσβύτου, γῆρας, ἀποστολὴ πρέσβεων, πρέσβεις, ἀπεσταλμένοι», *πρεσβεῖον*, τὸ «δῶρον προσφερόμενον εἰς πρεσβύτερον εἰς ἔνδειξιν τιμῆς, ἀριστεῖον, προνόμιον (δικαίωμα) τῆς πρεσβυτικῆς ἡλικίας», *πρεσβεύω* «εἶμαι πρεσβύτερος (μεγαλύτερος) κατὰ τὴν ἡλικίαν, εἶμαι πρεσβύτατος ὅλων, εἶμαι πρεσβευτής· τιμῶ, λατρεύω», *πρεσβευτής*, ὁ «ὅ,τι καὶ νῦν, πρεσβευτής», *πρεσβύτης*, ὁ «γέρων ἀνήρ, γέρων», *πρεσβῦτις*, -ιδος, ἡ «γυνὴ ἡλικιωμένη, γραῖα», *πρέσβος*, τὸ «ἀντικείμενον σεβασμοῦ», *κατὰ πρέσβιν* «κατὰ τὴν ἡλικίαν»: μᾶλλον, ὡς σημαῖνον «ὁ προπορευόμενος κατὰ τὴν ἡλικίαν», προέρχεται ἐκ τοῦ **πρεσ-*: *πάρος*, ἀρχ. ἰνδ. puráh=πρό, πρόσθεν, ἔμπροσθεν, ἐμπρός, ἀρχ. γερμ. frist, νεογερμ. Frist=χρόνος, προθεσμία (*pres-sti-), + -*βυς*, διαλ. -*γυς*, συγγ. τῷ *βοῦς*, IE *g^{w}ōus· πβ. ἀρχ. ἰνδ. purō-gaváh=ὁ προπορευόμενος, ὁδηγός, κυρ. σημαίνει «ὁ τῶν βοῶν (ταύρων) ὁδηγός».

πρηγορεών, -ῶνος, ὁ «ὁ πρόλοβος τῶν πτηνῶν»: *πρὸ*+*ἀγείρω*, κυρ. σημαίνει «μέρος, ἔνθα συγκεντροῦται ἡ τροφὴ τῶν ὀρνέων, πρὶν κατέλθῃ εἰς τὸν στόμαχον (πρὸ τῆς πέψεως)».

πρήθω «καίω, κατακαίω, πυρπολῶ, φυσῶ», βλ. *πίμπρημι*.

πρηνής ἰων., δωρ. καὶ ἀττ. **πρᾱνής** «ὁ κεκλιμένος πρὸς τὰ ἐμπρός, μὲ τὸ πρόσωπον πρὸς τὰ κάτω, «προύμυτα», κατηφορικός», *πρηνίζω* «ρίπτω τινὰ πρηνῆ, καταστρέφω»: μᾶλλον ἐκ τοῦ **πρᾱ-νο-*, ἐπίρ. **πρᾱ-* (: *πρώ-ιος*)+ -no-, ὡς τὸ λατ. prō-nus (=πρηνής, κατωφερής) ἐκ τοῦ *prō-.

πρητήν, -ῆνος, ὁ «ἀμνὸς ἡλικίας ἑνὸς ἔτους», βλ. *πρῶτος*.

πρηών, -ῶνος, πρεών, -όνος, ὁμ., ἀττ. **πρών**, γεν. **πρῶνος**, ὁ, ὁμ. πληθ. **πρώονες**, οἱ «προεξέχων βράχος, κορυφὴ ὄρους, ἀκρωτήριον»: ἀβεβ. ἐτυμολ.

πρίαμαι, ἐν χρήσει μόνον ὁ ἀόρ. **ἐπριάμην** «ἀγοράζω»: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. krīṇā́ti=ἀγοράζει, ἀρχ. ἰρλ. crenaim=ἀγοράζω, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. krĕnuti=ἀγοράζειν· ρ. *q^{w}ris-: *q^{w}rī-.

Πρίᾱπος, ἰων. **Πρίηπος**, ὁ «ὁ θεὸς τῶν κήπων καὶ τῶν ἀμπελώνων καὶ καθόλου τοῦ ἀγροτικοῦ βίου»: μᾶλλον εἶναι ξένη λ. (ἀσιατ.;).

πρὶν (παρ' Ὁμ. καὶ **πρῖν**) «πρότερον, πρό, ἄλλοτε, πρίν»: κατὰ μετασχημ. τοῦ **πρῖς* (ἐκ τοῦ *pri-is), συγγ. τοῖς: λατ. prīscus=σεβαστὸς διὰ τὴν ἡλικίαν, παλαιός, ἀρχαῖος (*pri-is-), prior (*pri-jōs)=πρότερος· ἀντίστοιχον τὸ κρητ. *πρειν* ἀντὶ **πρεις*.

πρῖνος, ἡ «ἡ ἀειθαλὴς δρῦς, ὁ πρῖνος, τὸ «πουρνάρι»», *πρινίδιον*, τὸ ὑποκορ., *πρίνινος*, -η, -ον «ὁ κατεσκευασμένος ἐκ πρίνου, σκληρός, ἰσχυρός, τραχὺς ὡς ὁ πρῖνος», *πρινώδης*, -ες «ὅμοιος πρὸς πρῖνον, σκληρὸς ὡς ὁ πρῖνος»: μᾶλλον εἶναι προελλ.-μικρασιατ.· πβ. καρ. τοπων. *Πρίνασσος*.

πρίω «πριονίζω, διὰ πριονίου χωρίζω εἰς δύο, διαχωρίζω, κόπτω εἰς δύο,

τρίζω τοὺς ὀδόντας, δάκνω, δένω στερεῶς", *πρίων*, *-ονος*, ὁ "τὸ πριόνιον, «πριόνι»", *πρῖσμα*, τὸ "τὸ πριονισθέν, «πριονίδι»· τὸ γεωμετρικὸν πρῖσμα", *πρίστης*, *-ου*, ὁ "μέγας τις ἰχθύς, πιθ. ἐκ τοῦ εἴδους τῆς φαλλαίνης" : ἴσως συγγ. τῷ ἀλβ. priš=φθείρω, θραύω, καταστρέφω.

πρὸ "ἔμπροσθεν, ἐμπρός, ἐνώπιόν τινος· πρότερον, πρό", *πρω-πέρυσι* "προπέρυσι, «πρόπερσι»" (κατὰ ρυθμικὴν [μετρ.] ἔκτασιν) :=ἀρχ. ἰνδ. prá-=πρό, ἐμπρός, πρὸς τὰ ἐμπρός, περαιτέρω, πολὺ (prápra=ἑλλ. *προ-πρὸ* "πάντοτε ἐμπρός, ὅλως διόλου ἐμπρός, ἀκριβῶς πρότερον, ὁλοσχερῶς"), λατ. pro καὶ ἐν συνθέσει pro- (παρὰ τῷ prō-), ἀρχ. ἰρλ. ro-, γοτθ. fra-, ἀρχ. γερμ. fir- (νεογερμ. ver-), λιθ. pra-, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pro-, pra-. IE *prŏ=πρό, ἔμπροσθεν· βλ. *πρόκα*, *πρόμος*, *πρότερος* κ.τ.λ. καὶ πβ. *πρωΐ*.

πρόαρον, τὸ "ἀγγεῖον (δοχεῖον), δι' οὗ ἠρύοντο οἶνον" : *πρὸ*+*ἀρύω*.

πρόβατον, τὸ (δευτερ. τύπος, πβ. δοτ. πληθ. **πρόβασι**) "ζῷον, κτῆνος, πρόβατον", *προβάτιον*, τὸ "μικρὸν πρόβατον, «προβατάκι»", *προβατικὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς πρόβατα" : συγγ. τῷ *προβαίνω*· *πρόβατον* κυρ. σημαίνει "πᾶν τὸ προβαῖνον, τὸ βαῖνον πρὸς τὰ ἐμπρὸς (ἐπὶ κινητῶν ὄντων, ἀντίθ. *κειμήλια*)" πβ. τοχ. A śemәl=μικρὸν ζῷον, ρ. *g^{u}em-.

προβοσκίς, -ίδος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ προβοσκίς" (> λατ. promuscis) : ἐκ τοῦ *πρὸ*+*βόσκω*, κυρ. σημαίνει "μέσον πρὸς εὕρεσιν ἢ λῆψιν τροφῆς".

προίξ, γεν. **προικός,** ἡ "τὸ δῶρον, ἡ δωρεά, τὸ κατὰ τοὺς γάμους διδόμενον μερίδιον, ἡ προίξ, «προίκα»" (ἀττ. ***προῖκα*** ἐπιρ. αἰτ. "ὡς δῶρον, δωρεάν"), *προΐσσομαι* "ζητῶ δῶρον, ἐπαιτῶ", *προΐκτης*, *-ου*, ὁ "ὁ ζητῶν νὰ λάβῃ τι δωρεάν, ἐπαίτης" : ἐκ τοῦ *πρὸ*+ρ. *sik-=τείνειν τὴν χεῖρα, βλ. *ἵκω*, *ἱκέτης*.

πρόκα ἐπίρ. "εὐθύς, ἀμέσως, παραχρῆμα, ἐξαίφνης, αἰφνιδίως" : κυρ. εἶναι οὐδ. πληθ. τοῦ *pro-qo-, πβ. λατ. reciprocus=ὁ κατευθυνόμενος πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς (*re-co-+*pro-co-), procerēs, γεν. πληθ. ἀρχ. λατ. procum=οἱ πρωτεύοντες ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἄριστοι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prokъ=πόρρω, μακράν.

προμηθής, δωρ. **προμᾱθής** "ὁ προνοῶν, προνοητικός, φροντίζων περί τινος, ἀνησυχῶν διά τι, σώφρων", *προμήθεια* (δωρ. *προμᾱθείᾱ*, ἰων. *προμηθίη*), ἡ "πρόνοια, πρόβλεψις, φρόνησις, σύνεσις", *προμηθεὺς* (δωρ. *προμᾱθεύς*), ὁ "ὁ προνοητικός, προσεκτικὸς" (πβ. *Προ-*, *'Επι-μηθεύς*) : ἐκ τινος **μῆθος*, δωρ. **μᾶθος*, τὸ "φροντίς, μέριμνα", IE *mā-dh- παρὰ τῷ *men-dh-, ἐν τοῖς : *μανθάνω*, *μενθήρη*.

προμνηστῖνοι, -αι ('Οδ. λ 233, φ 230) "ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, ἀλλεπάλληλοι" : κυρ. σημαίνει "κατὰ τὸν τρόπον τῶν *προμνηστριῶν* (=προξενητριῶν)"· ἡ ἀνωτέρω σημ. δηλ. πρέπει νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, καθ' ἣν πολλαὶ γυναῖκες, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, παρήλαυνον πρὸ τοῦ προξενητοῦ κατὰ τὴν διαδικασίαν τὴν γενομένην πρὸ τῆς πραγματικῆς μνηστῆς.

πρόμος "ὁ προηγούμενος, πρῶτος", ὡς οὐσ. *πρόμος*, ὁ "ὁ πρόμαχος, ἀρχηγός", μεταπτ. β. *πράμος* ('Αριστοφ. Θεσμ. 50)=ὡσ. : *πρόμος* ἐκ τοῦ *pro-mo-s=ὀσκ. promom=λατ. prīmum, γοτθ. fram ἐπίρ.=μακρότερον, περαιτέρω (λατ.-κοινὸν γερμ. framea=δόρυ)· *πράμος* ἐκ τοῦ *prₑmos=γοτθ. fruma=πρῶτος, πρότερος, μσν. γερμ. frum=δεινός, ἐπιτήδειος, νεογερμ.

fromm=εὐσεβής· πβ. ἀγγλοσαξ. forma, λιθ. pirmas=πρῶτος (*p$_{e}$rs-m-), λατ. prandium οὐδ.=πρόγευμα, γεῦμα (*prām-ed-ijom)· -mo- ἐπίσης ἐν τῷ λατ. prīmus=πρῶτος (*prīs-mos, πβ. prīs-cus, prīs-tinus, βλ. *πρίν*).

προνωπής "ὁ κεκλιμένος πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐπικλινής, ἐπιρρεπής", *προνώπιος* "ὁ πρὸ τοῦ τοίχου, ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου, ἔξω τῆς οἰκίας, ἐξωτερικός", *προνώπια*, τὰ "τὰ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας, πρόθυρα"· πβ. *νενώπηται* "τεταπείνωται" (Ἡσύχ.), "καταπέπληκται" (Φώτ.): ἴσως συγγ. τῇ ρ. *ne-i-=κάτω (βλ. *νειός, νείατος*) καὶ *ne-r-=κάτω (βλ. *ἔνεροι, νέρθεν*).

πρόξ, γεν. **προκός,** ἡ, **προκάς, -άδος,** ἡ "εἶδος δορκάδος· δειλός", βλ. *περκνός*.

πρὸς πρόθ. "ὅ,τι καὶ νῦν, πρός, εἰς, κατά, ἐναντίον", βλ. *προτί*.

προσάντης "ἀνωφερής, ἀπότομος, ἀπόκρημνος, σκληρός, τραχύς, ἀνιαρός, ἐχθρικός": *πρὸς+ἄντα, ἄντην*.

πρόσθε(ν) ἰων., ἀττ., **πρόσθε** μεγ., λεσβ., **πρόσθα** αἰολ., δωρ. "πρό τινος, ἔμπροσθεν, ἐμπρός, πρὸς τὰ ἐμπρός, ἄλλοτε, πρότερον", *ἔμπροσθε(ν)* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἔμπροσθεν, ἐνώπιόν τινος, πρότερον", *ἐπίπροσθε(ν)* "ἐνώπιον, ἐμπρός, ἔμπροσθεν": συγγ. τῷ ὁμ. *πρόσ(σ)ω* (ἰων., ἀττ. *πρόσω*) "ἐμπρός, πρὸς τὰ ἐμπρός, περαιτέρω, (πολὺ) μακράν", ἐκ τοῦ **προτjω*, IE *-t-i̯o-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. ápa-tya-=οἱ ἐπίγονοι κ.τ.λ. καὶ *ὄπι-θε(ν), ὄπισθε(ν)*.

πρόσφατος "νωπός, νέος, «καινούργιος», πρόσφατος": ἴσως ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ὁ νεωστὶ σφαγεὶς ἢ φονευθεὶς" (πβ. Ἰλ. Ω 757) ἐκ τοῦ *πρὸς+φατός*, IE *g^{u}hn̥-tos, βλ. *θείνω, φόνος*.

πρόσ(σ)ω ἐπίρ. "ἐμπρός, περαιτέρω, (πολὺ) μακράν", βλ. *πρόσθε(ν)*.

προταινὶ (Εὐρ. Ῥῆσ. 523), βοιωτ. **προτηνὶ** ἐπίρ. "ἔμπροσθέν τινος": ἴσως ἐκ τοῦ **πρόταινος* (ὅπερ ἐκ τοῦ **προτανjος*, ἐπίθημα *-t$_{e}$no-), *-tno-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. pra-tnáḥ=πρὸ τοῦ, πάλαι, πρότερον, παλαιά.

πρότερος "ἐμπρόσθιος, ἐμπροσθινός, πρότερος, προηγούμενος, προγενέστερος", συγκρ. *προτεραίτερος*· *προτεραῖος* "ὁ τῆς προηγουμένης ἡμέρας": ἐκ τοῦ *pro-tero (συγκρ. τοῦ *pro-, βλ. *πρό*)=ἀβεστ. fratara-=ὁ ἐμπρόσθιος, πρότερος, ἀρχ. ἰνδ. pratarám ἐπίρ.=περαιτέρω, μελλοντικῶς, τοῦ λοιποῦ· πβ. τὰ ἐκ τοῦ *prō: ἀρχ. ἰνδ. prātár=ἐνωρίς, τὸ πρωὶ (βλ. *πρωΐ*), ὀσκ. pruter pan=λατ. priusquam.

προτὶ (κρητ. **πορτὶ**) καὶ **πρὸς** (ὁμ.), **πρὸς** (ἰων., ἀττ., αἰολ.) ἐπίρ. "προσέτι, πρὸς τούτοις, ἐπὶ πλέον, ἐπιπροσθέτως", ὡς πρόθ. μετ' αἰτ. "πρός, ἐναντίον, κατά τινος" μετὰ τοπ. (δοτ.) "πλησίον, ἐγγύς, ἐπί τινος", μετὰ γεν. "πρός τι(να), ἐπί τι(να), παρά τινι, ἐνώπιόν τινος", μετ' ἀφαιρ. (γεν.) "ἔκ τινος τόπου, ἐκ μέρους τινός": ἐκ τοῦ *pro-ti=ἀρχ. ἰνδ. práti=πρός, κατά, ἐναντίον, πβ. φρυγ. *προτος* "ἀπέναντι" (μετὰ τοῦ ς ὡς ἐν τοῖς: ἄψ ([ὁ ἰδέ], λατ. ab-s), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. protivŭ=ἐναντίον· μεταπτ. β. *preti ἐν τοῖς: παμφυλ. *περτὶ* (κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ **πρετί*), λεσβ. *πρές*: λεττ. pret=κατά, ἐναντίον, πβ. λατ. preti-um οὐδ.=ἀξία, τιμή. — Τὸ *πρὸς* μᾶλλον κατὰ συμφυρμὸν τῶν *προτὶ* καὶ *πός*.

προῦμνος (νεώτ. **προῦνος**), ἡ "ἡ δαμασκηνέα", *προῦμνον*, τὸ "τὸ δαμάσκηνον" (> λατ. prūnus, -um > νεογερμ. Pflaume=δαμάσκηνον): δάνειον ἐκ τῆς Προελλ.-μικρασιατ., πβ. τὸ φρυγ. τοπων. *Πρυμνησσός*.

προυσελέω "ὀνειδίζω, καταγελῶ, ἐμπαίζω, προσβάλλω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πρόφρων, -ονος "ὁ ἔχων τὴν καρδίαν (ψυχὴν) κλίνουσαν πρὸς τὰ ἐμπρός, πρόθυμος, εὐμενής, εὔνους", *προφρονέως* καὶ *προφρόνως* "προθύμως, εὐμενῶς, εὐχαρίστως" : *πρὸ+φρήν*· **πρόφρασσα**, ἡ ('Ιλ. Κ 290 κ.τ.λ.) "ἡ πρόθυμος, εὔνους, εὐμενής" μᾶλλον ἐκ τοῦ **φρη̥-τjα*.

προχάνη, ἡ "πρόφασις, πρόσχημα" : *πρὸ+χαίνω*.

πρόχειρος, -ον "ὁ πρὸ τῶν χειρῶν τινος εὑρισκόμενος, πρόχειρος, ἕτοιμος, πρόθυμος, συνήθης, κοινός", *προχείρως* "ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ προμελέτης, ἀπερισκέπτως", *προχειρίζω* "βάλλω εἰς χεῖράς τινος, παραδίδω· μέσ. λαμβάνω εἰς χεῖράς μου, προετοιμάζω δι' ἐμαυτόν, ἐκλέγω" : ἐκ τοῦ *πρὸ χειρῶν*.

πρόχνυ ἐπίρ. "εἰς τὰ γόνατα, «γονατιστά», γονυπετῶς", βλ. *γόνυ*.

προχῶναι, αἱ "τὰ ἰσχία, οἱ γλουτοί" : μᾶλλον κατὰ συμφυρμὸν τῶν *πρωκτὸς* καὶ *κοχώνη*.

πρυλέες, -έων, οἱ "οἱ βαρέως ὡπλισμένοι πολεμισταί, πεζοὶ ὁπλῖται", κυπρ. *πρύλις, -εως*, ἡ "ὄρχησις ἐν ὅπλοις", πβ. *προυλέσι* "πεζοῖς ὁπλίταις" Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πρυμνός "ὁ ἔσχατος, τελευταῖος, ὅλως διόλου τελευταῖος", *πρύμνη*, νεώτ. ἀττ. *πρύμνᾰ*, ἡ "τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ πλοίου, ἡ πρύμνη, «πρύμη»" (ἐκ τοῦ *πρύμνη νηῦς* 'Ιλ. Η 383· πβ. *πρύμνηθεν* ἐπίρ "ἐκ τῆς πρύμνης", *πρυμνήτης*, ὁ "ὁ κυβερνήτης, πηδαλιοῦχος") : ἴσως συγγ. τῇ ρ. *pru (δευτερ. τύπος τοῦ *pro, βλ. *πρό*) ἐν τῷ *δια-πρύ-σιος* "διαπεραστικός", παράγωγον οἷον ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. ni-mnáḥ=ὁ κείμενος εἰς τὸ βάθος, κείμενος ἐν κοιλώματι (κάτω) : ni=κάτω.

πρύτανις, ἐν. ἀττ. ἐπιγρ., λεσβ. **πρότανις, -εως**, ὁ "ἄρχων, κυβερνήτης, πρόεδρος, ἡγεμών, πρύτανις (ἀξίωμα πολιτικὸν ἐν 'Αθήναις)", *πρυτανείᾱ*, ἰων. *-ηίη*, ἡ "προεδρία, δημόσιον ἀξίωμα ἔχον ὡρισμένην χρονικὴν διάρκειαν", *πρυτανεύω* "εἶμαι πρύτανις, κυβερνῶ" : δάνειον ἐκ τῆς Προελλ.-μικρασιατ., πβ. λυκ. epriti=σατράπης, ἐτρουσκ. purθne, eprθne=ὑπάλληλος.

πρωΐ (ὁμ.), ἀττ. **πρῴ** ἐπίρ. "ὅ,τι καὶ νῦν, πρωΐ, ἐνωρὶς τὴν πρωΐαν", ἰων. *πρώϊος*, ἀττ. *πρῷος* "ὁ πρωινός, ἐνωρὶς τὸ πρωΐ, κατὰ τὴν πρωΐαν, πρώϊμος", συγκρ. *πρῳαίτερος* (κατὰ τὸ *παλαίτερος*), ὑπερθ. *πρῳαίτατος*. ὁμ., ἀττ. *πρῴην* (**πρωϜιᾱν*), δωρ. *πρώᾱν*, *πρᾶν* (**πρωϜᾶν*, ἐνν. *ἡμέραν*) "πρὸ ὀλίγου, νεωστί, προχθές", ἐπίρ. ὁμ. *πρωϊζὰ* (οὐδ. πληθ. ὡς ἐπίρ.) "προχθὲς" (κατὰ τὸ *χθιζὰ* "χθές") : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. prā-tár=ἐνωρίς, πρωΐ, ἀρχ. γερμ. fruoi, νεογερμ. früh=ἐνωρίς, πρωΐ (=*πρῷος*). Βλ. *πρό*.

πρωκτός, ὁ "ὁ κῶλος, πρωκτός" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρμ. erastank' πληθ.=τὰ ὀπίσθια τοῦ ἀνθρώπου, ὁ κῶλος (*prə̑kto-).

πρών, γεν. **πρῶνος**, ὁ "προεξέχων βράχος, κορυφὴ ὄρους", βλ. *πρηών*.

πρώξ, γεν. **πρωκός**, ἡ, πληθ. **πρῶκες**, αἱ "σταγών, σταγόνες", βλ. *περκνός*.

πρωπέρυσι ἐπίρ. "προπέρυσι, «πρόπερσι»", βλ. *πρό*.

πρῷρα (ἰων. **πρῴρη** κατὰ τὸ *πρύμνη*), ἡ "τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ πλοίου, ἡ πρῷρα, «πλώρη»" (> λατ. prōra), *πρῴραθεν*, ἰων. *-ηθεν* ἐπίρ. "ἐκ τῆς πρῴρας τοῦ πλοίου, ἐκ τοῦ προσθίου μέρους", *πρῳράτης, -ου*, ὁ, *πρῳρεύς, -έως*, ὁ "ὁ ἐπὶ τῆς πρῴρας τοῦ πλοίου ἱστάμενος ἀξιωματικὸς ἢ ναύτης πρὸς ἐλεγ-

χον τοῦ πελάγους": ἐκ τοῦ **πρωϜαιρα*, *πρωϜαρια*, IE *prō-u̯-r̥i̯a, πβ. ἀρχ. ἰνδ. pravanáḥ=κατηφορικός, κατωφερής, γοτθ. frauja=ὁ κύριος, μσν. κάτω γερμ. frūwe (νεογερμ. Frau)=γυνή.

πρῶτος, δωρ., βοιωτ. **πρᾶτος** "ὅ,τι καὶ νῦν, πρῶτος", ὑπερθ. ὁμ. *πρώτιστος*, δωρ. *πράτιστος*· *πρωτεύω* "εἶμαι πρῶτος, προέχω, εἶμαι ἀνώτερός τινος", *πρωτεῖον*, τὸ "ἡ πρώτη τάξις (θέσις)": ἐκ τοῦ **προ-ατος* (κατὰ τὸ *δέκα-τος* κ.τ.λ.), ἐκ τοῦ *pro- (βλ. *πρό*), ὡς τά: ἀρχ. ἰνδ. prathamáḥ=πρῶτος, prathamām=κατὰ προτίμησιν, κατ' ἐξοχήν. — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἰων. *πρητήν*, *-ῆνος*, ὁ "ἀμνὸς ἡλικίας ἑνὸς ἔτους".

πταίρω "πταρνίζομαι, «φτερνίζομαι»", βλ. *πτάρνυμαι*.

πταίω, μέλλ. **πταίσω,** ἀόρ. **ἔπταισα,** παθ. **ἐπταίσθην** "προσκόπτω, προσκρούω, «σκοντάφτω», σφάλλομαι, ἀποτυγχάνω· μτβτ. κάμνω τινὰ νὰ προσκόψῃ (νὰ «σκοντάψῃ») ἢ νὰ πέσῃ", *πταῖσμα*, τὸ "πρόσκομμα, παραπάτημα, λάθος, σφάλμα, ἀπώλεια, ἀτύχημα, δυστύχημα, ἀτυχία", ὁμ. *ἶθυ-πτίων* (τὸ -ῑ- κατὰ μετρ. ἔκτασιν) "ἱπτάμενος κατ' εὐθεῖαν γραμμήν, ἐπὶ δόρατος", *πτίλον*, τὸ "χνουδωτὸν πτερόν, πτίλον, «πούπουλο»": ἴσως ἔκ τινος ἐπεκτετ. ρ. *ptēi-, *pti-, συγγ. τῷ *pet-=ἵπτασθαι, βλ. *πέτομαι*, *πτερόν*.

πτάξ, γεν. **πτακός,** αἰτ. **πτάκα,** ὁ, ἡ "ὁ ἐκ φόβου συστελλόμενος, δειλός", βλ. *πτοίᾱ*.

πτάρνυμαι (Ξεν. Ἀν. 3, 2, 9) καὶ **πταίρω,** μέλλ. **πταρῶ,** ἀόρ. β' **ἔπταρον** "πταρνίζομαι, «φτερνίζομαι»", *πταρμός*, ὁ, *πτόρος*, ὁ "τὸ φτέρνισμα», ὁ πταρμός": ἠχομιμ. ρ. *pster- (*psteren-) ἐν τοῖς: ἀρμ. p'ŕngam, p'ŕnčem=πταρνίζομαι, λατ. sternuō, -ere=πταρνίζομαι, ἀρχ. ἰρλ. sreod=πταρμός.

πτέλᾱς (**πτέλος** Ἡσύχ.), ὁ "κάπρος, ἀγριόχοιρος", *πτελέα* "σῦς ὑπὸ Λακώνων" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

πτελέᾱ, ἰων. **πτελέη,** ἐπιδ. **πελέᾱ,** ἡ "τὸ δένδρον ἡ «φτελιά», πτελέα" (> ἀρμ. t'eli=ὡσ.): ἴσως συγγ. τῷ λατ. tilia θηλ.=τὸ δένδρον ἡ φιλύρα (> ἀγγλ. teil > ἰρλ. teile=ὡσ.)· ἂν ἀρχικῶς ἦτο *ptel-ejā, τότε, ὡς σημαῖνον "τοὺς κλάδους ἐκτείνουσα", εἶναι συγγ. τοῖς: *πέταλος*, λατ. patulus.

πτέρις, -εως, αἰτ. -ιν, ἡ, ὀνομ. πληθ. **πτέρεις,** αἱ "ἡ «φτέρη»": συγγ. τῷ *πτερόν*, ὠνομάσθη δὲ οὕτω λόγῳ τῆς ὁμοιότητος τῶν φύλλων τοῦ φυτοῦ πρὸς πτερὰ πτέρυγος («πούπουλα»)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. parṇám οὐδ.=πτέρυξ, πτερόν, φύλλον=ἀρχ. γερμ. far(a)n, νεογερμ. Farn=ἡ «φτέρη», λιθ. sparnas=πτέρυξ, πτερύγιον· πβ. τὰ μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου t: ἰρλ. raith=ἡ «φτέρη» (*prə-ti-s), λιθ. papártis, ρωσ. páporotь=ἡ «φτέρη».

πτέρνη, εἶτα **πτέρνᾰ,** ἡ "ἡ «φτέρνα», πτέρνα, τὸ κατώτατον μέρος παντὸς πράγματος· ὁ μηρός, τὸ «μπούτι» ἢ χοιρομήριον": ἐκ τοῦ **πτηρσνᾱ*, συγγ. τοῖς: λατ. perna (*pērsnā) θηλ.=μηρός, «μπούτι», χοιρομήριον, ἀρχ. ἰνδ. pā́rṣṇiḥ (pārṣṇī)=πτέρνα, γοτθ. fairzna, ἀρχ. γερμ. fersana, νεογερμ. Ferse =πτέρνα· πβ. χεττ. parsnajezzi=γονατίζει, κάμπτεται, κυρτοῦται.

πτερόν, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πτερόν, «φτερό», ἡ πτέρυξ, «φτερούγα»", *πτέρυξ*, *-υγος*, ἡ "ἡ «φτερούγα», πτέρυξ": *πτερὸν* μᾶλλον=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pero=πτερόν· πβ. ἀρχ. ἰνδ. pátram οὐδ.=πτέρυξ, πτερόν, χεττ. pettar=πτέρυξ, ἀρμ. t'ir=πτῆσις, t'ert=φύλλον, φύλλωμα (*pter-), λατ. accipiter ἀρσ.=ἱέραξ (πβ. penna θηλ.=πτερόν, πτέρυξ, ἐκ τοῦ *pet-nā, ἀρχ. ἰρλ. ēn

=πτηνόν, ἐκ τοῦ *pet-nos), ἀρχ. κυμβρ. eterin=πτηνόν, ἀρχ. γερμ. fedara (νεογερμ. Feder)=πτερὸν (*petrā), fedarah=πτέρυξ.— IE *peter- (*peten-)= πτέρυξ· ἑλλ. *πτέρυξ* μετὰ τοῦ -υ- ἴσως ἐκ τινος θ. μετὰ τοῦ u *p(e)teru-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. patáruḥ=ἱπτάμενος (παρὰ τῷ pataráḥ)· — Τὸ *πτερύσσομαι* "κινῶ τὰς πτέρυγας καὶ κρούω αὐτὰς μετὰ ταχύτητος, πτερυγίζω" ἐσχηματίσθη κατ' ἀναλογίαν μᾶλλον πρὸς τὸ *αἰθύσσω* "σείω, σαλεύω, θέτω τι εἰς βιαίαν κίνησιν, ἀνακινῶ, ἐξάπτω". — Πβ. *πτέρις, πταίω.*

πτῆμα, -ατος, τὸ (Σοῦδα), **πτῆσις, -εως,** ἡ "τὸ «πέταγμα», ἡ πτῆσις", *πτηνός* (δωρ. *πτᾱνός*) "ὁ ἔχων πτερὰ ἢ πτέρυγας, δυνάμενος νὰ «πετᾷ»" : συγγ. τῷ *πέτομαι*· ρ. *pet(e)-, *petā-.

πτήσσω "κάμπτω, ἐμβάλλω φόβον, ἐκφοβίζω· ἀμτβ. κύπτω, συμπτύσσομαι, συστέλλομαι, «ζαρώνω» ἕνεκα φόβου", βλ. *πτοίᾱ.*

πτίλον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, πτίλον, χνουδωτὸν πτερόν, «πούπουλο»", *πτίλωσις,* ἡ "πτέρωσις", *πτιλωτός* "ὁ ἔχων πτέρυγας", βλ. *πταίω.*

πτίσσω, ἀττ. **πτίττω,** ἀόρ. **ἔπτισα,** παθ. ἀόρ. **ἐπτίσθην,** πρκ. **ἔπτισμαι** "ἐκλεπίζω, ἀποφλοιῶ («ξεφλουδίζω») δημητριακοὺς καρποὺς διὰ συνθλίψεως (κοπανίσματος), κοπανίζω, κονιοποιῶ", *πτίσμα,* τό, *πτισάνη,* ἡ "ἡ ἐκλελεπισμένη («ξεφλουδισμένη») κριθή, ἀφέψημα λαμβανόμενον ἐκ τῆς τοιαύτης κριθῆς χρησιμοποιούμενον ὡς ρόφημα", *πτίσις,* ἡ, *πτισμός,* ὁ "ἡ ἐκλέπισις, ἀφαίρεσις τοῦ φλοιοῦ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, τὸ «ξεφλούδισμα»", *περιπίσματα,* τά "τὰ ὑπολείμματα ἐκ τῆς ἀποπιέσεως τῶν σταφυλῶν, «τσίπουρα»" (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **περι-πτίσματα*) : μᾶλλον προῆλθεν ἐκ τοῦ **πτινσ-jω,* συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pináṣṭi=συντρίβει, κονιοποιεῖ, piṣṭáḥ=ἀλεσμένος, ὡς οὐσ. οὐδ.=τὸ ἄλευρον, λατ. pīnsō, pīsō, -ere=ἀλέθω, συντρίβω, κοπανίζω, pistor ἀρσ.=ἐργαλεῖον, δι' οὗ κοπανίζει τις τοὺς κόκκους, μυλωθρός, ἀρτοποιός, pīla (*pins-lā) θηλ., pīsō ἀρσ.=ἰγδίον, «γουδί», pīlum οὐδ.=κόπανος χρησιμοποιούμενος πρὸς κονιοποίησιν, «γουδοχέρι», ἀκόντιον, pistillum οὐδ.=ἐργαλεῖον, δι' οὗ τρίβει τις, «γουδόχερο», μσν. κάτω γερμ. vīsel =ἰγδίον, λιθ. paisýti=διὰ κτυπήματος ἀφαιρεῖν τὴν κόνιν ἐκ τῆς κριθῆς, καθαρίζειν τὴν κριθήν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pьsę καὶ pьchaję, pьchati=ὠθεῖν, κρούειν, pьšeno=ἄλευρον· ρ. *pis-· πβ. *παίω.*

πτοίᾱ, ἰων. **πτοίη** (ἀττ. ***πτόᾱ**), ἡ "φόβος, τρόμος, «τρομάρα», ταραχή, ἔκπληξις ἐκ φόβου" (**πτωϜιᾱ,* πβ. *Λητὼ Πτῴᾱ, Ἀπόλλων Πτῷος*), *πτο(ι)έω* (ἀόρ. λεσβ. *ἐπτόασεν*) "ὅ,τι καὶ νῦν, πτοῶ, καταπτοῶ, ἐμποιῶ τρόμον, ἐκφοβίζω, ταράσσω", παθ. *πτο(ι)εῖσθαι* (ἀόρ. **ἐπτοάθης** Εὐρ. Ἰ. Α. 586) "καταλαμβάνεσθαι ὑπὸ φόβου, φοβεῖσθαι, διατελεῖν ἐν ταραχῇ, ταράσσεσθαι" : **πτω-,* μεταπτ. τύπος τοῦ **πτᾱ-* τοῦ ἐν τῷ ὁμ. (Ἰλ. Θ 136) γ' δυϊκ. ἀορ. (*τὼ δ' ἵππω δείσαντες*) *κατα-πτήτην* "(οἱ δύο δὲ ἵπποι φοβηθέντες) «ἐζάρωσαν» ἕνεκα φόβου", μτχ. πρκ. *πεπτηώς, -ῶτος* "κεκυφώς, συνεσταλμένος, «ζαρωμένος»" (Ὀδ. ξ 354· χ 362)· *ptā-=καταπίπτειν > κύπτειν, συστέλλεσθαι ἕνεκα φόβου, ἀθυμεῖν, ἡ κυρ. βάσις τῆς ρ. *pet=ἵπτασθαι, πίπτειν, βλ. *πέτομαι, πίπτω.* — Πβ. τὸν διὰ τοῦ οὐρανικοῦ συμφ. ἐπεκτετ. τύπον *πτήσσω* (**πτᾱκ-jω,* πβ. μέλλ. *πτήξω,* ἀόρ. *ἔπτηξα,* δωρ. *ἔπτᾱξα*) "ἐμβάλλω φόβον, ἐκφοβίζω· ἀμτβ. κύπτω, συμπτύσσομαι, συστέλλομαι, «ζαρώνω» ἕνεκα φόβου", ἐξησθενωμ. β. (*ptə-): μτχ. ἀορ. β' *καταπτακών*

(Αἰσχύλ. Εὐμ. 252), *πτάξ*, γεν. *πτακός*, αἰτ. *πτᾶκα*, ὁ, ἡ "δειλὸς" (Αἰσχύλ. Ἀγ. 137)· μεταπτ. β.: *πτώξ*, γεν. *πτωκός* "ὁ φεύγων ἕνεκα φόβου, δειλός", ὡς οὐσ. *πτώξ*, ὁ "λαγωός, λαγός", *πτωκάς*, *-άδος*, ἡ "ἡ ἕνεκα φόβου «ζαρωμένη» (συστελλομένη), περίτρομος", ὁμ. *πτώσσω* (**πτωσκjω*) "συστέλλομαι («ζαρώνω») ἕνεκα φόβου, φοβοῦμαι, τρέπομαι εἰς φυγήν", *πτωσκάζω* (**πτωκ-σκ-αζω*) "συστέλλομαι ἕνεκα φόβου, φοβοῦμαι, τρέπομαι εἰς φυγὴν" (Ἰλ. Δ 372 *πτωσκαζέμεν* ἀπρφ., δ. γρ. *πτωκαζέμεν*), *πτωχὸς* "ὁ συστελλόμενος, «ζαρώνων» ἕνεκα φόβου, ταπεινός, πενιχρός", ὡς οὐσ. *πτωχός*, ὁ "ὁ κύπτων > ἐπαίτης", *πτωχεία*, ἰων. *πτωχηΐη*, ἡ "τὸ ἐπαιτεῖν, ἡ ἐπαιτεία", *πτωχεύω* "ἐπαιτῶ, εἶμαι ἐπαίτης, εἶμαι πτωχός". Συγγ. εἶναι μᾶλλον τῷ ἀρμ. t'ak'-čim, ἀορ. t'ak'eay=κρύπτομαι.

πτολεμίζω, πτόλεμος, βλ. *πελεμίζω*.

πτολίαρχος, πτολίεθρον, πτολίπορθος, πτόλις, βλ. *πόλις*.

πτόρθος, ὁ "νέος βλαστός, «βλαστάρι», παραφυάς, νέος κλάδος, κλάδος": ἴσως (ἂν οἱ ἀρχικοὶ φθόγγοι [πτ-] δὲν προϋποθέτουν ἀρχικὸν τύπον μετὰ τοῦ πτ-, πβ. *π[τ]όλεμος*, *π[τ]όλις*) εἶναι συγγ. τῷ ἀρμ. ort' (θ. μετὰ τοῦ ο) =ἄμπελος, κλῆμα.

πτύγμα, τὸ "δίπλωμα, πτυχή", *πτυκτὸς* "διπλωτός, διπλωμένος", *πτύξ*, γεν. *πτυχός*, ἡ "ἡ πτυχή", βλ. *πτυχή*.

πτύον, νεώτ. ἀττ. **πτέον,** τὸ "τὸ «φτυάρι λιχνίσματος», πτύον": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. fowen (κοινῷ γερμ. *fawjan)=κοσκινίζειν, σῖτον καθαρίζειν, ἀρχ. ἰνδ. pávatē, punā́ti=καθαρίζει, ἀποκαθαίρει, pávanam οὐδ.=κόσκινον.

πτύρω (**πτῠρjω*) "καταπτοῶ, τρομοκρατῶ, ἐκφοβίζω· παθ. πτοοῦμαι, φοβοῦμαι, τρομάζω", *πτυρτικὸς* "ὁ εὐκόλως καταπτοούμενος", *πτύρμα*, τό, *πτυρμός*, ὁ "ἡ πτόησις, φρίκη": ἀσαφές· ἴσως προέκυψεν ἐκ τοῦ ἤχου τοῦ παραγομένου ἐκ χειρονομιῶν, οἷον τὸ γερμ. purr.

πτύσσω "διπλώνω, πτύσσω, περιβάλλω", βλ. *πτυχή*.

πτυχὴ (μεθομ.), ἡ, ἀρχαιότ. ***πτύξ,** γεν. **πτυχός,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πτυχή, «δίπλα», δίπλωμα, στρῶμα, φύλλον (ἐκ μετάλλου), πινακίς· φάραγξ, «λαγκάδι», χαράδρα, πτυχαὶ τῶν νεφῶν εἰς τὸ στερέωμα", *πτύσσω* (μέλλ. πτύξω) "ὅ,τι καὶ νῦν, πτύσσω, διπλώνω, περιβάλλω", *πτυκτίον* (κατ' ἀνομ. *πυκτίον*), τὸ "πινακὶς πρὸς γραφήν, πτυσσόμενον (διπλωμένον) βιβλίον": ἴσως ἐκ τοῦ *pǝ-ughā (*πτύσσω* ἐκ τοῦ *pǝ-ughi-jō), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. py-ú̥kṣṇa-=ἐπικάλυμμα (θήκη) τόξου (*pi-=ἐπί: IE *epi, *opi, βλ. *ἐπί*, *ὄπιθε[ν]*, πβ. *πιέζω*), ū́hati=ὠθεῖ, σχηματίζει ραβδώσεις.

πτύ́ω (μέλλ. **πτύ́σω** καὶ **πτύ́σομαι,** ἀόρ. **ἔπτυσα**) "ὅ,τι καὶ νῦν, πτύω, «φτύνω»", *πτύαλον*, *πτύελον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πτύελον", *πῡτίζω* (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **πτῡτίζω*) "συνεχῶς πτύω, ἀποπτύω ὕδωρ ἐκ τοῦ στόματός μου" (> λατ. pȳtissō): ἐκ τοῦ *pjū-jō (πβ. τὴν τροπὴν τῶν φθόγγων πτ- εἰς φθ- καὶ ψ- ἐν τοῖς: δωρ. *ἐπι-φθύσδω* "πτύω πρός τι" Θεόκρ., *ψύττει* "πτύει" Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ṣṭhī́vati, kṣī́vati (Dhātup.)=πτύει, ἀποπτύει, ἀρμ. t'uk'=πτύελον, t'k'anem=πτύω, ἀποπτύω, λατ. spuō, -ere=πτύω, ἀποπτύω, γοτθ. speiwan, ἀρχ. γερμ. spīwan=πτύειν, λιθ. spiáuju, spiáuti=πτύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pljują, pljьvati=ὡσ. — Ἠχομιμ. θ.

*sp(h)iēu-, *spjū-, *spīu-, ἅτινα ὀφείλονται εἰς τὸν ἦχον τὸν ἐκ τοῦ πτύειν παραγόμενον· πβ. *σίαλον*.

πτῶμα, τὸ "τὸ «πέσιμο», ἡ πτῶσις· ἀτυχία, συμφορά· τὸ νεκρὸν σῶμα, πτῶμα", βλ. *πίπτω*.

πτώξ "δειλός", *πτωχὸς* "ἐπαίτης", βλ. *πτοῶ*.

πύανος, ὁ, **πύανον**, τὸ "κύαμος, «κουκκί»", *Πυαν-εψία*, ἡ (**καὶ** *Πυανέψια*, τὰ) "ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὸν μῆνα *Πυανεψιῶνα*, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος" (*Πυανεψιών*, *-ῶνος*, ὁ "ὁ τέταρτος μὴν τοῦ ἀττικοῦ ἡμερολογίου") : μᾶλλον κατὰ συμφυρμὸν τῶν *κύαμος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, κύαμος, «κουκκί»" (καὶ *πανο- ἐκ τοῦ *κυανο-, πβ. *Πανόψια*=*Πυανέψια*) καὶ *κύανος*, ὁ "(κυανοῦς) χάλυψ".

πῦαρ, γεν. **πύατος**, τὸ "τὸ πρῶτον γάλα μετὰ τὸν τοκετόν", βλ. *πῦος*.

πυγή, ἡ "ὁ γλουτός, πρωκτός, τὰ ὀπίσθια", *πυγίδιον*, τὸ "ἰσχνὰ ὀπίσθια", *καλλί-πυγος* "ὁ ἔχων ὡραίαν πυγὴν (ὡραίους γλουτούς)" : ὡς σημαῖνον "οἴδημα, ἐξόγκωμα, ὄγκος κ.τ.τ." (ἐκ τοῦ *pū-g-ā) εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pūgaḥ=σωρός, πλῆθος, ὁμάς, σύλλογος, puñjaḥ=σωρός, βῶλος, ὄγκος, πλῆθος, λιθ. pūgà=θύελλα, καταιγίς, λεττ. pauga=στιβάς, στρῶμα, προσκεφάλαιον· πβ. τὰ μετὰ τοῦ -t- : ἀρχ. ἰνδ. pūtāu, putāu (μὴ παραδεδομένον) ἀρσ. δυϊκ.=οἱ δύο γλουτοί, pupputaḥ=οἴδημα ἐπὶ τοῦ οὐρανίσκου καὶ τοῦ οὔλου, λιθ. paũtas=ᾠόν· μετὰ τοῦ -n- : *πύννος* "ὁ πρωκτός" Ἡσύχ. (τὰ δύο -νν- δι' ἐκφραστικοὺς λόγους;), λακ. *πουνιάζειν* "παιδικοῖς χρῆσθαι. πούνιον γὰρ ὁ δακτύλιος" Ἡσύχ., λεττ. puns=οἴδημα, ἐξόγκωμα· ρ. *peu-, *pŭ-=φυσᾶν, διογκοῦν, μετὰ διαφόρων ἐπεκτετ. τύπων.

πυγμή, ἡ "γρόνθος, «γροθιά», πυγμή· πυγμαχία", *πυγ-μάχος*, ὁ "ὁ διὰ τῆς πυγμῆς μαχόμενος, πυγμάχος", *πυγών*, *-όνος*, ἡ "ὁ ἀγκὼν ἢ πῆχυς τῆς χειρός· ὡς μέτρον μήκους, ἡ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ πρώτου ἁρμοῦ τῶν δακτύλων ἀπόστασις", *πυγούσιος*, *-α*, *-ον* "ὁ ἔχων μῆκος πήχεως, πηχυαῖος", βλ. *πύξ*.

πύελος (μτγν. **πύαλος**), ἡ "ἐπιμήκης σκάφη, ἐν ᾗ ἐτίθετο τροφὴ διὰ τὰ ζῷα, λουτήρ, λεκάνη, λέβης μαγειρείου· σαρκοφάγος" : κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **πλύελος*, συγγ. τῷ *πλύνω* "ὅ,τι καὶ νῦν, πλύνω".

πυθμήν, -ένος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ πυθμήν, τὸ κατώτατον μέρος οἱουδήποτε δοχείου, ὁ πάτος· κορμός, τὸ στέλεχος δένδρου, ἡ ῥίζα δένδρου· ὁ βυθὸς (πάτος) τῆς θαλάσσης" (**φιθμήν*), *πύνδαξ*, *-ακος*, ὁ "ὁ πυθμὴν (πάτος) ἀγγείου" (ἴσως δάνειον ἐκ τῆς Μακεδ., πβ. μακεδ. τοπων. *Πύδνα*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. budhnáḥ ἀρσ.=βάσις, πυθμήν, τὸ κάτω μέρος (ἑνὸς δένδρου), ἀβεστ. bŭna-=βάσις, πυθμὴν (*bhundno-), λατ. fundus ἀρσ.=πυθμὴν ἀγγείου, βυθὸς (πάτος) ποταμῶν καὶ θαλασσῶν, γήπεδον, οἰκόπεδον, θεμέλιον οἰκοδομήματος, μσν. ἰρλ. bond, bonn=πέλμα τοῦ ποδός, ἀρχ. γερμ. bodam, νεογερμ. Boden=πυθμήν, ἔδαφος, δάπεδον. IE *bhudh-no-, *bhudh-mo-, *bhundh-(n)o- κ.τ.τ.

πύκα ἐπίρ. (Ἰλ. I 588) "πυκνῶς, στερεῶς, σταθερῶς· συνετῶς, σωφρόνως (*—φρονεῖν* Ἰλ. I 554 κ.τ.λ.)· ἐπιμελῶς (*—τρέφειν* Ἰλ. Ε 70)", *πυκι-* ἐν συνθέσει (*πυκι-μήδης* "συνετός, σώφρων"), ἐξ οὗ *πυκι-νός*, νεώτ. *πυκνός* "ὅ,τι καὶ νῦν, πυκνός, συμπεπυκνωμένος, στερεός· καλῶς συνηρμοσμένος, κεκλει-

σμένος, συμπαγής· συχνός, πολύς· ἰσχυρός, δεινός, εὐφυής, συνετός", *πυκάζω* "καθιστῶ τι πυκνὸν ἢ στερεόν, περικαλύπτω πυκνῶς, περιβάλλω στενῶς, στεφανώνω" : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ἄμ-πυξ*, ὁ "διάδημα τῆς κεφαλῆς περιδένον ἢ συνέχον τὴν κόμην καὶ κοσμοῦν τὸ μέτωπον τῶν γυναικῶν" (πβ. *ἀμ-πυκάζω* "περιδένω τὴν κόμην διὰ ταινίας") συγγ. τοῖς : ἀβεστ. pusā- θηλ.=διάδημα, ἀλβ. puθ=φιλῶ, κυρ. ἐναγκαλίζομαι, περικλείω στερεῶς (*puk̑ō), ἴσως καὶ τοχ. puk=ἕκαστος· ρ. *puk̑-=συνωθεῖν, συνάγειν.

πυκτεύω "εἶμαι πυγμάχος, πυγμαχῶ", *πύκτης*, ὁ "ὁ διὰ τῆς πυγμῆς μαχόμενος, πυγμάχος", *πυκτικός* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς πυγμάχους· ἔμπειρος (ἠσκημένος) εἰς τὴν πυγμαχίαν", βλ. *πύξ*.

πυκτίον, τὸ "πινακὶς πρὸς γραφήν, πτυσσόμενον βιβλίον", βλ. *πτυχή*.

πυλεών, -ῶνος, ὁ "στέφανος" : συγγ. τοῖς : *πύλιγγες* "αἱ ἐν τῇ ἕδρᾳ τρίχες. καὶ ἴουλοι, βόστρυχοι, κίκιννοι" Ἡσύχ., ἀρχ. ἰνδ. pulakaḥ=αἱ ἐπὶ τοῦ σώματος «σηκωμέναι» μικραὶ τρίχες, pulastiḥ=ὁ φέρων ἁπλῆν (ἀπέριττον) κόμην, ἀρχ. ἰρλ. ulcha=ἡ γενειάς, τὸ γένειον.

πύλη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ πύλη πόλεως· ἐν τῷ πληθ. θύραι ἔχουσαι δύο φύλλα, θύραι οἰκίας", *πυλών, -ῶνος*, ὁ "πύλη (μεγάρου, ναοῦ, πύργου κ.τ.λ.) μετὰ τοῦ περὶ αὐτὴν χώρου, προπύλαια", ἀττ. *πυλωρός*, ὁμ. *πυλαωρός*, ἰων. *πυλευρός*, ὁ "ὁ φρουρῶν (φυλάττων) τὴν πύλην, θυρωρός, φύλαξ" (βλ. *θυρ-ωρός*), *πυλόω* "ἐφοδιάζω μὲ πύλας, ἀσφαλίζω διὰ πυλῶν", *πύλωμα*, τὸ "ἡ πύλη, ὁ περὶ τὴν πύλην τόπος, ἡ εἴσοδος" : ἴσως ἐκ τοῦ *pulā, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. gōpuram (gō- μεγεθυντικὸν πρόθημα ;).

πύματος "ἔσχατος, τελευταῖος", *πύματον* καὶ *πύματα* ἐπιρ. "διὰ τελευταίαν φοράν, εἰς τὸ τέλος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. púnar=πάλιν, ὀπίσω, ἀρχ. γερμ. fona, fon, νεογερμ. von=ἀπό, ἐκ· *pu- ἠφανισμ. β. τοῦ ΙΕ *apu, ἀρκ., κυπρ., λεσβ., θεσσ. *ἀπύ* (=ἀπό), ἀρχ. γερμ. abo (=aba).

πύνδαξ, -ακος, ὁ "ὁ πυθμὴν (πάτος) ἀγγείου", βλ. *πυθμήν*.

πυνθάνομαι "ζητῶ νὰ μάθω, μανθάνω, πληροφοροῦμαι, ἀκούω", βλ. *πεύθομαι*.

πύννος, ὁ "ὁ πρωκτός". βλ. *πυγή*.

πύξ ἐπίρ. "διὰ τῆς πυγμῆς, μὲ τὴν πυγμήν, ἐν πυγμαχίᾳ, «στὶς γροθιές»" (κυρ. εἶναι ὀνομ. ἑν. ἀπολιθωθεῖσα εἰς ἐπίρ., πβ. *πύξ* "πυγμή" Ἡσύχ. καὶ *δάξ, λάξ, πάξ*), *πυγμή* (δωρ. *πυγμά*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, πυγμή, γρόνθος, «γροθιά», πυγμαχία", *πυγών, -όνος*, ἡ "ὁ ἀγκὼν ἢ ὁ πῆχυς τῆς χειρός", *πυγ-μάχος*, ὁ καὶ *πύκτης, -ου*, ὁ "ὁ πυγμαχῶν, πυγμάχος" : συγγ. τοῖς : λατ. pugnus ἀρσ.=πυγμή, γρόνθος, pugnō, -āre=ἀγωνίζομαι, μάχομαι (pugna θηλ.=πυγμαχία, μάχη), pugil ἀρσ.=πυγμάχος· ρ. *peug-=κεντεῖν δι' ὀξέος ὀργάνου, κεντρίζειν (ἐπὶ πυγμαχίας ὡς κέντησις διὰ τῆς πυγμῆς [«γροθιᾶς»] ὄντος τοῦ κονδύλου προτεταμένου), ἐν τοῖς : λατ. pungō, pupugī, pūnctum, -ere=κεντῶ δι' ὀξέος ὀργάνου, pūgiō ἀρσ.=ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον· πβ. *peuk̑- ἐν τοῖς : *πευκεδανός, πεύκη*.

πύξος, ἡ "τὸ δένδρον πύξος, «πυξάρι»", *πύξινος* "ὁ ἐκ ξύλου πύξου κατεσκευασμένος", *πυξίς, -ίδος*, ἡ "μικρὸν κιβώτιον (θήκη) ἐκ ξύλου πύξου" (> λατ. pyxis, buxis) : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λατ. λ. buxus θηλ.=ἡ πύξος, δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης.

πῦον, τό, **πύος, -εος,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πύον", *πύη*, ἡ καὶ *πύησις*, ἡ "ἡ διαπύησις, ὁ σχηματισμὸς πύου, ἡ τῶν πνευμόνων φθίσις", *πυέω* καὶ *διαπυέω* "γίνομαι πύον", *πύθω* (μέλλ. *πύσω*) "κάμνω τι νὰ σαπίσῃ, ἐπιφέρω σῆψιν· παθ. σήπομαι, σαπίζω" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. pūyati=σήπεται, «βρομάει», pūya- ἀρσ., οὐδ.=πύον, pūtiḥ=σαπρός, «σάπιος», ἀπόζων, ἀρμ. hu =πυῶδες αἷμα, λατ. pūs, γεν. pūris οὐδ.=πύον, pūteō=σήπομαι, pūtidus=σαπρός, puter=σαπρός, σαθρός, εὔθρυπτος, μσν. ἰρλ. othrach=σωρὸς κόπρου, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fūinn=σαπρός, γοτθ. fūls, ἀρχ. γερμ. fūl, νεογερμ. faul=σαπρός, ὀκνηρός, λιθ. pūti=σήπεσθαι, pūliai=πύον, piaulaĩ πληθ.= σαπρὸν («σάπιο») ξύλον· ρ. *pū-=σήπεσθαι, ἀπόζειν (ἴσως προῆλθεν ἔκ τινος ἐπιφ. pu=φεῦ).

πυός, ὁ, **πυαρ** (γεν. **πύατος**), τό, **πυετία** (**πυτία**), ἡ "τὸ πρῶτον γάλα μετὰ τὸν τοκετόν" : ἴσως συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. púṣyati=εὐδοκιμεῖ, ἐπαυξάνεται, puṣṭáḥ=εὔτραφής, ἄφθονος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. puchati=φυσᾶν, o-puchnąti= «φουσκώνειν», λιγυρ. (;) pusa=τὸ πρῶτον γάλα μετὰ τὸν τοκετόν· ρ. *peus-, *pūs-=ἐξογκώνειν, «φουσκώνειν».

πῦρ, γεν. **πυρός,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, πῦρ, «φωτιά»" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. hur (γεν. hroy)=πῦρ (*pūr ἢ *pu̯ōr, δευτερ. θ. μετὰ τοῦ o), hu-oç=κάμινος, «φοῦρνος» (*hun- ἐκ τοῦ *pu̯ōn),τοχ. A por, puwar (*pewōr)=πῦρ, χεττ. paḫḫu., γεν. paḫḫuenaš=πῦρ, ὀμβρ. pir=πῦρ (*pūr), ἀρχ. γερμ. fiur (*peu̯ōr), fuir, ἀγγλοσαξ. fȳr, γοτθ. fōn (*pu̯ōn-i), γεν. funins=πῦρ, τσεχ. pyr=ἡ διάπυρος τέφρα. IE *péu̯ōr, *punés, ἔνθα ἔχομεν θ. μετ' ἐναλλαγῆς τῶν r/n. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *πυρά*, ἐπικ. ἰων. *πυρή*, ἡ "τὸ μέρος, ἔνθα ἀνάπτεται τὸ πῦρ, ἡ ἑστία, νεκρικὴ πυρά, ἐφ' ἧς ἔκαιον τοὺς νεκρούς, ὁ τύμβος, βωμός, ἐφ' οὗ ἐτελοῦντο ἔμπυροι θυσίαι", *πυρία*, ἡ "λουτρὸν δι' ἀτμοῦ", *πυρίτης*, -ου, ὁ "ὁ ἐκ τοῦ πυρός, περὶ τὸ πῦρ καταγινόμενος", *πύρινος* "ὁ ἐκ πυρός", *πυρόω* "καίω τι διὰ πυρός, καταστρέφω διὰ τοῦ πυρός, πυρπολῶ", *πυρετός*, ὁ "καίουσα θερμότης, ζέστη, θέρμη, πυρετός", *πυρσός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πυρσός, δᾲς φλεγομένη, δαυλός, λαμπάς", *πυρρός*, ποιητ. *πυρσός* "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα πυρὸς (φλογός), πυρρόχρους, ἐρυθροκίτρινος" (*πυρσϜός, πβ. κορινθ. *ΠυρϜός* "ὄν. ἵππου [διὰ τὸ πυρρόχρουν χρῶμα]").

πῦραμίς, -ίδος, ἡ "κωνοειδὴς πλακοῦς ἐκ σίτου καὶ μέλιτος· τὸ γνωστὸν αἰγυπτιακὸν οἰκοδόμημα, ἡ πυραμίς· τὸ γεωμετρικὸν σχῆμα τῆς πυραμίδος", *πῦραμοῦς*, -οῦντος, ὁ "εἶδος πλακοῦντος ἐκ σίτου καὶ μέλιτος· ἆθλον νίκης, βραβεῖον" : ἂν ἡ λ. αὕτη εἶναι ἑλλ. καταγωγῆς, τότε προέρχεται ἐκ τοῦ *πῦραμός*, ὁ "εἶδος πλακοῦντος ἐκ σίτου καὶ μέλιτος" (πβ. *πύραμος* "...χόρτον οὕτω καλοῦσι" Ἡσύχ.), ὅπερ ἴσως ἐκ τοῦ *πυρός*, ὁ "σῖτος, «σιτάρι»" καὶ *ἀμάω* "θερίζω", δηλ. σημαίνει "ὁ θερισμὸς τῶν πυρῶν (τοῦ σίτου)".

πύργος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πύργος, φρούριον, ὑψηλὸν καὶ ὀχυρὸν οἰκοδόμημα, κατάλληλον πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως, ὄχύρωμα, ἰσχυρὰ ὑπεράσπισις, προπύργιον, τμῆμα στρατοῦ παρατεταγμένον εἰς πυκνὴν φάλαγγα", *πυργόω* "περιβάλλω διὰ πύργων, ὀχυρώνω διὰ πύργων, ἀνυψῶ εἰς μέγα ὕψος", *πυργώδης*, -ες "ὅμοιος πρὸς πύργον", *πύργωμα*, τὸ "τόπος ἐφωδιασμένος διὰ πύργων" : μᾶλλον δάνειον ἐκ τοῦ κοινοῦ γερμ. *burgs (γοτθ. baúrgs, ἀρχ. γερμ. burg, νεογερμ. Burg=πύργος, φρούριον) τῇ μεσολαβήσει βορείου

βαλκανικῆς τινος γλώσσης (μακεδ.;), ὡς ἐπίσης φαίνεται νὰ κατάγηται τὸ μικρασιατ. *Πέργαμον*, τὸ "πύργος, φρούριον" (*πέργαμα Τροίας* Στησίχ.) τῇ μεσολαβήσει τῶν Κελτῶν ἢ τῶν Μακεδόνων· πβ. καὶ *φύρκος* "τεῖχος" Ἡσύχ.· περαιτέρω συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bṛhant-=μέγας, ἀρχ. γερμ. berg, νεογερμ. Berg=ὄρος κ.τ.λ. (ρ. *bhergh-=ὑψηλός).

πύρνον, τὸ (Ὀδ. ρ 12) "σίτινος ἄρτος, «σιταρένιο ψωμί», πᾶν τὸ κατάλληλον πρὸς βρῶσιν", *πύρνος* "ψωμός" Ἡσύχ.: ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *τορύνη* "σιτῶδές τι" Ἡσύχ. (κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *τερύνᾱ), συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. čárvati=μασᾷ καλῶς, κατατρώγει, συντρίβει· ρ. *qᵘeru-.

πῦρός, δωρ. **σπῦρός,** ὁ "κόκκος σίτου, «σιτάρι»", *πυρήν, -ῆνος,* ὁ "τὸ ἐντὸς καρπῶν τινων ἢ ὀπωρικῶν ὀστεῶδες μέρος, «κουκούτσι»", *διόσ-πυρος,* ὁ (-ον, τὸ) "ὀπώρα ὁμοία πρὸς κεράσιον": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. pūraḥ= πλακοῦς, γλύκυσμα, λιθ. pūraĩ=σῖτος ἐσπαρμένος ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἀρχ. πρωσσ. pure θηλ.=ζιζάνιον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pyro=εἶδος σίτου, ἡ ζειά, τσεχ. pýr=εἶδος βοτάνης, ἡ ἄγρωστις («ἀγριάδα»), μετὰ τοῦ s- ἐπεκτετ. τύπῳ ἀγγλοσαξ. fyrs=ἄγρωστις.

πυρράζω "εἶμαι πυρρὸς (ἐρυθρός), κοκκινίζω ὡς τὸ πῦρ", *πυρράκης, -ου,* ὁ "κόκκινος", *πυρρίζω* "εἶμαι κοκκινωπός", *πυρρός* "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα πυρὸς (φλογός), πυρρόχρους, ἐρυθροκίτρινος", βλ. *πῦρ.*

1 **πυρσὸς** ποιητ. ἀντὶ **πυρρὸς** "ὁ ἔχων τὸ χρῶμα πυρὸς (φλογός), ἐρυθροκίτρινος", *πυρσαίνω* "καθιστῶ τι(να) πυρρὸν (ἐρυθρόν)", βλ. *πῦρ.*

2 **πυρσός,** ὁ "δᾲς φλεγομένη, δαυλός, λαμπάς, πυρσός", *πυρσεύω* "βάλλω πῦρ, ἀνάπτω πυρσούς, κάμνω νὰ λάμψῃ τι διὰ πυρσῶν, μεταδίδω εἰδήσεις διὰ πυρσῶν", βλ. *πῦρ.*

πῡτίζω "συνεχῶς πτύω, ἀποπτύω ὕδωρ ἐκ τοῦ στόματός μου", βλ. *πτῡ́ω.*

πῡτίνη, ἡ "λάγυνος οἴνου κεκαλυμμένη διὰ πλέγματος ἐκ κλάδων ἰτέας («λυγαριᾶς») ἢ φιλύρας («φλαμουριᾶς»)", *πῡτίναῖος* "ὁ ἐκ κλάδων ἰτέας («λυγαριᾶς») πεπλεγμένος": σκοτεινῆς ἐτυμολ.· ἴσως τὰ *π-τ-* κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ *β-τ-*, πβ. *βυτίνη* "λάγυνος ἢ ἀμίς. Ταραντῖνοι" Ἡσύχ.

πώ, ἰων. **κώ** ἐγκλιτ. μόριον, ὀργαν. "μέχρι τινὸς χρόνου, μέχρι τοῦδε > ἀκόμη, κατά τινα τρόπον, «κάπως»", κατὰ τὸ πλεῖστον μετ' ἀρνήσεως: *οὔ πω* "ὄχι ἀκόμη, κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως", ἀττ. *οὐ πώποτε* "οὐδέποτε ἕως τώρα, οὐδέποτε ἀκόμη" (δωρ. *πώ-ποκα* Ἐπίχ., λακ. *πή-ποκα*), πβ. γοτθ. hvē ὀργαν.=διά τινος, δι' οὗ, μεθ' οὗ, πάντοτε· θ. *qᵘo-, πβ. *πόθεν, πῶς.*

πώγων, -ωνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πώγων, γενειάς, γένειον": ἴσως, ὡς σημαῖνον "ὅ,τι εὑρίσκεται ἐπάνω εἰς τὸ «πηγούνι»", ἐκ τοῦ *πὸς+-γων*, συγγ. τοῖς: ἑλλ. *γένυς,* ἡ "ἡ κάτω σιαγών", λατ. gena=ἡ παρειά.

πωλέομαι, ἰων. **πωλεῦμαι** "περιφέρομαι εἴς τινα τόπον, συχνάζω", βλ. *πέλω.*

πώλευσις, ἡ "τὸ δαμάζειν (ἡμερώνειν) πώλους", *πωλεύω* "δαμάζω καὶ ἐκγυμνάζω νέους ἵππους", βλ. *πῶλος.*

πωλέω "προσφέρω πρὸς πώλησιν, πωλῶ", δωρ. *πωλᾶ* (Σώφρων), ἀττ. *πωλή* (Ἁρποκρ., Φώτ.), ἡ "πώλησις", *πώλης, -ου,* ὁ "ὁ πωλητής, πωλῶν", *πωλητής,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πωλητής· ἐν Ἀθήναις οἱ *πωληταὶ* ἦσαν δέκα ἄρχοντες, οἵτινες ἐξεμίσθουν εἰς τοὺς πλειοδότας τοὺς φόρους καὶ ἄλλας προσόδους τοῦ δημοσίου καὶ ἐπώλουν τὴν δημευομένην περιουσίαν": συγγ. τοῖς:

ἀρχ. γερμ. fāli=ὁ πρὸς πώλησιν, ὠνητὸς (*pēlio-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. falr= ὠσ. (*polo-· προσέτι ἀρχ. γερμ. feili, νεογερμ. feil=ὠνητός, ἐκ τοῦ *pēilio-;)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. pạṇatē (*pṛnatē ἐκ τοῦ *pl̥-n-)=κερδίζει ἐμπορευόμενος, ἀνταλλάσσει, ἀγοράζει, paṇah=στοίχημα, λιθ. pelnas=κέρδος, μισθός, pelnaũ, -ýti=κερδίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. plěnъ=ἡ λεία· ρ. *pel-=πωλεῖν.

πῶλος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πῶλος, «πουλάρι», μικρὸς ἢ νέος ἵππος· νεαρὸν ζῷον· παρὰ ποιηταῖς, νεανίας, νέος, νεᾶνις, μικρὰ κόρη, κοράσιον", *πωλίον*, τὸ "μικρὸς πῶλος, «πουλάρι»", *πωλεύω, πώλευσις*, ἃ ἰδέ, *πωλο-δαμνέω* "δαμάζω καὶ ἐκγυμνάζω νέους ἵππους· παιδαγωγῶ" : IE *pō[u]los, συγγ. τοῖς : ἀρμ. ul=ἡ αἴξ, amul=ἄγονος, ἄκαρπος (*an-pōlo-), ἀλβ. pël'e=ἡ φορβὰς (*pōlnā), μεταπτ. τύποι: γοτθ. fula, ἀρχ. γερμ. folo, νεογερμ. Fohlen= πῶλος, ἴσως καὶ λατ. pullus ἀρσ.=νεογνὸν ζῴου (*pulelos;)· ρ. *pō[u]-: *pŭ-, βλ. *παῖς*.

πώλυπος (καὶ **πωλύπος** δωρ.), **πῶλυψ** (Δίφιλος), **πολύπους** ἀττ., **πουλύπους** ἰων., ὁμ., ὁ "ὁ πολύπους τῆς θαλάσσης, ὀκτάπους, τὸ «χταπόδι»" (> λατ. pōlypus) : *πολὺς*+*πούς* (ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ ἁπλῆς παρετυμολ.).

1 **πῶμα,** τὸ "ποτόν", βλ. *πίνω*.

2 **πῶμα,** τὸ "κάλυμμα, σκέπασμα, «βούλωμα», πῶμα", *πωμάζω, πωματίζω* "σκεπάζω διὰ πώματος", βλ. *ποιμήν*.

πῶρος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, πῶρος, «πουρί», εἶδος μαρμάρου ὁμοίου πρὸς τὸ Πάριον κατὰ τὸ χρῶμα καὶ τὴν πυκνότητα, ἀλλ' ἐλαφροτέρου· νοσώδης ἀπόφυσις τῶν ὀστῶν", *πώρινος* "ὁ ἐκ τοῦ πώρου, πώρινος", *πωρόω* "μεταβάλλω τι εἰς πῶρον (λίθον), ἀπολιθώνω, σκληρύνω τι" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

πῶς, ἰων. **κῶς;** "κατὰ ποῖον τρόπον, πῶς;", βλ. *πόθεν*.

πωτάομαι "πτερυγίζω πέριξ, περιίπταμαι, «πετῶ»", *πώτημα*, τὸ "πτῆσις", βλ. *πέτομαι*.

πῶϋ, -εος, τὸ "ποίμνιον προβάτων, ποίμνη, «κοπάδι»", βλ. *ποιμήν*.

πῶϋξ, πώϋγξ, -υγγος, ὁ "πτηνόν τι παρυδάτιον, εἶδος ἐρωδιοῦ", βλ. *φῶϋξ*.

Ρ

1 **ῥά** ἐγκλιτ. ἐρωτημ. μόριον, βλ. *ἄρα*.

2 **ῥᾶ** (Σοφ., Ἀλκμ.), ποιητ. **ῥεῖα** (τ.ἔ. *ῥῆα), **ῥέα**, αἰολ. **βρᾶ** (*Ϝρᾶ[σ]α;) ἐπίρ. "εὐκόλως, εὐχερῶς", *ῥάθυμος* "ὁ ἔχων εὔκολον (ἐλαφρὰν) τὴν ψυχήν, εὔθυμος, εὔκολος, ἀμέριμνος, ἄφροντις, ἀδιάφορος, ὀκνηρός" (*Ϝρᾱσι-), συγκρ. ἀττ. *ῥᾴων*, ὁμ. *ῥηΐτερος*, ὑπερθ. ἀττ. *ῥᾷστος*, ὁμ. *ῥήϊτατος*, ἀττ. *ῥᾳΐζω* "καθίσταμαι εὐκολώτερος (ἐλαφρότερος), γίνομαι περισσότερον ἥσυχος, ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου, ἀναπαύομαι" (πβ. ἠλ. *βραΐδδει* "ῥαΐζει ἀπὸ νόσου. Ἠλεῖοι" Ἡσύχ.), ἀττ. *ῥᾴδιος*, ἰων. *ῥηΐδιος* "εὔκολος, ἕτοιμος, πρόθυμος", ἐπίρ. *ῥᾳδίως*, αἰολ. *βρᾱΐδίως* "εὐκόλως, εὐχερῶς, προθύμως, ἀπερισκέπτως" : ρ. *ụrā-· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

ῥάβδος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ράβδος, «ραβδί», «μαγκούρα», μαγικὴ ράβδος, ἀλι-

ευτική ῥάβδος, σκῆπτρον": ἴσως ἐκ τοῦ *u̥rb-do-, συγγ. τοῖς: *ῥάμνος, ἡ* "εἶδος ἀκανθώδους θάμνου, ὁ παλίουρος" (ὅ ἰδέ), λατ. verbera, οὐδ.=ῥάβδοι, ἢ ἐκ τοῦ *u̥rp-do-, συγγ. τῷ *ῥαπίς, -ίδος, ἡ* "ῥάβδος, «ραβδί»" κ.τ.λ.· ρ. *u̯er-b- (*u̯er-p-) ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯er-=στρέφειν.

ῥαγή (ἰων.), ἑλληνιστ. **ῥαγάς, -άδος,** ἡ "ρωγμή, ῥῆγμα, σχισμή, χάσμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους", *ῥάγδην* ἐπίρ. "βιαίως, ὁρμητικῶς, σφοδρῶς", *ῥαγδαῖος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ραγδαῖος, βίαιος, ὁρμητικός, σφοδρός": συγγ. τῷ *ῥήγνῡμι*· ρ. *u̯rēĝ-, *u̯rəĝ-.

ῥάδαμνος, ὁ "νεκρὸς κλάδος, κλών, βλαστός", *ῥάδιξ, -ῑκος, ὁ* "κλών, κλάδος, ῥάβδος, «βέργα»· ραφανίς" (δάνειον ἢ κατὰ τὴν σημ. δάνειον ἐκ τοῦ λατ. rādīx;), ὁμ. *ῥίζα*, λεσβ. *βρίσδα* (*Fρσδjα), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ρίζα": λατ. rādīx, -īcis θηλ.=ρίζα, κυμβρ. gwreiddyn=λατ. rādīx, stirps=πρέμνον, στέλεχος, ρίζα (*u̯rdjo-), ἀρχ. ἰρλ. frēn=ρίζα (*u̯rdno-), γοτθ. waúrts, ἀρχ. γερμ. wurz, νεογερμ. Wurzel=ρίζα, φυτὸν (θ. μετὰ τοῦ i, ἀρχαιότ. τοῦ θ. μετὰ τοῦ ī), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rōt=ρίζα (*u̯rād-), τοχ. B witsako=ρίζα· πβ. καὶ τὸ λατ. rāmus=κλάδος, κλών (*u̯rād-mos), ἴσως καὶ τὸ radius ἀρσ. =ῥάβδος, ραβδίον, ἀκτὶς τροχοῦ· ρ. *u̯(e)rād-, *u̯ₑrəd-.

ῥαδινός, λεσβ. **βράδινος** (τ.ἔ. *Fράδινος*) "ὁ εὐκόλως δονούμενος, λεπτός, ἰσχνός, εὐλύγιστος, ἁπαλός, ἐπιμήκης, εὐκίνητος", *ῥαδανάομαι* "ταλαντεύομαι, πλανῶμαι", *ῥαδαλός* "λεπτός, ἁπαλός, λεπτοφυής", *ῥοδανός* "ὁ εὐκόλως δονούμενος, ταλαντευόμενος", *ῥοδάνη, ἡ* "ἡ κρόκη, τὸ νῆμα, «ὑφάδι»", *ῥοδανίζω* "καλαμίζω, «μασουρίζω»": ρ. *u̯(e)re-d- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯er-=στρέφειν (πβ. *u̯er-t-, βλ. *ῥατάνη*), βλ. *περιρρηδής*.

ῥᾴδιος "εὔκολος, ἕτοιμος, πρόθυμος", βλ. 2 *ῥᾶ*.

ῥάζω "ὑλακτῶ, «γαβγίζω», ἀντιλέγω": ἠχομιμ. λ., ὡς τὸ *ἀράζω* (βλ. *ἄραβος*)· πβ. *ῥύζω*.

ῥαθάμιγξ, -ιγγος, ἡ "σταγών, ρανίς, κόκκος κόνεως, σίτου κ.τ.τ.", *ῥαθαίνω, ῥαθαμίζω* "ραίνω, ραντίζω, πασπαλίζω": ΙΕ *u̯rn̥dh- συγγ. τῷ *ῥαίνω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ραίνω, ραντίζω"· ρ. *u̯ren-dh-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯ren- (βλ. *ῥαίνω*), πβ. *u̯ren-d- ἐν τῷ ὁμ. πρκ. *ἐρράδαται*. Πβ. *ῥαίνω*.

ῥαθαπῡγίζω "κτυπῶ τινα διὰ τῆς παλάμης ἢ τοῦ ποδὸς εἰς τὰ ὀπίσθια καὶ ἐκδιώκω αὐτόν": ἐκ τοῦ *ῥαθαγο-πῡγίζω, πβ. *ῥάθαγος* "τάραχος, ἦχος, θόρυβος, ψόφος" Ἡσύχ. (βλ. *ῥόθος*) καὶ *πῡγή, ἡ* "τὰ ὀπίσθια, ὁ γλουτός, πρωκτός".

ῥᾳθυμέω "εἶμαι ῥᾴθυμος (ἀμέριμνος), ἀμελῶ, μένω ἀργός", *ῥᾳθυμία, ἡ* "εὐθυμία, διασκέδασις, ἀδιαφορία, ἀφροντισία, ἀμέλεια, ὀκνηρία", *ῥᾴθυμος* "ἀμέριμνος, εὔθυμος, ὀκνηρός", βλ. 2 *ῥᾶ*.

ῥαιβὸς "καμπύλος, κυρτός, κεκαμμένος πρὸς τὰ ἔσω, στρεβλός, «στραβός»": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *u̯raig-u̯os, εἶναι συγγ. τῷ γοτθ. wraiqs (*u̯roig-u̯os;) =κυρτός, λοξός, πλάγιος.

ῥαίζω, ἰων. **ῥηΐζω** "γίνομαι περισσότερον ἥσυχος, ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου, ἀναπαύομαι", βλ. 2 *ῥᾶ*.

ῥαίνω (μέλλ. **ῥανῶ,** ἀόρ. **ἔρρανα**) "ὅ,τι καὶ νῦν, ραίνω, ραντίζω, διασκορπίζω, πασπαλίζω", *ῥανίς, -ίδος, ἡ* "σταγών, ρανίς", *ῥάμα*, τὸ "ράντισμα": *ῥαίνω* ἐκ τοῦ *u̯rn̥iō, συγγ. τῷ *ῥαθάμιγξ, -ιγγος, ἡ* "σταγών" (ὅ ἰδέ)· πε-

ραιτέρω ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. iz-roniti=χύνειν δάκρυα· ρ. *u̯ren-, ἐπεκτετ. τύπος *u̯ren-d- ἐν τῷ ὁμ. πρχ. *ἐρράδαται*, ὑπερσ. *ἐρράδατο*, προστ. ἐνεργ. ἀορ. *ῥάσσατε* (πβ. *u̯ren-dh-, βλ. *ῥαθάμιγξ*).

ῥαίω (παθ. ἀόρ. **ἐρραίσθην**) "συντρίβω, θραύω, κατασυντρίβω, κατακερματίζω, καταστρέφω", *ῥαιστήρ, -ῆρος*, ὁ (ἡ, ἐν Ἰλ. Σ 477) "ἡ σφῦρα, τὸ «σφυρί» (κυρ. ὁ κατασυντρίβων)", ὁμ. *κυνο-(ρ)ραιστής*, ὁ "τὸ «τσιμπούρι» κυνὸς (σκύλου)", *θῡμο-ραϊστής*, ὁ "ὁ φθείρων τὴν ψυχήν, καταστρέφων τὴν ζωήν": ἴσως ἐκ τοῦ **σρασjω* (ΙΕ *srm̥s-i̯ō ;), συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sraṁsatē =καταπίπτει, διαλύεται, κομματιάζεται.

ῥάκος, αἰολ. **βράκος,** τὸ "ἐσχισμένον καὶ ἐφθαρμένον ἔνδυμα, «κουρέλι», ράκος"· ἐν τῷ πληθ. *ῥάκεα*, ἀττ. *ῥάκη*, τὰ "τὰ «κουρέλια»· αἱ ρυτίδες προσώπου", *ῥακόω* "σχίζω εἰς ράκη· καθιστῶ τι ρυτιδῶδες", *ῥάκετρον* (αἰολ. *βράκετον* "δρέπανον" Ἡσύχ.), τὸ "ἐργαλεῖον μαγειρικόν", αἰολ. *βράκαλον* "ρόπαλον" Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ ΙΕ *u̯r̥-q-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vr̥ścati (*vr̥-k-sk-) =ἀποκόπτει, σχίζει, πίπτει (μτχ. vr̥kṇáḥ=ἐσχισμένος), σλοβεν. vréskniti= μετὰ πατάγου θραύειν, συντρίβειν (*vers-k-, ΙΕ *u̯erk-sq-). ΙΕ *u̯er-k-, *u̯re-k- ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *u̯er-=σχίζειν, χαράσσειν, ἐν τοῖς : ἀλβ. vare=πληγή (*u̯ornā=ρωσ. voroná=ἄνοιγμα [ὀπὴ] εἰς τὸ ὄπισθεν τμῆμα τοῦ πλοίου), ἀρχ. ἰνδ. vraṇá- ἀρσ., οὐδ.=πληγή, ρωγμή, σχίσμα (*u̯reno-), ἀρμ. gir, ἀπρφ. grel=γράφειν (*u̯ēr-· πβ. *u̯rei-d- ἐν τοῖς : ἀγγλοσαξ. wrītan=σχίζειν, χαράσσειν, γράφειν, ἀγγλ. write=γράφω).

ῥακτὸς "κατωφερής, κρημνώδης, ἀπότομος, τραχὺς" (*ῥακτοὶ* "φάραγγες. πέτραι. χαράδραι" Ἡσύχ.) : μᾶλλον εἶναι ρημ. ἐπίθ. τοῦ *ῥήγνῡμι*.

ῥάμνος, ἡ "εἶδος ἀκανθώδους θάμνου, ὁ παλίουρος (Rhamnus paliurus λατ.)" : ἐκ τοῦ **ϝράβνος* (ΙΕ *u̯r̥bnos· πβ. *ῥάβδος*, ἡ "τὸ «ραβδί», ἡ ράβδος", ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *u̯r̥bdos), συγγ. τοῖς : λιθ. vir̃bas=κλών, ράβδος, «βέργα», vir̃balas=λεπτὸν ραβδίον, βελόνη χρησιμοποιουμένη πρὸς πλέξιν δικτύων, virbinis=βρόχος, «θηλειά», ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vrьba=ἰτέα, ρωσ. vérba=κλάδος ἰτέας, voróba=σχοῖνος, λατ. verbera οὐδ. πληθ.=ράβδοι, «βέργες», verbēnae=φύλλα καὶ κλάδοι δάφνης κ.τ.λ. ὡς ἱερὰ φυτὰ ἢ δένδρα (*u̯erbes-nā, πβ. subverbustus), γοτθ. wairpan, ἀρχ. γερμ. werfan, νεογερμ. werfen=ρίπτειν (κυρ. διὰ περιστροφικῆς κινήσεως ἐκσφενδονίζειν, πβ. λατ. torquēre). — ρ. *u̯er-b- (μετ' ἐρρίνου *u̯remb-, βλ. *ῥέμβω*) ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *u̯er-=στρέφειν, κάμπτειν· πβ. *u̯er-bh-, *u̯rem-bh- (βλ. *ῥάμφος*), *u̯er-p-, *u̯re-p- (βλ. *ῥέπω, ῥάπτω, ῥαπίς*), *u̯er-d-, *u̯re-d- (βλ. *ῥαδινός*), *u̯re-t- (βλ. *ῥατάνη*), *u̯rei-k- (βλ. *ῥοικός*), *u̯rī-p- (βλ. *ῥῑπτω*)· πβ. καὶ *u̯er-g- (βλ. *ἔργω*), *u̯er-ĝh- (βλ. *ἐρχατάω*).

ῥάμφος, -ους, τὸ "τὸ κυρτὸν ράμφος τῶν πτηνῶν, ἡ «μύτη» πτηνοῦ", *ῥαμφή*, ἡ "κυρτὴ (δρεπανοειδὴς) μάχαιρα", *ῥαμφίς, -ίδος*, ἡ "κυρτὸν ἄγκιστρον", *ῥαμψὸν* "καμπύλον, βλαισόν" Ἡσύχ. (σχηματισμὸς ὡς τὸ *γαμψός, καμψός*) : ρ. *u̯rembh- (μετ' ἐρρίνου ὡς τὸ *u̯rem-b-, βλ. *ῥέμβω*), πβ. *ῥέμφος* "τὸ στόμα. ἢ ῥίς" Ἡσύχ., ὡς ἐπίσης *ῥαφή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ραφή, «ράψιμο»", *ῥαφίς, -ίδος* (παρὰ τῷ *ῥαπίς*), ἡ "βελόνη" (ἂν τὸ -φ- δὲν ὀφείλεται εἰς ἀνωμαλίαν).

ῥανίς, -ίδος, ἡ "σταγὼν βροχῆς, «σταλαγματιά», ρανίς", βλ. *ῥαίνω*.

ῥάξ, γεν. **ῥᾱγός**, ἡ "ἡ «ρώγα» τῆς σταφυλῆς· ὁ κόκκος· εἶδος δηλητηριώδους ἀράχνης", *ῥᾱγίζω* "συλλέγω ρᾶγας («ρώγας» σταφυλῶν), ραγολογῶ", *ῥώξ*, γεν. *ῥωγός*, ἡ (ὁ) "ἡ «ρώγα» σταφυλῆς· εἶδος ἀράχνης" : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : μακεδ. *ῥάματα* "βοτρύδια. σταφυλίς. Μακεδόνες" Ἡσύχ. (**ῥαγμ-*), λατ. racēmus ἀρσ.=ἕλιξ (ψαλίς) τῆς ἀμπέλου· ρᾶγες, βότρυς σταφυλῆς, δάνειον ἔκ τινος μεσογ. γλώσσης.

ῥαπίς, -ίδος, ἡ "ράβδος, «ραβδί», «βέργα»· δωρ. (Ἐπίχ.) βελόνη" (πβ. *ῥαφίς*), *ῥαπίζω* "κτυπῶ τινα διὰ ραβδίου, ραβδίζω, μαστιγώνω, δέρω", ὁμ. *χρῡσό-(ῤ)ραπις, -ιδος*, ὁ, ἡ "ὁ ἔχων χρυσῆν ραπίδα, τ.ἔ. ράβδον" (ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ), *ῥόπαλον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρόπαλον, ράβδος ἰσχυρὰ μὲ παχύτερον τὸ ἓν ἄκρον", *ῥόπτρον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρόπτρον, ρόπαλον, βακτηρία· μικρὸν τύμπανον, εἶδος μουσικοῦ ὀργάνου τῶν Κορυβάντων κ.τ.τ.", ὁμ. *καλα-ῦροψ, -οπος*, ἡ "ράβδος ποιμενική" (δ **ἰδέ**), ἐκτετ. β. : ὁμ. *ῥώψ*, γεν. *ῥωπός*, ἡ, ἐν χρήσει μόνον ἐν τῷ πληθ. *ῥῶπες*, αἱ "θάμνοι, χαμόκλαδα, φρύγανα, ξηρὰ ξύλα πρὸς καῦσιν", ὁμ. (ἰων.) *ῥωπήϊον*, τὸ "λόγμη· ἐν τῷ πληθ. θάμνοι, χαμόκλαδα" : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ῥάβδος* (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *u̯r̥pdos), δ **ἰδέ**, συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. orf, νεογερμ. διαλ. Worb =ἡ λαβὴ τοῦ δρεπάνου (*u̯r̥pó-), ἴσως καὶ λατ. veprēs θηλ. πληθ.=εἶδος ἀκανθώδους θάμνου (ἂν πρόκειται περὶ ἀνομ. ἐκ τοῦ *vreprēs)· ρ. *u̯er-p-, *u̯re-p-=στρέφειν· προσέτι βλ. τὰ ἔχοντα διάφορον σημ. : *ῥάπτω, ῥέπω*. Πβ. *ῥάμνος*.

ῥάπτω (*u̯r̥p-i̯ō), ἀόρ. **ἔρραψα**, παθ. **ἐρράφην** "ὅ,τι καὶ νῦν, ράπτω, συρράπτω, «μπαλώνω»· ἐπινοῶ, μηχανεύομαι, μηχανορραφῶ· συναρμολογῶ", *ῥαφή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ραφή, «ράψιμο»", *ῥαφίς, -ίδος*, ἡ "βελόνη" (τὸ -φ- κατ' ἀναλογίαν, ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ *u̯er-bh-, βλ. *ῥάμφος*;) : συγγ. τοῖς : λιθ. verpiù, ver̃pti=νήθειν, κλώθειν, varpstẽ=πηνίον, «μασούρι», ἄτρακτος, «ἀδράχτι», λεττ. verpata=τὸ ἄκρον τῆς κεφαλῆς, ἡ «χωρίστρα», verpuls=ἡ δίνη (συστροφὴ) τῶν ὑδάτων, verpels=δίνη ἀέρος, ἀνεμοστρόβιλος, λιθ. virpiu, -ėti καὶ virpu, -ti=ταλαντεύεσθαι, τρέμειν, σείεσθαι, ἴσως καὶ ἀρχ. ἰνδ. várpas- οὐδ.=πανουργία, δόλος, τέχνασμα (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "παρέκβασις, ὑπεκφυγή, στροφή";)· ρ. *u̯er-p-, *u̯re-p-=στρέφειν καὶ ράπτειν, νήθειν, κλώθειν· πβ. *ῥαπίς, ῥέπω*.

ῥάπυς καὶ **ῥάφυς, -υος**, ἡ "ραφανίς, «γογγύλι»", *ῥάφανος*, ὁ "ραφανίς, «ραπάνι» (παρ' Ἀττ. κράμβη, λάχανον)", *ῥαφάνη*, ἡ, *ῥαφανῖς, -ῖδος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ραφανίς, «ραπάνι»" : παλ. λέξις νομαδικοῦ βίου, ἀγνώστου προελεύσεως, πβ. λατ. rāpum οὐδ., rāpa θηλ.=ραφανίς, «γογγύλι» (> ἀλβ. repe =ραφανίς ;), rāpistrum οὐδ.=ἀγρία ραφανίς, ἄγριον «γογγύλι», rāpīna θηλ.= ἀγρὸς γογγυλίων, γογγύλια, ραφανῖδες (: λιθ. ropienà=ἀγρὸς γογγυλίων, ραφανίδων), κυμβρ. erfin πληθ.=γογγύλια, ραφανῖδες (*arbīno-), ἀρχ. γερμ. ruoba, raba (rāba ;), νεογερμ. Rübe=ραφανίς, «γογγύλι» (βαυαρ. Kohlraben), λιθ. rópė=ραφανίς, «γογγύλι», ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rěpa=ὡσ.

ῥάσσω, ἀττ. **ῥάττω (ἐπιρ-, συρ-)**, ἀόρ. **ἔρραξα**, παθ. **ἐρράχθην** "κτυπῶ, τύπτω, ὠθῶ", ἰων. *ῥήσσω*, ἀττ. *ῥᾶττω* "πατάσσω, κτυπῶ τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν, καταρρίπτω, ρίπτω μεθ' ὁρμῆς)", *κατα(ῤ)ῥάκτης, -ου* "κατωφερής, ἀπότομος, ὁρμητικός", ὡς οὐσ. *κατα(ῤ)ῥάκτης*, ὁ "ἡ πτῶσις ὕδατος

πίπτοντος ἀπὸ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου εἰς χαμηλότερον ἀποτόμως, ὁ καταρράκτης· ἡ καταπακτή· θαλάσσιόν τι πτηνὸν (ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τῆς ὁρμῆς, μεθ' ἧς ἐπιπίπτει κατὰ τῆς λείας αὐτοῦ)", *ῥᾱχία*, ἰων. *ῥηχίη*, ἡ "ἡ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς θραῦσις τῶν θαλασσίων κυμάτων, ὁ κρότος τῶν κυμάτων θραυομένων ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἡ πλημύρα· ἀκτή, ἐφ' ἧς ἐκσπῶσι τὰ κύματα, ὁ πετρώδης αἰγιαλός, ἡ ράχις ὄρους": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. u-raziti= πληγώνειν, ρωσ. raz̆, τσεχ. ráz=κτύπημα, πολων. razić=τραυματίζειν· ρ. *u̯rāgh-, *u̯rəgh-=ὠθεῖν, κρούειν, τύπτειν.

ῥατάνη, ἡ "μέγα κοχλιάριον, μεγάλη «κουτάλα» χρησιμοποιουμένη διὰ τὸ «ἀνακάτωμα» τῶν ἐν τῇ χύτρᾳ μαγειρευομένων, «ξυλοκουτάλα»" (πβ. δωρ. *ῥατάναν* "τορύνην" καὶ ἡλ. *βρατάναν* "τορύνην" Ἡσύχ.), αἰολ. *ῥοτάρια* "τορύνιον" Ἡσύχ.: ΙΕ *u̯r̥t-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vártatē=στρέφεται, λατ. vertō, -ere=γυρίζω, στρέφω, τρέπω, vortex, vertex=ἡ κορυφή, τὸ ἄκρον τῆς κεφαλῆς, ἀρχ. ἰρλ. di-fort-=ἐκχέειν, γοτθ. wairþan, ἀρχ. γερμ. werdan, νεογερμ. werden=γίνεσθαι (κυρ. στρέφειν ἑαυτόν, στρέφεσθαι), λιθ. verčiù, ver̃sti=γυρίζειν, στρέφειν, τρέπειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vrĕtěti=στρέφειν, γυρίζειν, τρυπᾶν. ΙΕ *u̯er-t-, *u̯re-t- ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *u̯er-, βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *ῥάμνος*.

ῥάφανος, ῥαφάνη, βλ. *ῥάπυς*.

ῥαφή, ῥαφίς, βλ. *ῥάμφος, ῥάπτω*.

ῥαχίζω, ῥάχις, βλ. *ῥᾱχός*.

ῥᾱχὸς (ῥᾶχος), ἰων. **ῥηχός,** ἡ "ἀκανθώδης κλάδος, θάμνος ἀκανθώδης, φραγμὸς (φράκτης) ἐξ ἀκανθῶν", μεταπτ. β. *ῥᾰ́χις, -ιος*, ἀττ. *-εως*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ράχις, σπονδυλικὴ στήλη, «ραχοκόκκαλο»", *ῥᾰχίζω* "θραύω τὴν σπονδυλικὴν στήλην, κόπτω κατὰ μῆκος τῆς ράχεως· διατέμνω, διασχίζω εἰς δύο, διχάζω, κόπτω εἰς τεμάχια· κομπάζω": συγγ. τοῖς: λιθ. rãžas=ὁ ξηρὸς κλάδος, ἡ καλάμη, ὁ κορμὸς τοῦ σαρώθρου, ὀδοὺς δικράνου, τὸ «δόντι τοῦ πιρουνιοῦ» (*u̯rəgho-), ražis=ἡ καλάμη, ἴσως καὶ μσν. ἰρλ. frace=βελόνη (*u̯rəghnā;)· ρ. *u̯rāgh-, *u̯rəgh-=ἄκανθα, κεντεῖν, κεντρίζειν (πβ. τὴν ὁμώνυμον ρ. *u̯rāgh-=ὠθεῖν, κρούειν, τύπτειν, βλ. *ῥάσσω*).

ῥαψῳδός, ὁ "ὁ ράπτων (συνθέτων) ᾠδάς, ἀπαγγέλλων ἐπικὰ ποιήματα, ραψῳδός": *ῥάπτω*+*ἀείδω* (πβ. *ῥάψαντες ἀοιδὴν* Ἡσίοδ.), ἂν δὲν εἶναι κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *ῥαβδῳδὸς "ὁ φέρων ράβδον" (πβ. *κατὰ ῥάβδον ἔφρασεν* Πίνδ.).

Ῥέᾱ, ἐπικ., ἰων. **Ῥείη, Ῥέη,** ἡ "θεά, θυγάτηρ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γαίας, σύζυγος τοῦ Κρόνου, μήτηρ τοῦ Διὸς καὶ ἄλλων θεῶν": ἴσως ἐκ τοῦ *u̯reu̯-, συγγ. τῷ *εὐρὺς* "πλατύς, εὐρύς".

ῥέγκω (ῥέγχω), μέλλ. **ῥέγξω** "ὅ,τι καὶ νῦν, ρέγχω, «ροχαλίζω»· φυσῶ, ρωθωνίζω, φρυάττω", *ῥέγκος, τό, ῥέγξις*, ἡ "τὸ «ροχάλισμα»", *ῥόγκος (ῥόγχος), ῥογμός, ὁ*=ὡσ.: ἐκ τοῦ *srenkō, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. srennim= ρέγχω, «ροχαλίζω» (*srenk-nā-mi), srēimm=«ροχάλισμα» (*srenk-smen). Ἠχομιμ. ρ. *srenk-, πβ. *ῥύγχος*.

1 **ῥέζω** "πράττω, κάμνω, ἐνεργῶ, ἐκτελῶ", βλ. *ἔργον*.

2 **ῥέζω** (ἀπρφ. ἀορ. **ῥέξαι**) "βάπτω, «βάφω»", *ῥαγεύς, ῥογεύς*, ὁ (παρὰ Γραμμ.) "βαφεύς", *ῥέγμα*, τὸ "τὸ βεβαμμένον («χρωματισμένον») ὕφασμα", *χρυσο-ραγὲς* "χρυσοβαφὲς" Ἡσύχ., *ῥῆγος (ῥέγος* Ἀνακρ.), τὸ "ὁ βεβαμμένος τάπης,

κάλυμμα, σκέπασμα", *ῥηγεύς* "βαφεύς" Ἡσύχ.: μᾶλλον συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. rájyati=βάπτεται, χρωματίζεται, κοκκινίζει, rāgaḥ ἀρσ.=ὁ χρωματισμός, ἡ βαφή, τὸ χρῶμα, ἡ ἐρυθρότης· ρ. *reg-=βάπτειν, χρωματίζειν (τὸ *ῥέζω* προῆλθεν ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ ἀρχικοῦ φθόγγου, ἤτοι ἐκ τοῦ *sregjō· ἐναλλαγὴ τῶν ἀρχικῶν φθόγγων *sr-: r-;).

ῥέθος, τὸ "μέλος τοῦ σώματος· πρόσωπον, ὄψις· σῶμα", λεσβ. *ῥεθομαλίδας*, ὁ "ὁ ἔχων ὡραίας παρειάς" (*μᾶλον* "μῆλον"="παρειά";): ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "αὔξησις μορφή, σχῆμα", τότε ἴσως προέρχεται ἐκ τοῦ *u̯redhos, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rodъ=λατ. partus, generatio, gens, natura, γοτθ. ga-wrisqands=ὁ φέρων καρπόν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. roskinn=ἀνεπτυγμένος· ρ. *u̯redh-, παρὰ τῇ *u̯eredh- ἐν τῇ λ. *ὀρθός* (*ϜορθϜός) "εὐθύς, «ἴσιος», ὀρθός" (ὃ ἰδέ).

ῥέμβω (Ἡσύχ.) "στρέφω ὀλόγυρα, περιστρέφω", συνήθ. τὸ μέσ. *ῥέμβομαι* "περιστρέφομαι, περιφέρομαι τῇδε κἀκεῖσε, περιπλανῶμαι", *ῥόμβος* (ἀττ. *ῥύμβος*), ὁ "περιστροφικὴ κίνησις, κυκλικὴ (κυκλοτερὴς) κίνησις, ὁρμή, φορά, ἐκσφενδόνισις, στρόβιλος, «σβούρα»": συγγ. τοῖς: μσν. κάτω γερμ. wrinpen, wrempen=(τὸ πρόσωπον) συσπᾶν, συστέλλειν, στρέφειν τὴν ῥῖνα κατὰ τρόπον δηλοῦντα ἐμπαικτικὴν διάθεσιν· ρ. *u̯remb- μετ' ἐρρίνου παρὰ ταῖς: *u̯erb-, *u̯reb-, βλ. *ῥάμνος* (πβ. *u̯rembh-, βλ. *ῥάμφος*).

ῥέπω (πρτ. **ἔρρεπον**) "ἔχω ῥοπὴν πρός τι, κλίνω πρός τι, ῥέπω πρός τι, κλίνω («γέρνω») πρὸς τὰ κάτω, κλίνω πρὸς τὸ ἓν μέρος ἢ πρὸς τὸ ἕτερον", *ῥοπή*, ἡ "ἡ πρὸς τὰ κάτω κλίσις (φορά), κρίσιμος στιγμή", *ἀντί-ρροπος* "ἰσόρροπος, ἰσοβαρής", *ἑτερο-ρρεπής* "ὁ κλίνων πρὸς τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο πλευρῶν, ῥέπων (κλίνων) πρὸς τὸ ἕτερον μέρος": ἐκ τοῦ *Ϝρέπω, συγγ. τῷ ἀλβ. vrap=ταχὺ βάδισμα, ἴσως καὶ λατ. repēns=αἰφνίδιος, ταχύς· ρ. *u̯erp-, *u̯rep-· πβ. τὰς λ.: *ῥαπίς*, *ῥίπτω*, ἐχούσας σημ. διάφορον.

ῥέω (*σρεϜω), μέλλ. **ῥεύσομαι,** ἀπρφ. ἀορ. **ῥυῆναι** "ὅ,τι καὶ νῦν, ῥέω, ἐκρέω, τρέχω": =ἀρχ. ἰνδ. srávati=ῥέει, τρέχει, λιθ. ἀρχ. sravù (νεώτ. sraviù), sravéti=ἡσύχως ῥέειν, διαρρέειν κατὰ σταγόνας, πβ. ἀρμ. aroganem, oroganem=ἀρδεύω, ὑγραίνω, ῥαντίζω (*sroṷ-)· *ῥόος* (κυπρ. *ῥόϜος*), ἀττ. *ῥοῦς*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ῥοῦς, ῥοή, ῥεῦμα, ῥοὴ τῶν κυμάτων": =ἀρχ. ἰνδ. sravaḥ= ῥοή, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. o-strovъ=νῆσος (τ.ἔ. τὸ περίρρυτον, περιβαλλόμενον ὑπὸ ὑδάτων, περιβρεχόμενον)· *ῥοή* (κερκ. δοτ. πληθ. *ῥοϜαισι*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ῥοή, ῥεῦσις, ῥοῦς, ῥεῦμα": =ἀρχ. ἰνδ. (giri-)sravā=ὁ (ἐκ τῶν ὀρέων) ῥοῦς, χείμαρρος, λιθ. sravà=ῥοή· *ῥυτός* "ὁ ῥέων, τρέχων, ῥευστός": =ἀρχ. ἰνδ. srutáḥ=ῥέων, κεχυμένος, χυθείς, πβ. λιθ. srutà=πυώδης ὕλη δύσοσμος, ἐκρέουσα ἐκ τῶν ἑλκῶν ἢ τῶν τραυμάτων (*περί-ρρυτος* "περιβαλλόμενος ὑπὸ ὑδάτων, ῥέων πέριξ"=ἀρχ. ἰνδ. parisrutaḥ)· *ῥύσις, -εως*, ἡ "ῥεῦσις, ῥύσις, ῥοή": = ἀρχ. ἰνδ. srutíḥ=ῥεῦσις, ῥοή, πβ. *ῥυάς, -άδος* "ῥέων, ῥευστός, ὑγρός", *ῥύαξ, -ᾶκος*, ὁ "ὁρμητικὸν ῥεῦμα προερχόμενον ἐκ τῶν ὀρέων καὶ ἐξογκούμενον ἐκ τῶν βροχῶν, ῥεῦμα λάβας ῥέον ἐξ ἡφαιστείου", *ῥύδην*, ὁμ. *ῥυδὸν* ἐπιρ. "ῥευστῶς, κεχυμένως, ἀφθόνως"· *ῥεῦμα, -ατος*, **τὸ** "τὸ ῥέον, ῥεῦμα, ῥεῦμα λάβας, ῥεῦμα ποταμοῦ, πλημμύρα": ἀρχ. ἰρλ. **srūaim**=ποταμός, ἀρχ. γερμ. strōm, νεογερμ. Strom=ῥεῦμα, ποταμός, **λεττ.** **straume**=ῥεῦμα, ποταμός, πβ. τὸ θρακ. ὄν. ποταμοῦ *Στρῦμών*,

-όνος, ὁ καὶ τὸ τοπων. *Στρῦμη*· ὁμ. *ἀκαλα-ρρείτης* "ὁ ἠρέμα, ἡσύχως ῥέων", *βαθυ-ρρείτης* "ὁ ἔχων βαθὺ ῥεῦμα", *ἐϋ-ρρείτης* "ὁ καλῶς (ἀφθόνως) ῥέων": ἐκ τοῦ *ῥεϜε-της, πβ. ἀρχ. ἰνδ. sravát-=ποταμός· ἰων. *ῥέεθρον*, ἀττ. *ῥεῖθρον*, τὸ "ρεῦμα, ῥεῖθρον, ποταμός. κοίτη ποταμοῦ" (*sreṷe-). Πβ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. μεταβιβ. srāvayati=κάμνει νὰ ῥέῃ, srāvaḥ=ἡ ῥεῦσις, ῥοή, srótas- οὐδ.= ποταμός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. struja=ῥοῦς, ῥεῦμα· ρ. *sreu-=ῥέειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ser- (βλ. *ὁρμή*). Προσετι πβ. *ῥυθμός, ῥώομαι* καὶ *ῥητίνη*.

ῥήγνῦμι, μέλλ. **ῥήξω,** παθ. ἀόρ. **ἐρράγην,** πρκ. **ἔρρωγα** (διαλ. δευτερ. τύπος **ἔρρηγα**) καὶ (σπανιώτ.) **ῥήσσω** "διαρρηγνύω, θραύω", *ῥῆξις*, λεσβ. Ϝρῆξις, ἡ "διάρρηξις, «σπάσιμο», σχίσμα, σχισμή", ὁμ. *ῥηξ-ήνωρ, -ορος* (ἐπίθ. τοῦ Ἀχιλλέως) "ὁ διαρρηγνύων (διασπῶν) τοὺς ἄνδρας ἢ τὰς τάξεις τῶν ἐνόπλων ἀνδρῶν", ὁμ. *ῥώξ*, γεν. *ῥωγός*, ἡ "ρῆγμα, ἄνοιγμα, σχισμή, στενὸν πέρασμα, στενὴ δίοδος", *ῥωγή, ῥωγμή*, ἡ, *ῥωγμός, ῥωχμός* (*ῥωκσμός), ὁ "ρωγμή, σχισμή", *ῥωγαλέος* "διερρηγμένος, διεσχισμένος, ῥακώδης, «κουρελιασμένος»", *δια-ρρώξ, -ῶγος* "διερρηγμένος, διεσχισμένος, διεσπαρμένος", *ῥηγμῖν, -ῖνος*, ὁ "τὸ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς θραυόμενον κῦμα, ἡ κορυφὴ τοῦ ἀνερχομένου καὶ ἀφρίζοντος κύματος, ὁ τόπος, ἔνθα θραύονται τὰ κύματα, ἡ ἀκτή, ὁ αἰγιαλός", ἀσθ. β. ἰων. *ῥαγή*, ἡ "ρωγμή, ρῆγμα, σχισμὴ" (δ **ἰδέ**): ρ. *u̯rēg-, *u̯rōg-, *u̯rəg-· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν, πβ. *ἄγνυμι*.

ῥῆγος, τὸ "ὁ βεβαμμένος (χρωματιστὸς) τάπης, τὸ σκέπασμα", βλ. 2 *ῥέζω*.

ῥῆμα, βλ. 2 *εἴρω*.

ῥὴν (ἐν χρήσει μόνον οἱ τύποι: **ῥηνός, ῥῆνα, ῥήνεσσι**), ἡ (ὁ) "πρόβατον, ἀρνίον", *ῥηνικός* "ὁ ἐκ προβάτου, ἀνήκων εἰς πρόβατον", *ῥῆνιξ, -ικος*, ἡ "δορὰ (δέρμα) προβάτου, «προβιά»", ὕστερογ. σχηματισμοὶ προελθόντες ἐκ τοῦ ὁμ. *πολύ-ρρην* "ὁ ἔχων πολλὰ ἀρνία, πλούσιος εἰς πρόβατα" (βλ. *ἀρήν*).

1 **ῥήσσω,** ἀττ. **ῥάττω** "κτυπῶ τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν", βλ. *ῥάσσω*.

2 **ῥήσσω** "διαρρηγνύω, θραύω", βλ. *ῥήγνυμι*.

ῥητίνη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρητίνη, «ρετσίνι»" (> λατ. rēsīna), μτχ. παθ. πρκ. *ἐρρητῖνωμένος* "ἀναμεμειγμένος μετὰ ρητίνης", μεταπτ. β. *ῥάσις (IE *srə-tis;) > λατ. rasis θηλ.=ἀκατέργαστος πίσσα (ρητίνη), εἰς κόνιν κατατετριμμένη, ἥτις ἀνεμείχθη εἰς τὸν οἶνον: ἂν ἡ λέξις αὕτη προέρχηται ἐκ κληρονομίας, τότε παράγεται ἐκ τοῦ *srē-tis, *srə-ti-, συγγ. τῇ ρ. *srē-= ῥέειν, πβ. *ῥέω*.

ῥῖγος, -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρῖγος, παγετός, ψῦχος, τὸ τρέμειν ἐκ τοῦ ψύχους, μετὰ τοῦ πυρετοῦ ρῖγος": ἐκ τοῦ *srīgos=λατ. frīgus, -oris οὐδ.= ρῖγος, ψῦχος· *ῥιγέω*, πρκ. *ἔρρῖγα* "τρέμω ἐκ τοῦ ψύχους, αἰσθάνομαι ρῖγος, κρυώνω, φρίττω, ἀνατριχιάζω, παγώνω"=λατ. frīgeō, -ēre=τρέμω ἐκ τοῦ ψύχους, κρυώνω· πβ. καὶ *ῥῑγόω*, ἀπρφ. *ῥῑγῶν* "ἔχω ρῖγος, τρέμω ἐκ τοῦ ψύχους", *ῥῑγεδανός* "φρικτός, φοβερός". Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

ῥίζα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρίζα", βλ. *ῥάδαμνος*.

ῥικνὸς "ὁ ἔχων τραχεῖαν ἐπιφάνειαν, κατάξηρος, ρικνός, «ζαρωμένος» ἐκ τοῦ ψύχους, κεχυρτωμένος":=μσν. γερμ. ric, γεν. rickes οὐδ.=ταινία, δεσμός, ἐμπλοκή (IE *u̯riknós)· μεταπτ. β. *ῥοικός* (δ **ἰδέ**).

ῥίμφα ἐπίρ. "γοργῶς, ταχέως, εὐχερῶς, εὐκινήτως", *ῥιμφαλέος* "ταχύς, εὐκίνητος, ἐλαφρός": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ῥέγχϜα (πβ. *τάχα*: *ταχὺς* κ.τ.λ.), συγγ.

τοῖς: ἀρχ. γερμ. ringi=ἐλαφρός, μσν. γερμ. ringe, geringe=ὁ εὐκόλως καὶ ταχέως παρεσκευασμένος, εὐχερής· ὀλίγος, ἴσως καὶ λιθ. renginós, rengtis =παρασκευάζεσθαι, τρέπεσθαι, κύπτειν, pa-rangùs=εὔκαμπτος, εὐκίνητος, εὔστροφος.

ῥίνη (ἑλληνιστ. **ῥῖνα**), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ρίνη, «λίμα»· εἶδος μεγάλου ἰχθύος ἔχοντος δέρμα σκληρόν, ὅπερ χρησιμεύει πρὸς ἐπίξεσιν (λείανσιν) ξύλων ἢ μαρμάρων": IE *ụrī-nā, πβ. τὸν μετὰ τοῦ d ἀγγλοσαξ. ἐπεκτετ. τύπον wrītan=διαρρηγνύειν, κατασχίζειν, ἐπιχαράσσειν, γράφειν (ἀγγλ. write)· ρ. *ụr-ei-, *ụrī- ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *ụer-=κατασχίζειν, ἐπιχαράσσειν (βλ. *ῥάκος*). Πβ. *ῥινός*.

ῥῑνός, ἡ (νεώτ. ὁ) **"δέρμα ζῶντος ἀνθρώπου, δέρμα** ζῴου, κυρ. βοός, **ἀσπὶς** ἐκ βοείου **δέρματος"**, ὁμ. *ταλαύρῑνος* "ὁ φέρων ἀσπίδα ἐκ σκληροῦ δέρματος ταύρου" (ὁ ἰδέ), *ῥινόν*, τὸ "δέρμα, δορά, δέρμα βοός, ἀσπίς": ἐκ τοῦ *ụrī-nos (ὡς τὸ *ῥίνη* ἐκ τοῦ *ụrī-nā, ὁ ἰδέ), πβ. (αἰολ.) *γρῖνος* (τ.ἔ. *Fρῖνος*) "δέρμα" Ἡσύχ. ταυτόσημον τῷ *δέρμα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, δέρμα": *δέρω*· ρ. *ụrī- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ụer-=κατασχίζειν, ἐπιχαράσσειν, πβ. *ῥίνη*.

ῥίον, τὸ "ἡ κορυφὴ ὄρους, τὸ ἐξέχον μέρος τοῦ ὄρους, τὸ ἀκρωτήριον": ἴσως ἐκ τοῦ *Fρισον*, συγγ. τοῖς: παλ. φραγκ. wrisil=γίγας, ἀρχ. γερμ. riso, νεογερμ. Riese=γίγας (ἂν ἀρχικῶς τοῦτο ἐσήμαινεν "ὁ κατοικῶν εἰς τὰ ὄρη ἢ ἄνθρωπος οἱονεὶ ὄρος")· ρ. *ụrei-s-, *ụris- παρὰ τῇ *ụer-s-, ἐν τῇ λ. *ἔρμα*, τὸ "σκόπελος, ὕφαλος".

ῥῑπή, ῥῑπίζω, ῥῖπις, ῥῖπος, βλ. *ῥίπτω*.

ῥίπτω (*Fρῑπ-jω), πρτ. ὁμ. **ῥίπτασκον**, νεώτ. **ῥῑπτέω** "ὅ,τι καὶ νῦν, ρίπτω, ἐκσφενδονίζω", *ῥιπτάζω* θαμιστ. "ρίπτω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐκσφενδονίζω τῇδε κἀκεῖσε", *ῥιπή*, δωρ. *ῥιπά* (Πίνδ.), ἡ "περιστροφικὴ κίνησις, ὁρμητικὴ κίνησις, ὁρμή, φορά, ῥῖψις", *ῥιπίς, -ίδος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ριπίς, ριπίδιον, «βεντάλια», φυσητήρ", *ῥιπίζω* "θέτω τι εἰς ὁρμητικὴν κίνησιν, ἀερίζω, ἀνεμίζω τὴν φλόγα, φυσῶ", *ῥίψ*, γεν. *ῥιπός*, ἡ καὶ ἰων. *ῥῖπος, -εος*, τὸ (Ἡρόδ.), *ῥῖπος*, ὁ (Διοσκ.) "πλέγμα ἐκ λεπτῶν κλάδων, πλέγμα ἐκ καλάμων ἢ «βούρλων», ψίαθος, «ψάθα», καλαμωτή", *ῥῖψις, -εως*, ἡ "ρίψιμον, ρῖψις, ἐξακόντισις": συγγ. τοῖς: μσν. κάτω γερμ. wrīven=τρίβειν, ἀπομάσσειν, σπογγίζειν, μσν. γερμ. rīben=διὰ τῆς τριβῆς γυρίζειν ἢ στρέφειν (νεογερμ. βαυαρ. reiben=στρέφειν, γυρίζειν, πβ. Türreiber=ὁ στρέφων τὴν θύραν)· ρ. *ụrī-p-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ụ(e)rei-, *ụrī-=στρέφειν· διὰ τὴν σημ. τοῦ *ῥίπτω* πβ. *ῥόμβος* (βλ. *ῥέμβω*) καὶ ἀρχ. γερμ. werfan, νεογερμ. werfen=ρίπτειν (βλ. *ῥάμνος*).

ῥίς, γεν. **ῥῑνός**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρίς, «μύτη»" (πληθ. *ῥῖνες*, αἱ "ρώθωνες, μυκτῆρες"): ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἡ ρέουσα, τρέχουσα", εἶναι συγγ. τῇ ρ.*ser-=ρέειν (ἀρχ. ἰνδ. sárati, sisarti=ῥέει, βλ. *ὀρός*, πβ. *ῥόθος*), ἐπεκτετ. τύπῳ τοῦ *srei-, *srī-.

ῥίσκος, ὁ "θήκη, κιβώτιον" (> λατ. riscus): μᾶλλον τῇ μεσολαβήσει τῶν Φρυγῶν (ἕνεκα τῆς μετατροπῆς τοῦ u εἰς i) ὡς δάνειον προῆλθεν ἐκ τῆς Γαλατ., πβ. ἀρχ. ἰρλ. rūsc=φλοιός, κάλαθος ἐκ φλοιοῦ.

ῥίψ, γεν. **ῥῑπός**, ἡ "πλέγμα ἐκ καλάμων ἢ «βούρλων», ψίαθος", βλ. *ῥίπτω*.

ῥοδάνη, ἡ "τὸ «υφάδι», νῆμα, ἡ κλωστή", βλ. *ῥαδινός*.

ρόδον, αἰολ. **βρόδον** (τ.ἔ. *Fρόδον*), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρόδον, τριαντάφυλλον" (ὁμ. *ῥοδόεις* "ὁ ἐκ ρόδων", *ῥοδο-δάκτυλος, -ον* "ἡ ἔχουσα ροδίνους δακτύλους") : δάνειον (οἷον τὸ ἀρμ. vard, ἀραμ. vardā=ρόδον) ἐκ τοῦ ἰραν. *vr̥da- (IE *u̯r̥dho-), ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος νεοπερσ. gul=ρόδον (> τουρκ. gül), πβ. ἀγγλοσαξ. word=ἀκανθώδης θάμνος, νορβ. ōr, ōl=τὸ «φραγκοστάφυλο». — Τὸ λατ. rosa (> νεογερμ. Rose=ρόδον) φαίνεται νὰ εἶναι ἀνεξάρτητον δάνειον ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς.

ροή, ἡ "ρεῦμα, ρεῖθρον, ροή, ποταμός", βλ. *ῥέω*.

ρόθος, ὁ "ὁ θορυβώδης ἦχος τῶν κυμάτων, ρόχθος τῶν κυμάτων, τὸ πλατάγισμα τῆς κώπης πληττούσης τὴν θάλασσαν· ὁ συγκεχυμένος (ἄναρθρος) ἦχος", *ἀλί-ρροθος* "ὁ ὑπὸ τοῦ ρόχθου τῶν θαλασσίων κυμάτων περιβαλλόμενος ἢ προσβαλλόμενος", *ταχύ-ρροθος* "ὁ τρέχων μετὰ μεγάλης ὁρμῆς, ταχύς", *ἐπί-ρροθος, ἐπιτάρροθος* "ὁ θορυβωδῶς σπεύδων εἰς βοήθειαν, ἐπίκουρος, βοηθός", ὁμ. *ῥόθιος* "ὁ μετὰ ψόφου γινόμενος, θορυβώδης", κατ' ἀφομ. *ῥάθαγος*· "τάραχος" Ἡσύχ. (βλ. *ῥαθαπυγίζω*) : ἐκ τοῦ *srodhos, συγγ. τοῖς : παλ. κορν. stret (Γλωσσογρ.)=λατ. latex, μσν. κορν. sreyth=ποταμός, μσν. ἰρλ. srithide fola=ροαὶ (ποταμοὶ) αἵματος, πβ. ἀρχ. γερμ. stredan (*sret-)=παφλάζειν, συστρέφεσθαι, βράζειν, ἴσως καὶ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. strada=τὸ ὑγρόν, strədь, τσεχ. stred=μέλι· ρ. *sr-edh-, *sr-et- ἴσως ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *ser-=ρέειν, τρέχειν, βλ. *ὀρός*, πβ. *ῥίς*. Βλ. καὶ *ῥώθων*.

ροῖβδος (*-gʷdos), ὁ "ὁρμητικὸς θόρυβος, βιαία κίνησις, θόρυβος δημιουργούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερύγων", *ῥοιβδέω* "ροφῶ μετὰ θορύβου, καταβροχθίζω λαιμάργως, κραδαίνω τι μετὰ θορύβου, κάμνω τι νὰ θορυβήσῃ (νὰ ἐξορμήσῃ)", *ῥοῖζος* (*-gʷios), ὁ "θόρυβος, πάταγος, συριστικὸς ἦχος, συριγμός, σύριγμα", *ῥοιζέω* "θορυβῶ, συρίζω, «σφυρίζω»" : λ. ἠχομιμ.

ροικός "κεκυρτωμένος, κυρτός, καμπύλος" : ἐκ τοῦ IE *u̯roik̑os=ἀβεστ. urvaēsa- ἀρσ.=στροφή, δίνη, στρόβιλος, περιστροφή, ὀλλ. wreeg=ἄκαμπτος· κάμψις τοῦ ποδός, λιθ. raĩšas=χωλός, παράλυτος· πβ. λατ. rīca θηλ.=κάλυμμα τῆς κεφαλῆς (*u̯reik̑ā, πβ. μσν. γερμ. rigel=κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, τὸ ὁποῖον περιδένει τις), μσν. κάτω γερμ. wrīch=κεκυρτωμένος, στρεβλός, ἄκαμπτος· παράφρων (*u̯reik̑o-), ἀβεστ. urvisyeiti=στρέφεται (*u̯rik-), ἀρχ. γερμ. rīho=λατ. sura, locus corrigiae (νεογερμ. Reihen=ὁ χορὸς ἐν κύκλῳ), λιθ. rišù, rìšti=δένειν (*u̯riko-) κ.τ.λ.· πβ. μεταπτ. τύπον *ῥικνός* (ὃ ἰδέ)· ρ. *u̯reik̑-, *u̯rik̑- ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *u̯(e)rei-=στρέφειν (βλ. *ῥάμνος*, πβ. *ῥαιβός*).

ρόμβος, ὁ "κίνησις περιστροφική, στρόβιλος, «σβούρα»", βλ. *ῥέμβω*.

ρόμος (παραδεδομένον **-οξ**), ὁ "σκώληξ τρώγων ξύλα" (Ἀρκάδ. καὶ Ἡσύχ.) : ἐκ τοῦ *Fρομος*, συγγ. τοῖς : λατ. vermis ἀρσ.=σκώληξ (*u̯r̥mis=βοιωτ. κύρ. ὄν. *Fαρμι-χος*), ἀρχ. γερμ. wurm, νεογερμ. Wurm=σκώληξ· πβ. λιθ. var̃mas=ἔντομον, κώνωψ, ἀρχ. ρωσ. vermie πληθ.=ἔντομα, ἀρχ. πρωσσ. wormyan, μικρορρωσ. vermjányj=ἐρυθρὸς (κυρ. ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ σκώληκος, πβ. γαλλ. vermeil=ροδόχρους)· ρ. *u̯er-=στρέφειν (πβ. *ἕλμις*, ἡ "σκώληξ τῶν ἐντέρων", ἐκ τῆς παραλλήλου ρ. *u̯el-=στρέφειν).

ρόπαλον, τὸ "ράβδος ἰσχυρὰ μὲ παχύτερον τὸ ἓν ἄκρον, ρόπαλον", βλ. *ῥαπίς*.

ροπή, ἡ "ἡ πρὸς τὰ κάτω κλίσις· κρίσιμος στιγμή", βλ. *ῥέπω*.
ροῦς, ὁ "ροή, ρεῦμα, ροῦς", βλ. *ῥέω*.
ρούσιος, ρουσ(σ)αῖος "ξανθοκόκκινος, ὑπέρυθρος, κοκκινωπὸς" (Διοσκ.), *ρουσίζω* "φαίνομαι ξανθοκόκκινος, εἶμαι κοκκινωπός": δάνειον ἐκ τοῦ λατ. russus, russeus.
ροφέω, ἰων. **ρυφέω (ρόφω** ἐν **Μεγ. Ἐτυμ.,** πβ. *ροπτός* "ροφητός", *ρόμμα*, τὸ "ρόφημα" Γαλ.), *ρόφημα* (ἰων. *ρύφ-*), τὸ καὶ *ρόφος*, ὁ "πυκνὴ καὶ ρευστὴ τροφή, τὴν ὁποίαν ροφεῖ τις, πυκνὸς πολτώδης ζωμός": ἐκ τοῦ ΙΕ *srobh-, συγγ. τοῖς: ἀρμ. arbi=ἐγὼ ἔπινον (*sṛbh-), λατ. sorbeō (*sṛbh-)= ροφῶ, μσν. ἰρλ. srub=ρύγχος (*srubu-, μᾶλλον ἐκ τοῦ *srobu-), λιθ. srēbiù, srēbti=ροφεῖν, surbiù, surbti=μυζᾶν, θηλάζειν, ροφεῖν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. srъbati=ροφεῖν, ἀλβ. gerp (*serbhō)=ροφῶ· ἴσως συγγ. καὶ τοῖς: μσν. γερμ. sürpfeln=ροφεῖν, νορβ. slurpe, ὀλλ. slorpen, νεογερμ. schlürfen= ροφεῖν (ἂν τὸ l εἶναι κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ schlucken=καταπίνειν)· ρ. *serbh-, *srebh-=ροφεῖν.
ρόχθος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρόχθος, πάταγος, βοὴ (κυρ. ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης)", *ροχθέω* "ἐκσπῶ (κτυπῶ) μετὰ ρόχθου, παφλάζω" (παρὰ τῷ *ὀρεχθέω*, δ ἰδέ): μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λέξις.
ρύαξ, -ακος, ὁ "ρεῦμα ὁρμητικῶς ρέον, χείμαρρος σχηματιζόμενος μεταξὺ ὀρέων καὶ ἐξογκούμενος ἐκ τῶν βροχῶν· ρεῦμα «λάβας» ἡφαιστείου", *ρυάς, -άδος*, ὁ, ἡ, τὸ "ρευστός, ὑγρός", βλ. *ῥέω*.
ρύγχος, τὸ "ἡ «μούρη» τοῦ χοίρου, τὸ ρύγχος, ράμφος (ἡ «μύτη») τῶν πτηνῶν", ὑποκορ. *ρυγχίον*, τό: συγγ. τῷ ἀρμ. řngun-k', řəngun-k' πληθ.=ρώθωνες, ρὶς (ἂν δὲν εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ *ρύγχος*)· ἴσως λ. ἠχομιμ., ὁμοία ὡς τὸ *ρέγκω* "ρέγχω, «ροχαλίζω»".
ρύδην, ρυδόν, βλ. *ῥέω*.
ρύζω "γρυλίζω, **«γαβγίζω», ὑλακτῶ",** βλ. *ἐρυγόντα*.
ρυθμός, ἰων. **ρυσμός,** ὁ "κίνησις ἐπαναλαμβανομένη κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ρυθμικὴ κίνησις, χρόνος, ρυθμὸς (ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, ἐν τῇ ποιήσει καὶ μουσικῇ)· συμμετρία, εὐρυθμία· κατάστασις τῆς ψυχῆς, ψυχικὴ διάθεσις· ἀναλογία", *ρυθμίζω* "φέρω τι εἰς ρυθμόν, ἐναρμονίζω, ρυθμίζω, διευθετῶ", *ρυθμικὸς* "ὁ ἐν ρυθμῷ ἢ κατὰ ρυθμὸν γινόμενος": μᾶλλον συγγ. τῷ *ῥέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ρέω, τρέχω"· ρ. *sreu-.
ρυκάνη, ἡ "τὸ «ροκάνι», ἡ «πλάνη»" ( ) λατ. runcina), *ρυκανίζω* "«ροκανίζω»": συγγ. τοῖς: *ὀρύσσω* "σκάπτω" (τὸ ἀρχικὸν φωνῆεν ἐξέπεσε κατ' ἀναλογίαν πρὸς τά: *ρυστάζω, ρυσιάζω* κ.τ.τ.;), ἀρχ. ἰνδ. luñcáti=τίλλει, ἀποσπᾷ, ἐκλεπίζει, λατ. runcō, -āre=βοτανίζω, runcō, -ōnis=δικέλλα, σκαπάνη κατάλληλος πρὸς ἐκρίζωσιν τῶν ἀγρίων χόρτων, ἰρλ. rucht=χοῖρος (κυρ. ὁ ἀνασκάπτων, ταραχοποιός, νεωτεριστής)· ρ. *renk-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *reu-=διαρρηγνύειν, διασπᾶν (βλ. *ἐρυσίχθων*).
1 **ρῦμα** (*Fρῦ-), τὸ "ἡ ἕλξις, χορδὴ τόξου, τὸ διὰ τοῦ τόξου ριπτόμενον, ἡ ἀπόστασις, ὅσην διατρέχει τὸ ἐκτοξευόμενον βέλος· τὸ σχοινίον πρὸς ρυμούλκησιν", *ρύμη*, ἡ "ὁρμὴ (φορὰ) σώματος ἐν κινήσει εὑρισκομένου, ἔφοδος, ἐπίθεσις", *ρυμός*, ὁ "τὸ ξύλινον «τιμόνι» τῆς ἁμάξης, μακρὸν ξύλον, ἑκατέρωθεν τοῦ ὁποίου ζευγνυόμενα τὰ ὑποζύγια σύρουν τὴν ἅμαξαν, τὸ πρὸς

τὰ ἐμπρὸς ἐκτεινόμενον ξύλον τῆς ἁμάξης ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἄξονος μέχρι τοῦ ζυγοῦ· ἱμὰς (λωρίον), δι' οὗ ὁ ἵππος σύρει τὴν ἅμαξαν· οὐρά", *ῥῦσιον*, τὸ "τὸ ἁρπαζόμενον καὶ συρόμενον διὰ τῆς βίας, λάφυρον, ἡ λεία, τὸ ἐνέχυρον, τὸ λαμβανόμενον ὡς ἀποζημίωσις, ἢ καὶ αὐτὴ ἡ ἀποζημίωσις", *ῥῦτήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ τείνων («τεντώνων») τὸ τόξον· ἱμὰς (λωρίον), δι' οὗ ὁ ἵππος σύρει τὴν ἅμαξαν· τὰ ἡνία τοῦ ἵππου", *ῥύτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ ἕλκων, σύρων, τανύων", *ῥῦτά*, τὰ "τὰ ἡνία, οἱ χαλινοί", *ῥυστάζω* "σύρω τι(νὰ) τῇδε κἀκεῖσε συνεχῶς, σύρω τι(νὰ) βιαίως, «σέρνω»" (*u̯ru-s-to-), *ῥυστακτύς, ύος*, ἡ ('Οδ. σ 224) "τὸ σύρειν τῇδε κἀκεῖσε, ὁ βίαιος ἑλκυσμός, ἡ κακομεταχείρισις": ρ. *u̯eru-(s)-, *u̯rū-, βλ. *ἐρύω*.

2 **ῥῦμαι** (*Ϝρῡ-), τὸ "σωτηρία, προστασία, ὑπεράσπισις", *ῥύσιος* "ὁ σῴζων, προστατεύων, ἀπελευθερῶν" (*ῥύσια*, τὰ "βοήθεια, προστασία", *ῥύτωρ, -ορος*, ὁ "σωτήρ, προστάτης", *ῥῡσί-πολις, -εως*, ὁ, ἡ "σωτὴρ ἢ ὑπερασπιστὴς τῆς πόλεως": συγγ. τοῖς: ὁμ. *ῥύομαι* (ἡ μακρότης τοῦ ῡ ἐγενικεύθη), ἀπρφ. ἐνεστ. *ῥῦσθαι*, πρτ. θαμιστ. β' ἐν. *ῥύσκευ*, μέλλ. *ῥῡσομαι* "προφυλάσσω, προστατεύω, σῴζω, λυτρώνω, θεραπεύω, καλύπτω, κρατῶ ὀπίσω, ἀναχαιτίζω": ρ. *u̯(e)rū-, βλ. *ἔρυσθαι*.

ῥύπος, ὁ (**ῥύπα**, τὰ 'Οδ. ζ 93) "ἀκαθαρσία, «λέρα», ρυπαρότης· κηρὸς πρὸς σφράγισιν", *ῥυπάω* "εἶμαι ρυπαρός, εἶμαι ἀκάθαρτος", *ῥυπόω*, νεώτ. *ῥυπαίνω* "κάμνω τι ρυπαρόν, «λερώνω», ρυπαίνω", *ῥυπαρός* "ὅ,τι καὶ νῦν, ρυπαρός, ἀκάθαρτος, εὐτελής, χυδαῖος", *ῥύπος, εος*, τὸ "τὸ ὑδατῶδες μέρος τοῦ γάλακτος, ἀκάθαρτον μέρος τυροῦ", *ῥύπτω* "καθαρίζω· μέσ. λούομαι, πλύνομαι, νίπτομαι": ἀβεβ. ἐτυμολ., ἴσως συγγ. τῷ ρωσ. strupъ=ἐξάνθημα τῆς κεφαλῆς, τὸ ἐπὶ τῆς πληγῆς σχηματιζόμενον σκληρὸν ἐπίστρωμα, ἡ «πέτσα» μὲ πύον (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *sroupos).

ῥῡσός "συνεσταλμένος, «ρυτιδωμένος, ζαρωμένος»", βλ. *ῥῦτίς*.

ῥύτη, ἡ "τὸ φυτὸν πήγανον" (> λατ. **rūta**, νεογερμ. Raute=πήγανον): ἀβεβ. ἐτυμολ.

ῥῦτίς, -ίδος (αἰολ. **βρυτίδες**, αἱ· ἐν **Μεγ. Ἐτυμ.**), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρυτίς, «ρυτίδα», πτυχή, «ζάρα»", *ῥυτιδόω* καὶ *ῥυτίζω* "καθιστῶ τι ρυτιδῶδες, ρυτιδώνω", ὁμ. *ῥῡσός* "«ρυτιδωμένος, ζαρωμένος»" (κυρ. "συνειλκυσμένος, συνεσταλμένος", πβ. *ῥῡτός* "εἱλκυσμένος, ἑλκυστός, σεσυρμένος, συρτός"), *ῥῡσαίνω* "καθιστῶ τι ρυτιδῶδες, ρυτιδώνω": συγγ. τῷ *ἐρύω*, πβ. 1 *ῥῦμα*· ρ. *u̯rū-.

ῥυτός, βλ. *ῥέω*.

ῥώθων, -ωνος, ὁ "μυκτήρ, «ρουθούνι», ρώθων" (συνήθ. κατὰ πληθ. *ῥώθωνες*, οἱ "ὅ,τι καὶ νῦν, ρώθωνες, «ρουθούνια», μυκτῆρες", πβ. *ῥώθυνες* "μυκτῆρες" Ἡσύχ.): ἴσως ἐκτετ. β. τοῦ *ῥόθος*, ὁ "θορυβώδης ἦχος, ρόχθος τῶν κυμάτων, πάταγος", ρ. *sr-edh- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ser-=ῥέειν· πβ. διὰ τὴν σημ. ("ρὶς [«μύτη»] ὡς ρέουσα, τρέχουσα ;") τὰ ἐν τῷ λ. *ῥίς*, ἡ "ἡ «μύτη»".

ῥώννῦμι (κατὰ τὸ *ζώννῡμι*), **ῥωννύω** "καθιστῶ τι(να) ρωμαλέον (ἰσχυρόν), δυναμώνω, **ἐπιρρωννύω**· παθ. εἶμαι ρωμαλέος (ἰσχυρός), ἔχω ἰσχύν" (ἀόρ. παθ. *ἐρρώσθην*), ἀττ. *ῥώμη*, ἡ "δύναμις, ἰσχύς", *ῥωμαλέος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ρωμαλέος, ἰσχυρός, δυνατός", *ῥωστήριος* "ὁ ἐνισχύων", *ῥῶσταξ, -ακος*, ὁ "ἐρει-

σμα, ὑπόβαθρον, ὑποστήριγμα, βάθρον, ἐφ' οὗ τίθεταί τι", ἄ-ρρωστος "ἀδύνατος, ἀσθενής, ἄρρωστος", *ρωρός* "σφοδρός" Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *ῥώομαι* "κινοῦμαι μεθ' ὁρμῆς" ;).

1 **ῥώξ**, γεν. **ῥωγός**, ἡ "ἡ «ρώγα» σταφυλῆς· εἶδος δηλητηριώδους ἀράχνης", βλ. *ῥάξ*.

2 **ῥώξ**, γεν. **ῥωγός**, ἡ "ρῆγμα, ρωγμή, ἄνοιγμα, σχισμή", βλ. *ῥήγνυμι*.

ῥώομαι "κινοῦμαι μεθ' ὁρμῆς, κινοῦμαι ταχέως, ἐφορμῶ, σπεύδω" : ἐκ τοῦ *srō-i̯ō, συγγ. τῇ ρ. *ser-=ῥέειν, ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ *srōu-, συγγ. τῷ ἐπεκτετ. τύπῳ *sreu- (βλ. *ῥέω*).

ῥῶπος, ὁ "μικρὰ καὶ παντοειδῆ εὐτελῆ ἐμπορεύματα, εὐθηνὰ στολίδια (κοσμήματα), εὐτελὲς (μηδαμινὸν) πρᾶγμα", *ῥωπικός* "ὁ ἀνήκων (ἁρμόζων) εἰς μικρὰ ἐμπορεύματα, ὅμοιος πρὸς εὐτελῆ πράγματα· κίβδηλος, εὐτελής, μηδαμινός", *ῥωπο-πώλης*, ὁ "πωλητὴς μικρῶν καὶ ποικίλων πραγμάτων, μικρέμπορος" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *ῥώψ* ;).

ῥώψ, γεν. **ῥωπός**, ἡ "θάμνος, χαμαίκλαδον, «χαμόδεντρο»", βλ. *ῥαπίς*.

Σ

σά (μεγαρ.) οὐδ. πληθ. "τίνα, quae (=ποῖα, τίνος εἴδους ;)" : ἐκ τοῦ *ki̯a, IE *qʷi̯ə, πβ. ἰων. *ἄ-σσα*, ἀττ. *ἄ-ττα* "τινά" (προῆλθεν ἐξ ἐσφαλμένου χωρισμοῦ τῶν λ. *ὁποῖα σσα* εἰς *ὁποῖ' ἄσσα*· πβ. τὸ ἀναφ. *ἅσσα*, ἀττ. *ἅττα* ἐκ τοῦ *ἅ-τja "ἅτινα")· ἀντων. θ. *qʷi, πβ. λατ. quia=διότι (ἀρχ. λατ. quianam=διατί ;). Πβ. *σάτυρος*.

σαβακὸς "ὁ ἔχων ἐν ἐσωτερικὸν ὄργανον βεβλαμμένον (Ἱπποκρ.)· σαθρός, συντετριμμένος (παρὰ τοῖς Χίοις κατὰ τὸν Ἡσύχ.)", *σαβάκτης*, -ου, ὁ "ὁ συντρίβων (ὄνομα κακοποιοῦ δαιμονίου συντρίβοντος τὰ σκεύη)", *σαβάζω* "συντρίβω" Ἡσύχ.) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σάβανον, τὸ "λινοῦν ὕφασμα πρὸς ἀπόμαξιν (ἀποσπόγγισιν)" : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἀραβ. sabanijjat=εἶδος ὑφάσματος κατασκευαζομένου ἐν Saban (παρὰ τῇ Βαγδάτῃ).

σάγη, ἡ "σκεύη, ἔπιπλα, σάγμα, «σαμάρι», ὁπλισμός, ἀποσκευαί, ἱματισμός"· *σάγμα*, τὸ "σκέπασμα, σάγμα, «σαμάρι», ἐπικάλυμμα, ἐπένδυμα" (> λατ. sagma, δημῶδ. λατ. sauma > ἀρχ. γερμ. soum, νεογερμ. Saumtier=τὸ ὑποζύγιον, φορτηγὸν ζῷον) : μετὰ δευτερ. *γ* συγγ. τῷ *σάττω* "συσκευάζω, φορτώνω, «σαμαρώνω», ὑπερπληρῶ, συσσωρεύω, συμπιέζω" (ὃ ἰδέ)· πβ. *σαγήνη*.

σαγήνη, ἡ "μέγα ἁλιευτικὸν δίκτυον, καθέτως συρόμενον ἐπὶ τοῦ βυθοῦ" (> λατ. sagēna), *σαγηνεύω* "περικλείω καὶ ἀγρεύω ἰχθῦς διὰ τοῦ συρομένου δικτύου· μτφρ. ἐκδιώκω πάντας τοὺς κατοίκους χώρας τινός, ἐρημώνω χώραν τινὰ ἀπὸ ἀνθρώπων", *σαγίς* "πήρα", *σάγουρον* "γυργάθιον" Ἡσύχ. : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *σάγη*, ἡ "σκεύη, σάγμα" (ὃ ἰδὲ) μετὰ δευτερ. *γ* συγγ. τῷ *σάττω* "συσκευάζω, φορτώνω, «σαμαρώνω», ὑπερπληρῶ, συμ-

πιέζω" (ὁ ἰδέ). Πβ. ἐπίσης τὸ λατ. sagana θηλ.=φαρμακεύτρια, μάγισσα (ἐκ τοῦ ἑλλ. *σαγάνη· διὰ τὴν σημ. πβ. τὸ θηβ. (βοιωτ.) *σάκτᾱς*, ὁ "ἰατρός").

σάγος, ὁ "μανδύας στρατιωτικός, ἐπανωφόριον" : δάνειον ἐκ τοῦ λατ. (γαλατ.) sagum=ὡσ.

σάθη, ἡ "τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον, πέος", *σάθων, -ωνος*, ὁ "πόσθων", *ἀνδροσάθων, ἀνδροσάθης* (ἐπίθ. τοῦ Πριάπου)=qui magnum membrum virīle habet (=ὁ ἔχων μέγα ἀνδρικὸν αἰδοῖον) : συγγ. τῷ *σαίνω* (*σα-* ἐκ τοῦ IE *tu̯n̥-), σχηματισμὸς ὡς τὸ *πόσ-θη* : *πέος*.

σαθρὸς "σαπρός, σεσηπώς, «σάπιος», σαθρός, ἀσθενής, ἐπισφαλής, νοσηρός", *σάθραξ* "φθείρ" Ἡσύχ. : μᾶλλον συγγ. τῷ *ψαθυρὸς* "εὔθραυστος, τρυφερός".

σαίνω (*σαν-jω*, IE *tu̯n̥-i̯ō), ἀόρ. **ἔσηνα,** δωρ. **ἔσᾱνα** "σείω τὴν οὐράν, κολακεύω, θωπεύω, περιποιοῦμαι" : συγγ. τοῖς : λιθ. tvį̇stu, tvìnti=ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν», ἐπὶ ὕδατος, tvānas=πλημυρίς. IE *tu̯-ēn : tu̯ₑnós, *tu̯n̥-="φαλλός", συγγ. τῇ ρ. *teu̯-ə-, *tū̆-=«φουσκώνειν», βλ. *σάννᾱς*, πβ. *σανίς, σάος, ταΰς, τύλη* κ.τ.λ.

1 **σαίρω** (μέλλ. **σαρῶ, ἀόρ. ἔσηρα**) "σαρώνω, «σκουπίζω», καθαρίζω", *σάρον*, τό, *σάρος*, ὁ "σάρωθρον, «σκούπα», «σκουπίδια»", *σάρματα*, τὰ "τὰ «σκουπίδια»", *σαρόω* "σαρώνω, «σκουπίζω», καθαρίζω", λεσβ. *σάραπος*, ὁ "ὁ διὰ τῶν ποδῶν σαρώνων, δηλ. ὁ ἔχων πόδας στρεβλοὺς καὶ σύρων αὐτοὺς κατὰ γῆς, ἐν ᾧ βαδίζει, πλατύπους (κυρ. ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ὁ πούς εἶναι εἰς *σάρος*)" : ἐκ τοῦ *tu̯r̥-i̯ō, συγγ. τῷ *σῦ́ρω* "ὅ,τι καὶ νῦν, σύρω, «σέρνω», ἕλκω, «τραβῶ»" (*tur-i̯ō)· ρ. *tu̯er-=στρέφειν, στροβιλίζειν (βλ. *ὀτρῦ́νω, τύρβη*), ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ *su̯r̥-i̯ō (*σῦ́ρω* ἐκ τοῦ *su̯ᵘr̥-i̯ō), ρ. *su̯er-bh- ἐν τοῖς : *σύρφος* (ὁ ἰδέ), γοτθ. afswairban=ἀπομάσσειν, σπογγίζειν.

2 **σαίρω** (ἐν χρήσει μόνον ὁ πρκ. **σέσηρα,** μτχ. **σεσηρώς,** θηλ. **σεσᾰρυῖα**) "δεικνύω τοὺς ὀδόντας, σύρω πρὸς τὰ ὀπίσω τὰ χείλη καὶ δεικνύω τοὺς ὀδόντας (εἰς ἔνδειξιν θυμοῦ ἢ ἀγανακτήσεως), μειδιῶ ἔχων τὰ χείλη διεσταλμένα", *σάρμα*, τὸ "σχισμὴ τοῦ ἐδάφους, χάσμα", *σῆραγξ, -αγγος*, ἡ "κοῖλος βράχος, σπήλαιον", *σάρα-βος* "τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον" καὶ *σάρων* "...τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον" Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σάκκος, ἀττ. **σάκ(κ)ος,** ὁ "χονδρὸν ὕφασμα ἐκ τριχῶν αἰγός, χονδρὸς μανδύας, τραχὺ ἔνδυμα, ὅπερ ἐνεδύοντο οἱ Ἰουδαῖοι πενθοῦντες, σάκκος, σακκίον, κόσκινον λεπτόν, στραγγιστήριον" (> λατ. saccus > ἀρχ. γερμ. sac, νεογερμ. Sack=σάκκος) : δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. (φοινικ.) śaq=ὕφασμα ἐκ τριχῶν, σάκκος, πένθιμον ἔνδυμα.

σάκος, -εος, -ους, τὸ "ἀσπίς" (ὁμ. *σακέσ-παλος* "ὁ πάλλων τὴν ἀσπίδα", *σακεσ-φόρος, φερε-σσακὴς* "ὁ φέρων σάκος (τ.ἔ. ἀσπίδα), ἀσπιδοφόρος") : ἐκ τοῦ *τϜακος, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tvák θηλ.=δέρμα, φλοιός, hiranya-tvacas-=ὁ ἔχων χρυσοῦν δέρμα. IE *tu̯aqos=δέρμα (ἴσως περαιτέρω συγγ. τῷ *σάττω* ;).

σάκχαρ, -αρος, τὸ (Γαλ.), **σάκχαρι,** τὸ (Ἀρρ.), **σάκχαρις,** ἡ καὶ **σάκχαρον,** τὸ (Διοσκ.) "ἡ ζάκχαρις, «ζάχαρη»" (> νεογερμ. Saccharin=ζαχχαρίνη) : ἐκ τοῦ Pāli sakkharā (=ἀρχ. ἰνδ. śárkarā=χονδρὰ ἄμμος, χάλιξ, κόχκοι ζακχάρεως, βλ. *κρόκη*), περσ. šakar (> ἀραβ. sukkar > ἰταλ. zucchero > ἀρχ. γερμ. zucura, νεογερμ. Zucker=ζάχχαρις).

σαλαμάνδρα, ἡ "εἶδος σαύρας, μικρὰ «γουστέρα»" : μᾶλλον εἶναι λ. ξένη.

σαλά(μ)βη, ἡ "ὀπή, φεγγίτης, καπνοδόχη" : ἴσως εἶναι λ. ξένη (πβ. *Σαλαμβώ, Σαλαμβάς*, ὀνόματα τῆς 'Αφροδίτης, καὶ *Σαλαβακχώ*, ὄνομα πόρνης παρ' 'Αριστοφ.).

σάλος, ὁ "ἡ «φουσκοθαλασσιά», ἀνήσυχος κίνησις (ἀναταραχή) τῆς θαλάσσης· ἀνοικτὴ θάλασσα, τὸ πέλαγος· ὁ κλυδωνισμὸς τοῦ σκάφους, ἡ ταραχή, ἀνησυχία", *σαλέομαι* "σκιρτῶ", *σαλεύω* "κάμνω τι νὰ κινηθῇ, κραδαίνω, σείω, κλονίζω· ἀμτβ. ταλαντεύομαι", *σάλη*, δωρ. *σάλα*, ἡ "κίνησις, ἀνησυχία", *σαλαΐζω* "εἶμαι συγκεκινημένος, κραυγάζω θρηνωδῶς", *σάλαξ, -ακος*, ὁ (*σάλαγξ* 'Ησύχ.) "κόσκινον τῶν μεταλλουργῶν", *σαλάκων, -ωνος*, ὁ "ἀλαζών, κομπαστής" (κυρ. "ὁ κάμνων βιαίας κινήσεις κατὰ τὸ βάδισμα"· > λατ. salacō ἀρσ.), *σαλάσσω* (*-κjω) "σείω, τινάσσω", *σαλαγεῖ* "ταράσσει" 'Ησύχ., ὁμ. *κονίσ-σαλος*, ὁ "νέφος κονιορτοῦ" : ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "πληθώρα, ὄγκος (ἐπὶ κυμάτων ἢ πλήθους κονιορτοῦ)", τότε ἔχει τὴν σημ. τοῦ "πᾶσα ἀνήσυχος κίνησις (ἀναταραχή)", ἴσως ἐκ τοῦ ΙΕ *tu̯el- (*tu̯el-)= «φουσκώνειν» ἐν τοῖς : μσν. ἰρλ. tel, tul=τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀσπίδος προεξέχον κύρτωμα, telach, tulach=λόφος, πβ. *tul- ἐν τῇ λ. *τύλος*, ὁ "σκληρὸν ἐξόγκωμα τοῦ δέρματος, «κάλος»" (δ ἰδέ), ἀγγλοσαξ. gedyll=αὔρα, ρεῦμα ἀέρος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fimbol-þul=εἷς ἐκ τῶν ποταμῶν τῶν ἐκπηγαζόντων ἐκ τοῦ φρέατος Hvergelmer· ρ. *tēu-, *teu̯ā-, *tū-=ἐξογκοῦν, «φουσκώνειν». — Τὸ λατ. salum, -ī οὐδ. (-us ἀρσ.)=ὁ ἐν ἀναταραχῇ πλοῦς καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς προερχόμενος κλυδωνισμὸς τοῦ πλοίου· πέλαγος, ἴσως εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ ἑλλ. *σάλος*.

σάλπη, ἡ (> λατ. salpa), **σάλπης, -ου**, ὁ, **σάρπη**, ἡ ('Αριστ., ἐπίσης **σάλπιγξ** σχηματισμὸς κατὰ παρετυμολ.) "θαλάσσιος ἰχθύς" : μᾶλλον εἶναι λ. ξένη (αἰγ. ;).

σάλπιγξ, -γγος, ἡ (*σϝαλπ-) "ὅ,τι καὶ νῦν, σάλπιγξ, πολεμικὸν (μουσικὸν) ὄργανον, δι' οὗ δίδονται παραγγέλματα", *σαλπίζω* (ἀόρ. *ἐσάλπι[γ]ξα*) "φυσῶ τὴν σάλπιγγα, σαλπίζω", *σαλπι(γ)κτής, -οῦ*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σαλπιγκτής" : ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. švilpiù, švilpti=διὰ τῶν χειλέων συρίζειν («σφυρίζειν»), λεττ. svilpis=ᾠδικὸν πτηνόν, πιθ. ὁ πυρρούλας (ἂν δὲν εἶναι νεώτ. ἠχομιμ. λέξεις).

σαμβύκη (**ζαμ-** 'Ησύχ.), ἡ "τριγωνικὸν μουσικὸν ὄργανον ἔχον τέσσαρας χορδάς· πολιορκητικὴ μηχανή" (> λατ. sambūca) : σημιτ. λ. (πβ. ἑβρ. s^ebākā =κιγκλίς, περίφραγμα).

σάμος, ἡ "λόφος παρὰ τὴν ἀκτήν" (Στράβ.) : προελλ., πβ. τὰ ὀνόματα νήσων : *Σάμος, Σάμη*.

σάμψυχον, τὸ "ἡ «μαντζουράνα»" (> λατ. sampsūcum) : ξένη λ. (σημιτ. ;).

σάνδαλον, λεσβ. **σάμβαλον**, τὸ "ξύλινον πέλμα (ὑπόδημα) προσδενόμενον διὰ λωρίων κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ ποδός, σανδάλιον, πέδιλον", *σανδάλιον*, τὸ ὑποκορ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. "πέδιλον, σανδάλιον" (> νεοπερσ. sandal, λατ. sandalium) : δάνειον ἐκ τῆς 'Ασιατ. (ἴσως 'Ιραν., πβ. *σαγγάριος* "σκυτεύς" 'Ησύχ.=κατασκευαστὴς τῶν παρθικῶν zancae [=ὑποδημάτων]).

σανδαράκη καὶ **-άχη**, ἡ "ἀρσενικοῦχον ὀρυκτόν, ἐρυθρὸν θειοῦχον ἀρσενικόν·

χρῶμα ἐρυθρόχρυσον παραγόμενον ἐκ τῆς σανδαράκης": δάνειον ἐκ τῆς Ἀσιατ., πβ. ἀρχ. ἰνδ. candra-rāga=ὁ ἔχων τὴν λάμψιν τῆς σελήνης (candráḥ=φωτίζων, φέγγων, ὡς ούσ.=σελήνη, συγγ. τοῖς: *κάνδαρος* "ἄνθραξ" Ἡσύχ., λατ. candeō=λάμπω, ac-, in-cendō=ἀνάπτω, ἀλβ. γκεγκ. hane==σελήνη). Πβ. *σάνταλον*.

σάνδυξ, -υκος, σάνδιξ, -ικος, ἡ "λαμπρὸν ἐρυθρὸν χρῶμα" (> λατ. sandyx): δάνειον ἐκ τῆς Ἀσιατ., πβ. ἀρχ. ἰνδ. sindūram=σάνδυξ.

σανίς, -ίδος, ἡ "«σανίδα», «μαδέρι», ξύλινον ἰκρίωμα ἢ πάτωμα ἐν εἴδει σκηνῆς· δίφυλλος θύρα· ξύλινον κατάστρωμα πλοίου· κιγκλίδες (περίφραγμα) τοῦ δικαστηρίου, ξύλιναι πινακίδες χρησιμοποιούμεναι πρὸς γραφήν· σανίς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐδένοντο οἱ κατάδικοι ἢ καὶ προσηλοῦντο ὡς εἰς σταυρόν": μᾶλλον συγγ. τῷ *σαίνω*, ὁ ἰδὲ (IE *tu̯n̥-), πβ. διὰ τὴν σημ. *φάλαγξ*: *φαλλός*. Πβ. *σάννᾱς*.

σάννᾱς, -ου, ὁ, ***σαννίων, -ωνος, σάννορος*** (*παρὰ* Ρίνθωνι), ὁ "ὁ μωρός, παράφρων, ἠλίθιος, γελωτοποιός" (> λατ. sanna θηλ.=ὁ μορφασμός, sanniō ἀρσ.=γελωτοποιός· πβ. κύρ. ὀν. *Σάννης, Σανναῖος, Σάννιος, Σαννίων* κ.τ.λ.): συγγ. τῷ *σαίνω* (πβ. ἐπίσης *σανίς*)· ἡ λ. *σαννίων* (τὰ δύο -νν-δι' ἐκφραστικοὺς λόγους) ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἐκεῖνος, ὅστις χαρακτηρίζεται διὰ τοῦ *σαννίου*", πβ. *σάννιον* "τὸ αἰδοῖον" καὶ *σαννάδας* "τὰς ἀγρίας αἶγας" Ἡσύχ. (ἐκ τινος **σάννᾱς* ἢ **σάννος* "τράγος").

σάνταλον, τὸ "δένδρον εὐῶδες (ἰνδικὸν ἔχον χρωστικὰς ἰδιότητας)", *σαντάλινος* "ὁ ἐκ τοιούτου ξύλου κατεσκευασμένος": δάνειον ἐκ τοῦ ἀραβ. zandal, καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰνδ. candanaḥ, -am=σάνταλον (συγγ. τοῖς: cand-, ścand-=φωτίζειν, φέγγειν, candráḥ=λαμπρός, φωτεινός, βλ. *σανδαράκη*).

σάος (*σάϜος, πβ. κυπρ. *ΣαϜο-κλέϜης*), συγκρ. **σαώτερος,** ἰων., ἀττ. **σῶος, σῶς** "ὅ,τι καὶ νῦν, σῶος, ἀβλαβής, ἀκέραιος· ἀσφαλής, βέβαιος (κυρ. πλήρης κατὰ τὸ σῶμα)": ἐκ τοῦ *tu̯ə-u̯os ἢ *tu̯ō-u̯os, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tāuti, tavīti=εἶναι ἰσχυρός, ἔχει δύναμιν, tuvíṣṭamaḥ=ἰσχυρότατος, ἴσως καὶ γοτθ. þwastiþa=ἀσφάλεια (ἐκ τοῦ *tu̯os-ti-;)· ρ. *teu̯ō-, *teu̯ə-=«φουσκώνειν», βλ. *σάλος, ταΰς, τύλη* κ.τ.λ. — Ἐκ τούτου τὸ ὁμ. *σαόω* (*σαϜόω), ὁμ., ἀττ. *σῴζω* (*σωΐζω), μέλλ. *σώσω*, ἐν ἀττ. ἐπιγρ. *σωω* (τ.ἔ. *σωῶ*) "σῴζω, διασῴζω, διατηρῶ", *σωτήρ, -ῆρος* "ὁ σῴζων, σωτήριος· ὡς ούσ. ὁ σωτήρ, λυτρωτής" (ἐκ τοῦ *σώω "σῴζω"), *σωτήριος* "ὅ,τι καὶ νῦν, σωτήριος, σωστικός, σῴζων· ὁ σωθείς, σεσωσμένος, διασωθείς", *σωτηρίᾱ*, ἰων. -*ίη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σωτηρία, διάσωσις, λύτρωσις", *σῶστρα*, τὰ "ἀφιέρωμα (εὐχαριστήριος προσφορὰ) εἰς τοὺς θεοὺς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ (διασώσει) τινὸς" (Ἡρόδ., πβ. τὸ ἐν ἐπιγρ. *σαωστρειν*=deo dedicare aliquid pro salute), *σώ-φρων*, -*ονος* (=*σαό-φρων*) "ὁ ὑγιὴς τὰς φρένας, ἔχων σώας τὰς φρένας, σώφρων, νουνεχής, συνετός, λογικός", γορτ. *σω-μελες* "εἰς ἀκέραια (ἄθικτα) μέλη". Πβ. *σῶμα*.

σαπρὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, σαπρός, «σάπιος», σεσηπώς, σαθρός, «μουχλιασμένος», πεπαλαιωμένος", *σήπω* "ἀφίνω τι νὰ σαπίσῃ, ἐπιφέρω σῆψιν", παθ. *σήπομαι*, ἀόρ. *ἐσάπην*, πρκ. *σέσηπα* "σαπίζω, εἶμαι «σάπιος», ἀποσυντίθεμαι", *σῆψις*, -*εως*, ἡ "σάπισμα, σῆψις, ζύμωσις", *σήψ*, -*πός*, ἡ "ἕλκος διαβιβρώσκον ὡς

ἀρσ. καὶ θηλ. δηλητηριώδης ὄφις": ἴσως συγγ. τῷ λιθ. šupù, šùpti=σαπίζειν· ρ. *kšēp-. Πβ. *σηπία*.

σάπφειρος, ἡ "πολύτιμος λίθος" (> λατ. sapphīrus > μσν. γερμ. saffīr): δάνειον ἐκ τοῦ ἑβρ. sappīr, καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰνδ. śani-priyam=σάπφειρος, κυρ. ἀγαπητὸς ὑπὸ τοῦ πλανήτου Κρόνου (śaniḥ).

σαργάνη, ἡ, σαργανίς, -ίδος, ἡ "καλάθιον πλεκτόν, πλέγμα", πβ. (ἀττ.) *ταργάναι* "πλοκαί, συνδέσεις, πέδαι" Ἡσύχ.: ἴσως συγγ. τοῖς: λιθ. tveriù, tvérti=λαμβάνειν, «πιάνειν», περιφράσσειν, περικλείειν, ἑλλ. *σορός, ἡ* "τεφροδόχος, φέρετρον, νεκροθήκη"· ρ. *tu̯er-=λαμβάνειν, «πιάνειν», ἐπεκτετ. τύπος *tu̯er-g-, πβ. *tu̯er-p- ἐν τῷ *τάρπη, ἡ* "μέγας κόφινος πλεκτὸς" (ἂν ἐνταῦθα ἡ ρ. *tu-p- εἶναι συγγ. τῷ t-p κατ' ἀνομ. καὶ εἶτα ἐπίσης *ταργ-* παρὰ τῷ *σαργ-*).

σαρδάνιος (*γέλως*) "πικρὸς ἢ εἰρωνικὸς καὶ χλευαστικὸς (γέλως)", *μείδησε δὲ θυμῷ σαρδάνιον* (Ὀδ. υ 302), νεώτ. *σαρδόνιος* (ὅπερ ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν λ.: *Σαρδόνιος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Σαρδινίαν", *Σαρδώ, ἡ* "ἡ Σαρδινία"): ἂν μετὰ τοῦ σ- προέρχηται ἐκ τοῦ *su̯-, ἴσως εἶναι συγγ. τῷ κυμβρ. chwarddu=γελᾶν (ὁ συσχετισμὸς τούτου πρὸς τὸ 2 *σαίρω*, ὅστις ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἀρχαίων, φαίνεται νὰ εἶναι κατὰ παρετυμολ.).

σάρδιον, τό, σάρδιος, ὁ "πολύτιμος λίθος, ὁ Σάρδιος λίθος", *σαρδ-όνυξ, -υχος, ὁ* "εἶδος πολυτίμου λίθου": μᾶλλον εἶναι λ. ξένη (συγγ. τῷ λυδ. ὀν. πόλεως *Σάρδεις*;).

σαρδών, -όνος, ἡ, ὑποκορ. **σαρδόνιον, τὸ** "σχοινίον, ὅπερ συγκρατεῖ τὸ ἄνω μέρος κυνηγετικοῦ δικτύου": ἀβεβ. ἐτυμολ. (εἶναι συγγ. τῷ 2 *σαίρω*;).

σάρι, τὸ "φυτὸν παρυδάτιον", βλ. *σίσαρον*.

σαρκάζω "κατασχίζω, κατασπαράσσω σάρκας ὡς οἱ κύνες, ἐκριζῶ τὸν χόρτον, κόπτω καὶ τρώγω χόρτον διὰ τῶν χειλέων κεκλεισμένων· δάκνω τὰ χείλη μου ἕνεκα ὀργῆς, περιπαίζω, χλευάζω τινά" (πβ. *σαρκασμός, ὁ* "ἐμπαιγμός, χλευασμός"): μᾶλλον ὅλαι αἱ σημ. ἐκ τοῦ *σάρξ* (ὃ ἰδέ).

σάρμα, τὸ "σχισμὴ τοῦ ἐδάφους, χάσμα", βλ. 2 *σαίρω*.

σάρξ, -κός, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σάρξ, «σάρκα», κρέας, μέρος σαρκός"· ἐν τῷ πληθ. *σάρκες* (αἰολ. *σύρκες*), αἱ "τεμάχια κρέατος, ὅλαι αἱ σάρκες ἢ οἱ μύωνες τοῦ σώματος": ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "τὸ ἀποκεκομμένον τεμάχιον" (πβ. λατ. carō: *κείρω*), ἴσως προέρχεται ἐκ τοῦ ΙΕ *tu̯r̥k- συγγ. τῷ ἀβεστ. θwarəs-=κόπτειν. — Ἐκ τούτου *σαρκάζω* (ὃ ἰδέ), *σάρκινος* "ὁ ἐκ σαρκὸς ἢ ὅμοιος πρὸς σάρκα, σαρκώδης, κρεάτινος", *σαρκόω* "κάμνω τινὰ σαρκώδη (εὔσαρκον), ἐνδυναμώνω", *σάρκωμα, τὸ* "ὄγκος τῆς σαρκός, σάρκωμα", *σαρκο-φάγος* "ὁ τρώγων σάρκας, κρεοφάγος", *σαρκοφάγος* (*λίθος*) "εἶδος λίθου ἔχοντος τὴν ἰδιότητα νὰ κατατρώγῃ (ἀποσυνθέτῃ) τὴν σάρκα τῶν ἐν αὐτῷ ἐγκλειομένων νεκρῶν", ὡς οὐσ. *σαρκοφάγος, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, σαρκοφάγος, φέρετρον νεκροθήκη" (> λατ. sarcophagus > ἀρχ. γερμ. sarch, νεογερμ. Sarg=σαρκοφάγος).

σατίνη, ἡ "πολεμικὸν ἅρμα, πολεμικὴ ἅμαξα", *σάτιλλα* "πλειὰς τὸ ἄστρον" Ἡσύχ.: δάνειον ἐκ τῆς Φρυγ., πβ. ἀρμ. sayl=ἅμαξα, μεγάλη ἄρκτος (θ. μετὰ τοῦ i· ἀρμ.-φρυγ. *satiljā). Περαιτέρω ἀνάλυσις ἀβέβαιος (πβ. ἐπίσης τὸ γεωργ. etli=ἅμαξα, ἄστρον, ἀστερισμός).

σατράπης, -ου (Ξεν.), **ἐξατράπης** (Θεόπ.), **ξατράπης** (Ἡσύχ.), αἰολ. **σαδραπᾶς,** ἰων. **ἐξαιτράπης,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σατράπης, ἀντιβασιλεὺς ἢ κυβερνήτης καὶ διοικητὴς ἐπαρχίας τῆς Περσίας" (> λατ. satrapa) : δάνειον ἐκ τοῦ ἀρχ. περσ. xšaθra-pāvan-=λατ. regni tutor (xšaθra-=κυριαρχία=ἀρχ. ἰνδ. kṣatrám, βλ. *κτάομαι*, καὶ *pā(y)-=προστατεύειν=ἀρχ. ἰνδ. pāti, βλ. *ποιμήν*).—Ἐκ τούτου *σατραπεῖα*, ἰων. *σατραπηΐη*, ἡ "τὸ ἀξίωμα τοῦ σατράπου· ἡ περιφέρεια τῆς δικαιοδοσίας τοῦ σατράπου" (> λατ. satrapia), *σατραπεύω*, ἐν ἐπιγρ. *ἐξσατραπεύω*, *ἐξαιθραπεύω* "εἶμαι σατράπης, ἐνεργῶ ὡς σατράπης, κυβερνῶ ὡς σατράπης χώραν τινά".

σάττω, ἰων. **σάσσω,** γορτ. **σαδδω,** μέλλ. ἰων. **σάσω,** ἀόρ. **ἔσαξα,** ἰων. **ἔσαξα,** παθ. ὑπερσ. γ' πληθ. ἰων. **ἐσεσάχατο** "συσκευάζω, ἐξοπλίζω, ἐφοδιάζω· φορτώνω, «σαμαρώνω»· γεμίζω καλῶς, ὑπερπληρῶ, χορταίνω· συνθλίβω, συμπιέζω" : ἐκ τοῦ *σακjω, IE *tu̯aq-i̯ō· πβ. *tu̯āq-, βλ. *σηκός*, ὁ "ἡ μάνδρα" (πβ. ἐπίσης *σωκός* "ἰσχυρός, δυνατός") καὶ τὰ μετὰ τοῦ γ (ἀντικανονικῶς) : *σάγη*, ἡ "σκεύη, ἔπιπλα", *σάγμα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σάγμα ἵππου, «σαμάρι»· κάλυμμα, ἐπανωφόριον κ.τ.λ." (βλ. *σάγη, σαγήνη*)· ρημ. ἐπίθ. *σακτὸς* "γεμιστός", *σάκτας, -ου*, ὁ "σάκκος", *σάκτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ γεμίζων, φορτώνων". Προσέτι IE *tu̯enq- ἴσως ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. tvanakti (Γραμμ.) =συσπᾷ, συστέλλει. Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

Σάτυρος, ὁ "σύντροφος καὶ ἀκόλουθος τοῦ Βάκχου, ἔχων μακρὰ καὶ εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα ὦτα, ρῖνα σιμήν, οὐρὰν τράγου καὶ κέρατα πολὺ μικρά· λάγνος, ἀσελγὴς ἄνθρωπος· εἶδος πιθήκου· τὸ σατυρικὸν δρᾶμα" (> λατ. satyrus) : ἂν εἶναι ἑλλ. καταγωγῆς, ὡς σημαῖνον : cui penis turget (=τοῦ ὁποίου τὸ πέος εἶναι διωγκωμένον), εἶναι συγγ. τῷ *τίτυρος*, ὁ "τράγος, σάτυρος"· τὸ σα- ἐκ τοῦ IE *tu̯n- (βλ. *σαίνω, σάθη*) ἢ (ἂν ἡ λ. ὡς δάνειον ἐκ τῆς Δωρ. εἰσήχθη εἰς τὴν Ἀττ.) ἐκ τοῦ *κjα "τίς, ποῖος, τί εἶδους"· προτιμότερον ὅμως νὰ θεωρηθῇ δάνειον ἐκ τῆς Ἰλλυρ., ἐκ τοῦ IE *sətor (λατ. sator=ὁ σπείρων, σπορεύς, φυτευτής), διὰ τὸ τέρμα τῆς λέξεως πβ. τὸ ἰλλυρ. *Δει-πάτυρος* : λατ. Diēs-piter.

σαῦλος "τρυφερός, θηλυπρεπής, ἐκτεθηλυμμένος (κυρ. ὁ κινούμενος κεκοσμημένως [κεκαλλωπισμένως, προσποιητῶς])", *σαυλόομαι* "κινοῦμαι θηλυπρεπῶς, προσποιοῦμαι τὸν ἐπιφανῆ, μεγαλύνομαι, ἀκκίζομαι", *σαυλο-πρωκτιάω* "περιπατῶ σείων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὸν πρωκτὸν (τὰ ὀπίσθιά) μου"· *σαῦρος*, ὁ "ἡ σαύρα· θαλάσσιος ἰχθύς", *σαύρα*, ἰων. *σαύρη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ σαύρα, «γουστέρα», τὸ αἰδοῖον τῶν παίδων· θαλάσσιος ἰχθύς· εἶδος φυτοῦ"· *σαυνὸς* "θηλυπρεπής, τρυφερός"· *σαυκρὸς* "ἁβρός" (Ἡσύχ.), *σαυκρό-πους* "ὁ ἔχων ἁβροὺς πόδας", *σαυχὸν* "ξηρόν. Συρακόσιοι" καὶ *σαυχμὸν* "σαχνὸν" Ἡσύχ. : μετὰ τοῦ σ- ἐκ τοῦ ψ- συγγ. τοῖς : *ψαυκρὸς* "δραστήριος, εὐκίνητος, ταχύς, ἐλαφρός", *ψαύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ψαύω, ἐγγίζω, ἐφάπτομαι" (ρ. *bhesēu-, βλ. *ψῆν*)· πβ. *σαχνός*.

σαυρωτήρ, -ῆρος, ὁ "εἶδος σωληνοειδοῦς σιδηρᾶς αἰχμῆς προσηρμοσμένης εἰς τὸ κάτω ἄκρον τοῦ δόρατος" (ἐκ τοῦ *σαυρόω "ἐφοδιάζω τι μεθ' ἑνὸς σωλῆνος", πβ. *σαυρωτοῖς δόρασι* "τοῖς σαυρωτῆρας ἔχουσι κατὰ τῆς ἐπιδορατίδος" καὶ *σαυροβριθὲς ἔγχος* "ἐκ τοῦ σαυρωτῆρος βαρύ" Ἡσύχ.· *σαῦρος ἢ *σαυρᾶ, IE *tu̯su-ros=σωλήν), μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου

ν: *σαυνίον*, τὸ "δόρυ, ἀκόντιον· ἀνδρικὸν αἰδοῖον" (ἐκ τοῦ **σαῦ-νον* ἢ **σαύ-νᾱ* "σωλήν"): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **tūṇaḥ**, tūṇī, tūṇiḥ=θήκη βελῶν, φαρέτρα, **tūṇavaḥ**=αὐλὸς (*tūlna-, ἐκ τοῦ IE θ. μετὰ τοῦ en *tūl-en-, ἢ μετὰ τοῦ ἠλαττ. β. n̥ ἐκ τοῦ IE *tū-no-), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tulъ=φαρέτρα· μεταπτ. τύποι: *σωλήν, -ῆνος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σωλήν, «σωλῆνα», ὀχετὸς" (*tu̯ō[u]-l-, ὃ ἰδέ), *σῦρ-ιγξ, -ιγγος*, ἡ "σωλήν, αὐλὸς" (ἐκ τοῦ **σῦ-ρος* ἢ **σῦ-ρᾱ*, IE *tu̯ū-ro-, ὃ ἰδέ, πβ. *σωλήν*).

σάφα ἐπίρ. "**σαφῶς, φανερῶς, εὐκρινῶς**, «καθαρά», βεβαίως, ἀσφαλῶς", *σαφής, -ές* "ὅ,τι καὶ νῦν, σαφής, καθαρός, φανερός, εὐδιάκριτος, πρόδηλος, ἀσφαλής, βέβαιος, ἀληθής", *σαφηνής*, δωρ. -ᾱνής=ὡσ., *σαφηνίζω* "καθιστῶ τι σαφές, ἀποσαφηνίζω, ἐξηγοῦμαι σαφῶς, ἑρμηνεύω", *σαφήτωρ, -ορος*, ὁ "ἑρμηνευτής" (Ἡσύχ.), *σαφήνεια*, ἡ "εὐκρίνεια, καθαρότης, διαύγεια": ἐκ τοῦ **σα-φής*, συγγ. τῷ IE *bhē-, *bhə-=φαίνεσθαι, φέγγειν (βλ. *φαίνω, φά[F]ος* κ.τ.λ.)· *σα-* ἴσως συγγ. τῷ *σάος*, IE *teu̯ə-=«φουσκώνειν», μετὰ τῆς βασ. σημ. "λίαν σαφής".

σαχνὸς "μαλακός, ἁπαλὸς" (Γαλ.), *σαχνὸν* "ἀσθενές· χαῦνον" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ *σώχω* "συντρίβω" (ὃ ἰδέ, πβ. *ψώχω*· IE -ə-: ō-)· πβ. τὸ ἐκ τῆς ρ. μετὰ τοῦ *υ* *σαυχμὸν* "σαχνὸν" Ἡσύχ. (βλ. *σαῦλος*).

σάω (ἐν χρήσει μόνον τὸ γ' πληθ. **σῶσι**), **σήθω** "κοσκινίζω", βλ. *δια-ττάω*.

σβέννῡμι, -ύω (ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτ. **ζβείνῡμι*, IE *zgʷes-neu-mi, πβ. **ζείναμεν** "σβέννυμεν" Ἡσύχ.), μέλλ. **σβέσω,** ἀπρφ. ἀορ. **σβέσσαι,** ἀμτβ. ἀόρ. **ἔσβην** (κατὰ τὸ **ἔσβης,** ἐκ τοῦ *e-zgʷēs-s κ.τ.λ.), μέσ. πρκ. **ἔσβεσμαι** "σβεννύω, «σβήνω», ἐξαλείφω, ἡσυχάζω, καταπραΰνω, κατευνάζω, καταπνίγω· παθ. «σβήνω», «χάνομαι», ἐξαφανίζομαι, ἀποξηραίνομαι, κοπάζω, παύω, ἡσυχάζω", *ἄ-σβεστος* "ὁ μὴ σβεσθείς, ἄσβεστος", μεταπτ. ἰων. τύπος *κατα-σβῶσαι* (Ἡρώνδ.) "κατασβέσαι" (ἐκ τοῦ **σβοάσαι*, ὅπερ ἐκ τοῦ ἐνεστ. **σβο[α]άζω*): ἑλλ. zgʷes- (ὁ ἀρχικὸς φθόγγος z- εἶναι δυσερμήνευτος), IE *gʷes-=«σβήνειν», ἐν τοῖς: λιθ. gestù, gesaũ, gèsti=«σβήνειν» (ἐπὶ πυρός), μεταβιβ. gesaũ, gesýti=(τὸ πῦρ) σβεννύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. gašǫ, gasiti=«σβήνειν», ἐξέρχεσθαι, u-gasiti=σβεννύειν, ἐξαλείφειν, χεττ. kištari=«σβήνειν», ἐξαλείφεται· τοχ. A kas-, B kes-, käs-=«σβήνειν», παρέρχεσθαι, A ksalune, B kselńe=νιρβάνα, ἴσως καὶ ἀρχ. ἰνδ. jásatē, jasyati=εἶναι ἐξηντλημένος, jāsáyati=σβεννύει, ἐξαντλεῖ.

σέβω (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ. καὶ πρτ.), ὁμ. **σέβομαι** "αἰσθάνομαι φόβον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, φοβοῦμαι, αἰδοῦμαι, ἐντρέπομαι· σέβομαι, λατρεύω, τιμῶ, εὐλαβοῦμαι", *σεπτὸς* "σεβαστός, σεπτός, ἱερὸς" (=ἀρχ. ἰνδ. tyaktáḥ), *θεο-σέπτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ σεβόμενος τὸν θεόν, θεοσεβής" (=ἀρχ. ἰνδ. tyaktar-), *σέβας*, τό, πληθ. *σέβη*, τὰ "θρησκευτικὸς φόβος, σέβας, σεβασμός, τιμὴ μεγάλη· μεθομ. ἁγιότης, μεγαλοπρέπεια", ὁμ. ἀόρ. *σεβάσσατο* τοῦ *σεβάζομαι* "αἰσθάνομαι σέβας, φοβοῦμαι", *σεβαστὸς* "σεβάσμιος, ἄξιος σεβασμοῦ, σεβαστός", *σεβίζω* "λατρεύω, τιμῶ", *εὐ-σεβής* "ὅ,τι καὶ νῦν, εὐσεβής", *σεμνός* (**σεβνός*) "σεβαστός, σεβάσμιος" (ὃ ἰδέ), μεταβιβ. *σοβέω* "ἐκφοβίζω καὶ ἀποδιώκω τι, ἀποσοβῶ" (ὃ ἰδέ): *σέβω* ἐκ τοῦ IE *ti̯egʷō (κυρ. σημαίνει "ὀπισθοχωρῶ ἐνώπιόν τινος")=ἀρχ. ἰνδ. tyájati=μεταβαίνει μα-

κράν τινος, ἐγκαταλείπει, παραιτεῖταί τινος, tyajas- οὐδ.=ἐγκατάλειψις, ἀνάγκη, κίνδυνος.

σειρά, ἐπιχ., ἰων. **σειρή,** ἡ "σχοινίον, λωρίον, σχοινίον ἀπολῆγον εἰς βρόχον, δεσμός, ἅλυσις", *σειραῖος, σειρᾶ-φόρος, παρά-σειρος* (ἵππος) "ὁ προσδεδεμένος διὰ σχοινίου ἵππος (μὴ ἐζευγμένος ἀλλ' εὑρισκόμενος εἰς τὰ πλάγια τοῦ ζεύγους ἵππων συρόντων ὄχημά τι" : ΙΕ *tuerіā, συγγ. τῷ λιθ. tveriù, tvérti=λαμβάνειν, «πιάνειν», περιφράσσειν, πβ. *σερίδες* "σειραί" καὶ *σερί*<ς> "ζωστήρ" Ἡσύχ.· ἡτεροιωμ. τύπος *σορός,* ἡ "τεφροδόχος, φέρετρον, νεκροθήκη" (δ ἰδέ). Πβ. *σαργάνη, σάρπη, Σειρήν.*

Σειρήν, -ῆνος (**Σηρηνίδες** Ἀλκμ., **Σειρηνάων** Ἐπίχ.), ἡ, πληθ. **Σειρῆνες,** αἱ "νύμφαι ἐπὶ τῆς νοτίου παραλίας τῆς Ἰταλίας, αἵτινες διὰ τῆς γλυκύτητος τῆς φωνῆς των ἐγοήτευον τοὺς παραπλέοντας καὶ τοὺς ἐφόνευον· γυνὴ γοητευτικὴ ἀποπλανῶσα τοὺς ἄνδρας· ἡ γοητεία καὶ τὰ θέλγητρα τῆς εὐγλωττίας· εἶδος ἀγρίας μελίσσης· μικρὸν ᾠδικὸν πτηνόν" : ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἡ περιπλέκουσα", εἶναι συγγ. τῷ *σειρᾶ,* ἡ "σχοινίον, λωρίον".

σείριος "ὁ κατακαίων, καυστικός, θερμός", ὡς οὐσ. *σείριος,* ὁ "ὁ ἀστερισμὸς τοῦ κυνὸς (Σείριος), ἀστήρ", *σειρὸς* "θερμός, καυστικός"· *σειρᾶ,* ἡ, *σειρόν,* τὸ "ἐλαφρὸν θερινὸν ἔνδυμα", *σειρόω* "ἀποξηραίνω, «στεγνώνω»"· πβ. *σείρ, σειρὸς* "ὁ ἥλιος καὶ Σείριος" Σοῦδα (δευτερ. συμφων. θ.) : ἐκ τοῦ *σεισ-ρο-, ΙΕ *tueis-ros=ὁ στίλβων, σπινθηρίζων, συγγ. τῷ *σείω* (παθ. πρκ. *σέ-σεισ-ται*), ὃ ἰδέ.

σείω (μτχ. **ἐπι-σσείων** Ἰλ. Ο 230, μεταπτ. τύπος μτχ. ἀορ. **σίοντα** Ἀνακρ.), πρκ. **σέσεικα** (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν μέλλ. **σείσω** καὶ ἀόρ. **ἔσεισα**), παθ. πρκ. **σέσεισμαι** "ὅ,τι καὶ νῦν, σείω, κινῶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, πάλλω, τινάσσω, ταράσσω· κατηγορῶ ψευδῶς, συκοφαντῶ" : ἐκ τοῦ ΙΕ *tueisō=ἀρχ. ἰνδ. tvēṣāmi (Γραμμ.)=εἶμαι σφόδρα συγκεκινημένος, πβ. tviṣáti, tviṣyati=διεγείρεσθαι, σπινθηρίζειν, λάμπειν, tvēṣáḥ=βίαιος, σφοδρός, ὁρμητικός· ὁ σπινθηρίζων, λάμπων. — ΙΕ *tueis-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *tuei- ἐν τῷ ἀβεστ. θway-=ἐγείρειν τὸν φόβον. Ἐκ τούτου *σεῖσμα,* τὸ "σεῖσις", *σεισμὸς* (ἀντὶ *σειμός), ὁ "δόνησις τῆς γῆς, σεισμικὴ κίνησις, σεισμός", *σεῖστρον,* τὸ "ὄργανόν τι κρότον παράγον" (> λατ. sistrum), *σεισ-άχθεια,* ἡ "ἡ ἀπόσεισις ἄχθους (βάρους)". Πβ. *σείριος, σῑγαλόεις.*

σέλας, ἐπιχ. γεν. **σέλαος,** δοτ. **σέλαϊ** καὶ συνῃρ. **σέλᾳ,** τὸ "λαμπρότης, λάμψις, φῶς, λαμπρὰ φλὸξ πυρός, ἀστραπή, πυρσός, λαμπάς", *σελαγέω* "φωτίζω, λάμπω, φεγγοβολῶ", ἰων., ἀττ. *σελήνη,* δωρ. *σελᾶνα,* λεσβ. *σελάννᾱ* (*σελασ-νᾱ), ἡ "τὸ «φεγγάρι», ἡ σελήνη", *σέλαχος, -ους,* τὸ "εἶδος ἰχθύος μετὰ χόνδρων ἐκπέμποντος φωσφορικήν τινα λάμψιν" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *σϜελ-, ΙΕ *suel- (*ksuel-;)=καίειν, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. svargáḥ=οὐρανὸς (: *σελαγέω* ;), λιθ. svilù, svìlti=καίειν ὀλόγυρα (ἀμτβ.) κ.τ.λ.· βλ. *ἀλέα, εἵλη* (*ἑλάνη*), *ἥλιος.*

σελήνη, ἡ "τὸ «φεγγάρι», ἡ σελήνη", βλ. *σέλας.*

σέλῖνον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σέλινον" (λατ. Apium graveolens καὶ Apium petroselinum), *πετρο-σέλῖνον,* τὸ "σέλινον τῶν βράχων" (> λατ. petroselīnum > ἀρχ. γερμ. petrasile, νεογερμ. Petersilie=πετροσέλινον) : μᾶλλον εἶναι προελλ., πβ. τὸ ὄν. ποτ. *Σελινοῦς.*

σελίς, -ίδος, ἡ "τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν καθισμάτων τῶν κωπηλατῶν ἢ τῶν ἐν θεάτρῳ καθισμάτων· ἡ σανίς· σελὶς βιβλίου, τὸ βιβλίον", βλ. *σέλμα*.

σέλμα, -ατος (**ἔλματα** Ἡσύχ.), τὸ "δοκός, ξυλεία, πᾶν ξύλινον κατασκεύασμα, ἐξέδρα, ἰκρίωμα· τὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου, τὰ καθίσματα τῶν κωπηλατῶν", ὁμ. *εὔ-σσελμος* (-σσ- ἐκ τοῦ *σF-) "ὁ ἔχων καλὰ σέλματα (τ.ἔ. καλὰ καθίσματα διὰ τοὺς κωπηλάτας)", *σελίς, -ίδος, ἡ* (δ ἰδέ) : *σέλμα* ἐκ τοῦ IE *sụel-mn̥, συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. swelli=δοκός, βασικὴ δοκὸς (νεογερμ. Schwelle=κατώφλιον), ἀγγλοσαξ. syll=βασικὴ δοκός· πβ. (μετὰ τοῦ s- παρὰ τῷ *sụ-) ἀγγλοσαξ. selma=κλίνη (κυρ. ὁ ξύλινος σκελετὸς τῆς κλίνης), λιθ. suólas=θρανίον, sýlė=ἡ σκάφη, ἴσως καὶ λατ. solium οὐδ.=κάθισμα, θρόνος, λουτήρ. IE *sụel-, ἴσως περαιτέρω ὡς *seụel-, *soul- (πβ. γοτθ. sauls, ἀρχ. γερμ. sūl=κίων), *k̑seụel- (βλ. *ξύλον*). Πβ. καὶ *ὕλη*.

σεμίδαλις, -ιος καὶ **-εως,** ἡ "λεπτότατον σίτινον ἄλευρον" (> γεωργ. semi[n]dali) : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : λατ. simila θηλ., similāgō θηλ.=λεπτὸν σίτινον ἄλευρον, δάνεια ἔκ τινος ἀνατολ. πηγῆς (πβ. ἀσσυρ. samīdu=λεπτὸν ἄλευρον, συρ. semīdā), ἐκ τῆς ὁποίας προέρχονται ἐπίσης καὶ αἱ λ. : ἀρμ. simindr, γεωργ. simindoj, ἀρχ. ἰνδ. samitha-=ἄλευρον, samidha-=σῖτος.

σεμνὸς "σεβάσμιος, σεβαστός, σεπτός, ὁ ἐξέχων, μεγαλοπρεπής, ἅγιος· σοβαρός, λαμπρός, μεγαλειώδης, σπουδαῖος, ὑπερόπτης, ἀλαζών, ἐπιδεικτικός", *σεμνότης, -ητος, ἡ* "ἀξιοπρέπεια, μεγαλοπρέπεια, σοβαρότης", *σεμνόω* "καθιστῶ τι ἄξιον ἢ σεβαστόν, μεγαλύνω, ἐξυψώνω, τιμῶ, κοσμῶ", *σεμνύνω* "καθιστῶ τι μεγαλοπρεπές, μεγαλύνω, ἐξυμνῶ, ἐπαινῶ· μέσ. προσποιοῦμαι τὸν σοβαρὸν καὶ τὸν σπουδαῖον, μεγαλαυχῶ" : IE *tịeg^{u}-nos, βλ. *σέβω*.

σεπτὸς "σεβαστός, σεβάσμιος, σεπτός", βλ. *σέβω*.

σέρις, -ιδος, ἡ "εἶδος φυτοῦ (χόρτου), ἡ «πικραλίδα»", *σέρῖφος, ἡ, σέρῖφον*, τὸ "τὸ ἀψίνθιον" : μᾶλλον εἶναι λ. ξένη.

σέρφος, ὁ "μικρὸν πτερωτὸν ἔντομον· εἶδος μύρμηκος ἔχοντος πτέρυγας", *σέριφος, ὁ, σερίφη, ἡ* "εἶδος ἀκρίδος", *σύρφος* "θηρίδιον μικρόν, ὁποῖον ἐμπίς" Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σέσελι, τό, **σέσελις,** ἡ "εἶδος φυτοῦ (χόρτου)", *σίλι*, τὸ=ὡσ., *σιλ(λ)ι-κύπριον*, τὸ "αἰγυπτ. φαρμακευτικὸν φυτόν" : ξένη λ. (αἰγυπτ. ;).

σέσηρα, σεσηρώς, βλ. 2 *σαίρω*.

σέσυφος, Σίσυφος, βλ. *σοφός*.

σεῦτλον, ἀττ. **τεῦτλον,** τὸ "τὸ «σέσκουλο», τεῦτλον" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σεύω, ἀόρ. ἐπικ. **ἔ-σσευ[σ]α, σεῦα** (εὐκτ. *ὅτε* **σσεύαιτο** Ἰλ. Ρ 463), μέσ. **σεύομαι** (ἀθέμ. **σεῦται** Σοφ. Τραχ. 645), ἀόρ. **ἔ-σσυτο, σύτο** (πβ. **σύθι** "ἐλθέ" Ἡσύχ.), παθ. πρκ. **ἔσσυμαι,** μτχ. **ἐσσυμένος** (**ἐσσύμενος**) "θέτω εἰς ταχεῖαν, βιαίαν κίνησιν, διώκω, κυνηγῶ, ἀπομακρύνω, ῥίπτω, ἐξακοντίζω· παρορμῶ, ἐξερεθίζω· μέσ. τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ἐξορμῶ, ἐκτινάσσομαι, σπεύδω νά.., εἶμαι πρόθυμος, ποθῶ", *αὐτό-σσυτος* "ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξορμῶν (κινούμενος)", *ἐπί-σσυτος* "ὁ ἐξορμῶν, ἀναβλύζων μεθ' ὁρμῆς, ὁρμητικός, βίαιος" (=ἀρχ. ἰνδ. cyutáh=κεκινημένος, δεδιωγμένος, βλ. *ἐπασσύτερος*), σοῦς (*σόος), ὁ "ὁρμητικὴ κίνησις", ἀττ. *σοῦμαι, σοῦται*

(*σοϜέομαι ἢ *σοϜόομαι) "κινοῦμαι ταχέως, βιάζομαι, ἐφορμῶ" (σώομαι "ἐφορμῶ" Ἀπολλ. Ρόδ., πβ. σωὴ "ἐξορμὴ" Ἡσύχ.), γ' ἑν. πρτ. σόει (Βακχυλ. 16,90) "ἐώθει, ἐξεδίωκε" (πβ. ἐσσοημένον "τεθορυβημένον, ὡρμημένον" Ἡσύχ.), ποιητ. δορυ-σσόος "ὁ σείων (πάλλων) τὸ δόρυ", ὁμ. λāο-σσόος "ὁ παροτρύνων (ἐξεγείρων) τοὺς λαοὺς εἰς μάχην" : σεύω ἐκ τοῦ *σεύ-ω, ΙΕ *qieu- (δυσκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ προῆλθεν ἐκ τοῦ *σευ-σ-ω· τὸ -ευ- κατ' ἀναλογίαν πρὸς τά : σεῦται, ἔσσευα κ.τ.λ.) = ἀρχ. ἰνδ. cyávati = θέτω εἰς κίνησιν, διασείω, κλονίζω, ἀβεστ. š(y)avaitē = τίθεται εἰς πορείαν (κίνησιν), ἀρχ. περσ. ašiyavam = ἐβάδιζεν, ἀρμ. ču = ἐκκίνησις, ἀναχώρησις (= ἀρχ. ἰνδ. cyutiḥ, ΙΕ *qiuti-), čvem = ἐκκινῶ, ἀναχωρῶ, ἀόρ. čogay = ἐπορεύθην (*qiou-). ΙΕ *qieu- (μετ' ἐρρίνου ἐνθήματος *qī-n-eu-, βλ. κινέω) ἐπεκτετ. τύπος τῆς ρ. *qei-, βλ. κίω. Πβ. ἐπασσύτερος, ἐπίσσωτρον, πανσυδίῃ τευμῶμαι (τευμάζω).

σήθω "κοσκινίζω", βλ. δια-ττάω.

σηκός, δωρ. **σᾱκός,** ὁ "μάνδρα, «μαντρί»· περικεκλεισμένος ἱερὸς τόπος, ἱερὸς περίβολος", σηκάζω "ὁδηγῶ καὶ ἐγκλείω εἰς μάνδραν, περικλείω", σηκίς, -ίδος, ἡ "δούλη τῆς οἰκίας (κλειδοῦχος, θυρωρός)", δωρ. σᾱκίτᾱς, ὁ "ὁ ἐν τῷ σηκῷ («στάβλῳ») τρεφόμενος ἀμνὸς" (Θεόκρ.)· σηκόω "σταθμίζω, ζυγίζω", σήκωμα, -ατος, τὸ "βάρος χρησιμοποιούμενον εἰς τὸ ζύγισμα· ἀντιστάθμισμα, ἀνταπόδοσις, ἀμοιβὴ" (σημ. ἐν ἐξελίξει "περιβάλλειν ἢ πιέζειν > ζυγίζειν ;)" : ΙΕ. *tu̯āq-, βλ. σάττω· πβ. *tu̯ōq-, βλ. σωκός.

σῆμα, δωρ. **σᾶμα, -ατος,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σῆμα, «σημάδι», σημεῖον, γνώρισμα, τεκμήριον, ἔνδειξις, σύμβολον· τύμβος, σῆμα πρὸς ἀναγνώρισιν τάφου· ζωγραφιστὸν συμβολικὸν σημεῖον, γραπτὸν σημεῖον"· βοιωτ. κύρ. ὄν. Σάμιχος· ἄσημος, δωρ., βοιωτ. ἄσᾱμος "ὁ ἄνευ σημείου, ἀσήμαντος", σημαίνω (μέλλ. σημανῶ) "δεικνύω διά τινος σημείου, ἐμφαίνω, δίδω σημεῖον (σύνθημα) νὰ εἴπῃ τις ἢ νὰ πράξῃ τι, δίδω διαταγάς, διοικῶ, δηλῶ, ἀγγέλλω, διακηρύττω, ἑρμηνεύω", σημάντωρ, -ορος, ὁ "ὁ δίδων τὸ σημεῖον (σύνθημα), ἀρχηγός, στρατηγός, κύριος, ὁδηγός", σημεῖον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σημεῖον, «σημάδι», σημεῖον ἐκ μέρους τῶν θεῶν, οἰωνός, σημεῖον (σύνθημα) μάχης (πρὸς ἔναρξιν ἢ λῆξιν αὐτῆς), σημαία" : σῆμα ἐκ τοῦ ΙΕ *dhi̯ā-mn̥ = ἀρχ. ἰνδ. dhyāman- οὐδ. (Γραμμ.) = σκέψις, πβ. ἀρχ. ἰνδ. dhyāti, dhyáyati = στοχάζεται, σκέπτεται, διανοεῖται, ádidhēt = ἐθεᾶτο, πληθ. dīdhimáḥ, μέσ. dīdhyē = παρατηρῶ, σκέπτομαι, dhīḥ (αἰτ. dhiyam) = σκέψις, παράστασις, λογικόν, προσευχή, εὐλάβεια· ρ. *dhāi- (*dhai̯ā-), *dhī- = θεᾶσθαι, πβ. *dhāu-, *dhəu-, βλ. θέᾱ, θαῦμα.

σήμερον, ἀττ. **τήμερον** ἐπίρ. "ὅ,τι καὶ νῦν, σήμερον, «σήμερα»" : ἐκ τοῦ κιᾱμερον, ΙΕ *kio- = οὗτος (πβ. *ke ἐν τοῖς : κεῖνος, ἐ-κεῖ, κεῖ-θε) + ἡμέρᾱ. Πβ. σῆτες.

σηπιᾶ, ἡ "ἡ «σουπιά», σηπία" (> λατ. sēpia) : συγγ. τῷ σήπω (λόγῳ τοῦ λαμπυρίζοντος μέλανος ὑγροῦ, ὅπερ ἐκπέμπει διωκομένη).

σήπω "κάμνω τι νὰ σαπίσῃ", βλ. σαπρός.

σήρ, γεν. **σηρός,** ὁ "ὁ βόμβυξ, μεταξοσκώληξ", ἐν τῷ πληθ. σῆρες, οἱ "ἡ μέταξα, τὰ «μετάξια»", Σήρ, Σηρός, ὁ, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. Σῆρες, οἱ "ἀσιατικὸς λαός", σηρικὸς "ὁ ἐκ μετάξης, μετάξινος", σηρικόν, τὸ

"μεταξίνη ἐσθής" (> λατ. sēricum > ἀγγλ. silk) : δάνειον ἐκ τοῦ κινεζ. se=μέταξα.

σῆραγξ, -αγγος, ἡ "κοῖλος βράχος, σπήλαιον", βλ. 2 *σαίρω*.

σής, γεν. **σεός,** πληθ. ὀν. **σέες,** γεν. **σέων,** αἰτ. **σέας** (γεν. ἐν. **σητός,** ὀν. πληθ. **σῆτες** κ.τ.λ. ὀφείλονται εἰς ἀναλογίαν;), ὁ "ὁ σκώληξ ὁ κατατρώγων τὰ μάλλινα ἐνδύματα, «σκόρος», σκώληξ τῶν βιβλίων", *σητό-βρωτος, σητό-κοπος* "ὁ ὑπὸ σητῶν κατατρωγόμενος, σκωληκόβρωτος": ἂν ἡ λ. προέρχηται ἐκ κληρονομίας, ἐκ τοῦ *tu̯ē[i]-s, εἶναι συγγ. τῷ *σίνομαι* (*tu̯ī-n-i̯o-) "βλάπτω, φθείρω" (ὁ ἰδέ)· μᾶλλον ὅμως εἶναι προτιμότερον νὰ θεωρήσωμεν ταύτην ὡς δάνειον ἐκ τοῦ συρ. sāsā=σής, «σκόρος», πβ. ἀρμ. cec=τὸ ἄκαρι.

σησάμη, ἡ "τὸ φυτὸν ἡ «σουσαμιά»", *σήσαμον*, δωρ. *σάσαμον*, λακ. *σᾶσαμον*, τὸ "ὁ μίσχος ἢ καρπὸς (σπόρος) τῆς «σουσαμιᾶς», τὸ σήσαμον, «σουσάμι»" (> λατ. sēsamum) : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἀσσυρ. šamaššamu, ἀραμ. šūmšʼmā=σήσαμον.

σῆτες, δωρ. **σᾶτες,** ἀττ. **τῆτες** "τοῦτο τὸ ἔτος, «ἐφέτος»" : ἐκ τοῦ *ki̯āϜετες (παλ. αἰτ.) κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *σήμερον* (ὁ ἰδέ). Ἐκ τούτου : *σήτειος*, ἀττ. *τήτειος*, ἀττ. *τήτινος*, δωρ. *σᾶτινος* (παρὰ Γραμμ.), ἰων. *σητ-άν-ιος, σητάνειος, σητανώδης* "ὁ τούτου τοῦ ἔτους, «ἐφετινός, φετινός»".

σθένος, -εος, -ους, τὸ "δύναμις, ἰσχύς", *σθένω* (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "εἶμαι δυνατός, ἰσχυρός, ἔχω ἰσχύν", *σθεναρός* "δυνατός, ἰσχυρός, κρατερός" (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *βριαρός*;), λεσβ. κύρ. ὀν. *Σθενείᾱς* : ἴσως ἐκ τοῦ *zgʷh-eno-s, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. saghnōti=εἶναι ἀντάξιος, ἀνεπτυγμένος, δέχεται, ἀναλαμβάνει, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. segnǫti=ἐκτείνειν τὸν βραχίονα' ρ. *se(n)gʷh-.

σιᾱγών (ἰων. **σιηγών**), **-όνος,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ σιαγών, τὸ «σαγόνι»": συγγ. τῷ *ψίω* (ἀόρ. *ψῖσαι*) "συντρίβω, μασῶ τι καλῶς".

σίαλον, ἰων. **σίελον,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σίελον, «σάλιο», σίαλος, ἀφρὸς ἐκ τοῦ στόματος", πβ. κυπρ. *σίαι* (*σι-σαι) "πτύσαι (πτῆσαι παραδεδομένον). Πάφιοι" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ *πτύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, πτύω, «φτύνω» κ.τ.λ." (ὁ ἰδέ· τὸ σ- προῆλθεν ἐκ τῶν ὁμοήχων φθόγγων πτ-, ψ-).

σίαλος, ὁ "παχὺς χοῖρος (*σῦς σίαλος* Ἰλ. I 208, Ὀδ. ξ 41), πάχος, λίπος": ἴσως κατὰ συμφυρμὸν τῶν *σῦς* καὶ *πίαλος* "παχύς".—Ἡ λακ. λ. *σίκα* "ὗς" Ἡσύχ. φαίνεται νὰ εἶναι ἠχομιμ. ἐκ τοῦ γρῦ (γρυλισμοῦ) τῶν χοίρων.

σιβύνη (καὶ ζι-), ἡ "θηρευτικὴ λόγχη, δόρυ" (> λατ. sibyna, subina) : κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ *συβίνη*, ἡ=ὡσ.· δάνειον ἐκ τῆς Θρᾳκ.-φρυγ. (τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἰλλυριῶν), πβ. περσ. zōpīn, zōbīn, ἀρμ. svin, ssvin (παλ. *suvin), συρ. swbyn=ὡσ. — Ἡ λ. *σιγύννης* (*σίγυνος*), ὁ "λόγχη, δόρυ" φαίνεται νὰ εἶναι διάφορος, προερχομένη ἐκ τοῦ σκυθ. ἐθν. ὀν. *Σιγύνναι*.

σῑγαλόεις "ὁ σπινθηροβολῶν, στιλπνός, λαμπρός", *σῑγαλόω* "λειαίνω, καθιστῶ τι στιλπνόν" : ἐκ τοῦ *σι-γαλός, συγγ. τοῖς : *γαλήνη, ἀγλαός, γελάω, γλήνη* (ἃ ἰδέ)· τὸ πρῶτον μέρος τῆς λέξεως (σι-) εἶναι ἀσαφὲς (συγγ. τῷ *σείω* "ὅ,τι καὶ νῦν, σείω, πάλλω, τινάσσω";).

σῑγή, δωρ. **σῑγά,** ἡ "σιωπή, σιγή, ἡσυχία", *σῑγάω* "εἶμαι σιωπηλός, σιωπῶ", ἰων., ἀττ. *σῑγηλός*, δωρ. *σιγᾱλός* "σιωπηλός, ἥσυχος" : ἐκ τοῦ *σϜῑγα (πβ.

ρίγα [τ.ἐ. *Fῑγᾱ] "σιώπα" Ἡσύχ.), συγγ. τῷ ἀγγλοσαξ. swīcan=ὑποχωρεῖν, παύειν, καταλείπειν, «χαλαρώνειν»· πβ. *sṷī-k- ἐν τῷ ἀρχ. γερμ. swīgēn (νεογερμ. schweigen)=σιγᾶν, σιωπᾶν καὶ *sṷī-p- ἐν τῷ γοτθ. sweiban =παύειν, καταλείπειν, «χαλαρώνειν» (πβ. *σιωπάω*).

σίγλος, σίκλος, ὁ "βάρος καὶ νόμισμα": δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. šeqel=βάρος.

σιγύννης, σίγυνος, βλ. *σιβύνη*.

σίδη, σίβδη, ἡ "τὸ δένδρον ροιά, «ροϊδιά, ροδιά», ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς, τὸ «ρόιδο»", *ξίμβαι* "ῥοιαί. Αἰολεῖς" Ἡσύχ.: μικρασιατ. ξένη λ., πβ. τὸ λυκ. τοπων. *Σίδυμα*.

σίδηρος, δωρ. **σίδᾱρος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σίδηρος, «σίδερο», χάλυψ· ἐργαλεῖον, σκεῦος, ξίφος, μάχαιρα, μαχαιροπωλεῖον", *σιδήρεος*, ἀττ. συνηρ. *σιδηροῦς, -ᾶ, -οῦν,* **ἐπικ.** *σιδήρειος* "ὁ ἐκ σιδήρου, «σιδερένιος»", *σιδηρεύς, -έως,* ὁ "ὁ σιδηρουργός", *σιδήριον,* τὸ "ἐργαλεῖον ἐκ σιδήρου", *σιδηρόω* "ἐπικαλύπτω διὰ σιδήρου": λ. ξένη ἀγνώστου προελεύσεως.

σίζω, ἀόρ. **ἔσιξα** "ἐκπέμπω συριγμόν, συρίζω", *σιγμός,* ὁ, *σίξις, -εως,* ἡ "τὸ σύριγμα, ὁ συριγμός": ἠχομιμ. λ.· ὁμοίως τά: λεττ. sīkt=συρίζειν, λατ. sībilō, -āre=συρίζειν, «σφυρίζειν».

σίκιν(ν)ις, -ιδος, ἡ "ὄρχησις (χορὸς) τῶν σατύρων (ἐν τῷ σατυρικῷ δράματι)", βλ. *κηκίω*.

σίκυς, -υος, ὁ, **σίκυος, -ου,** ὁ "τὸ «ἀγγούρι»", *σικύᾱ* (*σεκ-* Ἡσύχ.), ἰων. *σικύη,* ἡ "καρπός τις ὅμοιος πρὸς τὸ «ἀγγούρι», τρωγόμενος μόνον ὥριμος, ἴσως ὁ **πέπων**· ὑάλινον δοχεῖον, ἔχον τὸ σχῆμα κολοκύνθης, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀφαίρεσιν αἵματος, ἡ «βεντούζα»", ὄν. πόλεως *Σικυὼν* (*Σεκ-*), ἡ κυρ. σημαίνει "πόλις τῶν «ἀγγουριῶν»" (*σικυ-, σεκυ-* κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *συκ-, πβ. *Λιβύη, Λεβ-* ἐκ τοῦ *Λυβ-): ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *κύκυον* "τὸν σικυόν", *κυκύϊζα* "γλυκεῖα κολόκυντα" Ἡσύχ.· αἱ λ.: λατ. cucumis, -eris ἀρσ.=«ἀγγούρι», **πέπων**, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tyky=κολοκύνθη, εἶναι δάνεια ἐξ ἀγνώστου πηγῆς (πβ. ἐπίσης ἑβρ. qiššu'ā=«ἀγγούρι»).

σικχὸς "ὁ σιχαινόμενος, δύσκολος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ φαγητοῦ, δύστροπος· ὁ τὰ πάντα μεμφόμενος", *σικχαίνω* "αἰσθάνομαι ἀηδίαν (βδελυγμίαν), σιχαίνομαι", *σικχάζομαι*=ὡσ. (*σικχαζόμενος* "σκωπτόμενος" Ἡσύχ.): ἀβεβ. ἐτυμολ. (*σῑ-χός;, πβ. *σῑ-μός* ;).

Σῑληνός, δωρ. **Σῑλᾱνός,** ὁ "ὁ ἀχώριστος σύντροφος τοῦ Βάκχου, ἀρχηγὸς τῶν σατύρων": μᾶλλον εἶναι ξένη λ. (πβ. θρακ. *ζιλα- "οἶνος" ;). Πβ. *σιληπορδέω, σίλλος*.

σιληπορδέω (δωρ. **σιλᾱ-**) "πέρδομαι («κλάνω») ἐμπρὸς εἰς τὴν ρῖνά τινος πρὸς χλευασμόν, μεταχειρίζομαί τινα ὑπεροπτικῶς, φέρομαι χυδαίως καὶ ἀναιδῶς, «τσιληπουρδῶ»" (πβ. λατ. oppēdō): συγγ. τῷ *πέρδομαι* "«κλάνω», πέρδομαι", ὡς λαϊκὴ (χυδαία) ἔκφρασις· τὸ πρῶτον μέρος τῆς λ. (*σιλη-*) εἶναι ἀσαφὲς (βραχύτ. τύπος τοῦ *Σῑλᾱνός* ;).

σίλλος, ὁ "χλευασμός, σκῶμμα, ἐμπαιγμός· ποίημα σκωπτικὸν" (ἔκ τινος ἐπιθ. *σιλλὸς "ὁ σκώπτων, ἐμπαίζων"), *σιλλαίνω, σιλλόω* "ἐμπαίζω, χλευάζω, σκώπτω, φέρομαι ὑβριστικῶς πρός τινα", *ἀνά-σιλλος,* ὁ "μέρος τῶν τρι-

χῶν τῆς κεφαλῆς, αἱ ὁποῖαι ἵστανται ὀρθιαι" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (εἶναι ὑποκοριστικὸς βραχύτ. τύπος τοῦ *Σιληνός* ;).

σίλλυβος, ὁ "λωρὶς (ταινία) περγαμηνῆς προσηρτημένη ἔξωθεν τοῦ βιβλίου καὶ περιέχουσα τὸν τίτλον αὐτοῦ" (> λατ. sillybus ἀρσ.), *σίλλυβα*, τὰ "θύσανοι, «κρόσσια»", *σίλ(λ)υβος*, ὁ (-ον, τό ;) "εἶδος ἀκάνθου, τῆς ὁποίας οἱ βλαστοὶ ἐτρώγοντο" : ἀβεβ. ἐτυμολ. Πβ. *σίττυβος*.

σίλουρος, ὁ "ποτάμιος ἰχθύς" (> λατ. silūrus ἀρσ.=ὡσ.) : συγγ. τῷ *οὐρᾷ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, οὐρά" (πβ. *σκίουρος*), τὸ πρῶτον μέρος τῆς λέξεως (*σίλ-*) εἶναι ἀσαφές.

σίλφη, ἡ "δύσοσμον ἔντομον, ἡ «βρομούσα» βιβλιοφάγος σκώληξ, «σκόρος»", *τίλφη*, ἡ "βιβλιοφάγος σκώληξ" (Λουκ.) : ἀβεβ. ἐτυμολ. (οἱ ἐν ἀρχῇ φθόγγοι *σιλ-*, *τιλ-* παριστῶσιν ἀρχικὴν συλλαβὴν *tui- ;).

σίλφιον, τὸ "φυτόν, τοῦ ὁποίου τὸν χυμὸν μετεχειρίζοντο εἰς κατασκευὴν τροφίμων καὶ εἰς τὴν φαρμακευτικήν, ἀφρικανικὸν φυτόν" : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : λατ. sirpe οὐδ., lasserpīcium (ἐκ τοῦ lac sirpīcium)=γάλα (τ.ἔ. τὸ γαλακτῶδες ὑγρὸν) τοῦ φυτοῦ σιλφίου, las(s)er οὐδ.=ὡσ., δάνεια ἔκ τινος ἀφρικ. γλώσσης, ἥτις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς.

σίμβλος, ὁ "κυψέλη μελισσῶν, κόφινος μελισσῶν· ἀποθήκη, ταμεῖον", *σιμβλεύω* "θέτω τὰς μελίσσας εἰς κοφίνους (κυψέλας)", *σιμβλήιος* "ὁ ἐκ τῆς κυψέλης" : μᾶλλον εἶναι ξένη λ. (λυδ. ;).

σιμὸς "ὁ ἔχων τὴν ρῖνα σιμὴν (τ.ἔ. πεπλατυσμένην), «πλατσομύτης», σκωπτικός· κεκλιμένος πρὸς τὰ ἄνω, ἀνωφερής, ἀνηφορικός· κεκαμμένος πρὸς τὰ ἔσω, κοῖλος", *σιμόω* "ποιῶ τὴν ρῖνα σιμήν, «ζαρώνω» τὴν ρῖνα, ἐμπαίζω, περιγελῶ· κάμπτω πρὸς τὰ ἄνω, κυρτώνω" (ἀπο-, *ἐπι-σιμόω* "καθιστῶ τι σιμόν, κάμπτω τι πρὸς τὰ ἔσω, ὁδηγῶ τι κυκλοτερῶς, στρέφω τι ἐκτὸς τῆς γραμμῆς, ἐπιχειρῶ κίνησιν πρὸς τὰ πλάγια διὰ νὰ ἀποφύγω τὴν κατὰ μέτωπον σύγκρουσιν") : συγγ. τοῖς : ἀγγλοσαξ. swīma=ἴλιγγος, σκοτοδίνη, swintilōn=ἰλιγγιᾶν, πάσχειν ἐκ σκοτοδίνης, ζαλίζεσθαι· μᾶλλον συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. γερμ. swīnan=μαραίνεσθαι, ἀφανίζεσθαι, καταβυθίζεσθαι, καταδύεσθαι· ρ. *suēi-=κάμπτειν, στρέφειν, πβ. *σικχός*, *σιρός*.

σίνᾱπι, -εως, σίνᾱπυ, -υος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ σινάπι, ἡ «μουστάρδα»", βλ. *νᾶπυ*.

σινδών, -όνος, ἡ "ἰνδικὸν λεπτὸν ὕφασμα ἐκ λίνου ἢ βάμβακος" (> νεογερμ. Zindel) : ξένη λ. ἀσιατ. (ἰνδ. ;).

σινίον, τὸ "κόσκινον, κρησάρα", *σινιάζω* "κοσκινίζω" : μᾶλλον εἶναι λ. ξένη, ἕνεκα τοῦ ὅτι αὕτη ἀπαντᾷ μόνον εἰς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς.

σῖνομαι (*σίνjομαι) "βλάπτω, ἁρπάζω, λεηλατῶ", *σίνος*, τὸ "βλάβη, φθορά, πληγή, συμφορά", *ἀ-σινής* "ὁ μὴ ὑποστὰς βλάβην, ἀβλαβής", *σίνις, -ιδος*, ὁ "ὁ κατερημώνων, καταστροφεύς", *σίντης*, ὁ "ὁ ἁρπακτικός, κατασπαράσσων (ἐπίθ. τοῦ λέοντος καὶ λύκου)", *σιναρός*, *σινδρὸς* (*σιν-ρος) "βλαβερός" : ΙΕ *tui-n-· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

σιρός, συνηθ. **σειρός**, ὁ "λάκκος, ἐν ᾧ διατηρεῖται (ἐναποθηκεύεται) ὁ σῖτος, λάκκος, βόθρος ὡς παγὶς (διὰ λύκους καὶ ἄλλα ζῷα)" : ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "καμπή", ἴσως τότε εἶναι συγγ. τῷ *σιμός*.

σίσαρον, τὸ "φυτόν τι ἔχον ἐδώδιμον ρίζαν" (> λατ. siser) : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *σάρι*, τὸ "παρυδάτιόν τι φυτόν", ξένη λ. (αἰγυπτ. ;).

σισύρα, σισυρνα, ἡ, σίσυρος, ὁ (-ον, τὸ) καὶ **σίσυς**, ὁ (Ἡσύχ.) "ἐπανωφόριον (ἐπενδύτης) ἐξ αἰγείων τριχῶν, φορούμενον τὴν ἡμέραν καὶ χρησιμεῦον ὡς σκέπασμα τὴν νύκτα, ἔνδυμα ἐκ δέρματος" : μᾶλλον εἶναι προελλ.-αἰγ.

σῖτος, ὁ, πληθ. **σῖτα**, τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ σῖτος, τὸ «σιτάρι», τὰ σιτηρά, τροφὴ παρασκευαζομένη ἐκ σίτου, ἄρτος", *σιτίον*, τό, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. *σιτία*, τὰ "σῖτος, τροφὴ παρασκευαζομένη ἐκ σίτου, ἄρτος, τροφή, τρόφιμα, ζωοτροφίαι", *σιτέω* "παρέχω εἴς τινα τροφήν, τρέφω", *σιτέομαι* "λαμβάνω τροφήν, τρώγω, τρέφομαι", *σιτίζω* "τρέφω, παχύνω", *σιτηρός* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν σῖτον, ἐκ σίτου" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (ἐκ τοῦ *ψῖτος, συγγ. τῷ ψίω "συντρίβω, μασῶ τι καλῶς", πβ. *σιᾱγών* ;).

σίττη, ἡ "εἶδος δρυοκολάπτου ἢ ἀναρριχητικοῦ (ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν δένδρων) πτηνοῦ" (> λατ. sitta) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σίττυβος, ὁ "πήλινον μαγειρικὸν σκεῦος", *σιττύβη*, ἡ "ἔνδυμα δερμάτινον", *σίττυβον*, τὸ "τεμάχιον δέρματος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.· πβ. *σίσυβοι* "κροσσοί· ἱμάντες" Φώτ. (κατὰ συγκεραςμὸν μετὰ τῆς λ. *σίλλυβος* ;).

σιφλός "ἀνάπηρος, χωλός, μύωψ· κοῖλος, κενός, «κούφιος», ὁ ἔχων κενὸν τὸν στόμαχον, πειναλέος", *σιφλόω* "ἀκρωτηριάζω, τραυματίζω, βλάπτω, ἐμβάλλω τινὰ εἰς δυστυχίαν", *σίφλος*, ὁ "χλευασμός, ὄνειδος" : ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "κοῖλος, «κούφιος» (ὡς ὁ σωλήν)", τότε προέρχεται ἐκ τοῦ *tuibh-lo-s (διὰ τὸ τέρμα τῆς λ. πβ. *τυφλός*), συγγ. τῷ *σίφων* ; Πβ. ἐπίσης *σιπαλός* "ἀνάπηρος, ἠκρωτηριασμένος, μύωψ" (ἐναλλαγὴ τοῦ p : bh ;).

σιφνεύς, -έως, ὁ "ἀσπάλαξ, «τυφλοπόντικας»" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "ἀνορύσσων (ἀνασκάπτων) ὑπογείους διόδους, στοὰς κ.τ.τ.", εἶναι συγγ. τῷ *σίφων* (ἐσχηματίσθη ὡς τὸ *ποίμνη* παρὰ τῷ *ποιμήν*).

σίφων, -ωνος, ὁ "ἀναρροφητικὸς σωλήν, κεκαμμένος σωλήν, δι' οὗ ἐξῆγον οἶνον ἀπὸ ἑνὸς δοχείου εἰς ἄλλο, πυροσβεστικὴ μηχανὴ (ἀντλία), ἀσκὸς οἴνου" (> λατ. sīphō), *σιφωνίζω* "ἀντλῶ ἐκ τοῦ πίθου οἶνον διὰ σίφωνος"· πβ. *σιφνός* "κενός" καὶ *σιφνύει* "κενοῖ" Ἡσύχ. : ΙΕ *tuībh-, ἴσως συγγ. τῷ λατ. tībia θηλ. = τὸ κνημιαῖον ὀστοῦν· εὐθεῖα σῦριγξ, αὐλός. Πβ. *σιφλός*, *σιφνεύς*.

σιωπή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σιωπή, σιγή, ἡσυχία", *σιωπάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, σιωπῶ, εἶμαι σιωπηλός· μτβτ. τηρῶ τι ἐν σιγῇ, τηρῶ τι μυστικόν, ἀποσιωπῶ"· πβ. *σωπ-* ἐν τοῖς : *διασωπᾱ́σομαι, σεσωπᾱμένον* (Πίνδ.), *εὐσωπία* "ἡσυχία" Ἡσύχ. : ἂν ἀρχικῶς ἦτο *σϝι-σϝωπ- καὶ *σϝωπ-, ἴσως τότε εἶναι ἡ ἐκτετ. β. τοῦ *suī-p- = καταλείπειν, «χαλαρώνειν», ἐν τοῖς : γοτθ. sweiban = παύειν, «χαλαρώνειν», ἀρχ. γερμ. giswiftōn = ἀποσιωπᾶσθαι, ἄφωνον γίνεσθαι, νεογερμ. beschwichtigen = παρηγορεῖν, καθησυχάζειν, καταπραΰνειν· πβ. μεσσαπ. *σίπτα* "σιώπα" Ἡσύχ. καὶ ρ. *suī-g-, βλ. *σιγή*.

σκάζω (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "χωλαίνω, «κουτσαίνω»" : ΙΕ *skng-jō, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. khañjati = χωλαίνει, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skakkr = λοξός, πλάγιος, χωλός, ἀρχ. γερμ. hinkan (νεογερμ. hinken = χωλαίνειν).

σκαιός "ἀριστερός· δυτικός· δυσμενής, δυσοίωνος· ἀριστερόχειρ, δυσκίνητος, ἀδέξιος" : ἐκ τοῦ *σκαιϝός = λατ. scaevus = ἀριστερὸς (-ųo- ἐπίθ., πβ. *λαιός*

=λατ. laevus), *σκαιότης, -ητος, ἡ* "ἀριστεροχειρία, ἀδεξιότης"=λατ. scaevitās (=ὡσ.). IE *sqaiŭos ἴσως περαιτέρω συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skeifr=λοξός, πλάγιος, νεογερμ. schief=ὡσ. (*sqēi-: *sqəi-· πβ. *σκιμβός*).

σκαίρω (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "σκιρτῶ, πηδῶ, χορεύω", *σκάρος*, τό, *σκαρθμός, ὁ* "πήδημα, σκίρτημα" (πβ. *καρθμοὶ* "κινήσεις" Ἡσύχ.)· *σκάρος, ὁ* "θαλάσσιος ἰχθὺς (κυρ. ὁ σκιρτῶν)"· *σκαρίς, -ίδος, ἡ* "εἶδος ἐλμίνθων" Ἡσύχ. (=*ἀσκαρίς*, βλ. *ἀσκαρίζω*), μεταπτ. β. *σκιρτάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, σκιρτῶ, πηδῶ, ἀναπηδῶ": συγγ. τῷ *κόρδαξ*, ρ. *(s)qer-=πηδᾶν· διὰ τὴν σημ. τοῦ *σκάρος, σκαρὶς* (*ἀσκαρὶς*) πβ. ἀγγλοσαξ. secge-scēre=ἀκρίς, λιθ. skërỹs=ὡσ.

σκαληνὸς "κυφός, λοξός, κυρτός, στρεβλός, ἄνισος", βλ. *σκέλος*.

σκάλλω (*sql̥-iō) "ἀνακινῶ, σκαλίζω, σκάπτω", *σκαλίς, -ίδος, ἡ* "σκαπάνη, δικέλλα", *σκαλεύς, -έως, ὁ* "ὁ σκαλίζων, σκάπτων", *σκαλεύω* "σκαλίζω", *σκάλευθρον, τὸ* "ὄργανον, δι' οὗ ἀνασκαλεύει (ἀνακινεῖ) τις τὸ πῦρ", *σκαλμός, ὁ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ σκαλμός, πάσσαλος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσηρμόζετο ἡ κώπη διὰ τοῦ *τροπωτῆρος* (τ.ἔ. λωρίου), «σκαρμὸς»" (ὃ ἰδέ): συγγ. τοῖς: ἀρμ. çelum=σχίζω (*sk̑-), čelk'em=σχίζω, κατακόπτω, χεττ. iškallā(i)-=θραύειν, κατασυντρίβειν, ἀλβ. hal'ε=τὸ λέπιον, ἡ πιτυρίς, ἄκανθα ἰχθύος («ψαροκόκκαλο»), λεπτὴ σχίζα (*sqoljā=γοτθ. skalja=ἡ πλίνθος, ὁ κέραμος), λατ. siliqua θηλ.=τὸ κέλυφος («τσώφλι») τῶν ὀσπρίων (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *scil-), silex, -icis ἀρσ.=χάλιξ, «χαλίκι» (*scilic-), μσν. ἰρλ. scāilim=ἀφίνω τι ἐλεύθερον, ἀπολύω, διασπείρω, διασκορπίζω, scailt=σχίσμα, ρωγμή, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skilja=χωρίζειν, ἀποχωρίζειν, γοτθ. skilja=κρεοπώλης, ἀρχ. γερμ. scala=τὸ κέλυφος, ὁ λοβός, scāla=πλατὺ ποτήριον, φιάλη (νεογερμ. Schale=κέλυφος, φιάλη), ἀρχ. γερμ. scolla (νεογερμ. Scholle)=βῶλος γῆς κ.τ.λ., λιθ. skeliù=σχίζω· ἄνευ τοῦ *σ-*: *κελεῖς* "ἀξίνη" Ἡσύχ., *δίκελλα, ἡ* "σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (χηλάς), δικέλλα" (ὃ ἰδέ), *κόλος* "κολοβός, ἠκρωτηριασμένος" (ὃ ἰδέ)· ρ. *(s)qel-=κόπτειν, βλ. *σκαλμός, σκάλοψ* (*σκόλοψ*), *σκολύπτω, σκύλλω, σκῶλος, σχαλίς*.

σκαλμός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκαλμός, πάσσαλος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσηρμόζετο ἡ κώπη διὰ τοῦ *τροπωτῆρος* (τ.ἔ. λωρίου), «σκαρμός»": IE *sql̥-mo-, συγγ. τοῖς: θρακ. *σκάλμη, ἡ* "ξίφος, μάχαιρα" (*sqol-mā=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skalm θηλ.=βραχὺ ξίφος, ξιφίδιον, μάχαιρα), ἀρχ. γερμ. scalm=πλοῖον, λιθ. kélmas=ὁ κορμὸς (τὸ πρέμνον) δένδρου, ρωσ. čëlnъ=ἡ λέμβος, κερκὶς («σαΐττα»)· πβ. χεττ. kalmiš=σχίζαι (ξηρὰ ξύλα), διὰ τῶν ὁποίων ἀνάπτομεν πῦρ.

σκάλοψ, -οπος, ὁ "ὁ ἀσπάλαξ, «τυφλοπόντικας» (κυρ. ὁ σκαλίζων, σκάπτων)", *σκόλοψ, -οπος, ὁ* "πᾶν σῶμα ἐπίμηκες, εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον, πάσσαλος, «παλούκι»": συγγ. τοῖς: λατ. scalpō=ξέω, ξύνω, ἐπιχαράσσω, σμιλεύω, sculpō (ἀρχικῶς ἐν συνθέσει ἐκ τοῦ scalpō)=κατακόπτω, κερματίζω, γλύφω, σμιλεύω, ἀρχ. γερμ. scelifa=τεμάχιον ξύλου, τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα ἀφῃρέθησαν (νεογερμ. διαλ. schelfe), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sciālf=θρανίον, τράπεζα, λιθ. sklempiù, sklem̃pti=ἀποξύειν, στιλβώνειν· ἄνευ τοῦ s- ἀρχ. γερμ. καὶ νεογερμ. halb=ἥμισυς (κυρ. διῃρημένος)· ρ. *(s)qel(e)-p- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qel-, βλ. *σκάλλω*.

σκαμβὸς "κυρτός, κεκαμμένος, στραβός, «στρεβλός, στραβοπόδης»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. camm=κυρτὸς (gall. τοπων. Cambo-dūnum), σουηδ. skumpa =χωλαίνειν, skimpa=σκιρτᾶν, πηδᾶν (πβ. ἐπίσης ἑλλ. κύρ. ὄν. *Σκόμβος*, ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ **σκέμβω* "χωλαίνω")· ρ. *(s)kamb- (*skemb-)=κυρτοῦν, κάμπτειν.

σκαμμωνία, ἡ "εἶδος βοτάνης, ἐκ τῶν ριζῶν τῆς ὁποίας παρεσκευάζετο φάρμακον καθαρτικόν", βλ. *κύμῑνον*.

σκανδάληθρον, τὸ "τὸ κεκαμμένον ξύλον τῆς παγίδος, ἐφ' οὗ τίθεται τὸ δόλωμα καὶ τὸ ὁποῖον, μόλις ἠγγίζετο ὑπὸ τοῦ ζῴου, ἀνετινάσσετο καὶ ἔκλειε τὴν παγίδα (κυρ. τὸ ἐκσφενδονιζόμενον)", *σκάνδαλον*, τὸ "βρόχος, παγίς· σκάνδαλον, πρόσκομμα, πειρασμὸς" (> λατ. scandalum) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. skándati=ἐξογκώνει, «φουσκώνει», πηδᾷ, ἀναπηδᾷ, λατ. scandō, -ere=ἀναβαίνω, scāla (*scand-slā) θηλ.=κλῖμαξ, «σκάλα», μον. ἰρλ. πρχ. sescaind=αὐτὸς ἐπήδησε, ἐνεστ. scennim=πηδῶ, κυμβρ. cy-chwynnu=ἀνέρχεσθαι, ἐκκινεῖν (κελτ. -e- ὕστερογ. ;)· ρ. *sqand-=ἐκσφενδονίζεσθαι.

σκαπέρδα, ἡ "παιγνίδιον (παιδιὰ) τῶν νεανιῶν ἐν τοῖς Διονυσίοις (ἤτοι εἰς τὸ ἄνω μέρος ὀρθίως τοποθετημένου πασσάλου κατεσκευάζετο ὀπή, διὰ τῆς ὁποίας διήρχετο σχοινίον, δύο δὲ νεανίαι [ἑκατέρωθεν κρατοῦντες τὰ ἄκρα καὶ] ἔχοντες τὰ νῶτα ἀμοιβαίως ἐστραμμένα πρὸς τοὺς ἀντιπάλους προσεπάθουν νὰ ἕλξουν ἀλλήλους πρὸς τὸ ὕψος τοῦ πασσάλου)", *σκαπερδεύω* "πειράζω, σκώπτω, χλευάζω" : ἂν ἡ λ. *σκαπέρδα* ἀρχικῶς ἐσήμαινε "σχοινίον κ.τ.τ.", τὸ *σκαπερδεύω* εἶναι παράγωγον (πβ. *διασύρω*, νεογερμ. durch-, auf-ziehen).

σκάπτω (**σκαπ-jω*) "ὅ,τι καὶ νῦν, σκάπτω, σκαλίζω", *σκαπάνη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκαπάνη, «τσάπα»", δὺτ. ἑλλ. *σκάπετος*, ὁμ., ἰων. *κάπετος*, ἡ "τάφρος, τάφος, βόθρος, λάκκος", *σκαπανεύς*, -έως, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν σκαπανεύς, σκαφεύς" (πβ. κύρ. ὄν. *Καπανεύς*): συγγ. τοῖς : νεοπερσ. kāfad=σκάπτει, ἀλβ. kep=πελεκῶ λίθους, λατ. capō=κάπων, ἐκτομίας ἀλέκτωρ, «καπόνι» (κυρ. κολοβός, περιτετμημένος, εὐνουχισμένος), capulō, concipulō, -āre=κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια, scapulae θηλ.=ὠμοπλάτη, ὦμος (κυρ. τὸ πτύον, «φτυάρι»), ἀρχ. γερμ. hammēr, hamal (νεογερμ. Hammel=ὁ εὐνουχισθεὶς κριός)=ἀνάπηρος, κολοβός, λιθ. kapóti=κόπτειν εἰς μικρὰ τεμάχια, kāpas=τάφος, kaplỹs=σκαπάνη, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kopati=σκάπτειν κ.τ.λ.— Αἱ λ. : παθ. ἀόρ. *ἐσκάφην*, *σκάφος*, τὸ "ἐργαλεῖον σκαφῆς, σκαπάνη· ἡ κοιλία πλοίου, τὸ πλοῖον", *σκάφη*, ἡ, *σκαφίς*, *-ίδος*, ἡ, *σκάφιον*, τὸ "τὸ «σκαφίδι», ἡ σκάφη· λεκάνη, μικρὸς κάδος", *κατα-σκαφή*, ἡ "καταστροφή· τάφος", *σκαφεύς*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκαφεύς, σκάπτων", *σκαφεῖον*, τὸ "τὸ ἐργαλεῖον πρὸς σκαφήν, ἡ σκαπάνη· λεκάνη", *σκαφετὸς* (-ητ-), ὁ "τάφρος", *σκάφαλος* "ἀντλητήρ" (Ἡσύχ.) εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν τὸ φ ἀναλογικῶς πρὸς τὸ θάπτω, *ἐτάφην*, τάφος κ.τ.λ. (δυσκόλως εἶναι δυνατόν, ὡς προελθόντα ἐκ τοῦ *sqa̯bh-, *sqobh-, νὰ θεωρηθοῦν συγγ. τοῖς : λατ. scabō=ξέω, ξύνω scobis=ρίνισμα, ξύσμα, ἀρχ. γερμ. scaban, νεογερμ. schaben=ξέειν, ξύνειν)· ρ. *(s)qāp-, *(s)qēp-, *(s)qōp-=κόπτειν, σκάπτειν, ξύνειν, ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *seq-, *seqā-=κόπτειν· πβ. *κόπτω*, *σκέπαρνος*, *σκῆπτρον*.

σκαρῑφάομαι καὶ σκαρῑφεύω "ξύνω, ἐπιχαράσσω, ἐγχαράσσω, πράττω τι ἐπιπολαίως", *σκάρῑφος*, ὁ "γραφὶς (κονδύλιον) πρὸς ἐγχάραξιν· ἰχνογράφη-

μα, σχέδιον", *σκαρῖφισμός*, ὁ "ἐπιπολαία ἐγχάραξις· φλυαρία" : συγγ. τῷ λατ. scrībō, -ere=σκαλίζω, χαράσσω διὰ τῆς γραφίδος, σχεδιάζω, γράφω (> ἀρχ. ἰρλ. scrībaim=γράφω, ἀρχ. γερμ. scrīban, νεογερμ. schreiben=γράφειν)· πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. hrīfa=ξέειν, σκαλίζειν (ΙΕ *-bh- ἢ *-p-), λεττ. skrīpât =ξύειν, ἐπιχαράσσειν, γράφειν κακῶς, ἐγγράφειν (ΙΕ *-p-)· ρ. *sqerībh- (*[s]qerīp-) ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *sqer- (βλ. *κείρω*).

σκάφη, ἡ, **σκαφίς, -ίδος**, ἡ "τὸ «σκαφίδι», λεκάνη κ.τ.λ.", βλ. *σκάπτω*.

σκεδάννῡμι, μέλλ. **σκεδάσω**, ἀττ. **σκεδῶ**, ἀόρ. **ἐσκέδασα**, παθ. **ἐσκεδάσθην** (ἐπίσης ἄνευ τοῦ σ- **ἐκέδασσα, κέδμα** κ.τ.λ.) "καταθραύω, κατακόπτω, σκορπίζω, διασκορπίζω, διασπείρω", μεταπτ. β. (πβ. *πίτνημι* : *πετάνν*ῡ*μι* κ.τ.λ.) *σκίδνημι* "(δια)σκορπίζω", μέσ. *σκίδναμαι*, *κίδναμαι* "σκορπίζομαι, διασκορπίζομαι" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. šert=σχίζα, τεμάχιον ἐσχισμένου ξύλου (*sqhedri- ;), ἀλβ. tšan, tšaj=σχίζω, κατασχίζω, ἀροτριῶ (*sqed-njō), ἀγγλοσαξ. scaterian=διασκορπίζειν (ἀγγλ. scatter=ὡσ., shatter=καταθραύειν), λεττ. škedēns=μικρὸν ἀποκεκομμένον τεμάχιον ξύλου, λιθ. kedėti=διαρρηγνύεσθαι, ρωσ. ščédryj=ἐλευθέριος, γενναιόδωρος (κυρ. καταθραύων, κατασπαταλῶν), ἴσως καὶ ἀρχ. ἰνδ. skadhatē (Dhātup.)=σχίζει (*sqhed- ἢ*sqhn̥d-) ρ. *(s)q(h)ed-=κατασχίζειν, πβ. *sq(h)eid- (βλ. *σχίζω*).

σκεθρὸς "καλῶς προσηρμοσμένος, συνεσφιγμένος, στενός, ἀκριβής, ἐπιμελής", βλ. *ἔχω*.

σκέλλω (μέλλ. **σκελῶ**, ἀόρ. **ἔσκηλα**) μτβτ. "ξηραίνω, ἀποξηραίνω, «στεγνώνω»"· ἀμτβ. (ἀόρ. *ἔσκλην*, πρκ. *ἔσκληκα*) "ξηραίνομαι, ἀποξηραίνομαι, εἶμαι κατάξηρος, στεγνός", *σκελετὸς* "ἀπεξηραμμένος, κατάξηρος", ὡς οὐσ. *σκελετός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ σκελετός", ὡς οὐδ. *σκελετὸν* (ἐνν. *σῶμα*), τὸ "τὸ ἀπεξηραμμένον σῶμα, ταριχευμένον σῶμα, ἡ «μούμια»", *σκληρὸς* "ξηρός, κατάξηρος, σκληρός, τραχύς, ἄκαμπτος, ἀλύγιστος", *σκελιφρὸς* ἀπεξηραμμένος, κατάξηρος, κάτισχνος", *σκληφρὸς* "ἰσχνός, λεπτός, ἐλαφρός", *ἀ-σκελὴς* "ὁ ἄνευ δυνάμεως δι' ἀντίστασιν, καταβεβλημένος· ἀδιάλειπτος, ἀκατάπαυστος" (ὃ ἰδέ), *περι-σκελὴς* "λίαν ξηρός, σκληρός, τραχύς, ξηρὸς καὶ εὔθραυστος, σκληροτράχηλος, ἰσχυρογνώμων", *περισκέλεια*, ἡ "ἰσχυρογνωμοσύνη" : συγγ. τοῖς : σουηδ. skäll=ἰσχνός, λεπτός, ἀηδής, ἀνούσιος, μσν. γερμ. schal=θολός, ἀσαφής (νεογερμ. schal=ἕωλος, «μπαγιάτικος»)· ἄνευ τοῦ s- : μσν. γερμ. hel=ἀδύνατος, ἀσθενής, ὁλλ. haal=ξηρός, λεττ. kàlss=ἰσχνός, kàlstu, kàlst=καταξηραίνεσθαι· ρ. *(s)qel-=ἀποξηραίνειν.

σκέλος, -εος, -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκέλος, ἕκαστον ἐκ τῶν δύο κάτω ἄκρων", *σκελίς*, *-ίδος*, ἡ "ὁ ὀπίσθιος πούς, τὸ ὀπίσθιον σκέλος, τὰ πλευρὰ ζῴων, ἐπιμήκη τεμάχια κρεάτων (ἀττ. *σχελίς*)", *σκελλὸς* "ὁ ἔχων τὰ σκέλη στρεβλά, «στραβοπόδης»" (Ἡσύχ.), *σκολιὸς* "κυρτός, κεκαμμένος, «στραβός»· ψευδής, διεστραμμένος, ἄδικος, κακοήθης", *σκαληνὸς* "κυφός, λοξός κυρτός", *σκώληξ*, *-ηκος*, ὁ "τὸ «σκουλήκι», ὁ σκώληξ" (ὃ ἰδέ) : *σκέλος* κατὰ τὸν τύπον=λατ. scelus, -eris=κακοήθεια, κακότης, κακούργημα, ἀνοσιούργημα, ἀρμ. xeł=λοξός, διεστραμμένος, στρεβλός· πβ. ἀλβ. tšal'ε=χωλὸ (*sqelno-), ἀρχ. γερμ. scëlah, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skjalgr=λοξός (νεογερμ. schee =«ἀλλήθωρος, στραβός»)· ρ. *sqel-=κλίνειν, κάμπτειν· ἄνευ τοῦ σ- βλ. *κυλλός*, *κῶλον* (μετὰ πλειόνων).

σκέπαρνος, ὁ, **σκέπαρνον,** τὸ "τὸ «σκεπάρνι», διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ξυλουργὸς πελεκᾷ ἐξομαλίζων τὸ ξύλον, σκέπαρνον" : ἐκ τοῦ **σκεπ-αρνος,* συγγ. τοῖς : ρωσ. ščepáts=σχίζειν, ἀρχ. γερμ. hammer, skammer=ἠκρωτηριασμένος, ἀνάπηρος, ἀσθενὴς (*kap-, *skap-mós), hamal=κολοβὸς (νεογερμ. Hammel =ὁ ἐκτομίας κριός)· ρ. *(s)qep-=κόπτειν, βλ. *σκάπτω, σκόπελος,* πβ. *κόπτω* (δυσκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ προῆλθε τοῦτο κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ **σκέρπ-ανος,* συγγ. τῷ 1 *καρπός,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, καρπός"). Πβ. *σκόπελος.*

σκέπας, -αος, τὸ "σκέπασμα, κάλυμμα, σκέπη", ἰων., ἀττ. *σκέπη,* ἡ "σκέπασμα, κάλυμμα, ὑπεράσπισις, προστασία, προφύλαξις", ὁμ. *σκεπάω,* ἀττ. *σκεπάζω* "καλύπτω, σκεπάζω, προστατεύω, προφυλάσσω, συγκαλύπτω", *σκέπω*=ὡσ., ὁμ. *περί-σκεπτος* "ὁ καλυπτόμενος πέριξ, πανταχόθεν φυλασσόμενος" : ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. kepùrė=πῖλος, ρωσ. čerépcs=καλύπτρα, κεφαλόδεσμος· ρ. *(s)qep-=καλύπτειν, σκεπάζειν.

σκέπτομαι "βλέπω ὀλόγυρα, παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, κατασκοπεύω, παρατηρῶ διὰ τοῦ νοῦ, ἐξετάζω, σκέπτομαι", *σκοπός,* ὁ, ἡ "ὁ παρατηρῶν, κατασκοπεύων, κατάσκοπος, ἀγρύπνως ἐπιτηρῶν τι, ἄγρυπνος φύλαξ, φρουρός, σκοπός", *σκοπός,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκοπός, ἀντικείμενον ἐνεργείας, στόχος", *σκοπέω* "παρατηρῶ, θεωρῶ, ἐρευνῶ, ἐξετάζω", *σκοπή,* ἡ, *σκοπιά* (ἰων. -ή), ἡ "κατασκόπευσις, σκοπιά, τόπος ὑψηλός, ἐξ οὗ δύναταί τις νὰ παρατηρῇ ἢ νὰ κατασκοπεύῃ", *σκοπιάζω* "κατασκοπεύω ἀπὸ σκοπιᾶς, κατοπτεύω, ἀνιχνεύω τι μετὰ προσοχῆς, παρατηρῶ, ἐξετάζω", *σκέψις, -εως,* ἡ "παρατήρησις διὰ τῶν αἰσθήσεων, λογισμός, στοχασμός, σκέψις, ἐξέτασις", *σκέμμα* (**σκεπ-μα*), τὸ "ἀντικείμενον σκέψεως, ζήτημα, σκέψις" : ἐκ τοῦ **σπεκjομαι* (*σκεπ-* κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ **σπεκ-*)=λατ. speciō, -ere=θεῶμαι, βλέπω, ἀρχ. ἰνδ. páśyati=βλέπει (μτχ. πρκ. spaṣṭáḥ=λατ. spectus· spáṭ [=κατάσκοπος]=λατ. au-, haru-spex)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. spáśati (Dhātup.)= βλέπει, ἀρχ. γερμ. speha θηλ.=κατασκόπευσις, ἔρευνα, spehōn, νεογερμ. spähen=κατασκοπεύειν, κατοπτεύειν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. spā=προφητεία, χρησμός, ἀρχ. γερμ. spāhi=νοήμων, ἔξυπνος, ἐπιδέξιος· ρ. *spek̂-=κατοπτεύειν, κατασκοπεύειν (διαρκ., ἀρχικῶς μόνον ἐν τῷ θ. τοῦ ἐνεστῶτος).

σκερβόλλω "κακολογῶ, μεταχειρίζομαι ὕβρεις χυδαίας", βλ. *κέρτομος.*

σκεῦος, -ους, τὸ (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **σκεύη,** τὰ) "ἀγγεῖον ἢ ἐργαλεῖον παντὸς εἴδους· ἐν τῷ πληθ. σκεύη, ἔπιπλα, ἐργαλεῖα παντὸς εἴδους, ἀποσκευαί", *σκευή,* ἡ "παρασκευή, ἑτοιμασία, ἱματισμός, ἐνδυμασία, τρόπος τοῦ ἐνδύεσθαι", *σκευάζω* "παρασκευάζω, ἑτοιμάζω, μαγειρεύω· ἐνδύω, στολίζω· ὁπλίζω, ἐφοδιάζω, χορηγῶ· μέσ. παρασκευάζω δι' ἐμαυτόν, μηχανεύομαι, ἐπινοῶ" : μᾶλλον συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. høyia, ἀγγλοσαξ. hēgan=ἐκτελεῖν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prěkutiti=κοσμεῖν, στολίζειν· ρ. *(s)qeu-=παρασκευάζειν.

σκηνή, δωρ. **σκᾱνά,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκηνή, «τέντα», παράπηγμα· σκηνὴ θεάτρου, ξυλίνη σκηνὴ (ἢ παράπηγμα) χρησιμοποιουμένη ὡς θέατρον, σκηνή, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἕδρων οἱ ὑποκριταί" (> λατ. scaena), *σκηνέω* "εἶμαι ἢ κατοικῶ ἐν σκηνῇ", *σκῆνος,* δωρ. *σκᾶνος, -ους,* τὸ "σκηνή, «τέντα»· σῶμα τοῦ ἀνθρώπου (ὡς κατοικία τῆς ψυχῆς)", *σκῆν* "ὅ τινες μὲν ψυχήν, τινὲς δὲ φάλαιναν" Ἡσύχ. (τ.ἔ. ἡ θήκη ἢ τὸ βομβύκιον [περίβλημα] τοῦ λεπι-

δοπτέρου ἐντόμου [τῆς «ψυχῆς»], εἶτα αὐτὴ ἡ «ψυχή»)· *σκίναρ*, τὸ "σῶμα"· *σκαιός* "σκιερός" (*sk̑əi-i̯os ἢ *sk̑əi-u̯os, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sěnь=σκιά, ἐκ τοῦ *sk̑ei-nis ;) : *σκᾱνᾱ́* ἐκ τοῦ IE *sk̑ā[i]- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. chāyā́ θηλ.= λάμψις, ἀκτινοβολία, σκιὰ κ.τ.λ., βλ. *σκιᾱ́*.

σκῆπτρον, τὸ "ράβδος, βακτηρία, βασιλικὴ ἐξουσία", δωρ. (Πίνδ.) *σκᾶπτον* (=ἰων. *σκῆπτον* ἐν τοῖς: *σκηπτοῦχος* "ὁ φέρων [κρατῶν] σκῆπτρον", *σκηπτο-βάμων* "ὁ ἐπὶ τοῦ σκήπτρου καθήμενος [στηριζόμενος]", *σκᾶπος* "κλάδος" Ἡσύχ., *σκηπάνιον* (δωρ. σκᾱπ- Ἡσύχ.) "ράβδος, σκῆπτρον" (ὑποκορ. τοῦ *σκηπάνη*, ἡ=ὡσ.)· ὁμ. *σκήπτω* "στηρίζω, ὑποστηρίζω, πάλλω μετὰ δυνάμεως, ἐκτοξεύω· ἀμτβ. ἐπιπίπτω, προσπίπτω, ὁρμῶ· μέσ. καὶ παθ. στηρίζομαι, ἐμπιστεύομαι εἴς τινα· δισχυρίζομαι, προσποιοῦμαι", *σκηπτός*, ὁ "ὁ αἰφνιδίως καὶ βιαίως ἐνσκήπτων θυελλώδης ἄνεμος, κεραυνός, ἡ αἰφνιδίως ἐνσκήπτουσα συμφορά" : συγγ. τοῖς : λατ. scāpus ἀρσ.=στέλεχος, μίσχος, καυλός, κορμός, scōpa θηλ.=κλών, κλάδος, scōpiō, -ōnis ἀρσ.=τὸ στέλεχος τοῦ ἀσπαράγου, λεττ. šk'èps ἀρσ.=δόρυ, ἀκόντιον, ἀλβ. thepe=κέντρον, «κεντρί», ἄκανθα (*sqep-), ἀρχ. γερμ. skaft, νεογερμ. Schaft=τὸ στέλεχος τοῦ δόρατος, δόρυ, ἡ λόγχη· ρ. *(s)qā̆p-, *(s)qēp-, *(s)qōp- (βλ. *κόπτω, σκάπτω*)· πβ. *sqĕip-, βλ. *σκίπων*.

σκηρίπτω "στηρίζω, στερεώνω· μέσ. (Ὀδ. λ 595, ρ 196) στηρίζω ἐμαυτόν, στηρίζομαι, ἐρείδομαι" : ἴσως κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **στηρίπτω* (τ - τ > κ - τ), συγγ. τῷ *στηρίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, στηρίζω".

σκιᾱ́, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκιά, «ἴσκιος»", *σκιερός, σκιαρός*, ὁμ. *σκιόεις* "σκιερός, σύσκιος, σκοτεινός", *σκιάω, σκιάζω* "ρίπτω σκιάν, ἐπισκιάζω, σκεπάζω" : ἐκ τοῦ *sk̑ii̯-ā, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. chāyā́ θηλ.=λάμψις, ἀκτινοβολία, σκιά, ἀλβ. hē=σκιὰ (*sk̑əi̯ā), γκεγκ. hona=σκιὰ (*sk̑ē[i]n- ;)· πβ. ἀρχ. γερμ. scīmo=λάμψις, ἀκτινοβολία, μσν. γερμ. scheme=σκιὰ (νεογερμ. Schemen=φάντασμα, σκιά), γοτθ. skeinan=φέγγειν, φωτίζειν, λάμπειν (νεογερμ. scheinen=φέγγειν, φαίνεσθαι), skeirs=διαυγής, σαφής, λεττ. sejs=σκιά, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sěnь=σκιά, sijati, sinati=λάμπειν, φέγγειν· ρ. *sk̑ā(i)-, *sk̑əi-, *sk̑ī-=ἀμυδρῶς φέγγειν, σκιὰ (ὡς ἀπαύγασμα, ἀνταύγεια). Πβ. *σκηνή, σκίουρος, σκῖρον*.

σκιδάφη, ἡ "ἀλώπηξ", βλ. *κίβδος*.

σκίδναμαι "σκορπίζομαι, διασκορπίζομαι", βλ. *σκεδάννῡμι*.

σκίλλα, ἡ "τὸ «σκιλλοκρόμμυον»" (> λατ. scilla, squilla) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκιμᾰλίζω "κτυπῶ τινα ἐλαφρῶς εἰς τὴν «μύτη», «φασκελώνω, μουτζώνω», μεταχειρίζομαί τινα ὑβριστικῶς, ἐμπαίζω", *σκινθαρίζω* (Ἡσύχ.), *σκανθαρίζω* (Πολυδ.)=ὡσ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκιμβός "χωλός, ὀκλάζων", *σκιμβάζω* "χωλαίνω, ὀκλάζω", *κιμβάζει* "στραγγεύεται" Ἡσύχ. (ἐπίσης *ὀκιμβάζω* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ὀκλάζω* Φώτ.)· πβ. *σκίψαι* "ὀκλάσαι. Ἀχαιοί" Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skeifr =πλάγιος, λοξός, λεττ. sk'ībs=ὡσ. (*sqēibhos)· πβ. μσν. γερμ., νεογερμ. schief=πλάγιος, λοξὸς (*sqēipos ;). IE *sqi-m-b(h)- παρὰ τῷ *sqēibh-.

σκίμπους, -οδος, ὁ "«σκαμνὶ» διπλωτόν, εἶδος χαμηλοῦ καὶ ἀναπαυτικοῦ κρεβάτου (φορείου) χρησιμοποιουμένου κατὰ τὴν μεταφορὰν ἀσθενῶν", *σκίμπω* (καὶ *σκίμπτω*) "προσαρμόζω, ἐμπιέζω, ἐμπήγω", βλ. *σκίπων*.

σκίναξ, -ακος "ἐλαφρός, εὐκίνητος, ταχύς"· ὡς οὐσ. *σκίναξ*, ὁ "ὁ λαγωός, λαγός": ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκινδάλαμος, ἀττ. **σχινδάλαμος,** ὁ "ἐσχισμένον τεμάχιον ξύλου, λεπτὴ σχίζα, ξυλάριον", βλ. *σχίζω*.

σκινδαψός, ὁ "ἔγχορδον ὄργανον μετ' ἀκανθοειδῶν προσθηκῶν (προσαρτημάτων), μουσικὸν ὄργανον ἔχον τέσσαρας χορδάς· ἀκανθοειδὲς φυτόν": ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκινθός, ὁ "ὁ δύτης, κολυμβητής": συγγ. τῷ λιθ. skęstù, skendaũ, skęsti = καταδύεσθαι, βυθίζεσθαι, πνίγεσθαι· ρ. *sqendh-.

σκίουρος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκίουρος": ἐκ τοῦ *σκιᾱ*+*οὐρᾱ*, κυρ. σημαίνει "ὁ διὰ τῆς οὐρᾶς κάμνων (ρίπτων) εἰς ἑαυτὸν σκιάν".

σκῖπων, -ωνος, ὁ "ράβδος, βακτηρία (κυρ. ἀπεσχισμένος [ἀποκεκομμένος] κλάδος)", *σκίμπω* καὶ *σκίμπτω* "προσαρμόζω, ἐμπιέζω, ἐμπήγω", ἀττ. *σκίμπους, -ποδος*, ὁ "«σκαμνί» διπλωτόν, εἶδος χαμηλοῦ καὶ ἀναπαυτικοῦ κρεβάτου (φορείου) χρησιμοποιουμένου κατὰ τὴν μεταφορὰν ἀσθενῶν" (*σκιμπε-πους), μεταπτ. τύπος *σκοῖπος*, ὁ "ἡ ἐξοχὴ τῶν ξύλων ἐφ' ὧν εἰσιν οἱ κέραμοι" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: λατ. scīpĭō, -ōnis ἀρσ. = ράβδος, ἀρχ. γερμ. scivaro = σχίζα ξύλου ἢ λίθου (νεογερμ. Schiefer = σχιστόλιθος, πλὰξ ἐκ σχιστολίθου), scība, νεογερμ. Scheibe = πλάξ, δίσκος· ρ. *sqēip- (προσέτι *sqăp-, *sqēp-, βλ. *σκῆπτρον*)· πβ. *keip- ἐν τοῖς: λατ. cippus ἀρσ. = πάσσαλος προχώματος, κίων ἀπολήγων εἰς αἰχμηρὸν ἄκρον, ἀλβ. θep = αἰχμηρὸς βράχος.

σκῖρον, τὸ "λευκὸν ἀλεξήλιον («ὀμπρέλλα») ἡλίου), τὸ ὁποῖον ἐκράτουν αἱ ἱέρειαι τῆς Ἀθηνᾶς": συγγ. τῷ *σκιᾱ* (ὃ ἰδέ· πβ. τὸ κατὰ τὸν τύπον ὅμοιον γοτθ. skeirs = διαυγής, σαφής).

σκῖρος (σκίρρος), ὁ "ὁ γύψος, ἡ μαρμαροκονία": μᾶλλον εἶναι λ. ξένη.

σκιρρὸς "σκληρός, ἀπεσκληρυμμένος", *σκίρρος*, ὁ, *σκιρρίᾱ*, *σκῖρίᾱ*, ἡ "ἀποσκλήρυνσις, σκλήρωμα, οἴδημα σκληρυνθέν", *σκιρρόω* "σκληρύνω"· πβ. *σκεῖρος* "ἄλσος καὶ δρυμός. Φιλητᾶς δὲ τὴν ρυπώδη γῆν" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκιρτάω "ἀναπηδῶ, τινάσσομαι, σκιρτῶ, «τσινῶ»", βλ. *σκαίρω*.

Σκίταλοι, οἱ "δαίμονες τῆς ἀκολασίας, λάγνα πρόσωπα μνημονευόμενα ὡς κακοποιοὶ δαίμονες (παρ' Ἀριστοφ. Ἱππ. 634)", *σκιτᾱλίζω* "ἔχω ἐπιθυμίαν πρὸς λαγνείαν (ἀκολασίαν), εἶμαι λάγνος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκληρὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, σκληρός, τραχύς, ἄκαμπτος", *σκληφρός* "μικρὸς καὶ εὐκίνητος, λεπτός, ἰσχνός", *σκληρότης, -ητος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκληρότης, τραχύτης, δυσκαμψία", βλ. *σκέλλω*.

σκνίψ, γεν. **σκνῖπός,** ὁ (ἡ) "ἔντομον (ὁμοιάζον πρὸς κώνωπα καὶ) εὑρισκόμενον ὑπὸ τὸν φλοιὸν τῶν δένδρων, ὅπερ τρώγει ὁ δρυοκολάπτης", βλ. *κνίψ*.

σκοῖπος, ὁ (Ἡσύχ.), βλ. *σκῖπων*.

σκολιὸς "κεκαμμένος, κυρτός, λοξός, διεστραμμένος", βλ. *σκέλος*.

σκολόπαξ, -ακος, ὁ "εἶδος «μπεκάτσας», ἴσως ἡ ξυλόκοττα", *ἀσκαλώπᾱς*, ὁ = ὡσ.: ἀβεβ. ἐτυμολ. (μᾶλλον εἶναι δυνατὸν νὰ συσχετισθῇ μόνον πρὸς τὸ *σκόλοψ* κατὰ παρετυμολογίαν).

σκολόπενδρα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σκολόπενδρα, «σαρανταποδαροῦσα»· θαλασσία σκολόπενδρα, θαλάσσιος σκώληξ": μᾶλλον εἶναι λ. ξένη.

σκόλοψ, -οπος, ὁ "πάσσαλος, «παλούκι»", βλ. *σκάλοψ*.

σκόλυθρον, τό, ὑποκορ. **σκολύθριον,** τὸ *κάθισμα χαμηλόν, ἑδώλιον, «σκαμνί»* : συγγ. τῷ *σκολύπτω* (πβ. διὰ τὴν σημ. τὸ λατ. scamnum : scabō).

σκόλυμος, ὁ (ἡ) *εἶδος ἀκάνθου ἐδωδίμου, ἀνθοῦντος κατὰ τὸ θέρος, ἡ «ἀγκινάρα»* : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκολύπτω *περιτέμνω, ἀκρωτηριάζω, κολοβώνω, ἀποκόπτω*, *ἀποσκολύπτω* *εὐνουχίζω* : συγγ. τοῖς : *κολούω* *ἀποκόπτω, κολοβώνω*, *κόλος* *κολοβός* (ὁ ἰδὲ), *σκάλλω* *σκαλίζω, σκάπτω* (ὁ ἰδὲ μετὰ πλειόνων). Πβ. *σκόλυθρον*.

σκόμβρος, ὁ *εἶδος θαλασσίου ἰχθύος ζῶντος κατ' ἀγέλας, τὸ «σκουμπρί»* (> λατ. scomber) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκόνυζα, ἡ *φυτόν τι ἔχον βαρεῖαν ὀσμήν, «θρούμπη»*, βλ. *κόνυζα*.

σκόπελος, ὁ *βράχος, σκόπελος* : ἀρχικῶς ἐσήμαινε *τεμάχιον βράχου ἀπολήγοντος εἰς ὀξύ, πέτρωμα κεκομμένον καθέτως* (ρ. *sqep-, *sqop-=κόπτειν), βλ. *σκέπαρνος*.

σκοπέω *βλέπω πρός τι, θεῶμαι, παρατηρῶ, θεωρῶ, ἐξετάζω, προσέχω εἴς τι, σκέπτομαι*, *σκοπός*, ὁ *ὁ παρατηρῶν, παραφυλάττων, κατάσκοπος· στόχος, «σημάδι», ἀντικειμενικὸς σκοπός*, βλ. *σκέπτομαι*.

σκορακίζω *ἀποπέμπω μετὰ περιφρονήσεως, μεταχειρίζομαι περιφρονητικῶς, ὀνειδίζω, περιφρονῶ* : ἐκ τοῦ (ἐ)ς *κόρακας*· κυρ. σημαίνει *στέλλω τινὰ ἐς κόρακας*.

σκορδινάομαι, ῑων. **-έομαι** *ἐκτείνω τὰ μέλη μου, «τεντώνομαι», χασμῶμαι, αἰσθάνομαι ὑπερβολικὴν κόπωσιν ἢ χαύνωσιν (ἐπὶ ἀνθρώπων ἢ κυνῶν ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγερθέντων)* : συγγ. τῷ *κόρδαξ* (ὁ ἰδὲ).

σκορδύλη (κορδ-), ἡ *νεαρὸς (μικρὸς) ἰχθὺς ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ θύννου*, *σκορδύλος* (*κορδ-*) ὁ *σαύρα τοῦ ἕλους, ἔνυδρος σαλαμάνδρα* : μᾶλλον εἶναι ταυτόσημον τῷ *κορδύλη*, ἡ *ρόπαλον, οἴδημα, ὄγκωμα, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, κεφαλόδεσμος* (βλ. *κόρδαξ*).

σκόροδον, σκόρδον, τὸ *ὅ,τι καὶ νῦν, σκόρδον* : συγγ. τῷ ἀλβ. hurδe=σκόρδον (*hurdī, IE *sq̑erd-).

σκορπίος, ὁ, **σκορπίων, -ωνος,** ὁ *«σκορπιός»· ἀκανθοφόρος θαλάσσιος ἰχθύς· ἀκανθῶδές τι φυτόν· πολεμική τις μηχανὴ (χρησιμοποιουμένη πρὸς ἐκτόξευσιν βελῶν [πβ. *σκορπίζω* *ὅ,τι καὶ νῦν, σκορπίζω, διασκορπίζω*]· πλέγμα κόμης τῶν παίδων* (> λατ. scorpiō, scorpius) : συγγ. τοῖς : ἀγγλοσαξ. sceorfan=σκάπτειν πρὸς εὕρεσιν μετάλλου, χαράσσειν, ἀρχ. γερμ. scirbi (νεογερμ. Scherbe)=θραῦσμα, σύντριμμα, κεφαλή, ἀγγλοσαξ. scearfian, ἀρχ. γερμ. scarbōn=ξύειν, ξύνειν, κατασχίζειν εἰς μικρὰ τεμάχια, λεττ. šk'ērpis =μάχαιρα ἐπὶ εἰδικοῦ ἀρότρου, κόπτουσα τὸ χόρτον κ.τ.λ. (ἴσως ἐπίσης *σκέπαρνος*, ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ **σκέρπανος*)· ρ. *(s)qer(e)p-, πβ. τὰ ἄνευ τοῦ s- ἐν τῷ λ. 1 *καρπός*.

σκότος, -ου, ὁ, νεώτ. **σκότος, -ους,** τὸ *τὸ «σκοτάδι», σκότος*, ἀττ. *σκοτεινός* *ὅ,τι καὶ νῦν, σκοτεινός*, *σκότιος* *σκοτεινός, κρυφός, μυστικός*, *σκοτόω* *ποιῶ τι σκοτεινόν, σκοτίζω, τυφλώνω* : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. (ἐκτετ. β.) scāth=σκιά, γοτθ. skadus=σκότος, «σκοτάδι», ἀρχ. γερμ. scato =σκιά· *ρ. skot-=σκιά, σκότος.

σκύβαλον, τὸ *κόπρος, περίττωμα, ἀπόρριμμα, «σκουπίδι», σκύβαλον*, *σκυ-*

βαλίζω *θεωρῶ τι ὡς σκύβαλον, μεταχειρίζομαί τι περιφρονητικῶς* : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σκυθμαίνω ('Ιλ. Ω 592), **σκύζομαι** (**σκυδjομαι*) *ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ*, *σκυθρός* *ὠργισμένος, δυσηρεστημένος, κατηφής, δύσθυμος* (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **σκυδ-θρός*), *σκυθρωπός* *ὁ ἔχων ὄψιν ὠργισμένην ἢ τεθλιμμένην, σκυθρωπός, κατηφής, λυπηρός, μελαγχολικός*, *σκυθράζω*, *σκυθρωπάζω* *εἶμαι σκυθρωπός, ἔχω ὄψιν κατηφῆ* : συγγ. τοῖς : λιθ. pra-skundù, -skudaũ, -skùsti=τὸν πόνον ἀρχίζειν (ἀμτβ.), skundà=κατηγορία, skùndžiu, skų́sti=παραπονεῖσθαι, skaudùs=ὀδυνηρός, δυσχερής, skaũsta=ἀλγεῖ, πονεῖ τι· ρ. *sqeud-.

σκύζα, ἡ *ὀργασμός, σφοδρὰ σαρκικὴ ἐπιθυμία*, *σκυζάω* *κατέχομαι ὑπὸ ὀργασμοῦ, ἔχω σφοδρὰν σαρκικὴν ἐπιθυμίαν* : συγγ. τῷ *σπάζει* *σκυζᾷ. 'Αχαιοί* 'Ησύχ.· ρ. *sqʷăd- : *sqʷud-.

σκύζομαι *ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ*, βλ. *σκυδμαίνω*.

σκυθράζω, σκυθρός, σκυθρωπάζω, σκυθρωπός, βλ. *σκυδμαίνω*.

σκύλαξ, -ακος, ὁ, ἡ *τὸ νεογνὸν τοῦ κυνός, τὸ «σκυλάκι»· τὸ νεογνὸν οἱουδήποτε ζῴου*, *κύλλα* *σκύλαξ. 'Ηλεῖοι* 'Ησύχ.· μᾶλλον καὶ ἡ λ. *σκύλιον*, τὸ *εἶδος χαρχαρίου, «σκυλόψαρον»* (λατ. canicula) : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *σκύμνος*, ὁ *νεογνόν, νεογέννητον ζῴου καὶ ἀνθρώπου*, συγγ. τῷ ἀρμ. çul=ταῦρος (*skulu-).

σκύλιον, τὸ *εἶδος καρχαρίου, «σκυλόψαρον»*, βλ. *σκύλαξ*.

σκύλλω *σπαράσσω, «ξεσχίζω», ἐκδέρω, «γδέρνω», ταλαιπωρῶ, ἐνοχλῶ, βασανίζω*, *σκύλμα*, τὸ *τὸ ἀποσπασθὲν (ἐκριζωθὲν) τεμάχιον, ἡ τίλσις (τὸ «ξερρίζωμα») τῆς κόμης*, *σκυλμός*, ὁ *σπαραγμός, «ξέσχισμα», ταλαιπωρία, ἐνόχλησις, βασάνισμα*, *κοσκυλμάτια*, τὰ *ἀποκόμματα («κοψίδια») δερμάτων* (ὃ ἰδέ) : ἐκ τοῦ *sq̥ˡlĭō, μεταπτ. β. τοῦ *σκάλλω* (ὃ ἰδέ).

σκῦλον, τό, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **σκῦλα,** τὰ *ἡ ἀποσπασθεῖσα πανοπλία, τὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα ὁ νικητὴς λαμβάνει ἀπὸ τοῦ νεκροῦ τοῦ ἡττηθέντος ἐχθροῦ, λάφυρα, ἡ λεία*, *σκῦλον*, τό, *σκῦλος*, ὁ *τὸ ἀφαιρεθὲν δέρμα ζῴου, ἡ δορὰ λέοντος*, *ἐπισκύνιον*, τὸ *τὸ δέρμα τοῦ μετώπου τὸ σκεπάζον τὸν περὶ τὰς ὀφρῦς (τὰ βλέφαρα) χῶρον, ἡ ὑπερηφάνεια* (ὃ ἰδέ, πβ. *σκύνια*, τὰ *τὰ «φρύδια»*) : συγγ. τῇ ρ. *sqeu-, *sqū-=καλύπτειν, βλ. *σκῦτος*, πβ. *κύτος*.

σκύμνος, ὁ *νεογνόν, νεογέννητον ζῴου καὶ ἀνθρώπου*, βλ. *σκύλαξ*.

σκυρθάλιος *νεανίσκος*, *σκύρθαξ* *μεῖραξ, ἔφηβος* 'Ησύχ., λακ. *κυρσάνιος*, ὁ *νέος ἀνήρ, νεανίας* (σ=θ, πβ. *κυρσίον* *μειράκιον* 'Ησύχ.) : ἐκ τοῦ *sq̥rdh-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kr̥dhúh=συντετμημένος, ἀνάπηρος, κολοβός, á-skr̥dhōyúh=ὁ μὴ συντετμημένος· ρ. *sqer-dh- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qer-=κόπτειν (βλ. *κείρω*).

σκῦρος (καὶ **σκύρος**), ὁ *αἱ σχίζαι λίθου, τὰ κατὰ τὴν λάξευσιν τῶν λίθων ἐκπίπτοντα τεμάχια*, *σκυρόω* *λιθοστρώνω*, *σκυρωτὰ ὁδός*, ἡ (Πινδ.)=λατ. via strāta (=λιθόστρωτος δρόμος), *σκυρώδης* *πετρώδης* : συγγ. τοῖς : λιθ. skiaurẽ=λέμβος διάτρητος χρησιμεύουσα ὡς ἰχθυοτροφεῖον, ἀρχ. γερμ. scora=πτύον, μσν. γερμ. schürn, νεογερμ. schüren=ἀνασκαλεύειν, ἀναζωπυροῦν, λεττ. skurinât=τίλλειν, μαδᾶν, ἄνευ τοῦ s- λιθ. kiáuras=διάτρητος, εἰς δύο

μέρη τεθραυσμένος (ἐσχισμένος)· ρ.*(s)qēu-=κόπτειν (ἀρχ. ἰνδ. skāuti, skunṓti =ταράσσει, ἐνοχλεῖ, σκαλίζει κ.τ.λ.) ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *seq- (πβ. διὰ τὸ σχηματιστ. στοιχεῖον r τὸ λατ. secūris=πέλεκυς)· πβ. ρ. *sqeu-t-, βλ. *σκυτάλη*.

σκυτάλη (δωρ. -ᾱ), ἡ "ρόπαλον, ράβδος, βακτηρία", *σκύταλον*, τὸ=ὡσ., *σκυταλίς*, *-ίδος*, ἡ "ραβδίον, ρόπαλον, κύλινδρος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κυλιόμενα μεγάλα βάρη μετακινοῦνται" : ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἀπεσχισμένος κλάδος", ἴσως ἀνήκει ἐνταῦθα καὶ τὸ *σκυτίζει* "σπαράσσει" Ἡσύχ., συγγ. τοῖς : λιθ. skutà, skùsti=ξέειν, ξύνειν, skiáutis=τεμάχιον πράγματος (ἐργαλείου), ἴσως λατ. scutilum : tenue et macrum· ρ. *sqeu-t- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *sqēu-, βλ. *σκῦρος*.— Ἐνταῦθα ἀνήκει μᾶλλον καὶ ἡ λ. *σκύταλον*, τὸ "λαιμός, αὐχήν, τράχηλος" (σικελ., πβ. *σκύτη* "κεφαλή", *σκύτα* "τὸν τράχηλον. Σικελοί" Ἡσύχ.).

σκῦτος, -εος καὶ -ους, τὸ "δέρμα, «πετσί, τομάρι», μάστιξ, λωρίον", *σκῡτεύς*, *-έως*, "ὁ ἐργαζόμενος εἰς δέρματα, ὑποδηματοποιός" : συγγ. τῷ μεσ. κυμβρ., κορν. eskit=ὑπόδημα (*ped-skūto-)· IE *sqeu-t-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)qēu-=καλύπτειν, σκεπάζειν, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. skunā́ti, skunṓti, skāuti=καλύπτει, σκεπάζει, ἑλλ. *σκῦλον*, τὸ "ἡ ἀποσπασθεῖσα πανοπλία" (ὅ ἰδέ), λατ. obscūrus=σκοτεινὸς κ.τ.λ.· πβ. τὸ ἄνευ τοῦ σ- *κύτος*, τὸ "δέρμα" (ὅ ἰδὲ μετὰ πλειόνων ἐν λ. *κύσθος*)· προσέτι ἐπεκτετ. τύπος *(s)qeu-dh-, βλ. *κεύθω*.

σκύφος,-ου, ὁ, **-εος** καὶ **-ους,** τὸ "ποτήριον, «κούπα», ξύλινον ποτήριον" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *σκάπτω* "«σκάβω», σκάπτω, σκαλίζω" ;).

σκώληξ, -ηκος, ὁ "τὸ «σκουλήκι», ὁ σκώληξ, τὰ ἔμβρυα τῶν ἐντόμων", *σκωληκόομαι* "γίνομαι σκωληκόβρωτος, «σκουληκιάζω»", *σκωλύπτομαι* "κάμπτω, κυρτώνω, λυγίζω, κινῶ (σείω) ἐδῶ καὶ ἐκεῖ" : *σκωλ-* εἶναι ἐκτετ. β. τῆς ρ. *sqel-=κάμπτειν, λυγίζειν, βλ. *σκέλος*.

σκῶλος, ὁ "πάσσαλος ἀπολήγων εἰς ὀξύ, «παλούκι», ἄκανθα", *σκῶλον*, τὸ "πρόσκομμα, κώλυμα, ἐμπόδιον" : *σκωλ-* εἶναι ἐκτετ. β. τῆς ρ. *(s)qel-=κόπτειν, βλ. *σκάλλω*· πβ. λιθ. kuõlas=πάσσαλος.

σκῶμμα, σκώπτης, σκωπτόλης, σκώπτω, βλ. *σκώψ*.

σκῶρ, γεν. **σκατός,** τὸ "κόπρος, περίττωμα, ἀποπάτημα, «σκατό»", *σκωρίᾱ*, ἡ "ἡ «σκουριά», σκωρία" (> λατ. scōria) : συγγ. τοῖς : χεττ. šakar, γεν. šaknaš=ρύπος, ἀκαθαρσία (*sokor, *soknós ;), šaknuwant=ἀκάθαρτος, ρωσ. sorъ=κόπρος, ἀβεστ. sairya-=ὡσ., ἴσως καὶ λατ. mūs-cerda=κόπρος ποντικῶν.

σκὼψ (καὶ κὼψ Ἀριστ.), γεν. **σκωπός,** ὁ "εἶδος γλαυκὸς («κουκουβάγιας»)", *σκώπτω* (*σκωπ-jω) "ὅ,τι καὶ νῦν, σκώπτω, ἐμπαίζω, χλευάζω, ἀστεΐζομαι", *σκῶμμα*, *-ατος*, τὸ "ἐμπαιγμός, ἀστεϊσμός, «πείραγμα»", *σκώπτης*, *-ου*, ὁ, σκωπαλέος, ὁ "ὁ σκώπτων", *σκωπτόλης*, *-ου*, ὁ "ὁ σκώπτων, χλευαστής, ἀστεῖος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σμάραγδος, ὁ, ἡ, **μάραγδος,** ὁ "πολύτιμος λίθος, ἔχων χρῶμα ἀνοικτὸν πράσινον, «σμαράγδι»" (> πρακριτ. maragada-, σανσκρ. marakatam, λατ. smaragdus· πβ. ἐπίσης ἑβρ. bāreqet, ἀκκαδ. barraktu) : ἀβεβ. ἐτυμολ., μᾶλλον εἶναι λ. ξένη (ἡ συσχέτισις πρὸς τὸ *σμαραγέω* φαίνεται νὰ εἶναι μό-

νον παρετυμολ.). Πβ. ἐπίσης νεοπερσ. zumurrud > τουρκ. zümrüd > ρωσ. izumrud = σμάραγδος.

σμαραγέω, -ίζω (σμαράσσω, μαράσσω παρὰ Γραμμ.) *ἠχῶ ἰσχυρῶς, κροτῶ, παταγῶ, βροντῶ, βοΐζω*, *σμάραγος*, ὁ *ὑποχθόνιος θεότης, δαίμων τις, θορυβῶδες φάντασμα (κυρ. ὁ βροντῶν)* : λ. ἠχομιμ.

σμάραγνα, ἡ *μάστιξ*, βλ. *μάραγνα*.

σμαρίς, -ίδος, ἡ *μικρὸς θαλάσσιος ἰχθύς, ἡ «μαρίδα»* : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σμερδαλέος *τρομερός, φρικτός, φοβερός*, *σμερδνός* = ὡσ. : κυρ. σημαίνει *ὁ κατατρίβων, συντρίβων*, συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. smerzan, νεογερμ. schmerzen = προξενεῖν πόνους, πονεῖν (κυρ. δαγκάνειν, πβ. ἀγγλ. smart = δηκτικός, δριμύς, ὀξύς)· ἄνευ τοῦ σ- : ἑλλ. *ἀμέρδω* *ἀποστερῶ, τυφλώνω* (ὅ ἰδὲ ἐν λ. *ἀμείρω*), ἀρχ. ἰνδ. márdati, mardayati = συντρίβει, mṛdnāti = πιέζει τρίβει, λατ. mordeō = δαγκάνω, κάτω γερμ. murten = καταπίπτειν, καταρρέειν, λεττ. merdēt = ἀδυνατίζειν· ρ. *(s)mer-d-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *(s)mer-, βλ. *μαραίνω*.

σμῆν (ἀπρφ.) *τρίβειν*, βλ. *σμῶ*.

σμῆνος, -εος καὶ **-ους,** δωρ. **σμᾶνος,** τὸ *κυψέλη μελισσῶν, «μελισσοκόφινο»· σμῆνος μελισσῶν, σμῆνος, μέγα πλῆθος*, πβ. *σμῆναι* *τῶν μελισσῶν οἱ κηροδόχοι, ἤτοι αἱ θῆκαι* Ἡσύχ. : ἀβεβ. βασ. σημ. καὶ ἐτυμολ.

σμῆριγξ, -γγος, ἡ *θρὶξ σκληρὰ καὶ ἀνωρθωμένη ὡς ἄκανθα*, *μῆριγξ* *ἄκανθα γενομένη ἐν τοῖς ἐρίοις τῶν προβάτων* Ἡσύχ. : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σμήρινθος, μήρινθος, ἡ *κλωστή, σχοινίον* : ἂν τὸ σ- δὲν ἀνήκῃ ὀργανικῶς ἐνταῦθα καὶ τὸ -ινθ- εἶναι ἁπλῶς προελλ. ἐπίθημα, ἴσως εἶναι συγγ. τῷ *βρόχος*, ὁ *σχοινίον πρὸς ἀπαγχονισμὸν ἢ στραγγαλισμόν, βρόχος, «θηλειά» κ.τ.λ.* (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *μέρμις*).

σμήχω *τρίβω, σπογγίζω, καθαρίζω*, βλ. *σμῶ*.

σμῑκρός (Ἰλ. Ρ 757), ἰων., ἀττ. **μῑκρός,** δωρ., βοιωτ. **μικκός** (τὰ κκ- διʼ ἐκφραστικοὺς λόγους ;) *ὅ,τι καὶ νῦν, μικρός, ὀλίγος, βραχύς* (πβ. κύρ. ὀν. *Μῑκυθος, Μῖκων* κ.τ.λ.) : συγγ. τοῖς : λατ. mīca θηλ. = τετριμμένον ψιχίον, μόριον, mīcidus = ἐλάχιστος, ἀρχ. γερμ. smāhi = μικρός, ὀλίγος, χαμηλός, εὐτελής, smāhen = σμικρύνειν, ἐλαττώνειν (νεογερμ. schmähen = ὑβρίζειν, λοιδορεῖν), gasmahteōn = φθίνειν, μαραίνεσθαι (νεογερμ. schmachten = «λειώνειν», μαραίνεσθαι)· ρ. *sme[i]k-, *smīk-, ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *smēi- = ἀλείφειν, ἐπιχρίειν, βλ. *σμῶ*.

σμῖλαξ, ἀττ. **μῖλαξ, -ακος,** ἡ (ὁ) *τὸ δένδρον σμῖλαξ, τάξος· δένδρον ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ πρίνου (τῆς δρυός) ἐν Ἀρκαδίᾳ· κηπαῖον φυτὸν φέρον ὄσπρια*, *σμῖλος, μῖλος*, ὁ *σμῖλαξ, τάξος* : μᾶλλον, ἕνεκα τῆς καταλληλότητος τοῦ ξύλου διὰ γλυφὴν (σκάλισμα, σκαλιστὸν ἔργον), εἶναι συγγ. τῷ *σμίλη*. Πβ. *σμίλη*.

σμίλη, ἡ *ὅ,τι καὶ νῦν, σμίλη, μαχαίριον πρὸς γλυφήν, ἐργαλεῖον γλύπτου, μαχαιρίδιον*, *σμῖνύη, σμῖνύς* (;), ἡ *σκαπάνη ἔχουσα δύο μακροὺς ὀδόντας πρὸς σκαφήν, «τσάπα», δικέλλα* : συγγ. τοῖς : γοτθ. aiza-smiþa = σιδηρουργός, χαλκεύς, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. smiđr = ξυλουργὸς ἢ μεταλλουργὸς (σιδηρουργός), γερμ. smid (νεογερμ. Schmied) = σιδηρουργός, smīda = μέταλλον, smeidar = μεταλλοτεχνίτης· ρ. *smēi-, *smī- = γλύφειν, σμιλεύειν.

σμίνθος, ὁ "ὁ κατοικίδιος μῦς, ποντικός", *σμίνθα* "ὁ κατοικίδιος μῦς" Ἡσύχ., *σμίς* "μῦς" Ἡσύχ.: δάνειον ἐκ τῆς Προελλ.-μικρασιατ., πβ. ἐτρουσκ. ismin-thians.

σμοιός (καὶ **σμοῖος**), **μοιός, σμυός** (παρὰ Γραμμ.) "ὁ ἀγανακτῶν, ὀργιζόμενος, δύσθυμος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

σμύραινα, βλ. *μύραινα.*

σμύρις, -ιδος, ἡ "κόνις ἐκ πέτρας σκληρᾶς σιδηροχάλκου, χρησιμοποιουμένη (ὑπὸ τῶν λιθοξόων καὶ τῶν ἐπεξεργαζομένων πολυτίμους λίθους) πρὸς τριβὴν καὶ στίλβωσιν", (σ)*μυρίζω* "στιλβώνω τι διὰ τῆς τριβῆς, ἀλείφω διὰ μύρου, μυρώνω", *μύρον*, τὸ "εὐῶδες ἄλειμμα (ἔλαιον), εὐώδης χυμὸς ἐκκρινόμενος ἐκ φυτῶν": IE *sm̥r-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. smi(u)r=μυελός, ἐντεριώνη, γοτθ. smaírþr, ἀρχ. γερμ. smero (νεογερμ. Schmer)=λίπος, smirwen (νεογερμ. schmieren)=ἀλείφειν, ἴσως καὶ λατ. medulla θηλ.=ὁ μυελὸς τῶν ὀστῶν, τὸ «μεδοῦλι», ἡ ἐντεριώνη τῶν φυτῶν.

σμύρνη, ἡ, ἑλληνιστ. **σμύρνα,** ἡ "ἡ μύρρα, ὁ εὐώδης χυμὸς τῆς ἀραβικῆς μύρτου, τὸ ρητινῶδες κόμμι τὸ χρησιμοποιούμενον κατὰ τὴν ταρίχευσιν τῶν νεκρῶν", βλ. *μύρρα.*

σμῦρος, βλ. *μύραινα.*

σμύχω (*smū-qhō ἢ *smū-ghō· παθ. ἀόρ. **ἐσμύγην**) "καίω διὰ πυρὸς ἄνευ μεγάλης φλογός, καίω διὰ βραδέος καὶ ἡσύχου πυρός, κάμνω ὥστε νὰ καῇ τι ὀλίγον κατ' ὀλίγον, «κουφοβράζω», φθείρω μικρὸν κατὰ μικρόν· βραδέως καιόμενος φθείρομαι, «λειώνω» ὀλίγον κατ' ὀλίγον": συγγ. τοῖς: ἀρμ. mux, γεν. mxoy=καπνός, ἀρχ. ἰρλ. mūch, κυμβρ. mwg=καπνός, IE *smeugh- ἢ *smeugh-· πβ. *smeug- ἐν τοῖς: ἑλλ. *ἐσμύγην*, ἀρμ. murk, γεν. mrkoy= περικαίων, «καψαλίζων» (*smūgro-), ἀγγλοσαξ. smocian, smēocan (ἀγγλ. smoke)=καπνίζειν, «θυμιάζειν», μσν. γερμ. smouch=κάπνός, ἀτμός (νεογερμ. schmauchen=καπνίζειν).

σμῶ (*σμη-jω· **σμάω** παρὰ Γραμμ.), ἀπρφ. ἐνεστ. **σμῆν,** ἀορ. **σμῆσαι** "χρίω, ἀλείφω, σπογγίζω, ἀποσπογγίζω, τρίβω, καθαρίζω, πλύνω", *σμήχω* (ἀόρ. *σμῆξαι*)=ὡσ., *σμώχω* "κατατρίβω, «λειανίζω»", *σμήλη*, ἡ, *σμῆμα*, τὸ "καθαρτικὴ ἀλοιφή, σάπων", *σμῶδιξ, -ιγγος*, ἡ "οἴδημα («πρήξιμο») προξενούμενον ἐκ κτυπήματος, μώλωψ", *σμώς*, ἡ, *σμώνη*, ἡ "ἡ ἀνέμου καταφορά, καταιγίς": συγγ. τῷ λατ. macula θηλ.=κηλίς, στίγμα (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *sme-tlā)· IE *smē(i)-=χρίειν, ἀλείφειν, πβ. *smei-d- ἐν τοῖς: γοτθ. bismeitan=ἐπιχρίειν, ἀγγλοσαξ. smītan=ρίπτειν, κτυπεῖν (ἀγγλ. smite), ἀρχ. γερμ. smīzan=ψαύειν, θωπεύειν, χρίειν, ἀλείφειν (νεογερμ. schmeissen=κτυπεῖν, ρίπτειν, ἐκσφενδονίζειν), ἴσως καὶ λεττ. smaidit=κολακεύειν, θωπεύειν (ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "ψαύειν, ψηλαφᾶν").

σμῶδιξ, σμώχω, βλ. *σμῶ.*

σοβέω "βάλλω (θέτω) τι μακρὰν ἐμοῦ, ἀπομακρύνω ταχέως, ἀποδιώκω, ἀποσοβῶ· ἀμτβ. βαδίζω ἐσπευσμένως, βαίνω ὑπερηφάνως καὶ μεγαλοπρεπῶς", *σοβαρός* "ὁρμητικός, σφοδρός, ταχύς, ὑπεροπτικός, ὑπερήφανος, ἐπιδεικτικός", *σοβάς, -άδος*, ἡ "ὁρμητική, σφοδρά, αὐθάδης, ἀναιδής, ματαία, κενή", *σόβη*, ἡ "οὐρὰ τοῦ ἵππου", *ἀνασόβη*, ἡ "θόρυβος, ταραχή, σύγχυσις": *σοβέω*= ἀρχ. ἰνδ. tyājáyati=κάμνει τινὰ νὰ παραιτηθῇ· βλ. *σέβω.*

σόλοικος "ὁ ὁμιλῶν οὐχὶ ὀρθῶς, διαπράττων σφάλματα περὶ τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης, ἀδέξιος, ἀγροῖκος τοὺς τρόπους", *σολοικίζω* "ὁμιλῶ ἢ γράφω οὐχὶ ὀρθῶς, ὁμιλῶ κακῶς γλῶσσάν τινα", *σολοικισμός*, ὁ "ἁμάρτημα (σφάλμα) περὶ τὴν σύνταξιν τῶν προτάσεων, συντακτικὸν σφάλμα, ἀπρεπὴς συμπεριφορά" (> λατ. soloecismus) : μᾶλλον εἶναι λ. ξένη (πβ. τοπων. *Σόλοι*, οἱ "πόλις ἐν Κιλικίᾳ;").

σόλος, ὁ "ὄγκος σιδήρου, σιδηροῦς (χυτὸς) δίσκος ριπτόμενος κατὰ τοὺς ἀγῶνας" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σομφὸς "σπογγώδης, ἀραιός, πορώδης· βαθύφωνος, βραχνός" : IE *sṷombhos =ἀρχ. γερμ. swamp, -bes ἀρσ.=σπόγγος· ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. suoppr=σπόγγος, σφαῖρα (*sṷombu-), γοτθ. swamm αἰτ. ἑν., νεογερμ. Schwamm=σπόγγος (*sṷombh-mo-;)· ἐνταῦθα ἀνήκει ἐνδεχ. καὶ τὸ ἀγγλ. swamp=ἕλος, μεταπτ. β. μσν. γερμ. sumpf, νεογερμ. Sumpf=ἕλος.

1 **σόος** "σῶος, ὑγιὴς σωματικῶς, ἀκέραιος", βλ. *σάος*.

2 ***σόος, σοῦς**, ὁ "ὁρμητικὴ κίνησις, ταχεῖα ὁρμή", βλ. *σεύω*.

σορέλλη, ἡ "σκωπτικὸν ὄν. γέροντος ἔχοντος τὸν ἕνα πόδα εἰς τὸν τάφον, γέρων", βλ. *σορός*.

σορός, ἡ "ὑδρία, σκεῦος (ἀγγεῖον) πρὸς διαφύλαξιν τέφρας νεκροῦ, τεφροδόχος, σαρκοφάγος, φέρετρον, σορός· μτφρ. senex decrepitus (=γέρων ἔχων τὸν ἕνα πόδα εἰς τὸν τάφον· ὁμοίως τά : *σορέλλη, ἡ, σοροδαίμων, ὁ*)", *σορο-εργός, σορο-πηγός*, ὁ "ὁ κατασκευάζων σορούς (σαρκοφάγους)" : ἐκ τοῦ *tṷorós συγγ. τῷ λιθ. tveriù, tvérti=ἅπτεσθαι, λαμβάνειν, περιφράσσειν, βλ. *σειρά*, ἡ "σχοινίον", *σαργάνη*, ἡ "πλεκτὸν καλάθιον".

σός, σή, σὸν (*τFo-, *τFā-) "ὁ ἰδικός σου κ.τ.λ.", βλ. *σύ*.

σοῦμαι "τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, σπεύδω", βλ. *σεύω*.

σοῦσον, τὸ "τὸ κρίνον" : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. šûšan=κρίνον.

σοφὸς "ἐπιδέξιος, ἐπιτήδειος, εἰδήμων, σοφός, συνετός, φρόνιμος, ἔμπειρος, ἠσκημένος, πανοῦργος", *σοφίᾱ*, ἰων. *-ίη*, ἡ "δεξιότης, ἐμπειρία, σοφία, πονηρία, πανουργία", *σοφίζω* "ποιῶ τινα σοφόν, ἐκπαιδεύω, διδάσκω· μέσ. ὁμιλῶ καὶ πράττω τι σοφῶς, ἐπινοῶ τι ἐπιδεξίως, μηχανῶμαι τεχνάσματα εὐφυᾶ" : ἐκ τοῦ IE *tṷog^{u}hós, πβ. διαλ. (θηρ.) *ἐπί-σσοφος*, ὁ "ἐπόπτης, ἐπιστάτης", *σέσυφος* "πανοῦργος" Ἡσύχ. (μετ' ἀναδιπλ., πβ. κύρ. ὄν. *Σί-συφος*), ἴσως καὶ ὁμ. *ἀ-σύφηλος* (ἂν σημαίνῃ "ἀναιδής, ἀσεβὴς κ.τ.τ.", ὁ **ἰδέ**). Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

σπάδιξ, -ῑκος, ἡ "ἀπεσπασμένος κλάδος", ἰων. *σπαδίζω* (μτχ. ἀορ. *σπαδίξας*) "ἀποσπῶ, ἐκδέρω", *σπάδων, -οντος* καὶ *-ωνος*, ὁ "εὐνοῦχος, εὐνουχισμένος, ἐκτομίας" : συγγ. τῷ *σπάω* "ἕλκω, σύρω, «τραβῶ»".

σπάδιον (ἀργ.), τὸ "στάδιον, ἀγὼν δρόμου", βλ. *στάδιον*.

σπάθη, ἡ "πλατὺ καὶ ἐπίπεδον ξύλον τῶν ὑφαντῶν· τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης· πλατεῖαι πλευραί, ὠμοπλάτη· ἡ ξύστρα (τὸ «ξυστρί») τῶν ἵππων" (> λατ. spatha, spatula > νεογερμ. Spatel=πλατὺ χοχλιάριον), *σπαθάω* "ὑφαίνων κτυπῶ πρὸς τὰ κάτω τὸ ὑφάδιον διὰ τῆς σπάθης ἢ διὰ τοῦ κτενίου (διὰ νὰ καταστῇ τὸ ὕφασμα πυκνόν)· διασκορπίζω, κατασπαταλῶ, δαπανῶ εἰς ἡδονὰς καὶ πολυτέλειαν· ἀσωτεύω, φέρομαι ἀσελγῶς· ἐξυφαίνω, σκευωρῶ, μηχανορραφῶ", *σπαθίζω* "ἀναταράσσω («ἀνακατώνω») διὰ τοῦ κοχλιαρίου" :

συγγ. τοῖς: ἀρχ. σαξ. spato, ἀγγλοσαξ. spadu, νεογερμ. Spaten=σκαπάνη· πεपαιτέρω μᾶλλον εἶναι συγγ. τῇ ρ. *spē(i)-=τείνειν, τανύειν (βλ. *σπάω*, *σπίδιος*· πβ. τὸ μετὰ τοῦ αὐτοῦ dh- σχηματιστ. στοιχείου *σπιθαμή*, ἡ *ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ σπιθαμή, «πιθαμή», τὸ διάστημα τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ μικροῦ δακτύλου*).

σπαίρω (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ.) *κινοῦμαι σπασμωδικῶς, «σπαρταρῶ», σφαδάζω· ἀντιπαλαίω, ἀνθίσταμαι, διστάζω*, *ἀσπαίρω*, *ἀσπαρίζω*=ὡσ. (ἀ- προθεματ.): ἐκ τοῦ *σπαρ-jω, IE *spr̥-jō=λιθ. spiriù, spirti=διὰ τοῦ ποδὸς ὠθεῖν, τὰ ὀπίσθια λακτίζειν· πβ. ἀρχ. ἰνδ. sphuráti=ἀπωθεῖ διὰ τοῦ ποδός, κινεῖται σπασμωδικῶς, σφαδάζει, apa-spúrah=ὁ ἀπωθῶν (πβ. λατ. asper=τραχύς, στρυφνός, δριμύς, ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν *ὁ ἀπωθῶν*), λατ. spernō, sprēvī, -ere=ἀπωθῶ, ἀποκρούω, ἀπαξιῶ, καταφρονῶ, ἰρλ. seir=πτέρνα (*speret-s), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sperna, ἀγγλοσαξ. speornan=διὰ τοῦ ποδὸς ἀπωθεῖν, ἀρχ. γερμ. spornōn, spurnen=ὡσ., sporo=πτερνιστήρ, «σπιρούνι», λιθ. spárdau, -yti=συνεχῶς ὠθεῖν διὰ τοῦ ποδός, ἴσως καὶ ἀρμ. sparnam=ἀπειλῶ· ρ. *sp(h)er-=*ἀσπαίρειν*, σφαδάζειν, πβ. *σπύραθος* (*σπυράς*), *σφαῖρα*, *σφυρόν* (*σφῦρα*) καὶ *σπέρχω*· πρὸς τὴν ρ. ταύτην ἀρχικῶς μᾶλλον ἐταυτίζετο καὶ ἡ ρ. *sp(h)er-=σπείρειν, βλ. *σπείρω*.

σπάλαξ, -ακος, ἡ (ὁ), **ἀσπάλαξ** (παρ' Ἀριστ.), **σφάλαξ** (παρὰ Παυσ.), **ἀσφάλαξ** (παρὰ Βαβρ.) *ὁ ἀσπάλαξ, «τυφλοπόντικας»* (κυρ. σημαίνει *ὁ διαρρηγνύων τὴν γῆν*, πβ. *σφαλάσσειν* *τέμνειν. κεντεῖν* Ἡσύχ.), *ἀσπάλαθος*, ὁ *θάμνος ἀκανθώδης* (*σφάλαξ*, ὁ=ὡσ.· κυρ. σημαίνει *ὁ ἀνασπῶν, σπαράσσων, διαρρηγνύων*), *σπάλανθρον* (*σκάλευθρον*), τὸ *ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνασκαλεύει τις τὸ πῦρ, ἡ «τσιμπίδα τῆς φωτιᾶς»*, *ἄσπαλον* *σκῦτος* Ἡσύχ., *σπαλύσσεται* *σπαράσσεται. ταράσσεται*, Ἡσύχ., *σπόλια* *τὰ παρατιλλόμενα ἐρίδια ἀπὸ τῶν σκελῶν τῶν προβάτων* Ἡσύχ., ἀττ. *σπολάς, -άδος*, ἡ *ἀφαιρεθὲν (ἀποσπασθὲν) δέρμα, διφθέρα, ἱμάτιον δερμάτινον, βύρσινος θώραξ, χιτωνίσκος βαθὺς σκύτινος* (Ἡσύχ.), *ἐπανωφόριον*, αἰολ. *σπαλίς*, ἀττ. *ψαλίς, -ίδος*, ἡ *ὅ,τι καὶ νῦν, ψαλίς, «ψαλίδι»*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. sphaṭati (Dhātup.)=σχίζει, διαρρηγνύει, ἀναπηδᾷ, sphāṭáyati=σχίζει, sphuṭáti=σχίζεται, ἀναπηδᾷ, paṭati=σχίζεται, pāṭayati=σχίζει, phálati=ἐκρήγνυται, «σκάζει», phálakam=σανίς, πιναχίς, ἀσπίς, λατ. spolium οὐδ. =ἀφαιρεθὲν δέρμα ζῴου, δορά, λεία, λάφυρον, ἀρχ. γερμ. spaltan, νεογερμ. spalten=σχίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. rasplatiti=σχίζειν κ.τ.λ.· ρ. *(s)p(h)el-=σχίζειν, πβ. *δασπλῆτις*, *σφαλός*, *σφάλλω*, *σφέλας*.

σπάνις, -εως (δοτ. ἰων. **σπάνι**), ἡ *ὅ,τι καὶ νῦν, σπάνις, ἔλλειψις, σπανιότης*, *σπάνιος* *ὅ,τι καὶ νῦν, σπάνιος, ὀλιγοστός*, *σπανίζω* *εἶμαι σπάνιος, εἶμαι ὀλιγοστός, σπανίζω, ἔχω ἔλλειψίν τινος, ἔχω ἀνάγκην τινός*, *σπανός* *σπάνιος, ὀλιγοστός, ὁ ἔχων ἔλλειψίν τινος*: ἴσως εἶναι συγγ. τῇ ρ. *spē(i)-=τείνειν, τανύειν, βλ. *σπάω*.

σπαράσσω (μᾶλλον κατ' ἀναλογίαν ἀντὶ -ζω), ἀττ. **-ττω** *ὅ,τι καὶ νῦν, σπαράσσω, κατασχίζω, χωρίζω εἰς δύο, ἕλκω, τίλλω, μαδῶ*, *σπάραγμα*, τὸ *ἀπεσπασμένον (ἐσχισμένον) τεμάχιον, λωρίς, ἀπόκομμα*, *σπαραγμός*, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, σπαραγμός, τὸ κατασπαράσσειν, τὸ ἀποσπᾶν βιαίως, τὸ σχίζειν, ὁ σπασμός*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. spiǫrr θηλ.=ράκος (κοινῷ γερμ.

*sperrō), ἀρμ. p'ert' = ἀπεσπασμένον (ἐσχισμένον) τεμάχιον (*sperq-to-)· ρ. *sper(əg)- = σχίζειν (ἴσως ταυτίζεται πρὸς τὴν ρ. *sp[h]ereg- = σφαδάζειν, ἐκφύεσθαι, ἀναβλαστάνειν, βλ. *σπαργάω*).

σπαργάω "εἶμαι πλήρης μέχρι διαρρήξεως, γέμω, «φουσκώνω», εἶμαι ἐξωγκωμένος· εἶμαι πλήρης ἐπιθυμίας ἢ πάθους, ἐπιθυμῶ σφοδρῶς", *σπαργαί* "ὀργαί. ὁρμαί" Ἡσύχ., *σποργαί* "ἐρεθισμοὶ εἰς τὸ τεκεῖν" Ἡσύχ., *ἀσπάραγος*, ὁ "τὸ «σπαράγγι»" (ὅ ἰδέ): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. sphūrjati = ἐξορμᾷ, ἐκπηδᾷ, ἀβεστ. fra-sparəga- = βλαστός, κλάδος, λατ. spargō = σπείρω, ραίνω, ραντίζω, κυμβρ. ffraeth (*spraktos) = εὔγλωττος, ἀρχ. γερμ. sprehhan, νεογερμ. sprechen = ὁμιλεῖν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sparkr = ζωηρός, ἐνεργητικός, ἀγγλοσαξ. spearca = σπινθὴρ (ἀγγλ. spark), sprœc = βλαστός, κλάδος, λιθ. spùrgas = βλαστός, sprogalas = ὡσ., spróg-stu, -ti = σχίζεσθαι, ἐκρηγνύεσθαι, κροτεῖν, ἐξανθεῖν, ἐκβλαστάνειν, spragù, -ěti = κροτεῖν κ.τ.λ.· ρ. *sp(h)erəg- = σφαδάζειν, σπείρειν, ἐκφύεσθαι, ἀναβλαστάνειν. Βλ. καὶ *σφαραγέομαι*, πβ. *σπαράσσω*.

σπάργω (ἀόρ. γ' πληθ. **σπάρξαν**) "περιτυλίσσω εἰς σπάργανα, σπαργανώνω, «φασκιώνω»", *σπάργανον*, τὸ "ἡ «φασκιά», τὸ σπάργανον", *σπαργανόω* "«φασκιώνω», σπαργανώνω": συγγ. τῷ λιθ. springstù, spriñgti = πνίγεσθαι (κατὰ τὴν κατάποσιν)· ρ. *sperg-, *spreng-, ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *sper- = στρέφειν, τυλίσσειν, βλ. *σπεῖρα*.

σπαρνὸς "ὁ ἀραιῶς ἐσπαρμένος, ἀραιός, σπάνιος", βλ. *σπείρω*.

σπάρος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ἰχθὺς σπάρος": ὡς τὰ λατ. sparus, sparulus = θαλάσσιός τις ἰχθὺς κατὰ μτφρ. χρῆσιν εἶναι ταυτόσημα τοῖς: sparus ἀρσ., sparum οὐδ. = δόρυ, ἀκόντιον (*spₑro-), πβ. ἀρχ. γερμ. sper, νεογερμ. Speer = δόρυ, ἀκόντιον.

σπάρτος, ὁ (ἡ) "θάμνος χρησιμοποιούμενος πρὸς κατασκευὴν σχοινίων ἢ ἄλλων πλεγμάτων, τὸ σπάρτον", *σπάρτη*, ἡ, *σπάρτον*, τὸ "συνεστραμμένον («στριμμένον») σχοινίον, χαλώδιον, κυρ. τὸ κατεσκευασμένον ἐκ τοῦ θάμνου σπάρτου" (προσέτι τὸ τοπων. *Σπάρτη* ;), *σπυρίς* (ἰων. *σφ-*), *-ίδος*, ἡ, ὑποκορ. *σπυρίδιον*, τὸ "κόφινος κυκλοτερῶς πεπλεγμένος" (*spₒrid-· τὸ λατ. sporta, τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἐτρούσκων, εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ ἑλλ. *σπυρίδα* [αἰτ.]): συγγ. τῷ ἀρχ. λιθ. spartas = δεσμός, ταινία, ἴσως καὶ ἀρμ. p'arem = περικλείω· ρ. *sper- = στρέφειν, βλ. *σπεῖρα*, πβ. *σπάργω*.

σπᾱτάγγης (-ᾰ ;), -ου, ὁ **(σπᾶταγ[γ]ος,** ὁ) "εἶδος θαλασσίου ἐχίνου": μᾶλλον εἶναι λ. ξένη.

σπαταλὸς (καὶ **σπάταλος**) "ἀκόλαστος, ἄσωτος, φιλήδονος", *σπατάλη*, ἡ "ἀκολασία, τρυφή, ἀσωτία, ὑπερβολικὴ δαπάνη, σπατάλη", *σπαταλάω* "ζῶ ἀκολάστως (ἀσώτως)": ἀβεβ. ἐτυμολ.

σπατίλη, ἡ "λεπτὸν ἀποπάτημα, «τσίρλα», κόπρος": ἐκ τοῦ *σπατο-τίλη*, συγγ. τῷ *τιλάω*, *-ᾶν* "ρευστὸν (λεπτὸν) ἀποπάτημα (τ.ἔ. διάρροιαν) ἔχειν"· περὶ τοῦ α' μέρους τῆς λέξεως βλ. *οἰσπώτη*.

σπάω, σπῶ (μᾶλλον ἐκ τοῦ *spə-jō, οὐχὶ ἐκ τοῦ *spə-sō), ἀόρ. **ἔσπασα,** παθ. πρκ. **ἔσπασμαι** "ἕλκω, σύρω, «τραβῶ», ἀνασύρω, ἀνασπῶ, ἀποσπῶ, ἀποχωρίζω βιαίως, σύρω βιαίως, διαστρέφω, σύρων συστρέφω, προξενῶ σπασμόν, ροφῶ, βυζαίνω, θηλάζω· παθ. συσπῶμαι, σπασμωδικῶς κινοῦμαι",

σπασμός, ὁ "ἕλξις, σπασμός, σπασμωδικὴ κίνησις, «τέντωμα»", σπάσμα, τὸ "σπασμός· ἀποσπασθὲν τεμάχιον, ράκος, «λωρίδα»", σπαδών, -όνος, ἡ "σπασμός, σύσπασις", σπάδων, -ωνος καὶ -οντος, ὁ "εὐνοῦχος, ἐκτομίας", παρα-σπάς, -άδος, ἡ "παραφυὰς ἀποσπασθεῖσα πρὸς φύτευσιν", ἀργ. σπάδιον, τὸ "στάδιον" (βλ. στάδιον), σπάτος, τὸ "δέρμα (κυρ. τὸ ἀπεσπασμένον)": συγγ. τοῖς: ἀβεστ. spā-=ἀποκομίζειν, ἀφανίζειν (ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἀποσπᾶν, ἕλκειν διὰ τῆς βίας"), ἀρχ. γερμ. spanan=ἑλκύειν διὰ δελεαστικῶν μέσων, θέλγειν (*spə-nō· κυρ. σημαίνει "ἕλκειν πρός τι, προσελκύειν"), spannan, νεογερμ. spannen=τείνειν, τανύειν (*spə-nyó) κ.τ.λ.· ρ. *spē(i)-=ἕλκειν, τείνειν, «τεντώνειν» (ἀρχικῶς ἐταυτίζετο πρὸς τὰς ρ.*spēi-, *spī-=ἐκτείνεσθαι, βλ. στάδιον, σπίδιος). Πβ. σπίνος, σφαδάζω.

σπεῖρα, ἡ "ἑλιγμός, ἑλικοειδὴς συστροφή, πᾶν τὸ ἑλικοειδῶς συνεστραμμένον ἢ περιτετυλιγμένον, ἕλιξ· δίκτυον, σχοινίον, καλώδιον, κόμβος (ρόζος) ξύλου, σῶμα ἐνόπλων ἀνδρῶν", σπειράω "στρέφω, περιελίσσω, τυλίσσω, συσπειρῶ", σπείραμα, ἰων. -ημα, τὸ "ἑλιγμός, ἑλικοειδὴς συστροφή, σπεῖρα, σπάργανον, «φασκιά»", σπεῖρον, τὸ "περιτύλιγμα, περικάλυμμα, περιτυλισσον ὕφασμα, σάβανον, ἱστίον πλοίου («καραβόπανο»)", σπειραία, ἡ "εἶδος θάμνου (=λατ. Spiraea ulmaria)": ἐκ τοῦ *σπερ-ja, ρ. *sp(h)er-=στρέφειν, ἑλίσσειν, τυλίσσειν, βλ. σπάρτος, πβ. σπάργω.

σπείρω (μέλλ. **σπερῶ**, πρκ. **ἔσπαρκα**, παθ. ἀόρ. β' **ἐσπάρην**, ρημ. ἐπίθ. **σπαρτός**) "ὅ,τι καὶ νῦν, σπείρω, «σπέρνω», ρίπτω σπόρον, γεννῶ τέκνα, ραντίζω, περιρραίνω, διασπείρω, ἐξαπλώνω", σπέρμα, τό, σπέραδος, -ους, τὸ "ὁ σπόρος, τὸ σπέρμα", σπόρος, ὁ, σπορά, ἡ "τὸ σπείρειν, ἡ σπορά, τὸ σπαρὲν σπέρμα, ὁ σπόρος", σποράς, -άδος, ὁ, ἡ "διεσπαρμένος, διεσκορπισμένος", σπαρνός "ὁ ἀραιῶς ἐσπαρμένος, ἀραιός, σπάνιος" (σπαρνοπόλιος "ὀλιγοπόλιος" Ἡσύχ.): συγγ. τοῖς: ἀρμ. sparnam=ἀπειλῶ, μσν. γερμ. sprāt= τὸ ραντίζειν, ράντισμα, ἡ διασπορὰ (*sprē-), νεογερμ. sprühen (*sprō-)= διασπείρειν, σπινθηρίζειν. Ἡ ρ. *sp(h)er-=σπείρειν, διασπείρειν (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *spreu- ἐν τῷ ἀρχ. γερμ. spriu, νεογερμ. Spreu=ἄχυρον κ.τ.λ.) ἀρχικῶς μᾶλλον ἐταυτίζετο πρὸς τὴν ρ. *sp(h)er-=κινεῖσθαι σπασμωδικῶς, σφαδάζειν (βλ. σφυρόν).

σπέλεθος (καὶ **πέλ-**), ὁ "περίττωμα, κόπρος", ὑσπέλεθος, ὁ "κόπρος χοίρου", σπέλληξι "σπελέθοις" Ἡσύχ., πελλία "σπέλεθοι" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

σπένδω (μέλλ. **σπείσω**, παθ. πρκ. **ἔσπεισμαι**) "προσφέρω σπονδὴν (τ.ἔ. προτοῦ πίω οἶνον, χύνω ἐκ τοῦ ποτηρίου ὡς προσφορὰν εἴς τινα θεόν), χύνω· ὑπισχνοῦμαι, ὑπόσχομαι (γορτ.)· μέσ. κάμνω συνθήκην, συνθηκολογῶ· ὑπισχνοῦμαι, ὑπόσχομαι", σπονδή, ἡ "τὸ προσφερόμενον ποτόν, ἡ σπονδή" ἐν τῷ πληθ. σπονδαί, αἱ "συνθήκη, ἀνακωχή": συγγ. τοῖς: χεττ. špant-= χύνειν ἐκ τοῦ ποτηρίου ὡς προσφορὰν εἴς τινα θεόν, θυσιάζειν, λατ. spondeō (μεταβιβ.-ἐπαναληπτικὸν)=ἐπισήμως ὑπισχνοῦμαι, ὑπόσχομαι, πίστιν δίδω, ἐγγυῶμαι, respondeō=ὑπόσχομαι ἀνταπόδοσιν, ἀπαντῶ, ἀποκρίνομαι, dēspondeō animum=εἰς ἀθυμίαν ἐμπίπτω, ἀθύμως ἔχω· ρ. *spend-.

σπέος, τὸ "σπήλαιον, ἄντρον", βλ. σπήλαιον.

σπέρχω "βιάζω, θέτω τι εἰς κίνησιν, παροτρύνω· ἀμτβ. καὶ παθ. κινοῦμαι μεθ' ὁρμῆς, φέρομαι ὁρμητικῶς, σπεύδω, βιάζομαι (σπερχόμενος "βιαστι-

κός, σπεύδων, ὁρμητικός") εἶμαι σφοδρὸς (ὁρμητικός), ἐξωργισμένος", σπερχνὸς "ταχύς, ὁρμητικός, βιαστικός", δμ. ἀ-σπερχὲς ἐπίρ. "ὁρμητικῶς, σφοδρῶς, θερμῶς, ἐμμανῶς" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. spṛhayati=πράττει τι μετὰ σπουδῆς, ἔχει ζῆλον, σφόδρα ἐπιθυμεῖ, αἰσθάνεται φθόνον, ἀβεστ. ā-spərəzatā =ἦτο πρόθυμος, προσεπάθει, ἀρχ. γερμ. springan (νεογερμ. springen=πηδᾶν), μεταβιβ. ἀρχ. γερμ. sprengen=ποιεῖν πηδᾶν (ἕνα ἵππον), ἀνατινάσσειν, διασκορπίζειν, ραντίζειν (νεογερμ. sprengen=ὡσ.)· ρ. *sperĝh-, *sprengh-ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *sper-=κινεῖσθαι σπασμωδικῶς, σφαδάζειν, βλ. *σπαίρω*.

σπεύδω "βιάζομαι, ἐπείγομαι, σπεύδω· εἶμαι πρόθυμος, ἀγωνίζομαι, καταβάλλω προσπαθείας· μτβτ. παροτρύνω, ἐπισπεύδω, ἐπιταχύνω" (βασ. σημ. "ὠθῶ, βιάζω, πιέζω", πβ. *σπούδαξ* "ἀλετρίβανος" Ἡσύχ. [=«γουδοχέρι»], τ.ἔ. ὁ συμπιέζων, συνθλίβων), *σπουδή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σπουδή, βιασύνη, ζῆλος, προσπάθεια" (*σπουδῇ* "μετὰ ζήλου, προθύμως· ἐσπευσμένως· μετὰ μεγάλων κόπων καὶ βασάνων, μόλις καὶ μετὰ βίας"), *σπουδαῖος* "ὁ σπεύδων, ταχύς, πρόθυμος, ἐπιμελής, δραστήριος", *σπουδάζω* "σπεύδω, ἐπείγομαι, ἐπιδιώκω τι μετὰ ζήλου" : συγγ. τοῖς : λιθ. spáudžiu, spáusti=πιέζειν, spūdinti=σπεύδειν, pa-spudėti=κατατρύχεσθαι, βασανίζεσθαι, ἀλβ. punε=ἐργασία, ἀσχολία, κατάστημα (*spudnā)· ρ. *speu-d-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *spēu-(ἴσως ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. sphāvayati=παχύνει, τρέφει, πβ. *ἐσφυδωμένος* "πλήρης φαγητοῦ", ἐκ τοῦ **σφυδόω*), *σφυδῶν* "ἰσχυρός, εὔρωστος, σκληρός", *δια-σφυδῶσαι* "αὐξῆσαι" Ἡσύχ. Πβ. καὶ *σφύζω*.

σπήλαιον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σπήλαιον, ἄντρον, κοιλότης γῆς", *σπῆλυγξ, -υγγος, ἡ* =ὡσ. (> λατ. spēlunca), δμ. *σπέος*, γεν. *σπείους* (τ.ἔ. **σπεεος*), δοτ. ἑν. *σπῆϊ*, πληθ. *σπήεσσι* καὶ *σπέσσιν*=ὡσ. (**σπη[σ]ος*;) : βασ. σημ. μᾶλλον "ὀπή, δι' ἧς εἰσέρχεται ἀήρ" (πβ. *ἄντρον* : *ἄνεμος*). Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

σπίδιος "ἐκτεταμένος, μακρός, ἀχανής, ἐπίπεδος", *σπιδόεις*, *σπιδνὸς* (Ἡσύχ.) =ὡσ., *σπιδόθεν* "μακρόθεν", *ἐλεσ-[σ]πίς, -ίδος, ἡ* "βαλτώδης πεδιάς", *σπίζω* "ἐκτείνω", δμ. *ἀ-σπιδής* (Ἰλ. Λ 754) "ὁ ἔχων εὐρυχωρίαν, ἐκτενής" (βλ. *ἀ-σπίς, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀσπίς, «ἀσπίδα»") : συγγ. τοῖς : λατ. spissus=ἐκτεινόμενος, μηκυνόμενος· πυκνός, παχὺς (*spid-so- ἢ *spid-to-), λεττ. spiêzu, spiêdu, spiêst=πιέζειν, ἐκπιέζειν, βιάζειν, ἀναγκάζειν, spiêde=ἀνάγκη, ἔλλειψις, spaids=πίεσις, ταλαιπωρία, στενοχωρία· ρ. *spei-d-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *spē(i)-, *spī-=ἐκτείνεσθαι (ταυτόσημος τῇ ρ. *spēi-=τανύειν, ἐκτείνειν, βλ. *σπάω*) ἐν τῷ λατ. spatium=χῶρος, διάστημα κ.τ.λ. (βλ. *στάδιον*). Πβ. *σπιθαμή*.

σπιθαμή, ἡ "τὸ διάστημα τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ μικροῦ δακτύλου, ἡ «πιθαμή», σπιθαμή" : συγγ. τῷ *σπίδιος* (κατ' ἐναλλαγὴν τοῦ dh : d· πβ. *σπιθίαι* ἐν λ. 1 *σπίλος*).

1 **σπίλος, ἡ, σπιλάς, -άδος, ἡ** "βράχος, βραχώδης ἀκτή, σκόπελος, πλάξ, κοῖλος βράχος", μακεδ. *ἄσπιλος* "χείμαρρος" Ἡσύχ. (**ἀπ[ο]-σπιλος*) : συγγ. τοῖς : μσν. γερμ. spīl=αἰχμὴ τοῦ δόρατος (νεογερμ. διαλ. Speil=σχίζα, κάρφος, «ἀγκίδα», σφήν), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. spila=λεπτὸν καὶ στενὸν τεμάχιον ξύλου, τσεχ. spile=καρφίς, βελόνη· ρ. *spei-=ὀξὺς (ἴσως ταυτίζεται πρὸς τὴν ρ. *spēi-=ἕλκειν, σύρειν, βλ. *σπάω*) ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sphyāḥ= σχίζα ξύλου, ράβδος, λατ. spīna=ἄκανθα (πβ. ἀρχ. γερμ. spenula=καρφίς,

βελόνη), spīca θηλ., spīcus ἀρσ. = στάχυς, spīculum οὐδ. = αἰχμή, ἀκόντιον, βέλος (πβ. ἀρμ. p'k'in = βέλος, ἀκόντιον, ἐκ τοῦ *spīqīno-), ἀρχ. γερμ. speihha (νεογερμ. Speiche) = ἀκτὶς τροχοῦ, ἀκτίς, ἀγγλοσαξ. spīr = μέγας βλαστός, μον. γερμ. spidel, νεογερμ. διαλ. Speidel = κάρφος, «ἀγκίδα» (κοινὸν γερμ. *spī-þla-), λιθ. spitulỹs = κηλὶς ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν ζώων ἔχουσα τὸ σχῆμα ἀστέρος, spitnà = ἄκανθα ἐπὶ τῆς πόρπης κ.τ.λ.· πβ. τὸ μετὰ τὸ IE dh (βλ. *σπιθαμή*) σπιθίαι *σανίδες νεώς* Ἡσύχ.

2 **σπῖλος** (**καὶ σπίλος**), ὁ *ρύπος, ἀκαθαρσία, κηλίς, στίγμα*, *σπιλόω* *ρυπαίνω, μιαίνω, κηλιδώνω*, βλ. *οἰ-σπώτη*, πβ. *σπατίλη*.

σπινθήρ, -ῆρος, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, σπινθήρ, «σπίθα»*, *σπινθάρυξ, -υγος*, ἡ, *σπινθαρίς, -ίδος*, ἡ = ὡσ.: συγγ. τοῖς: λιθ. spindžiu, spindėti = λάμπειν, ἀκτινοβολεῖν, μεταπτ. β. λεττ. spuôdrs = λαμπρός, καθαρὸς (*spandras).

σπινὸς *ἰσχνός, λεπτός*: κυρ. σημαίνει *διεσπασμένος* (πβ. λατ. tenuis = λεπτός, συγγ. τῇ ρ. *ten- = τείνειν, τανύειν) συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. sēim = λατ. exīlis, macer (*spēi-mi-), IE *spēi- = τείνειν, τανύειν (βλ. *σπάω*). Πβ. τοὺς μετὰ οὐρανικῶν συμφ. ἐπεκτετ. τύπους: *σπίκανον* *σπάνιον*, *σπιγνὸν* *μικρόν, βραχὺ* Ἡσύχ.· πβ. σουηδ. διαλ. spikjin = λεπτός, ἀδύνατος, ἰσχνός, spink = ἀδύνατος (ἰσχνὸς) ἄνθρωπος.

σπίνος, ὁ (**σπίνα, σπινθίον, σπίγγος, σπύγγας, πίγγας** Ἡσύχ.) *ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ πτηνὸν ὁ σπίνος*, *σπίζα* (*σπιγγjα), ἡ *εἶδος σπίνου*, *σπιζίτης, -ου*, ὁ *πτηνόν τι, λατ. Parus major*, *σπιζίας, -ου*, ὁ *εἶδος ἱέρακος (κυρ. ὁ καταδιώκων τοὺς σπίνους καὶ τὰ στρουθία)*, *ὀρο-σπίζης*, ὁ *σπίνος τῶν ὀρέων*, *σπίζω* (*σπιγγjω) *κελαδῶ ὡς ὁ σπίνος, πιππίζω*: συγγ. τοῖς: σουηδ. διαλ. spink, spikke = μικρόν τι πτηνόν, στρουθίον, ἀγγλ. (δάνειον ἐκ τοῦ Βορρᾶ) spink = σπίνος· ἄνευ τοῦ s-: ἀρχ. γερμ. fincho, ἀγγλ. finch, νεογερμ. Fink = σπίνος. IE *(s)pingo- = σπίνος, στρουθίον· μᾶλλον εἶναι λ. ἠχομιμ. (πβ. *pip- = πιππίζειν, ἐν τῷ λατ. pīpilō κ.τ.λ.).

σπλάγχνον, τό, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **σπλάγχνα**, τὰ *τὰ ἐντόσθια, σπλάγχνα*, *σπλαγχνεύω* *τρώγω τὰ σπλάγχνα τοῦ θύματος μετὰ τὴν θυσίαν*, βλ. *σπλήν*.

σπληδός, ὁ (**σπληδώ**, ἡ Ἡσύχ.) *τέφρα, στάκτη*: μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ *splē-dos, συγγ. τοῖς: λατ. splendeō = λάμπω, στίλβω, μον. ἰρλ. lainn = λαμπρὸς (*plandis), lēss = φῶς (*plandtu-), περαιτέρω συγγ. καὶ τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vi-sphulingaḥ = σπινθήρ, ἀρμ. p'ayl = λάμψις, μαρμαρυγή, λεττ. spulguôt = λάμπειν, σπινθηρίζειν, ἀστράπτειν.

σπλὴν (*σπληγχ), γεν. **σπληνός**, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ σπλήν, ἡ «σπλήνα»* (> λατ. splēn), *σπλάγχνα*, τὰ *ὅ,τι καὶ νῦν, σπλάγχνα, ἐντόσθια*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. plīhán- ἀρσ. = σπλήν, ἀβεστ. sperəzan-, ἀρμ. p'aycaln, λατ. liēn, γεν. liēnis, ἀρχ. ἰρλ. selg, λιθ. blužnis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. slezena = ὡσ. IE *sp(h)elgh(en), *splengh, *splēgh- (ἄνευ ἑνιαίου βασ. τύπου ἐν τῇ δημώδει λ.). Πβ. *σπλήνιον*.

σπλήνιον, τὸ *ἐπίδεσμος πληγῆς, κατάπλασμα*: κυρ. σημαίνει *ἐπίδεσμος διὰ τὸν σπλῆνα*, συγγ. τῷ *σπλήν*.

σπόγγος (ἀττ. καὶ **σφόγγος**), ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, σπόγγος, «σφουγγάρι» (πρὸς καθαρισμόν, ἀποσπόγγισιν)· οἱ κατὰ τὸν λαιμὸν ἀδένες*, *σπογγιά*, ἡ *σπόγγος*

(> λατ. spongia) : μᾶλλον ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἀρμ. sung, sunk=σπόγγος, τὸ δένδρον τὸ παράγον τὸν φελλόν, ἡ ἐλαφρόπετρα, δάνειον ἐξ ἀγνώστου πηγῆς. — Τὸ λατ. fungus ἀρσ. (=ὁ μύκης, τὸ «μανιτάρι», ἡ «ἥσκα») προῆλθεν ὡς δάνειον μᾶλλον ἀμέσως ἐκ τοῦ *σπόγγος*.

σποδός, ἡ "τέφρα, στάκτη, ἡμίσβεστος τέφρα, «χόβολη», ὀξίδιον τῶν μετάλλων, κόνις", *σποδιά* (ἰων. -ιή), ἡ "σωρὸς τέφρας", *σπόδιον*, τὸ "τὸ ὀξίδιον τῶν μετάλλων" (> λατ. spodium), *σποδίζω, σποδόω* "«ψήνω» ἐντὸς σποδοῦ, φρύγω («ξεροψήνω») τι ἐντὸς τῆς στάκτης", *σποδέω* "τινάσσω τὴν σποδὸν (κόνιν) ἀπό τινος, «ξεσκονίζω», ἀφαιρῶ· κοπανίζω, τρίβω, κτυπῶ· τρώγω ἀπλήστως, κατατρώγω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.· περὶ τοῦ τέρματος τῆς λ. πβ. *σπληδός*.

σπολάς, -άδος, ἡ "ἀφαιρεθὲν (ἀποσπασθὲν) δέρμα, διφθέρα, δερμάτινον ἱμάτιον", βλ. *σπάλαξ*.

σπονδή, ἡ "τὸ προσφερόμενον ποτόν, ἡ σπονδή", βλ. *σπένδω*.

σπονδύλη (ἀττ. **σφονδύλη**), ἡ "ἔντομόν τι ζῶν ἐντὸς τῆς γῆς (καὶ τρεφόμενον ἐκ φυτικῶν ριζῶν), εἶδος κανθάρου ἐκπέμποντος λίαν ἰσχυρὰν ὀσμήν, • ὁπόταν διωχθῇ" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σπόνδυλος (ἀττ. **σφόνδυλος**), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σπόνδυλος, ὀστοῦν τῆς σπονδυλικῆς στήλης", βλ. *σφαδάζω*.

σπορά, ἡ, **σποράς, -άδος**, ὁ, ἡ, βλ. *σπείρω*.

σπορογίλος, ὁ "στρουθίον, «σπουργίτης»", πβ. *σπέργουλος* (λακ. *πέργ*-) "ὀρνιθάριον ἄγριον" Ἡσύχ., *πυργίτης*, ὁ "τὸ ἐν τοῖς πύργοις στρουθίον" (κατὰ τὸ *πύργος*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. sperk, sperch=στρουθίον, ἀρχ. πρωσσ. spurglis=ὡσ., spergla-wanagis=εἶδος ἱέρακος (κυρ. ὁ γὺψ [«γύπας»] διώκων τὰ στρουθία)· ἄνευ οὐρανικοῦ : ἐλλ. *σπαράσιον* (*σπαρ-n̥-tiom) "ὄρνεον ἐμφερὲς στρουθῷ" Ἡσύχ., γοτθ. sparwa, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sporr, ἀρχ. γερμ. sparo=στρουθίον (IE *sparu̯o[n]-· πβ. νεογερμ. Sperling=στρουθίον, Sperber=εἶδος ἱέρακος), κορν. frau (*sprau̯o-), ἴσως καὶ λατ. parra (ὀμβρ. parfam αἰτ.)=δυσοίωνον πτηνὸν (*paresā), μσν. ἰρλ. serr-feach=γὺψ (*spersā). Πβ. καὶ *ψάρ*.

σπουδάζω, σπουδαῖος, σπουδή, βλ. *σπεύδω*.

σπύραθος (**πύρ-**), ὁ (ἡ ;) "σφαιρίδιον κόπρου τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων", *σπυράς* (ἀττ. *σφυρ*-), *-άδος*, ἡ "σφαιρίδιον κόπρου, καταπότιον ἰατρικόν" : ἐκ τοῦ *(s)p(h)ₒr-, συγγ. τοῖς : λιθ. aviũ spirà=κόπρος προβάτου, λεττ. spira=σφαιρίδιον κόπρου τῶν προβάτων κ.τ.λ.· περαιτέρω μᾶλλον εἶναι συγγ. τῷ *σφαῖρα*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ σφαῖρα"· ρ. *sp(h)r-=κινεῖσθαι σπασμωδικῶς, σφαδάζειν (βλ. *σπαίρω*). Πβ. τὸν ἑλλ. ἐπεκτετ. τύπον μετὰ τοῦ dh- : *σπορθύγγια* "τρίβολα. τὰ διαχωρήματα τῶν αἰγῶν, ἅ τινες σπυράδας καλοῦσιν" Ἡσύχ., νεοϊσλ. sparð=κόπρος προβάτου.

σπυρθίζω "ἀναπηδῶ, χοροπηδῶ, σφαδάζω, κινοῦμαι ὁρμητικῶς" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. spradka, ἀρχ. γερμ. spratalōn=σφαδάζειν, μετ' ἐρρίνου : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. spretta=ἀνέρχεσθαι, ραντίζειν, μσν. γερμ. sprinz=ἡ στιλπνότης τῶν χρωμάτων, sprinzel=μικρὸν στίγμα τοῦ δέρματος· ἄνευ τοῦ s- : ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. prędają, -ati=πηδᾶν, τρέμειν· ρ. *speredh-, *sprendh-, ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *sp(h)er-=κινεῖσθαι σπασμωδικῶς, σφαδάζειν, βλ. *σπαίρω*.

σπυρίς (σφυρ-), -ίδος, ἡ "κόφινος κυκλοτερῶς πεπλεγμένος", βλ. *σπάρτος*.

σταγών, -όνος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σταγών, «σταγόνα, σταλαγματιά, στάλα» (κυρ. ἡ στάζουσα)", *στάγες*, αἱ=ὡσ., *στάζω* (μέλλ. *στάξω*, παθ. ἀόρ. *σταγῆναι*) "ρίπτω (χύνω) κατὰ σταγόνας, ἀφίνω τι νὰ στάξῃ· ἀμτβ. στάζω, πίπτω κατὰ σταγόνας, πίπτω", *σταχτός* "ὁ στάζων, πίπτων κατὰ σταγόνας" (*στακτή*, ἡ "τὸ ἔλαιον τὸ καταστάλάζον ἐκ νωπῆς μύρρας", *στακτά*, τὰ "ρητίνη"): συγγ. τοῖς: λατ. stagnum οὐδ.=τὸ ὑπερχειλίζον ἢ τὸ βραδέως ρέον ὕδωρ, μικρὰ λίμνη, ἕλος (*stag-n-om, ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ ὁ ἑνὸς θ. en ἠφανισμ. β.), ἀρχ. βρετ. staer=ροῦς, ρύαξ (*stag-rā), κυμβρ. taen= λατ. cōnspersiō=ραντισμός (*tag-nā).

στάδιον, τὸ (πληθ. **στάδια,** τά, καὶ **στάδιοι,** οἱ) "μέτρον μήκους ἴσον πρὸς 100 *ὀργυιὰς* ἢ 6 *πλέθρα* ἢ 600 ἑλλ. *πόδας*· δρόμος ἢ ἀγὼν δρόμου· πᾶς τόπος ἐπίπεδος καὶ ἀνοικτός" (> λατ. stadium): ἀρχαιότ. τύπος ἀργ. *σπάδιον*, βλ. *σπάω* (τὸ στ- κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *στάδιος* "ὁ ἱστάμενος")· βασ. σημ. "τὸ μηκυνθέν, διάστημα χώρου ἢ τεταμένου σχοινίου πρὸς μέτρησιν".

στάδιος "ὁ ἱστάμενος, σταθερός, ἀκίνητος, εὐσταθής, ἄκαμπτος, ἀκλόνητος, ἰσχυρός, «ζυγισμένος»", *στάδην* ἐπίρ. "ἐν ὀρθίᾳ στάσει, ὀρθίως", *σταθερός* "ὁ στερεῶς ἱστάμενος, σταθερός, ἀμετακίνητος, ἤρεμος, στερεός", *στάθμη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ στάθμη, ὁ γνώμων, κανὼν τοῦ τέκτονος ἢ κτίστου, τὸ «ἀλφάδι»", *σταθμός*, ὁ (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. *σταθμοί*, οἱ, καὶ *σταθμά*, τὰ) "σταθερὸς τόπος διαμονῆς, μάνδρα, «στάβλος», στῦλος ὄρθιος ἱστάμενος, στῦλος ὑποβαστάζων τὴν στέγην, παραστάδες (παραστάται) τῆς θύρας, ζυγός, «ζυγαριά», βάρος": συγγ. τῷ *ἵστημι*.

στάζω "χύνω κατὰ σταγόνας, ἀφίνω τι νὰ στάξῃ· ἀμτβ. πίπτω κατὰ σταγόνας, στάζω", βλ. *σταγών*.

σταθερός "ὁ στερεῶς ἱστάμενος, ἀμετακίνητος, σταθερός, ἤρεμος, στερεός", βλ. *στάδιος*.

σταθεύω (στατ-) "διαθερμαίνω, «ψήνω, καψαλίζω», τηγανίζω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

στάθμη, σταθμός, βλ. *στάδιος*.

σταίς (σταῖς;), γεν. σταιτός, τὸ "ἄλευρον ἐκ σίτου ἀναμεμειγμένον μεθ' ὕδατος καὶ εἰς φύραμα πεποιημένον, «ζυμάρι»", *σταίτινος* "ὁ ἐξ ἀλεύρου ἢ ἐκ φυράματος ζειᾶς": μᾶλλον ἀντὶ τοῦ *ταιστ- (κατὰ μετάθεσιν κατὰ τὸ *στέᾱρ*). συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. tāis, κυμβρ. toes=φύραμα, ζύμη, ἀρχ. γερμ. theismo= ἡ ζύμη, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. těsto=φύραμα· ρ. *tāi-, *tǝi-=τήκειν, «λειώνειν». βλ. *τήκω*.

στακτή, στακτός, βλ. *σταγών*.

σταλάσσω (ἀττ. **-ττω**) "ἀφίνω τι νὰ στάξῃ (νὰ πέσῃ κατὰ σταγόνας)· ἀμτβ. σταλάζω, στάζω, πίπτω κατὰ σταγόνας" (μᾶλλον ἐσχηματίσθη ἀναλογικῶς ἀντὶ -άζω), μτγν. *σταλάω*, -άζω=ὡσ., *στάλαγμα*, τὸ "τὸ πῖπτον κατὰ σταγόνας, σταγών", *σταλαγμός*, ὁ "στάλαξις, «στάξιμο»", *σταλύζω* "κλαίω" (*νεοστάλυξ* "νεοδάκρυτος" Ἡσύχ., λεσβ. *στάλυγμος*, ὁ "κλαῦμα"): ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *τέλμα*, τὸ "πηλός, βόρβορος, ἰλὺς λιμνάζοντος ὕδατος, τέλμα, ἕλος, «βάλτος, βοῦρκος»· πηλὸς χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν κτιστῶν, «λάσπη»" (> ἀρμ. telm=πηλός, βόρβορος;), *τελμίς*, -ῖνος, ὁ "ἡ «μούχλα», ὁ ἐκ τῶν τελμάτων πηλός" (Ἡσύχ.), συγγ. τοῖς: ἀγγλ. stale=οὖρον,

to stale=οὐρεῖν (μσν. κάτω γερμ., νεογερμ. stallen=οὐρεῖν), μσν. βρετ. staut =οὖρον (δάνειον ἐκ τῆς κοιν. Γερμ. ;)· ρ. *(s)tel-=στάζειν, σταλάζειν.

στάλιξ, -ικος, ἡ (Θεόκρ.), **σταλίς, -ίδος,** ἡ ('Ησύχ.) "πάσσαλος, εἰς τὸν ὁποῖον προσδένονται τὰ δίκτυα κυνηγῶν" : ἐκ τοῦ *st(h)ə-l-, συγγ. τῷ *ἵστημι* "«στήνω», τοποθετῶ", ἢ ἐκ τοῦ *st(h)ₑl- συγγ. τῇ ρ. *st(h)el-=τιθέναι, θέτειν, τοποθετεῖν, βλ. *στέλλω*.

σταμῖνες, αἱ (δοτ. πληθ. **σταμίνεσσι** 'Οδ. ε 252) "τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου, τὰ πλάγια ξύλα ἐπὶ τοῦ πλοίου, τὰ ὁποῖα ἐγείρονται ἑκατέρωθεν στηριζόμενα ἐπὶ τῆς τρόπιδος" : ὡς σημαῖνον "στῦλοι, ὀρθοστάται", εἶναι συγγ. τῷ *ἵστημι*· πβ. μσν. ἰρλ. samaigim=τοποθετῶ, «στήνω», θέτω, ἀρχ. ἰρλ. taman=κορμὸς δένδρου, ἀρχ. γερμ. stam, νεογερμ. Stamm=κορμός· βλ. *στάμνος, στήμων*.

στάμνος, ὁ καὶ ἡ "πήλινον ἀγγεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον μετηγγίζετο οἶνος πρὸς καθαρισμόν, *στάμνος, «στάμνα»*", *σταμνίον*, τὸ ὑποκορ. "μικρὰ στάμνος οἴνου, «σταμνί»" : συγγ. τῷ *ἵστημι*· πβ. κατὰ τὸν τύπον : *σταμῖνες, στήμων* καὶ διὰ τὴν σημ. : ἀρχ. γερμ. stanta=«βαρέλι» κατάλληλον διὰ τὴν ζύμωσιν («βράσῃ») τοῦ «μούστου», λιθ. statinė=μεγάλη ξυλίνη σκάφη.

στάσις, -εως, ἡ "«στήσιμο», τοποθέτησις, θέσις, κατάστασις, κόμμα, φατρία, συμμορία, ἐπανάστασις, πολιτικὴ ἀναταραχή" (*στασιάζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, στασιάζω, κάμνω στάσιν, ἐπαναστατῶ", *στασιώτης, -ου*, ὁ "ὁ ἀνήκων εἰς φατρίαν, ὀπαδὸς πολιτικοῦ κόμματος, μέλος ἐπαναστατικῆς τινος πολιτικῆς ὀργανώσεως, συνωμότης"), *στατικός* "ὁ «στήνων» τινὰ ὄρθιον, ἀναγκάζων τινὰ νὰ σταθῇ ἀκίνητος, ζυγίζων, ἔμπειρος εἰς τὸ ζύγισμα", *στάσιμος* "ὁ κάμνων τι νὰ σταθῇ, περιερχόμενος εἰς στάσιν, στάσιμος, ἀκίνητος, σταθερός, εὐσταθής, ὃν δύναταί τις νὰ ζυγίσῃ" : ΙΕ *st(h)ə-tis=ἀρχ. ἰνδ. sthítiḥ= στάσις, κατάστασις, ὑπόστασις, ὕπαρξις, γοτθ. staþs ἀρσ., ἀρχ. γερμ. stat θηλ.=θέσις, τόπος, χωρίον (νεογερμ. Stadt=πόλις, Statt=θέσις, τόπος), πβ. λατ. stati-ō θηλ.=σταθμός, στάσις (statim ἐπίρ.=στάδην, ἐν ὀρθίᾳ στάσει, παρευθύς, ἀμέσως)· ἰσχ. β. ΙΕ *stā-tis ἐν τοῖς : ἀβεστ. stāiti-=θέσις, τάξις, κατάστασις, τοποθέτησις, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. po-statь=ὁρισμός, προσδιορισμός. Πβ. *στατός* "τοποθετημένος, «στημένος», ἱστάμενος, διαρκῶς παραμένων ἀργὸς εἰς τὸν «στάβλον» καὶ τρεφόμενος (ἐπὶ ἵππου)"=ἀρχ. ἰνδ. sthitáḥ, λατ. status κ.τ.λ. (βλ. *ἵστημι*). Πβ. *στατήρ*.

στατήρ, -ῆρος, ὁ "βάρος τι· νόμισμα ὡρισμένου βάρους ἐξ ἀργύρου ἢ ἐκ χρυσοῦ" (> λατ. statēra) : κυρ. σημαίνει "ὁ ζυγίζων" (πβ. *στατικός* "ὁ ζυγίζων, ἔμπειρος εἰς τὸ ζύγισμα", βλ. *στάσις*), συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sthātar- ἀρσ.=ὁ διευθύνων, ἡγεμών, κυβερνήτης, sthātṛ- οὐδ.=τὸ ἱστάμενον, λατ. Stātor· ρ. *st(h)ā-, βλ. *ἵστημι*.

σταυρός, ὁ "ὄρθιος πάσσαλος, σκόλοψ, σταυρός", *σταυρόω* "περιφράσσω διὰ πασσάλων, περιχαρακώνω τόπον τινά, σταυρώνω, ἀνασκολοπίζω", *σταύρωμα*, τὸ "περίφραγμα διὰ πασσάλων, χαράκωμα" : ΙΕ *stəu-rós=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. staurr=πάσσαλος, λατ. *stau-ros ἐν τῷ īnstaurō=ἀνακαινίζω, ἀνανεώνω, παρασκευάζω, κατασκευάζω· μεταπτ. τύποι : νορβ. διαλ. styr=μακρὰ ῥάβδος, ἄκαμπτος (σκληρὸς) ἄνθρωπος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stýri=πηδάλιον, ἀρχ. γερμ. stiura=πηδάλιον, «τιμόνι», παράδοσις, δασμός, φόρος (*stēuro-)·

πβ. ἀρχ. ἰνδ. sthāvaráḥ=χονδρός, σταθερός, sthávirah=εὐρύς, χονδρός, sthūráḥ =δυνατός, πυκνός, ἀρμ. stvar=χονδρός, ἀρχ. γερμ. stūri=ἰσχυρός, μεγαλοπρεπής. — IE *st(h)au-ro- (*st[h]ēuro-), *st(h)ūro-=στερεός, σταθερός, στῦλος, ἐκ τῆς βάσεως μετὰ τοῦ u- : *st(h)āu-, *st(h)ū- ἐν τοῖς: ἑλλ. *στύω* *ποιῶ τι στερεὸν (σκληρόν), κάμνω τι νὰ σηκωθῇ (νὰ σταθῇ ὄρθιον), τὸ «κορδώνω»· παθ. ἔχω στῦσιν (ἐρεθισμὸν) τοῦ πέους*, *στῦμα*, τὸ=λατ. erectio penis (=ὄρθωσις [ἔντασις] τοῦ ἀνδρικοῦ αἰδοίου, στῦσις, πριαπισμός), *στῦλος*, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, στῦλος, στήλη, κίων, εἶδος γραφίδος*, *στύραξ, -ακος*, ὁ *τὸ ὀπίσθιον ὀξὺ ἄκρον τοῦ δόρατος*, ἀρχ. ἰνδ. sthū́ṇā=κίων, στῦλος (ἠλαττ. β. ṇ ἐκ τοῦ n), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stūmi=γίγας (*st[h]ū-)· ἰσχ. β.: γοτθ. stōjan =τρέπειν, διευθύνειν (κυρ. τάσσειν, ὁρίζειν), ἀρχ. γερμ. stauwan=παύειν, ἀναστέλλειν (νεογερμ. stauen=ὡσ.), λιθ. stóviu, -ēti=ἵστασθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. staviti=θέτειν, τοποθετεῖν. Πβ. *στοά*.

σταφίς, -ίδος, ἡ *ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ σταφίς, «σταφίδα», ἀπεξηραμμένη σταφυλή* (*ἀσταφίς, -ίδος*, ἡ=ὡσ., ἐκ τοῦ **ὀστ-* ;), *σταφιδόω* *ξηραίνω σταφυλάς*: ἀβεβ. ἐτυμολ.

σταφυλή, ἡ *ὁ καρπὸς τῆς ἀμπέλου, βότρυς, τὸ «σταφύλι» (κυρ. ἡ πεπατημένη, ἐκτεθλιμμένη), ἡ ἄμπελος· ἡ πρὸ τοῦ φάρυγγος σταφυλὴ τοῦ στόματος*: IE *stm̥bh-, πβ. *στέμφυλα*, τὰ *αἱ ἐκτεθλιμμέναι ἐλαῖαι ἢ σταφυλαί, τὰ ἀποπιέσματα τῶν ἐλαιῶν ἢ σταφυλῶν*, *ἀ-στεμφής* *ἀδιάσειστος, ἀκλόνητος* (ὅ ἰδέ), καθ' ἑτεροίωσ.: *στόμφος*, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, στόμφος, πομπῶδες ὕφος, κομπορρημοσύνη*, *στόμφαξ, -ᾱκος*, ὁ, ἡ *ὁ χρησιμοποιῶν λέξεις πληρούσας τὸ στόμα, ὁμιλῶν μετὰ στόμφου, μεγαλορρήμων, κομπαστής*, *στομφάζω* *ὁμιλῶ μετὰ στόμφου, κομπάζω, καυχῶμαι*· προσέτι: ἀρχ. ἰνδ. stabhuyán, stabhuyámānaḥ=ὁ μὴ κινούμενος ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ, ἀρχ. περσ. stabava=ἀνθίστασο, νὰ ἀντισταθῇς! Πβ. *σταφύλη, στέμβω*.

σταφύλη, ἡ *λεπτὸν σχοινίον ἔχον μολύβδινον βάρος εἰς τὸ ἄκρον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ τέκτονες ὁρίζουν τὴν κάθετον εὐθεῖαν, τ.ἔ. τὴν κατακόρυφον γραμμήν, τὸ «μολύβι (βαρίδι)» τῆς στάθμης* (Ἰλ. Β 765): μᾶλλον εἶναι συγγ. τῷ *σταφυλή*, ἕνεκα τῆς ὁμοιότητος ταύτης πρὸς τὴν σταφυλήν.

στάχῡς, -υος, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ στάχυς, στάχυς σίτου, τὸ «στάχυ»*, *ἄσταχυς*, ὁ=ὡσ. (Ἰλ. Β 148): IE *stn̥gh-, πβ. ἀγγλοσαξ. stingan=κεντεῖν, κεντρίζειν (ἀγγλ. to sting), γοτθ. us-stagg=ἐξόρυσσον!, ἀρχ. γερμ. stanga =ράβδος, πάσσαλος, κάμαξ (νεογερμ. Stange=ὡσ.), stengil, νεογερμ. Stengel=καυλός, «κοτσάνι» (=μικρὰ ράβδος)· ρ. *stengh-=κεντεῖν, κεντρίζειν, ράβδος, κάμαξ· ἄνευ ἐρρίνου: *στόχος*, ὁ *ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπός, «σημάδι», στόχος· στοχασμός* (ὅ ἰδέ). Πβ. καὶ *στόνυξ*.

στέᾱρ, γεν. ὁμ. **στέᾱτος** (δισυλλάβως ἐν Ὀδ. φ 178· 183), τὸ *τὸ ἱστάμενον, σταθέν, στερεόν, πεπηγὸς) λίπος, πάχος, «ξύγκι»· στεατῶδες οἴδημα· φύραμα ἐξ ἀλεύρου ζειᾶς* (ἡ σημ. αὕτη κατὰ τὸ *σταίς*, ὃ ἰδέ): ἐκ τοῦ **στηjαρ*, **στᾱjαρ*, συγγ. τοῖς: ἀβεστ. stā(y)-=σωρός, ὄγκος, μᾶζα, ἀρχ. ἰνδ. stíyā θηλ. =ἀκάθαρτον, στάσιμον ὕδωρ, styāyatē=πήζει, σκληρύνεται, μτχ. styānaḥ =πεπηγμένος, stīmáḥ=νωθρὸς (κυρ. συγκεκρατημένος, ἀνακεκομμένος), vi-ṣṭīmin-=πυκνούμενος, μσν. γερμ. stīm, steim=ποικίλον πλῆθος, τύρβη, θόρυβος, γοτθ. stains, ἀρχ. γερμ. stein, νεογερμ. Stein=λίθος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stěna=τοῖχος, τεῖχος· ρ. *stāi-, *stī-, *stịā-=πυκνώνειν, πήγνυσθαι,

πήζειν (ἴσως συγγ. τῇ ρ. *stā-=ἵστασθαι). — Ἐνταῦθα μᾶλλον ἀνήκει καὶ τὸ όμ. *ἀγχι-στῖνος* "ἐγγύς τινος, κολλητός, πυκνός". Πβ. καὶ *στῖα*, *στίλη*.

στέγω "σκεπάζω τελείως, καλύπτω, στεγάζω, προφυλάσσω, προστατεύω· ἀποκρούω, ἀπωθῶ· συγκρατῶ τὸ ὕδωρ· ἀντέχω, ὑπομένω", *στέγος* (όμ. *τέγος*), -ους, τὸ "στέγη, «σκεπή», οἰκία", *στέγη* (*τέγη*), ἡ=ὡσ. (> λατ. stega), *στεγανὸς* "ὁ σκεπάζων, καλύπτων, προφυλάσσων, προστατεύων· ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος, καλῶς κεκλεισμένος, ἀδιάβροχος, προσεκτικός· συμπαγής, στερεός, πυκνός", *στεγνὸς* "ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος, ἀδιάβροχος, στεγνός", *στεκτικὸς* "ὁ σκεπάζων, καλύπτων, στεγανός", *στέγαστρον*, τὸ "σκέπασμα, κάλυμμα" (> λατ. segestrum, tegestre) : *στέγω*=ἀρχ. ἰνδ. sthagati (Γραμμ.· προσέτι sthagayati)=ἐπικαλύπτει, ἀποκρύπτει, λατ. tegō=σκεπάζω, στεγάζω· πβ. λιθ. stiegiu, stiegti=καλύπτειν στέγην, ἀρχ. ἰρλ. -tuigiur=καλύπτω, σκεπάζω (μεταβιβ. *togejō=ἀρχ. γερμ. decch[i]u=σκεπάζω)· (σ)*τέγος*=ἀρχ. ἰρλ. tech=οἰκία. Πβ. λατ. tēctum=στέγη (=*στεκτός*), tegulum οὐδ., teges θηλ.=στέγη, σκέπασμα, tēgulum οὐδ.=στέγη, tēgula, -ae θηλ.= κέραμος, «κεραμίδι» στέγης (> νεογερμ. Ziegel=κέραμος· διὰ τὴν ἐκτετ. β. πβ. ἀρχ. πρωσσ. steege=ὁ σιτοβολών, καθ' ἑτεροίωσ. stogis, λιθ. stógas =στέγη), toga θηλ.=τὸ κάλυμμα, ἡ τήβεννος, τὸ τῶν Ρωμαίων ἱμάτιον (παλ. περιληπτικόν, πβ. ἀρχ. γερμ. dah, νεογερμ. Dach=στέγη)· ρ. *(s)teg- =στεγάζειν, σκεπάζειν, καλύπτειν.

στείβω (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "κάμνω τι πυκνόν, πυκνώνω, καταπατῶ, «τσαλαπατῶ», πατῶ ὁδόν τινα, βαδίζω· μέσ. βαδίζω ἐπὶ τὰ ἴχνη τινός, παρακολουθῶ, ἀνιχνεύω", *στιπτὸς* "πεπατημένος, συμπεπιεσμένος, στερεός, σφιγκτός, συμπαγής· τραχύς, σκληρός", *στιβαρὸς* "πεπατημένος, συμπεπιεσμένος, πυκνός, παχύς, ρωμαλέος, δυνατός", *στίβος*, ὁ "πεπατημένη ὁδός, ἀτραπός, ἴχνος, πάτημα τοῦ ποδός", *στιβάς*, *-άδος*, ἡ "στρωμνή, ὑπόστρωμα ἐξ ἀχύρων, ἐκ σπάρτων ἢ ἐκ φύλλων", όμ. *στῖβη*, ἡ "ἡ πεπηγυῖα δρόσος, πάχνη" (πβ. *πάχνη* : *πήγνῦμι*), *στοιβή*, ἡ "γέμισμα, παραγέμισμα, συμπλήρωμα, λέξις τιθεμένη μόνον διὰ νὰ κατέχῃ τόπον (Ἀριστοφ. Βάτρ. 1178)· προσκεφάλαιον, στρωμάτιον· θαμνῶδες φυτόν, τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸς ἔμφραξιν ὀπῶν ἢ πρὸς γέμισμα στρωμνῶν ἢ πρὸς κατασκευὴν σαρώθρων", *στοιβάζω* "ἐπισωρεύω, συσσωρεύω, στοιβάζω" : συγγ. τοῖς : ἀρμ. stēp=συχνός, συνεχής, ἀδιάλειπτος· ὡς ἐπίρ. συχνάκις, stipav, stipov=βιαστικός, πρόθυμος, stipem=ὠθῶ, πιέζω, ἀναγκάζω, ἐξαναγκάζω· ρ. *steib-, *stib-=ἄκαμπτος, σκληρός, συμπαγής· προσέτι *steibh- ἐν τοῖς : ἑλλ. *στῖφος*, *-εος* καὶ *-ους*, τὸ "πλῆθος πυκνῶς συνηθροισμένον, σῶμα ἀνδρῶν ἐν πυκνῇ παρατάξει, στῖφος", *στιφρὸς* "πυκνός, συμπεπυκνωμένος· στερεός, ἰσχυρός", ἀρχ. ἰνδ. stibhiḥ=θυσανοειδὴς βλάστησις, δέσμη (b ἢ bh ἐν τοῖς : λιθ. stáibis=πάσσαλος, στῦλος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stьblь=καυλός, «κοτσάνι»)· *steip- ἐν τοῖς : λατ. stīpes=στέλεχος, κορμός, πάσσαλος, σκόλοψ, stīpō=συμπιέζω, ὑπερπληρῶ, συσσωρεύω, stips=δωρεά, πρόσοδος, εἰσόδημα, stipula θηλ.=κάρφος, καλάμη, ἄχυρον, ἀγγλοσαξ. stīf=ἄκαμπτος, σκληρός, λιθ. stimpù, stipti=ἀποναρκοῦσθαι, ἀποθνήσκειν. Ἡ ρ. *stĭp- (*stĭbh- κ.τ.λ.) ἴσως εἶναι ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *stāi-, *stiā-=πήγνυσθαι, πήζειν, βλ. *στέαρ*.

στεινός, στεῖνος, βλ. *στενός*.

1 **στείνω** "καθιστῶ τι στενόν, «στενεύω»", βλ. *στενός*.

2 **στείνω** "στενάζω, ἀναστενάζω, θρηνῶ", βλ. *στένω*.

1 **στεῖρα**, ἡ "ἡ μὴ γεννῶσα (βοῦς, γυνὴ κ.τ.λ.), στεῖρα" ὕστερογ. τύπος *στεῖρος* "στερεός, σκληρός, ἄκαμπτος, στεῖρος, ἄγονος", *στέρι-φος* "στερεός, ἄκαμπτος, σταθερός· ἄκαρπος, ἄγονος, «στέρφος»" (πβ. *στέρφ-νιος, στέρφνιος* "σκληρός, ἄκαμπτος, στερεός" ['Ησύχ.]) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. starī̆ θηλ. = ἡ μὴ γεννῶσα βοῦς, στεῖρα, λατ. steri-lis = ἄγονος, ἄκαρπος· πβ. ἀρμ. sterǰ = ἄκαρπος, ἄγονος, ἐπὶ ζῴων (*sterdhjo-), ἀλβ. štjerë = νεαρὰ ἀγελάς, ἀμνός, γοτθ. stairō θηλ. = ἄγονος, ἀρχ. γερμ. stero = κριός, νεογερμ. Sterke = βοῦς μὴ εἰσέτι τεκοῦσα, ἰσλ. stirtla = βοῦς μὴ τεκοῦσα (*sterd-), βουλγ. sterica = σκεῦος χρησιμοποιούμενον κατὰ τὸ ἄμελγμα τῶν προβάτων, κάδος. 'Η ρ. *ster- (= ἄγονος, ἄκαρπος) ταυτίζεται πρὸς τὴν ρ. *ster- = στερεός, σκληρός, ἀκίνητος, βλ. 2 *στεῖρα, στερεός*· πβ. *στρυφνός*.

2 **στεῖρα** (ὁμ. δοτ. **στείρῃ** 'Ιλ. Α 482), ἡ "ἡ κυρία δοκὸς τῆς τρόπιδος («καρίνας») τοῦ πλοίου" : συγγ. τοῖς : *στερεός, στηρίζω*· πβ. ἀρχ. γερμ. storro = κορμὸς δένδρου, πρέμνον.

στείχω, ἀόρ. β' **ἔστιχον** "βαδίζω, περιπατῶ, πορεύομαι, βαίνω, ὑπάγω ἢ ἔρχομαι", *στίξ* (ἐν χρήσει μόνον ἡ γεν. *στιχός* καὶ οἱ τύποι τοῦ πληθ. : *στίχες, -ας*), ἡ "σειρά, γραμμή, στίχος, «ἀράδα»", *στίχος*, ὁ "σειρά, γραμμή, «ἀράδα», στίχος, τάξις", *στιχάομαι* "κατὰ πυκνὴν σειρὰν μετ' ἄλλων ὑπάγω ἢ ἔρχομαι, βαδίζω (πορεύομαι, προχωρῶ) κατὰ σειρὰς ἢ κατὰ τάξεις", *στοῖχος*, ὁ "σειρά, γραμμή, στοῖχος", *στοιχάς, -άδος*, ὁ, ἡ "ὁ κατὰ σειρὰν (ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον) τεταγμένος ἢ κείμενος", *στοιχεῖον*, τὸ "κάμαξ, ράβδος, στῦλος τοῦ ἡλιακοῦ ὡρολογίου, ὅστις ρίπτων σκιὰν δεικνύει τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, μέρος τι σειρᾶς, στοιχεῖον, τὸ πρῶτον συστατικὸν σώματός τινος, ἡ πρωταρχικὴ ὕλη σώματός τινος· ἐν τῷ πληθ. τὰ μεμονωμένα γράμματα (στοιχεῖα), τὰ ὁποῖα κεῖνται ἐν τάξει τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλον καὶ ἀποτελοῦν μίαν σειράν" : = γοτθ. steigan, ἀρχ. γερμ. stīgan, νεογερμ. steigen = ἀναβαίνειν· πβ. ἀρχ. ἰνδ. stighnōti = ἀναβαίνει (Dhātup.), ati-ṣṭhigham ἀπρφ. = ὑπερβαίνειν, ἀλβ. štek = ἡ διάβασις, δίοδος, εἴσοδος, «χωρίστρα τῶν μαλλιῶν» (= στοῖχος), ἀρχ. ἰρλ. tiagu = βαδίζω, βαίνω, πορεύομαι, techt = τὸ βάδισμα, ἡ πορεία, ὁ ἀγγελιαφόρος, κυμβρ. taith = ταξίδιον (*tik-tā), ἀρχ. γερμ. stīg (νεογερμ. Steig) = ἡ ἀτραπός, ὁδός, steg = δρόμος, stiega, νεογερμ. Stiege = ἡ κλῖμαξ, λιθ. staigà = αἰφνιδίως, staigaus, -ýtis = σπεύδειν, ἐπείγεσθαι, ἴσως καὶ λατ. vestīgium = ἴχνος ποδός, «χνάρι»· ρ. *steigh- = βαδίζειν, ἀναβαίνειν.

στελεᾱ (ἰων. -ή), ἡ, **στελεόν**, τὸ (ὁμ. **στειλειή**, ἡ, **στειλεῖόν**, τό, κατὰ μετρ. ἔκτασιν τῆς α' συλλαβῆς), ἀττ. **στελεός**, ὁ "τὸ ξύλον, διὰ τοῦ ὁποίου κρατεῖται ὁ πέλεκυς, «στειλιάρι» τοῦ πελέκεως" : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *στέλεχος, -εος* καὶ *-ους*, τὸ "ἡ κορυφὴ (στεφάνη) τῆς ρίζης, ἐκ τῆς ὁποίας ἀρχίζει νὰ φύηται τὸ πρέμνον ἢ ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ὁ κορμός· μτφρ. ἄνθρωπος βλάξ, «κούτσουρο»", *στέλεος*, ὁ "προεξέχουσα δοκός, πάσσαλος" (βλ. *στέλλω*), *στήλη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, στήλη, κίων" (ὃ ἰδὲ) συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sthāṇúḥ = ὁ ἱστάμενος, ἀκίνητος· ὡς οὐσ. βακτηρία, ράβδος, κορμός,

«κούτσουρο» (*sthalnus), ἀρμ. steɫn=κορμός, στέλεχος, καυλός, «κοτσάνι», κλών, κλάδος, βλαστός, λατ. stolō, -ōnis=τὸ ἀπὸ τῆς ρίζης τοῦ δένδρου βλαστάνον, ἡ παραφυάς, stolidus=βλάξ, ἠλίθιος, stultus=ἄφρων, μωρός, ἀγγλοσαξ. stela=λαβή, «στειλιάρι», λεττ. stulms=κορμὸς δένδρου, βραχίων, σκέλος, πούς· ρ. *st(h)el-=θέτειν, τοποθετεῖν, (κορμός), ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *sthā-=ἵστασθαι (βλ. ἵστημι), πβ. στέλλω (μετὰ πλειόνων).

στέλλω (*στελ-jω), μέλλ. ἐπικ. **στελέω,** ἀττ. **στελῶ,** ἀόρ. λεσβ. **ἔστελλα,** ἀττ. **ἔστειλα,** πρκ. **ἔσταλκα,** μέσ. **ἔσταλμαι,** παθ. ἀόρ. **ἐστάλην** "στήνω (τοποθετῶ) ἐν τάξει, διευθετῶ, τακτοποιῶ· ἐξαρτύω, ἐξοπλίζω, ἑτοιμάζω, ἐφοδιάζω, ἐνδύω, ἐπιχειρῶ ἔργον· μέσ. στέλλω καὶ προσκαλῶ τινα", *στόλος*, ὁ "ἑτοιμασία, ἐξοπλισμός, πορεία, ταξίδιον, ἐκστρατεία κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν, στρατιά, στρατός, στόλος· προεξέχουσα δοκός, πάσσαλος, ἔμβολον πλοίου κεκαλυμμένον διὰ χαλκίνων πλακῶν, κώπη· ἧλος κ.τ.λ." (βλ. *στελεᾶ*), *στολή*, ἡ "παρασκευή, ἑτοιμασία, ἐνδυμασία, ἐξοπλισμός, στρατιὰ ἀποστελλομένη εἰς ἐκστρατείαν, στόλος", *στολίζω* "παρασκευάζω, ἐξοπλίζω, ἐφοδιάζω, ἑτοιμάζω, ἐνδύω, καλλωπίζω, στολίζω", *στολμός*, ὁ, *στολισμός*, ὁ "ἐνδυμασία, στολισμός", *στολίς, -ίδος*, ἡ "ἔνδυμα, ἐσθής", *σταλτικός* "ὁ δυνάμενος νὰ συστείλῃ, συσταλτικός" : μᾶλλον εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sthálam, sthalī=ἀνύψωσις, ὕψωμα, ξηρά, ἤπειρος, ἔδαφος, γῆ, ἀρμ. steɫcanem, ἀορ. (e)steɫc=δημιουργῶ, ἀλβ. štjeɫ (*stel-nō)=περιτυλίσσω, ἀρχ. πρωσσ. stallīt=ἵστασθαι, λεττ. stalts=εὐπρεπής, μεγαλοπρεπής κ.τ.λ.· ρ. *st(h)el-=θέτειν, τοποθετεῖν (βλ. καὶ *στελεᾶ, στήλη* μετὰ πλειόνων).— Θὰ ἦτο δυνατὸν τά : λεσβ. *σπελλάμεναι* "στειλάμεναι", *σπολεῖσα* "σταλεῖσα", *κασπέλλει* "στορνύει", *εὔσπολον* "εὐείμονα, εὐσταλέα" Ἡσύχ. νὰ συσχετίσωμεν πρὸς τὸ *στέλλω* εἰς τὴν περίπτωσιν μόνον, καθ' ἣν θὰ εἴχομεν μίαν ρ. *sq*el-, διὸ καὶ εἶναι μᾶλλον ἐτυμολογικῶς διάφορα. Πβ. *στάλιξ*.

στέμβω "καταπατῶ, «τσαλαπατῶ», κακῶς μεταχειρίζομαι, λοιδορῶ, κακολογῶ", *στεμβάζειν* "λοιδορεῖν, χλευάζειν" Ἡσύχ., *ἀστέμβακτος* "ἀνύβριστος, ἀλοιδόρητος"· ἄνευ ἐρρίνου : *στόβος*, ὁ "λοιδορία, ἀλαζονεία", *στοβέω*, *στοβάζω* "λοιδορῶ, ὑβρίζω" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. stambáḥ=θάμνος, δέσμη, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stappa, ἀρχ. γερμ. stampfōn=κτυπεῖν τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν, καταπατεῖν, κτυπεῖν, κατακόπτειν, χαράσσειν (νεογερμ. stampfen=κτυπεῖν τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν, καταπατεῖν, συντρίβειν), λιθ. stámbas=τὸ στέλεχος τῆς κράμβης· ρ. *stemb-· προσέτι *stembh- ἐν τοῖς : *ἀστεμφής* "ἀδιάσειστος, ἀκίνητος", *στέμφυλα*, τὰ "αἱ ἐκτεθλιμμέναι ἐλαῖαι, τὰ ἀποπιέσματα τῶν ἐλαιῶν", *στόμφος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, στόμφος, πομπῶδες ὕφος, κομπορρημοσύνη κ.τ.λ." (βλ. *σταφυλή*).

στέμφυλα, τὰ "αἱ ἐκτεθλιμμέναι ἐλαῖαι, τὰ ἀποπιέσματα τῶν ἐλαιῶν", βλ. *ἀστεμφής, σταφυλή*, πβ. *στέμβω*.

στενός, ἰων. **στεινός,** αἰολ. **στέννος** (*στεν-Fο-ς)"ὅ,τι καὶ νῦν, στενός, στενὸς χῶρος, περιωρισμένος, ὀλιγοστός", ὁμ. *στεῖνος, -εος*, τὸ "μέρος στενόν, στενὸς χῶρος, στενωπός· στενοχωρία, δυσκολία, δυσχέρεια, ταλαιπωρία" (=ἀττ. *στένος, -ους*, τὸ "στενότης, στενοχωρία, δυσχέρεια"), ἐπικ. *στείνω* "καθιστῶ τι στενόν, τὸ «στενεύω», περιορίζω· μέσ. εἶμαι ἢ γίνομαι πλήρης, πληθύνομαι, στενοχωροῦμαι", *στεινωπός*, ἀττ. *στενωπός* "ὁ περιω-

ρισμένος τοπικῶς, στενός"· ὡς οὐσ. *στενωπός*, ἰων. *στεινωπός*, ἡ "στενὴ δίοδος, στενὸν πέρασμα, στενωπός", *στενυ-γ-ρὸς* "στενὸς"(θ. μετὰ τοῦ -υ-, πβ. κύρ. ὄν. *Στενύ-κληρος*), *στάνει* "⟨σ⟩τείνεται. συμβέβυσται" Ἡσύχ.: ἴσως εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stinnr, ἀγγλοσαξ. stīþ=ἄκαμπτος, στερεός, σκληρός, ἰσχυρὸς (*sten-to-).

στένω (ἰων. **στείνω,** ΙΕ *sten-jō=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stenjǫ=ἀναστενάζω) "στενάζω, ἀναστενάζω, γογγύζω, θρηνῶ, κλαίω, πενθῶ", *στενάχω* (*στεναχίζω, στενάζω*) "στενάζω, ἀναστενάζω, θρηνῶ", *στεναγμός, ὁ, στέναγμα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, στεναγμός, ἀναστεναγμός, στέναγμα, ἀναστέναγμα", ὁμ. κύρ. ὄν. *Στέντωρ, -ορος*, ὁ (Ἰλ. Ε 785)· ἠτεροιωμ. τύποι: *στόνος, ὁ, στοναχή, ἡ* (ἀντὶ *στονή, κατὰ τὸ *στενάχω*) "στεναγμός, γογγυσμός, θρῆνος", *ἀγά-στονος* "ὁ ἄγαν (βαρέως) στενάζων, ἠχῶν, θρηνῶν" (Ὀδ. μ 97), *στονόεις, -εσσα, -εν* "πλήρης στεναγμῶν, θρηνώδης, αἴτιος στεναγμῶν": *στένω*=ἀρχ. ἰνδ. stánati (προσέτι stániti, stanáyati)=βροντᾷ, κροτεῖ, βρυχᾶται, μυκᾶται, ἀγγλοσαξ. stenan=στενάζειν, λιθ. stenù, -ti=στενάζειν, ἀναστενάζειν, θρηνεῖν· πβ. ἀρχ. ἰνδ. abhi-ṣtanaḥ=θόρυβος, πάταγος, μυκηθμὸς (: *στόνος*, ρωσ. stonъ=στεναγμός, ἀναστεναγμός), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stynia, νεογερμ. stöhnen=στενάζειν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stanka=ὡσ., ἀγγλοσαξ. stenecian=ἀσθμαίνειν (πβ. *στεναγμός*)· ἄνευ τοῦ s-: ἀρχ. ἰνδ. tányati=θορυβεῖ, βομβεῖ, ἠχεῖ, βροντᾷ (=αἰολ. *τέννει* "στένει. βρύχεται" Ἡσύχ.), tanyúḥ=ὁ βομβῶν, θορυβῶν, ἠχῶν, λατ. tonō -āre=βροντῶ, gall. ὄν. ποτ. Tanaros, ἀγγλοσαξ. þunian=ἠχεῖν, ἀρχ. γερμ. donar, νεογερμ. Donner=βροντή, κεραυνός.

στέργω (πρκ. β' **ἔστοργα**) "ἀγαπῶ, αἰσθάνομαι στοργὴν πρός τι(να)· εἶμαι εὐχαριστημένος ἢ ἱκανοποιημένος, ἀρκοῦμαι", *στέργηθρον*, τὸ "ἐρεθισμὸς πρὸς ἀγάπην, τὸ δυνάμενον νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς διέγερσιν τοῦ ἔρωτος, θέλγητρον, φίλτρον· ἀγάπη, ἔρως", *στοργή, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, στοργή, ἀγάπη, εὔνοια, συμπάθεια, ἀμοιβαία φυσικὴ στοργὴ μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων": ἀβεβ. ἐτ μολ. (συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stregǫ, strěšti=φυλάττειν, προφ[illegible]ν;)

στερεός, ἀττ. καὶ **στερρός** (*στερϝός*) "ὅ,τι καὶ νῦν, στερεός, σταθερός, ἄκαμπτος, σκληρός", *στερέμνιος, στέριφος*=ὡσ. (τὸ τελευταῖον σημαίνει καὶ "ἄγονος, «στέρφος»", βλ. 1 *στεῖρα*): συγγ. τοῖς: λατ. cōnsternō, -āre=ἐκπλήττω, διαταράσσω, συγχέω, ἀρχ. ἰρλ. seirt=δύναμις, ἰσχὺς (*sterti-), κυμβρ. serth=ἄκαμπτος, στερεὸς (*sterto-), ἀρχ. γερμ. starēn=ἀτενῶς (ἀγρίως) βλέπειν, ὑποβλέπειν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. starr=ἄκαμπτος, ἀκίνητος, στερεός, μσν. γερμ. starren=ἄκαμπτον (ἀκίνητον) εἶναι, ἀρχ. γερμ. storrēn=ἀκάμπτως (στερεῶς) ἐξέχειν, νεογερμ. störrisch=ἀνυπότακτος, ἀπειθής, τοχ. Β śčire=σκληρός, στερεός, ἄκαμπτος· ρ. *ster-=ἄκαμπτος, ἀκίνητος, στερεός· πβ. τὸν ἐπεκτετ. τύπον *ster-gh- ἐν τοῖς: ἑλλ. *στοργάζειν* "εἰς σηκοὺς κατακλείειν τὰ βοσκήματα" Ἡσύχ., ρωσ. stroga, ostroga=φρουρά, ostrogъ=φυλακή, δεσμωτήριον. Πβ. 2 *στεῖρα, στηρίζω*.

στερέω (ἀττ. ἐνεστ. **στερίσκω,** παθ. **στέρομαι**), μέλλ. **στερήσω** καὶ **στερῶ,** ἀόρ. **ἐστέρησα** (καὶ **-εσα**), μτχ. παθ. ἀορ. **στερείς** "ὅ,τι καὶ νῦν, στερῶ, ἀποστερῶ, ἀφαιρῶ, ἁρπάζω", *στέρησις, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, στέρησις, ἀποστέρησις, ἀφαίρεσις": συγγ. τῷ μσν. ἰρλ. serbh=κλοπὴ (*ster-ṷā)· πβ. γοτθ.

stilan, ἀρχ. γερμ. stelan, νεογερμ. stehlen=κλέπτειν (μᾶλλον μετὰ τοῦ l ἀντὶ τοῦ r κατὰ τὸ hehlen=κρύπτειν, ἀποκρύπτειν).

στέρνον, τὸ "τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ θώρακος, στῆθος, στέρνον", ποιητ. *εὐρύ-στερνος* "ὁ ἔχων εὐρέα στέρνα, πλατύστερνος": ἐκ τοῦ *sternom, ὡς σημαῖνον "ἐκτεταμένη ἐπιφάνεια", εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. stirna, νεογερμ. Stirn (*sternjā)=μέτωπον, ἐξησθενωμ. β. ἀρχ. ἰνδ. stīrnāḥ=διεσκορπισμένος, κυμβρ. sarn=λατ. strātum, pavīmentum, μετὰ τοῦ o ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. strana=πλευρά, τόπος (*stornā)· ρ. *ster-=ἐκτείνειν, ἁπλώνειν, βλ. *στόρνῦμι.*

στέρομαι "εἶμαι ἄνευ πράγματός τινος, ἔχω ἔλλειψίν τινος, στεροῦμαι", βλ. *στερέω.*

στεροπή, ἡ "ἀστραπή, λάμψις φωτός, ἀκτινοβολία", βλ. *ἀστραπή.*

στέρφος (τέρφος), δωρ. **στρέφος, -εος,** τὸ "τὸ δέρμα τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ σώματος τῶν ζῴων, δέρμα, ἡ δορά, βύρσα", *στέρφνιον* "σκληρόν, στερεόν" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ μσν. ἰρλ. ussarb=θάνατος (*ud-sterbhā, πβ. ἀρχ. γερμ. sterban, νεογερμ. sterben=ἀποθνήσκειν, κυρ. ἀποναρκοῦσθαι), κυμβρ. serfyll=ἄστατος, ἐπισφαλής, σαθρός, φθαρτός· ρ. *sterbh- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ster-=εἶναι ἄκαμπτον, εἶναι εἰς κατάστασιν νάρκης (πβ. *στέριφος* ἐν λ. I *στεῖρα, στερεὸς* καὶ *στριφνός*)· πβ. *(s)terg- ἐν τοῖς: λατ. tergus, tergum οὐδ.=τὸ δέρμα τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ σώματος, ἡ δορά, τὸ νῶτον· *(s)terp- ἐν τοῖς: λατ. torpeō=εἶμαι εἰς κατάστασιν νάρκης, εἶμαι ἄκαμπτος (δυσκίνητος, νωθρός), λιθ. tirpstù, tirpti=ἀποναρκοῦσθαι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. u-trъpěti=ὡσ.

στεῦμαι (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "ὑπόσχομαι κομπάζων ἢ ἀπειλῶν": ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "δηλῶ τι ἐπισήμως", τότε ἴσως εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. stāuti, stavatē=ἐπαινεῖ, ἐξυμνεῖ (*στεῦτο* κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *steus-to, εἶτα *στεῦται*).

στέφω "θέτω τι γύρω ἢ πέριξ ὡς στέφανον, περιβάλλω, περικλείω, περικυκλώνω, στεφανώνω, ὀτέφω", *στέφος, -ους,* τό, *στέφανος,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, στέφανος, «στεφάνι»", *στεφάνη,* ἡ "ὁ γῦρος (τὸ χεῖλος) τῆς περικεφαλαίας, ἡ περικεφαλαία· γυναικεῖον κόσμημα τῆς κεφαλῆς ὡς τμῆμα τοῦ κεφαλοδέσμου, διάδημα, στέμμα· τὸ χεῖλος κρημνοῦ, ἄκρον τοῦ τείχους", *στεφανόω* "θέτω τι πέριξ τινὸς ὡς στέφανον, περικλείω, στεφανώνω": συγγ. τῷ νεοπερσ. tāj=στέμμα, βασιλικὸν διάδημα· ρ *stegʷh-.

στῆθος, -εος καὶ **-ους,** τὸ "τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ θώρακος, στῆθος, σαρκῶδες μέρος τῆς παλάμης τῆς χειρός, τοῦ ποδὸς τὸ ἄνωθεν προέχον μέρος τὸ πρὸς τὴν κνήμην, ὁ σωρὸς ἔχων σχῆμα στήθους ἐκ συσσωρεύσεως ἄμμου ἢ χώματος παρὰ ποταμὸν ἢ παρὰ τὴν θάλασσαν· τὸ στῆθος ὡς ἕδρα τῶν συναισθημάτων, ὡς ἕδρα τῆς φωνῆς, τῆς πνοῆς καὶ τῆς καρδίας": συγγ. τοῖς: *στήνιον* "στῆθος" Ἡσύχ. (*στήνια,* τὰ "ἡ ἐν Ἀθήναις τελουμένη ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος"), ἀρχ. ἰνδ. stánaḥ=θηλή, μαστός, γυναικεῖον στῆθος, ἀβεστ. fštāna-=ὡσ. (*pstāna-), ἀρμ. stin=ὡσ. (*stēno-). ΙΕ *(p)stēn-· προσέτι *spen- ἐν τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. speni=θηλή, μαστός, ἀγγλοσαξ. spane=μαστὸς (νεογερμ. Spanferkel=χοιρίδιον «βυζανιάρικο»), ἀρχ. ἰρλ. sine =θηλή, λιθ. spenỹs=θηλή· ἡ πρὸ τοῦ φάρυγγος σταφυλὴ τοῦ στόματος.

στήλη, λεσβ.-θεσσ. **στάλλα**, δωρ. **στάλᾱ**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, στήλη, κίων, «κολόνα», ὄρθιος λίθος" (> λυκ. sttala) : ἐκ τοῦ **σταλ-νᾱ* (IE *stḷ-nā), πβ. ἀρχ. γερμ. stollo=στήριγμα, ὑπόβαθρον, στῦλος, παραστὰς (νεογερμ. Stolle, Stollen=εἶδος πλακοῦντος, ὑπόνομος), μεταπτ. β. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stalli-, stallr =ὑπόβαθρον. Βλ. *στελεά* (μετὰ πλειόνων).

στήμων, -ονος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ στήμων, τὸ «στημόνι» τοῦ ἀρχαίου ἱστοῦ («ἀργαλειοῦ»), νῆμα, ἡ κλωστή" : συγγ. τῷ λατ. stāmen, -inis οὐδ.=ὡσ. πβ. διὰ τὴν σημ. *ἱστός*, ὁ "ἡ δοκὸς τοῦ «ἀργαλειοῦ», ὁ «ἀργαλειός»· στήμων εἰς τὸν ἱστὸν προσηρμοσμένος, τὸ ὕφασμα", λεττ. stāvi=ὁ ἱστός, «ἀργαλειός»· κατὰ τὸν τύπον (ἐκτὸς τοῦ *στάμνος*, ὃ ἰδὲ) ἀρχ. ἰνδ. sthā́man- οὐδ. =τόπος διαμονῆς, δύναμις, γοτθ. stōma=ὑπόστασις, βάσις, ὕλη, λιθ. stōmuō =ἀνάστημα (προσέτι stuomuō, πβ. *στῶμιξ* "δοκὶς ξυλίνη" Ἡσύχ.), ρωσ. διαλ. stamiks=εἶδος ξυλίνου κίονος.

στηρίζω (μέλλ. **στηρίξω**) "ὅ,τι καὶ νῦν, στηρίζω ἀσφαλῶς, καθιστῶ τι δι' ὑποστηρίγματος στερεόν, στήνω ὄρθιον, τοποθετῶ, ὑποστηρίζω· μέσ. στηρίζομαι, τοποθετοῦμαι στερεῶς, ἵσταμαι στερεῶς ἢ εὐσταθῶς", *στήριγμα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, στήριγμα, ὑποστήριγμα", *στῆριγξ, -ιγγος*, ἡ "ὑποστήριγμα, ἀντέρεισμα", *στῆρα* "τὰ λίθινα πρόθυρα" Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς : *στερεός*, 2 *στεῖρα*· πβ. *σκηρίπτω*.

στῖᾰ, ἡ, **στῖον**, τὸ "μικρὸς λίθος", *πολύστῑος* "ὁ ἔχων πολλοὺς μικροὺς λίθους, πετρώδης" : συγγ. τῷ *στέᾱρ*· ρ. *stāi̯-, *stī-· πβ. *στίλη*.

στιβαρός, στιβάς, στίβη, βλ. *στείβω*.

στίβι, στίμμι, τό, **στίμμις, -ιδος** καὶ **-εως**, ἡ "ἀντιμόνιον μετὰ θείου, μελανόν τι χρῶμα, δι' οὗ αἱ γυναῖκες ἔβαπτον τὰ βλέφαρα" : δάνειον ἐκ τοῦ αἰγυπτ. sṭm, δημῶδ. sṭim.

στιγεύς, στίγμα, στιγματίας, στιγμή, βλ. *στίζω*.

στίζω (*στιγjω), μέλλ. **στίξω** "*κάμνω στίγμα δι' ὀξέος ὀργάνου*, κεντῶ, κεντρίζω, στίζω, στιγματίζω", *στίγμα*, τὸ "τὸ κέντημα ὀξέος ἐργαλείου, στίγμα, σημεῖον, «σημάδι», κηλίς", *στιγμή*, ἡ "κέντημα, σημεῖον (στίγμα) γενόμενον δι' ὀξέος ὀργάνου, σημεῖον, ὡς σημεῖον στίξεως, ἡ τελεία", *στιγμός*, ὁ "κέντημα, κέντησις", *στιγματίᾱς, -ου*, ὁ, *στίγων, -ωνος*, ὁ "ὁ φέρων στίγματα διὰ καυτηριασμοῦ, ἐστιγμένος κακοῦργος, δραπέτης δοῦλος", *στιγεύς, -έως*, ὁ "ὁ ποιῶν στίγματα, στίζων διὰ καυτηριασμοῦ", *στικτὸς* "ποικίλος (κυρ. ἐστιγμένος)" : συγγ. τοῖς : λατ. īnstīgō=κεντῶ, κεντρίζω, παροξύνω, παρορμῶ, īnstinguō=ἐρεθίζω, παρορμῶ, distinguo=διακρίνω· τακτοποιῶ, κοσμῶ, γοτθ. stiks, ἀρχ. γερμ. stih=κέντημα, κέντρισμα, σημεῖον, στιγμή, sticchen, νεογερμ. sticken=κεντεῖν, ἀρχ. γερμ. stehhan (νεογερμ. stechen)=κεντεῖν, κεντρίζειν, stahhula=κέντρον, «κεντρί», ἄκανθα, λιθ. stingù, stìgti=διαμένειν ἡσύχως ἔν τινι τόπῳ (κυρ. προσκολλᾶσθαι εἴς τι)· ἄνευ τοῦ s- : ἀρχ. ἰνδ. té̄jatē=εἶναι ὀξύς, ὀξύνει, tējáyati=ὀξύνει, té̄jas- οὐδ.=ὀξύτης, λάμψις, tiktáḥ=ὀξύς, ἀρχ. περσ. tigra-=ὀξύς, ἀρχ. γερμ. distil, νεογερμ. Distel=εἶδος ἀκάνθης· ρ. *(s)teig-=κεντεῖν, κεντρίζειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *stei- *sti-, ἐν τοῖς : λατ. stilus ἀρσ.=ὀξὺς πάσσαλος, «στειλιάρι», καυλός, «κοτσάνι» (*sti-lo-), sti-mu-lus ἀρσ.=κέντρον, «κεντρί», ἄκανθα.

στίλβω "ὅ,τι καὶ νῦν, στίλβω, λάμπω, ἀκτινοβολῶ", *στίλβη*, ἡ "λάμψις", *στιλπνός* "ὅ,τι καὶ νῦν, στιλπνός, λαμπρός, λάμπων, ἀκτινοβολῶν" : ἴσως εἶναι συγγ. τοῖς: ἰρλ. sell=ὀφθαλμός, sellaim=βλέπω πρός τι, παρατηρῶ, κυμβρ. ἀπρφ. syllu=θεᾶσθαι (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *stilpn-).

στίλη, ἡ "σταγών, «στάλα»" : ἐκ τοῦ *stį-lā, συγγ. τοῖς: λατ. stiria θηλ.= παγεῖσα σταγών, πῆγμα κρυστάλλου, ὑποκορ. stilla θηλ.=σταγὼν (*stīr[e]lā), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stīra=εἶναι εἰς κατάστασιν νάρκης, βλέπειν ἀγρίως, ὑποβλέπειν (νεογερμ. Stier=ταῦρος, stier=ἀτενής, stieren=βλέπειν ἀγρίως), λιθ. stýros ākys=ἀτενῆ βλέμματα, styrsiù, stýrti=ἀποναρκοῦσθαι, stýrau, -oti=ἵστασθαι ἀκάμπτως.

στίμμι, στίμμις, βλ. *στίβι*.

στιπτὸς "πεπατημένος, συμπεπιεσμένος, στερεός, σκληρός", βλ. *στείβω*.

στῖφος, -εος καὶ -ους, τὸ "πλῆθος πυκνῶς συνηθροισμένον, σῶμα ἀνδρῶν ἐν πυκνῇ παρατάξει, στῖφος", *στιφρός* "πυκνός, συμπεπυκνωμένος· στερεός, ἰσχυρός", βλ. *στείβω*.

στίχος, ὁ "σειρά, γραμμή, «ἀράδα», στίχος, τάξις", βλ. *στείχω*.

στλεγγίς, -ίδος, ἡ (σπανιώτ. **στελγίς, στρεγγίς, στεργίς** κ.τ.τ.) "εἶδος ξύστρας («ξυστρί»), διὰ τῆς ὁποίας ἀπέξεον τὸ ἔλαιον μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἀπὸ τοῦ δέρματος εἰς τὸ λουτρὸν ἢ μετὰ τὰς ἀσκήσεις· εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ στλεγγὶς ὡς βραβεῖον", *στλέγγισμα* (καὶ *στέλγ-*), τὸ "τὸ ἔλαιον καὶ ὁ ρύπος, τὰ ἀποξέσματα διὰ τῆς στλεγγίδος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

στοά, στοιά (παρ' Ἀριστοφ.), αἰολ. **στωΐα**, ἡ "ἐστεγασμένος τόπος μετὰ κιόνων, ὑπόστεγος περίπατος, κιονοστοιχία, στοά· ἀποθήκη τροφίμων, δικαστήριον, ἔνθα ἥδρευεν ὁ ἄρχων βασιλεύς· παράπηγμα ἐστεγασμένον πρὸς προφύλαξιν τῶν πολιορκούντων", *στωΐδιον*, τὸ "ἡ μικρὰ στοά", *στωϊκός* "ὁ ἀνήκων εἰς στοάν, ὁμοιάζων πρὸς στοάν· ὡς οὐσ. ὁ ἐκ τῆς στοᾶς, στωικὸς φιλόσοφος", *πρόστῳον* (*-στοον*), τὸ "τὸ πρὸ τῆς στοᾶς μέρος οἰκοδομήματος" : ἐκ τοῦ *στωϜ-ιᾱ "σειρὰ κιόνων", ἔκ τινος *στωϜ-ός "κίων". IE *st(h)ōu-, *st(h)āu-, *st(h)ū-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. sthūṇā θηλ.=κίων, ἑλλ. *στῦλος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, στῦλος, κίων κ.τ.λ." (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *σταυρός*)· καὶ μετὰ τοῦ ō β. ἐν τῷ *στῶμιξ* (βλ. ἐν λ. *στήμων*).

στοβάζω, στοβέω, στόβος, βλ. *στέμβω*.

στοιβάζω, στοιβή, βλ. *στείβω*.

στοιχεῖον, στοῖχος, βλ. *στείχω*.

στολή, στολίζω, στολμός, βλ. *στέλλω*.

στόλακρος (παρὰ Γραμμ.) : συγγ. τῷ λατ. cal-vus=φαλακρός, γυμνὸς κ.τ.λ. (βλ. Fr. Specht, Glotta 31, 1951, 128).

στόμα (αἰολ. **στύμα**), **-ατος**, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ στόμα· στόμιον (αἱ ἐκβολαὶ) τοῦ ποταμοῦ, ἡ ἔξοδος, εἴσοδος· τὸ ἄκρον, ἡ κορυφή, αἰχμή, ἀκμὴ (κόψις) τοῦ ξίφους· μέτωπον, πρόσωπον", *στομόω* "κλείω τὸ στόμα, ἐμφράττω, στομώνω· σχηματίζω ἄνοιγμα· ὀξύνω, σκληρύνω", *στόμωμα*, τὸ "στόμιον· τὸ ὀξυνθέν, ἀκονηθέν, σκληρότης" : συγγ. τοῖς: ἀβεστ. staman- οὐδ.=στόμα σκύλου, χεττ. štamar=στόμα, κυμβρ. safn=σιαγών, κορν. stefenic=οὐρανίσκος, ἴσως καὶ γοτθ. stibna, ἀρχ. γερμ. stimna, νεογερμ. Stimme =φωνή. Πβ. *στόμαχος, στωμύλος*.

στόμαχος, ὁ "ὁ λαιμός, φάρυγξ· τὸ στόμιον τῆς οὐροδόχου κύστεως, τῆς μήτρας· τὸ στόμιον (ἄνοιγμα) τοῦ στομάχου, ὁ στόμαχος" : συγγ. τῷ *στόμα*· τὸ -αχο- ἐκ τοῦ ΙΕ *-ņgho- ἢ *-ņkho.

στόμφος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, στόμφος", βλ. *στέμβω*.

στοναχή, στονόεις, στόνος, βλ. *στένω*.

στόνυξ, -υχος, ὁ "ὀξεῖα αἰχμή (ἀκωκή), ὀξὺ ἄκρον (λίθου, βράχου), τὰ ἄκρα τῶν ὀνύχων, τὸ κέντρον ἰχθύος· ἐν τῷ πληθ. ψαλίς, μαχαίριον"(πβ. *στόνυξι* "κέρασι" Ἡσύχ.) : ἐκ τοῦ *stonugh- (κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ *stonghu- ;), συγγ. τῷ *στάχυς*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ στάχυς" (*stņgh-, ὅ ἰδέ).

στορέννυμι, στορεστής, στορεύς, βλ. *στόρνῦμι*.

στόρθυξ, -υγγος, ὁ (ἡ) "ὀξὺ ἄκρον, αἰχμή, ἀκωκή· τὸ «δόντι» τοῦ κέρατος τῆς ἐλάφου, ὁ χαυλιόδους τοῦ ἀγριοχοίρου, ἡ ἄκρα ἢ γλῶσσα γῆς· κόσμημα κόμης", *στόρθη* "τὸ ὀξὺ τοῦ δόρατος καὶ ἐπιδορατίς" Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ *stordh- συγγ. τοῖς : ἀρμ. sterǰ=ἄγονος ἄκαρπος (*sterdhjo-, βλ. 1 *στεῖρα*), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stirðr=ἄκαμπτος (ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ *ster-to-)· πβ. *sterd- ἐν τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stertr=οὐρὰ πτηνοῦ, ἀρχ. γερμ. sterz=οὐρὰ (νεογερμ. Sterz=ὡσ.), μσν. γερμ. stürzel=ὁ καυλός, τὸ «κοτσάνι» κ.τ.λ. (πβ. καὶ *τόρθῦλον*, τὸ "κορυμβοφόρον τι φυτόν").

στόρνῦμι, στορέννῦμι (νεώτ. σχηματισμὸς κατὰ τὸν ἀόρ. **ἐστόρεσα,** πρκ. **ἐστόρεσμαι**), μεθομ. **στρώννῦμι** (κατὰ τὸ **στρῶσαι,** πβ. *ζώννῦμι* : *ζῶσαι*), μτγν. **στρωννύω** (πρκ. αἰολ. **ἐστόρωται**) "στρώνω, ἁπλώνω, καταστρώνω· ἐξαπλώνω, ἐκτείνω, ἰσοπεδώνω, ἐξομαλύνω τὴν ἐπιφάνειαν· καταπραΰνω, καθησυχάζω· καταβάλλω εἰς τὸ ἔδαφος, καταρρίπτω, νικῶ", ρημ. ἐπίθ. *στρωτός* "ἐξηπλωμένος, ἐκτεταμένος, ἐστρωμένος", *στρῶμα*, τὸ "πᾶν τὸ ἐξαπλούμενον, πᾶν ὅ,τι στρώνεται, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κοιμᾶται ἢ κάθηταί τις, «στρωσίδι», στρωμνή, κοίτη, τάπης, κάλυμμα, σκέπασμα· ἐν τῷ πληθ. στρώματα, σκεπάσματα τῆς κλίνης, ἢ καὶ ἀνακλίντρων πρὸς δεῖπνον", *στρωμνή*, ἡ "ἐστρωμένη κλίνη, κλίνη, ἀνάκλιντρον, στρωμνή, στρῶμα, σκεπάσματα", *στορεύς, -έως*, ὁ "ὁ καταστρώνων, σκεπάζων, καταπραΰνων· ὕλη διὰ τῆς τριβῆς τῆς ὁποίας παράγεται πῦρ", *στορεστής*, ὁ "ὁ καταστρώνων, καταπραΰνων" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. stṛṇā́ti, stṛṇóti, νεώτ. starati=σπείρει, πασπαλίζει, στρώνει, καταρρίπτει, μτχ. stṛtáh, stīrṇáh=ἐπεκτεταμένος, ἐξηπλωμένος, stárīman- οὐδ.=ἐπέκτασις, διασπορά, ἀλβ. štriń=ἐπεκτείνει (*stṛnjō), λατ. sternō, strāvī, strātum, -ere=στρώνω, ἐξαπλώνω, καταβάλλω, καταρρίπτω, strāmen οὐδ.=ἀχυρόστρωμα, χορτόστρωμα, strāgēs θηλ.=κατάπτωσις, ἀνατροπή, ἐρήμωσις, καταστροφή, ἀρχ. ἰρλ. sernim=ἐπεκτείνω, μσν. ἰρλ. srath=ἀκτή, παραλία, αἰγιαλός, ὄχθη, πεδιάς, κυμβρ. sarn=λατ. strātum, pavīmentum, ἀρχ. γερμ. stirna, νεογερμ. Stirne=μέτωπον (βλ. *στέρνον*), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. pro-stьro, strěti=ἐξαπλώνειν, ἐπεκτείνειν· ρ. *ster-=ἐξαπλώνειν, ἐπεκτείνειν· πβ. *streu- ἐν τοῖς : λατ. struō, -ere=ἐπισωρεύω, γοτθ. straujan, ἀρχ. γερμ. strewen=διασπείρειν, στρώνειν κ.τ.λ. Πβ. *στέρνον*, *στρατός*.

στορχάζω "κατακλείω, συγκλείω" (Ἡσύχ.) : βλ. *στερεός*, πβ. *ταρχύω*.

στόχος, ὁ "σκοπός, «σημάδι», στόχος· εἰκασία, στοχασμός", *στοχάζομαι* "σκοπεύω τι, «σημαδεύω», πυροβολῶ, ζητῶ νὰ ἐπιτύχω τι, ἐπιδιώκω, εἰκάζω,

μαντεύω τι", *στοχασμός,* ὁ "εἰκασία, προσπάθεια", *στόχασμα,* τὸ "βέλος ἢ ἀκόντιον ῥιπτόμενον ἐναντίον στόχου τινός", *στοχαστικὸς* "ἐπιτήδειος (ἱκανὸς) εἰς τὸ νὰ σκοπεύῃ (ἐπιτυγχάνῃ), ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ εἰκάζῃ (συμπεραίνῃ), διορατικός, εὐφυής, ἐπιτυχής" : συγγ. τοῖς : σουηδ. stagg=σκληρὸν καὶ ἀκανθῶδες χόρτον, διαλ. εἶδος ἰχθύος τρώγοντος φύκη, ἴσως καὶ πρωσσ.-λιθ. stegè=εἶδος ἰχθύος τρώγοντος φύκη· ρ. *stegh-, μετ' ἐρρίνου *stengh-, βλ. *στάχυς, στόνυξ.*

στρεβὸς "διεστραμμένος, ἐστρεβλωμένος, λοξός, στραβός", βλ. *στρεβλός.*

στράγξ, γεν. **στραγγός,** ἡ "τὸ διὰ στραγγίσεως (πιέσεως ἢ ἐκθλίψεως) λαμβανόμενον, ἡ σταγών", *στραγγὸς* "συνεστραμμένος, διεστραμμένος, στρεβλός", *στραγγεύομαι* "συστρέφομαι, συμπιέζομαι, βραδύνω, βραδυπορῶ, χρονοτριβῶ", *στραγγάλη,* ἡ, *στραγγαλίς, -ίδος,* ἡ "σχοινίον, ἀγχόνη, βρόχος", *στραγγαλάω, -εύω, -ίζω, -όω* (> λατ. strangulō) "δι' ἀγχόνης πνίγω, ἀπαγχονίζω, στραγγαλίζω", *στρογγύλος* (ἐκ τοῦ *στραγγ-) "περιεστραμμένος, «στριμμένος», στρογγύλος, στρογγυλός, κυκλοτερής, σφαιρικός" : συγγ. τοῖς : μσν. ἰρλ. srengim=ἕλκω, σύρω, «τραβῶ», λεττ. stringu, stringt=γίνεσθαι ἀλύγιστον (ἄκαμπτον), ἀποξηραίνεσθαι (κυρ. σημαίνει μᾶλλον "συστέλλεσθαι"), ἴσως καὶ λατ. stringō=σφίγγω, συσφίγγω· ρ. *streng-=ἄκαμπτος, τεταμένος, περιωρισμένος, «στενεμένος»· πβ. ρ. *strenk- ἐν τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. strengr, ἀρχ. γερμ. stranc=ταινία, σχοινίον, καλώδιον (νεογερμ. Strang =ὡσ.), strengi=ὀξύς, δυνατός, σκληρὸς (νεογερμ. streng=αὐστηρὸς) κ.τ.λ.

στράπτω (καὶ **ἀστράπτω**) "ἐκπέμπω ἀστραπάς, ἀστράπτω, «ἀστράφτω»" : συγγ. τῷ *ἀστραπὴ* (ὃ ἰδέ).

στρατός, αἰολ. **στρότος,** βοιωτ. **στροτός,** ὁ "ὁμάς, ὅμιλος, τάξις λαοῦ (πβ. κρητ. *σταρτὸς* "ὑποδιαίρεσις τῆς φυλῆς", ἴσως "gens")· στρατός, στράτευμα, δύναμις στρατιωτική· στρατόπεδον" : IE *stṛtós=ἀρχ. ἰνδ. stṛtáḥ=ἐξηπλωμένος, ἐπεκτεταμένος, μτχ. τῆς Aṇit βάσεως *ster-=ἐξαπλώνειν, ἐπεκτείνειν (βλ. *στόρνῡμι*).—'Εκ τούτου : *στρατιᾱ́,* ἰων. *-ή,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, στρατιά, στρατός· ἐκστρατεία", *στρατείᾱ,* ἰων. *-ηΐη,* ἡ "ἐκστρατεία", *στρατεύω* "εἶμαι στρατιώτης, ὑπηρετῶ εἰς τὸν στρατόν, ἐκστρατεύω", ὁμ. *στρατάομαι* (πρτ. *ἐστρατόωντο* 'Ιλ. Γ 187) "εὑρίσκομαι ἐστρατοπεδευμένος", *στρατιώτης, -ου,* ὁ "πολίτης ὑπηρετῶν εἰς τὸν στρατόν, στρατιώτης", *στρατό-πεδον,* τὸ "ἔδαφος (τόπος), ὅπου ἐγκαθίσταται ὁ στρατός, στρατόπεδον· στράτευμα, στρατός".

στρεβλὸς "συνεστραμμένος, διεστραμμένος, κυρτός, καμπύλος, λοξός, στραβός, πανοῦργος", *στρεβλόω* "συστρέφω, ἐκτείνω, «τεντώνω», στρεβλώνω, βασανίζω", *στρέβλη,* ἡ "ὄργανον κατάλληλον πρὸς στρέβλωσιν (συστροφήν, περιστροφήν), στροφεῖον, τροχός, ὄργανον βασανιστήριον", *στρόβος,* ὁ "συστροφή, κυκλοτερὴς περιστροφή, δίνη, τμῆμα ἐπὶ τῆς δερματίνης ζώνης", *στρόβῑλος,* ὁ "πᾶν τὸ συνεστραμμένον, περιστρεφόμενον, ῥόμβος, «σβούρα», δίνη, στρόβιλος, ἀνεμοστρόβιλος, κῶνος τῆς πίτυος, «κουκκουνάρα»", *στροβῑλὸς* "συνεστραμμένος, περιστρεφόμενος κυκλοτερῶς", *στροβέω* "περιστρέφω, συστρέφω, ἐνοχλῶ, ἀνησυχῶ, δυσαρεστῶ", *στρόμβος,* ὁ "σῶμα κυκλοτερές, «σβούρα», ἀνεμοστρόβιλος, κῶνος τῆς πίτυος, «κουκκουνάρα», ἄτρακτος", *στραβὸς* "διεστραμμένος, ἐστρεβλωμένος, λοξός, στραβός" (*stṛb-),

στράβων, -ωνος, ὁ "διεστραμμένος, λοξῶς βλέπων, «ἀλλήθωρος»" (> λατ. strabus, strambus, strabō· πβ. κύρ. ὀν. *Στράβων, Στράβαξ*), *στράβηλος*, ὁ (ἡ) "ὁ κοχλίας", ἀ-*στραβής* "ὁ μὴ στρεφόμενος ἢ μὴ ἐστραμμένος, εὐθύς, ἀλύγιστος, ἀδιάσειστος" (προσέτι ἴσως καί: *ἀστράβη*, ἡ "ἐπίσαγμα, σάγμα, «σαμάρι»", *ἀστραβεύω* "ἐπ' ἀστράβης ὀχοῦμαι, ὀχοῦμαι ἐπὶ ὑποζυγίου"): ἴσως εἶναι συγγ. τῷ λατ. (ὀμβρ.) strēbula οὐδ. πληθ. = τὸ κρέας ἐπὶ τῶν μηρῶν τῶν σφαγίων· ρ. *streb- = στρέφειν, περιστρέφειν, συστρέφειν· πβ. ρ. *strebh-, βλ. *στρέφω*.

στρέμμα, στρεπτικός, στρεπτός, βλ. *στρέφω*.

στρεύγομαι (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "ἐξαντλοῦμαι, χάνω τὰς δυνάμεις μου, φθίνω", *στρευγεδών, -όνος*, ἡ "στενοχωρία, θλῖψις": ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "κατατρίβεσθαι, καταπονεῖσθαι", τότε εἶναι συγγ., τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. strjūka = τρίβειν, ἐπιψαύειν, θωπεύειν, λειαίνειν, ὁμαλύνειν, λεττ. strūgains = ὁ ἔχων ραβδώσεις, ραβδωτός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. stružo, stregati = ξύνειν, ψαλιδίζειν, περικόπτειν, «κουρεύειν»· ἄνευ τοῦ s- ἀρχ. ἰρλ. trōg = ἄθλιος, ἐλεεινός). Ἡ ρ. *streu-g- (πβ. *strei-g-, βλ. 2 *στρίγξ*) μᾶλλον εἶναι ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *streu- = ἐπεκτείνειν, ἁπλώνειν, βλ. *στόρνυμι*.

στρέφω (πρκ. **ἔστροφα,** παθ. πρκ. **ἔστραμμαι**) "ὅ,τι καὶ νῦν, στρέφω, «στρίβω», γυρίζω, λυγίζω· ἀμτβ. περιστρέφομαι· μέσ. καὶ παθ. στρέφομαι, περιφέρομαι τῇδε κἀκεῖσε, προσκολλῶμαι, προσάπτομαι, πειρῶμαι νὰ ἐξαπατήσω τινά, προσπαθῶ νὰ ὑπεκφύγω", *στρέψις, -εως*, ἡ "στροφή, στρέψις, περιστροφή, συστροφή", *στρέμμα*, τὸ "τὸ συνεστραμμένον (ἐξηρθρωμένον), ἐξάρθρωσις, «στραμπούλισμα»", *στρεπτικός* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς στροφήν", *στρεπτικόν*, τὸ "μέρος τῆς ὑφαντικῆς", *στρεπτός* "ὁ εὐκόλως στρεφόμενος, εὔκαμπτος, πλεκτός, εὔστροφος, κεκαμμένος, κυρτός", *στρεπτός*, ὁ "περιλαίμιον, περιδέραιον, κόσμημα τοῦ λαιμοῦ", *στροφή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, στροφή, περιστροφή, συστροφή, ἑλιγμός, τέχνασμα χρησιμοποιούμενον ἐν πολέμῳ πρὸς ἐξαπάτησιν τοῦ ἀντιπάλου", *στρόφος*, ὁ "συνεστραμμένος ἱμάς, ζώνη, «φασκιά», σχοινίον, συστροφὴ τῶν ἐντέρων, κωλικόπονος", *στρόφιγξ, -ιγγος*, ὁ (ἡ) "ὁ ἄξων, περὶ τὸν ὁποῖον στρέφεταί τι, τὸ σημεῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιστρέφεταί τι, ἡ στρόφιγξ, τὸ πῶμα σωλῆνος ὕδατος, ἡ «κάνουλα βαρελιοῦ», δίνη· μτφρ. εὐχέρεια (ἐπὶ γλώσσης)· ἐν τῷ πληθ. μοχλίσκοι στρεφόμενοι ἐντὸς θηκῶν (κοιλοτήτων) ἀκινήτων εἰς τὸ ἄνω καὶ κάτω μέρος τῆς θύρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων αὕτη ἐστρέφετο· οἱ σπόνδυλοι, θεωρούμενοι ὡς στρόφιγγες, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὸ σῶμα στηριζόμενον κινεῖται", *στροφάλιγξ, -ιγγος*, ἡ "δίνη, περιστροφή, στρόβιλος· καμπή· στρόφιγξ θύρας", *στροφεύς, -έως*, ὁ "σπόνδυλος, θήκη, ἐν ᾗ περιστρέφεται ἡ στρόφιγξ τῆς θύρας", *στροφαλίζω* "στρέφω, γυρίζω", *στρωφάω* "στρέφω συνεχῶς· μέσ. περιστρέφομαι, ἐπισκέπτομαι διαφόρους πόλεις καὶ μένω ἐν αὐταῖς, διαμένω, κατοικῶ": IE *strebh-, προσέτι *streb-, βλ. *στρεβλός*.

στρηνής, -ές καὶ **στρηνὸς** "αὐστηρός, σκληρός, ὀξύς, τραχύς, δυσάρεστος, ἰσχυρός", *στρῆνος*, ὁ, *στρῆνος, -εος* καὶ *-ους*, τὸ "δύναμις, ἀλαζονεία, ὑπερηφάνεια, σφοδρὰ ἐπιθυμία, πόθος", *στρηνό-φωνος* "ὁ ἔχων τραχεῖαν ἢ ὀξεῖαν φωνήν" (*στρηνύζω* "φωνάζω τραχέως"), *στρηνιάω* "εἶμαι ἀλαζών, κομπάζω, ὑπερηφανεύομαι, ἀσωτεύω, ἀκολασταίνω": συγγ. τοῖς: λατ.

strē-nuus=φιλόπονος, φίλεργος, δραστήριος, ἰσχυρός, κυμβρ. trīn θηλ.=μόχθος, ἀγὼν (*[s]trēnā), ἀγγλοσαξ. stierne=σοβαρός, σκληρός, αὐστηρός, λεττ. starīgs=φίλεργος, δραστήριος, ἐπιμελής, ρωσ. staráťsja=καταπονεῖσθαι, μοχθεῖν, μετὰ τοῦ d(h) ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. strada=σκληρὰ ἐργασία, μόχθος· ρ. *sterē(i)-=ἐργάζεσθαι ἐντατικῶς, ἀσχολεῖσθαι δραστηρίως, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ster-, βλ. *στερεός*.

1 **στρίγξ,** γεν. **στριγγός,** ἡ (καὶ **στρίξ, στλίξ,** πβ. **στρίγλος** 'Ησύχ.) "νυκτερινόν τι πτηνόν": συγγ. τοῖς: λατ. strīx, strigis θηλ.=«μποῦφος», νυκτοκόραξ, striga θηλ.=μάγισσα, «στρίγγλα», ἑλλ. *τρίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τρίζω" (ὅ ἰδέ). 'Ηχομιμ. ρ. *(s)trīg-, προσέτι *strīd(h)- ἐν τῷ λατ. strīdeō=συρίζω, τρίζω.

2 **στρίγξ,** γεν. **στριγγός,** ἡ "σειρά, στίχος": συγγ. τοῖς: λατ. striga θηλ.=ἡ γραμμή, ὁ στίχος, ἡ σειρά, τὴν ὁποίαν σχηματίζει τὸ θεριζόμενον χόρτον, σειρὰ σκηνῶν, ἡ κατὰ τὴν ἄροσιν σχηματιζομένη αὖλαξ, «αὐλακιά», strigōsus=ἰσχνός, λεπτός, ἀδύνατος, ἄσαρκος, stria (*strigiā;) θηλ.=αὖλαξ, πτυχή, stringō, -ere=ἀποσπῶ, δέρπω, τρίβω, ἐπιψαύω, strigilis θηλ.=στλεγγίς, ξύστρα (> νεογερμ. Striegel=ὡσ.), ἀρχ. γερμ. strīhhan (νεογερμ. streichen)=τρίβειν, ἐπιψαύειν, γοτθ. striks=σχοινίον, ἀρχ. γερμ. strih (νεογερμ. Strich)=γραμμή, ταινία, λωρίς, ῥάβδωσις, ἀρχ. πρωσσ. strigli=ἄκανθα, «γαϊδουράγκαθο», ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. strigo, striŝti=ψαλιδίζειν, περικόπτειν, «κουρεύειν»· ρ. *streig- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *st(e)rei- ἐν τῷ ἀρχ. γερμ. strīmo- (νεογερμ. Striemen=μώλωψ) κ.τ.λ.· πβ. *streug-, βλ. *στρεύγομαι*.

στριφνὸς (ἰων.) "σκληρός, τραχύς, σταθερός, στερεός": ΙΕ *str-i-bh- (πβ. *ster-i-bh-=*στέριφος*, *ster-bh- ἐν τῷ *στέρφος*, ὅ ἰδέ): συγγ. τοῖς: μσν. κάτω γερμ. strif, stref=ἄκαμπτος, ἀλύγιστος, τεταμένος, στερεός, μσν. γερμ. streben=ἀνορθοῦσθαι, καταπονεῖσθαι, μοχθεῖν (νεογερμ. streben=προσπαθεῖν, ἐπιδιώκειν), ὁλλ. strijven=προσπαθεῖν, ἐπιδιώκειν, ἐρίζειν.

στροβέω, στρόβῖλος, στρόβος, βλ. *στρεβλός*.

στρογγύλος "ὅ,τι καὶ νῦν, στρογγύλος, στρογγυλός", βλ. *στράγξ*.

στρόμβος, ὁ "στρόβιλος, «σβούρα», ἀνεμοστρόβιλος, σπειροειδὲς ὄστρακον κοχλίου, κοχλίας, ἄτρακτος", βλ. *στρεβλός*.

στρουθός, ἀττ. **στροῦθος,** ὁ, ἡ "μικρὸν πτηνόν, σπουργίτης· ἡ στρουθοκάμηλος (ἀντὶ τούτου χρησιμοποιεῖται ἐπίσης ἡ λ. *στρουθοκάμηλος, ἡ*)· εἶδος βοτάνης" πβ. *στροῦς* "ὁ στροῦθος καὶ τὸ ὄσπριον" 'Ησύχ., *στρούθειος* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς στρουθούς", *στρουθίον*, τὸ ὑποκορ. "ὅ,τι καὶ νῦν, στρουθίον, σπουργίτης": ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ **στρουσθος*, τότε ἴσως εἶναι συγγ. τῷ ΙΕ *tr̥zdos=ἡ κίχλη, «τσίχλα», ὁ «κότσυφας» (λατ. turdus, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þrostr, λιθ. strãzdas, ρωσ. drozd, νεοϊρλ. truid=τὸ «ψαρόνι»)· πβ. τὸ θ. μετὰ τοῦ u ἐν τοῖς: ἀγγλοσαξ. þrysce, ἀρχ. γερμ. drōska=ἡ κίχλη, «τσίχλα», ὁ «κότσυφας», προσέτι ἴσως καὶ τὰ ἔχοντα θ. μετὰ τοῦ n: λατ. sturnus, ἀρχ. γερμ. stara=τὸ «ψαρόνι»· ρ. (*s)ter- (ἠχομιμ.;) μετὰ διαφόρων ἐπεκτάσεων.

στροφάλιγξ, στροφαλίζω, στροφεύς, στρόφιγξ, στρόφος, βλ. *στρέφω*.

στρῦφνὸς "δριμὺς τὴν γεῦσιν, στυφός, στρυφνός, στυπτικός, «ξινός»· σταθερός, αὐστηρός, δύσκαμπτος, τραχύς, δύστροπος", *στρῦφνότης, -ητος, ἡ*

"στρυφνὴ γεῦσις, «στυφάδα»· τραχύτης ὕφους, σκυθρωπὸν ὄν" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. strūben=γίνεσθαι ἄκαμπτον, δυσκίνητον (νεογερμ. sträuben= ἀνορθοῦν), μσν. γερμ. struppe, νεογερμ. Gestrüpp=λόχμη. IE *streubh-, *strūbh- (πβ. παράλληλον *streibh-, βλ. *στριφνός*)· προσέτι *streup-, *strūp- ἐν τῷ λεττ. strupulis=πρέμνον, «κούτσουρο», κοντὸς καὶ χονδρὸς ἄνθρωπος, ἴσως καὶ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. strepetъ=τραχύτης.

στρύχνος (καὶ **τρύχνος**), ὁ, ἡ, **στρύχνη**, ἡ, **στρύχνον**, τὸ "οἰκογένεια φυτῶν, δηλητηριῶδές τι φυτόν, φυτόν τι φέρον καρπὸν ἐδώδιμον" : ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *strug-sno-, ἴσως εἶναι συγγ. τοῖς : μσν. γερμ. strūch (*strūgo-), νεογερμ. Strauch=θάμνος.

στρῶμα, στρωμνή, στρώννῡμι, βλ. *στόρνῡμι*.

στρωφάω "στρέφω (γυρίζω) συνεχῶς", βλ. *στρέφω*.

στυγέω, ἀόρ. **ἐστύγησα** (μεταβιβ. **ἔστυξα** "κατέστησά τι μισητὸν ἢ φρικτόν"), β' **ἔστυγον** "μισῶ, βδελύσσομαι, ἀποστρέφομαι, φοβοῦμαι (κυρ. φρίττω)", *στύγος*, -ους, τὸ "μῖσος, ἀποστροφή, ἀπέχθεια", *στυγερός, στυγνός* "μισητός, ἀπεχθής", *στύξ*, γεν. *στυγός*, ἡ "μισητή, πᾶν τὸ στυγερόν, παγερὸν ψῦχος" (πβ. ὄν. ποτ. *Στύξ*, ἡ), *ψευσί-στυξ*, -υγος, ὁ, ἡ "ὁ μισῶν τὸ ψεῦδος" : συγγ. τῷ ρωσ. istygnutь, stugnutь=πήγνυσθαι ὑπὸ τοῦ ψύχους, παγώνειν· ρ. *stūg-=συμπυκνοῦσθαι, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *st(h)ū-, βλ. *στύω*· πβ. τὸ μετὰ τοῦ d- ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. studъ=ψῦχος.

στῦλος, ὁ "ὑποστήριγμα, στήλη, στῦλος, εἶδος γραφίδος", βλ. *σταυρός*.

στύπος, -εος καὶ **-ους**, τὸ "κορμός, στέλεχος, μίσχος, καυλός", πβ. *στυπάζει* "βροντᾷ. ψοφεῖ. ὠθεῖ" Ἡσύχ. (*ἀποστυπάζω* "«διώχνω μὲ τὸ ξύλο»") : συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. stūfr=κορμός, «κούτσουρο», λεττ. stupe, stups= ὁ κορμὸς τοῦ σαρώθρου, stupas πληθ.=ρίζαι πτερῶν, μικραὶ ράβδοι («βέργες»)· ρ. *(s)teup-=ὠθεῖν, βλ. *τύπτω*.

στύππη, ἡ "τὸ «στουππὶ»" (> λατ. stuppa), *στυππεῖον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, στυππεῖον, «στουππὶ»", *στυππειο-πώλης*, -ου, ὁ, *στύππαξ*, -ᾱκος, ὁ "ὁ πωλῶν σχοινία ἐκ στυππείων, ἔμπορος σχοινίων" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. stūpaḥ ἀρσ.=κορυφή, λόφος, «τούφα» τριχῶν κεφαλῆς, stupāḥ ἀρσ.=κορυφή, λόφος κεφαλῆς, πβ. stú-k-aḥ ἀρσ., stukā θηλ.=βόστρυχος, «πλεξίδα», pṛthu-ṣṭuḥ =ὁ ἔχων πλατὺν βόστρυχον· ρ. *stū-p-=συμπυκνοῦσθαι, σχηματίζειν σφαίρας, ποιεῖν τι σφαιρικὸν (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *st[h]ā-=ἵστασθαι, βλ. *σταυρός*;)· πβ. *stū-bh-, βλ. *στύφω*.

1 **στύραξ, -ακος**, ὁ "τὸ ὀπίσθιον ὀξὺ ἄκρον τοῦ δόρατος", βλ. *σταυρός*.

2 **στύραξ, -ακος**, ἡ (ὁ) "θάμνος ἢ δένδρον, ἐξ οὗ παράγεται ἡδύοσμόν τι ρητινῶδες κόμμι" (> λατ. storax) : μᾶλλον εἶναι λ. ξένη (σημιτ. ;) καὶ κατὰ παρετυμολ. βασίζεται ἐπὶ τοῦ 1 *στύραξ*.

στυφελός, στυφλός "τραχύς, στερεός, σκληρός, αὐστηρός, ἀπάνθρωπος· στυφός, «ξινός»", *στυφελίζω* (γ' ἑν. ἀορ. *στυφέλιξε* Ἰλ. Η 261) "ὠθῶ, «σπρώχνω», διασείω, κλονίζω, κτυπῶ, μεταχειρίζομαί τι κακῶς" : IE *stu-bh-· πβ. *(s)tup- ἐν τῷ λατ. stuprum=αἶσχος, αἰσχύνη κ.τ.λ. (βλ. *τύπτω*), *(s)tud- ἐν τοῖς : ἑλλ. κυρ. ὀν. : *Τυδεύς, Τυνδάρεως*, λατ. tundō=κρούω, κτυπῶ κ.τ.λ.

στῡ́φω "συστέλλω, συμμαζεύω, «στύβω», στύφω", *στῦμμα*, τὸ "τὸ στυπτικόν", *στῦψις*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ στῦψις, «στυφάδα»", *στυπτήριος* "στυπτι-

κός, στυφός", *στυπτικός* "ὁ ἔχων τὴν δύναμιν νὰ στύφῃ, στυπτικός", *στυφὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, στυφός" : βλ. *στύπτη*.

στύω "ποιῶ τι στερεόν, κάμνω τι νὰ σηκωθῇ (νὰ σταθῇ ὄρθιον), τὸ «κορδώνω»", βλ. *σταυρός*.

στωΐα, στωΐδιον, στωϊκός, βλ. *στοά*.

στωμύλος (-η), -ον "λάλος, πολυλόγος, φλύαρος· εὔστομος, εὔγλωττος, εὔφραδής", *στωμύλλω*, συνηθέστ. *στωμύλλομαι* "εἶμαι λάλος, λέγω πολλά, φλυαρῶ· ὁμιλῶ ἐν ἐκτάσει", *στωμυλία* (ἰων. -η), ἡ "πολυλογία, φλυαρία", *στώμυλμα*, τὸ "φλυαρία· λάλος, φλύαρος (ἐπὶ προσώπων)" : μᾶλλον εἶναι ἐκτετ. β. τοῦ *στόμα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ στόμα" (ὃ ἰδέ· πβ. ἀρχ. ἰνδ. stāmúḥ, ἂν σημαίνῃ "ὁ ἠχῶν, ἀναστενάζων").

σὺ (τὸ σ- προέρχεται ἐκ τῶν πλαγίων πτώσεων, ἔνθα τὸ σ- ἐκ τοῦ *tu-), δωρ. **τὺ** (βοιωτ. **τούν,** ὁμ. **τύνη,** λακ. **τούνη** μᾶλλον κατὰ τὰ *ἐγώ-ν, ἐγώ-νη*) "ὅ,τι καὶ νῦν, σύ, «ἐσύ»" : ΙΕ *tū ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tú, tū ἐπιτατ. μορίῳ, ἀβεστ. tū (ἐγκλιτ.)=σύ (ἔτι δὲ ἀρ. *tuu̯ám κατὰ τὸ ἀρχ. ἰνδ. ahám ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tuvám, tvam, ἀβεστ. tvə̄m, ἀρχ. περσ. tuvam), ἀρμ. du, ἀλβ. ti (*tū), λατ. tū, ἀρχ. ἰρλ. tū, tu-ssu, γοτθ. þu, ἀρχ. γερμ. dū, du, νεογερμ. du, λιθ. tù, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ty. — Αἰτ. ὁμ., ἰων., ἀττ., λεσβ. *σέ* (*τϜέ), δωρ. *τὲ* (*te) καὶ *τὺ* (ἀρχ. ὀνομ.· βοιωτ. *τίν*). — Γεν. ὁμ. *σεῖο* (*τϜεῖο), *σέο, σεῦ*, ἀττ. *σοῦ*, δωρ. *τέο, τεῦ, τίω*, ἐπίσης *τέος, τεῦς, τίως*. — Δοτ. *σοὶ* (*τϜοι=ἀρχ. ἰνδ. tvē), δωρ. *τοί*, ἐγκλιτ. *τοι* (ἀττ. "ἀληθῶς, βεβαίως") = ἀρχ. ἰνδ. tē, πβ. χεττ. -ta, -tu· πβ. δωρ. *τίν*, ὁμ. *τεΐν* (*τεϜιν), ταραντ. *τίνη*. — Κτητ. ΙΕ *tou̯os, *tu̯os : ὁμ., ἰων., ἀττ. *σός*, ὁμ., λεσβ., δωρ. *τεός*, βοιωτ. *τιός* (*τεϜός) "ἰδικός σου", ἀρχ. ἰνδ. tváḥ, ἀλβ. ü-t, λατ. tuus (ἐκ τοῦ *tovos), λιθ. tãvas, πβ. χεττ. -tiš=ἰδικός σου.

συβόσιον, τὸ "ἀγέλη χοίρων", *συβώτης, -ου*, ὁ "ὁ βοσκὸς χοίρων, χοιροβοσκός", βλ. *βόσκω*.

σύδην ἐπίρ. "ταχέως, ὁρμητικῶς, μετὰ σπουδῆς", βλ. *σεύω*.

σύειος "χοίρειος, χοίρινος", βλ. *σῦς*.

συκάμῑνον, τὸ "τὸ συκόμορον, συκάμινον, «μοῦρο»", *συκάμῑνος*, ἡ (ὁ) "ἡ συκομορέα, «μουριά»" : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ. (πβ. ἑβρ. šiqmā=ἡ συκομορέα) ὑποστὰν καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς λ. *σῦκον*.

σῦκον, βοιωτ. **τῦκον,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σῦκον", *συκέα, συκῆ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, συκῆ, «συκιά»", *σύκινος* "ὁ ἐκ συκῆς, ἐκ σύκων κατεσκευασμένος" : ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : λατ. fīcus, -ī (-ūs) θηλ.=ἡ συκῆ, τὸ σῦκον (> ἀρχ. γερμ. fīga, νεογερμ. Feige=σῦκον), ἀρμ. t'uz=σῦκον (*tūgh), δάνεια ἔκ τινος αἰγ. ἢ μικρασιατ. γλώσσης. Βλ. *συκοφάντης*, πβ. *σίκυς*.

συκοφάντης, -ου, ὁ "ὁ ψευδῶς κατηγορῶν, καταγγέλλων ψευδῶς, διαβάλλων, συκοφάντης" (> λατ. sȳcophanta), *συκοφαντέω* "εἶμαι συκοφάντης· κατηγορῶ ψευδῶς, συκοφαντῶ τινα", *συκοφαντία*, ἡ "ψευδὴς κατηγορία, διαβολή, συκοφαντία" : ὡς σημαῖνον "ὁ τὰ σῦκα δεικνύων, φανερώνων τὰ σῦκα" (ἀποτρόπαιος χειρονομία, πβ. ἰταλ. far le fiche), εἶναι συγγ. τῷ *σῦκον*+*φαίνω*.

σῦλον (ἐν χρήσει μόνον κατὰ πληθ.) τὸ "ἡ λεηλασία, λεία", *σύλη*, ἡ (ἐν χρήσει μόνον κατὰ πληθ.) "ἡ λεηλασία, λεία, κατάσχεσις", *συλάω*, ἐπικ. *συ-*

λεύω, ποιητ. διαλ. *συλέω* "ἀφαιρῶ, ἁρπάζω, λεηλατῶ, διαρπάζω" (πβ. πρτ. *ἐ-σύλλα* "ἀφήρει", *ὑλᾶται* "ἐστερήθη. ἀπέθανεν" Ἡσύχ.) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σὺν "ὁμοῦ μετά τινος, ὁμοῦ, «μαζὶ»", βλ. *ξύν*.

συνεοχμός, ὁ "σύνδεσις, σύνδεσμος, ἄρθρωσις, συνοχὴ" (Ἰλ. Ξ 465) : συγγ. τῷ *ἔχω* (πβ. *συνοχή*, ἡ=ὡσ.)· ἀντὶ τοῦ **συνεχμός*, εὑρισκόμενον ἐν τέλει στίχου, κατὰ τὸ *ἔοικα* : *οἶκα* κ.τ.λ.

σύρβα, σύρβη, συρβηνεύς, βλ. *τύρβη*.

σῦριγξ, -ιγγος, ἡ "σωλήν, αὐλός, «φλογέρα» θήκη δόρατος τὸ κοῖλον μέρος στρόφιγγος θύρας· ἡ ὀπὴ ἡ ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ τροχοῦ εὑρισκομένη κ.τ.τ." (> ἀρχ. ἰνδ. suruṅgā, πβ. ἀρμ. sring), *συρίζω*, ἀττ. -ττω, δωρ. -ίσδω, μέλλ. *συρίξομαι* "ὅ,τι καὶ νῦν, συρίζω, «σφυρίζω»", *συριγμός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, συριγμός, «σφύριγμα»", *σύριγμα*, τὸ "ὁ ἦχος σύριγγος, τὸ σύριγμα" : *σῦ-ρ-ιγξ* (διὰ τὸ τέρμα τῆς λέξεως πβ. *φόρμιγξ*) ἐκ τινος **σῦρον* ἢ **σῦρᾱ* "σωλὴν", πβ. ἀρχ. ἰνδ. tūṇah (*t[u̯]ū-l-no-), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tulь=ἡ φαρέτρα, θήκη βελῶν· ριζ. τύπος *t(u̯)ū- ἠφανισμ. β. τοῦ ἐξησθενωμ. *tu̯eu. ἐν τῷ *σαυρωτὴρ* (ὅ ἰδὲ) καὶ ἰσχ. β. *tu̯ō[u]- ἐν τῷ *σωλήν, -ῆνος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σωλήν, «σωλῆνα», ὀχετὸς" (ὅ ἰδέ).

σύριχος, ὁ "πλεκτὸν καλάθιον", *συρίσκος* (καὶ *ὑρίσκος*), ὁ=ὡσ. : ἀβεβ. ἐτυμολ. (διὰ τὸ τέρμα τῆς λέξεως πβ. *ἄρριχος*).

σύρμα, συρμαῖα, συρμός, σύρτης, σύρτις, συρφετός, βλ. *σύρω*.

σύρω (μέλλ. **σύρῶ**) "ὅ,τι καὶ νῦν, σύρω, «σέρνω», ἕλκω, «τραβῶ», σαρώνω, καθαρίζω, πλύνω", *συρμός*, ὁ "πᾶσα κίνησις σαρώνουσα ἢ σύρουσα, κίνησις μακρὰ διὰ τοῦ σύρειν ἢ σύρεσθαι γινομένη, ἡ συρτὴ πορεία τοῦ ὄφεως, τροχιὰ τῶν καταπιπτόντων μετεώρων, ὁ ἔμετος ἢ ἡ ἰατρικὴ κάθαρσις", *συρμαῖᾱ*, ἰων. -η, ἡ "καθαρτικὸν φυτόν, ἐμετικὸν ἢ καθαρτικὸν ποτόν, καθάρσιον", *σύρμα*, τὸ "ἐσθὴς ὑποκριτῶν θεάτρου μετὰ μακρᾶς οὐρᾶς, γυναικεῖον ἔνδυμα μακρόν, σωρὸς ἀχύρων ἢ χόρτων χρησιμευόντων ὡς στρωμνή", *σύρτης, -ου*, ὁ "σχοινίον, δι' οὗ σύρει τις, χαλινός, τροχαλία, περὶ τὴν ὁποίαν γυρίζει τὸ σχοινίον", *σύρτις, -ιδος* (καὶ -εως, ἰων. -ιος), ἡ "ἀμμώδες τέναγος θαλάσσης· σωρὸς ἐπὶ τῆς ἀκτῆς σχηματιζόμενος ἐκ κινουμένης ἄμμου· δίνη" : μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ *su̯rjō, συγγ. τῷ 1 *σαίρω* "καθαρίζω διὰ σαρώθρου, σαρώνω", ἐκ τοῦ *su̯̥rjō· ρ. *su̯er-· πβ. *su̯erbh- ἐν τοῖς : *σύρφος, συρφετός*, ὁ "πᾶν τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου συρόμενον καὶ φερόμενον ἐπὶ τὸ αὐτό, ξηρὰ φύλλα, ἄχυρα, σωρὸς φρυγάνων, «σκουπίδια», ἀνάμεικτον πλῆθος, ὄχλος", *σύρφαξ, -ᾱκος*, ὁ "συρφετός, ἀνάμεικτον πλῆθος, ὄχλος", κυμβρ. chwerfu=συστρέφειν, περιστρέφειν, στρέφειν πρὸς τὰ ὀπίσω, γοτθ. af-, bi-swairban=σπογγίζειν, ἀρχ. γερμ. swerban, swerpan=στροβιλίζειν, συστρέφειν, σπογγίζειν.

σῦς, γεν. **σύός,** ὁ, ἡ "χοῖρος, «γουρούνι», κάπρος" : τοῦτο δὲν πρέπει νὰ χωρίσωμεν ἀπὸ τοῦ τύπου *ὗς*, γεν. *ὑός*=ὡσ. (σῦς εἶναι ὁ ἠχομιμητικῶς διατηρηθεὶς τύπος, ὗς ὁ φωνητικῶς ἀναμενόμενος ;). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *συῆλαι* "τόποι βορβορώδεις" Ἡσύχ.· *συφειός, συφεός, συφός*, ὁ "μάνδρα («στάβλος») χοίρων" (*-φεFιος εἶναι συγγ. τῷ *φύω*, IE *bhū- ;).

σύφαρ, τὸ (ἄκλ.) "τεμάχιον παλαιοῦ καὶ ἐρρυτιδωμένου δέρματος, ἔνδυμα ἢ ὑποκάμισον τοῦ ὄφεως, ἐρρυτιδωμένος (λίαν γεγηρακὼς) ἄνθρωπος" : μᾶλ-

λον=λατ. sūber, -eris οὖδ.=φελλός, δένδρον ἀειθαλὲς σκληρότερον τοῦ πρίνου (τὸ σ- ἐνταῦθα εἶναι δυσερμήνευτον).

συχνὸς "πυκνός, συχνός, πολυάριθμος· ἐπὶ χρόνου, μακρός, ἀδιάκοπος": ἐκ τοῦ *τυκ-σνός· ρ. *tuq-, ἠφανισμ. β. τοῦ *tuĕq-, βλ. σάττω· πβ. σηκός.

σφαδάζω "ὅ,τι καὶ νῦν, σφαδάζω, «σπαρταρῶ», κινοῦμαι σπασμωδικῶς": ἐκ τοῦ *σφῃδ-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. spandatē=σφαδάζει, λακτίζει, spandah=σπασμός, κίνησις· ρ. *sp(h)end- καὶ ἐν τῷ ἑλλ. σφόνδυλος (καὶ σπόνδ-), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σπόνδυλος, τμῆμα τοῦ κιονοκράνου, σπόνδυλος κίονος, κεφαλὴ ἀγκινάρας", ἴσως καὶ ἐν τῷ σφενδόνη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σφενδόνη"· ἄνευ ἐρρίνου: σφεδανός, σφοδρὸς "ὁρμητικός, βίαιος, σφοδρός, δραστήριος, ἔνθερμος, πρόθυμος". ρ. *sp(h)e(n)d-, ἴσως ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *spē(i)-=ἕλκειν, σύρειν, βλ. σπάω.

σφάζω (*σφαγ-jω), ἀττ. **σφάττω** (κατὰ τὸ φράττω), μέλλ. **σφάξω** "ὅ,τι καὶ νῦν, σφάζω, φονεύω", σφαγή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σφαγή, «σφάξιμο», θυσία, φόνος, πληγή, τραῦμα· λάρυγξ, λαιμός", σφάγιος "ὁ σφάζων, φονεύων, θανατηφόρος, ὀλέθριος", σφάγιον, τὸ "τὸ σφαζόμενον πρὸς θυσίαν ζῷον, θῦμα", σφαγεύς, -έως, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σφαγεύς, φονεύς, δολοφόνος": μᾶλλον συγγ. τῷ ἀρμ. spananem=φονεύω· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν. Πβ. φάσγανον.

σφαῖρα, ἰων. **σφαίρη** (*sphṛ-), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σφαῖρα, «τόπι»· οὐράνιος σφαῖρα, ὑδρόγειος σφαῖρα", σφαιρόω "ποιῶ τι σφαιρικὸν (σφαιροειδές), στρογγυλεύω, ἐφοδιάζω τὸ ἄκρον μὲ σφαῖραν ἢ μὲ κομβίον ἀντὶ αἰχμῆς": τοῦτο, ὡς σημαῖνον "τὸ ἀναπηδῶν, ἐκτινασσόμενον", εἶναι συγγ. τῷ σπαίρω "κινοῦμαι σπασμωδικῶς, «σπαρταρῶ», σφαδάζω", ἂν δὲν θεωρηθῇ ἐν πρώτοις συγγ. τῷ σφυρὰς (καὶ σπυρ-), -άδος, ἡ "σφαιρίδιον (κόπρου)", σπύραθος, ὁ (ἡ;) "σφαιρίδιον κόπρου αἰγῶν καὶ προβάτων" (ὁ ἰδέ).

σφάκελος, ὁ "σπασμωδικὴ κίνησις, σπασμός, σφαδασμός, σπασμώδης πόνος, γάγγραινα"; σφακελίζω "πάσχω ἐκ σφακέλου, πάσχω γάγγραιναν, αἰσθάνομαι ἰσχυρὸν πόνον": ἴσως προέρχεται ἐκ τοῦ *sp(h)ək- (ἐπεκτετ. τύπου τοῦ *spē(i)-=ἕλκειν, σύρειν;), συγγ. τῷ νεογερμ. διαλ. spachten=αἰσθάνεσθαι ἔντασιν τῶν φλεβῶν (*sp[h]əg-). Πβ. σφάκος, φάκελος, σφύζω.

σφάκος, ὁ "τὸ φυτὸν ἡ «φασκομηλιά»": ἴσως συγγ. τῷ σφάκελος· ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὰς στυπτικὰς ἰδιότητας τοῦ φυτοῦ.

σφάλαξ, σφαλάσσω, βλ. σπάλαξ.

σφάλλω (μέλλ. **σφαλῶ**) "ῥίπτω, καταρρίπτω, ὠθῶ, κάμνω τινὰ νὰ πέσῃ, «βάζω τρικλοποδιά», παρεμβάλλω τὸν πόδα μου εἴς τινα καὶ τὸν κάνω νὰ πέσῃ, ἀνατρέπω· καταβάλλω, νικῶ τινα, καταστρατηγῶ τι, βλάπτω, ἀπατῶ, ἐξαπατῶ· μέσ. σφάλλομαι, ἀποτυγχάνω, πλανῶμαι, ἐξαπατῶμαι", σφάλμα, τὸ "πτῶσις, ἀποτυχία, παραπάτημα, βλάβη, πλάνη, σφάλμα, λάθος, ἁμάρτημα", σφαλερὸς "ὀλισθηρός, ἀπατηλός, σφαλερός", ἀ-σφαλὴς "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀσφαλής, βέβαιος (κυρ. ἀδιάσειστος, ἀσάλευτος, ἔκ τινος *σφάλος, τό)". προσέτι σφαλός, ὁ "στρογγύλον ξύλον ἔχον δύο ὀπάς, ἐν αἷς ἐνεκλείοντο οἱ πόδες τῶν κρατουμένων· δίσκος ῥιπτόμενος εἰς τοὺς ἀγῶνας", σφέλας, τὸ "ὑποπόδιον, κοῖλον τεμάχιον ξύλου κ.τ.λ." (ὁ ἰδέ), σφαλάσσειν "τέμνειν, κεντεῖν" Ἡσύχ., συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. phálati=ἐκρήγνυται, ἀνοίγει (τέμνεται)

εἰς δύο κ.τ.λ.· ρ. *(s)p(h)el-=σχίζειν, βλ. *σφέλας* (βασ. σημ. τοῦ *σφάλλω* "ρίπτω τι διὰ ροπάλου"). Πβ. *ἄσφαλτος*.

σφαλός, ὁ "στρογγύλον ξύλον ἔχον δύο ὀπάς, ἐν αἷς ἐνεκλείοντο οἱ πόδες τῶν κρατουμένων· δίσκος ριπτόμενος εἰς τοὺς ἀγῶνας", βλ. *σφέλας*, πβ. *σφάλλω*.

σφαραγέομαι "σφριγῶ, εἶμαι πλήρης μέχρι διαρρήξεως· τρίζω, κροτῶ, σίζω μετὰ βρασμοῦ τινος, ἐκπέμπω συριγμόν", *σφαραγίζω* "διεγείρω ταραχὴν μετὰ δυνατοῦ θορύβου, μετὰ ψόφου ἠχῶ, δονῶ", *σφάραγος*, ὁ "θόρυβος, ἔκρηξις μετὰ θορύβου, κρότος, συριγμός, τριγμὸς" (*βαρυ-*, *ἐρι-σφάραγος*): συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. sphūrjati=ἐξορμᾷ, ἐκπηδᾷ κ.τ.λ. (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *σπαργάω*).

σφάραγος "βρόγχος. τράχηλος. λαιμὸς" Ἡσύχ., ὁμ. *ἀσφάραγος*, ὁ "λάρυγξ, φάρυγξ, οἰσοφάγος": ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *φάρυγξ*;).

σφεδανός "σφοδρός, ὁρμητικός", βλ. *σφαδάζω*· πβ. *σφενδόνη*.

σφεῖς, οὐδ. **σφέα** "αὐτοί, αὐταί, αὐτά, ἑαυτῶν"· γεν. *σφῶν*, ἐπικ., ἰων. *σφέων*, *σφείων*· δοτ. *σφίσι(ν)*, ἐπικ., ἰων. *σφί(ν)* καὶ κατ' ἔκθλιψιν *σφ'*· αἰτ. ἀττ. *σφᾶς*, ἐπικ., ἰων. *σφέας*, *σφᾶς*, *σφὲ* καὶ κατ' ἔκθλιψιν *σφ'* (*σφίν*, *σφὲ* χρησιμοποιοῦνται ἐπίσης καὶ ὡς τύποι ἑν.)· δυϊκ. ἐπικ. *σφωέ*, *σφωΐν*· κτητ. ἀντων. *σφέτερος* (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ *ἡμέτερος*, *ὑμέτερος*), ἐπικ. *σφὸς* "ἰδικός των, ὁ ἀνήκων εἰς αὐτούς, ὁ ἑαυτῶν" (σπανίως "ἰδικός του, ἰδικός μου, ἰδικός σου, ἰδικός σας"), *σφετερίζω*, *σφετερίζομαι* "ἰδιοποιοῦμαι, οἰκειοποιοῦμαι, σφετερίζομαί τι": ἀφορμὴ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τύπων τούτων φαίνεται νὰ εἶναι ἡ ἀρχ. ὀργαν. *σ-φί(ν)*· τὸ σ- εἶναι ἠφανισμ. β. τοῦ *se-, ἐν τοῖς: λατ. si-bi, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. se-bě· τὸ *σφ-* ἐθεωρήθη ὡς θεματ. στοιχεῖον (*σφί[ν]*: *ἄμμι[ν]*, *ὔμμι[ν]* κ.τ.λ.), καὶ ἐσχηματίσθη τὸ *σφὲ* (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ *μέ*, *ἄμμε*), εἶτα τὸ *σφεῖς* κ.τ.λ. (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ *ἡμεῖς ὑμεῖς* κ.τ.λ.). — Οἱ δωρ. τύποι *ψέ*, *ψὶν* ἐσχηματίσθησαν κατὰ μετάθεσιν μᾶλλον ἐκ τοῦ *σφέ*, *σφίν*.

σφέλας, δοτ. **σφέλαϊ, σφέλᾳ,** αἰτ. πληθ. **σφέλα** (Ὀδ. ρ 231), τὸ "σχίζα ξύλου, ρόπαλον· κοῖλον τεμάχιον ξύλου χρησιμεῦον ὡς θήκη, βάσις ἀγάλματος, ὑποπόδιον, «σκαμνὶ» τιθέμενον ἔμπροσθεν τῶν ἑδρῶν τῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐρείδονται οἱ πόδες αὐτῶν", *σφαλός*, ὁ "στρογγύλον ξύλον ἔχον δύο ὀπάς, ἐν αἷς ἐνεκλείοντο οἱ πόδες τῶν κρατουμένων· δίσκος ριπτόμενος εἰς τοὺς ἀγῶνας": συγγ. τοῖς: γοτθ. spilda=πινακὶς γραφῆς, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. spjald=σανίς, ἀρχ. γερμ., νεογερμ. spalten=σχίζειν, λεττ. spals=λαβή, χειρολαβή· ἄνευ τοῦ s-: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. fjǫl=σανὶς (*phelā), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. polica=σανὶς κ.τ.λ.· ρ. *(s)phel-,*(s)phel-t-=σχίζειν, βλ. *σπάλαξ*, *σφάλλω*.

σφένδαμνος, ἡ "τὸ δένδρον σφένδαμνος, «σφεντάμι», λατ. Acer creticum", *σφενδάμνινος* "ὁ κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου σφενδάμνου· μτφρ. σκληρός, τραχύς, ἰσχυρός": μᾶλλον εἶναι δάνειον ἐκ τῆς Μικρασιατ.· πβ. παμφυλ. τοπων. *Ἄσπενδος* (ἡ).

σφενδόνη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σφενδόνη, «σφεντόνα»· δερματίνη λωρὶς χρησιμεύουσα ὡς ἐπίδεσμος· ὀπὴ δακτυλίου, ἐν ᾗ ἐτίθετο ὁ πολύτιμος λίθος· ὁ διὰ σφενδόνης ριπτόμενος λίθος", *σφενδονάω* "σφενδονίζω, ρίπτω διὰ τῆς σφενδόνης· κινῶ τι ὡς σφενδόνην, περιστρέφω, τινάσσω", *σφενδονίτης*, -ου, ὁ

"ὁ ἐκσφενδονίζων λίθους διὰ σφενδόνης, ὡπλισμένος διὰ σφενδόνης": ἴσως συγγ. τῷ σφόνδυλος, ὁ "σπόνδυλος κ.τ.λ." (βλ. σφαδάζω). — Τὸ λατ. funda θηλ. (=σφενδόνη) φαίνεται ὅτι προῆλθεν ὡς δάνειον ἐκ τοῦ ἑλλ. σφενδόνη.

σφήν, γεν. **σφηνός,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ σφήν, ἡ «σφήνα»", σφηνόω "ποιῶ τι σφηνοειδές, δίδω εἴς τι σχῆμα σφηνός, σφηνώνω"· πρωτοελλ. *σπᾶν· ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *σφᾶνσ- (IE *sphənes-), ἴσως τότε εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. spān (*spē-nus), νεογερμ. Span=σχίζα (ἀγγλ. spoon=κοχλιάριον)· πβ. τὰ μετὰ τοῦ d: ἀρχ. σαξ. spado, νεογερμ. Spaten=σκαπάνη, μετὰ τοῦ μ νεογερμ. διαλ. Spach=σχίζα κ.τ.λ. (πβ. σπάθη· ρ. *spē-, *spə-=τεμάχιον ξύλου ἔχον ἐπίπεδον [ὁμαλὴν] ἐπιφάνειαν).

σφήξ, γεν. **σφηκός,** δωρ. **σφᾶξ,** γεν. **σφᾱκός,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ σφήξ, ἡ «σφήκα»"· σφηκόω "περισφίγγω (δένω) ἰσχυρῶς" (Ἰλ. Ρ 52), σφήκωμα, τὸ "ἡ κορυφὴ τῆς περικεφαλαίας", σφηκώδης "ὅμοιος πρὸς σφῆκα, συνεσφιγμένος περὶ τὴν ὀσφὺν ὡς ὁ σφήξ", σφηκιά, ἡ, σφηκών, -ῶνος, ὁ "φωλεὰ σφηκῶν, «σφηκοφωλιά»", σφηκίσκος, ὁ "ξύλον μακρὸν ἀπολῆγον εἰς ὀξὺ ὡς ἡ οὐρὰ τοῦ σφηκός, αἰχμηρὸς πάσσαλος, ξύλα τῆς ὀροφῆς": ἴσως, ὡς προερχόμενον ἐκ τοῦ *σφ-η-κ-ς, εἶναι συγγ. τῷ ψήν (*ψᾱ-ην), γεν. ψηνός, ὁ "μικρὸν ἔντομον ἀναπτυσσόμενον ἐν τῷ καρπῷ τοῦ ἄρρενος φοίνικος καὶ τῆς ἀγρίας συκῆς" (ὁ ἰδέ).

σφίγγω (μέλλ. **σφίγξω**) "ὅ,τι καὶ νῦν, σφίγγω, δένω σφιγκτά, περισφίγγω, κρατῶ σφιγκτά, συμπιέζω, συνθλίβω, πνίγω", σφιγκτήρ, -ῆρος, ὁ "τὸ ἰσχυρῶς ἢ σφιγκτῶς δένον, ὁ δεσμός, ἡ ταινία, ὁ σφιγκτήρ, μῦς" (> λατ. spint[h]er οὐδ.), σφίγμα, τὸ "τὸ ἰσχυρῶς δεδεμένον ἢ συνεσφιγμένον, ἡ σύσφιγξις, συμπίεσις διὰ μηχανῶν", Σφίγξ, γεν. Σφιγγός, ἡ, (βοιωτ. Φῖξ, αἰτ. Φῖκα, ἡ) "θῆλυ τέρας, ἡ μυθολογικὴ Σφίγξ" (κυρ. σημαίνει "ἡ συσφίγγουσα [ἀποπνίγουσα] δαίμων θανάτου"): ἴσως συγγ. τῷ λεττ. spaiglis, spaigle=διχαλωτὴ ῥάβδος χρησιμεύουσα πρὸς θήραν καρκίνων, πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. spīkr=ἧλος, «καρφί», μαν. ἰρλ. sēn=δίκτυον (*spig-no-;)· ρ. *spheig-, *sphīg-, πβ. *sp(h)id-, *sp(h)idh-, βλ. σπίδιος, σπιθαμή.

σφόγγος, ὁ "σπόγγος, «σφουγγάρι», σφόγγος", βλ. σπόγγος.

σφοδρός "ὅ,τι καὶ νῦν, σφοδρός, ὁρμητικός, βίαιος, δραστήριος, ἔνθερμος, πρόθυμος", σφόνδυλος, ὁ "ὁ σπόνδυλος", βλ. σφαδάζω.

σφονδύλη, ἡ, βλ. σπονδύλη.

σφρᾱγίς, ἰων. **σφρηγίς, -ῖδος** (καὶ νεώτ. **-ίδος**), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ σφραγίς, ὁ σφραγιδόλιθος, τὸ ἀποτύπωμα τῆς σφραγῖδος, δακτύλιος μετὰ σφραγιδολίθου", σφρᾱγίζω, ἰων. σφρηγίζω "ὅ,τι καὶ νῦν, σφραγίζω, ἐπιθέτω σφραγῖδα, ἐπικυρῶ, ἐπιβεβαιώνω", σφράγισμα, τὸ "ἡ ἐπίθεσις τῆς σφραγῖδος, τὸ σφράγισμα, ἀποτύπωμα τῆς σφραγῖδος, ἡ σφραγίς": ἀβεβ. ἐτυμολ.

σφριγάω "ὅ,τι καὶ νῦν, σφριγῶ, εἶμαι πλήρης σφρίγους, γέμω ζωτικῶν χυμῶν, εἶμαι ἐν πλήρει ζωτικότητι, εἶμαι ἀκμαῖος, εἶμαι πλήρης πόθου διά τι, ἐπιθυμῶ τι διακαῶς", σφρίγος, -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σφρίγος, πλήρης ἰσχύς, ἀκμή", σφριγανός "ὁ σφριγῶν, ἀκμάζων, ἀκμαῖος": συγγ. τοῖς: νορβ. διαλ. sprikja=ἐκτείνειν, ἐξαπλώνειν, ἀμτβ. ἐκτείνεσθαι, ἐξαπλοῦσθαι, σφριγᾶν, ἐξογκοῦσθαι, σουηδ. διαλ. sprika=ἁπλώνειν, ἐκτείνειν· ρ. *sprei-g-, πβ. *sper(e)g-, βλ. σπαργάω, σφαραγέομαι.

σφυδῶν "ἰσχυρός, εὔρωστος, σκληρὸς" Ἡσύχ., *ἐσφυδωμένος* "πλήρης φαγητοῦ, ἀκόρεστος", βλ. *σπεύδω*.

σφύζω (μέλλ. **σφύξω**) "πάλλομαι, τινάσσομαι, κτυπῶ ὁρμητικῶς, κτυπῶ κανονικῶς (ἐπὶ τοῦ σφυγμοῦ τῶν ἀρτηριῶν), κινοῦμαι ὁρμητικῶς, πυρέσσω, ἐπιδιώκω τι μετὰ ζήλου, ὁρμῶ", *σφυγμός*, ὁ, *σφύξις*, *-εως*, ἡ "ὁ τιναγμός, σφυγμός, παλμὸς τῆς καρδίας ἢ καὶ ἀρτηρίας ἢ φλεβός", *ἀσφυκτέω* "δὲν ἔχω σφυγμόν": IE *sphug-· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν· ἴσως ὡς βάσις μετὰ τοῦ u εἶναι παράλληλος τύπος τοῦ *sp(h)ək-, *sp(h)əg- ἐν τῷ *σφάκελος*, ὁ "σπασμὸς κ.τ.λ." (δ ἰδέ).

σφυράς, -άδος, ἡ "σφαιρίδιον, κόπρος αἰγῶν καὶ προβάτων", βλ. *σπύραθος*.

σφυρίς, -ίδος, ἡ "κόφινος πεπλεγμένος", βλ. *σπάρτος*.

σφυρόν, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ σφυρόν, «κότσι» τοῦ ποδός· τὸ κατώτερον μέρος ἢ ἡ βάσις ἑνὸς πράγματος, οἱ πρόποδες ὄρους": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. sphuráti (*sphₑré-)=ἀπωθεῖ διὰ τοῦ ποδός, λακτίζει, ἐκτινάσσει, ἀρχ. γερμ. spuri-halz=χωλὸς τὸν πόδα (κυρ. ὁ ἔχων παράλυτα τὰ σφυρά), sporo, νεογερμ. Sporn=πτερνιστήρ, «σπιρούνι» κ.τ.λ. (βλ. *σπαίρω*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: ὁμ. *σφῦρα* (**σφῦρ-ja*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ σφῦρα, τὸ «σφυρί»· γεωργικὸν ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου συνέτριβον τοὺς βώλους τῆς γῆς", *σφυρ-ήλατος* "ὁ διὰ τῆς σφύρας κατειργασμένος, σφυρηλατημένος", *σφύραινα*, ἡ "εἶδος ἰχθύος".

σφῶϊ καὶ **σφώ** δυϊκ. ὀνομ. καὶ αἰτ., **σφῶϊν** καὶ συνῃρ **σφῷν** γεν. καὶ δοτ. "ὑμεῖς οἱ δύο, ἀμφότεροι ὑμεῖς, «σεῖς οἱ δυό»", *σφωΐτερος* κτητ. ἀντων. "ὑμῶν τῶν δύο, ὁ ἀνήκων εἰς ὑμᾶς τοὺς δύο": συγγ. τῷ ἀντων. θ. **σφ-*, βλ. *σφεῖς*.

σχαδὼν (καὶ **σχάδων**), **-όνος,** ἡ "τὸ ἔμβρυον ἢ ὁ σκώληξ τῶν μελισσῶν ἢ σφηκῶν· τὸ κελλίον τῆς κηρήθρας, ἐν ᾧ τρέφεται καὶ αὐξάνεται τὸ ἔμβρυον τῶν μελισσῶν, ἡ κηρήθρα": ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *σχάζω*;).

σχάζω "σχίζω, ἀνοίγω, ἀφίνω τι νὰ πέσῃ, παραμελῶ, ἐμποδίζω", βλ. *σχάω*.

σχαλίς, -ίδος, ἡ "διχαλωτὸς πάσσαλος χρησιμοποιούμενος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἁπλουμένων πρὸς ἀερισμὸν δικτύων", *σχαλίδωμα*, τὸ "ὀρθὸς διχαλωτὸς πάσσαλος χρησιμοποιούμενος ὡς στήριγμα": συγγ. τῷ *σκαλίς*, *-ίδος*, ἡ "σκαπάνη"· τὸ *σχ-* κατὰ τὸ *σχάζω* "σχίζω, ἀνοίγω", ὁμοίως καὶ ἡ σημασία αὐτοῦ.

σχάω (πρτ. **ἔσχων,** ἀπρφ. **κατα-σχᾶν**· *skhəi̯ō), **σχάζω** (*skhədi̯ō) "σχίζω, ἀνοίγω· ἀφίνω τι νὰ πέσῃ, ἀφίνω τι ἐλεύθερον, τὸ χαλαρώνω, ἀναχαιτίζω, ἐμποδίζω, συγκρατῶ, μένω ἀνοικτός· μτφρ. παραμελῶ, ἐγκαταλείπω", *σχάσις*, *-εως*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σχάσις, διάνοιξις, χάραγμα, φλεβοτομία· χαλάρωσις", *σχάσμα*, *τό*, *σχασμός*, ὁ "ἐγκοπή, ἐντομή", *σχαστηρίᾱ*, ἡ "σχοινίον, τὸ ὁποῖον χαλαρώνουν κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ ἢ τῷ σταδίῳ· τροχαλία", *σχαστήριον*, τὸ "μαχαιρίδιον χειρουργικόν, «νυστέρι»": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. chyáti=ἀποκόπτει, μτχ. chātaḥ, chitáḥ, μεταβιβ. chāyáyati, ἀβεστ. fra-sānəm=καταστροφή, λατ. sciō, scīre=γνωρίζω (κυρ. χωρίζω, διακρίνω), scīscō, -ere=ἐπικυρῶ, ζητῶ νὰ μάθω, βουλεύομαι (ἀποφασίζω διὰ ψηφοφορίας), dēscīscō, -ere=ἀφίσταμαι, ἀποστατῶ, μσν. ἰρλ. scian=μάχαιρα, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skeggia=πέλεκυς (*skoi̯ā́), skeina=ἐλαφρῶς τραυ-

ματίζειν· ρ. *sq(h)ēi- (*skhēi-)=κόπτειν, χωρίζειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *seq- (λατ. secō=κόπτω, τέμνω κ.τ.λ.).

σχέδην ἐπίρ. «βάδην, ἠρέμα, ἡσύχως, ἀργά», βλ. *σχεδόν*.

σχεδίᾱ, ἰων. **-η**, ἡ «ὅ,τι καὶ νῦν, σχεδία, προχείρως κατασκευασθὲν πλοῖον, ἐλαφρὸν σκάφος, πλωτὴ γέφυρα, ἰκρίωμα»: ἴσως θηλ. τοῦ ἐπιθ. *σχέδιος* «ὁ πλησίον, ἐγγὺς εὑρισκόμενος, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος» (βλ. *σχεδόν*), ὡς σημαῖνον «ἐλαφρὰ κατασκευὴ συντελεσθεῖσα ἐσπευσμένως»: — Ἡ λ. *σχεδίη*, ἡ «δεσμός, συνδετήρ, «γάντζος»» εἶναι συγγ. τοῖς: *σχεδόν*, ἀπρφ. ἀορ. β' *σχεῖν* ἐν τῇ σημ. «κρατεῖν στερεὰ (σφιγκτά)».

σχεδὸν ἐπίρ. «πλησίον, ἐγγύς, «κοντά»· σχεδόν, περίπου, κατὰ προσέγγισιν (κυρ. ἔχον στενὴν σχέσιν πρός τι)», *σχεδόθεν* ἐπίρ. «ἐκ τοῦ πλησίον, ἐκ τοῦ σύνεγγυς», *σχέδην* ἐπίρ. «βάδην, ἀργὰ (κυρ. κατὰ τρόπον κεκρατημένον)», *σχέδιος* «ὁ πλησίον, ἐγγὺς εὑρισκόμενος, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος, πρόχειρος», *σχεδίην* ἐπίρ. (αἰτ. θηλ.) «ἐκ τοῦ πλησίον, ἐγγύς, πλησίον· ἀμέσως», *αὐτοσχεδὸν* ἐπίρ. «ἐκ τοῦ συστάδην, ἐκ τοῦ πλησίον», *αὐτοσχέδιος* «ὁ ἐκ τοῦ προχείρου γινόμενος» (*αὐτοσχεδίη* Ἰλ. Ο 510 «ἡ ἐκ τοῦ συστάδην μάχη, συμπλοκή», *αὐτοσχεδίην* Μ 192 «ἐκ τοῦ σύνεγγυς», *ἐξ αὐτοσχεδίης, ἐκ τοῦ αὐτοσχεδίου* «ἐκ τοῦ προχείρου»): συγγ. τῷ ἀπρφ. ἀορ. β' *σχεῖν*, βλ. *ἔχω*.

σχελίς, -ίδος, ἡ «ὁ ὀπίσθιος πούς, τὸ ὀπίσθιον σκέλος, τὰ πλευρὰ ζῴων, ἐπιμήκη τεμάχια κρεάτων», βλ. *σκέλος*.

σχενδῦλη (καὶ **σχένδῦλα**), ἡ «ἐργαλεῖον ξυλουργοῦ καὶ σιδηρουργοῦ, ἴσως λαβίς, «τανάλια», πυράγρα, «μασιά»», ὑποκορ. *σκενδύλιον* (καὶ *σχενδ-*), τὸ «μικρὰ λαβίς», *σχενδῦλάω* «λαμβάνω διὰ τῆς λαβίδος»: ἀβεβ. ἐτυμολ.

σχερὸς «ἀδιάκοπος, συνεχής», *ἐν σχερῷ* «ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, διαδοχικῶς, ἀδιακόπως, ἀδιαλείπτως», βλ. *ἐπισχερώ*.

σχέσις, σχέτλιος, σχῆμα, σχηματίζω, βλ. *ἔχω*.

σχίζω «ὅ,τι καὶ νῦν, σχίζω, «σκίζω», χωρίζω, διαχωρίζω, διαιρῶ», *σχιστὸς* «ὅ,τι καὶ νῦν, σχιστός, ἐσχισμένος, διῃρημένος, κεχωρισμένος, διαιρετὸς» (= ἀρχ. ἰνδ. ćhittaḥ, λατ. scissus), *σχίζα*, ἰων. *-η*, ἡ «τεμάχιον ἐσχισμένου ξύλου, σχίζα, «σκίζα»», *σχίδαξ*, *-ακος*, ὁ «τεμάχιον ξύλου ἐσχισμένου, σχίζα, «πελεκούδι»», *σχινδαλμὸς* (τύπος τῆς Κοινῆς *σκινδ-*), νεώτ. (κατὰ τὸ *κάλαμος*) *σχινδάλαμος* (καὶ *σκινδ-*), ὁ «σχίζα ξύλου, λεπτὴ σχίζα, ξυλάριον», *ἀνασχινδυλεύω* «ἀνασκολοπίζω», *σκινδάριον*, τὸ «εἶδος ἰχθύος», *σχίδη*, ἡ (πβ. αἰτ. *σχίδα* παρ' Ἡσυχ.) «ἐσχισμένον τεμάχιον ξύλου, σχίζα» (> λατ. scheda, schedula > νεογερμ. Zettel=δελτίον· ἐκ τοῦ λατ. scheda ὡς δάνειον προῆλθε τὸ ἑλλ. *σχέδη*, ἡ «πίναξ, πινακίς», *σχεδάριον*, τὸ «μικρὸς πίναξ, μικρὸν καὶ πρόχειρον σχέδιον»), *σχιδαρὸν* «ἀραιὸν» Ἡσύχ., μακεδ. *σκοῖδος*, ὁ «διοικητὴς ἢ ταμίας»: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. chinátti, chintté=ἀποκόπτει, σχίζει, μεταβιβ. chēdayati, chidráḥ=διατρυπᾷ (πβ. *σχιδαρός*), ἀρμ. çtim=κατασχίζομαι (*çit-im), λατ. scindō, πρκ. scidī, -ere=σχίζω, κατασχίζω, διασχίζω, ἀρχ. ἰρλ. sciath=ὠμοπλάτη, ἀρχ. γερμ. scīzan, νεογερμ. scheissen=ἀποπατεῖν, χέζειν (κυρ. ἀποχωρίζειν, ἐκκρίνειν), λιθ. skiedžiu, skiesti=χωρίζειν, κόπτειν, skiedrà=σχίζα· ρ.* sqeid- (ἀρ., ἀρμ. *skid-)=σχίζειν, χωρίζειν (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *sqēi-, βλ. σχάω)· προσέτι *sqeit- ἐν τοῖς: ἀρχ.

ἰρλ. sceïth=λύσις, παράλυσις, sciath=ἀσπίς, ἀρχ. γερμ. scït, νεογερμ. Scheit=σχίζα, γοτθ. skaidan, ἀρχ. γερμ. sceidan, νεογερμ. scheiden=χωρίζειν. Πβ. *sqed-, βλ. *σκεδάννῦμι.*

σχῖνος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σχῖνος, «σχῖνος», μαστιχόδενδρον, «μαστιχιά»· ὁ καρπὸς τῆς σχίνου (Ἡρόδ. 4, 177)· σκιλλοχρόμμυον" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σχοῖνος, ὁ (ἡ) "τὸ φυτὸν «βοῦρλο», τόπος, ἔνθα φύεται ὁ σχοῖνος, τόπος κατάφυτος ἐκ σχοίνων, πᾶν τὸ πεπλεγμένον ἐκ σχοίνων, σχοινίον" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

σχολή, ἡ "τὸ σχολάζειν, τὸ μὴ ἔχειν ἀσχολίαν τινά, ἡσυχία, ἀπραξία, ἄνεσις, ἀνάπαυσις· ἔργον, εἰς ὃ ἀφιερώνει τις τὴν ὥραν τῆς σχολῆς, σπουδαία μελέτη, τόπος, ἔνθα ἐγίνοντο σπουδαῖαι συζητήσεις ἢ ἐγίνοντο μαθήματα, σχολή, σχολεῖον· ἀργία, ὀκνηρία", *σχολάζω* "οὐδεμίαν ἔχω ἀσχολίαν, ἀναπαύομαι, χρονοτριβῶ, βραδυπορῶ, ἀργοπορῶ, ἀναβάλλω· ἀφοσιοῦμαι εἴς τινα, καταγίνομαι εἴς τι", *σχολαῖος* "ὁ μετὰ σχολῆς (ἐν ἀνέσει) ποιῶν τι, ἤρεμος, βραδύς, ἀργός, ὀκνηρός, νωθρός", *ἀσχολίᾱ,* ἡ "ἔλλειψις σχολῆς (ἀναπαύλας, ἀναπαύσεως), ἐνασχόλησις, ἀσχολία· παρεμπόδισις, ἐμπόδιον" : συγγ. τῷ *ἔχω·* πβ. τὸν μεταπτ. τύπον *ἀσχαλάω* "ἀδημονῶ, ἀγανακτῶ, ἀγωνιῶ".

σῴζω "ὅ,τι καὶ νῦν, σῴζω, διασῴζω, διατηρῶ, διαφυλάττω", βλ. *σάος.*

σωκός "ἰσχυρός, δυνατός, σωματώδης (ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ Ἰλ. Υ 72)", *σωκέω* "εἶμαι ἰσχυρός, ἔχω δύναμιν ἢ ἰσχύν· εἶμαι ἱκανὸς νὰ πράξω τι" : ἴσως ἠπειροιωμ. τύπος τοῦ *σηκός,* ὁ "μάνδρα, «μαντρί»· περικεκλεισμένος ἱερὸς τόπος"· ρ. *tu̯āq-=στερεῶς περικλείειν, πβ. *σάττω.*

σωλήν, -ῆνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σωλήν, «σωλῆνα, σωληνάρι», ὀχετός" : ἐκ τοῦ *tu̯ō-l-ēn- ἰσχ. β., συγγ. τοῖς μεταπτ. τύποις: *σῦ-ρ-ιγξ,* ἡ "ποιμενικὸς αὐλός, «φλογέρα»" (ὅ ἰδέ), *σαυρωτήρ, -ῆρος,* ὁ "τὸ κάτω ὀξὺ ἄκρον τοῦ δόρατος" (ὅ ἰδέ).

σῶμα, -ατος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, πᾶν ζῶν σῶμα· νεκρὸν σῶμα, πτῶμα (παρ' Ὁμ.)", *σωμάτιον,* τὸ ὑποκορ. "μικρὸν σῶμα, «κορμάκι»", *σωματόω* "ποιῶ τι συμπαγές, σωματοποιῶ" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "τὸ συμπεπυκνωμένον, ὄγκωμα", προέρχεται ἐκ τοῦ *tu̯ō-mn̥, πβ. λατ. tōmentum οὐδ.=γέμισμα στρωμάτων καὶ προσκεφαλαίων (*tou̯ementom)· ρ. *tēu-, *teu̯ō-=«φουσκώνειν», ἐξογκοῦσθαι, βλ. *σάος, ταΰς, τύλη* κ.τ.λ. Πβ. *σωρός.*

σώομαι "ἐφορμῶ", βλ. *σεύω.*

σῶος "ὅ,τι καὶ νῦν, σῶος, ὁ μὴ παθὼν βλάβην, ὑγιής, ὁλόκληρος, ἀκέραιος· ἀσφαλής, βέβαιος", βλ. *σάος.*

σωπ- (**σεσωπᾱμένον** παρὰ Πινδ.), βλ. *σιωπή.*

σωρός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, σωρός, σωρὸς σίτου, μεγάλη ποσότης, ἀποθήκη· σωρὸς χώματος, ὕψωμα γῆς", *σώρακος,* ὁ "κιβώτιον (καλάθιον) χρησιμοποιούμενον πρὸς διαφύλαξιν τῶν σύκων καὶ φοινίκων· ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ἐτοποθετοῦντο τὰ σκεύη τῶν ὑποκριτῶν" : μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ *tu̯ō-ros (πβ. *tu̯ō-mn̥, βλ. *σῶμα*)· μεταπτ. τύπος *tū-ros=ἐξογκωμένος, ἐν τῷ λατ. ob-tūrō=ἐμφράσσω, «βουλώνω» (πβ. ἑλλ. *Τυρώ,* ἡ "ἡρωίς τις", ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἡ πλήρης σφρίγους")· ρ. *teu̯ō-=«φουσκώνειν», ἐξογκοῦσθαι.

σῶς, ὁ, ἡ, **σῶν,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, σῶος, ὁ μὴ παθὼν βλάβην, ἀκέραιος· βέ-

βαιος", *σῶστρα*, τὰ "ἀμοιβὴ διὰ τὴν διάσωσιν τῆς ζωῆς τινος, εὐχαριστήριος προσφορὰ ἢ θυσία ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἀπό τινος κινδύνου", βλ. σάος.

σώτειρα, ἡ "ἡ σῴζουσα, διαφυλάττουσα", *σωτήρ*, -ῆρος, ὁ "ὁ σῴζων, σωτήρ, λυτρωτής", *σωτηρίᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, σωτηρία, διάσωσις, λύτρωσις", *σωτήριος* "σωστικός, σωτήριος, ἀπελευθερῶν", βλ. *σάος*.

σῶτρον, τὸ "ἡ ξυλίνη περιφέρεια τοῦ τροχοῦ", βλ. *ἐπίσ(σ)ωτρον*.

σωφρονέω, ποιητ. **σαοφρονέω** "εἶμαι σώφρων, ἔχω σώας τὰς φρένας, σωφρονῶ", *σωφρονίζω* "καθιστῶ τινα σώφρονα, σωφρονίζω, τιμωρῶ", *σωφροσύνη*, ὁμ. *σαοφροσύνη*, ἡ "φρόνησις, σωφροσύνη", *σώφρων*, ὁμ. *σαόφρων*, *-ονος*, ὁ, ἡ, *σῶφρον*, τὸ "ὁ ἔχων σώας τὰς φρένας, συνετός, σώφρων, φρόνιμος, νηφάλιος, ἤρεμος", βλ. *σάος*.

σώχω (**κατα-σώχω** παρ' Ἡροδ.) "τρίβω, συντρίβω, κομματιάζω", *ψώχω*= ὡσ. (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *ψῶ*)· πβ. *σαχνὸς* "μαλακός".

Τ

ταγγή, ἡ (**τάγγος, -ους;** τό, **ταγγίασις, -εως,** ἡ) "ἡ «ταγγάδα, ταγγίλα, τσαγγάδα, τσαγγίλα»", *ταγγὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, ταγγός, «τσαγγός»", *ταγγίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ταγγίζω, εἶμαι ταγγός, «τσαγγίζω»· ἔχω ἀπόστημά τι": ἴσως, ὡς προερχόμενον ἐκ τοῦ *təng-, εἶναι συγγ. τῷ κοινῷ γερμ. *stēkja-, ἐν τοῖς: ἰσλ. stœkr=ὁ ἔχων κακὴν ὀσμήν, δυσώδης, νορβ. διαλ. stœk=πικρός, ταγγός, stœkja=ὄζειν κακῶς, ἀναπέμπειν κακὴν ὀσμήν.

ταγεία̅, ταγεύω, ταγέω, βλ. *ταγός*.

ταγή, ἡ "διάταξις, παράταξις, διευθέτησις· διαταγή", βλ. *τάσσω*.

τάγηνον, τὸ "τὸ «τηγάνι»", κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ ἰων., ἀττ. *τήγανον*, τὸ= ὡσ.: συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. þeccan=καίειν, ἀρχ. γερμ. dahhazzen=ἐκβάλλειν φλόγας· ρ. *tēg-, *təg-=καίειν.

τάγμα, τὸ "διάταξις, διαταγή· τμῆμα στρατοῦ", βλ. *τάσσω*.

τα̅γός, ὁ "ὁ διατάσσων, κυβερνῶν, κυβερνήτης, ἀρχηγός, ἡγεμών· διοικητὴς (ἐν Δελφοῖς), ἐπώνυμον τοῦ ἄρχοντος τῶν Θεσσαλῶν", *ταγεύω*, *ταγέω* "εἶμαι ἄρχων (κυβερνήτης), ἄρχω, κυβερνῶ", *ταγεία̅*, ἡ "τὸ ἀξίωμα ἢ ὑπούργημα τοῦ ἀρχηγοῦ, ἀρχηγία, ἡγεμονία": συγγ. τῷ *τάσσω* "βάλλω (θέτω) εἰς τάξιν, τακτοποιῶ" (ὃ ἰδέ)· τὸ -ᾱ- κατὰ τὸ *στρατα̅γός*;

τάγυρι, τὸ ἄκλ. "ὀλίγον, ἐλάχιστόν τι" (*μηδὲ τάγυρι* "οὐδ' ἐλάχιστον"), *ταγύριον*, τὸ "τὸ ἐλάχιστον" (Ἡσύχ.): ἀβεβ. ἐτυμολ.

ταινία̅, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ταινία, ἐπίδεσμος, κεφαλόδεσμος φορούμενος ὡς ἔμβλημα νίκης, στενὴ καὶ ἐπιμήκης σημαία πλοίου" (> λατ. taenia), *ταινιόω* "δένω διὰ ταινίας, περιδένω (στέφω) τὴν κεφαλήν τινος": συγγ. τῷ *τείνω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τείνω, ἐκτείνω, ἁπλώνω, «τεντώνω»", σχηματισθέντι ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἐπιθ. *ταινὸς "τεταμένος, μακρὸς" (*ταnjός, ΙΕ *tņ-jó-s).

τακερὸς "ὁ ὑποκείμενος εἰς τῆξιν, ρευστός, ἁπαλός, τρυφερός", *τάκωνες*, οἱ "εἶδος «λουκάνικου»", βλ. *τήκω*.

ταλα- ἐν συνθέσει, π.χ. *ταλα*-[F]*εργός* "ὁ ἀντέχων εἰς τὴν ἐργασίαν, δυνάμενος νὰ ὑπομένῃ τοὺς κόπους, ὑπομονητικός, καρτερικός", *ταλα-κάρδιος* "ὁ ἔχων ὑπομονητικὴν τὴν καρδίαν, μεγαλόκαρδος· ἐλεεινός", *ταλα-πείριος* "ὁ ὑποστὰς πολλὰς δοκιμασίας, πολλὰ παθών· τυχοδιώκτης, ἀλήτης", *ταλα-πενθής* "ὁ πολλὰ πένθη (θλίψεις, συμφορὰς) ὑποστάς, ὑπομονητικὸς ἐν δυστυχίαις", *ταλά-φρων* "ὁ καρτερικὸς τὰς φρένας, ἔχων ἀπτόητον τὴν ψυχὴν (τὸ φρόνημα), ὑπομονητικός"· πβ. *ταλαός* "καρτερικός, ὑπομονητικός, ταλαίπωρος, δυστυχής" : συγγ. τῷ *ταλάσσαι*, πβ. *ταλαί-πωρος*.

ταλαίπωρος "ὅ,τι καὶ νῦν, ταλαίπωρος, ὁ ὑπερβολικὰ μοχθῶν, δυστυχής, ἄθλιος", *ταλαιπωρέω* "ὑφίσταμαι ταλαιπωρίας, ὑποφέρω βάσανα· μτβτ. κουράζω, κατατρύχω, ταλαιπωρῶ τινα", *ταλαιπωρίᾱ*, ἰων. -η, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ταλαιπωρία, βαρεῖα καὶ ἐπίμοχθος ἐργασία, πολὺς κόπος, κακοπάθεια, σωματικὸν ἄλγος, ἀθλιότης" : κυρ. σημαίνει "ὁ κινδύνους (κόπους) ὑπομένων, δίωξιν ὑφιστάμενος", προερχόμενον ἐκ τοῦ ταλαι- (ἔκ τινος **ταλαρός*, πβ. *κῦδι-άνειρα* παρὰ τῷ *κῦδρός*· ἐπίσης ἐν τοῖς : *Ταλαι-μένης*, ὁ Ἰλ. Β 865, *ταλαί-φρων* "ὁ καρτερικὸς τὰς φρένας, ἀπτόητον ἔχων τὸ φρόνημα" παρὰ τῷ *ταλασί-φρων*) καὶ -*πωρο*- "κόπος, μόχθος, πόνος, κίνδυνος", συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ. fāra (IE *pēro-)=κίνδυνος, πβ. *πεῖρα*.

τάλαντον, τὸ "ζυγός, «ζυγαριὰ» (ἐν τῷ πληθ. ἀμφότεροι οἱ δίσκοι τοῦ ζυγοῦ, ζεῦγος δίσκων διπλοῦ ζυγοῦ, πλάστιγγες)· ὡρισμένον τι βάρος, τάλαντον ὡς βάρος· τάλαντον ὡς χρῆμα, ὅπερ ἰσοῦτο πρὸς 60 ἀττ. *μνᾶς*, ἑκάστη δὲ *μνᾶ* πρὸς 100 ἀττ. *δραχμάς*" (> λατ. talentum), *ταλαντεύω* "ὅτι καὶ νῦν, ταλαντεύω τι, κινῶ τι τῆδε κἀκεῖσε, κινῶ τι εἰς τὸν ἀέρα ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω, ζυγίζω, σταθμίζω", *ἀ-τάλαντος* "ἴσος κατὰ τὸ βάρος, ἰσοβαρής, ἰσοδύναμος, ἰσάξιος, ὅμοιος", *Ἀταλάντη*, ἡ "ἴση πρὸς ἄνδρα, ἰσόπαλος πρὸς ἄνδρα, ἄρρην" (πβ. ὁμ. *ἀντιάνειρα* ἐπίθ. θηλ.=ὡσ.) : *τάλαντα* ἀρχικῶς ἦτο ὁ πληθ. τοῦ ἐπίθ. *τάλαν*, γεν. *τάλαντος*, οὐδ. τοῦ *τάλᾱς* "ὁ ὑποφέρων"· ὁ ἑν. *τάλαντον* εἶναι ἑτερόκλ.· βλ. *ταλα-*, *ταλάσσαι*, *τάλαρος*.

ταλαός, ταλαπείριος, ταλαπενθής, βλ. *ταλα-*.

τάλαρος, ὁ "πλεκτὸς κάλαθος, καλάθιον πρὸς ἐναπόθεσιν καρπῶν, κάλαθος πλεκτὸς ἐκ «λυγαριᾶς», ἐν ᾧ ἐτίθετο ὁ νέος τυρὸς πρὸς ἀποστράγγισιν ἐκ τοῦ τυρογάλακτος" (> λατ. talarus) : τοῦτο, ὡς σημαῖνον "ἀντικείμενον κατάλληλον πρὸς μεταφοράν", εἶναι συγγ. τῷ *ταλάσσαι*, *τλῆναι*.

τάλᾱς, τάλαινα, τάλαν, γεν. **τάλαντος** καὶ **τάλανος, ταλαίνης** "ὁ ὑποφέρων, ὑπομένων, πάσχων, δυστυχής, ἄθλιος· θρασύς, ἀναιδής", συγκρ. *ταλάντερος*, ὑπερθ. *ταλάντατος* : συγγ. τῷ *ταλάσσαι*, *τλῆναι*· *τάλᾱς* εἶναι ἀρχ. μτχ. ἐνεστ., ἐπηρεασμένη ἐκ τοῦ *μέλᾱς*, -*αινα*, -*αν*. Πβ. *τάλαντον*, *τὰν* (*τᾶν*).

ταλάσιος "ὁ ἀνήκων εἰς τὴν κλῶσιν καὶ λοιπὴν κατεργασίαν τῶν ἐρίων", *ταλασίᾱ*, ἡ "τὸ κλώθειν ἔρια, ἡ τῶν ἐρίων κατεργασία", *ταλασιουργός* "ὁ κλώθων ἔρια, κατεργαζόμενος ἔρια· ὡς οὐσ. ὁ κλώστης, ὑφαντὴς μαλλίνων", *ταλασιουργίᾱ*, ἡ "ἡ κατεργασία τῶν ἐρίων" : ἔκ τινος **ταλάτης* "ὁ ἔχων νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἐπίμοχθον ἐργασίαν, κοπιάζων, μοχθῶν", εἰδικώτερον ἐπὶ τῆς κλωστικῆς (τ.ἔ. τῆς τέχνης τοῦ κλώθειν), δεδομένου ὅτι ἡ κατεργασία τῶν ἐρίων ἦτο ἡ κυρίως ἀσχολία καὶ ὁ κατ' ἐξοχὴν μόχθος τῶν Ἑλληνίδων τῆς Ἀρχαιότητος. Πβ. *ταλάσσαι*.

ταλάσσαι (ἀπρφ. ἐπικ. ἀορ. α'· **τελάσσαι** 'Ησύχ.) καὶ **τλῆναι** (ἀπρφ. ἀορ. β', ἐπικ., τραγ.· **τλήμεναι** παρὰ Θεοκρ. καὶ Κοΐντῳ Σμυρναίῳ, τοῦ ἀορ. β' **ἔτλην,** δωρ. **ἔτλᾱν**), μτχ. **τλᾱ́ς, τλᾶσα,** μέλλ. **τλήσομαι,** δωρ. **τλᾱ́σομαι,** πρκ. **τέτλᾱμεν** 'Οδ. υ 311, προστ. **τέτλᾱθι** 'Ιλ. Ε 382, μτχ. **τετληώς,** γεν. **τετληότος,** θηλ. **τετληυῖα** "ὑποφέρειν, ὑπομένειν κόπους, καρτερεῖν, ἀνέχεσθαι, τολμᾶν", *τλητός,* δωρ. *τλᾱτός* "ὁ ὑποφέρων, ὑπομένων, ὑπομονητικός, καρτερικός, σταθερὸς εἰς τὰ παθήματα καὶ τοὺς πόνους· ὃν δύναταί τις νὰ ὑποφέρῃ, ἀνεκτὸς" (=λατ. lātus, κυμβρ. tlāwd=πτωχός, ΙΕ *tₑlə-tós), *πολύ-τλᾱς* "ὁ πολλὰ ὑπομείνας (ὑποστάς), πολὺ κακοπαθήσας (παρ' 'Ομ.)· ὁ πολὺ ὑπομονητικὸς" (παρὰ Σοφ.), ὁμ. *Ἄ-τλᾱς, -αντος,* ὁ "ὁ υἱὸς τοῦ 'Ιαπετοῦ, βαστάζων τοὺς κίονας τοῦ οὐρανοῦ", *τλήμων,* δωρ. *τλᾱ́μων, -ονος* "ὁ ὑποφέρων, ὑπομένων, πάσχων, ὑπομονητικός, καρτερικός, τολμηρός, ἄθλιος", *ταλαός*=ὡσ. (βλ. *ταλα-*): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tulā́ θηλ.=ζυγός, «ζυγαριά», *πλάστιγξ* (διὰ τὴν σημ. πβ. *τάλαντον*), tulayati=ἀνυψώνει, ζυγίζει, ἀρμ. t'olum=ἀφίνω, ὑπομένω, ὑποφέρω, λατ. tollō (*tḷnō), sustulī, sublātum, tollere=αἴρω, ἀνατείνω, tulī (ἀρχ. tetulī) πρκ. τοῦ ferō (μτχ. lātus), ἀρχ. λατ. tulam, tulere=βαστάζειν, φέρειν, tollēnō (-ennō) ἀρσ.=μακρὰ ξυλίνη δοκός, τῇ βοηθείᾳ τῆς ὁποίας ἀντλοῦν ὕδωρ ἐκ φρέατος, μηχανὴ πρὸς ἀνύψωσιν βαρῶν, «γερανός», tolerō=φέρω, ὑπομένω, ὑποφέρω, ἀνέχομαι, ἀρχ. ἰρλ. tol θηλ.=θέλησις (*tolā), ἴσως καὶ μσν. ἰρλ. tlenaim=διαφεύγω, γοτθ. þulan, -aida, ἀρχ. γερμ. dolēn=ὑποφέρειν, ὑπομένειν, λεττ. iz-tilt=ὑποφέρειν, ἐμμένειν, ἀντέχειν· ρ. *tel-=αἴρειν, ἀνυψώνειν, φέρειν, ὑπομένειν. Πβ. *ὄτλος, ταλα-, ταλαίπωρος, τάλαντον, τάλαρος, ταλάσιος, τελαμών, 1 τέλλω, τόλμη, ταλαύρῑνος.*

ταλαύρῑνος "ὁ φέρων ἀσπίδα ἐκ σκληροῦ δέρματος ταύρου κατὰ τὸν ἀγῶνα· καρτερικός, ἀκαταμάχητος": ἐκ τοῦ *ταλα-* (βλ. *ταλάσσαι*)+*Ϝρῖνος, βλ. *ῥινός,* ἡ (ὁ) "δέρμα ζῶντος ἀνθρώπου, δέρμα ζῴου, κυρ. βοός, ἀσπὶς ἐκ βοείου δέρματος".

τᾶλις, -ιδος, ἡ "κόρη οὖσα εἰς ἡλικίαν γάμου, ὥριμος διὰ γάμον, νύμφη", *τῆλις, -εως,* ἰων. *-ιος,* ἡ "εἶδος φυτοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ καρπὸς ὁμοιάζει πρὸς ὄσπριον, «μοσκοσίταρο»", *τηλεθάω* "πρασινίζω, θάλλω, εἶμαι ἐν πλήρει ἀνθήσει, βλαστάνω, ἀκμάζω": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tālaḥ=οἰνοφόρος φοίνιξ, tālī, tālīśā, talāśā=δένδρον τι, λατ. tālea θηλ.=ραβδίον, μόσχευμα, παραφυάς, καταβολάς, βραχὺς σιδηροῦς πάσσαλος, tālla=ὁ φλοιὸς τοῦ κρομμύου (διαλ. ἀντὶ *tālia), λιθ. at(t)ólas=ὄψιμον χόρτον, talōkas=ἔφηβος, ὥριμος πρὸς γάμον (ἀρχ. λιθ. ἀρσ.=νεαρὰ κόρη)· ρ. *tāl-=αὐξάνεσθαι, βλαστάνειν· πβ. *ἀταλός, τηλύγετος.*

ταμίᾱ, ἰων. -η, ἡ "ἡ οἰκονόμος, τὸν οἶκον διευθύνουσα, διαχειριζομένη τὰ οἰκονομικὰ τοῦ οἴκου", *ταμίᾱς* (ἰων. *-ίης*), *-ου,* ὁ "ὁ διευθυντὴς τῶν τοῦ οἴκου, οἰκονόμος· θησαυροφύλαξ, διοικητής, διευθυντής" (ἐκ τοῦ θηλ. *ταμίᾱ* ἐσχηματίσθη ὑστερογενῶς καὶ τὸ ἀρσ. *ταμίᾱς*), *ταμιεῖον,* τὸ "ἀποθήκη, θησαυροφυλάκιον, ταμεῖον", *ταμιεύω* "εἶμαι ταμίας, εἶμαι θησαυροφύλαξ, διευθύνω τὰ οἰκονομικά, διαχειρίζομαι, διοικῶ, διευθύνω": τοῦτο, ὡς σημαῖνον "τέμνων τὰς μερίδας, διανέμων, εἶτα κατανέμων τὴν ἐργασίαν", εἶναι συγγ. τῷ *τέμνω* "κόπτω, τέμνω". Πβ. *τάμισος.*

τάμισος, ἡ "ἡ πυτία, «πυτιά»", *ταμισίνης τῦρός*, ὁ "ὁ διὰ πυτίας παρασκευαζόμενος τυρός" : συγγ. τῷ *τέμνω* "κόπτω, τέμνω", πβ. *γαλατμὸν* "λάχανον ἄγριον" Ἡσύχ. (προσέτι ὁ βραχύτ. τύπος *γάλιον*, τὸ "εἶδος βοτάνης, ἡ «γαλατσίδα»"· *γάλα*+*τέμνω*).

τάμνω παλ. ὁμ., ἰων., δωρ. "κόπτω, κομματιάζω, σχίζω", βλ. *τέμνω*.

τὰν (καὶ **τᾶν**), ἀττ. ἐν τῇ φράσει : **ὦ τάν, ὦ τᾶν** "ὦ φίλε, φίλε μου, ἀγαπητέ μου" : κατὰ βράχυνσιν τοῦ *ὦ τάλαν* (βλ. *τάλᾶς*).

ταναήκης "ὁ ἔχων μακρὰν καὶ ἠκονημένην τὴν ἀκωκὴν (αἰχμήν)", βλ. *τανυ-*.

ταναὸς "τεταμένος, ἐκτεταμένος, ἐπιμήκης, μακρός, ὑψηλός", βλ. *τανυ-*.

τανεῖαι, αἱ "δοκοί, «δοκάρια»" : ἴσως θηλ. ἑνὸς ἐπιθ. **τανύς*=ἀρχ. ἰνδ. tanúḥ =λεπτὸς (πβ. *τανυ-* ἐν συνθέσει).

τανηλεγὴς ἐπίθ. τοῦ θανάτου (Ἰλ. Θ 70 κ.τ.λ.) : ἀβεβ. σημ. καὶ ἐτυμολ. ἴσως πρόκειται περὶ τοῦ τύπου *ἀνηλεγής*, σημαίνοντος "ἄσπλαγχνος, ἀπηνής, σκληρός"· ὅθεν πρέπει νὰ συσχετίσωμεν τοῦτο πρὸς τὸ *ἀλέγω* "φροντίζω", ὡς τὸ *δυσηλεγὴς* (ἐπίθ. τοῦ θανάτου) "ὁ κακῶς φροντίζων διὰ τοὺς ἀνθρώπους".

τανθαρύζω "τρέμω, φοβοῦμαι, ἀσπαίρω, σείομαι" (*ἐκτανθαρύζω*, δωρ. *τανθαλύζω*=ὡσ. Ἡσύχ.), *τανθαρυστής*, ὁ "ὁ σείων, συνταράσσων, ἐμποιῶν τρόμον", *τοιθορύσσειν* "σείειν", *τοιθορύκτρια* "ἡ τοὺς σεισμοὺς ποιοῦσα" Ἡσύχ. : τοῦτο, μετ' ἐπιτατ. διπλασ., εἶναι συγγ. τοῖς : λιθ. drugỹs=πυρετός, ρωσ. drožú, -átь=τρέμειν, σείεσθαι· ρ. *dh(e)reug(h)-=τρέμειν.

Τάνταλος, ὁ "ὁ βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πρόγονος τῶν Πελοπιδῶν" : μετ' ἐπιτατ. διπλασ. (*ταντα λ-* κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **ταλ-ταλ-*) ἐκ τοῦ ΙΕ *tel(ā)-= βαστάζειν, φέρειν· πβ. *ταντα λεύω, -ίζω, -όω* "αἰωρῶ, μετεωρίζω, ταλαντεύω, σείω, δονῶ, τινάσσω" καὶ *τάλαντον*.

τανυ- ἐν συνθέσει π.χ. ἐν τοῖς ὁμ. : *τανύ-γλωσσος* "ὁ ἔχων μακρὰν γλῶσσαν, φλύαρος", *τανυ-γλώχῖν* "ὁ ἔχων μακρὰν αἰχμήν", *τανυ-ήκης* "ὁ ἔχων μακρὰν ἀκήν, κόψιν, αἰχμὴν" (παρὰ τῷ *τανα-ήκης*), *τανύ-φυλλος* "ὁ ἔχων μακρὰ (ἐπιμήκη) φύλλα" (πρὸς τὸ *τάνυται* συσχετίζονται τά : *τανύ-πεπλος* "ἡ ἔχουσα [φοροῦσα] μακρὸν πέπλον", *τανύ-πτερος, τανυ-πτέρυγος* καὶ *τανυ-πτέρυξ* "ὁ ἔχων ἐκτεταμένας [μακρὰς] πτέρυγας", πβ. *τανυσίπτερος*), ὁμ. *ταναὸς* (-[F]ὸς) "τεταμένος, ἐπιμήκης, ἐκτεταμένος, μακρός, ὑψηλός", *ταναύ-πους* (*μῆλα ταναύποδα* "πρόβατα ἔχοντα μακροὺς πόδας") "ὁ ἔχων ἐκτεταμένους τοὺς πόδας, ἔχων μακροὺς πόδας, μακροσκελής" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tanúḥ (θηλ. tanvī́)=λεπτός, τρυφερός, ἰσχνός, ἀσήμαντος, λατ. tenuis=λεπτός, ἰσχνός, τρυφερός, ἀρχ. ἰρλ. tanae=λεπτὸς (*tanauio-), ἀρχ. γερμ. dunni, νεογερμ. dünn=λεπτός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tьnъkъ=λεπτὸς (=ἀρχ. ἰνδ. tánukaḥ). ΙΕ *tₑnús=λεπτός, κυρ. ὁ εἰς μῆκος τεταμένος, βλ. *τανύω, τείνω*.

τανύω, *μέλλ.* **τανύουσι** (Ὀδ. φ 174) "ὅ,τι καὶ νῦν, τανύω, ἐκτείνω, «τεντώνω»" : ἀρχ. **τάνῦμι*, πβ. *τάνυ-ται* (Ἰλ. Ρ 393)=ἀρχ. ἰνδ. tanutē (*tₑnu-)· ὕστερογ. εἶναι τὸ θ. μετὰ τοῦ -σ- τοῦ μέλλ., ἀορ. καὶ πρκ. *τανυσ-*, π.χ. ἐπικ. *ἐτάνυσσα*. Βλ. *τείνω*, πβ. *τανυ-*.

τάξις, -εως, ἰων. **-ιος,** ἡ "ἡ τακτοποίησις, κατὰ σειρὰν παράταξις στρατεύματος, παράταξις μάχης, θέσις, τάξις", βλ. *τάσσω*.

ταπεινὸς "ὁ κείμενος χαμηλά, χαμηλός, ποταπός, ταπεινός, ταπεινόφρων· ὁ διατελῶν ἐν ἀθυμίᾳ (ἀπογνώσει)", *ταπεινότης, -ητος,* ἡ "χαμηλότης, ταπεινὴ κατάστασις, εὐτέλεια, ἀθυμία", *ταπεινόω* "καθιστῶ τι χαμηλόν, μειώνω, ἐλαττώνω, ταπεινώνω", *ταπείνωσις,* ἡ "χαμήλωσις, καταβίβασις, ταπείνωσις, μείωσις, κατάπτωσις" : ἀρχικῶς ἐσήμαινε "πεπιεσμένος", συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vi-tapati=πιέζει κεχωρισμένως, sam-tapati=συμπιέζει, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þefja=κτυπεῖν τὴν γῆν διὰ τῶν ποδῶν, καταπατεῖν, συντρίβειν, þōf οὐδ. =συνώθησις, στενοχωρία, þōfe ἀρσ.=τὸ πίλημα, ὁ πῖλος· ρ. *tap-=πιέζειν.

τάπης, -ητος, ὁ, **τάπις** (καὶ **δάπις**), **-ιδος,** ἡ "σκέπασμα, ἐπικάλυμμα, ὑπόστρωμα, «χαλί», τάπης" (> λατ. tapēte > νεογερμ. Teppich=τάπης) : λ. ξένη (πβ. τὴν διάφορον ἀπόδοσιν τοῦ ἀρχικοῦ φθόγγου τ- ἢ δ-), ἴσως ἐκ τῆς Ἰραν., πβ. νεοπερσ. tāb-aδ, ἀπρφ. tāftan, tāb-ī-δan=στρέφειν, γυρίζειν, νήθειν, κλώθειν· ἀμτβ. στρέφεσθαι (ἔκ τινος συγγ. τῷ *tap-=IE *tmp-, ἀναλογικῶς σχηματισθέντος μεταβιβ. ἰραν. τύπου *tāpayati), πβ. λιθ. tempiù, tem̃pti=δι' ἕλξεως τείνειν, timpstù, tim̃pti=τανύεσθαι, tìmpa=ὁ τένων, τὸ νεῦρον, temptýva=χορδὴ τόξου (=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tętiva=ὁ τένων, τὸ νεῦρον), ρωσ. διαλ. tepsti=ἐντείνειν, «τεντώνειν», ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þomb=χονδρός, ἔγκυος· ὡς οὐσ. ὁ «φουσκωμένος» στόμαχος, ἀρμ. tʻamb=σάγμα (κυρ. παραγεμισθὲν προσκεφάλαιον, χρησιμοποιούμενον ὡς σάγμα)· μαλακὸν κρέας ἐπὶ τῶν ποδῶν τῶν ζῴων (*tm̥pā), ἴσως καὶ λατ. tempus οὐδ. =κρόταφος, tempus οὐδ.=χρόνος, templum οὐδ.=ἱερὸς τόπος, τέμενος, ἱερόν· ρ. *temp-=τείνειν, τανύειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ten-, βλ. *τείνω.* — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ἀμφι-τάπης,* ὁ (*ἀμφί-ταπις,* ἡ, *ἀμφί-ταπος,* ὁ) "τάπης μάλλινος εἰς ἀμφοτέρας τὰς πλευράς".

τάρανδος, ὁ "κερασφόρον ζῷον τῶν βορείων χωρῶν" : δάνειον (τῇ μεσολαβήσει τῶν Σκυθῶν, πβ. Ἡσύχ.) ἔκ τινος γλώσσης τῶν βορείων λαῶν· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῷ *ταῦρος.*

ταράσσω, ἀττ. **-ττω** "ὅ,τι καὶ νῦν, ταράσσω, «ταράζω», προκαλῶ ταραχὴν (σύγχυσιν)", *ταραχή* (καὶ κατὰ συγκοπὴν παρ' Ἡσυχ. *τάρχη*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ταραχή, σύγχυσις, ἀναταραχή, ἀνησυχία", *τάραχος,* ὁ "ταραχή", βλ. *θράσσω.*

τάρβος, -εος καὶ **-ους,** τὸ "τρόμος, φόβος, ἀναταραχή, σεβασμός", *ταρβέω* "κατέχομαι ὑπὸ φόβου, τρομάζω, τρέμω, φοβοῦμαι", *ταρβαλέος* "πεφοβημένος, πλήρης φόβου, φοβερός, τρομερός", *ταρβοσύνη,* ἡ "τρόμος, φόβος", *ταρβόσυνος* "δεινός, τρομερός" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tarjati=ἀπειλεῖ, ἐξυβρίζει, ἐκφοβίζει, κυμβρ. tarfu=ἐκδιώκειν· ρ. *tergʷ-, *tr̥gʷ-=ἀπειλεῖν, τρομάζειν.

τάργανον (*tr̥g-), τὸ "τὸ «χαλασμένο, ξινισμένο κρασί», ὄξος, «ξίδι»", *ταργανόομαι* "«ἀνακατώνω» γίνομαι ὄξος, «ξινίζω», ἐπὶ οἴνου" (πβ. *ταργαίνειν* "ταράσσειν" Ἡσύχ.), *στεργάνος* "κόπρων" Ἡσύχ.· κατὰ μετάπτ. *τρύξ* (*trₒg-), γεν. *τρυγός,* ἡ "νέος οἶνος μὴ ὑποστὰς ἀκόμη τὴν ζύμωσιν καὶ μὴ στραγγισθεὶς (θολός), ἡ ὑποστάθμη, «λάσπη» τοῦ οἴνου, τὸ καθίζημα ὑγρῶν, ἡ «μούργα», τὰ «κατακάθια»", *ἀποτρυγίζω* "στραγγίζω «κρασί»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þrekkr, μσν. γερμ. drec-, -ckes, νεογερμ. Dreck=ἀκαθαρσία, «λάσπη» (*tregnó- ἢ *treknó-), ἴσως καὶ λατ. troia θηλ.=ἡ

«γουρούνα»· ρ. *(s)t(e)reg- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *[s]ter-=κόπρος)· **προσέτι** *(s)terk- **ἐν** τοῖς : λατ. stercus, -oris=περιττώματα, κόπρος, «κοπριά», κυμβρ. trwnc, troeth=τὸ οὖρον, λιθ. trešt̃u, trešaũ, trėšti=(κατα)σήπεσθαι, traška-nos=πύον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

τάριχος, -εος καὶ **-ους**, τὸ καὶ **-ος, -ου**, ὁ, **τάριχον**, τὸ "πᾶν νεκρὸν σῶμα διατηρούμενον διὰ ταριχεύσεως (βαλσαμώματος), ἡ «μούμια»· ἰχθὺς διατηρούμενος δι' ἁλατίσματος (ἢ καὶ δι' ἀποξηράνσεως ἢ διὰ καπνίσματος), κρέας παστόν" (> σύρ. tarīxā, ἀρμ. tařex), *ταριχεύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ταριχεύω, βαλσαμώνω· ἁλατίζω, βάλλω εἰς τὴν ἅλμην, «παστώνω», καπνίζω· ἀποξηραίνω", *ταριχεία*, ἡ, *ταρίχευσις*, ἡ "τὸ βαλσάμωμα, ἡ ταρίχευσις" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *ταρχύω* ;).

ταρμύσσω "ἐμβάλλω εἰς φόβον, ἐκφοβίζω, τρομοκρατῶ", *ταρμύξασθαι* "φοβηθῆναι" Ἡσύχ., *ἀ-τάρμυκτος* "ἄφοβος" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (ἐκ τοῦ *tr̥m-συγγ. τῷ *τρέμω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τρέμω, φοβοῦμαι" ;).

τάρπη, ἡ, **ταρπάνη**, ἡ, **ταρπός**, ὁ "μέγας κόφινος πλεκτὸς ἐκ λύγων" : μᾶλλον ΙΕ *tr̥r-p- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *tuer-=περιβάλλειν, βλ. *σορός*)· πβ. *tur-g- μᾶλλον ἐν τῷ ἰων. *σαργάνη* (ἀττ. *ταργ-*), ἡ "καλάθιον πλεκτόν, πλέγμα" (ὃ ἰδέ· πβ. τὴν ὁμοιοτέλευτον λ. *δάρπη* "σαργάνη, κόφινος" Ἡσύχ.).

ταρσός, ἀττ. **ταρρός**, ὁ, πληθ. **ταρσοί**, οἱ, σπανιώτ. **ταρσά**, τὰ "πλέγμα ἐκ καλάμων, «καλαμωτή», καλάθιον, κάλαθος πλεκτός· τὸ πλατὺ μέρος τοῦ ποδός, τὸ μεταξὺ τῶν δακτύλων καὶ τῆς πτέρνης μέρος τοῦ ποδός, ὁ πούς· τὸ πλατὺ μέρος τῆς ἀναπεπταμένης πτέρυγος, ἡ πτέρυξ· ἐν τῷ πληθ. τὸ πλατὺ μέρος τῶν κωπῶν, ἡ κώπη· ἡ σειρὰ τῶν ὀδόντων τοῦ «πριονιοῦ»", *ταρσόω* (ἀττ. *ταρρ-*) "ξηραίνω τι ἐπὶ τῆς «καλαμωτῆς», σχηματίζω πλέγμα τι, ἐμπλέκω" (*συνταρρόω* "συμπλέκω", *σύνταρρος* "συμπεπλεγμένος, περίπλοκος"), *τρασιά* (ἰων. *ταρσιή*· *τερσιά* παρ' Ἰουλ.), ἡ "πλέγμα ἐκ καλάμων, ἐφ' οὗ ἐξήραινον τὰ σῦκα, ἢ ἁπλῶς τόπος, ἔνθα τὰ σῦκα ξηραίνονται, πλέγμα χρησιμεῦον εἰς τὴν ἀποξήρανσιν καρπῶν, ἁλώνιον" : ΙΕ *tr̥s-, συγγ. τοῖς : ἀρμ. t'ař=ράβδος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνήρτων τὰς πρὸς ξήρανσιν σταφυλὰς κ.τ.τ. (*tr̥sā ἢ *tr̥sįā=*τρασιά*), ἀρχ. γερμ. darra, νεογερμ. Darre (*torsā)=πλέγμα ἢ τόπος, ἔνθα ξηραίνονται καρποὶ κ.τ.τ.· ρ. *ters-=ξηραίνειν, βλ. *τέρσομαι* (μετὰ πλειόνων).

τάρφος, -εος, τό, πληθ. **τάρφεα**, τὰ "λόχμη, πυκνὸν φύλλωμα", *ταρφύς* "πυκνός, συμπεπυκνωμένος", *ταρφέα* ἐπίρ. "συχνάκις, πολλάκις", βλ. *θρόμβος*.

ταρχύω "θάπτω (κηδεύω, ἐνταφιάζω) σεμνοπρεπῶς", *ἀ-τάρχυτος* "ἄταφος", *τάρχος*, τό, πληθ. *τάρχεα*, τὰ "ταφή, κηδεία", *ταρχάνιον* "ἐντάφιον" Ἡσύχ. : ἂν δὲν εἶναι λ. ξένη (πβ. *τάριχος* ;), τότε ἴσως συγγ. τοῖς : *τέρχνεα* "ἐντάφια" Ἡσύχ., μετὰ τοῦ *σ-* ἐν ἀρχῇ *στέρχανα* "περίδειπνον. Ἠλεῖοι" Ἡσύχ., περαιτέρω συγγ. καὶ τῷ *στοργάζω* (Ἡσύχ.) "ἐγκλείω" (βλ. *στερεός*)· ρ. *ster-gh-=ἐγκλείειν, διαφυλάττειν (θάπτειν, οἱονεὶ κρύπτειν).

τάσις, -εως, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τάσις, ἔντασις, ἔκτασις, «τέντωμα»" : ΙΕ *tn̥tis =ἀρχ. ἰνδ. tatiḥ=σειρά, ὁρμαθός, «σπάγκος», θυσία, λατ. -tenti- ἐν συνθέσει con-, intentiō θηλ.=ἔντασις προσπάθεια, καταπόνησις· ἰσχ. β. ἀρχ. ἰνδ. tántiḥ=«σπάγκος», χορδή, σειρὰ (*tentis). Βλ. *τείνω*.

τάσσω, άττ. **τάττω** (μέλλ. **τάξω**, παθ. άόρ. β' **ἐτάγην**, ρημ. ἐπίθ. **τακτὸς**) *θέτω (βάλλω) τι εἰς ὡρισμένην θέσιν, βάλλω εἰς τάξιν, τακτοποιῶ, παρατάσσω, κατατάσσω, ὁρίζω, διορίζω, παραγγέλλω* (ὁ ἐνεστ. *τάσσω* ἐσχηματίσθη μᾶλλον ἀναλογικῶς ἀντὶ *τάζω), *ταγή*, ἡ *παράταξις, διευθέτησις, διαταγή*, *τάγμα*, τὸ *τμῆμα στρατοῦ, σῶμα στρατιωτῶν· διάταξις, διαταγή*, *τάξις -εως*, ἡ *διάταξις, διευθέτησις, τακτοποίησις, παράταξις μάχης, θέσις, ἀξίωμα, τάξις*, *τακτικὸς* *ὁ ἁρμόζων (κατάλληλος) εἰς τὴν τακτοποίησιν ἢ διάταξιν, ἱκανὸς εἰς τὸ παρατάσσειν στράτευμα πρὸς μάχην*, *ταγός*, ὁ *ὁ διατάσσων, ἡγεμών* (ὅ ἰδέ): συγγ. τοῖς: λιθ. pa-togùs=πρέπων, ἁρμόζων, εὔθετος, ἄνετος, su-tógti=συμβάλλεσθαι μετά τινος· ρ. *tăg-.

ταταλίζω *καλῶ, φωνάζω τινὰ διὰ θωπευτικοῦ («χαϊδευτικοῦ») ὀνόματος, κολακεύω*, βλ. *τέττα*.

ταῦρος, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ταῦρος, ἄρρην βοῦς· τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον*: =λατ. taurus, λιθ. taũras=ὁ βόνασος, βούβαλος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. turъ=ὡσ., ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þiorr=ταῦρος (διὰ φθογγικῆς μεταλλαγῆς κατὰ τὸ ἀρχ. γερμ. stior=ταῦρος κ.τ.λ.)· πβ. gall. Tarvos (=θεότης), μσν. ἰρλ. tarb=ταῦρος (*taruos), ἰλλυρ. τοπων. Tarvisium. ΙΕ *tǝu-ros=ταῦρος ὡς σφριγῶν συγγ. τῇ ρ. *tāu-=«φουσκώνειν», ἐξογκοῦσθαι· Ἀλλὰ δυνατὸν νὰ ἦτο ἀρχικῶς *taruos (κελτ., ἰλλυρ.· πβ. *ταρ-ανδος*), ἐξ οὗ *tauros διὰ τῆς ἐπενθέσεως τοῦ u. Ἐκ τοῦ ΙΕ *tauros θεωροῦνται μᾶλλον ὡς δάνεια τὰ σημιτ.: ἀραμ. tōr, ἑβρ. šor, πρωτοσημιτ. ṯauru.

ταΰς *μέγας, πολύς* Ἡσύχ. (ΙΕ *tǝu-ús), *ταΰσας* *μεγαλύνας, πλεονάσας* Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tāuti, tavīti=εἶναι ἰσχυρός, ἔχει ἰσχύν, ἀξίαν, taváḥ=ἰσχυρός, ρωμαλέος, taviṣṭamaḥ=ἰσχυρότατος, táviṣmant-=ἰσχυρός, δυνατός, taviṣáḥ=ἰσχυρός, táviṣī θηλ.=ἰσχύς, tuvi- (ἐν συνθέσει)=λίαν, ἰσχυρῶς, γοτθ. þūsundi, ἀρχ. γερμ. dūsunt, νεογερμ. tausend=χίλιοι, λιθ. túkstantis, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tysęšta=ὡσ., ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tyję, tyti=παχύνειν· ρ. *tēu-, *tū-=ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν»· βλ. πλείονα ἐν τοῖς: *σάος, σάτυρος, σῶμα, ταῦρος, Τευταμίδης, τίτυρος, τύλη, τύμβος*.

1 **τάφος**, ὁ *ταφή, ἐνταφιασμός, κηδεία· τάφος, μνημεῖον, τύμβος*, *ταφή*, ἡ *ἐνταφιασμός, ταφή*, *τάφρος*, ἡ *ὄρυγμα, «χαντάκι», τάφρος*, βλ. *θάπτω*.

2 **τάφος, -εος**, τὸ *θάμβος, ἔκπληξις*, βλ. *θάμβος*.

ταχύς, -εῖα, -ὺ *ὅ,τι καὶ νῦν, ταχύς, «γρήγορος», γοργός, αἰφνίδιος, ὁρμητικός*, συγκρ. ἰων. *θάσσων*, ἀττ. *θάττων* *ταχύτερος*, ὑπερθ. *τάχιστος* *ταχύτατος, τάχιστος*, *τάχα* ἐπίρ. *ταχέως, ἀμέσως· ἴσως, πιθανῶς, δυνατόν* (ἐκ τοῦ -ŋ;), *ταχινὸς* *ταχύς, γοργός*, *τάχος*, *-εος* καὶ *-ους*, τὸ *ταχύτης*: ταχὺς μᾶλλον ἐκ τοῦ ΙΕ *dhŋgh-ú-s, πβ. *θάσσων* ἐκ τοῦ **θάγχ-jων*· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

ταώς (ταῶς, ταῶς), γεν. **ταὼ** καὶ **ταῶ** (προσέτι **ταών, -ῶνος**), ὁ, πληθ. **ταῷ** καὶ **ταοί**, οἱ *ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ταώς, τὸ «παγώνι»*, *ταώνειος* *ὁ ἀνήκων εἰς ταών*: ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ λατ.: pāvō, -ōnis, pāvus, -ī ἀρσ.=ταὼς (> ἀρχ. γερμ. phāwo, νεογερμ. Pfau) δάνειον ἐξ ἀγνώστου (ἰνδ.;) πηγῆς (πιθ., κατ' ἀρχήν, ἠχομιμ. λέξις· πάντως εἴς τινας γλώσσας τοῦτο μετεσχηματίσθη, πβ. λατ. paupulō, -āre=κρώζω, ἐπὶ ταώνων).

τὲ (ἐγκλιτ.) "καί" : ἐκ τοῦ IE *q^{u}e=ἀρχ. ἰνδ. ca, φρυγ. κε, λατ. -que, ἀρχ. ἰρλ. -ch (na-ch=οὐχί), γοτθ. -h (ni-h [=οὐχὶ]=λατ. ne-que), βουλγ. če= ἀλλά, καί. IE *q^{u}e=καί, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὰ ἀντων. θ. *q^{u}o-, *q^{u}e-τῶν ἐρωτημ. καὶ ἀορ. ἀντων.· ἀρχαιοτ. σημ. "ὅπως", ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. káśca=οἱοσδήποτε, ἑλλ. *ὅς-τε*, λατ. quis-que=ἕκαστος, γοτθ. ƕazu-h=πᾶς τις, ὁ πρῶτος τυχών. — Τὸ *-τε* ἐν τοῖς : *τότε* "ὅ,τι καὶ νῦν, τότε", *ὅτε* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὅτε, ὅταν" (λεσβ. *ὄτα*, δωρ. *τόκα, ὅκα*) εἶναι ἁπλοῦν πρόσφυμα καὶ οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ μόριον τὲ "καί".

τέγγω, μέλλ. **τέγξω** "βρέχω, ὑγραίνω, «μουσκεύω»· χύνω· μαλακώνω· βάπτω" :=λατ. tingō (tinguō κατὰ τὸ unguō), tīnxī, -ere=βρέχω, ὑγραίνω, βάπτω, χρωματίζω, πβ. ἀρχ. γερμ. thunkōn, νεογερμ. tunken=ἐμβάπτειν.

τέγεος, -ον "ὁ ἔχων στέγην, ἐστεγασμένος, πλησίον τῆς στέγης (ὀροφῆς)", *τέγος, -εος*, τὸ "στέγη, ὀροφή, σκεπὴ (οἰκίας ἢ θαλάμου)· θάλαμος, ὑπερῷον", βλ. *στέγω.*

τέθηπα "εἶμαι κατάπληκτος, μένω ἔκθαμβος, θαυμάζω", βλ. *θάμβος.*

τέθμιος, -α (καὶ **-ος**), **-ον** "τεθειμένος, ὡρισμένος, νόμιμος, κανονικός", *τεθμός*, ὁ (διαλ.) "θεσμός, νόμος, ἔθιμον", βλ. *θεσμός.*

τείνω, μέλλ. **τενῶ,** ἀόρ. **ἔτεινα,** μέσ. πρκ. **τέταμαι** (*te-tn̥-· εἶτα ἐνεργ. πρκ. **τέτακα**) "ὅ,τι καὶ νῦν, τείνω, ἐκτείνω, ἁπλώνω, «τεντώνω»· ἀμτβ. ἐκτείνομαι, ἁπλώνομαι· φθάνω μέχρι τινός, ἀναφέρομαι εἴς τι, ἐπιδιώκω (νὰ κάμω τι...)", ρημ. ἐπίθ. *τατὸς* (=ἀρχ. ἰνδ. tatáḥ, λατ. tentus), ὁμ., ἐπικ. *τιταίνω*, ἀόρ. *ἐτίτηνα* "τείνω, «τεντώνω», ἐκτείνω", *τάνυ-μαι, τανύω*=ὡσ. (ὃ ἰδέ), *ταναὸς* "τεταμένος, ἐκτεταμένος, ἐπιμήκης", *τανεῖαι*, αἱ "ἐπιμήκη ξύλα (δοκάρια), χρήσιμα εἰς τὴν ναυπηγικὴν καὶ τὴν οἰκοδομικήν, δοκοί", *ταινίᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ταινία" (ὃ ἰδέ), *τάσις, -εως*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τάσις, ἔντασις" (ὃ ἰδέ), *τετανὸς* "τεταμένος, «τεντωμένος», λεῖος, ὁμαλός", *τέτανος*, ὁ "τάσις, «τέντωμα», σπασμωδικὴ κίνησις τοῦ σώματος ἢ μέλους αὐτοῦ, συνοδευομένη ὑπὸ ἀκαμψίας", *τένων, -οντος*, ὁ "ἰσχυρὸν καὶ τεταμένον νεῦρον, πλέγμα νεύρων, τένων", *τένος*, τὸ "τένων, νεῦρον, νευρά, λίαν τεταμένη ταινία" (=λατ. tenus, -oris=«σπάγκος» μετὰ βρόχου [«θηλιᾶς»], πβ. ἀρχ. ἰνδ. tánas- οὐδ.=οἱ ἀπόγονοι), *ἀ-τενὴς* "ὁ λίαν τεταμένος" (ὃ ἰδέ· πβ. *εἰλι-τενὴς* ὁ "ἐκτεινόμενος [ἐξαπλούμενος] δι' ἑλιγμῶν")· καθ' ἑτεροίωσ. : *τόνος*, ὁ "τάσις, «τέντωμα», ἔντασις· ἐπὶ ἤχων, ἔντασις, ὕψωσις τῆς φωνῆς· ἐν τῇ Μετρικῇ, ὁ τόνος ὁ πίπτων ἐπὶ μιᾶς συλλαβῆς ἐν τῷ στίχῳ, μουσικὸς τόνος" (πβ. ἀρχ. ἰνδ. tānaḥ ἀρσ.=νῆμα, τόνος) : *τείνω* ἐκ τοῦ **τεν-jω*, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tanṓti (πρκ. tatāna, μέσ. tatnḗ)=τείνει· ἐντείνει, ἐκτείνεται, διαρκεῖ, tan- θηλ.=ἔκτασις, ἐξάπλωσις, μεταφύτευσις, tánaḥ=ἀπόγονος, tantram=δελτίον, στήμων, «στημόνι τοῦ ἀργαλειοῦ», ἀλβ. ndēń= ἐξαπλώνω, ἕλκω, ἐκτείνω (*n-tenjō), λατ. tendō, -ere=τείνω, ἐκτείνω, «τεντώνω» (ἐνεστ. μετὰ τοῦ d), teneō, -ēre=κρατῶ, tenor, -ōris ἀρσ.=συνεχὴς κίνησις, ἐξακολούθησις, ἐνδελέχεια, ἀρχ. ἰρλ. tan=χρόνος (*tₑnā· κυρ. σημαίνει "συνεχὴς κίνησις, διάρκεια"), γοτθ. uf-þanjan=ἐκτείνεσθαι, ἀρχ. γερμ. denen, νεογερμ. dehnen=τείνειν, τανύειν, ἀρχ. γερμ. donēn=ἐκτεταμένον εἶναι (: λατ. tenēre), λιθ. tìnstu, tìnti=ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν»,

tiñklas=δίκτυον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. teneto, tonots=σχοινίον· ρ. *ten-=τείνειν, τανύειν.

τείρεα, τὰ ('Ιλ. Σ 485) "τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ σημεῖα, οὐράνια σώματα, ἄστρα, οἱ ἀστερισμοί" : κατὰ μετρ. ἔκτασιν (πβ. λεσβ. *τερέων* παρ' 'Αλκαίῳ) συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tarā θηλ.=ἀστήρ, βεδ. πληθ. tārah ἀρσ.=ἄστρα, περαιτέρω συγγ. τῷ *ἀστήρ*.

τείρω (*τερjω· μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "τρίβω, προστρίβω, κατατρίβω, κατατρύχω, καταπονῶ, ἐξαντλῶ, πιέζω, βασανίζω, θλίβω, λυπῶ", *τέρετρον*, τὸ "τρύπανον, «τρυπάνι»", *τερηδών, -όνος*, ἡ "σκώληξ τρώγων ξύλα" (ἀντὶ *τρηδ-), *τίτρημι, τιτράω* "κατασυντρίβω, διατρυπῶ" (μέλλ. *τρήσω*· ρημ. ἐπίθ. *τρητὸς* "διάτρητος, ὁ ἔχων ὀπήν, πλήρης ὀπῶν", *τρῆμα*, τὸ "ὀπή, ἄνοιγμα"), *τετραίνω* (ἀόρ. *ἐτέτρηνα* καὶ -ᾱνα) "διατρυπῶ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. turáh=τετραυματισμένος, «πληγωμένος», λατ. terō, trī-vī, trī-tum, -ere =τρίβω (οἱ μὴ ἐνεστωτ. τύποι ἐκ τοῦ *terī-, πβ. dē-trī-mentum οὐδ.=βλάβη κ.τ.λ., βλ. πλείονα ἐν λ. *τρῖβω*), terebra θηλ.=τρύπανον, ἀρχ. ἰρλ. tarathar=τρύπανον, ἀρχ. γερμ. drāen=στρέφειν, τορνεύειν (ἀγγλ. throw=ρίπτειν, νεογερμ. drehen=στρέφειν), ἀρχ. γερμ. drāt, νεογερμ. Draht=σύρμα, λιθ. trinù, trìnti=τρίβειν (πβ. *τε-τραίνω*), tiriù, tìrti=διερευνᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tsrą, trěti=τρίβειν· ρ. *ter-=τρίβειν, στρέφειν, τρυπᾶν, ἀρχικῶς ἴσως ταυτόσημος τῇ ρ. *ter-=περᾶν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος (βλ. *τέρμα, τρᾱνής*). Πβ. *τέρην, τέρυς, τόρμος, τόρνος, τορός, τορέω, τιτρώσκω*· βλ. **ἐπίσης** *τρῖβω, τρώγω*.

τειχεσιπλῆτα (κλητ., ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως) "ὁ πορθητής, καταστροφεὺς τῶν τειχῶν", βλ. *σπάλαξ*.

τεῖχος, -εος καὶ -ους, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τεῖχος, καὶ κυρ. τεῖχος πόλεως (ἀρχικῶς ἐκ πηλοῦ)· πᾶς τόπος ὠχυρωμένος, ὀχύρωμα καὶ τάφρος, φρούριον", *τειχίζω* (ἰων. *τειχέω*) "ἐγείρω τεῖχος, τειχίζω, περιβάλλω διὰ τείχους, περιτειχίζω, ὀχυρώνω", ὁμ. *τειχιόεις* "ὁ τετειχισμένος, ὠχυρωμένος διὰ τειχῶν" (πβ. τὸ τοπων. *Τειχιοῦσα* πλησίον τῆς Μιλήτου), *τοῖχος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τοῖχος οἰκίας ἢ αὐλῆς, ἡ πλευρὰ τοῦ πλοίου· ἐν τῷ πληθ. τὰ πλάγια τοῦ πλοίου" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dēhaḥ ἀρσ., -am οὐδ.=σῶμα (κατὰ τὸν τύπον=*τοῖχος*), dēhī=περιτείχισμα, πρόχωμα, ἀνάχωμα, dēhmi=ἀλείφω, ἐπιχρίω, ἀβεστ. pairi-daēza-=κυκλικὸς περίβολος, περίφραξις (βλ. *παράδεισος*), ἀρχ. περσ. didā=ὀχύρωμα, φρούριον (πβ. θρακ. *-διζος, -διζα* "φρούριον, ἀκρόπολις"), τοχ. A tseke=ἀνδριάς, ἀρχ. ἰρλ. digen=στερεὸς (κυρ. πυκνῶς ἐζυμωμένος), γοτθ. daigs, ἀρχ. γερμ. teig, νεογερμ. Teig=τὸ φύραμα, ἡ ζύμη, ἀρχ. ρωσ. děža=σκάφη ζυμώματος, «σκαφίδι» (*dhoig̑h-jā)· κατὰ μετάθεσιν (*g̑heidh-) λιθ. žiedziù, žiẽsti=σχηματίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ziždą, židati=οἰκοδομεῖν· ρ. *dheig̑h-, βλ. *θιγγάνω* (μετὰ πλειόνων).

τέκμωρ, νεώτ. (κατὰ τὸ *τεκμαίρομαι*) **τέκμαρ**, τὸ ἄκλ. "ὡρισμένον σημεῖον, γνώρισμα, ἀπόδειξις, τεκμήριον", *τεκμαίρω* (ἀόρ. *ἐτέκμηρα*) "δεικνύω διά τινος σημείου, δηλώνω, φανερώνω"· συνήθ. ἐν χρήσει τὸ μέσ. *τεκμαίρομαι* "καθορίζω διὰ σημείου ἢ ὁρίου, ὁρίζω, διατάσσω, ἀποφασίζω", μεθομ. *τεκμήριον* (τὸ -η- κατὰ τὸ *ἐτέκμηρα*), τὸ "βέβαιον σημεῖον, ἀσφαλὴς ἀπόδειξις, χαρακτηριστικὸν γνώρισμα" : ἐκ τοῦ ΙΕ *qᵘek̑-mōr (ἢ *qᵘek̑s-mōr ;),

συγγ. τοῖς: ἀβεστ. časman- οὐδ.=ὀφθαλμός (*q^{u}e͡ks-men-), ἀρχ. ἰνδ. kā́śatē =φαίνεται, λάμπει, φέγγει, ἀβεστ. ākasat̰=εἶδε, παρετήρησεν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. kažǫ, kazati=δεικνύειν, ὑπενθυμίζειν, παροτρύνειν (*q^{u}eĝ- ;).

τέκνον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τέκνον, υἱὸς ἢ θυγάτηρ· ὡσ. καὶ ἐπὶ ζῴων, τὸ μικρὸν τοῦ ζῴου· γόνος, βλαστός", *τεκνόω* "παρέχω τέκνα, ἐφοδιάζω τινὰ μὲ τέκνα, τεκνοποιῶ", *τέκνωσις,* ἡ "ἡ γέννησις τέκνων" :=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þegn=ἐλεύθερος ὑπήκοος, ἀπελεύθερος, ἐλεύθερος ἄνθρωπος, ἀγγλοσαξ. þeg(e)n, þēn=ὁ εὐγενής, εὐπατρίδης, πολεμιστής, ἥρως, ὑπηρέτης, ἀρχ. γερμ. degan, νεογερμ. Degen=ἱππότης, ἀκόλουθος, ἥρως· ξίφος, πβ. ἀρχ. ἰνδ. takman- οὐδ. (παρὰ Γραμμ.)=ἀπόγονος, τέκνον· ὡς σημαῖνον "τὸ γεννηθέν, γεννώμενον" εἶναι συγγ. τῷ *τίκτω* (ὃ ἰδέ).

τέκος, -εος καὶ **-ους,** τὸ "τέκνον", βλ. *τίκτω.*

τέκτων, -ονος, ὁ "ξυλουργός, οἰκοδόμος, ἀρχιτέκτων, πᾶς ἐργάτης· ποιητ. δημιουργός, αἴτιος", *τεκταίνομαι* "κατασκευάζω, κτίζω, κυρ. ἐπὶ τέκτονος· ἐπινοῶ, μηχανῶμαι", *τεκτονεῖον,* τὸ "τὸ ἐργαστήριον τοῦ τέκτονος, ξυλουργεῖον", *τεκτονικὸς* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τέκτονα, ἠσκημένος εἰς τὸ οἰκοδομεῖν", *τεκτοσύνη,* ἡ "ἡ τέχνη τοῦ τέκτονος" :=ἀρχ. ἰνδ. tákṣan- ἀρσ.= ξυλουργός, ἀβεστ. tašan-=ἀγαλματοποιός, δημιουργός· πβ. ἀρχ. ἰνδ. tákṣati, tā́ṣṭi (*tēkþ-ti)=πελεκᾷ, κατεργάζεται, κατασκευάζει, οἰκοδομεῖ, taṣṭar-ἀρσ.= ξυλουργὸς (=λατ. textor), ἀβεστ. taša- ἀρσ.=πέλεκυς, χεττ. takš-=συνδέειν, οἰκοδομεῖν, λατ. texō, -uī, textum, -ere=ὑφαίνω, πλέκω, οἰκοδομῶ (=ἀρχ. ἰνδ. tákṣati), tēla θηλ.=ὕφασμα (*te͡kslā=ἀρχ. γερμ. dehsala=ἀξίνη, πέλεκυς, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. tesla=πέλεκυς), sub-tēmen οὐδ.=τὸ «ὑφάδι», testa θηλ.= μαγειρικὰ σκεύη, ἀρχ. ἰρλ. tāl=πέλεκυς (*tō͡kslo-), μσν. γερμ. dehsen=κοπανίζειν (θραύειν) τὸ λίνον, λιθ. tašaũ, -ýti=πελεκᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tešǫ, tesati=κτυπεῖν, σχίζειν. — Ἐκ τούτου τά: *τέκταινα,* ἡ (παρὰ Γραμμ.) "ἡ ἀρχιτέκτων" (: ἀρχ. ἰνδ. takṣṇī́ θηλ.), *τέχνη,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τέχνη, ἐπιτηδειότης (δεξιότης) εἰς τὴν ἐργασίαν, τρόπος, μέθοδος, ἐπάγγελμα, ἔργον τέχνης, χειροτέχνημα· τέχνασμα, πανουργία, δόλος" (*τεκσνᾱ)· ρ. *te͡kþ-= τεκταίνεσθαι, πβ. *τόξον.*

τελαμών, -ῶνος, ὁ "ἱμὰς χρησιμεύων εἰς ἐξάρτησίν τινος, λωρίον, ζώνη, ἐξ ἧς ἐκρέματο ἡ ἀσπὶς ἢ τὸ ξίφος· ἐπίδεσμος χρήσιμος διὰ τραύματα· μακρὸν στενὸν λινὸν ὕφασμα (εἶδος «φασκιᾶς»), δι' οὗ περιετυλίσσοντο τὰ νεκρὰ σώματα (αἱ «μούμιαι») τῶν Αἰγυπτίων· ἐν τῇ Ἀρχιτεκτονικῇ, κολοσσιαῖα ἀγάλματα ἀνδρῶν χρησιμεύοντα ἀντὶ κιόνων" (> λατ. telamōn παρὰ Βιτρουβίῳ, πβ. Telamō=Atlas παρ' Ἐννίῳ) : συγγ. τῷ *ταλάσσαι* (περὶ τῆς β. μετὰ τοῦ *-ε-* πβ. ἐπίσης 1 *τέλλω,* 3 *τέλος*).

τελέθω "ἔρχομαι εἰς τὸ εἶναι, γίνομαι, εἶμαι, ὑπάρχω", βλ. *πέλω.*

τέλειος, τέλεος, τελετή, τελευτή, τελέω, τελήεις, βλ. 1 *τέλος.*

τέλθος, -εος, τὸ "εἰσφορά, θυσία" : ἴσως συγγ. τῷ 3 *τέλος,* τὸ "φόρος", τῇ μεσολαβήσει ἑνὸς ρήμ. **τέλ-θω.*

τέλλις (αἰτ. **τέλλιν**), ἡ, **τελλί́νη** (**-ῖνα** ;), ἡ "εἶδος ὀστρακοδέρμου" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

1 **τέλλω** "ἀνατέλλω, ἐγείρομαι, ὑψώνομαι" (ἐπὶ ἀστέρων· συχνότ. ἐν συνθέσει : *ἀνα-, ἐξανα-, ὑπερτέλλειν, ἐπιτέλλεσθαι*)· μτβτ. *ἐντέλλειν, -εσθαι, ἐπιτέλλειν,*

-εσθαι "διατάσσειν, προστάσσειν, ἐντέλλεσθαι (κυρ. αἴρειν, ὑψώνειν, ἐπιφορτίζειν)" : συγγ. τῷ τελάσσαι "φέρειν" (βλ. ταλάσσαι), ρ. *telā-. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. ἀνατολή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ἀνατολὴ τῶν ἀστέρων" (πβ. νεογερμ. Anatolien). Πβ. 1 τέλος.

2 **τέλλω** "ἐκτελῶ, συμπληρῶ", μτχ. ἐνεστ. *περι-τελλόμενος* (*ἐνιαυτός, ἔτος, ὥρα*) "ὁ συμπληρῶν τὴν πορείαν (τὸν κύκλον) αὐτοῦ, συμπληρούμενος, ὁλοκληρούμενος" (πβ. Ὀδ. α 16 *περι-πλόμενος*) : συγγ. τῷ *πέλω*.

τέλμα, -ατος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ τέλμα, λιμνάζον ὕδωρ, ἕλος, ἡ λάσπη, ὁ πρὸς οἰκοδομὴν χρήσιμος πηλός", βλ. *σταλάσσω*.

1 **τέλος, -εος** καὶ **-ους,** τὸ "τὸ συμπληρωθὲν (ἐκτελεσθέν, ἀποτελεσθέν), ἡ συμπλήρωσις (ἐκπλήρωσις) παντὸς πράγματος, τὸ τέλος, πέρας, τέρμα, ἀποτέλεσμα, σκοπός" : ὡς σημαῖνον "σημεῖον τροπῆς ἢ στροφῆς (θέσις, ἔνθα τις ἐπιστρέφει)" προῆλθεν ἐκ τοῦ ΙΕ *q$^{\mu}$eles- συγγ. τῷ *πέλω*. Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : *τελέω* (λεσβ. *-είω*) "φέρω εἰς τέλος, ἐκπληρῶ, συμπληρῶ, ἐκτελῶ", *τέλειος*, μεθομ. *τέλεος*, κρητ. *τέληος* "ὁ φθάσας εἰς τὸ ὡρισμένον τέλος, τέλειος, ἀκέραιος, ὥριμος τὴν ἡλικίαν, ἀκμαῖος" (*τελεσ-Fo-ς ἢ *τελεσ-ιο-ς), *τελήεις*, μεθομ. *τελέεις* "τέλειος, πλήρης" (*τελεσ-Fεντ-), *τελετή*, ἡ "τελείωσις, τελειοποίησις, μύησις εἰς τὰ μυστήρια, πᾶσα θρησκευτικὴ ἑορτή", *τελευτή*, ἡ "ἐκτέλεσις, συμπλήρωσις, τέλος, τέρμα· ἀποτέλεσμα, ἔκβασις", *τελευταῖος, -α, -ον* "ὁ πρὸς τὸ τέλος, τελευταῖος", *τελευτάω* "φέρω εἰς τέλος, τελειώνω, ἐκτελῶ, συμπληρῶ· ἀμτβ. φθάνω εἰς τὸ τέλος, τελειώνω, ἀποθνήσκω". Πβ. *τέλσον*.

2 **τέλος, -εος** καὶ **-ους,** τὸ "τμῆμα (ὁμὰς) στρατοῦ, στρατός, στῖφος" : ἐκ τοῦ ΙΕ *q$^{\mu}$eles-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kúlam (*q$^{\mu}$elo-) οὐδ.=ποίμνιον, σμῆνος, πλῆθος, γένος, οἰκογένεια, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. čeljadь=οἱ ὑπηρέται μιᾶς οἰκογενείας.

3 **τέλος, -εος** καὶ **-ους,** τὸ "πληρωμὴ χρέους ἢ φόρου, δασμός, φόρος, δαπάνη, ἔξοδα", *εὐ-τελής* "εὐθηνός, εὔωνος, ἀνάξιος λόγου, οἰκονομικός", *πολυ-τελής* "ὁ πολὺ δαπανηρός", *ἀ-τελής* "ὁ ἀπηλλαγμένος τελῶν (φόρων τοῦ δημοσίου) ἢ εἰσφορῶν" : ὡς σημαῖνον "ἐπιβολή, ἐπιφόρτισις" εἶναι συγγ. τῷ *ταλάσσαι*· διὰ τὴν σημ. πβ. *φόρος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, φόρος, δασμός" : *φέρω*.

τέλσον (*ἀρούρης* Ἰλ. Ν 707, *νειοῖο* Σ 547), τὸ "μεθόριος αὖλαξ, ὅριον, σύνορον" (πβ. *τέλσας* "στροφάς, τέλη, πέρατα" Ἡσύχ.) : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "αὖλαξ (σημεῖον τοῦ ἀγροῦ, ἔνθα ἔστρεφε τὸ ἄροτρον ;)", εἶναι συγγ. τοῖς : 1 *τέλος*, τὸ "τέρμα, πέρας, σκοπός", *πάλιν* "ὀπίσω" (ἐκ τοῦ *πάλις "στροφή, τροπή"· ρ. *q$^{\mu}$el-=στρέφειν, βλ. *πέλω*.

τέλωρ "πελώριον", *τελώριος* "πελώριος", βλ. *πέλωρ*.

τέμαχος, τέμενος, βλ. *τέμνω*.

τέμνω, ἀρχαιότ. ὁμ., ἰων., δωρ. **τάμνω** (ἀντὶ *τα-νω ἐκ τοῦ *tm̥-nō μετὰ τοῦ *-μ-* παραληφθέντος ἐκ τοῦ ὁμ. **τέμει** Ἰλ. Ν 707, μέλλ. **τεμῶ,** ἀόρ. **ἔταμον** κ.τ.λ.), ἀόρ. **ἔταμον** καὶ **ἔτεμον,** πρκ. **τέτμηκα,** ρημ. ἐπίθ. **τμητός** "κόπτω, κομματιάζω, σχίζω, τέμνω", *τμήγω*, αἰολ. *τμᾱγω*, γ' πληθ. παθ. ἀόρ. *τμᾱγεν* Ἰλ. Π 374 "κόπτω, ἀποχωρίζω", *τμῆσις, -εως*, ἡ "τὸ τέμνειν, ἡ τομή, τμῆσις, δῄωσις, καταστροφή, ἐρήμωσις, τμῆμα", *τομή*, ἡ "τὸ τέμνειν, «κόψιμο», ἡ τομή", *τομός* "ὁ τέμνων, ὀξύς", *τόμος*, ὁ "τομή, «κό-

ψιμο», τεμάχιον, «κομμάτι», μέρος· τόμος βιβλίου", *τέμαχος* (*temə-), -εος καὶ -ους, τὸ "ἀποκεκομμένον τεμάχιον ταριχευμένου ἰχθύος", *τέμενος*, -εος καὶ -ους, τὸ "τμῆμα γῆς ἀνῆκον εἰς βασιλέα ἢ ἀφιερωμένον εἰς θεὸν (κυρ. ἀποκεκομμένον, ἀποκεχωρισμένον)", *τόμαροι*, οἱ "ἱερεῖς τοῦ Διὸς ἐν Δωδώνῃ (κυρ. ξυλουργοί, τ.ἔ. δρυοκολάπται ;)" : συγγ. τοῖς : λατ. temnō, -ere =περιφρονῶ, ὀνειδίζω, aes-tumō=διατιμῶ, ἐκτιμῶ (ἂν παράγηται ἐκ τοῦ *ais-temos=ὁ τὸν χαλκὸν τεμαχίζων), μσν. ἰρλ. tamnaim=ἀποκόπτω, λιθ. timì, tìnti=ὀξύνειν (τροχίζειν) τὸ δρέπανον, ἀρχ. ρωσ. tьnu, tjati=κτυπεῖν (=*τάμνω*)· ρ. *tem-=κόπτειν, τέμνειν, βλ. καὶ *ταμίᾱ, τάμισος*· πβ. *τένδω*.

τέναγος, -εος καὶ -ους, τὸ "ἀβαθῆ ὕδατα, «ρηχὰ» μέρη εἴτε ἐν τῇ θαλάσσῃ εἴτε ἐν ποταμοῖς, τέναγος", *τεναγίζω* "εἶμαι «ρηχός», ἔχω «ρηχὰ νερά»" : ἐκ τοῦ *tenəgos, συγγ. τῷ λεττ. tīgas (*tingas)=βάθος μεταξὺ δύο ἀβαθῶν μερῶν.

τένδω (Ἡσίοδ. Ἔργα κ. Ἡμ. 524) "περιτρώγω, ροκανίζω", ἀττ. *τένθω*= ὡσ. (ὃ ἰδέ) : συγγ. τοῖς : λατ. tondeō, totondī, -ēre=κόπτω, κουρεύω, ξυρίζω, μσν. ἰρλ. ro-s-teind=τὸ ἔθραυσε αὐτὸ (τὸ «καρύδι»), ra-thendsatar= οἱ ὁποῖοι ἀπέσχισαν, κυμβρ., κορν. tam=βλωμός, τεμάχιον (*tn̥dsmen-)· ρ. *ten-d- (ἀρχικῶς ἐνεστ. μετὰ τοῦ d) συγγ. τῷ *tem- (βλ. *τέμνω*), πβ. *τένθω*.

τενθρήνη, ἡ "εἶδος σφηκὸς κατασκευάζοντος τὴν φωλεὰν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἀγρία μέλισσα", *τενθρηδών*, -όνος, ἡ=ὡσ. : μᾶλλον συγγ. τοῖς : *θρῆνος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, θρῆνος, ὀδυρμός", λακ. *θρώνᾱξ*, *-ακος*, ὁ "κηφήν. Λάκωνες" Ἡσύχ. (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *θρέομαι*), ἴσως καὶ *ἀνθρήνη*, ἡ "ἀγρία μέλισσα" (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *ἀθήρ*)· τὸ μὲν *τενθρηδὼν* ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ *πεμφρηδών*, ἡ "εἶδος σφηκὸς σχηματίζοντος τὰς κυψέλας αὐτοῦ ἐντὸς κοίλων δρυῶν ἢ ὑπὸ τὴν γῆν", τὸ δὲ *ἀνθρηδών*, ἡ κατὰ τὸ *τενθρηδών*.

τένθω "περιτρώγω, ροκανίζω", *τένθης*, *-ου*, ὁ "ὁ «λιχούδης», λαίμαργος", *τενθείᾱ*, ἡ "«λιχουδιά», λαιμαργία", *τενθεύω* "εἶμαι «λιχούδης», τρώγω ἀπλήστως, λαιμάργως" : IE *ten-dh- (ἀρχικῶς ἐνεστ. μετὰ τοῦ dh)· πβ. *ten-d- (βλ. *τένδω*) καὶ *tem- (βλ. *τέμνω*).

τένων, -οντος, ὁ "ἰσχυρὸν καὶ τεταμένον νεῦρον, πλέγμα νεύρων" βλ. *τείνω*.

τέραμνα (*terəb-no-), κατ' ἀφομ. **τέρεμνα,** τὰ "θάλαμος, οἶκος, οἴκημα, κατοικία" : συγγ. τοῖς : λατ. trabs καὶ trabēs θηλ.=δοκός, taberna (*trab-) θηλ.=σκηνὴ ἐκ σανίδων, καλύβη, καπηλεῖον, ἀρχ. κυμβρ. treb=κατοικία, ἀρχ. ἰρλ. a-treba=κατέχει, κατοικεῖ, gall. ἐθν. ὀν. A-trebates (κυρ. σημαίνει "οἱ ἐγκατεστημένοι" ;), γοτθ. þaúrp=ἀγρός, πεδίον, ἀρχ. γερμ. dorf, νεογερμ. Dorf=κώμη, χωρίον, λιθ. trobà=οἰκία, οἰκοδόμημα, ἴσως καὶ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trěmъ=πύργος· ρ. *t(e)rĕb-.

τεράμων, -ον, γεν. **-ονος** "τρυφερός", βλ. *τέρην*.

τέρας, πληθ. ὀμ. **τέραα,** γεν. ἐν. **τέρεος** καὶ ὑστερογ. τύπος **τέρατος,** τὸ "σπάνιον σημεῖον, ἀσύνηθες φυσικὸν φαινόμενον, θαῦμα, πᾶν τὸ χρησιμεῦον ὡς προγνωστικόν, τέρας" : ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "βασκανία, μαγεία", τότε προέρχεται ἐκ τοῦ IE *qʷer-əs, συγγ. τῷ ὀμ. (αἰολ.) *πέλωρ*, τὸ "τέρας" (*qʷerōr), ὃ ἰδέ· συγγ. ἴσως καὶ τοῖς μετὰ τοῦ s- τύποις : ἀρχ. ἰνδ. ā-ścaryaḥ=παράξενος, θαυμάσιος, ὡς οὐσ. οὐδ.=θαῦμα, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. skars

οὐδ.=τέρας· ὑπερμεγέθης γυνή, skyrse οὐδ.=κακὸς οἰωνός, φάντασμα (*sq^{u}ẹsiom), λιθ. keras (*q^{u}eros)=γοητεία, μαγεία, keriù, keréti=καταγοητεύειν, μαγγανεύειν, δυσφημίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. čara=μαγεία· ρ. *q^{u}er- (ἀρχ. ἰνδ. karóti, kr̥nóti=ποιεῖ κ.τ.λ.)=ποιεῖν, ἰδίᾳ μαγγανεύειν, βασκαίνειν.

τερέβινθος, ἡ "τὸ δένδρον τερέβινθος", βλ. *τέρμινθος.*

τερετίζω "ὅ,τι καὶ νῦν, τερετίζω, μιμοῦμαι τὸ κελάδημα τέττιγος ἢ χελιδόνος" : ἠχομιμ. λέξις.

τέρετρον, τὸ "τρύπανον, «τρυπάνι»", *τερηδών, -όνος,* ἡ "σκώληξ τρώγων ξύλα", βλ. *τείρω.*

τέρην, τέρεινα, τέρεν "τρυφερὸς" (κυρ. "τετριμμένος, ὁ ἐκ τῆς τριβῆς λειανθείς, λεπτός", πβ. *τέρυ,* βλ. *τέρυς*), *τερά-μων* "τρυφερός, ὁ διὰ τοῦ βρασμοῦ εὐκόλως μαλακὸς γινόμενος", *ἀτεράμων* "σκληρός, τραχύς", ὁμ. *ἀτέραμνος* "σκληρός, ἀδυσώπητος, ἄκαμπτος" (δ ἰδέ) : συγγ. τοῖς : σαβιν. terenum=μαλακόν, λατ. tener=τρυφερός, μαλακὸς (ἀντὶ *tereno- κατὰ τὸ tenuis), ἀρχ. ἰνδ. tárunah=νέος, τρυφερός· ὡς οὐσ. ἀρσ., θηλ.=νεανίας, κοράσιον, οὐδ.=ἡ καλάμη· πβ. ἐπίσης ἀρχ. ἰνδ. tarnah=νεογνὸν ζῷου, μόσχος, *τρανὸν* "ἑξαμηνιαῖον πρόβατον" Ἡσύχ. (*tr̥no- ;), ἀρμ. t'arm=νέος, νωπός, πράσινος· τὸ -men- εἶναι σχηματιστ. στοιχεῖον, ὅπερ ἀπαντᾷ ἐν τοῖς ἑλλ. : *τεράμων, ἀ-τεράμων* κ.τ.λ. (βλ. ἀνωτ.)· ρ. *ter-=τρυφερός, ἀδύνατος, συγγ. τῷ *ter-=τρίβειν, βλ. *τείρω, τόρνος.*

τερθρεία, ἡ "ἀνόητος ὁμιλία, φλυαρία, τερατολογία", βλ. *θρέομαι.*

τέρθρον, τὸ "τέλος, τέρμα, κορυφή, ἄκρον", *τέρθριοι (κάλωες),* οἱ "τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς κεραίας τοῦ ἱστίου, τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν ἀναπέτασιν ἢ τὴν συστολὴν τοῦ ἱστίου", *τερθρωτήρ, -ῆρος,* ὁ "τὸ ἄκρον τῆς πρῴρας τοῦ πλοίου, ἐξ οὗ ὁ πρωρεὺς ἐφύλαττεν ἀγρυπνῶν (ὅπου ὁ πρωρεὺς προορᾷ τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ παρ' Ἡσυχ.)", *τερθρηδὼν* (*τερ-θρη-) "πρωρεὺς" Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς : *τέρμα,* τὸ "**τέλος,** πέρας, τέρμα" (δ ἰδέ), *τέρμων,* ὁ "**τέρμα,** ὅριον, σύνορον, **τέλος**" κ.τ.λ.

τέρμα, -ατος, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, **τέρμα,** τέλος, ἄκρον, ὅριον, σύνορον· τὸ ὕψιστον σημεῖον, ἡ ὑψίστη ἐξουσία, ἡγεμονία", *τέρμων, -ονος,* ὁ "**τέρμα,** τέλος, ὅριον", *τέρμιος* "ὁ ἐπὶ τοῦ τέρματος εὑρισκόμενος, ἔσχατος, τελευταῖος" (*τερμιόεις, -εσσα, -εν* "ὁ φθάνων μέχρι τοῦ τέρματος, μέχρι τῶν ποδῶν ἐκτεινόμενος, ποδήρης" Ἰλ. Π 803, Ὀδ. τ 242) : συγγ. τοῖς: λατ. termen, -inis οὐδ. (=*τέρμα*), termō ἀρσ. (=*τέρμων*), terminus ἀρσ.=ὅρος, ὅριον, σειρὰ λίθων ἢ πασσάλων χρησιμοποιουμένων ὡς σύνορον, ἀρχ. ἰνδ. tárman- (παρὰ Γραμμ.)=ἡ αἰχμὴ τοῦ ὀβελοῦ θυσίας, sutárman-=ὁ περῶν καλῶς εἰς τὴν ἄλλην πλευράν· ρ. *ter-=φθάνειν εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tárati (tiráti, titarti, tīryatē, tarutē)=περᾷ εἰς τὴν ἄλλην πλευράν, ἐπεξέρχεται, ὑπερνικᾷ, καταβάλλει, tarantáh=θάλασσα, ἀλβ. š-tir=«περνῶ ἕνα ποτάμι» κ.τ.λ.· (πβ. ἐπίσης ἀρχ. ἰνδ. tiráh ἐπίρ.=ἐκποδών· ὡς πρόθ. =διὰ [μέσου], ἐκεῖσε, πέραν, λατ. trans=πέραν, ἐπέκεινά τινος, γοτθ. þairh (*ter-q^{u}e), ἀρχ.γερμ. durh, νεογερμ. durch=διὰ (*tr̥-q^{u}e). Πβ. *τέρθρον, τόρμος.*

τέρμινθος, νεώτ. τερέβινθος, τρεμῖθος, ἡ "τὸ δένδρον τερέβινθος" : προελλ.-αἰγ., πβ. τοπων. *Τερμ-ησσὸς* (ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ· ὄν. ποτ. Βοιωτίας), *Τρεμιθοῦς* (ἐν Κύπρῳ).

τερμιόεις, τέρμιος, τέρμων, βλ. *τέρμα.*
τέρναξ, -ακος, (ὁ) "καυλὸς (στέλεχος) τοῦ φυτοῦ κάκτου, τ.ἔ. εἶδους ἀγκινάρας" (Ἡσύχ.): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tṛ̥ṇam=ἡ καλάμη χλόης, τὸ ἄχυρον, χόρτον, γοτθ. þaúrnus, ἀρχ. γερμ. dorn, νεογερμ. Dorn (*tṛ̥nu-)=ἄκανθα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trъnъ=ἄκανθα· ρ. *(s)ter-=ἄκαμπτος, σκληρός, μᾶλλον συγγ. τῷ *στερεός,* πβ. *τόρδυλον.*
τέρπω "κορεννύω, «χορταίνω» τινά, παρέχω τέρψιν, εὐφραίνω, τέρπω· μέσ. «χορταίνω», ἀπολαύω, εὐφραίνομαι, διασκεδάζω", *τερπωλή,* ἡ "τέρψις, διασκέδασις", μεθομ. *τέρψις, -εως,* ἡ "κορεσμός, ἀπόλαυσις, τέρψις, ἡδονή, χαρά", *τερπικέραυνος* (ἐπίθ. τοῦ Διός) "ὁ τερπόμενος ἐπὶ τῷ κεραυνῷ (ἐπὶ τῇ βροντῇ καὶ ἀστραπῇ)", *τερπνὸς* "ὁ προξενῶν τέρψιν, εὐχάριστος, τερπνός, εὐφρόσυνος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tṛ̥pyati, tṛ̥pṇóti, tṛ̥mpáti, tarpati=«χορταίνει», ἱκανοποιεῖται, μεταβιβ. tarpáyati=«χορταίνει», ἐπαινεῖ, tṛ̥ptíḥ, tṛ̥́ptiḥ=κορεσμός, κόρος λιθ. tarpà=εὐδοκίμησις, αὔξησις, tarpstù, tar̃pti=εὐδοκιμεῖν, ἴσως καὶ γοτθ. þrafstjan=παρηγορεῖν· ρ. *terp-=«χορταίνειν».
τέρσομαι, ἀόρ. β' **ἐτέρσην** (ἀντὶ *ἐτάρσην*;) "γίνομαι ξηρός, ξηραίνομαι", *τερσαίνω* (ἀόρ. ἐπικ. γ' ἑν. *τέρσηνε*) "ξηραίνω, ἀποξηραίνω, «στεγνώνω»": =γοτθ. gaþaírsan=ἀποξηραίνεσθαι· πβ. ἀρχ. ἰνδ. tṛ̥ṣyati=διψᾷ, καίεται ὑπὸ δίψης, tarṣáyati=ἀφίνει τινὰ νὰ διψάσῃ, κάμνει τινὰ νὰ ὑποφέρῃ ἐκ δίψης, tarṣaḥ, tṛ̥ṣṇā=δίψα, tṛ̥ṣúḥ=ἄπληστος, καιόμενος ὑπὸ δίψης, ἀρμ. t'aramim, t'aršamim=μαραίνομαι, erašt=ξηρασία, ξηρότης, ἀλβ. ter=ξηραίνω εἰς τὸν ἀέρα, λατ. torreō=ξηραίνω, φρύγω, ὀπτῶ τι (=ἀρχ. ἰνδ. tarṣáyati, ἀρχ. γερμ. derren, νεογερμ. dörren=ξηραίνειν, φρύγειν· λατ. tostus μᾶλλον=ἀρχ. ἰνδ. tarṣitaḥ), torris=δαυλός, καιομένη σχίζα, ἀρχ. ἰρλ. tart=δίψα, γοτθ. þaúrsjan =ἔχειν δίψαν, διψῆν (=ἀρχ. ἰνδ. tṛ̥ṣyati), ἀρχ. γερμ. dorrēn=ἀποξηραίνεσθαι, durst, νεογερμ. Durst=δίψα, ἀρχ. γερμ. durri, νεογερμ. dürr=ξηρός, μᾶλλον καὶ λατ. terra θηλ.=γῆ· ρ. *ters-=ξηραίνειν, διψῆν, πβ. *ταρσός.*
τέρυς, -υος, ὁ, ἡ "τετριμμένος, ἀδύνατος, ἀσθενής, λεπτός" (*τέρυ* "ἀσθενές, λεπτόν" Ἡσύχ., *τέρυες ἵπποι,* οἱ "ἀσθενεῖς, κατάκοποι ἵπποι" [Ἡσύχ.]), *τερύνης* "τετριμμένος ὄνος. καὶ γέρων" Ἡσύχ., *τερύσκετο* "ἐτείρετο" Ἡσύχ. (συγγ. τῷ *τέρυ,* πβ. *μεθύ-σκω* : *μέθυ*) : συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. táruṇaḥ=νέος, τρυφερὸς (βλ. *τέρην*), τοχ. A tsru=ὀλίγος· ριζ. τύπος *tereu-, βλ. *τρύχω, τρύω,* πβ. *τιτρώσκω.*
τέρφος, τὸ "δορά, δέρμα, ἐπικάλυμμα", βλ. *στέρφος.*
τέρχνος, τρέχνος, -εος καὶ **-ους,** τὸ "βλαστός, κλάδος· ἐν τῷ πληθ. νέος θάμνος", κυπρ. *τέρχνιjα,* τὰ "καρποί": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. draigen=ἡ ἀγρία δαμασκηνέα, ἀγρία ἀπιδέα (*dhrₒghino-), λιθ. drignės πληθ.=εἶδος δηλητηριώδους μαύρου φυτοῦ· ρ. *dhergh-, *dhregh-.
τέρψις, -εως καὶ **-ιος,** ἡ "κορεσμός, ἀπόλαυσις, τέρψις, χαρά", βλ. *τέρπω.*
τέσσαρες, τέσσαρα, ἀττ. **τέτταρες,** βοιωτ. **πέτταρες** (τὸ -α- κατὰ τὸ ὁμ. *τέτρατος* κ.τ.λ.), ἰων., ἀρχ., ἑλληνιστ. **τέσσερες,** δωρ. καὶ δυτ. ἑλλ. **τέτορες** (ΙΕ *qᵘ̯etu̯or-, -τ- ἀντὶ -ττ- κατὰ τὴν τοπ. *τέτρασι* κ.τ.λ.), ὁμ. (αἰολ.) **πίσυρες,** λεσβ. **πέσυρες** (ΙΕ *qᵘ̯etur-)· τοπ. **τέτρασι** (Πίνδ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, τέσσαρες, τέσσερες", *τετρακόσιοι* "ὅ,τι καὶ νῦν, τετρακόσιοι", *τετράκυκλος* "ὁ ἔχων τέσσαρας κύκλους, τετράτροχος" (*τετϜρα-, ΙΕ *qᵘ̯etṛ̥-):

συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. catvárah ἀρσ. (αἰτ. catúrah), catvāri οὐδ., ἀρμ. čork' (αἰτ. čors), τοχ. A śtwar, B śtwer, λατ. quattuor, ὀσκ. petora, ἀρχ. ἰρλ. cethir, γοτθ. fidwōr, ἀρχ. γερμ. feor, fior, λιθ. keturì, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. četyre=τέσσαρες. — ὁμ. *τέτρατος* "τέταρτος" (κατὰ μετάθεσιν τοῦ -ϱ-, ἀττ. *τέταϱτος*)=λιθ. ketvirtas, IE *qᵘetu̯r̥- (πβ. καὶ *τετοϱταῖος* Θεόκρ., ἐκ τοῦ **τέτοϱτος*)· ἀττ. *τετταϱάκοντα*, ἰων. *τεσσεϱάκοντα*, βοιωτ. *πετταϱάκοντα*, δωρ., δελφ., ἰων. *τεϱϱώκοντα* "τεσσαράκοντα, «σαράντα»": πβ. λατ. quadrā-gintā· *τετϱακτύς, -ύος, ἡ* "ὁ ἀριθμὸς 4, κατὰ τοὺς Πυθαγορείους, τὸ ἄθροισμα τῶν τεσσάρων πρώτων ἀριθμῶν, ἤτοι ὁ ἀριθμὸς 10 (=1+2+3+4)": μᾶλλον ἐκ τοῦ **τετϱακο-*, πβ. *τϱικτύς*· ὁμ. *τετϱαχθὰ* (κατὰ τὸ *διχθὰ* κ.τ.λ.), ἀττ. *τέτϱαχα* (κατὰ τὸ *δίχα* κ.τ.λ.) "εἰς τέσσαρα μέρη, κατὰ τέσσαρας τρόπους" (*τετϱαξὸς* "τετραπλοῦς", ἐκ τοῦ **τετϱαχθ-jo-*, πβ. *διξὸς* κ.τ.λ.). Πβ. *τϱάπεζα, τϱυφάλεια*.

τεταγών, -όντος "λαβών, «πιάσας», ἁρπάσας" (μτχ. ἀορ. β', ἐκ θ. *ταγ-*, Ἰλ. Α 591, Ο 23): συγγ. τοῖς: λατ. tangō, πρκ. te-tig-ī (: *τεταγών*), tactum, tangere=ἐγγίζω ἐλαφρῶς, ἅπτομαι (ἀρχ. λατ. ἐπίσης tagam· integer=ἀκέραιος, ἄθικτος, tagāx=ἅρπαξ, κλεπτομανής), ἀγγλοσαξ. þaccian=μαλακῶς ἅπτεσθαι, ἐγγίζειν ἁπαλά, θωπεύειν, ἴσως καὶ ἰρλ. tais=μαλακός, ἤπιος, ἀλβ. ndoθ, ndoθem=εὑρίσκομαι τυχαίως (ἂν σημαίνῃ "ἅπτομαι, προσκρούειν"· *tāg-;)· ῥ. *tag-=ἅπτεσθαι, ψαύειν.

τετανὸς "τεταμένος", *τέτανος*, ὁ "τάσις, «τέντωμα», σπασμωδικὴ κίνησις τοῦ σώματος ἢ μέλους αὐτοῦ, ἐξ ἧς τοῦτο γίνεται ἄκαμπτον", βλ. *τείνω*.

τετίημαι "εἶμαι περίλυπος (τεθλιμμένος)", μτχ. πρκ. *τετιηώς, -ότος* καὶ *τετιημένος* "δειλός, περίλυπος, τεθλιμμένος": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. cāyati =παρατηρεῖ, ἔχει φόβον, ἔχει ἀνησυχίας, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. čajǫ=περιμένω, ἐλπίζω· ῥ. *qᵘēi-, βλ. *τηϱέω*.

τέτμον (καὶ **ἔτετμον**) ἀόρ. β' (ὁμ., ποιητ.) "συνήντησα, εὗρον, κατέλαβον, ἔφθασα, κατέφθασα· μετέσχον, ἔλαβον μερίδιον" (ὑποτ. *τέτμῃς*, ἀπρφ. *τετμεῖν*): ἀόρ. μετ' ἀναδιπλ., ὡς τὸ *ἔ-πε-φνον*· ῥ. *tem-. Περαιτέρω συσχετισμὸς ἀβέβαιος (ἡ ῥ. *tem- εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν *tem-=τέμνειν, κόπτειν, βλ. *τέμνω*;).

τετραίνω "τρυπῶ, διατρυπῶ, διαπερῶ", βλ. *τείϱω*.

τέτραξ, -αγος καὶ **-ακος**, ὁ, ἡ "πιθ. ὁ φασιανὸς" (> λατ. tetrax), *τετϱάζω* "κράζω ὡς τὸ ὄρνεον *τέτϱαξ*, ὅταν φωτοχῇ, «κακκαρίζω»", *τέτϱιξ, -ιγος, ἡ* "πτηνόν τι", *τετϱάδων* "ὀρνεόν τι. Ἀλκαῖος" Ἡσύχ., *τετϱαῖον* "ὀρνιθάριόν τι. Λάκωνες" Ἡσύχ., *τετϱάων, -ωνος*, ὁ "ἴσως ὁ ἀγριοπετεινός, ξυλοπετεινός" (> λατ. tetrāō): ἔκ τινος ἠχομιμ. θ. *ter-t(e)r- (ὡς ἐπίσης ἐν τῷ λατ. tur-tur=τρυγών, πβ. ἀρχ. ἰνδ. tittirah, tittirih=πέρδιξ, νεοπερσ. taďarv=φασιανός· τὰ ἑλλ.: *τατύϱας, τάτυϱος* εἶναι δάνεια ἐκ τῆς Μηδ.=ὡσ.), λατ. tetrinniō, tetrissitō=κράζω (ἐπὶ νησσῶν), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þiþurr=ἀγριοπετεινός, ξυλοπετεινός, λιθ. teterva=«τσαλαπετεινός», tĕtervinas=«τσαλαπετεινός», ἀγριοπετεινός, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. tetrĕvi αἰτ. πληθ.=φασιανοί, ἴσως καὶ ἀρμ. tatrak=τρυγών.

τετρεμαίνω μετ' ἀναδιπλ. τύπος "τρέμω, σείομαι", βλ. *τϱέμω*.

τέττα κλητ. ἀρσ. (Ἰλ. Δ 412), **τατᾶ** ἀρσ. "ὦ πάτερ, «πατέρα» (μου)!",

ταταλίζω "καλῶ τινα διὰ θωπευτικοῦ ὀνόματος, κολακεύω" ('Ηρώνδ. 1,60· 6,77· πβ. τατὶ κλητ. "«μαννούλα»" 'Ηρώνδ. 5, 69) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tatáḥ=πατήρ, tātaḥ=πατήρ, υἱός, ἀγαπητός, λατ. tata=πατήρ· τροφός, κορν. tat=πατήρ, hendat=πάππος, λιθ. tẽtis, tẽte, tėtytis=πατήρ, ρωσ. táta=πατήρ, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. teta=θεία· ἠχομιμ. λ. *tata, *tẽta (λ. τῆς νηπ. γλώσσης)· πβ. ἄττα.

τέττιξ, -ῖγος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τέττιξ, «τζίτζικας», τὸ «τζι-τζίκι»" : ἠχομιμ. λ. (*τεττῖ).

τευθίς, -ίδος καὶ **-ῖδος,** ἡ "ἡ βοτάνη ἡ «πικραλίδα», τὸ «ἀντίδι»· ἡ σηπία, τὸ «καλαμάρι»", *τεῦθος, -ου* καὶ *τευθός, -οῦ,* ὁ "ἰχθύς τις μεγαλύτερος τῆς σηπίας" : ἂν ἡ λ. προέρχηται ἐκ κληρονομίας, ἴσως συγγ. τῷ *θύσ(σ)ανος,* ὁ "κροσσός, «φούντα», θύσανος"· εἶναι ὅμως προτιμότερον μᾶλλον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ λ. εἶναι προελλ.-αἰγ., πβ. τοπων. *Τευθέα* (ἐν 'Αχαΐᾳ), *Τευθὶς* (ἐν 'Αρκαδίᾳ).

τευμῶμαι "ἐξασκῶ, καταγίνομαι, ἀσχολοῦμαι εἴς τι", ἀττ. *τευτάζω* "ἐπὶ μακρὸν ἀσχολοῦμαι περὶ τὰ αὐτὰ πράγματα, ἐξακολουθῶ νὰ καταγίνωμαι εἴς τι" : συγγ. τοῖς : ἀβεστ. šyaōman- οὐδ.=πρᾶξις, ἔργον, ἀρχ. ἰνδ. cyávatē=κινεῖται, ἐξεγείρεται, ἀπέρχεται, ἑλλ. *σεύω* "θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν" (ὃ ἰδὲ) ἀττ. -τ- ἐκ τοῦ *τυ-, IE *qi̯-).

Τευταμίδης, -ᾱο, ὁ "υἱὸς τοῦ Τευταμίου, ὁ Λῆθος" (*Τευταμίας,* ὁ "βασιλεὺς τῆς Λαρίσης", ἐκ τοῦ **Τευτᾱ-ταμιᾶς*) 'Ιλ. Β 843, *Τευτί-απλος* "ὄν. 'Ηλείου τινὸς" (Θουκ. 3, 29,2· περὶ τοῦ β' συνθετ. βλ. *νηπελέω*) : IE *teutā (=λαὸς) =ὀσκ. touto, ὀμβρ. αἰτ. totam=civitatem (=πολιτείαν), gall. Teuto- (ἐν τῷ Teuto-matus κ.τ.λ.), ἀρχ. ἰρλ. tuath=λαός, γοτθ. þiuda, ἀρχ. γερμ. diot(a) =ὡσ., λεττ. tàuta=ὡσ., λιθ. Tautà=ἡ ἄνω χώρα, Γερμανία.

τεῦτλον, τὸ "τὸ «σέσκουλο», τεῦτλον", ὑποχορ. *τευτλίον,* βλ. *σεῦτλον.*

τεύχω, μέλλ. **τεύξω,** ἀόρ. α' **ἔτευξα,** ὁμ. β' **τετυκεῖν,** μέσ. **τετύκοντο, τετυκέσθαι** (μεθ' ὕστερογ. κ), πρκ. ὁμ. **τετευχὼς** ('Οδ. μ 423), **τέτυκται** (γ' πληθ. **τετεύχαται** 'Ιλ. Ν 22) "παρασκευάζω καταλλήλως, κατασκευάζω, προξενῶ, δημιουργῶ, παράγω", *τιτύσκομαι* "ἑτοιμάζω, τακτοποιῶ, σημαδεύω καὶ κτυπῶ, σκοπεύω", *τεῦχος, -εος* καὶ *-ους,* τὸ "σκεῦος, ἐργαλεῖον, ὄργανον, ἰδίᾳ πανοπλία, «σύνεργα» πολεμικά, ὅπλα· ὄργανα (σκεύη) τοῦ πλοίου· ἀγγεῖον, ὑδρία (καὶ μτγν. βιβλίον)" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. dūan=ποίημα (*dhughnā), dūal=ἁρμόζων (*dhughlo-), γοτθ. daug, ἀρχ. γερμ. toug (νεογερμ. es taugt)=ἀξίζει, χρησιμεύει, ὠφελεῖ, tuht=ἱκανότης, ἐπιδεξιότης, δύναμις, λιθ. daug=πολύς· ρ. *dheugh-=ἀξίζειν, χρησιμεύειν, εὐτυχεῖν, εὐημερεῖν· πβ. *τυγχάνω.*

τέφρᾱ, ἰων. **-η,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τέφρα, σποδός, «στάκτη»" : ἐκ τοῦ **θεφρᾱ,* IE *dhegʷh-rā, πβ. *θέπτανος* "ἁπτόμενος" 'Ησύχ. (=λιθ. dègtinas=ὁ πρὸς καῦσιν)· ρ. *dhegʷh-=καίειν, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dáhati, μεταβιβ. dāhāyati=καίει, τοχ. A tsäk-=καίειν, B teki=νόσος, ἀλβ. djek=κατακαίω, μεταβιβ. n-dez=ἀνάπτω, λατ. favilla θηλ.=«χόβολη», τέφρα (*fovilla), foveō, -ere=θερμαίνω (*dhogʷhéi̯ō), fōculum οὐδ.=τὸ πύραυνον, «μαγκάλι», fōmentum οὐδ.=θερμὸν περικάλυμμα, fōmes ἀρσ.=εὔφλεκτος ὕλη, ἔναυσμα, febris θηλ. =πυρετὸς (*dhegʷhris), μσν. ἰρλ. daig=πῦρ, νόσος, λιθ. degù, dègti=καίειν,

dāgas=τὸ θερινὸν καῦμα, ὁ καύσων, θερισμός, ἡ συγκομιδή, dagà=συγκομιδή.

τεχνάζω "μεταχειρίζομαι τέχνην, χρησιμοποιῶ τεχνάσματα, ἐπινοῶ τρόπους πρὸς ἐξαπάτησιν", *τεχνάομαι* "κατασκευάζω τι μετὰ τέχνης· ἐπινοῶ τεχνάσματα, μηχανεύομαι", *τέχνη, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, τέχνη, δεξιότης, ἐπιτηδειότης, ἐπιτήδευμα, ἔργον τέχνης, τέχνασμα", βλ. *τέκτων*.

τέως, ὁμ. **τείως, τεῖος** (ὀρθότ. **τῆος**), δωρ. **τᾶς** ἐπίρ. "ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, ἕως τότε, μέχρι τοῦδε· ἐπί τινα χρόνον" : ἐκ τοῦ πρωτοελλ. *τᾱ-Fος =ἀρχ. ἰνδ. tāvat (ἐπιρ. αἰτ. ἐν. τοῦ *tā-vant-)=ἐπὶ τοσοῦτον (ἂν εἶναι μετὰ τοῦ -Fος, τότε προέρχεται ἐκ τοῦ *Fοτ· ἀντίστοιχον τὸ *ἕως* "μέχρι, ἕως", ὃ ἰδέ). Πβ. *τῆμος*.

τῆ (Ἰλ. Ω 287 κ.τ.λ.) "ἰδού, νά, λαβέ !"=λιθ. tè=ὧσ.· συγγ. τῷ ἄντων. δεικτ. θ. *to- (βλ. *το-*), πβ. μεγαρ. *τῆ-δε* "ἐνταῦθα".

τήβεννα, ἡ (**τήβεννος** καὶ **-ις· τήμενος, -ις,** ἡ) "ἔνδυμα (εἶδος χλαμύδος ἢ μανδύου) τῶν εὐγενῶν" : μᾶλλον εἶναι λ. ξένη.

τήγανον, τὸ "τὸ «τηγάνι»", βλ. *τάγηνον*.

τήθη, ἡ "μάμμη, προμήτωρ, τροφός", *τηθίς, -ίδος, ἡ* "ἡ θεία", βλ. *θεῖος*.

τῆθος, -εος, τό, πληθ. **τήθεα,** τὰ "ὄστρεον, «στρείδι»" (Ἰλ. Π 747), *τήθυα, -ύων,* τὰ "εἶδος μαλακίων" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (ἂν τὸ *τῆθος* ἐσχηματίσθη ὑστερογενῶς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *τήθυον*, τότε προέρχεται ἴσως ἐκ τοῦ **θη-θυον* "ἀπορροφητικὸς σάκκος", συγγ. τῷ *θῆσθαι* "θηλάζειν"· διὰ τὸ β' μέρος τῆς λέξεως πβ. *γή-θυον,* τὸ "εἶδος πράσου [κρομμύου]" ἐν τῷ λ. *θύλακος*).

τήκω, δωρ. **τᾱ́κω,** μέλλ. **τήξω,** ἀμτβ. πρκ. **τέτηκα,** παθ. μέλλ. **τακήσομαι,** ἀόρ. β' **ἐτάκην** "ὅ,τι καὶ νῦν, τήκω, «λειώνω», διαλύω, διασκορπίζω, κατατρώγω· παθ. διαλύομαι, «λειώνω», φθίνω, φθείρομαι, ἐξαφανίζομαι, καταντῶ εἰς τὸ μηδέν", *τηκεδών, -όνος, ἡ* "τῆξις, διάλυσις, φθίσις, μαρασμός", *τακερός* "ὑποκείμενος εἰς τῆξιν, μαλακός, τρυφερός, συντελῶν εἰς τὴν τῆξιν", *τάκωνες,* οἱ "εἶδος «λουκάνικου» ἢ ἔδεσμα ἐκ κρέατος" : μετὰ τοῦ κ ἐπεκτετ. τύπος συγγ. τῇ ρ. *tā-, *tāi- (*təi-, *tī-· πβ. ἐπίσης *tāu-ěn τοῖς : ἀρχ. γερμ. douwen, νεογερμ. tauen=καταπίπτειν δρόσον, διαλύεσθαι, «λειώνειν» τὸν πάγον)=τήκειν, ἐν τοῖς : ὀσσετ. thayun=καταπίπτειν δρόσον, διαλύεσθαι, «λειώνειν» τὸν πάγον, τήκειν (*tāi̯ō), ἀρμ. t'anam =βρέχω, ὑγραίνω· γίνομαι ὑγρός, ἀρχ. ἰρλ. tām=λατ. tābēs (=τῆξις, διάλυσις, σῆψις), toddi=λατ. liquēscere=(διαλύεσθαι, «λειώνειν»), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tają, tajati=τήκειν (*tāi̯ō). Πβ. καὶ τοὺς μετὰ τοῦ bh ἐπεκτετ. τύπους (πβ. *τῑ-φ-ος*) : λατ. tābēs θηλ.=ἡ τῆξις, διάλυσις, σῆψις, tābum οὐδ. =σεσηπὸς ὑγρόν, tābeō, -ēre=«λειώνειν», διαλύεσθαι, φθίνειν καὶ τὰ ἐκ τοῦ ριζ. τύπου *tī- : *τῖλος,* ὁ "ὑγρὸν ἀποπάτημα, ὑδαρὴς κόπρος, «τσίρλα»", *τῖφος,* τὸ "ἐλώδης ἢ κάθυγρος τόπος, ἕλος" (ἃ ἰδέ).

τῆλε, αἰολ. **πήλυι** (βοιωτ. *Πειλε-στροτίδᾱς*) ἐπίρ. "μακράν, πόρρω· μετὰ γεν. μακράν τινος", *τηλόθε(ν)* "μακρόθεν, πόρρωθεν, ἐκ ξένης χώρας", *τηλόθι* "ἔν τινι τόπῳ μακρὰν ἀπέχοντι", *τηλόσε* "εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, εἰς σημεῖον μακρὰν ἀπέχον", *τηλοῦ* "μακράν", συγκρ. *τηλοτέρω,* ὑπερθ. *τηλοτάτω,* ὁμ. *τηλεδαπὸς* "ὁ ἐκ μακρινῆς χώρας καταγόμενος, ξένος, μακρὰν εὑρισκόμενος, ἀπομεμακρυσμένος" (κατὰ τά : *ποδ-απός, ἀλλοδ-απός*) :

συγγ. τῷ κυμβρ., κορν., βρετ. pell=μακρὰν (*q^ṷel-s-o-;)· πβ. 1 *τέλος, πάλαι*.

τηλεθάω "πρασινίζω, θάλλω, βλαστάνω, ἀκμάζω", βλ. *τᾶλις*.

1 **τηλιᾶ**, ἡ "πῶμα ἢ σκέπασμα καπνοδόχου· τράπεζα ἢ σανίς, ἐφ' ἧς ἔπαιζον τοὺς κύβους· εἶδος σκηνῆς, ἐφ' ἧς πετεινοὶ μαχητικοὶ ἢ ὀρτύκια ἐτίθεντο, διὰ νὰ ἀγωνισθοῦν": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. talam οὐδ.=ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, πεδιάς, παλάμη χειρός, πέλμα ποδός, taliman- οὐδ.=δάπεδον, ἀρμ. t'ał=περιοχή, t'ałar=πήλινον ἀγγεῖον, t'ałem=ἐνταφιάζω, λατ. tellūs, -ūris θηλ.=γῆ, meditullium οὐδ.=ἡ μεσόγειος (χώρα), ἀρχ. ἰρλ. talam, γεν. talman=γῆ, μσν. ἰρλ. tel, tuul, tul=μέτωπον, ἀρχ. γερμ. dilla=σανίς, προθάλαμος, δάπεδον (νεογερμ. Diele=σανίς, προθάλαμος), λιθ. tìles θηλ. πληθ.=σανίδες πατώματος λέμβου, tìltas ἀρσ.=γέφυρα, pā-talas ἀρσ.=ὁ σκελετὸς τῆς κλίνης, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tьlo=δάπεδον, ἴσως καὶ τοχ. A śalpem=ἀμφότερα τὰ πέλματα τῶν ποδῶν, θραχ. *τιλτέαν* "ὁδῶν;" (πβ. ἐπίσης ἰλλυρ. τοπων. Talia, Tilurium)· ρ. *tel-=ἐπίπεδος, σανὶς (ἴσως ταυτόσημος τῇ ρ. *stel-= ἐπεκτείνειν, ἐξαπλώνειν, ἐν τῷ λατ. latus, -eris=πλευρὰ κ.τ.λ.).

2 **τηλιᾶ**, ἡ, ἑλληνιστ. **σηλιᾶ**, ἡ "στεφάνη κοσκίνου": συγγ. τῷ *σήθω* "κοσκινίζω" (ὁ ἰδέ).

τηλίκος "τόσος τὴν ἡλικίαν, τόσον νέος ἢ τόσον ἡλικιωμένος, τόσον μέγας": συγγ. τοῖς: λατ. tālis=τοιοῦτος, κατὰ μετάπτ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tolь=τοσοῦτος, τόσον πολύς· πβ. *πηλίκος*.

τῆλις -εως, ἰων. **-ιος**, ἡ "εἶδος φυτοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ καρπὸς ὁμοιάζει πρὸς ὄσπριον, «μοσκοσίταρο»", βλ. *τᾶλις*.

τηλόθε(ν), τηλόθι, τηλόσε, τηλοῦ, βλ. *τῆλε*.

τηλύγετος ('Ιλ. I 143 κ.τ.λ.): ἀβεβ. σημ. ("λίαν ἀγαπητός, «χαϊδεμένος»; εἰρωνικῶς «μοσκαναθρεμμένο παιδί»" 'Ιλ. N 470) καὶ ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *τᾶλις* καὶ -υγ- ἐπιθήματι;).

τημελέω "ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, ἐπιβλέπω, ἐπιτηρῶ", *τημελής* "ἐπιμελής, προσεκτικός", *τημέλεια, τημελιᾶ, τημέλη*, ἡ "ἐπιμέλεια, φροντίς, μέριμνα": μᾶλλον συγγ. τῷ *τη-ρέω* "ἐπιτηρῶ, φροντίζω, παρατηρῶ" (ὁ ἰδέ).

τήμερα, τήμερον "σήμερον, σήμερα", βλ. *σήμερον*.

τῆμος, δωρ. **τᾶμος** ἐπίρ. "τότε, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, εὐθὺς μετὰ ταῦτα", ἐπεκτετ. τύποι: *τημόσδε, τημοῦτος* ('Ησιόδ. Ἔργα κ. 'Ημ. 576· πβ. *τηλικοῦτος*)· πβ. ἰων., ποιητ. *ἦμος*, δωρ. *ἆμος* "ὅτε, ὁπότε, καθ' ὃν χρόνον, ἐνόσῳ": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tamo=πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀρχ. ἰνδ. ἐπιθ. εἰς -mant-, ὡς τὸ *τέως* (*τῆος*) "ἐπὶ τοσοῦτον (χρόνον)", ἐκ τοῦ *tā-Fοτ, συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. ἐπιθ. εἰς -vant-. — Τὸ θεσσ. *τὸ τᾶμον ψᾶφισμα* "τὸ ψήφισμα τῆς σήμερον" κατὰ μετασχημ. ἐκ τοῦ *τᾶμος* (*τῆμος* "σήμερον" 'Απολλ. Ῥόδ.)· ἡ σημ. αὐτὴ ἐξ ἐπιδράσεως τῶν *ἦμαρ, ἡμέρᾱ*.

τῆνος (δωρ.) "ἐκεῖνος, ὁ γνωστὸς ἐκεῖνος, ὁ διαβόητος", βλ. *ἐκεῖνος*.

τηρέω "ὅ,τι καὶ νῦν, τηρῶ, ἐπιτηρῶ, φροντίζω, δίδω προσοχὴν εἴς τι, διαφυλάττω, παρατηρῶ, προσέχω, καιροφυλακτῶ, παραμονεύω, ἐνεδρεύω", *τηρός* "ὁ φυλάττων, ἐπιτηρητής, φύλαξ, φρουρός": ἐκ τοῦ ΙΕ *q^ṷē[i]-ro-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. cáyati=ἀντιλαμβάνεται, παρατηρεῖ, φοβεῖται, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. čają, cajati=ἀναμένω, ἐλπίζω· ρ. *q^ṷei-, *quī-=παρατηρεῖν (πβ. ἐπί-

σης *q^{u}ei-, *q^{u}ī-=ἐπανορθώνειν, ἀποζημιώνειν, βλ. *τῑμή, τῑ́νω, τίω*)· πβ. *τη-μελέω, ἀ-τίζω*.

τητάω "ἀποστερῶ, ἀπογυμνώνω· μέσ. στεροῦμαί τινος, ἀποστεροῦμαι, ἀπογυμνώνομαι", *τήτη* "ἀπορία, ἔνδεια, στέρησις" Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. stāyat=κρύφιος, ἀπόκρυφος, ἀποκεκρυμμένος, stāyúḥ, tāyúḥ=κλέπτης, stēnáḥ=ὡσ., stéyam οὐδ.=κλοπή, χεττ. tajezzi, tajazzi=κλέπτει, ἀρχ. ἰρλ. tāid=κλέπτης, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tatь=ὡσ., taj ἐπίρ.=μυστικῶς, tają, tajiti=ἀποκρύπτειν· ρ. *(s)tāi-=κρυφίως μεθ' ἑαυτοῦ φέρειν, κλέπτειν· πβ. *τηΰσιος*.

τῆτες ἐπίρ. "κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος, ἐφέτος", βλ. *σῆτες*.

τηΰσιος, δωρ. **τᾱΰσιος** "ἀπατηλός, μάταιος, ἀνωφελής, ἄσκοπος" (*τηϋσίη ὁδὸς* [Ὀδ. γ 316] "ἀπατηλὸς [μάταιος] δρόμος") : ἐκ τοῦ **τᾱῦ-τιος*, ὅπερ ἔκ τινος θηλ. **τᾱjυ-τᾱ*· πβ. ἀρχ. ἰνδ. (s)tāyúḥ=κλέπτης, βλ. *τητάω*.

τιᾱ́ρᾱ, ἡ, **τιᾱ́ρᾱς, -ου,** ὁ, ἰων. **τιήρης, -εω,** ὁ "ἐπίσημον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ὃ ἐφόρουν οἱ Πέρσαι, τιάρα" (> λατ. tiāra, tiārās) : ξένη λ. ἀνατολ.

τιβήν, -ῆνος, ὁ "τρίπους" : μᾶλλον λ. ξένη.

τίγρις, -ιος καὶ -ιδος, ὀνομ., αἰτ. πληθ. **τίγρεις,** ὁ, ἡ "τὸ θηρίον ἡ τίγρις" : δάνειον ἐκ τῆς Ἰραν., πβ. ἀβεστ. tiγri-=βέλος, tiγra-=αἰχμηρὸς (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *στίζω*).

τιθαιβώσσω "οἰκοδομῶ, κατασκευάζω φωλεάν, κατασκευάζω κηρήθραν (Ὀδ. ν 106)· τρέφω, περιθάλπω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

τιθασὸς "ἐξημερωμένος, ἥμερος, κατοικίδιος, πρᾷος", *τιθὸς*=ὡσ., *τιθασεύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἐξημερώνω, δαμάζω", *τιθάς, -άδος* (*ὄρνις*), ἡ "ἥμερος ὄρνις, κατοικίδιος" : ἀρχικῶς μᾶλλον ἔκ τινος οὐσ. **τίθασος* "τροφή"· ἐξ ἀναδιπλ. ὡς τὸ *τιθήνη*, δωρ. -ᾱ καὶ βραχύτ. τύπος *τίτθη*, ἡ "ἡ τροφός, «βυζάστρα» νηπίου", *τιτθός*, ὁ "ὁ μαστός, ἡ θηλὴ τοῦ μαστοῦ γυναικός", *τιτθεύω* "εἶμαι τροφός, «βυζάστρα», θηλάζω, τρέφω", *τιθηνέω, -εύω* "περιθάλπω, περιποιοῦμαι, τρέφω ὡς τροφός, θηλάζω", *τιθαίνομαι* "δίδω γάλα, θηλάζω"· ρ. *dhēi-=θηλάζειν, βλ. *θῆλυς, θῆσθαι*.

τίθημι, μέλλ. **θήσω,** ἀόρ. **ἔθηκα** (ὑστερογ. τύπος ἀντὶ **ἔθην*=ἀρχ. ἰνδ. ádhām ;), πληθ. **ἔθεμεν,** πρκ. ἀττ. **τέθεικα,** ἀόρ. παθ. **ἐτέθην** "θέτω, τοποθετῶ, βάλλω, ὁρίζω, διορίζω, ἱδρύω, καταθέτω, νομίζω, λογαριάζω, θεωρῶ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. dádhāti=θέτει, πρκ. dadháu, μτχ. hitáḥ, βεδ. -dhitáḥ (: *θετός*, λατ. con-ditus), dhāyatē=θέτει δι' ἑαυτὸν (=λεττ. dēju, dēt=γεννᾶν ᾠά, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dějǫ, děti=θέτειν), ἀρμ. dnem=θέτω, ἀόρ. γ' ἑν. ed=ἔθεσε, τοχ. A tā-, täs-, tas-, B tes=θέτειν, χεττ. teḫḫi, γ' πληθ. tiyanzi=θέτω, τοποθετῶ, φρυγ. *αδ-δακετ*=afficit (*ad-dhək-eti, πβ. λατ. fac-it, fēc-it, ἑλλ. *ἔ-θηκ-α*, βενετ. vhaχsθo=fēcit), λατ. faciō, -ere =ποιῶ, κάμνω, abdō=κρύπτω (con-, perdō κ.τ.λ.), ἀρχ. γερμ. tōm, παρωχ. teta, μτχ. gitān=ποιῶ, λιθ. dendù, dėti=θέτειν, τοποθετεῖν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. dějǫ καὶ deždo, děti=θέτειν. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά : *θέμα, -ατος*, τὸ "τὸ τεθειμένον, ἡ πρότασις· χρήματα κατατεθειμένα, τὸ προκείμενον ὡς βραβεῖον, ἆθλον" (> λατ. thema· πβ. ἀβεστ. dāmi- θηλ.=ἡ δημιουργία, ὁ δημιουργῶν), *ἀνά-, ἐπί-θημα*, τὸ "τὸ ἀνατεθειμένον ὡς ἀφιέρωμα" (: ἀρχ. ἰνδ. dhā́man- οὐδ.=τόπος, θέσις, νόμος), *θετήρ*, ὁ "ἱδρυτής"

(: λατ. con-ditor), *θήκη*, ἡ "μέρος, ἐν ᾧ θέτει τίς τι, κιβώτιον, θήκη, τάφος" > νεογερμ. Zieche=σκέπασμα κλίνης, κάλυμμα (: ἀρχ. ἰνδ. dhākáḥ ἀρσ.=ὡσ., πβ. *ἔ-θηκ-α*, λατ. fēc-ī), ἠλ. *συν-θηναι* πληθ. "συμβόλαιον, σύμβασις" (*dhē-no-, πβ. ἀρχ. ἰνδ. dhānam οὐδ.=θήκη, ἀρχ. γερμ. gi-tān, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. o-děnъ=ἐνδεδυμένος)· ρ. *dhē-=θέτειν, τοποθετεῖν, βάλλειν· βλ. καὶ *θαμά, θέμεθλα, θέμις, θεμόω, θέσις, θεσμός, θωή, θωμός*.

τιθηνέω, τιθήνη, τιθός, βλ. *θῆσθαι, τιθασός*.

τιθύμαλλος, ὁ, ἑτερόκλ. πληθ. **τιθύμαλλα**, τά, **τιθυμαλλίς, -ίδος**, ἡ "εἶδος φυτοῦ, ἡ «γαλατσίδα» " : ἀβεβ. ἐτυμολ.

τίκτω (*τι-τκω), μέλλ. **τέξομαι** καὶ **τέξω**, ἀόρ. β' **ἔτεκον**, πρκ. **τέτοκα** "φέρω εἰς τὴν ζωήν, γεννῶ, παράγω, προξενῶ", *τέκος, -εος* καὶ *-ους*, τὸ "τέκνον· τὸ μικρὸν ζῴου, νεογνόν· γέννημα, βλαστός", *τόκος*, ὁ "ὁ τοκετός, ἡ γέννα, τὸ τεχθέν, τέκνον, ὁ υἱός, τὸ προϊὸν (δηλ. τὸ κέρδος) τὸ προερχόμενον ἐκ δανεισθέντων χρημάτων, ὁ τόκος", *τοκίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τοκίζω χρήματα", *τοκεύς, -έως*, ὁ "ὁ γεννῶν, πατήρ, ἡ μήτηρ", πληθ. *τοκεῖς*, ἰων. *τοκῆες*, οἱ "οἱ γονεῖς", ἰων. *ἐπί-τεξ*, αἰτ. *-τεκα*, ἡ "ἡ ἐγγὺς τοῦ τεκεῖν, μέλλουσα νὰ γεννήσῃ, ἐπίτοκος" (πβ. *ἐπίτοκος*=ὡσ. καὶ *ἀγχί-τεξ*=ὡσ.): συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. takman- οὐδ. (Γραμμ.)=ἀπόγονος, **τέκνον**· πλείονα βλ. ἐν λ. *τέκνον*.

τίλλω, ἀόρ. **ἔτιλα** "ὅ,τι καὶ νῦν, τίλλω, μαδῶ, ἀποσπῶ τὴν κόμην εἰς ἐκδήλωσιν λύπης, θρηνῶ, πενθῶ", *τίλμα*, τὸ "πᾶν ὅ,τι ἀπεσπάσθη, νήματα ἀποσπώμενα ἐκ λινοῦ ὑφάσματος διὰ τὴν ἐπίδεσιν τραυμάτων", *τίλσις, -εως*, ἡ "τὸ μάδημα" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

τῖλος, ὁ "ὑγρὸν ἀποπάτημα, ὑδαρὴς κόπρος, «τσίρλα»", *τίλημα*, τὸ=ὡσ., *τῑλάω* "ἀποπατῶ λεπτὴν καὶ μυξώδη κόπρον": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tьlja=ἀποσύνθεσις, σῆψις, tьlěti=σήπεσθαι· πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þīðr (*tī-tó-s)=«λειωμένος», διαλελυμένος, ἀρμ. t'rik'=κόπρος, t'rem=ζυμώνω ἄλευρον, ζύμη (*tī-ro-, χυρ. καθιστῶ μαλακὴν μᾶζαν ζύμης), λιθ. týras, týrë=πολτός, χυλός, týrai=τέλμα πλῆρες ὑδροβίων φυτῶν, ἔρημος πεδιάς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tina=λάσπη, βόρβορος (πβ. ἐπίσης ἀγγλοσαξ. þīnan=γίνεσθαι ὑγρὸν καὶ λατ. tīnus=εἶδος ἀγρίας δάφνης, tinca θηλ.=εἶδος ἰχθύος, tinea θηλ.=σής, σκῶρος, σκώληξ κατατρώγων τὰ ξύλα), ἀρχ. γερμ. theisk, deisk=λατ. stercus, fimus, rudera· ρ. *tāi-, *tәi-, *tī-=τήκειν, «λειώνειν», βλ. *τήκω*. Πβ. *τῖφος*.

τίλφη, ἡ "δύσοσμον ἔντομον, ἡ «βρομούσα»", βλ. *σίλφη*.

τιμή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ τιμή, ἐκτίμησις, ἀξία ἑνὸς πράγματος, ὑπόληψις, διάκρισις, ἀξίωμα, ἐξουσία· ἀποζημίωσις, ποινή", *τιμάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τιμῶ, ἐκτιμῶ, σέβομαι· τιμωρῶ· μέσ. ἐκτιμῶ ὁρίζων τὴν εἰς τὸν ὑπόδικον ἐπιβλητέαν ποινήν, ἐπιβάλλω ποινήν", *τῑμήεις, -ήεσσα, -ῆεν*, δωρ. *τῑμάεις* "ὁ ἐν τιμῇ ὤν, ἐκτιμώμενος, τετιμημένος, ἔντιμος· πολύτιμος, δαπανηρός", *τίμιος* "ἐκτιμώμενος, ἔντιμος, πολύτιμος, πολυτελής· ὁ ἐκτιμῶν, παρέχων τιμήν", *ἄ-τῑμος* "ὁ μὴ τιμώμενος, θεωρούμενος ἀνάξιος· πολίτης στερηθεὶς τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων· ὁ ἄνευ ἀγοραστικῆς τιμῆς ἢ ἀξίας· ἀτιμώρητος"· ρ. *q^uei-, *q^uī-=πληρώνειν, ἐπανορθώνειν, ἀποζημιώνειν, τιμωρεῖν, βλ. *τίω*, πβ. *τῑμωρός*.

τῑμωρός (*τῑμᾰ-ορος), δωρ. **τῑμᾱ[F]ορος**, ἰων. **τῑμήορος**, ὁ "ὁ φύλαξ τῆς τι-

μῆς· **ἐκτιμητής**, βοηθῶν τὸν ἀδικηθέντα, βοηθός, ἐκδικητής", *τιμωρέω* "ἔρχομαι εἰς βοήθειαν, ἐπικουρῶ, λαμβάνω ἐκδίκησιν διὰ λογαριασμόν τινος· μέσ. **ἐκδικοῦμαί** τινα διά τι, τιμωρῶ τινα ἐκδικούμενος αὐτὸν διά τι", *τιμωρίᾱ*, ἰων. *-ίη*, ἡ "βοήθεια, συνδρομή· τιμωρία" : *τιμή*+*ὁράω* (δ ἰδέ).

τινάσσω, μέλλ. τινάξω "ὅ,τι καὶ νῦν, τινάσσω, «τινάζω», πάλλω, σείω", *τινάκτωρ, -ορος*, ὁ "ὁ τινάσσων, σείων" (θηλ. *τινάκτειρα*), *τιναγμός*, ὁ, *τίναγμα*, τὸ "κλονισμός, τίναγμα" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

Τινδαρίδαι (καὶ **Τυνδ-**), **Τευδάρεως** (καὶ **Τυτ-**) : προελλ., ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "οἱ υἱοὶ τοῦ Διός", ἐκ τοῦ **Τίν-θὔρες*, πβ. ἐτρουσκ. tinia=*Ζεύς*+θur, tur=υἱός ;

τινθὸς "διάπυρος, θερμός", *τινθαλέος*=ὡσ. : μᾶλλον προελλ.-αἰγ.

τῑ́νω (δμ.), ἀττ. **τῑ́νω** (*τινϜω), μέλλ. **τείσω**, ἀόρ. **ἔτεισα** (θεσσ. ἀπρφ. **πεῖσαι**, προστ. **πεισάτου**, βοιωτ. **ποτ-απο-πῑσάτω**), πρκ. **τέτεικα**, παθ. πρκ. **τέτεισμαι** "καταβάλλω τὸ ἀντίτιμον πράγματός τινος, πληρώνω, ἀποζημιώνω", μέσ. *τίνομαι* (-ῑ-), *τείνυμαι* "πληρώνομαι, ἀποζημιώνομαι, λαμβάνω παρά τινος ἀνταμοιβήν, τιμωρῶ", *τίσις, -ιος* καὶ *-εως*, ἡ "πληρωμὴ γενομένη πρὸς ἀνταμοιβήν, ἀπότισις, ἀνταπόδοσις, τιμωρία, ἐκδίκησις" : συγγ. τῷ *τίω* (δ ἰδὲ μετὰ πλειόνων).

τίπτε ἐπικ. συγκεκ. τύπος τοῦ *τί ποτε* "διὰ τί ἄρά γε ; τί τάχα ;", βλ. *πότε*.

τὶς (θεσσ. **κις**, ἠλ. **τιρ**, κυπρ., ἀρκαδ. **σις**), **τὶ** οὐδ., γεν. **τινός**, ἀόρ. ἄντων. ἐγκλιτ. "ὅ,τι καὶ νῦν, τις, «κάποιος»", *τίς, τί*, γεν. *τίνος* ἐρωτημ. ἀντων. "ὅ,τι καὶ νῦν, τίς, ποῖος, «ποιός» ;" : ἐκ τοῦ *qᵘis, *qᵘid=λατ. quis, quid (ὀσκ. pis, pid)=τίς, τί ; πβ. ἀρχ. ἰνδ. cit (*qᵘid) μόριον γενικευτικὸν (kim=τί ; μετὰ k ἀντὶ c, ὁμοίως ná-kiḥ=οὐδείς), ἀβεστ. čiš=τίς ; ἀρμ. -č ἐν τῷ in-č =«κάτι», πρᾶγμά τι (=ἀρχ. ἰνδ. kim-cid), ἀρχ. ἰρλ. cid=τί ; γοτθ. hvileiks=ποῖος ; ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. čь-to=τί, ἀλβ. si=πῶς ; (*qᵘei ;).—Ἡ αἰτ. *τινά, τίνα* εἶναι ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *τιν (ΙΕ *qᵘim=λατ. quem· εἶτα *τίνος, τίνι*), πιθ. κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ἕνα*· πβ. προσέτι ἰων. *ἅ-σσα*, ἀττ. *ἅ-ττα* οὐδ. πληθ. καί τινα ἄλλα ἐν τῷ λ. *σά*.

τίσις, ἡ "πληρωμὴ γενομένη πρὸς ἀνταμοιβὴν ἢ ἀνταπόδοσιν, ἀπότισις, ἐκδίκησις, τιμωρία, ποινή, πρόστιμον", βλ. *τῑ́νω*.

τιταίνω "τείνω, «τεντώνω», τανύω, ἐκτείνω", βλ. *τείνω*.

Τιτᾶν, -ᾶνος, ὁ "ὁ θεὸς Ἥλιος", βλ. *τιτώ*.

τίτανος, ἡ (ὁ) "λευκὸν χῶμα, ἄσβεστος, γύψος· κιμωλία, κόνις ἐκ ξυομένων ἢ τριβομένων μαρμάρων", *τέτανος* "κονία. χρῖσμα. ἄσβεστος" Ἡσύχ. : μᾶλλον συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. śvítnaḥ=ὑπόλευκος.

τίτθη, τιτθός, βλ. *τιθασός*.

τιτράω "διατρυπῶ, διαπερῶ", *τρῆμα*, τὸ "ὀπή, τρύπημα", βλ. *τείρω*.

τιτρώσκω, μέλλ. τρώσω, ἀόρ. **ἔτρωσα** "καταβάλλω, βλάπτω, τραυματίζω, πληγώνω", *τρώω* (*τρωϜω) "διατρυπῶ, πληγώνω, τραυματίζω", ἰων., δωρ. *τρῶμα*, ἀττ. *τραῦμα* (*trəu-, ἢ κατὰ συμφυρμὸν τοῦ *θραῦσμα* "τεμάχιον" ;), *-ατος*, τὸ "ἡ πληγή, τὸ τραῦμα", δωρ. *τρώμα*, ἡ "πληγή", *τρῶσις, -ιος* καὶ *-εως*, ἡ "τραυματισμός" : ρ. *t(e)reu- (τὸ τρω- ἐκ τοῦ *trōu-), πβ. *τρύω*.

τιττυβίζω "κάμνω τιττὺ (ἐπὶ τῆς φωνῆς τῶν περδίκων), τερετίζω, κελαδῶ

(ἐπὶ χελιδόνων καὶ ἄλλων μικρῶν πτηνῶν)": λ. ἠχομιμ., πβ. ἀρχ. ἰνδ. tittibhaḥ=πτηνόν τι, Parra jacana, λατ. titiō, -āre=τερετίζω, ἐπὶ στρουθίου, λιθ. tilvìkas=ἡ ξυλόκοττα, «μπεκάτσα», λεττ. titilbis=τὸ «νεροπούλι».

τίτυρος (τὸ -ῑ- κατὰ μετρ. ἔκτασιν), ὁ "τράγος, κριὸς προπορευόμενος τοῦ ποιμνίου (λακ.)· Σάτυρος· βραχύουρος πίθηκος": συγγ. τῇ ρ. *tēu-, *tū̆-=«φουσκώνειν» (ἥτις ὑπάρχει καὶ ἐν τοῖς: *τῦρός*, ὁ "τὸ «τυρί»", *Τυρώ*, ἡ "ὀν. ἡρωΐδος", ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἡ σφριγῶσα")· ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν μετὰ τοῦ -ρ- πβ. προσέτι: ἀρχ. ἰνδ. turáḥ=ἰσχυρός, δυνατός, λατ. obtūrō=ἐμφράσσω (ἐκ τοῦ *tūros=ἐξωγκωμένος)· ὡς πρὸς τὴν ἀναδίπλ. πβ. ἑλλ. *Τι-τυός*, ὁ "υἱὸς τῆς Γῆς, τοῦ ὁποίου τὸ ἧπαρ διαρκῶς κατέτρωγον δύο γῦπες εἰς τὸν Ἅδην πρὸς τιμωρίαν αὐτοῦ ἐπὶ ἀποπείρᾳ βιασμοῦ τῆς Λητοῦς". Πβ. *σάτυρος*.

τιτύσκομαι "κατασκευάζω, παρασκευάζω, ἑτοιμάζω", βλ. *τεύχω*.

τῑτώ, -οῦς, ἡ "ἡμέρα, ἥλιος", *Τιτᾶν, -ᾶνος*, ἰων. *Τιτήν, -ῆνος*, ὁ "ἡλιακὸς θεός" (κυρ. "κυρίαρχος", πβ. *τίταξ* "δυνάστης" Ἡσύχ.;): μᾶλλον προελλ.-μικρασιατ.

τίφη, ἡ "εἶδος ἐντόμου, ἴσως ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν λιμναζόντων ὑδάτων ἀράχνη· εἶδος γεννήματος ἢ σίτου": ἀβεβ. ἐτυμολ.

τῖφος, -εος καὶ **-ους**, τὸ "ἑλώδης τόπος, κάθυγρον ἔδαφος, ἕλος": ἐκ τοῦ *tī-bh- (πβ. *τῖ-λος*, ὁ "ὑγρὸν ἀποπάτημα, «τσίρλα», ὑδαρὴς κόπρος", περὶ τοῦ σχηματιστ. δὲ στοιχείου -bh- πβ. λατ. tābēs θηλ.=τῆξις, σῆψις, tābum οὐδ.=σεσηπὸς ὑγρόν)· προσέτι ἴσως καὶ τά: *Τιβίσκος*, ὁ "ὀν. ποτ. τῆς Δακίας", λατ. καὶ ἰταλ. ὀν. ποτ. Tiberis, Tifernus.

τίω (-ῐ̄- ἐν ἐνεστ. καὶ πρτ. παρ' Ὁμ., -ῐ- παρὰ τοῖς ἀττ. ποιηταῖς· ἀρχ. **τείω** κατὰ τὸ **τείσω, ἔτεισα**), μέλλ. **τίσω**, ἐπικ. ἀόρ. **ἔτῑσα**, πρκ. **τετῑμένος** "ἀπονέμω τιμὴν εἴς τινα, θεωρῶ τινα ἄξιον τιμῆς, ἐκτιμῶ, τιμῶ, σέβομαι", *πολύ-τῑτος* "ὁ πολλῆς τιμῆς τυγχάνων, πολὺ τιμώμενος", *ἄτιετος* "ὁ μὴ τιμηθείς, ἀτίμητος, μὴ τιμῶν": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. cikéti, cinóti=ἀντιλαμβάνεται, παρατηρεῖ, cāyati=ἀντιλαμβάνεται, θεωρεῖ, προσέχει, φοβεῖται, cāyúḥ=ὁ δεικνύων σεβασμόν, cáyatē=ἐκδικεῖται, τιμωρεῖ, ápa-citiḥ=ἀμοιβή, ἀνταπόδοσις (*qᵘ̯itis=ἑλλ. *τίσις*), ἀβεστ. kāy-=ἀνταποδίδειν, πληρώνειν πρόστιμον, ἀποζημιώνειν· ρ. *qᵘ̯ei-=παρατηρεῖν, θεωρεῖν, θεᾶσθαι, τιμᾶν· πληρώνειν, ἀποζημιώνειν, τιμωρεῖν, ἐκδικεῖσθαι· πβ. *ἀτίζω, τίνω, τῑμή* καὶ *ποινή*.

τλήμων, τλητός, τλῆναι, βλ. *ταλάσσαι*.

τμήγω "σχίζω, κόπτω, τέμνω", *τμῆσις*, ἡ "τὸ τέμνειν ἢ κόπτειν, ἡ καταστροφή, διαίρεσις", *τμήδην* ἐπίρ. "«γρατζουνιστά», ἀκροθιγῶς", *τμῆμα*, τὸ "τεμάχιον, ἀπόκομμα, μέρος, τμῆμα· ἐγκοπή, τραῦμα", *τμητικός* "κοπτερός", βλ. *τέμνω*.

το-, τᾱ- δεικτ. θ. ἐν τῇ αἰτ. **τόν, τήν**, δωρ. **τᾶν, τὸ** (*tod)=ἀρχ. ἰνδ. ta-, tā- (αἰτ. tám, tā́m, tád), ἀρμ. -d (π.χ. tēr-d=ἰδοὺ ὁ Κύριος!), da=οὗτος, αὐτὸς ἐδῶ, doyn=ὁ ἴδιος, t'e, et'e=ὅτι, ἐάν, μεσσαπ. tan (=*τόν*), ἀλβ. kε-ta=τοῦτο (*tod), tε=ἐάν, tē (*tōd)=ὅπου, λατ. is-tum, is-tam, is-tud, tam=οὕτω (*tām· ἐξ αὐτοῦ tantus=τοσοῦτος), tum=τότε, εἶτα (*tom), ἀρχ. λατ.

topper (*tod+per)=ταχέως, τυφλῶς, ἀρχ. ἰρλ. -d (ua-d=λατ. ab eo κ.τ.λ.), γοτθ. þat-a οὐδ., þan-a ἀρσ. αἰτ., ἀρχ. γερμ. der, diu, daz, λιθ. tàs, tà, taĩ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tъ, ta, to· ἄντων. θ. *to-, *tā-, πβ. *τέως, τῇ, τῆμος, τηλίκος*.

τοὶ ἐγκλιτ. δωρ., ἰων. καὶ ἐπιχ. τύπος ἀντὶ τοῦ *σοί*, δοτ. ἑν. "εἰς σέ" :=ἀρχ. ἰνδ. δοτ. tē, βλ. *σύ*. Ἡ σημ. "τῇ ἀληθείᾳ, τῷ ὄντι, ἀληθῶς, βεβαίως, ἀναμφιβόλως" (τὸ *τοι* μετ' ἄλλων μορίων ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: *τοιγάρ, τοιγαροῦν, τοιγάρτοι, τοίνυν*) προέκυψεν ἐκ τῆς βραχύνσεως τῆς ἀρχικῶς χρησιμοποιουμένης φράσεως *λέγω τοι* "λέγω σοι (εἰς σέ)".

τοιθορύκτρια, τοιθορύσσειν, βλ. *τανθαρύζω*.

τοῖχος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τοῖχος οἰκίας ἢ αὐλῆς", βλ. *τεῖχος*.

τοκεύς, τοκίζω, τόκος, βλ. *τίκτω*.

τόλμη, δωρ. **τόλμᾱ**, ὑποχωρητ. σχηματισμὸς **τόλμᾰ**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τόλμη, θάρρος", *τολμήεις* "ὁ ὑπομένων, καρτερικός, τολμηρός, θαρραλέος", *τολμάω* "ὑποφέρω, ὑφίσταμαι, ὑπομένω, τολμῶ" : ἠτεροιωμ. β. τοῦ *ταλάσσαι* "ὑπομένειν, ὑποφέρειν" (δ. ἰδέ).

τολύπη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τολύπη («τουλούπα») ἐρίων, ὄγκος κατειργασμένου ἐρίου, ἕτοιμος πρὸς κλῶσιν, νῆμα, κλωστή", *τολυπεύω* "ἀποσπῶ μέρος ἐξασμένων ἐρίων καὶ τυλίσσω ὁμοῦ εἰς ἕνα ὄγκον πρὸς κλῶσιν, παρασκευάζω τολύπην, κάμνω «τουλούπα», παρασκευάζω, ἐπιδιώκω διὰ τεχνασμάτων, ἐπινοῶ, φέρω εἰς πέρας δυσχερές τι ἔργον, κατορθώνω· ἐπὶ πολέμου, διεξάγω μέχρι τέλους πόλεμον" : ἴσως ἐκ τοῦ **τυλυπεύω*, συγγ. τοῖς: *τυλίσσω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τυλίσσω", *τύλη*, ἡ "πᾶν ὄγκωμα (οἴδημα, «φούσκωμα»), τύλος, σάγμα, προσκεφάλαιον" (βλ. *τύλος*).

τόμαροι, οἱ "ἱερεῖς τοῦ Διὸς ἐν Δωδώνῃ", βλ. *τέμνω*.

τονθορύζω "λέγω τι μετὰ γογγυσμοῦ, «μουρμουρίζω», ψιθυρίζω, τονθορύζω", βλ. *θρέομαι*.

τόξον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τόξον, «δοξάρι»· ἐν τῷ πληθ. βέλη", *τοξοσύνη*, ἡ "ἡ τέχνη τοῦ τοξεύειν, ἐμπειρία εἰς τὸ τοξεύειν", *τοξότης, -ου*, ὁ "ὁ φέρων τόξον, ὡπλισμένος διὰ τόξου, τοξότης", *τοξεύω*, ὁμ. *τοξάζομαι* "βάλλω διὰ τόξου, τοξεύω" : δάνειον ἐκ τοῦ σκυθ. *taxša- (πβ. τὰ σκυθ. κύρ. ὀν. *Τόξαρις, Τάξακις* καὶ τὸ νεοπερσ. taxš=τόξον)· τὸ σκυθ. *taxša- δυνατὸν νὰ ταυτισθῇ μετὰ τοῦ λατ. taxus θηλ.=τὸ δένδρον τάξος, ἡ σμῖλαξ (πβ. τὸ μτγν. ἀρχ. ἰνδ. takṣaka-=ὄν. δένδρου).

τόπος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, τόπος, θέσις, μέρος", *τοπάζω* "στοχάζομαι, εἰκάζω, ὑπονοῶ, ὑποπτεύω", *τοπεῖον*, τὸ "τὸ καλῴδιον, σχοινίον", *τοπικὸς* "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τόπον, ἀναφερόμενος εἰς τὸν τόπον", *ἄ-τοπος* "ὁ ἐκτὸς τόπου, ἀλλόκοτος, θαυμαστός, ἄτοπος, παράλογος" : συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. þafian=συμφωνεῖν, ἐπιτρέπειν, ὑποφέρειν (κυρ. δημιουργεῖν θέσιν, παρέχειν τόπον), λιθ. tàpti (tampù)=γίνεσθαι, pri-tàpti=συναντᾶν, πληροφορεῖσθαι, λεττ. tapt (tùopu)=γίνεσθαι, συμβαίνειν, ἀποβαίνειν, καταντᾶν, pa-tapt=ἀφικνεῖσθαι, φθάνειν, εὐκαιρεῖν, sa-tapt=συναντᾶν· ρ. *top-=φθάνειν που, συναντᾶν τι.

τόργος, ὁ "γύψ· κύκνος" : ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. storkr, ἀρχ. γερμ. storah, νεογερμ. Storch=πελαργὸς (IE *stṛgos, συγγ. τῷ ἀρχ. γερμ.

starc=μέγας, κυρ. τὸ ἄκαμπτον, σκληρόν, μέγα πτηνόν· ρ. *ster-g-, πβ. *ster-, βλ. *στερεός*).

τόρδῡλον, -ύλιον, τὸ "εἶδος φυτοῦ φέροντος κόρυμβον (θύσανον)": μᾶλλον συγγ. τῷ νορβ. turt=ὀρεινόν τι φυτόν, λατ. Sonchus alpinus· ρ. *(s)ter-d-, παρ' ἧ καὶ *ster-dh-, ἐν τῷ ἑλλ. *στόρθυγξ, -υγγος,* ὁ (ἡ) "ὀξὺ ἄκρον, αἰχμή, ἀκωκή· τὸ «δόντι» τοῦ κέρατος τῆς ἐλάφου, ὁ χαυλιόδους τοῦ ἀγριοχοίρου, ἡ ἄκρα ἢ γλῶσσα γῆς· κόσμημα κόμης" (ὁ ἰδέ).

τορεῖα, τορεύς, τορεύω, βλ. *τόρνος*.

τορέω (ἐν χρήσει μόνον ἡ μτχ. ἐνεστ. **ἀντιτορεῦντα,** ἐν τῷ 'Ομ. Ὕμνῳ εἰς Ἑρμ. 283), ἀόρ. β' **ἔτορον,** ἀπρφ. **τορεῖν,** α' **τορῆσαι** (πβ. **τέτορεν** "ἔτρωσεν" Ἡσύχ.), παθ. μτχ. πρκ. **τετορημένος** (τετελ. μέλλ. **τετορήσω** "θὰ ἔχω διακηρύξει μετ' ὀξείας καὶ διαπεραστικῆς φωνῆς, θὰ ἔχω ὁμιλήσει ἐντόνως [δυνατὰ] καὶ σαφῶς") "τρυπῶ, διατρυπῶ, διαπερῶ": συγγ. τῷ *τείρω* (ὁ ἰδέ). Πβ. *τορός*.

τόρμος, ὁ "*ὀπὴ ἢ κοιλότης, εἰς ἣν προσαρμόζεται ἔμβολον ἢ πάσσαλος· κοιλότης,* εἰς ἣν εἰσέρχεται ὁ ἄξων τοῦ τροχοῦ, ὀπή, εἰς ἣν εἰσέρχεται ἡ στρόφιγξ θύρας", *τόρμᾶ* (κατὰ τὸ *τόλμᾶ· τόρμη* Ἡσύχ.), ἡ "ἡ καμπὴ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ, τὸ σημεῖον, ἔνθα κάμπτουν οἱ ἵπποι":=ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þarmr, ἀρχ. γερμ. daram, νεογερμ. Darm=ἔντερον (κυρ. ὀπή). Πβ. *τράμις*.

τόρνος, ὁ "ἐργαλεῖον τοῦ ξυλουργοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσχηματίζετο κύκλος, ἐργαλεῖον τοῦ ξυλουργοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ξύλινόν τι ἀντικείμενον ἀποστρογγυλοῦται, τὸ σιδηροῦν ἐργαλεῖον τῶν τορνευτῶν, ὁ τόρνος· τὸ κέντρον κύκλου, ἡ ἐν κύκλῳ κίνησις" (> λατ. tornus· πβ. *τόρονος* "τόρνος. Ταραντῖνοι" Ἡσύχ., λακ. *τορονευτός*), *τορνεύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τορνεύω, ἐργάζομαι διὰ τοῦ τόρνου, κατασκευάζω τι διὰ τοῦ τόρνου, καθιστῶ τι κυκλοτερὲς διὰ τοῦ τόρνου, περιστρέφω· μτφρ. ἐξεργάζομαί τι μετὰ δεξιότητος καὶ φιλοκαλίας, φιλοτεχνῶ", *τόρνευμα,* τό, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. *τορνεύματα,* τὰ "τὰ ἐκ τοῦ τόρνου πίπτοντα ξύσματα", *τορνίσκος,* ὁ, ὑποκορ. τοῦ *τόρνος,* "μικρὸς τόρνος", ὁμ. *τορνόομαι* "σημειώνω ἢ χαράσσω διὰ τοῦ τόρνου (διαβήτου), διαγράφω ἐν κύκλῳ, ποιῶ τι στρογγύλον": συγγ. τῷ *τείρω* (ὁ ἰδέ), πβ. *τόρος* "ἐργαλεῖον φρεωρυχικὸν" Ἡσύχ., *τορεύς, -έως,* ὁ "ἡ γλυφὶς τοῦ γλύπτου, τὸ τρύπανον", *τορεία,* ἡ "ἡ κατασκευὴ ἐξόχων ἀναγλύφων ἐπὶ λίθου, μετάλλου ἢ ξύλου", *τορεύω* "ἐγγλύφω, σκαλίζω διὰ τῆς γλυφίδος", *κυκλο-τερής* "ὁ κατεσκευασμένος στρογγύλος, κυκλικός, στρογγύλος", λατ. teres, -etis=στρογγύλος καὶ περιμήκης, περιφερὴς (κυρ. ὁ λείως τετριμμένος).

τορὸς "ὁ διαπερῶν, διαπεραστικός, διατρυπῶν· ἐπὶ φωνῆς, ὀξύς, δυνατός, ἠχηρός, διαπεραστικός· μτφρ. καθαρός, εὐνόητος, σαφής· ταχύς, εὐκίνητος, ἕτοιμος, πρόθυμος" (πβ. ἐπίσης *τετορήσω* ἐν λ. *τορέω*): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tāraḥ=ὁ διαπερῶν, ἠχῶν διαπεραστικῶς, ὀξύς, λιγυρός, taráḥ=γοργός, ταχύς, διαπεραστικός, μσν. ἰρλ. tairm=θόρυβος, λιθ. tariù, tarti=λέγειν, ρωσ. torotóritь=φλυαρεῖν, μετ' ἀναδιπλ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trъtorъ=λατ. sonus. Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν (συγγ. τῇ ρ. *ter-=τρίβειν, βλ. *τείρω·* ἢ συγγ. τῇ ρ. *ter-=φθάνειν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, βλ. *τρᾱνής*;),

1 **τορύνη** (-ῡ-), ἡ "μέγα μαγειρικὸν κοχλιάριον χρησιμεῦον διὰ τὸ «ἀνακάτω-

μα» τῶν ἐν τῇ χύτρᾳ μαγειρευομένων, ἡ «ξυλοκουτάλα»", *τορύνω, -άω, -έω* "ἀναταράσσω διὰ τοῦ κοχλιαρίου, «ἀνακατεύω μὲ τὴν κουτάλα»" : μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ **τορύνη*, συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þvara, þyrill, ἀρχ. γερμ. dwiril, νεογερμ. Quirl=«κουτάλα», ράβδος χρησιμεύουσα δι' «ἀνακάτωμα», λατ. trua=πλατὺ διάτρητον κοχλιάριον χρησιμεῦον διὰ τὸ «ξάφρισμα» τῶν φαγητῶν· περαιτέρω εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tváratē, -ti=σπεύδει, ἑλλ. *ὀ-τρύνω* "παρακινῶ, παρορμῶ, παροτρύνω" (ὅ ἰδέ). Πβ. ἐπίσης *τύρβη*.

2 **τορύνη** "σιτῶδές τι" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ ὁμ. *πύρνος*, ὁ, πληθ. *πύρνα*, τὰ "βλωμός, πᾶν τὸ κατάλληλον πρὸς βρῶσιν, σίτινος ἄρτος".

τόσσαι (αἰολ.) ἀπρφ. ἀορ. "τυχεῖν, συναντῆσαι", μτχ. ἀρσ. ἑν. *τόσσαις, ἐπιτόσσαις*, ὁριστ. γ' ἑν. *ἐπ-έτοσσε* (Πίνδ.) : ἀβεβ. ἐτυμολ.

τόσσος, ἀττ. **τόσος** "ὅ,τι καὶ νῦν, τόσος, τόσον μέγας, τόσον πολύς" : ἐκ τοῦ *toti̯-os, πβ. ἀρχ. ἰνδ. tati=λατ. tot (*toti)=τόσοι, τοσοῦτοι, ἀντων. θ. *to· βλ. *ὅσσος*. — Τὸ *τοσσῆνος* (Θεόκρ.) ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *τῆνος*, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *οὗτος* : *τοσσοῦτος*.

τότε, δωρ., ἠλ. **τόκα** "ὅ,τι καὶ νῦν, τότε, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, πρότερον", *τοτὲ* "ἄλλοτε, ἐνίοτε" : ἀντων. θ. *to-+ἐπιθήμασι *-τε* καὶ *-κα*.

τόφρα "ἕως τότε, μέχρι τότε (μετὰ τοῦ *ὄφρα, ἕως* κ.τ.λ.)· ἐν τῷ μεταξύ" : βλ. *ὄφρα*· συγγ. τῷ *-φρα*, πβ. ἴσως καὶ τοχ. A ku-pre=ὅταν, πότε, tā-pärk, tā-pär, tā-prä=νῦν, τώρα.

τράγος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τράγος· ἡ δυσοσμία τῶν τράγων, ἡ ὀσμὴ τῶν μασχαλῶν ἢ ὁμοιάζουσα πρὸς τὴν τοῦ τράγου· ἡ λαγνεία, ἀσέλγεια· θαλάσσιός τις ἰχθύς· μεῖγμά τι «χοντροαλεσμένου» σίτου· ὄν. φυτῶν, εἶδος σπόγγου" : ὡς σημαῖνον "ὁ περιτρώγων, ροκανίζων, «λιχουδιάρης», λαίμαργος", εἶναι συγγ. τῷ *τρώγω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τρώγω, ροκανίζω", ἀόρ. β' *ἔτραγον*, IE *treg-. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *τράγειος, τράγεος* "ὁ ἐκ τράγου, ἀνήκων εἰς τράγον, «τραγήσιος», τράγειος", *τραγάω, τραγίζω* "ὄζω (μυρίζω) ὡς ὁ τράγος· εἶμαι ἐν ὀργασμῷ, σφριγῶ", *τραγῳδός*, ὁ "ὁ ᾄδων ᾠδὰς τράγων, ᾄδων τραγῳδίας, τραγικὸς ποιητὴς καὶ ἀοιδός" (*τραγῳδίᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τραγῳδία, ἡρωικὸν δρᾶμα ἐπινοηθὲν ὑπὸ τῶν Δωριέων" : *τράγος+ᾠδή*· προσέτι *τραγικός* "ὁ ὅμοιος πρὸς τράγον, ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τράγον, τραγικός, μεγαλοπρεπής, πλήρης πάθους, πομπώδης, κομπαστικός", πβ. *κωμικός* : *κωμῳδίᾱ*).

τράμις, ἡ (καὶ **τράμη,** ἡ) "ὁ στενὸς χῶρος μεταξὺ τῶν σκελῶν ἀπὸ τοῦ πρωκτοῦ μέχρι τῶν αἰδοίων" : ἐκ τοῦ IE *tr̥-mi-s, συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þarmr, ἀρχ. γερμ. dar(a)m, νεογερμ. Darm=ἔντερον (*tor-mos=ἑλλ. *τόρμος*, ὅ ἰδέ)· πβ. ἀρμ. arm=τὸ τελευταῖον τεμάχιον (*tr̥-mo-), μσν. γερμ. drum=τὸ τελευταῖον τεμάχιον (νεογερμ. Trumm, Trümmer=ἐρείπια), ἴσως καὶ ἀρχ. ἰρλ. druimm, γεν. drommo=ἡ ράχις, τὰ νῶτα.

τρᾱνής, -ές (καὶ **τρᾱνός, -όν**) "ὁ διαπερῶν, διατρυπῶν, ὀξύς, διαυγής, σαφής, εὐκρινής" : συγγ. τῷ *τορός* "διαπεραστικός, ὀξύς, ἰσχυρός, ἠχηρός" (*trā- παρὰ τῇ ρ. *tor-)· ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν (συγγ. τῇ ρ. *ter-=τρίβειν, ἢ συγγ. τῇ *ter-=φθάνειν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, πβ. ἀρχ. ἰνδ. trā-, ἀβεστ. θrā-=ὑπερασπίζειν, προστατεύειν, προφυλάττειν ;).

τράπεζα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τράπεζα, «τραπέζι», φαγητόν, δεῖπνον, πινακίς, τράπεζα ἀργυραμοιβοῦ, χρηματιστοῦ ἢ τραπεζίτου", *τραπεζεύς, -έως,* ὁ "ὁ τῆς τραπέζης, παρὰ τὴν τράπεζαν", *τραπεζῆες κύνες,* οἱ "κύνες τρεφόμενοι ἐκ τῆς τραπέζης", *τραπεζιτεύω* "ἀσχολοῦμαι εἰς τραπεζιτικὰς ἐργασίας": ὡς σημαῖνον "ἡ ἔχουσα τέσσαρας πόδας" (πβ. *τετράπους*), προέρχεται ἐκ τοῦ **πτρα-,* ΙΕ *qʷetr̥- (βλ. *τέτταρες,* πβ. *τρυφάλεια*)+*πούς, πέζα·* πβ. *τρί-πους,* βοιωτ. *τρί-πεζα.*

τραπέω "ἀποπιέζω (ἐκθλίβω) τι εἰς τὸν ληνὸν (κυρ. πατῶ σταφυλάς)", *τραπητὸς* "ὁ οἶνος" Ἡσύχ., (ποιητ.) *τροπέοντο* "ἐπάτουν" Ἡσύχ., *Οἰνοτρόποι,* αἱ "θεαὶ προστάτιδες τῆς ἀμπελοκαλλιεργείας": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tr̥práh, tr̥pálah=ὁ σπεύδων, ταχὺς (ἀρχικῶς ἐσήμαινε μᾶλλον "ὁ βαδίζων μὲ μικρὰ βήματα"), ἀλβ. š-tip, š-tüp-=καταπατῶ, κατασυντρίβω, λατ. trepidus=ὁ βαδίζων μὲ μικρὰ βήματα, σπεύδων, ἀνήσυχος, trepidō, -āre=βαδίζειν μὲ μικρὰ βήματα, ἀγγλοσαξ. þrafian=πιέζειν, ὠθεῖν, ἀπωθεῖν, μσν. γερμ. draben, νεογερμ. traben=τριποδίζειν (κυρ. διὰ τοῦ κέντρου ἀναγκάζειν τὸν ἵππον νὰ τρέχῃ), λιθ. třepsěti, trypsěti=ποδοκροτεῖν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trepetъ=ὁ τρόμος, trepetati=τρέμειν, ρωσ. tropátъ=κτυπεῖν διὰ τῶν ποδῶν, ποδοκροτεῖν· ρ. *tre-p-=τρέμειν, πβ. *tre-m- (βλ. *τρέμω*), *tre-s- (βλ. *τρέω*). Πβ. καὶ *ἀτραπὸς* (ὁμ. *ἀταρπός*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀτραπός, «μονοπάτι»" (ὁ ἰδέ).

τράπηξ (ἐν ἀττ. ἐπιγρ. **τράφηξ·** αἰολ. **τρόπηξ, τρόφηξ** Ἡσύχ.) **-ηκος,** ὁ "ὁ πάσσαλος, ἡ δοκός, σανίς, πλευρὰ τοῦ πλοίου": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þref (παρὰ τῷ þrep, þrepi) οὐδ.=ἀνυψωμένον βάθρον· ρ. *trep- παρὰ τῇ συχνοτέρᾳ ρ. *treb- ἐν τοῖς: λατ. trabs θηλ.=δοκός, ἀγγλοσαξ. þorp, νεογερμ. Dorf=χωρίον, λιθ. trobà=οἰκία κ.τ.λ. (βλ. *τέραμνον*).

τρασιά, ἡ "πλέγμα ἐκ καλάμων, ἐφ' οὗ ἐξήραινον τὰ σῦκα", βλ. *ταρσός.*

τραυλὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τραυλός, τραυλίζων", *τραυλίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τραυλίζω, εἶμαι τραυλός, προφέρω γράμμα τι μὴ εὐκρινῶς", *τραυλισμός,* ὁ "τὸ τραυλίζειν": ἀβεβ. ἐτυμολ. (ἴσως ἔκ τινος *τρα[σ]ὑς=ἀρχ. ἰνδ. tr̥ṣúḥ=ἄπληστος, ἀκόρεστος, ἀπεξηραμμένος, καιόμενος ὑπὸ δίψης, γοτθ. þaúrsus =ξηρὸς [βλ. *τέρσομαι*] κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *θραυλὸς* "θραυστός, εὔθραυστος", βλ. *θραύω*).

τραῦμα, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τραῦμα, πληγή", *τραυματίας, -ου,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, τραυματίας", *τραυματίζω* "πληγώνω, τραυματίζω", βλ. *τιτρώσκω.*

τραφερὸς "καλῶς τεθραμμένος, «καλοθρεμμένος», παχύς", βλ. *τρέφω.*

τράφηξ, τρόφηξ (καὶ **τρόπηξ**), βλ. *τράπηξ.*

τράχηλος (μεθομ., ἰων., ἀττ.), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τράχηλος, αὐχὴν μετὰ τοῦ λαιμοῦ, λαιμός, «σβέρκος»· κεφαλή", *τραχηλίζω* "λαμβάνω τινὰ ἐκ τοῦ τραχήλου": ἴσως συγγ. τῷ *τροχός,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τροχὸς ἁμάξης, ἡ «ρόδα»", βλ. *τρέχω* (πβ. ὡς παράλληλα παραδείγματα: λατ. collus καὶ collum=λαιμός, τράχηλος, νεογερμ. Hals=λαιμός, τράχηλος, κυρ. ὁ στρέφων).

τρᾶχὺς (ἰων. **τρηχύς**), **-εῖα, -ὐ** "ὅ,τι καὶ νῦν, τραχύς, σκληρός, ἀνώμαλος, ἄγριος" (ἀρχικῶς ἐχρησιμοποιεῖτο μᾶλλον ἐπὶ πεπηγυίας καὶ στερεᾶς ὕλης σχηματιζομένης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἀκαθαρσιῶν, πβ. *τάρχη* "τάραξις",

ἄταρχον "ἀχείμαστον" Ἡσύχ.) : συγγ. τῷ θράσσω "ταράσσω, συγχέω" (ὅ ἰδέ, ἔνθα πλείονα). Πβ. θρᾶττα.

τρεῖς, λεσβ. **τρῆς**, γορτ. **τρεες** οἱ, αἱ "ὅ,τι καὶ νῦν, τρεῖς" : ἐκ τοῦ ΙΕ *trej-es =ἀρχ. ἰνδ. tráyaḥ, ἀρμ. erek', τοχ. A tre, χεττ. tri, ἀλβ. trē, λατ. trēs, ἀρχ. ἰρλ. tri, trī, γοτθ. *þreis (αἰτ. þrins), ἀρχ. γερμ. drī, νεογερμ. drei, λιθ. trỹs, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trьje· τρία, τὰ=λατ. tria, γοτθ. þrija, πβ. ἀρχ. ἰνδ., βεδ. trī́, ἀλβ. trī θηλ., λατ. trī-gintā (=τριάκοντα), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tri, λιθ. trýlika=δέκα τρία· γεν. τριῶν=λατ. trium· τοπ. τρισί (τριοῖσι Ἱππῶν., κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ λύκοισι κ.τ.λ.) : ἀρχ. ἰνδ. τοπ. tri-ṣú, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. τοπ. trьchъ· αἰτ. τρῖς (γορτ. τριινς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ τριῶν κ.τ.λ.)=ἀρχ. ἰνδ. trīn, ἀρμ. eris, ὀμβρ. trif, γοτθ. þrins· ΙΕ*trins· ἐν συνθέσει *tri- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tri-pád-, λατ. tri-pēs, ἑλλ. τρί-πους, -ποδος, ὁ, ἡ, -πουν, τό, ἀγγλοσαξ. þri-fēte, λιθ. tri-kojis=ὁ ἔχων τρεῖς πόδας, ἀρμ. ere-am=ὁ ἡλικίας τριῶν ἐτῶν, gall. tri-garanus=ὁ ἔχων τρεῖς γερανούς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trь-zabъ=ἡ τρίαινα· τρίς "ὅ,τι καὶ νῦν, τρίς, τρεῖς φορὰς"=ἀρχ. ἰνδ. tríḥ, λατ. ter (terr παρὰ Πλαύτῳ ἐκ τοῦ *ters, *tris), ἀρχ. ἰρλ. fo-thrī, πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þrisvar, ἀρχ. γερμ. driror=τρίς· τρισσός, νεοαττ. τριττὸς "τριπλοῦς" (*τρίχ-jος : τρίχα "εἰς τρία μέρη"), ἰων. τριξὸς "τριπλοῦς" (*τριχθ-jος : τριχθά)· τρίτος, λεσβ. τέρτος "ὅ,τι καὶ νῦν, τρίτος, τρίτος εἰς τὴν σειράν" : ἀβεστ. θritya- (ἀρχ. ἰνδ. tṛtī́yaḥ), λατ. tertius (*tritius), κυμβρ. trydidd, γοτθ. þridja, ἀρχ. γερμ. dritto, πβ. λιθ. trēčias, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tretij (πβ. ἐπίσης τριτο-πάτωρ, -ορος, ὁ "πατὴρ ἐν τῷ τρίτῳ βαθμῷ, πρόπαππος", ὁμ. τρῖτο-γενής, Τρῖτο-γένεια, ἡ "ὄν. τῆς Ἀθηνᾶς", κατὰ μετρ. ἔκτασιν ῑ· ὁμ. κ.τ.λ. τρίτατος κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ τέτρατος κ.τ.λ.)· ὁμ., ἀττ., λεσβ. τρισκαίδεκα "δέκα τρία", μετ' αἰτ. τρῖς ἢ τρῖς (τύπος χρησιμοποιούμενος πρὸ συμφώνου)· τριᾱ́κοντα, ἰων. τριήκοντα "«τριάντα», τριάκοντα" (τὸ ᾱ μᾶλλον κατ' ἀναλογίαν πρὸς τά : τετρώ-κοντα, πεντήκοντα· ἀντιθέτως ἐν τῇ μτγν. ποιήσει τριᾰ́κοντα κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ τεσσαρᾰ́κοντα· περὶ τοῦ -κοντα βλ. δέκα, εἴκοσι· τριᾱκόσιοι, ἰων. τριηκόσιοι, δωρ. τριᾱκάτιοι "τριακόσιοι" (ἀντὶ *τρι-κάτιοι ἢ *τριᾰ κατά). Πβ. θρῖναξ, τριάζω, τρίαινα, τρικτύς, τρίορχος, τριοττίς.

τρέμω (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, τρέμω, σείομαι, φοβοῦμαι", τρόμος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, τρόμος, «τρομάρα»", τρομέω "τρέμω, τρομάζω", τρομερὸς "ὁ τρέμων, περίφοβος, τρομερός, φοβερός", ἀτρέμας, ἀτρέμα ἐπίρ. "ἄνευ τρόμου, ἀσαλεύτως, ἡσύχως, ἠρέμως", ἀτρεμὴς "ὁ μὴ τρέμων, ἄφοβος, ἀκίνητος, ἤρεμος", μετ' ἀναδιπλ. τετρεμαίνω "τρέμω", τέτρομος, ὁ "ὁ τρόμος" :=λατ. tremō=τρέμω· πβ. τοχ. A träm-=τρέμειν, B tremem=ὁ τρόμος, ἀλβ., τοσκ. tremp, γκεγκ. trem=τρομάζω, παλ. σαξ. thrimman=πηδᾶν, σκιρτᾶν, λιθ. trimù, trimti=ἕνεκα ψύχους τρέμειν, tremiù, trémti=ἀνατρέπειν, φυγαδεύειν, ἐξορίζειν. Αἱ ρ. *tre-m-, *tre-p- (βλ. τραπέω) καὶ *tre-s- (βλ. τρέω) εἶναι διάφοροι ἐπεκτετ. τύποι τῆς ρ. *ter-=ἀσπαίρειν, σφαδάζειν (πβ. ἀρχ. ἰνδ. taraláḥ=τρέμων, σπασμώδης)· κατὰ συμφυρμὸν τοῦ *trem- καὶ *tres- οἱ τύποι : γοτθ. þramstei =ἀκρίς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tresǫ, tresti=σείειν, διασείειν, τινάσσειν.

τρέπω, δωρ., ἰων. **τράπω**· ἀόρ. β' **ἔτραπον**, παθ. **ἐτράπην**, πρκ. **τέτροφα**,

παθ. **τέτραμμαι** "ὅ,τι καὶ νῦν, τρέπω, στρέφω", *τροπή, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, τροπή, μετατροπή, μεταστροφή", *τρόπος, ὁ* "τροπή, στροφή, τρόπος, τρόπος ζωῆς, ἕξις, ἔθιμον, χαρακτήρ· ἐν τῇ μουσικῇ, ἁρμονία, τὸ ποιὸν τοῦ ἤχου· ἐν τῇ ρητορικῇ, τρόπος τοῦ λέγειν ἢ γράφειν, ὕφος, σχῆμα λόγου", *τρόπις, -ιος* καὶ *-εως* ἢ *-ιδος, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ τρόπις πλοίου, «καρίνα» (κυρ. ἡ τρέπουσα, στρέφουσα)", *τροπός, ὁ, τροπωτήρ, -ῆρος, ὁ* "ὁ συνεστραμμένος δερμάτινος ἱμάς, δι' οὗ αἱ κῶπαι προσεδένοντο εἰς τὸν σκαλμόν", *τρωπάω* "τρέπω, μετατρέπω, μεταβάλλω· μέσ. τρέπομαι, μεταστρέφομαι, γυρίζω", *εὐτράπελος* "εὔστροφος, εὐκίνητος (κυρ. ὁ εὐκόλως τρεπόμενος)" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. trápatē = ἐντρέπεται, εὑρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ (κυρ. ἀποστρέφει ἑαυτὸν πρὸ τῆς αἰδοῦς), trapā=ἐντροπή, αἰδώς, χεττ. trep-= ἐργάζεσθαι, λατ. trepit=vertit (=στρέφει)· ρ. *trep-=τρέπειν, στρέφειν. Πβ. *τρόπᾱλις*.

τρέφω, δωρ. **τράφω,** μέλλ. **θρέψω,** ἀόρ. **ἔθρεψα,** πρκ. **τέτροφα,** παθ. ἀόρ. **ἐτράφην** "κάμνω τι νὰ «πήξῃ», καθιστῶ τι στερεὸν (πβ. ὁμ. *τρέφεσθαι*, πρκ. *τετροφέναι* "συμπήγνυσθαι, συμπυκνοῦσθαι, «πήξειν», στερεὸν εἶναι")· παρέχω τροφήν, τρέφω (κυρ. καθιστῶ τι παχύ)· ἀνατρέφω, ἐκπαιδεύω· περιποιοῦμαι", *τροφός* "ὁ τρέφων, ἀνατρέφων", *τροφός, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ τροφός, «παραμάννα, βυζάστρα»" (ἡ αὐτοτέλεια τοῦ ὁποίου ὀφείλεται εἰς τὸ *κουροτρόφος* "ὁ τρέφων [ἀνατρέφων] υἱούς")· ρόδ. **τροφῶ**=ὡσ. (κατὰ τὸ *λεχώ*), *τροφή, ἡ* "ὅ,τι καὶ νῦν, τροφή", *τροφεύς, -έως, ὁ* "ὁ τρέφων, ἀνατρέφων, θετὸς πατήρ", *θρέπτρα* καὶ *θρεπτήρια, τὰ* "ἡ διὰ τὴν (ἀνα)τροφὴν ἀμοιβὴ (ἀνταπόδοσις)", *διο-τρεφής, -έος* "ὁ ὑπὸ τοῦ Διὸς (ἀνα)τεθραμμένος", *τροφαλίς, -ίδος, ἡ* "χλωρὸς (νωπὸς) τυρός, πηκτὸν γάλα" : ρ. *dhrebh-=«πήξειν», βλ. *θρόμβος* (μετὰ πλειόνων).

τρέχω, δωρ. **τράχω,** μέλλ. **ἀπο-θρέξομαι,** δωρ. **θραξεῖται** (Ἡσύχ.), **θρέξω** (Λυκόφρ.), ἀόρ. ποιητ. **ἔθρεξα** "ὅ,τι καὶ νῦν, τρέχω, κινοῦμαι ταχέως", *τροχός, ὁ* "ὅ,τι καὶ νῦν, τροχὸς ἁμάξης, «ρόδα»", *τρόχος, ὁ* "τὸ τρέχειν, «τρέξιμο», ὁ δρόμος", *τρόχις, ὁ* "ὁ τρέχων, δρομεύς, ἀγγελιαφόρος", *τροχαντήρ, -ῆρος, ὁ* "ὁ τρέχων· στρογγύλη προεξοχὴ (ἔκφυσις, ἀπόφυσις) κατὰ τὸ ἰσχίον", *τροχάζω* "τρέχω ταχέως" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. droch = τροχὸς (πρωτοκελτ. *drogon), ἀρμ. durgn, γεν. drgan = τροχὸς κεραμέως (*dhrōgh- ἢ *dhōrgh-)· ρ. *dhregh-=τρέχειν· πβ. τὰς παραλλαγὰς ὡς πρὸς τὸν ἀρχικὸν φθόγγον *trāgh-, *tregh-=ἕλκειν, τρέχειν, ἐν τοῖς : λατ. trahō=ἕλκω, gall. ver-tragus=ταχὺς κυνηγετικὸς κύων κ.τ.λ. Βλ. καὶ *τράχηλος*.

τρέω, ἐπιχ. ἀόρ. **τρέσσαι** "τρέμω, τρομάζω, πτοοῦμαι, τρέπομαι εἰς φυγήν, φοβοῦμαί τινα, ἀποφεύγω τινὰ ἐκ φόβου", *ἔτερσεν* "ἐφόβησεν" Ἡσύχ., *ἄ-τρεστος* "ἀτρόμητος, ἄφοβος" : ΙΕ *tresō=ἀρχ. ἰνδ. trásati=τρέμει, λιθ. trẽšti=κατέχεσθαι ὑπὸ ὀργασμοῦ (ἐπὶ σκύλας)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. trastáḥ=τρέμων (: *ἄ-τρεστος*), ἀβεστ. tarsaiti=φοβεῖται (*tr̥s-[s]k̂ō=λιθ. trišù=τρέμω), λατ. terreō (*tersejō)=φοβίζω, τρομάζω τινά, terror ἀρσ.=τρόμος, φόβος, μσν. ἰρλ. tarrach=δειλὸς (*tr̥s-āko-), ἀγγλοσαξ. þræs=κροσσός, θύσανος· ρ. *t(e)re-s-=τρέμειν, ἐπεκτετ. τύπος παρὰ τῷ *tre-m- (βλ. *τρέμω*) καὶ *tre-p- (βλ. *τραπέω*)· πβ. *trems- (γοτθ. þramstei, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tręsǫ) ἐν λ. *τρέμω*. Πβ. *τρήρων*.

τρῆμα, τὸ "ὀπή, ἄνοιγμα, τρύπημα", βλ. *τείρω.*

τρήρων, -ωνος, ὁ, ἡ "δειλός, περιδεής, περίτρομος, φυγάς"· *τρήρων, ἡ* "ἡ περιστερά", πβ. *τρηρὸν* "...δειλὸν" Ἡσύχ. : ἐκ τοῦ *τρασ-ρων (*τρασ-ρος), ΙΕ *trs-ro- τῆς αὐτῆς β. ὡς ἐν τοῖς : ἀβεστ. tərəsaiti, μσν. ἰρλ. tarrach (βλ. *τρέω*). — Τὸ ἰων. *τρηρός,* δωρ. *τρᾱρὸς* "ταχύς, ἐλαφρός, εὐκίνητος" (Ἡσύχ.) ἀνήκει εἰς τὸ *ὀτραλέος* "ἐλαφρός, γοργός, ταχὺς" (βλ. *ὀτρῡ́νω*).

τρητὸς "ὁ διάτρητος, ἔχων ὀπήν", βλ. *τείρω.*

τριάζω (καὶ **τριάσσω, -άττω** παρὰ Γραμμ.) "νικῶ (κυρ. παλαιῶν καταβάλλω τινὰ τρίς)", *τριακτήρ, -ῆρος,* ὁ "νικητής", *τριαγμός,* ὁ "νίκη", *ἀ-τρίακτος* "ἀήττητος" : συγγ. τῷ *τρὶς* "ὅ,τι καὶ νῦν, τρίς, τρεῖς φορὰς" (ὡς καὶ ἐκ τοῦ *τριάζω* "τριπλασιάζω, πολλαπλασιάζω ἐπὶ τρία"), βλ. *τρεῖς.*

τρίαινα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ τρίαινα, τὸ ἔβλημα τοῦ Ποσειδῶνος· δόρυ ἔχον τρεῖς αἰχμάς, ἁλιευτικὸν «καμάκι» ἔχον τρεῖς ὀδόντας", *τριαινόω* "κινῶ (σείω) διὰ τῆς τριαίνης, ἀνατρέπω, «ἀναποδογυρίζω»" : ἐκ τοῦ **τριανjα, τρι-* (βλ. *τρεῖς*)· τὸ τέρμα τῆς λέξεως ἀσαφές.

τριᾱκάς, ἐπικ., ἰων. **τριηκάς, -άδος,** ἡ "ὁ ἀριθμὸς τριάκοντα· ἡ τριακοστὴ ἡμέρα τοῦ μηνός", *τριᾱ́κοντα,* ἐπικ., ἰων. *τριήκοντα* "«τριάντα», τριάκοντα", βλ. *τρεῖς.*

τρῐ́βω, μέλλ. **τρῑ́ψω,** παθ. ἀόρ. **ἐτρῐ́βην** "ὅ,τι καὶ νῦν, τρίβω, ἁλωνίζω σῖτον, κοπανίζω, φθείρω, καταστρέφω, παραλύω· ἐπὶ χρόνου, διάγω, «περνῶ» τὸν καιρόν μου· ἀμτβ. βραδύνω, ἀναβάλλω", *τρῐβή,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τριβή, φθορά· ἐνασχόλησις, ἄσκησις, σπατάλη χρόνου, βραδύτης, ἀναβολή", *τρίβος,* ἡ (ὁ) "τετριμμένη ἢ πεπατημένη ὁδὸς ἢ ἀτραπός, τρίβος, «μονοπάτι», δημοσία ἢ μεγάλη ὁδός· τριβή, προστριβή, διαμονή, ἀναβολή, διατριβή, συναναστροφή", ὡς β' συνθετ. *-τρῐ́βης,* ὁ (π.χ. *παιδο-τρίβης,* ὁ "ὁ διδάσκων τοὺς παῖδας τὴν πάλην καὶ ἄλλας γυμναστικὰς ἀσκήσεις, διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς") λατ. -triba ἀρσ., π.χ. ulmi-triba λ. κωμ. [Πλαῦτος] = ὁ τὴν πτελέαν τρίβων, εἰς τὴν πλάτην τοῦ ὁποίου συντρίβει («σπάζει») τις πτελέας· ὁ μαστιγούμενος μὲ ῥάβδους ἐκ πτελέας), *τρῖμμα,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ τρῖμμα· πεπειραμένος, πανοῦργος· εἶδος ζωμοῦ, ἀρωματικόν τι πόμα" : βάσις μετὰ τοῦ i *teri-, *terei- ἐν τοῖς : λατ. trī-vī, trī-tus (τοῦ terō = τρίβω), dē-trī-mentum οὐδ. = ἀποτριβή, βλάβη (κ.τ.λ., βλ. *τείρω*), τοχ. B tetriwu = κατασυντετριμμένος, μσν. ἰρλ. trēith = ἀδύνατος· ἐπίσης ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. tartarīti (ἐπιτατ.), tárī-yas- = ὁ εὐκόλως διαπερῶν (εἰσδύων) κ.τ.λ.· τὸ ἑλλ. -β- δυνατὸν νὰ ἀνάγηται εἰς τὸ ΙΕ *-gʷ-, *-g-u̯- ἢ -b-· ἂν ἀναχθῇ εἰς τὸ -b-, τότε ἴσως εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trěbiti = καθαρίζειν, μικρορρωσ. terébyty = ἀφαιρεῖν τὸν φλοιόν, ἀπολεπίζειν (πρωτοσλαβ. *terb-).

τρῑ́γλη, δωρ. **τρίγλᾱ,** ἑλληνιστ. **τρῖγλα,** ἡ "εἶδος ἰχθύος, τὸ «τριγλί, μπαρμπούνι»" : συγγ. τῷ *τρῑγόλης,* δωρ. *-ᾱς,* ὁ "εἶδος ἰχθύος", περαιτέρω συγγ. τῷ *τρίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τρίζω, ἐκπέμπω τριγμόν, «τσυρίζω»" (ἐκ τοῦ ἤχου, τὸν ὁποῖον ἐκπέμπουν οἱ ἰχθύες, ὅταν οὗτοι ἐξάγωνται ἐκ τοῦ ὕδατος).

τρίζω, πρκ. **τέτριγα** "ὅ,τι καὶ νῦν, τρίζω, ἐκπέμπω τριγμόν, «τσυρίζω»", *τριγμὸς* (Ἀριστ.), *τρισμὸς* (Θεόφρ.), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, τριγμός, «τρίξιμο, τσύρισμα», ὀξεῖα κραυγὴ (ἐπὶ πέρδικος)" : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *τρῑ́γλη*

(ὁ ἰδέ), συγγ. τῷ *στρίγξ, -γγός, ἡ* "νυκτερινόν τι πτηνόν" (βλ. **1** *στρίγξ*)· ἠχομιμ. ρ. *(s)trīg-, παρὰ τῇ *strīd(h)-, ἐν τῷ λατ. strideō, -ĕre=παράγω ὀξὺν ἦχον, ἐκπέμπω συριγμόν, συρίζω, τρίζω.

τρικτὺς (παρὰ Σώφρ.), ἀττ. **τριττύς, -ύος,** ἡ (ἐν ἀττ. ἐπιγρ. **τριττο(ι)α** ἐκ τοῦ *τριττοFja) "ὁ ἀριθμὸς τρία, τριάς· θυσία ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν ζῴων (κάπρου, τράγου καὶ κριοῦ)· ἐν Ἀθήναις, τὸ τρίτον τῆς φυλῆς": ἐκ τοῦ *τρίχα* ἐπίρ. "εἰς τρία μέρη" ἢ ἐκ τοῦ *τρι-κο κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἀφῃρημένα οὐσ., οἷον τὸ *ἀρτύς, ἁρπακτὺς* (ἀνάλογον τὸ *τετρακτύς*, βλ. *τέσσαρες*· ἀττ. *τριττὺς* κατὰ τὸ *τριττός*).

τρῖμμα, τὸ "ὅ,τι ἔχει τριβῆ, τὸ τετριμμένον, τρῖμμα· πεπειραμένος, πανοῦργος, πόμα ἀρωματικόν", *τριμμός*, ὁ "τετριμμένη (πεπατημένη) ὁδός, πολυσύχναστος δρόμος", βλ. *τρίβω*.

τρίορχος, ὁ, **τριόρχης, -ου,** ὁ "εἶδος ἱέρακος": ἴσως κατὰ παρετυμολ. ἀναγόμενον εἰς τὸ *τρι-+ὄρχις*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὄρχις", πβ. *τριόρχης*, ὁ "ὁ ἔχων τρεῖς ὄρχεις· λίαν ἀσελγής, λάγνος".

τριοττίς, -ίδος, ἡ (ἐπίσης **τριόττης,** ὁ, **τριοπίς,** ἡ) "κόσμημά τι ἔχον τρία προσαρτήματα, κυρ. ἔχον τρεῖς ὀφθαλμούς"· βλ. *ὄσσε*.

τρίς, τρισσός, τρίτος, τριττός, τριττύς, βλ. *τρεῖς*.

Τρῑ́των, -ωνος, ὁ "θαλάσσιος θεός, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος ἢ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Ἀμφιτρίτης", *Ἀμφι-τρῑ́τη*, ἡ "θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος", *Τρῑτωνίς*, ἡ "λίμνη ἐν Λιβύῃ· ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς" (πβ. *τριτώ* "ρεῦμα" Ἡσύχ.): συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. triath, γεν. trethan=θάλασσα (πρωτοκελτ. *triaton-). — Ἡ λ. *Τρῑτογένεια* "ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς" μᾶλλον εἶναι προτιμότερον νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὸ *τρίτος* (βλ. *τρεῖς*).

τριχᾱ́ϊκες, οἱ "οἱ εἰς τρεῖς φυλὰς διῃρημένοι" (ἐπίθ. τῶν Δωριέων, πβ. Ὀδ. τ 177, Ἡσίοδ. ἀποσπ. 191[8]): *τριχᾱ́ϊκες* μᾶλλον διὰ μετρ. λόγους ἐκ τοῦ *τριχᾱ́κες, ὅπερ ἐκ τοῦ *τριχάFεικες (*τρίχα* "εἰς τρία μέρη, κατὰ τρεῖς τρόπους"+*Fεικ-, ΙΕ *u̯eik̑-=κορμός, φυλή· βλ. *οἶκος*).

τρομερὸς "ὁ τρέμων, περίφοβος, τρομερός, φοβερός", *τρομέω* "τρέμω, τρομάζω", *τρόμος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, τρόμος, «τρομάρα»", βλ. *τρέμω*.

τρόπᾱλις, -ιδος (δωρ.), ἡ "δέσμη, «δεμάτι»" (Ἀριστοφ. Ἀχ. 813): συγγ. τῷ *τρέπω*· πβ. *τροπαλίζει* "στρέφει", *τροπαλισμὸς* "μεταβολή" Ἡσύχ.

τροπή, τρόπις, τροπός, τρόπος, τροπωτήρ, βλ. *τρέπω*.

τροφαλίς, -ίδος, ἡ "χλωρὸς (νωπὸς) τυρός, πηκτὸν γάλα", βλ. *τρέφω*· *τρόφις*, ὁ, ἡ, *τρόφι*, τὸ "ὁ καλῶς τεθραμμένος, εὔτραφής, παχύς, μέγας, πελώριος", βλ. *θρόμβος*.

τροφεύς, τροφή, τρόφις, τροφός, βλ. *τρέφω, τροφαλίς*.

τροχάζω "τρέχω ταχέως", *τροχαῖος* "ὁ τρέχων, ταχύς", ὡς οὐσ. *τροχαῖος*, ὁ "μετρικὸς πούς συγκείμενος ἐκ μακρᾶς καὶ βραχείας συλλαβῆς", *τρόχις*, ὁ "ὁ τρέχων, ἀγγελιαφόρος", *τροχός*, ὁ "πᾶν τὸ τρέχον κυκλικῶς, ὁ τροχὸς ἁμάξης", *τρόχος*, ὁ "τὸ «τρέξιμο», ὁ δρόμος", βλ. *τρέχω*.

τρύβλιον, τὸ "πινάκιον, «κούπα», ποτήριον, φιάλη": ἀβεβ. ἔτυμολ.

τρῠ́γη, ἡ "συγκομιδή, ἐσοδεία γεννημάτων (σιτηρῶν), θερισμός, τρυγητός· ξηρασία", *τρυγάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, τρυγῶ, συγκομίζω τὴν ἐσοδείαν ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ δένδρου", *τρύγητος* (καὶ *τρυγητός*), ὁ "ἡ συγκομιδὴ καρπῶν

(κυρ. σταφυλῶν), ἐποχὴ τοῦ τρυγητοῦ (τῆς συγκομιδῆς)", *τρυγητήρ, -ῆρος*, ὁ "ὁ τρυγῶν, συγκομίζων ὡρίμους καρποὺς (κυρ. σταφυλάς), τρυγητής" (τὸ -ῡ- κατὰ μετρ. ἔκτασιν), *τρυγεῖ* "ξηραίνει", *τρύσκει* "...ξηραίνει" Ἡσύχ., *διατρύγιος* ('Οδ. ω 342) "ὁ διαδοχικῶς ὡριμάζων" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

τρύγοιπος, ὁ "ὕφασμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐστράγγιζον τὸν οἶνον, «στραγγιστήρι»" : ἐκ τοῦ *τρύξ*, γεν. *τρυγός*, ἡ "ὁ νέος οἶνος μὴ ὑποστὰς εἰσέτι τὴν ζύμωσιν καὶ μὴ στραγγισθείς, «μοῦστος»" + *οιπο-*, μετὰ ψιλώσεως (αἰολ. ἢ ἰων.), ΙΕ *soipo-, συγγ. τῇ ρ. *seip-=διυλίζειν, στραγγίζειν, ῥέειν, ἐν τοῖς: ἀρχ. γερμ. sib, νεογερμ. Sieb=κόσκινον, ἀρχ. γερμ. seivar=φλέγμα, βλέννα, σίαλος, ἀφρός, σερβοκροατ. sipiti=ῥέειν ἠρέμα, βρέχειν κατὰ ψεκάδας, «ψιλοβρέχειν»· πβ. *seib- ἐν τῷ ἀγγλοσαξ. sīpian=κατὰ σταγόνας πίπτειν, ῥέειν ἠρέμα (βλ. καὶ λατ. sāpō=σάπων). Πβ. *sei-q- (βλ. *ἰκμάς*), *seig^{u}- (βλ. *εἴβω*).

τρῡγόνιον, τὸ "μικρὰ τρυγών", *τρυγών, -όνος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τρυγών, «τρυγόνι»", βλ. *τρύζω*.

τρύζω (καὶ **στρύζω**), ἀόρ. **ἔτρυξα** "ἐκπέμπω ψιθυριστὸν ἦχον, ψιθυρίζω, γογγύζω, τερετίζω· πολυλογῶ", *τρῡγών, -όνος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τρυγών, «τρυγόνι»" : ἠχομιμ. λ., ὡς τὸ πολων. trukać=τρυγών, μσν. βρετ. trous= θόρυβος· πβ. παράλληλον ρ. *(s)trīg- (βλ. *τρίζω*) καὶ βλ. *στρουθός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, στρουθός, «σπουργίτης»".

τρυήλη, ἡ, ἢ **τρυήλης**, ὁ "ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου «ἀνακατώνουν» τι, ἡ «κουτάλα»", πβ. *τρυηλίς* "ζωμήρυσις" Ἡσύχ. : δάνειον ἐκ τοῦ λατ. truella θηλ.=ὡσ., μετ' ἐπιδράσεως τοῦ *τρύω* "κατατρίβω, φθείρω, καταστρέφω" καὶ τῆς συνήθους εἰς ὀνόματα ἐργαλείων καταλήξεως *-ήλη*, πβ. *ξυήλη*, ἡ "ἐργαλεῖον κατάλληλον πρὸς ξέσιν ἢ πρὸς ῥίνισμα ξύλου, «ροκάνη, πλάνη»".

τρῦμα, τό, **τρύμη**, ἡ, **τρῡμαλιά**, ἡ "ὀπή, τρῦπα· πανοῦργος" : συγγ. τῷ λιθ. truniù, -ēti=σήπεσθαι, σαπίζειν (κυρ. τρίβεσθαι) κ.τ.λ.· ρ. *tereu-, βλ. *τέρυς*, πβ. *τρῡτάνη*.

τρύξ, γεν. **τρυγός**, ἡ "νέος οἶνος μὴ ὑποστὰς εἰσέτι τὴν ζύμωσιν καὶ μὴ στραγγισθείς, ὁ «μοῦστος», ἡ ὑποστάθμη («λάσπη») τοῦ οἴνου", βλ. *τάργανον*.

τρῡπάω "ὅ,τι καὶ νῦν, τρυπῶ, διατρυπῶ, διαπερῶ", *τρῡ́πη*, ἡ, *τρῡ́πημα*, τὸ "ἡ ὀπή, τὸ τρύπημα", *τρῡ́πανον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τρύπανον, «τρυπάνι», ἐργαλεῖον, δι' οὗ ὁ ξυλουργὸς ἀνοίγει ὀπάς" : συγγ. τοῖς: λιθ. trupù, -ēti =θρυμματίζειν, συντρίβειν, trupùs=εὔθρυπτος, εὔθραυστος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. trupľь=κοῖλος, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. trupъ=κορμὸς δένδρου· ὁ νεκρός, τὸ πτῶμα· ρ. *treu-p-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *t(e)reu-, βλ. *τέρυς, τρῦμα, τρῡ́ω*· πβ. *treu-gh-, βλ. *τρῡ́χω*.

τρῡσάνωρ, τρῡσίβιος, βλ. *τρῡ́ω*.

τρῡτάνη, ἡ "ἡ γλωττὶς τοῦ ζυγοῦ (τῆς πλάστιγγος), ὁ ζυγός, ἡ «ζυγαριά», πλάστιγξ" (> λατ. trutina) : ἐκ τοῦ *trū-t$_{e}$nā, συγγ. τοῖς: *τέρυς, τείρω, τρῦμα, τρῡ́ω* (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἡ κοιλότης, ἐντὸς τῆς ὁποίας κινεῖται ἡ γλῶσσα").

τρυφάλεια (ἐνν. *κόρυς*), ἡ "ἡ περικεφαλαία" : ἐκ τοῦ *πτρυ-, ΙΕ *q^{u}tru- (βλ. *τέσσαρες*) + *φάλος*, ὁ "μεταλλίνη προεξοχὴ τῆς περικεφαλαίας" (ὅ ἰδέ), κυρ. σημαίνει "ἡ ἔχουσα τέσσαρας φάλους, ἤτοι τέσσαρας μεταλλίνας προεξο-

χάς", πβ. ὁμ. *τετρά-φαλος, τετρα-φάληρος*=ὡσ.· συγγ. τῷ IE *qʷ(e)tru-=τέσσαρα, πβ. ἀβεστ. čaθru- (π.χ. čaθru-gaoša-), λατ. quadru- (π.χ. quadrupēs=τετράπους), gall. petru- (π.χ. Petru-corius).

τρυφάω "ζῶ πολυτελῶς (τρυφηλῶς), εἶμαι ἀκόλαστος· ὑπερηφανεύομαι", *τρυφεραίνομαι* "γίνομαι τρυφερός, κάμνω ἰδιοτροπίας, «κάνω νάζια»", *τρυφερός* "μαλακός, ἁπαλός, τρυφερός, ἁβροδίαιτος", *τρυφή, ἡ* "ἁβρότης, λεπτότης, ἁπαλότης· ἀσέλγεια, φιληδονία, ἀλαζονεία, ὑπερηφάνεια", *τρύφος*, τὸ "θρύμμα, τεμάχιον", βλ. *θρύπτω*.

τρῦχω, μέλλ. **τρύξω** "κατατρίβω, φθείρω, καταστρέφω, καταναλίσκω, κατατρύχω, βλάπτω, ἐπιβαρύνω, ἐνοχλῶ", *τρῦχος, -ους*, τὸ "τὸ κατεσχισμένον, ρῆγμα, ἱμάτιον τετριμμένον καὶ ρακῶδες, ράκος, «κουρέλι»", *τρῡχηρός* "κατεσχισμένος, ρακώδης, «κουρελιασμένος»" : ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. ἰρλ. trōg, trūag=ἐλεεινός, ἄθλιος, δυστυχὴς (ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "κατατετριμμένος")· ρ. *treu-gh-, πβ. *treu-q- ἐν τοῖς : λιθ. trúk-stu, trúkti=σχίζειν, θραύειν, trūkis=σχισμή, ρῆγμα, θραῦσμα.

τρύω "κατατρίβω, φθείρω, κατατρύχω, ταλαιπωρῶ", *τρῡσ-άνωρ, -ορος* "ὁ κατατρύχων (καταπονῶν, βασανίζων) ἄνδρα" (Σοφ.), *τρῡσί-βιος* "ὁ κατατρύχων (καταπονῶν) τὸν βίον" (Ἀριστοφ.) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tryję, tryti=τρίβειν, μεταπτ. β. trovę, truti=ἐξασθενίζειν, δαπανᾶν, καταναλίσκειν· ρ. *tereu-, βλ. *τέρυς*· πβ. *τρῦχω*.

τρώγω, μέλλ. **τρώξομαι**, ἀόρ. β' **ἔτραγον** (σπανίως α' **ἔτρωξα**) "«ροκανίζω», μασῶ, τρώγω τι ὠμὸν (ὄσπρια, καρποὺς κ.τ.λ.)", *τρωγάλια*, τὰ "καρποὶ τρωγόμενοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ δείπνου, οἷον σῦκα, καρύδια, ἀμύγδαλα κ.τ.τ. ὡς ἐπιδόρπια", *τρωκτός* "ἐδώδιμος, ὁ τρωγόμενος ὠμὸς" (*τρωκτά*, τὰ "ξηροὶ καρποὶ τρωγόμενοι ὡς ἐπιδόρπιον"), *τρώκτης, -ου*, ὁ "ὁ τρώγων, «ροκανίζων», λαίμαργος, ἄπληστος· θαλάσσιος ἰχθὺς ἔχων ὀξεῖς ὀδόντας" (> λατ. trūcta), *τρώγλη, ἡ* "διαβεβρωμένον (τετρυπημένον) μέρος, ὀπή, κοιλότης, τρώγλη, σπήλαιον", *τρωγλο-δύτης, -ου*, ὁ "ὁ εἰσδύων εἰς τρώγλας (ὀπάς)· εἶδος πτηνοῦ", *τρωγλίτης, -ου*, ὁ "εἶδος χελιδόνος κατοικούσης ἐν ὀπαῖς γῆς, τὸ «πετροχελίδονο»", *τρώξ*, γεν. *τρωγός*, ὁ "ὁ τῶν ὀσπρίων σκώληξ", *τρώξανον*, τὸ "ἀπότριμμα, ἀπόξυσμα, θρύμμα, ξηρὸν ξύλον, λεπτὸν κλωνάριον" (ἐπίσης : *τραυξ-, τραυσ-*, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ *θραῦσμα*, τὸ "τὸ τεμάχιον" ;), *τρωξαλλίς, -δος, ἡ* "εἶδος ἐντόμου κατατρώγοντος τὰ λάχανα, εἶδος κάμπης ἢ ἀκρίδος" : ἴσως συγγ. τοῖς : ἀρμ. t'urc, γεν. t'rcoy =σιαγὼν (ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ὁ μασῶν", ἀντὶ *t'ruc ἐκ τοῦ *trōg- κατ' ἀνωμαλίαν), aracem=βόσκω (*trəg-)· ρ. *trō-g-, *trə-g- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ter-, βλ. *τείρω*), προσέτι *ter-g- ἐν τῷ λατ. tergō, -ere=ἀποτρίβω, ἀποσπογγίζω· γοτθ. þairkō=ὀπή. Πβ. *τράγος*.

τρῶμα, τό, **τρώμᾱ**, ἡ "τραῦμα, πληγή", βλ. *τιτρώσκω*.

τρωπάω "τρέπω, στρέφω, μεταβάλλω", βλ. *τρέπω*.

τρῶσις, -εως, ἡ "τραυματισμός, «πλήγωμα»· βλάβη", *τρωτὸς* "ὃν δύναταί τις νὰ τραυματίσῃ, τρωτός", βλ. *τιτρώσκω*.

τρωχάω "τρέχω, καλπάζω", βλ. *τρέχω*.

τρώω "τραυματίζω", βλ. *τιτρώσκω*.

τὺ δωρ. "σύ, σέ", βλ. *σύ*.

τύβαρις, αἰτ. -ιν (δωρ.), ὁ *εἶδος ἀρτύματος («σαλάτας») ἐκ σελίνων ἐν ὄξει* : προελλ., πβ. τοπων. *Σύβαρις* καὶ διὰ τὴν σημ. *Σελῖνοῦς* : *σέλῖνον*, τὸ *ὅ,τι καὶ νῦν, σέλινον*.

τυγχάνω, μέλλ. **τεύξομαι,** ἀόρ. β' **ἔτυχον,** ἐπιχ. α' **ἐτύχησα,** πρκ. **τετύχηκα** *ἐπιτυγχάνω, εὑρίσκω, συναντῶ, εὑρίσκω κατὰ τύχην· κτυπῶ, σημαδεύω, ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, φθάνω εἰς τὸν σκοπόν, «βρίσκω τὸ στόχο»· ἀμτβ. συμβαίνει κατὰ τύχην νὰ εὑρίσκωμαι ἔν τινι τόπῳ, εὑρίσκομαι ἔν τινι τόπῳ κατὰ σύμπτωσιν· ἐπὶ γεγονότων καὶ πραγμάτων, συμβαίνω κατὰ τύχην, συμβαίνω εἴς τινα, «τυχαίνω»*, *τύχη*, ἡ *ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὸν ἄνθρωπον, συμβάν, συντυχία, περιστατικόν, τύχη, μοῖρα, κλῆρος* : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *τεύχω* (ὃ ἰδέ), συγγ. τοῖς : χεττ. tukka-=συμβαίνειν **εἴς** τι(να), ἰρλ. dūal=προσήκων, ἁρμόζων (*dhughlo-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. ἐνεστ. ἀπρφ. duga, ὁριστ. dugi=ὠφέλιμον εἶναι, ἀξίζειν, γοτθ. daug, ἀρχ. γερμ. toug=ἀξίζει, χρησιμεύει, ὠφελεῖ κ.τ.λ., λιθ. daūg=πολύς· ρ.*dheugh-=εἶναι χρήσιμον, ἀξίζειν, ἔχειν τύχην· ἐπιτηδείως παρασκευάζειν (πλείονα βλ. ἐν τῷ λ. *τεύχω*).

τυΐ *ὧδε. Κρῆτες* Ἡσύχ., λεσβ. *τυΐ-δε* (Σαπφώ) *ἐνταῦθα, «ἐδῶ»* : ἐσχηματίσθη κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν τοπ. *πυΐ (πβ. κρητ. *ὄ-πυι*) ἐκ τοῦ ΙΕ *q^{u}ū̆=ποῦ, ὅπου (π- ἀντὶ κ- κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ παράγωγα τοῦ θ. πο-), πβ. ἀρχ. ἰνδ. kū́=ποῦ; kútra=ποῦ; εἰς (πρὸς) ποῖον μέρος; ὀσκ. puf, ὀμβρ. pufe=λατ. ubi (=ὅπου) κ.τ.λ.· κατὰ μετάπτ. τοῦ *υι* εἰς ῡ καὶ διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἐπιρ. -ς προῆλθον τά : *πῦς* (Σώφρ.), ροδ. *ὁ-πῦς*, ἀργ. ῡ̔ς κ.τ.λ.

τύκος, ὁ *σφῦρα, «σφυρί», σμίλη, ἐργαλεῖον πρὸς κατεργασίαν λίθων· πέλεκυς χρήσιμος ἐν μάχῃ, πολεμικὸς πέλεκυς*, *τυκίζω* *κατεργάζομαι (πελεκῶ) λίθους*, *τυκάνη* (καὶ *τυτ-* Ἡσύχ. κατ' ἀφομ. ;), ἡ *ἀλωνιστικὴ σανίς* : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰρλ. toll=κοῖλος, toll (γεν. tuill)=κοιλότης, ὀπή, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tъknati=λατ. pungere (=στίζειν, κεντεῖν), pulsare (=κρούειν, ὠθεῖν), ἴσως καὶ ἀρχ. γερμ. dūhen=καταπιέζειν· ρ. *(s)teu-q-=ὠθεῖν, κεντεῖν, κεντρίζειν.

τῦλος, ὁ *σκληρὸν ἐξόγκωμα τοῦ δέρματος, «κάλος», κόμβος, «ρόζος»· πάσσαλος, ξύλινος ἧλος μετὰ κεφαλῆς, ἀνδρικὸν μόριον*, *τύλη* (καὶ -ῡ- ἐν Ἀνθολ. Παλ.), ἡ *πᾶν ἐξόγκωμα, οἴδημα, τύλος, «κάλος», σάγμα, ἐφ' οὗ οἱ ἀχθοφόροι φέρουν τὰ βάρη, προσκεφάλαιον*, *τυλόω* *καθιστῶ τι ὅμοιον πρὸς τύλον, σκληρύνω, τραχύνω· παθ. καθίσταμαι τυλώδης, σκληρύνομαι, ἔχω τύλους*, *τυλίσσω* *ὅ,τι καὶ νῦν, τυλίσσω, «τυλίγω»* : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tūlam οὐδ.=ἡ «φούντα», ριπίς, δεσμίς, ὁ βάμβαξ, tūlā, tūlī θηλ.=ἡ θρυαλλίς, τὸ «φιτίλι», ἀγγλοσαξ. þoll=ὁ σκαλμὸς (νεογερμ. Dolle=σκαλμός), ἄνω γερμ. Dollfuss=ραιβόπους, τυρολ. doll=χονδρός, παχύς, λιθ. tūlas=πολύς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tylъ=αὐχήν, τράχηλος, ἴσως καὶ λατ. tutulus ἐρσ.=τὸ πλέγμα τῆς κόμης, καθ' ὃ σχηματίζεται εἶδος κόμβου εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν· ρ. *tū̆-l- (πβ. καὶ *tu̯el-, βλ. *σάλος*)· *tū-m- (πβ. κερκ. *τῦμος*, βλ. 1 *τύμβος*) ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. túmraḥ =ὁ σφριγῶν, λιπαρός, συμπαγής, στερεός, δυνατός, tū-tumā́ḥ=ἄφθονος, λατ. tumeō, ēre=ὀγκοῦμαι, εἶμαι ἐξωγκωμένος (οἰδαλέος), tumidus=οἰδα-

λέος, ὀγκώδης, tumulus=σωρὸς χώματος, γήλοφος, tumultus=θόρυβος (πβ. ἀρχ. ἰνδ. tumalah, tumulah=θορυβώδης), κυμβρ. twf=ἰσχύς, ῥώμη, tyfu =αὐξάνεσθαι (*tūm-), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þumall, ἀρχ. γερμ. dūmo, νεογερμ. Daumen = ὁ ἀντίχειρ, πβ. ἀρχ. ἰνδ. tundam οὐδ. = προτεταμένη κοιλία (*tumdo-). Πβ. *teu-q- ἐν τοῖς: gall.-λατ. tucca θηλ.=παχὺς ζωμός, tuccētum οὐδ.=«λουκάνικο» διατηρούμενον ἐπὶ μακρὸν χρόνον, λιθ. taukaĩ= λίπος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tukъ=ὦσ. κ.τ.λ. Βλ. προσέτι *σάος* (*τFα-Fος), *σῶος* (*τFῶ-Fος), *σῶμα, σωρός, ταΰς, τίτυρος*, 1 *τύμβος, τῦρός*.

1 **τύμβος** (ἰων., ἀττ.), ὁ "τὸ ἐπὶ τοῦ τάφου σωρευόμενον χῶμα, τὸ σχηματίζον λόφον, ὁ τόπος, ἔνθα εἶναι τεθαμμένον τὸ σῶμα νεκροῦ, ὁ τύμβος, τάφος", κερκ. *τῦμος*, ὁ=ὦσ.: μᾶλλον εἶναι=μσν. ἰρλ. tomm=λοφίσκος, θάμνος, κυμβρ. tom=γήλοφος, κόπρος τοῦ ἵππου, σωρὸς κόπρου, πβ. ἀρχ. ἰνδ. tumbah=εἶδος «ἀγγουριοῦ»· ρ. *tumb- ἔρρινος τύπος παρὰ τῷ *tubh- (βλ. *τύφη*), ἂν δὲν ἀναλύσωμεν τοῦτο εἰς *tum-b- (πβ. κερκ. *τῦμος* καὶ τὰ ἐν τῷ λ. *τύλος*).

2 **τύμβος** (*ὦ τύμβε* Ἀριστοφ. Λυσ. 372, *γέροντα τύμβον* Εὐρ. Μήδ. 1209) = *τυμβογέρων* "ἐσχατόγηρως καὶ παρηλλαγμένος τῇ διανοίᾳ" Ἡσύχ., πβ. *παρτετύμβει* "παραφρονεῖ, ἡμάρτηκεν" Ἡσύχ.: μᾶλλον ἡ λ. *τύμβος* μετὰ τοῦ μέσου φθόγγου (*β*) μετὰ τὸ ἔρρινον (*μ*) εἶναι συγγ. τῷ λατ. stupeō, -ēre=ἵσταμαι ἀκίνητος, εἶμαι ἔκθαμβος (ἐκπεπληγμένος), ἴσως καὶ ἀρμ. tʻmbhir=κωφότης, ἀναισθησία (*tumb-;). Πβ. *τύμπανον, τύπτω*.

τύμπανον (καὶ **τυπ-**), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ τύμπανον, «τούμπανο»· τὸ ξύλον, δι' οὗ κρούεται τὸ τύμπανον, πλῆκτρον, ῥόπαλον, ἡ ῥάβδος", *τυμπανίζω* "κρούω τύμπανον, ξυλοκοπῶ, ῥαβδίζω": μᾶλλον ἐκ τοῦ *tump-ₑno-, συγγ. τῷ *τύπτω* "κτυπῶ" (ὃ ἰδέ)· τὸ -*μ*- ἀνεπτύχθη ὡς ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. pra-stumpati (παρὰ Γραμμ.), túmpati=ὠθεῖ, κρούει.

τυννός "μικρός, ὀλίγος", *τυννοῦτος* (πβ. *τηλικ-οῦτος*) "τόσον μικρός, τόσον ὀλίγος" (Ἀριστοφ.): μᾶλλον, ὡς τύπος μετὰ τῶν δύο -*νν*- καὶ ἔχων ὑποκορ. δύναμιν, εἶναι συγγ. τῷ *τυτθός* "πολὺ νέος, μικρός, ὀλίγος".

τύντλος, ὁ "κόπρος, βόρβορος, πηλός, «λάσπη»": ἴσως συγγ. τοῖς: λιθ. tuntas=σωρός, πλῆθος, tvanas=πλήμυρα, tvìstu, tvìnti=«φουσκώνειν», ἐξογκώνειν· ρ. *tue-n-, *tu-n-=«φουσκώνειν», ἐξογκώνειν.

τύπτω, μέλλ. **τυπτήσω,** ἀόρ. β' **ἔτυπον,** α' **ἔτυψα,** παθ. ἀόρ. **ἐτύπην** "ὅ,τι καὶ νῦν, τύπτω, κτυπῶ, πατάσσω, τραυματίζω", *τύπος*, ὁ "κτύπος, κτύπημα, σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἀφίνει ἡ σφραγίς, ἐντύπωσις, ἀρχέτυπον, σχέδιον", *τυπόω* "ἐκτυπώνω, σχηματίζω διὰ πιέσεως, ἐγχαράσσω, σχηματίζω, πλάττω", *τυπάς, -άδος*, ἡ "τὸ ῥόπτρον, ἡ σφῦρα, τὸ «σφυρί»", *τυπή*, ἡ, *τύμμα*, τὸ "κτύπημα, πλῆγμα, πληγή": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. tōpati, tupáti, túmpati, tumpáti, pra-stumpati (παρὰ Γραμμ.)=κρούει, ὠθεῖ, λατ. stuprum οὐδ. =αἰσχύνη, ὄνειδος, stupeō, -ēre=ἵσταμαι ἀκίνητος, εἶμαι ἔκθαμβος (ἐκπεπληγμένος), ἀρχ. γερμ. stobarōn=λατ. obstupere, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tъpati =λατ. palpitare κ.τ.λ.· ρ. *(s)teu-p-=ὠθεῖν, κρούειν· προσέτι ρ. *steubh-, βλ. *στυφελίζω*. Πβ. *τύμπανον*, 2 *τύμβος*.

τύραννος, ὁ (ἡ) "ὅ,τι καὶ νῦν, τύραννος, ἀπόλυτος ἄρχων, κύριος, δεσπότης, ἐξουσιαστής· ὡς ἐπίθ. δεσποτικός, τυραννικός" (> λατ. tyrannus), *τυραν-*

νίς, -ίδος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ τυραννίς, ἐξουσία τοῦ τυράννου, δεσποτεία", *τυραννέω* καὶ *τυραννεύω* "εἶμαι τύραννος, κυβερνῶ ἀπολυταρχικῶς" : δάνειον ἐκ τῆς Μικρασιατ. (Λυδ. ;), πβ. ἐτρουσκ. turan=ἡ κυρία (ἐπίθ. τῆς Ἀφροδίτης), κυρ. σημαίνει "ἡ ἀστική", ἐπίθ. τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ μητρικῆς θεότητος προστατευούσης τὰς πόλεις. Βλ. *τύρσις*.

τύρβη (ἀττ.), ἰων. **σύρβη**, ἡ "θόρυβος, ἀταξία, ταραχή, σύγχυσις", *τύρβᾶ*, συνήθ. *σύρβᾶ* ἐπίρ. "συγκεχυμένως, ἀναμείξ", *συρβηνεύς*, ὁ "ὁ θορυβοποιός", *συρβηνός* (Γραμμ.) "θορυβώδης, ταραχώδης" : συγγ. τοῖς : λατ. turba θηλ.= ταραχή, σύγχυσις, θόρυβος, πλῆθος, turbō, -āre=συγχέω, ταράττω, turbō, -inis ἀρσ.=στρόβιλος, δίνη, περιστροφή, ξύλινος στρόμβος, ρόμβος, «σβούρα», ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þorp=πλῆθος ἀνθρώπων, þyrpa=ὠθεῖν, πιέζειν. Πβ. τὰ μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου -m- : λατ. turma θηλ.=σωρός, ὄχλος, πλῆθος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þrymr=θόρυβος, ἀγγλοσαξ. þrymm=πλῆθος, δύναμις, ἰσχύς· ρ. *tuer-, *tur-=στρέφειν, στροβιλίζειν, βλ. 1 *τορύνη*.

τῡρός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, τυρός, «τυρί»· τόπος, ἔνθα ἐπωλεῖτο ὁ τυρός", *τῡρέω, -εύω, -όω* "«πήζω» τὸ γάλα καὶ παρασκευάζω τυρόν, τυροκομῶ· ἀναμειγνύω, ἀναταράσσω, μηχανεύομαι, μηχανορραφῶ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. tūraḥ, ἀβεστ. tūiri- οὐδ.=γάλα γενόμενον τυροειδές, τυρόγαλα· ἴσως συγγ. καὶ τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. tvarogъ=λατ. lac coagulatum (> νεογερμ. Quark= ὀξύγαλα)· περαιτέρω μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *teu-=«φουσκώνειν», ἐξογκώνειν· πβ. τὰ μετὰ τοῦ αὐτοῦ σχηματιστ. στοιχείου ἐν ἄλλῃ σημ. : *τί-τυρος*, ὁ "τράγος, σάτυρος" (ὁ ἰδέ), *Τῡρώ*, ἡ "ἡρωίς τις", *Τῡριλλος, Τῡρων* κ.τ.λ. (βλ. *τῑτυρος* μετὰ πλειόνων, πβ. *σάτυρος*).

τύρσις, -ιος, ἡ "ἡ ὠχυρωμένη πόλις, τετειχισμένη οἰκία, ὁ ἐπὶ τοῦ τείχους πύργος, ὀχύρωμα", πβ. *τύρσος* "τὸ ἐν ὕψει οἰκοδόμημα" Ἡσύχ., *τύρρις* "πύργος, ἔπαλξις, προμαχὼν" Ἡσύχ. : ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. turris θηλ.=πύργος (> ἀρχ. γερμ. turri, νεογερμ. Turm=πύργος) ἔκ τινος αἰγ. ἢ μικρασιατ. πηγῆς (ἐντεῦθεν *τύραννος* καὶ *Τυρρηνός, Τυρσηνὸς* "Ἐτροῦσκος ὡς κατασκευαστὴς πύργων πόλεων" ;).

τυτθός, -ὸν "μικρός, ὀλίγος, πολὺ νέος" (ἐν ἐπιγρ. *τὸ τυτθὸν* "ὁ μικρὸς παῖς"), ὁμ. ἐπίρ. *τυτθὸν* "ὀλίγον", *τυτθὰ* "εἰς μικρὰ τεμάχια" : μᾶλλον εἶναι λ. τῆς νηπ. γλώσσης, ὡς τὸ ἀρχ. γερμ. tutta, tuta=ἡ θηλή, ὁ μαστὸς κ.τ.λ. (βλ. *τέττα*). Πβ. *τυννός*.

τυτώ "ἡ γλαῦξ" Ἡσύχ. : ἠχομιμ. λ., πβ. Πλαῦτ. Men. 654 noctuam, quae "tu tu" usque dicat dibi ?, λιθ. tūtúoti=σαλπίζειν, tutlỹs, tutùtis=ὁ «τσαλαπετεινός», πβ. ἀγγλοσαξ. þūtan=ἐκπέμπειν ἦχον, ἠχεῖν, νεογερμ. tuten =σαλπίζειν κ.τ.τ.· ὁμοίως τὰ ἑλλ. : *τοῦτις* "ὁ κόσσυφος" Ἡσύχ., *ταύτασος* "ὄρνις ποιὸς" Ἡσύχ., *ταυτέας* "αὐλὰς μεγάλας" Ἡσύχ.

τῡφεδανὸς "κοῦφος, μωρός, ἄφρων", βλ. *τῡφω*.

τύφη (-ῡ- ;), ἡ "εἶδος χόρτου χρησιμοποιουμένου πρὸς παραγέμισμα ἀνακλίντρων, κλινοστρωμνῶν κ.τ.τ." : συγγ. τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. þūfa=ὕψωμα ἐπὶ τῆς γῆς, λοφίσκος, ἄνω γερμ. düppel=ὄγκωμα, οἴδημα, «πρήξιμο»· ἐν ἄλλῃ σημ. τά : ἀγγλοσαξ. þūf=δέσμη φύλλων, σημαία ἐκ δέσμης (θυσάνου) πτερῶν, þȳfel=θάμνος, λόχμη, δασύφυλλον φυτὸν (ἐκ τῆς κοινῆς Γερμ. δάνειον τὸ λατ. tūfa θηλ.=λόφος περικεφαλαίας, πβ. καὶ ἀλβ. tufε=θά-

μνος, λόχμη, μσν. ἑλλ. *τούφα*, ἡ "λόφος περικεφαλαίας· νεοελλ. ἡ «τούφα», πυκνὴ δέσμη χλόης")· ρ. *tū-bh-=«φουσκώνειν», ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *tū-, βλ. *τύλος*.

τυφλὸς (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *θυφλός) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ τυφλός, μὴ βλέπων, ἀόμματος, σκοτεινός, ἀόρατος, ἄδηλος, ἀμβλὺς τὸν νοῦν", *τυφλόω* "καθιστῶ τινα τυφλόν, τυφλώνω, ἀμβλύνω, ματαιώνω", *τυφλώψ, -ῶπος* "τυφλὸς τοὺς ὀφθαλμούς", *τυφλώττω* "εἶμαι τυφλός": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. dub= μέλας, μαῦρος (*dhubu-, πβ. gall. ὄν. ποτ. Dubis, κυρ. σημαίνει "μέλαν ὕδωρ, μέλας ποταμός"), γοτθ. daufs=κωφός, ἀναίσθητος, πεπωρωμένος (ἀρχ. γερμ. toup, νεοεγερμ. taub=κωφός), ἀρχ. γερμ. tūba, νεογερμ. Taube=περιστερὰ (τὸ ὄνομα ὀφείλεται εἰς τὸ σκοτεινὸν χρῶμα, πβ. ἑλλ. *πέλεια*: *πελιός*), μετ' ἐρρίνου: γοτθ. dumbs=ἄλαλος, ἀρχ. γερμ. tumb, νεογερμ. dumm=ἀνόητος· ρ. *dheubh-=διασκορπίζεσθαι, καπνίζειν, ὁμιχλώδης, βλ. *τύφω*.

τυφο-γέρων, -οντος, ὁ "ἀνόητος («ξεκουτιασμένος») γέρων", βλ. *τύφω*.

τύφοι "σφῆνες" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: μσν. γερμ. tübel, μσν. κάτω γερμ. dövel=πρέμνον, στέλεχος, πάσσαλος, ἐπιστόμιον, ἔμβολον, ὄνυξ, ἧλος (νεογερμ. Döbel, Dübel), μσν. κάτω γερμ. dövicke=ἐπιστόμιον, ἔμβολον, σουηδ. dubb=πάσσαλος κ.τ.λ.· IE *dhubh-=πάσσαλος, σφήν.

τύφω (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *θύφω), ἀόρ. **θῦψαι**, παθ. **-τύφῆναι** "δημιουργῶ (ἐγείρω) καπνόν, ἀτμόν, πυκνὸν καπνόν· καπνίζω τι, περιβάλλω τι διὰ καπνοῦ, καίω τι δι' ἡσύχου (καπνίζοντος) πυρός· παθ. καπνίζω, καίομαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὑποκαίομαι", *τῦφος*, ὁ "καπνός, ἀτμός, πυκνὸς καπνός· ἐπισκότισις (τύφλωσις) τοῦ νοῦ προερχομένη ἐκ τῆς ματαιοφροσύνης, ἀνοησία, ἀνόητος ὑπερηφάνεια, ματαιοδοξία", *τυφόω* "δημιουργῶ καπνόν, περιβάλλω τι διὰ καπνοῦ, ἐπισκοτίζω τὴν διάνοιάν τινος, καθιστῶ τινα ἀνόητον" (*τετύφωμαι* "εἶμαι πλήρης τύφου [ἀλαζονείας], εἶμαι παράφρων"), *τυφώς, -ῶ*, ὁ, *τυφῶν, -ῶνος*, ὁ "ἀνεμοστρόβιλος, θύελλα, καταιγίς", *Τυφῶν, -ῶνος* (αἰτ. *Τυφάονα*), *Τυφωεύς, -έος* καὶ *Τυφώς, -ῶ*, ὁ "ὁ Τυφῶν, εἷς τῶν Γιγάντων· πατὴρ τῶν ἀνέμων", *τυφεδανὸς* "κοῦφος, μωρός, ἄφρων", *τυφογέρων, -οντος*, ὁ "ἀνόητος γέρων, τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς εἶναι ἐσκοτισμένος καὶ συγκεχυμένος λόγῳ τῆς ἡλικίας": συγγ. τῇ ρ. *dheu-bh-=διασκορπίζεσθαι, καπνίζειν, ὁμιχλώδης, ἐσκοτισμένος, βλ. *τυφλὸς* (μετὰ πλειόνων)· πβ. *dheu-p- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. dhūpah=τὸ θυμίαμα· μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου -m- λατ. fūmus=καπνὸς κ.τ.λ., βλ. *θυμός, θύμος*.

τύχη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τύχη, μοῖρα", *τυχηρὸς* "ὁ ἔχων τύχην, «τυχερός»· τυχαῖος", *τυχικὸς* "ὁ κατὰ τύχην συμβαίνων, τυχαῖος", βλ. *τυγχάνω*.

τωθάζω, μέλλ. **τωθάσομαι**, ἀόρ. **ἐτώθασα** "ἐμπαίζω, περιπαίζω, σκώπτω, περιγελῶ, χλευάζω, ἐρεθίζω", *τωθασμός*, ὁ, *τωθειά*, ἡ "ἐμπαιγμός, χλευασμός, μυκτηρισμός", *θωτάζει* "ἐμπαίζει, χλευάζει" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

Υ

ὕαινα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὕαινα· θαλάσσιος ἰχθύς" (> λατ. hyaena), *ὑαινίς*, *-ίδος*, ἡ=ὡσ.: ἐκ τοῦ ὗς, γεν. ὑός, ὁ, ἡ "χοῖρος (ἄρρην ἢ θῆλυς)", διὰ τὸ ἐπίθημα πβ. *λέαινα, λύκαινα* κ.τ.λ.

ὑάκινθος, ὁ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ ἄνθος ὑάκινθος· ὡς θηλ. πολύτιμος λίθος κυανοῦ χρώματος" (> λατ. hyacinthus, κατὰ μετασχημ. vaccīnium ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ vacca): ἐκ τοῦ *Ϝάκινθος (πβ. κρητ. *Βάκινθος* "ὄν. μηνός"), ὅπερ ὑπέστη φθογγολογ. ἀλλοίωσιν ἐν τῇ ἀρχικῇ συλλαβῇ ἰδιάζουσαν εἰς τὴν ἰων. διάλ. (ὡς ὁμοίως συμβαίνει εἰς τὸ ὁμ. *'Οϊλεύς* παρὰ τῷ *'Ιλεύς* 'Ησιόδ.)· ἡ λ. εἶναι προελλ.-αἰγ.

ὕαλος, μτγν. **ὕελος**, ἡ "πᾶς διαφανὴς λίθος, π.χ. ἀλάβαστρος, κρύσταλλος, ἤλεκτρον· μτγν. «γυαλί», ὕαλος" (ἀντὶ τούτου χρησιμοποιεῖ ὁ 'Ηρόδ. *χυτὴ λίθος*), *ὑάλεος*, συνηρ. *ὑαλοῦς, ὑάλινος* "ὁ ἐξ ὑάλου κατεσκευασμένος, ὑάλινος, «γυάλινος»", *ὑαλόεις, -ώδης* "ὅμοιος πρὸς ὕαλον": μᾶλλον ἐκ τοῦ *sualo- (=διαφανὴς λίθος), πβ. suali-ternicum=ὄν. τοῦ ἠλέκτρου (κατὰ Πλίν. nat. 37, 33 εἶναι σκυθ., τ ἔ. βόρ. εὐρωπ.).

ὑ̄βός "ὁ ἔχων κεκυρτωμένα τὰ νῶτα, κυρτός, «καμπούρης»", *ὕβος*, ὁ "τὸ κύρτωμα, τὸ ἐπὶ τῆς ράχεως καμήλου": ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ λιθ. subinė =ὁ πρωκτός, ἂν προέρχηται ἔκ τινος *subas=τὰ ὀπίσθια, ὁ «πισινός», κυρ. σημαίνει "κύρτωσις, καμάρα;").

ὕβρις, -ιος, -εος καὶ -εως, ἡ "αὐθάδης βία, ἀσέλγεια, ἀσελγὴς πρᾶξις, ὑβριστικὴ ἐνέργεια, κακὴ μεταχείρισις, σωματικὴ κάκωσις, διαφθορὰ παρθένου", *ὑβρίζω* "φέρομαι αὐθάδως, ἀσελγαίνω, ἀκολασταίνω· μτβτ. συμπεριφέρομαι προσβλητικῶς πρός τινα, φέρομαι μετὰ περιφρονήσεως, κακομεταχειρίζομαί τινα, προσβάλλω, ὑβρίζω", *ὑβριστής, -οῦ*, ὁ "ὁ βίαιος, αὐθάδης, ἀσελγής, ἀκόλαστος", *ὑβρίς, -ίδος*, ἡ "νυκτερινὸν ἁρπακτικὸν (σαρκοβόρον) πτηνόν": μᾶλλον ἐκ τοῦ *ὑ* "ἐπὶ" (ροδ., κυπρ. *ὑ-*, βοιωτ. *ἰου-*, π.χ. κυπρ. *ὕ-χηρος* "προκαταβολή"=ἀρχ. ἰνδ. út-, ud-=πρὸς τὰ ἄνω, πβ. *ὕσ-τριξ, ὕσπληξ*)+ρ. *gᵘ̯(e)rī-=βαρύς, βλ. *βριαρός*· κατὰ ταῦτα ἡ βασ. σημ. τῆς λ. *ὕβρις* εἶναι "ἡ κατὰ κράτος ἐφόρμησις ἐναντίον τινός, βαρεῖα πίεσις κατά τινος".

ὕγγεμος ('Ησύχ.), βλ. *γέντο*.

ὑγιής "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ὑγιής, ἔχων ὑγείαν, ἔχων σωματικὴν εὐεξίαν, εὔρωστος", *ὑγίεια* (καὶ *-ειᾶ*, ἰων. *-η*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑγεία, ὑγιεινὴ κατάστασις τοῦ σώματος", *ὑγιεινός* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑγιεινός, ὑγιής", *ὑγιαίνω* "εἶμαι ὑγιής, ὑγιαίνω", *ὑγιάζω* "κάμνω τινὰ ὑγιᾶ, θεραπεύω", *ὑγιηρός* "καλὸς καὶ ὠφέλιμος διὰ τὴν ὑγείαν, ὑγιεινός": ἐκ τοῦ *su-gᵘ̯ijēs=ὁ ζῶν καλῶς· *su-=ἀρχ. ἰνδ. su-, ἀρχ. ἰρλ. su-, so-=καλῶς· *gᵘ̯ijēs συγγ. τοῖς: *βίος, ζῆν*.

ὑγρός "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑγρός, νοτερός, «βρεγμένος», ρευστός· μαλακός", *ὑγρότης, -ητος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑγρότης, ὑγρασία, μαλακότης", *ὑγράζω, ὑγρώσσω* "εἶμαι ὑγρὸς («βρεγμένος»)", *ὑγραίνω* "καθιστῶ τι ὑγρόν, βρέχω, ὑγραίνω, ποτίζω": συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vǫkr (αἰτ. vǫkuan)=ὑγρός, λατ. ūvidus (ūdus)=ὑγρός, νοτερός, ūvor ἀρσ.=ὑγρασία, ūvēscō=καθίσταμαι ὑγρός, βρέχομαι, ūvēns=νοτερός, «βρεγμένος» (ἔκ τινος *ugᵘ̯os ἢ *uqᵘ̯sμos

=ὑγρός), ūmeō=**εἶμαι** ὑγρός, **ūmor** ἀρσ.=ὑγρασία (ἐκ τοῦ *uq*smos), ἴσως καὶ ἀρχ. ἰρλ. fual=οὖρον (*ṷoglo-;)· ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ s (πβ. ἀνωτ. ūmeō) **ἐν** τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ukṣáti=ραντίζει, ukṣán- ἀρσ.=ταῦρος, κυμβρ. ych=βοῦς, ἀρχ. γερμ. ohso, νεογερμ. Ochse=βοῦς (IE *uksen- [=ταῦρος] =γονιμοποιός)· ρ. *ṷeg*-(*ṷeg-ṷ-;)=ὑγρός.

ὑδαλέος, ὑδαρής, ὑδάτιον, ὑδεραίνω, βλ. *ὕδωρ*.

ὑδέω (καὶ **ὕδω**) "ᾄδω, ὑμνῶ, ἐγκωμιάζω, καθιστῶ τι(να) λαμπρὸν (ὀνομαστόν), λέγω, ὀνομάζω", *ὕδη* (*ὑδή*;) "φήμη, ᾠδή", *ὕδης* "συνετός, ἢ ποιητής" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: *ἀείδω, αὐδή* (ἃ ἰδέ· πβ. καὶ *οὐδήεσσα* "ἡ καλῶς [ὡραῖα] ᾄδουσα"). Βλ. καὶ *ὕθλος*.

ὕδνον (καὶ **οἴδνον**), τὸ "γένος ὑπογείων ἐδωδίμων μυκήτων, φυομένων ἰδίᾳ παρὰ τὰς ρίζας δρυῶν": ὁ τύπος ἀσαφὴς καὶ ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *ὕδωρ*, ὡς σημαῖνον "χυμώδης", ἢ προτιμότερον νὰ συσχετισθῇ τοῦτο πρὸς τὸ *οἰδάω* συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν Ἀρχαίων;).

ὕδος, -εος, τὸ "ὕδωρ, «νερό»", βλ. *ὕδωρ*.

ὕδρᾱ, ἰων. **ὕδρη**, ἡ "ὄφις ὑδρόβιος, «νεροφίδα»", βλ. *ὕδρος*.

ὑδραίνω "ὑγραίνω, βρέχω, ραντίζω, ποτίζω", *ὑδρείᾱ*, ἡ "τὸ ἀντλεῖν ὕδωρ, ἡ ὕδρευσις, τὸ πότισμα", *ὑδρεῖον*, τὸ "καδίσκος πρὸς ἄντλησιν ὕδατος· δεξαμενὴ ὕδατος", *ὑδρεύω* "ἀντλῶ ὕδωρ, ποτίζω", *ὑδρίᾱ*, ἡ "ἀγγεῖον ὕδατος, ὑδρία", βλ. *ὕδωρ*.

ὕδρος, ὁ, **ὕδρᾱ** (ἰων. **-η**), ἡ "ὄφις ὑδρόβιος, ἡ «νεροφίδα»", *ἔνυδρις, -ιος* καὶ *ἐνυδρίς, -ίδος*, ἡ "ζῷον ἀμφίβιον, ὄφις ὑδρόβιος, «νεροφίδα»", *ὕλλος*, ὁ "ὄφις ὑδρόβιος· τὸ ζῷον ὁ ἰχνεύμων" (*ὕδ-λος, πβ. λακ. *ἐλλᾶ*: *ἑδρᾶ* κ.τ.λ.): **ἐκ** τοῦ *udrós=ὁ ἐν τῷ ὕδατι εὑρισκόμενος, ὑδρόβιον ζῷον (βλ. *ὕδωρ*)= ἀρχ. **ἰνδ.** udráḥ=ὑδρόβιον ζῷον, ἀβεστ. udra-=ἐνυδρίς, ἀρχ. γερμ. otter, νεογερμ. Otter=ἡ **ἔχιδνα**, ἐνυδρίς, πβ. λατ. lutra θηλ.=ἐνυδρίς (*udrā, τὸ l μᾶλλον κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ lutum), ἰρλ. odar=σκοτεινόχρους· μετὰ τοῦ ū λιθ. údra=ἐνυδρίς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vydra=ὡσ.

ὕδωρ (κατὰ τὸ *ὕει*;), γεν. **ὕδατος** (τὸ α ἐκ τοῦ n̥), τό, **ὕδος, -εος**, τὸ (Ἡσίοδ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὕδωρ, «νερό»", *ὑδάτιον*, τό, ὑποκορ. τοῦ *ὕδωρ* "ὀλίγον ὕδωρ, μικρὸν ρεῦμα, ρυάκιον": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. udán- (γεν. udn-áḥ, τοπ. udan), ὀνομ., αἰτ. udakám (*ud-n̥-kom)=ὕδωρ, χεττ. water, γεν. wet(e)naš, ἀρμ. get=ροή, ρεῦμα, ποταμὸς (*ṷedō), φρυγ. (;) *βεδυ* "ὕδωρ" (προτιμότερον θρακ.-βιθυν., πβ. τοπων. *Βεδύσιρος* "Ἔδεσσα"), ἀλβ. ujε= ὕδωρ (*udō;), λατ. unda θηλ.=κῦμα, κῦμα θαλάσσης, ὀμβρ. utur (=ὕδωρ), ἀφαιρ. une=ὕδωρ, ἀρχ. ἰρλ. u(i)sce=ὕδωρ (*utskiā, πβ. ἀρχ. ἰνδ. útsaḥ= πηγὴ καὶ τὸ θ. μετὰ τοῦ *-εσ-* ἐν τῷ *ὕδος*), γοτθ. watō, -ins, ἀρχ. γερμ. wazzar, νεογερμ. Wasser=ὕδωρ, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. unnr, ἀρχ. γερμ. undea= κῦμα θαλάσσης, κῦμα, λιθ. vanduō, -ēns=ὕδωρ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. voda, **γεν.** vodý=ὡσ. (*ṷodōr, *ṷodóns). IE *ṷédōr (*ṷódōr), γεν. *udnés· ρημ. τύποι: ἀρχ. ἰνδ. unátti, undati=πηγάζει, ἀναβλύζει, ὑγραίνει (πβ. λατ. u-n-da, λιθ. vanduō κ.τ.λ.), πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vātr, ἀγγλοσαξ. wǣt=νοτερός, «βρεγμένος», κάθυγρος· β. *udn- ἐπίσης ἐν τῷ ὀμ. *Ἀλοσ-ύδνη*, ἡ "ἐπίθ. τῆς Ἀμφιτρίτης καὶ τῆς Θέτιδος" (κυρ. σημαίνει "κῦμα θαλάσσης"· πβ. *ὕδνον*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τά: ἐλλ. *ἄν-υδρος* "ὁ στερούμενος ὕδατος"

(: ἀρχ. ἰνδ. anudráh=ὡσ., πβ. κατὰ τὸν τύπον *ὕδρος* καὶ ἰλλυρ. τοπων. Odrantum ἐν Καλαβρίᾳ), *ὑδαρής, ὑδαρός, ὑδαλέος* "«νερουλός», ὑδαρής, ὑδατώδης", *ὑδραίνω* "ὑγραίνω, βρέχω, ραντίζω, πλύνω", *ὕδερος*, ὁ καὶ *ὕδρωψ, -ωπος*, ὁ "ἡ ὑδρωπικία", *ὑδεραίνω, ὑδεριάω* "πάσχω ἐξ ὑδρωπικίας" (πβ. *γόδερος* "γαστὴρ" Ἡσύχ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. udáram οὐδ.=κοιλία, ὑδρωπικία), *ὑδρία*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑδρία, ἀγγεῖον ὕδατος" (: λατ. uter, utris θηλ. =ἀσκός, ἐκ τοῦ *udris). Βλ. καὶ *ὕδρος*.

ὕει "βρέχει", **ὕω** "στέλλω βροχήν, βρέχω, ποτίζω", *ὑετὸς* (ῡ), ὁ "ραγδαία βροχή" (*suṷetós, πβ. *νίφ-ετός*) : συγγ. τοῖς : τοχ. A swase, B swese=βροχή, B suwaṃ=βρέχουν, ἀλβ. šī=βροχή (*sū-)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. sunóti=ἐκθλίβει, διὰ πιέσεως στραγγίζει, πατεῖ σταφυλὰς εἰς τὸν ληνόν, sutáh=πεπατημένος εἰς τὸν ληνόν, sŏmah ἀρσ.=σῶμα, ἀρχ. ἰρλ. suth=χυμός, γάλα (*su-tus), ἀρχ. γερμ. sou, ἀγγλοσαξ. sēaw=χυμός· ρ. *seu-=χυμός, βρέχειν· πβ. *seu-q-, *seu-g- ἐν τοῖς : λατ. sūcus ἀρσ.=χυμός, sūgō=θηλάζω, μυζῶ, ροφῶ, ἀρχ. ἰρλ. sūgim=μυζῶ, ἀρχ. γερμ. sūgan, νεογερμ. saugen =θηλάζειν, ροφεῖν κ.τ.λ. Πβ. *ὕθλος*, 2 *ὕλη*.

ὑειχός, ὕειος "ὁ ἀνήκων εἰς χοίρους, χοίρειος, χοιρινός", βλ. *ὗς*.

ὕθλος (καὶ **ὕσθλος, ὕσλος** παρὰ Γραμμ.), ὁ "ἀνόητος ὁμιλία, φλυαρία, μωρολογία", *ὑθλέω* "λέγω ἀνοησίας, φλυαρῶ" : ἴσως ἐκ τοῦ *u(d)-dhlos, συγγ. τοῖς : *ἀ-είδω, αὐδή, ὑδέω* (ἃ ἰδέ, πβ. *ὑλλεῖ* "θρυλλεῖ, λέγει" Ἡσύχ., ἐκ τοῦ *ὑδλεῖ ;)· δυσκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τοῦτο, ὡς *σημαῖνον* "ὁ μονότονος ἦχος τῶν πιπτουσῶν σταγόνων", προῆλθεν ἐκ τοῦ *sudhlos, συγγ. τῷ *ὕει*.

υἱὸς (ἰων., ἀττ.· γεν. ὁμ. **υἱέος, υἷος**, αἰτ. **υἷα** κ.τ.λ.), λακ. **υἱύς**, γορτ. **υἱύς**, ὀνομ. ἐπίσης **ὗϊς** (Σιμων., ἐν ἐπιγρ.), ἀττ. ἐπίσης **ὑύς**, ἐν ἐπιγρ. **hυς**· ὑστερογ. τύπος **υἱός**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, υἱός, ἄρρεν τέκνον, «γυιός»" : ἐκ τοῦ *su(ṷ)-ịús (κυρ. *σημαίνει* "γέννησις, τοκετός), συγγ. τοῖς : τοχ. A se, B soyä=υἱός, ἀρμ. ustr=υἱός (κατὰ μετασχημ. ἀναλογικῶς πρὸς τὸ dustr=θυγάτηρ)· προσέτι IE *sū̆-nús=υἱός, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sūnúh, γοτθ. sunus, ἀρχ. γερμ. sunu, νεογερμ. Sohn=υἱός, λιθ. sūnùs, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. synъ=υἱός· πβ. ἀλβ. ģüš=πάππος (*sū-s-ịo-, κυρ. σημαίνει "γεννήτωρ") καὶ ἀρχ. ἰνδ. sūtē (sūuti), sūyatē, savati=τεκνοποιεῖ, γεννᾷ, sutáh =υἱός, ἀρχ. ἰρλ. suth (*su-tus)=γέννησις, καρπός. — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *υἱωνός*, ὁ "ἔγγονος" (*suịō[u]-nos).

ὑλακόμωρος "ὁ δυνατὰ ὑλακτῶν («γαβγίζων»)", βλ. *ὑλάω*.

ὑλάω "ὑλακτῶ, «γαβγίζω»", *ὑλακτέω, ὑλάσσω, ὑλάσκω* "«γαβγίζω», ὑλακτῶ", *ὕλαξ, -ακος*, ὁ "ὁ ὑλακτῶν" (=κύρ. ὄν. Hylax παρὰ Βεργ.), *ὕλαγμα*, τὸ, *ὑλαγμός*, ὁ, *ὑλακή*, ἡ "τὸ «γάβγισμα», ἡ ὑλακή", *ῡλακόμωρος* (τὸ ῡ κατὰ μετρ. ἔκτασιν) "ὁ ὑλακτῶν δυνατὰ" (βλ. *ἐγχεσί-μωρος*) : ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἐπιφ. *ul(ul)ā, ὁμοίως τὸ *ὀλολύζω* (ὃ ἰδὲ μετὰ πλειόνων).

1 **ὕλη**, ἡ "δάσος, ἄλσος, δρυμός· ξύλα, καύσιμος ὕλη· ὑλικόν, ὕλη", ὁμ. *ῡλήεις*, ἀττ. *ῡλώδης* "δασώδης", *ῡλο-τόμος*, ὁ "ὁ τέμνων ὕλην, κόπτων ξύλα εἰς τὸ δάσος, ξυλοκόπος" : ἴσως συγγ. τοῖς : λιθ. šùlas=ὀρθοστάτης, στῦλος, ἀρχ. γερμ. sūl=στῦλος, πάσσαλος, στήλη, κίων, *ξύλον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ξύλον" (ὃ ἰδὲ μετὰ πλειόνων· πβ. *σέλμα*).

2 **ὕλη**, ἡ "ἰλύς, πηλός, βόρβορος, «λάσπη»· καθίζημα", *ὑλώδης* "πηλώδης, βορβορώδης, θολός", *ὑλίζω* "διυλίζω, «στραγγίζω»", *ὑλιστήρ*, -ῆρος, ὁ, *ὑλιστήριον*, *ὑλίστριον*, τὸ "τὸ διυλιστήριον, «στραγγιστήρι»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sūrah=μεθυστικὸν ποτόν, súrā=τὸ «ρακί» (=λιθ. sulà=ἐκρέων χυμὸς [ρητίνη] δένδρων), ἀρχ. γερμ. sol=βόρβορος, ἀκαθαρσία, νεογερμ. sühlen, suhlen =κυλίεσθαι εἰς τὸν βόρβορον· ρ. *sū-l-, συγγ. τῷ *seu-=χυμός, βρέχειν, βλ. *ὕει*.

ὕλλος, ὁ "ὄφις ὑδρόβιος, τὸ ζῷον ὁ ἰχνεύμων", βλ. *ὕδρος*.

ὑμεῖς (ἰων., ἀττ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑμεῖς, «σεῖς»" : ἐκ τοῦ *ὑμέες μᾶλλον κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν γεν. *ὑμέων* (εἶτα καὶ αἰτ. ἰων. *ὑμέας*, ἀττ. *ὑμᾶς*). Πβ. ὀνομ. λεσβ. *ὔμμες*, δωρ. *ὑμές*, βοιωτ. *οὐμες* (μετὰ τοῦ -ς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν ὀνομ. πληθ. τῶν ὀνομάτων τῶν ληγόντων εἰς -ς, πβ. τὸ ἀντίστοιχον λεσβ. *ἄμμες* κ.τ.λ., βλ. *ἡμεῖς*)· αἰτ. λεσβ. *ὔμμε*, δωρ. *ὑμέ*, βοιωτ. *οὐμε*· γεν. ὁμ. *ὑμείων*, λεσβ. *ὑμμέων*, βοιωτ. *οὐμιων*, δωρ., ἰων. *ὑμέων*, ἀττ. *ὑμῶν*· τοπ. λεσβ., ὁμ. *ὔμμι(ν)*, δωρ. *ὑμιν*, *ὑμῖν*, ἀττ. *ὑμιν*, *ὑμῖν*, ὁμ. *ὔμιν* : θ. ΙΕ *usme- ἐκ τοῦ *us-sm(e)-· ἐξησθενωμ. β. *us-, συγγ. τῷ ΙΕ *yĕs, *yŏs=ὑμεῖς, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. vaḥ, ἀβεστ. vō (ἐγκλιτ. διὰ τὴν αἰτ., γεν., δοτ.), αἰτ. πληθ. vā̆ (=λατ. vōs, πβ. ἀλβ. ju=ὑμεῖς), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vy, vasъ, vamъ, vami· πβ. ἀρχ. ἰνδ. yuṣmān αἰτ. (κ.τ.λ.) μετὰ τοῦ y ἐκ τῆς ὀνομ. yūyám=ὑμεῖς (πβ. γοτθ. jūs, λιθ. jū̃s=ὑμεῖς, ΙΕ *ju-). — Κτητικά : λεσβ. *ὔμμος*, δωρ. *ὑμός*, ἰων., ἀττ. *ὑμέ-τερος*. —'Αττ. *ὑμεδ-απός* "ὁ ἐκ τῆς ὑμετέρας χώρας" : πβ. *ἡμεδ-απός* (βλ. *ἡμεῖς*), ***ἀλλοδ-απός***.

1 **ὑμὴν** (ῡ), **-ένος**, ὁ "λεπτὸν δέρμα, μεμβράνη, τένων" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *sịumen-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. syū́man- οὐδ.=δεσμός, ἱμάς, χαλινός, ραφή, syūtáḥ=ἐρραμμένος, ἀρχ. γερμ. siula=τὸ «σουβλί» (*sịū-dhlā), λιθ. siuvù, siúti, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. šijǫ, šiti=ράπτειν, λατ. suō, -ere=ὡσ.· ρ. *sịū- (*sū-), *sīu-=ράπτειν.

2 **ὑμήν, -ένος**, ὁ "γαμήλιος ἀναφώνησις ὑπὸ μορφὴν ᾄσματος" (*ὑμὴν ὑμήν*, *ὑμὴν ὑμέναι'*, *ὤ*, *ὑμὴν ὦ* '*Υμέναιε*· τὸ ῡ κατὰ μετρ. ἔκτασιν), *ὑμέναιος*, ὁ "γαμήλιον ᾆσμα· γάμος", *ὑμενήϊος* "ἐπίθ. τοῦ Βάκχου" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *ὕμνος*; δυσκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸ 1 *ὑμήν*).

ὕμνος, ὁ "ᾠδή, ᾆσμα· ᾠδὴ πρὸς τιμὴν θεοῦ ἢ ἥρωος, ὕμνος, θρηνῶδες ᾆσμα", *ὑμνέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑμνῶ, ἐξυμνῶ, ἐγκωμιάζω, ἐπαινῶ· λέγω ἐπανειλημμένως, ἀπαγγέλλω τι στερεοτύπως· ἀμτβ. ᾄδω, ὑμνῶ", *ὑμνητήρ*, -ῆρος, ὁ, *ὑμνητής*, -οῦ, ὁ "ὁ ἐξυμνῶν, ἐπαινῶν", *ὑμνῳδέω* "ᾄδω ὕμνον ἢ ᾠδὴν ἐπαινετικήν" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (ἂν δὲν εἶναι συγγ. τῷ 2 *ὑμήν*, ἴσως προῆλθεν ἐκ τοῦ **ὑδ-μος* συγγ. τῷ *ὑδέω* "ᾄδω, ὑμνῶ", ὃ ἰδέ).

ὕννη, ἡ, **ὕνις**, **ὕννις**, ἡ "τὸ «ὑνὶ» τοῦ ἀρότρου" : ἴσως ἐκ τοῦ *Ϝοθεσ- (μετὰ τοῦ θ ἐκ τοῦ ΙΕ *gʷh), συγγ. τοῖς : *ὀφνὶς* "ὕννις, ἄροτρον" Ἡσύχ. (*yogʷhnis;), *ὄφατα* "δεσμοὶ ἀρότρων. 'Ακαρνᾶνες" Ἡσύχ., λατ. vōmis, -eris ἀρσ.=«ὑνὶ» (*yogʷh-smis ;), ἀρχ. γερμ. wagan-so=ὡσ., ἀρχ. πρωσσ. wagnis=κοπὶς («ὑνὶ») τοῦ ἀρότρου (=*ὀφνίς*;)· πβ. ἀρχ. γερμ. wecki=σφὴν (*yogʷhịo-=λιθ. vōgis=σφήν, ἧλος, ὄνυξ)· περαιτέρω συγγ. τῇ ρ. *yegʷh-=κεντεῖν, κεντρίζειν, ἐν τῷ ἀρχ. περσ. ud-avajam=ἐγὼ ἐξέβαλλον, ἐξώρυσσον.

ὕπαρ, τὸ ἄκλ. "ἀληθινή, αἰσθητὴ ἐμφάνισις παρουσιαζομένη ἐν ἐγρηγόρσει,

πραγματικὸν ὅραμα, τὸ ὁποῖον βλέπει τις ἐν ἐγρηγόρσει· ὡς ἐπίρ. ἐν καταστάσει ἐγρηγόρσεως, ἐν ἐγρηγόρσει, ἀληθῶς, ὄντως, πράγματι": ἴσως εἶναι συγγ. τῷ *ὄναρ*, τὸ "ὄνειρον, ἐνύπνιον, καθ' ὕπνους ὀπτασία" (τὸ ὁποῖον ἐν τῇ αἰολ. διαλέκτῳ κατὰ παρετυμολ. συνεσχετίσθη πρὸς τὴν πρόθ. ἀνὰ "ἐπί τινος, ἐπάνω εἴς τι"), ἐπειδὴ ὡς πυρὴν τοῦ σχηματισμοῦ αὐτοῦ θεωρεῖται ἡ σημασιολογικὴ ἀντίθεσις τῶν λέξεων τούτων (πβ. *οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ*).

ὕπατος "ἀνώτατος, ὑπέρτατος, ὕψιστος": ἀντὶ **ὕπαμος* (=ἀρχ. ἰνδ. upamáḥ, ἀγγλοσαξ. ufemest=ὡσ., πβ. λατ. summus=ἀνώτατος, ὕψιστος, ἐκ τοῦ *sup-mos), ὡς τὸ ὁμ. *μέσσατος* (ἀντὶ **μέσσαμος*=ἀρχ. ἰνδ. madhyamáḥ) κατὰ μετασχημ. ἀναλογικῶς πρὸς τά: *τέτρατος, ἔνατος, δέκατος*.

ὑπεμνήμῦκε ('Ιλ. Χ 491) "ἔχει «κατεβασμένο τὸ κεφάλι» ἕνεκα συστολῆς (ἐντροπῆς), ἔχει τὴν κεφαλὴν ὅλως χαμηλωμένην καὶ βλέπει κάτω ἄθυμος": *ὑπεμνήμῦκε* εἶναι μτγν. μετατροπὴ ἑνὸς *ὑπειμήμῦκε* ἢ *ὑπεμμήμῦκε* (κατὰ μετρ. ἔκτασιν ἀντὶ **ὑπ-εμ-ήμῦκε*)· βλ. *ἠμύω*.

ὕπερ, ὑπὲρ (ὁμ. **ὑπεὶρ** κατὰ μετρ. ἔκτασιν· παμφυλ. **ὑπαρ** κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ **πὰρ**) ἐπίρ. "παρὰ πολύ, ὑπερμέτρως, καθ' ὑπερβολήν· ἐν συνθέσει: ὑπεράνω, πέραν· ὡς πρόθ. μετ' αἰτ. ὑπεράνω, πέραν, ἐπὶ πλέον τοῦ, «παραπάνω ἀπό»· μετὰ γεν. ὑπέρ, ὑπεράνω· ὑπέρ τινος, πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ ὑποστήριξίν τινος, πρὸς ὠφέλειάν τινος, διὰ τὸ καλόν τινος": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. upári (μετὰ αἰτ., γεν., δοτ.)=ὑπέρ, ὑπεράνω, πέραν, ἀρμ. i ver= ἐπάνω, ἄνω (*uper), i veroy=ἄνω, ἄνωθεν, λατ. s-uper ἐπίρ.=ὕπερθεν, ἐπάνω, ἄνωθεν, πρὸς τούτοις· ὡς πρόθ. μετ' αἰτ. ὑπέρ τινος, ἐπί τινος, ὑπέρ τι(να), ἐπί τι(να)· μετ' ἀφαιρ. ὑπέρ τινος, περί τινος, περί τι, ἀρχ. ἰρλ. for-, for=ὑπέρ, ὑπεράνω, πέραν, γοτθ. ufar, ἀρχ. γερμ. ubir (*upéri), νεογερμ. über=ὑπέρ, ὑπεράνω, μέσῳ, διά τινος. ΙΕ *uper(i)=ὑπέρ, ἄνωθεν, ὑπεράνω, συγγ. τῷ *upo, βλ. *ὑπό*. — Ἐκ τούτου τά: *ὕπερος*, ὁ (καὶ *-ον*, τὸ) "κόπανος, «γουδοχέρι», ρόπαλον" (: ἀρχ. ἰνδ., βεδ. úpara-=ὡσ.), *ὑπέραι* ('Οδ. ε 260), αἱ "τὰ σχοινία τὰ προσδεδεμένα εἰς τὰ ἄκρα τῶν κεραιῶν, δι' ὧν τὰ ἱστία μετεκινοῦντο κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ἀνέμου" (ἐνν. *μηχαναί*;). Πβ. *ὑπερῴᾱ, ὑπερῷον*.

ὑπερδεής (μόνον κατ' αἰτ. ἐν. **ὑπερδέᾱ** 'Ιλ. Ρ 330) "ὁ ὑπερβαλλόντως ἐνδεής, ὑπολειπόμενος κατὰ πολύ, πολὺ κατώτερος": συγγ. τῷ *δέομαι* "ἔχω ἀνάγκην, χρειάζομαι, ἔχω ἔλλειψιν" (βλ. 2 *δέω*).

ὑπερήφανος (**-ᾱ-** παρὰ Πινδ. καὶ Βακχυλ.) "ὁ ἐξέχων, λαμπρός· ὑπερήφανος, ὑπερόπτης, ἀλαζών", *ὑπερηφανίᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑπερηφάνεια, ὑπεροψία", *ὑπερηφανέω* "εἶμαι ὑπερήφανος, ὑπεροπτικός, κομπάζω, ἀλαζονεύομαι": ἀβεβ. ἐτυμολ. (ἔκ τινος **ὑπερήφων*, ἀντιθέτου τοῦ *κατήφων*, πβ. *κατηφής*;).

ὑπέρῑνος "ἐξησθενημένος, ἐξηντλημένος": ὡς σημαῖνον "ὁ ὑπερκεκενωμένος, ὑπερμέτρως ἐκκεκενωμένος", εἶναι συγγ. τῷ *ἰνάω* "ἐκκενῶ" (ὃ ἰδέ).

ὑπέροπλος "αὐθάδης, θρασύς, ὑπεροπτικός· τρομερός", βλ. *ὁπλότερος*.

ὕπερος, ὁ, **ὕπερον**, τὸ "κόπανος, «γουδοχέρι», ρόπαλον", βλ. *ὑπέρ*.

ὑπερφίαλος "ὁ ὑπερμέτρως δυνατός, ὑπερέχων εἰς δύναμιν, ἀγέρωχος, ὑπερήφανος, ὑπερφίαλος, ἀλαζών, βίαιος": ἐκ τοῦ **ὑπερ-φϜ-ιαλο-ς*, πβ. *ὑπερ-*

φυής "ἔκτακτος, ἐξαιρετικός, θαυμάσιος, παράδοξος", λατ. super-bus(*-bhu-os) =ὑπερήφανος, ὑπεροπτικός, ἔξοχος.

ὑπερῴα (ἰων. -η), ἡ "ὁ οὐρανίσκος τοῦ στόματος", *ὑπερῷον*, ἰων. (ὁμ.) *ὑπερώϊον*, τὸ "τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς οἰκίας (ἔνθα αἱ γυναῖκες διέμενον), ὑπερῷον": συγγ. τῷ *ὑπέρ*· τὸ τέρμα τῆς λέξεως (-ῴα) ἀσαφές.

ὑπήκοος "ὁ ὑπακούων εἴς τινα, «ὑπάκουος», εὐπειθής, ὑποτασσόμενος εἴς τινα, ὑπήκοος" (> μεσσαπ. hopakoas), λακ. *ἐπᾱκοος* "μάρτυς": συγγ. τοῖς: *ἀκοή*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀκοή", *ἀκούω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀκούω" (ὅ ἰδέ).

ὑπήνη, ἡ "αἱ ὑπὲρ τὸ ἄνω χεῖλος τρίχες, ὁ μύσταξ, ἡ γενειάς, τὸ γένειον", *ὑπηνήτης*, -ου, ὁ "ὁ ἔχων γενειάδα": ἐκ τῆς προθ. *ὑπό*· τὸ τέρμα τῆς λ. (-*ήνη*) ἀσαφές.

ὑπηρέτης, ὁ "ὁ ὑπὸ ἄλλον ἐρέτην κωπηλάτης, ὑπηρετῶν ἐν τῷ πλοίῳ· δοῦλος, ὑπηρέτης", *ὑπηρετέω* "εἶμαι ὑπηρέτης, ὑπηρετῶ, βοηθῶ", *ὑπηρεσίᾱ*, ἡ "ἡ ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν γινομένη ἐργασία, ὑπηρεσία· τὸ σύνολον τῶν κωπηλατῶν καὶ ναυτῶν, πλήρωμα τοῦ πλοίου", βλ. *ἐρέτης*.

ὑπισχνέομαι, μέλλ. **ὑποσχήσομαι**, ἀόρ. β' **ὑπεσχόμην** "δίδω ὑπόσχεσιν, ὑπόσχομαι, ἀναλαμβάνω, «τάζω»": τὸ πρῶτον μεθομ. ἀντὶ τοῦ *ὑπίσχομαι* (ὁμ.)=ὡσ. (πβ. *ἴσχω* "κρατῶ", ἐν λ. *ἔχω*), νέος σχηματισμὸς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ *ἀρνέομαι*.

ὕπνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὕπνος": ΙΕ *sup-no-s=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sъnъ, ἀλβ. gumε=ὡσ.· πβ. ἀρχ. ἰνδ. svápnaḥ=ὕπνος, ὄνειρον (*su̯epnos ἤ *su̯opnos), ἀρμ. k'un, γεν. k'noy=ὕπνος (*su̯opnos), τοχ. Α ṣpäm, Β ṣpäne=ὕπνος, λατ. somnus=ὡσ. (*su̯epnos ἤ *su̯opnos), ἀρχ. ἰρλ. sūan, κυμβρ. hun=ὡσ. (*sopnos), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. svefn, ἀγγλοσαξ. swefn=ὕπνος, ὄνειρον (*su̯epnós), λιθ. sãpnas=ὄνειρον (*sopnos). Ρημ. ρ. *su̯ep-, *sup-=κοιμᾶσθαι, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. svápiti, svápati=κοιμᾶται (ἀποκοιμᾶται), suptáḥ=ἀποκεκοιμημένος, λατ. sōpiō, -īre=κοιμίζω τινὰ (sopor ἀρσ.=βαθὺς ὕπνος), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. sofa=κοιμᾶσθαι, μεταβιβ. svefja=κοιμίζειν, sǿfa=φονεύειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sъpljǫ, sъpati=κοιμᾶσθαι. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *ἄϋπνος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ἄυπνος" (ἀρχ. ἰνδ. asvapnáḥ, λατ. īnsomnis=ὡσ.), *ἀϋπνίᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἀυπνία" (: λατ. īnsomnia θηλ., κυμβρ. anhunedd= ὡσ.), *ἐνύπνιον*, τὸ "ὄνειρον" (ἐνν. *ὄναρ*· ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν *ἐν ὕπνῳ*· κατὰ τὸ *ἐνύπνιον* ἐσχηματίσθη καὶ τὸ λατ. īnsomnium=ὡσ.), *ὑπναλέος*, *ὑπνηλός*, *ὑπνηρός* "ὁ καταλαμβανόμενος ὑπὸ ὑπνηλίας, νυσταλέος"· *ὑπνόω* "ἀποκοιμίζω· ἀμτβ. ἀποκοιμῶμαι" (μτχ. αἰτ. πληθ. *ὑπνώοντας* "κοιμωμένους, νυσταλέρυς" κατὰ μετρ. ἔκτασιν Ἰλ. Ω 344, Ὀδ. ε 48), *ὑπνώσσω*, ἀττ. -ττω "εἶμαι ὑπναλέος (νυσταλέος), αἰσθάνομαι ὑπνηλίαν, κοιμῶμαι".

ὕπο ἐπίρ. "κάτω, ὑποκάτω, ὀπίσω", πρόθ. *ὑπὸ* (ἐπικ., ποιητ. *ὑπαί*, πβ. ὁμ. *ὕπαιθα* ἐπίρ. "κάτωθεν, πρὸς τὰ πλάγια· ὡς πρόθ. ὑποκάτω, κάτωθεν, πλαγίως τινός"· ἠλ., λεσβ. *ὑπὰ* μᾶλλον κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ἀνά*, *κατὰ* κ.τ.λ.) μετ' αἰτ. "ἐπὶ τόπου, εἰς δήλωσιν κινήσεως: πρός τι καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ, ὄπισθεν, ὑποκάτω τινός, ὑπό τι", μετὰ δοτ. (τοπ.) "ὑπό τι, ὑποκάτω τινός, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν, ὑπὸ τὴν συνοδείαν, ἐν συνοδείᾳ τινός"· μετὰ γεν. (ἀφαιρ.) "ἐκ τῶν κάτω πράγματός τινος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔρχεται ἢ ἐξέρχεταί τι, ὑποκάτω τινὸς (γεν. δηλούσης τοπ. ἔκτασιν), ὑπό τι-

νος (μετὰ παθ. ρημ. πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητ. αἰτίου), ἔκ τινος, διὰ μέσου τινός, πρὸς δήλωσιν τῆς αἰτίας, ἕνεκά τινος" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. úpa προρρημ. καὶ πρόθ.=πρὸς (αἰτ.), παρά, πλησίον, ἐν (τοπ.), κατά τι, συμφώνως πρός τι, ἐν συνοδείᾳ τινὸς (ὀργαν.), λατ. s-ub προρρημ. καὶ πρόθ. μετ' αἰτ. καὶ ἀφαιρ.=ὑπό τι, ὑποκάτω, κάτωθέν τινος, ὑπό τινι, ἀρχ. ἰρλ. fo προρρημ. καὶ πρόθ.=ὑπό τινι, ὑποκάτω τινὸς (gall. vo-, π.χ. κύρ. ὄν. Vo-retus), γοτθ. uf=ἐπί· ὑπό τι(νι), ἀρχ. γερμ. oba, νεογερμ. oben=ἄνω, ὑπέρ, ἀρχ. γερμ. ūf, νεογερμ. auf=ἐπὶ (ἰσχ. β. γοτθ. iup=πρὸς τὰ ἄνω). IE *upo=πρός τι καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ, ἀπὸ κάτω πρὸς τὰ ἄνω· βλ. καὶ *ὑπέρ, ὕπτιος, ὕψι*.

ὑπόβρυχα ἐπίρ. "ὑπὸ τὸ ὕδωρ" : συγγ. τοῖς : *βρύχα* (*βρύχιος*), ὃ ἰδέ.

ὑπόγυος "ὑποχείριος, πρόχειρος, πρόσφατος", βλ. *ἐγγυάω*.

ὑπόδρα *ἰδὼν* ἐπίρ. "κάτωθεν, ἐκ τῶν πλαγίων (τ.ἔ. σκυθρωπῶς) ἰδών, ρίψας λοξὸν καὶ βλοσυρὸν βλέμμα" : ἐκ τοῦ *δρακ οὐδ. (IE *dr̥k̂, βλ. *δέρκομαι*), πβ. ἀρχ. ἰνδ. upa-dr̥ś- θηλ.=ὄψις, θέα, ahar-dr̥ś-=τὴν ἡμέραν θεώμενος. —Μτγν. *ὑποδράξ* (παρὰ Καλλιμ.) κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ἀναμείξ* κ.τ.λ.

ὑπολαΐς, -ίδος, ἡ "μικρόν τι πτηνόν, πιθ. ἡ «ποταμίδα»" : συγγ. τῷ *λᾶας*, ὁ "βράχος".

ὕπτιος "ὁ ἐξηπλωμένος «ἀνάσκελα», ὕπτιος, ἀνεστραμμένος, λοξῶς κείμενος, παρουσιάζων ὁμαλὴν κλίσιν πρὸς ὡρισμένην κατεύθυνσιν, ὁμαλός, πεδινός" : ἐκ τοῦ **ὑπτος*, ὅπερ ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς προθ. *ὑπό*· πβ. λατ. supīnus=ὁ ἐπὶ νῶτον κείμενος, ὕπτιος, πρὸς τὰ ὀπίσω κεκλιμένος, μετρίως ἀνωφερής, ἐπικλινής, suppus (συντετμ. τύπος)=ὡσ., μσν. ἰρλ. fōen=πρὸς τὰ ὀπίσω τεταμένος (*sup-ino-).

ὕραξ, -ακος, ὁ "μῦς ὁ ἀρουραῖος, ποντικός" : ἐκ τοῦ *surak-, συγγ. τῷ λατ. sōrex, -icis ἀρσ.=ὡσ. (*suōrak-)· ρ. *suer-=βομβεῖν ὀξέως· πβ. κρητ. *ὕρον* "σμῆνος" Ἡσύχ., ἀρχ. ἰνδ. svárati=ἠχεῖ, ἀντηχεῖ, ἀφίνει νὰ ἀντηχήσῃ, λατ. susurrus ἀρσ.=συριγμός, ψίθυρος, susurrō=ἐκπέμπω συριγμόν, ψιθυρίζω, βομβῶ, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. svarra=θορυβεῖν, παφλάζειν, ἀρχ. γερμ. swarm=σμῆνος μελισσῶν, νεογερμ. Schwarm=ὡσ. (πβ. καὶ νεογερμ. schwirren=ἐκπέμπειν τριγμόν, συρίζειν, surren=βομβεῖν ὀξέως), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. svirati=συρίζειν.

ὕρχη (αἰολ. **ὕρχη**), ἡ "πήλινον ἀγγεῖον πρὸς ταρίχευσιν ἰχθύων" : μᾶλλον εἶναι προελλ.-αἰγ., ὡς ἐπίσης τὰ ἐκ τοῦ *ὕρχη* (τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἐτρούσκων;) προελθόντα ἢ προτιμότερον ἀνεξάρτητα δάνεια ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς : λατ. orca θηλ.=πίθος, «πιθάρι», urna θηλ.=κάδος, στάμνος, ὑδρία περιέχουσα τὴν τέφραν τοῦ νεκροῦ, urceus ἀρσ.=στάμνος, ὑδρία.

ὗς, γεν. **ὑός**, αἰτ. **ὗν**, ὁ "ὁ κάπρος, χοῖρος, ἡ «γουρούνα»" :=λατ. sūs, γεν. suis ἀρσ., θηλ.=χοῖρος, ἀβεστ. hū- (*huvō)=ὡσ., τοχ. B suwo, ἀλβ. thi, ἀρχ. γερμ. sū, νεογερμ. Sau=ἡ «γουρούνα»· πβ. λεττ. suvēns, sivēns=χοιρίδιον· μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου -k- ἀρχ. ἰνδ. sūkaráh=κάπρος, χοῖρος, κυμβρ. hucc=χοῖρος, ἀρχ. ἰρλ. socc=ρύγχος, «ὑνί», ἀγγλοσαξ. sugu, νεογερμ. (περιοχὴ Στουτγάρδης) suge=«γουρούνα». — Ἐκ τούτου τά : *ὕινος* "ὁ ἐκ χοίρου προερχόμενος, χοίρινος, ρυπαρός, ἀγροῖκος" (μτγν. καὶ ἅπαξ

εἰρημένον [παρὰ Ζωναρᾷ], ὑεικός, ὕειος, ὑϊκὸς "ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εἰς τὸν χοῖρον, χοίρινος, «γουρουνήσιος»"· πβ. ΙΕ *suīno- ἐν τῷ λατ. suīnus [=χοίρινος]=ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. svinъ=ὡσ.· ὡς ούσ. τὸ γοτθ. swein, νεογερμ. Schwein=χοῖρος). ΙΕ *sūs, *suṷós ἀρχικῶς μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λ. (πβ. τὸν παράλληλον τύπον σῦς). Βλ. καὶ ὕαινα.

ὑσμίνη, ἡ (ἑτερόκλ. δοτ. **ὑσμῖνι** Ἰλ. Β 863, Θ 56 κατὰ τὸ ῥηγμῖνι;) "ἡ συμπλοκή, μάχη, ὁ ἀγών, θόρυβος τῶν μαχομένων" : ἐκ τινος *ὑσμός (ΙΕ *i̯udh-s-mos), ἐν πρώτοις συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. yudhmáḥ=πολεμικός· ὡς ούσ. ἀρσ.=ἀγωνιστής· πβ. ἀβεστ. yaošti-=εὐκινησία, δραστηριότης (*i̯eudh-s-ti-), yaozaiti=περιπίπτει εἰς ἀνήσυχον κίνησιν· ἄνευ s : ἀρχ. ἰνδ. yúdhyati, yṓdhati=ἀγωνίζεται, ud-yōdhati=ἀναβράζει, yúdh- ἀρσ.=ἀγωνιστής, θηλ.=ἀγών, λατ. iubeō, -ēre=διατάσσω, κελεύω (κυρ. θέτω εἰς κίνησιν), λιθ. judù, judéti=κινοῦμαι τρέμων, ἐρίζω, διαμάχομαι, πολεμῶ. judzìc=ἀνεγείρειν, ἐμβάλλειν εἰς στάσιν· ρ. *i̯eudh-=εἶναι (εὑρίσκεσθαι) ἐν βιαίᾳ (ταχείᾳ) κινήσει, ἴσως ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *i̯eu-=ἀναμειγνύειν, βλ. ζύμη.

ὕσπλη(γ)ξ, -ηγ(γ)ος, δωρ. **ὕσπλᾱ(γ)ξ, -αγγος, ὑσπλᾱγίς, -ίδος, ἡ** "σχοινίον τεταμένον ὁριζοντίως καὶ εὑρισκόμενον εἰς ὡρισμένον σημεῖον τοῦ σταδίου, τὸ ὁποῖον ἀφίετο ἐλεύθερον νὰ πέσῃ, εὐθὺς ὡς **ἐδίδετο** τὸ σύνθημα τῆς ἐκκινήσεως τῶν δρομέων, ἀφετηρία, ὅριον· παγίς (βρόχος)" : τὸ ὑσ- εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. út-, ud-=πρὸς τὰ ἄνω, **ἐπάνω** (βλ. ὕ-βρις· τὸ ὑσ- μᾶλλον ἐγενικεύθη κατὰ τὸ ὕστερος ἐκ τοῦ -d-t-, **δυσκόλως** εἶναι δυνατὸν νὰ προέρχηται ἐκ τοῦ *ud-s, πβ. ἀβεστ., ἀρχ. περσ. us=πρὸς τὰ ἄνω)· τὸ πλαγ(γ)- εἶναι συγγ. τῷ πλάζω (*πλάγγjω) "πλήττω, κτυπῶ".

ὕσσαξ, -ακος (ἐν χρήσει μόνον ἡ γεν. πληθ. **ὑσσάκων** παρ' Ἀριστοφ. Λυσ. 1001), ὁ "τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

ὑσσός, ὁ "ἀκόντιον" : δάνειον ἐκ τῆς Μικρασιατ., πβ. χαρ. τοπων. Ὑσσισις, Ὑσσωλος κ.τ.λ.

ὕσσωπος, ἡ, ὕσσωπον, τὸ "ἀρωματικὸν φυτόν, ἡ «μαντζουράνα»", ὑσωπὶς "ἡ σάμψυχος" Ἡσύχ. : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. 'ēzōb.

ὑστέρᾱ, ιων. **ὑστέρη** (ἐνν. μήτρᾱ;), ἡ "ἡ μήτρα, ἡ τῆς μητρὸς κοιλία" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *ud-tero- (ἀρχ. ἰνδ. ud-=πρὸς τὰ ἄνω, ἐπάνω, βλ. ὕ-βρις, ὕσ-πλη[γ]ξ), κυρ. σημαίνει "τὸ προεξέχον μέρος τοῦ σώματος" (πβ. ὕστος "γαστήρ" Ἡσύχ., ἐκ τοῦ *ud-stos=προεξέχων)· πβ. καὶ ἀρχ. ἰνδ. udáram οὐδ.=ἡ κοιλία, τὸ κοίλωμα, ἡ κοιλότης, τὸ ἐσωτερικόν, an-ūdaraḥ=ὁ ἄνευ κοιλίας, ὅδερος "γαστήρ" Ἡσύχ. (*ὕδερος;), λατ. uterus=τὸ ὑπογάστριον, ἡ κοιλία, μήτρα (*uderos).

ὕστερος, -α, -ον "ὁ ἐρχόμενος ἔπειτα, εὑρισκόμενος ὀπίσω, μεταγενέστερος", ὑστεραῖος, -α, -ον "ὁ κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, μεταγενέστερος", ὑστερέω "μένω ὀπίσω, ἔρχομαι ἀργότερον, καθυστερῶ, ἔρχομαι βραδύτερόν τινος· εἶμαι κατώτερός τινος", ὑστερίζω "ἔρχομαι ἔπειτα (βραδύτερον), μένω ὀπίσω, καθυστερῶ" : ἐκ τοῦ *ud-tero-s=ἀρχ. ἰνδ. uttáraḥ=ὁ ὑψηλότερος, ἀνώτερος, μεταγενέστερος, ὀπίσω εὑρισκόμενος· ὕστατος "ἔσχατος, τελευταῖος, ὕστατος" : ἀντὶ *ὕσταμος, πβ. ἀρχ. ἰνδ. uttamáḥ=ὑψηλότατος, ἀνώτατος, κάλλιστος.

ὕστριξ, -ιχος (καὶ **ὕστριγξ, ὕσθριξ**), ὁ, ἡ "ἀκανθόχοιρος, «σκαντζόχοι-

ρος»", *ὕστριχες*, αἱ "αἱ τραχεῖαι τρίχες τοῦ χοίρου", *ὑστριχίς, -ίδος*, ἡ, *ὕστριχος*, ὁ "μαστίγιον («βούρδουλας»), δι᾽ οὗ ἐμαστίγωνον τοὺς δούλους" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (*ὑσ-* "πρὸς τὰ ἄνω, ἐπάνω", βλ. *ὕσ-πλη[γ]ξ+θρίξ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ θρίξ, «τρίχα»" ;).

ὑφαίνω "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑφαίνω, ἐφευρίσκω, κατασκευάζω", βλ. *ὑφή*.

ὕφεαρ, τὸ "ὁ ἐπὶ τῶν πευκῶν καὶ ἐλατῶν φυόμενος ἰξὸς (ἐν Ἀρκαδίᾳ)": μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "τὸ *ἐπιφυόμενον*", προέρχεται ἐκ τοῦ *ὑ-* (κυπρ. *ὐ=ἐπὶ*) +**φεFαρ* "τὸ πεφυκός, ἀνεπτυγμένον, ηὐξημένον", πβ. *φύω*.

ὑφή, ἡ "τὸ ὑφασμένον, ὕφασμα, ὁ ἱστὸς τῆς ἀράχνης", *ὑφόωσι* (Ὀδ. η 105), ἀλλαχοῦ *ὑφαίνω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑφαίνω, σχεδιάζω, μηχανῶμαι, ἐφευρίσκω, κατασκευάζω, δημιουργῶ", *ὕφος, -ους*, τὸ "τὸ ὕφασμα· μτφρ. τὸ ὕφος ἐν τῷ λόγῳ" (ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτ. **Fέφος*) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. ubhnā́ti, umbháti, unápti=συσφίγγει, ūrṇa-vā́bhiḥ=ἀράχνη (κυρ. ἡ ὑφαίνουσα μάλλινα ὑφάσματα), ἀβεστ. ubdaēna-=κατεσκευασμένος ἐξ ὑφάσματος (ἐκ τοῦ *ubda-=τὸ ὑφασμένον, IE *ubh-tó-), ἀλβ. veń=ὑφαίνω (*u̯ebhnjō), ἀρχ. γερμ. weban (νεογερμ. weben)=ὑφαίνειν, πλέκειν, νήθειν, κλώθειν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. vefja (*u̯obhajō)=περιελίσσειν, καλύπτειν, vaf=σπάργανον, vefr=ὕφασμα, ἱστός, ἀρχ. γερμ. waba (νεογερμ. Wabe)=κηρήθρα κ.τ.λ.· ρ. *u̯ebh-=ὑφαίνειν, πλέκειν.

ὕψι ἐπίρ. "εἰς ὕψος, εἰς τὰ ὕψη, ὑψηλά, πρὸς τὰ ἄνω, εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος", ὁμ. *ὑψοῦ, ὑψόθι* ἐπιρ. "ἐν ὕψει, ὑψηλά, ἄνω, ἐπάνω", *ὑψόσε* ἐπίρ. "πρὸς τὰ ὕψη, πρὸς τὰ ἄνω, ὑψηλά", *ὑψόθεν* ἐπίρ. "ἐκ τοῦ ὕψους, ἀπὸ ὑψηλά, ἄνωθεν", συγκρ. *ὑψίτερος, ὑψίων* "ὑψηλότερος, ἀνώτερος", ὑπερθ. *ὕψιστος* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὕψιστος, ὑψηλότατος, ὑπέρτατος" (μεθομ. ἀντὶ τοῦ *ὕπατος, ὑπέρτατος*), *ὕψος, -ους*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ ὕψος, ὑψηλότατον σημεῖον, ἡ κορυφή" (κατὰ τά : *ὑψίων, ὕψιστος*), ὁμ. κ.τ.λ. *ὑψηλὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, ὑψηλός" : *ὕψι* ἐκ τοῦ **ὑπ-σι*, παλ. τοπ., πβ. ἀρχ. ἰρλ. ōs, ūas=ἄνω, ὑπὲρ (*oup-su-)· πβ. λατ. subs- (sustineō), sus- (susque dēque ferō), ἀρχ. ἰρλ. ūasal=ὑψηλός, ōchtar=τὸ ἀνώτερον, uall=ὑπερηφάνεια, ὑπεροψία (*oup-slā), gall. τοπων. *Οὔξελλον* (: ἑλλ. *ὑψηλός*), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vysokъ=ὑψηλὸς (*ūpsoko-)· πβ. καὶ γοτθ. ubizwa, ἀρχ. γερμ. obisa=πρόδομος, προπύλαια.

ὕω "πέμπω βροχήν, βρέχω, ποτίζω", βλ. *ὕει*.

Φ

φαγεῖν ἀπρφ. τοῦ **ἔφαγον** (λαμβανομένου ὡς ἀορ. β′ τοῦ *ἐσθίω* "τρώγω"· ὑστερογ. ἑλληνιστ. τύπος *φάγομαι* "τρώγω" καὶ *φάγος*, ὁ "ὁ φαγᾶς, λαίμαργος, ἀδηφάγος ἄνθρωπος", ἐκ τοῦ β′ συνθετ. *-φάγος*), *φαγᾶς*, γεν. *-ᾶ* ἢ *-οῦ*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, φαγᾶς, λαίμαργος", *φαγέδαινα*, ἡ "καρκινῶδες ἕλκος" (ἔκ τινος **φαγεδών*), λοκρ. *π̄ᾱματοφαγειν* "δημεύειν", *φαγόνες* "σιαγόνες, γνάθοι" Ἡσύχ. (κυρ. σημαίνει "ἀδηφάγοι", συγγ. τοῖς : ἀρχ. γερμ. bakko, kinni-

bakko, νεογερμ. Backe=παρειά) : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. bhájati, -tē=κατανέμει, bhágaḥ=διανομεύς, κύριος (=ἄβεστ. baγa-=κύριος, θεός, ἑλλ. -φάγος ἐν συνθέσει, πβ. φρυγ. *Βαγαῖος* "Ζεύς ;"), ἀρχ. ἰνδ. bhágaḥ=τὸ ἀγαθόν, ἡ εὐτυχία, bhaktám οὐδ.=γεῦμα, bhákṣati=καταβροχθίζει, καταναλίσκει, ἀπολαύει, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. u-bogъ, ne-bogъ=πτωχός, bogatъ=πλούσιος, bogъ=θεός. ΙΕ *bhag-=διανέμειν. Πβ. *φάγιλος*.

φάγιλος, ὁ "ἀρνίον ἢ ἐρίφιον, ὅταν καταστῇ ἐδώδιμον («φαγώσιμον»)" : συγγ. τῷ *φαγεῖν*.

φάγρος, ὁ "ἡ ἀκόνη", πβ. *φοξός* (κατ' ἀφομ. ἐκ τοῦ **φαξός* ;) "ὁ ἀπολήγων εἰς ὀξύ, ὀξύς, «μυτερὸς» (ὀξυκέφαλος, ἐπίθ. τοῦ Θερσίτου Ἰλ. Β 219)" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ ἀρμ. bark=δριμύς, πικρός, ὀξύς, σφοδρός, ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *bhag-ro- ἢ *bhəg-ro- ;). — Τὸ *φάγρος*, ὁ "εἶδος ἰχθύος, τὸ «φαγγρί»" (> λατ. pagrus, pager· *φάγωρος* "ἰχθῦς ποιὸς" Ἡσύχ., κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **φαγρωρος*, πβ. *φαγρώριος* παρὰ Στράβ.) μᾶλλον ταυτίζεται πρὸς τὸ *φάγρος* (ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν ὁμοιότητα τοῦ σχήματος αὐτοῦ πρὸς τὸ τῆς ἀκόνης).

φάε, φαέθων, φαεινός, φαείνω, φαεσίμβροτος, βλ. *φάος*.

φαιδρὸς "ὁ διαυγής, ἀκτινοβολῶν, ἀποστίλβων, λάμπων· ὁ ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς, εὔθυμος, φαιδρός", *φαιδρόω, φαιδρύνω* "καθιστῶ τι λαμπρόν, κάμνω τι νὰ λάμπῃ, λαμπρύνω, καθαρίζω", ὁμ. *φαίδι-μος* (*φαιδιμόεις* Ἰλ. Ν 686) "ὁ λάμπων, ἀποστίλβων, λαμπρός, περιφανής, μεγαλοπρεπής, ἔνδοξος" (πβ. *κῦδι-* : *κυδρὸς* κ.τ.λ.) : *φαιδρός*=λιθ. giẽdras (παρὰ τῷ gaidrùs)=φαιδρός, εὔθυμος, διαυγής, πβ. ἰλλυρ. κύρ. ὄν. Baedarus· ρ. *gᵘ̯hai-d- (*gᵘ̯həi-d-), πβ. *φαιός*.

φαινόλης, ὁ "βαρὺ ἐπανωφόριον, χονδρὸς μανδύας" (> λατ. paenula θηλ.= εἶδος ἐπανωφορίου μετὰ καλύπτρας [«κουκούλας»]· πβ. charta θηλ. ἐκ τοῦ *χάρτης*, ὁ κ.τ.λ.) : συγγ. τῷ *φαίνω*, πβ. *φαινόλις* (*ἠώς*), ἡ "ἡ φωσφόρος (φῶς φέρουσα), φέγγουσα, λαμπρά" (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Δήμ. 51, Σαπφὼ 95).

φαίνω, μέλλ. **φανῶ,** ἀόρ. **ἔφηνα,** παθ. **ἐφάνην** "κάμνω τι νὰ φανῇ, φέρω εἰς φῶς, δεικνύω, φανερώνω· μέσ. γίνομαι ὁρατός, ἐμφανίζομαι, φαίνομαι", *φανερὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, φανερός, ὁρατός, ἐμφανής, κατάδηλος, ἐπιφανής, ἔνδοξος", *φανή*, ἡ "φανός, πυρσός, λαμπάς", *φαντάζω* "καθιστῶ τι ὁρατὸν (φανερόν), παρουσιάζω, ἐμφανίζω τι· μέσ. δεικνύω (ἐμφανίζω) ἐμαυτόν, γίνομαι ὁρατός, ἐμφανίζομαι, φαίνομαι, θεωροῦμαι", *φαντασία*, ἡ "ὄψις, ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις, παράστασις (ἢ ἐντύπωσις) δημιουργουμένη εἰς τὸν νοῦν τινος" : *φαίνω* ἐκ τοῦ *φανjω*, ΙΕ *bhənjō=ἀλβ. γκεγκ. baj, τοσχ. bеń= κάμνω, πβ. ἀρμ. banam, ἀόρ. ba-ci=ἀνοίγω, ἀποκαλύπτω (*bhā̆n-)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. bhānúḥ=φῶς, ἀκτίς, bhā̆nam=λάμψις, φέγγος, ἐμφάνισις, ἀρχ. ἰρλ. bān=λευκός, μσν. κάτω γερμ. bōnen, νεογερμ. bohnen=τρίβειν, σπογγίζειν.—Ἐκ ρ. *bhā- (ἀρχ. ἰνδ. bhāti=φέγγει, λάμπει, ἐμφανίζεται, *bhā- ἐν συνθέσει=φέγγος, φῶς, λάμψις, bhātíḥ=φῶς) : τετελ. μέλλ. *πε-φήσεται* (Ἰλ. Ρ 155) "θὰ ἔχῃ ἐμφανισθῆ"· πβ. *χαίνω* : *χή-μη* κ.τ.λ.)· προσέτι *ἀργύ-φεος, ἄργυ-φος* "ὁ λάμπων ὡς ἄργυρος, ἔχων λευκὴν λάμψιν" (κατὰ μετάπτ. κρητ. *Ἀγησί-φοος*)· ἐκ τῆς μτχ. πρκ. *πεφασμένος* (πβ. *χαίνω* : *χάσμα*) τά : *φάσις*, ἡ "καταγγελία, κατηγορία· ἐμφάνισις (ἀνατολὴ) ἀστέρος",

φάσμα, τὸ "ἐμφάνισις, μορφή, φάντασμα, σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ, οἰωνός, τέρας". Πβ. προσέτι *φάντα* "λάμποντα" Ἡσύχ. (ἐκ τοῦ **φᾱμί* ;), ὁμ. *φαάντατος* "φαεινότατος, λαμπρότατος" (κατὰ τὸ **μελάντατος* ;), κύρ. ὄν. *Πολύ-φᾱς* παρὰ τῷ *-φάντᾱς* κ.τ.τ. Πβ. ἐπεκτετ. τύπους: *bhā-, βλ. *φάος*, *bhel-, βλ. *φαλός*. Βλ. καὶ *ἀμφαδόν*, *φαινόλης*, *φημί*.

φαιός "ὅ,τι καὶ νῦν, φαιός, σκοτεινόχρους, «μουντός, σκοῦρος», τεφρόχρους" (*φαι-Fός ἢ -σός), *φαικὸν* "λαμπρόν" Ἡσύχ., *φαικάς*, *-άδος*, ἡ, ὑποκορ. *φαικάσιον*, τὸ "εἶδος λευκοῦ ὑποδήματος" (> λατ. phaecasium), μεταπτ. β. *φιαρὸν* "λαμπρόν" Ἡσύχ. (*gʷhis̯ro-) : συγγ. τῷ λιθ. gaĩsas=φωτεινὸν σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ (*gʷhai-sos ἢ *gʷhaid-s-os). Πλείονα βλ. ἐν λ. *φαιδρός*.

φάκελος, ὁ "δέσμη, δεσμίς, «δεμάτι»" : ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ὁ ὁμοῦ συνδεδεμένος, συνεσφιγμένος", ἴσως εἶναι συγγ. τῷ *σφάκελος*, ὁ "σπασμός, σφαδασμός" (ὅ ἰδέ).

φακός, ὁ "τὸ φυτὸν καὶ ὁ καρπὸς τῆς φακῆς· πλατὺ ἀγγεῖον εἰς σχῆμα φακοῦ (πρὸς θέρμανσιν χρήσιμον)· κηλὶς ἐπὶ τοῦ σώματος, ἡ «ἐλιά»", *φακῆ* (**φακέᾱ*), ἰων. *φακέη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ φακῆ, ὁ καρπὸς τῆς φακῆς· φαγητὸν παρεσκευασμένον ἐκ φακῶν", *ἀφάκη*, ἡ "εἶδος ὀσπρίου" : συγγ. τῷ ἀλβ. bathë θηλ.=κύαμος βάλτου (*bhak̂ā)· ὁμοίως (μετ' ἀναδιπλ.) τά : λατ. faba θηλ., ρωσ. bob ἀρσ., ἀρχ. πρωσσ. babo=φασίολος (ΙΕ λ. τῆς νηπ. γλώσσης *bhabhā=τὸ «φουσκῶνον», ἐξωγκωμένον σῶμα· πβ. ἐπίσης ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. baun, ἀρχ. γερμ. bōna, νεογερμ. Bohne=κύαμος, φασίολος). — Ἐνταῦθα ἴσως ἀνήκει καὶ ἡ λ. *φάσηλος*, ο "τὸ φυτὸν ἢ «φασουλιά», τὸ ὄσπριον φασίολος, «φασούλι»· ἐλαφρὸν πλοιάριον, μικρὰ λέμβος" (> λατ. phasēlus, basēlus), ἂν εἶναι δάνειον ἔκ τινος Satem γλώσσης μετὰ τοῦ s ἐκ τοῦ k (ἰλλυρ. ;).

φάλαγξ, -αγγος, ἡ "κύλινδρος, στρογγυλὸν τεμάχιον ξύλου, κορμός, δοκός· παράταξις στρατεύματος πρὸς μάχην, τάξις μάχης", *φάλαγγαι*, αἱ "στρογγύλαι δοκοί, ξύλινοι κύλινδροι χρησιμοποιούμενοι πρὸς μετακίνησιν βαρῶν" (> λατ. phalanga, δημῶδ. λατ. p[a]lanca > νεογερμ. Planke=στρογγύλη δοκός) : ἐκ τοῦ ΙΕ *bhelən-ĝ-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. bhurijāu δυϊκ.=οἱ δύο βραχίονες, βραχίονες «τιμονιοῦ», λατ. sufflāmen οὐδ.=δοκὸς χρησιμοποιουμένη πρὸς φραγμόν, τροχοπέδη (μᾶλλον ἐκ τοῦ *sub-bhləg-smen), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bjalki ἀρσ.=δοκός, ἀρχ. γερμ. balko, νεογερμ. Balken=δοκός, ἀρχ. γερμ. bloh, νεογερμ. Block=κορμός, συμπαγὴς ὄγκος, ὁμὰς (*bhl̥g-), ἴσως καὶ λιθ. belžiena=μακρὰ δοκὸς εἰς τὴν γωνίαν, balžienas=ἐγκαρσία δοκὸς κ.τ.λ.· πβ. τὰ μετὰ τοῦ -κ- : *φάλκης*, ὁ "δοκός, κεκαμμένον ξύλον πλοίου, πλευρά", λατ. fulciō, -īre (*bhl̥k̂iō)=στηρίζω (ἀρχικῶς διὰ δοκοῦ, ὑποστηρίγματος κ.τ.τ.)· τὸν μὴ ἐπεκτετ. μσν. γερμ. τύπον bole (νεογερμ. Bohle)=σανίς· ρ. *bhel-(əĝ)-, (*bhel-k-)=δοκός, ἀρχικῶς μᾶλλον ἐταυτίζετο πρὸς τὴν ρ. *bhelĝh-=ὀγκοῦσθαι, «φουσκώνειν», ἐν τοῖς : γοτθ. balgs, νεογερμ. Balg=τὸ δέρμα, ὁ φυσητήρ, gall.-λατ. bulga (πβ. *φαλλός*).

φαλακρός "«καραφλός», φαλακρός", *φαλακρόω* "κάμνω τινὰ φαλακρόν", βλ. *φαλός*.

φαληριάω, φαλιός, βλ. *φαλός*.

φάλκης, ὁ "δοκός, κεκαμμένον ξύλον πλοίου, πλευρά", βλ. *φάλαγξ*.

φάλλαινα, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ φάλαινα· πᾶν ἀδηφάγον θηρίον" (> λατ. ballaena τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἰλλυριῶν), *φάλλη*, ἡ "ἡ φάλαινα" (παρὰ Λυκόφρ.): συγγ. τῷ *φαλλός* (μετὰ τοῦ προσφύματος *-αινα*, οἷον ἐν τοῖς: *δράκαινα*, *λέαινα* κ.τ.λ.) λόγῳ τοῦ παχέος, ὀγκώδους σχήματος τοῦ σώματος τοῦ ζῴου (ρ. *bhel-=«φουσκώνειν», ὀγκοῦσθαι· πβ. μσν. γερμ. bullich, bolch=μέγας ἰχθύς, ἡ «μουρούνα». — Ἡ λ. *φάλλαινα*, ἡ "χρυσαλλὶς («πεταλούδα, ψυχή») περὶ τὸν λύχνον πτερυγίζουσα" (παρὰ Νικ.) ταυτίζεται πρὸς τὸ *φάλλαινα*.

φαλλός, ὁ "ἀνδρικὸν αἰδοῖον", *φάλης, -ητος*, ὁ=ὡσ., *Φαλλήν, -ῆνος*, ὁ "ἐπίθ. τοῦ Βάκχου": ἐκ τοῦ ΙΕ *bhl̥no-, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. ball ἀρσ.=μέλος τοῦ σώματος, διαλ. Ἔσσης bille=πέος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. boli (νεογερμ. Bulle)=ταῦρος, ἀρχ. γερμ. ballo, -a (νεογερμ. Ball, Ballen=σφαῖρα, δεσμίς), ἀγγλοσαξ. beallue=ὄρχις, φρυγ. (;) *βαλλίον* "πέος" (πβ. κύρ. ὄν. Balliō παρὰ Πλαύτῳ), θρᾳκ. ἐθν. ὄν. *Τρι-βαλλοί*, οἱ· ρ. *bhel=«φουσκώνειν», ἐξογκοῦσθαι, βλ. *φάλλαινα, φλέψ, φλέω, φλόος, φύλλον* κ.τ.λ.· πβ. *bhel-ĝ-, *bhel-k̂-, βλ. *φάλαγξ*.

φαλὸς "λευκὸς" Ἡσύχ., *φαλύνει* "λαμπρύνει" Ἡσύχ. (ἐκ τοῦ *φαλύς), *φάλανθον* "πολιὸν" Ἡσύχ., *φαλιὸς* (*φαλι-Fός) "φωτεινός, λάμπων, λευκὸς" (παρὰ Καλλιμ.), *φαλίσσεται* "λευκαίνεται. ἀφρίζει" Ἡσύχ., ὁμ. *ἀμφί-φαλος* "ὁ φωτίζων καὶ εἰς τὰ δύο μέρη", ἰων., ἀττ. *φαλακρὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, φαλακρός, «καραφλός»", *φάλ-κ-η* "ὁ τῆς κόμης αὐχμὸς" Ἡσύχ., *φαληρός*, δωρ. *φαλᾱρὸς* "λευκός, φωτεινός, λάμπων", ὁμ. *φαληριόωντα* (*κύματα* Ἰλ. Ν 799) "λευκάζοντα κύματα (ἔχοντα λευκοὺς ἀφρούς)", ἰων. *φαληρίς*, δωρ. *φαλᾱρίς, -ίδος*, ἡ "πτηνὸν λημναῖον, ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τῆς φαλακρᾶς λευκῆς κεφαλῆς αὐτοῦ": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhālam=λάμψις, μέτωπον, ἀλβ. balε=μέτωπον (=ἀρχ. πρωσσ. ballo=ὡσ.), λατ. fulica (*bholi-kā) θηλ.=ἡ φαλαρὶς (πβ. *φαληρὶς* καὶ ἀρχ. γερμ. belihha, νεογερμ. Bölch, Belche=φαλαρίς), gall. Belenos, γοτθ. bala ἀρσ.=λευκὴ κηλὶς (εἰς τὸ μέτωπον ἵππου, Βελισαρίου), λιθ. bálnas, báltas=λευκός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bělъ=ὡσ. (*bhēlo-=ἀρχ. ἰνδ. bhālam)· ρ. *bhel-=λάμπειν (: *bhā-, βλ. *φαίνω*).

φάλος, ὁ "ἡ σωληνοειδὴς προεξοχὴ τῆς περικεφαλαίας, τὸ πρόσθιον προεξέχον μετάλλινον μέρος τῆς περικεφαλαίας", πβ. *φαλὸν* "τὸ στερεὸν κύκλωμα τοῦ στέρνου. οἱ δὲ τὸν μωρὸν (=ὁ παρεκκλίνων ἐκ τῆς κατευθύνσεως)" Ἡσύχ., *φαλωθεὶς* "παρατραπεὶς", *φαλίπτει* "μωραίνει" Ἡσύχ., *τετρά-φαλος, τετρα-φάληρος* (*κυνέη, κόρυς*), ἡ "περικεφαλαία ἔχουσα τέσσαρας μεταλλίνας προεξοχὰς" (βλ. *τρυφάλεια*), *φάλαρα*, τὰ "κρίκοι τῶν παρειῶν τῆς περικεφαλαίας, εἰς τοὺς ὁποίους προσεδένοντο οἱ ὑπὸ τὴν σιαγόνα διερχόμενοι ἱμάντες, διακοσμητικὰ μετάλλινα πλακίδια κοσμοῦντα καὶ ἐνισχύοντα τὸ μέτωπον καὶ τὰς γνάθους τῆς κεφαλῆς ἵππου" (> λατ. phalerae θηλ.), *φάλαρον*, τὸ "κόσμημα τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν", ἴσως καὶ *φολκὸς* (ἐπίθ. τοῦ Θερσίτου Ἰλ. Β 217) "ραιβόπους, στρεβλόπους, «στραβοπόδης», χωλός": μᾶλλον εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. hvárate, hválati=πορεύεται λοξῶς (πλαγίως), λιθ. pa-žvilti=κύπτειν, žvylúoti=ταλαντεύειν. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zъlъ=κακός, φαῦλος, μοχθηρός· ρ. *ĝhuel-=κάμπτεσθαι. Πβ. *τρυφάλεια, φηλός* (*φῆλος*).

φάος (*φάϜος, πβ. παμφυλ. **φάβος**), ἐπικ. **φόως**, ἀττ. **φῶς**, γεν. ὑστερογ. **φωτός**, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φῶς· χαρά, εὐτυχία, δόξα", ὁμ. ἀόρ. *φάε* (*φαϜε) "ἐφάνη, «ἔφεξεν», ἔλαμψεν" ('Οδ. ξ 502), *φαέθων, -οντος* "ὁ λάμπων, στίλβων", *φαεσί-μβροτος* "ὁ φέρων φῶς εἰς τοὺς θνητούς, φωτίζων τοὺς ἀνθρώπους" (πβ. *φαέσασθαι* "ἰδεῖν" Ἡσύχ.· *φαυσί-μβροτος* [παρὰ Πινδ.] "ὁ φέρων φῶς εἰς τοὺς θνητούς"), ὁμ., ποιητ. *φαείνω* (*φαϜεσν-jω) "λάμπω, ἐκπέμπω φῶς, φωτίζω", λεσβ. *φάεννος*, ἰων. *φαεινός*, ἀττ. *φᾱνὸς* (δωρ. *Φαηνος*, ἀρκ. *Φαηνᾶ*) "ὁ λάμπων, λαμπρός, ἀκτινοβόλος· εὐκρινής, ἔξοχος" (*φαϜεσ-νος), ὁμ., ποιητ. *πιφαύσκω* "ἀφίνω νὰ φέγγη, φανερώνω, δεικνύω, γνωστοποιῶ" (πβ. *φαύειν* "ποιεῖν"· *ἐπιφαύσκοντα* "ἀνατέλλοντα" Ἡσύχ.), *φαῦσις, -εως, ἡ* "φῶς, φωτισμός, λάμψις", *φαυοφόροι* "Αἰολεῖς, ἱέρειαι" Ἡσύχ., *Φω-*, διαλ. *Φαυ-* (κυπρ. *Φαυ-δᾶμος* κ.τ.τ.), *-φάης, -φῶν*, διαλ. *-φάων* ἐν συνθέσει: συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. vi-bhā̆vaḥ, vi-bhā̆van-=ἀκτινοβολῶν, λάμπων, φέγγων· ρ. *bhāu- (ἐπεκτετ. τύπος μετὰ του -u- τῆς ρ. *bhā-=λάμπειν), βλ. *φαίνω*· πβ. *φαλός, φημί,* 2 *φῶς*.

φάραγξ, -αγγος, ἡ "χαράδρα, «φαράγγι», φάραγξ", βλ. 2 *φάρος*.

φαρέτρᾱ, ἰων. **-η,** ἡ, **φαρετρεών, -ῶνος,** ὁ "ἡ θήκη βελῶν, βελοθήκη": ἐκ τοῦ *bh$_e$re-, συγγ. τῷ *φέρετρον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φέρετρον, νεκροφόρος κλίνη", βλ. *φέρω*.

φαρκίς, -ῖδος, ἡ "ἡ ρυτίς, «ρυτίδα, ζάρα»", *φορκὸς* "«ρυτιδωμένος, ζαρωμένος», λευκός, πολιὸς" (Λυκόφρ.), *φορκὸν* "πολιόν, ρυσὸν" Ἡσύχ.: μᾶλλον εἶναι ἐπεκτετ. τύπος μετὰ τοῦ *-κ-* τῆς ρ. *bher-=κόπτειν, τρυπᾶν, βλ. *φάρος*· πβ. ὁμοίως ἐκ τῆς ρ. *bherī- τὸ λατ. frico=τρίβω, ἐκ τῆς *bhereu- τὸ λιθ. braukiù, braũkti=ἀποσπογγίζειν, ἐπιψαύειν, τρίβειν, ἀλείφειν, ξύνειν.

φάρμακον, τὸ "μέσον θεραπευτικόν, «γιατρικό», φάρμακον· δηλητήριον, «φαρμάκι»· μαγικὸν ποτόν, μαγεία, μέσον ἀποτελεσματικὸν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ποθουμένου· μέσον πρὸς βαφήν, βαφή", *φαρμακός*, ὁ "ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὴν παρασκευὴν φαρμάκων, δηλητηριάζων, γόης, μάγος· ὁ θυσιαζόμενος πρὸς ἐξιλασμὸν καὶ ἐξαγνισμὸν ἄλλου, ἀποδιοπομπαῖος τράγος, κάθαρμα" (ἐκ τοῦ **φαρμακικός*;), *φαρμακεύω, φαρμοκόω, φαρμάσσω*, ἀττ. -ττω "κάμνω χρῆσιν τεχνητοῦ τινος μέσου, θεραπεύω μεταχειριζόμενος φάρμακα ἢ φίλτρα, θεραπεύω ἢ ἀνακουφίζω διὰ φαρμάκου, γοητεύω, μαγεύω, θέλγω (διὰ τῆς χρήσεως ποτῶν ἢ φίλτρων), δηλητηριάζω· ἀναμειγνύω", *φαρμακεύς, -έως*, ὁ "ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὴν παρασκευὴν φαρμάκων, δηλητηριάζων, φαρμακοποιός": παράγωγον ἔκ τινος **φάρμα*, IE *bhr̥men- οὐδ.· ἴσως συγγ. τοῖς: λιθ. buriù, bùrti=ἀσκεῖν παντὸς εἴδους μαγείαν, λεττ. bur̃t=μαγεύειν.

1 **φᾶρος,** ἀττ. **φάρος** (*φαρϜος), **-εος, -ους,** τὸ "μέγα τεμάχιον ὑφάσματος, «πανί», λινὸν ὕφασμα, κάλυμμα, σκέπασμα· μανδύας· σάβανον", *φάραι* "ὑφαίνειν, πλέκειν" Ἡσύχ., *φορμός*, ὁ "πλεκτὸς κόφινος, πλεκτὸν σκέπασμα, στρῶμα πλεκτόν· μέτρον σιτηρῶν": ἐκ τοῦ IE *bhr̥-u̯os, συγγ. τοῖς: λιθ. burva=τεμάχιον ὑφάσματος, εἶδος ἐνδύματος, λεττ. bùre καὶ burwes πληθ. =μικρὰ ἱστία, buras=ὡσ.· ρ. *bher-=πλέκειν.

2 **φάρος, -εος** καὶ **-ους,** τὸ "ἄροτρον, «ἀλέτρι»" (*ἄ-φαρος* "ἀκαλλιέργητος", *βού-φαρον* "τὴν εὐάροτον γῆν" Ἡσύχ.), *φαρόω* (*φαρόωσι* παρὰ Καλλιμ., κατὰ

τὸ ἀρόωσιν) "ἀροτριῶ, ὀργώνω", ἀόρ. φάρσαι "σχίσαι" παρὰ Γραμμ., φάραγξ, -αγγος, ἡ "βράχος μετὰ ρηγμάτων (χασμάτων), φάραγξ, «φαράγγι», χαράδρα" (πβ. ρωμαν. *bar[r]anca=ὡσ.), φάρσος, -εος καὶ -ους, τὸ "ἀπεσπασμένον (ἀποκεκομμένον) τεμάχιον, τμῆμα, μέρος" (μᾶλλον ἔκ τινος ἐπιθ. *φαρ-σός μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου -σο-, ἀλλὰ βλ. καὶ φάσκος): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhr̥ṇāti (Γραμμ.)=βλάπτει, λυμαίνεται, ἀβεστ. tizi-bāra-= ὁ ἔχων ὀξεῖαν κόψιν, ἀρμ. -bir=ἀνασκάπτων, brem (*birem)=ἀνασκάπτω, beran=στόμα (κυρ. ἄνοιγμα, ὀπή), bor=ξηρὰ βλέννα σχηματιζομένη ἐπὶ πληγῶν κ.τ.λ. (*bhoros), ἀλβ. bie=κρούω, κτυπῶ, πίπτω, bire=ὀπὴ (*bhₑrā), brime=ὡσ. (*bhr̥-mā), λατ. feriō=ὠθῶ, παίω, τύπτω, πλήττω, κτυπῶ, forō=τρυπῶ (ἐκ τοῦ *bhorā=ράπισμα), ἀρχ. ἰρλ. bare=ὀργή, μσν. ἰρλ. bairenn=τεμάχιον βράχου, ἀρχ. γερμ. berjan=κτυπεῖν, τύπτειν, κρούειν, πατεῖν, borōn (νεογερμ. bohren)=τρυπᾶν, bara=δοκός, φράγμα, bar(u)g= εὐνοῦχος (ἐκτομίας) κάπρος (νεογερμ. Barch=ὡσ.), λιθ. bãras=ἡ γραμμὴ (σειρὰ) τῶν θεριστῶν κατὰ τὸν θερισμὸν τοῦ σίτου, barù (bariù), bárti= ἐπιπλήττειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. barjǫ, brati=ἀγωνίζεσθαι, ἐρίζειν, ρωσ. boroná=βωλοκόπος κ.τ.λ.· ρ. *bher-=κόπτειν, τρυπᾶν, πβ. φαρκίς, φάρυγξ.

φάρσος, τὸ "ἀπεσπασμένον (ἀποκεκομμένον) τεμάχιον, τμῆμα, μέρος", βλ. 2 φάρος· πβ. φάσκος.

φάρυγξ, -υγος καὶ μτγν. (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ λάρυγξ) **-υγγος,** ὁ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φάρυγξ, λάρυγξ, λαιμός· τὸ ὑπὸ τὸν λαιμὸν τοῦ βοὸς κρεμάμενον λιπῶδες δέρμα· ἄβυσσος, βάραθρον, χαράδρα": συγγ. τοῖς: ἀρμ. erbuc=στῆθος, μέρος τοῦ στήθους (*bhrūgo-), λατ. frūmen (*frug-smen ἢ *frūg-men) οὐδ.=λάρυγξ, φάρυγξ, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. barki=λαιμός, λάρυγξ, φάρυγξ, κυρ. σχισμή, ἄνοιγμα, ὀπὴ (*bhorg-, κατὰ τὸν τύπον πλησιέστερον πρὸς τὸ φάραγξ, ἡ "χαράδρα, «φαράγγι»", βλ. 2 φάρος)· ρ. *bhₑrug-, *bhrūg- =φάρυγξ, ἐπεκτετ. τύπος τῆς ρ. *bher-=κόπτειν, βλ. 2 φάρος.

φάσγανον, τὸ "μάχαιρα, κοπτερὸν ἐργαλεῖον, ἐγχειρίδιον, ξίφος· φυτόν τι ὡς τὸ ξιφίον"· φασγάνεται "ξίφει ἀναιρεῖται" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ *σφαγ-σκ-ανοσυγγ. τῷ σφάζω (*σφαγjω) "ὅ,τι καὶ νῦν, σφάζω" (ὃ ἰδέ).

φάσηλος, ὁ "ἡ «φασουλιά»· τὸ ὄσπριον φασίολος, «φασούλι»", βλ. φακός.

1 **φάσις, -εως,** ἡ "καταγγελία, κατηγορία· πληροφορία· ἐμφάνισις, ἀνατολὴ ἀστέρος", βλ. φαίνω.

2 **φάσις, -εως,** ἡ "λόγος, ὁμιλία, γλῶσσα· ἀπόφασις, πρότασις· βεβαίωσις", βλ. φημί.

φάσκος, ὁ "πλόκαμος βρύων κρεμαμένων ἐκ τοῦ κορμοῦ δρυός": ἐκ τοῦ *φαρσ-κος=κάτω γερμ. (ἐξ οὗ καὶ νεογερμ.) barsch=τραχύς, ὀξύς, σκληρός, αὐστηρός, πβ. ἀρχ. ἰρλ. barr=τραχύς, ὀξύς, σκληρός, αὐστηρός, λατ. fastigium οὐδ.=αἰχμή, ἀκίς, κορυφή, ὕψος (ἐκ τοῦ *farsti-, IE *bhₑrsti- ἢ *bharsti-), ἀρχ. ἰνδ. bhr̥ṣṭih θηλ.=ἀκωκή, αἰχμή, κορυφή, γωνία κ.τ.λ.· ἢ ἐνδεχ. ἐκ τοῦ *φαρσ-κος συγγ. τῷ φάρσ-ος, -ους, τὸ "τὸ ἀπεσπασμένον (ἀποκεκομμένον) τεμάχιον" (ἀλλὰ βλ. καὶ τὰ ἐν λ. 2 φάρος). Πβ. φάσκωλος.

φάσκω "λέγω, βεβαιῶ, διαβεβαιῶ· νομίζω, ἐλπίζω· ὑπόσχομαι", βλ. φημί.

φάσκωλος, ὁ καὶ **-ον,** τὸ "μικρὸς δερμάτινος σάκκος, «σακκούλα», σακκίδιον" (> λατ. phasculum, ἀρχαιότ. pasceolus, διὰ τὸ ἐπίθημα πβ. baceolus: βά-

κηλος), ὑποκορ. *φασκώλιον*, τό: ἴσως συγγ. τῷ *φάσκος*, ὁ "πλόκαμος βρύων κρεμαμένων ἐκ τοῦ κορμοῦ δρυός"· ἀρχικῶς ἐσήμαινε "πυκνόμαλλον δέρμα, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν ἀφῃρέθησαν αἱ τρίχες"· διὰ τὸ ἐπίθημα πβ. *φειδωλός, ἁμαρτωλός*, διὰ τὸν τονισμὸν πβ. *ἔδωλον*, τὸ "κάθισμα, ἑδώλιον", *κύβωλον*, τὸ "*κύβιτον*" Πολυδ.

φάσμα, -ατος, τὸ "ἐμφάνισις, μορφή, φάντασμα, σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ, οἰωνός, τέρας", βλ. *φαίνω*.

φατειὸς "ὀνομαστός", *φατίζω* "λέγω, ἀγγέλλω, διαφημίζω, ὑπόσχομαι, ἀρραβωνίζω, μνηστεύω", *φάτις, -εως* καὶ *-ιος*, ἡ "λόγος, φήμη, χρησμός", βλ. *φημί*.

φάτνη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φάτνη, «παχνί»", βλ. *πάθνη*.

φαῦλος "ἐλαφρός, εὔκολος, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἀνάξιος λόγου· πρόστυχος, κακός· ἀμέριμνος, ἀπερίσκεπτος, ἀδιάφορος", *φαυλότης, -ητος*, ἡ "μηδαμινότης, εὐτέλεια, πενιχρότης· φαυλότης, ποταπότης· ἔλλειψις ἱκανότητος", βλ. *φλαῦρος*.

φαῦσιγξ, -ιγγος καὶ **φαῦστιγξ, -ιγγος**, ἡ (παρὰ Πολυδ.) "φλύκταινα κυρίως ἐπὶ τῶν σκελῶν καὶ κνημῶν προξενουμένη ἐκ πυρός, φλύκταινα, «φουσκάλα»": μᾶλλον ἐκ τοῦ ΙΕ *bhəu-, συγγ. τοῖς: *φωΐς, -ΐδος*, ἀττ. *φῴς*, γεν. *φῳδός*, ἡ "φλύκταινα ἢ οἴδημα ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος συνεπείᾳ ἐγκαύματος, «φουσκάλα»" (*bhōu-), *φῦσιγξ, -ιγγος*, ἡ "ὁ φλυκταινώδης κοῖλος («κούφιος») καυλὸς σκορόδου καὶ ἄλλων φυτῶν ὁμοιαζόντων πρὸς τὸ κρόμμυον"· βλ. *φῦσα*.

φαυσίμβροτος (Πίνδ.) "ὁ φωτίζων τοὺς θνητούς", βλ. *φάος*.

φάψ, γεν. **φαβός**, ἡ "ἀγρία περιστερά", *φάσσα*, ἀττ. *φάττα* (*φακjα), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φάσσα, εἶδος μεγάλης ἀγρίας περιστερᾶς", *φαβο-τύπος*, ὁ "ὁ τύπτων (κτυπῶν) περιστεράς, ὄν. εἴδους ἱέρακος", *φαβο-κτόνος* (Ἡσύχ.), *φασσο-φόνος* (Ἰλ. Ο 238) "ὁ φονεύων φάσσας (ἀγρίας περιστεράς)": ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τοῖς: *παιφάσσω* "περιβλέπω ἀγρίως· πάλλω· κινοῦμαι ταχέως", *φώψ* "φάος" Ἡσύχ. ;).

φέβομαι (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "φεύγω ἔντρομος, τρέπομαι εἰς φυγήν", *φόβος*, ὁ "φυγή, τροπὴ εἰς φυγήν, φόβος", *φοβέω* "ἐκφοβίζω, τρομοκρατῶ, τρέπω εἰς φυγήν· παθ. φεύγω ἔντρομος, τρέπομαι εἰς φυγήν, φοβοῦμαι", *φοβερός* "ὁ ἐμποιῶν (προξενῶν) φόβον, φοβερός, τρομερός", μεθομ. *φόβη*, ἡ "μακρὰ κόμη, βόστρυχος, χαίτη· τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων· δέσμη ἀνθέων" (συγγ. τοῖς: *φοβέω, φέβομαι* κατὰ τὸ *σόβη*: *σοβέω, σέβομαι*): συγγ. τοῖς: λιθ. bégu, bégti=τρέχειν, φεύγειν, τρέπεσθαι εἰς φυγήν, bėgas, bḗgis=δρόμος, φυγή, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. běgǫ, běgnąti καὶ běžo, běžati=τρέχειν, φεύγειν, τρέπεσθαι εἰς φυγήν· ρ. *bhegᵘ̯-.

φέγγος, -εος καὶ **-ους**, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φέγγος, φῶς, λάμψις", *φέγγω* (ἐν χρήσει μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, φέγγω, φωτίζω· ἀμτβ. φέγγω, λάμπω": ἴσως συγγ. τοῖς: λιθ. spingu, spingėti=λάμπειν, λεττ. spuoguot=ὡσ.· ρ. *sp(h)eng-=λάμπειν, πβ. *spen-dh-, βλ. *σπινθήρ*.

φείδομαι (μετὰ γεν.), μέλλ. **φείσομαι**, ἐπικ. τετελ. **πεφιδήσομαι**, ἀόρ. α' **ἐφεισάμην**, β' ὁμ. **πε-φιδ-έσθαι** "ὅ,τι καὶ νῦν, φείδομαι, μεταχειρίζομαι μετὰ φειδοῦς, εἶμαι φειδωλός· οἰκονομῶ, κάμνω μετρίαν (οἰκονομικὴν) χρῆ-

σιν πράγματός τινος· ἀποχωρῶ, ἀπομακρύνομαι ἔκ τινος, ἀπέχω ἀπὸ τοῦ νὰ πράξω τι, ἀποφεύγω νὰ πράττω τι", φειδός, φειδωλὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, φειδωλός, φιλάργυρος, φειδόμενος", φειδώ, -όος καὶ -οῦς, ἡ, φειδωλή, ἡ, φειδωλίᾱ, ἡ "φειδώ, φιλαργυρία, φειδωλία" : μᾶλλον, ὡς σημαῖνον "χωρίζομαι ἀπό τινος ἢ ἀποσπῶ δι' ἐμέ τι ἀπό τινος", εἶναι συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. bhinádmi, bhidāmi=σχίζω, γλύφω, ξέω, λατ. findō, -ere=σχίζω, γοτθ. beitan, ἀρχ. γερμ. bīzan, νεογερμ. beissen=δάκνειν, δαγκάνειν· ρ. *bheid-=σχίζειν, ἴσως ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhei-=σχίζειν, βλ. φιτρός.

φελγύνε⟨τα⟩ι "ἀσυνετεῖ, ληρεῖ" Ἡσύχ. : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. phalgúḥ= ἐλάχιστος, ἀδύνατος, μηδαμινός, λιθ. pa-spilgęs=λεπτὰ ἄχυρα (σίτου).

φελλεύς, -έως, ὁ (Ἡσύχ.), γῆ **φελλὶς** (παρὰ Πολυδ.), **φελλία,** τὰ (παρὰ Ξεν.) "ἀνώμαλον πετρῶδες ἔδαφος, πετρώδης τόπος, βραχώδης γῆ", ἀ-φελὴς "ὁ ἄνευ ἀνωμαλίας (λίθων), ὁμαλός, λεῖος, ἁπλοῦς, ἁπλοϊκός, ἀφελής, ἀπέριττος" (ὅ ἰδέ) : θ. φελλο-, φελοσ-, πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bali=ὕψωμα τοῦ ἐδάφους· περαιτέρω μᾶλλον συγγ. τῷ φελλός.

φελλὸς (*φελ-νος), ὁ "ὁ φλοιὸς τοῦ δένδρου, φελλός, τὸ δένδρον τὸ παράγον τὸν φελλὸν" (παρὰ Θεοφρ., ἐπίσης φελλό-δρῦς, -ῦος, ἡ), φολίς, -ίδος, ἡ "τὸ φολιδωτὸν δέρμα τῶν ὄφεων" : συγγ. τοῖς : ρωσ. boloná=ἐξογκώματα τῶν δένδρων, τσεχ. blána=τὸ ὑπὸ τὸν φλοιὸν μαλακὸν ξύλον, δέρμα, περγαμηνή· περαιτέρω μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *bhel-=ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν» (πβ. *bhleu-, βλ. φλοιός). Πβ. φελλεύς.

φέναξ, -ᾱκος, ὁ "ὁ ἀπατεών, ἀγύρτης, ψεύστης", φενᾱκίζω "φέρομαι ὡς ἀπατεών, ἀπατῶ, ἐξαπατῶ, ψεύδομαι", φενᾱκισμός, ὁ "ἀπάτη, ἐξαπάτησις" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

φέρβω (ἰων., ποιητ.), γ' ἐν. ὑπερσ. **ἐπεφόρβει** "βόσκω, φυλάττω, διαφυλάττω, παρέχω τροφήν, τρέφω· παθ. τρέφομαι· τρώγω, καταναλίσκω", φορβή, δωρ. -ᾱ́, ἡ "βοσκή, νομή, χόρτον, τροφή" (ἀρχ. ἰνφορβίεν "ἐπιβάλλειν πρόστιμον ἕνεκα νομῆς"), φορβάς, -άδος, ὁ, ἡ "ὁ νέμων, βόσκων, τρέφων", φορβειᾱ́, ἡ "νομή· σχοινίον, δι' οὗ προσδένεται ὁ ἵππος ἢ ὁ ὄνος εἰς τὴν φάτνην, τὸ «καπίστρι»· δερμάτινον περιστόμιον, τὸ ὁποῖον οἱ αὐληταὶ προσέδενον περὶ τὸ στόμα καὶ τὰς παρειάς, διὰ νὰ ρυθμίζουν κατὰ βούλησιν τὸν ἦχον τοῦ αὐλοῦ· τὸ ἐπιστόμιον τοῦ χαλινοῦ" (πβ. λατ. **forbea** ἐκ τοῦ *φορβαια) : μᾶλλον ἐκ τοῦ IE *bher-b-· πβ. *bher-gh- ἐν τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. **bergja** (κοινῷ γερμ. ***bargian**), ἀρχ. γερμ. byrgan=γεύεσθαι.

φερέσβιος "ὁ φέρων (παρέχων) τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, διδων τροφήν" : ἀντὶ *φερέ-βιος κατὰ τά : ἐπεσ-βόλος, ἐγχέσ-παλος κ.τ.λ.

φερεσσακὴς "ὁ φέρων σάκος (ἀσπίδα), ἀσπιδοφόρος", βλ. σάκος.

φέρετρον, ὁμ. κατὰ συγκοπὴν **φέρτρον,** τὸ "νεκροφόρος κλίνη, φέρετρον", βλ. φέρω.

φέριστος "κάλλιστος, ἄριστος, κράτιστος, γενναιότατος" : =ἀβεστ. **bairišta** (κλητ.)=κάλλιστος, ἄριστος· ρ. *bher-=βαστάζειν, φέρειν, βλ. φέρω (πβ. τὸ ἐκ τοῦ φερτὸς "ὃν δύναταί τις νὰ φέρῃ [ὑποφέρῃ], ὑποφερτός" φερτάζει "φέρει" Ἡσύχ.) : ἡ βασ. σημ. ἦτο "ὁ ἰσχυρότατος εἰς τὸ φέρειν" ἢ "ὁ προσφορώτατος, ὠφελιμώτατος", πβ. φόριμος "λυσιτελής" Ἡσύχ., ἀβεστ. aibī-bairišta-=ὁ προσφορώτατος, τὰ μάλιστα ὠφελῶν. — Τὸ φέρτερος "καλύτε-

ρος, ἀνώτερος, γενναιότερος" ἐσχηματίσθη ἀναλογικῶς πρὸς τά: *ὑπέρτερος, νέρτερος* (ἀντὶ *φείρων ἢ *φερίων)· κατὰ τὸ φέρτερος ἐσχηματίσθη εἶτα καὶ τὸ ὑπερθ. *φέρτατος* "γενναιότατος, κράτιστος, ἄριστος, ἀνώτατος".

φέρμα, -ατος, τὸ "τὸ φερόμενον, ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας ἢ τῆς γῆς", βλ. *φέρω*.

φερνή (αἰολ. **φέρενα** μετὰ θεματ. φων.), ἡ "ὅ,τι φέρει ἡ σύζυγος εἰς τὸν ἄνδρα, ἡ προίξ": ΙΕ *bher-nā=ἀρμ. beṙn, γεν. beṙin=φορτίον, βάρος· πβ. λιθ. bérnas=ὁ νεαρός, ὑπηρέτης, μετὰ τοῦ ΙΕ o γοτθ. barn οὐδ.=παιδίον (κυρ. τὸ γεννηθέν). — Ἐξ αὐτοῦ λακ. (ἰλλυρ.) *βερνώμεθα* "κληρωσώμεθα" Ἡσύχ. Βλ. *φέρω*.

φέρτατος, φέρτερος, φερτός, βλ. *φέριστος, φέρω*.

φέρω (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ. καὶ πρτ.· ἀόρ. β' **ἤνεγκον** [βλ. **ἐνεγκεῖν**]· ὕστερογ. τύπος **ἔφερσεν** "ἐκύησεν" Ἡσύχ.) "ὅ,τι καὶ νῦν, φέρω, «φέρνω, βαστῶ», φέρω τι κατὰ μῆκος, προσφέρω, φέρω μακράν, ἀποκομίζω, ἀπομακρύνω, ὑποφέρω, ὑπομένω κ.τ.λ.": =ἀρχ. ἰνδ. bhárati (bharti=λατ. fert, πβ. ὁμ. προστ. *φέρτε* Ἰλ. Ι 171)=βαστάζει, φέρει, bibhárti, bíbharti, πληθ. bibhr̥máḥ=ὡσ. (=ἑλλ. *πί-φρα-μεν,* ὡς τοῦτο συνάγεται ἐκ τοῦ *ἐσ-πι-φράναι* "εἰσφέρειν"), ἀρμ. berem=βαστάζω, φέρω, φρυγ. *αβ-βερετ* "προσέφερε, προσεκόμιζε", τοχ. A pär-=βαστάζειν, φέρειν, κομίζειν, χεττ. barḫi =θηρεύει, ἀλβ. bie (*bherō)=ἄγω, ὁδηγῶ, φέρω, λατ. ferō, ferre=φέρω, κομίζω, παράγω, ὑποφέρω, ἀρχ. ἰρλ. biru=φέρω, γοτθ. baíran, ἀρχ. γερμ. beran=βαστάζειν, φέρειν, γεννᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. berǫ, bьrati=συλλέγειν, λαμβάνειν. — ρ. *bher-=φέρειν, βαστάζειν, κομίζειν (βάσις Seț: *bherē-, βλ. *-φρήσω*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *φέρμα, -ατος,* τὸ "τὸ φερόμενον, ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας ἢ τῆς γῆς" (=ἀρχ. ἰνδ. bhárman- οὐδ.=διατήρησις, φροντίς, βάρος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. brěmę=βάρος, φορτίον)· *φέρετρον,* ὁμ. *φέρτρον,* τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φέρετρον" (=λατ. feretrum=τὸ φέρετρον, φορεῖον, πινάκιον ἐδεσμάτων, πβ. ferculum=ὡσ., ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ *bherə-tlom)· *φόρος,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ φόρος", *φορός* "ὁ φέρων, ὠθῶν πρὸς τὰ ἐμπρός, προάγων, εὐνοϊκός, εὔφορος· κεκομισμένος" :=ἀρχ. ἰνδ. bháraḥ= ἀπόκτησις, λεία, λάφυρον, φορτίον, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. sъ-borъ=συνάθροισις (πβ. *-φορος* ἐν συνθέσει=ἀρχ. ἰνδ. -bharáh=φέρων, π.χ. *δύσ-φορος*=ἀρχ. ἰνδ. durbharaḥ, *λευκο-φόρος*: ἀρμ. lusa-vor, πβ. λατ. Lūci-fer)· *φορᾱ́,* ἡ "τὸ φέρειν, ἡ μεταφορά, εἰσφορά, καταβολὴ χρημάτων, παραγωγή· ὁρμητικὴ κίνησις, ὁρμή· τὸ φερόμενον, φορτίον", *φορέω* "φέρω, μεταφέρω διαρκῶς, παρασύρω" (: ἀλβ. mbar, bar=φέρω, κομίζω, σύρω), *φόρτος,* ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, φόρτος, φορτίον, βάρος"· ἐκτετ. β. *φώρ,* γεν. *φωρός,* ὁ "κλέπτης" (ὅ ἰδέ). Πβ. καὶ *ἀμφορεύς, φαρέτρᾱ, φερέσβιος, φερεσσακής, φέριστος, φερνή, -φρήσω*.

φεῦ σχετλιαστικὸν ἐπιφ. "ὅ,τι καὶ νῦν, φεῦ!, ἀλλοίμονον!, ἄχ!, ἄ!", *φεύζω* "φωνάζω φεῦ!", *ὑπέρφευ* ἐπίρ. "ὑπερμέτρως, ὑπερβαλλόντως": φυσικὸν ἐπιφ. (δὲν προῆλθεν ἐκ τοῦ *φευγ-=φεῦγε), ὡς τὸ *φῦ* ἐπιφ. δυσαρεσκείας καὶ ἀηδίας "ἄχ!, οὔφ!" (> λατ. phy· κλασσικὸν λατ. fū=ἄχ!, οὔφ!).

φεύγω, μέλλ. **φεύξομαι,** ἀόρ. β' **ἔφυγον,** πρκ. **πέφευγα** "ὅ,τι καὶ νῦν, φεύγω, τρέπομαι εἰς φυγήν", *φυγή,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φυγή· ἐξορία", ὁμ.

φύζα (*φυγjα), ἡ=ὡσ. (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ φύζα ἐσχηματίσθη εἶτα τὸ πεφυζότες "τραπέντες κατὰ κράτος εἰς φυγήν", ἀντὶ πεφευγότες), αἰτ. φύγᾰ-δε "εἰς φυγήν, πρὸς τὴν φυγήν" (ἔκ τινος συμφων. θ. *φευξ) : συγγ. τοῖς : λατ. fugiō, fūgī, -ere=τρέπομαι εἰς φυγήν, λιθ. bū́gstu, bū́gti=πτοεῖσθαι, τρομάζειν, φοβεῖσθαι, μεταβιβ. baugìnti=τρομάζειν, ἐκφοβίζειν τινά· ἡ ρ. *bheug-=φεύγειν, τρέπεσθαι εἰς φυγήν, ὡς σημαίνουσα "παρεκκλίνειν ἢ συγκάμπτεσθαι", ταυτίζεται πρὸς τὸ *bheug(h)-=κάμπτειν, κλίνειν, ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. bhujáti=κάμπτει, μετακινεῖ, ἀπωθεῖ, bhuktáḥ, bhugnáḥ (=ἰρλ. bocc=μαλακὸς)=κεκαμμένος, κεκυρτωμένος, γοτθ. biugan, ἀρχ. γερμ. biogan, νεογερμ. biegen=κλίνειν, κάμπτειν, λυγίζειν, μεταπτ. τύποις : ἀγγλοσαξ. būgan=κάμπτεσθαι, τρέπεσθαι εἰς φυγὴν (μετὰ τοῦ fram), μεταβιβ. ἀρχ. γερμ. bougen, νεογερμ. beugen=κάμπτειν, κυρτώνειν, λυγίζειν.

φεύζω "φωνάζω φεῦ", βλ. φεῦ.

φέψαλος, ὁ "πυκνὸς καπνὸς ἀνάμεικτος μετὰ φλογῶν, καπνός, σπινθήρ, «σπίθα»", φεψάλυξ, -υγος, ὁ=ὡσ., φεψαλόω "μεταβάλλω εἰς τέφραν, κατακαίω" : ἐκ τοῦ ΙΕ *bhe-bhsalo-s, προσέτι τά : ψόλος, ὁ "αἰθάλη, καπνός", ψολόεις "πλήρης αἰθάλης ἢ καπνοῦ, καπνώδης", ψελὸς "αἰθαλὸς" Ἡσύχ. : συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. bhásman-=τέφρα, περαιτέρω μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *bhes-=συντρίβειν (τέφρα "τὸ εἰς κόνιν συντετριμμένον, τὸ κονιοποιημένον").

φῆ "ὡς, καθώς, ὅπως" (Ἰλ. Β 144, Ξ 499, ἀναγνωσθὲν ὑπὸ τοῦ Ζηνοδότου) : συγγ. τοῖς : ἀβεστ. bā=ἀληθῶς, τῷ ὄντι, ἀρμ. ba=βεβαιωτικὸν μόριον, λιθ. bà=μάλιστα, βεβαίως, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bo=διότι, τσεχ., πολων. ba=ἀληθῶς, ἴσως καὶ χεττ. -pe ὁμοιωματικὸν μόριον. Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

φηγός, δωρ. **φᾱγός,** ἡ "εἶδος δρυὸς παραγούσης ἐδώδιμον βάλανον, ἡ βάλανος τοῦ αὐτοῦ δένδρου", φήγινος, φηγίνεος "ὁ ἐκ ξύλου φηγοῦ, δρύινος" (> fāginus, -ineus) : ἐκ τοῦ ΙΕ *bhāgos=λατ. fāgus, -ī θηλ.=ἡ «ὀξυά», πβ. ἀρχ. γερμ. buohha=ἡ «ὀξυά» (κοινὸν γερμ. *bōkōn-· πβ. silva Bācenis=ρητίνη), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bōk, ἀρχ. γερμ. buoh, νεογερμ. Buch=βιβλίον (γοτθ. bōkōs θηλ. πληθ.=στοιχεῖα, μικραὶ ῥάβδοι πρὸς ἐγχάραξιν τῶν ρουνων, τ.ἐ. τῶν ἀρχαιοτάτων τευτονικῶν σημείων γραφῆς)· *bhūĝ- ἐν τοῖς : μον. γερμ. būchen=βράζειν τι εἰς «ἀλισίβα», νεογερμ. bauchen=πλύνειν τι διὰ σάπωνος ἢ «ἀλισίβας», κουρδ. būz=εἶδος πτελέας («φτελιᾶς»), ἴσως καὶ μυσ. (λυδ.) μυσὸν "τὴν ὀξύην. Μυσοὶ" Ἡσύχ., λατ. Moesia "ἡ Μυσία, κυρ. χώρα ὀξυῶν" (*bhūgo-), ρωσ. buzъ=ἡ «κουφοξυλιὰ» (μεταπτ. β. ρωσ. διαλ. bozъ=ὡσ., ἐκ τοῦ *bhūĝ-). Ἡ ἀλλαγὴ τῆς σημ. τῆς λ. φηγὸς ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι τὸ δένδρον φηγὸς δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα.

φῆληξ, -ηκος, ὁ "ἄγριον σῦκον", βλ. φηλὸς (φῆλος).

φηλὸς (καὶ **φῆλος**) "ἀπατηλός, ἀπατῶν, πανοῦργος", φηλόω, δωρ. φᾱλόω "ἀπατῶ, ἐξαπατῶ", φηλητής, ὁ "ὁ ἀπατεών, δόλιος, κλέπτης", φῆληξ, -ηκος, ὁ "ἄγριον σῦκον, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὥριμον, ἐν ᾧ πράγματι δὲν εἶναι" : μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ ΙΕ *ghuelno-, συγγ. τοῖς : λατ. fallō (*ghuelnō)= ἀπατῶ, ἐξαπατῶ, fallāx=ἀπατηλὸς (=ἑλλ. φῆληξ)· ρ. *ghuel-=κάμπτειν, κυρτώνειν, ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. hvárate=κλίνει τι πρὸς ἄλλην κατεύθυνσιν, ἀποκλίνει, πορεύεται λοξῶς κ.τ.λ. (βλ. τὰ ἐν λ. φάλος). Εἶναι ἀβέβαιον, ἂν τὸ μετὰ τῆς ο β. ὁμ. ἀποφώλιος "μάταιος, ἀνωφελής, ἀπατηλὸς" (ὁ ἰδὲ) ἀνή-

κει ἐνταῦθα (ἴσως εἶναι προτιμότερον νὰ συσχετίσωμεν τοῦτο πρὸς τὸν όμ. ἀόρ. β' *ἀπαφεῖν* "ἐξαπατῆσαι").

φημί, δωρ. **φᾱμί,** πληθ. **φαμέν,** μέλλ. **φήσομαι,** ἀόρ. β' **ἔφη, ἔφατο,** πρκ. **πεφάσθω, πεφασμένος,** ρημ. ἐπίθ. **φατὸς** "λέγω, εἶμαι τῆς γνώμης, νομίζω, διισχυρίζομαι, διαβεβαιῶ", *φάσκω* "λέγω, βεβαιῶ, διαβεβαιῶ, νομίζω, ἐλπίζω· ὑπόσχομαι" : IE *bhāmi=ἀρμ. bam (bas, bay), μόριον χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ εὐθέος λόγου (**ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε** "λέγω, λέγεις, λέγει")· πβ. λατ. fābula θηλ.=λόγος, φήμη, ὑπόθεσις, μῦθος, fācundus=εὐφραδής, εὔγλωττος, for (παρὰ Γραμμ.), fārī=ὁμιλεῖν, λέγειν (*fāiō[r]=ἀγγλοσαξ. bōian=κομπάζειν, ἀλαζονεύεσθαι, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. baju, bajati=διηγοῦμαι, συζητῶ, θεραπεύω), fateor, fassus sum, -ērī=ὁμολογῶ (**ἔκ** τινος ρημ. ἐπιθ. *fatos=ἑλλ. *φατός*, πβ. īnfitiae θηλ.=ἄρνησις, ἐκ τοῦ *infitos=ἑλλ. *ἄ-φατος*), fās οὐδ.=τὸ θεῖον δίκαιον, ὁ θεῖος νόμος (ne-fās=τὸ ἄδικον, ἀθέμιτον, ἀνόσιον)· ἀρμ. ban, γεν. bani=λέξις, λόγος, λογικόν, κρίσις (*bhānis), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bōn, ἀγγλοσαξ. bēn=παράκλησις, προσευχή (*bhānis ; ἢ *bhōnis)· πβ. *bhen- ἐν τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. bhánati=λέγει, ὁμιλεῖ, ἠχεῖ, παράγει ἦχον, ἀρχ. γερμ. bannan=διατάσσειν, ban =ἐντολή, ἀπαγόρευσις (νεογερμ. Bann=ἀναθεματισμός, γοητεία, μαγεία, bannen=ἐξορίζειν διὰ δημοσίας προκηρύξεως, γοητεύειν, μαγεύειν). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *φήμη,* δωρ. *φᾱμᾱ,* ἡ "λόγος, ἀγγελία, εἴδησις, φήμη, διάδοσις, μῦθος, ἀποκάλυψις, προφητικὴ φωνή, χρησμός" (=λατ. **fāma** θηλ.=μῦθος, φήμη, ἀγγελία, εἴδησις, καλὴ φήμη, καλὸν ὄνομα, δόξα), *φῆμις, -ιος,* ἡ "λόγος, φωνή, ὁμιλία, φήμη, δημοσία (κοινὴ) γνώμη, ὑπόληψις" (πβ. *ἄφημοι* "ἀνώνυμοι, ἀκλεεῖς" Ἡσύχ., *ἀφήμονες* "ἄρρητοι, οὐχ ὀνομαζόμενοι" Ἡσύχ., κρητ. *ἀφᾱμιῶται* "οἰκέται ἀγροῖκοι" Ἡσύχ.=ὁ ζῶν [εὑρισκόμενος] εἰς τὴν κατάστασιν τῆς **ἀφᾱμίας,* πβ. λατ. īnfāmia, -ae θηλ. =δυσφημία, ἀδοξία, īnfāmis=δύσφημος, ἄδοξος), *φάτις, -ιος* καὶ *-εως,* ἡ "λόγος, λέξις· ἡ ὑπάρχουσα περί τινος καλὴ ἢ κακὴ φήμη, ὑπόληψις", *φάσις, -εως,* ἡ "λόγος, ὁμιλία, γλῶσσα, δήλωσις, πρότασις, κατάφασις, βεβαίωσις, διισχυρισμός" (ἀρχικῶς εἴχομεν τὸ παράδειγμα *φάτις φάσιος,* εἶτα ἐγένετο χωρισμὸς τῶν λ. τούτων· IE *bhə-tis=ἀρμ. bay, γεν. bayi=λέξις, ἔκφρασις)· κατὰ μετάπτ. τοῦ ā : ō τὸ *φωνή,* δωρ. *φωνᾱ,* ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φωνή" (πβ. ἀρμ. ban, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bōn ἀνωτ.). Ἡ ρ. *bhā- (=λέγειν, ὁμιλεῖν) ἀρχικῶς (ἀλλ' ἤδη εἰς τὴν IE ἀπέκτησε τὴν αὐτοτέλειαν αὐτῆς) ἦτο ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν *bhā-=λάμπειν, φέγγειν, φαίνεσθαι (βλ. *φαίνω*) ὡς σημαίνουσα "φέρειν τι εἰς φῶς, δηλώνειν, φανερώνειν, ἀποσαφηνίζειν. Πβ. καὶ *βάσκανος.*

φήνη, ἡ "θαλάσσιος ἀετός, πιθ. Vultur monachus λατ." : ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *bhās-nā ἢ *bhēs-nā εἶναι συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. bhāsaḥ=ἁρπακτικὸν ὄρνεον.

Φῆρες (Ἰλ. Α 268, Β 743), οἱ "ὄν. ἀγρίας φυλῆς κατοικούσης εἰς τὰ ὄρη τῆς Θεσσαλίας", πβ. αἰολ. *Φῆρες* "οἱ Κένταυροι" Ἡσύχ., *φηρία* "θηρία", *φῆρα* "θῆρα" Ἡσύχ., ἐν θεσσ. ἐπιγρ. *φειρ*=ἰων., ἀττ. *θήρ* (ὃ ἰδέ).

φθάνω, ἀττ. **φθάνω** (*φθανϜω), μέλλ. **φθήσομαι,** ἀόρ. β' **ἔφθην,** α' **ἔφθασα** "ἔρχομαι πρῶτος, φθάνω πρὸ τῶν ἄλλων, πράττω τι πρῶτος, προφθάνω, προλαμβάνω", πβ. *φατᾶσθαι* "προκαταλαμβάνειν", *φατῆσαι* "προσει-

πεῖν", ψαέναι (*q^{u}þhā-senai ;) "φθάσαι" 'Ησύχ. : ἀρχικοὶ φθόγγοι ΙΕ *q^{u}þh- (πβ. *πρόσφατος*)· ἀβέβ. συσχετισμὸς (συγγ. τῷ ἀρχ. ἰνδ. kṣáyati=κυβερνᾷ, κυριαρχεῖ, ἢ τῷ χεττ. za[i]-=διέρχεσθαι πλησίον, παρέρχεσθαι, ποιεῖν τι ἐλλείπειν ;).

φθέγγομαι "ἐκπέμπω φθόγγον (ἔναρθρον φωνήν), ὁμιλῶ δυνατὰ καὶ καθαρά, φωνάζω, κραυγάζω, προφέρω, ὀνομάζω, ἐξυμνῶ", *φθέγμα*, τὸ "φθόγγος, φωνή, γλῶσσα, ἦχος", *φθογγή*, ἡ, *φθόγγος*, ὁ "φωνή, ἦχος" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

φθείρ, γεν. **φθειρός**, ὁ (ἡ) "ἡ «ψεῖρα» ἀνθρώπων καὶ ζώων· θαλάσσιος ἰχθύς· ὁ μικρὸς κῶνος εἴδους πίτυος" : συγγ. τῷ *φθείρω* (πβ. π.χ. *κόρις*, -ιος καὶ -εως, ὁ "ὁ «κοριός»" : *κείρω*)· πρωταρχ. κλίσις *φθερ-ς, *φθερός.

φθείρω, λεσβ. **φθέρρω**, ἀρκ. **φθήρω** (*φθερ-jω), δωρ. **φθαίρω** (*φθr̥-jω), μέλλ. **φθερῶ**, ἀόρ. **ἔφθειρα**, παθ. **ἐφθάρην**, πρκ. **ἔφθορα, ἔφθαρκα** "ὅ,τι καὶ νῦν, φθείρω, καταστρέφω, ἀφανίζω" (πβ. *ψείρει* "φθείρει" 'Ησύχ.), *φθόρος*, ὁ "καταστροφή, ὄλεθρος, ἀφανισμός", *φθορά*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φθορά, διαφθορά, ἀφανισμός, καταστροφή, ὄλεθρος· διαφθορὰ παρθένου, διακόρευσις· ἀνάμειξις τῶν καθαρῶν χρωμάτων μετ' ἄλλων" (πβ. *συμ-φθείρω* "φθείρω [καταστρέφω] ὁμοῦ ἢ ἐντελῶς· κάμνω νὰ ρέῃ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο, συγχωνεύω") : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kṣárati=ῥέει, συρρέει, διαρρέει, διαλύεται, ἐξαφανίζεται, kṣārayati=ἀφίνει τι νὰ ρέῃ, kṣālayati=ἀποπλύνει, ἀβεστ. γžaraiti=συρρέει, γžārayeiti=ἀφίνει (κάμνει) τι νὰ ρέῃ, ἴσως καὶ ἀρμ. ǰur, γεν. ǰroy=ὕδωρ (*g^{u}hđōro-)· ρ. *g^{u}hđer-=τρέχειν, ῥέειν, ποιεῖν τι ἐξαφανίζεσθαι. Πβ. *φθείρ*.

φθίω (*φθι-jω), πρτ. **ἔφθιον** (μόνον κατ' ἐνεστ. καὶ πρτ. παρ' 'Ομ. 'Ιλ. Σ 446, 'Οδ. β 368) "φθίνω, μαραίνομαι, φθείρομαι, καταστρέφομαι, χάνομαι, παρέρχομαι", μέλλ. *φθίσω*, ἀόρ. *ἔφθεισα* (ὀρθότ. *φθίσσω*, *ἔφθισσα* ; πβ. *ἀπέφθῖσεν* Αἰσχύλ. 'Αγ. 1454), ἀθέμ. ἀόρ. *ἐφθίμην*, *φθίμενος* "ἀφανίζω, καταστρέφω, φονεύω· παθ. ἀφανίζομαι, καταστρέφομαι, ἀποθνήσκω", *φθίμενοι*, οἱ "οἱ νεκροί", ρημ. ἐπίθ. *φθιτὸς* "ὁ φθαρτός, ὑποκείμενος εἰς φθοράν, θνητός, ἠφανισμένος, ἐφθαρμένος, νεκρός" (=ἀρχ. ἰνδ. kṣitáḥ· *ἄφθιτος* "ὁ μὴ φθίνων, ἄφθαρτος"=ἀρχ. ἰνδ. ákṣitaḥ), ἐπικ. *φθίνω*, ἀττ. καὶ παρὰ Πινδ. *φθίνω* (*φθίνϝω) "ὅ,τι καὶ νῦν, φθίνω, μαραίνομαι, φθείρομαι, ἐξαφανίζομαι, χάνομαι", ἐπικ. *φθινύθω* "φθείρω, καταστρέφω, καταναλίσκω· ἀμτβ. φθείρομαι, μαραίνομαι, καταστρέφομαι" (ἀντὶ *φθίνῡμι), *φθίσις*, -εως, ἡ "ἐξασθένησις, ἐξάντλησις, μαρασμός, παρακμή, φθίσις", *φθόη* (*φθοj-ᾱ), ἡ=ὡσ., *φθεισί-μβροτος* "ὁ φθείρων (καταστρέφων) βροτοὺς (ἀνθρώπους)", *φθεισ-ήνωρ* "ὁ φθείρων (καταστρέφων) τοὺς ἄνδρας" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kṣiṇā́ti, kṣiṇóti (: *φθίνϝ-ω, πληθ. kṣiṇumáḥ : *φθινύ-θω*), kṣáyati=ἐξολοθρεύει, kṣīyátē=ἐξαφανίζεται, kṣayáḥ=ἐλάττωσις, μείωσις, ἀφανισμὸς (: *φθόη*), kṣitiḥ =φθορά, ἀπώλεια (=*φθίσις*, λατ. sitis θηλ.=δίψα, ἂν ἀρχικῶς ἐσήμαινε "μαρασμός, φθίσις, ἀφανισμός"), λατ. situs, -ūs ἀρσ.=ἀκαθαρσία πλήρης «μούχλας», «μούχλα»· ρ. *q^{u}þei-=φθίνειν, μαραίνεσθαι.

φθογγή, φθόγγος, βλ. *φθέγγομαι*.

φθόνος, ὁ "ζηλότυπος μείωσις ἢ ταπείνωσις (ἐξευτελισμός)· φθόνος, «ζήλεια», ζηλοτυπία", **φθονέω** "ὅ,τι καὶ νῦν, φθονῶ, εἶμαι ζηλότυπος, αἰσθάνομαι φθόνον ἢ ζηλοτυπίαν, ζηλεύω· ἀποποιοῦμαι, ἀρνοῦμαι", **φθονερὸς**

"ὅ,τι καὶ νῦν, φθονερός, ζηλότυπος", *ἄ-φθονος* "ὁ μὴ ἔχων φθόνον, μὴ φθονούμενος· ἄφθονος, δαψιλής", *ἀφθονίᾶ*, ἡ "ἡ ἔλλειψις φθόνου· ἀφθονία, δαψίλεια" : συγγ. τῷ ἀβεστ. a-γžanvamna-=ὁ μὴ ἐλαττούμενος (σμικρυνόμενος)· ρ. *gʷhđen-.

φιάλη, τύπος τῆς Κοινῆς **φιέλη**, ἡ "πλατὺ καὶ ἀβαθὲς ἀγγεῖον, εἶδος λέβητος· εὐρὺ καὶ ἀβαθὲς ποτήριον· τεφροδόχος ὑδρία· ἀσπίς· σκαλιστὴ ἐργασία, κόσμημα κοῖλον τῆς ὀροφῆς", *φιαλόω* "κοιλαίνω (σκάπτω) τι εἰς σχῆμα φιάλης" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (λ. ξένη;).

φίλος "ἀγαπητός, πεφιλημένος, ἠγαπημένος, προσφιλής, φίλος, φιλικός, εὔνοϊκός, εὐάρεστος, τερπνός" (βασ. σημ. παρ' Ὁμ. "ὁ πλησιέστατος συγγενής, οἰκεῖος, ἀνήκων εἴς τινα", συγκρ. *φίλτερος* (κατὰ τὸ *βέλτερος*;), *φιλαίτερος* (παρὰ Ξεν.), *φιλίων* (παρ' Ὁμ.), ὑπερθ. *φίλτατος* (δωρ. *φίντατος*· κατὰ τὸ *βέλτατος*;), *φιλαίτατος*· *φιλέω* "ἀγαπῶ, ἀσπάζομαι, φιλῶ, φέρομαι φιλοφρόνως, ὑποδέχομαι φιλοξένως, ἀγαπῶ (ἀρέσκομαι) νὰ πράττω τι, συνηθίζω νὰ πράττω τι" (ἀόρ. *ἐφῖλατο* Ἰλ. Ε 61, *φῖλατο* Υ 304, *φῖλαι* Ε 117), *φίλημα*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φίλημα, «φιλί», ἀσπασμός"· πβ. **φιλ-τός* ἐν τοῖς κυρ. ὀν.: *Φιλτο-γένης, Φιλτίᾶς, Φιντίας* κ.τ.λ., *φίλ-τρον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φίλτρον, μαγικὸν μέσον ἢ μαγικὸν φάρμακον διεγεῖρον τὸν ἔρωτα ἢ διατηροῦν ἢ ἐπαναφέρον αὐτόν, ἀγάπη, στοργή" : ὁ ΙΕ ἀρχικὸς φθόγγος *bh- ἐμφανίζεται ἐν τῷ μακεδ. *Βίλιππος* (=*Φίλιππος*) κ.τ.λ.· περαιτέρω συσχετισμὸς ἀβέβ. (ἴσως συγγ. τῷ λακ. *φὶν=σφίν, σφὸς* "ἰδικός του", βλ. *σφεῖς*· ἐπίθημα -l- ἐν κτητ. σημ., πβ. λυδ. δάνειον bilis=ἰδικός του;).

φιλύρᾶ, ἰων. **-η**, ἡ "τὸ δένδρον φιλύρα, ἡ «φλαμουριά»" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

φῑμός, ὁ, ἑτερόκλ. πληθ. **φῑμά**, τὰ "πᾶν ἐργαλεῖον ἢ ὄργανον, δι' οὗ κλείεται τὸ στόμα, φίμωτρον, τὸ ἐπὶ τῆς ρινὸς στηριζόμενον μέρος τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου", *φῑμόω* "κλείω ὡς διὰ φιμώτρου, συσφίγγω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

φῑτρός, ὁ "κορμὸς δένδρου, στέλεχος, πρέμνον, «κούτσουρο», σχίζα, τεμάχιον ξύλου· δαυλός" : συγγ. τοῖς: ἀρμ. bir=ράβδος, ρόπαλον (*bhi-ros), λατ. (Fest.) per-finēs=perfringas, gall.-λατ. vidu-bium οὐδ.=σκαπάνη, ἀξίνη (κυρ. πέλεκυς χρησιμεύων διὰ τὴν κοπὴν ξύλων [δένδρων]), ἀρχ. ἰρλ. benim (*bhinami)=κόπτω, τύπτω, κτυπῶ, ἀρχ. γερμ. bīhal (*bhei-tlo-· νεογερμ. Beil=πέλεκυς), bil=ὀξὺς πέλεκυς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bьjǫ, biti=τύπτειν, κτυπεῖν· ρ. *bhei-=κτυπεῖν, πβ. *bhei-d-, βλ. *φείδομαι*.

φῖτυ, τό, **φῑτῦμα**, τὸ "κλάδος, παραφυάς, βλαστός· υἱός, ἀπόγονος", *φῖτυς, -υος*, ὁ "ὁ φυτεύων, γεννήτωρ, πατήρ", *φῑτύω* "σπείρω, φυτεύω, παράγω, γεννῶ" : ἐκ τοῦ **φϜῐ-τυ-*, ΙΕ *bhuī-tu-, συγγ. τοῖς: λατ. fīō (ἐκ τοῦ *fīō, ΙΕ *bhu̯-ii̯ō, κατὰ τὸ fīs κ.τ.λ.)=γίνομαι, ἀρχ. ἰρλ. bīu=φροντίζω νὰ εἶμαι, συνηθίζω νὰ εἶμαι (*bhu̯ije-), ἀγγλοσαξ. bēo (*bhu̯ii̯ō), προσέτι bēom, ἀρχ. γερμ. bim, νεογερμ. bin=εἶμαι (κατὰ τὸ *im ἐκ τοῦ *es=εἶναι), λεττ. biju =ἤμην, λιθ. α' καὶ β' προσ. πληθ. -bime, -bite=θὰ ἤμεθα, θὰ ἦσθε, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. β' καὶ γ' προσ. ἑν. bi=θὰ ἦσο, θὰ ἦτο, νεοπερσ. προστ. bī-d=ἔστε, ἃς εἶσθε· παρὰ τῇ ρ. *bhu̯-ii̯ō ὑπάρχει τὸ *bhu̯ii̯ō ἐν τῷ ἑλλ. *φύ̆ω*, λεσβ. *φυίω* κ.τ.λ. (ὅ ἰδέ).

φλάζω (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἀόρ. β' **ἔφλαδον** Αἰσχύλ. Χο. 28) "διασχίζομαι,

διαρρηγνύομαι": συγγ. τῷ πα-φλάζω "ὅ,τι καὶ νῦν, παφλάζω, ἀφρίζω, ἀναβράζω, φυσῶ θορυβωδῶς κ.τ.λ." (ὁ ἰδέ).

φλαῦρος "φαῦλος, κακός, εὐτελής, μηδαμινός, ἀνωφελής, ἀνάξιος λόγου, ποταπός", ἰων., ἀττ. φαῦλος (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *φλαῦλος)=ὡσ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. blauþr=δειλός, ἄτολμος, διστακτικός, ἀγγλοσαξ. blēaþ=αἰδήμων, ἐντροπαλός, ἀρχ. γερμ. blōdi=εὔθραυστος, ἀδύνατος, ἀσθενής, ἄτολμος, διστακτικός, νεογερμ. blöde=ἀμβλύς, ἀνόητος, συνεσταλμένος, γοτθ. blauþjan=καταργεῖν, ἐξαλείφειν (κυρ. καθιστᾶν τι ἀσθενές, ἀδρανές).

φλάω "συντρίβω, κοπανίζω", βλ. θλάω.

φλέγω "καίω, καταφλέγω, κατακαίω, ἀνάπτω", φλεγέθω (ἐν χρήσει κατ' ἐνεστ. μόνον) "ἀναφλέγω, καίω, καταφλέγω, κατακαίω· ἀμτβ. φλέγομαι, καίομαι", φλέγμα, τὸ "καῦσις, πῦρ, ἀνάφλεξις· φλεγμονή, ἐσωτερικὴ φλόγωσις· τὸ φλέγμα, νοσώδης τις καὶ μυξώδης ὕλη ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς ὕλη καὶ αἰτία πολλῶν νοσημάτων", φλεγμονή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φλεγμονή, φλόγωσις, οἴδημα προελθὸν ἐκ φλογώσεως, πάθος" (> λατ. flēmina οὐδ.=οἴδημα φλεβῶν;), φλεγυρός "ὁ φλέγων, καίων", φλεγύας "ἀετὸς ξανθός" Ἡσύχ., φλόξ, γεν. φλογός, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ φλόξ, «φλόγα»", φλογμός, ὁ=ὡσ., φλόγεος, ποιητ. φλογερός "ὁ καίων, φλογερός, λάμπων": συγγ. τοῖς: λατ. flagrō=καίομαι, φλέγομαι (ἔκ τινος *flag-ros, IE *bhl₀g-ros=καίων), flamma θηλ.=φλὸξ (*flagma), fulgō, fulgeō=ἀστράπτω, λάμπω (*bhl̥g-), fulgor ἀρσ.=ἀστραπή, λάμψις, fulgur (ἀρχ. fulgus) οὐδ.=ἀστραπή, fulmen (*fulgmen) οὐδ.=ἀστραπή, κεραυνός, ἀρχ. γερμ. blecchen (νεογερμ. blecken)=φανερὸν γίνεσθαι, φωτίζειν, blecchazen=ἀστράπτειν, blah=μέλας, blanch, νεογερμ. blank=στίλβων, λαμπρός, λιθ. blágnytis=εἶναι ἢ γίνεσθαι αἴθριον, φωτίζεσθαι, blõgas=ἀσθενής, ἀδύνατος· ρ. *bhleg- (προσέτι *bhelg- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. bhárgaḥ=λάμψις), ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhel- (βλ. φαλός). Πβ. *φλεύω.

φλέδων, -ονος, ὁ, ἡ "φλύαρος", φλεδών, -όνος, ἡ "φλυαρία", βλ. παφλάζω (πβ. φλάζω).

***φλεύω** (ἀπαντᾷ μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις: ***περιφλεύω**, μτχ. πρκ. **περιπεφλευσμένος** παρ' Ἡροδ. 5, 77) "καίω ὁλόγυρα, περικαίω, κατακαίω", περιφλύω=ὡσ. (Ἀριστοφ. Νεφ. 396): IE *bhleu-s-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhel-=λάμπειν (βλ. φαλός, φλέγω)· πβ. *bhleu-k- ἐν τοῖς: ἀρχ. γερμ. bluhhenti=λατ. flagrans, μσν. γερμ. bliehen=καιόμενον φέγγειν (λάμπειν).

φλέψ, γεν. **φλεβός**, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ φλέψ, «φλέβα»", φλεβάζοντες "βρύοντες" Φώτ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. bolca, bulchunna=λατ. bulla (=πομφόλυξ, φυσαλλίς)· IE *bhleg*-=ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν», ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhel-=φυσᾶν, «φουσκώνειν», βλ. πομ-φόλυξ, πβ. παφλάζω, φλιδάω, φλυδάω, φλύω (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. φλέω).

φλέω (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ.) "γέμω, βρίθω, ἔχω ὑπεραφθονίαν", Φλεύς (*Φλῆυς), ἐφέσ. Φλέως (*ΦληϜος), ὁ "ἐπίθ. τοῦ Διονύσου ὡς θεοῦ τῆς βλαστήσεως", ἀττ. φλέως, γεν. -ω, ἰων. φλοῦς, ὁ "εἶδος φυτοῦ φυομένου πλησίον τῶν ὑδάτων, εἶδος ἀνθοῦντος σπάρτου ἢ καλάμου", φλοιός, ὁ "ἡ «φλούδα» τῶν δένδρων, ὁ φλοιός", φλόος, φλοῦς, ὁ "φλοιός, ἄνθησις, ἀκμὴ" (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἐξόγκωμα, οἴδημα, παραφυάς κ.τ.τ.", πβ. φλόον αἰτ.

"τὴν χλωρότητα καὶ τὸ ἄνθος τῶν καρπῶν" Πλούτ.), *φλοίω* (*φλοFjω) "πηγάζω, ἀναβλύζω, «φουσκώνω», εἶμαι ἐν πλήρει ἀκμῇ φυτικῆς γονιμότητος, σφριγῶ", *ὑπέρ-φλοιος* "ὁ ἔχων χονδρὸν φλοιὸν (ἐπὶ μήλων)", *Φλοῖος*, ὁ, *Φλοιά*, ἡ "ἐπίθ. τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Περσεφόνης ὡς θεοτήτων τῆς βλαστήσεως", μεταπτ. τύποι: *φλύω* "βράζω ὑπερβολικά, ἀναβράζω, ὑπερχειλίζω, ἀναβλύζω, κατακλύζω διὰ λόγων, φλυαρῶ· φέρω πολὺν καρπὸν" (ἀπο-*φλύειν* "ἀπερεύγεσθαι" Ἡσύχ.), *φλύαξ*, -ᾱκος, ὁ "φλυαρία, εἶδος κωμικοῦ ποιήματος· γελωτοποιός, ἀστεῖος" (πβ. κύρ. ὄν. *ΦλόFαξ*), δωρ. *φλύᾱρος* (ἰων. *φλύηρος*) "ὁ λέγων ἀνοησίας, μωρός, εὐήθης, φλύαρος"· ὡς οὐσ. *φλύᾱρος*, ὁ "μωρολογία, φλυαρία", *φλυᾱρέω* (ἰων. -*ηρέω*) "ὅ,τι καὶ νῦν, φλυαρῶ, λέγω φλυαρίας, λέγω ἀνοησίας", *φλύος*, τὸ "ἡ φλυαρία": συγγ. τοῖς: λιθ. bljáu, bliáuti=μυκᾶσθαι, βρυχᾶσθαι, «βελάζειν» (ἂν δὲν εἶναι συγγ. τοῖς: λεττ. blęju, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. blěju, blějati=«βελάζειν» κ.τ.λ.), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bljujǫ, bl'ьvati=πτύειν. — ρ. *bhleu- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhel-=φυσᾶν, «φουσκώνειν», βλ. *φλέψ*). Πβ. τὸν μετὰ τοῦ -d- ἐπεκτετ. τύπον *bhleu-d- ἐν τοῖς: *φλυδάω* "ὑπερχειλίζω, ἔχω μεγάλην ὑγρασίαν", *φλυδαρὸς* "ὑγρός, νοτερός", *ἐκ-φλυνδάνω* "ἀνοίγω, «σπάζω» (ἐπὶ ἑλκῶν)": συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. blautr=διάβροχος, κάθυγρος, ἁπαλός· μαλθακός, δειλός· ἐπεκτετ. τύπος μετὰ οὐρανικοῦ *bhleu-gᵘ̯- (πβ. *bhlegᵘ̯-, βλ. *φλέψ*) ἐν τοῖς: *φλύζω* (μέλλ. *φλύξω*, ἀόρ. *ἔφλυξα*) "ἀναβράζω, ὑπερχειλίζω ἐκ τῆς θερμότητος" (βλ. ἀνωτ.), *φλυκτίς*, -*ίδος*, ἡ, *φλύκταινα*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φλύκταινα, «φουσκάλα, φουσκαλίδα» ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος, σχηματιζομένη ἐκ καύματος ἢ ἐξ ἄλλης αἰτίας, πυῶδες ἐξάνθημα", *φύγεθλον* (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *φλυγ-), τὸ "φλεγμονή, ἐξόγκωσις τῶν ἀδένων", *οἰνό-φλυξ*, -*υγος*, ὁ, ἡ "μεθυσμένος, μέθυσος": συγγ. τοῖς: λατ. fluō, flūxī, -ere=ρέω (*bhleugᵘ̯ō), flūctus, -ūs ἀρσ.=ροῦς, κῦμα, flūmen, -inis οὐδ.=ρεῦμα, ποταμὸς (*bhleugᵘ̯-smen), fluvius ἀρσ.=ὡσ., flustra οὐδ. πληθ.=νηνεμία θαλάσσης (*bhlugᵘ̯-s-tro-), cōnflugēs θηλ. πληθ.=συρρέοντα ὑδάτινα ρεύματα (ἐξ ὀνοματ. ρ. *bhlugᵘ̯-s, πβ. *οἰνό-φλυξ*). Βλ. καὶ *φλιδάω*, *φλοῖσβος*.

φλήναφος, ὁ "φλυαρία, ἀνοησία· ὡς ἐπίθ. ὁ φλύαρος", *φληναφάω*, *φληνύω*, -*ύσσω* "φλυαρῶ" (κυρ. σημαίνει "ἀναβλύζω", πβ. *ἐκφλαίνω* [ἐσχηματίσθη ὡς τὸ *φαίνω* ἐκ τῆς ρ. *bhā-], ἀπρφ. ἀορ. *ἐκφλῆναι* "ἐκρεῦσαι, ἀναβλύσαι"): συγγ. τοῖς: λατ. flō, flāre=φυσᾶν (*bhlā-;), ἀρχ. γερμ. blāen, νεογερμ. blähen=φυσᾶν, «φουσκώνειν», ἀγγλοσαξ. blāwan (ἀγγλ. to blow), ἀρχ. γερμ. blātara, νεογερμ. Blatter=ἐξάνθημα, μετὰ τοῦ -s-: γοτθ. uf-blēsan=(ἐμ)φυσᾶν, ἀρχ. γερμ. blāsan, νεογερμ. blasen=φυσᾶν κ.τ.λ.· ρ. *bhlē- (συγγ. τῷ *bhel-=φυσᾶν, ἐμφυσᾶν, βλ. *παφλάζω*, *φλέψ*)· πβ. διὰ τὴν σημ. καὶ *φληδῶντα* "ληροῦντα" Ἡσύχ. παρὰ τῷ *φλέδων* "φλύαρος" (βλ. *παφλάζω*).

φλιᾱ́, ἰων. -*ή*, ἡ, συνήθ. ἐν τῷ πληθ. **φλιαί**, αἱ "αἱ παραστάδες τῶν θυρῶν, οἱ παραστάται (τὰ ἑκατέρωθεν ὀρθὰ ξύλα) τῶν θυρῶν ('Οδ. ρ 221)· τὰ ὀρθὰ ξύλα, ἐν οἷς κινεῖται μηχανὴ πρὸς ἄρσιν βαρῶν": ἀβεβ. ἐτυμολ.

φλίβω (αἰολ., ἰων.· ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ.) "πιέζω, θλίβω, συμπιέζω, συνθλίβω, συντρίβω": ΙΕ *bhlīgᵘ̯ō (ἢ *bhlīg-ųō), συγγ. τοῖς: λατ. flīgō=κτυπῶ, πλήττω (μᾶλλον *bhlīgō), κυμβρ. blif=καταπέλτης, bliffaid=ταχύς, λεττ. blaîzît=συνθλίβειν, κατασυντρίβειν, bliêzt=κτυπεῖν, ἀρχ. ἐκκλ.σλαβ. blizь=

πλησίον, ἐγγύς, ρωσ. blizná=τμῆσις («κόψιμο») τῆς κλωστῆς τοῦ στήμονος· ρ. *bhlīg- (ἑλλ.-κελτ. *bhlīgʷ- ἢ *bhlīg-u̯-)=κτυπεῖν, πλήττειν.

φλιδάω "εἶμαι πλήρης ὑγρασίας, εἶμαι κάθυγρος, ἐξογκοῦμαι, σαπίζω ἐκ τῆς ὑγρασίας, σήπομαι", πβ. *ἔφλιδεν* "διέρρεεν", *φλιδάνει* "διαρρεῖ", *διαπέφλοιδεν* "διακέχυται", *πεφλοιδέναι* "φλυκτανοῦσθαι" Ἡσύχ., *φλοιδάω, -όω* καὶ *-ιάω* "«φουσκώνω», ὑφίσταμαι ζύμωσιν", *ἀ-φλοισμός*, ὁ "ἄφρισμα, ἀφρὸς ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ στόματος ἐξωργισμένου ἀνθρώπου" (ὃ ἰδὲ· *ἀ-= *n̥= ἐν*;): συγγ. τοῖς: ἀγγλ. bloat=«φουσκώνειν, πρήσκεσθαι» (*blaitōn=*φλοιδάω*), λεττ. blīdu, blīzt=γίνεσθαι χονδρόν· ρ. *bhlei-d- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhlei- (συγγ. τῇ ρ. *bhel-=φυσᾶν, ἐμφυσᾶν) ἐν τῷ ἀγγλοσαξ. blegen (ἀγγλ. blain) κ.τ.λ. Πβ. *φλέω, φλιμέλια, φλοῖσβος*.

φλιμέλια, τὰ "αἱματώδη οἰδήματα τῶν ποδῶν τῶν ἵππων": συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. blegen θηλ. (ἀγγλ. blain), ἀρχ. σουηδ. blēna=μικρὰ φλύκταινα, φυσαλλίς, «φουσκαλίδα»· ρ. *bhlei-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhel-=φυσᾶν, ἐμφυσᾶν, «φουσκώνειν», πβ. *φλιδάω*.

φλόγεος, φλογερός, φλογμός, βλ. *φλέγω*.

φλοιός, Φλοῖος, βλ. *φλέω*.

φλοῖσβος, ὁ "τὸ ἄφρισμα καὶ ἡ ὕψωσις εἰς κύματα τῆς θαλάσσης, ὁ μαλακὸς θόρυβος θραυομένων ἐπὶ τῆς ἀκτῆς κυμάτων· θόρυβος ἢ συγκεχυμένη βοὴ τῆς μάχης, ταραχὴ τῆς μάχης, συγκεχυμένος καὶ ὑπόκωφος θόρυβος πλήθους ἀνθρώπων", ὁμ. *πολύφλοισβος* "ὁ πολὺν φλοῖσβον ποιῶν, πολυτάραχος, θορυβώδης (ἐπὶ θαλάσσης)": ἴσως ἐκ τοῦ **φλοιδ-σ-βος* (τὸ ἐπίθημα κατὰ τὸ *κόναβος* κ.τ.λ.;) συγγ. τοῖς: *ἀφλοισμός, φλοιδάω, φλιδάω* (ὃ ἰδέ).

φλόμος (καὶ **φλόνος**), ὁ, **φλομίς, -ίδος**, ἡ "φυτόν τι ἔχον παχέα καὶ χυμώδη φύλλα, ὁ φλόμος": ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *bhlo-mo-, εἶναι συγγ. τῇ ρ. *bhel-=«φουσκώνειν», βλ. *φύλλον*.

φλύᾱξ, φλυᾱρέω, φλύᾱρος, βλ. *φλέω*.

φλυδάω, φλύζω, φλύκταινα, φλυκτίς, φλύω, βλ. *φλέω*.

φοβερός, φοβέω, φόβη, φόβος, βλ. *φέβομαι*.

φοῖβος "καθαρός, διαυγής, ἁγνός, λάμπων, λαμπρὸς" (ὁμ. *Φοῖβος Ἀπόλλων*), *φοιβάζω, φοιβάω* "καθαρίζω, ἐξαγνίζω", *ἀ-φοίβαντος* "ἀκάθαρτος, ἀκαθάριστος": ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ **φοιγ-u̯ος*, εἶναι συγγ. τοῖς: *ἄφικτον* "ἀκάθαρτον. μισητόν", *ἄφικτρος* "ἀκάθαρτος. μιαρός" Ἡσύχ. Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν (συγγ. τῷ ἀρχ. περσ. κυρ. ὀν. baga-bignā-, πβ. *Ἀριαβίγνης*, ἂν προέρχηται ἔκ τινος *bigna-=λάμψις;).

φοίνιξ (καὶ **φοῖνιξ**), **-ῑκος**, ὁ, ἡ "πορφυροῦς, πορφυρόχρους, κόκκινος, ἐρυθρός· ὡς οὐσ. ἀρσ. τὸ βαθὺ κόκκινον χρῶμα, ἡ πορφυρᾶ βαφή, πορφύρα (πβ. κύρ. ὄν. *Φοίνῑκες*, οἱ κυρ. σημαίνει "οἱ ἁλιεῖς πορφύρας, βάφοντες διὰ φοινικοῦ χρώματος"· πβ. ἐπίθ. *φοίνῑσσα*, ἡ "ἡ πορφυρᾶ, πορφυρόχρους, ἐρυθρὰ" παρὰ Πινδ.)· τὸ δένδρον φοίνιξ, ἡ «χουρμαδιά»· ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου τούτου ὁ «χουρμᾶς»· μουσικὸν ὄργανον ὅμοιον πρὸς κιθάραν, ἐπινοηθὲν ὑπὸ τῶν Φοινίκων· μυθικὸν πτηνὸν τῆς Αἰγύπτου, ὁ φοίνιξ", *φοινῑ́σσω* "κάμνω τι κόκκινον, κοκκινίζω, βάπτω ἐρυθρόν, ἀλείφω διὰ ψιμυθίου· ἀμτβ. γίνομαι κόκκινος": μᾶλλον προέρχεται ἐκ τοῦ *φοινός* "ἐρυθρὸς ὡς

τὸ αἷμα, αἱματώδης", εἶτα ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὸ *Φοίνῑκες*, οἱ "οἱ κάτοικοι τῆς Φοινίκης" (πβ. *Αἴθῑκες* Ἰλ. Β 744 ἐκ τοῦ *αἰθός*)· ἐν μέρει δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ξένη ἐπίδρασις, οὕτω διὰ τὸ *φοίνῑξ*, ὁ "τὸ πτηνὸν φοίνιξ", πβ. αἰγυπτ. byn-w=ὄν. τοῦ μυθικοῦ τούτου πτηνοῦ. — Τὸ λατ. Poenus (=Καρχηδόνιος) προέρχεται ἐκ τοῦ ἑλλ. **Φοῖνος*, Pūnicus=Καρχηδόνιος, ἐκ τοῦ *Poin-ikos.

φοινὸς "κόκκινος ὡς αἷμα, αἱματώδης (Ἰλ. Π 159)· ὁ διψῶν δι' αἷμα, αἱμοχαρής, φονικός", *δα-φοινός, δα-φοινεὸς* "κατακόκκινος ὡς τὸ αἷμα, αἱματηρός", *φοίνιος* "ἐρυθρὸς ὡς αἷμα, φονικός", *φοινήεις* "ἐρυθρὸς ὡς αἷμα, κατακόκκινος, αἱματηρός", *φοινώδης* "ὁ ἔχων ὄψιν ἐρυθρὰν ὡς τὸ αἷμα": *φοινὸς* ἐκ τοῦ **φόν-jος*, συγγ. τῷ *φόνος*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, φόνος, «φονικὸ»" (ὅ ἰδέ). Πβ. *φοίνῑξ*, 2 *φόνος*.

φοιτάω "ὑπάγω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἄνω καὶ κάτω, περιπλανῶμαι (περιφέρομαι) ἀγρίως ἄνω καὶ κάτω, ἐπισκέπτομαί τινα, συχνάζω", *φοῖτος*, ὁ "παραφροσύνη, μανία", *φοιτάς, -άδος*, ἡ "ἡ ἀσκόπως περιφερομένη γυνή, μαινομένη", *φοιταλέος* "ὁ περιφερόμενος ἀνησύχως, περιπλανώμενος τῇδε κἀκεῖσε ὡς τρελός· μτβτ. ὁ κάμνων τοὺς ἄλλους νὰ περιφέρωνται ὡς μαινόμενοι, προξενῶν μανίαν": ἴσως προέρχεται ἐκ τοῦ **φοι-* (=ἀρχ. ἰνδ. bhē- ἐν τῷ bhē-šajá-=ὁ θεραπεύων, συγγ. τοῖς: γοτθ., ἀρχ. γερμ. bi-, ἀρχ. ἰνδ. bhi-šaj-=θεραπεύειν)+*ἰτάω* "ὑπάγω, «πηγαίνω»", βλ. *ἰτητέον* ἐν λ. *εἶμι*.

φολίς, -ίδος, ἡ "τὸ φολιδωτὸν δέρμα τῶν ὄφεων, «λέπι»", βλ. *φελλός*.

φολκὸς "ραιβόπους, χωλός", βλ. *φάλος*.

1 **φόνος,** ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, φόνος, «φονικό»", *φονή*, ἡ "φόνος, σφαγή", *φονεύς, -έως*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, φονεύς, «φονιάς», ἀνθρωποκτόνος", *φονεύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, φονεύω, «σκοτώνω»": ἐκ τοῦ *g^{u}honos, συγγ. τῷ *θείνω* (ὅ ἰδέ). Πβ. *φοινός*.

2 **φόνος** (*αἵματος* Ἰλ. Π 162), ὁ: ἂν σημαίνῃ "πλῆθος αἵματος", τότε εἶναι συγγ. τῷ *Πολυφόντης* κ.τ.λ. (βλ. *εὐθένεια*)· ἐν τούτοις εἶναι προτιμότερον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τοῦτο μᾶλλον τίθεται ἀντὶ τοῦ *αἷμα φόνου* "αἷμα τῆς φονευθείσης ἐλάφου".

φοξὸς "ὁ ἀπολήγων εἰς ὀξύ, «μυτερός», ὀξύς, ὀξυκέφαλος", βλ. *φάγρος*.

φορά, φορέω, βλ. *φέρω*.

φορβάς, φορβειά, φορβή, βλ. *φέρβω*.

φορίνη, ἡ "σκληρόν, τραχὺ δέρμα, δορὰ παχυδέρμων ζῴων, καὶ ἰδίως τοῦ χοίρου· ἔνδυμα ἐκ τοιούτου δέρματος κατεσκευασμένον": ἴσως συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bāra=τραχεῖα λωρὶς ἐπὶ ἐπιφανείας πράγματός τινος, π.χ. ἡ «χρούστα» τοῦ τυροῦ· ρ. *bher-=προεξέχειν· πβ. *bhreg- (πβ. τὰ ἐν λ. *φρῖξ*) ἐν τῷ νορβ. brok=χλόη ἔχουσα φύλλα ὁμοιάζοντα «μὲ γουρουνότριχες», ἴσως καὶ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. borkr, νεογερμ. Borke=φλοιός.

φορκὸς "πολιὸς ἢ λευκὸς γινόμενος" (παρὰ Λυκόφρ.), *φορκὸν* "λευκόν, πολιὸν" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhrāśatē (Γραμμ.)=φλογίζει, φέγγει, φωτίζει, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. brjā, brā (κοινῷ γερμ. *brehōn)=ἀναλάμπειν, ἀγγλοσαξ. bregdan=ταχέως κινεῖν, πάλλειν, δονεῖν κ.τ.λ., ρ. *bherek-=λάμπειν· προσέτι ***bhereĝ-** ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhrājatē=λάμπει, ἀκτινοβολεῖ, λιθ. **brėkšta, brėkšti** =ὑποφώσκειν (**ἐπὶ φωτὸς τῆς ἡμέρας**), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. **pro-brězgъ** =αὐγή, **λυκαυγές**· γοτθ. **bairhts**=φωτεινός, εὐκρινής, ἀγγλοσαξ. **beorht**=ὁ λάμπων,

λαμπρὸς (ἀγγλ. bright), ἀρχ. γερμ. beraht=ὡσ. (Bert-, -bert, -brecht ἐν τοῖς κυρ. ὀν.), κυμβρ. berth=ὁ λάμπων, λαμπρός, ὡραῖος, ἀλβ. barθ= λευκὸς (*bhₑrego-)· πβ. τά: ἀρχ. ἰνδ. bhūrjaḥ, ἀρχ. γερμ. birihha, λιθ. béržas σημαίνοντα "τὸ δένδρον ἢ σημύδα" (λατ. farnus, fraxinus=τὸ δένδρον ἢ μελία κ.τ.λ.). Ἡ ρ. *bherek- καὶ *bhereg-(=λάμπειν) εἶναι ἴσως ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *bher(o)-=φαιός, σκοτεινόχρους, βλ. φρύνη.

φόρμιγξ, -ιγγος, ἡ "εἶδος κιθάρας", *φορμίζω* (ἐν χρήσει μόνον ὁ ἐνεστ.) "παίζω τὴν φόρμιγγα, παίζω κιθάραν, κιθαρίζω": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhramaráḥ=μέλισσα, λατ. fremō=βρυχῶμαι, γογγύζω, θορυβῶ (=ἀρχ. γερμ. breman=τονθορύζειν, γογγύζειν), ἀρχ. γερμ. bremo=οἶστρος, «ἀλογόμυγα», πολων. brzmieć=ἠχεῖν, δημιουργεῖν ψόφον (θόρυβον), βομβεῖν, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. brjazdati=ἠχεῖν· ρ. *bhrem-· πβ. *βρέμω*.

φορμός, ὁ "πλεκτὸς κόφινος, στρῶμα πλεκτόν", βλ. 1 *φᾶρος*.

φόρος, φορός, φόρτος, βλ. *φέρω*.

φορῦνω "ζυμώνω, ἀναμειγνύω, «ἀνακατώνω», μιαίνω, μολύνω", *φορύσσω* (ἢ -ύζω ;)=ὡσ., *φορυτός*, ὁ "μεῖγμα διαφόρων ἀχρήστων πραγμάτων, φρύγανα, «σκουπίδια», ἄχυρα, συρφετός, βόρβορος, ἀκαθαρσία", *φόρυς* "δακτύλιος ὁ κατὰ τὴν ἕδραν" Ἡσύχ., κατὰ μετάπτ. *φαρυμός* "τολμηρός, θρασύς" Ἡσύχ. (πβ. διὰ τὴν σημ. *φρυάσσομαι*): ἐν πρώτοις μᾶλλον συγγ. τοῖς: *πορφύρω, φύρω* (ἃ ἰδέ)· ρ. *bheru-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bher-=βράζειν, χοχλάζειν, πβ. *φρέαρ, φρυάσσομαι*.

φράζω, ἀόρ. α' **ἔφρασα,** β' **(ἐ)πέφραδον,** πρκ. **πέφρακα** "δεικνύω, ὑποδεικνύω, δηλῶ, λέγω, προστάσσω τινὰ νά...· μέσ. σκέπτομαι, συλλογίζομαι, κρίνω, ἀποφασίζω, νομίζω, παρατηρῶ", *φραδή*, ἡ "φρόνησις, σύνεσις, προειδοποίησις, συμβουλή", *φραδής* "συνετός, νοήμων, φρόνιμος", *φράδμων*, -ονος=ὡσ., *φραδμοσύνη*, ἡ "νόησις, εὐφυΐα, σύνεσις, δεξιότης", *φράσις*, -εως (**φράσσις*), ἡ "ἡ ὁμιλία, ὁ τρόπος τοῦ λαλεῖν ἢ ἐκφράζεσθαι, ἡ γλῶσσα", *φραστήρ*, -ῆρος, ὁ, *φράστωρ*, -ορος, ὁ "ὁ δεικνύων, ὁδηγός", *φραστύς*, -ύος, ἡ "σκέψις, ἔννοια" (Ἡσύχ.): ἀβεβ. ἐτυμολ.

φράσσω (**φρακjω*), ἐνεργ. ἀόρ. **ἔφραξα,** παθ. β' **ἐφράγην** (ἐπίσης **φράγνῦμι, φάργνῦμι** παρὰ Γραμμ.) "ἐγκλείω, περικλείω διὰ φράγματος, περιφράσσω, κλείω, ἀσφαλίζω, ὀχυρώνω, προστατεύω" (*φάρχεσθαι* "τὸ φράττεσθαι" Φώτ.), *φρακτὸς* "πεφραγμένος, ἐγκεκλεισμένος", *φραγμός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ φραγμός, τὸ «φράξιμον»", ἐπιδ. *φάρχμα* (**φαρκ-σμα*), τό, *φάρξις*, ἡ=ὡσ., *δρύ-φακτος*, ὁ "περίφραξις ἐκ ξύλου δρυός, κιγκλιδωτὸς φράκτης" (βλ. *δρῦς*), *φύρκος* "τεῖχος" Ἡσύχ.: ἴσως συγγ. τοῖς: λατ. farciō (*bhₑrq-)=πληρῶ τι, στοιβάζω τι εἴς τι, σιτεύω, frequēns (*bhreq-)=πλήρως πεπιεσμένος, μεστός τινος, πολυάριθμος, συχνός, μσν. ἰρλ. barc, γεν. bairce=δχύρωμα ἐκ ξύλου· ρ. *bh(e)req-=πληροῦν τί τινος, στοιβάζειν.

φραστήρ, -ῆρος, ὁ, **φράστωρ, -ορος,** ὁ "ὁ δεικνύων, ὁδηγός", βλ. *φράζω*.

φράτωρ, -ορος, ὁ, ἀττ. **φρᾱτηρ, -ερος,** δωρ. **φρᾱτήρ,** ὁ "μέλος φατρίας (ἀδελφότητος), ὁ ἀνήκων εἰς τὴν αὐτὴν φατρίαν" (ἡ λ. αὕτη ἐν τῇ σημ. "ἀδελφὸς" ἐξουδετερώθη ὑπὸ τῆς λ. *ἀδελφός*· πβ. καὶ ἰων. *φρήτηρ* "ἀδελφὸς" Ἡσύχ.), *φρήτρη* (καὶ *φράτρη*), *φρᾱτρία*, ἡ "μερὶς ἀνθρώπων συνδεομένων διὰ φυλετικῆς ἢ οἰκογενειακῆς συγγενείας, ἀδελφότης, γένος, φυλή":

IE *bhrāter- (*bhrātor-)=ἀδελφὸς=ἀρχ. ἰνδ. bhrātar- (bhrātryam=ἀδελφότης: *φρατρία*, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bratrьja=ἀδελφοί· πβ. μυσ.-φρυγ. braterais =*φράτραις*;), ὀσσετ. ärvád, ἀρμ. elbayr, γεν. elbaur, νεοφρυγ. *βρατερε*= λατ. frātrī, τοχ. A pracar, B procer, βενετ. vhraterei (=λατ. frātrī), λατ. frāter, ἀρχ. ἰρλ. brāthir, γοτθ. brōþar, ἀρχ. γερμ. bruoder, νεογερμ. Bruder =ἀδελφός, ἀρχ. πρωσσ. brāti (λιθ. broterēlis, brólis), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bratrъ, bratъ.

φρέᾱρ, -ᾱτος (*φρῆϜαρ, -ᾱτος), ὁμ. πληθ. **φρήᾰτα** (ἐσφαλμένη γρ. **φρείατα**), τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ φρέαρ, «πηγάδι», ἡ κρήνη, «βρύση»" :=ἀρμ. albiur, γεν. alber=ὧσ. (*bhrēur), πβ. γοτθ. brunna, ἀρχ. γερμ. brunno, νεογερμ. Brunnen=φρέαρ, κρήνη (κοινὸν γερμ. θ. μετὰ τοῦ en *brunō, *brun[e]n-· πβ. τὰ—ἄνευ στενοτέρας σχέσεως— : γοτθ., ἀρχ. γερμ. brinnan, νεογερμ. brennen =καίειν, ἔκ τινος *bhre-n-uō). IE *bhrēur, γεν. bhrunés=πηγὴ (ὡς σημαῖνον "τὸ ἀναβλύζον")· ρ. *bheru-, *bhrū-=βράζειν, ἀναβράζειν, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhurvánih=ἀνήσυχος, ἄγριος, λατ. fervō, ferveō=ζέω, βράζω, ἀναβράζω, dēfrūtum οὐδ.=γλεύκινος χυμός, «κρασὶ βραστὸ» (πβ. θρακ. *βρῦτος, βρῦτον* "εἶδος ζύθου ἐκ κριθῆς", ἰλλυρ.-λατ. brīsa=τὰ ὑπολείμματα τῶν σταφυλῶν μετὰ τὴν ἔκθλιψιν τοῦ οἴνου, «τσίπουρα», ἀρχ. ἰρλ. bruth=ὁ καύσων, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. broð, ἀρχ. γερμ. prod=ζωμός), ἀλβ. brum=ἡ ζύμη, mbruj=ζυμώνω, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. brauð, ἀρχ. γερμ. brōt, νεογερμ. Brot=ἄρτος (παρασκευαζόμενος διὰ ζύμης [ζυμώσεως]), ἀρχ. γερμ. briuwan, νεογερμ. brauen=παρασκευάζειν ζῦθον, λιθ. br(i)áujuos, br(i)autis= μετὰ σκληρᾶς βίας ὠθεῖσθαι πρὸς τὰ ἐμπρὸς (*bhrēu-), ρωσ. brujá=ρεῦμα, ροῦς. Βλ. καὶ *φορύνω, φρυάσσομαι*.

φρήν, γεν. **φρενός**, δοτ. πληθ. ἐν ἀττ. ἐπιγρ. καὶ παρὰ Πινδ. **φρασί** (*φρησί*), ὕστερον. τύπος **φρεσί** (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ **φρένες** κ.τ.λ.), ἡ "ὁ κυκλοτερὴς μῦς ὁ διαχωρίζων τὴν θωρακικὴν κοιλότητα, ἐν ᾗ ἡ καρδία καὶ οἱ πνεύμονες, ἀπὸ τῆς κοιλότητος τῆς κοιλίας, ἔνθα τὰ λοιπὰ σπλάγχνα· παρ' Ὁμ. ἡ καρδία καὶ τὰ περὶ αὐτήν, τὸ στῆθος, τὰ περὶ τὸ ἧπαρ μέρη· ψυχή, πνεῦμα, λογικόν, νοῦς, καρδία" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ.: grunr=ὑπόνοια, ὑποψία, gruna=ὑποπτεύειν, grunar mik=μοῦ φαίνεται, νομίζω, εἰκάζω, ρ. *g^h^hren-;). —Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *φρονέω* "σκέπτομαι, ἔχω φρόνησιν", *φροντίς, -ίδος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φροντίς, σκέψις, μέριμνα", *ἄ-φρων* "ὁ στερούμενος φρενῶν, ἀνόητος, ἄφρων, μωρός, παράφρων", *πρό-φρων*, θηλ. *πρό-φρασσα* "μετὰ τῆς καρδίας (ψυχῆς) κλινούσης πρὸς τὰ ἐμπρός, εὔνους, πρόθυμος", *σώ-φρων* "ὁ ἔχων σώας τὰς φρένας, σώφρων, συνετός", *εὔ-φρων* "ὁ ἔχων καλὴν φρένα (καρδίαν), εὔθυμος, εὐμενής" (*εὐφρόνη*, ἡ "ἡ εὐμενὴς [εὔνους], ποιητ. ἡ νύξ"), *εὐφραίνω* "καθιστῶ τι εὔθυμον, προξενῶ εὐφροσύνην (χαράν), φαιδρύνω, εὐφραίνω τινά", *φρανίζειν* "σωφρονίζειν" Ἡσύχ.

-φρήσω μέλλ. (**δια-φρήσω** "θὰ ἀφήσω τι νὰ διέλθῃ", *ἐκ-* "θὰ ἐξαγάγω", *εἰσ-* "θὰ ἀφήσω τι νὰ εἰσέλθῃ εἰς..., θὰ εἰσαγάγω", *ἐπεισ-* "θὰ εἰσαγάγω ἔξωθεν, θὰ εἰσαγάγω ἐπὶ πλέον"), ἀόρ. *-έφρησα*, ὑποτ. *-φρήσῃ*, ἀπρφ. *-φρῆναι*, μτχ. *-φρείς*: τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς βάσεως Set *bherē-, ἐξ οὗ καὶ τὸ *ἐσπιφράναι* ἀπρφ. ἐνεστ. "εἰσάγειν, εἰσφέρειν" (βλ. τὰ ἐν λ. *φέρω*)·

πβ. ἀρχ. ἰνδ. bharí-tram=βραχίων (=δι' οὗ τις φέρει τι), bharī-man- (παρὰ τῷ bhárman- οὐδ.=ἑλλ. *φέρμα*) οὐδ.=διατήρησις, φροντὶς (πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. brěmę=βάρος, φορτίον), ἀρχ. ἰρλ. brāth=δικαστήριον (*bhₑra-tu-), λιθ. bérnas=νεανίας, δοῦλος, ἐκκλ. σλαβ. brěžda=ὁ φέρων, ἔγκυος (*bhera-diā). Πβ. *φέρω*.

φρίκη, φρικτός, φρικώδης, βλ. *φρίξ*.

φριμάσσομαι "κινοῦμαι ἀνησύχως, φυσῶ διὰ τῶν μυκτήρων, πηδῶ, σκιρτῶ· ἀκολασταίνω", *φριμάω*=ὡσ.: μᾶλλον συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ -ἰσλ. brimi=πῦρ, μσν. ἀγγλ. brim=καύσων, πβ. ἀρχ. ἰνδ. ἐπιτατ. jár-bhurī-ti=κινεῖται σπασμωδικῶς, σφαδάζει, κινεῖται ἀνησύχως· ρ. *bh(e)rēi-, *bhrī- (παράλληλοι τύποι τῶν: *bhreu-, *bhrū-, βλ. *φρέαρ*), πβ. *φύρω*.

φρίξ, γεν. **φρῖκός,** ἡ "φρικίασις, ἐλαφρὰ κυματοειδὴς κίνησις ὁμαλῆς ἐπιφανείας, ἐλαφρὸς κυματισμός, τὸν ὁποῖον προκαλεῖ ἡ πνοὴ ἀνέμου ἐπὶ τὴν ὁμαλὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἀνατριχίασις, ἀνόρθωσις τῶν τριχῶν, παροξυσμὸς ρίγους", *φρίκη*, ἡ "ἀνωμαλία, τραχύτης, ἐλαφρὸς κυματισμὸς τῆς θαλάσσης, φρικίασις, ἀνατριχίασις, ρῖγος, οἱοσδήποτε φόβος προκαλῶν ἀνατριχίασιν", *φρικτός* "ὁ προξενῶν φρίκην, φρικώδης, φοβερός", *φρικώδης*, -ες "ὁ προκαλῶν τρόμον καὶ φρικίασιν, φρικτός, τρομερός, φρικώδης, συνοδευόμενος ὑπὸ φρικιάσεως ἢ φρίκης", *φρίσσω*, ἀττ. *φρίττω*, πρκ. *πέφρῑκα* "ἀνορθώνω τι· ἀμτβ. ἀνορθοῦμαι, «ἀνατριχιάζω, τρεμουλιάζω», φρικιῶ": IE *bhrēi-k-· πβ. *bhrei-g-, ἴσως ἐν τῷ νορβ. brikja=ὑψηλῶς ὑπερέχειν, διαπρέπειν, λάμπειν καὶ *bhreg- ἐν τῷ νορβ. brok=χλόη ἔχουσα φύλλα ὁμοιάζοντα «μὲ γουρουνότριχες» (βλ. τὰ ἐν λ. *φορίνη*).

φροίμιον, τὸ "εἰσαγωγή, πρόλογος, προοίμιον, προανάκρουσις, προανάκρουσμα, ἀρχή· παρὰ τοῖς 'Αττ., εἶδος ποιήσεως, ὕμνος"=*προοίμιον*=ὡσ. (**προ-hoιμιον* κατὰ μετάθεσιν τοῦ πνεύματος· πβ. *φροῦδος, φρουρά*).

φρονέω "σκέπτομαι, συλλογίζομαι, ἔχω φρόνησιν, εἶμαι συνετός, μελετῶ· εἶμαι διατεθειμένος κατά τινα τρόπον πρός τινα· προσέχω, φροντίζω", *φρόνημα*, τὸ "νοῦς, σκέψις, διάθεσις, φρόνημα, ὑψηλοφροσύνη, θάρρος, ἀλαζονεία", *φρόνιμος*, -ον "ὁ ἔχων σώας τὰς φρένας, συνετός, φρόνιμος", *φρόνις*, -εως, ἡ "φρόνησις, σύνεσις, σοφία", βλ. *φρήν*.

φροντίζω "σκέπτομαι, προσέχω, μεριμνῶ, φροντίζω", *φροντίς, -ίδος*, ἡ "σκέψις, μελέτη, μέριμνα, φροντίς", *φροντιστής, -οῦ*, ὁ "ὁ σκεπτόμενος, ἐρευνῶν ἐπισταμένως, μελετητὴς προβλημάτων", βλ. *φρήν*.

φροῦδος, (-η), **-ον** "ὁ προχωρήσας, φυγών, ἀπελθών, ἐξαφανισθείς, κατεστραμμένος": ἐκ τοῦ **προ-hoδος*, πβ. *πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο* 'Ιλ. Δ 382.

φρουρά, ἰων. **-ή,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φρουρά, φρούρησις, φυλακή, εἱρκτή, ἄνθρωποι τεταγμένοι διὰ τὴν φρούρησιν, φρουροί", *φρουρός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, φρουρός, φύλαξ· ἐν τῷ πληθ. ἡ φρουρά, τὰ μέλη τῆς φρουρᾶς ὀχυροῦ τινος ἢ πόλεως", *φρουρέω* "ὅ,τι καὶ νῦν, φρουρῶ, εἶμαι φρουρός· ἐγκαθιστῶ φρουράν, φυλάττω τι διὰ φρουρᾶς": ἐκ τοῦ **prohorā* (**προ-horos*)· πβ. *πρωρεῖ* "προορᾷ, φοβεῖται" 'Ησύχ.

φρυάσσομαι "κάμνω ἀνυπομόνους κινήσεις, χρεμετίζω, φυσῶ ἠχηρῶς διὰ τῶν μυκτήρων (ἐπὶ ἵππων κ.τ.λ.)· εἶμαι ὑβριστής, ἀλαζών, ἀκόλαστος": συγγ. τῇ ρ. *bh(e)rū- (βλ. *φορύνω, φρέαρ*)· πβ. διὰ τὸν σχηματισμὸν φρι-

μάσσομαι καὶ διὰ τὴν σημ. *φαρυμός* "τολμηρός, θρασύς" Ἡσύχ. (βλ. τὰ ἐν τῷ λ. *φορῦνω*).

φρῡγανισμός, φρῡ́γανον, φρῡ́γετρον, βλ. *φρῡ́γω*.

φρυγίλος, ὁ "μικρόν τι πτηνόν (πιθ. ὁ σπίνος)": ἠχομιμ. λ. (ἐνδεχ. κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ **φριγύλος*), συγγ. τοῖς: λατ. frīgō=ἀναλύομαι εἰς λυγμούς, ὀλολύζω, ὀδύρομαι, ἐκπέμπω ὀξεῖαν φωνήν, τρίζω, friguttiō=τραυλίζω, ψελλίζω, τερετίζω, fringilla θηλ.=σπίνος ἢ στρουθίον· ὁμοίως ρωσ. διαλ. berglěžь=τὸ πτηνὸν ἢ «καρδερίνα», τσεχ. brhel=πτηνόν τι κίτρινον κ.τ.λ.

φρῡ́γω "«καβουρδίζω», καταξηραίνω, «ξεροψήνω, καψαλίζω»", *φρῡκτός* "πεφρυγμένος, «καβουρδισμένος, ξεροψημένος»", *φρῡκτός*, ὁ "ὁ δαυλός, πυρσός", *φρῡ́γανον*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φρύγανον, ξηρὸν ξύλον", *φρῡγανισμός*, ὁ "τὸ συλλέγειν φρύγανα ἢ ξηρὰ ξύλα πρὸς καῦσιν", *φρῡ́γετρον*, τὸ "ἀγγεῖον (δοχεῖον), ἐν ᾧ «ἐκαβουρδίζετο» ἡ κριθή": ρ. *bhrūg-· πβ. *bhrīg- ἐν τοῖς: λατ. frīgō, -ere =φρύγω, «καβουρδίζω», νεοπερσ. birištan=ψήνειν· *bher(e)g- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhurájanta-=βράζων, μαγειρεύων, bhṛjjáti=«καβουρδίζει», bharjanaḥ=ὁ φρύγων, ψήνων, λατ. fer(c)tum οὐδ.=εἶδος ἱεροῦ πλακοῦντος, λιθ. birgelas=λεπτὸς (ἀραιὸς) ζῦθος κ.τ.λ. Αἱ ρ. *bher(e)g̑-, *bhrīg-, *bhrūg- εἶναι ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *bher-=βράζειν, ἀναβράζειν, βλ. *φρέᾱρ*.

φρυκτωρός, ὁ "φύλαξ (φρουρὸς) φυλάττων εἰς ὕψωμά τι καὶ ἐκπέμπων ἐκεῖθεν σήματα διὰ πυρσῶν", *φρυκτωρέω* "δίδω σημεῖον (σῆμα) διὰ πυρσῶν", *φρυκτωρίᾱ*, ἡ "ἡ διὰ τῶν πυρσῶν εἰδοποίησις· νυκτερινὴ φρουρὰ δίδουσα σήματα διὰ πυρσῶν": *φρῡκτός* + 2 *οὖρος*, βλ. *φρῡ́γω, ὁράω*.

φρῦνη, ἡ, **φρῦνος,** ὁ "εἶδος βατράχου τῆς ξηρᾶς· σκωπτικὸν ὄν. Ἀθηναίων ἑταιρῶν", *φρῡ́νιον*, τὸ "φυτόν τι (=*βατράχιον*)": ὡς σημαῖνον "ἡ φαιά", εἶναι συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. brūn, νεογερμ. braun=φαιός, μελανόχρους, ρωσ. διαλ. brynětь, κατὰ μετάπτ. τά: brunětь=λευκήν, φαιὰν λάμψιν ἐκπέμπειν, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. bronъ=λευκός, ποικιλόχρωμος· πβ. IE *be-bhru-s (*bhe-bhro-s)=ὁ κάστωρ, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. babhrúh=φαιός, μελανόχρους· τὸ ζῷον ἰχνεύμων, λατ. fiber=κάστωρ, κορν. befer, ἀρχ. γερμ. bibar, νεογερμ. Biber=κάπρος, λιθ. bebrùs, bẽbras, ρωσ. bobr κ.τ.λ. Ἄνευ ἀναδιπλ. *bhēros (*bherus)=φαιός, μελανόχρους, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhallaḥ=ἄρκτος (-ll- ἐκ τοῦ -rl-), ἀρχ. γερμ. bero, νεογερμ. Bär=ἄρκτος, λιθ. bė́ras=φαιός, μελανόχρους (ἐπὶ ἵππων). Πβ. καὶ *φάρη* "νεφέλαι" Ἡσύχ. (**φαρε[σ]α* ἢ **φαρε[F]α*), *φαρύνει* "λαμπρύνει" Ἡσύχ.

φύγαδε ἐπίρ. "εἰς φυγήν, πρὸς τὴν φυγήν", *φυγαδεύω* "κάμνω τινὰ φυγάδα (ἐξόριστον), ἐξορίζω· ἀμτβ. εἶμαι φυγάς, ζῶ ἐν ἐξορίᾳ", *φυγάς, -άδος*, ὁ, ἡ "ὁ φεύγων ἐκ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος εἴτε ἑκουσίως ὡς δραπέτης εἴτε ἀκουσίως ὡς ἐξόριστος", βλ. *φεύγω*.

φύγεθλον, τὸ "φλεγμονή, οἴδημα, «πρήξιμο»", βλ. *φλέω*.

φυγή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φυγή, ἐξορία", *φύζα*, ἡ "ἡ μετὰ φόβου φυγή, τρόμος, φόβος", βλ. *φεύγω*.

φυή, δωρ. **φυᾱ́,** ἡ, βλ. *φύω*.

φῦκος, -εος καὶ -ους, τὸ "εἶδος φυτοῦ τῆς θαλάσσης, τὸ «φύκι», ἐρυθρὸν χρῶμα («κοκκινάδι, φκειασίδι») παρασκευαζόμενον ἐκ τῶν φυκίων" (> λατ.

fūcus ἀρσ.), ὁμ. *φυκιόεις* "ὁ πλήρης φυκίων", *φυκόω* "ἐντρίβω, χρίω διὰ φυκίων, «βάνω φκειασίδι»· παραγεμίζω τι «μὲ φύκια»", *φυκήν, -ῆνος, ὁ, φύκης, -ου, ὁ, φύκη, ἡ, φυκίς, -ίδος, ἡ* "ἰχθύς τις ζῶν εἰς τὰ φύκη, ἰχθὺς τρώγων «φύκια»" : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ. (ἑβρ. pūk=ψιμύθιον, «φκειασίδι»· ζωγραφίζειν).

φυλακὸς (καὶ **φύλακος**), ὁ, **φύλαξ, -ακος**, ὁ "ὁ φυλάττων, φύλαξ, φρουρός, σκοπός", *φυλακή, ἡ* "φύλαξις, φρούρησις, φρουρά, φυλακή, εἱρκτή", *φυλάσσω, ἀττ. -ττω* "ὅ,τι καὶ νῦν, φυλάττω, φυλάττω ὡς φρουρός, φρουρῶ, διαφυλάττω, διατηρῶ" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

φυλή, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φυλή, σύνολον ἀνθρώπων διὰ κοινῆς καταγωγῆς συνδεομένων πρὸς ἀλλήλους, ἄθροισμα ἀνθρώπων ἡνωμένων διὰ τῆς ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ συνοικήσεως, στρατιωτικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον παρεῖχεν ἑκάστη φυλή", *φῦλον*, τὸ "φυλή, γενεά, φῦλον, γένος, εἶδος, σμῆνος, πλῆθος", *φυλέτης, -ου, ὁ* "μέλος φυλῆς τινος, ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς φυλῆς", *τρί-φυλος* "ὁ ἐκ τριῶν φυλῶν συγκείμενος" (πβ. *Τρι-φυλία*, ἰλλυρ. τοπων. Tri-bulium, δαχ. *Τρί-φουλον*) : IE *bhūlo-, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. bylь=ὑπάρξας (loμτχ. τοῦ byti=εἶναι, βλ. *φύω*), bylьje=χόρτον, λάχανον, κατὰ μετάπτ. *φωλεός*, ὁ "κατοικία θηρίου, τρώγλη, ὀπή, σπήλαιον" (*bhō[u]lo-, ὁ ἰδέ)· πβ. *bhū-ro- ἐν τοῖς : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. būr=ἀποθήκη, διαμέρισμα γυναικῶν, ἀρχ. γερμ. būr ἀρσ.=κλωβίον, «κλουβὶ» (νεογερμ. Vogelbauer=κλωβίον πτηνῶν), μεσσαπ. *βύριον* "οἴκημα" κ.τ.τ. Πβ. *φυλίη*.

φυλίη (ἰων.), ἡ "ἀγρία ἐλαία, «ἀγριλιὰ» ἢ εἶδος ράμνου, τ. ἔ. ἀκανθώδους θάμνου" (Ὀδ. ε 477), *φυλίκη* (καὶ *φιλύκη*), ἡ "εἶδος ράμνου" : ἴσως συγγ. τοῖς : *φυτόν, φύσις* (βλ. *φύω*)· πβ. *φυλή*.

φύλλον, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φύλλον· ἐν τῷ πληθ. τὸ φύλλωμα τοῦ δένδρου" : IE *bhuljom συγγ. τοῖς : λατ. folium οὐδ.=φύλλον (*bholjom ;), κατὰ μετάπτ. γκαελ. bile=μικρὸν φύλλον, ἄνθος (*bheljom)· ρ. *bhel-=ἄνθος, ἄνθησις, ἀκμὴ (ἀρχικῶς=*bhel-=ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν», βλ. *φαλλός*)· πβ. *bhlō- ἐν τοῖς : λατ. flōs, γεν. flōris ἀρσ.=ἄνθος, ἄνθησις, ἀκμή, μσν. ἰρλ. blāth=ὡσ. (*bhlō-t-), ἀρχ. γερμ bluot θηλ.=ἄνθησις, ἄνθος (*bhlō-ti-), bluot οὐδ.=αἷμα, bluomo ἀρσ.=ἄνθος, bluojen=ἀνθεῖν, ἀνθίζειν· μετὰ τοῦ s (πβ. flōs) μσν. γερμ. bluost (νεογερμ. Blust)=ἄνθησις, ἀγγλοσαξ. blōstm =ἄνθησις, ἄνθος, καρπός· κατὰ μετάπτ. ἀρχ. γερμ. blāt=ἄνθησις (*bhlē-), blat, νεογερμ. Blatt=φύλλον (*bhlə-).

φύλοπις, -ιδος, αἰτ. -ιν καὶ **-ιδα**, ἡ "ἡ βοὴ μάχης, ὁ πάταγος μάχης, θόρυβος τῶν μαχομένων· ἡ μάχη, ἔρις" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

φῦμα (καὶ **φύμα**), τό, βλ. *φύω*.

φύξηλις, αἰτ. **-ιν**, ὁ, ἡ, "φυγάς, δειλός", *φύξιμος, -ον* "ἐπὶ τόπων, τόπος, εἰς ὃν δύναταί τις νὰ καταφύγῃ", *φύξιμον*, τὸ "καταφύγιον", *φύξις, -εως, ἡ* "φυγή", βλ. *φεύγω*.

φύρω "ἀναμειγνύω, «ἀνακατώνω», συγχέω· βρέχω, ὑγραίνω", *φύρδην* ἐπίρ. "μεμειγμένως, ἀναμείξ, «ἀνάκατα»", *φύρμα*, τὸ "μεῖγμα, κόπρος, ρύπος", *φυρμός*, ὁ "ἀνάμειξις, σύγχυσις, ἀταξία", *φυράω* "μειγνύω, ἀναμειγνύω, ζυμώνω", *φύραμα*, τὸ "τὸ ἄλευρον τὸ μειγνύμενον μεθ' ὕδατος καὶ ζυμού-

μενον, ἡ ζύμη, τὸ «ζυμάρι»· μεῖγμα": ἴσως ἐκ τοῦ *φυρ-jω (IE *bhur-jō) συγγ. τῷ πορφύρω (*πορφυρjω) "ἀναβράζω, ὀγκοῦμαι βράζων" (δ ἰδέ)· ἤ ἐνδεχ., ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *φυρF-jω, εἶναι περισσότερον συγγ. τῷ φορύνω "ἀναμειγνύω, ζυμώνω, «ἀνακατώνω»" (δ ἰδέ)· ρ. *bher- =ἀναβράζειν, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhuráti=κινεῖται, σφαδάζει, bhuranyáti=σφαδάζει, «σπαράζει», ἀναταράσσει, λατ. fr-et-um οὐδ.=ἡ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς θραῦσις τῶν θαλασσίων κυμάτων, ὕδωρ τεταραγμένον, fermentum οὐδ.=ἡ ζύμη, ἀγγλοσαξ. beorma, ἀγγλ. barm, νεογερμ. Bärme=ζύμη ἐκ ζύθου. Πβ. φριμάσσομαι.

φῦσα (*φῦτ-jᾰ ἢ *φῡ-σα καὶ *φῦσ-σα), ἰων. **φύση**, ἡ "φύσημα, φυσητήρ, «φυσερό», πομφόλυξ, φυσαλλὶς πλήρης ἀέρος", *φυσάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, φυσῶ, «φουσκώνω»", *φυσιάω* "φυσῶ ἠχηρῶς διὰ τῶν μυκτήρων, ἀναπνέω μετὰ δυσκολίας, πνευστιῶ", *φῦσιγξ, -γγος*, ἡ "ὁ κοῖλος καυλὸς σκορόδου, σκληρὸς φλοιὸς ἑκάστης σκελίδος σκορόδου, τὸ σκόροδον· ἴδιόν τι εἶδος σκορόδου", *φυσαλ(λ)ίς, -ίδος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φυσαλλίς, «φουσκαλίδα»· εἶδος αὐλοῦ, «φλογέρα»· φυτόν τι ἔχον περικάρπιον ὅμοιον πρὸς φυσαλλίδα", *φύσαλος*, ὁ "εἶδος βατράχου· ἰχθὺς δηλητηριώδης, ὁ ὁποῖος διαστέλλεται («φουσκώνει») ἀφ' ἑαυτοῦ, εἶδος φαλαίνης", *φύσκα*, ἡ "ἡ φυσαλλίς, φλύκταινα, ὁ τύλος", *φύσκη*, ἡ "ἔντερον, «λουκάνικο»", *φύσκων, -ωνος* ὁ "ὁ παχὺς τὴν γαστέρα, ἔχων παχεῖαν κοιλίαν, γάστρων": IE *p(h)us- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. púṣyati, puṣṇā́ti, pū́ṣati=εὐδοκιμεῖ, διατρέφει, λατ. pussula, pustula =φλύκταινα, μικρὰ φυσαλλίς, λιθ. pū̃slė=πομφόλυξ, pùšė=ἐξάνθημα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. puchati=φυσᾶν (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *p[h]u-, ἐν τοῖς ἀρχ. ἰνδ.: phuphusáḥ=πνεύμων, phū̆t-karōti [pūt-karōti]=πνέει, φυσᾷ κ.τ.λ.)· ἢ ἐνδεχ. IE *bhus-, βλ. *φαῦσιγξ*, πβ. *φωῖδες, φώκη, φῶτιγξ*. — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ποιφύσσω* "φυσῶ, πνέω, φυσῶ ἰσχυρῶς διὰ τῶν μυκτήρων" (μετ' ἐπιτατ. διπλασ., ὡς τά: *ποι-πνύω, δαι-δάλλω* κ.τ.λ.).

φύσαλος, ὁ "εἶδος βατράχου, ἰχθύος καὶ φαλαίνης", βλ. *φῦσα*, πβ. *φώκη*.

φυσίζοος "ὁ παρέχων (παράγων) σιτηρά", βλ. *ζειαί*.

φύσις, φυτειᾶ, φυτεύω, φυτόν, βλ. *φύω*.

φύω, λεσβ. **φυίω** (**φύει** παρ' Ἀλκ. κατὰ τὸ *ἔφ* κ.τ.λ.) "παράγω, γεννῶ, κάμνω τι νὰ φυτρώσῃ· ἀμτβ. (Ἰλ. Ζ 149) γίνομαι, φύομαι, γεννῶμαι", *φύομαι*, ἀόρ. β' *ἔφῡν*, πρκ. *πέφῡκα* "γίνομαι, γεννῶμαι, αὐξάνομαι, φύομαι, ἀναπτύσσομαι", *φυτόν*, τὸ "τὸ φυόμενον, φυτόν, παραφυάς, βλαστός, τέκνον, ἀπόγονος, πᾶν ἔμψυχον πλάσμα· ἀπόστημα, ἐξοίδημα", *φυτεύω* "ὅ,τι καὶ νῦν, φυτεύω, φυτεύω δένδρα, φυτά· γεννῶ, παράγω, ἐπιφέρω, προξενῶ, γίνομαι αἴτιος", *φυτειᾶ*, ἡ "τὸ φυτεύειν, φύτευμα· γέννησις, γένεσις, παραγωγή· φυτεία, «φυτειά», φυτώριον", *φυή*, δωρ. *φυᾱ́*, ἡ "ἡ αὔξησις, σωματικὴ ἀνάπτυξις, τὸ καλῶς ἀνεπτυγμένον σῶμα, ἀνάστημα, αἱ φυσικαὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ φύσις, τὸ πνεῦμα, ὁ χαρακτήρ", *φῦμα* (καὶ *φύμα*), τὸ "πᾶν ὅ,τι φύεται, ἀπόστημα, «σπυρί», οἴδημα", *φύσις, -εως*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ φύσις ἀνθρώπου ἢ πράγματος· ἀνάστημα· ἀρχή, γέννησις", δωρ. *φύτλᾱ*, ἡ "φύσις, φύτρα, γενεά, γένος, φυλή": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. bhávati, μέλλ. bhaviṣyati= γίνεται, γεννᾶται, συμβαίνει, ἀόρ. ábhūt (=*ἔφῡ*) καὶ ábhuvat (πβ. λατ. fuam, λιθ. bùvo=ἦτο), πρκ. babhū́va, μτχ. πρκ. babhūván, θηλ. babhūvúṣī (: *πεφυκώς*,

πεφυνῖα), μτχ. bhūtaḥ=γεγενημένος, ὤν (=λιθ. bū̃tas=γενόμενος, ὑπάρξας· μετὰ τοῦ ŭ: ἑλλ. *φυτόν*, ἀρχ. ἰρλ. ro-both=ἦτό τις), bhūtiḥ, bhūtiḥ= ἡ οὐσία, ὕπαρξις, αὔξησις, εὐδοκίμησις (=ρωσ. bytь=οὐσία· μετὰ τοῦ ŭ τὸ ἑλλ. *φύσις*), bhavítram οὐδ.=κόσμος (: ἑλλ. *φυτλᾶ*, λιθ. būklà=κατοικία), bhū̃man- οὐδ.=γῆ, κόσμος, οὐσία, ὕπαρξις (=ἑλλ. *φῦμα*), ἀλβ. buj =κατοικῶ (*bhunijō), banε=κατοικία (*bhou̯onā), botε=γῆ, κόσμος (*bhu̯ā-tā ἢ *bhu̯ētā), λατ. fuī (ἀρχ. fūī)=ὑπῆρξα, ἐγενόμην, fŭ-tūrus=ἐσόμενος, forem=εἴθε νὰ εἶμαι, θὰ ἤμην, fore=ἔσεσθαι (*fu-sēm καὶ *fu-si), ὑποτ. (ἀρχ. λατ.) fuam, fuat=νὰ εἶμαι, εἴθε νὰ εἶμαι κ.τ.λ. (*bhuu̯ām, πβ. legēbam κ.τ.λ.), ὀσκ. fust=λατ. erit (fu-fans=λατ. erant κ.τ.λ.), λατ. fīō=γίνομαι (*bhu̯-ijō, βλ. *φῖτυ*), ἀρχ. ἰρλ. buith=εἶναι, γοτθ. bauan=κατοικεῖν, ἀρχ. γερμ. būan=κατοικεῖν, κτίζειν οἰκοδομάς, νεογερμ. bauen=οἰκοδομεῖν, μσν. γερμ. buode=καλύβη, νεογερμ. Bude=σκηνή, παράπηγμα, λιθ. búti=εἶναι, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. byti=γίνεσθαι, εἶναι, bǫdǫ=γίνομαι· *θὰ εἶμαι* (: λατ. -bundus)· ρ. *bheu̯ā-, *bheu̯ē-, *bhū̆-=αὐξάνεσθαι· πβ. *ὕφεαρ*, *φῖτυ*, *φῦλή*, *φυλίη*.

φώγω (παρ' Ἐπιχ.), **φώζω** (παρ' Ἱπποκρ.· παθ. **φώγνυται** παρὰ Διοσκ.), ἀόρ. **ἔφωξα** (καὶ **ἔφωσα**) "«καβουρδίζω, ξεροψήνω», ψήνω", *φώγανον*, τὸ "ἀγγεῖον (δοχεῖον), ἐν ᾧ «ἐκαβουρδίζετο» ἡ κριθή" : συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. baka, ἀρχ. γερμ. bahhan, backan=«καβουρδίζειν», θερμαίνειν, νεογερμ. backen=ψήνειν· ρ. *bhōg- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhē-=θερμαίνειν, «ξεροψήνειν», ἐν τοῖς: ἀρχ. γερμ. bāen, νεογερμ. bähen=θερμαίνειν διὰ περικαλυμμάτων, ἀγγλοσαξ. bœþ, ἀρχ. γερμ. bad, νεογερμ. Bad=λουτρόν, ἴσως καὶ λαχ. (ἰλλυρ.;) *βαγαρόν* "χλιαρόν" Ἡσύχ.

φωΐδες (ἰων.), **φῷδες** (ἀττ.), αἱ "φλύκταιναι ἢ οἰδήματα ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος συνεπείᾳ ἐγκαύματος, «φουσκάλες»", *φόα* "ἐξανθήματα ἐν τῷ σώματι" Ἡσύχ.: μᾶλλον εἶναι συγγ. τῷ λιθ. búožė=ρόπαλον, ξύλον ἐπὶ τῆς ἀλωνιστικῆς μηχανῆς, κεφαλὴ βελόνης· ρ. *bhōu-, *bheu-=ἐξογκοῦσθαι, «φουσκώνειν» (καὶ κυρ. *phōu-=δυνατός, ἐνδεχόμενος, κατορθωτός, βλ. τὰ ἐν λ. *φῦσα*, πβ. *φώκη*, *φῶτιγξ*).

φώκη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, φώκη, «φώκια»", *φῶκος*, ὁ "κῆτος θαλάσσης ὅμοιον δελφῖνι" Ἡσύχ., *φώκαινα*, ἡ "εἶδος φώκης" : ΙΕ *phōu- (ἢ *bhōu-, βλ. *φωΐδες*;)=φυσᾶν· βλ. *φῦσα*, πβ. *φῶτιγξ*, *φῶϋξ*.

φωλεός, φωλειός, ὁ (ἑτερόκλ. **φωλεά**, τὰ παρὰ Νικ.) "κατοικία ἀγρίου ζῴου, ὀπή, σπήλαιον, φωλεά, τρώγλη", *φωλεᾶ*, *φωλέᾱ*, ἡ=ὡσ., *φωλεΐᾱ*, ἡ "ἡ διαμονὴ εἰς τὴν φωλεὰν (εἰς τὴν τρώγλην), παραμονὴ ἐν καταστάσει νάρκης εἰς τὴν φωλεάν", *φωλάς*, *-άδος*, ἡ "ἡ κρυπτομένη ἐν φωλεᾷ, ἐπὶ τῆς ἄρκτου, ἡ διαμένουσα ἐν νάρκῃ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου αὐτῆς· ὡς οὐσ. εἶδος κογχυλίου", *φωλίς*, *-ίδος*, ἡ "θαλάσσιός τις ἰχθὺς κρυπτόμενος εἰς τὴν βλένναν αὐτοῦ", *φωλεύω* "διαμένω ἐν τῇ φωλεᾷ μου, παραμένω ἐν καταστάσει χειμερινῆς νάρκης ἐν τῇ φωλεᾷ μου" : μᾶλλον ἐκ τοῦ ΙΕ *bhō[u]-l- (ἐσχηματίσθη ὡς τὸ *γωλεός*), συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. bōl οὐδ.=κατοικία ζῴων καὶ ἀνθρώπων, κατὰ μετάπτ. σουηδ. διαλ. bylja, bölja=μικρὰ φωλεὰ (*buljōn). Πβ. *bhū-l-, βλ. *φῦλή*.

φωνή, ἡ "κραυγή, φωνή, ἦχος, γλῶσσα", *φωνέω* "φωνάζω, ὁμιλῶ μεγαλο-

φώνως, ἠχῶ", *φωνήεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἐκπέμπων φωνήν, ἔχων φωνήν", *φώνημα*, τὸ "ἦχος φωνῆς, φθόγγος, φωνή· τὸ ἐκφωνούμενον, ὁ λόγος, ἡ ὁμιλία", βλ. *φημί*.

φώρ, γεν. **φωρός**, ὁ "κλέπτης" : = λατ. fūr ἀρσ.=ὡσ. (κυρ. σημαίνει "ὁ φέρων τι μακράν", πβ. *ἴσφωρες* "λησταί, κλέπται. Λάκωνες" Ἡσύχ.). Ἐκ τούτου : *φωρᾶ*, ἡ "κλοπή", ἰων. *φώρη*, ἡ "ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα", *φωράω* "ἐρευνῶ οἰκίαν πρὸς ἀνακάλυψιν κλοπιμαίων, συλλαμβάνω τὸν κλέπτην· ἀνιχνεύω, ἀνακαλύπτω", *περί-φωρος* "ὁλοσχερῶς ἀνακεκαλυμμένος, καταφανής", *αὐτό-φωρος* "ὁ συλληφθεὶς κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν διάπραξιν τῆς κλοπῆς", *φώριος* "κλοπιμαῖος· λαθραῖος, μυστικός" (*φώριον*, τὸ "κλοπή"). Διὰ τὴν ἐκτετ. β. πβ. ἀρμ. burn=χείρ, πυγμή, βία, ἀρχ. ἰνδ. bhārāḥ=δέσμη, φορτίον καὶ βλ. *φωριαμός*.

φωριαμός, ὁ (ἡ) "κιβώτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεφύλαττον πέπλους, χλαίνας, χιτῶνας κ.τ.λ." : ἔκ τινος *bhōrios=φορητὸς (=ἀρχ. ἰνδ. bhāryaḥ=φορητός, ἂν δὲν εἶναι IE *bhērios). Πβ. *φώρ*.

1 **φώς**, γεν. **φωτός**, ὁ "γενναῖος ἀνήρ, ἀνήρ, θνητός" : ἐκ τοῦ IE *bhō-t- ἢ (ἂν τὸ θ. μετὰ τοῦ -t- εἶναι ὕστερογ.) ἐκ τοῦ *bhō-s=ἀρχ. ἰνδ. bhás- οὐδ. (θηλ.)=φῶς, λάμψις, δύναμις, μεγαλειότης (subhás-=ὁ ἔχων ὡραίαν λάμψιν, bhāsati=λάμπει κ.τ.λ.)· πβ. *φώσκει* "διαφαύει" Ἡσύχ., *δια-φώσκω* "ἀρχίζω νὰ λάμπω (φέγγω)", *φωστήρ* "θυρίς" Ἡσύχ.

2 **φῶς** (ἀττ., **φάϜος*), γεν. **φωτός**, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, φῶς", *φωτεινός* "ὅ,τι καὶ νῦν, φωτεινός, φωτίζων, λάμπων, διαυγής, καθαρός", *φωτίζω* "φέγγω, λάμπω, ἀκτινοβολῶ· μτβτ. φωτίζω, φέρω τι εἰς φῶς, γνωστοποιῶ τι, διαφωτίζω", κύρ. ὄν. *Φώτιος* : βλ. *φάος*.

φῶτιγξ, -ιγγος, ἡ (ὁ) "εἶδος αὐλοῦ παιζομένου πλαγίως, ὁ πλαγίαυλος" : ἐκ τοῦ *phō[u]t- (ἢ *bhō[u]t-;), πβ. διὰ τὴν σημ. τοὺς μεταπτ. τύπους : *φῡσαλ(λ)ίς*, ἡ "αὐλός, «φλογέρα»", *φῦσα*, ἡ "φυσητήρ, «φυσερό»" (ὁ ἰδέ).

φῶϋξ (καὶ **πῶϋξ**, πληθ. **πώϋγγες** παρὰ Γραμμ.), ὁ "ὑδρόβιόν τι πτηνόν, εἶδος ἐρωδιοῦ" : ἠχομιμ. θ. *phōu-=φυσᾶν (διὰ τὴν μετάπτ. πβ. *φώκη*, *φῶτιγξ*).

φὼψ "φάος" Ἡσύχ., βλ. *παιφάσσω*.

X

χάβος, ὁ "ὁ χημός, τὸ φίμωτρον ἵππου", *χαβὸν* "καμπύλον. στενόν" Ἡσύχ. (πβ. *χαμὸν* "καμπύλον" Ἡσύχ.) : ἴσως συγγ. τῷ λατ. hāmus=τὸ «ἀγκίστρι», ἄγκιστρον (> ἀρχ. γερμ. hamo ;), ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *hābmos ἢ *habsmos.

χάζω (ἐν συνθέσει : **ἀνα-, παρα-, προ-χάζω**) "ἀναγκάζω τινὰ νὰ ἀποχωρήσῃ, ἀποστερῶ τινά τινος", *χάζομαι*, ἐπιχ. μέλλ. *χάσσομαι*, ἀόρ. α' *χασσάμην* "ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι, ὀπισθοχωρῶ, φοβοῦμαι νὰ..." : ἐκ τοῦ *ghə-d- (μετὰ τοῦ σχηματιστ. στοιχείου d) συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. jáhāti=ἐγκαταλείπει, παραιτεῖται, jíhīte=ἀπέρχεται, ἐξέρχεται, ἀναπηδᾷ, hīyatē=ἐγκατα-

λείπεται, μένει ὀπίσω, ἀβεστ. zazāmi=ἀπολύω, ἀρχ. γερμ. gān, gēn, νεογερμ. gehen=βαδίζειν, πορεύεσθαι, ὑπάγειν· ρ. *ĝhē(i)-, *ĝhī-, *ĝhə-=ἐλλείπειν (βλ. κιχάνω), ταυτόσημοι πρὸς τὰς ρ. *ĝhē(i)-, *ĝhī-=χαίνειν, χάσκειν, χασμᾶσθαι (βλ. χαίνω, χάος).

χαίνω (ὑστερογ. τύπος σχηματισθεὶς κατὰ τὸ ἔχανον κ.τ.λ.), ἀόρ. β' **ἔχανον,** πρκ. **κέχηνα** (δωρ. γ' πληθ. **κεχάναντι**) "ὅ,τι καὶ νῦν, χαίνω, χάσκω, χασμῶμαι", χάνος, -ους, τὸ "χάσμημα, «χασμουρητό»· τὸ (χαῖνον) στόμα", ἀ-χανής (ἀ-=*sm̥) "ὁ πολὺ ἀνοικτὸς (χάσκων), λίαν ἐκτεταμένος, ἀπέραντος", ἀχάνεια, ἡ "ἀπέραντος ἔκτασις, μέγα χάσμα", χανόειν "βοᾶν" Ἡσύχ.: ρ. *ĝhan- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ĝhē(i)- ὡς τὸ φαίνω ἐκ τῆς ρ. *bhā-), πβ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gan=ἄνοιγμα τοῦ στόματος, κλῆσις, βοή, gana=ἀναχάσκειν, σφόδρα ὀρέγεσθαί τινος, βλέπειν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα (πβ. *ĝa-b- ἐν τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gap=εὐρὺ ἄνοιγμα, κραυγή, gapa=ἀνοίγειν τὸ στόμα, φωνάζειν, νεογερμ. gaffen=βλέπειν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα). Πβ. καὶ χανδὸν ἐπίρ. "μὲ ἀνοικτὸν στόμα, ἀπλήστως, ἀκορέστως" (βοιωτ. χά-δαν=ὡσ., πλησιέστερον πρὸς τὸ χά-σκω): ἀρχ. γερμ. ganz=ἀκέραιος, πλήρης, νεογερμ. ganz=ὁλόκληρος; — Ἐκ τῶν ριζ. τύπων *ĝhē(i)-, *ĝhī-, *ĝhə-=χαίνειν (ταυτοσήμων πρὸς τὸ *ĝhē(i)-=ἐλλείπειν, βλ. χάζω): αἱ λ.: χάσκω (*ĝhə-skō) "ὅ,τι καὶ νῦν, χάσκω, ἀνοίγω τὸ στόμα", χάσμα, τὸ "χαίνουσα ὀπή, ρῆγμα, χάσμα", χάσμη, ἡ "τὸ χάσμημα, «χασμούρημα»· ἀπραξία, ἀργία" (βλ. καὶ χη-λή, χή-μη, χῆ-τος κ.τ.λ.)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. vi-hā-, ἐνεστ. vijihītē=χάσκειν πολύ, vihāyaḥ=ἀτμόσφαιρα, λατ. hiō, -āre=χαίνω, χασμῶμαι, ἀνοίγω τὸ στόμα (*ghiā-jō=λιθ. žiója), hīscō, -ere=χαίνω, ἀνοίγω τὸ στόμα (*ĝhī-skō), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gīna=χαίνειν, χασμᾶσθαι, ἀρχ. γερμ. geinōn (ἀγγλ. yawn)=ὡσ., μετὰ τοῦ ĭ ἀρχ. γερμ. ginēn, νεογερμ. gähnen=χασμῶμαι, πβ. ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zějo=χαίνω (*ĝhējō). Πβ. καὶ χῑράς, -άδος, ἡ "σχισμὴ" καὶ τὰ ἐκ τοῦ ριζ. τύπου *ĝhēu-, *ĝhəu-: χαῦνος, χάος (ὃ ἰδέ).

χαῖος, ὁ "καμπύλη βακτηρία τῶν ποιμένων": ΙΕ *ĝhaiso-, συγγ. τῷ gall.-λατ. gaesum οὐδ.=βαρὺ σιδηροῦν ἀκόντιον (πβ. gall.-ἑλλ. γαῖσος, ὁ, -ον, τὸ "ἐλαφρὸν ἀκόντιον", τὸ ἐθν. ὄν. Γαισᾶται, -οι), ἀρχ. ἰρλ. gaē=ἀκόντιον, ἀρχ. γερμ. gēr=ὡσ., geisila, νεογερμ. Geissel=μάστιξ, ἴσως καὶ ἀρχ. ἰνδ. hēṣas- οὐδ.=βλῆμα· περαιτέρω ἴσως συγγ. τῇ ρ. *ĝhei-=ὠθεῖν, παρορμᾶν, ἐν τοῖς ἀρχ. ἰνδ.: hinōti, hínvati, háyati=παρορμᾷ, ἐκσφενδονίζει κ.τ.λ.

χαίρω (*χαρ-jω), μέλλ. **χαιρήσω,** ἀόρ. β' **ἐχάρην** "ὅ,τι καὶ νῦν, χαίρω, κατέχομαι ὑπὸ χαρᾶς, εὐφραίνομαι", χαρά, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, χαρά, τέρψις, εὐφροσύνη", χάρις, -ιτος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, χάρις, εὔνοια" (ἀρχικῶς τὸ θ. μετὰ τοῦ ι, πβ. χαρί-εις κ.τ.λ.), χαρίεις, -εσσα, -εν "ὅ,τι καὶ νῦν, χαρίεις, εὔχαρις, κομψός, θελκτικός", χαρίζομαι "κάμνω χάριν εἴς τινα, δεικνύω εὔνοιαν πρός τινα, προσφέρω τι προθύμως, χαρίζω τι", χάρμα, τὸ "ἀντικείμενον χαρᾶς, τέρψις, χαρά", χάρμη, ἡ "ἡ χαρὰ τῆς μάχης, ἐπιθυμία πρὸς μάχην", χαρ-οπός "ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς πλήρεις χαρᾶς, ἔχων ἀπαστράπτοντας ὀφθαλμούς, ἐπιθυμοῦντας διακαῶς τὴν μάχην" (-οπος ἐκ τοῦ *oqᵘ̯-, βλ. ὄσσε), χαρτὸς "ὁ ἐμποιῶν χαράν, πρόξενος χαρᾶς, εὐχάριστος", χαρτόν, τὸ "ἀντικείμενον χαρᾶς": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. háryati=εὑρίσκει

εὐχαρίστησιν, ἐπιθυμεῖ, λατ. horior, hor(i)tor=παρορμῶ, προτρέπω, ἀρχ. ἰρλ. gor=εὐσεβής, ἀρχ. γερμ. ger=ὁ ἐπιθυμῶν, gerōn=ἐπιθυμεῖν, girīg (νεογερμ. gierig)=ἄπληστος, λαίμαργος, gern=ἄπληστος, πρόθυμος (νεογερμ. gern=εὐχαρίστως), ἴσως καὶ τοχ. A śaru=κυνηγός· ρ. *ĝher-=ἐπιθυμεῖν, ἀγαπᾶν (ἴσως ἀρχικῶς ἐχρησιμοποιεῖτο ἐπὶ σφοδρῶν ψυχικῶν παθῶν ἐν γένει, πβ. ἀρχ. ἰνδ. háras- οὐδ.=ἔχθρα, μνησικακία καὶ βλ. ἀνωτ. *χάρμη, χαροπός*).

χαίτη, ἡ "μακρὰ κόμη, λελυμένη καὶ χυτὴ πρὸς τὰ κάτω κόμη· χαίτη· ἡ κόμη τῶν δένδρων, τ.ἔ. τὸ φύλλωμα", *χαιτήεις, -εσσα, -εν* "ὁ ἔχων μακρὰν κόμην ἢ χαίτην" : ἐκ τοῦ *ghaitā, πβ. *ghait-s-, ἐν τοῖς : ἀβεστ. gaēsa- ἀρσ.=«σγουρὰ μαλλιά», μακρὰ κόμη, μσν. ἰρλ. gaoisideach=κόμη, τρίχωμα.

χάλαζα (*χαλαδ-ja), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χάλαζα, τὸ «χαλάζι»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. žlědica=«χιονόνερο», σλοβεν. žled=λεπτὸς πάγος, παγετός, μικρορρωσ. oželeda=βροχὴ μετὰ χιόνος («χιονόβροχο»), πάγος ἐπὶ δένδρων κ.τ.λ.· ρ. *gheləd-.

χαλάω, ἀόρ. ἐπικ. **ἐχάλασσα** "ποιῶ τι χαλαρόν, χαλαρώνω· ἀμτβ. γίνομαι χαλαρός, χαλαροῦμαι", *χάλασις, -εως, ἡ, χάλασμα*, τὸ "ἡ χαλάρωσις, χαλαρὰ κατάστασις", *χαλαστικὸς* "ὁ κατάλληλος πρὸς χαλάρωσιν, ἱκανὸς πρὸς χαλάρωσιν", *χαλαρὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, χαλαρός, «χαλαρωμένος», ἀνειμένος, ἄτονος", *χαλί-φρων, -ονος* "ὁ ἀμβλύνους, ἐλαφρὸς τὸν νοῦν, κουφόνους, ἀπερίσκεπτος", *χαλαί-πους, -ποδος* "ὁ ἔχων τοὺς πόδας χαλαρούς, χωλός", λεσβ. *ἄχολος* "ἀνήσυχος" : ἴσως ἔκ τινος ἐπιθ. *ĝhə-los=ἀπερχόμενος ἢ χάσκων, χαλαρός, συγγ. τοῖς : *χάζω, κιχάνω, χαίνω*· πβ. *χαλῶσα* "χάσκουσα" Ἡσύχ.

χαλβάνη, ἡ "ρητινώδης χυμὸς ἢ κόμμι φυτοῦ τινος μετὰ κορύμβων ἐν Συρίᾳ φυομένου" (> λατ. galbanum μετὰ τοῦ g κατὰ τὸ galbus ;) : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἀραμ. ḥalbān-, ἑβρ. ḥel'bnāh=ὡσ.

χαλεπὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, χαλεπός, βαρύς, δύσκολος, δριμύς, ἀνιαρός, ὀχληρός, σκληρός, ἐπικίνδυνος, δυσχερής", *χαλεπαίνω* "εἶμαι δύσκολος, γίνομαι χαλεπός, εἶμαι κακῶς διατεθειμένος, ἀγανακτῶ, ὀργίζομαι", *χαλέπτω* "καταπιέζω, καταθλίβω, στενοχωρῶ, καταδιώκω, κακοποιῶ, βλάπτω" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

χαλῖνός, αἰολ. **χάλιννος,** ὁ, πληθ. **-οί,** οἱ, σπανιώτ. **-ά,** τὰ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ χαλινός, τὸ «χαλινάρι», τὸ ἐπιστόμιον τοῦ χαλινοῦ" (> ἀρχ. ἰνδ. khalīna- ἀρσ., οὐδ.=τὸ ἐπιστόμιον τοῦ χαλινοῦ), *χαλινόω* "χαλινώνω τὸν ἵππον, «τοῦ περνῶ (βάζω) τὸ χαλινάρι»· χαλιναγωγῶ, συγκρατῶ" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

χάλιξ, -ικος, ὁ, ἡ "μικρὸς λίθος, «χαλίκι», «χαλίκια» διὰ παραγέμισμα εἰς τὰς οἰκοδομάς, λιθάρια χρήσιμα πρὸς οἰκοδομήν, λίθος τείχους, ἀσβεστόλιθος, «ἀσβέστης»" : συγγ. τῷ λατ. calx, -cis ἀρσ., θηλ.=λίθος χρησιμοποιούμενος κατὰ τὸ παιγνίδιον τῶν πεσσῶν, «ἀσβεστόπετρα, ἀσβέστης» (ἂν δὲν εἶναι δάνειον ἐκ τοῦ *χάλιξ*, ὡς βεβαιότατα δεικνύει ἑλλ. ἐπίδρασιν ἡ σημ. "ἡ ἄσβεστος" καὶ τὸ παράγωγον calicāre=λευκαίνειν τὸν τοῖχον δι' ἐπιχρίσματος ἀσβέστου, «ἀσπρίζειν»· ρ. *(s)q(h)eliq- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *[s]qel-=σχίζειν) ἐν τοῖς : λατ. silex ἀρσ., θηλ.=χάλιξ, «χαλίκι» (κατ' ἀνομ. ἐκ

τοῦ *skelik-), siliqua θηλ.=ὁ λοβός, τὸ «τσώφλι» (κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ *skeliquā), ἰρλ. scelec=βράχος (*scelenco-;), ἀρμ. čelk'em=σχίζω, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. skolьka=ὄστρεον.

χάλις, -ιος, ὁ "ὁ ἄκρατος οἶνος", ἀττ. *χαλί-κρᾱτος*, ἰων. *-κρητος*=ὡσ. (συγκρ. *χαλικρότερος* παρὰ Νικ.), *ἀκρο-χάλιξ* "ὁ ἐλαφρῶς μεθυσμένος" : συγγ. τοῖς: μακεδ. (;) *κάλιθος* "οἶνος" Ἡσύχ., θρακ. *ζίλαι* "ὁ οἶνος" Ἡσύχ. (ζ=IE *ĝh-). Ἄλλα συγγενῆ ἐλλείπουν.

χάλκη (καὶ **χάλχη**), ἡ "ὁ κοχλίας τῆς πορφύρας", βλ. *κάλχη*, πβ. *χαλκός*.

χαλκός, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, χαλκός, ὀρείχαλκος, «μπροῦντζος» σίδηρος" : μᾶλλον ἐκ τοῦ *χαλχός (πβ. κρητ. *χαυχός*=ὡσ.), συγγ. τοῖς: λιθ. geležis, žem. gelžis θηλ.=σίδηρος, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. *želězo=ὡσ. (ἐν τῇ λ. žělěznъ=σιδηροῦς)· ρ. *ghel(ĕ)ĝh-. Πιθ. πρόκειται περὶ ξένης λέξεως ἐν τῇ Ἑλλ., ὡς καὶ ἐν τῇ Βαλτ.-Σλαβ. (μικρασιατ.; πβ. τὰ ὁμόηχα κατὰ τὸ χ τοπων. *Χαλκίς, Κολχίς*)· ἂν ἡ λ. *κάλχη* (*χάλκη, χάλχη*), ἡ "ὁ κοχλίας τῆς πορφύρας" προέρχηται ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, τότε ἡ λ. *χαλκός* ὡς σημαίνουσα "ἐρυθρὸν μέταλλον" ὠνομάσθη οὕτως ἕνεκα τοῦ χρώματος. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *χάλκεος*, ἀττ. *χαλκοῦς* "ὅ,τι καὶ νῦν, χαλκοῦς, χάλκινος", *χαλκεύς*, ὁ "ὁ κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν, μεταλλουργός, χρυσοχόος", *χαλκίς, -ίδος*, ἡ "μέλαν ἁρπακτικὸν πτηνόν· ἰχθύς τις· εἶδος σαύρας, ἐχούσης χαλκόχρους ῥαβδώσεις ἐπὶ τῆς ράχεως", *χαλκί-οικος* "ὁ κατοικῶν ἐντὸς οἴκου ἐκ χαλκοῦ", *χαλκο-άρᾱς*, ὁ "ὁ οἰκεῖος πρὸς τὰ ὅπλα ἐκ χαλκοῦ, φέρων χαλκίνην πανοπλίαν" (*χαλκός*+*ἄρ*ω).

χάλυψ, -υβος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ χάλυψ, τὸ «ἀτσάλι»", *χαλυβδικὸς* καὶ *χαλυβικὸς* "ὁ κατεσκευασμένος ἐκ χάλυβος" : ἐκ τοῦ ἐθν. ὀν. *Χάλυβες* (*οἱ σιδηροτέκτονες* παρ' Αἰσχ. Προμ. 715).

χαμαί (*ĝhₑmai) ἐπίρ. "εἰς (πρὸς) τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς· ὕστερογ. ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, χάμω, κατὰ γῆς" : πβ. λατ. humī=ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, *χαμαί*, ἀρχ. πρωσσ. semma=κάτω (ἀρχ. δοτ. τῆς κατευθύνσεως)· IE *ĝdhĕm-, *ĝdhŏm-, *ĝdhm- (προκύψαντα ἐκ τοῦ *ĝdhĕm-, *ĝdhŏm-, *ĝdhm-, κατ' ἀρχὴν ἐν τῇ ἠφανισμ. β. *ĝhm-, ἐκ τοῦ *ĝdhm-, εἶτα εἰς τοὺς τύπους τῆς ἰσχ. β. βλ. *χθών*) ἐν τοῖς: θρακ.-φρυγ. *ζεμελω*, ἐξ οὗ *Σεμέλᾱ, -η*, ἡ "χυρ. ἡ μήτηρ Γῆ", λατ. humus, -ī θηλ.=γῆ, ἔδαφος (ἔκ τινος παλ. συμφων. θ. *ĝhom-), humilis=χαμηλὸς (πβ. *χθαμαλός*=ὡσ.), homō (ἀρχ. hemō, πβ. nēmō=οὐδείς, ἐκ τοῦ *ne-hemō), -inis ἀρσ.=ἄνθρωπος, ἀνὴρ (κυρ. ὁ γήινος, χθόνιος, πβ. γοτθ. guma=ἀνήρ, ἀρχ. γερμ. gomo, νεογερμ. Bräutigam=ὁ νυμφίος, γαμβρός, τοχ. B śaumo, λιθ. ἀρχ. žmuõ, σήμερον žmogùs =ἄνθρωπος, πβ. ἀρχ. ἰρλ. duine=ὡσ.), hūmānus=ἀνθρώπινος (*hoim-;), ὀσκ. huntrus=λατ. īnferōs, ὀμβρ. hondra (=λατ. īnfrā), hondomo ἀφαιρ. =λατ. īnfimō, λιθ. žemė=γῆ, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zemlja=ὡσ., zmьja=ὄφις (κυρ. ὁ ἕρπων, συρόμενος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους). Πλείονα βλ. ἐν λ. *χθών*. — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *χαμαί-ζηλος* "ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἀναπτυσσόμενος, μὴ αὐξάνων πολὺ ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, χαμηλός" (: *βίος, ζῆν*), *χαμᾶζε* ἐπίρ. "εἰς (πρὸς) τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς", ἰων., ἀττ. *χαμᾶθεν* καὶ *χαμόθεν* ἐπίρ. "ἐκ τοῦ ἐδάφους, «ἀπὸ χάμω»", *χαμηλὸς* "ὁ χαμαί, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, χαμηλός", *νεο-χμός* "πρόσφατος, νέος, ἀπροσδόκητος, παράδοξος" (κυρ. λατ. in

terra novus=ἐν τῇ γῇ [χθονὶ] νέος), *Χαμύνη*, ἡ *ἐπίθ. τῆς Δήμητρος* (=*Χθονία*).

χανδάνω (*ghₑnd-), μέλλ. **χείσομαι** (*ghend-s-), ἀόρ. β' **ἔχαδον** (*ghn̥d-), πρκ. **κέχονδα**, δ. γρ. **κέχανδα** *λαμβάνω, περιλαμβάνω, «χωράω»*: συγγ. τοῖς: ἀλβ. gen, γκεγκ. gej=εὑρίσκω, παθ. gendem, λατ. pre-hendō=λαμβάνω, δράττομαι, praeda θηλ.=ἡ λεία (*praihedā), hedera θηλ.=ὁ κισσὸς (συνδέων, συνάπτων), ἀρχ. ἰρλ. ro·geinn, κυμβρ. genni=ἔχειν θέσιν, χῶρον (*ghn̥d-n-), γοτθ. bi-gitan=εὑρίσκειν, ἐπιτυγχάνειν, συναντᾶν, ἀγγλοσαξ. bigietan=λαμβάνειν, forgietan=λησμονεῖν (ἀγγλ. to get, beget, forget, νεογερμ. vergessen=λησμονεῖν), ἴσως καὶ ἀρχ. ἐκκλ. σλάβ. gadati=εἰκάζειν, νομίζειν· ρ. *ghend-=λαμβάνειν, περιλαμβάνειν.

χάος (*χαϜος, IE *ĝhəu-es-), γεν. **χάεος** καὶ **χάους**, τὸ *κενὸς χῶρος, χάος, ἀτμόσφαιρα, χάσμα, ἄβυσσος*, *χαῦ-νος* *ὁ χάσκων, χαίνων, χαλαρός, μωρός, μάταιος, «τιποτένιος»*, *χαύναξ*, *-ᾱκος*, ὁ *ἀλαζών, κομπαστής* (Ἡσύχ.), *χαυνό-πρωκτος* *ὁ ἔχων πρωκτὸν χαῦνον (εὐρύν), κίναιδος*, *χαυλι-όδους*, ὁ, ἡ, *-όδουν*, τὸ (γεν. *-όδοντος*) *ὁ ἔχων προεξέχοντας ὀδόντας*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. goumo (*ĝhəu-men-), giumo (*ĝhēu-men-), guomo (*ĝhō[u]-m-), νεογερμ. Gaumen=ὁ οὐρανίσκος, πβ. λιθ. gomurỹs ἀρσ.=ὠσ. — ρ. *ĝhēu-, *ĝhō(u)-, *ĝhəu-, *ĝhū̆-=χαίνειν, χασμᾶσθαι· πβ. *ĝhēi-, βλ. *χαίνω*, *χειή*, *χήμη*, *χῑράς*.

χαράδρᾱ, ἰων. **-η**, ἡ *ρωγμή, σχίσμα γῆς, χαράδρα, βαθεῖα φάραγξ· χείμαρρος*, *χαραδριός*, ὁ *πτηνόν τι ὑποκίτρινον ζῶν ἐν χαράδραις*, *χάραξ*, *-ακος*, ὁ, ἡ *πάσσαλος, σκόλοψ, αἰχμηρὸς πάσσαλος, «παλούκι», πάσσαλος διχαλωτὸς κατὰ τὸ ἓν ἄκρον, χρησιμοποιούμενος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κλημάτων τῆς ἀμπέλου, μικρὸς κλάδος ἐλαίας πρὸς φύτευσιν*, *χαρακόω* *περιφράσσω διὰ πασσάλων, ὑποστηρίζω διὰ πασσάλων, ὀχυρώνω* (> λατ. characātus, ·charaxō), *χαράσσω*, ἀττ. -ττω *καθιστῶ τι ὀξύ, ὀξύνω, ἀκονίζω, χαράσσω, ἐγχαράσσω, ἐπιγράφω, αὐλακίζω, διασχίζω*, *χαρακτήρ*, *-ῆρος*, ὁ *τὸ ἐγκεχαραγμένον, χαρακτηριστικὸν γνώρισμα (κυρ. ὁ χαράκτης), χαρακτήρ*: ἴσως συγγ. τῷ λιθ. žeriù, žeřti=ξύνειν, σκαλεύειν, σκαλίζειν.

χαρίεις, χαρίζομαι, χάρις, χάρμα, χάρμη, βλ. *χαίρω*.

χάρμη, ἡ *ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος*, *ἄγ-χαρμον* *ἀνωφερῆ τὴν αἰχμήν*, *χαρία* *βουνὸς* Ἡσύχ., *χοιράς*, *-άδος*, ἡ ὡς ἐπίθ. *ἐξέχουσα, ὑπερέχουσα* ὡς οὐσ. θηλ. *βράχος ὀλίγον ἐξέχων τῆς θαλάσσης, σκόπελος* (*ghorjo-): συγγ. τοῖς: κυμβρ. garth=ἀκρωτήριον, ὄρος, μσν. γερμ. grāt, πληθ. græte=ἡ ἄκανθα τοῦ ἰχθύος, τὸ «ψαροκόκκαλο», ἡ ἀκὶς (κορυφὴ) τοῦ στάχυος, ἀκρώρεια (νεογερμ. Grat, Gräte, IE *ghrē-ti-), πολων. grot, τσεχ. hrot=ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους· ρ. *gher-=ἐξέχειν, προέχειν (μᾶλλον ταυτόσημος τῇ ρ. *gher-=ναρκώνεσθαι, εἶναι ἄκαμπτον, ξηραίνεσθαι, βλ. *χέρσος*).

χαρμονή, ἡ *χαρά, τέρψις, ἡδονή*, *χαρμοσύνη*, ἡ *χαρά, φαιδρότης*, *χαρμόσυνος*, *-ον* *ὁ πλήρης χαρᾶς, εὔθυμος, εὐχάριστος, χαρμόσυνος*, βλ. *χαίρω*.

χαροπὸς *ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς ἀπαστράπτοντας καὶ διακαῶς ἐπιθυμοῦντας τὴν μάχην*, βλ. *χαίρω*.

χάρτης, -ου, ὁ *φύλλον παπύρου ἐπεξειργασμένον πρὸς γραφήν· γεγραμμέ-

νος πάπυρος, σύγγραμμα, μολυβδίνη πλάξ" (> λατ. c[h]arta θηλ.) : λ. ξένη (αἰγυπτ. ;).

χαρτὸς "ὁ ἐμποιῶν χαράν, πρόξενος χαρᾶς, εὐχάριστος", βλ. *χαίρω*.

χάσκω "ὅ,τι καὶ νῦν, χάσκω, ἀνοίγω τὸ στόμα", *χάσμα, -ατος*, τὸ "χαίνουσα ὀπή, ρωγμή, χάσμα", βλ. *χαίνω*.

χατέω, χατίζω, χάτις, χάτος, βλ. *χῆτος*.

χαυλι-όδους, χαύνᾱξ, χαῦνος κ.τ.λ., βλ. *χάος*.

χέδροπα (κέδροπα, κέρδοπα Ἡσύχ.), τὰ "τὰ ὄσπρια" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

χέζω, μέλλ. **χεσοῦμαι** καὶ **χέσομαι,** πρκ. ἐν συνθέσει **-κέχοδα** "ὅ,τι καὶ νῦν, χέζω, ἀποπατῶ", *μυό-χοδον*, τὸ "κόπρος τοῦ ποντικοῦ, «ποντικόσκατο»", *χοδιτεύειν* "ἀποπατεῖν" Ἡσύχ., *χόδανον* "τὴν ἕδραν" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. **hádati, hádatē=χέζει,** ἀβεστ. **zadah-** ἀρσ.=πρωκτὸς (=ἀρμ. jet= οὐρά), φρυγ. *ζέτνα* "τὴν πύλην" Φώτ. (ἐσφαλμένη γρ. ἀντὶ *πυγήν* ;), ἀλβ. djés=χέζω, ndjete=βδελυρός, ἀποτρόπαιος, νεογερμ. διαλ. gitzen=χέζειν (δυτ. κοινὸν γερμ. *getjan)· ρ. *ĝhed-=χέζειν.

χειή, ἡ, δοτ. πληθ. **χεείαις** (παρὰ Νικ. Θηρ. 79), ἡ "ὀπή, τρῦπα, τρώγλη, κρησφύγετον (ἰδίᾳ τῶν δρακόντων καὶ τῶν ὄφεων)" : ἴσως, ὡς προελθὸν ἐκ τοῦ *χεϝεσ-jᾱ, IE *ĝheues-iā, συγγ. τῷ *χάος* (ὁ ἰδέ), περαιτέρω ἴσως συγγ. καὶ τῷ λατ. fovea θηλ.=βόθρος, ὄρυγμα (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *ĝheueiā).

χεῖλος, -εος καὶ **-ους,** λεσβ. **χέλλος,** τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ χεῖλος, «χείλι»", *χελύνη*, ἡ "τὸ χεῖλος, ἡ σιαγών" : ἐκ τοῦ IE *ghel-nos (ἢ *ghels-os ;), συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. giǫlnar θηλ. πληθ.=σιαγόνες, σουηδ. gäl= βράγχιον, σιαγών, δαν. gjælle=ὡσ.

χεῖμα, -ατος, τὸ (ἐκ τῆς αἰτ. *ĝheim-m̥ ;), **χειμὼν** (*ĝhei-men-), **-ῶνος,** ὁ "ὁ χειμερινὸς καιρός, ἡ χειμερινὴ ἐποχὴ τοῦ ἔτους, ὁ χειμών, «χειμώνας»", *χειμέριος* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν χειμῶνα· θυελλώδης, τρικυμιώδης, βροχερός", *χειμερινὸς* "ὁ ἀνήκων εἰς τὸν χειμῶνα, χειμερινός" (: λατ. hībernus=ὡσ. ἐκ τοῦ *heim-rinos), *χειμαίνω, χειμάζω* "ἐκθέτω τι εἰς τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος, προσβάλλω, κατατρύχω διὰ θυέλλης· εἶμαι θυελλώδης", *χειμάδιον*, τὸ "χειμερινὴ κατοικία, «χειμαδιό»"· *χιών*, γεν. *χιόνος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χιών, τὸ «χιόνι»" (ἀρχικῶς *χιώμ, *χιόμ-ος κ.τ.λ., ἔλαβε δὲ τὸ -ν- κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν ὀνομ.), *δύσ-χιμος* "χειμερινός, ταραχώδης, θυελλώδης, ἐπικίνδυνος" (πβ. κατωτ. λατ. bīmus κ.τ.λ.), *μελάγχιμα*, τὰ "αἱ μαῦραι κηλῖδες ἐπὶ τῆς χιόνος", *χίμαρος*, ὁ "τράγος", *χίμαρος*, ἡ "ἡ ἑνὸς χειμῶνος (ἐνιαύσιος) αἴξ", *χίμαιρα*, ἡ=ὡσ. (: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gymbr=ἀμνὸς ἑνὸς ἔτους) : συγγ. τοῖς: ἀβεστ. zyā ἀρσ.=χειμὼν (*ĝhjē[m]-s), ἀρχ. ἰνδ. hēman (τοπ.)=ἐν καιρῷ χειμῶνος, hēmantáḥ ἀρσ.=χειμὼν (: χεττ. gimmanza= ὡσ.), ἀρμ. jiun=χιὼν (: ἑλλ. *χιών*, IE *ĝhiįōm), ἀλβ. γκεγκ. dimen, τοσκ. dimere=χειμὼν (*ĝheimen-ₒm, ἀρχικῶς αἰτ.), λατ. hiems θηλ.=χειμὼν (*hiēms, πβ. ἀβεστ. zyā, ἢ *hiemis), ἀρχ. ἰρλ. gaim=χειμὼν (κελτ. *giamo-), μσν. ἰρλ. gemred=ὡσ., λιθ. žiemà, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zima=ὡσ. πβ. καὶ *ĝhi-mo- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. himáḥ=χειμών, ἑλλ. *δύσ-χιμος* κ.τ.λ. (βλ. ἀνωτ., πβ. *χίμετλον*), λατ. bīmus=διετὴς (*bi-himos, ἀνάλογον καὶ τὸ trīmus=τριετὴς κ.τ.λ.)· πβ. καὶ τὸ ἀρμ. jmeṙn=χειμὼν (*ĝhim-, ἐνδεχ. *ĝheim-), συγγ. τῷ *χειμερινὸς* (βλ. ἀνωτ.)· ρ. *ĝhei-, *ĝhi-=χει-

μών, χιών (πβ. ἀρχ. ἰνδ. hāy-aná- ἀρσ., οὐδ.=ἔτος, ἀβεστ. zay-ana-=χειμερινός), ἐπεκτετ. τύποι: *ĝheimen- (*ĝhei-mn-), *ĝhimo-. Πβ. *χείμαρος· χειμάρροος, χίμετλον.*

χείμαρος, ὁ "πάσσαλος ἐμπεπηγμένος εἰς τὸν πυθμένα τοῦ πλοίου": ὡς σημαῖνον "τὸ βύσμα (ἡ «τάπα») τῆς κακοκαιρίας", ἐσχηματίσθη κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ *εὐδίαιος* "ἡ τρῦπα τῆς καλοκαιρίας" (βλ. *εὔδιος*)· περὶ τοῦ σχηματισμοῦ μετὰ τοῦ r πβ. *δυσ-χείμερος.*

χειμάρροος καὶ συνηρ. **-ους,** συντετμ. **χείμαρρος** "ὁ ρέων κατὰ τὸν χειμῶνα"· ὡς οὐσ. *χειμάρρους,* ὁ "ὁρμητικὸς ποταμός, χείμαρρος, «ξεροπόταμος»": *χεῖμα* +ΙΕ *srouos, ρ. *sreu-=ῥεῖν, βλ. *ῥέω.*

χείρ, γεν. **χειρὸς** (δωρ. **χηρός**), δοτ. ὁμ. **χερί,** ὀνομ. πληθ. **χέρες,** δοτ. **χερσί,** αἰτ. **χέρας,** αἰολ. **χέρρας,** γορτ. **χήρανς,** ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χείρ, τὸ «χέρι»", *χειρίς, -ίδος,* ἡ "κάλυμμα τῆς χειρός, χειρόκτιον, «γάντι», κάλυμμα τῆς ὅλης χειρός, τοῦ ὅλου δηλ. βραχίονος, «μανίκι»", *χέρνιψ, -ιβος,* ἡ "τὸ πρὸς πλύσιν τῶν χειρῶν χρησιμοποιούμενον ὕδωρ, τὸ καθηγιασμένον ὕδωρ, δι' οὗ ἔπλυνον τὰς χεῖρας πρὸ τῆς θυσίας" (*χέρνιβον* καὶ *χερνιβεῖον,* τὸ "λεκάνη πρὸς νίψιν [πλύσιν] τῶν χειρῶν", *χερνίπτομαι* "πλύνω τὰς χεῖράς μου διὰ καθηγιασμένου ὕδατος"), *εὐ-χερής, -ές* "ὃν εὐκόλως χειρίζεταί τις, ἐλαφρός, ἐπιπόλαιος", *δυσ-χερής, -ές* "ὃν δυσκόλως λαμβάνει τις ἀνὰ χεῖρας, δύσκολος, δυσχερής": συγγ. τοῖς: ἀρμ. (αἰτ.) jeṙn (*gher-m̥), γεν. jeṙin=χείρ, χεττ. keššar, τοχ. A tsar, B ṣar=ὡσ. (συγχεχ. τύπος ἐκ τοῦ *ĝesar;), πληθ. jeṙ-k' (ἐκ τοῦ *ĝesar;), ἀλβ. dorε (*ĝherā), πληθ. duar (*ĝhēres)=ὡσ.· ρ. *ĝher-=ἅπτεσθαι, δράττεσθαι, λαμβάνειν, «πιάνειν», βλ. *χορός, χόρτος.* —Ἡ ἀρχικὴ μορφὴ τῆς λ. *χείρ* ἀβέβαιος· ἂν οἱ ἀνωτέρω χεττ. καὶ τοχ. τύποι, ὡς πιθ., συνανήκουν εἰς τὴν αὐτὴν ρ., τότε προέρχεται μᾶλλον **ἐκ** τοῦ *χεσρ-· τὸ *χερ- **ἐν τοῖς**: *χέρνιψ, -χερής* θὰ ἦτο κατόπιν τούτου ὕστερογ. τύπος. Πβ. *ἐκεχειρία, χειρώμακτρον, χερνῆτις* καὶ *χόριον, χορός, χόρτος.*

χειρόω "λαμβάνω τι εἰς τὰς χεῖράς μου, καθιστῶ ὑποχείριον", βλ. *χερείων.*

χειρώμακτρον, τὸ "τεμάχιον ὑφάσματος, δι' οὗ ἀπομάσσει (σπογγίζει) τις τὰς χεῖρας, «χειρομάντηλο, πετσέτα»": ἐκ τοῦ *χειρ-ώμαρκτρον: ὀμόργνυμι, ὀμόρξαι* "ἀπομάσσσω, ἀποσπογγίζω", *ὄμαρξον* "ἀπόμαξον" Ἡσύχ., κοινὸς γλωσσικὸς τύπος *χειρόμακτρον* κατὰ παρετυμολ. συγγ. τῷ *μάσσω* "ζυμώνω".

χείρων "χειρότερος, κατώτερος, ὑποδεέστερος", βλ. *χερείων.*

χελῑδών, -όνος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χελιδών, τὸ «χελιδόνι»", βλ. *κίχλη.*

χελῡ́νη, ἡ "τὸ χεῖλος, ἡ σιαγών", βλ. *χεῖλος.*

χέλῦς, -ῦος, ἡ "ἡ χελώνη, «χελώνα»· λύρα", *χελώνη,* αἰολ. *χελῦνᾱ,* ἡ=ὡσ., *χέλειον,* τὸ "τὸ ὄστρακον τῆς χελώνης", *χελύνιον* "χελώνιον" Ἡσύχ., *χελεύς* "κιθάρα" Ἡσύχ. (*ghelēu-): συγγ. τῷ ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. želьvь=χελώνη (*ghelū-· *χελώνη* ἐκ τοῦ *ghel-ōu-nā, αἰολ. *χελῦνα* ἐκ τοῦ *ghel-ū-nā)· περαιτέρω συγγ. τῇ ρ. *ghel- (*ĝhel-)=κίτρινος, π.χ. λιθ. gelsvas=ὑποκίτρινος (ὀνομασία ἐπὶ χρώματος).

χελώνη, ἡ, βλ. *χέλῦς.*

χέραδος, τὸ (ἐν χρήσει μόνον ἡ αἰτ. ἐν.· ἡρακλ. γεν. **χαράδεος** κατ' ἀφομ.

πρὸς τὸ ἀκολουθοῦν -α-) "ἄμμος μετὰ λίθων, ἣν καταβιβάζει ὁ ποταμός, «χαλίκια»", χεράς, -άδος, ἡ=ὡσ.: ἐκ τοῦ *gherəd- (ἂν δὲν προέρχηται ἐκ τοῦ *gherŋd-), συγγ. τῇ ἐπεκτετ. ρ. *ghrend(h)- ἐν τῷ λατ. frendō, -ere= τρίζω (τοὺς ὀδόντας κ.τ.λ., βλ. χόνδρος). Πβ. *ghren- ἐν τῷ χραίνω "ἐγγίζω ἐλαφρῶς, ἀλείφω, χρίω· μολύνω" (ὃ ἰδέ). — Τὸ ἁπλοῦν *gher-=τρίβειν, ἐν τοῖς: χερμάς, -άδος, ἡ "ὁ χάλιξ, ἡ πέτρα, ὁ διὰ σφενδόνης ριπτόμενος λίθος", χέρμα "χάλιξ" Ἡσύχ., ὁμ. χερμάδιον, τὸ "μέγας λίθος (πρὸς ἐκσφενδόνισιν)", χερμάζω "ρίπτω τοὺς λίθους ἔξω τοῦ ἀγροῦ" (Ἡσύχ.), χερμαστήρ, -ῆρος, ὁ "ὁ ἐκσφενδονίζων", χεράς, -άδος, ἡ "σωρὸς ἄμμου μετὰ λίθων": συγγ. τοῖς: λατ. furfur ἀρσ.=πίτυρον, λιθ. gurùs=εὔθρυπτος, gùrti =θρυμματίζειν, συνθρύπτειν, μετὰ τοῦ s: ἀρχ. ἰνδ. gharṣati=τρίβει, ρωσ. goróchъ=τὸ πίσον, «μπιζέλι». Πβ. κέγχρος, ὁ "τὸ «κεχρί»", κάχρυς, ἡ "ἡ πεφρυγμένη κριθὴ" (ὃ ἰδέ).

χερείων, χερειότερος (παρ' Ὁμ.), ὁμ., ἀττ. **χείρων,** ὁμ., ἐπιχ. **χειρότερος** "φαυλότερος, χειρότερος, κατώτερος, ὑποδεέστερος", ὑπερθ. ἀττ. χείριστος "ὁ παρὰ πολὺ κακός, χείριστος", ὁμ. δοτ. ἑν. χέρηϊ, αἰτ. ἑν. θηλ. καὶ αἰτ. οὐδ. πληθ. χέρεια "ἀσθενέστερος, χειρότερος, κατώτερος" (ἀντὶ *χέρεια κ.τ.λ.;), χειρόω, -όομαι "λαμβάνω τι εἰς τὰς χεῖράς μου, κυριεύω, ὑποτάσσω" (πβ. ἐλάττόω, μειόω): συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰρλ. gair (*garis), garait=βραχύς, μετὰ τοῦ s ἀρχ. ἰνδ. hrasváḥ=ὀλιγώτερος, κατώτερος, βραχύς, μικρὸς (συγκρ. hrásīyas-, ὑπερθ. hrásiṣṭhaḥ), hrásati=μειοῦται, ἐλαττοῦται. — Τὸ ὁμ. χέρειον, τὸ (*χέρεσ-Fον, πβ. ἀρχ. ἰνδ. hrasváḥ) ἀρχικῶς προῆλθεν ἔκ τινος ἐπιθ. *χέρειος, ἐθεωρήθη δὲ ὡς συγκρ. καὶ εἵλκυσε μᾶλλον πρὸς ἑαυτὸ τά: χερείων καὶ χερειότερος (πβ. ἀμεινότερος)· μετὰ ταῦτα χειρότερος (πβ. ὁμ. ἀσσοτέρω συγγ. τῷ ἄσσον κ.τ.λ.)· χείρων, αἰολ. χέρρων ἐκ τοῦ *χερ-jων, εἶτα χείριστος ἀντὶ *χέρ-ιστο-ς· οἱ τύποι: χέρηϊ, χέρεια, χέρηες εἶναι τὰ ὑπόλοιπα ἑνὸς θ. μετὰ τοῦ -υ- *χερεσ-F. Πβ. χρή.

χερμάδιον, χερμάς, χερμαστήρ, βλ. χέραδος.

χερνῆτις, -ιδος, ἡ "ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐργαζομένη (χειροτέχνις), ἐπὶ μισθῷ νήθουσα" (Ἰλ. Μ 433): χερ- "χεὶρ" + νῆν "νήθειν, κλώθειν"· ὕστερογ. αἱ λ.: χερνής, -ῆτος, ὁ "ὁ χειρῶναξ· ὡς ἐπίθ. ἐνδεής, πτωχὸς" (παρ' Εὐρ. Ἠλ. 207), χερνήτᾱς, -ου καὶ -εω, ὁ "ὁ ζῶν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του" (παρ' Αἰσχύλ. Πρ. 893).

χερνιβεῖον, χέρνιβον, χερνίπτομαι, χέρνιψ, βλ. χείρ.

χέρσος (ἰων., ἐπιχ.), **χέρρος** (ἀττ., πβ. χερρό-νησος) "ὅ,τι καὶ νῦν, χέρσος, ἀκαλλιέργητος, ἄγονος, ξηρός, τραχύς, στερεός, ἠπειρωτικός"· ὡς οὐσ. χέρσος, ἡ "ἡ ξηρὰ γῆ", χερσαῖος "ὁ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς διαμένων (εὑρισκόμενος, ζῶν), ὁ τῆς χέρσου (ξηρᾶς)", χερσεύω "μένω χέρσος, εἶμαι ἄγονος· ζῶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, κεῖμαι ἐν τῇ ξηρᾷ", χερσόω "καθιστῶ τι χέρσον· παθ. μένω ξηρὸς καὶ ἄγονος"· ἐκτετ. β. χὴρ "ἐχῖνος" Ἡσύχ. (=λατ. ēr=ἐχῖνος, ἐκ τοῦ *hērs, κυρ. σημαίνει "ζῷον ἔχον «ἀγκάθια, κεντριά»"): συγγ. τῇ ρ. *gher-=ναρκώνεσθαι, εἶναι ἄκαμπτον, ξηραίνεσθαι, ἐν τῷ ἀρχ. ἰρλ. garb=τραχὺς (*g̑hr̥-bho-), ἴσως καὶ τῷ ἀρμ. jar=χαίτη (*g̑heri-; Βλ. ἐπίσης χάρμη, χοῖρος καὶ κατωτ. τὸ λατ. hircus)· ἐπεκτετ. ρ. διὰ τοῦ -s- *g̑hers- ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. hárṣatē, hṛ́ṣyati=γίνεται ἄκαμπτος, ἀνορθοῦται, διεγείρεται, ἐρε-

θίζεται, χαίρει, ἀβεστ. zarštva- οὐδ.=λίθος (πβ. μαρσ., σαβιν. herna=λατ. saxa ἐκ τοῦ *hersno-), λατ. horreō=εἶμαι τραχύς, φρίττω (*ĝhṛs-), hispidus =τραχύς, αὐχμηρός, λάσιος (ἔκ τινος ὀσκ.-ὀμβρ. *hers-quos, ΙΕ *ĝhers-qᵘos, πβ. hircus (=τράγος)=ὀσκ. hirpus=λύκος, ἐκ τοῦ *ĝher-qᵘos), hirtus=λάσιος, τραχὺς (*ĝher-tos ;), hirsūtus=ὡσ., ἀγγλοσαξ. gorst=ἀκανθῶδές τι φυτόν, ἀσπάλαθος (πβ. λατ. hordeum=κριθή, «κριθάρι», βλ. *κρῑθή*). Βλ. καὶ *χάρμη, χοῖρος*.

χέω, πρτ. **ἔχεον**, μέλλ. **χέω** καὶ **χεῶ**, ἐπικ. **χεύω**, ἀόρ. **ἔχεα**, ἐπικ. **ἔχευα, χεῦα**, πρκ. **κέχῠκα**, παθ. **κέχῡμαι** "χύνω, ἐκχέω", *χεῦμα*, τὸ "τὸ ἐκχυθέν, «χύσιμο», ἡ ῥοή" (μτγν. *χύμα*, τὸ=ὡσ., ἐξ οὗ *χυμεία* [*χημεία*], ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χημεία, ἐπὶ τῆς μείξεως τῶν [ἐκχεομένων] μετάλλων, τῆς ὁποίας βασικὸν συστατικὸν ἦτο ὁ μόλυβδος"), *χύσις*, -εως, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, χύσις, «χύσιμο», ῥοῦς, ῥύσις", *χύτλον*, τὸ "ὕδωρ πρὸς λοῦσιν" (*χυτλόω* "πλύνω, λούω", *χυτλάζω* "χύνω, ἐκχέω, ἐκτείνω, ἐξαπλώνω"), *χύτρᾱ*, ἡ, *χύτρος*, ὁ (Ἰων. *κύθρη, κύθρος*) "ὅ,τι καὶ νῦν, χύτρα, πήλινον ἀγγεῖον πρὸς βράσιν, «τσουκάλι»", *χυτὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, χυτός, κεχυμένος, «χυμένος»" (=ἀρχ. ἰνδ. hutáḥ), *χύδην*, δωρ. *χύδᾱν* ἐπίρ. "κεχυμένως, συγκεχυμένως, ἄνευ τάξεως· ἐν πεζῷ λόγῳ· σωρηδόν, ἀφθόνως", *χυδαῖος* "ὁ πολυπληθής, κοινός, εὐτελής, χυδαῖος" (πβ. *κοχύω, κοχυδέω* "ἐκρέω ἀφθόνως", *κοχὺ* "πολύ, πλῆρες" Ἡσύχ.), *χῡλός*, ὁ, *χῡμός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ χυμός, τὸ «ζουμί»" (*ĝhuslo- ἢ *ĝhusmo- ;), *χόος* (*χοϜος), συνῃρ. *χοῦς*, γεν. *χοὸς* (κατὰ τὸ *βοός*), πληθ. *χόες*, ὁ, ἡ "μέτρον ὑγρῶν", *χοεύς*, γεν. *χοέως* καὶ *χοῶς*=ὡσ., *χοή*, ἡ "χύσις, «χύσιμο», νεκρικὴ σπονδή", *χῶς*, αἰτ. *χῶν*, ὁ "ἡ εἰς τὰ συμπόσια εἰσφερομένη συμβολή" (ἐκ τούτων : *χόω*, ὕστερογ. *χώννῡμι* καὶ *χωννύω* "χέω χῶμα εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσωρεύω, «χώνω»", ὃ ἰδέ), *χόανος* (καὶ *χῶνος*), ὁ, *χοάνη*, ἡ "κοῖλον σκεῦος ἢ κοιλότης, ἔνθα ἐτίθετο τὸ πρὸς τῆξιν μέταλλον, χωνευτήριον· ὁ τύπος, εἰς ὃν χύνεται τὸ μέταλλον, ἡ μήτρα, τὸ «καλούπι»· «χωνί»", *χοανεύω* καὶ *χωνεύω* "χύνω (τήκω) μέταλλον εἰς μήτραν" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. juhóti, juhutē=χύνει εἰς τὸ πῦρ, θυσιάζει, hávanam οὐδ.=θυσία, θῦμα, hótar- ἀρσ.=ὁ θυσιάζων, θύτης, ἀρμ. joyl=κεχυμένος (*ĝheulo-), φρυγ. *ζευμὰν* "τὴν πηγήν" Ἡσύχ., θρακ. *ζετραία* "χύτρη" (*ĝheutr-), λατ. fūtis θηλ.=ὑδροφόρον ἀγγεῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔχυνον ὕδωρ εἰς τὰ ποτήρια κατὰ τὸ φαγητόν, fūtilis=ὁ εὐκόλως ἐκχυνόμενος, εὔθραυστος, effūtiō=διαλαλῶ, φλυαρῶ· ἐπεκτετ. ρ. *ĝheu-d- (πβ. ἀνωτ. *χύδην, κοχυδέω*) ἐν τοῖς : λατ. fundō, -ere=χέω, χύνω, γοτθ. giutan, ἀρχ. γερμ. giozan, νεογερμ. giessen=χύνειν. Πβ. καὶ *χώομαι*.

χηλή, δωρ. **χᾱλά**, ἡ "ὁ ἐσχισμένος (κυρ. χαίνων) ὄνυξ τῶν βοῶν κ.τ.λ., ὁπλὴ δισχιδής, ὁπλὴ ἵππου· χειρουργικόν τι ἐργαλεῖον, δισχιδὴς βελόνη πρὸς πλοκὴν δικτύων" (πβ. *χηλεύω* "πλέκω, κατασκευάζω δίκτυον", *χηλᾶς*, ὁ "πλέκων"), *χηλός*, ὁ "μέγα κιβώτιον, «κασέλα» (κυρ. τὸ χαῖνον, χάσκον ;)" : ΙΕ *ĝhēi- (*ĝhā-)=χαίνειν, χάσκειν, βλ. *χήμη, χαίνω*.

χημείᾱ (χυμ-), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χημεία", βλ. *χέω*.

χήμη, ἡ "τὸ χαίνειν, χάσκειν· εἶδος κογχύλης («ἀχηβάδας»), κληθείσης οὕτως ἐκ τοῦ χαίνοντος ὀστράκου αὐτῆς· μέτρον ἔχον περίπου τὴν χωρητικότητα

τοῦ ὀστράκου τῆς *χήμης* («ἀχηβάδας»)", *χηραμός*, ὁ (ἡ), πληθ. *χηραμά*, τὰ "ὀπή, τρῦπα" (πβ. *χαραμός* "ἡ τῆς γῆς διάστασις" Ἡσύχ. μᾶλλον μετὰ τοῦ πρωτοελλ. -ᾱ-), *χηραμίς*, *-ίδος*, ἡ "εἶδος κόγχης": ρ. *ĝhēi- (*ĝhā-) =χασμᾶσθαι, χαίνειν, χάσκειν, βλ. *χηλή*, *χαίνω*, *χῖράς*· πβ. *χῶρος*.

χήν, γεν. **χηνός**, δωρ., βοιωτ. **χᾱ́ν**, ὁ, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, χήν, «χήνα»": ἐκ τοῦ *χᾱ́ς, συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. hamsáḥ ἀρσ., hamsī θηλ.=χήν, κύκνος, λατ. ānser (*hans-er) ἀρσ., θηλ.=χήν, ἀρχ. ἰρλ. gēiss θηλ.=κύκνος (*ghansī), ἀρχ. γερμ. gans (θ. μετὰ τοῦ i), λιθ. žasis (παλ. συμφων. θ.), ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. gusь ἀρσ.=ὡσ. ΙΕ *ĝhans- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ĝhan- ἐν τοῖς: κοινῷ γερμ.-λατ. ganta=εἶδος χηνός, ἀρχ. γερμ. ganazzo, ganzo=ὁ ἄρρην χήν) ἴσως συγγ. τῷ *χαίνω* "χάσκω, χασμῶμαι", ἕνεκα τοῦ βραγχνοῦ συρίγματος τοῦ ζῴου, ἔχοντος τελείως ἀνοικτὸν τὸ ῥάμφος.

χήρ, γεν. **χηρός**, ὁ "ἐχῖνος, ἀκανθόχοιρος" (Ἡσύχ.), βλ. *χέρσος*.

χηραμός, ὁ "ὀπή, τρῦπα, κοίλωμα, σπήλαιον, χάσμα, ρωγμή", βλ. *χήμη*.

χῆρος "ὁ ἀποστερημένος τινός, ἔρημος, ἀποστερηθεὶς τῆς συζύγου, χῆρος", ἰων. *χήρη*, ἀττ. *χήρᾱ*, ἡ "ἡ στερηθεῖσα τοῦ συζύγου, χήρα", *χηρεύω* "εἶμαι κενός τινος, ἔχω ἀποστερηθῆ τοῦ (τῆς) συζύγου μου, ἀποστεροῦμαί τινος", *χηρόω* "καθιστῶ τινα ἔρημον, ἀποστερῶ τινά τινος, καθιστῶ τινα χῆρον ἢ χήραν· ἀμτβ. στεροῦμαι, εἶμαι ὀρφανός":=λατ. *hēro- ἐν τῇ λ. hērēs ἀρσ. =κληρονόμος, βλ. *χηρωστής* καὶ *χῆτος* (*χῶρος*).

χηρωστής, -οῦ, ὁ, πληθ. **-αί**, οἱ "ὁ πλάγιος (τ.ἔ. ἐξ ἀγχιστείας) συγγενής, ὁ ὁποῖος κληρονομεῖ τὸν θανόντα χῆρον, ἐλλείψει πλησιεστέρων συγγενῶν· ὁ ἐνεργῶν ὡς ἐπίτροπος χηρῶν καὶ ὀρφανῶν": ἐκ τοῦ *χηρο*=λατ. *hēro- (ἐν hērēs)=ὀρφανὴ (ἐγκαταλελειμμένη) περιουσία+*ω-στᾱ "λῆψις, παραλαβή" (*ō=εἰς, παρά, πρός; βλ. *ὠκεανός*, +d-tā, συγγ. τῇ ρ. *dō-=διδόναι, πβ. ἀρχ. ἰνδ. ā dā-=παραλαμβάνειν, δέχεσθαι, ā-t-taḥ=ὑποδέχεσθαι, παραλαμβάνειν)· ἀντίστοιχον τὸ λατ. hērēs, -ēdis ἀρσ.=ὁ κληρονόμος, ἐκ τοῦ *ĝhēro-ē-d- (*ē κατὰ μετάπτ. τοῦ *ō=εἰς, παρά, πρὸς)=ὁ παραλαμβάνων τὴν ὀρφανὴν (ἔρημον) περιουσίαν, λαμβάνων τὴν κληρονομίαν. Πβ. *χῆρος*, *χῆτος*.

χῆτος, -εος (μόνον ἐν τῇ δοτ. **χήτεϊ** καὶ **χήτει**), τὸ "ἔλλειψις, ἔνδεια, στέρησις" (*ghē-t-), κατὰ μετάπτ.: *χάτις*, ἡ, *χάτος*, τὸ=ὡσ. (*ghət-), *χατέω*, *χατίζω* "ἔχω ἔλλειψίν τινος, χρειάζομαί τι, ποθῶ διακαῶς", *χῆρος* "ὁ ἐστερημένος τινὸς" (ὁ ἰδέ), ἡτεροιωμ. τύποι: *χωρίς* (διαλ. *χῶρι*) ἐπίρ. καὶ πρόθ. μετὰ γεν. "κεχωρισμένως, ἄνευ, χωρίς, ἐξαιρέσει τοῦ..., ἐκτὸς τῶν ἄλλων" (κυρ. "εἰς ἐλεύθερον χῶρον σεσημειωμένος, κεχωρισμένως"· ὁ τονισμὸς κατὰ τὸ *ἀμφίς*), *χωρίζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, χωρίζω", *χῶρος*, ὁ, *χώρᾱ*, ἡ "κενός, ἐλεύθερος τόπος, ἐνδιάμεσος χῶρος, διάστημα, θέσις, ὕπαιθρος, ἐξοχή, χώρα, γῆ· ἐν ἐπιγρ. (Ἐπιδ.) κενὴ κοιλότης ὀφθαλμοῦ", *χωρέω* "«χωράω», περιλαμβάνω, περιέχω (κυρ. δίδω χῶρον, κάμνω χῶρον διά τινα, ἐπὶ δοχείων)· ὑποχωρῶ, προχωρῶ, ἐξακολουθῶ, ἀπέρχομαι, ὑπάγω, ἔρχομαι": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. jáhāti (παθ. μτχ. hīnáḥ)=ἐγκαταλείπει, παραιτεῖται, jíhitē=ἀπέρχεται, ἐξακολουθεῖ, προέχει, hīyatē=ἐγκαταλείπεται, μένει ὀπίσω, hāniḥ θηλ.=ἔλλειψις, ἔνδεια, γοτθ. gaidw, ἀγγλοσαξ. gād= ὡσ. (*ĝhəityó-), ἀρχ. γερμ. geisini=ὁ στερούμενος· ρ. *ĝhē(i)-=ἐλλεί-

πειν, ἔχειν ἔλλειψιν (ταυτόσημος τῇ ρ. *ĝhēi-=χασμᾶσθαι, χαίνειν), βλ. *κιχάνω, χάζω, χαλάω* κ.τ.λ.

χθαμαλὸς "ὁ ἐγγὺς τοῦ ἐδάφους, χαμηλός", βλ. *χθών*.

χθὲς καὶ ἐχθὲς ἐπίρ. (πβ. *κεῖνος* : *ἐκεῖνος*) "ὅ,τι καὶ νῦν, χθές, ἐχθές", χθιζὰ ἐπίρ.=ὡσ., *χθιζὸς* "χθεσινὸς" (-ι- ἀντὶ -ε- κατὰ τὸ *πρωΐ-ζὰ* "προχθές" ;), *χθιζινός, χθεσινὸς* "ὁ τῆς χθεσινῆς ἡμέρας, χθεσινός" : χθὲς εἶναι τοπ. ἐστερημένη προσφύματος, συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. hyáḥ=χθές, λατ. herī=ὡσ. (*ĝhesi), hesternus=χθεσινὸς (*hestrinos : *χθεσινός*), ἀλβ. dje=ὡσ. (*ĝhes), ἀρχ. ἰρλ. indhē=ὡσ., γοτθ. gistra-dagis=αὔριον, ἀρχ. γερμ. gestarōn=χθές, κατὰ μετάπτ. ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. ī gœr (*ĝhēs-)=χθές, αὔριον. ΙΕ *ghįes (*ghđįes)=χθές.

χθιζά, χθιζινός, χθιζός, βλ. *χθές*.

χθών, γεν. **χθονός,** ἡ "γῆ, ἔδαφος" : ἐκ τοῦ *χθωμ (πβ. *χιὼν* ἐκ τοῦ **χιωμ* καὶ *χθαμαλὸς* "χαμηλός" : λατ. humilis=ὡσ.), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. kṣáḥ, αἰτ. kṣām, τοπ. kṣámi, γεν. kṣmáḥ=γῆ, ἔδαφος, χεττ. tekan=γῆ, τοχ. A tkam=γῆ, τόπος, θέσις, φρυγ. *Γδανμαας* (=*Χθὼν Μᾶ* "Μήτηρ Γῆ"), ἀλβ. δε=γῆ (=*χθών*), μακεδ. τοπων. *Μυ-γδονία*, ἴσως καὶ ἀρχ. ἰρλ. dū, γεν. don=τόπος, θέσις. Βασ. τύπος (πβ. τοὺς χεττ. καὶ τοχ. τύπους) μᾶλλον *dheghóm-, ἐξ οὗ *dhghom, καὶ κατὰ μετάθεσιν *ghdhom, *gđhom- (ἑλλ. *χθὼν* κ.τ.λ.), συντετμ. τύπος *ĝhom- (ἑλλ. *χαμαί*, λατ. humus, λιθ. žemė κ.τ.λ.). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ. : *χθόνιος* "ὁ ὑπὸ τὴν γῆν, ὑπόγειος, ὑποχθόνιος, ἐν τῇ γῇ, ἀνήκων εἰς τὴν γῆν, ἐγχώριος" (**χθόμιος* : ἀρχ. ἰνδ. ksámyaḥ=ὁ ἐπὶ τῆς γῆς εὑρισκόμενος, ἐπίγειος, γήινος), *ἐπιχθόνιος* "ὁ ἐπὶ τῆς γῆς, γήινος", κατὰ μετάπτ. *ἐπίξενος*=ὡσ. Ἡσύχ. (ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ **ἐπὶ ξενὶ* "ἐπὶ τῆς γῆς"=ἀρχ. ἰνδ. τοπ. kṣámi). Πβ. *χαμαί*.

1 **-χι** (ἐν τοῖς : *ναί-χι, οὐ-χὶ* κ.τ.λ., βλ. *ναί, οὐ*)=ΙΕ *ĝhi, ἀρχ. ἰνδ. hi=ἐπιτατ. μόριον.

2 **χῖ** (ἀκριβέστερον **χεῖ**), τὸ "ὄν. τοῦ γράμματος χ τοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παραληφθέντος φοινικ. ἀλφαβήτου" ἐκ τούτου *χιάζω* "σημειῶ διὰ τοῦ χ (σημεῖον δηλοῦν τὸν νόθον στίχον), θέτω τι εἰς σχῆμα χ", *χίασμα*, τό, *χιασμός*, ὁ "ἡ εἰς σχῆμα χ διάταξις" (> λατ. chiasmus).

χῖδρον, τό, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ. **χῖδρα,** τὰ "χλωρὸς σῖτος τετριμμένος ἐκ τῶν σταχύων ἢ «χοντροκοπανισμένη» κριθή· φαγητὸν παρασκευαζόμενον ἐκ πεφρυγμένου σίτου" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

χίλιοι ἀττ., **χείλιοι,** ἰων., βοιωτ., **χήλιοι** λακ., **χέλλιοι** λεσβ., θεσσ. "ὅ,τι καὶ νῦν, χίλιοι" : ἐκ τοῦ ΙΕ *gheslio- (ἀντὶ τοῦ κληρονομηθέντος *hexez-lo- κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ ἀριθμητικοῦ *ἑκατόν* ;), συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. sa-hásram=χίλιοι, σακ. ysāra- (πρωτοϊραν. *žhosro-), λατ. mīlle (> ἑλλ. *μίλιον, μιλιάζω* Πολύβ.), πληθ. mīlia=ὡσ. (μᾶλλον ἐκ τοῦ *smī [: ἑλλ. *μία*, βλ. *εἷς*]+*ĝhslī θηλ.· τὸ οὐδ. κατὰ τὸ ducentum, trecentum κ.τ.λ.). — Τὰ ὁμ. *ἐννεά-, δεκά-χειλοι* (Ἰλ. Ε 860, Ξ 148) πρέπει μᾶλλον ὡς *ἐννεα-, δεκα-χείλjοι* νὰ ἀναγνωσθοῦν· λεσβ. *χέλληστυς* "χιλιάς", τὸ -η- ἀνερμήν.· πβ. ἰων. καὶ ἐν ἐπιγρ. *χιλιαστύς*, ἀττ. *χιλιοστύς*, ἡ "στρατιωτικὸν σῶμα ἐκ χιλίων ἀνδρῶν" παρὰ τῷ *χιλίας, -άδος*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χιλιάς, «χιλιάδα», ὁ ἀριθμὸς χίλιοι".

χῖλός, ὁ "χλωρὰ τροφὴ τῶν ζῴων", *χῑλόω* "τρέφω μὲ χλόην, ἄγω εἰς τὴν βοσκήν", *χῑλεύω* "παρέχω χόρτον, τρέφω ζῷα": ἂν ὁ ἀρχικὸς φθόγγος εἶναι τὸ ΙΕ *qh-, ἴσως τότε συγγ. τοῖς: ἀρμ. šił, šuił, šeł=κλάδος, καλάμη.

χίμαιρα, ἡ "αἴξ, «γίδα»", *χίμαρος*, ὁ "τράγος", βλ. *χεῖμα*.

χίμετλον, τό, **χιμέτλη**, ἡ "ἕλκος συνεπείᾳ ψύχους δημιουργούμενον ἐπὶ τῶν δακτύλων χειρῶν καὶ ποδῶν, ἡ «χιονίστρα»": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **χίμεθλον*, **χιμέθλη*, συγγ. τοῖς: *χιών*, *χεῖμα* (ὅ ἰδέ).

χιόνεος, -α, -ον "ὅμοιος πρὸς χιόνα, λευκὸς ὡς ἡ χιών", *χιονίζω* "καλύπτω διὰ χιόνος, χιονίζω", βλ. *χεῖμα*.

χῖράς -άδος, ἡ "σχισμή, ρωγμή, ρῆγμα, «σκάσιμο» τῶν χειρῶν ἢ ποδῶν", *χῑραλέος* "ὁ ἐσχισμένος, ἔχων ραγάδας εἰς τοὺς πόδας", *χῑροπόδης, -ου*, ὁ, *χῑρόπους* "ὁ ἔχων πόδας μετὰ σχισμῶν": συγγ. τοῖς: ἀρχ. γερμ. **gīri**=ἐπιθυμητικὸς (κυρ. ὁ χάσκων πρός τι, διακαῶς ἐπιθυμῶν), **girī** (νεογερμ. **Gier** =λαιμαργία), **gīr**, νεογερμ. Geier=γύψ· περὶ τοῦ σχηματισμοῦ μετὰ τοῦ r πβ. καὶ *χηραμός*, ὁ "ὀπὴ κ.τ.λ." (βλ. *χήμη*)· ρ. *ĝhēi-, *ĝhiā-, *ĝhī-=χασμᾶσθαι, χαίνειν, χάσκειν (βλ. *χαίνω* μετὰ πλειόνων).

χιτών, -ῶνος, ἰων. **κιθὼν** (καὶ **κιτών**), ὁ "ἔνδυμα φορούμενον ἐσωτερικῶς, ὑποκάμισον· ἔνδυμα, περίβλημα, κάλυμμα· ἐπὶ στρατιωτῶν, θώραξ· μέρος σανδαλίου καλύπτον τὸν πόδα", *χιτωνάριον*, τό, *χιτώνιον*, τό, ὑποκορ. "λεπτὸν γυναικεῖον ἔνδυμα· ἀνδρικὸν ἔνδυμα", *χιτωνίσκος*, ὁ, ὑποκορ. "βραχὺς χιτών": ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ λατ. **tunica** θηλ.=ὡσ., δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. **kᵉtōnet**=ποδῆρες ὑποκάμισον μετὰ χειρίδων, ἀραβ. **kattān**=λινὸν ὕφασμα.

χιών, -όνος, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χιών, τὸ «χιόνι»", βλ. *χεῖμα*.

χλαῖνα (**χλαν-ja*), ἰων. **χλαίνη**, ἡ "μέγα ἔνδυμα (ἱμάτιον) ριπτόμενον ὑπεράνω τοῦ χιτῶνος, ἐπανωφόριον, μανδύας" (> λατ. **laena** τῇ μεσολαβήσει τῶν Ἐτρούσκων;), *χλανίς, -ίδος*, ἡ "λεπτὸν μάλλινον ἐπανωφόριον"· ἴσως καὶ *χλαμύς, -ύδος* (αἰτ. *χλάμυν* Σαπφώ), ἡ "εὐρὺς καὶ χονδρὸς ἐπενδύτης τῶν ἀνδρῶν, στρατιωτικὸς μανδύας, χλαμύς": ἴσως λ. ξένη (πβ. γεωργ. **khlamindi**=*διπλοῖς*, τὸ ὁποῖον ἕνεκα τοῦ -ind- ἴσως δὲν προῆλθεν ἐκ τῆς Ἑλλ., ἀλλ' εἶναι δάνειον ἔκ τινος μικρασιατ. γλώσσης).

χλᾱρὸς (μόνον ἐν τῇ φράσει *χλᾱρὸν γελᾶν* "εὐχάριστα [εὐθύμως] γελᾶν" Πίνδ.): ἴσως ἐκ τοῦ ΙΕ *ghlā- ἢ *ghₑlə- συγγ. τῷ ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. **glōra** =ἀστράπτειν, σπινθηρίζειν κ.τ.λ., πβ. *χλωρός*.

χλεύη, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χλεύη, ὁ χλευασμός, περίγελως, τὸ σκῶμμα", *χλευάζω* "ὅ,τι καὶ νῦν, χλευάζω, περιγελῶ, σκώπτω", *χλευασίᾱ*, ἡ, *χλευασμός*, ὁ, *χλεύασμα*, τὸ "ὁ ἐμπαιγμός, χλευασμός, περίγελως": συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. **glȳ** (*ghleu-i̯o-) οὐδ.=χαρά, ἀγγλοσαξ. **glēo** οὐδ.=ὡσ.· πβ. λιθ. **glaudas**=διασκέδασις (*ghlou-dos), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. **glaumr**=θορυβώδης ἀλαλαγμὸς (*ghloumos), ἀγγλοσαξ. **glēam**=ἀγαλλίασις, χαρά, ρωσ. **glumъ** =χλεύη, ἐμπαιγμός· ρ. *ghleu-, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ghel- (*ĝhel-)=λάμπειν, βλ. *χλίω*, *χλωρός*.

χλῆδος, τὸ "ἰλύς, βόρβορος, «σκουπίδια», ἀπορρίμματα": ἀβεβ. ἐτυμολ.

χλῐαίνω, χλῐαρός, χλιδαίνω, χλιδανός, χλιδάω, χλιδή, βλ. *χλίω*.

χλίω "γίνομαι θερμὸς (χλιαρός), εἶμαι ἢ γίνομαι μαλακός, διάγω ἐν τρυφῇ καὶ ἀκολασίᾳ, ζῶ μαλθακῶς, ἀκολασταίνω", *χλῖαρός*, *χλῖερὸς* "ὑπόθερμος, «χλιός», χλιαρὸς" (*χλῖ-Fαρ-), *χλιαίνω* (ῐ· *χλῐ-Fαν-jω) "ὅ,τι καὶ νῦν, χλιαίνω, ποιῶ τι χλιαρόν, θερμαίνω, «ζεσταίνω», καθιστῶ τι μαλακὸν διὰ τῆς θερμότητος": συγγ. τοῖς: ἰρλ. glē, κυμβρ. gloew=λάμπων, διαυγής, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gljā=ἀπαστράπτειν, μσν. γερμ. glīmen=φέγγειν, λάμπειν (πβ. νεογερμ. glimmen=καίεσθαι ἄνευ φλογός), σουηδ. glina=μειδιᾶν κ.τ.λ.· ρ. *ghlei-=ἀπαυγάζειν, λάμπειν, ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ĝhel- (βλ. *χλωρός*, πβ. *χλεύη*). — Ἐπεκτετ. τύπος *ghlei-d- ἐν τοῖς: *χλιδή*, ἡ "μαλθακότης, λεπτότης, τρυφή, πολυτέλεια, ἀκολασία, ἀλοζονεία", *χλιδάω* "εἶμαι μαλθακός, ἁβρός, διάγω ἐν χλιδῇ, ζῶ βίον τρυφηλόν, ὑπερηφανεύομαι", *χλιδών*, *-ῶνος*, ὁ, *χλίδημα*, τό, *χλῖδος*, *-ους*, τὸ "πολυτελὲς κόσμημα, ἔνδυμα· σωματικὸν κάλλος, θέλγητρον", *χλιδανὸς* "μαλθακός, τρυφερός, τρυφηλός", *κεχλιδότα* "ἀνθοῦντα" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: γοτθ. glitmunjan=λάμπειν, ἀρχ. γερμ. glīzzan, νεογερμ. gleissen=στίλβειν κ.τ.λ.

χλοάζω, χλοερός, χλόη, βλ. *χλόος*.

χλόος (*χλοFος), συνηρ. **χλοῦς,** ὁ "τὸ πρασινοκίτρινον, ἀνοικτὸν πράσινον χρῶμα, ὠχρότης", *χλόη*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ χλόη, τὰ τρυφερὰ σπαρτά, τὸ νέον τρυφερὸν χόρτον", *χλοερὸς* (*χλοF-ερὸς) "πράσινος, χλωρός, «φρέσκος», ἀκμαῖος, ἰσχυρός", *χλοάζω* "εἶμαι ἢ γίνομαι χλοερός, πρασινίζω· εἶμαι ζωηρῶς πράσινος": συγγ. τοῖς: ἰρλ. gluair=διαυγής, καθαρός, ἀρχ. γερμ. gluoan, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. glōa=πυρακτοῦσθαι, καίεσθαι, λάμπειν· ρ. *ghleu-, *ghlou- (ἐπεκτετ. τύποι τοῦ *ghel-, *ĝhel-=λάμπειν, βλ. *χλωρός*), ἴσως καὶ ἐν τοῖς: λατ. helvus=ὁ ἔχων χροιὰν μέλιτος, gall.-λατ. gilvus=κιτρινωπός, ὑπόξανθος, ἀρχ. γερμ. gelo, νεογερμ. gelb=κίτρινος, λιθ. želvas=πρασινωπὸς (ἂν πρόκειται περὶ IE τύπου, δυνατὸν νὰ ἀναλυθῇ εἰς *ĝhelu̯-os). Πβ. *χλωρός*, *χόλος*.

χλούνης, -ου "ἐπίθ. τοῦ ἀγρίου χοίρου (κάπρου)"· ὡς οὐσ. *χλούνης*, ὁ "ὁ ἀγριόχοιρος, κάπρος", *χλοῦνις*, ἡ "ἡ χλοερὰ ἡλικία, νεανικὴ ἀκμή, λατ. viridis seges;" (ἀβεβ. σημ.: ἴσως συγγ. τοῖς: *χλωρός*, *χλόος* (ρ. *ĝhel-)· πβ. *χλουνὸς* "χρυσὸς" Ἡσύχ.

χλωρηΐς, -ΐδος, ἡ "ἐπίθ. τῆς ἀηδόνος" (Ὀδ. τ 518): συγγ. τῷ *χλωρὸς* "πράσινος" (τὸ β' συνθετ. *αFιδ-, συγγ. τῷ *ἀείδω*;)· πβ. *χλωρ-αύχην*, *-ενος*, ἡ "ἡ ἔχουσα χλωρὸν (πρασινοκίτρινον) αὐχένα (ἐπίθ. τῆς ἀηδόνος)".

χλωρὸς "ὑποπράσινος, πρασινωπός, πρασινοκίτρινος, πράσινος, χλωμός· «φρέσκος», ἀνθηρός, ἀκμαῖος, ἰσχυρὸς" (> φρυγ. *γλουρὸς* "χρυσὸς" Ἡσύχ.): IE *ĝhlō-, συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. glōm=λυκόφως, λυκαυγές, ἀρχ. γερμ. gluoen=καίειν, λάμπειν (νεογερμ. glühen=πυρακτοῦσθαι, καίεσθαι), glōt, νεογερμ. Glut=καύσων, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. glōra=σπινθηροβολεῖν (βλ. *χλᾱρός*)· *ghlē- ἐν τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. glāmr=σελήνη (πβ. κοινὸν γερμ.-λατ. glaesum=τὸ ἤλεκτρον)· *ghlə- ἐν τοῖς: ἰσλ. glana=διαφωτίζεσθαι, glan=λάμψις· ρ. *ĝhel-=λάμπειν, ἐν τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. hárih=ξανθός, κίτρινος, hiranyam οὐδ.=ὁ χρυσὸς (: θρακ. *ζηλτα* "ὁ χρυσός", γοτθ. gulþ, νεογερμ. Gold=ὁ χρυσός, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zlato=ὁ χρυσός), λιθ. geltas (gh-)=κίτρι-

νος (ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zlъtъ=ὦσ.), želiù, želti=πρασινίζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zelenъ=πράσινος κ.τ.λ. (πλείονα βλ. ἐν λ. *χόλος*).

χναύω (*ghnau-) *ξέω, ἀποξέω, ξύνω, τρώγω ὀλόγυρα, «ροκανίζω»*, *χναῦμα*, τὸ *ὁ «μεζές»*, *χναυρός* *ὀρεκτικός, νόστιμος*, *χναυστικός*, ὁ *ὁ «λιχούδης»*· κατὰ μετάπτ.: *χνόος* (*ghnoμos), *χνοῦς*, ὁ *ὁ ἀφρὸς (τῆς θαλάσσης), ἡ κόνις, ὁ χνοῦς, τὸ «χνούδι»*, *χνόη* (ἰων. *χνοίη*), ἡ *ἡ σιδηρᾶ σῦριγξ τοῦ τροχοῦ, διὰ τῆς ὀπῆς τῆς ὁποίας εἰσέρχεται καὶ περιστρέφεται ὁ ἄξων ἁμάξης· ὁ θόρυβος (τριγμὸς) τοῦ τροχοῦ*: συγγ. τοῖς: ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gnūa=τρίβειν, ἀγγλοσαξ. gnēaþ=φιλάργυρος· ρ. *ghnĕu-=κατατρίβειν, διαθρύπτειν· πβ. *ghnēĭ- ἐν τοῖς: *χνίει* *ψακάζει, θρύπτει*, *χνιαρωτέρα* *χνοω⟨δεσ⟩τέρα* Ἡσύχ., ἀρχ. γερμ. gnītan=τρίβειν, κατατρίβειν, διαθρύπτειν, τυρολ. Gneist=«μικροκομμένο» ἢ ἐξεσμένον ἀντικείμενον, νορβ. διαλ. gnita=μικρὸν ἀποσπασθὲν τεμάχιον, λεττ. gnīde=ψωραλέον καὶ ἀκάθαρτον δέρμα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. gnilъ=σαπρὸς κ.τ.λ.

χνόος, χνοῦς, ὁ *ἀφρὸς (θαλάσσης), κόνις, χνοῦς, «χνούδι»*, βλ. *χναύω*.

χοάνη, ἡ, **χόανος**, ὁ *κοιλότης (ἢ κοῖλον σκεῦος), ἔνθα ἐτίθετο τὸ πρὸς τῆξιν μέταλλον, τὸ χωνευτήριον, «καλοῦπι»*, *χοεύς, χόος, χοῦς*, ὁ, ἡ *μέτρον ὑγρῶν*, βλ. *χέω*.

χοῖνιξ, -ικος, ἡ *μέτρον χωρητικότητος σιτηρῶν καὶ ξηρῶν καρπῶν· ἡ σῦριγξ τοῦ τροχοῦ τῆς ἁμάξης (ἐπίσης *χοινίκη*, ἡ παρ' Ἡσυχ.)· εἶδος ποδοκάκης ξυλίνης ἢ σιδηρᾶς, εἰς ἣν ἐνεκλείοντο οἱ πόδες τοῦ ὑπὸ τιμωρίαν εὑρισκομένου*: ἀβεβ. ἐτυμολ.

χοιράς, -άδος, ἡ *βράχος ὀλίγον ἐξέχων τῆς θαλάσσης, σκόπελος* βλ. *χοῖρος*.

χοῖρος, ὁ *ὅ,τι καὶ νῦν, χοῖρος, «γουρούνι», χοιρίδιον, «γουρουνόπουλο, γουρουνάκι»* (διαλ. *χύρρος*, ὁ *κάπρος*, *χύρρā*, ἡ *«γουρούνα»*): ἐκ τοῦ *ghor-ios συγγ. τῷ ἀλβ. deř=ἄγριος καὶ ἥμερος χοῖρος (*ghōr-n-)· ἡ λ. *χοῖρος*, ὡς σημαίνουσα *ζῷον ἔχον σκληρὰς καὶ ἀνορθωμένας τρίχας*, εἶναι συγγ. τῇ ρ. *ghēr-=εἶναι ἄκαμπτον, ναρκώνεσθαι, ἐν τῇ λ. *χήρ*, ὁ *ἀκανθόχοιρος* (βλ. *χέρσος*, πβ. *χάρμη*). — Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ αἱ λ.: *χοιράς*, -άδος, ἡ *ἐξωγκωμένος («πρησμένος») ἀδὴν τοῦ λαιμοῦ (διὰ τὴν σημ. πβ. λατ. scrōfula: scrōfa)· βράχος ὀλίγον ἐξέχων τῆς θαλάσσης, σκόπελος*, ἀττ. *χοιρίνη*, ἡ *μικρὰ θαλασσία κόγχη, κογχύλιον*.

χολάς, -άδος, ἡ *ἡ μεταξὺ τοῦ στηθικοῦ χόνδρου καὶ τῶν πλευρῶν κοιλότης*, ἐν τῷ πληθ. *χολάδες*, αἱ *τὰ ἐντόσθια, ἔντερα* (ἐν τῇ Κοινῇ *χολλάδες*), *χόλικες*, αἱ *ἔντερα*: χολὰς ἐκ τοῦ *ghol-nd-, ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. želǫdъkъ=στόμαχος (*ghelond-), ἀγγλοσαξ. glendrian=καταπίνειν, καταβροχθίζειν.

χολέρā, ἰων. -η, ἡ *στομαχικὴ νόσος, καθ' ἣν τὰ ὑγρὰ ἐξέρχονται βιαίως ἐκ τοῦ σώματος διὰ ἐμέτου καὶ κενώσεων, ἡ χολέρα· μτφρ. ὑδρορρόη (ὑδροχόη) στέγης, σωλήν, δι' οὗ ἀποχετεύονται τὰ ἐπὶ τῆς στέγης πίπτοντα ὄμβρια ὕδατα*: συγγ. τῷ ἰρλ. galar=νόσος· παράγωγον ἐκ τῶν: *χόλος*, *χολή*.

χόλος, ὁ *ἡ χολή· (σφοδρὰ) ὀργή, ἄγριος θυμός*, *χολή*, ἡ=ὦσ., *χολικός* *ὁ πάσχων ἐκ χολῆς*, *χολάω* *εἶμαι πλήρης μελαίνης χολῆς, εἶμαι μανιακός,

παράφρων· εἶμαι ἐξωργισμένος, μαίνομαι", *χολάω* "ἐρεθίζω τὴν χολήν τινος, παροργίζω τινά": συγγ. τοῖς: ἀβεστ. zāra-=χολή (=*χολή*), λατ. fel, fellis (*fel-n-) οὐδ.=ὡσ., ἀρχ. γερμ. galla, νεογερμ. Galle (*ĝholn-) =χολή, λιθ. tulžis (κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ *žultis), λεττ. žults=ὡσ. (*ĝhḷt-), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. zlъčь(*ghḷkis), žlъčь=ὡσ. Ἡ λ. *χολή* ὠνομάσθη οὕτως ἐκ τοῦ κιτρινοπρασίνου χρώματος αὐτῆς (ρ. *ĝhel-=λάμπειν, κίτρινος, βλ. *χλόος*). Πβ. *χολέρα*.

χόνδρος, ὁ "πᾶς σφαιροειδὴς ὄγκος, κόκκος, «σπυρί»· «χοντροαλεσμένος» σῖτος, «πλιγούρι»": κατ' ἀνομ. ἐκ τοῦ **χρονδ-ρος*, συγγ. τοῖς: ἀγγλοσαξ. grindan=τρίβειν, ξύνειν, ἀλέθειν (ἀγγλ. grind), ἀρχ. γερμ. grint (νεογερμ. Grind)=τὸ ἐπὶ τῶν πληγῶν σχηματιζόμενον σκληρὸν ἐπίστρωμα, λιθ. gréndu (gréndžiu), grę́sti=ξέειν, ξύνειν, καθαίρειν, σπογγίζειν, ἀλβ. grunde=πίτυρον (*ghṛndhā), ἴσως καὶ τῷ λατ. frendō=τρίζω τοὺς ὀδόντας (ἂν fr- ἀντὶ [h]r- κατὰ τὸ fricō)· ρ. *ghren-d(h)- ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ghren- (βλ. *χραίνω*), ὅπερ εἶναι ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *gher-=τρίβειν, βλ. *χερμὰς* (*χέραδος*), *κέγχρος*.

χορδή, ἡ "ἔντερον, χορδὴ ἐξ ἐντέρου, χορδὴ λύρας, κιθάρας· «λουκάνικο»": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. hirāḥ ἀρσ.=δεσμός, ταινία, hirā θηλ.=φλέψ, λατ. haru-spex, -icis ἀρσ.=ὁ προλέγων τὰ μέλλοντα ἐκ τῶν ἐντοσθίων (*ĝhero-), hīra θηλ.=τὸ κενὸν ἔντερον, δεύτερον ἰσχυὸν ἔντερον, ἐν τῷ πληθ.=ἐντόσθια (*hēra· ī ἐκ τοῦ ē διαλ. ἢ ἐκ τῆς διαλ. τῶν ἀγροτῶν), hīllae θηλ. =τὰ μικρὰ ἔντερα, «λουκάνικα» (*hīr[e]lā), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gorn=ἔντερον, ἐν τῷ πληθ.=τὰ ἐντόσθια, ἀρχ. γερμ. garn, νεογερμ. Garn=νῆμα (κυρ. τὸ ἐξ ἐντέρων περιεστραμμένον), λιθ. žarnà=ἔντερον· ρ. *ĝher-=ἔντερον, ἴσως συγγ. τῇ ρ. *ĝher-=λαμβάνειν, «πιάνειν» (βλ. *χείρ*, *χόρτος* κ.τ.λ.).

χορεία, χορευτής, χορεύω, βλ. *χορός*.

χόριον, τὸ "ἡ μεμβράνη ἡ περιβάλλουσα τὸ ἔμβριον ἐν τῇ μήτρᾳ καὶ ἐξερχομένη μετ' αὐτὸ κατὰ τὸν τοκετόν, τὸ ὕστερον· ἔδεσμα παρασκευαζόμενον ἐκ τῶν ὑμένων τῶν ἐντέρων ἢ ἐντοσθίων πληρουμένων διὰ γάλακτος καὶ μέλιτος· δέρμα (Θεόκρ.)": ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῇ ρ. *ĝher-=λαμβάνειν, «πιάνειν», βλ. *χόρτος* κ.τ.λ.; Ἡ σημ. "δέρμα" ὀφείλεται ἴσως εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ λατ. corium=δέρμα).

χορός, ὁ "τόπος πρὸς ὄρχησιν, πλατεῖα, ἔνθα ἐχόρευον· ὁ χορός, κυρ. ὁ κυκλικὸς χορός· ὅμιλος", *χορεία*, ἡ "τὸ χορεύειν, ὁ χορός", *χορευτής*, -οῦ, ὁ "ὁ ἀποτελῶν μέρος θεατρικοῦ χοροῦ, χορευτής", *χορεύω* "μετέχω κυκλικοῦ χοροῦ, λαμβάνω μέρος εἰς χορόν, χορεύω": ἴσως, ὡς σημαῖνον "περιπεφραγμένος τόπος", εἶναι συγγ. τῷ *χόρτος*· πβ. καὶ λιθ. žaras=«τρέξιμο», δρόμος, κύκλος, στροφή.

χόρτος, ὁ "περιπεφραγμένος τόπος, περίβολος, αὐλή, τόπος βοσκῆς· τὸ «χόρτο, χορτάρι», τροφὴ ζῴων": IE *ĝhortos=λατ. hortus ἀρσ.=κῆπος, ἀρχ. ἰρλ. gort=λατ. seges, ἴσως χεττ. gurtaš=ἀκρόπολις, πβ. λατ. cohors θηλ. =περίφρακτος χῶρος τῆς αὐλῆς, ἔπαυλις· σῶμα στρατοῦ (*-ĝhṛtis), ἀρχ. γερμ. garto, νεογερμ. Garten=κῆπος (*ghor-tó- ἢ *ĝhor-dho-)· πβ. *gher-dh- ἐν τοῖς: φρυγ. -gordum=πόλις (Mane-gordum=ἡ πόλις τοῦ Manes), ἀλβ. gard=αἱμασιά, φράκτης, ἐλλ. *κορθίς* "σωρός" Ἡσύχ. κ.τ.λ., γοτθ. gards

=οἰκία, λιθ. gařdas=ἡ μάνδρα, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. gradъ=πύργος, πόλις, κῆπος.

1 **χοῦς,** γεν. **χοός,** ὁ, ἡ "μέτρον ὑγρῶν", βλ. *χέω.*

2 **χοῦς,** γεν. **χοῦ, χόου** καὶ **χοός,** ὁ, ἡ "σωρὸς χώματος, ἀνάχωμα, γήλοφος· τάφος· κόνις", βλ. *χέω.*

***χρα(F)εῖν** (ὁμ. ἀόρ. β', ἐν χρήσει μόνον ἡ ὁριστ. **ἔχραον**) "ἐπιπίπτειν, ἐπιτίθεσθαι, ἐφορμᾶν", βλ. *ζαχρηής.*

χραίνω "ἐγγίζω ἐλαφρῶς, ἀλείφω, χρίω, μιαίνω, μολύνω": IE *ghrn̥-jō, συγγ. τοῖς: σκανδ.-ἰσλ. grunnr=ὁ βυθὸς τῆς θαλάσσης, βυθὸς τῶν ὑδάτων (*ghrn̥-tu-, ἀρχικῶς ἐσήμαινεν "ἀμμῶδες ἔδαφος";), ἀρχ. γερμ. grunt, νεογερμ. Grund=πυθμήν, ἔδαφος· ρ. *ghren-=τρίβειν, κατατρίβειν, ἐπιψαύειν, πβ. *ghren-dh-, βλ. *χόνδρος.*

χραισμήσω (μέλλ.), **ἔχραισμον** (ἀόρ. β'· ἴσως εἶναι παρωχ. χρόνος ἀχρήστου τινὸς ῥήμ. **χραισμ-jω*) "ὠφελῶ, βοηθῶ, ὑπερασπίζω, ἀποκρούω, ἀποσοβῶ": **ἔκ** τινος **χραισμὸς* (*-ǝi): *χρῆσθαι, χρῆσις* (βλ. *χρή*)=*πταῖ-σμα: πεπτηώς.*

***χραύω,** ὑποτ. ἀορ. **χραύσῃ** (Ἰλ. Ε 138), πρτ. **ἐνέχραυε** ("ἐπίεζεν, ὤθει τι ἐναντίον" Ἡρόδ. 6, 75) "σχίζω, κατασχίζω, πληγώνω", κυπρ. *χραύομαι, χραύζομαι* "προσχρούω, γειτονεύω, συνορεύω", *χραῦσις* "ἄγκυρα μονόβολος" Ἡσύχ., *ἀχραής* "ἄθικτος, καθαρός": IE *ghrēu-, *ghrǝu-=κατατρίβειν, ἐν τοῖς: κυμβρ. gro=ἄμμος (*ghrōu̯is;), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. grjōn=ὁ χόνδρος, «πλιγούρι» («χοντροκομμένος» κόκκος, σῖτος), μσν. γερμ. grien ἀρσ., οὐδ. =κόκκοι ἄμμου· πβ. *ghreu-d- ἐν τοῖς: λατ. rūdus, -eris οὐδ.=σωρὸς λιθαρίων εἰς τὴν κοίτην χειμάρρου, χῶμα, «χαλίκια», ἀμμοκονία, ἀρχ. γερμ. gruzzi, νεογερμ. Grütze=ὁ χόνδρος, τὸ «πλιγούρι», ἀρχ. γερμ. grioz=ἄμμος (νεογερμ. Griess), grōz, ἀγγλοσαξ. grēat=χονδρόκοκκος, χονδρὸς (ἀγγλ. great, νεογερμ. gross=μέγας) κ.τ.λ. Πβ. *χροιά.*

χρεῖα, χρεῖος, χρειώ, βλ. *χρή.*

χρεμίζω, χρεμετίζω, χρεμετάω, χρεμέθω "«χλιμιντρῶ», χρεμετίζω", *χρόμαδος,* ὁ "τριγμὸς" (-n̥d-, ἢ κατὰ τὸ *ὅμαδος;*), *χρόμη* "φρυαγμὸς" Ἡσύχ., *χρόμος* "ψόφος ποιός· οἱ δὲ χρεμετισμὸς" Ἡσύχ., *χρέμης, -ητος,* ὁ, *χρόμις, -ιος,* ἡ "θαλάσσιος ἰχθὺς παράγων θόρυβόν τινα", *χρέμπτομαι* "βήχω καὶ ἐκβάλλω φλέγμα, ἐκπτύω"· πβ. τὰ κύρια ὀν.: *Χρέμης, Χρεμᾶς, Χρέμυλος, Χρέμων, Χρομύλος* κ.τ.λ.: συγγ. τοῖς: ἀβεστ. gram-=ἐξοργίζεσθαι (παθ. μτχ. granta-=ἐξωργισμένος), ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. gramr=ἐξωργισμένος, ἐχθρικὸς (νεογερμ. gram=δυσμενής), γοτθ. gramjan=παροργίζειν, ἀρχ. γερμ. grim, grimmi=ἄγριος, σκληρὸς (νεογερμ. grimm=ἐν ὀργῇ ὤν), gramižōn=τονθορύζειν, «μουρμουρίζειν», μυκᾶσθαι, κλαίειν, πικραίνειν, λιθ. gramù, graměti=μετὰ κρότου πίπτειν εἰς τὸ βάθος, grumù, gruměti=βροντᾶν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. vъzgrьmitъ, -grьměti=βροντᾶν κ.τ.λ.· ρ. *ghrem-=βροντᾶν, μνησικακεῖν, ὀργίζεσθαι.

χρέμπτομαι "βήχω καὶ ἐκβάλλω φλέγμα, ἐκπτύω", βλ. *χρεμίζω.*

χρέμψ, ὁ "εἶδος ἰχθύος": συγγ. τῷ μσν. γερμ. grimpo=ὁ κωβιός;

χρέος, χρεώ, χρεών, χρέως, χρεώστης, βλ. *χρή.*

χρή ἀρχ. οὐσ. θηλ. (ἐνν. *ἐστὶ*) "εἶναι ἀνάγκη, πεπρωμένον, συνήθεια, καθῆ-

κον, πρέπει, ἁρμόζει", πρτ. *χρῆν* ἐκ τοῦ *χρὴ ἦν* (μετ' αὐξήσεως ἀναλογικῶς *ἐχρῆν*), ὑποτ. *χρῇ* ἐκ τοῦ *χρὴ ᾖ*, ἀπρφ. *χρῆναι* ἐκ τοῦ *χρὴ εἶναι*, εὐκτ. *χρείη* ἐκ τοῦ *χρὴ εἴη* (ἀντὶ **χρήη*), μέλλ. *χρῆσται* ἐκ τοῦ *χρὴ ἔσται*· ἀττ. *χρεών*, -ἰων, *χρεόν*, τὸ "ἀνάγκη, πεπρωμένον, πρέπον" (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *χρεὼ* κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *δέον*, *προσῆκον* κ.τ.λ. ;), *χρειὼ* (**χρηώ*), νεώτ. *χρεώ*, ἡ, μτγν. τὸ "ἀνάγκη, ἔλλειψις, χρεία"· ἀττ. *χρέως* (**χρη-Fεσ-*), ἰων. *χρέος* (κατὰ τὸ *γένος* κ.τ.λ.), ὁμ. *χρεῖος* (**χρηFος*), τὸ "χρεία, ἀνάγκη, ἔλλειψις, χρέος, ὀφειλή· ἀναγκαία ἐργασία, ὑπόθεσις"· πβ. κρητ. *χρήῖα* (**χρηεα*); τὰ=*χρήματα* (Ἡσύχ.), *χρήστης*, *-ου*, ὁ "δανειστής, πιστωτής", μτγν. *χρεώστης*, ὁ "ὁ ὀφείλων χρέη, ὀφειλέτης, χρεωφειλέτης" (κατὰ τὸ *χρέως*)· ἀττ. *χρεῖος* (**χρηFιος*), *-ον* "χρήσιμος, ὠφέλιμος· ὁ ἔχων χρείαν τινός, ἐνδεής, πτωχός", *χρείᾱ* (**χρηFjᾱ*), ἰων. *χρείη*, ἡ "χρῆσις, ὠφέλεια, κέρδος, μεταχείρισις· ἔλλειψις, ἔνδεια, ἀνάγκη" (πβ. μτφρ. *χρηΐᾱ*, ἡ "πενία" Ἡσύχ.). Ρημ.: *χρῶμαι* (**χρη-jo-μαι*), ἀπρφ. *χρῆσθαι*, μτχ. ἐνεστ. *χρώμενος*, ἰων. *χρεώμενος*, παθ. ἀόρ. *ἐχρήσθην* "μεταχειρίζομαι, χρησιμοποιῶ· ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαί τι" (προσέτι *χρῆμα*, τὸ "ὅ,τι μεταχειρίζεταί τις, πρᾶγμα, οὗ ἔχει τις χρείαν, τὸ γεγονός, συμβάν, πρᾶγμα"· *χρήματα*, τὰ "ἀγαθά, κτήματα, χρήματα, περιουσία", *χρῆσις*, *-εως*, ἡ "μεταχείρισις, χρησιμοποίησις, χρῆσις", *χρηστὸς* "ὁ χρησιμεύων εἴς τι, κατάλληλος πρὸς χρῆσιν, χρήσιμος, ὠφέλιμος, ἀγαθός, ἱκανός, γενναῖος"), πρὸς τούτοις τά: **χρηέομαι* (**χρηFεσ-jομαι*), ἀπρφ. βοιωτ. *χρειεύσθη*, ἠλ. *χρηῆσαι*=ὡσ. (πβ. ἰων. *χρηΐσκομαι* "μεταχειρίζομαι, χρησιμοποιῶ", κατὰ τὸ *στερίσκω* : *στερέω* κ.τ.λ.)· *χρῶ* (**χρη-jω*· γ' ἑν. *χρῇ*, ἐκ τοῦ **χρη-jει*, μτχ. *χρείων*, *χρήων* 'Οδ. θ 79) "χρησμοδοτῶ· μέσ. συμβουλεύομαι τὸν θεὸν ἢ τὸ μαντεῖον", *χρηΐζω*, *χρῄζω* "ἔχω χρείαν (ἀνάγκην) τινός, χρειάζομαι· ζητῶ, παρακαλῶ, ἐπιθυμῶ· δίδω χρησμὸν" (*χρήμη*, ἡ "χρεία, ἀπαίτησις, παράκλησις", *χρησμός*, ὁ, *χρηστήριον*, τὸ "ἡ ῥῆσις τοῦ μαντείου, ὁ χρησμός", *χρήστης*, ὁ "μάντις, προφήτης")· μετ' ἀναδιπλ. (ὡς τὸ *πίμπλημι*) *κί-χρη-μι* (μέλλ. *χρήσω*, θεσσ. *ἐσκιχρέμεν* "δανείζειν") "δανείζω· μέσ. δανείζομαι"· ρ. *ĝher-= μικρός, ὀλίγος (βλ. *χερείων*)· δυσκόλως αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὴν ρ. *ĝher-=ἅπτεσθαι, δράττεσθαι, λαμβάνειν, «πιάνειν», βλ. *χείρ*, *χόρτος*.

χρῄζω, χρηΐσκομαι, χρῆμα, χρῆσις, χρησμός, χρηστός, βλ. *χρή*.

χρίμπτω, παθ. ἀόρ. **ἐχρίμφθην** "ἐγγίζω (ψαύω) τὴν ἐπιφάνειαν σώματός τινος, χαράσσω, σχίζω· μέσ. ἔρχομαι πολὺ πλησίον τινός, πλησιάζω, προσεγγίζω": μᾶλλον συγγ. τῷ *χρίω* (ὃ ἰδέ).

χρῖσις, χρῖσμα, χριστός, βλ. *χρίω*.

χρίω (**χρῖσ-jω*), παθ. ἀόρ. **ἐχρίσθην** "ψαύω τὴν ἐπιφάνειάν τινος (τὸ μὲν ξέων, τὸ δὲ ἐπαλείφων)· ἀλείφω, ἐπιχρίω, βάπτω, χρωματίζω· κεντῶ, κεντρίζω" (*ἐγχρίω* "κεντῶ, ἀλείφω, ἐπιχρίω"), *χρῖσις*, *-εως*, ἡ "τὸ χρίειν, ἀλείφειν· χρωματισμός, ἐπίχρισις", *χρῖμα* (αἰολ. *χρῖμμα*) καὶ *χρῖσμα*, τὸ "πᾶν ὅ,τι ἐπαλείφεται, ἔλαιον ἢ μύρον πρὸς χρῖσιν, ἀλοιφή, χρωματισμός, ὕλη χρήσιμος πρὸς ἐπίχρισιν ἢ χρωματισμόν, ἄσβεστος ἢ γύψος μετὰ κονίας", *χριστὸς* "ὃν δύναταί τις νὰ ἀλείψῃ, χρησιμεύων ὡς ἀλοιφὴ ἢ μύρον· κεχρισμένος": συγγ. τοῖς: λιθ. griejù, griẽti=ἀφαιρεῖν ἐκ τοῦ γάλακτος τὸ ἀ-

φρόγαλα («καϊμάκι»), už-griẽti=κατὰ τὴν ἁλιείαν εὑρίσκειν τι μετὰ τοῦ δικτύου· ρ. *ghrẽi-, *ghrī-=ψαύειν, ἐπαλείφειν, πβ. *ghrēu- (βλ. *χραύω, χροιά), *gheren(d)- (βλ. χραίνω, χόνδρος)· ἐπεκτετ. τύπος τῆς ρ. *gher- (βλ. χέραδος).

χροιά, ἰων. **χροιή**, ἀττ. **χρόα** (*χρωF-jā, IE *ghrōu̯-i̯ā), ἡ "ἡ ἐπιφάνεια σώματός τινος, ἐπιδερμίς, τὸ δέρμα, χρῶμα, ἡ χροιά", χροΐζω, χρῴζω (*χρω[σ]-ιζω), χρωΐζω, παθ. πρκ. κέχρωσμαι "ἐγγίζω (ψαύω) τὴν ἐπιφάνειαν σώματός τινος, χρωματίζω, μολύνω, κηλιδώνω", χρῶμα, -ατος, τὸ "ἡ ἐπιδερμίς, τὸ δέρμα, χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδος· ἐν τῷ πληθ. κοσμήματα, διακοσμήσεις, ποικίλματα", χρωματίζω "ὅ,τι καὶ νῦν, χρωματίζω, βάπτω", χρώς (θ. χρωσ-), γεν. χρωτός (ὕστερογ. θ. μετὰ τοῦ -τ-) καὶ χροός (*χρaFός, IE *ghrə-uós), ὁ "ἡ ἐπιφάνεια σώματός τινος, ἐπιδερμίς, τὸ δέρμα, χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδος· τὸ σῶμα, ἡ σάρξ" : IE *ghrō[u]-, κατὰ μετάπτ. *ghrəu-, βλ. *χραύω.

χροΐζω "ἐγγίζω τὴν ἐπιφάνειαν σώματός τινος, ψαύω", βλ. χροιά.

χρόμαδος, ὁ "ὁ τριγμός", βλ. χρεμίζω.

χρόνος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ χρόνος, χρόνος τοῦ βίου, ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἔτος, ἡ χρονικὴ περίοδος, ἐποχή· ἀπώλεια χρόνου, ἀργοπορία, βραδύτης", χρόνιος "ὁ μετὰ πολὺν χρόνον συμβαίνων, ἀργὰ γινόμενος, διαρκῶν ἐπὶ πολύ, ἐπὶ πολὺν χρόνον βραδύνων", χρονίζω "ὅ,τι καὶ νῦν, χρονίζω, χρονοτριβῶ, δαπανῶ χρόνον, διατρίβω, βραδύνω, ἀργοπορῶ· μτβτ. ἀναβάλλω· παθ. ἐπιμηκύνομαι, παρατείνομαι" : ἐκ τοῦ IE *ghr-on-os (ὡς τὸ θρ-όνο-ς, συγγ. τῇ ρ. *dher-, ἢ κλ-όνο-ς συγγ. τῷ κέλομαι)· μᾶλλον συγγ. τῇ ρ. *ĝher-=δράττεσθαι, λαμβάνειν, «πιάνειν» (βλ. χείρ), καὶ παράλληλος σημ. "χρόνος, ὥς τι τὸ περιλαμβάνον καὶ καταλῦον τὰ πάντα" (διὰ τὴν σημ. πβ. τά: ἀβεστ. zrvan-, περσ. zarmān-=ἡλικία, χρόνος : γέρων καὶ Κρ-όνο-ς, ἂν εἶναι συγγ. τῷ κεραΐζω).

χρυσός (ὕστερογ. τύπος μετὰ τοῦ -ῡ-), ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ χρυσός, τὸ «χρυσάφι»" : δάνειον ἐκ τῆς Σημιτ., πβ. ἑβρ. ḥārūz=ἀσσυρ. ḫurāšu=χρυσός, ἀραμ. harā=κίτρινος.

χρῴζω, χρωΐζω, χρῶμα, χρώς, βλ. χροιά.

χυδαῖος, χύδην, βλ. χέω.

χῡλός, χῡμός, χύσις, χυτλάζω, χύτλον, χυτός, χύτρα, βλ. χέω.

χωλός "ὅ,τι καὶ νῦν, χωλός, «κουτσός»· μτφρ. ἀνάπηρος, ἀτελής, ἐλλιπής", χωλόω "καθιστῶ τινα χωλόν", χωλαίνω, χωλεύω "εἶμαι χωλός, «κουτσαίνω»", χωλαίνω· μτβτ. καθιστῶ τινα χωλόν" : ἀβεβ. ἐτυμολ.

χῶμα, -ατος, τὸ "γῆ ἀνεσκαμμένη καὶ συσσωρευμένη, ἀνάχωμα, πρόχωμα, προκυμαία ἢ ἀποβάθρα εἰσχωροῦσα βαθέως εἰς τὴν θάλασσαν, τύμβος", βλ. χώννῡμι, χωννύω.

χώνη, ἡ, συνηρ. τοῦ χοάνη, βλ. χέω, χοάνη.

χώννῡμι, -ύω (μέλλ. **χώσω**, παθ. ἀόρ. **ἐχώσθην**, πρκ. **κέχωσμαι**) "χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσωρεύω, «χώνω»" (χῶμα, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, χῶμα" (ὅ ἰδέ) : ὕστερογ. τύπος σχηματισθεὶς ἐκ τοῦ *χοόω, βλ. χέω.

χῶνος, ὁ, συνηρ. τοῦ χόανος, βλ. χέω, χόανος.

χώομαι, μέλλ. **χώσομαι**, ἀόρ. **ἐχωσάμην** "ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ, θυμώνω" :

ἴσως, ὡς σημαῖνον "ἀφίνομαι νὰ παρασυρθῶ, παρασύρομαι", συγγ. τῷ *χέω*, πβ. λατ. effundī (*χώ*[F]-*ομαι* : *χέ*[F]-*ω*=*πλώ*[F]-*ω* : *πλέ*[F]-*ω*).

χώρᾱ, χωρέω, βλ. *χῆτος, χῶρος*.

χωρίζω, χωρίς, βλ. *χῆτος*.

χῶρος, ὁ, **χώρᾱ** (ἰων. -η), ἡ "κενός, ἐλεύθερος τόπος, ἐνδιάμεσος χῶρος, διάστημα, θέσις, τόπος, ἐξοχή, ἀγροί", ἐν ἐπιγρ. ('Επιδ.) *χώρᾱ*, ἡ "κενὴ κοιλότης ὀφθαλμοῦ", *χωρέω* "«χωράω», περιλαμβάνω (ἐπὶ δοχείων, κυρ. δίδω χῶρον, κάμνω χῶρον διά τινα)· ὑποχωρῶ, προχωρῶ, ἐξακολουθῶ, ἀπέρχομαι, ὑπάγω, ἔρχομαι" : ρ. *ĝhēi-=ἐλλείπειν, ἔχειν ἔλλειψιν (ταυτόσημος τῇ ρ. *ĝhēi-=χασμᾶσθαι, χαίνειν, χάσκειν), βλ. *χῆτος*, πβ. *χήμη*.

χῶς, αἰτ. **χῶν,** ὁ, βλ. *χέω*.

χῶσις, -εως, ἡ "συσσώρευσις χώματος, ἐπιχωμάτωσις", βλ. *χώννυμι*.

Ψ

ψάγδης, ὁ, **ψάγδας, σάγδᾱς,** ὁ "εἶδος ἀλοιφῆς, μύρον αἰγυπτιακόν" : λ. ξένη (αἰγυπτ.).

ψαθάλλω (ἀόρ. **ἐψάθηλα**) "ψηλαφῶ, μαλάσσω, ξύνω" : ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ψα-* (βλ. *ψαίω, ψῶ*) κατὰ τὸ *ψάλλω*, πβ. *ψαθ-υρός*.

ψαθυρός, ψαθαρὸς "χαλαρός, μαλακός, εὔθρυπτος, εὔθραυστος", *ψαδυρὸν* "ἀσθενές, μαδαρόν" 'Ησύχ. : *ψαθ-* ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *ψα-*, βλ. *ψαθάλλω, ψῶ*.

ψαίρω "ψαύω, ἐγγίζω ἐλαφρῶς, τρίβω, ψιθυρίζω, κάμνω θόρυβον" : ἐκ τοῦ *bhsr̥-i̯ō, ρ. *bhs-er-, βλ. *ψῶ*.

ψαίω "τρίβω, κατατρίβω, κοπανίζω, κονιοποιῶ", *ψαιστὸς* "«κοπανισμένος, ἀλεσμένος»", *ψαιστὰ* (ἐνν. *ἄλφιτα* κ.τ.τ.), τὰ "«κοπανισμένη» κριθή, πλακοῦς (γλύκυσμα) ἐν χρήσει κατὰ τὰς θυσίας", *ψαῖσμα* "σῖτον ὀλίγον" 'Ησύχ., *ψαίνυντες* "ψωμίζοντες" 'Ησύχ., *ψαίνυσμα* "ὀλίγον" 'Ησύχ. : *ψαι-*, ΙΕ *bzhəi-, *bhsəi-, μεταπτ. β. τοῦ *bhsēi- ἐν τῷ *ψῆν* (βλ. *ψῶ*).

ψακὰς (μτγν. **ψεκάς**), **-άδος,** ἡ "μικρὸς κόκκος, ψιχίον, μόριον, μικρὰ σταγὼν βροχῆς", *ψακάζω*, μτγν. *ψεκάζω* "βρέχω κατὰ μικρὰς σταγόνας, «ψιχαλίζω, στάζω»· μτβτ. ἀφίνω νὰ στάζῃ τι ἐπί τινος, ψεκάζω", *ψάκαλον*, τὸ "νεογνὸν ζώου" (διὰ τὴν σημ. πβ. *ἔρση, δρόσος*) : ἴσως συγγ. τῷ λιθ. spākas =σταγών, «σημαδάκι» (τὴν σημ. "μικρὸς κόκκος" ἔλαβεν εἶτα κατὰ συμφυρμὸν τοῦ *ψῆν*).

ψαλάσσω, ἀττ. **-ττω** "ἕλκω ἐλαφρῶς, ψαύω ἐλαφρῶς, ψηλαφῶ", *ἀ-ψάλακτος* "ἄψαυστος, ἄθικτος" : συγγ. τῷ *ψάλλω*.

ψάλιον, τὸ "ἄλυσις τοῦ χαλινοῦ διερχομένη ὑπὸ τὴν σιαγόνα τοῦ ἵππου· δεσμός, ἄλυσις, χαλινός, «χαλινάρι»" : ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τῷ *ψάλλω* ;).

ψάλλω "θέτω εἰς παλμικὴν κίνησιν (τὴν χορδὴν ὀργάνου ἢ τόξου), ἕλκω καὶ ἀφίνω τι νὰ ἠχήσῃ, ἀποσπῶ, μαδῶ· μτγν. ᾄδω συνοδείᾳ κιθάρας", *ψαλμός*, ὁ "τὸ θέτειν διὰ τῶν δακτύλων εἰς παλμικὴν κίνησιν τὰς χορδάς, ἡ

δόνησις τῶν χορδῶν· ᾆσμα ᾀδόμενον συνοδείᾳ κιθάρας", *ψάλτης*, -ου, ὁ, *ψαλτήρ*, -ῆρος, ὁ "ὁ παίζων ἔγχορδον ὄργανον", *ψάλτρια*, ἡ "ἡ παίζουσα ἔγχορδον ὄργανον", *ψηλαφάω* "ὅ,τι καὶ νῦν, ψηλαφῶ, θωπεύω, ἐξετάζω ἐπιμελῶς, ἐρευνῶ" (*ψᾶλα "ἡ τίλσις"+ἀφάω "ἅπτομαι, ψαύω"), *ψηλαφίνδα* (*παίζειν*) "παίζειν τὸ «παιχνίδι τυφλόμυγα»": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. ā-sphālayati=ἀφίνει νὰ ἀναπάλλῃ, λατ. palpō, -āre=ψηλαφῶ, θωπεύω, palpitō, -āre=«σπαρταρῶ», ἀσπαίρω, τινάζομαι, palpebra θηλ.=βλέφαρον, βλεφαρίς· ρ. *(s)p(h)ăl-. Πβ. *ψάλιον*.

ψάμαθος, ἡ "ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς ποταμοὺς ἄμμος, ἀμμώδης ἔκτασις": συγγ. τῷ *ψάμμος* (ὃ ἰδὲ) κατὰ τὸ ἄμαθος: *ἄμμος*.—Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *σαμαθών*, ὁ "κιβώτιον ἄμμου" (πάπ.).

ψάμμος, ἡ (ὁ, Ἀρχίλ.) "ἄμμος, ἀμμώδης ἔρημος", *ψαφαρὸς* "χαλαρός, ἀραιός, εὔθρυπτος, εὐκόλως μεταβαλλόμενος εἰς κόνιν": ἐκ τοῦ *ψαφ-μος (IE *bhsə-bh-), συγγ. τῷ λατ. sabulum οὐδ., sabulō ἀρσ.=χονδρὰ ἄμμος (*bhsə-bhlom)· πβ. προελλ. μεταβολὴν τοῦ *bhs- εἰς *s- ἐν τῷ ἑλλ. *ἄμαθος*, ἡ "ἄμμος" (ὃ ἰδὲ)· ρ. *bhes- ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. bhas-=συνθλίβειν, κονιοποιεῖν, βλ. *ψαίω*, *ψῶ*. Πβ. *ψάμαθος*.

ψάρ, ἰων. **ψήρ**, γεν. **ψᾱρός**, ὁ "τὸ πτηνὸν τὸ «ψαρόνι»" (πρωταρχ. κλίσις *ψᾱ́ρϜ-ς, γεν. *ψᾰρϜ-ος;), νεώτ. *ψᾶρος*, *ψαρός*, *ψᾶρος*, ὁ=ὡσ., *ψαρὸς* "ὁ ὅμοιος κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς τὸ πτηνὸν *ψάρ*, ἔχων λευκὰ καὶ μέλανα στίγματα, ὑπόλευκος": συγγ. τοῖς: *σπαράσιον* "ὄρνεον ἐμφερὲς στρουθῷ" Ἡσύχ. (βλ. τὰ ἐν λ. *σπογγίλος*), ἀρχ. γερμ. sparo (νεογερμ. ὑποκορ. Sperling=τὸ στρουθίον, ὁ «σπουργίτης»), ἴσως καὶ λατ. parra θηλ.=δυσοίωνον πτηνόν.

ψαυκρὸς "δραστήριος, εὐκίνητος, ταχύς", *ψαυκρό-πους*, *ψαυκρο-πόδης* "ὁ ταχὺς τοὺς πόδας, ταχύπους": συγγ. τῷ *ψαύω* (ὃ ἰδέ).

ψαύω, παθ. ἀόρ. **ἐψαύσθην** "ὅ,τι καὶ νῦν, ψαύω, ἐγγίζω, ἐφάπτομαι, προσκρούω· ἐπιτίθεμαι, ἐπιδρῶ": ὡς σημαῖνον ἀρχικῶς "τρίβω, ξύνω" εἶναι συγγ. τοῖς: *ψαίω*, *ψίω*, *ψῶ*· ριζ. τύπος *bh(e)sĕu-.

ψαφαρὸς "χαλαρός, ἀραιός, εὔθρυπτος", βλ. *ψάμμος*.

ψέγω "ὅ,τι καὶ νῦν, ψέγω, μέμφομαι, κατηγορῶ", *ψόγος*, ὁ "μομφή", *ψογερὸς* "ὁ ἀγαπῶν νὰ ψέγῃ (κατηγορῇ), φιλόψογος· ἄξιος ψόγου, ἀξιόμεμπτος", *ἄ-σεκτος* "ἀγαθός. παρὰ «Ρίντωνι Ταραντίνῳ»" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ. (τὸ *ψέγω* εἶναι παράγωγον τοῦ *ψόγος*, ὅπερ προῆλθεν ἐκ τοῦ ἐπιφ. *ψό* "«φτοῦ» !";). Πβ. *ψόφος*.

ψεδνὸς "ἀποτετριμμένος, ἀραιός, φαλακρός": συγγ. τῇ ρ. *bhes-, ἐν τῷ *ψῆν* (βλ. *ψῶ*).

ψεκάζω, ψεκάς, βλ. *ψακάς*.

ψέλλιον καὶ **ψέλιον** (αἰολ. **σπέλλιον**), τὸ "κόσμημα τοῦ βραχίονος, ἢ τῆς κνήμης, τὸ «βραχιόλι»", *ψελιόω* "περιβάλλω ὡς διὰ ψελίου, περιελίσσω": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ψελλὸς "ὁ μὴ δυνάμενος νὰ προφέρῃ γράμματά τινα ἢ συλλαβάς, μὴ δυνάμενος νὰ ἀρθρώσῃ πλήρεις τὰς λέξεις· ἄναρθρος, σκοτεινός", *ψελλίζω* "μετὰ δυσκολίας ἀρθρώνω τὰς λέξεις, ψελλίζω": μᾶλλον εἶναι ἠχομιμ. λέξις (ὁμοίως τά: ἀρχ. γερμ. lisp, ἀγγλοσαξ. wlisp=ὁ ψελλίζων).

ψεύδω "λέγω ψεύδη εἴς τινα, διὰ ψευδολογιῶν ἐξαπατῶ τινα· διαψεύδω τι", μέσ. *ψεύδομαι* "ὅ,τι καὶ νῦν, ψεύδομαι, λέγω ψεύδη, ψευδολογῶ, φέρομαι ἀπατηλῶς", *ψεῦδος*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, ψεῦδος, «ψέμα», ἀπάτη", *ψευδής, -ές* "ὅ,τι καὶ νῦν, ψευδής, «ψεύτικος»· ὁ ψευδόμενος", *ψεύστης, -ου*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ψεύστης, ψευδολόγος", κατὰ μετάπτ. *ψυδρός, ψυθής* "ψευδής, «ψεύτικος»· ὁ ψευδόμενος", *ψύθος*, τὸ "ψεῦδος", *ψυθών, -ῶνος*, ὁ "ψεύστης": ἀβεβ. ἐτυμολ. Βλ. *ψύδραξ*.

ψέφας, τό, **ψέφος,** τὸ "σκότος", *ψεφηνός, ψεφαρός, ψεφαῖος* "σκοτεινός, ἀμυδρός· ἄγνωστος": πβ. ἀρχ. ἰνδ. kṣáp (=νύξ) καὶ *κνέφας*.

ψῆγμα, ψήκτρᾱ, βλ. *ψῶ*.

ψηλαφάω "ὅ,τι καὶ νῦν, ψηλαφῶ, ψαύω, θωπεύω, ἐρευνῶ", βλ. *ψάλλω*.

ψήν, γεν. **ψηνός,** ὁ "μικρὸν ἔντομον ἀναπτυσσόμενον ἐν τῷ καρπῷ τῆς ἀγρίας συκῆς καὶ τοῦ ἄρρενος φοίνικος": ἐκ τοῦ *ψᾱ-ην, συγγ. τῷ *ψῆν*, βλ. *ψῶ* (πβ. Ἡρόδ. 1,193,5 *ἵνα πεπαίνῃ τέ σφι ὁ ψὴν τὴν βάλανον*).

ψῆν (ἀπρφ.) "τρίβειν, ἀποσπογγίζειν", βλ. *ψῶ*.

ψηνὸς (Ἡσύχ.), δωρ. **ψᾱνὸς** "φαλακρὸς" (πβ. τὸ κύρ. ὄν. *Ψᾱνός*), *ψήληκες*, οἱ "πετεινοὶ ἄνευ λοφίου" (Ἡσύχ.): συγγ. τοῖς: *ψῆν* (βλ. *ψῶ*), *ψῑλός* "γυμνὸς" κ.τ.λ.

ψῆσσα, ἀττ. **ψῆττα,** ἡ "εἶδος πλατέος ἰχθύος, ρόμβος, ἢ «γλῶσσα»· ὁ ἠλίθιος, μωρός": ἴσως συγγ. τοῖς: *ψήχω, ψῶ* (ὃ ἰδέ)· ἡ ὀνομασία αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ τραχὺ δέρμα αὐτοῦ.

ψῆφος, δωρ. **ψᾶφος,** λεσβ. **ψᾶφιγξ** (κατὰ τὸ *λᾶϊγξ*), ἡ "μικρὸς λίθος, «χαλίκι, βότσαλο», λιθάριον χρησιμοποιούμενον κατὰ τὰς ψηφοφορίας, ψῆφος", *ψηφίς, -ῖδος*, ἡ "τὸ «λιθαράκι, πετραδάκι», λιθάριον, δι' οὗ ἠρίθμουν καὶ ἐλογάριαζον", *ψηφίζω* "ἀριθμῶ κυρ. διὰ λιθαρίων, λογαριάζω", *ψηφίζομαι* "δίδω τὴν ψῆφόν μου, ψηφίζω, ἀποφασίζω": συγγ. τοῖς: *ψάμμος* (ὃ ἰδέ), *ψῆν*· ρ. *bhsā- παρὰ τῇ *bhsē-.

ψήχω "ψαύω, θωπεύω, τρίβω, ξυστρίζω", βλ. *ψῶ*.

ψιάζω, λακ. **ψιάδδω** "παίζω", *ψιὰ* "χαρά, γελοίασμα, παίγνια" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ.

ψίαθος, ἡ (ὁ), ἰων. **ψίεθος,** ἡ "πλέγμα (στρῶμα) ἐκ «βούρλων» ἢ σχοίνων, ἡ «ψάθα», ψίαθος": ἀβεβ. ἐτυμολ.

ψιάς, -άδος, ἡ "ψεκάς, σταγών", ἐν τῷ πληθ. *ψιάδες*, αἱ "σταγόνες βροχῆς", *ψίδες*, αἱ=ὡσ., *ψιάζει* "ψακάζει", *ψίακα* "ψακάδα", *ψιζομένη* "κλαίουσα" Ἡσύχ.: ἀβεβ. ἐτυμολ. (συγγ. τοῖς: *ψίω, ψῶ*, πβ. *ψακάς*;).

ψίθυρος "ὁ ψιθυρίζων, συκοφαντικός", *ψίθυρος*, ὁ "ἐλαφρὸς ἦχος ἢ θόρυβος, ψίθυρος", *ψιθυρίζω*, δωρ. *ψιθυρίσδω* "ὁμιλῶ χαμηλοφώνως, ψιθυρίζω, «μουρμουρίζω»", *ψιθύζομαι*=ὡσ., *ψιθύρισμα*, τό, *ψιθυρισμός*, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ψιθύρισμα, ψιθυρισμός, «μουρμούρισμα»" (πβ. καὶ *ψέδυρα* "ψίθυρος", *ψιδόνες* "διάβολοι, ψίθυροι", *σοίθης* "ψίθυρος, ἀλαζών, διάβολος" Ἡσύχ.): μᾶλλον ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἐπιφ. *ψυθ- (ἐξ οὗ *ψῑθ-, ψιθ- κατ' ἀνομ.).

ψῖλὸς "φαλακρός, γυμνός, ἀκάλυπτος, ἄδενδρος", *ψῑλᾶς*, ὁ "ἐπίθ. τοῦ Βάκχου", *ψῖλαξ, -ᾱκος*, ὁ "ὁ ἄτριχος, φαλακρός", *ψῑλόω* "ἀφαιρῶ τὰς τρίχας, ἀπογυμνώνω, ἀποστερῶ": ρ. *bh(e)sēi-, *bzhī-, βλ. *ψῶ*.

ψιμ(μ)ύθιον, τό, **ψίμυθος,** ὁ "τὸ λευκὸν τοῦ μολύβδου χρησιμοποιούμενον

πρὸς λεύκανσιν τοῦ προσώπου, «φκειασίδι»" (ἐν ἐπιγρ. ψημ-), ψιμυθιόω "ἀλείφω διὰ ψιμυθίου, «φκειασιδώνω»" : λ. ξένη ἐκ τῆς Αἰγυπτ. (πβ. τὴν ἐναλλαγὴν τῶν i/e).

ψίνομαι "ἀπορρίπτω τὸν καρπὸν πρὶν ἢ ὡριμάσῃ", *ψινάς, -άδος, ἡ* "ἡ κληματὶς ἀμπέλου ἡ ρίπτουσα τὰ ἄνθη ἢ τὸν καρπὸν" (πβ. *σινὰς* "ἡ φθαρτικὴ" Ἡσύχ.), *ψίσις* "ἀπώλεια" Ἡσύχ.: συγγ. τῷ *φθίνω* (ψ- ἀντὶ φθ-, πβ. κρητ. *ψίνοντος=φθίνοντος*).

ψίττακος καὶ **ψιττακός** (**σίττακος, βιττακός**), ὁ, **ψιττάκη** (**σιττάκη**), ἡ "ὁ «παπαγάλος», ψιττακός" (> λατ. psittacus > νεογερμ. Sittich) : λ. ξένη.

ψίω "κόπτω εἰς τεμάχια, κατατρίβω, μασῶ", *ψίξ*, γεν. *ψῑχός*, ὁ, ἡ "θρύμμα ἄρτου, «ψίχουλο»", *ψῖχη*, ἡ=ὡσ., *Ψῑχ-άρπαξ, -αγος*, ὁ "ὁ ἁρπάζων τὰ ψιχία (ὄν. μυὸς ἐν τῇ Βατραχομυομαχίᾳ)" : ρ. *bh(e)sī-, *bzhī-, συγγ. τοῖς : *ψῑ-λός, ψή-χω* κ.τ.λ. (βλ. *ψῶ*).

ψὸ ἐπιφ. "«φτού» !", βλ. *ψέγω*.

ψόαι καὶ **ψοαί, ψοιαί**, αἱ "οἱ μυῶνες τῆς ὀσφύος οἱ μέχρι τῶν νεφρῶν ἐκτεινόμενοι" : συγγ. τῷ *ὀσφύς*;

ψογερός, ψόγος, βλ. *ψέγω*.

1 **ψόθος**, ὁ, **ψόθοιος**, ὁ "ἀκαθαρσία", *ψοθίον* "αἰθαλῶδες", *ψοθὸν* "μέλαν" Ἡσύχ.: μᾶλλον *bzh-odh-os παρὰ τῷ *bzh-ol-os (ἑλλ. *ψόλος*, ὁ "αἰθάλη, ἀσβόλη"), βλ. *ψόλος, ψῶ*.

2 **ψόθος**, ὁ "θόρυβος" (Ἡσύχ.), βλ. *ψόφος*.

ψόλος, ὁ "αἰθάλη, ἀσβόλη, καπνός· κεραυνὸς μαυρίζων, ἀλλὰ μὴ ἀνάπτων (μὴ καίων)", *ψελὸς* "αἰθαλὸς" Ἡσύχ., *ψολόεις* "αἰθαλώδης, καπνώδης, ρυπαρός, μέλας" : συγγ. τῷ *φέψαλος* (ὁ ἰδέ), πβ. **1** *ψόθος*.

ψόφος, ὁ "ἀκανόνιστος ἦχος, θόρυβος, κρότος", *ψοφέω* "ἠχῶ, θορυβῶ"· *ψόθος* "...θόρυβος", *ψοθάλλειν* "ψοφεῖν" Ἡσύχ.: ἴσως συγγ. τῇ ἠχομιμ. λ. *ψὸ* "«φτού» !", πβ. *ψέγω*.

ψύδραξ, -ακος, ὁ "λευκὴ φλύκταινα ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς ρινὸς ἢ τῆς γλώσσης, φλύκταινα τοῦ ψεύδους, διότι ἐθεωρεῖτο ὅτι ἐδημιουργεῖτο ἐκ τοῦ ψεύδους", ὑποκορ. *ψυδράκιον*, τὸ=ὡσ., *ψεῦμα*, τὸ=ὡσ. : συγγ. τοῖς : *ψυδρός, ψεύδω* (ὁ ἰδέ· πβ. Θεόκρ. 9,30· 12,24).

ψυδρός, ψυθής, ψύθος, ψυθών, βλ. *ψεύδω*.

ψύλλα, γεν. **-ης**, ἡ, **ψύλλος**, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὁ ψύλλος" : ἐκ τοῦ *bzhulja, *bhsulja, συγγ. τοῖς : λιθ. blusà (*bhlusā), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. blъcha=ὡσ., ἀφγαν. vraža=ὡσ. (ἰραν. *brušā)· πβ. ἀρχ. ἰνδ. plúṣi-=ψύλλος, ἀρμ. lu=ὡσ. (*bhlus- ἢ *plus-), ἀλβ. pl'ešt=ὡσ. (*pleus-t- ;), λατ. pūlex ἀρσ.=ὡσ. (*pusl- ;), ἀρχ. γερμ. flōh, νεογερμ. Floh (*plou-k- ;)=ψύλλος. IE *b(h)lus-, *b(h)sul-, *pusl- κ.τ.τ. μετὰ μεταθέσεως φθόγγων καὶ ἀλλαγῆς τοῦ ἀρχικοῦ φθόγγου χάριν εὐφημιστικῆς συγκαλύψεως τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἐντόμου τούτου ὡς ἐνοχλητικοῦ.

ψύχω "πνέω, φυσῶ· ποιῶ τι ψυχρὸν ἢ δροσερόν, ψυχραίνω, δροσίζω, ἀναψύχω· ξηραίνω" (μτχ. παθ. ἀορ. *ψῡγεῖσα* "γενομένη ψυχρά, παγώσασα", Ἀριστοφ. Νεφ. 151), *ψῦχος, -εος* καὶ *-ους*, τὸ "ὅ,τι καὶ νῦν, τὸ ψῦχος, ἡ «ψύχρα», τὸ «κρύο», ἡ «δροσιά», ὁ παγετός", *ψυχρὸς* "ὅ,τι καὶ νῦν, ψυχρός, «κρύος», δροσιστικός, δροσερός· μτφρ. μάταιος· ἀναίσθητος", *ψυχή*, ἡ

"πνοή, ζωή, πνεῦμα, ψυχὴ (ὡς φορεὺς συνειδητῶν βιωμάτων· τὸ ἀντίθετον *θῦμός*, ὁ "ζωτικὴ δύναμις, βούλησις")· «πεταλούδα»" : ΙΕ *bhs-eu- (ἐπεκτετ. τύπος τοῦ *bhes-=φυσᾶν, ἐν τῷ ἀρχ. ἰνδ. bábhasti=φυσᾷ· πβ. *ξύω* "ξύνω", ἐκ τοῦ *ks-eu- κ.τ.λ.)· *ψύχω* "ἀναπνέω" (Ἰλ. Υ 440), τὸ -χ- ἐπίθημα, οἷον ἐν *νή-χω, ψή-χω* κ.τ.λ., *ψῦχὴ* ὑποχωρητ. σχηματισμός.

ψῶ (*ψηjω), ἀπρφ. **ψῆν** "τρίβω, ἀποσπογγίζω· ἀμτβ. διαλύομαι εἰς κόνιν, ἐξαφανίζομαι", *ψώω* "τρίβω, ἀλέθω", *ψαίω* "τρίβω, κοπανίζω" (ὃ ἰδέ), *ψίω* "κόπτω εἰς τεμάχια, μασῶ" (ὃ ἰδέ), *ψαύω* "ἐφάπτομαι, ἐγγίζω" (*bhsēu-, ὃ ἰδέ), *ψήχω* "ψαύω, θωπεύω", *ψῆγμα*, τὸ "ἀπόξεσμα, μόριον, κόνις, τέφρα", *ψήκτρᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ψήκτρα, «βούρτσα», ἐργαλεῖον, δι' οὗ ἀπέξεον τὰ σώματα αὐτῶν οἱ λουόμενοι" (πβ. *ψακτήρ*=ὡσ. Ἡσύχ.), *ψηρόν* "ξηρόν" Σοῦδα, *ψώχω* "συντρίβω εἰς τεμάχια" (πβ. *σώχω*), *ψῶχος*, ὁ "κόνις, ἄμμος", *ψωθίᾱ*, ἡ, *ψωθίον*, τὸ "μικρὸν τεμάχιον, ψιχίον, «μικρὴ μπουκιά»", *ψωμός*, ὁ "τεμάχιον ἄρτου, «μπουκιά»" (νεοελλ. *ψωμί*, τὸ "ἄρτος", πβ. *ψωμία, τά, πάπ.*), *ψωλός* "ὁ ἔχων γυμνὴν τὴν βάλανον τοῦ αἰδοίου, λάγνος" (πβ. *ψωλοκοποῦμαι* Λουκίλλιος), *ψωρός* "ψωραλέος, τραχύς", *ψώρᾱ*, ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ἡ ψώρα, ὁ κνησμός, ἡ «φαγούρα»" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. bhásati, bábhasti, γ' πληθ. bápsati (*-ṇti), psāti=μασᾷ, συντρίβει, bhásman-=ὁ μασῶν· ὡς ούσ. ούδ.=ἡ τέφρα, bhásitaḥ=ἀποτεφρωμένος, *φάμμη* (*bhasmā) "ἄλφιτα" Ἡσύχ., ἀρχ. γερμ. bar=γυμνὸς (νεογερμ. bar), λιθ. bãsas, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. boss=ὡσ. κ.τ.λ.· θ. *ψᾱ-, ψη-, ψω-, ψᾰ-*, ΙΕ *bh(e)sā-, *bh(e)sē-, *bhesō-, *bh(e)sēu- κ.τ.λ., βλ. *ψαθάλλω, ψαθυρός, ψάμαθος, ψάμμος, ψηνός, ψῖλός, ψῆφος* κ.τ.λ. Προσέτι βλ. καὶ *ὄψον*.

ψωθίᾱ, ψωλός, ψωμίον, ψωμός, ψώρᾱ, ψώχω, ψώω, βλ. *ψῶ*.

Ω

ὠ καὶ **ὦ** ἐπιφ. μετὰ ὀνομ. ἢ γεν. ἐκφράζον ἔκπληξιν, χαρὰν ἢ λύπην· μετὰ κλητ. εἶναι ἁπλῆ κλῆσις ἢ προσφώνησις, *ὤζω* "φωνάζω «ὢ ὤ» !", *ὠόπ* καὶ *ὦπ* "προτρεπτικὸν παράγγελμα τῶν κωπηλατῶν", *ὠὴ* "κραυγὴ ἢ προσφώνησις «ἕ ! ἕ ! ἒ σύ» !" (> λατ. ōhē) :=λατ. ō, ōh, ἀρχ. ἰρλ. ā, a, γοτθ. ō, ἀρχ. γερμ. ō-wē, λιθ. o, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. o, ἀρχ. ἰνδ. ā (ἐν μέρει μᾶλλον ἐκ τοῦ ΙΕ *ā).

ὤᾱ, ᾠᾶ, καὶ **ᾦα**, ἡ "δορὰ προβάτου μετὰ τῶν ἐρίων" : ἐκ τοῦ *ὠϜιᾱ (ἐκτετ. β. ὡς τὸ ἀρχ. ἰνδ. āvikam ούδ.), συγγ. τῷ *ὄϊς* (ὃ ἰδέ, πβ. *οἴᾱ, ὄᾱ*, ἡ "ἡ δορὰ προβάτου, «προβιά»")· πβ. *ὠίαι* "ἄκραι, ἔσχατα, μηλωταί, λέγναι" Ἡσύχ. — Ἡ λ. *ᾦᾱ*, ἡ "τὸ κράσπεδον (ὁ «ποδόγυρος») τοῦ ἐνδύματος", ὡς σημαίνουσα "ἡ μετὰ δορᾶς προβάτου παρυφή", μᾶλλον εἶναι ταυτόσημος τῇ λ. ταύτῃ· κακῶς ἐθεωρήθη αὕτη συγγ. τῷ λατ. ōra θηλ.=ἄκρον, χεῖλος, ὡς προελθόντι ἐκ τοῦ *ō[u]s-ā.

ὠβᾶ, ἡ "ὑποδιαίρεσις τῶν τριῶν μεγάλων φυλῶν ἐν Λακεδαίμονι", βλ. 2 *οἴη*.

ὠγύγιος "πανάρχαιος, παμπάλαιος", ὁμ. *Ὠγυγίη, ἡ* "ὄν. νήσου": μᾶλλον ξένη λ. (σημιτ. ;).

ᾠδή (ἐκ τοῦ *ἀοιδή*), ἡ "ὅ,τι καὶ νῦν, ᾠδή, ᾆσμα", βλ. *ἀείδω*.

ὠδίς, -ῖνος, ἡ, συνήθ. κατὰ πληθ. **ὠδῖνες,** αἱ "οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ· ὁ τοκετός· τὸ ἐν πόνοις γεννώμενον, τέκνον· ὁ καρπὸς σκληρῶν πόνων, ἀγωνία", *ὠδίνω* (**ὠδῖνjω*), μέλλ. *ὠδινῶ* καὶ *ὠδινήσω* "ἔχω ὠδῖνας, ἔχω πόνον τοκετοῦ· γεννῶ· αἰσθάνομαι ἰσχυροὺς πόνους, ἀγωνιῶ· μτφρ. ἐγκυμονῶ στοχασμοὺς (σκέψεις)": συγγ. τῷ *ὀδύνη, ἡ* "σωματικὸς πόνος· ἄλγος ψυχῆς, λύπη, ὀδύνη" (ὃ ἰδέ).

ὤζω, ᾠή, βλ. *ὤ*.

ὠθέω, μέλλ. **ὠθήσω** καὶ **ὤσω,** ἀόρ. **ἔωσα** "ὅ,τι καὶ νῦν, ὠθῶ, «σπρώχνω»· ἐκδιώκω, ἐξορίζω· ἐπισπεύδω", *ὠθισμός, ὁ* "ὤθησις, ἀπώθησις, «σπρώξιμο»· σύγκρουσις, συμπλοκή, ὤθησις τῶν μαχομένων ἐναντίον ἀλλήλων· διαπληκτισμός, φιλονικία", *ὦσις, -εως, ἡ* "ὤθησις, «σπρώξιμο»": συγγ. τῷ *ἔνοσις* (ὃ ἰδέ), πβ. *ἔθειρα*.

ὠκεανός, ὁ "μέγας ποταμός, περιβάλλων κυκλοτερῶς τὰς χώρας τῆς γῆς, ὠκεανὸς" (> λατ. ōceanus): ἀβεβ. ἐτυμολ. (δυσκόλως εἶναι δυνατὸν νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὸ ἀρχ. ἰνδ. ā-śáyānaḥ=προσκείμενος, ω-=ἀρχ. ἰνδ. ā=κατά, πρὸς+*κεῖμαι*).

ὤκιμον, τὸ "ἀρωματικὸν φυτόν, ὁ «βασιλικός»", *ὤκινον*, τὸ "βοτάνη πρὸς τροφὴν τῶν ζῴων, εἶδος τριφυλλίου": μᾶλλον συγγ. τῷ *ἄκινος, ἡ* "εὐῶδες ἄνθος" ·ρ. *ak̑-=ὀξύς, δριμύς· ἡ ὀνομασία ὀφείλεται εἰς τὴν δριμεῖαν ὀσμὴν αὐτοῦ.

ὠκύς, -εῖα, -ύ "ταχύς, γοργός, «γρήγορος»": IE *ōk̑ús=ἀρχ. ἰνδ. āśúḥ=ταχύς, ἀρχ. κυμβρ., νεοκυμβρ. diog, κορν. dioc=ὀκνηρὸς (κυρ. ὁ μὴ ταχύς)· συγκρ. *ὠκίων*, ὑπερθ. *ὤκιστος*: ἀρχ. ἰνδ. āśīyān, āśiṣṭhaḥ, πβ. λατ. συγκρ. ōcior (: ἀβεστ. āsyā̆), ὑπερθ. ōcissimus (ἀρχαιότ. ōximē παρὰ Paulus Diaconus Epitoma Festi). Περαιτέρω συσχετίζεται πρὸς τὴν ρ. *ak̑-=ὀξύς (πβ. *ὠκύ-, ὀξύ-πτερος κ.τ.λ.*).

ὠλέκρᾱνον, τὸ "ἡ ἐξέχουσα κεφαλὴ ἢ τὸ ἄκρον τοῦ πήχεως, ὁ ἀγκών", βλ. *ὠλένη*, πβ. *κρᾱνίον*.

ὠλένη, ἡ, **ὠλήν, -ένος,** ὁ "τὸ κάτω μέρος τοῦ βραχίονος ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ τῆς χειρός, ὁ πῆχυς", *ὠλέκρᾱνον, ὀλέκρᾱνον,* τὸ "ἡ ἐξέχουσα κεφαλὴ ἢ τὸ ἄκρον τοῦ πήχεως, ὁ ἀγκὼν" (κατ' ἀνομ. καὶ καθ' ἀπλολογίαν ἐκ τοῦ **ὠλενό-κρᾱνον*, βλ. *κρᾱνίον*)· *ὠλλὸν* (**ὠλ-νον*) "τὴν τοῦ βραχίονος καμπὴν" Ἡσύχ.: συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. āṇíh=μέρος τοῦ ποδὸς ὑπεράνω τοῦ γόνατος (*ōlni-), ἀρμ. ołn=σπονδυλικὴ στήλη, ὦμος (*olen-), uln=ὠσ. (*ōlen-· πβ. ἀνωτ. *ὀλέ-, ὠλέ-κρᾱνον*), ałełn=τόξον, οὐράνιον τόξον, il=ἄτρακτος (*ēlo-), ἀλβ. łere, γκεκ. łanε=ὁ βραχίων ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ τῆς χειρός, λατ. ulna θηλ.=τὸ ὀστοῦν τοῦ ἀγκῶνος, ὁ πῆχυς, ἀρχ. ἰρλ. uilenn=γωνία, κυμβρ. elin (*olīnā)=ἀγκών, γοτθ. aleina=πῆχυς, ἀρχ. γερμ. elina, νεογερμ. Elle=πῆχυς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. lanita=ἡ παρειὰ (*olnita)· ἐν ἄλλῃ σημ. τά: ἀρχ. ἰνδ. ā̆ṇíḥ=εἶδος σφηνὸς (ἥλου), ἀρχ. γερμ. lun=ἧλος τοῦ ἄξονος πρὸ τοῦ τροχοῦ. Προσέτι πβ. ἀρχ. ἰνδ. aratníḥ=ἀγκών, πῆχυς, arālaḥ=κεκυρτωμένος, κεκαμμένος βραχίων καὶ τοὺς ἐπεκτετ.

τύπους μετὰ τοῦ q: ἑλλ. ἄλαξ "πῆχυς. 'Αθαμάνων" 'Ησύχ., ἀρμ. olok=κνήμη, σκέλος, λιθ. úolektis=πῆχυς, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. laktt=ὡσ., λιθ. alkúnė=ἀγκὼν κ.τ.λ.· ρ. *elei-=κάμπτειν, κυρτώνειν.

ὠλίγγη, ἡ "ἡ ἐπὶ τῶν βλεφάρων ρυτίς, πτυχή", *ὦλιγξ*, ἡ "ρυτίς", *ὠλιγγιάω* "ρυτιδώνω": ἴσως συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. āli-, ālī θηλ.=ταινία, λωρίς, γραμμή, συρμός, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. āll (*ēlo-)=ἀποχετευτικὸς ἀγωγὸς ἢ αὖλαξ ἐν τῇ κοίτῃ ποταμοῦ, λωρὶς κατὰ μῆκος τῆς ράχεως τῶν ζῴων.

ὦλξ, ἡ "αὖλαξ, «αὐλάκι»", βλ. *ἄλοξ*.

ὦμος, ὁ "ὅ,τι καὶ νῦν, ὦμος": ΙΕ *ōmsos (σχηματισμὸς Vriddhi· δυσκόλως *omsos ὡς εἰς τὰς λοιπὰς γλώσσας, πβ. *ἐπομμάδιος* "ὁ ἐπὶ τοῦ ὤμου, τεθειμένος ἐπὶ τοῦ ὤμου" Θεόκρ.) συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. áṁsaḥ, τοχ. A es, B āntse, ἀρμ. us, λατ. umerus (*omesos), γοτθ. amsa=ὦμος, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. āss=ἡ ράχις τοῦ ὄρους, ἀκρώρεια.

ὠμὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, ὠμός, ἄψητος, ἀμαγείρευτος, ἄβραστος· ἄωρος· ἄγριος, σκληρός, τραχύς", *ὠμότης, -ητος*, ἡ "ἡ κατάστασις τοῦ μὴ ὡρίμου καρποῦ· σκληρότης, ἀγριότης":=ἀρχ. ἰνδ. āmáḥ=ὠμός, πβ. ἀρμ. hum, ἀρχ. ἰρλ. om=ὡσ., πβ. umae=μέταλλον, ὀρυκτόν, χαλκὸς (*omiio-)· μεταπτ. β.: ἀρχ. ἰνδ. amláḥ, ambláḥ=ὀξίνος, τὸ φυτὸν ἡ ὀξαλὶς (πβ. āmráḥ=εἶδος δένδρου), ἀρμ. amok'=γλυκύς, ἀλβ. ám(b)ël'ë=ὡσ., λατ. amārus=πικρός, ὀλλ. amper=ὀξύς, δριμύς, πικρός, ἀρχ. γερμ. ampfaro=τὸ λάπαθον. ΙΕ *ōmo-=ὠμός. — 'Ενταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ λ. *ὠμ-ηστής, -οῦ*, ὁ "ὁ ἐσθίων ὠμὰ κρέατα, ὠμοφάγος· ἄγριος, θηριώδης, ἄσπλαγχνος": ἀρχ. ἰνδ. āmād- (*ὠμὸς*+ed-=ἐσθίειν, μετὰ συναιρέσεως ἤδη καὶ ἐν τῇ ΙΕ).

ὤν, οὖσα, ὄν, βλ. *εἰμί*.

ὦνος (*u̯osnos), ὁ "τιμή, ἀντίτιμον, ἀξία, χρηματικὸν ποσὸν καταβαλλόμενον διὰ τὴν ἀγορὰν πράγματός τινος· τὸ ἀγοράζειν, ἡ ἀγορά", ἰων., ἀττ. *ὠνή* (*u̯osnā;), λεσβ. *ὄννα* (*u̯osnā), ἡ "τὸ ἀγοράζειν, ἡ ἀγορά· τιμή" (δυτ. ἑλλ. *ὠνά* "ἔγγραφον [συμβόλαιον] ἀγορᾶς"), *ὠνέομαι* "προσφέρω τιμὴν ἀγορᾶς, διαπραγματεύομαι περί τινος, ἀγοράζω", γορτ. *ὠνην* "πωλεῖν": συγγ. τοῖς: ἀρχ. ἰνδ. vasnáḥ=τιμὴ ἀγορᾶς (*u̯esnós), vasnayáti=προσπαθεῖ νὰ ρίψῃ τὰς τιμάς, ζητεῖ νὰ ἀγοράσῃ εὐθηνά, ἀρμ. gin=τιμὴ ἀγορᾶς (*u̯esnom), gnem=ἀγοράζω, λατ. vēnum αἰτ., vēnō νεώτ., vēnuī δοτ.=πρὸς πώλησιν (*u̯esno-vendō=πωλῶ, ἐκ τοῦ *vēnom dō, vēneō=πωλοῦμαι, ἐκ τοῦ *vēnom eō).

ᾠὸν (*ōu̯i-om), ἑλληνιστ. **ᾠόν**, λεσβ. **ὤϊον**, δωρ. **ὤεον** (*ōu̯ei-om, πβ. **ὤβεα** "τὰ ᾠά. 'Αργεῖοι" 'Ησύχ.), τὸ "τὸ «αβγό», ᾠόν": συγγ. τοῖς: νεοπερσ. xāya=ᾠὸν (πβ. ἀβεστ. apāvaya-=ὄν. ἐλαττώματος, ἐκ τοῦ *apa-āvaya-=ἄνευ ὄρχεως), ἀρμ. ju, γεν. juoy=ᾠὸν (*i̯ōi̯o- ἐκ τοῦ *ōi̯o-;), ἀλβ. voe=ὡσ. (*ēu̯-iē;), λατ. ōvum=ᾠὸν (*ōu̯-om), κυμβρ. wy=ὡσ. (*ōu̯iom, μεν. ἰρλ. og=ὡσ., ἐξ οὗ δάνειον;), ἀρχ. γερμ. ei, ἀγγλοσαξ. ǣg (ἀγγλ. egg), νεογερμ. Ei=ᾠὸν (κοινῷ γερμ. *ajja- ἐκ τοῦ *ēu̯io-;), ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. ajьce=ὡσ. (*ōi̯o-). ΙΕ *ōu̯(i)-om, ὅπερ, ὡς σημαῖνον "ᾠὸν ἀνῆκον εἰς τὸ πτηνόν", εἶναι συγγ. τοῖς: λατ. avis, ἀρχ. ἰνδ. víḥ, véḥ=πτηνόν. 'Ενταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *ἐπῴζειν* "ἐπικαθῆσθαι τοῖς ᾠοῖς" 'Ησύχ. (ἐκ τοῦ Αἰσχύλου).

ὠόπ, βλ. *ὦ*.

ὥρᾱ, ἰων. **ὥρη**, ἡ "μέρος τοῦ ἔτους, ἐποχή, ὥρα τοῦ ἔτους, μέρος τῆς ἡμέρας, ὥρα· κατάλληλος χρόνος, κατάλληλος ὥρα, ἀκμὴ τῆς ζωῆς, νεότης, ἀνδρικὴ ἡλικία· τὰ προϊόντα (οἱ καρποὶ) τῶν διαφόρων ἐποχῶν τοῦ ἔτους", *ὧρος*, ὁ "χρόνος, ἔτος", *ὥριμος*, *ὥριος*, *ὡραῖος* "ὁ γινόμενος εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν, ἔγκαιρος, ὥριμος· πλήρης χάριτος, ὡραῖος", *ὡραιότης*, -ητος, ἡ "ἡ ὡριμότης τῶν καρπῶν, ἀκμὴ τῆς νεότητος· καλλονή", *ὡρικός* "ὁ διατελῶν ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀκμῇ, ἀκμαῖος, ἔγκαιρος", *ἐννέ-ωρος* "ὁ ἡλικίας ἐννέα ἐτῶν, ὁ ἐπὶ ἐννέα ἔτη" : συγγ. τοῖς : ἀβεστ. yārə=ἔτος, γοτθ. jēr, ἀρχ. γερμ. jār, νεογερμ. Jahr=ἔτος, ρωσ.-ἐκκλ. σλαβ. jara=ἄνοιξις, ἴσως καὶ λατ. hōrnus=ἐφετινὸς (ἂν προέρχηται ἐκ τοῦ *hōjōrō=ἐφέτος, πβ. ἀρχ. γερμ. hiuru [νεογερμ. heuer]=ἐφέτος, ἐκ τοῦ *hiu jāru). IE *je-ro-, *jō-ro-, συγγ. τῷ *ei-=πορεύεσθαι, ὑπάγειν, βλ. *εἶμι*.

ὥρᾱ (ἀττ.), **ὥρη** (ἰων.), ἡ "φροντίς, μέριμνα, πρόνοια, προσοχή, ἐνδιαφέρον", *ὠρεύω* "φροντίζω, μεριμνῶ", *δυσωρέω* "φυλάττω ἐπίπονον φυλακήν, κακοπαθῶ ἐν τῷ φυλάττειν", *εὐθύ-ωρος* "ὁ κατ' εὐθεῖαν κατεύθυνσιν βαίνων" (*εὐθυ-ωρίᾱ*, ἡ "εὐθεῖα κατεύθυνσις"), *οὐδενόσωρος* "ὁ οὐδεμιᾶς φροντίδος ἄξιος, ἀνάξιος λόγου, ἀξιοκαταφρόνητος", *ὀλίγωρος* "ὁ ὀλίγον φροντίζων, ἀμελής, ἀπρόσεκτος· πλήρης περιφρονήσεως, περιφρονητικός", *ὀλιγωρέω* "ὀλίγον φροντίζω, παραμελῶ", *ὀλιγωρίᾱ*, ἡ "ἀμέλεια, περιφρόνησις" (πβ. π.χ. καὶ *θεωρός*) : συγγ. τῷ *ὁράω* (ὃ ἰδέ).

ὡρᾱκιάω "λιποθυμῶ, λιποψυχῶ, ὠχριῶ" : ἐκ τοῦ θ. *ὡρᾱκ-* "καταληφθεὶς ὑπὸ ζάλης", συγγ. τοῖς : ἀγγλοσαξ. wērig (ἀγγλ. weary)=«κουρασμένος», wōrian=ὁδοιπορεῖν, μεταβαίνειν, ἀποσυντίθεσθαι, διαλύεσθαι, ἀρχ. γερμ. wuorag=μέθυσος· ἄνευ τοῦ -k- παράγωγα : ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. ōrar θηλ. πληθ. =δυσθυμία, ōrr (*u̯ōrio-)=ὁ βεβλαμμένος τὰς φρένας, συγκεχυμένος· ρ. *u̯ōr-=ζάλη, ἴλιγγος.

ὠρεύω "φροντίζω, μεριμνῶ", βλ. *ὥρᾱ*.

ὥρη, ὡρικός, ὥριμος, ὥριος, βλ. *ὥρᾱ*.

ὠρῡγή, ὤρῡγμα, ὠρῡγμός, βλ. *ἐρυγόντα*, πβ. *ὠρύομαι*.

ὠρῡ́ομαι "ὅ,τι καὶ νῦν, ὠρύομαι, «οὐρλιάζω», βρυχῶμαι· θρηνῶ τινα", *ὠρῡδὸν* ἐπίρ. "μετὰ βρυχηθμοῦ" : συγγ. τοῖς : ἀρχ. ἰνδ. rāuti, ruváti, ravati=ὠρύεται, βρυχᾶται, θορυβεῖ, βροντᾷ, λατ. rūmor=θόρυβος, κραυγή, λόγος, φήμη, ravus, raucus=βραγχνός, ἀγγλοσαξ. rȳan=βρυχᾶσθαι, rȳnan=ὡσ., μσν. γερμ. rienen=παραπονεῖσθαι, μεμψιμοιρεῖν, θρηνεῖν, ἀρχ. σκανδ.-ἰσλ. rymja=βρυχᾶσθαι, γογγύζειν, ἀρχ. ἐκκλ. σλαβ. revǫ, rjuti καὶ rovǫ, ruti=βρυχᾶσθαι· ἠχομιμ. ρ. *rēu-, *rū̆-=βρυχᾶσθαι, βλ. *ἐρυγόντα*· τὸ *ὠ-* μᾶλλον εἶναι συγγ. τῷ IE προθήματι *ō (βλ. *ὀ-*, πβ. *χηρωστής*).

1 **ὡς** ἀναφ. ἐπίρ. "ὅπως, καθώς"· ὡς σύνδ. "ἵνα, διὰ νά· ὅτι" : IE *i̯ōd (ἀφαιρ. τοῦ *i̯os, βλ. *ὅς*)=ἀρχ. ἰνδ. yā́d=καθ' ὅσον, ὡς· πβ. π.χ. *ὡς βέλτιστος* "ὅσον τὸ δυνατὸν (ὅσον γίνεται) καλύτερος" : ἀρχ. ἰνδ. yācchrēṣṭáḥ (yād śr-)· *ὥς τε, ὥστε*, δωρ. *ὧτε* "ὅπως, ὁμοίως ὡς", ἐκ τοῦ *ὠ(δ)+τε.

2 **ὥς, ὣς** ἐπίρ. "οὕτω" : IE *sō (ὀργαν.)+s (ἐπίθημα)· πβ. ἀρχ. λατ. sō-c=οὕτω· βλ. *ὁ*. Πβ. καὶ *ὣς* "καὶ ὅμως, «μολαταῦτα»", *ὧ-δε* "οὕτω" : *ὧδε*.

3 **ὡς** (ἐπιτασσόμενον παρ' Ὁμ., *Fως) "ὅπως, καθώς" (π.χ. Ἰλ. Γ 2 *ὄρνιθες ὥς*) : ἐκ τοῦ *σFω-ς (τὸ -ς ἐπίθημα), IE *su̯ō : ἀρχ. γερμ. sō, νεο-

γερμ. so=οὕτω, γοτθ. swē=ὅπως, ὡς· πβ. *σFοδ- ἐν τοῖς: ὁμ. ὅττι, λοκρ. Fοτι "ὅ,τι", ἀττ. ὅτις (*σFόδ τι-), ὁμ. ὅππως (*σFόδ πως).

4 **ὡς** "πρός": ἴσως κατὰ πρόκλισιν ἐκ τοῦ ἕως;

ὤσχη, ὦσχος, βλ. *ὄσχος*.

ὠτειλή, αἰολ. **ὠτέλλᾱ,** ἡ "τραῦμα, πληγή", πβ. *γατάλαι* (τ.ἔ. Fα-) "οὐλαί", *βωτάζειν* "βάλλειν" Ἡσύχ.: ἐκ τοῦ *oFα-τ-ελjᾱ (τὸ ο- προθεματ.), συγγ. τῷ λεττ. vâ-t-s=τραῦμα· πβ. *ἄτη*.

ὠτὸς καὶ **ὦτος,** ὁ "τὸ πτηνὸν ὁ «μποῦφος»", *ὠτίς, -ίδος,* ἡ "εἶδος πτηνοῦ ἔχοντος μέγεθος χηνὸς μετὰ πτερῶν περὶ τοὺς κροτάφους": συγγ. τῷ οὖς (ὃ ἰδέ).

ὠφέλεια, ὠφελίᾱ, ὠφελέω, βλ. *ὄφελος*.

ὠχρὸς "ὅ,τι καὶ νῦν, ὠχρός, «χλωμός», κίτρινος", *ὦχρος*, τὸ καὶ *ὦχρος*, ὁ "ἡ ὠχρότης, τὸ ὠχρὸν χρῶμα", *ὠχράω, ὠχριάω* "γίνομαι ὠχρός, «χλωμιάζω»": ἴσως=ἀρχ. ἰνδ. -ā-ghraḥ (ἐν τῷ vy-ā-ghráḥ=τίγρις)· ὠ-=ἀρχ. ἰνδ. ā-, ὅπερ ἐν τῷ ἐπιθ. σημαίνει τὴν προσέγγισιν (π.χ. ἀρχ. ἰνδ. ā-nīlaḥ= ὑπομέλας).

ὤψ, γεν. **ὠπός,** αἰτ. (*εἰς*) **ὦπα,** ἡ, πληθ. **ὦπες,** οἱ, **ὦπα,** τὰ "ὀφθαλμός, πρόσωπον, ὄψις": IE *ōqʷ-, βλ. *ὄσσε*.

ΛΕΞΕΙΣ ΛΗΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΜΗ ΑΠΑΝΤΩΣΑΙ ΚΕΧΩΡΙΣΜΕΝΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΕΙΑΝ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ

Αἱ λέξεις τῶν στηλῶν α' καὶ γ' τῶν κατωτέρω σελίδων ἐτυμολογοῦνται ἐντὸς τῶν λημμάτων τῶν στηλῶν β' καὶ δ'

ἀασίφρων →	ἄτη
ἀβαρύ	ἀμάρακος
ἀβάσκαντος	βάσκανος
ἄββερετ	φέρω
ἄβλαυτος	βλαύτη
ἀβλεμής	βλαύτη
ἀβλοπές	βλάβη
ἀγάζομαι	ἀγα-
ἄγαλμα	ἀγάλλω
ἄγαμαι	ἀγα-
ἄγαν	ἀγαυός
ἀγάομαι	ἀγα-
ἀγάστονος	στένω
ἀγαυρός	ἀγαυός
ἄγγαρος	ἄγγελος
ἀγγεῖον	ἄγγος
ἀγελείη	λεία
ἀγέτρια	ἄγρα
ἀγή	ἄγνυμι
ἀγής	ἄγος
ἁγίζω	ἅγιος
ἀγινέω	ἄγω
ἀγκάλη	ἀγκών
ἄγκιστρον	ἀγκών
ἄγκοινα	ἀγκών
ἀγκόνους	ἐγκονέω
ἄγκος	ἀγκών
ἀγκυλομήτης	μῆτις
ἀγκύλος	ἀγκών
ἄγκυρα	ἀγκών
ἄγλαυρος	αὔρα
ἁγνός	ἅγιος
ἀγός	ἄγω
ἄγος	ἅγιος
ἀγρεύω, -έω	ἄγρα
ἄγριος, -οῖκος*	ἀγρός
ἄγυρις	ἀγείρω
ἀγυρμός	ἀγείρω

ἀγύρτης →	ἀγείρω
ἄγχαρμον	χάρμη
ἄγχαυρος	αὔριον
ἀγχόνη	ἄγχω
ἀγωγή	ἄγω
ἀδάζω	ἀδαγμός
ἀδαλός	αἴθω
ἀδαχάω, -έω	ἀδαγμός
ἀδῆ	αἴθω
ἀδηνής	δήνεα
ἄδικος	δείκνυμι
ἀδμής	δαμάω
ἄδμητος	δαμάω
ἀδραιά	αἰθήρ
ἀδρανής	δράω
ἄδραστος	ἀποδιδράσκω
ἄδυτος	2 δύω
ἀείδελος	εἶδος
ἀεικείη, -ής	αἰκής
ἀεκαζόμενος	ἑκών
ἀέκασσα	ἑκών
ἀέκων	ἄκων
ἀέξω	αὔξω
ἄεπτος	ἕπω
ἀζαλέος	ἄζα
ἄζομαι	ἅγιος
ἄζον	ἀγα-
ἄζω	ἄζα
ἀηδής	ἥδομαι
ἄθλιος	ἆεθλον
ἄθυρμα	ἀθύρω
ἀθῷος	θωή
αἴ, αἶ	αἰάζω
αἶγες	αἰγανέη
αἴγι(ν)θος	αἰγίθαλ(λ)ος
αἰγίοχος	αἰγίς, ὄχος
αἰγόκερας, -ως	κέρας
αἰγώλιος	αἰγίθαλ(λ)ος

* Ὁ Hofmann δέχεται τὴν γραφὴν ἀγροῖκος ἀντὶ ἄγροικος.

αἰδέομαι	→	αἴδομαι
αἰδὼς		αἴδομαι
αἰέν, αἰὲς		αἰεὶ
αἰθάλη		αἴθω
αἴθαλος		αἴθω
αἴθε		εἰ
αἰθόλιξ		αἴθω
αἶθος, αἶθοψ		αἴθω
αἴθρη, -ιος		αἰθὴρ
αἰκάζει		αἶκλον
ἀικὴ		ἀίσσω
αἰκία		αἰκὴς
αἰμακουρίαι		κουρὰ
αἰμὸς		αἱμασιὰ
αἰνέω, αἴνη		αἶνος
αἴνιγμα		αἶνος
αἰπεινὸς		αἶπος
αἰπόλος		βουκόλος
αἰπὺς		αἶπος
αἴρω		αἶρα
αἰσάλων		αἴσακος
αἴσιμος, -ιος		αἶσα
αἰσυμνάω		αἶσα
αἰσυμνήτης		αἶσα
αἰσχρὸς		αἶσχος
αἰσχύνη		αἶσχος
αἴτης		αἰτέω
αἰχμάλωτος		αἰχμὴ
αἰψηρὸς		λαιψηρὸς
ἀκαλὸν		ἀκέων
ἀκάμας		κάμνω
ἄκανθα, -ος		ἄκαινα
ἄκανος		ἄκαινα
ἀκαρὴς		ἀκαρὶ
ἄκασκα		ἀκέων
ἀκαχίζω		ἄχος
ἀκέομαι		ἄκος
ἀκέραιος		κεράννυμι
ἀκερσεκόμης		κουρὰ
ἀκεστὴρ		ἄκος
ἀκέστωρ		ἄκος
ἀκήδεστος		κῆδος
ἀκηδέω, -ὴς		κῆδος
ἀκὴν		ἀκέων
ἀκὶς		ἀκὴ
ἀκμὴς		κάμνω
ἀκμόθετον		ἄκμων
ἀκοὴ		ἀκούω
ἀκονιτὶ		ἀκόνιτον
ἀκόρεστος		κορέννυμι
ἀκράτεια, -ὴς		κράτος
ἄκρατος		κεράννυμι
ἄκρητος		κεράννυμι
ἀκρὶς		ἄκρος

ἀκρόδρυα	→	δρῦς
ἀκροχάλιξ		χάλις
ἀκρωτήριον		ἄκρος
ἄκτωρ		ἄγω
ἄκυρος		κῦρος
ἄκων		ἄκαινα
ἀλαλά, -αὶ		ἀλαλάζω
ἀλαλκεῖν		ἀλέξω
ἄλαξ		ὠλένη
ἀλάομαι		ἀλέη
ἀλαπαδνὸς		ἀλαπάζω
ἀλάστωρ		ἄλαστος
ἀλδήσκω		ἀλδαίνω
ἄλδομαι		ἀλδαίνω
ἀλεαίνω		ἀλέα
ἀλεεινὸς		ἀλέα
ἀλεείνω		ἀλέη
ἄλειαρ		ἀλέω
ἀλεῖν		ἔλυμος
ἄλειφαρ		ἀλείφω
ἀλέομαι		ἀλέη
ἀλέται		ἀλέω
ἀλετρεύω		ἀλέω
ἄλευρον		ἀλέω
ἀλεωρὴ		ἀλέη
ἀλήϊος		λήϊον
ἀλήτης		ἄλη
ἀλθαίνω		ἀλδαίνω
ἄλθομαι		ἀλδαίνω
ἀλιβδύω		2 δύω
ἀλίβονος		δόναξ
ἁλιεύς		ἅλς
ἁλιήρης		ἐρέτης
ἀλίνω		λήμη, λιάζομαι
ἁλιόω		ἅλιος
ἀλίρροθος		ῥόθος
ἀλιταίνω		ἀλείτης
ἀλιτεῖν		ἠλιτόμηνος
ἀλιτήμων		ἀλείτης
ἀλιτρὸς		ἀλείτης
ἄλκαρ		ἀλέξω
ἄλληκτος		λαγαρὸς
ἀλλήλων		ἄλλος
ἀλλοπρόσαλλος		ἄλλος
ἀλλότριος		ἄλλος
ἄλμα		ἄλσος
ἅλμη, -υρὸς		ἅλς
ἄλοχος		λέχος
ἀλπαλέος		ἄλπιστος
ἁλυκὸς		ἅλς
ἀλυσκάζω		ἀλέη
ἀλύσκω		ἀλύω
ἀλύσσω		ἀλέη
ἀλύτας		ἄλυσις

ἀλφαίνω	→ ἀλφή
ἀλωτός	ἁλίσκομαι
ἀμαζακάραν	μάχομαι
ἀμαζανίδες	μάχομαι
ἀμάκις	εἷς
ἀμαλδύνω	ἀμαλός
ἀμαξιτός	εἶμι
ἀμαρυγή	ἀμαρύσσω
ἀμάρυγμα	ἀμαρύσσω
ἀμάτις	εἷς
ἄμβροτος	βροτός
ἀμελκτήρ	ἀμέλγω
ἀμενηνός, -όω	μένος
ἀμέρδω	ἀμείρω
ἀμερφές	μορφή
ἀμῆ	εἷς
ἀμήχανος	μῆχος
ἀμίαντος	μιαίνω
ἀμίς	2 ἄμη
ἄμμορος	μείρομαι
ἀμνοχῶν	χοέω
ἀμόθεν	ἀμῶς
ἀμοιβή	ἀμείβω
ἀμολγεύς	ἀμέλγω
ἀμοργός	ἀμέργω
ἀμπλακίσκω	ἀμβλακίσκω
ἀμυκαλαί	ἀμύσσω
ἀμύνω	ἀμεύσασθαι, μύνη
ἀμυχή	ἀμύσσω
ἀμυχρός	μύξα
ἀμφήκης	ἠκή
ἀμφήρης	ἐρέτης
ἀμφιαχυῖα	ἠχή
ἀμφιβρότη	βροτός
ἀμφιγυήεις	ἐγγυάω
ἀμφίγυος	ἐγγυάω
ἀμφίδυμος	δίδυμος
ἀμφιθαλής	θάλλω
Ἀμφικτίονες, -ύονες	κτίζω
ἀμφιλαφής	λάφυρον
ἀμφιπλίξ	πλίσσομαι
Ἀμφιτρίτη	Τρίτων
ἀμφίφαλος	φαλός
ἀμφιφορεύς	ἀμφορεύς
ἀμφουδίς	οὐδας
ἀμφούριον	1 ὅρος
ἀναδοιδυκάζω	δοίδυξ
ἀνάεδνος	ἕδνον
ἀναισιμόω	αἶσα
ἀνάκαρ	κάρ
ἀνακυμβαλιάζω	κύμβη
ἀνάσιλλος	σίλλος
ἀνασόβη	σοβέω
ἄνασσα	→ ἄναξ
ἀνασχινδυλεύω	σχίζω
ἀνατολή	1 τέλλω
ἀνδρακάς	ἑκάς
ἀνδρεῖος	ἀνήρ
ἀνδροκτασίη	κτείνω
ἀνδροτῆτα	δροτῆτα
ἀνεμώλιος	ἄνεμος
ἀνέστιος	ἑστία
ἀνήνεμος	ἄνεμος
ἀνήνοθεν	ἐνήνοθεν
ἀνθερεών	ἀθήρ
ἀνθρήνη	θρέομαι
ἀνθρίσκος	ἀθήρ
ἀνιαρός, ἄνιος	ἀνία
ἄνιπτος	νίζω
ἀνόστιμος	νέομαι
ἄνοστος	νέομαι
ἀνούτατος	οὐτάω
ἄντησιν	ἄντα
ἀντίρροπος	ῥέπω
ἀντλέω	ἄντλος
ἄνυδρος	ὕδωρ
ἀνώγω	ἄνωγα
ἀνώνυμος	ὄνομα
ἀοίδιμος	ἀείδω
ἄουτος	οὐτάω
ἀπάλαμνος	παλάμη
ἀπάλαμος	παλάμη
ἄπαστος	πατέομαι
ἀπαφεῖν	φηλός
ἀπειρέσιος	πεῖραρ
ἀπέλεθρος	πέλεθρον
ἀπεσχής	πέσκος
ἀπευθής	πεύθομαι
ἀπηρής	πῆμα
ἄπλατος	πέλας
ἄπλητος	πέλας
ἀπόγεμε	γέντο
ἀπό(F)ερσε	ἔρρω
ἀποκαπύω	καπνός
ἀποσιμόω	σιμός
ἀποστυπάζω	στύπος
ἀποτρυγίζω	τάργανον
ἄπους	πούς
ἀπροτίμαστος	μαίομαι
ἀπτώς	πίπτω
ἄπυστος	πεύθομαι
ἀπφία	ἀπφά
ἀπωτέρω	ἄπο
ἀράζω	ἄραβος
ἀραίωμα	ἀραιός
ἀρβύλη	ἄρβηλος
ἀργαίνω	ἀργός

ἄργεμον	→ ἀργὸς
ἀργέστης	ἀργὸς
ἀργικέραυνος	ἀργὸς
ἀργινόεις	ἀργὸς
ἀργύφεος	ἄργυρος
ἄργυφος	φαίνω
ἀρδμὸς	ἄρδω
ἄρεκτος	ἔργον
ἀρὲς	ἐρεσχηλέω
ἀρετὴ	ἀραρίσκω
ἀρηίφατος	ἀρή, θείνω
ἀρημένος	ἀρὴ
Ἄρης	ἀρὴ
ἀριδείκετος	δοκεύω
ἀριμάζει	ἀριθμὸς
ἄριστος	εἰρήνη
ἀρκάνη	ἄρκυς
ἄρκος	ἀρκέω
ἀρκυωρὸς	θυρωρὸς
ἁρμαλιὰ	ἅρμα
ἄρμενος	ἀραρίσκω
ἁρμόζω, ἁρμονία	ἅρμα
ἁρμὸς	ἅρμα
ἀρνακὶς	νάκος
ἀρνευτὴρ	ἀρνειὸς
ἄρος	ἀρὴ
ἄρος	ἄρνυμαι
ἀρότης, ἄροτρον	ἀρόω
ἀρπαλέος	ἄλπιστος
ἄρρωστος	ῥώννυμι
ἄρσις	ἀείρω
Ἄρτεμις	ἄρταμος
ἄρτιος	ἄρτι
ἀρτοκόπος	ἄρτος, 1 πέπων
ἄρτυνος	ἀρτὺς
ἀρτύνω, ἀρτύω	ἀρτὺς
ἀρύει	ἀρὰ
ἀρυστὴρ	ἀρύω
ἀρχή, ἄρχω	ἀρχὸς
ἀρωγὸς	ἀρήγω
ἄσα	ἄδην
ἄσαμος	σῆμα
ἄσβεστος	σβέννυμι
ἄση	ἄδην
ἄσημος	σῆμα
ἀσινὴς	σίνομαι
ἀσκαρὶς	ἀσκαρίζω
ἄσμενος	ναίω
ἀσπάλαθος	σπάλαξ
ἀσπαρίζω	σπαίρω
ἀσπάσιος	ἀσπάζομαι
ἀσπερχὲς	σπέρχω
ἀσπιδὴς	σπίδιος
ἄσπιλος	1 σπίλος
ἀστεῖος	→ ἄστυ
ἀστέμβακτος	στέμβω
ἀστεροπή, -τὴς	ἀστραπὴ
ἄστηνος	δύστηνος
ἀστραβεύω	στρεβλὸς
ἀστράβη	στρεβλὸς
ἀστροδίφης	διφάω
ἀσύλλωτοι	λῶμα
ἀσφαλὴς	σφάλλω
ἀσφάραγος	σφάραγος
ἀσφυκτέω	σφύζω
ἄσχετος	ἔχω
ἀσχολία	σχολὴ
ἀτάλλω	ἀταλὸς
ἀταρπὸς	ἀτραπὸς
ἀτάρχυτος	ταρχύω
ἀτασθάλλω	ἀτάσθαλος
ἀτενίζω	ἀτενὴς
Ἄτλας	ταλάσσαι
ἄτρεστος	τρέω
ἀτρίακτος	τριάζω
ἀτυζηλὸς	ἀτύζω
αὐαίνω	αὖος
αὐγάζω	αὐγὴ
αὖε	ἀείδω
αὖλις	αὐλὴ
αὐλὼν	αὐλὸς
αὐονὴ	αὖος
ἀϋπνία	ὕπνος
αὐσταλέος	αὖος
αὐστηρὸς	αὖος
αὐτάγρετος	ἄγρα
αὐτάρκης	ἀρκέω
αὖτε	αὖ
αὐτόετες	ἔτος
αὐτοκασίγνητος	κασίγνητος
αὐτόκραντος	κραίνω
αὐτοκρατὴς	κράτος
αὐτοκράτωρ	κράτος
αὐτομολέω	μολεῖν
αὐτονυχὶ	νὺξ
αὐτόσσυτος	σεύω
αὐτοσχέδιος,-δὸν	σχεδὸν
αὐτόφωρος	φὼρ
αὐτῷ	ἑαυτῷ
αὔφην	αὐχὴν
αὐχμηρὸς	αὐχμὸς
αὔω	αὖος
ἀφάκη	φακὸς
ἄφαρος	2 φάρος
ἀφασίη	ἀμφασίη
ἄφεσις	ἑσμὸς
ἀφεσμὸς	ἑσμὸς
ἀφὴ	ἅπτω

ἄφθιτος	→ φθίω
ἀφθονία	φθόνος
ἄφικτον	φοῖβος
ἀφνειός	ἄφενος
ἀφοίβαντος	φοῖβος
ἄφρων	φρήν
ἀχάνεια, -ής	χαίνω
ἀχερωίς	ἀχερούσια
Ἀχέρων	ἀχερούσια
ἀχεύων, ἀχέων	ἄχος
ἄχθομαι	ἄχθος, ὀχθέω
ἄχνυμαι	ἄχος
ἄχολος	χαλάω
ἄχομαι	ἄχος
ἀχραής	*χραύω
ἀψάλακτος	ψαλάσσω
ἄψος	ἀψίς
ἀωσφόρος	1 ἕως
βάβαλον	βέμβιξ
βάβαξ	βαβαί
Βαγαῖος	φαγεῖν
βάδην, βαδίζω	βαίνω
βάθος	βαίνω
βαθυρρείτης	ῥέω
Βάκινθος	ὑάκινθος
βαλλίον	φαλλός
βάμβαλον	βέμβιξ
βάξις	βάζω
βάσις	βαίνω
βάσκειν	βάσκανος
βάσσος	βῆσσα
βατός	βαίνω
βαττολογέω	βατταρίζω
βαφεύς	βάπτω
βδάλλω	βδέλλα
βδελύκτροπος	βδελυρός
βδελύσσομαι	βδελυρός
βδύλλω	βδελυρός
βέβηλος	βαίνω
βεδυ, Βεδύσιρος	ὕδωρ
βέλεμνον	βέλος
βελόνη	βέλος
βέλτατος	βελτίων
βέλτιστος	βελτίων
βῆλημα	1 εἰλέω
βῆμα	βαίνω
βίοτος	βίος
βλάπτω	βλάβη
βλέμμα	βλέπω
βλέφαρον	βλέπω
βληχάομαι	βληχή
βλιτομάμμας	βλίτον
βλοσυρῶπις	βλοσυρός

βλύδιον	→ βλύω
βομβύλη	βέμβιξ
βομβυλιός	βέμβιξ
βομβυλίς	βολβός
βόρμαξ	μύρμηξ
βορός	βορά
βόσις, βοτάνη	βόσκω
βοτήρ	βόσκω
βότρυχος	βότρυς
βουκόρυζα	βουγάϊος
βουλεύω, -ή	βούλομαι
βουλιμία, βούλιμος	βουγάϊος
βουμολγός	ἀμέλγω
βουνιάς	βουβών
βούνιον, βοῦνις	βουβών
βουνός	βουβών
βούπρηστις	πίμπρημι
βρᾶ	2 ῥᾶ
βράγχια	βρόγχος
βραδυτής	βραδύς
βραϊδίως	2 ῥᾶ
βράπτειν	μάρπτω
βρενθύομαι	βρένθος
βριθοσύνη	βριαρός
βριθύς	βριαρός
βρόμος	βρέμω, βρῶμος
βρότεος, -ήσιος	βροτός
βροχετός, -χή	βρέχω
βροχίς	βρόχος
βρυάζω	βρύω
βρύγδην	βρύκω
βρυόεις	βρύω
βρύον	βρύω
βρῦτον, -ος	φρέαρ
βρυχετός	βρύκω
βρῶμα	βορά
βρωμάομαι,-έω	βρῶμος
βρῶσις	βορά
βύβα	βουβών
βύβλος	βίβλος
βύζειν	βύας
βύζην	βυνέω
βυλλά	βολβός
βύριον	φυλή
βύρμαξ	μύρμηξ
βύσμα	βυνέω
βύσταξ	μύσταξ
βύστρα	βυνέω
βωτάζειν	ὠτειλή
βωτιάνειρα	βόσκω
γαγγαλίζω	γάργαλος
γαῖσον, -ος	χαῖος

γαλατμόν →	γάλιον
γαλεόβδολον	γαλέη
γαληνός	γελάω
γαλήοψις	γαλέη
γάλλαρος	γάλως
γάλλια	εἰλεός
γαμέτης,-ήλιος	γάμος
γαμφαί	γαμφηλαί
γαμψῶνυξ	γαμψός
γανερός	ἀγανός
γάνυμαι	γηθέω
γανυρός	γηθέω
γαργαίρω	ἀγείρω
γαργαρίζω	γαργαρεών
γαργαρίς	γῆρυς
γάρρα	γέρρον
γαρριώμεθα	γῆρυς
γαστρίζω, γάστρις	γράω
γατάλαι	ὠτειλή
γαύραξ, -ιάω	γαῦρος
γδουπέω	δοῦπος
γέγονα	γίγνομαι
γεγωνέω	γιγνώσκω
γεγωνίσκω	γέγωνα
γέλαρος	γάλως
γενεά	γίγνομαι
γενέθλη	γίγνομαι
γένειον	γένυς
γένεσις	γίγνομαι
γενετή, -ήρ	γίγνομαι
γενέτης	γίγνομαι
γενέτωρ	γίγνομαι
γενηΐς	γένυς
γενναῖος	γέννα
γέντα	γαστήρ
γεραιός	γέρων
γεραίρω	γέρας
γεραρός	γέρας
γέργερα	ἀγείρω
γέργερος	γαργαρεών
γέργυρα	γόργυρα
γερουσία	γέρων
γέρυς	γραῦς
γεωπείνης	πείνη
γεωργός	γῆ
γηγενής	γῆ
γήδιον	γῆ
γῆθεν	γῆ
γηθόσυνος	γηθέω
γηθυλλίς	θύλακος
γήθυον	θύλακος, τῆθος
γήπεδον	γῆ
γηράσκω	γέρων

γλαινοί →	γελάω
γλαμάω	γλάμων
γλαυκῶπις	γλαυκός
γλαυκώψ	γλαυκός
γλαῦξ	γλαυκός
γλαφυρία, -ρός	γλάφω
γλεῦκος	γλυκύς
γλήνη	γελάω
γλίνη	γλοιός
γλίσχρος	γλοιός
γλιττόν	γλοιός
γλίχομαι	γλοιός
γλύφανος, -νίς	γλύφω
γλυφίς	γλύφω
γλωχίς	γλῶσσα
γνύπετος	γόνυ
γνῶμα, γνώμη, γνῶσις	γιγνώσκω
γνωτός	γιγνώσκω
γοργόομαι	γοργός
Γοργώ	γοργός
γοργωπός	γοργός
γραῖα	γραῦς
γράμμα	γράφω
γραπτύς	γράφω
γραστίζω	γράω
γράστις	γράω
γράσων	γράσος
γριπεύς	γρῖφος
γρῖπος, γρίπων	γρῖφος
γρόμφις	γρομφάς
γρύζω, -λίζω	1 γρῦ
γρύλλος, γρῦλος	1 γρῦ
γρυμπάνειν	γρυπός
γρυπαίνω, γρυπότης	γρυπός
γρύτη	γρυμέα
γρυτοδόκη	γρυμέα
γρύψ	γρυπός
γύα	γύης
γυμνάζω, -άσιον	γυμνός
γυναικωνῖτις	γυνή
γυπάριον	γύψ
γυρίνη, -ῖτης	γῦρις
γῦρος	γυρός
Γωβάρης	γωρυτός

δαήμεναι	δέδαε
δαῆναι	δέδαε
δαΐς	δαίω
δαίς, δαΐσις	δαίομαι
δαίτη, δαιτρός	δαίομαι
δαιτυμών, δαιτύς	δαίομαι
δακετόν, δάκνος	δάκνω

δάλλει	→ δαιδάλλω
δαλός	δαίω
δανείζω	δάνος
δανός, δάος	δαίω
δᾶος	δήϊος
δάπτω	δαπάνη
δάρπη	τάρπη
δάρσις	δέρω
δάρυλλος	δρῦς
δάσκιος	δα-
δάσμα, δασμός	δατέομαι
δατήριος	δατέομαι
δαυχμός	δάφνη
δαύχνα	δάφνη
δαφοινός	δα-, φοινός
δεδαυμένος	δαίω
δέδηε	δαίω
δέδιμεν	δείδω
δεδίσκομαι	δειδίσσομαι
δεδίττομαι	δειδίσσομαι
δεδμημένος	δέμω
δέδοικα	δειδίσσομαι
δέησις	2 δέω
δείδοικα	δειδίσσομαι
δείκηλος	δείκνυμι
δεῖμος, -ός	δεῖμα
δεῖξις	δείκνυμι
δεκώρυγος	ὀργυια
δέλετρον, δέλος	δέλεαρ
δεννάζω	δέννος
δεξιτερός	δεξιός
δέομαι	2 δέω
δέρας	δέρω
δέργμα, -ός	δέρκομαι
δέρμα	δέρω
δέρξις	δέρκομαι
δέρος	δέρω
δέρρις, δέρτρον	δέρω
δέσις, δεσμός	1 δέω
δεσπόζω	δεσπότης
δέσποινα	δεσπότης
δεύκει	ἀδευκής
δέψω	δέφω
δῆγμα	δάκνω
δηδέκτο	δηδέχαται
δηδίσκομαι	δηδέχαται
δηθύνω	δήν
δηϊοτής	δήϊος
δηκανόωντο	δηδέχαται
δημότης	δῆμος
διαγλαύσσω	γλαυκός
διάδημα	1 δέω
διαιτάω	δίαιτα
διαιτέω	αἶσα

διαιτητής	→ δίαιτα
διακριδόν	κρίνω
διαμάω	1 ἄμη
διαπέφλοιδεν	φλιδάω
διαπλίσσω	πλίσσομαι
διαρρώξ	ῥήγνυμι
δίασμα	διάζομαι
διατρύγιος	τρύγη
δίαττος	διαττάω
διαφάσσειν	παιφάσσω
διαφώσκω	1 φώς
διδυμάνωρ	δίδυμος
διδυμάων	δίδυμος
διετής	ἔτος
-διζα	τεῖχος
δίζησις	δίζημαι
-διζος	τεῖχος
δικάζω	δείκνυμι
δίκαιος	δείκνυμι
δικτυβόλος	δικεῖν
δίκτυον	δικεῖν
δίμιτος	μίτος
δινεύω, -έω	δῖνος
δίνη, δίννα	δῖνος
Διόνυσος	ἐλεύσομαι
διοτρεφής	τρέφω
δίπους	δίς, πούς
δίσκος	δικεῖν
δίσκουρα	1 οὖρον
δίφατον	διφάσιος
δίφραξ	δίφρος
διφρίσκος	δίφρος
διχάς, διχῇ	δίχα
διχθάδιος	δίχα
διχόμηνις, -νος	δίχα
δίψιος	δίψα
δμητήρ, δμητός	δαμάω
δμωή	δμώς
δοῖτρον	δροίτη
δοχάνη	δέχομαι
δοκεῖ, δόκησις	δοκεύω
δόκιμος	δοκεύω
δοκός	δέχομαι
δολιχήρετμος	ἐπήρετμος
δολιχόσκιον	δολιχός
δολφός	δελφύς
δόλωμα, -σις	δόλος
δόλων	δόλος
δονακόεις	δόναξ
δονακοτρόφος	δόναξ
δονακόχλοος	δόναξ
δορός	δέρω
δορπηστός	δόρπον, ἔδω
δορυσσόος	σεύω

ἐκκαιδεκάδωρος →	2 δῶρον
ἔκτωρ, Ἕκτωρ	ἔχω
ἐλαύνω	ἐλάω
ἐλαφηβολιών	ἔλαφος
ἐλεγεία	ἔλεγος
ἐλεεινός, ἐλεέω	ἔλεος
ἐλεημοσύνη	ἔλεος
ἐλεήμων	ἔλεος
Ἐλείθυια	ἐλεύσομαι
ἕλειος	ἕλος
ἐλελίχθων	2 ἐλελίζω
ἐλένη	ἑλένιον
ἐλεορέων	ἕλος
ἐλεσ[σ]πίς	ἕλος, σπίδιος
Ἐλευθεραί	ἐλεύσομαι
Ἐλευθήρ	ἐλεύσομαι
Ἐλεύθυια	ἐλεύσομαι
ἐλεύθω	ἐλεύσομαι
ἐλευσίω	ἐλεύσομαι
ἐλήλ(ο)υθα	ἐλεύσομαι
Ἑλικών	1 ἑλίκη
ἐλινύες	ἐλινύω
ἑλίσσω	ἕλιξ
ἑλίτροχος	ἕλιξ
ἑλκαίνω, ἑλκόω	ἕλκος
ἔλλεσχος	λέσχη
ἐλλόβιον, ἔλλοβος	λοβός
ἐλπίζω, ἐλπίς	ἔλπω
ἐλύσθη	εἰλύω
ἔλυστα	εἰλύω
ἔλυτρον	εἰλύω
ἑλώδης	ἕλος
ἑλώριον	ἑλεῖν
ἐμβαδόν	ἐμβάς
ἐμβάτης	ἐμβάς
ἐμεῖο, ἐμέο	ἐμέ
ἔμεσις, ἔμετος	ἐμέω
ἐμεῦ	ἐμέ
ἔμμορε	μείρομαι
ἔμπαιος	ἐμπάζομαι
ἐμπάω	ἔμπης
ἐμπέραμος	πεῖρα
ἐμπερής	πεῖρα
ἔμπλαστρον	πλάσσω
ἐναίρω	ἔναρα
ἐνακηδεκάτη	ἐννέα
ἐνακόσιοι	ἐννέα
ἐναρίζω	ἔναρα
ἐναρσφόρος	ἔναρα
ἔνατος	ἐννέα
ἔναυλος	αὐλός
ἐναύω	αὔω
ἐνδεής, ἔνδεια	2 δέω
ἔνδοθεν, -θι	ἔνδον

ἔνδροια →	δροίτη
ἔνερθεν	ἔνεροι
ἐνέρτερος	ἔνεροι
ἐνηείη	ἐνηής
ἐνθαῦτα	ἔνθα
ἐνθεῖν	ἐνήνοθεν
ἔνθεν	ἔνθα
ἔνθεος	ἐνθουσιάω
ἐνθεῦτεν	ἔνθα
ἐνιαυθμός	ἰαύω
ἐνιαύσιος	ἐνιαυτός
ἐνιαχῇ, -οῦ	ἔνιοι
ἐνίημι	ἐννεσίη
ἐνίοτε	ἔνιοι
ἐνίπτω, -ίσσω	ἐνιπή
ἐννέωρος	ὥρα
ἐννοσίγαιος	ἔνοσις
ἐννοσίδας	ἔνοσις
ἐννύχιος, ἔννυχος	νύξ
ἔνορχις	ὄρχις
ἔνος	ἐνιαυτός
ἐνοσίχθων	ἔνοσις
ἐντέλλειν	1 τέλλω
ἐντεῦθεν	ἔνθα
ἔντοσθεν	ἐντός
ἐντόσθια	ἐντός
ἐντοσθίδια	ἐντός
ἐντύνω, ἐντύω	ἔντος
ἔνυδρις, -ις	ὕδρος
ἐνύπνιον	ὕπνος
ἐνωπαδίως	ἐνῶπα
ἐνωπῇ	ἐνῶπα
ἐνώπια	ἐνῶπα
ἐνώτιον	ἐνῴδιον
ἐξαιθραπεύω	σατράπης
ἑξακόσιοι	ἕξ
ἐξεράω	ἀπεράω
ἑξήκοντα	ἕξ
ἕξις	ἐκτικός
ἐξορίζω	1 ὅρος
ἑοῖ	ἕ
ἑόργη	ἔργον, ὀργάζω
ἐπάϊστος	αἰσθάνομαι
ἐπάκοος	ὑπήκοος
ἔπαλξις	ἀλέξω
ἐπαρτής	ἄρτι
ἐπειδάν	ἐπεί
ἐπειδή	δή, ἐπεί
ἐπειή	ἐπεί
ἐπεξῆς	ἑξῆς
ἐπεχές	ἑξῆς
ἐπηλυγάζομαι	ἠλύγη
ἐπηλυγίζομαι	ἠλύγη
ἐπῆλυξ	ἠλύγη

ἐπηλύτης	→ ἐλεύσομαι
ἐπήλυτος	ἐλεύσομαι
ἐπίατες	ἔτος
ἐπιδεής, -δευής	2 δέω
ἐπιεικής	εἰκών
ἐπίμαστος	μαίομαι
ἐπιμηλίς	1 μῆλον
ἐπίξηνον	ξαίνω
ἐπιορκέω	ὅρκος
ἐπιπολή	ἔπιπλον
ἐπισιμόω	σιμός
ἐπίσσοφος	σοφός
ἐπιστήμη	ἐπίσταμαι
ἐπίτεξ	τίκτω
ἐπιτήδειος	ἐπιτηδές
ἐπιχθόνιος	χθών
ἐπωμάδιος	ὦμος
ἐποποῖ	ἔποψ
ἐπώζειν	ᾠόν
ἔραζε	ἔρας
ἐραννός	ἔραμαι
ἐραστός	ἔραμαι
ἐρατεινός	ἔραμαι
ἐρατός	ἔραμαι
ἐργάζομαι	ἔργον
ἐργαστήρ, -ήριον	ἔργον
ἐργάτης	ἔργον
ἔρδω	ἔργον
ἐρεβεννός	ἔρεβος
ἐρείπια	ἐρείπω
ἔρεισμα	ἐρείδω
ἐρεμνός	ἔρεβος
ἐρεοῦς	εἶρος
ἐρεσιμήτρην	ἔρας
ἐρέσσω	ἐρέτης
ἐρετμός	ἐρέτης
ἐρέττω	ἐρέτης
ἐρευταί	ἐρέω
Ἐρεχθεύς	ἐρέχθω
ἐριαυγής	ἐρι-
ἐριαύχην	ἐρι-
ἐρίγδουπος	δοῦπος
ἐρίζω	ἔρις
ἐρίηρες	ἑορτή
ἐριθαλής, -θηλής	θάλλω
ἐρίνεος	εἶρος
ἐρινύειν	Ἐρινύς
ἐρίπνη	ἐρείπω
Ἑρμῆς	ἕρμαιον
ἑρμῖνα, ἑρμῖσι	1 ἕρμα
ἑρπετόν	ἕρπω
ἑρπήλη, ἑρπήν	ἕρπω
ἕρπης, -ύζω	ἕρπω
ἕρπυλλος	ἕρπω

ἐρυγγάνω	→ ἐρεύγομαι
ἐρυγή	ἐρεύγομαι
ἐρυγήτωρ	ἐρυγόντα
ἐρύγμηλος	ἐρυγόντα
ἔρυμα, -μνός	ἔρυσθαι
ἐρυσίπτολις	ἔρυσθαι
Ἐρχομενός	ἐρχατάω
ἐρῶ	εἴρω
ἐρωέω	1 καί 2 ἐρωή
ἔσθος	ἕννυμι
ἐσκιχρέμεν	χρή
ἐσπιφράναι	φέρω, -φρήσω
ἑσπόμην	ἕπομαι
ἐσσία	οὐσία
ἐστί	εἰμί
ἐσφυδωμένος	σφυδῶν
ἑταῖρος	ἕταρος
ἑτερορρεπής	ῥέπω
ἐτήσιος	ἔτος
ἐττημένα	διαττάω
ἐτώσιος	ἐτός
εὐδίαιος	εὔδιος, χείμαρος
εὔειλος	εἵλη
εὐείμων	ἕννυμι
εὐεξία	ἔχω
εὔερος	εἶρος
εὔζωρος	ζωρός
εὐηπελής	νηπελέω
εὐθαλής	θάλλω
εὐθηνέω, -νής	εὐθένεια
εὐκέατος	κεάζω
εὐκτέανος	κτέανον
εὐκτήδων	κτηδών
εὐκτήμων	κτάομαι
εὐκτίμενος	κτίζω
εὔκτιτος	κτίζω
εὐμμελίης	μελίη
εὔμορφος	μορφή
εὐνάζομαι	εὐνή
εὐνέτης	εὐνή
εὔομφος	ὄμβρος
εὕρεσις, εὕρημα	εὑρίσκω
Εὐριπίδης	εὔριπος
εὐρυάγυια	εὐρύς
εὐρυχόωσα	χοέω
εὐρυκρείων	κρείων
εὐρυόδεια	εὐρύς
εὐρύοπα	εὐρύς
εὐρύστερνος	στέρνον
εὐσεβής	σέβω
εὔσσελμος	σέλμα
εὔσσωτρος	ἐπίσ(σ)ωτρον
εὔστρα	εὕω
εὐσωπία	σιωπή

εὐτελής →	3 τέλος
εὐτράπελος	τρέπω
εὐφραίνω	φρὴν
εὔφρων	φρὴν
εὐχετάομαι	εὔχομαι
εὐχή, εὖχος	εὔχομαι
εὐχωλὴ	εὔχομαι
εὐώδης	ὀδμὴ
ἐφεξῆς	ἑξῆς
ἐφεστρὶς	ἕννυμι
ἔφηβος	ἥβη
ἐχενηΐς	ἔχω
Ἐχένηος	ἔχω
ἐχθαίρω	ἔχθος
ἐχθοδοπέω	ἔχθος
ἐχθὸς	ἐκτός, ἐξ
ἐχθρὸς	ἔχθος
ἔχιδνα	ἔχις
ἐψιάομαι	ἐψία
ἕωθεν, -θινὸς	1 ἕως
ἕωλος	1 ἕως
ἑῷος	1 ἕως
ἑωσφόρος	1 ἕως

ζάδηλος	δηλέομαι
ζάθεος	ζα-
ζάκοτος	ζα-
Ζάλευκος	ζα-
ζάλος	ζάλη
ζατρεφὴς	ζα-
ζάφελος	ἐπιζάφελος
ζαφλεγὴς	ζα-
ζείδωρος	ζειαὶ
ζέμα, ζέσμα	ζέω
ζέτνα	χέζω
ζετραία	χέω
ζευμὰν	χέω
ζηλτα	χλωρὸς
ζορκὰς	δορκὰς
ζωάγρια	ζωγρέω
ζῶμα	ζώννυμι
ζωμὸς	ζύμη
ζωὸς	ζωγρέω
ζωστήρ, ζωστὸς	ζώννυμι

ἢ	1 ἦ
ἠ-	ἠλύγη
ἡγεμονεύω	ἡγέομαι
ἡγήτωρ	ἡγέομαι
ἠθαῖος, ἠθὰς	ἔθος
ἠθεῖος	ἔθος
ἠθμὸς	ἤθω
ἥκεστος, -ὸς	ἠκὴ
ἥκιστα	ἦκα
ἥκιστος →	ἀκέων, ἦκα
ἠλαίνω	ἄλη
ἠλασκάζω	ἄλη
ἠλέματος	ἄλη, ἄλιος
ἡλικία, -ιώτης	ἧλιξ
ἡμάτιος	ἦμαρ
ἡμεδαπὸς	ἡμεῖς
ἡμίκραιρα	κραῖρα
ἠνεμόεις	ἄνεμος
ἠνίδε	1 ἤν
ἤρανος	ἦρα
ἠρώνα	ἦρα
ἦτρον	ἦτορ
ἠῷος	ἠὼς

θάλεια, -ερὸς	θάλλω
θαλία, θάλος	θάλλω
θαλπωρὴ	θάλπω
θαλυκρὸς	θάλπω
θαμειαὶ	θαμὰ
θαμίζω	θαμὰ
θελκτήριος	θέλγω
θέλξις	θέλγω
θέμα	τίθημι
θεμείλια	θέμεθλα
θεμέλιος	θέμεθλα
θεμερῶπις	θέμερος
θεοκόλος	βουκόλος
θεοπόλος	βουκόλος
θέορτος	ὄρνυμι
θεοσέπτωρ	σέβω
Θερσίτης	θάρσος
θεσπίζω, θέσπις	θεσπέσιος
θετὴρ	τίθημι
θηγάνη	θήγω
θηλάζω	θηλὴ
θηλαμὼν	θηλὴ
θημὼν	θαμὰ
θήνιον	θῆσθαι
θήρα, -ίον	θὴρ
θῆσσα	θὴς
θητεύω	θὴς
θῆττα	θὴς
θλίβω	θλάω
θνατὸς	θάνατος
θορίσκομαι	θορὸς
θόρνυμι, -νύομαι	θορὸς
θρασυμέμνων	2 -μέμνων
θραυλὸς	θραύω
θρέμμα	θρόμβος
θρεπτήρια, θρέπτρα	τρέφω
θρηνέω, θρῆνος	θρέομαι
θρίσσα, -ττα	θρὶξ

θρύμμα	→ θρύπτω
θυαλήματα	θυηλή
θυέστης	θυεία
θυήεις	θύος
θυία	2 θύω
θυλήματα	θυηλή
θῦμα	2 θύω
θυμάλωψ	θυμός
θυμιάω	θυμός
θυμοραϊστής	ῥαίω
θυόεις	θύος
θυρεός, θύρετρον	θύρα
θυρσάζω	θύρσος
θυρσοφορῶ	θύρσος
θυσία, -ιάζω	2 θύω
θύτης	θυοσκόος
θώπτω	θάμβος
θωρηκτής	θώραξ
θωρήσσω	θώραξ
θωΰκτήρ	θωΰσσω

Ἰάϝονες	ἰά
ἰαί	ἰά
ἰακχή	ἰαχή
ἴανθον, -ος	ἴον
ἴασις, ἰατρός	ἰάομαι
ἰαῦ	ἰυγή
ἰαυθμός	ἰαύω
ἴβδης	ἴβανος
ἰβύ, ἰβυκτήρ	ἰυγή
ἰδίω	ἶδος
ἴζελα	ἐθέλω
ἰθύνω, -ύω	ἰθύς
ἰκμαίνω, -αλέος	ἰκμάς
ἰκμαμένος	αἰχμή
ἴκμενος	ἴκω
ἵλεως	*ἵλημι
ἱμαλίς	ἧθω
ἱμάσθλη	ἱμάς
ἱμάσσω	ἱμάς
ἱμάω	ἱμάς
ἴμβηρις	ἔγχελυς
ἱμείρω	ἵμερος
ἱμονιά	ἱμάς
ἴν	μίν
ἴνδαλμα	ἰνδάλλομαι
ἰνφορβίεν	φέρβω
ἰξία	ἰξός
ἰοδνεφής	ἴον, δνόφος
ἰόμωρος	ἐγχεσίμωρος
ἴορκες	δορκάς
ἰπνοπλάθος	ἰπνός
ἰπόω	ἶπος
ἱπποκέλευθος	κέλευθος
ἱπποκορυστής	κόρυς

ἴπωσις	→ ἶπος
ἴσσα, -ασθαι	αἶσα
ἱστίον	ἱστός
ἰσχαλέος	ἰσχνός
ἰσχάς	ἰσχνός
ἰσχάς	ἔχω
ἰταμός	εἶμι
ἰτάω	φοιτάω
ἰυγμός	ἰυγή
ἰύζω	ἰυγή
ἴυρκες	δορκάς
ἶφι	1 ἴς
ἶχαρ	ἀχήν, ἰχανάω
ἰχνεύμων, -εύω	ἴχνος
ἴψαο	ἐνιπή
ἰώδης	ἴον
ἰώδης	2 ἰός
Ἴωνες	ἰά
ἰωχμός	ἰωκή

καίατα	καιάδας
καιετάεσσα	καιάδας
καιροσέων	καῖρος
καιρόω	καῖρος
κακκαβίζω	1 κακκάβη
κακκάζω	1 κακκάβη
κάκκη	κακκάω
καλήτης	κήλη
καλήτωρ	καλέω
καλίδια	κόλον
κάλιθος	χάλις
καλινδέομαι	κυλίνδω
καλλιβλέφαρος	καλός
καλλιβόας	καλός
καλλιόω	καλός
καλλίπυγος	καλός, πυγή
κάλλος	καλός
καλλωπίζω	καλός
καλπάζω	1 κάλπη
καλύβη	καλύπτω
Καλυψώ	καλύπτω
Κάλχας	καλχαίνω
καλώδιον	κάλως
καμηλοπάρδαλις	πάρδαλις
καμπή, -ύλος	κάμπτω
καμψός	γαμψός
κάμων	κύμινον
κάναθοι	γνάθος
καναχέω, -ίζω	κανάσσω
κάνδαρος	σανδαράκη
Κανδαύλης	θώς, κύων
κάνειον, -εον	κάννα
κανθήλια, -ος	κάνθων
κανθώδης	κανθός
κάνιστρον	κάννα

κίσσινος →	κισσός
κισσόω	κισσός
κιστίς	κίστη
κιτρέα, κίτρινος	κίτρον
κιττάω	2 κίσσα
κιτὼν	χιτὼν
κιχλίζω	κίχλη
κλαγγάζω	κλάγξ
κλαγγαίνω,-άνω	κλάγξ
κλαγγὴ	κλάγξ
κλαδεύω	κλάδος
κλάζω	κλάγξ
κλάσις, κλάσμα	κλάω
κλαυθμός, κλάω	κλαίω
κλέεννος	κλέος
κλεῖθρον	κλεὶς
κλεῖτος, κλειτὺς	κλίνω
κλέπος	κλέπτω
κλητὴρ	κλῆσις
κλήτωρ	κλῆσις
κλῖμα, -αξ	κλίνω
κλίνη, κλιντὴρ	κλίνω
κλισία, κλίσιον	κλίνω
κλισμὸς	κλίνη
κλίτος, κλιτὺς	κλίνω
κλονέω	κλόνος
κλοπὸς	κλοπὴ
κλύδων	κλύζω
κλύσμα, -στὴρ	κλύζω
κλυτὸς	κλύω
κλωγμὸς	κλάγξ
κλωμακόεσσα	κλῶμαξ
κλωστὴρ	κλώθω
κμητὸς	κάμνω
κνακὸς	κνῆκος
κνάφαλον	κνάπτω
κναφεὺς	κνάπτω
κνεφάζω	κνέφας
κνεφαῖος	κνέφας
κνῆσις, -στὴρ	κναίω
κνῆστρον	κναίω
κνήφη	κνάπτω
κνίδη	κνίζω
Κνίφων	γνίφων
κνῦ	κνόος
κνύζα	κόνυζα
κνυζηθμὸς	κνυζάω
κνύζημα	κνυζάω
κνύος, κνύω	κνόος
κνώδαλον	κνώδων
κνώδαξ	κνώδων
κόβακτρα	κόβαλος
κοβαλεία	κόβαλος
κοβαλίκευμα	κόβαλος

κοΐ →	κοΐζω
κοιλὰς	κοῖλος
κοινότης, κοινόω	κοινὸς
κοινωνία, -νὸς	κοινὸς
κοιρανέω, -ίδης	κοίρανος
κοιτίς, κοῖτος	κεῖμαι
κοκκύζω	κόκκυ
κόκκυξ	κόκκυ
κολακεία	κόλαξ
κολακευτικὸς	κόλαξ
κολακεύω	κόλαξ
κολακικὸς	κόλαξ
κολάπτω	κόλαφος
κολερὸς	κόλος
κολοιὴ	κολῳὸς
κόλουρος	κόλος
κολούω	κόλος
κόλυθρος	κολεὸς
κολυμβὰς	κόλυμβος
κολυμβάω	κόλυμβος
κολυμβήθρα	κόλυμβος
κολυμβητὴρ, -ὴς	κόλυμβος
κολυμβὶς	κόλυμβος
κομάω	κόμη
κομήτης	κόμη
κομιδὴ	κομέω
κομίζω	κομέω
κόμμωμα, -σις	κομμόω
κομμωτὴς	κομμόω
κομμωτικὸς	κομμόω
κομμώτρια	κομμόω
κομπάζω	κόμπος
κόμπασος, -στὴς	κόμπος
κομῶσα	ἄκμηνος
κοναβέω	κόναβος
κοναβηδὸν	κόναβος
κοναβίζω	κόναβος
κονεῖν	διάκονος
κονηταὶ	ἐγκονέω
κονίη	κόνις
κονιορτὸς	ὄρνυμι
κονίσσαλος	κόνις
κονίστρα	κόνις
κονίω	κόνις
κοπάζω	κόπτω
κόπανον, κοπὰς	κόπτω
κοπεύς, κόπος	κόπτω
κοπρώδης, κοπρὼν	κόπρος
κοραξὸς	κόραξ
κορθύνω	κόρθυς
κορθύομαι	κόρθυς
κορίανδρον	κόρις
κορίαννον	κόρις

Κόρραγος	→ κοίρανος
κορσόω	κουρά
κορσωτήρ	κουρά
κορσωτός	κουρά
κορυγγεῖν	κορύπτω
κορυζάω, -ώδης	κόρυζα
κορυθαλία, κορύθων	κόρυς
κορύναι	κόρυζα
κορυπτίλος	κορύπτω
κορύσσω	κόρυς
κορυστής	κόρυς
κοσμέω, κόσμημα	κόσμος
κόσμησις, -τής	κόσμος
κοσμήτωρ	κόσμος
κόσμιος, -ιότης	κόσμος
κόσσαβος	κότταβος
κοταίνω	κότος
κοτέω, -ήεις	κότος
κοτινάς	κότινος
κοτινοτράγος	κότινος
κόττα	κοτύλη
κοτταβίζω	κότταβος
κοττάριον	κοτύλη
κόττη	κοτύλη
κοτυλίζω	κοτύλη
κοτυλίσκος	κοτύλη
κουρεύς	κουρά
κούρη	3 κόρος
κούρητες	3 κόρος
κουρίζομαι	κουρά
κουρίζω	3 κόρος
κουρικός	κουρά
κούριμος	κουρά
κουρίς	κουρά
κοχύ	χέω
κοχύω	χέω
κραδαίνω	κόρδαξ
κραδάω	κόρδαξ
κραδηφορία	κράδη
κραιπαλάω	κραιπάλη
κραιπαλόκωμος	κραιπάλη
κραιπνόσυτος	κραιπνός
κραιπνοφόρος	κραιπνός
κραναήπεδος	κραναός
κράνεια, -είη	2 κράνος
κρανέινος	2 κράνος
κρανίξαι	κρανίον
κράνον	2 κράνος
κρανοποιέω	1 κράνος
κραντήρ	κραίνω
κράντωρ	κραίνω
κρᾶσις	κεράννυμι

κραταίβολος	→ κράτος
κραταιγύαλος	κράτος
κραταίλεως	κράτος, λᾶας
κραταιός	κράτος
κρατερός	κράτος
κρατύς	κράτος
κραῦρα	κραῦρος
κρεάγρα	ἄγρα
κρεανόμος	κρέας
κρεῖμα	κρίνω
κρεῖον	κρέας
κρεμάθρα	κρεμάννυμι
κρεμάστρα	κρεμάννυμι
κρη-	κρήγυος
κρηναῖος	κρήνη
κρῆς	κρέας
κρησερίτης	κρησέρα
κρητήρ	κεράννυμι
κρῖ	κριθή
κριθάω, -ίζω	κριθή
κρίθινος	κριθή
κριθοτράγος	κριθή
κριθώδης	κριθή
κρίζω, κρίκε	κριγή
κρικόω	2 κίρκος
κριοπρόσωπος	1 κριός
κριοφόρος	1 κριός
κρίσις, -τικός	κρίνω
κριτήριον, -ής	κρίνω
κριτός	κρίνω
κρόκεος	κρόκος
κρόκη	κρέκω
κροκόω	κρέκω
κροκύς, κρόξ	κρέκω
κροταλίζω	κρότος
κρόταλον	κρότος
κροταφίς	κρότος
κρόταφος	κρότος
κρότων	κρότος
κροῦμαι	κόρυζα
κρύβδα, -ην	κρύπτω
κρυμός	κρύος
κρύσταλλος	κρύος
κρωγμός	κρώζω
κτεάτειρα	κτέανον
κτεατίζω	κτέανον
κτενίζω, κτένιον	κτείς
κτερείζω	κτέρας
κτερίζω	κτέρας
κτῆμα	κτάομαι
κτηνηδόν	κτάομαι
κτῆνος	κτάομαι
κτήσιος	κτάομαι
κτῆσις	κτάομαι

κτητικός	→ κτάομαι
κτητός	κτάομαι
κτήτωρ	κτάομαι
κτιλεύω, -όω	κτίλος
κτίστωρ	κτίζω
κτοίνα	κτίζω
κυαμεύω	κύαμος
κυαμιαῖος	κύαμος
κύβδα	κύφος
κυβεία, -εῖον	2 κύβος
κυβευτής, -ικός	2 κύβος
κυβεύω	2 κύβος
κύβη	κυβιστάω
κυβηβᾶν	κυβιστάω
κύβηβος	κυβιστάω
κυβιστητήρ	κυβιστάω
κυβιτίζω	κύβιτον
κύβωλον	φάσκωλος
κυδάγχας	κυδάζω
κυδαίνω	2 κῦδος
κυδάλιμος	2 κῦδος
κυδάνω	2 κῦδος
κυδιάνειρα	2 κῦδος
κυδιάω	2 κῦδος
κύδιμος	2 κῦδος
κύδιστος, κυδίων	2 κῦδος
κυδοιδοπάω	κυδάζω
κυδοιμέω, -μός	κυδάζω
κυδρός	2 κῦδος
κύθρη, κύθρος	χέω
κυκεών	κυκάω
κύκηθρον	κυκάω
κύκησις	κυκάω
κυκλάς	κύκλος
κύλινδρος	κυλίνδω
κυλίχνη	λίξ
κυλλοποδίων	κυλλός
κυλοιδιάω	κοικύλλω
κυμαίνω	κῦμα
κυματίας	κῦμα
κυματόω	κῦμα
κυματωγή	κῦμα
κυνάς	κύων
κυνέη	κύων
κύνειος, -εος	κύων
κυνίδιον	κύων
κυνικός	κύων
κυνίσκη, -ος	κύων
κύντατος	κύων
κύντερος	κύων
κυπτάζω	κύπτω
κύριος	κῦρος
κυρόω, κύρωσις	κῦρος
κυρτία	κύρτος
κύσσαρος	→ κύσθος
κυτίς	κύσθος
κωδάριον	κῶας
κώδιον	κῶας
κωδωνοφορέω	κώδων
κωλέα	κῶλον
κωλῆ, -ήν	κῶλον
κώληψ	κῶλον
*κώλυμα, -ύμη	κωλύω
κώλυσις	κωλύω
κωλυτής, -ικός	κωλύω
κωλώτης	κῶλον
κωμαίνω	κῶμα
κωματίζομαι	κῶμα
κωματώδης	κῶμα
κωμηδόν	κώμη
κωμήτης	κώμη
κωμικός	κῶμος
κωμῳδέω	κῶμος
κωνωπεῖον, -εών	κώνωψ
κωπήεις	κώπη
κωπήρης	κώπη
κωπῶ	κώπη
κωφάω, -όω	κωφός
λαβραγόρης	λάβρος
λάβραξ	λάβρος
λαβρεύομαι	λάβρος
λάβρειχος	λάβρος
λάβρυξ	λαβύρινθος
λάγγων	λαγγάζω
λαγνεία	λαγαρός
λάγνος	λαγαρός
λαγών	λαγαρός
λᾶθος	ληθάριον
λάθα	λανθάνω
λαθικηδής	λαθραῖος
λαθίπονος	λαθραῖος
λᾶθος	λήθη
λάθρη	λαθραῖος
λάθω	λήθη
λαικάς, -αστής	λαικάζω
λαίμαργος	1 λαιμός
λαιμάττω	1 λαιμός
λαιμώσσω	1 λαιμός
λαισποδίας	λίαν
λάϊτον, -ος	λαός
λαιψηροδρόμος	λαιψηρός
λακατάρατος	λίαν
λακέτας	λάσκω
λακέω	λάσκω
λακίζω	λακίς
λακκαῖος	λάκκος
λάκτις	λάξ

λαλαγέω, -γὴ → λάλος
λαλέω, -ιὰ λάλος
λάμια λαμὸς
λαμπὰς λάμπω
λαμπρός, -ότης λάμπω
λαμπρύνω λάμπω
λαμπτὴρ λάμπω
λαμπυρὶς λάμπω
λανὸς ληνὸς
λάξας λὰξ
λαοσσόος σεύω
λαπάζω ἀλαπάζω
λαπάρα ἀλαπάζω
λαπαρὸς ἀλαπάζω
λάπη λάμπη
λαπιστὴς λαπίζω
λαρινεύομαι λαρινὸς
λᾶς λᾶας
λᾶσθαι λάσθη
λασθαίνω λάσθη
λασιαύχην λάσιος
λάσιον λάσιος
λᾳστὰς λεία
λαταγεῖον λάταξ
λαταγέω λάταξ
λατάσσω λάταξ
Λατογενὴς Λητὼ
λατρεία, -εύω λάτρον
λάτριος, λάτρις λάτρον
λαῦρον λᾶας
λαυστὴρ λᾶας
λαύστρανον λᾶας
λαφυραγωγέω λάφυρον
λαφυρεύω λάφυρον
λαφύστιος λαφύσσω
λαχανεία λαχαίνω
λαχανεύομαι λαχαίνω
λαχανηρά, -ὸς λαχαίνω
λαχανικὸς λαχαίνω
λαχανισμὸς λαχαίνω
λάχανον λαχαίνω
λαχὴ λαχαίνω
λαχμὸς λὰξ
λαχνήεις λάχνη
λαχνόγυιος λάχνη
λαχνόομαι λάχνη
λάχνος λάχνη
λαχνώδης λάχνη
λεβητίζω λέβης
λέβινθοι 1 λεβηρὶς
λεγνωτὸς λέγνον
λέκτο λέχος
λελιμμένος λίπτω
λεοίταν λωΐων

λεοντέη → λέων
λεόντειος λέων
λεοντῆ λέων
λεοντώδης λέων
λεπαῖος λέπας
λεπαστὴ λεπὰς
λεπὶς λέπω
λέπορις 2 λεβηρὶς
λέπος, λέπυρον λέπω
λεσχάζω λέσχη
λεσχαίνω λέσχη
λεσχηνεία λέσχη
λεσχηνευτὴς λέσχη
λεσχηνεύω λέσχη
λευκάζω λευκὸς
λευκαθέω λευκὸς
λευκαθίζω λευκὸς
Λεῦκτρα, -ον λεύσσω
λευσμὸς λεύσιμος
λεχαῖος λέχος
λεχήρης λέχος
λέχοσδε λέχος
λεχώ, λεχώιος λέχος
λεωκόρητος λίαν
λῄζομαι λεία
ληθεδανὸς λήθη
ληθεδὼν λήθη
λῆθος λήθη
ληΐζομαι λεία
ληΐη, ληῒς ληϊὰς
ληϊστήρ, ληΐστωρ λεία
ληΐτη, ληΐτις ληϊὰς
ληκᾶν λὰξ
ληκῶ λαικάζω
λημαλέος λήμη
ληματιάω λῆμα
λημάω λήμη
λημηρὸς λήμη
λημώδης λήμη
λήν, λῆν λίαν
ληστεία, -εύω λεία
ληστήριον ληστὴρ
ληστικόν, -ὸς ληστὴρ
ληστρὶς ληστὴρ
Λητογενὴς Λητὼ
λίβει, λίβος λείβω
λίγδα, -ος λίγδην
λιγέως λιγὺς
λίγξε λιγὺς
λιγυπνείων λιγὺς
λιγυρίζω λιγὺς
λιγυρὸς λιγὺς
λιγύφθογγος λιγὺς

λιγύφωνος →	λιγύς
λίθαξ, λιθὰς	λίθος
λίθεος	λίθος
λιθίασις	λίθος
λιθιάω	λίθος
λιθίδιον	λίθος
λιθικὸς	λίθος
λιθολόγος	λίθος
λιθουργὸς	λίθος
λίκνον	λικμάω
λιμβεία, -εύω	λίμβος
λιμηρὸς	2 λεῖμαξ
λιμοκτονέω	λιμὸς
λιμώσσω, -ττω	λιμὸς
λιναία	λίνον
λίνεος, λινεύω	λίνον
λινῆ, -οῦν, -οῦς	λίνον
λίπα	λίπος
λιπαίνω	λίπος
λιπαρέω, -ία	λιπαρὴς
λιπαρός, -ότης	λίπος
λίπασμα	λίπος
λισσὰς	λίσπος
λίσσωμα, -σις	λίσπος
λιστρίον, -εύω	λίσγος
λιτάζομαι	λιτὴ
λιταίνω	λιτὴ
λιτανεία, -εύω	λιτὴ
λίτανος	λιτὴ
λίτομαι	λιτὴ
λιτότης	1 λιτὸς
λιτραῖος, -ιαῖος	λίτρα
Λιτυέρσης	ἔρση
λιχμάζω	λείχω
λογίζομαι	λέγω
λογχήρης	λόγχη
λόγχιμος	λόγχη
λογχωτὸς	λόγχη
λοέω	λούω
λο(F)ετρὸν	λούω
λοιμώδης	λοιμὸς
λοιμώσσω, -ττω	λοιμὸς
λοισθήιος	λοῖσθος
λοίσθημα	λοῖσθος
λοίσθιον, -ος	λοῖσθος
λοισθότατος	λοῖσθος
λουτρὼν	λούω
λοφεῖον	λοφάω
λοφιά, -ιή	λοφάω
λοχαγός, λοχάω	λόχος
λοχεία, λόχευμα	λόχος
λοχεύω	λόχος
λοχίζω, -ίτης	λόχος
λυγγώδης	λύζω
λυγδίνεος →	λύγδος
λύγδινος	λύγδος
λύγινος	λυγίζω
λύγκειος	2 λὺγξ
λυγκικὸς	2 λὺγξ
λυγκίον	2 λὺγξ
λυκαβαντίδες	λυκάβας
λύκαινα	λύκος
λυκέη, -εία	λύκος
λύκειος	λύκος
λυκῆ	λύκος
λυκιδεὺς	λύκος
λυκόω	λύκος
λυμαίνομαι	λῦμα
λυμαντὴρ	λῦμα
λυμαντήριος	λῦμα
λύμαξ	λῦμα
λυμεὼν	λῦμα
λύμη	λῦμα
λυπέω, -ηρὸς	λύπη
λυπρὸς	λύπη
λυρικὸς	λύρα
λυρόεις, λυρόεν	λύρα
λυρόεσσα	λύρα
λυσσαίνω	λύσσα
λύσσημα	λύσσα
λυσσητὴρ	λύσσα
λυσσώδης	λύσσα
λυτήριος	λυτήρ, λύω
λύττα	λύσσα
λυχνεῖον	λύχνος
λυχνιαῖος	λύχνος
λυχνίδιον	λύχνος
λυχνίτης	λύχνος
λωβάομαι	λώβη
λωβεύω	λώβη
λωβήτειρα	λώβη
λωβητήρ, -ὴς	λώβη
λωβητὸς	λώβη
λωβήτωρ	λώβη
λωγάνιον	λαγαρὸς
λώϊος	λωΐων
λώϊστος	λωΐων
λωπίζω	λώπη
λώπιον	λώπη
λωποδυτέω	λώπη
λωποδύτης	λώπη
λῶπος	λώπη
λωτίζομαι	λωτὸς
λώτινος	λωτὸς
λώτισμα	λωτὸς
λωτοτρόφος	λωτὸς
λωτοφάγος	λωτὸς
λῶφαρ	λωφάω

λωφήϊος →	λωφάω
λώφημα, -σις	λωφάω
μαγὰς	μάγαδις
μαγδαλιὰ	μάγειρος
μαδαρός, -ότης	μαδάω
μαδαρόω	μαδάω
μάδησις	μαδάω
μαδίζω	μαδάω
μάθα	μανθάνω
μαθητής	μανθάνω
μαθητιάω	μανθάνω
μαιεία	μαῖα
μαίευμα	μαῖα
μαιεύομαι, -τικὸς	μαῖα
μαιμακτηριὼν	μαιμάκτης
μαῖμαξ	μαιμάκτης
μαιμάσσω	μαιμάκτης
μαινίδιον	μαίνη
μακαρίζω	μάκαρ
μακάριος, -ρίτης	μάκαρ
μακεδνὸς	μακρὸς
Μακεδόνες	μακρὸς
Μακκὼ	μακκοάω
μᾶκος	μακρὸς
μάλαγμα	μαλακὸς
μαλάσσω, -ττω	μαλακὸς
μαλθαίνω	μαλθακὸς
μαλθάσσω	μαλθακὸς
μάλθων	μαλθακὸς
μαλὶς	1 μῆλον
μαλκίω	μάλκη
μαλλωτὸς	μαλλὸς
μανδάκης	μάνδρα
μανιάκης	μάννος
μάννα	μάμμη
μαννάκιον	μάννος
μαννοφόρος	μάννος
Μαραθὼν	μάραθρον
μαργάω	μάργος
μαργοσύνη	μάργος
μάρις	μάρη
μαρμαρυγὴ	μαρμαίρω
μάρπτις	μάρπτω
μάσσων	μακρὸς
μαστήρ, -ιος	μαίομαι
μαστιγόω	μάστιξ
μαστίζω, μαστίω	μάστιξ
μαστρὸς	μαίομαι
μάταιος	μάτη
ματήρ, -εύειν	ματεύω
ματίη	μάτη
μάτος	ματεύω
ματρυιὰ	μήτρως

μαχανὰ →	μῆχος
μαχλάς, μαχλάω	μάχλος
μαχλεύω	μάχλος
μᾶχος	μῆχος
μαψίδιος	μάψ
μαψιλόγος	μάψ
μεγακήτης	κῆτος
μέγεθος	μέγας
μέγιστος	μέγας
μέζων	μέγας
μεικτὸς	μίγνυμι
μείλιγμα	μείλιχος
μειλικτήριος	μείλιχος
μείλινος	μελίη
μειλίσσω	μείλιχος
μειονεκτέω, -ξία	μείων
μείουρος	μείων
μειρακιόομαι	μεῖραξ
μειρακίσκη, -ος	μεῖραξ
μειρακύλλιον	μεῖραξ
μεῖστος	μείων
μελάγχιμα	χεῖμα
μελαίνω	μέλας
μελέϊνος	μελίη
μελεοπαθὴς	μέλεος
μελεόφρων	μέλεος
μελιηδὴς	ἥδομαι, μέλι
μελίκρητον	μέλι
μέλινος	μελίη
μέλισσα	μέλι
μέλλημα, -σις	μέλλω
μέλπηθρα	μέλπω
μενοεικὴς	μένος
μέρδει, μερθεῖσα	ἀμείρω
μέσποδι	μέχρι
μεστα, μεστ' ἂν	μέχρι
μέσφ'	μέχρι
μέταζε	μετὰ
μετριάζω, μέτριος	μέτρον
μεττ' ἐς	μέχρι
μετωπηδὸν	μέτωπον
μεῦ	ἐμὲ
μήδομαι	2 μήδεα
μηκὰς	μηκάομαι
μηλιαυθμὸς	ἰαύω
μηλὶς	1 μῆλον
μῆλοψ	1 μῆλον
Μήνη	μάμμη
μήνη	2 μήν, μηνὰς
μηνιαῖος	2 μήν
μηνιθμὸς	μῆνις
μήνιμα	μῆνις
μηνίσκος	μηνὰς

μηνίω	→μῆνις
μήνυμα, -σις	μηνύω
μήνυτρον	μηνύω
μηριαῖαι	μηρὸς
-μήτης	μῆτις
μητίετα	μῆτις
μητρυιά	μήτρως
μητρῷος, -ῷος	μήτρως
μιαιφόνος	μιαίνω
μιαρὸς	μιαίνω
μιάστωρ	μιαίνω
μίγα, μιγάζομαι	μίγνυμι
μιγάς, μίγδα	μίγνυμι
μιερὸς	μιαίνω
μιλτοπάρῃος	μέλας
μιμιχμὸς	μινυρὸς
μινύζηον	μινύθω
μίνυνθα	μινύθω
μινυνθάδιος	μινύθω
μινυρίζω	μινυρὸς
μινύρομαι	μινυρὸς
μινυώριος	μινύθω
μιτόομαι	μίτος
μιτροφορέω	μίτρα
μιτρόω	μίτρα
μίτυλος	μιστύλλω
μναιαῖος	μνᾶ
μνημεῖον, μνήμη	μνῆμα
μνημονεύω	μνῆμα
μνημοσύνη	μνῆμα
μνημόσυνον	μνῆμα
μνήμων	μνῆμα
μνῆσις	μέμονα
μνιαρὸς	μνίον
μνιόεις, -ώδης	μνίον
μνόος, μνοῦς	μνίον
μνῴα, μνῷται	δμώς
μογερὸς	μόγος
μογέω, μόγις	μόγος
Moesia	φηγὸς
μόθακες	μόθος
μοθωνία	μόθος
μοιρίδιος	μοῖρα
μολεύω	μολεῖν
μολοβρὸς	μολόβριον
μομβρώ, μομμώ	μορμώ
μοναχὸς	μανὸς
μονθυλεύειν	μόθος
μόνιμος	μένω
μόρα	μείρομαι
μορέα	μόρον
μόριμος, μόριος	μείρομαι
μοριφὸν	μορύσσω

μορμολύττομαι	→μορμώ
μόρμορος	μορμώ
μορμύνω	μορμώ
μόρσιμος	μείρομαι
μόρυχος	μορύσσω
μορφάζω	μορφή
μουσικὸς	μοῦσα
μοχλεύω, -λὸς	μοχθέω
μύδος	μυνδὸς
μυκηθμὸς	μυκάομαι
μύκηρος	ἀμυγδάλη
μυκὸς	μυνδὸς
μύλαξ	1 μύλη
μυλίας	1 μύλη
μυλιόωντες	1 μύλη
μυλλαίνω, μυλλὸς	μύλλον
μυλωθρὸς	1 μύλη
μῦμαρ	μῶμος
μυναρὸς	μυνδὸς
μύνομαι	μύνη
μυξῖνος, μύξος	μύξα
μυξωτὴρ	μύξα
μυόχοδον	χέζω
Μυρμιδόνες	μορμώ
μύρμας	μορμώ
μύρμος	μύρμηξ
μῦρος	μύραινα
μυρρίνη	μύρρα
μυρσίνη	μύρρα
μυρτίτης	μύρρα
μύρτον, -ος	μύρρα
μυσαρὸς	μύσος
μυσάττομαι	μύσος
μύσκος	μύξα
μυσὸς	φυγὸς
μύστης, -ικὸς	μύω
μύστρον	μυστίλη
μύτιλος	μιστύλλω
μύτις	μυνδὸς
μυττὸς	μυνδὸς
μυχαίτατος	μυχὸς
μύχατος	μυχὸς
μυχόθεν	μυχὸς
μυχοίτατος	μυχὸς
μυχόνδε	μυχὸς
μυῶν	μῦς
μυωπίζω	1 μύωψ
μυωπὸς	2 μύωψ
μωλύνω, -ύω	μῶλυς
νάγμα	νάσσω
ναεύω	ναὸς
ναίχι	ναί

Ὀρτυγίη	→ ὄρτυξ
ὀρφναῖος	ὀρφνός
ὀρφοβόται	ὀρφανός
ὀρχάς	ὄρχατος
ὀρχήστρα	ὀρχέομαι
ὀρχηστύς	ὀρχέομαι
Ὀρχομενός	ἐρχατάω
ὀτλήμων	ὄτλος
ὀτοτοῖ	ὄτοβος
ὀτοτύζω	ὄτοβος
ὀττεία, -εύομαι	ὄσσομαι
ὅττι	3 ὡς
οὐδαμός	ἀμῶς, εἷς, οὐ
οὐδενόσωρος	ὤρα
οὐλοχύται	οὐλαί
οὐράνη	οὐρέω
οὐραχός	οὐρά
οὐρία	οὐρέω
οὐρίαχος	οὐρά
οὐροδόκη	οὐρέω
ὄφελμα	ὄφελος
ὄφλησις	ὀφείλω
ὀφλισκάνω	ὀφείλω
ὀχεή	ἔχω
ὀχή	ὀχεύω
ὀχλεύς	1 ὀχλέω
ὀχληρός	2 ὀχλέω
ὀχλίζω	1 ὀχλέω
ὄχλος	2 ὀχλέω
ὀψάριον	ὄψον
ὀψιαίτερος	ὀψέ
ὀψίγονος	ὀψέ
ὀψίζω	ὀψέ
ὄψιμος, ὄψιος	ὀψέ
ὀψωνέω	ὄψον
ὀψώνιον	ὄψον
πάθη	πάθος
παιδοτρίβης	τρίβω
πακτόω, πάκτων	πάγος
παλαμάομαι	παλάμη
παλαμναῖος	παλάμη
παλάσιον	παλάθη
παλιμπυγηδόν	παλίνορσος
παλίνορτος	ὄρνυμι
παλίωξις	ἰωχή
Παλλάδιον	παλλακίς
πάλλαξ, -ς	παλλακίς
Παλλάς	παλλακίς
παλτός	πάλλω
πᾶμα	πάσασθαι
παματοφαγεῖν	φαγεῖν
παμπησία	παμπήδην
πανδάλητος	δηλέομαι
πανίσδομαι	→ πηνίον
πάνορμοι	2 ὅρμος
παντοδαπός	παντᾷ
παντοῖος	παντᾷ
πάντοτε	παντᾷ
παππεπίπαππος	πάππα
παππάζω	πάππα
παππίας	πάππα
πάπραξ	περκνός
παραί	παρά
παραιφάσσει	παιφάσσω
παραμασύντης	μασάομαι
παρασπάς	σπάω
παρεμφερής	ἐμφερής
πάσμα	πεῖσμα
πάσσων	παχύς
πατάξ	πάταγος
πατροκτόνος	κτείνω
πάτρως	πατήρ
πάχετος	παχύς
πεδάορος	ἀείρω
πέδων	πέδη
πεζός	πέζα
πειράζω	πεῖρα
πειραίνω	πεῖραρ
πειρατής	πεῖρα
πελάτης	πέλας
πελάχνε[ο]ν	πέλανος
πελίχη	πέλλα
πελλίς	πέλλα
πελλοράφος	πέλμα
πελτάζω	πέλτη
πελταστής	πέλτη
πέμμα	1 πέπων
πενία	πένομαι
πεντώβολον	πέντε
πεπτηώς	πτοία
Πέργαμον	πύργος
περικτίονες, -κτίται	κτίζω
περιμήκετος, -μήκης	μακρός
περιπληθής	πίμπλημι
περισκέλεια	σκέλλω
περίσκεπτος	σκέπας
περίφωρος	φώρ
περκάζω, -αίνω	περκνός
πετροσέλινον	σέλινον
πηγεσίμαλλος	πήγνυμι
πηγυλίς	πήγνυμι
πηδάω, πηδηθμός	πηδόν
πήληξ	πέλλα
πηλοπλάθος	πλάθανος

πήλυι →	πάλαι
πήνη	πηνίον
πήσσω	πάσσαλος
πίαλος	σίαλος
πιαρὸς	πῖαρ
πίασμα, -σμὸς	πῖαρ
πιερὸς	πῖαρ
πιλνὸν	πελιτνὸς
πῖον, πιότατος, -ότερος	πῖαρ
πίστρα	πίνω
πλαγκτὸς	πλάζω
πλάγος	πέλαγος
πλάτανος	πλάτη
πλατίον	πέλας
πλᾶτις	πέλας
πλεῖος	πίμπλημι
πλίγμα, πλὶξ	πλίσσομαι
πλιχὰς	πλίσσομαι
πλοκὴ	πλέκω
ποδάνιπτρον	νίζω
πόδωμα	πούς
ποκίζω	πέκος
πολυδειρὰς	δέρη
Πολυδεύκης	ἀδευκὴς
πολύηρος	ἔρας
πολύθεστος	θέσσασθαι
πολυκαγκὴς	κάγκανος
πολύκμητος	κάμνω
πολυλήιος	λήιον
πολυπάμων	πάσασθαι
πολυπείρων	πεῖραρ
πολυπῖδαξ	πιδύω
πολύρρην	ἀρὴν
πολύστιος	στία
πολυτελὴς	3 τέλος
πολύτιμος	τίω
πολύτλας	ταλάσσαι
πολύφλοισβος	φλοῖσβος
πόμα	πίνω
πονέω, -ηρὸς	πένομαι
πότιμος	πίνω
πρᾶχος	πράσσω
πρέσβα, -ειρα	πρέσβυς
πρευμένεια, -ὴς	πρᾳὺς
πρηδὼν	πίμπρημι
πρημαίνω	πίμπρημι
πρημὰς	πίμπρημι
πρημονέω	πίμπρημι
πρηστὴρ	πίμπρημι
προθέλυμνος	θέλεμνον
προΐκτης	προΐξ
προΐσσομαι	προΐξ
προκάς, Πρόκνη	περκνὸς

πρόκροσσοι →	κρόσσαι
πρόλεσχος	λέσχη
προμολὴ	μολεῖν
πρόπαππος	πάππα
προπετὴς	πίπτω
προπηλακίζω	πηλὸς
πρόσειλος	εἵλη
πρόσεψις	ἐννέπω
προσήλυτος	ἐλεύσομαι
προσηνὴς	ἀπηνὴς
πρόστῳον	στοά
πρῴην, πρωΐζὰ	πρωΐ
πτισάνη	πτίσσω
πτίσις	πτίσσω
πτόρος	πτάρνυμαι
πτυκτίον	πτυχὴ
πτωκὰς	πτοία
πτωσκάζω	πτοία
πτωχεία, -χὸς	πτοία
πυγμάχος	πυγμὴ
πυγούσιος, πυγὼν	πυγμὴ
πυκάζω, πυκ(ι)νὸς	πύκα
πυκτικὸς	πυκτεύω
πυλαωρὸς	θυρωρὸς
πύλιγγες	πυλεὼν
πυριήκης	ἠκὴ
πύστις	πεύθομαι
-πωρο-	ταλαίπωρος
πώτημα	ποτάομαι
ῥαγδαῖος, ῥάγδην	ῥαγὴ
ῥαδαλὸς	ῥαδινὸς
ῥαθαίνω	ῥαθάμιγξ
ῥαιστὴρ	ῥαίω
ῥάμα	ῥαίνω
ῥᾷστος, ῥᾴων	2 ῥᾶ
ῥεῖθρον, ῥεῦμα	ῥέω
ῥηγμὶν	ῥήγνυμι
ῥήΐτατος, -ΐτερος	2 ῥᾶ
ῥῆνιξ	ῥὴν
ῥηξήνωρ	ῥήγνυμι
ῥῆσις, ῥητὸς	2 εἴρω
ῥήτρα, ῥήτωρ	2 εἴρω
ῥιγεδανὸς	ῥῖγος
ῥόγχος	ῥέγκω
ῥοδοδάκτυλος	ῥόδον
ῥοῖζος	ῥοῖβδος
ῥόπτρον	ῥαπὶς
ῥυὰς	ῥέω, ῥύαξ
ῥύμη, ῥυμὸς	1 ῥῦμα
ῥύομαι	ἔρυσθαι

ρυπαίνω, ρυπαρός	→ ρύπος
ρυπάω, ρυπτόω	ρύπος
ρύσιον	1 ρῦμα
ρύσιος	2 ρῦμα
ρυσίπολις	2 ρῦμα
ρύσις	ρέω
ρυστάζω	1 ρῦμα
ρυστακτύς	1 ρῦμα
ρυτήρ, ρύτωρ	1 ρῦμα
ρύτωρ	2 ρῦμα
ρωγαλέος	ρήγνυμι
ρωμαλέος, ρώμη	ρώννυμι
ρωποπώλης	ρῶπος
ρωρός	ρώννυμι
ρώσταξ	ρώννυμι
ρωστήριος	ρώννυμι

σαβάζω	σαβακός
σαβάκτης	σαβακός
σαγίς	σαγήνη
σάγμα	σάττω
σακεσφόρος	σάκος
σακίτας	σηκός
σάκτας, σάκτωρ	σάττω
σαλάκων	σάλος
σᾶμα	σῆμα
σαμαθών	ψάμαθος
σάννιον	σάννας
σαοφρονέω	σωφρονέω
σάραβος	2 σαίρω
σάραπος	1 σαίρω
σαρδόνυξ	σάρδιον
Σαρδώ	σαρδάνιος
σάρματα	1 σαίρω
σάρον, σαρόω	1 σαίρω
σάρσαι	ἐπίκουρος
σᾶτες	ἐκεῖ
σαυνός	σαῦλος
σαύρα, σαῦρος	σαῦλος
σαφηνής, -ίζω	σάφα
σαφήτωρ	σάφα
σαωστρεῖν	σάος
σεκάνες	ἑκάς
σέλαχος	σέλας
Σεμέλα, -η	χαμαί
σεμου(ν)	ἐκεῖ
σερίφη	σέρφος
σέριφος	σέρις, σέρφος
σηκάζω, σηκίς	σηκός
σηκοκόρος	κορέω
σηκόω, σήκωμα	σηκός
σημεῖον	σῆμα
Σῆρες, σηρικός	σήρ

σητάν(ε)ιος, -νώδης	→ σῆτες
σητόβρωτος	σής
σητόκοπος	σής
σήψ, σῆψις	σαπρός
σίβδη	σίδη
σικχαίνω	σικχός
σιλ(λ)ικύπριον	σέσελι
σιμβλεύω, -ήιος	σίμβλος
σιναρός, σινδρός	σίνομαι
σινάς	ψίνομαι
σίνις,σίνος,σίντης	σίνομαι
σίσυβοι	σίττυβος
σιφνός, σιφνύει	σίφων
σκαιός	σκηνή
σκάλευθρον	σκάλλω
σκαλεύω, σκαλίς	σκάλλω
σκαλίς, σκαλλίον	κάλυξ
σκάνδαλον	σκανδάληθρον
σκάρος	σκαίρω
σκάφαλος	σκάπτω
σκαφεῖον	σκάπτω
σκαφετός	σκάπτω
σκελετός	σκέλλω
σκελιφρός	σκέλλω
σκέμμα	σκέπτομαι
σκενδύλιον	σχενδύλη
σκευωρός	θυρωρός
σκηπτοβάμων	σκῆπτρον
σκηπτός, σκήπτω	σκῆπτρον
σκιάζω, σκιάω	σκιά
σκίναρ	σκηνή
σκινδάριον	σχίζω
σκιταλίζω	Σκίταλοι
σκληφρός	σκληρός
σκοῖδος	σχίζω
σκοπιάζω	σκέπτομαι
σκύλμα, σκυλμός	σκύλλω
σκωλύπτομαι	σκώληξ
σμήλη, σμῆμα	σμῶ
σμινύη	σμίλη
σμύδρος	μύδρος
σμώνη, σμῶς	σμῶ
σοβαρός	σοβέω
σοβάς, σόβη	σοβέω
σοίθης	ψίθυρος
σοροδαίμων	σορός
σοροεργός	σορός
σοροπηγός	σορός
σπάδων	σπάδιξ
σπάκα	κύων
σπάλαυθρον	σπάλαξ
σπάργανον, -όω	σπάργω
Σπάρτη	σπάρτος

σπασμός, σπάτος →	σπάω
σπειραία, -άω	σπεῖρα
σπεῖρον	σπεῖρα
σπελλάμεναι	στέλλω
σπέραδος	σπείρω
σπέρμα	σπείρω
σπερχνὸς	σπέρχω
σπιγνὸν	σπινὸς
σπιδόθεν	σπίδιος
σπίζα, -ίας, -ίτης	σπίνος
σπίζω	σπίδιος, σπίνος
σπίκανον	σπινὸς
σπινθαρίς, -θάρυξ	σπινθὴρ
σπολεῖσα	στέλλω
σπόρας	σπείρω
σπυρίδιον	σπάρτος
στάδην	στάδιος
σταίτινος	σταίς
στάλαγμα, -άζω	σταλάσσω
σταλτικὸς	στέλλω
σταλύζω	σταλάσσω
στανύω	ἱστάνω
σταρτὸς	στρατὸς
στατικὸς	στάσις
στεγανός, στέγαστρον	στέγω
στεγνὸς	στέγω
στεινωπὸς	στενὸς
στεκτικὸς	στέγω
στέλεχος	στελεά
στέναγμα, -άζω	στένω
στενάχω	στένω
στενυγρὸς	στενὸς
στέργηθρον	στέργω
στέριφος	1 στεῖρα
στέροψ	ἀστραπὴ
στεφάνη, στέφανος	στέφω
στήνια, -ον	στῆθος
στῆριγξ	στηρίζω
στίβος	στείβω
στικτὸς	στίζω
στιλπνὸς	στίλβω
στίξ	στείχω
στιφρὸς	στῖφος
στόλος	στελεά, στέλλω
στομφάζω, στόμφαξ	σταφυλὴ
στοργὴ	στέργω
στοχάζομαι	στόχος
Στράβαξ	στρεβλὸς
στράβηλος, Στράβων	στρεβλὸς
στραγγαλάω	στράγξ
στρευγεδὼν →	στρεύγομαι
στρέψις	στρέφω
στρηνιάω, -ύζω	στρηνὴς
στρωτὸς	στόρνυμι
στυγερός, στυγνὸς	στυγέω
στῦμμα	στύφω
στὺξ	στυγέω
στυπτήριος, -ικὸς	στύφω
στυφός, στῦψις	στύφω
συβώτης	συβόσιον
σύζυξ	ζεύγνυμι
συλάω, -εύω, -έω	σῦλον
συλλογή, σύλλογος	λέγω
συνέντης	αὐθέντης, ἔντος
συνοκωχότε	ἐπώχατο
σύνταρρος, -όω	ταρσὸς
συνωμοσία, -ότης	ὄμνυμι
συνωχαδὸν	ἐπώχατο
συρίζω	σῦριγξ
σύρφαξ	σύρω
συφειός, -εός, -ὸς	σῦς
σφαλερὸς	σφάλλω
σφετερίζω	σφεῖς
σφέτερος	σφεῖς
Σφίγξ	σφίγγω
σφόνδυλος	σφαδάζω
σφὸς	σφεῖς
σφυγμός, σφύξις	σφύζω
σφῦρα, σφύραινα	σφυρὸν
σφυρήλατος	σφυρὸν
σφυροπέλεκυς	πέλεκυς
σχάσις, σχάσμα	σχάω
σχαστηρία	σχάω
σχεδάριον, σχέδη	σχίζω
σχεθέειν	ἔχω
Σχερίη	ἐπισχερὼ
σχίδαξ, σχίδη	σχίζω
σχινδάλαμος, σχινδαλμὸς	σχίζω
σχολάζω, -αῖος	σχολὴ
σωὴ	σεύω
σωκέω	σωκὸς
σωμελες	σάος
σώρακος	σωρὸς
σῶστρα	σῶς
ταχτικὸς	τάσσω
τάκωνες	τακερὸς
ταλα[F]εργὸς	ταλα-
ταλαίφρων	ταλαίπωρος
ταλακάρδιος	ταλα-
ταλάφρων	ταλα-
τᾶμος	τῆμος

ταναύπους	→	τανυ-
τανύγλωσσος		τανυ-
τανυγλώχιν		τανυ-
τανυήκης		ἠκή, τανυ-
τάρχη		τραχὺς
τατᾶ, τατὶ		τέττα
τατύρας		τέτραξ
τάτυρος		τέτραξ
τάφρος		θάπτω, 1 τάφος
ταχύρροθος		ῥόθος
τείνυμαι		τίνω
τεκμαίρω		τέκμωρ
τεκμήριον		τέκμωρ
τεκταίνομαι		τέκτων
τεκτοσύνη		τέκτων
τένθης, τενθεύω		τένθω
τένος		τείνω
τερηδὼν		τείρω
τερπικέραυνος		τέρπω
τερπωλὴ		τέρπω
τερσαίνω		τέρσομαι
τερσία		ταρσὸς
τετράδων		τέτραξ
τετραθέλυμνος		θέλεμνον
τετραῖον		τέτραξ
τετρακόσιοι		τέσσαρες
τετρακτὺς		τέσσαρες
τετραξὸς		τέσσαρες
τέτρατος		τέσσαρες
τετραφάληρος		φάλος
τετράφαλος		φάλος
τέτραχα		τέσσαρες
τετράων		τέτραξ
τέτριξ		τέτραξ
τέτρομος		τρέμω
τευτάζω		τευτῶμαι
Τευτίαπλος		Τευταμίδης
τῆδε		τῇ
τηκεδὼν		τήκω
τηλεδαπὸς		τῆλε
τηρὸς		τηρέω
Τιβίσκος		τῖφος
τιθαίνομαι		τιθασὸς
τιθὰς		τιθασὸς
τιλάω		τῖλος
τίλημα		τῖλος
τίλμα, τίλσις		τίλλω
τιλτέαν		1 τηλία
τινάκτωρ		τινάσσω
Τιτυὸς		τίτυρος
τμήδων		τμήγω
τμῆμα, -σις		τμήγω
τμητικὸς		τμήγω
τομή, τόμος		τέμνω

τόνος	→	τείνω
τοπάζω		τόπος
τούφα		τύφη
τράγος		ἐρινεὸς
τραγῳδία, -ὸς		τράγος
τριαγμὸς		τριάζω
τριάκοντα		τρεῖς
τριακόσιοι		τρεῖς
τριακτὴρ		τριάζω
τριγόλης		τρίγλη
τριζὸς		δισσὸς
τριήρης		ἐρέτης
τρίλλιστος		λιτή
τρίμιτος		μίτος
τριξὸς		τρεῖς
τριπλάσιος		διπλάσιος
τρίπους		πούς
τρισκαίδεκα		τρεῖς
Τριτογένεια		Τρίτων
τριτογενὴς		τρεῖς
τριτοπάτωρ		τρεῖς
Τρίφουλον		φυλή
Τριφυλία		φυλή
τρίφυλος		φυλή
τρίχα		τρεῖς
τριχίας, -ὶς		θρίξ
τροχαῖος		τροχάζω
τροχαντὴρ		τρέχω
τρόχις, -χος		τρέχω
τρυφεραίνομαι		τρυφάω
τρυφερός, τρύφος		τρυφάω
τρύχνος		στρύχνος
τρωγάλια		τρώγω
τρώγλη, -ῖτης		τρώγω
τρωγλοδύτης		τρώγω
τρωκτά, τρώκτης		τρώγω
τρώξ, -αλλὶς		τρώγω
τυῖδε		τυῖ
τυκάνη		τύκος
τύλη		τολύπη, τύλος
τυλίσσω		τύλος
τυννοῦτος		τυννὸς
Τύριλλος		τυρὸς
Τυρώ, Τύρων		τυρὸς
ὑ		ὕφεαρ
ὕδερος		ὕδωρ
ὑδρία		ὕδωρ
ὕδρωψ		ὕδωρ
ὕεσι, ὑεστάκα		ἕννυμι
ὑετὸς		ὕει
ὕϊνος		ὗς

υἱωνὸς →	υἱὺς
ὕλαγμα, -γμὸς	ὑλάω
ὑλακή, -κτέω	ὑλάω
ὕλαξ, ὑλάσκω, ὑλάσσω	ὑλάω
ὑλήεις	1 ὕλη
ὑλίζω, ὑλιστήρ	2 ὕλη
ὑλιστήριον, ὑλίστριον	2 ὕλη
ὑλοτόμος	1 ὕλη
ὑλώδης	1 καὶ 2 ὕλη
ὑμεδαπὸς	ὑμεῖς
ὑμέναιος, -νήϊος	2 ὑμὴν
ὑμνῳδέω	ὕμνος
ὕπαιθα	ὑπο
ὑπέραι	ὑπερ
ὕπερθεν	ἔνεροι, ὑπερ
ὑπέρφευ	φεῦ
ὑπέρφλοιος	φλέω
ὑπερφυὴς	ὑπερφίαλος
ὑπηρέσιον	ἐρέτης
ὑπόδημα	δέω
ὑρίσκος	σύριχος
ὕσθριξ	ὕστριξ
ὑσπέλεθος	σπέλεθος
ὕφος	ὑφή
ὕχηρος	ὕβρις
ὑψηλὸς	ὕψι
ὑψηρεφὴς	ἐρέφω
ὕψιστος,-ίτερος	ὕψι
ὑψίων	ὕψι
ὑψόθεν, -θι	ὕψι
ὕψος,-όσε, ὑψοῦ	ὕψι
φαάντατος	φαίνω
φαβοτύπος	φὰψ
φάεννος	φάος
φαίδιμος	φαιδρὸς
φαικάς, -άσιον	φαιὸς
φακῆ	φακὸς
φάλαρα, -ον	φάλος
φαληρίς, -ὸς	φαλὸς
φάλης	φαλλὸς
φαλίζει	ἐθέλω
φαλίπτει	φάλος
φαλίσσεται	φαλὸς
φάλλη	φάλλαινα
Φαλλὴν	φαλλὸς
φαλύνω	φαλὸς
φανερὸς	φαίνω
φανή, φανὸς	φαίνω, φάος
φαντάζω, -σία	φαίνω
φάρκεσθαι	φράσσω
φαρόω	2 φάρος

φάσσα →	φὰψ
φασσοφόνος	φὰψ
φατίζω, φάτις	φατειὸς
-φατος	θείνω
φάττα	φὰψ
φαύειν, φαῦσις	φάος
φειδὸς	φείδομαι
φειδωλή, -ὸς	φείδομαι
φενακίζω	φέναξ
φήμη, φῆμις	φημὶ
φηρία	Φῆρες
φθεισήνωρ	φθίω
φθεισίμβροτος	φθίω
φθινόπωρον	ὀπώρα
φθινύθω, φθίνω	φθίω
φθίσις	φθίω
φθόη	φθίω
φθορά, φθόρος	φθείρω
φιλομμειδὴς	μειδάω
φίλτρον	φίλος
φλεβάζοντες	φλὲψ
φληνύσσω, -ύω	φλήναφος
φλοιδάω	φλιδάω
φλοίω	φλέω
φλὸξ	φλέγω
φλόος, φλοῦς	φλέω
φλύος	φλέω
φοινήεις, φοίνιος	φοινὸς
φοίνισσα, -ίσσω	φοίνιξ
φοιταλέος, φοῖτος	φοιτάω
φορυτὸς	φορύνω
φραγμὸς	φράσσω
φραδή, -ὴς	φράζω
φραδμοσύνη	φράζω
φράσις	φράζω
φρενοδαλὴς	δηλέομαι
φρήτρη	φράτωρ
φρίσσω, -ττω	φρὶξ
φῦ	φεῦ
φύζα	φυγὴ
φυκήν, -ίδεις	φῦκος
φυλίκη	φυλίη
φύξιμος, φύξις	φύξηλις
φύραμα, φύρδην	φύρω
φυρμὸς	φύρω
φυσαλ(λ)ὶς	φῦσα
φυσιάω	φῦσα
φῦσιγξ	φῦσα
φύσκα, -η, -ων	φῦσα
φύτλα	φύω
φώγανον	φώγω
φώρα, -η, -ιος	φὼρ
φωτίζω, Φώτιος	2 φῶς

χαλὰ →	χηλὴ
χαλαίπους	χαλάω
χαλαρὸς	χαλάω
χαλέπτω	χαλεπὸς
χαλίφρων	χαλάω
χαλκοάρας	ὄαρ
χαλκοκορυστὴς	κόρυς
χαμᾶζε, -θεν	χαμαὶ
χαμαιεύνης	εὐνὴ
χαμαίζηλος	χαμαὶ
χαμηλὸς	χαμαὶ
χαμόθεν	χαμαὶ
Χαμύνη	χαμαὶ
χανδόν, χάνος	χαίνω
χαρὰ	χαίρω
χαραδριὸς	χαράδρα
χαρακόω	χαράδρα
χαρακτὴρ	χαράδρα
χάραξ, -άσσω	χαράδρα
χαρία	χάρμη
χαρμόσυνος	χαρμονὴ
χάσμα	χαίνω, χάσκω
χαυνόπρωκτος	χάος
χειμάδιον	χεῖμα
χειμάζω, -αίνω	χεῖμα
χειμερινός, χειμέριος	χεῖμα
χείριστος	χερείων
χέλειον, χελεὺς	χέλυς
χέλληστυς	χίλιοι
χελύνιον	χέλυς
χερὰς	χέραδος
χέρεια, χέρηε	χερείων
χεῦμα	χέω
χθόνιος	χθὼν
χιάζω	2 χῖ
χίμαρος	χεῖμα
χιραλέος	χιρὰς
χιροπόδης, χιρόπους	χιρὰς
χλαμύς, χλανὶς	χλαῖνα
χλῖδος	χλίω
χλωραύχην	χλωρηΐς
χναυρὸς	χναύω
χναυστικὸς	χναύω
χνοίη, χνόη	χναύω
χοεύς, χοὴ	χέω
χοιρίνη	χοῖρος
χόλικες	χολὰς

χολικὸς →	χόλος
χολλάδες	χολὰς
χόος, χόω	χέω
χρῖμα	χρίω
χρυσόπαστος	πάσσω
χρυσόρ(ρ)απις	ῥαπὶς
χρῶ, χρῶμαι	χρὴ
χυμεία	χέω
χύρρα, -ος	χοῖρος

ψαῖσμα, -στὸς	ψαίω
ψάκαλον	ψακὰς
ψάρος, -ὸς	ψὰρ
ψατᾶσθαι, -ῆσαι	φθάνω
ψαυκροπόδης	ψαυκρὸς
ψὲ	σφεῖς
ψέδυρα	ψίθυρος
ψελὸς	ψόλος
ψευσίστυξ	στυγέω
ψεφαῖος	ψέφας
ψεφαρός, ψεφηνὸς	ψέφας
ψηλαφίνδα	ψάλλω
ψηρὸν	ψῶ
ψιάζει, ψίακα	ψιὰς
ψιθόνες	ψίθυρος
ψίλαξ, ψιλᾶς	ψιλὸς
ψὶν	σφεῖς
ψινὰς	ψίνομαι
ψὶξ	ψίω
ψίσις	ψίνομαι
Ψιχάρπαξ, ψίχη	ψίω
ψυχή, ψῦχος, ψυχρὸς	ψύχω

ὤβεα, ὤεον	ᾠὸν
ὠθισμὸς	ὠθέω
ὠίαι	ὤα
ὤιον	ᾠὸν
ὤκινον	ὤκιμον
ὦλιγξ	ὠλίγγη
ὠλλὸν	ὠλένη
ὠμήλυσις	ἄλυμος
ὠμηστὴς	ὠμὸς
ὠνά,-έομαι, ὠνὴ	ὦνος
ὡραῖος, -ότης	ὥρα
ὦρος	ὥρα
ὠρυδὸν	ὠρύομαι
ὦσις	ὠθέω

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

σ. ιθ' στῆλ. γ' καὶ δ' μετὰ τὸ β. βαθμὶς πρόσθες Βάβρ. Βάβριος
σ. 97 στίχ. 31 ἀντὶ *ἐνήνοθε*. γρ. *ἐνήνοθεν*.
σ. 109 στίχ. 5 ἀντὶ *ἐνεός* γρ. *ἐτός*
σ. 145 στίχ. 29 ἀντὶ ἴς. γρ. 1 ἴς.
σ. 176 στίχ. 34 ἀντὶ κολακεύω γρ. *κολακεύω*
σ. 241 στίχ. 11 ἀντὶ *μήν*. γρ. 2 *μήν*.